XII. évfolyam 1. szám

Budapest, 1934 január 6

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A feltámadt konflis

Nem akarunk lírai ömlengéseket elkövetni abból az alkalomból, hogy a polgármester reaktiválta a konflist, engedélyt adván tizenkilenc régi bérkocsis-iparosnak, hogy egyelőre a Rombach-utcában, a Dob-utcában és a Károly király-uton elfoglalhassák ismét régi standjaikat. Bár tagadhatatlan, hogy a polgármesteri intézkedés a régi jó idők emlékét idézi, a maga békebeli romantikájával jutlalja eszünkbe a konflis feltámadása vissza nem térő ifjuságunkat, vannak egyéb szempontok is, gazdaságiak, közlekedésügyiek és városszépészetiek: jelen alkalommal ezekkel az utóbb említett szempontokkal kivánunk foglalkozni.

A ló által huzott bérkocsi nem jelent okvetlenül Balkánt és közel száz konflis él még és él meg Párisban, hiresek a római konflisok is, a maguk eredeti óriási esernyőjével az ócska bakon. Azonban azt is meg kell állapitani, hogy mindenütt a világon a régi ló-korszak még el nem tünt csokevénye a konflis, Budapest az első, amely a közuti járműforgalom jól vagy rosszul sikerült motorizálása után ujra polgárjogot biztosit a muzeumból előráncigált ócska bárkáknak.

A régi jogositványok megváltása békebeli százezreibe került a fővárosnak, amidőn a háboru előtti utolsó esztendőkben Budapest utcáin feltünt az első autótaxi. Ha ideiglenes jogositványokat is adott ki most helyfoglalásra a polgármester, amelyek mindenkor, minden ellenérték nélkül visszavonhatók, jól tudjuk, hogy holnap már meg lesz az előkelő pártfogójuk a ninestelen kisembereknek, holnapután már egyesületbe tömörülnek vagy valamelyik várospolitikai párt zászlaja alatt huzódnak meg, egyszersmindenkorra biztositván maguknak, hogy nem akad polgármester, aki a könnyelmüen kiadott jogositványt vissza merné tőlük követelni.

Naiv feltevés, hogy agrár-országunkban minden eszközt meg kell ragadni az autó-forgalom üzemben tartásához szükséges külföldi nyersanyagok importjának csökkentésére. Budapest közlekedésügye nincs összefüggésben az ország zabtermelésével, ettől függetlenül mindenesetre kár, hogy az ország agrárjellegének védelme nem a köztisztasági szolgálat motorizálási kisérleteinél jutott az urak eszébe, hanem most használják fel azt gyönge argumentumul. Arról nem is beszélve, hogy ősidők óta a nyeszlett konflislovak mindent a világon abrakoltak goromba gazdáiktól, csak zabocskát nem!

A konflis reaktiválása a Balkánt jelenti, köztisztasági, közlekedésügyi és városszépészeti szempontból egyaránt. Nem használ senkinek, még a tizenhét reaktivált konflisiparosnak sem, akik mindenesetre boldogabbak lettek volna, ha a visszakapott jogositvány helyett utcaseprői stallummal ajándékozza meg őket a nemes főváros. A főpolgármester éppen néhány nap előtt jelentette ki egyik ujévi beszédében, hogy nem lehet Budapest a kanászok városa, ami pedig — szerény véleményünk szerint — erősen előkelő nyugateurópai nivót jelent a konflis retrográd reaktiválása mellett!

Wolff Károly nagyszabásu terve a munkanélküliség leküzdésére

Nemzeti alap létesitését javasolja a meginditandó állami és városi közmunkák fedezetéül

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A karácsonyi ünnepek és ujév alkalmából ugy a várospolitikusok, mint a hivatalos városházi tényezők részéről is a nyilatkozatoknak egész serege jelent meg a különböző lapokban. Ezek a nyilatkozatok felölelték mindazokat a terveket, amelyek fővárosi vonatkozásban az 1934. év folyamán megvalósulhatnak. Felmerül azonban a kérdés: *mennyiben nyilik lehetőség ezeknek a terveknek a megvalósitására és a különböző nyilatkozatokban foglalt igéreteknek a teljesitésére?* Ezt a kérdést joggal fel lehet tenni, ha figyelembe vesszük *azokat a sulyos pénzügyi és gazdasági nehézségeket*, amelyekkel a fővárosnak az uj esztendő folyamán meg kell küzdenie. Az *Uj Budapest* munkatársa az ujév alkalmából beszélt erről a kérdésről magával *Wolff* Károllyal, a Keresztény Községi Párt vezérével, akinek *állásfoglalása döntő sullyal esik latba e tervek megvalósitásánál.*

Wolff Károly,

a Keresztény Községi Párt vezére a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Nem akarok beállani a sokat igérőknek a táborába, amely *tábor a karácsonyi ünnepek és az ujév alkalmával erősen megduzzadt.* Ha a városházi adminisztráció vezetőivel tárgyalunk, *nem hallunk egyebet, mint panaszt és aggodalmat.*

Minden életrevaló ötlet felvetése ellenében azt hangoztatják, hogy nincs pénz, nem tudnak megfelelő fedezetet találni.

A legsulyosabb pesszimizmussal találkozunk minden oldalon. Ilyen körülmények között tudomásul kell vennie mindenkinek, hogy *uj beruházást, uj közmunkát csak rendkivüli keretek között lehet 1934. év folyamán meginditani.* Nem szoktam olyasmit igérni, amit nem tudok teljesiteni, éppen azért minden ellenkező beállitással szemben hangsulyozni kivánom, hogy

uj közmunkák meginditása tekintetében egyetlenegy lehetőséget látok és ez a Tabán ujjáépitésének a megkezdése.

A Tabán ujjáépitését is csak *egészen szük keretek között* lehet ez év folyamán meginditani. Május havában lebontják azokat a házakat is, amelyek ott most még állanak. Az *ott ásitozó terület* mielőbbi intézkedések sürgős foganatositását fogja követelni. *Nagy érdeklődéssel várom a polgármester urnak e probléma megoldására vonatkozó konkrét előterjesztését.* Remélem, hogy

a fürdőváros jelleg kidomboritása

lesz a legfontosabb szempont, mert különben *eltévesztjük szem elől éppen azt a legfontosabb célt*, amelyet szolgálni akarunk. A Tabán ujjáépitésével kapcsolatosan megfelelő parkokról kell ott gondoskodni és lehetőség szerint olyan *villa- és szanatórium-épitkezéseket* kell meginditani és szorgalmazni, amely villákba és szanatóriumokba be lehet vezetni a gyógyvizeket. Ismétlem azonban, hogy *gyakorlati értelemben vett munka* igen kevés számmal indulhat meg ezen a területen az 1934. év folyamán. Nekünk az a feladatunk, hogy *nagyarányu épitkezések meginditását megfelelően előkészitsük*, mert ellenkező esetben még jövőre sem indulhat meg nagyobb tempóban az épitő munka a Tabánban.

— Amikor az uj közmunkák meginditásához szükséges fedezetnek a hiányát felpanaszoljuk, nem mulaszthatjuk el annak a feladatnak a jelentőségét hangsulyozni, amely feladat

a munkanélküliség enyhitése tekintetében a főváros vezetőire hárul.

A munkanélküliséget *csak tömegmunkák meginditásával lehet enyhiteni.* Ilyen tömegmunka *fővárosi vonatkozásban csak utépités lehet.* Ezen a téren kell tehát uj kenyérlehetőségeket nyujtani a fővárosnak. Legnagyobb eredménnyel *az épitkezések fellenditése* járna, erre azonban kevés remény van, tekintettel arra a körülményre, hogy a házadómentesség megadásának a határideje december 31-ével lejárt. Az ujesztendőben *már csak azok a házak kapják meg az adómentességet*, amelyek a sztrájk miatt még nem készülhettek el.

Az épitőipar terén fellendülést várni még nem lehet, sőt — sajnálattal kell megállapitanom — attól tartok, hogy az ujesztendő folyamán az épitőipar terén nagy pangás fog bekövetkezni.

E pangás bekövetkezésének az oka legnagyobbrészben *az a válság, amely a háztulajdont illetően mutatkozik. Sok az üres lakás, uj házat épiteni tehát nem rentábilis vállalkozás.* Mindezek ellenére lehetne olyan eszközt igénybe venni, amely legalább némiképp az épitőipar fellenditését eredményezné.

Tervszerü adómentességet

kellene nyujtani az ujesztendő folyamán is. *Az adómentességet bizonyos városrészekre kellene korlátozni*, például az Erzsébet-sugárutra, amikor azt megnyitjuk, vagy a Belvárosra. Nem korlátlan, hanem *tervszerü, céltudatos programba illeszkedő és hivatalosan irányitott adómentességgel kell operálni.* Nézetem szerint

a főváros vezetőségének ilyen irányban kellene eljárnia a kormánynál és én remélem, hogy a pénzügyi kormányzat nem fog elzárkózni ennek a kérésnek a teljesitése elől,

mert hiszen bizonyos fejlesztési programba beilleszkedő adómentesség nem lesz sablonos és tömeges jellegü, hanem csak bizonyos vonalakra fog kiterjeszkedni.

— Ha a munkanélküliség enyhitésének a szükségességéről beszélünk, meg kell állapitanunk, hogy *a legnagyobb baj a tőkehiány.* Nagyon sajnálom, hogy a pénzügyminiszter mereven elzárkózik minden uj terv elől. Azokat a feladatokat, amelyek a munkanélküliség enyhitése szempontjából *Budapest székesfőváros törvényhatóságára* hárulnak, nem lehet hónapról-hónapra csökkentett bankjegymennyiség mellett megoldani.

Gondoskodni kell a közmunkák meginditásához szükséges pénzről is,

ami szerintem ugy történhetnék meg, hogy minden közmunkát ki kellene venni az állami és a fővárosi költségvetés keretéből.

Fölvetek egy uj ötletet: létesiteni kell egy nemzeti alapot, amely függetlenül a bankjegyállománytól, kizárólag megjelölt közmunkákra nyujtana fedezetet. Az igy eszközölt kiadásokat bizonyos időn belül meg kell természetesen téritени, vagyis a visszafizetés előre megállapitott időn belül megtörténnék.

Ezt a tervet *a bankjegy és állampapir kombinációjával* is meg lehetne valósitani. Annak a nemzeti munkának a fogalmát, amely abból az alapból indulna meg, természetesen *szorosan körülirt esetekre kell korlátozni.* Szerintem

ezen az uton hatalmas föllendülést lehetne elérni, nagy forgalom indulna meg és ez az akció egyáltalán nem érintené a bankjegyforgalmat és nem volna inflációnak nevezhető.

Ellenkezőleg *nagy vonatkozásokban csökkentené a bankjegyes költségvetéseket is.* Ez szerintem az *egyetlen mód arra*, hogy a halálos csend és temető helyén lüktető élet induljon meg.

Wolff Károlynak, a Keresztény Községi Párt vezérének ez a nyilatkozata *éles fénnyel világitja meg azokat a feladatokat, amelyek az ujesztendőben a városházi adminisztráció vezetőire várnak.* A nyilatkozatnak az a része, amely a *nemzeti munkaalap* megteremtésének a gondolatát veti fel, *alkalmas arra, hogy a legilletékesebb kormánytényezőket is megfontolásra késztesse.*

Január 7-én és 11-én
d. u. ½3 órai kezdettel
Ügetőverseny

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Alapitva 1892 Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ
ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és
Dr. Doctor Guido
R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron
szállitunk!
Budapest.
VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

Huszár Aladár: Büszke vagyok rá, hogy a kereszténypárt egy éve előlegezett bizalmát ma is élvezem!

A városháza ujéve

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — Az ujév első napja nem volt olyan mozgalmas a Városházán, mint más esztendőkben, aminek az a magyarázata, hogy *Sipőcz* polgármester szabadságon lévén, elmaradt a polgármesteri hivatalban szokásos küldöttségjárás. Igy is rendkivül sokan jelentek azonban meg, hogy *a kitett ivekre feliratkozva juttassák el jókivánságaikat a város első polgárához.*

Az *Ujvárosházán* már kora reggel megkezdődtek a köszöntések, először *Günther* főjegyző vezetésével a főpolgármesteri hivatal személyzete üdvözölte *Huszár* főpolgármestert, majd *Liber* helyettes polgármesterrel élén a FANSz küldöttsége jelent meg, amelyben résztvett *Spannberger* Alajos, *Szente* Miklós, *Wossala* Sándor, *Honffy* Lajos, *Dingha* Árpád, *Budó* Jusztin, a FANSz oktató osztálya részéről pedig *Dausz* Gyula. A tisztviselőtársadalom jókivánságait *Liber* Endre tolmácsolta a főpolgármester előtt.

Délután fél 2 órakor *Csilléry* András vezetésével a Keresztény Községi Párt küldöttsége jelent meg *Huszár* főpolgármesternél. Az ujévi köszöntőt tartó *Csilléry* András emlékeztetett arra, hogy *a kereszténypárt osztatlanul és maradéktalanul támogatja a főpolgármestert, akivel lelki közösségben áll a keresztény és nemzeti gondolat révén.* Abban a hitben, hogy a közös célok szolgálatában továbbra is összeforrva munkálkodhatnak, *kitartást és erőt kér Huszár Aladár munkájához.*

Huszár Aladár meghatottan fogadta az üdvözlést és kijelentette, hogy *az ő eszménye évek sora óta ugyanaz, mint Wolff Károlyé.* Főpolgármesterségének eddigi ideje alatt igyekezett kötelességének eleget tenni és büszke rá, hogy *a kereszténypárt egy éve előlegezett bizalmát ma is élvezi.* A keresztény nemzeti ideál változatlanul él lelkében és bárhova állitja is sorsa, mindig szolgálni kivánja. A főváros jövő politikájának *a munka politikájának kell lennie,* hogy a gazdasági válság szirtfokai közül kivezérelhessék az egymilliós város polgárságát a boldogulás csendes vizeire. Biznunk kell *a magyar nemzet és a magyar főváros elhivatottságában, feltörő erejében és ősi virtusában.*

Uj kenyérkereseti lehetőségek helyett a régiektől is elesik az ifjuság

Az uj nyugdijtörvény szomoru következményei a gyakorlatban — A kereszténypárt uj akciót kezd az ifjusági probléma megoldására

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A főváros elnöki ügyosztályában hosszu hónapok óta ki van nyomtatva *a gyakornoki állásra jelentkezett fiatalemberek listája.* Mindezideig azonban *nem került sor* az állások betöltésére főképpen azért, mert a város vezetősége még mindig nem volt képes leszerelni a protektorok ostromát a tekintetben, hogy a *nyolcezer pályázó közül ki legyen a száz boldog kiválasztott.* Most végre sor kerül a gyakornoki állások betöltésére is: még pedig minden valószinüség szerint még január havában. Erről a fontos kérdésről

a Keresztény Községi Párt vezetősége részéről

a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros által szervezett

száz gyakornoki állást még január hó folyamán feltétlenül betöltik.

A főváros ezzel a lépéssel *példát mutat,* hogy mit lehet tenni az ifjuság problémáinak a megoldása terén. Sajnálattal kell ugyanis tapasztalnunk, hogy e tekintetben *csak nagy szóáradat folyik,* de kevés cselekedet. Egy csöpp a tengerben ez a száz uj gyakornoki állás, de *mégis jele a megmozdulásnak.*

— Valósággal kétségbe kell esni, amikor az államnál és a különböző közületeknél *végrehajtott fokozatos létszámcsökkentéseket látjuk. Az uj nyugdijtörvény utján keresztülvitt racionalizálás valósággal minden reménytől megfosztja az ifjuságot.*

A racionalizálás utján megszüntetett állásokat többé betölteni nem lehet, tehát az ifjuság nemcsak hogy uj kenyérkereseti lehetőségeket nem kap, de még a régiektől is elesik.

— Nézetünk szerint *nincs sürgősebb feladat, mint az ifjuság elhelyezkedésének az elősegitése* és ezért uj akciót kezdünk az ifjusági probléma megoldására. Mindenekelőtt le kell szállitani a szolgálati határidőt. *Keresni kell továbbá a módot,* hogyan lehet kevés költséggel uj elhelyezkedési lehetőségeket nyujtani.

Igy *Wolff* Károly javasolta a képviselőházban, hogy a birósságoknál létesitsenek több gyakornoki állást. Szerzett jogokat nem akart Wolff bántani, tehát *csak a jövőre nézve* javasolta a kisebb fizetések, de nagyobbszámu gyakornoki állásoknak a rendszeresitését.

— Biztositani kell továbbá — mondották az *Uj Budapestnek* — *a magyar ifjuság részére az ipar és a kereskedelem nagy területeit.* Uj utak megnyitására van szükség a közgazdasági életben, mert egyébként a kapukon dörömbölő ifjuságnak kenyeret adni nem tudunk.

Városházi notesz

ELMULT A KARÁCSONY és az ujesztendő is: békésen, derüsen, boldogan, ahogyan az a Szeretet ünnepéhez illik. Ujra elkezdődött a hétköznapok egymásutánja, a munkás és szürke napoké: a jövő héten az uj esztendőben már első ülését tartja a közigazgatási bizottság, a törvényhatósági tanács is szintén összeül még január első felében.

A karácsony és Vizkereszt közötti pihenő időszakban csak az *ujesztendei üdvözlések* hoztak némi élénkséget. Ezek az üdvözlések is fakóbbak és pesszimistábbak voltak az idén, a programokon és nyilatkozatokon észlelhető *bizonyos fásultság, tudatos tartózkodás* az amugyis hiábavaló ígéretektől. Inkább elvi kijelentésekre és álláspontok leszögezésére szoritkozott a nagy ujévi beszédáradat, bizonyságául annak, hogy ha *ideálizmusunk csökken is,* de reális érzékünk annál kevésbbé erősödik.

*

A VÁROS VEZÉREI általában idehaza töltötték a szünnapokat, *Sipőcz* polgármester vette ki csupán a nyárról elmaradt szabadsághátralékát és *Borvendég Ferenc,* akit tulságosan kimeritettek a költségvetés előkészitése és a centrále-tárgyalások, ment el néhány napra Bécsbe.

*

BALATONKENESE ZSUFOLVA VOLT a karácsony és ujév közötti héten, a fővárosi tisztviselők közül azonban alig néhánynak akadt pénze erre a különben *nem tulságosan drága* mulatságra. Magasrangu köztisztviselők, tábornokok, egyetemi tanárok foglalták el *a kenesei telep szobáit, és kétségtelen, hogy a telep ugy szállodailag, mint konyhailag kiérdemelte a nivós és finnyás közönség legteljesebb elismerését.*

*Csupán a szilveszteri tombola nyereménytárgyainak silány és értéktelen volta keltett némi disszonanciát. A szilveszteri tombolák alkalmával az a szokás, hogy a nyereménysorsolást rendező hotel vagy szanatórium vezetősége tudatosan ráfizet a nyeremények*re. Nos, Kenesén, tegyük hozzá: *a Segitőalap központi igazgatóságának szükmarkusága folytán éppen az ellenkező eset történt, amire nem igen van példa a szilveszternapi szórakozások történetében: kerestek a tombolán!*

Végre egy komoly takarékossági intézkedés a Kálvin-téri pompás igazgatói termekben. Üdvözöljük a racionalizálás diadalát a Segitőalap berkeiben, a kenesei tombolán elért nyereség valóban alkalmas az üdülőtelep deficitjének eltüntetésére!

*

JOANOVITS PALI bácsi lázas tüdőcsucs-irritációval fekszik a balatonfüredi szanatóriumban. Az influenzából származó hurutos megbetegedés folytán mindnyájunk kedves Pali bácsija még nem kezdhetett hozzá a rendes fürdőkurához: *orvosai azonban azt igérik,* hogy a fürdők megkezdésére a hét végén sor kerülhet.

*

EGY KEDVES TARSASÁGI URILÁNY lép rövidesen az oltár elé. *Dingha* Györgyikét, kosztolnai és nagymegyeri Dingha Árpádnak, a főváros népszerü pénztári igazgatójának és nejének, született Takács Máriának leányát eljegyezte *Tóth Bertalan dr. m. kir. gazdasági akadémiai asszisztens,* fia Tóth Bertalan földbirtokosnak és nejének, született *Baskay* Juliannának. Az eljegyzés alkalmából a Dingha házaspárt, akik *kedvelt és előkelő tagjai a főváros tisztviselő-társadalmának,* barátaik és tisztelőik jókivánságok tömegével halmozták el.

*

VAJNA TANÁCSNOKOT, a közélelmezési ügyosztály kitünő vezetőjét, a *tanácsnoki kar doyenjét* bucsuztattuk el legutóbbi noteszünkben abból az alkalomból, hogy a kitünő tanácsnok betöltvén hatvanadik életévét, harmincnyolcévi hivatali szolgálat után a jól megérdemelt nyugalomba távozik.

A jövő hét keddjén tölti be Vajna őméltósága hatvanadik életévét, és ebből az alkalomból olyan hirek terjedtek el a városházán, hogy a kitünő főtisztviselőt *egy esztendőre visszatartják* a főváros szolgálatában, tekintettel bokros érdemeire és arra, hogy páratlan tudása, szorgalma és energiája *szinte pótolhatatlan* a főváros közélelmezésének élén.

Ezek a hirek azonban nem felelnek meg a valóságnak: Budapest közélelmezési minisztere távozik pozíciójából, mert a szörnyüséges városházi előlépési viszonyok mellett a fogalmazói kar *méltánytalannak és lehetetlennek* tartja bárkinek is a hivatali szolgálatban való visszatartását, amikor *ötvenéves tanácsjegyzők és negyvenéves fogalmazók* esik a mindig szárazabb és mindig kisebb köztisztviselői kenyeret...

*

GYÖNYÖRÜ KRISZTKINDLIT KAPOTT a fővárosi kertészet vezetősége: a kormányzó *Morbitzer Dezső* gazdasági tanácsosnak, a kertészeti hivatal igazgatójának, a III. osztályu magyar érdemkeresztet adományozta, *Szilágyi József* főfelügyelő pedig, Morbitzer igazgató kitünő helyettese és jobbkeze, *kormányzói elismerésben* részesült.

Morbitzer Dezső értékes személyiségét nem kell bemutatnunk az Uj Budapest népes olvasótáborának. *Állandóan méltányoljuk az ő kitünő tevékenységét:* legutóbb az Uj Budapest karácsonyi számában foglalkoztunk a kertészeti hivatal vezetőjének bölcs elgondolásával, amely szerint *hazai növényeket és magyar motivumokat használ fel a fővárosi kertészet Budapest közkertjeinek megépitésénél.*

A komoly szaktudáson felül, amely egész Európa legelső szakemberei közé emeli Morbitzer igazgatót, *erős művészi érzék és a nemzeti öncéluság tudata* jellemzik az ő nemesveretü egyéniségét. *A kormányzói kitüntetés kiemeli az ő értékeit, de rámutat Király Kálmán tanácsnoknak,* akinek hatáskörébe a fővárosi kertészet tartozik, érdemeire is, mert Király mindenkor a *széleslátkörü főnök,* aki szabadon engedi érvényesülni Morbitzer *kitünő tulajdonságait.*

*

SZEIFF KÁROLY, a fővárosi állat- és növénykert aligazgatója most töltötte be *közszolgálatának 25 éves jubileumát. Ez alkalomból kartársai meleg ünneplésben részesitették, Kovácsházy tanácsnok,* valamint *Nádler* állatkerti igazgató tolmácsolták a *főváros vezetőségének és a kollégáknak jókivánságait és elismerését.*

A főváros a városi adókedvezmények kiterjesztését kéri a kormánytól

Lamotte tanácsnok a költségvetés 10 milliós hiányának előteremtéséről és uj kölcsön felvételének lehetőségéről nyilatkozik és sulyosnak látja a pénzügyi helyzetet

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros vezetőségének rendkivül sulyos gondokat okozott *az ezévi költségvetés összeállitása.* A költségvetési mérleg 10 millió pengős deficittel zárult, ami azt jelenti, hogy a főváros vezetőinek ezt az összeget *a jelentkező hiányok pótlására feltétlenül elő kell teremteniök valamilyen uton.* De felmerül az a kérdés is, hogy *az előirányzott mértékben fognak-e befolyni a bevételek* és nem kell-e ebből a szempontból is *bizonyos kiesések bekövetkezésétől tartani.* A főváros vezetőségének már van egy elgondolása, amely a költségvetési deficit pótlására vonatkozik. *Sipőcz* polgármester ugyanis költségvetési expozéjában bejelentette, hogy 5 millió pengőt államsegélyből, 5 millió pengőt pedig kölcsönből fognak fedezni. Kérdéses azonban, hogy *a kormány teljesiti-e az 5 millió pengős államsegély folyósitására vonatkozó kérelmet és kérdéses az is, hogy az 5 millió pengős kölcsönnek a felvétele nem fog-e különösebb nehézségekkel járni.* Az *Uj Budapest* munkatársa beszélt ezekről a kérdésekről *Lamotte* pénzügyi tanácsnokkal, akihez mindenekelőtt azt a kérdést intéztük, hogy *általában milyen reménységekkel néz a főváros pénzügyi helyzetének alakulása elé az uj esztendőben.*

Lamotte Károly dr.

tanácsnok, a főváros pénzügyi ügyosztályának vezetője, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Egymagában az a körülmény, hogy megtartjuk az előirányzott kereteket, *még nem megnyugtató.* Mert abban az esetben is, ha a költségvetési kereteket ugy kiadási, mint bevételi szempontból megőrizhetjük, fennmarad a *10 millió pengős deficit pótlásának sulyos problémája.* Erről a kérdésről azonban csak akkor beszélhetünk részletekbe menően, ha az *uj költségvetésnek kormányhatósági jóváhagyása már megtörtént.* Ugy tudom, hogy

a belügyminisztérium már tanulmányozza a főváros ezévi költségvetését. Mielőtt a jóváhagyásról döntés történnék, az illetékes kormánytényezők meg szokták hallgatni a főváros vezetőinek véleményét.

A költségvetés kormányhatósági jóváhagyását külön tárgyalások szokták megelőzni, amely *tárgyalásokon megadjuk a kért felvilágositásokat.*

— Ami azt a kérdést illeti, hogy *milyen reménységekkel* tekintek az uj esztendőben a főváros pénzügyi helyzetének az alakulása elé, erre csak azt felelhetem, hogy

a helyzet rendkivül sulyos.

A gazdasági válság még mindig tart és igy *teljes bizonytalanságban* vagyunk afelől, hogy az előirányzott bevételek befolynak-e vagy sem. Hangsulyoznom kell, hogy mi az uj költségvetésben szereplő bevételi tételeket *reálisan irányoztuk elő.* Mindenesetre gondoskodnunk kell a *10 millió pengős deficit eltüntetésének módjáról.* A legkedvezőbb eset ugyanis az, hogy

nem kell más hiányt pótolnunk az uj esztendőben, mint azt a bizonyos 10 millió pengős deficitet.

Ennek az összegnek a *felét a forgalmi adó felemeléséből* származó részesedési többlet cimén kérjük a kormánytól, a másik felét, vagyis 5 millió pengőt *kölcsön utján* óhajtjuk előteremteni. Egyelőre *ez a tervünk,* de nem lehetetlen, hogy az év folyamán ez a terv megváltozik. Most még nem aktuális a *10 millió pengőnek az előteremtése, konkrét nyilatkozatot tehát ilyen irányban tenni még nem lehet.*

— Sulyosbitja a főváros pénzügyi helyzetét az a körülmény, hogy *beruházások és közmunkák megindítására nem tudunk megfelelő összeget* biztositani a költségvetésen felül. Egyetlen komoly közmunka megindításáról lehet szó 1934-ben és ez a *Tabán ujjáépitésének megkezdése.* Erre a célra *az Ipari Munkaszervező Intézet 6 millió pengő kölcsönt ajánlott fel,* amit a főváros igénybe is vesz. Egyébként is

csak kölcsönök felvétele utján gondoskodhatnánk más beruházások vagy közmunkák fedezetéről.

Meggondolandó azonban, hogy a főváros mai sulyos pénzügyi helyzetében *szabad-e a kölcsönt-kölcsönre halmozni,* bár a főváros csorbitatlan hitelképessége mellett *semmiféle aggodalomra sincsen ok.*

— A főváros hitelképessége mindenesetre csorbitatlan és

kölcsönök felvétele csak abból a szempontból tehető megfontolás tárgyává, vajjon szabad-e ujabb terheket tenni a főváros közönségének vállaira.

A beszélgetés során szóbahoztuk a kormánynak azt a legujabb rendeletét, amely *bizonyos kedvezményeket nyujt az adóhátralékok megfizetésénél. Lamotte* tanácsnok közölte az *Uj Budapest* munkatársával, hogy ezen a téren konkrét javaslatot dolgozott ki. Ez a javaslat *Sipőcz* polgármester előtt fekszik. *Lamotte* tanácsnok javaslatát a következőkben indokolta meg:

— Rendkivül örvendetes kezdeményezés a pénzügyi kormányzat részéről, hogy a főváros adófizető polgársága részére *nagyarányu kedvezményeket nyujt az adóhátralékok törlesztése tekintetében.* Szükségesnek tartom azonban megállapitani, hogy ez még mindig *csak kezdő lépés lehet.*

Ez a kedvezmény csak akkor lehet hatásos, ha kiterjesztenék a forgalmi adóhátralékokra és a kereseti adóhátralékokra is.

Tudni kell ugyanis, hogy ezeknél az adónemeknél is *igen nagy a hátralék,* aminek a behajtását éppen az a körülmény nehezíti meg, hogy a hátralékos összeg nagysága miatt *az adózó meg sem kisérli a törlesztést, mert az egész összeg kifizetését egyenesen reménytelennek látja.* Javaslatot készitettem olyan irányban, hogy

a főváros vezetősége kérje a pénzügyi kormányzattól ennek a kedvezménynek a forgalmi adó- és kereseti adóhátralékokra való kiterjesztését is,

vagyis kérje azt, hogy a forgalmi adóhátralékok és a kereseti adóhátralékok törlesztésénél ugyanazokat a kedvezményeket lehessen igénybe venni, mint az együttesen kezelt adók törlesztésénél.

Lamotte tanácsnoknak ez a javaslata a székesfőváros közigazgatási bizottságának *január havi ülése elé kerül megvitatás céljából.* Nem kétséges, hogy a közigazgatási bizottság tagjai *pártkülönbség nélkül magukévá teszik ezt a gondolatot, ami azt jelenti, hogy ez a javaslat felirat formájában a kormány elé kerül.*

Lamotte tanácsnok nyilatkozata egyébként *teljesen kimeritő és őszinte képet ad a főváros pénzügyi helyzetéről.* Annyi bizonyos, hogy a főváros vezetőségének rendkivül sulyos gondokkal kell megküzdenie a jövő évben. Mindenesetre *megnyugtató, hogy ezekben a sulyos időkben Budapest székesfővárosnak Lamotte Károly dr. a pénzügyminisztere.*

Európai sikert aratott az idegenforgalmi naptár

Köszönő és elismerő levelek százai érkeztek a főváros vezetőségéhez — Kovácsházy tanácsnok megkezdte az istvánnapi propagandát

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Váratlan és szokatlan sikert aratott a főváros legujabb idegenforgalmi akciója, amelynek során *művészies budapesti fotografiákkal ellátott négynyelvü asztali naptárt* küldtek szét nyolcezer példányban az ujesztendő alkalmából Magyarország külföldi barátainak. A főváros vezetőségéhez a *köszönő és elismerő levelek százai érkeztek,* amelyeknek irói, előkelő közéleti férfiak, *a legnagyobb elragadtatás hangján* dicsérik a pompás fényképeket, a naptár művészi kiállitását, igéretet tesznek Budapest meglátogatására, ujabb naptárakat kérnek, hogy barátaik és ismerőseik között terjesszék. *Liber* alpolgármester intézkedésére *összegyüjtik és leforditják* a beérkezett köszönő és gratuláló leveleket, amelyeket azután az illetékes szakbizottságok elé fog terjeszteni a városgazdasági ügyosztály.

Noha ezekben a zord téli hónapokban a minimumra csökkent a főváros idegenforgalma, erős munka folyik az Idegenforgalmi Hivatal és a városgazdasági ügyosztály büróiban: *már megkezdődött a nagy nyári idegenforgalmi akciók megszervezése.* Ebben az irányban jelentékeny munkásságot fejt ki a bécsi idegenforgalmi iroda is. Ezekről a munkálatokról

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok,

a városgazdasági ügyosztály vezetője a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Munkásságunk előterében a *Szent István ünnep* áll, rövidesen elkészülnek a külföldre küldendő istvánnapi meghivók, amelyek ellentétben a többek által kifogásolt rajzos propagandával, ebben az esztendőben *Budapest szépségeit feltüntető gyönyörü fotografiákkal lesznek diszitve.* Ugy, mint az elmult évben is történt, *március hónapban* postára kerülnek az istvánnapi nyomtatványok, hogy *a nyári programjukat összeállitó globetrottereknek idejében eszükbe jusson Budapest.*

Közölte még munkatársunkkal *Kovácsházy* tanácsnok, hogy *bizonyos ujitások is lesznek az istvánnapi ünnepségek programjában.* Igy a Dunán *vadevezős-bajnoksá-got* tervez az Idegenforgalmi Hivatal, külföldi vadevezősök meghivásával, szó van arról is, hogy a *Gyöngyös Bokréta* nagyszerüen bevált előadásait ne a Városi Szinházban, hanem a sokkal nagyobb befogadóképességü *állatkerti szabadszinpadon* rendezzék. *Kovácsházy* tanácsnok friss agilitása, ötletessége és gyakorlati érzéke garancia arra, hogy *az ezévi Istvánnap rekordszámu látogatót fog vonzani Budapestre.*

Belvárosi Szinház
A legnagyobb siker:
Helyet az ifjuságnak!
Táblás házak!

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

A Keresztény Községi Párt ujéve

Uj honfoglalást hirdetett Wolff Károly a keresztény magyarság számára, mert első sorban ezt illeti meg a kenyér

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Keresztény Községi Párt* ujesztendő napján Városház-utcai párthelyiségében az immár hagyományos szeretettel és lelkesedéssel köszöntötte vezérét: *Wolff* Károlyt. A hatalmas termeket *zsufolásig megtöltötték a párt bizottsági tagjai és a keresztény társadalom vezető egyéniségei.* Lelkes éljenzés fogadta a terembe lépő Wolff Károlyt, akit

Csilléry András

biztositott a keresztény társadalom hüségéről.

— A kereszténypárt katonáinak serege — mondotta — az ujév küszöbén eljött, hogy *vezérétől utmutatást kapjon a jövő szolgálatára.* Az önismeret jegyében történik meg ez a találkozás. Ha ma körülnézünk, *rendkivüli bajokat látunk* szerteszét, a gazdasági életben azt tapasztaljuk, hogy *a kereskedelem és az ipar az elszegényedés utját járja,* látjuk, hogy a nyomor problémái megoldatlanok, elrémülünk azon, hogy a *tisztviselői osztályt még mélyebbre akarják süllyeszteni és mindezek összetevődéséből azt tapasztaljuk, hogy a magyar jövendő utja sivár.* Ajkunkra tolul a kérdés, vajjon miért van ez igy, miért van, hogy

a nemzet kilencvenöt százaléka a pénzügyi moloch kapzsisága folytán e szomoru helyzetbe juthatott?

— A válasz egyszerü, — folytatta *Csilléry* — kiszolgáltatottságunknak az az oka, hogy

mást hirdettek a pódiumon, mint amit a hatalom birtokában cselekedtek.

A kereszténység tettrekészen, de béklyóbakötött kézzel áll és lobogó lelkesedéssel hirdeti tiszta keresztény hitének lángolásában, hogy *mindenki, aki magyar, egyet akar, az életet és a feltámadást.* A mai sivár időkben

jólesően nézünk a városházára, arra az épületre, amelynek minden fundamentumát Wolff Károly rakta le.

Spur Istvánné a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének ragaszkodását tolmácsolta és arra kérte a Gondviselést, tartsa meg *Wolff* Károlyt a keresztény magyarság rendithetetlen akaratu vezérének. *Szabó* József a keresztényszocialista munkásság nevében beszélt. Kifejtette, hogy

a munkásság helyesli Wolff Károly politikai irányát és nem akar más irányzatról tudni semmit.

A keresztényszocialista munkásság mindig nacionalista volt, mert tudta, hogy a munkásság sorsa összefügg a nemzet sorsával. *Harcos ujesztendőt kivan* és a harcos ujesztendőhöz erőt, törhetetlen akaratot.

Ezután

Wolff Károly

köszönte meg az üdvözléseket.

— Ujév mindig az az esemény, — mondotta — amely *a bizonytalanságot jelenti.* A bizonytalanság az egyén és a közület életében egyaránt megmutatkozik, de *mindig nagyobb azokra nézve, akik birtokban vannak és mindig nagyobb azokra, akik duskálnak a földi javakban.* A magyar nemzet valóban a siralom völgyében van. Tarisznyánkban nincs egyéb, csak a reménység és az a hit, hogy ügyünk igazságos. A siker nem jön gyorsan, mert az igazság mindig küzdelmeket igényel. A siker eljön azonban, ha a lelki válságot lebirjuk. Mert ma mindenütt lelki válság van, még a legnagyobb államokban is és a válsággal szemben csak az erő állhat meg.

A kereszténység erejét bizonyitja a budapesti városháza, amely áll és állni fog akkor is, ha egyéni csalódások érnek is bennünket.

Az infernális erők igyekeznek meggyengiteni a kereszténység pilléreit és ez az igyekezet is mutatja, hogy *mi erő vagyunk, mert gyöngiteni csak erőt lehet.* A törekvések nem fognak sikerre vezetni, mert mi saját fajtánknak csináljuk a politikát. Utunkon haladva áldozatkészségre van szükségünk és én az áldozatkészség teljes tudatában állok helyemen, mert meggyőződésem, hogy nem lehet szolgálni az eszmét, *ha önmagunkban le nem győzzük a kétségeket.*

— A nemzetek életében beállott változások

egy uj korszak közeledtét

jelentik. És aki nyitvatartja a szemét, látja, hogy *nagy szellemi válság küszöbén állunk.* E téren nincs különbség az anyagi javakban dus, vagy azoktól megfosztott államok között.

Megszüntek a megrendithetetlen értékek, hitelüket vesztették a régi teóriák. Lejárt az idő, amikor az aranyat, pénzt és vagyont lehetett szolgálni, mi egy uj lelkiséget, a krisztusi igazságot tartjuk vezérünknek.

A nemzeti társadalom jövőjét *anyagi bázisra nem lehet felépiteni, csak az erkölcsiségre.* Szerencsétlenségünk elsősorban az, hogy az individualitás jegyében állitották előtérbe az elméleteket, pedig nem reálpolitika, ha nincsen bátorság megvalósitani gyakorlatban is az igéreteket.

— *Az individualizmus még a holt tárgyaknál is megvan és az individualizmus korlátlanságát feltétlenül meg kell fékezni.* A mi világnézetünk a jövendő, mert az individualitást csak krisztusi vallásunk tudja béklyóba szoritani. A mi hitünk világraszóló szeretete válthatja meg a világot *és a mi hitünk a lélekből fakadó olyan energia-forrás, amely egyedül irányithatja sorsunkat. Célkitüzésünkön változtatnunk nem kell, de tömegre, hitre és elszántságra van szükségünk a cél érdekében.*

— A keresztény politikának eddig *két nagy akadálya volt.* Az egyik az, hogy

gazdaságilag semmit sem tettünk érvényesitésére, a másik, hogy a munkáskérdésben az állam nem tett semmit.

Türték, hogy a munkáslelkek a marxizmus béklyóiban senyvedjenek. Türték, hogy

a keresztényszocialistákat kidobálják a gyárakból és elfeledték, hogy ezek a munkások nagy dolgot müveltek, mert meg merték mondani, hogy ők keresztények és magyarok.

— A gazdasági rendet *gyökeresen meg kell változtatni,* mert *a keresztény magyarság joga a földön kenyeret kapni.*

Meg kell hóditanunk hazánk földjét a keresztény magyarság számára, mert elsősorban ezt illeti meg a kenyér.

Nem igérnünk, hanem cselekednünk kell. Ez az igazi reálpolitika és tudnunk kell, hogy nem akkor becsülnek meg bennünket Európaszerte, ha *egy pártban* vagyunk, hanem akkor, ha *egy eszmét* szolgálunk. Az ujévben is törhetetlenül követem elveimet és ha az én eszméim ellen mernek cselekedni, *meg fogják ismerni ellenfeleim azt a mindenre kész tettrevágyást, amely lelkemben van.*

A keresztény Budapestet tüzön-vizen, az ördögök poklán át is megvédelmezzük és a keresztény városháza elleni ostrom jelenthet megpróbáltatást, de annál erőteljesebben szolgálja a mi küzdelmünk diadalát.

Keresztény alapon tudunk és akarunk harcolni és a világnézetet nem engedem háttérbe szoritani, mert a nemzetet csak az igazság jegyében lehet vezetni. A keresztény lelkekben terjengő *expanziv erő* előbb vagy utóbb, de félre fogja sodorni azokat, akik nem ismerik fel, hogy a nemzetet csak keresztény alapon lehet válságából kiemelni. *Harcolni akarok Krisztus igazi demokráciája jegyében és ennek a harcnak diadalát kérem a Gondviseléstől az ujév hajnalán.*

A jelenlévők lelkesedéssel ünnepelték hatalmas beszéde után *Wolff* Károlyt.

Ujesztendei üdvözlések a kerületi szervezetekben

A Keresztény Községi Párt kerületi szervezeteiben mindenütt bensőséges melegséggel ünnepelték az uj esztendő alkalmából a kerületek vezéreit

A Lipótváros ujéve

Az V. kerületi Keresztény Párt, a Belső és Külső Lipótvárosi Keresztény Társaskör tagjai zsufolásig megtöltötték január 1-én a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör helyiségeit, hogy meleg szeretetüknek és törhetetlen bizalmuknak adjanak kifejezést a kerületi pártelnök, *Lázár* Ferenc dr. személye iránt. A párt és a kerületi társadalmi szervezetek nevében *Domonkos* Gyula dr. bizottsági tag köszöntötte Lázár Ferencet.

— *Büszkeséggel gondolunk* — mondotta — arra a szerepre, amelyet elnökünk mint pártunk vezető tagja és mint tanácstag a város ügyeinek irányitásában betölt.

Hatásos beszédét azzal a jó kivánsággal fejezte be, hogy ugy a köz, mint a párt szolgálatában végzett munkájában *Lázár* Ferencet siker és hiveinek változatlan szeretete kisérje. Az üdvözlésre *Lázár* Ferenc meghatott szavakkal válaszolt.

— Köszönöm — mondta — a kerület keresztény polgársága részéről megnyilvánuló szeretetet. *Az én személyem szimbolum.* A hüség megnyilatkozása az *eszmét illeti.*

Nem tévesztem össze a zászlót a zászlótartóval. Az eszme győzelméhez kemény vezetésre van szükség. Kevés hivalkodással, de erős elhatározottsággal fogok a jövőben is a nemes eszmények szolgálatában állni.

A mély hatást kiváltó beszéd után lelkes taps köszöntötte *Lázár* Ferencet, akit elhalmoztak a megjelent százak őszinte szerencsekivánataikkal. Az általános üdvözlés után a Társaskör elnöki fogadószobájában *a kerület katholikus és református egyházközségeinek vezetősége üdvözölte Lázár Ferencet, mint a kerület keresztény mozgalmainak vezető férfiát.*

A Józsefváros ujéve

A *Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt* e heti értekezletét *Baján* Ferenc elnök nyitotta meg. Megemlékezett az elmult esztendő viszontagságairól és *elitélte a kormányintézkedéseket a tisztviselőfizetések csökkentése miatt.* Jóllehet az érdekelt és a hozzáértő körök figyelmeztették a kormányt, hogy a tisztviselői illetmények lefaragása a *kereskedelmi és ipari élet megbénitásához és ezzel kapcsolatosan az adóbevételek feltétlen csökkentéséhez fog vezetni* — a kormány azt végrehajtotta. Reméli, hogy az *ujesztendő a közalkalmazotti táborra örvendetes változást fog hozni.*

Utána *Felkay* Ferenc dr. főjegyző tartott rendkivül nivós és értékes előadást a *racionalizálásról.* Beszéde során megemlitette, hogy sokan aggodalommal kisérik munkásságát s félnek, hogy *elbocsátások lesznek.* Megnyugtat mindenkit, *ez nem fog bekövetkezni,* mert a racionálásnak nem az a célja. Részletesen tárgyalta a racionalizálás rendszerét, melynek nyomait már 30—40 évvel ezelőtt is ki lehet mutatni. Számtalan példákat sorolt fel, melyek a rendszer határozott előnyeit bizonyitják. Ezen alapos és nagyvonalu előadását hatalmas tapssal honorálta a párthelyiséget zsufolásig megtöltő hallgatóság.

Majd *Müller* Antal országgyülési képviselő örömmel állapitja meg a Keresztény Párt erősödését s további szervezkedésre buzditotta párthiveit.

Felszólalt még *Wigh* János dr. ny. előljáró, *Téglási* István és *Baján* Ferenc zárószavaival ért végett az értekezlet.

A Ferencváros ujéve

A Ferencvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt tagjai nagy számban keresték fel *ujév délelőttjén* pártelnöküket, *Verebély* Jenő dr. bizottsági tagot, hogy az ujév alkalmából üdvözöljék.

Vass Béla bizottsági tag meleghangu beszédben üdvözölte

az elnököt, ki a pártot azon a meg nem alkuvó keresztény uton vezeti, amely utra a párt 1919-ben lépett. Ez az ut lehet rögös és nehéz, de erőt kell, hogy adjon az a tudat, hogy az elnyomott keresztény testvérekért kell küzdeni.

Halvax Klotild dr. a női tábor nevében üdvözölte néhány keresetlen szóval az elnököt.

Héger Arthur főtitkár az ifjuság nevében beszélt. Megköszönte *Verebély* Jenőnek azt a nagy és önzetlen munkát, amelyet a fiatalság érdekében kifejt. — Te voltál az elsők között, — mondotta — aki felismerted, hogy a fiatalság nélkül nincsen jövendő, hogy a fiatalságnak nemcsak kötelességei, hanem jogai is vannak. *Elhoztuk Neked hü szivünk dobbanását, fogadd el tőlünk a munkát, mert mi a pártnak tántorithatatlan katonái vagyunk.*

Verebély Jenő dr. elnök meghatottan válaszolt a párt tagjainak hosszantartó éljenzésére. Nagyhatásu beszédében rámutatott arra, hogy

Magyarország csak akkor támadhat fel, ha a tiszta keresztény politikát követi. Alkudni nem szabad, mert ez a kereszténység rovására megy. Sohasem fog letérni arról az utról, melyen őt Wolff Károly vezeti.

A kereszténypárt mindenkor a *kisemberek érdekeit szolgálta* és fogja a jövőben is.

Mikor ezt az impozáns üdvözlést megköszöni, igéretet tesz, hogy semmi sem fogja *elkedvetleniteni, hanem a tagok szeretetteljes ragaszkodásából erőt meritve, küzdeni fog a szent eszmékért továbbra is.*

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Hirek

Olvasóinkhoz!

Január elsejével XII. évfolyamába lépett az Uj Budapest.

Nem akarunk szerénytelenek lenni, de szerénynek sem: ezért egyszerüen leszögezzük a köztudat azon megállapitását, hogy az Uj Budapest a legjobb, a legfrissebb, a legérdekesebb, a legtartalmasabb városházi hetilap.

Mi nem hivalkodunk azzal, hogy a mai időkben megvalósitásra amugy sem kerülő eszmék, tervek és célkitüzések özönével fárasszuk a városházi közvéleményt. Mi a főváros ütőerén tartjuk kezünket, mint lázbetegén az orvos, igyekezünk megállapitani a helyes diagnózist, gyakoroljuk a kritika jogát, amely véleményünk szerint a sajtó első és legfontosabb hivatása.

Ujságirói hivatásunkat a keresztény várospolitika jegyében, a keresztény világszemlélet alapján gyakoroljuk. Azon az alapon, amely ma hitvallása a főváros vezetőségének és a fővárosi guvernementális pártoknak.

Lapunk hasábjain helyet kapnak a tisztviselői törekvések: a városházi tisztviselőtársadalom gerince Budapest keresztény középosztályának és az a maga hősies küzdelmével a szegénység ellen, páratlan lelkiismeretességével és tudásával minden támogatást megérdemel.

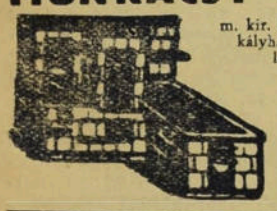
Élénk figyelemmel kisérjük a főváros és a gazdasági élet kapcsolatait is, gazdasági és városgazdasági hirszolgálatunk pontos, gyors és megbizható.

Arra is ügyelünk, hogy a gyakorlati és elméleti problémákon tulmenően könnyebb olvasnivalóval is szolgáljunk: az Uj Budapest tárcarovata e tekintetben minden kritikán felül áll, kedvenc rovata mindenkinek, aki a városházi életet intimebb vonatkozásaiban is meg akarja ismerni.

Az egyre sulyosbodó gazdasági helyzetben arra kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési dijak beküldésével támogassák közérdekü munkásságunkat.

Szeretettel kivánunk minden barátunknak és olvasónknak boldogabb ujesztendőt!

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely-, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII. Rózsa-utca 39

Mintaraktár **VII., Izabella-tér 3**

Telefon: 31-2-80. 35-9-16.

Felkay főjegyző a kezelési szaktanfolyam vezetője

A hathetes tanfolyamon kötelesek részt-venni a kijelölt tisztviselők

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy *Felkay* Ferenc dr. tanácsi főjegyző, akit a polgármester a racionalizálás előkészitésével bizott meg, előterjesztést tett *kezelési szaktanfolyam* felállitására. Most jelent meg a polgármester rendelete, amely a tanfolyam megszervezését elrendeli és annak vezetésével *Felkay* főjegyzőt bizza meg.

A polgármesteri rendelet szerint a tanfolyamon a tényleges szolgálatban álló végleges és ideiglenes, *kezelési szakhoz tartozó tisztviselők* kötelesek résztvenni. A tanfolyam *elméleti és gyakorlati irányu előadásokból* áll, azon résztvenni köteles tisztviselők *névre szóló meghivót kapnak*, aki a tanfolyamról elfogadható ok nélkül hiányzik, az ellen *megtorló eljárást* tesz folyamatba a polgármester.

Egy-egy tanfolyamon a tisztviselők *harminc-negyven főnyi csoportokban vesznek részt.* A tanfolyam heti négy órát számitva *hat héten át tart* és az előadások a hivatalos órákon kivül eső időben *délután lesznek.*

Izgalmas szavazás után egy szótöbbséggel Spannbergert választották az előljárói értekezlet elnökévé

Egy titkos választás története és annak szomoru következményei

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Szente Miklósnak, Óbuda érdemes kerületi tanácsnokának nyugalomba vonulásával megüresedett az előljárói értekezlet elnöki széke, amelyet a kitünő Szente hosszu éveken át mindenki megelégedésére töltött be. Az előljárói értekezlet vezetői pozicióját *kitüntető megkülönböztetése* évtizedek hosszu sora óta a rangban legidősebb előljárónak, aki értekezleti elnöki minőségében mintegy főnöke az előljárói karnak, eljár az összességet érdeklő ügyekben és mint legutóbb a kéményseprő-kerületek szaporitásánál is történt, ebbeli minőségében bizonyos különleges feladatok elvégzésére is megbizást kap a polgármestertől.

Szente Miklós nyugalomba vonulása kapcsán az elmult napokban összeült az előljárók grémiuma, hogy uj elnököt válasszon a tiszteletreméltó testületnek. A rendkivüli értekezleten a nyugalomba vonult *Szente* Miklós és *Guth* Ferenc kivételével megjelent valamennyi előljáró, annál is inkább, mert az értekezletet olyan hirek előzték meg, hogy azon *váratlan szenzáció* fog kirobbanni.

A rangban legidősebb kerületi előljáró *Unger* Béla, érdekelt lévén a választásnál, soron következő kollégája, *Hamvasy* István dr. foglalta el a korelnöki poziciót. A választási aktus megkezdése előtt *Bucsánszky* Bertalan dr. kőbányai kerületi tanácsnok emelkedett szólásra és az értekezleti ügyrendre való hivatkozással *titkos szavazást* kért.

Izgatott közbeszólások tarkitották *Bucsánszky* felszólalását, aki azt fejtegette, hogy *nem áttörhetetlen szabály* a rangelsőnek az előljárói értekezlet elnökévé való választása, erre volt is már a felszólaló szerint precedens: ezelőtt husz esztendővel, amikor noha nem volt rangelső, *Hanvay* Sándor dr.-t választották meg elnökké. A közbeszólók azt vitatták, hogy *mindenkor közfelkiáltással* választották meg rangban legelső kollégájukat elnökké, semmi ok nincs arra, hogy *ettől a szokástól most eltérjenek.*

Az ügyrend alapján azonban *Hamvasy* tanácsnok kénytelen volt elrendelni a titkos szavazást, amely *meglepetésszerü eredménnyel* végződött. *Egyetlen szótöbbséggel Spannberger* Alajos dr.-t, az I. kerület előljáróját választották meg a kerületi előljárók értekezleti elnökükké, szemben *Unger* Béla dr.-ral, a Belváros előljárójával.

Spannberger érdemei és agilitása kétségtelenek: bizonyos azonban, hogy az ő megválasztásával *kettészakadt az előljárók tábora* és olyan sérelmek keletkeztek, amelyek a maguk fájdalmas mivoltával *igen nehezen lesznek gyógyithatók.* Nem tartjuk valószinünek, hogy *az a kétségtelen megtiszteltetés*, amely *Spannbergert* kollégái többségének bizalmából érte, *megéri-e az az elkeseredés*, amely viszont a régi szokáshoz ragaszkodó kisebbségét az előljárói karnak *éppen nem alaptalanul füti.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RAKÓCZI UT 66
DÉLI MENÜ P **1.40**

Komolytalan reflektánsok nyüzsögnek a Városi Szinház körül

Némethy tanácsnoknak csak a lapokból van tudomása az amerikai filmművésznő állitólagos beadványáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Szinte hetenként visszatérő szenzációja a napilapok szinházi rovatának az a hiresztelés, hogy *uj és minden eddiginél komolyabb ajánlat* érkezett a polgármesterhez a Városi Szinház bérletére. Legutóbb Lucy *Dorain*-ről, *Kertész* Mihály nevü filmrendező Amerikában élő feleségéről, aki a polgári életben azelőtt az egyszerü *Korács* Ilonka névre hallgatott, közölte a napisajtó, hogy leányával, *Kitty Dorain*-nel adták be pályázatukat a Városi Szinházra. A művésznő tervéről kábelinterjuban informálta a budapesti közönséget, elmondván, hogy száztagu görl-csapattal, néger zenekarral és hasonló jókkal fogja a Tisza Kálmán-téri müintézetet fel virágoztatni.

A Városi Szinház legujabb *állitólagos bérleti ajánlatáról* és általában a szinház további sorsáról

Némethy Károly dr.
tanácsnok,

a közmüvelődési ügyosztály vezetője a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az amerikai magyar filmművésznő állitólagos ajánlatáról a Városi Szinház bérletét illetően *csak a hirlapokból értesültem*, amelyek ebből az alkalomból közölték *a művésznő jólsikerült fényképét is.* Nálam sem a művésznő, sem ügyvédje *nem járt*, ajánlatot a bérletre *nem tett*, de nem jártak *azok a vállalkozók* sem, akiknek nevei és nyilatkozatai időnkint felbukkannak a napilapok hasábjain.

— Természetesen *mindenkit meghallgatunk és mindenkivel tárgyalásokat kezdünk* a bérletet illetően, aki komoly ajánlattevőnek látszik. Ismétlem azonban: *még eddig senki sem jelentkezett*, sem Lucy Lorain önagysága, de más sem. A főváros nem zárkózik el a bérbeadás gondolata elől, noha az épület mai jövedelmezőségével meg van elégedve, de ismételten hangsulyozom: csak *komoly ajánlattevő komoly ajánlatáról lehet szó!*

Elmondotta még munkatársunknak *Némethy* tanácsnok, hogy a Városi Szinház tiszta haszna, amennyiben az a házi kezelésben megmarad, a költségvetésben előirányzott tizenhatezer pengőnek legalább a duplája lesz ebben az esztendőben. A várost a szinházban rendezett előadásokkal kapcsolatosan *semminemü csalódás nem érheti*, mert a bérösszeget egy-egy estére *előre le kell tenni, a város nem vállal semminemü rizikót.*

Nem mind arany,

ami fénylik, nem mind nemes lámpa, ami világit. Aranyat fémjelzéséről, jó lámpát fényjelzéséről ismerünk meg. A fényteljesitmény nagyságát minden lámpán lumenegységekben feltüntetjük. Csak lumenjelzettizzólámpát fogadjon el.

TUNGSRAM

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80-5-03.

Igazságos adóreformot követel Ilovszky

A Baross Szövetség ülése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Baross-Szövetség az ujesztendő alkalmából küldöttségileg köszöntötte *Ilovszky* János kormányfőtanácsost, törvényhatósági tanácstagot, a szövetség érdemes elnökét. *Purébl* Győző dr. üdvözlő szavaira *Ilovszky* hosszabb beszéddel válaszolt.

— *Mennél később*ben nyul hozzá a pénzügyi kormányzat a helyes rendezéshez, *annál rosszabb* lesz a helyzet — mondotta általános tetszés közepette *Ilovszky*. — Azoknak akarunk megélhetést és kenyérkereseti lehetőséget teremteni, akinek *törzsei évszázadokra visszamenően a nemzet életében hasznos és hazafias munkát végeztek!*

Rámutatott *Ilovszky*, hogy a kisemberek adóviselés szempontjából *sokkal sulyosabb járom alatt* nyögnek, mint azok, akik a járomba be sem akarnak bujni és *igazságos adóreformot követelt.* Közölte még *Ilovszky*, hogy a Baross-Szövetség az összes komoly érdekképviseletekkel együtt *akciót kezd az áruházak ellen*, majd köszönetét nyilvánitotta *a sajtónak és a rádiónak a kereskedelem és ipar támogatásáért.*

Ozdy Lajos lett a Vizmüvek kereskedelmi igazgatója. A polgármester a Vizmüvek kereskedelmi igazgatói teendőinek ellátásával *Ozdy* Lajost, a Gázmüvek tüzelőszer osztályának vezetőjét bizta meg. *Ozdy* Lajos széleskörü tudásával, nagy agilitásával és szorgalmával és gyakorlati érzékével rászolgált a kitüntető megbizásra és uj poziciójában csak öregbiteni fogja tekintélyét.

György Endre lapja. *György* Endre kollégánk, Az Ujság érdemes városházi szerkesztője *A Pesti Városháza* cimmel havonként egyszer megjelenő folyóiratot inditott. Most jelent meg A Pesti Városháza első száma, amely felmutatja mindazokat a kvalitásokat, amelyek *György* Endrét annyira jellemzik: *kitünő értesültségét, nagy ujságirói készségét, szines tollát.* Kétségtelennek tartjuk, hogy az uj folyóirat rövidesen *meg fogja találni a maga széleskörü olvasó-közönségét.*

A Vár karácsonya. Lélekemelő ünnepség közepette gyujtott karácsonyfát az I. kerületi előljáróság a maga épületében *Spannberger* Alajos dr. tanácsnok az I. ker. előljárója rendezésében december 22-én délután *Mészáros* János dr. érseki helynök, gróf Apponyi Albertné és a kerület megjelent előkelő papsága mint vendégek jelenlétében. Megható volt, amikor dr. *Korenek* József várbeli lelkész ünnepi beszéde után 22 türelmetlen kis emberke és 22 levente vette át a nekik elkészitett ajándékokat. Az ünnepséget rendező hölgygárda élükön *Spannberger* Alajosné, *Balassa* Imréné, *Garancsy* Lászlóné, *Gyürky* Tiborné, *Hribál* Kálmánné, vitéz *Lászlóffy* Lászlóné, *Varjas* Lászlóné, *Weinseinsz* Károlyné és *Wladárcyk* Józsefné ruházták fel tetőtől talpig az arra szoruló gyermekeket.

GAZDASÁGI ÉLET

A cirkusz sorsa

Weisz Richárd ajánlatát elutasitotta a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy *Weisz* Richárd, a Néparéna bérlője, a polgármestertől azt kérte, hogy *adják neki a Fővárosi Cirkusz bérletét és tartsák zárva a Néparénát. Weisz* Richárd beadványában azzal indokolta meg kérését, hogy a mai rossz gazdasági helyzetben *a liget két cirkuszt nem bir el*, ezért az egyiket okvetlenül zárva kell tartani, mert különben *mind a két cirkusz tönkremegy.*

A polgármester javaslata a Fővárosi Cirkusz ügyében *már elkészült* és azt a közeli napokban már le is tárgyalja a városgazdasági szakbizottság. A polgármester *Weisz Richárd ajánlatának elutasitása kapcsán* a Fővárosi Cirkusz bérletének szabályszerü módon való versenytárgyalási meghirdetésére tesz javaslatot a törvényhatósági tanácsnak. A városgazdasági ügyosztály különben *már a versenytárgyalási feltételeket is készíti*, tekintettel arra, hogy *május első napjaiban már az uj bérlő tarthatja az előadásokat a Beketow-örökösök szerződésének lejárta kapcsán a Fővárosi Cirkuszban.*

Épül a pezsgőfürdő

A Hullámmal egyidejüen nyitják meg Budapest uj látványosságát

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács tudvalevően hozzájárult a polgármester azon előterjesztéséhez, hogy a Gellért-fürdő télikertjéből a fürdő most használaton kivüli pneumatikus kamráinak felhasználásával *pezsgőfürdőt* létesitsenek, vagyis olyan medencét, melynek vizét az odavezetett süritett levegő állandóan bugyborékoltatja. Hozzájárult a törvényhatósági tanács, hogy a nagy anyagi sikerrel kecsegtető pezsgőfürdőt a *Községi Takarék által folyósitandó kétszázezer pengős kölcsönből* épüljön fel.

A városgazdasági ügyosztály és a fürdő igazgatósága a törvényhatósági tanács döntése kapcsán *azonnal megkezdte a szükséges munkálatoknak* részben nyilt, részben zárt versenytárgyaláson való meghirdetését, sőt az épitkezés legfontosabb része, a *vasmunka* már ténylegesen meg is kezdődött. A vállalkozókkal kötött szerződések ugy szólnak, hogy az összes munkálatoknak legkésőbb *május végére* el kell készülniök, mert *Kovácsházy* tanácsnoknak az az elhatározása, hogy a *Hullámfürdővel egyidejüen megnyiljon az uj pezsgőfürdő is.*

Januárban kiirják a kerületek kövezet-karbantartási pályázatát

Készülnek a költségvetésben felvett ut- és csatornaépitések müszaki tervei

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az ut- és csatornaépitési ügyosztályban, noha a zord időjárás következtében a külső eljárások teljesen szünetelnek, *megfeszitett munka* folyik. Az ügyosztály agilis mérnöki kara *Király* tanácsnok irányitása mellett *most dolgozza fel müszakilag* az ügyosztály ezévi költségelőirányzatát, hogy amint kitavaszodik az időjárás, azonnal hozzá lehessen fogni az ut- és csatornaépitésekhez. Ezekről a *belső munkálatokról*

illetékes helyen

a következőkben informálták munkatársunkat:

— Az ügyosztály munkássága arra irányul, hogy a költségvetésben *felvett ut- és csatornaépitések terveit megfelelő módon előkészitse.* Az ez évi költségelőirányzatban elhatározott ut- és csatornaépitések *felmérési stb. munkálatai már tulnyomó nagy részben elkészültek*, a szükséges rajzok is rendelkezésre állanak, ugyhogy már *február végén megkezdődhetnek a versenytárgyalási kiirások.*

— Még januárban kiirjuk a *kerületi kövezetjavitási munkálatokra a szokásos versenytárgyalást is.* Ugyancsak még január folyamán napvilágot lát a *makadámutak olajjal való pormentesitésére is a pályázat.* A pályázatok feltünően korai kiirásával az a cél, hogy az esetleges felebbezések elintézése *ne késleltesse a munkálatok tényleges megkezdését.*

Százötvenezer pengőjébe kerül a fővárosnak a belügyminiszter illeték-csökkentő rendelete

Uj szabályrendeletet készit a pénzügyi ügyosztály

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Január elsejével *kellemes meglepetésre* ébredtek a főváros központi iktató-hivatalának látogatói: Ötven százalékkal mérsékelték a beadványok bélyegdiját, olymódon, hogy a kétpengős *városi bélyeg felragasztási kötelezettsége alól mentesitette a belügyminiszter a fővároshoz beadványokat benyujtó ügyfeleket.* A belügyminiszter rendelete, amelyet a polgármester *körrendeletben közölt* az ügyosztályokkal, olyképpen szól, hogy mindazokban az esetekben, amelyekben eddig a szabályrendelet szerint a főváros hatóságaihoz és hivatalaihoz magánfelek által benyujtott beadványok, szóbeli kérelemre felvett jegyzőkönyvek és azok mellékletei után az állami illetékkel azonos összegü községi illetéket szedtek, *1934 január 1-től kezdve semminemü községi hatósági dijat ne követeljenek és ilyen dijat szedni nem szabad*

Illetékes helyen

a belügyminiszteri, illetőleg a polgármesteri rendelettel kapcsolatosan a következőket mondották munkatársunknak:

— A polgármester rendelete *január elsejével életbe lépett.* A városi bélyeg ragasztási kötelezettségének megszüntetése előreláthatólag a folyó esztendőben *százötvenezer pengővel fogja bevételeinket kisebbiteni.* A pénzügyi ügyosztály a polgármesteri rendelettel egyidejüen utasitást kapott arra vonatkozóan, hogy *két külön szabályrendelet-tervezetet készitsen* az illeték-természetü és egyéb jellegü hatósági szolgáltatásokra, hogy *ez a zavaros probléma végre rendeztessék.* A két szabályrendelet-tervezet előkészitését a *polgármesteri rendelet értelmében sürgősen megkezdte* a pénzügyi ügyosztály.

A hóeltakaritás uj módszereivel kisérletezik a főváros

Decemberben hárommillió köbméter havat takaritottak el a közterületekről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A korán beköszöntött erős tél a hó eltakaritását illetően nehéz feladat elé állitotta a főváros köztisztasági hivatalát. A Köztisztasági Hivatal annalesei szerint *harminc esztendeje nem esett le december havában akkora hómennyiség*, mint az elmult év utolsó hónapjában: fővárosi közterületről *hárommillió köbméter havat* kapartak össze decemberben az utcaseprők és az alkalmi munkások. A költségvetési előirányzaton felül *240.000 pengő többlet*-kiadással járt a korai hó összegyüjtése és elfuvarozása a főváros uteáiról és tereiről.

Király tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője az elmult napokban *értekezletre hivta össze* a kerületek vezető mérnökeit, hogy megbeszélje velük a decemberi nagy hóesés tapasztalatait. Az értekezleten vita tárgyává tették azt is, *nem lehetne-e a hóeltakaritás eddigi rendjét olcsóbbá és könnyebbé tenni.* Ebben az irányban még folynak *a beható vizsgálódások és megbeszélések.*

A Köztisztasági Hivatal a decemberi nagy hóesés eltakaritásánál — mint fentebb emlitettük — közel negyedmillió pengővel lépte tul a költségvetési előirányzatot. A *szükséges póthitel* engedélyezésére vonatkozó polgármesteri előterjesztés a törvényhatósági tanács *legközelebbi ülése* elé fog kerülni.

Az iskolai tatarozások programja 1934-ben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros annakidején elhatározta, hogy több iskolában átalakitási munkálatokat végeztet. Ennek megfelelően *Szendy* Károly tanácsnok intézkedésére 24 helyen végeztet, illetve fognak végezni 1934-ben átalakitási munkálatokat. A munkálatok összköltsége *235.300 pengő*, ebből az összegből csak *122.775 pengő állott* rendelkezésre és a hiányzó 112.525 pengőt póthitel engedélyezése utján fedezik.

A következő iskolák átalakitási munkálatairól van szó: *Az Ürömutcai elemi iskola* épületében 10.723 pengő költséggel gyermekotthont létesitenek, a *Kerék-utca 42. számu bérelt épületben* elhelyezett óvodát 6653 pengő költséggel átalakitják, a *Csobánc-utcai óvoda* bebutorozására 14.350 pengőt forditanak, a *Kertész-utca 30. sz.* iskolaépületben nyolc tantermes elemi iskolát létesitenek 20.808 pengő költséggel, a *Dob-utcai* elemi iskola épületében átalakitási munkálatokat végeztetnek 3270 pengő költséggel, a *Hungária-uti elemi iskola* épületében lévő igazgatói lakást tantermekké alakitják át 2318 pengő költséggel.

A *Mária Terézia-téri iskola* épületében átalakitási munkálatokat 9188 pengő költséggel, a *Práter-utcai elemi iskolát* meszelik és tatarozzák 1003 pengő költséggel, a *Baksts-téri elemi iskola* részére két tantermet létesitenek 1824 pengő költséggel. A *Szvetenay-utcai elemi iskola* épületében uj tantermeket alakitanak át 2288 pengő költséggel, a *Kertész-utcai iskolaépületben* átalakitási munkálatokat végeztetnek 19.325 pengő költséggel, a *Kiskorona-utcai polgári iskolaépületben* tantermeket létesitenek 2187 pengő költséggel, a *Lövag-utcai polgári leányiskolát* tatarozzák 1874 pengő költséggel, a *Peterdy-utcai polgári leányiskolában* az igazgatói lakást átalakitják tantermekké 4098 pengő költséggel, a *Mester-utcai polgári fiuiskola* tatarozási munkálataira 38.214 pengőt forditanak.

A *Telepi-utcai polgári fiuiskolát* átalakitják 1073 pengő költséggel, a *Cukor-utcai elemi iskolát* 1267 pengő költséggel. A *Dohány-utca 65. sz.* iskolaépületben iparostanonc iskolát létesitenek 19.643 pengő költséggel, a *Nyár-utcai iskolát* átalakitják 18.623 pengő költséggel, a *Wesselényi-utca 38. szám* alatti iskolát pedig 5600 pengő költséggel. A *Horánszky-utcai leányiskola* épület gyökeres tatarozásának első részletére 16.456 pengőt forditanak, a *Lónyay-utca 65. számu* épületében tataroztatnak 2844 pengő költséggel és végül a *Mária Terézia-tér 8. sz.* iskolaépületben a pedagógiai könyvtár elhelyezése érdekében 25.000 pengőt forditanak átalakitási munkálatokra.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvizе. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82-4-29

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Uj kiirások:

Üvegtető-szerkezet készitési munkákra az I. ker. Szent Gellért-gyógyfürdőben létesitendő uszócsarnok részére. Határidő: 1934. évi január hó 8-án (hétfő) d. e. 9—½12 ó.

Bontási, föld, kőmüves, vasbeton és elhelyező munkákra az I. ker. Szent Gellért-gyógyfürdőben létesitendő uszócsarnok részére. Határidő: 1934. évi január hó 8-án (hétfő) d. e. 9—½12 ó.

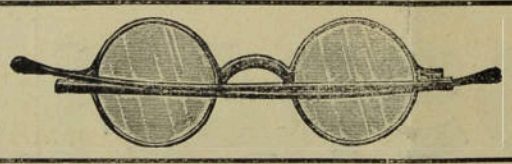
Szigetelő munkákra az I. ker. Szent Gellért-gyógyfürdőben létesitendő uszócsarnok részére. Határidő: 1934. évi január hó 8-án (hétfő) d. e. 9—½12 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 2. szám

Budapest, 1934 január 13

UJ BUDAPEST

K. Fővárosi Nyilvános
Bpest ... Revit...

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Félévre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A pesti kenyér

A mi mindennapi kenyerünk, amiért de megverejtékezünk ezekben a szomoru időkben, nyulós, ragacsos, rossz, élvezhetetlen. A budapesti pékipar, amelynek anyagi helyzetére jellemző, hogy valamennyi iparágat véve, közülök kerül ki a legtöbb háztulajdonos Budapesten, egyáltalán nem ambicionálja, hogy ha már nem is olcsó (a kenyér áráról jelen cikkünkben nem fog szó esni), de legalább ehetős, zamatos, jó kenyérrel lássa el a főváros népét. Azonban akár a kis külvárosi mesterek sütetét, akár a nagy gyárak produktumait kóstoljuk, az eredmény mindig ugyanaz: szinte ehetetlenül rossz a pesti kenyér; zsemlye, kifli és egyéb péksütemény egyaránt.

Bécs hires a maga különleges rozscipójáról, Páris pompás irósvajas reggeli kiflijét visszaálmodják az idegenek, mi az oka annak, hogy abban az országban, ahol Európa legjobb buzája terem, sütik Európa legrosszabb kenyerét? És hogyan történhetik meg, hogy a közismerten rossz pékkenyerek között is az egyik legutolsó helyet foglalja el a Községi Kenyérgyár kenyere, noha 1909-ben az árszabályozó célon felül azzal a programmal indult el a Községi Kenyérgyár, hogy mintaképül és buzditásul szolgáljon a magánipar számára?

Az Uj Budapest karácsonyi számában Spolarich György, a fővárosi pékipar tisztes képviselője, közli, hogy Páris kenyérfogyasztása két és félszerese Budapest kenyérfogyasztásának. Spolarich adatát két statisztikai számmal egészitjük ki: a békeévek óta Budapest kenyérfogyasztása hatvan %-ra esett vissza, ezzel szemben az élesztő-fogyasztás a békebeli háromszorosára nőtt. Ezek a látszólag szürke adatok mély tanulságot rejtenek magukban és közelről érdeklik a főváros vezetőségét is.

A kenyérfogyasztás azért mutat állandóan csökkenő tendenciát, mert a kenyér rossz, az élesztő fogyasztása pedig azért emelkedik, mert a sütés időpontját szabályozó rendeletek miatt egyre több gyorsan erjesztő anyagot kell a péknek kenyerébe és süteményébe belegyurnia, hogy reggel hét órakor ott álljon a friss kenyértermék a fogyasztó asztalán. Professzorok mondják, hogy a rengeteg gyomoridegességnek, savtultengésnek, anyagcsere-zavarnak főoka az élesztővel agyondolgozott pesti kenyér, amely tovább erjed a gyomorban, katarrusokat és egyéb bántalmakat okozva, már nemcsak a felnőttek, hanem a gyermekek között is.

Minden bajnak eredője a Községi Kenyérgyár, a maga bürokratikus vezetésével, megdöbbentően rossz termékeivel, furcsa versenytempójával, amelynek kapcsán, ezt kell feltennünk, nem a legjobb, hanem a legizetlenebb kenyeret akarja előállitani. Egy másik ok: erősen visszafejlődött a pesti kenyér piacrendészeti ellenőrzése, a pékmühelyek köztisztasági és közegészségi szempontból való felülvizsgálata is. Igy lesz a magyar buza utja a pompás tevénytől a türelmes fogyasztó asztaláig a tehetetlenség, a hozzánemértés, a kiáltó nemtörődömség utja: a fővárosi közélelmezési ügyosztály nagyobb dicsőségére! — ugyanakkor, amikor a pesti sütőmestertől élesen megkülönböztetendő magyar pékmunkás is elsőrendü!

A köz- és magánépitkezés tökéletes csődje

Petrovácz Gyula rendkivül pesszimista nyilatkozata az épitési iparok rohamosan növekedő válságáról

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A munkanélüliséget hatékonyan *egyedül építkezések megindításával lehet enyhiteni.* Az idén tavasszal kevés remény van arra, hogy nagyobbarányu épitkezések indulhassanak meg akár állami, akár fővárosi vonatkozásban. A mai sulyos pénzügyi viszonyok között ugyanis *sem az állam, sem a főváros nem tud megfelelő fedezetet előteremteni és igy csak a magánvállalkozások építkezési tevékenységének fellendülésétől várható a munkanélküliség valamelyes enyhülése.* Mivel a tavaszi épitkezések megindításának az előkészitése *legalább két-három hónapot igényel,* az *Uj Budapest* munkatársa azzal a kérdéssel fordult *Petrovácz* Gyulához, a közgazdasági és építkezési kérdések legkitünőbb szakértőjéhez, hogy ismertesse a helyzetet és nyujtson felvilágositást azokról az épitkezési lehetőségekről, amelyek ez év tavaszán *Budapest székesfőváros területén* jelentkezhetnek.

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A legnagyobb sajnálattal kell megállapitanom, hogy *ez év tavaszán kevés reményünk lehet az épitkezési tevékenység fellendülésére.* A helyzet rendkivül sivár. Ennek egyik oka — az általános gazdasági pangáson kivül — az a körülmény, hogy *a házadómentességi határidő december 31-én lejárt.* A Közmunkák Tanácsa legutóbb felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez és ebben a felterjesztésben azt a kivánságát juttatta kifejezésre, hogy

a jövőben a házadómentességet csak meghatározott célok és meghatározott városrészek fejlesztésének szolgálatába lehessen állitani. Ezek a meghatározott területek a következők: 1. a Tabán. 2. az Erzsébet-sugárut. 3. az Andrássy-ut meghosszabbitásának irányvonala. 4. a Belváros. 5. Egyes várospolitikai, vagy esztétikai célok érdekében szükségessé váló épitkezések.

Az utóbbi fogalom alá tartozik például *a Rákóczi-ut és a Kossuth Lajos-utca torkolatánál a Rákóczi-ut vonalába eső két sarok,* amely épitészetileg megoldatlan és valósággal szégyenfoltja a főváros legforgalmasabb részeinek. Ezen kivül a Rákóczi-uton és a körutakon is *van néhány üres telek,* vagy *disztelen és alacsony kis épület,* amelyek mellett *emeletes bérpaloták meredeznek tüzfalaikkal.* Vannak továbbá ilyen főutvonalakon *a régi szabályozási vonalba eső előugró és a forgalmat zavaró házak,* amelyeknél indokolt volna az uj szabályozási vonalba való visszahelyezés és esetleg az ujból való felépités. Ezek azok az egyes esetek, amelyeket az 5. pont alá foglalt a közmunkatanács és amelyekre vonatkozóan éppen a közérdekü célok elérésének előmozditása érdekében *indokolt a rendkivüli házadómentesség megadása.* Annyi bizonyos, hogy a jövő évben az általános házadómentesség nem lép életbe, de nem is léphet, mert a most lejárt 30 éves házadómentesség *olyan rendkivüli kedvezmény, amellyel* állandóan élni nem is lehet. A pénzügyminiszter már igy is azon panaszkodik, hogy

az adóköteles házakban kiürülnek a lakások és a kinestár elsik igen sok bevételi lehetőségtől. A rendkivüli házadómentesség állampénzügyi szempontból a fővárosban már erősen érezteti hatását,

abban az értelemben, hogy *a házadójövedelemnél nagyarányu kiesés lesz mutatkozni, aminek korlátokat kell szabni.*

— Azzal a tendenciával szemben, amely a rendkivüli házadómentességnek csak *bizonyos városrészekre való megadását célozza,*

nem hagyhatjuk figyelmen kivül a külterjes fejlődés kétségtelen tényét.

Ez nem speciális budapesti, hanem általában világvárosi jelenség. A kor szelleméből folyó természetes törekvés ez.

Nem lehet rossznéven venni, ha az emberek menekülnek a bérkaszárnyák szomoru világából a szellős, napsütéses házacskákba, amelyek a perifériákon épülnek föl és amelyeknek még az a vonzóerejük is megvan, hogy saját tulajdonba vehetők.

Az európai világvárosokban *mindenütt találkozunk* ezekkel *a városszéli telepekkel,* amelyek folytonosan ujabb és ujabb megoldásra váró problémákat vetnek fel. Már két nemzetközi kongresszus foglalkozott ezekkel a kérdésekkel. Az *1929. évi párisi kongresszuson* magam is részt vettem és láttam azokat a grafikonokat, azokat a kimutatásokat, amelyeken bebizonyitották, *hogy mennyivel előnyösebbek ezek a perifériális lakások.*

A házadómentesség terminusának a lejárta azonban ezeket az épitkezéseket egyáltalán nem érinti, mert itt a házadómentesség nem jelent fellenditő erőt az épitkezések megindítása szempontjából.

Ezzel szemben *minden világvárosnak komoly gondokat okoznak ezek a városszéli telepek,* mert az önkormányzati testületeknek *kell gondoskodniok közmüvek, iskolák és egészségügyi intézmények megépitéséről, valamint közlekedési eszközökről.* Szerintem Budapest székesfővárosnak is foglalkoznia kell ezekkel a problémákkal, amelyeket csak ugy lehet megoldani, ha *a parcellázás engedélyezésének előfeltételéül kötik ki, hogy a közmüvek létesitéséről előzetesen gondoskodni kell.* Ez az egyetlen mód, amellyel az autonómia a közterhek tulzott mértékü emelkedése ellen védekezhetik.

— Rendkivül sivárnak látom a helyzetet a magánépitési tevékenység alakulását illetően!

A magánépitési tevékenység fellendülésére *vajmi kevés reményünk lehet,* már csak azért is, mert

az épitőipart ujabb nagy csapás éri a fázisadónak a bevezetésével.

A legfontosabb épitőanyagokra *10—15 százalékos forgalmi adót vet ki az uj rendszer,* holott eddig az épitőanyagok után legnagyobbrészt *csak egyszer kellett forgalmi adót fizetni.* Nálunk ugyanis a téglát, a meszet, a cementet, az épitőfát az épittető ugyszólván *kivétel nélkül mindig a gyártól vette meg,* ami azt jelenti, hogy forgalmiadót eddig csak egyszer fizetett, vagyis összesen három százalékot. A kereskedelmi miniszter által tervezett 10—12—15 százalékos fázisadónak a gyakorlati életben *semmiféle indokoltsága nincsen.*

A fázisadó bevezetése csak arra alkalmas, hogy az épitkezést megdrágitsa és az épitkezési tevékenységet megbénitsa.

Egyébként *sincs kedvük az embereknek arra,* hogy épitkezzenek. A lakásbérek csökkenő tendenciát mutatnak, mert az üres lakások száma elérte a normális, békebeli mennyiséget. *A tisztviselői lakbérek csökkentése, a házbérek csökkenését vonta maga után, mert a háztulajdonos még lakbérengedmény árán is igyekszik megtartani a jól fizető tisztviselő vagy nyugdijas lakót.* Ilyen sulyos viszonyok között *ma már nem rentábilis üzlet a bérházépitkezés.* De ha mindezek az indokok nem is szólnának az épitési tevékenység fellendülése ellen, még mindig marad egy kérdés:

ki ad ma hitelt épitkezésre?

A *bankok* a legteljesebb elzárkózás álláspontjára helyezkednek. Épitési tőke gyanánt egyedül *a befagyott pengők* szerepelhetnek, amelyeket különösen az elmult évben *nagy mennyiségben forditottak lakástermelési célokra.*

— Ilyen körülmények között — fejezte be nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula —

nem pesszimizmusból, hanem reális tapasztalatokból fakad az a megállapitásom, hogy tavasszal nagyon kevés uj épitkezés indul meg. A jövőt nagyon sivárnak látom...

Offenbach Hoffmannja mesél,
Hoffmann képkerete beszél

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványvíz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenféle ruháknak
FÉNYTELENITÉSÉT
egy évi jótállással vállalja. Vidékre is szállit.
Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18.
Tel: 52-0-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 56.
Belvárosi Kavéház mellett

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/D.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

EGY TANÁCSTAG NAPLÓJÁBÓL

Kérünk szörnyeteget a Balatonra!

45

Irta: Novszky János

Későn feküdtem, ezért elkésve keltem, igy a reggeli lapokat el sem olvastam.

— Majd ebéd után!

Mi, közéleti férfiak, tul vagyunk terhelve különböző vacsorai, gyülési, közgyülési, valamennyi: esti összejövetelekkel. Illő tehát, hogy legalább is ebédre pontos időben térjünk haza.

Szerda délben a legnagyobb meglepetésemre teritett asztal helyett lexikonokkal, térképekkel boritott asztalt találtam az ebédlőben. Mélyentisztelt családom föléjük hajolva valami nagy dologba volt elmerülve.

Kisebbik leányom beléptemkor csillogó szemmel, kérdéssel rontott reám:

— Apuka, mi van a szörnyeteggel?

Váratlanul ért a kérdés, nem tudván, hogy melyik politikai nagyságra gondol. Óvatos voltam:

— Miért?

Felelet helyett elém tolja a lexikont. Tessék elolvasni!

„Loch Ness, tó Inwerness skót grófságban, amelyet a Kaledóniai csatorna szel át. Területe 50 négyzetkilométer, mélysége 240 m. Az Oich, Tarff és Moriston táplálja; lefolyása a 11 km hosszu Ness, amely a Moray-öbölbe szakad."

Jobb hijján elkezdtem hümmögni. Vártam a fejleményeket. Csak nem árulhatom el, hogy még mindig nem tudom, miről van szó?

A nagyobbik kisleány is közbeszól:

— Egy ravasz ir parti kocsmáros konkurrenciát csinált a skótoknak, de rajtavesztett! Itt van a Magyarságban! — mondja diadalmasan.

— Igazán? Mutasd! — És elvettem tőle a lapot.

Hiszékeny ember vagyok, de — pesti nyelven szólva — a cikkben megirt skótországi plesiosaurus szörny feltünéséről szóló tesztát nem tudtam bevenni.

A gyerekek várták, mig a cikket elolvasom és lesték a hatást.

— Menjünk el Apukám, nézzük meg! — javasolta a nagyobbik.

— Hideg van! Anyu nem szereti a hideget! Megfagynánk az uton! — vetettem ellene.

— Akkor hozzuk le a Balatonba! — javasolja a kicsi — és beledugjuk abba a viztölcsérbe, amit hat év előtt Ida néni látott...

*

A londoni lapok — kitünő idegenforgalmi taktikával az emberek hiszékenységére, babonás sárkánymeséire, kiváncsiságaira támaszkodva — háromezer, vagy tudja Isten hányezer évvel ezelőtt elpusztult őskori lényt csempésznek be fantasztikus cikksorozattal és néhány igazmondó paraszt bevonásával a világsajtóba. Ily segitséggel biztos, hogy a Loch Ness tó vidékét, amelyről — bocsánat — de a mult héten még a kutya sem tudott, százezrek fogják felkeresni, akáresak a Vesuvio-t és az Etnát, amely minden év március és április havában a világsajtóban tüzet, füstöt, lávát ont, csak pont akkor tart a munkaszünet, amikor az ember oda leér.

*

A kisleányomnak igaza van. El kell hozni a Balatonra. És ez nem is fantasztikum. Ha a Loch Ness 50 négyzetkilométer nagyságu és van egy darab plesiosaurusa, miért ne lehetne nekünk is? Tekintettel arra, hogy a Balaton vagy tizenötször nagyobb — lehetne egynéhány darabot a Balatonba, vagy a tihanyi biológiába becsempészni. Mondjuk például a skót grófsági szörny felfelé menő rokonait, a nagypapát, vagy a nagymamát, egy pár unokatestvérrel.

Csak ügyesen kellene ebben a Stavisky-világban megfogni a kérdést!

Ha ujévkor a nyári kacsák helyett szörnyek születnek: — fel Balaton! Kaparjunk ki egy pár darabot a jég alól is! Vagy ha ez nem biztatna nagy reménységgel, itt van az Ida néni-féle viztölcsér, amit Ida néni ugy látott, amikor nagy vihar volt, hogy a tihanyi öbölből indult el, nyakon kapta, tarkón ragadta a Füredről Siófokra haladó hajót, megforgatta, azután magát még jobban magasabbra kavarva, hegy-nagyságban eltünt Kenese irányában! Például lehetne egy-egy ilyen tölcsért reggel 8 óra 35-kor, délután 4.15 perckor május—októberre beállitani! Mindjárt hosszabbodnék a balatonmenti szezon! És igy jutna egy pár százezer idegen Budapestnek is!

Hasznos tudni,
hogy Schmidthauer
természetes Igmándi
ásványvize a hatékony forrás-sókban
Európa leggazdagabb keserűvize.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon Külön terem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

VÁROSHÁZI NOTESZ

HA VALAKI KÉTSÉGBE VONNA, hogy a városháza a legnagyobb pletykafészek nemcsak Budapesten, hanem egész csonka országunkban, okvetlenül meggyőzné az ellenkezőjéről a hiresztéseknek, értesüléseknek, szájról-szájra menő sugdosásnak az az áradata, amely az elmult héten elöntötte a városházát és annak kapcsolt részeit. Mindenki tud valamit, ünnepélyes komolysággal suttogván el egészen biztos helyről származó értesüléseit, senki nincsen, aki valamit a maga kiválóan müködő fantáziájával hozzá nem adna a szépen szabott pletykához. Hogy az eredetileg kicsiny magocskával, vagy azzal sem biró pozitivum a végén egy nagy és természetszerüen felelőtlen lavinává növekszik, amely akkorává gömbölyödött, hogy a városházát magát sem látni tőle, az ezek után csak természetes!

Senki sem várja tőlünk, hogy ezeknek a kávénénis pletykáknak helyet adjunk akár a vonal fölött, akár a vonal alatt! Nekünk megvan az az önkritikánk, amely számos ujságiró-kollégánkból hiányzik; izlésünk is akad, megfelelő adagu, és igy nem közöljük azokat az értesüléseket, amelyek a közeljövő biztos tényéül sorolnak fel reményeket, fantáziákat, sőt: egyéni ambiciókat is.

A levest nem eszik olyan forrón, ahogyan megfőzték. Ez a közmondás sohasem volt igazabb, mint jelenben, amikor életsorsokat és közpályákat akar egyik napról a másikra rombadönteni a szállongó pletyka-hadjárat.

*

A KEDDI TANÁCSÜLÉS egyébként szürkén és unalmasan zajlott le — még erősen a karácsonyi és ujesztendei ünnep jegyében. A nagy összecsapás a Vásárpénztár ügyében, nem volt annyira éles, amint azt egyesek várták... inkább a büffé és az előtermek voltak élénkebbek, ahol is nem az ülésteremben tárgyalás alatt levő ügyeket vitatták meg a szenátor urak, — inkább a pletykákat cserélték ki...

*

TISZTELT SZERKESZTŐ UR, — irják a Városházi Notesznek, — nagybecsü lapja legutóbbi számában szóvátette a szilveszteri tombolát Kenesén, mint örvendetes lehetőséget a Segitőalap vezérei számára, hogy végre megkezdődjön a Kálvin-téri fényes termekben a takarékoskodás. Még megérthető, ha az alap vezetősége a tombola szegényes disztárgyain is spórol, ahelyett, hogy a karácsonyi jutalmakat és a különmunka-dijakat racionalizálná, kevésbbé megérthető azonban az az egyoldalu önkényeskedés, amellyel az alap vezetősége a saját üdülőtelepének jólfelfogott anyagi érdekeit vetve kockára, ugy bánik a telep uri közönségével, mintha az nem önérzetes, a kapott szolgáltatásokat jó áron megfizető uri társaság lenne, hanem békésen legelésző juhnyáj, melyet tetszése szerint kerget jobbra vagy balra a karikás ostor.

— Nyugodtan töltöttük napjainkat — folytatja a levéliró — Kenesén, a nappalokat korcsolyázással, fakutyázással, sétálással, az estéket pedig szerény bridge-játékkal töltve az első emeleti kártyaszobában. Szerény és csendes játék esett, minden nagyobb feltünés nélküli, barátságos szórakozás, amely nem zavart különösképpen senkit, legjobb tudomásunk szerint, ebben az irányban panasz nem érkezett sem hozzánk, sem a telep vezetőségéhez.

— Ily körülmények között valósággal az arculcsapás jellegével hatott egy, a Szilveszter napján leérkezett központi főtisztviselőnek az az intézkedése, amely ugy szólt, hogy az emeleti kártyaszobát azonnali hatállyal megszünteti, számunkra pedig egy földszinti különtermet bocsájt másnaptól kezdődően rendelkezésünkre. A szóbanforgó különterem azideig étkezőhelyiség céljaira szolgált, közvetlenül a konyha és a W. C. között. Hogy pedig rendelkezésének nagyobb nyomatéka legyen, az emlitett ur a kártyaszoba asztalait azonnal elraktároztatta, pár nyeszlett pálmát tétetett helyükre, azután pedig, jól végezve dolgát, hazautazott Budapestre.

— Ezt onnan tudom, mert a drákói intézkedés megtétele után azonnal személyesen akartam felháborodásomat kifejezni, de sem az illető urat, sem panaszkönyvet a telepen nem találtam. Igy nem lehettünk egyebet, mint hogy negyventagu társaságunk, eltérően az eredeti programmtól, már másnap visszautazott Budapestre: haragosan és elkeseredetten!

— Higyje el, Szerkesztő Ur, az efféle barátságtalan önkényeskedések nem öregbitik Kenese jó hirnevét. Végeredményben a mai viszonyokhoz mérten elég magas árakat fizetünk a Kenesén való tartózkodásért, megkövetelhetjük tehát, hogy városházi tisztviselő-kollégáink figyelembe vegyék kivánságainkat, tiszteljék érzékenységünket, már csak azért is, mert minden vonatkozásban uriemberek vagyunk, akikkel nem lehet basáskodni, akiket nem lehet egyik percről a másikra ide vagy oda áthelyezni, mert az effélékből ifju köztisztviselő korunk óta kinőltünk.

— Soraim közléséért Szerkesztő Urnak köszönetemet nyilvánitom és vagyok kiváló tisztelettel: (aláirás.)

*

A TÖRTÉNELEM LAPJAIRA tartozik, — természetesen szeretett fővárosunk történetére gondolunk — az a hősiesség, amellyel a városházi szerkesztők küzdenek kitartóan a tanácsülések és a bizottsági ülések nyilvánosságának visszaállitásáért. Nem önző célból: hiszen ha jegyezniök kell az ülések lefolyását, jóval több lesz a dolguk, mint most, amikor az ülésről kiadott kommünikét kell megvárniok és lapjaiknak megtelefonálniok, hanem a legtisztább közérdek szem előtt tartásával, mert mindannyian érzik és tudják, hogy a nyilvánosságra éppen ugy szüksége van ennek a városnak, mint a fejlődő növényzetnek a napsütésre. Egyik is, másik is elsorvad, ha az üditő és életet adó napsugár helyett nyirkos és sötét pincebe zárják őket.

Amiképpen a régi Róma Kátója Karthagó lerombolásának hirdetésével fejezte be minden beszédét, a városházi ujságirók még a legszokványosabb ujévi tisztelgéseket is alkalomnak tartják arra, hogy szót emeljenek a zárt ülések rendszerének megszüntetése mellett. Legutóbb a főpolgármester és a polgármester előtti ujévi üdvözlések alkalmával jelentették ki az ujságirók szónokai a leghatározottabban, hogy az idő megérett a fővárosi törvény oly értelmü revíziójára, hogy most már szakitsanak a zárt ajtók mögött való tanácskozások rendszerével. Természetes, hogy ugy Huszár, mint Sipőcz a maguk felvilágosult gondolkozásával a legteljesebb mértékben állanak a városházi ujságirók mellé, akik ebben a kérdésben az egész magyar sajtót reprezentálják és a maguk részéről is állandóan sürgetik és napirenden tartják a kérdést.

Ennek a kitartó akciónak köszönhető az az egyhangu határozat, amelyet a közigazgatási bizottság január havi ülésén fogadtak el atekintetben, hogy feliratban fordulnak a kormányhoz a fővárosi törvény olyértelmü revizióját illetően, hogy a törvényhatósági tanács üléseiről személyes feljegyzéseik alapján irhassanak tudósitást a lapok. Nem kisebb hatalmasságok, mint Wolff és Kozma nyilatkoztak ez alkalommal a tanácsülések zárt rendszerének megszüntetése mellett és az elnöki ügyosztályban rövidesen elkészül az a felirat-tervezet, amellyel a polgármester a fővárosi törvény novellá-

Adóügyi kérdőjelek

Irta: SZŐKE GYULA Dr.

felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

A főváros mult évi zárószámadása mintegy *négymillió pengő* hiányt fog feltüntetni. Az idei év költségvetése *tizmillió pengő* hiánnyal *kezdődik*, amelyet azonban a gazdasági helyzet figyelembe vételével már most meg lehet toldani mintegy hatmillió pengővel, ugy, hogy az év végére körülbelül *huszmillió pengő* fedezetlen kiadásról kell a főváros vezetőségének gondoskodnia. A polgármester *ujólag elrendelte a költségvetés 10%-ának a zárolását*, fenntartotta a havi kimutatások rendszerét és ugy intézkedett, hogy a mindenkori megrendeléseket *a valóságos bevételekhez viszonyitva kell eszközölni*. Mindez az óvatosság azonban nem *jövedelem, nem fokozza a teljesitőképességet, csak legfeljebb megóv a pénzzavartól, de ugyanakkor ismét csökkenti a kereseti lehetőségeket, tehát az adófizetési képességet.*

A hatóságok ugyis mindig arról panaszkodnak, hogy *a polgárságban nincs meg az adófizetési készség és a végrehajtásnak igen erős munkát okoznak a renitens adófizetők.* Panaszkodnak, hogy az adóbevétel csökken és, ha néha egyes statisztikai kimutatásról olvasunk, amely *bizonyos időszakban az adóbevétel emelkedését mutatja*, rögtön megállapitják a legilletékesebbek, hogy ebből *nem igen lehet javulásra következtetni, mert általában emelkedés nincs.* Legfeljebb

a külföldi hitelezők érdekeltsége lát nálunk javulást, amikor finánc-pengőért árán alul kiszállitott buzával kapta meg a rég elveszettnek hitt követelését.

És talán még a *pénzügyi kormányzat* lát javulást, nem azért mert több pénz van az államkasszában, hanem mert

a hivatalos optimizmus akkor sem vallja be a fizetési képtelenséget, amikor már a fizetés ténye régen elmaradt.

Ha azonban *tárgyilagosan nézzük a gazdasági életet* és itt a fővárosban elsősorban is szemünkbe ötlik

a sok üres bolthelyiség és lakás, a visszaadott iparengedély, a megszünt kereskedés, a munka nélkül álló mérnök, orvos, ügyvéd, a beszüntetett gyárüzemek,

akkor, ha valaki nem akar vak maradni, látnia kell, hogy bizony *nemcsak a fizetőkészség hányzik a főváros polgárainál, de és elsősorban a fizetőképesség.* Messze vezetne erről és ennek okairól részletesen nyilatkozni. Évek hosszu sora óta

sürgetjük az egész adózási rendszer átszervezését, az adófizető kategóriák ujabb felállitását, az adóalapok pontos összeirását, az adómennyiségek arányos elosztását

és ehelyett csak *foltozások történnek*, amelyek még rosszabbak, mintha semmi sem történt volna.

A szabályok tömkelegében *maguk a pénzügyi hatóságok sem ismerik már ki magukat.* Az a szegény adófizető pedig, aki az ellene kitüzött árverés alkalmával tudja meg, hogy *benne a fizetőkészség hányzik és amellett még nemtörődömséggel is vádoltatik*, mert nem járt utána a dolgának, kész pénzügyi tudóssá lesz, amikorra a jogtalanul kivetett adó végrehajtási rémétől megszabadul. Közben megtudja azt, hogy neki egy-egy rendelet jogot ad és kötelességévé teszi, hogy a terhére kivetett adó ellen, amely kivetésnek azonban *jogalapja nem volt*, egyik hatóságtól a másikhoz szaladgáljon és közben *az adót befizesse azzal, hogy ha majd leirják a jogtalanul kivetett adót, a befizetett összeg a később fizetendő adóba beszámit.*

A pénzügyi hatóságok még mindig nem jöttek rá arra sem, hogy

a kerületi adóhivatalok a mai rendszer, személyzeti létszám és azok munkabirása mellett képtelenek a feleknek a kellő felvilágositást megadni, azonkivül a folyó ügyeket ellátni és a hátralékokat is feldolgozni.

Nem látják azt sem, hogy *a rögzitett adók rendszere talán egyeseknek alkalmas*, de főleg azoknak, akik a korábban kivetett adó mennyisége ellen fellebbeznek, *nem lehet elfogadható.* Nem látják, hogy *a fázisadó-rendszerrel* a főváros szintén tekintélyes jövedelmet vesztett, hogy *a kereseti adó* ma már nem felel meg ugy a rendeltetésének, mint annakidején elképzelték, *a vállalati adó* nincs kellőleg kihasználva és ami legfontosabb,

hiába vetnek ki ujabb és ujabb adókat, ha a régit sem tudják a polgárok befizetni és illetve a hatóság behajtani.

Számolni kell azzal, hogy a jövedelmek csökkentek, vagyonok tönkrementek, a kereseti lehetőségek elapadtak, a megélhetési lehetőség elnehezült, és igy *nem az adó behajtására kell elsősorban uj utakat keresni, hanem a kereseti lehetőségekre és a megélhetés könnyitésére.* Amikor tehát a kenyér és tej drágasága ellen beszélünk, a kartelvisszaélések ellen tiltakozunk, az ipareikkek árának csökkentését sürgetjük, akkor egyuttal *mindig az állampolgári kötelesség teljesitésének a lehetőségére is törekszünk, mert mindezekkel előmozdithatjuk az adófizetési képességet.*

Végének kell lenni annak a rendszernek, hogy *nem tudja a balkéz, mit csinál a jobbkéz.* A törvénykezés egyszerüsitésével megnehezitették az *apróbb adósságok* behajtását. Mintha bizony Magyarországon mindenkinek *csak milliós követelései volnának!* Az *általános gazdamoratóriummal* nemcsak a pénzintézetek nem juthatnak a követelésükhöz kellő időre, de minden egyéb hitelező is a saját fizetési kötelezettségének a fennmaradása mellett elzáratott attól a lehetőségtől, hogy valamihez is hozzájuthasson az adós részéről. Mintha bizony a kormány nem tudná, hogy tényleg néha nemcsak a fizetőképesség, de fizetőkészség is hiányzik!

A kiadott *tej- és burgonya-rendelettel* nemcsak a vidéki, de a Budapest területére tartozó tehéntartó gazdáknak is lehetetlenné tették a tejtermelést, ugyanakkor a tej magas fogyasztói árát fenntartották, a burgonya könnyebb beszerzését lehetetlenné tették. *A gabona-értékesitési kapkodással és a tőzsdei élet szigoru megrendszabályozásának az elmaradásával* a mezőgazdasági termelést, amelyből pedig a főváros ipara és kereskedelme élt, *élettelenné tették, ugyanakkor itt a fővárosban patikaáron lehet csak kenyeret vásárolni.* Mintha bizony azok a fillérek, amelyekből a tej, a burgonya, liszt és egyéb kartelhatalmasságok az ő milliójukat megszerzik, a főváros polgárságának nem volnának szükségesek és mintha nem volna okosabb, hogy a fogyasztási árakat arányba hozzák az előállitási költségekkel, az ipari és mezőgazdasági cikkek értékelése között szintén összhang létesitessék és ezzel a jövedelmek is arányositttatván, az általános megélhetési képesség fokozódik!

Egyszer már meg kell tanulni, hogy *nem lehet mindent* csak Trianon számlájára irni, nem lehet ötletszerüen rendelkezni, nem lehet programokat adni és az ellenkezőt csinálni, nem lehet a kartelvisszásságokat és visszaéléseket fenntartani, és ujabb kartelek alakitásával a polgárság kizsákmányolási lehetőségét fokozni, nem lehet a fogyasztói árak fenntartásával a főváros lakosságának a megélhetését lehetetlenné tenni, nem lehet egyoldalu intézkedésekkel a hiteléletet megszüntetni és a kereskedelmet halálra itélni és mindezek után nem lehet azt kivánni, hogy

ugyanaz a polgárság a jó időben megállapitott mértékü adóját ilyen körülmények között is befizesse, mert különben nem az adófizetési képesség, hanem az adófizetési készség hiánya állapittatik meg, amelyért pedig irgalmatlan végrehajtás jár.

Nagy örömére szolgál az országnak és a fővárosnak, ha vannak kiválóságai, akik *a nemzet érdekeit a külföld előtt képviselik és megvédik, és ha vannak nagyjai, akik az ország kormányrudját a haza boldogulására irányitják.*

De mentsen meg a jó Isten bennünket a csupa kiválóságoktól, akik a levegőben járnak és a nép millióinak nehéz földi életét észre sem veszik és mindig csak a jövő nagyságáról és sohasem a jelen lehetőségeiről gondolkoznak.

Szeretnők, ha *nem csupa tulságos nagy embereink lennének* a vezetésnél, hanem kisebbek, akik méltónak tartják magukhoz, hogy a lakosság mindennapi életének aprócseprő bajaival is foglalkozzanak és ennek a vizsgálatából, megismeréséből és jóindulatu kezeléséből állapitják meg az igazgatás feladatait, amely a megélhetés megkönnyitésében, nem pedig az adóárverésekben nyilvánul.

Nem lehetetlenséget javaslok, amikor a jelen gondjaira mutatok rá, mert igazában ez a jövő reménysége is. Minden nagy célkitüzés csak délibábbá lesz, ha a hozzávezető utat nem ismerjük meg és a jelen bajait nem méltatjuk figyelemre.

A költségvetési hiány nem lesz kisebb, sőt nagyobb lesz, ha a sikertelen adóárveréseket szaporitjuk, az ipari és kereskedelmi forgalom még jobban csökken, ha elvonjuk a kereseti lehetőségeket.

A költségvetés egyensulyának legnagyobb biztositékát akkor találjuk meg, ha gondoskodunk arról, hogy a nép az adott viszonyok között csökkent jövedelmének megfelelő olcsó megélhetést találjon, mert *ezzel emeljük a fizetőképességet.*

---

ris uton való módositására kéri fel a kormányt.

*

KÉTSÉGTELEN, HOGY A TANÁCSÜLÉSEK MAI RENDJE teljesen és tökéletesen megbukott. Szürke és semmitmondó kommünikék kerülnek ki az elnöki ügyosztály tisztviselőinek fogalmazásában az ülésről, amelyeket ugy ahogy megkapják azokat, a papirkosárba hajitanak az esti lapok városházi szerkesztői: Schwet Henrik, Kelemen Géza, Paizs Ödön, Illés László, Rátkai Károly dr., Pakots György urak.

Mert mikorra ez a gépirásos jelentés beérkezik a tanácsterem melletti sajtószobába, már rég kirobogott az ülésteremből Bródy Ernő képviselő ur és a legsajátabb feljegyzései alapján közölte az estilapos kollégákkal, még pedig bőven és részletesen, az ülés hiteles lefolyását.

Bródy Ernő lelkiismeretes pontosságához szó sem férhet, ujságirói kvalitásait sem akarjuk lebecsülni, de hogy szivesebben adja le a sajtónak a saját, vagy épen Rassay Károly felszólalását, mint Wolff Károlyét, azt senki sem vonja kétségbe, valószinüleg még ő maga sem. Kétségtelen, hogy az informálásnak ez a rendje egyoldalu, és mindenesetre sérelmes mindazokra a politikai pártokra, amelyekhez — Bródy nem tartozik. Már pedig ezek vannak — legalább egyelőre — többségben...

Ezt a fonák helyzetet meg kell szüntetni, inkább előbb, mint utóbb! Az a vád, hogy ha látják a beszédeket jegyző ujságirókat, fel fog lángolni a nyomdafesték szeretete az összes urakban, és a nyilvánosság számára fognak beszélni inkább, semhogy a főváros talán kevésbbé népszerü, de komoly érdekeit tartanák szem előtt — igen gyenge kifogás, amely önmagába omlik össze. Mindig voltak és lesznek, akik az olcsó népszerüséget hajhásszák, szemben a valódi közérdekkel, de kétségtelen, hogy a sajtó le tudja mérni az értékeket, és — mindenkiről annyit ir, amennyi dukál ..

*

CSENDBEN ÉS SZERÉNYEN következett el ezen a héten Vajna tanácsnok hatvanadik születésnapja. Ahogy harminc és egynéhány éven keresztül egyetlen alkalommal sem volt az ünnepelt kifejezett kivánságára sem névnapi, sem születésnapi üdvözlés a közélelmezési ügyosztályban, Vajna közismert szerénysége miatt, nem volt ezidén sem: se virágcsokor, se bankett...

...Az elnöki ügyosztály mellé rendelt számvevőség különben már elkészitette a nyugdijazási tervezetet és azt a hagyományokhoz hiven nyilatkozattétel megejtése céljából elküldötte őméltóságának.

Vajna tanácsnok február elsejével megy nyugdijba. Utódául a közélelmezési ügyosztály vezetői poziciójában Babarczy István bárót, vagy Felkay Ferencet emlegetik.

*

A HIVATALT-KERESŐ FEKETE KABÁT ujra előkerült a szekrényekből, megindult a kilincselés a megüresedett tanácsnoki, főjegyzői és egyéb állások után. Elég korán, mert a döntés még a jövő zenéje. Husvét előtt aligha kerül sor a választásokra. Előbb még a belügyminiszter külön engedélyére van szükség az állások betöltését illetően, ez az engedély pedig nem fog egy-két hét alatt megérkezni. A kabátokat tehát egyelőre vissza lehet akasztani a fogasokra, annál is inkább, mert ha korán kezdődik el a kilincselés, a választás idejéig a tanácstag urak el is találják felejteni, hogy valaha is náluk járt a jobb sorsra érdemes delikvens...

*

NAGY FERENC TANÁCSTAG több mint hat héten át sulyos influenzában betegen feküdt lakásán, de a törvényhatósági tanács keddi ülésén már részt vett. A Keménylegények eheti összejövetelén Altorjay Sándor dr. köszöntötte a betegségéből felépült kapitányt, aki meghatott szavakkal válaszolt az üdvözlésekre.

A multévi zárszámadás és az ezévi költségvetés hiányával huszmillió pengőre rug a főváros deficitje

Wolff Károly: Fontosabb az organikus segitség, mint a politikai kombinációk légvárának hajszolása — A Keresztény Községi Párt vezére dicsérettel és elismeréssel nyilatkozik Liberről és Borvendégről és hangsulyozza, hogy a főváros pénzügyi egyensulya az ország legeminensebb érdeke

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A közigazgatási bizottság január havi ülésén *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére, hosszabb beszédben ecsetelte a főváros pénzügyi helyzetét. *Wolff* Károly beszéde kapcsán *pontos képet nyerünk a fővárosnak nemcsak pénzügyi adottságairól, hanem lehetőségeiről is,* amelyek a beszéd szerint egyképpen *szomoruak és kilátástalanok.* Beszéde során felvetette a Keresztény Községi Párt vezére a *nemzeti munkaalap* gondolatát, amelyről az *Uj Budapest* legutóbbi számában részletesen nyilatkozott és *lándzsát tört a törvényhatósági tanács üléseinek a sajtó nyilvánossága* számára való megnyitása mellett.

Wolff Károly

beszédének azt a részét, amely az autonómia pénzügyi vonatkozásairól szól, az alábbiakban ismertetjük:

— Általános szempontból foglalkozva a székesfőváros pénzügyi helyzetével, — mondotta *Wolff* Károly, — inkább arra kell sulyt fektetni, hogy *mi legyen, nem pedig arra, mi van.* Nem tudok szó nélkül megállni a jelentés előtt, amely *már most 11.5 millió pengőre kontemplálja a székesfőváros bevételeiben a hiányt.* Ezt nem tudom olyan könnyedén venni, mint ahogyan a szaklapokban olvasom a cikkeket, hogy *előreláthatóan a főváros derut pénzügyi helyzetbe kerül és meg fog állni az adminisztrativ ténykedés,* minek következtében mód adatik arra, hogy *a kormányzat nyuljon ebbe bele és a büszke főváros ilyen helyzetbe kerüljön.*

— Ez a hang magában véve is *borzasztóan rosszindulatu.* Aki azt mondja, hogy *büszke főváros,* az *már nem tárgyilagos,* holott *a székesfőváros helyzetét csak tárgyilagos alapon lehet tárgyalni.* Egyáltalában az a rettentő baj, hogy

nem tárgyilagos alapon hangzanak el a kritikák, pedig csak igy lehet konkrét eredményt biztositani az összpolgárság érdekében.

— *A szaklapok is nagyon sötétnek ecsetelik a székesfőváros pénzügyi helyzetét. Magam is* pesszimisztikus nyilatkozatokat tettem. Nem kell mást mondanom, csak azt, hogy

a pénzügyi ügyosztály vezetőjének nyilatkozatai is pesszimisztikusak.

Az *alpolgármester ur* is pesszimisztikus, mert reális. Elsősorban *őt veszem figyelembe,* mert hiszen ő intézi a pénzügyeket.

— A pénzügyigazgatásban meghagyjuk a copfot. *Copfnemzet* vagyunk e tekintetben. Mária Terézia korabeli rendelettel dolgozunk ma is. Ezt már sokszor felhoztam. A copf éktelenkedik és ebből nem engednek. *Jöhet egyik pénzügyminiszter a másik után, de a copfból nem engedünk.* Ez igy van. A magam részéről nagyon helyeslem, hogy

a benzin kérdésében, az autóadó tekintetében irjunk fel a miniszterhez.

Ezt a javaslatot elfogadom. Itt van *azonban a többi kérdés, hogyan fogjuk biztositani a székesfőváros bevételét.*

— Megint csak arra utalok, amit sokszor emlitettem, hogy

nem lehetünk közömbösek sem a közmunkák, sem a szociális terhek kérdésében.

Figyelem *Liber* alpolgármester ur müködését és látom, hogy *vérbeli szociálpolitikát akar csinálni.* Meleg szeretettel kezeli ezt a kérdést. Talán azt mondhatnám,

sokkal nagyobb szeretettel kezeli ezt a problémát, mint amennyit a székesfőváros pénzügyi helyzete megenged. De értem ezt, mert ez a jövő zenéje és irányzata.

— *Borvendég* alpolgármester ur

reális pénzügyi politikus, aki látja, hogy ezt meg kell csinálni, de a fedezetről nem tud gondoskodni.

Egyik hónap a másik után megy el, mint hiányt 11.5 millió pengőt mutatnak ki. Kontemplálva van 10 millió pengő, garnirozva optimisztikus lehetőséggel, amelyből nem lesz semmi. A szaklapokban viccelnek, hogy *a kormánytól várjuk a segitséget.* Mindig forgalmiadóátalányt akarunk emelni stb. Engedelmet kérek,

kénytelenek leszünk ebben a kérdésben nagyon komoly tanácskozásokat folytatni és ebben a tekintetben előterjesztéssel élni a kormányhoz, mert aggodalommal látom a székesfőváros pénzügyi helyzetének romlását.

Nem akarok a székesfővárosnál olyan helyzetet, amely *megoldhatatlan* és ennek következtében az autonómia kárára történhessék bizonyos intézkedés. Nem látom *azt a nagy pénzügyi zsenit,* aki az autonómia eddigi eredményét biztositó ténykedést felül tudná mulni. *Ezt előre kijelentem.*

— Mi, székesfőváros igen szépen vittük pénzügyeinket és csak a viszonyok kényszeritő hatása az, amely ebbe a rettenetes helyzetbe hozta a székesfővárost. Koncedálom, hogy

a zárolás folytán nem lesz 12 millió, hanem valamivel kevesebb, de viszont több lesz, mint 10 millió a hiány. Máris 20 millió hiányról lehet tehát beszélni, ha a zárószámadási hiányt is hozzáadom.

Szó nélkül nem lehet itt megállni. A székesfőváros *egész élete megreked, ha idejekorán nem intézkedünk.* Semmi más lehetőséget nem látok addig, amig a pénzügyi kérdésekben nem történik bizonyos reform, amely lehetővé teszi a hiányok áthidalását.

— Aggodalommal látom

a közmunkák kérdését. Uj költségvetésünk nem fogja tudni ezt biztositani.

Közbiztonsági, állami és államrendőrségi érdek, hogy az *éhező emberekkel szemben miképen járunk el.*

Nem elegendő a fegyveres hatalom, hanem konkrét szociálpolitikát kell folytatni.

Az igéretekből sem ehetnek levest de *nem is levest, hanem munkát akarok.* Csak javaslatokat teszek, gondolatokat vetek fel arra vonatkozóan, *miképen kellene a közmunkák egyetemes rendezéséről gondoskodni.*

— Felvetettem egy gondolatot:

a nemzeti munkaalapot,

amely *az összes költségvetés keretéből elvonná a közmunkákat és a költségvetések kizáróan a folyószükségletekre korlátozódnának* — ami helyes is — és szeretném, ha a nemzeti munkaalap lehetővé tenné ugy a városok, mint az állam életében a beruházást, külön törlesztési tervvel, anélkül azonban, hogy ezzel *a pengő értékállandóságát alterálni kivánnám, vagy ahhoz hozzá kivánnék nyulni.* Valamit ki kell gondolni, mert különben nem látom a fedezet lehetőségét.

Könyöradományokból nem élhet a székesfőváros lakossága.

A könyöradományt elsősorban *az államra értem.* Könyöradományokból nem élhet a főváros.

A közületnek éppen olyan integráns része a székesfőváros, mint az állam.

Harmonikusan kell biztositani az *egységet,* de nem könyöradományokkal, *nem protekciós kijárásokkal,* hanem *organikus intézkedésekkel* kell a munkát a főváros lakossága részére biztositani.

— Csak ennyit óhajtottam elmondani, ezidő szerint egyébre nem kivánok kiterjeszkedni, de a főváros vezetőségének figyelmét kétszeres sürgősséggel hivom fel erre a kérdésre, mert

a székesfőváros pénzügyi helyzete és annak egyensulya az ország legeminensebb érdekét jelenti.

Minden a székesfővárosba koncentrálódik. A székesfővárost azzal a szeretettel kivánjuk kezelni, amely nem zárja ki a *vidék szeretetét sem.* Ujra hangsulyozom, azt sem lehet szó nélkül türni, hogy

pénzügyi helyzetünk rettenetesen romlik és a vidékről a járványkórházba egy napon 300 beteget szállitottak fel és nem akarják belátni, hogy a székesfőváros helyzetén igenis organikusan kell segiteni.

Szerintem *fontosabb az organikus segités, mint a politikai kombinációk légvárának hajhászása.*

Wolff Károly *fontos és értékes kijelentéseit* általános tetszéssel és helyesléssel fogadta az egész közigazgatási bizottság. Kétségtelen, hogy *Wolff nagyszabásu megnyilatkozása* jelentékeny mértékben hozzá fog járulni a *várospolitikai helyzet és pénzügyi problémák tisztázásához.*

Önálló ügyészi hivatalt kapott a fővárosi árvaszék

Hermann tiszti ügyész lett az árvaszéki ügyész — A polgármester rendelete jelentékenyen megkönnyiti az árvaszék ügyirat-kezelését

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az árvaszék ügyforgalmában jelentékeny akadályt okozott az a körülmény, hogy azoknak az ügyeknek az elintézése, amelyeknél az eljáró ülnök tiszti ügyészi vélemény kikérését tartotta szükségesnek, *technikai nehézségek miatt jelentékeny késedelmet szenvedett.* Az árvaszék és a tiszti ügyészség iktató-hivatalain keresztül jutott el az akta a gyámügyekkel foglalkozó tiszti ügyészhez, aki, miután véleményét nyilvánitotta, azt a főügyész, vagy a főügyész-helyettes aláirásával ellátva *ugyanazon az uton* juttatta vissza az árvaszékhez. *Komplikálta a helyzetet* bizonyos *felelősségi kérdés is,* aminek során el kellett dönteni, hogy a gyámügyekkel foglalkozó tiszti ügyész *saját vagy a tiszti ügyészség nevében* adta-e meg jogi véleményét.

Szemethy Károly dr. tiszti főügyész javaslatára a polgármester most *külön rendeletben szabályozta a gyámügyekkel foglalkozó tiszti ügyész jogi helyzetét.* A polgármesteri rendelet életbelépteti a polgári perrendtartás és az árvaszéki szabályzat által is használt terminus-technikust: *az árvaszéki ügyészt.* Az árvaszéki ügyész a jövőben *független a tiszti ügyészségtől,* teljesen *önállóan, saját felelőssége mellett* dolgozik, természetszerüen *szoros kapcsolatban az árvaszéki adminisztrációval.*

Hogy ez az együttmüködés *technikailag is jobban legyen keresztülvihető,* és az ügyiratkezelés is egyszerüsittessék, az árvaszéki ügyész *teljes hivatalnoki karával a legközelebbi napokban a városháza Gerlóczy-utcai frontjáról átköltözik a Kammermayer Károly-utcai frontra, az árvaszéki hivatalok közé.* Az átköltözésnek az a nagy előnye is van, hogy a *jövőben a felek nem kénytelenek ügyeik jogi véleménye sürgetése céljából a városháza egyik szélétől a másikig szaladgálni.*

Árvaszéki ügyész *Hermann* Sándor dr. lesz, a tiszti ügyészi kar érdemes és kiváló tagja, akinek eddig is resszortjához tartozott a gyámügyi igazgatás. *Hermann* ügyésszel együtt *Matolcsy* Kálmán dr. alügyész, *Földes* Pál dr. és *Tholt* Gábor dr. ügyészi fogalmazók fognak a gyámügyi ügyészséghez tartozni.

Ezer álláshalmozót tüntet fel az elnöki ügyosztály listája

A nyugdijtörvény életbelépéséig nem foglalkoznak az álláshalmozások ügyével az autonómia fórumai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács a fővárosi álláshalmozások és mamutjövedelmek problémájának végleges elintézése előtt tudvalevően utasitotta az elnöki ügyosztályt, hogy *kérdőiveket küldjön szét a főváros összes alkalmazottaihoz.* A kérdőiveken *különféle pontokra* kellett felelniök az alkalmazottaknak, ezek a pontok a *mellékfoglalkozások és jövedelmek legkisebb részleteire is* vonatkoznak. Január első napjaiban futott be az elnöki ügyosztályba a *kérdőivek utolsó transzportja,* most már valamennyi kiküldött kérdőiv, számszerint *harmincnyolcezer darab,* visszaérkezett és az elnöki ügyosztályban *Várhidy* fogalmazó megkezdte az anyag feldolgozását.

A harmincnyolcezer kérdőivet először *alfabetikus sorrendbe állitják* össze, azután pedig külön listába foglalják azt a mintegy *ezer kérdőivet,* amelynek beküldője *mellékfoglalkozását,* illetőleg álláshalmozását, *szabályszerüen közölte.* Az elnöki ügyosztály a kérdőivek összeállitási munkáját *nem fejezi be, amig a nyugdijtörvény-javaslat törvényerőre nem emelkedik.* A törvénytervezet egyes intézkedéseit még a javaslat törvényerőre való emelkedése előtt *figyelembe veszik az álláshalmozók listájának összeállitásánál,* ugyannyira, hogy az ötös-bizottság, amelynek *Bódy* Tivadar elnökletével *Csilléry* András, *Lázár* Ferenc, *Láng* Lajos és *Usetty* Béla a tagjai, nemkülönben a törvényhatósági tanács annakidején *már az uj törvény intenciói szerinti listát veheti tárgyalás alá.*

Ily körülmények között *március előtt az autonómia fórumai nem lesznek abban a helyzetben, hogy az álláshalmozások ügyével foglalkozzanak.*

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Január elsejével XII. évfolyamába lépett az Uj Budapest.

Nem akarunk szerénytelenek lenni, de szerények sem: ezért egyszerüen leszögezzük a köztudat azon megállapitását, hogy az Uj Budapest a legjobb, a legfrissebb, a legérdekesebb, a legtartalmasabb városházi hetilap.

Mi nem hivalkodunk azzal, hogy a mai időkben megvalósításra amugy sem kerülő eszmék, tervek és célkitüzések özönével fárasszuk a városházi közvéleményt. Mi a főváros ütőerén tartjuk kezünket, mint lázbetegén az orvos, igyekezünk megállapitani a helyes diagnózist, gyakoroljuk a kritika jogát, amely véleményünk szerint a sajtó első és legfontosabb hivatása.

Ujságirói hivatásunkat a keresztény várospolitika jegyében, a keresztény világszemlélet alapján gyakoroljuk. Azon az alapon, amely ma hitvallása a főváros vezetőségének és a fővárosi guvernementális pártoknak.

Lapunk hasábjain helyet kapnak a tisztviselői törekvések: a városházi tisztviselőtársadalom gerince Budapest keresztény középosztályának és az a maga hősies küzdelmével a szegénység ellen, páratlan lelkiismeretességével és tudásával minden támogatást megérdemel.

Élénk figyelemmel kisérjük a főváros és a gazdasági élet kapcsolatait is, gazdasági és városgazdasági hirszolgálatunk pontos, gyors és megbizható.

Arra is ügyelünk, hogy a gyakorlati és elméleti problémákon tulmenően könnyebb olvasnivalóval is szolgáljunk: az Uj Budapest tárcarovata e tekintetben minden kritikán felül áll, kedvenc rovata mindenkinek, aki a városházi *életet intimebb* vonatkozásaiban is meg akarja ismerni.

Az egyre sulyosbodó gazdasági helyzetben arra kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési dijak beküldésével támogassák közérdekü munkásságunkat.

Szeretettel kivánunk minden barátunknak és olvasónknak boldogabb ujesztendőt!

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Árkád és fedett sétány

Milyen lesz az uj Rudas?

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Rudas-fürdő modern átépitésének kérdése a fürdőügyeket előkészitő bizottságot foglalkoztatta. *Liber* alpolgármester elnöklésével tartott ülést a bizottság, amelynek bemutatták azokat az állásfoglalásokat és szakvéleményeket, amelyeket a többi bizottság jelentett be a Rudas-fürdő átépitésével kapcsolatban.

A fürdőügyi bizottság szintén célszerünek tartotta, hogy a Rudas-fürdő átépitésénél a Dunapart és a Döbrentei-tér felé eső részt *árkádszerüen képezzék ki* és szükségesnek mondotta, hogy az árkádos rész feletti légterületet beépitsék. Szükségesnek mondotta a bizottság a *fedett sétány* megépitését is. A Rudas-fürdő épületét és a szomszédos ásványvizüzem épületét *egységes homlokzattal kell kiképezni.* Az udvaron levő évszázados platánfákat nem szabad bántani. Az ujjáépités során emeletráépités esetén sem lehet az épület magasabb, mint a jelenlegi tetőgerinc magassága.

Az épitendő szállodai szobák szélessége legalább *három méter kell,* hogy legyen. A fürdőépületet a Gellérthegy lábánál levő forrásokkal összekötő aluljáróval fogják megközelithetővé tenni. A bizottság által kivánt épitési kikötéseket most közlik *Hülttl* Dezsővel és *Pogány* Móriccal, akik az átépités terveit dolgozzák ki. A két müépitész hatheti terminust kap a végleges tervek bemutatására.

Nagyarányu reform előtt a lakóház-épitkezés

Uj övezet-beosztás készül, módositják a kisajátitási törvényt, nagyösszegü városrendezési alapot létesitenek

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A városrendezési szakbizottság elnöksége elkészitette azokat a kérdőpontokat, amelyek alapján a *lakóház-épitkezést a főváros területén megreformálni kivánják.* A bizottság elnöksége szerint elsősorban a *lakóházak külső és belső magassága tekintetében* van szükség uj állásfoglalásra: meg kell állapitani, *milyen magasak lehetnek az egyes emeletsorok* és van-e szükség az udvar területének szabályozására. A reform során az *épület-magasságot az udvar szélességétől is függővé kivánják tenni.*

A városrendezési ügyosztály az elmult hetekben *fontosabbnál fontosabb javaslatok egész sorát* terjesztette a szakbizottság elé megvitatás céljából. A fővárosnak a szakbizottság elé terjesztett ügyosztályi javaslata szerint a *szomszédos községekkel egyetértésben uj általános városrendezési tervre van szükség,* ujból be kell osztani *Budapest területét városrendezési övezetekre,* korszerüen át kell dolgozni az *épitésügyi szabályzatot,* valamint *a főváros részletes szabályozási terveit.* A városfejlesztési programm végrehajtásának biztositása céljából szükséges, hogy Budapest *általános vizszintes és magassági felmérése* a legsürgősebben elvégeztessék.

Javasolja a városrendezési ügyosztály a *kisajátitási törvény módositását,* különösen a kisajátitási jognak városrendezési szempontból szükséges kiterjesztése és a kártalanitás szabályainak megváltoztatása tekintetében. Javasolja továbbá, hogy a közterületek mentén fekvő ingatlanok tulajdonosai által teljesitendő közérdekü szolgáltatásokra, tehát *területszolgáltatásokra és közmü épitési járulékokra vonatkozó jogszabályok városrendezési szempontok alapul vételével állapittassanak meg, illetve módositassanak.* Végül a megfelelőbb és célszerübb városszabályozás lehetővé tétele érdekében kivánja az ügyosztály, hogy *nagyobb összegü városrendezési alapot létesitsen a főváros és ezt az alapot évről évre megfelelő összeggel dotálja.*

A városfejlesztési bizottság *sorozatos üléseken fogja tárgyalni* ezeket a városszabályozási és városrendezési szempontból igen nagy horderejü kérdéseket.

Tekervényes utvesztőben ismét a Tabán-probléma

Vigyázzon a polgármester, hogy sürgősen meglegyen a döntés!

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Nincs pártvezér vagy várospolitikus, aki a tavaszi közmunkaprogram megdöbbentő kilátástalanságairól nyilatkozván, mint egyetlen közmunka-lehetőséget, ne *a Tabán szabályozását emlitené.* Mivel aránylag rövid idő — egy-két hónap — mulva már annyira kitavaszodik, hogy *kubikos-munkák végezhetők,* igyekeztünk megtudni, *hogyan áll technikailag a Tabán-probléma,* az autonómia különböző fórumai mikor lesznek abban a helyzetben, hogy a *Tabán végleges rendezési terve megállapitható legyen.* Érdeklédésünkre

illetékes helyen

a következő felvilágositásokat adták az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Még egy hétig* lesz nyitva a nagyközönség számára a tabáni pályázatra beérkezett tervek kiállitása. Ennek lezárása után *a városrendezési ügyosztály elkésziti javaslatát* arra vonatkozóan, hogy a beérkezett pályamüvek közül *melyiket fogadja el* a főváros a végleges szabályozás alapjául. Hangsulyozzuk, hogy sem az ügyosztály, sem az autonómia fórumai természetszerüen nincsenek kötve a tervpályázat eredményeihez, *azt a tervet fogjuk elfogadásra ajánlani,* amely a megvalositásra legalkalmasabb.

— A városrendezési ügyosztály előterjesztésével a *városrendezési szakbizottság* fog foglalkozni. Az ügyosztály, illetőleg a városrendezési szakbizottság javaslata a törvényhatóság fórumai: *a törvényhatósági tanács, a közgyülés és a belügyminiszter elé* kerülnek. Természetes, hogy *nem lehet mellőzni a Fővárosi Közmunkák Tanácsának véleményét* sem. Arra vonatkozóan, hogy a Közmunkák Tanácsának véleményét a törvényhatósági tanács döntése *előtt vagy után* kérjük-e ki, *még folynak bizonyos irányu tárgyalások.*

Mint a fenti nyilatkozatból látható, a tabáni probléma *még hosszu és tekervényes ut előtt áll,* mielőtt a Naphegy oldalában megtörténne az első kapavágás. A polgármester *különleges és szigoru intézkedésére van szükség,* ha azt akarjuk, hogy a Tabán szabályozása még csakugyan *ezen a tavaszon az a hatalmas közmunka legyen,* amely munkások ezreinek ad kenyeret.

DEBRECEN ÉTTEREM
RAKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

Uj idegenforgalmi könyv Budapestről. Budapesti Képeskönyv cimmel *Genthon* István dr. és *Nyilas-Kolb* Jenő *Kovácsházy* Vilmos székesfővárosi tanácsnok előszavával, 199 képpel értékes munkát adtak ki. A Budapesti Képeskönyv javarészt még sehol sem közölt eredeti fényképben mutatja be a fővárost. Ami csak hozzátartozik Budapest arculatához, helyet kapott benne. 15 ritka metszet vezeti be a képanyagot, az 1493-as Schedel-krónika fametszetétől kezdve egészen az egyesités előtti városképig. A müemlékek mellett bőségesen helyet kapnak a *mai utcakép megnyilvánulásai,* Budapest-fürdőváros értékei, a főváros természeti szépségei és idegenforgalmi kincsei is. Mindezt a kép, a vizuális élmény erejével közvetiti a Budapesti Képeskönyv. A képek alatt ötnyelvü szöveg hirdeti Budapest kulturájának magas fokát.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vallalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Január 14-én és 18-án
d. u. 1/23 órai kezdettel
Ügetőverseny

Elparentálja önmagát a megszünt Müszerüzem

A Nagydiófa-utcai telepen folyik az átszervezés munkája — Egyelőre nincs döntés Schön igazgató elhelyezéséről

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A polgármester még karácsony előtt *külön rendeletben* szabályozta a Községi Müszerüzem és a Községi Gyógyszerüzem hivatallá való átszervezését. Január elsejével *megszünt a két közegészségügyi intézmény üzemi különállása,* amelyek most Kórházi Központi Müszer és Anyagraktár, illetőleg Kórházi Központi Gyógyáruraktár és Közkórházi Gyógyszertárak név alatt müködnek.

Salamon tanácsnok a polgármesteri rendelet értelmében *megtette a szükséges intézkedéseket az átszervezést illetően.* A Nagydiófa-utcai telepen javában folyik a likvidáció, amelyet egyelőre *Schön* Oszkár, a volt Müszerüzem igazgatója, intéz. *Schön* igazgató munkája befejezése kapcsán természetszerüen megválik az intézménytől, és a főváros valamelyik üzeméhez kerül, szerződése értelmében, igazgatói minőségben. Ebben az irányban *Borvendég* alpolgármester fog a közeli hetekben dönteni.

A megszünt két üzem igazgatósági legutóbb ülést tartottak, amelyen *kimondották megszünésüket és elparentálták önmagukat.* A Müszerüzem utolsó igazgatósági ülésén *Grosch* Károly dr. miniszteri tanácsos elnökölt és azon megjelent *Salamon* tanácsnok is. *Grosch* bucsubeszédében rámutatott arra, hogy az üzemigazgatóság müködése kapcsán *mindig a főváros érdekét tartotta szem előtt és a legönzetlenebbül járt el. Salamon* tanácsnok a polgármester nevében vett bucsut az igazgatóság tagjaitól, megállapitván, hogy annak minden tagja *a leglelkiismeretesebben teljesitette* polgári kötelességét.

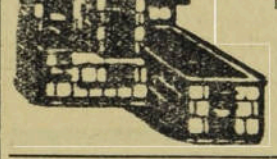
Rendben folyik a névmagyarositási akció

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Az elnöki ügyosztályban a névmagyarositási akció intézését *Havlin* tanácsjegyzőtől *Medriczky* fogalmazó vette át. Az elnöki ügyosztály eddig *nyolcszáz névmagyarositás iránti kérvényt* terjesztett fel a belügyminiszterhez, aki a fővárosi alkalmazottak által kért uj neveket *eddig kivétel nélkül engedélyezte.*

Az *y-os és régies magyar hangzásu nevek* engedélyezését illetően a helyzet az, hogy a polgármester csak a *legkivételesebb esetekben véleményezi* különlegesen érdemes tisztviselők részére az ugynevezett *védett nevek engedélyezését.* A polgármester ezirányu véleményét minden esetben *külön meg is indokolja,* amit a belügyminiszter eddig szintén kivétel nélkül elfogadott.

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38—6—93

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takarékuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35 9—16.

Keresztény testvérek! Menczer tisztitó cég mindenféle ruháknak fényteleniteését egy évi jótállással vállalja. Vidékre is szállit. Központ: Budapest, II., Zsigmond-u. 18. Telefon: 52-0-42. Belvárosi fiók: Váci-utca 36. Belvárosi Kávéház mellett.

Sikerrel járt a kórházi számvevőség decentralizációja

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester intézkedésére január elsejével megszüntették a számvevőségi kórházi ügyosztályt és most az egyes kórházakban felállított *külön számvevőségek* intézik az ápolási dijak behajtását. Az uj rendszer eddigi eredményeiről

Salamon Géza dr.

tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A január elseje óta eltelt néhány nap alatt is beigazolódott, hogy *az ápolási dijak behajtásának uj rendje nagyszerüen bevált.* Az egyes kórházcsoportokban öt-hat tisztviselő foglalkozik az ápolási dijak behajtásával, a beteg még a kórházban tartózkodik, vagy onnan alig hogy eltávozott, *máris megindul a behajtási akció.* A behajtási eljárás megindítása a számvevőségi kórházi ügyosztály müködése idején *hónapokkal a beteg meggyógyulása után* kezdődött el. Számszerü adatokat még nem mondhatok, de meggyőződésem, hogy az uj rend révén *jelentékenyen emelkedni fog* a behajtott ápolási összeg.

Kétéves felhatalmazást kap a polgármester a függőkölcsönök ügyében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Ismeretesek azok a nehézségek, amelyek az 1930-ban felvett függőkölcsönök prolongációja tekintetében felmerültek. A főváros annak idején azzal az elhatározással vette fel részben a Községi Takaréktól, részben az Angol-Magyar Banktól, részben a Pesti Hazaiból, a Kereskedelmiből és Leszámitoló Bankból álló együttestől ezeket a valutára szóló függőkölcsönöket, hogy *ujabb nagy amortizációs kölcsönt fog* felvenni, amelyből azután elsősorban ezeket a beruházási célokat szolgáló függő kölcsönöket fizeti vissza.

A pénzügyi helyzet rosszabbodása következtében *az uj kötvénykölcsönből nem lett semmi*, és annak felvételére belátható időn belül remény nem mutatkozik. A főváros számára tehát nem marad más feladat, mint *ezeknek a függőkölcsönöknek állandó prolongálása.* A prolongálásokat mindenkor *heves harcok előzik meg*, részben a kamat miatt, részben egyéb okok következtében.

Legutóbb a nagybankok konszernje *egy csekélységgel* mérsékelte a fővárosi függőkölcsönök kamatlábát, egyben *élt azon szerződésadta jogával*, hogy *dollár-cimletek* helyett svájci frankban és angolfontban követelje a tőkét és a kamatokat.

Mivel — mint fentebb emlitettük — a kölcsön visszafizetésére *belátható időn belül nem fog sor kerülni* és viszont felesleges, hogy a váltók meghosszabbitására *minden negyedévben külön kelljen a törvényhatósági tanács, illetőleg a közgyülés felhatalmazását kikérni*, a polgármester most olyan értelmü előterjesztést tesz a törvényhatósági tanácsnak, hogy *teljes két esztendeig*, vagyis 1935. végéig kapjon felhatalmazást a *prolongációk mindenkori lebonyolitására.* Az erre vonatkozó polgármesteri előterjesztés már a *törvényhatósági tanács legközelebbi ülése elé kerül.*

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

GAZDASÁGI ÉLET

Hogyan racionalizálta a hó eltakaritását a Köztisztasági Hivatal?

A decemberi nagy hóesés eltakaritásánál mellőzték a rendkivüli fuvarokat s igy 240.000 pengő jutott a munkásoknak

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentettük, hogy az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetősége a kerületi mérnököket értekezletre hivta össze, hogy a decemberi nagy hóesés tanulságait megbeszéljék. A tanácskozás összefüggésben volt *Király* tanácsnok azon akciójával, hogy a hó eltakaritását illetően bizonyos *racionalizáló intézkedéseket léptessenek életbe.* Ezekről a tervezett intézkedésekről és általában a hóeltakaritás anyagi problémáiról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Értekezletet tartottunk* a kerületi mérnökökkel, amelyen résztvettek az ügyosztály utépitési, csatornaépitési, kertészeti és köztisztasági osztályainak vezetői is. Megállapitottuk az értekezleten, hogy a főváros a december havában esett harminc centiméter magas, összesen hárommillió köbméter havat az utcákról és terekről *gyorsan és teljesen eltakarittatta.* A munka

három héten át éjjel-nappal megszakitás nélkül nyolc óránként váltakozó turnusban folyt: valóságos mozgósitási terv alapján.

— Előre *készen voltak a plakátok*, amelyek a munkásokat jelentkezésre szólitották fel, a hóesés kezdetén *rögtön hazament* az altisztek és utcaseprők kétharmad része, hogy a *váltásnál készenlétben legyenek*, azonnal meg voltak állapitva a raktárak, továbbá a rendkivüli munkások jelentkezési helyei. A felvételnél *budapesti lakás igazolását* követeltük a rendkivüli munkásoktól.

Protekció a felvételnél nem volt, a sorban való állás szerint volt megállapitva a felvétel sorrendje, aminek betartására a rendőrség vigyázott.

— Ha szabad ezt a kifejezést használnunk, valóban

szociális hó

volt a decemberi, mert a hóeltakaritásra előirányzott összeg: *240.000 pengő kizárólag munkabérekre ment el.* Ezt olyképen értük el, hogy a hóeltakaritás régi rendje: az elfuvarozás helyett a hótömegek eltüntetésére a főgyüjtő-csatornákat és a nagyobb mellékcsatornákat vettük igénybe. Igy

rendkivüli fuvarokat nem kellett alkalmaznunk és fizetnünk.

Természetesen ügyeltünk arra, hogy *a csatornákba csak hó kerüljön és nem a kövezet- és csatornajavitásoknál ottmaradt törmelék, amely a főszivattyu-telep rácsozatát tönkretette volna.*

Elmondották még munkatársunknak az ut- és csatornaépitési ügyosztályban, hogy a polgármester a közeli napokban *rendeletet fog kibocsájtani*, amely szerint a burkolat-felbontásnál felszinre kerülő törmeléket *azonnal el kell onnan fuvarozni*, hogy az a téli hónapokban ne kerüljön a hóesés kapcsán a csatornákba. — A Köztisztasági Hivatal és annak érdemes vezetője: *Balló* igazgató a decemberi hóesés gyors és hibátlan eltakaritásával *kiérdemelte az összes illetékes tényezők dicséretét.*

Tulszigoru feltételeket szabtak a Fővárosi Cirkusz most kiirásra készült bérletére

A Beketow-örökösökön százezer pengőt veszit a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester meghirdette a versenytárgyalást a *Fővárosi Cirkusz bérletére.* A versenytárgyalási hirdetmény szerint *február 5-ig* kell pályázni, ötezer pengő bánatpénz letétele mellett. A bérlet január elsejétől számitott hat esztendeig tart, az alapbér évi 7000 pengő, ezenfelül a bruttó bevétel bizonyos százaléka, amely azonban évi 20.000 pengőnél kevesebb nem lehet. A pályázat tárgya tehát a *bruttó bevételből megajánlandó százalék* megjelölése, a százalékos bérösszegeket különben *naponként kell a bérlőnek* az állatkert pénztárába befizetnie.

Szakkörökben *igen sulyosnak* tartják a pályázati feltételeket és az a vélemény alakult ki, hogy *komoly pályázó nem igen fog akadni.* Igaz ugyan, hogy összegszerüleg mintegy *tizezer pengővel kevesebb* a főváros részére fizetendő bér, mint amennyit az eddigi bérlő fizetett, azaz: *kellett volna fizetnie.* — Kétségtelen, — mondják a szakemberek, — hogy a vigalmi adóval együtt egy-egy előadási napra eső 250—300 pengő bérösszeget ma *egyetlen komoly vállalkozó sem ajánlhatja meg*, mert ekkora, teljesen irreális bér mellett az üzlet *egyáltalán nem rentábilis!*

A fővárosnak mindenesetre *óvakodnia kell*, tőkeerős vállalkozóval szabad szóbaállni, mert olyan ajánlkozó, aki *büffé- és ruhatári bérletekre* alapitja exisztenciáját, számos akadna, az efajta *Labriola-féle* kisérletezésekre a főváros tekintélyét nem szabad kölcsönadni!

A városgazdasági ügyosztály különben összeállitotta a most lezárult *Beketow-rezsim* mérlegét. A Beketow-örökösök mintegy *százezer pengő bérösszeggel és közterhekkel* maradtak adósok, ebből az összegből *egyetlen fillért sem fog látni a főváros.*

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Kiirják a kőszállitási pályázatot

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy az ut- és csatornaépitési ügyosztály hatáskörében *még január havában* meghirdetik a kerületi burkolat-karbantartási, továbbá a porolajozási pályázatot.

Király tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője, most olyképpen intézkedett, hogy a két fentemlitett versenytárgyalással együtt *a szokásos évi kövezetszállitási pályázatot is* irja ki a főváros, hogy ilyképpen a fővárosi burkolat-fenntartás három nagy karbantartási versenytárgyalása *egyidejüleg legyen elintézhető.*

Erdőbirtokosok és Fakereskedők Részvénytársasága. A társaságot 500.000 pengő alaptőkével az *Angol-Magyar Bank Rt., a Magyar Általános Hitelbank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*, az Erdőbirtokos és Fatermelő Rt.-ban tömörült termelői érdekeltség, valamint a *Pán* Fakereskedelmi Rt.-ban egyesült fakereskedők és az *Egyesült Fabehozatali Rt.* együttesen alapitották, amelyek az igazgatóságban is megfelelően képviseltetik magukat. Az érdekeltség összetétele biztositja a vállalat pénzszükségletének és hitelellátásának folytonosságát, a termelői érdekeltségnek kellő érvényesülését és a fakereskedelem hathatós közreműködését. Az uj alakulat müködése és üzletvitele *állami ellenőrzés alatt* fog állani. A finanszirozást három érdekelt pénzintézet egyenlő arányban fogja ellátni.

Hunyadi János
természetes keseruviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Uj kiirások:

Lábbelek elkészitésére és szállitására a székesfőváros közigazgatási altisztjei, takaritónői, hivatásos tüzoltói legénység és javadalmi őrség stb. részére. Határidő: 1934. évi január hó 29. (hétfőn) délelőtt 11 óra.

A Fővárosi Cirkusz bérletére. Határidő: 1934. évi február hó 5. délelőtt 9—11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR.

A motor
akkor jó, ha kis áramfogyasztással sok lóerőt szolgáltat. Az izzólámpa vételénél is ügyeljen arra, hogy fogyasztása és teljesitménye gazdaságos arányban álljon. A Tungsram lámpán a wattfogyasztáson kivül lumenegységekben a fénytelesitményt is feltüntetjük. Lumenjelzés nélkül ne fogadjon el izzólámpát.
TUNGSRAM

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 3. szám

Budapest, 1934 január 20

UJ BUDAPEST

Tek
Bp

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Az autonómia végnapjai

A kormány készülő törvényjavaslata nem magánügye valamelyik városházi vezérnek, nem pártügy, sem a többségé, sem az ellenzéké: egész Budapest ügye ez, a milliós városé, amely nemzeti vagyonra fele, lélekszámra egyhetede Csonka-Magyarországnak! És amiképpen ezernyolcszáznegyvennyolcban hires véderő-beszédében Kossuth Lajos azt mondotta, hogy lehetnek különböző vélemények a hazában, de egyben: a haza védelmében minden párt és akarat közös, azonképpen egyesül a főváros minden rendü és rangu lakójának elszánt akarata a miniszterelnök törvényjavaslatával szemben, amely az önkormányzat teljes elkobzását jelenti.

Elüljáróban le kell számolnunk azzal a szofizmával, amely az önkormányzatnak mint alkotmánybiztositéknak jogosultságát tagadja azzal az indokolással, hogy nincs Bécs, nemzeti kormányunk van, amellyel szemben nemzeti ellenállásra sor nem kerülhet. Ez tévedés! Gömbös Gyula izzó magyar hazafiságához és nemzeti öncéluságához kétség sem férhet, de jöhet olyan idő, jöhet olyan kormányzat, alkotmányos vagy diktatórikus, amikor esetleg a megyei és városi autonómiák puszta exisztálása egyenesen a nemzeti lét megmentését jelentheti. Ha az általános gleichschaltolásban nem is számit a történelmi evolució, országunknak nemzetközi viszonylatban labilis helyzete minden alkotmányos védbástyának nem lerombolását, hanem kiépitését irja minden előrelátó államférfi számára elő!

Azok számára, akik, ahogy Wolff Károly olyan találóan mondotta: a parlamentáris uton keresztülvitt diktatura felé az első lépést látják a törvényjavaslatban, megállapitjuk, hogy diktatura és autonómia nem homlokegyenest ellenkező fogalmak. A fasizmus diktatúrája a helyi önkormányzatok soha nem látott fejlődését virágoztatta ki. Egyéb diktaturák csak azokban az országokban söpörték el az autonómiát, ahol az önkormányzat szöges ellentétben állott a nemzet egyetemes célkitüzéseivel. Hogy a Hitler-uralom egyetlen tollvonással megsemmisitette a Sklarek-féle Berlint, az éppen annyira természetes, mint ahogy, amint erre módja nyilott a kereszténységszocialista osztrák hegyvidék kifüstölte az austro-marxista fővárosa városházi berkeit.

De ellensége-e a keresztény és nemzeti főváros a keresztény és nemzeti államhatalomnak, nem rész-e a homogén egészből, nem ugyanaz a vér, akarat és öncéluság? A kormány törvényjavaslata rossz középut az olasz és a német diktaturák szélsőségei között, idegenből plántált csemete, amely soha sem terebélyesedik életerős fává, fakón csenevészedik el a magyar ugaron. És mindezen tul: szükség van-e arra, hogy trópikus mérgeket fecskendezzenek a guzsbakötött rabszolga vénáiba? Mert — és ez a legfontosabb szempont — a kormányzatnak nincs szüksége arra, hogy törvényjavaslat-ágyukat vonultasson fel a főváros ellen. Az autonómia romokban hever, az önkormányzat régesrégen megfélemlitett és engedelmes eszköze a kormányzat akaratának. A város első polgára, az autonómia első tisztviselője, Budapest polgármestere jelentheti a kormánynak: Uraim, a főváros az Önök lábai előtt hever!

A Keresztény Községi Párt a legélesebb harcot inditotta meg a fővárosi reform-törvény ellen

Petrovácz Gyula, az alkotmány-védő blokk kezdeményezője, küzdelembe szólitja a főváros minden polgárát az önkormányzat védelmére

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Gömbös-kormány fővárosi reformtörvénye ellen a *legélesebb küzdelem indult meg* a városházi pártok részéről. Ebben a küzdelemben pártkülönbség nélkül résztvesz a főváros egész törvényhatósága. A fővárosi reformtörvény elbuktatására irányuló küzdelmet a *Keresztény Községi Párt kezdeményezte*, amely minden rendelkezésre álló törvényes eszközt felhasznál arra, hogy *a keresztény városházát és a székesfőváros autonómiáját megvédelmezze.* Az uj törvény ellen tiltakozni fog Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának a közgyülése is, amelynek összehivását pártkülönbség nélkül *minden oldalon egyaránt követelik.* Az összehivást kérő ivet elsőnek *Csillér* András nyujtotta át *Huszár* Aladár főpolgármesternek, de kérte az összehivást a városházi ellenzék is, amelynek ilyenirányu akcióját *Friedrich* István inditotta meg. Akcióba lépett a székesfővárosi *törvényhatósági tanács is*, amely legutóbb tartott értekezletén egyhangu határozatban tiltakozott a fővárosi törvény autonómiaellenes intézkedései ellen. A törvényhatósági tanács ebből az alkalomból *Petrovácz* Gyula inditványára *alkotmányvédő szövetség megalakitását* határozta el, amely élethalál-harcot folytat a *Gömbös-kormány fővárosi reformtörvényének elbuktatása érdekében.* Ennek a nagyarányu és ugy méreteiben, mint elszántságában is impozáns akciónak a kezdeményezője

Petrovácz Gyula,

akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ugy a Keresztény Községi Pártban, mint a kormány városházi pártjában is *már régebben felmerült a fővárosi törvény reviziójának gondolata.* Követelte a fővárosi törvény egyes rendelkezéseinek a megváltoztatását a városházi ellenzék is, természetesen *minden párt másmás okból.* Abban azonban minden ilyen követelés megegyezett egymással, hogy a változtatások *nem irányulnak az autonómia erejének gyöngitésére.* Abban is

megegyezett minden egyes városházi párt, hogy a bizottságok és a tanács ülésezéseit nyilvánosakká kell tenni a sajtó számára.

Most azután megjelent a kormány törvénytervezete, amely éppen az *ellenkező célt tüzte maga elé.* A fővárosi reformtörvény tervezett intézkedései *mélységesen sértik az autonómiát.* Az történt tehát, hogy

a városházi pártoknak a fővárosi törvény reviziójára vonatkozó követeléseit a kormány ürügyül használta fel saját akaratának érvényesitésére.

Minket ebben a pillanatban *nem érdekel* az a kérdés, hogy *az önkormányzaton belül milyen változtatások kivánatosak.* Nem érdekel például az a kérdés sem, hogy a jövőben *lesz-e törvényhatósági tanács*, vagy sem, azzal a kérdéssel sem foglalkozunk, hogy a *hatáskörök az autonómián belül miként fognak a jövőben megoszlani.* Minket egyetlenegy kérdés érdekel és ez az, hogy

a kormány a reformtörvényben a törvényhatósági bizottság feloszlatását tervezi és pedig anélkül, hogy az uj választások kiirásáról intézkedne.

Ugyanekkor *kormánybiztos kiküldését tervezi* és fel akarja ruházni a kormánybiztost a törvényhatósági bizottság jogkörével. Ha ez a két tervezett rendelkezés bennmarad a törvényben, akkor ez egyenesen

a székesfőváros autonómiájának teljes eltörlését jelenti.

Az autonómia — alkotmánybiztositék. Ha a kormány az autonómiát megszünteti,

megrendülnek a magyar alkotmány bástyái.

A főváros autonómiájának, ennek a *legerősebb alkotmány-biztositéknak a megszüntetésére irányuló kormányzati törekvés ellen sorompóba kell lépnie a törvényhatósági bizottság minden egyes tagjának pártkülönbség nélkül.* Ez is történt. A törvényhatósági tanácstagok értekezletén, ahol ezt az álláspontomat kifejezésre juttattam, *érvelésemhez minden tanácstag csatlakozott.*

— A kormánynak egyáltalán *semmi oka sem volt ennek a reformtörvénynek a benyujtására.* Mi

nem tiltakoznánk a törvényhatósági bizottság feloszlatása ellen, bár erre egyáltalán semmi oka sincsen a kormánynak, sőt a most érvényben levő fővárosi törvény szerint ehhez nincs is felhatalmazása.

Mi azonban hajlandók vagyunk a törvényhatósági bizottság feloszlatásába is *belenyugodni*, mert mi

nem félünk az egyedül illetékes fórum: a választópolgárság itéletétől.

Mi hajlandók vagyunk odaállani a választópolgárság elé és megkérdezni: meg van-e elégedve a törvényhatósági bizottság eddigi működésével, vagy sem. Hajlandók vagyunk feltenni a választópolgárságnak azt a kérdést is, hogy *szükségesnek tartja-e megvédelmezni az autonómiát, vagy inkább támogatja a kormány diktatórikus törekvéseit.*

— A kormány *nem kiváncsi a választópolgárság itéletére.* Ez természetes is, mert hiszen tudja és érzi, hogy

a választók frontján csufos vereséget szenvedne.

Tudnánk akceptálni egy *olyon kormánybiztost*, akinek az volna a feladata, hogy a választásokat előkészitse, de semmiféle körülmények között sem járulunk hozzá ahhoz, hogy

olyan kormánybiztost nevezzen ki a kormány és pedig meg nem határozott hosszu időre, aki teljhatalommal cselekedhetne a polgárság mindenkori megkérdezése nélkül.

A reformtörvény szerint ugyanis a kormánynak jogában állana *olyan kormánybiztost kinevezni*, aki szabadon rendelkezhetik a főváros javaival és értékeivel, ami azt jelenti, hogy *a polgárság akarata ellenére gazdálkodhatna a polgárság pénzével.*

— A régi fővárosi törvény a közgyülés szünetelésének idejére az ugynevezett *tanácsközgyülést* állitotta, mint pótló szervet a közigazgatás élére, a most érvényben lévő uj fővárosi törvény pedig a közgyülés szünetelésének idejére is *meghagyja a törvényhatósági tanácsot*, tehát mind a két régi törvényben gondoskodás történt arról, hogy *az ügyvitel ne akadjon meg*, hanem

megfelelő alkotmányos szerv

müködjék a közgyülés feloszlatásának az idejében is és pedig az autonómia keretein belül. Az uj törvénytervezetben a kormánybiztos mellé *még csak véleményező szerve sem kerülhet az autonómiának*, annál kevésbbé akar megtürni a reformtörvény olyan *autonóm szervet*, amely az impériumot birtokolhatná. Ellenkezőleg

a reformtörvény még a költségvetési jogot is a kormánybiztos kezébe akarja letenni.

— Ezek ellen az alkotmánytipró törekvések ellen *szólitják küzdelembe az összes pártokat és a fővárosnak minden alkotmány-tisztelő polgárát.* Ez nemcsak fővárosi kérdés, hanem *országos kérdés is, mert a főváros autonómiájának elkobzása után a vidéki autonómiák megszüntetésére kerül a sor.*

Ez a diktatura kezdete és ez a diktatura természetszerüleg tovább terjed, ha az ország első törvényhatósága ennek gátat nem vet.

A végveszély órájában *félre kell tenni minden ellentétet, amely a pártokat egymástól elválasztja.* Mindnyájunknak *egyesülnünk kell* a főváros autonómiájának és a magyar alkotmánynak a védelmében.

— Ez a Keresztény Községi Párt álláspontja — fejezte be nyilatkozatát Petrovácz Gyula — és csak örülnünk kell, hogy *az összes városházi pártok magukévá tették álláspontunkat.*

Alapitva 1892 Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta

dobozlömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92-3-35.

LISKA JENŐ

okl. gépészmérnök

vállalkozó

BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Január 21-én és 25-én

d. u. ½3 órai kezdettel

Ügetőverseny

A fővárosi tanszemélyzet a keresztény és nemzeti eszme továbbépitője

Bednárz Róbert nagy beszéde a Keresztény Tanügyi Bizottság ünnepi vacsoráján — Az igazgatók választásánál a főváros száz százalékig betartotta a rangsort

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság az elmult héten a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége Mária-utcai kaszinójában nagyszabásu vacsora keretében üdvözölte az ujonnan megválasztott, illetőleg kinevezett tanügyi tisztikart, amely alkalommal a kaszinó tágas helyiségei zsufolásig megteltek ünneplő közönséggel. Ott voltak *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag, *Temesi* Győző dr. törvényhatósági bizottsági tag, *Urbányi* C. József, *Adamkovics* Bertalan, *Castiglioni* László, *Éltes* Mátyás, *Fallenbüchl* Tivadar, *Fekete* Géza, *Georgi* Sándor, *Huszti* József, *Hollós* István, *Józsa* Rezső, *Liebentritt* József, *Marton* József, *Nyers* Elek, *Párkányi* Norbert, *Reischl-Réw* Sándor, vitéz *Sándor* István, *Schaller* Sándorné, *Ujlaki* Gyula, *Varga* István dr., *Varga* János, *Valnicsek* Károly, *Zerenszky* Károly igazgatók, *Molnár* István dr., *Remsey* Győző dr., *Langhoffer* Pál dr., *Kutassy* János, *Reisz* Pál dr., *Varga* Anna, *Végső* Dániel, *Mihálka* Ernő, *Zudor* Elek, *Rontó* György stb.

Bednárz Róbert

pápai prelátus, a Keresztény Községi Párt ügyvezető alelnöke meleg ünneplés mellett állott fel szólásra, hogy üdvözölje az ujonnan megválasztott tanügyi tisztikart. Nagyszabásu beszédében megrajzolta a *magyar pedagógus kulturfeladatait.* Többek közt ezeket mondotta:

— Most, mikor a gazdasági válság mélypontjához értünk, *az ifjuság pártolásáról szép beszédek hangzanak el.* Mi ezzel szemben *egy örvendetes tény* előtt állunk, mikor érdemes pedagógusokat üdvözlünk kinevezésük alkalmából. A *magyar kultura pionirjainak* nemcsak nehéz, de felelősségteljes munkát is kell végezniök.

Éppen ezért arra törekedtem minden erőmmel, hogy az igazságosság érvényesüljön e nemes hivatások betöltésénél.

A rangsort az igazgatók választásánál száz százalékig sikerült betartani, ami nagy megnyugvást keltett a lelkekben, mert ez a tény reményt nyujt a jövőhöz azoknak is, *akiknek vágya ezuttal nem teljesült.*

— A keresztény nemzeti eszme — folytatta *Bednárz* — folyton erősödik a pedagógusok körében, mit legjobban bizonyit a mai összejövetelünk is, mert *az ideális lelkesedés annyi pedagógust hozott itt össze, hogy alig férünk el* a FANSz tágas, szép helyiségeiben. Csak kitartás, bátorság, hüség és áldozatkészség, és akkor bizonyára közeledünk a *magyar igazság hajnalának felvirradásához!* De ehhez nem elég az anyagi jólét, ide sokkal több: *lélek kell!*

A főváros tanügyi tisztikara tartson ki a zászló mellett és ezzel legbiztosabban fogja szolgálni szeretett fővárosunk kulturájának fejlődését.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után *Marton* József igazgató, az ujonnan megválasztottak köszönetét tolmácsolta. Különösen hálásan emlékezett meg a *tanügyi bizottság fáradhatatlan elnökének, Bednárz Róbert prelátus sikeres munkásságáról.* Magasszárnyalásu beszédében hitet tett *a keresztény nemzeti eszme mellett.*

— Munkánk — ugymond — csak most kezdődik, hogy *révbe értünk.* Nem fogunk céltalanul megállni, hanem a hajó legfontosabb munkáját végezzük:

napvilágra hozzuk a hajó rakományát: a hit-, faj- és nemzethüségre való nevelés felfokozott tempóját és a trianoni szégyen elleni lankadatlan küzdelmet.

A mai magyar éjszakában ennél a munkánál a haza imádata és a *főváros iránti hüség fáklyái* fognak világitani.

Zanker Aranka dr. a tanitónők köszönetét tolmácsolta, hogy az ifjuságot továbbra is a keresztény nemzeti eszme szellemében nevelik, ezt igérik.

Szőke Gyula dr. felsőházi tag mutatott rá ezután *a pedagógus nagyfontosságu munkájára:*

— Igaz, — mondotta — hogy a tanitó csak gyermekekkel foglalkozik az iskolában, igaz, hogy szorosan vett kötelessége csak az ábc, a számolás és olvasás tanitása. Ámde mi, akik kulturpolitikával foglalkozunk, tudjuk, hogy

a tanitó alakitja ki a világnézetet, azért fontos magyar nemzeti szempontból, hogy ki ül a katedrán.

Ma a fővárosban nemcsak *kitünő pedagógusok* vezetik a közoktatást, hanem *a keresztény nemzeti szellemnek is továbbépitői.* Azért támogatja *pártjával együtt nagy szeretettel a pedagógusok minden jogos kivánságát.*

A tetszéssel fogadott beszéd után még *Temesi* Győző dr. üdvözölte az ujonnan megválasztottakat és tolmácsolta *Verebély* Jenő dr. jókivánságait is.

Szász Albert

okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vallalkozó

Budapest, II., Margit-körut 43

Telefon: 51-4-06.

Uthengerlést vállal

elsörangu eredeti hengereivel

WOLFF ERNŐ

Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

„CLARIDGE"

I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.

(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)

Éttermek - Söröző - Bridgeszalon Különterem

5 órai tea délután és este TÁNC!

CHARLES LAX jazz-zenekara

VÁROSHÁZI NOTESZ

HA ARRÓL PANASZKODOTT VALAKI, hogy tulnagy a csend a városházi berkekben, nincs jelentős esemény, alszik mindenki: bőven kielégült a zaj és izgalom iránti vágyakozása szombaton délelőtt, amikor, mint a tó csendes vizébe dobott kő, egyetlen telefonüzenet futó tüzként terjedő élénkséget és lázas érdeklődést váltott ki mindenütt a városházán. A szóbanforgó telefonértesités a városházi sajtóirodába érkezett az esti-lapos fővárosi rovatvezetőkhöz, akiket arról értesitettek politikai rovatvezető-kollégáik, hogy elkészült az uj, sőt legujabb fővárosi törvény tervezete, amelyet a miniszterelnök egy héten belül az országgyülés képviselőháza elé kiván terjeszteni.

Természetesen azonnal megindult az izgalmas informálódás és telefonálgatás, mint annyiszor történni szokott, nem az ujságirók interjuvolták a politikusokat, hanem forditva. Meg kell ugyanis állapitani, hogy a városháza vezetői közül — beleértve a főpolgármestert és a polgármestert is — senki nem tudott semmi részletet a készülő törvénytervezetből, leszámitva magát az előkészités tényét.

A várospolitikai vezérek közül viszont Wolff Károly, mint mindenről, erről is kitünően volt informálva, amit bizonyit a közigazgatási bizottság mult heti ülésén elmondott beszéde is. A szóbanforgó ülésen Wolff Károly nagy beszédet mondott, amelyben részletesen vázolta a bizottság törvényes hatáskörét. Wolff Károly már akkor tudta, hogy a belügyminisztérium készülő tervezete a közigazgatási bizottság hatáskörét akarja elsőnek teljesen és tökéletesen megszüntetni.

*

ILOVSZKY JÁNOS FŐMUNKATÁRSUNK mult heti naplójának, amelyben nemes egyszerüséggel szörnyeteget követelt a Balatonra, amely éppen akkora hévvel vonzza a magyar tenger felé az idegeneket, mint a skót hegyi-tóban felbukkant mesebeli szörnyeteg, — nagy és élénk viszhangja támadt. Nemcsak olymódon, hogy az olvasók ezreit és ezreit nevettette meg János barátunk jóizü humora, hanem amódon is, hogy egész sereg levél és megjegyzés érkezett a cikkel kapcsolatban részben a kitünő szerzőhöz, részben szerkesztőségünkhöz. A levelek közül a legérdekesebbet, amelyet Brinzey Aurél balatonfüredi fürdőigazgató küldött Ilovszkynak, mint a cikk legkedvesebb visszhangját, a következőkben közöljük:

— Kedves Barátom! Az Uj Budapestben megjelent cikkedtől teljesen függetlenül közlöm Veled, hogy ma délután 4 és 5 óra között Tihany — Almádi — Balatonkenese — Zamárdi és Siófoktól mintegy két kilométer távolságban, óriási detonációval öt felé szétrepedt a Balatont boritó hatalmas jégkéreg. A keletkezett hasadékokon a jég alatt megszorult viz óriási erővel magas oszlopokban az ég felé tört, amelyekből a leáldozó nap sugaraitól megaranyozva Tihany riadó leánya teljes életnagyságban üdvözölte a Balatonon vitorlás szánakon és fakutyákon száguldozó sportolókat, kiket e rendkivüli látvány egy pillanatra megállitott. Régi balatonisták azt állitják, hogy e kápráztató tünemény a télen át ezentul minden szombaton és vasárnapon ismétlődni fog, azonban, hogy mely helyen, nem tudták megmondani. Szivélyesen üdvözöl őszinte hived: (aláirás).

*

MINDEN VALÓSZINÜSÉG SZERINT hosszu és nehéz akadályverseny után az egyik élelmezési szaklap munkatársának sikerült bejutnia Vajna őméltóságához, a közélelmezési ügyosztály nyugdijba vonuló vezetőjéhez. Ez alkalommal meglepetésszerüen érdekes önvallomást tett Vajna Ede arra a kérdésre, hogy hosszu közszolgálati pályáján melyik alkotásait tartja a legkiemelkedőbbnek és melyekre gondol vissza a legszivesebben:

— Mindenre, ami alkotás — felelte Vajna tanácsnok, — ami értéket jelent, aminek eredménye van: szivesen gondolok vissza. Harmincnyolcéves közszolgálati pályámon és tanácsnoki müködésem során ezek közül is legszivesebben arra az összhangra gondolok, amely engem, mint a közélelmezési ügyosztály vezetőjét a közélelmezésben érdekelt ipari és kereskedelmi tényezőkhöz füzött. Igyekeztem az élelmezési szakma minden jogos érdekét előmozditani. Hivatali pályámon mindig szem előtt tartottam, hogy ha jól megy az élelmiszeriparosoknak és kereskedőknek, a fogyasztónak sem megy rosszul. Ez a megállapitás első pillanatban ellentétesnek látszik, de rájöttem arra, hogy az iparos és kereskedő érdeke mindig szervesen összefügg a fogyasztó érdekeivel, kiegészíti egymást, ezért szürtem le az itt emlitett tapasztalataimat.

Elmondotta még Vajna tanácsnok, hogy nyugalomba vonulása esetén utódjául azt tartja a legalkalmasabbnak, aki ugyanolyan intenciók szerint vezeti a közélelmezési ügyosztály szerteágazó apparátusát, mint ahogy ő vezeti. Kijelentette végezetül Vajna, hogy nyugalombavonulása esetére semmiféle magánvállalattal nem folytat szerződtetési tárgyalást.

*

AZ ELNÖKI ÜGYOSZTÁLY UGY TERVEZI, hogy már a jövőheti tanácsülésben letárgyalják Vajna tanácsnok nyugdijazását. Farkas Ákos dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, már megkezdte a tárgyalásokat a belügyminisztérium illetékes tényezőivel arra vonatkozóan, hogy a megüresedett négy tanácsnoki és öt főjegyzői állás betöltésére adja meg a szükséges különleges engedélyt a kormány. Mivel azonban kétségtelen, hogy hónapok is beletelnek, amig az erre vonatkozó hivatalos iratváltás formalitásai végetérnek, a legközelebbi hetekben sor kerül a megüresedett vezetői pozíciók ideiglenes betöltésére olyképpen, hogy a polgármester bizonyos áthelyezések révén gondoskodik, hogy a szóbanforgó hivatalok vezetésében fennakadás ne álljon be. Lesznek ügyosztályok, illetőleg kerületek, amelyekben a régi helyettes kapja meg azt a megbizást, egyes helyeken azonban áthelyezésekre is sor fog kerülni.

Ezekkel az áthelyezésekkel kapcsolatosan szó van azokról a régóta esedékes változásokról is, amelyek hónapok, sőt esztendők óta a levegőben lógnak. Igy többek között változás készül az elnöki ügyosztály vezető-helyettesi pozicióját illetően, szó van a főpolgármesteri hivatal vezetésében változás beállásáról, és még több kisebb jelentőségü áthelyezésről. Ha ugyan a politikai események egyre jobban zuhogó áradata közepette egyáltalában sor fog kerülni erre a tranzakcióra...

*

NOÉ BARKÁJA JUT AZ ESZÜNKBE, látva azokat a különböző békülési akciókat, amelyek a városházán megindultak. Szemben a mindenki háborujával mindenki ellen, — a mindenki békéje mindenkivel elve az, amely a városházi égbolton uralkodó planéta lett. Ugyan az is bizonyos, hogy akkora özönviz

Általános a kétségbeesés az üzemi alkalmazottak körében

Az üzemi tisztviselők az uj fővárosi törvénytől illetményeik további lefaragását féltik — A Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága és az üzemi fizetések

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága még december elején az e tárgyban kiadott kormányrendelet értelmében felszólította a polgármestert, hogy az autonómia üzemeit illetően az *önkormányzat megfelelő javaslatokat terjesszen elő.* A szóbanforgó kormányrendelettel kapcsolatosan *riasztó hirek terjedtek el a városházán arról, hogy az üzemi alkalmazottaknál nagyarányu fizetéscsökkenésre* van kilátás. Az általános izgalmat fokozta az uj fővárosi törvényjavaslatról forgalomba került *az az értesülés is,* amely szerint a kormány *az összes fővárosi alkalmazottak nagyarányu fizetés-redukcióját tervezi.*

Ezekről a hiresztelésekről beszélgetést folytattunk *Morvay* főjegyzővel, akinek kezében futnak össze az üzemi problémák.

Morvay Endre dr.

tanácsi főjegyző a következő nyilatkozatot tette az Uj Budapest munkatársának:

— A fővárosi üzemi alkalmazottak fizetésének nivellálása ügyében

közvetlen tárgyalások még nincsenek a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságával.

Mindössze az történt, hogy a *kormányrendelet értelmében a polgármester ur* intézkedett, hogy az egyes üzemek javaslataikat a felügyelő hatóság számára tegyék meg.

A Beszkárt javaslata már erre vonatkozóan el is készült

és azt fel is terjesztettük a belügyminisztérium közvetitésével a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságához. A Beszkárt javaslata

a mai állapotot rögziti meg és csak a jövőt illetően javasol intézkedéseket az illetmény-szabályzat renoválására.

A nagyüzemek javaslatának elkészitése *folyamatban van,* amint azok beérkeznek, fognak a közvetlen tárgyalások a szükséghez képest a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságával megindulni.

Elmondotta még munkatársunknak *Morvay* főjegyző, hogy

az uj fővárosi üzemi szabályzat teljesen elkészült

és azt rövidesen a tanácsülés napirendjére is kitüzik. Az üzemi szabályzat *egyelőre az üzemi alkalmazottak fizetéséről nem intézkedik, de nem foglalja magában a nyugdijszabályzatot sem, mert erre vonatkozóan az uj fővárosi törvény parlamenti tárgyalása előtt nem is kerülhetett sor.* Az üzemi alkalmazottak különben *igen pesszimisztikusan* itélik meg a szőnyegen fekvő uj törvénytervezetet, az lévén a meggyőződésük, hogy

a kormánybiztos kontemplált kiküldése kapcsán elsősorban az ő jövedelmeik további lefaragására fog sor kerülni.

Miért késik az 1934-es költségvetés jóváhagyása?

Husz példányban küldték fel a költségvetést a minisztériumokba — A számlák lezárásával megkezdődött az elmult évi zárószámadás összeállitásának nagy munkája

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A mult esztendő végén tudvalevően kitolódott az 1934-es költségvetés közgyülési tárgyalása, és a törvényben előirt november 15-e helyett csak *december első napjaiban volt* a polgármester abban a helyzetben, hogy a költségvetésnek a törvényhatósági bizottság által elfogadott tervezetét a kormányzathoz felterjessze. Az ezévi fővárosi költségvetésnek *husz példányát* szállitotta fel a pénzügyi ügyosztály a Várba, ahol a költségvetési példányokat *felosztották egymás között* a belügyminisztérium és a pénzügyminisztérium illetékes szakreferensei.

A költségvetés *miniszteriális tárgyalásának az a hagyományos szokása,* hogy a főváros költségvetési referenseit, elsősorban a pénzügyi tanácsnokot és a költségvetési előadót meghivják személyes tárgyalásra. Noha már január második felében járunk, *mindezideig semmiféle intézkedés nem történt* a meghivást illetően, ugy, hogy számbavéve a rendes szokás szerint háromnégy hétig elhuzódó személyes tárgyalásokat, *február vége előtt nem is várható,* hogy a jóváhagyott költségvetés leérkezzen a belügyminisztériumból. Ennek a késedelemnek *gyakorlati jelentősége természetszerüen nincsen,* a polgármester rendelete értelmében a bevételekhez képest *a tavalyi költség-előirányzat szerint történnek a kiadások,* levonva a kiadási tételekből azt a *zárolt tiz százalékot,* amelynek levonásba helyezését a *polgármester már a költségvetés összeállitásánál elrendelte.*

Itt emlitjük meg, hogy *Sebő* Béla főszámvevő irányitása mellett *megkezdődtek a főváros elmult évi zárszámadásának összeállitása.* Egyenlőre természetesen csak a *számlák lezárási munkálata* van folyamatban, ezután kerül csak sor *az összegezésre.* A törvény értelmében erre *április közepéig van ideje a fővárosnak,* amikor is azután az elkészitett zárszámadást az autonómia fórumai elé kell terjeszteni.

A zárszámadással kapcsolatosan *riasztó számok* kerültek forgalomba a főváros elmult évi nagy deficitjéről. Olyan hirek vannak, hogy *milliókra rug az elmult esztendei zárszámadási hiány,* sőt a közigazgatási bizottság mult heti ülésén maga *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére *tizmillió pengőben jelölte meg a községi háztartás elmult évi deficitjét.* Ezekről a forgalomba került számokról

illetékes helyen

a következőket mondották munkatársunknak:

— A zárszámadási munka *még a kezdet kezdetén van,* és igy azok a számok, amelyek a fővárosi háztartás mult esztendei hiányát jelölik meg, *semmi esetre sem származhatnak a főszámvevői hivatal részéről.* A főszámvevői hivatal *február vége előtt* nem lesz abban a helyzetben, hogy a háztartási hiány pontos számadatát közölje. A költségvetési hiányról *forgalomba került összeg minden valószinüség szerint olyképpen számitódott ki,* hogy a költségvetés kiadási tételét állitották szembe az *elmaradt adóbevételekkel és egyéb bevételi csökkenésekkel.*

nem fenyegette a városházát soha, mint ezekben a sorsdöntő napokban. Özönviz idején pedig a további létet biztositó bárkán békésen meg kell férniök egymással az Uristen összes teremtményeinek. Aminthogy a városházához cimzett özönvizi mentőhajón most mindenki megbékül valamennyi ellenfelével...

*

BÉKÉRŐL BESZÉLVÉN, eszünkbe jut az a háboruság, amely a fővárosi nyugdijasok és a tisztviselők tiszteletreméltó egyesülete: a Fővárosi Tisztviselők Nemzeti Szövetsége között dul. A nyugdijasok haragusznak az anyaegyesületre, élükön Almády őméltóságával, a ferencjózsefi kor tiszteletreméltó nyugalmazott tanácsnokával, mert azon a véleményen vannak, hogy a FANSZ nem képviseli kellően a nyugdijas tisztviselők érdekeit.

A veterán tanácsnok vezetésével folydogál ez a háboruság az összes elképzelhető harci tereken: földön, vizen, levegőben: városházi tanácskozótermekben és a köztisztviselők főegyesületében, a Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségében. A legutolsó mérkőzés a KANSZ-ban folyt le, ahol a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségét annak kitünő és melegszivü elnöke, Liber Endre képviselte.

A nevezetes ülésre teljes számmal vonultak fel a városházi nyugdijasok is és mint a régi Róma hősei, sebeiket mutogatták a fórumon:

— Velünk nem törődik senki! — mondották, — egy munkás és szorgalmas élet után nem tudunk megélni a folyton csökkenő nyugdijakból!

Az élemedett korához képest feltünően ifjonti tüzzel hadakozó szónok végre kilőtte a nagy ágyut:

— Itt már a végső fegyverhez kell nyulni. Egyetlen segitség van számunkra: sztrájkolni fogunk!

A KANSZ vezérei riadtan néztek egymásra, noha a parlamentben forradalmi alakulatnak nevezte őket a miniszterelnök, az efajta forradalmi hanghoz mégsincsenek hozzászokva a derék köztisztviselők. Minden szem a FANSZ elnökére, Liber alpolgármesterre szegeződött, aki a tőle megszokott flegmatikus nyugalommal a következőket mondotta:

— Az előttem szóló tisztviselőtársam inditványát teljes helyeslléssel elfogadom, mégis azzal a módositással, hogy kezdjék a sztrájkot a nyugdijas urak, még pedig olyképpen, hogy legalább egy esztendeig ne vegyék fel a nyugdijukat. Mert ha mi kezdjük a sztrájkot, aktiv tisztviselők, — mondotta most már harsogó kacagás közepette Liber Endre — akkor szó nélkül kidobálnának bennünket az állásainkból, akad helyünkbe nem is egy, hanem mindjárt husz pályázó. De, ha a nyugdijasok kezdik a sztrájkot, őket nem pótolhatja, az ő poziciójukat nem foglalja el senki!

*

VIZKERESZTI USZÓVERSENYT RENDEZETT a Budapesti Sport Egyesület huszéves fennállásának alkalmából.

A zord idő ellenére nagy és előkelő közönség töltötte meg az uszodát és nagy érdeklődéssel kisérte figyelemmel a versenyszámokat, amelyek a tehetséges és törekvő fiatal erőkből álló Budapest Sport Egyesület uszó gárdájának szenzációs győzelmével végződtek.

Az uszóversenyben résztvevők ambicióját rendkivüli mértékben fokozta a verseny országos jellege, amely igen komoly erkölcsi értéket jelentett a győztesek számára, nemkülönben azok a nagyértékü tisztelet dijak, amelyeket Huszár főpolgármester, Sipőcz polgármester, Liber alpolgármester, a Gellért igazgatósága, az idegenforgalmi hivatal és a rendező egyesület adományoztak.

A versenyen résztvevő diszes közönség soraiban láttuk Andréka Károly nyug. főkapitányhelyettest, a törvényhatósági bizottság örökös tagját, a sport szeretetéről ismert Nagy Ferenc törvényhatósági tanácstagot fiával, Bayer Antal kormányfőtanácsost, törvényhatósági bizottsági tagot, Kollmann Dezső dr. v. törvényhatósági bizottsági tagot, Felkay Ferenc dr. tanácsi főjegyzőt, a B. S. E. uszószakosztályának agilis elnökét, Honffy Lajos adóhivatali igazgatót családjával, Leitgib Jánost, a B. S. E. főtitkárát, Boray Győző fogalmazót, Kertész István és Sztancsik János uszó szakosztályi vezetőségi tagokat, a Magyar Uszó Szövetség részéről Balogh László alelnököt, Méray János főtitkárt, továbbá a versenyben résztvett sportegyesületeknek, valamint a sajtónak képviselőit stb.

Ugy a verseny rendezése, mint a B. S. E. uszó szakosztályának eredményes müködése a nagytehetségü játékosoknak és a szakosztály illusztris elnökének, Felkay Ferenc tanácsi főjegyzőnek, továbbá Boray Győző fogalmazónak és Kertész István intézőnek az érdeme.

*

KRENCSEY GÉZA műszaki főtanácsos, a közélelmezési ügyosztály müszaki alosztályának vezetője sulyos vakbél-operáción ment keresztül. A népszerü sportvezér már felgyógyult és a jövő héten átveszi hivatala vezetését.

Belvárosi Szinház
A legnagyobb siker:
Helyet az ifjuságnak!
Táblás házak!

MENCZER tisztitó cég, felelőséggel mindenféle ruháknak
FÉNYTELENITÉSÉT
egy évi **jótállással** vállalja. Vidékre is szállit
Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18.
Tel: 52-0-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 36.
Belvárosi Kávéház mellett

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

A keresztény ipar és kereskedelem éles harca a Közszállitási Szabályzat módositásáért

Müller Antal erélyes nyilatkozatban sorakoztatja föl a kisipar és kiskereskedelem kivánságait — A polgármester javaslata a revizió ügyében a jövő héten a közgazdasági szakbizottság elé kerül

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A kereskedelemügyi kormány a Közszállitási Szabályzat tervbevett reformja tárgyában készitett javaslatát hozzászólás céljából *még decemberben* tudvalevően leküldte a polgármesterhez azzal a felhivással, hogy a tervezetet illetően a fővárosi intézmények és üzemek *tegyék meg észrevételeiket.* Az egyes ügyosztályok és üzemek hozzászólásaikat már valamennyien elküldték a közgazdasági ügyosztályhoz, ahol báró *Babarczy* István dr. főjegyző, az ügyosztály vezetője, már *meg is kezdte a vélemények összehangolását* és az egységes polgármesteri javaslat elkészitését, amelyet a *jövő héten fog tárgyalni a közgazdasági szakbizottság.*

Nemcsak a főváros, hanem az egyes érdekképviseletek is *részletesen foglalkoznak* a Közszállitási Szabályzat tervbevett reformjával. A helyzet ugyanis az, hogy az érvényben lévő szabályzat már *elavultnak* mondható, *nem védi meg a közületek érdekeit* a kartelek tulkapásaival szemben, de *sulyosan sérelmes intézkedéseket foglal magában* a kisipart és kiskereskedelmet illetően is, amelyek a csupán teoretikus értékü szabályzat hézagos intézkedései folytán teljesen ki vannak szorulva a közszállitásokból. A *keresztény ipar és kereskedelem álláspontját* a szabályzat tervbevett reformjával kapcsolatosan

Müller Antal

országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag a következőkben ismertette az *Uj Budapest* munkatársával:

— Ha rossz a most érvényben lévő Közszállitási Szabályzat, — mondotta *Müller* Antal — akkor a tervbevett reformok ezeket a *sérelmes paragrafusokat nemcsak hogy nem változtatják meg,* hanem azokat még, ha ugyan erről egyáltalán lehet szó, *károsabbakká és használhatatlanabbakká teszik.*

Budapest keresztény iparossága és kereskedő társadalma nevében a javaslat városházi tárgyalása kapcsán a legélesebb álláspontot fogom elfoglalni és a parlamentben is rá fogok mutatni a tervbevett reform sarkalatos hibáira.

— Hibás a tervezet, mert *tulságosan általános,* határozatlan és ellentmondó. Vannak a tervezetben olyan előirások, mint például: *rendszerint, lényegesen drágább, szükség esetén, fontos érdekek, soronkivül, a felmerülő szükséghez képest, az érdekképviseletekhez lehet fordulni,* az érdekképviseletek meghallgatása *tanácsos, kivételesen, alapos oknál fogva,* különösen *terjedelmes munkálatok:* mind e kifejezések *igen tágan értelmezhetők,*

hibriddé, egyben rugalmassá teszik a közhatóságok számára az uj szabályzatot, holott a keresztény kisiparosság és kereskedő társadalom, a dolgozó nemzet megkövetelheti és meg is követeli a kormányzattól, hogy szempontjai és érdekei, amelyek a nemzet szempontjaival azonosak, kellőképen megvédessenek.

— Egészen *távirati stilusban* sorolom csak el azokat a kisiparos kivánságokat, amelyek dacára évtizedes küzdelmeinknek, *hiányoznak a tervezetből.* Ilyen kivánalmaink: a szerződő felek egyenjoguságának elve alapján a *választott biróság* intézményének bevezetése. A munkálatok és szállitások *külön szabályozása.* A házi kezelésben végzett munkálatoknak a *legszükebb körre való szoritása.* A *közüzemek kizárása* a versenytárgyalásokból. A *kézmüves-ipari és bérmunka jellegü* lábbeli és ruha-konfekció munkálatoknak teljes egészükben a kisipar részére való biztositása. Az el nem fogadott ajánlatok *illetékmentessége.* A köztartozások *levonásának oly méltányos mértékben való meghatározása,* amely nem fosztja meg az iparost a neki anyagot szállitó *kereskedővel szemben hitelképességétől.*

— A fenti kivánságokon felül egész sereg olyan elvi jelentőségü szempont is van, amelyeknek figyelembevételét fontosnak és szükségesnek tartom. Igy

elengedhetetlen az alvállalkozó iparosok követelésének szigorubb megvédése, a pótajánlati rendszer teljes kiküszöbölése,

szezóniparoknál a munkálatoknak olyidőben való végeztetése, amikor az illető iparban *nincsen munkaidény,*

a pályázatokkal járó terhek további mérséklése, a szakérdekeltség intézményes bevonásának kötelezővé tétele, az iparosoknak a köztartozások miatt a közszállitásokból való kizárásának megszüntetése, a legalacsonyabb árak favorizálásának megszüntetése, ezenfelül irányárak megállapitása a szak-érdekképviseletek bevonásával.

— Hangsulyozom — fejezte be nyilatkozatát *Müller* országgyülési képviselő, — hogy

a Közszállitási Szabályzat tervbevett reviziójával kapcsolatban hangoztatott kivánságaink nem jelentéktelen óhajtások, hanem olyan postulátumok, amelyeknek teljesitésétől vagy mellőzésétől függ a kézmüves ipar jövendője.

Amikor a vásárlóképes társadalmi osztályok *teljesen elsorvadnak, a közszállitás az egyetlen,* amely némi nemü életelixirt lehel a haldokló kereskedelem és ipar vénáiba.

Egyetemes nemzeti érdek, hogy ez a pár cseppnyi élet-elixir a kisiparnak és kiskereskedelemnek jusson és ne a kartelek és bankérdekeltségek pénztárcáit dagassza még kövérebbre.

A tabáni dilemma

A Rudas átalakitása elleni közmunkatanácsi vétó tragikomikus következményei — Ha sürgősen nincs meg a döntés, őszre tolódik a tabáni közmunka

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésére *Sipőcz* polgármester kitüzte a *Rudas tervezési programját.* Előterjesztésében a polgármester közölte, hogy annak összeállitása során figyelemmel volt *a városfejlesztési program megállapitására kiküldött külön bizottság* véleményére, meghallgatta a *magasépitési,* a *városrendezési* és *magánépitési,* a *közegészségügyi* és a *városgazdasági* szakbizottságokat, továbbá a székesfőváros *fürdőügyeit előkészitő* bizottságot: vagyis az összes autonómikus fórumokat. Javasolta előterjesztésében a polgármester, hogy a *megbizott müépitészek részére* a tervek elkészitésére *hat heti időt* állapitsanak meg.

A polgármesteri előterjesztés törvényhatósági tanácsi letárgyalására *nem kerülhet azonban sor,* mert a Közmunkák Tanácsa *megkontreminálta a főváros elhatározását* és mint városrendezési kérdésekben a főváros felettes hatósága, *tiltakozik az ellen,* hogy a Rudas-fürdő előtti rakpartról a közlekedés az *alsó rakpartra* telepittessék át. A Közmunkák Tanácsának ezen állásfoglalása következtében a polgármester a csütörtöki tanácsülés napirendjéről az utolsó pillanatban *kénytelen volt a Rudas-fürdő ügyét levenni,* amelynek végleges megoldása most *időtlen időkig tolódik el.*

A helyzet ugyanis az, hogy a kereskedelemügyi miniszter a Rudas-gyógyfürdő átépitése céljából kilátásba helyezett 900.000 pengős kölcsön folyósitását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a főváros *a fürdő átépitését legkésőbb márciusban ténylegesen megkezdi.* A közmunkatanács tiltakozó állásfoglalása következtében a márciusi terminus *most már be nem tartható* és igy kizártnak tekinthető, hogy a Rudas reumakórházának felépitésére *belátható időn belül sor kerüljön.*

A Rudas-fürdő *bürokratikus tragikomédiája intő jel a Tabán-ügyben is,* ahol az autonómia fórumainak állásfoglalása után a közmunkatanács részéről *hasonló hideg zuhany érheti a fővárost.* Erre vonatkozóan

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Anélkül, hogy ez alkalommal *vita tárgyává tennők* a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a Rudas-fürdő átépitésének ügyében elfoglalt álláspontja *helyességét, vagy helytelenségét,* megállapitjuk, hogy a Döbrentei-téri *vétó mene tekel a Tabán rendezését illetően követendő eljárásunknak.* A legegyszerübb mindenesetre az volna, hogy mielőtt a különféle szakbizottságok elé terjesztenők az elmult napokban bezárult kiállitásról a városrendezési ügyosztályhoz visszaérkezett pályázat anyagát, *megkérdeznők a Közmunkák Tanácsát álláspontja felől.* Ha azonban ezt tesszük, akkor egyáltalában felesleges az autonómia fórumainak a megkérdezése, mert *ugyis az fog történni, amit a Közmunkák Tanácsa akar.*

— A leghelyesebb volna ezek szerint — fejezte be nyilatkozatát informátorunk — ha a formális ülések megkezdése előtt *ankéton* vitatnók meg a végleges rendezés alapjául szolgáló tervet, egy értekezleten, amelyen *a Tabán ügyében diszponáló összes fórumok, a főváros, a Közmunkák Tanácsa és a belügyminisztérium képviselői is megjelennének.* Ez az egyetlen módja különben annak, hogy a tabáni nagy közmunka, amely *egyetlen programpontja* a főváros tavaszi célkitüzéseinek, még a tavaszi hónapokban *csakugyan meg is kezdődhessen.*

Az iparrajziskola reformja

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A polgármester bejelentette a törvényhatósági tanácsnak, hogy a községi iparrajziskolát a közmüvelődési ügyosztályból a közoktatásügyi ügyosztály hatásköre alá helyezte. Az áthelyezéssel az volt a polgármester intenciója, hogy az iparostanonciskolákhoz hasonlóan, ez az iskola is *átszerveztessék, racionalizáltassék* és a terhes tulméretezettségtől *megszabaditva végezhesse oktatói munkáját.*

A polgármesteri előterjesztés szerint a jelenlegi iparmüvészeti oktatás *gyökeres módositásra szorul.* Ezért azt javasolja a polgármester, hogy alakittassék *Iparmüvészeti Iskola* megnevezéssel négy évfolyamu iskola az iparrajziskolából és pedig négy évi középiskolai tanulmány után egy előkészitő, illetőleg tehetségválasztó év, amelyet három évi kiképzés követ. A jelenlegi iparmüvészeti iskolából *Iparmüvészeti Akadémia* elnevezéssel kétéves fakultást kiván alakitani a polgármester a Képzőmüvészeti Főiskolával kapcsolatosan. Mesterképzés céljaira *Iparmüvész Mesteriskola* cimmel egyéves tanfolyamot, az iparoktatási tanárok továbbképzése céljából pedig *Iparoktatási Pedagógiai Szemináriumot* akar a főváros szervezni.

Hangsulyozza a polgármester, hogy ez a racionalizálási terv *uj terhet nem róna a fővárosra,* az állam terheit pedig csökkentené. A racionalizálási javaslat elfogadása esetén kiüritené a főváros a Verpeléti ut 3. szám alatti épületet, az iskola Verpeléti-uti mühelyeit az *Erkel-utcai kisdedóvó épületében* helyeznék el, a kisdedóvót pedig a *Bakáts-téri elemi iskolába* telepitenék át. Közli végezetül a polgármesteri jelentés, hogy az átszervezéssel kapcsolatosan *huszonöt százalékkal csökkenthető* az iparrajziskola évi költségvetési hiánya.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

HIREK

Olvasóinkhoz!

Január elsejével XII. évfolyamába lépett az Uj Budapest.

Nem akarunk szerénytelenek lenni, de szerények sem: ezért egyszerüen leszögezzük a köztudat azon megállapitását, hogy az Uj Budapest a legjobb, a legfrissebb, a legérdekesebb, a legtartalmasabb városházi hetilap.

Mi nem hivalkodunk azzal, hogy a mai időkben megvalósitásra amugy sem kerülő eszmék, tervek és célkitüzések özönével fárasszuk a városházi közvéleményt. Mi a főváros ütőerén tartjuk kezünket, mint lázbetegén az orvos, igyekezünk megállapitani a helyes diagnózist, gyakoroljuk a kritika jogát, amely véleményünk szerint a sajtó első és legfontosabb hivatása.

Ujságirói hivatásunkat a keresztény várospolitika jegyében, a keresztény világszemlélet alapján gyakoroljuk. Azon az alapon, amely ma hitvallása a főváros vezetőségének és a fővárosi guvernementális pártoknak.

Lapunk hasábjain helyet kapnak a tisztviselői törekvések: a városházi tisztviselőtársadalom gerince Budapest keresztény középosztályának és az a maga hősies küzdelmével a szegénység ellen, páratlan lelkiismeretességével és tudásával minden támogatást megérdemel.

Élénk figyelemmel kisérjük a főváros és a gazdasági élet kapcsolatait is, gazdasági és városgazdasági hirszolgálatunk pontos, gyors és megbizható.

Arra is ügyelünk, hogy a gyakorlati és elméleti problémákon tulmenően könnyebb olvasnivalóval is szolgáljunk: az Uj Budapest tárcarovata e tekintetben minden kritikán felül áll, kedvenc rovata mindenkinek, aki a városházi életet intimebb vonatkozásaiban is meg akarja ismerni.

Az egyre sulyosbodó gazdasági helyzetben arra kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési dijak beküldésével támogassák közérdekü munkásságunkat.

Szeretettel kivánunk minden barátunknak és olvasónknak boldogabb ujesztendőt!

Hatvanezer pengőbe kerül Budapest XI. ker. előljárósági épülete. A törvényhatósági tanács elé a polgármester azt a javaslatot terjesztette, hogy az előljáróság céljaira megvett *Verpeléti-ut 3. számu bérház átalakitására* hatvanezer pengőt engedélyezzen a tanács. A lefolytatott tárgyalások alapján az uj előljáróság, valamint az adószámviteli osztály részére végeredményben a Verpeléti-ut 3. számu ház *teljes földszintjére, első és második emeletére, valamint a harmadik emelet egy kis részére* lesz szükség. A tanács felhatalmazást adott a polgármesternek, hogy a szükséges átalakitásokat a közgyülés és a belügyminiszter utólagos jóváhagyásának reményében azonnal megkezdhesse, hogy az uj előljáróság müködésének megkezdése emiatt *késedelmet nem fog szenvedni.*

Schuler Alajos lett árvaházi igazgató. A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésében az üresedésben levő árvaházi igazgatói állásra *Schuler* Alajost választotta meg, aki hosszu időt töltött a szociálpolitikai ügyosztály keretében müködő inségakciónál és öt esztendeje árvaházi ideiglenes igazgató.

A polgármester a Saskörben

Egyetlen közület sem tett annyit a keresztény és nemzeti gondolatért, mint Budapest — mondotta Sipőcz polgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Saskör* eheti szombatesti összejövetelén *Józsa* Dénes *Uj világ és az ifjuság* cimen tartott előadást a szokatlan nagy számban megjelent tagok előtt. Az előadást végighallgatta a kör elnöke: *Sipőcz* Jenő polgármester is, akit *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök fogadott és üdvözölt. A megjelent vendégeket a kör elnöksége nevében *Sipőcz* Jenő üdvözölte s közöttük elsősorban *Méhely* Lajos egyetemi professzort, s vezette be pár szóval *Józsa* Dénes előadását.

Az előadó szerint *világnézeti embert* kell kialakitani, mert ez jelenti a magasabbrendü, az alkotó embert, aki uj világot teremthet a romok helyén. *Kellenek a világnézeti különbségek,* mert ezek siettetik azt a harcot, mely után az uj világ kialakulhat. A mai ifjuság nyitott szemmel jár és nem hagyja magát megtéveszteni a régi világnézetektől, amelyek *rommá tették a világot.* Az uj világnézet első postulátuma: *visszatérés az evangéliumhoz!* A keresztény erkölcs szerint kell kialakulni a társadalmi és gazdasági életnek, mert *csak ez hozhatja meg a szociális békét.*

Az előadáshoz *Méhely* Lajos, *Miklós* Ferenc dr. bizottsági tag és *Altorjay* Sándor dr. szóltak hozzá, ezután *Sipőcz* polgármester szavaival fejeződött be a vitaest. *Sipőcz* Jenő dr. örömének adott kifejezést, hogy a *Saskör szellemi nivója állandóan emelkedik, fejlődést mutat.* Szerinte a keresztény és nemzeti eszme az egész országban seholsem valósult meg annyira, mint Budapesten, egy közület sem tett annyit *a nemzeti gondolatért, mint Budapest.* Jelenlegi célunk — fejezte be szavait lelkes tapsok közepette *Sipőcz* polgármester — az ifjuságot és annak erejét a gazdasági életbe belevinni.

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

PÁRTÉLET

A nők jelentősége a keresztény politikában

Petrovácz Gyula nagy beszéde Zuglóban

Az Uj Budapest tudósitójától. —

A *Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének zuglói csoportja* igen nagyszámu és előkelő hölgyközönség részvételével tartotta e hó 15-én a zuglói r. kath. kulturház helyiségében ezévi első nagygyülését.

Drégely Dezső pártelnök meleg szavakban üdvözölte a megjelent hölgyeket, utána *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő nagy beszédben vázolta a női szervezetek feladatait. Utalt *a keresztény összetartás jelentőségére,* rámutatva arra, hogy milyen elszomoritó volna, ha a *keresztény nagy többség ellenére a nem keresztény kisebbség jutna vezető szerephez.* Ha vannak is a férfiak között gyenge akaratu, megalkuvó jellemek, ezek hatását, elhatározását *a nők vannak hivatva ellensulyozni és megakadályozni.* Példa erre Spanyolország, ahol a női szavazati jog megadása egy csapásra visszatéritette *a balra fordult spanyol politika irányát* a keresztény nemzeti gondolat céljai felé. A női lélek mélyebb vallásossága, a keresztény erkölcs, a család fokozottabb védelmét lelki szükségletének tartja és érte áldozatokat hozni is képes.

Nagy feladata a női szervezetnek — folytatta *Petrovácz* — a *keresztény összetartás kiépitése gazdasági téren* is. Mi volna, ha minden háztartás kizárólag *keresztény testvérének* támogatásával fedezné szükségleteit? Bizonyos rétegek éppen a *keresztény közöny* következtében erősödnek. Mi lenne, ha ezt az idegen érdekek szolgálatában elpazarolt erkölcsi és anyagi értékeket keresztény testvéri összetartásra, egymás erősitésére forditanók?

A *keresztény sajtó* hathatósabb támogatásáról szólott ezután *Petrovácz.* A keresztény sajtó, bár nem az érzékiségekre ható, vagy az erkölcsi fertőből táplálkozó cikkekkel tölti meg hasábjait, *megtalálja az utat a keresztény gondolkozásu, magasabb erkölcsi* szinvonalon gondolkozó közönség szivéhez, de vajjon hányan fogadják el *a nemesebb, kevesebb szenzációt hozó,* de annál több erkölcsi igazságot hirdető keresztény lapokat. Az ellenségnek szolgáltatunk municiót az idegen faji sajtó támogatásával.

Rámutatott még *a keresztény szinezetü kis pártok erőtforgácsoló hatására.* A maguk kicsiny erejével nem tudják ezek a pártocskák saját — legtöbbször személyi — céljaikat sem elérni, ellenben összefogva hatalmas, tiszteletet parancsoló és eredményeket is elkönyvelő szervezetté tömörülhetnének.

Barkóczy Sándor plébános és *Kutas* Emil ref. lelkész lelkesitő beszédei után a nagygyülés közfelkiáltással és nagy lelkesedéssel megválasztotta a zuglói szervezet elnökévé *Hahn* Frigyesnét, aki közvetlen szavakkal megköszönve a bizalmat, *odaadó munkát igérve kérte a női pártszervezet buzgó támogatását.*

Végül *Drégely* Dezső pártelnök lelkesitő felhivásával a hangulatos gyülés végetért.

A revizió kérdése az iskolában. A Keresztény Tanügyi Bizottság sorozatos előadásokat tart a revizió kérdéséről *Bednárz* Róbert prelátus elnöklete alatt. Jan. 22-én délután 5 órakor (Városház-utca 10, félem.) saját helyiségében tartandó tagértekezleten *Párkányi* Norbert leányliceumi tanár: *A revizió kérdése az iskolában* cimen ad elő.

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége január 15-én tartotta rendes havi pártértekezletét, melyen a tagok a szokottnál is nagyobb számban jelentek meg. Az értekezletet *Toperczer* Ákosné központi elnöknő nyitotta meg. Beszédében a nőkérdés legfontosabb problémájáról, a *kenyérkereső nő mai helyzetéről és a közeljövő nehéz kilátásairól értekezett.* A gyülésen felszólaltak még: *Kasics* Margit főv. bizottsági tag, *Halmy* Gyuláné, *Kiss* Elemérné, *Toperczer* Margit kerületi elnöknő, *Schleicher* Ferencné, *Masson* Izabella főtitkárok.

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt heti értekezletén felszólalt *Bokor* Gyula, ki az ifjuság nevében tartott jólmegépitett és indokolt beszédet. Vázolta az ifjuság sanyaru és mostoha helyzetét, melynek gyökeres megoldását a fiatalság a kereszténypárttól várja, mert megvan a garancia arra, hogy ügyüket szeretettel és igazságosan fogják elintézni. Utána *Müller* Antal országgyülési képviselő tapsvihar közepett állott fel s beszédében megállapitja, hogy a kormány ujabban az autonómiába akar belegázolni, dacára annak, hogy *a városházán a vezetés mintaszerü.* Külföldi pénzemberek, mikor az állam költségvetése ropogott, hatalmas vagyonukat ajánlták fel a fővárosnak, mert tudták, hogy vagyonuk jó kezekbe kerül. A kereszténypárt tizennégy éven át szakadatlanul dolgozott és az *elmult rezsim adósságait* hozta rendbe, valamint a szociális intézmények egész sorozatát állitotta fel. Ezzel szemben az államnál *a népjóléti* és egyéb panamák játszódtak le. Az elismerés zászlajának meghajtása helyett most a *városházát akarják kijátszani és jogaitól megfosztani.* Óva inti a miniszterelnököt, hogy tartózkodjon a veszélyes játéktól és *tartsa tiszteletben az autonómiát,* — ha pedig nem tetszik, ugy *oszlassa fel a közgyülést és az uj választást ejtse meg.*

Liber alpolgármester a modern reklámról

A Hirdető Vállalat vetitett-képes előadásokon népszerüsiti a hirdetést

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Liber Endre alpolgármester a *Baross-Szövetség* kulturális előadásainak sorozatában *érdekes előadást tartott a modern kereskedő reklámjáról.* Az előadáson *Liber* alpolgármester *Némethy* tanácsnok és *Pogány* hirdetővállalati igazgató társaságában jelent meg.

Előadása során *Liber* alpolgármester rámutatott arra, hogy a mai gazdasági válság idején *sokkal nagyobb szükség van arra, hogy a kereskedő az árucikkeket a nagyközönséggel megkedveltesse és vételre késztesse, mint valaha.*

Az idő előrehaladásával, a technika fejlődésével és találmányok ujszerüségével lépést kell tartania a hirdetésnek és a reklámnak — folytatta *Liber* alpolgármester. — E gondolat indokolja azt, hogy a székesfőváros hirdető vállalata az elmult esztendőben *a városháza Károly-köruti frontján* külön propagandairodát rendezett be, amely ingyenes rendelkezésére áll a hirdető közönségnek, hogy utbaigazitásokkal és tanácsokkal lássa el és bemutassa a reklám különböző módjait. Ez az iroda több, mint egy esztendeje müködik és igen szép eredményekre tud rámutatni. *Ez késztette a főváros vezetőségét* arra, hogy a hirdető vállalat vezetőségének engedélyt adjon gondolatának további megvalósitására, még pedig ugy, hogy *elmenjen egyes gazdasági egyesületekbe, klubokba, kaszinókba, hogy mindenütt a helyszinen vetitett képes előadásokkal népszerüsitse a hirdetést* és tanubizonyságot tegyen arról, hogy a hirdetés az egészséges gazdasági vérkeringés szempontjából *elkerülhetetlenül szükséges* valami.

Az érdekes előadást végighallgató *nagyszámu közönség* lelkes tapssal jutalmazta Liber alpolgármester mélyen szántó fejtegetéseit.

Kiadják a főváros Kazinczy-érmeit. Kazinczy Ferenc halálának 100 éves évfordulója alkalmából a főváros három Kazinczy-emlékérmet alapitott: *szépirodalmi, irodalomtörténeti és nyelvészeti és egy magyar történeti dij kerül* érem formájában kiosztásra. Az alapitási feltételek szerint minden évben más-más dij kerülne odaitélésre, tehát az egyes kategóriák csak harmadévenként volnának kiadhatók. A Kazinczy-érem most először kerül odaitélésre és *ez alkalommal a főváros mind a három éremkategóriát kiadja.* A dijkiosztás rövidesen megtörténik. Mindhárom birálóbizottság elnöke *Sipőcz* Jenő polgármester, alelnöke *Liber* Endre alpolgármester és ugyancsak mindhárom bizottságban helyet foglal *Ugron* Gábor, *Csilléry* András és *Némethy* Károly tanácsnok. A szépirodalmi dij birálóbizottsága még *Császár* Elemér, *Kéky* Lajos, *Havas* István és *Eckhardt* Sándor, az irodalomtörténeti és nyelvészeti dij birálóbizottsága *Horváth* János, *Zlinszky* Aladár, *Szász* Károly és *Császár* Elemér, a magyar történeti dij birálóbizottsága pedig *Domanovszky* Sándor, *Lukinich* Imre, *Hajnal* István és *Szekfü* Gyula részvételével bővül.

A FANSz vezetősége a Közszolgálati Alkalmazottak Telepitő Szövetkezetében. A Közszolgálati Alkalmazottak Telepitő Szövetkezete *Erődy* Kálmán dr. cimz. tankerületi főigazgatót alelnökké, *Farkas* Ákos dr. tanácsi főjegyzőt, *Budó* Jusztin dr. levéltárost és *Dausz* Gyula elemi iskolai igazgatót igazgatósági tagjaivá választotta meg. Arra való tekintettel, hogy a szövetkezet a közalkalmazottak érdekeinek megvédésére alakult és sem az igazgatóság, sem a felügyelőbizottság tagjai *sem tiszteletdijban, sem egyéb dijazásban nem részesülnek,* a törvényhatósági tanács a maga részéről *nem emelt kifogást* az ellen, hogy a FANSz vezetőségének három tagja és a főváros elnöki ügyosztályának vezetője a szövetkezet igazgatóságában helyet foglaljanak.

KÖNYVTÁR

GAZDASÁGI ÉLET

Lehet-e bér a bruttó husz százaléka?

Komolytalan pályázók nyüzsögnek a Cirkusz körül

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Fővárosi Cirkusz bérlete tárgyában kiirt pályázati hirdetmény iránt szakkörökben *nagy érdeklődés mutatkozik.* Egyre-másra viszik el a pályázati feltételeket a városgazdasági ügyosztályból, általános azonban az a vélemény, hogy *komoly pályázó aligha fog akadni,* mert a főváros által megszabott *minimális bért a mai gazdasági viszonyok között egyetlen vállalkozó sem tudja megkeresni.*

A *városgazdasági ügyosztályban* azt mondják, hogy *reális számitások alapján* szabták meg a bért évi 7000 pengő fixösszegben és az ezenfelül fizetendő százalék minimálisan évi 20.000 pengőjében. Az elmult esztendőben 130.000 pengő volt a cirkusz összes bevétele, 1932-ben 280.000 pengő, az azt megelőző évben 300.000 pengő. *A három év bevételi átlagából jött létre* a fizetendő minimális bér, amelyet az ügyosztályban egyáltalán nem tartanak soknak.

Ezzel szemben *szakemberek azon a véleményen vannak,* hogy az elmult évi bevételt számitva, a 27.000 pengős minimális bér a *bruttó bevétel 20%-nak felel meg,* ekkora házbért pedig *egyetlen szórakoztató üzem sem bir el,* annál kevésbbé, mert nem a viszonyok javulására, hanem *rosszabbodására van kilátás.* Szakkörökben félnek attól, hogy *pénznélküli, protekciós pályázók könnyü martaléka lesz a cirkusz bérlete,* akik csak igérik, de fizetni nem tudják a bért. *Komoly tőke a jelenlegi feltételek mellett a cirkusz bérletére nem pályázhatik,* mert azon csak vesziteni és nem keresni lehet!

A 60 éves Budapest a Nemzetközi Vásáron

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Abból az alkalomból, hogy Pest, Buda és Óbuda *Budapest* néven való egyesitésének immár 60 éve, tárgyalások folynak most a Budapesti Nemzetközi Vásár vezetősége és a főváros között a vásár keretében egy nagyjelentőségü kiállitás rendezéséről, amely a 60 éves Budapest utolsó évtizedének alkotásait és a következő évtized legnagyobb érdekességü terveit mutatná be. Az előkészitő tárgyalások során merült fel a gondolat, hogy Budapest székesfőváros a vásáron *külön pavillont* állitana fel, amelyben többek között helyet kapnának a közhasznu közintézmények modelljein és a közérdekességü terveken kivül a legnagyobb fontosságu városrendezési kérdések, mint pl. a Tabán kérdése, az Erzsébet-sugárut, a Sportcsarnok, a Stadion ügye, a budai oldalnak fürdővárossá való kiképzése és még számos egyéb, a főváros szempontjából égető probléma. Mint értesülünk, *Borvendég* Ferenc alpolgármester a kérdés tanulmányozásával báró *Babarczy* István tanácsi főjegyzőt bizta meg, aki most gyüjti a nagyérdekességü kiállításhoz szükséges adatokat.

Kétezer kisiparos és kiskereskedő harca ötszáz, fejenként kétszázpengős kölcsönért

A közgazdasági ügyosztály most birálja felül a beérkezett kérvényeket — A főváros a kölcsön-összegek felemelését és az akció kiterjesztését kéri a kormánytól

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kormány tudvalevően még a mult esztendő végén elhatározta, hogy a fővárossal karöltve ujfajta kisipari és kiskereskedelmi hitelakciót kezdeményez, amelynek során *bankfedezet nélkül nyujt kölcsönt* a Kamara külön erre a célra alakitott bizottsága a jelentkező kisembereknek. Az ipar és a kereskedelem hivatalos érdekképviseletei utján tették közzé az akció feltételeit, amelyek szerint a fővárosban fejenként 200 pengős, hat hónapra szóló, de további hat hónapra meghosszabbitható, bankszerü fedezetnélküli kölcsönben részesülhetnek a kisiparosok és kiskereskedők.

Az akcióhoz szükséges 100.000 pengőt fele-fele arányban a főváros és az állam bocsátják rendelkezésre olyképen, hogy a 100.000 pengős alapnak *kétharmadrésze kisiparosoknak, egyharmadrésze kiskereskedőknek jut.* Az ipartestületek és a kereskedelmi érdekképviseletek utján eddig *közel 2000 kérvény futott be,* amelyeket az akció feltételei szerint a polgármesteri közgazdasági ügyosztály *most lát el véleményezéssel.*

A kereskedelmi és iparkamara kebelében *Éber* Antal elnöklésével már meg is alakult a kölcsönöket megszavazó bizottság, amelyben a fővárost báró *Babarczy* István dr. főjegyző, a közgazdasági ügyosztály vezetője és *Kállay* Albert dr. tanácsjegyző képviselik. Természetes, hogy *igen nagy gondot okoz* a rengeteg jelentkező közül az ötszáz arra leginkább rászorult kisiparos, illetőleg kiskereskedő kiválasztása. A beérkezett kérvények az *iparos- és kereskedő-nyomornak és kétségbeesésnek legmélyebb szakadékait mutatják,* amin bizony *nem igen fognak segiteni* a 200 pengős kölcsönök.

Az eddigi jelentkezések is bebizonyitották, hogy komoly *szükség van a hitelakció kibővitésére,* ugy a kölcsönök összegének felemelését, mint a kölcsönben részesülők számát illetően. A főváros közgazdasági ügyosztálya ebben az irányban az illetékes kormánytényezőkkel *már meg is kezdte a tárgyalásokat.*

2,100.000 pengő értékü versenytárgyalást hirdet az ut- és csatornaépitési ügyosztály

Porolaj, kerületi kövezet-karbantartás, kőszállitás, aszfalt-javitás

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Közölte az *Uj Budapest,* hogy az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetősége megtette a szükséges előkészületek, hogy az ügyosztályhoz tartozó költségvetési fedezettel biztositott közmunkákra a nyilvános versenytárgyalás meghirdettessék. Az ajánlati felhivások már el is készültek és azokat a legközelebbi napokban irja alá Borvendég alpolgármester.

Az ügyosztály által kiirandó versenytárgyalások közül a legnagyobb értéket reprezentálja a kerületi kövezet karbantartásra kiirandó versenytárgyalás. Az elmult esztendei 800.000 pengős kerettel szemben az idén mindössze 700.000 pengő jut erre a célra.

Ugyancsak kiirásra kerül az aszfaltjavitási versenytárgyalás is az elmult esztendei 400.000 pengős kerettel szemben cca 300.000 pengős értékkel.

A kiirandó versenytárgyalások közül az első lesz a porolajozásra vonatkozó ajánlati felhivás. Ez az ajánlati felhivás 700.000 négyszögméter olajozandó területre szól. Az elmult esztendőben 21.6 fillérért kapta négyszögméterenként a legolcsóbb ajánlattevő, a Schwartz Rudolf és Társa R.-T. a megbizást, az ügyosztály vezetősége reméli, hogy az idén is olcsó árat fognak szabni a versenytárgyaláson az olajgyárak. Porolajozás céljaira az ügyosztályi előirányzat 150.000 pengő.

Kiirják a pályázatot a legközelebbi napokban a kőszállitásokra is. Erre a szállitásra 900.000 pengő költségvetési fedezet van a folyó esztendőre biztositva. Arra vonatkozóan még nem történt döntés, hogy az egész kőanyag-szükségletre most meghirdetik-e a versenytárgyalást és részletekben hivják le a szállitást, vagy pedig csak a szükséglet egy részére hirdetnek most pályázatot.

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály által a közeli hetekben meghirdetendő versenytárgyalások kereken kétmilliószázezer pengőt reprezentálnak. Illetékes helyről származó értesülésünk szerint a fenti versenytárgyalásokat négy heti terminussal hirdeti meg a főváros.

Elkészült a Községi Takarék mérlege

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Reményi-Schneller Lajos dr. vezérigazgató irányitásával elkészült a Községi Takarék mérlege és az igazgatóság *mérlegmegállapitó ülését már a jövő héten meg fogja tartani.*

A Községi Takarék vezetősége a mérleget, amely a kiszivárgott hirek szerint a gazdasági helyzethez képest *kedvezőnek mondható,* már bemutatta *Borvendég* alpolgármesternek és *Lamotte* tanácsnoknak. A Községi Takarék mérlegét a törvényhatósági tanács még *januárhavában okvetlenül letárgyalja.*

Meghosszabbitották az épitési könnyitések időtartamát. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa még 1932-ben *bizonyos épitkezési könnyitéseket* léptetett életbe, amelyek érvényessége az uj Épitésügyi Szabályzat elkészültéig, de legkésőbb a mult év utolsó napjáig terjedt. Mivel eddig az időpontig az Épitésügyi Szabályzat reviziója *nem következett be,* a Közmunkák Tanácsa a polgármesterhez intézett átiratában az épitkezési könnyitések terminusát *1934 december 31-ig meghoszabbitotta.*

Tavasszal megkezdik a régi budai temetők diszparkká való átalakitását. A Tabán ujjáépitésével kapcsolatban erre a munkára is sor kerül és vagy a Tabán rendezési költségeinek keretén belül, vagy pedig a főváros házikezelésében végrehajtandó inségmunka formájában akarják ez év tavaszán a *két temetőnek diszkertté alakitását elvégezni.* Időközben a költségek is redukálódtak, ugyhogy ezzel a megoldással a *régen aktuális átrendezés* megvalósitható.

A betétkamat. Az *Országos Hitelügyi Tanács* által a takarék- és folyószámlabetétek kamatlába felső határának leszállitásáról szóló, a Budapesti Közlöny december 31-i számában megjelent kormányrendelet értelmében az egész vonalon *félszázalékkal mérsékelte.* A budapesti pénzintézetek elhatározták, hogy folyó évi január 1-étől kezdve az Országos Hitelügyi Tanács által megállapitott leszállitásnak megfelelő mértékben, tehát *ugyancsak félszázalékkal* mérsékelik a betéti üzletágban a kamatlábakat.

A Magyar Nemzeti Bank 1933. évi mérlege. A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa *Schober* Béla dr. vezérigazgató előterjesztése alapján jóváhagyta a bank mérlegét, valamint nyereség- és veszteségszámláját, amelyek szerint az *1933. évi tiszta jövedelem 3,140.000 pengő.* A főtanács elhatározta, hogy az elért üzleti eredményből 8 százalékos osztalék kifizetését fogja a *február 5-én tartandó közgyülésnek* javaslatba hozni.

Uj kiirások:

Lábbelek elkészitésére és szállitására a székesfőváros közigazgatási altisztjei, takaritónői, hivatásos tüzoltói legénység és javadalmi őrség stb. részére. Határidő: 1934. évi január hó 29. (hétfőn) délelőtt 11 óra.

A Fővárosi Cirkusz bérletére. Határidő: 1934. évi február hó 5. délelőtt 9—11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

Ugyanannyi fényt
követeljen, amennyi áramot fogyaszt.
Az izzólámpa is energia átalakitó:
áramot vesz fel és fényt bocsát ki. A
fényteljesitmény nagyságát a modern
izzólámpán a lumenjelzés mutatja.
Csak lumenjelzésü izzólámpát
fogadjon el.
TUNGSRAM

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évf. 4. szám

Budapest, 1934 január 27

UJ BUDAPEST

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Kaas Iván-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A harmadik oldal

A törvényjavaslatnak, amelyet a főváros közigazgatásáról szóló 1930: XVIII. tc. egyes rendelkezéseinek módositásáról nyujtott be csütörtökön délután a belügyminiszter, mint minden éremnek, két oldala van: az egyik a közigazgatási, a másik a politikai szempont. Nézzük ezt a két irányelvet, vizsgáljuk meg, megjavitja-e az uj reformtörvény a fővárosi közigazgatást, a politikai szempontot illetően pedig jelent-e olyan novumokat, amelyek a kormányzat szempontjából megérik a főváros lakossága körében a benyujtás-okozta népszerütlenséget?

Ami a közigazgatási szempontot illeti, állapitsuk meg, hogy a törvényjavaslat a most érvényben levő törvény legnagyobb hibáját: egyetlen embernek, a polgármesternek tulméretezett felelősségét egyáltalában nem korrigálja ki. A törvényjavaslat a régi törvénnyel szemben etekintetben mindössze azt az ujitást tartalmazza, hogy a polgármester felelősségének és hatáskörének szükitésével a főpolgármester felelősségét és hatáskörét bővíti ki. Lényegtelen etekintetben, hogy a főpolgármester a törvényjavaslat szerint fokozott mértékben a kormány bizalmi embere, akinek installációja a közgyülési választás helyett az államfő kinevezése alapján fog megtörténni. A törvényjavaslat másik jelentős ujitása, a törvényhatósági tanács eltörlése, közigazgatási szempontból javulást nem fog maga után hozni, a törvényhatósági tanács a maga hatáskörével az adminisztrációt munkájában sohasem késleltette, gyorsan, kibátlanul és eredményesen dolgozott.

Ami az immár a képviselőház előtt fekvő javaslat politikai részét illeti, utalunk a szerdai rendkivüli közgyülésen elhangzott beszédeken felül arra a megnyilatkozásra, amely a Nemzeti Egység Pártjának csütörtöki értekezletén a miniszterelnök részéről történt. Azt mondotta a miniszterelnök, hogy az egyén elmulik, a nemzet azonban örökké él és a helyes politikai berendezkedés csak az lehet, amely független az egyén személyiségétől, életétől, de olyan alkotmányos intézkedésekkel rendezi be az államépületet, amelyek müködésében az egyén adja meg ugyan a lényeget és tartalmat, de amelyek nincsenek kitéve a történelem mulandóságának. A miniszterelnöknek ezt a klasszikus kijelentését márványba kellene vésni és ugy elhelyezni a közgyülési terem falában, mint az önkormányzati elv legtisztább megnyilatkozását. A baj csupán az, hogy amig a miniszterelnök ilyen történelmi távlatu megállapitásokat tesz, ugyanakkor beterjeszti a törvényjavaslatot, amely minden, az eredeti tervezettel szemben kétségtelenül felmerülő enyhités és módositás ellenére az önkormányzati alkotmánybiztositék sulyos és jóvátehetetlen megsebzése.

Ime az érem két oldala, a közigazgatási és a politikai. Sajnos, a fizika örök törvényei szerint az éremnek két oldala van, jelen esetben mindakettő pakfon: homályos, ólmos, rossz. Az érem harmadik oldala az éle: vékony, kerek karika, veszélyes és kiszámithatatlan. Ezen az élen táncol nemcsak az uj törvény, hanem a főváros önkormányzata, de egyben jövője is!

A belügyminiszter nem hagyja jóvá a folyó évi fővárosi költségvetés tizmilliós deficitjét

Intern tanácskozások a költségvetési kiadások további lefaragására — Minden eddiginél szigorubb hangu rendeletben kötelezi a polgármester a tisztviselőket a messzemenő takarékosságra

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros ez évi költségvetése tudvalevően *tizmillió pengő hiánnyal* zárul és a költségvetés letárgyalása kapcsán a közgyülés felterjesztésben kérte a pénzügyminisztert, hogy a *forgalmi adó felemeléséről szóló rendelet által létesitett közös alapból a fővárost az elmaradt forgalmiadó-részesedésért ötmillió pengővel kárpótolja.* A deficit másik ötmillió pengőjének fedezetére vonatkozóan a törvényhatósági bizottság ugy határozott, hogy amint annak szüksége mutatkozik, a törvényhatósági bizottság külön engedélyével a *polgármester hitelmüvelet utján fog gondoskodni.*

Mint az *Uj Budapest* jelentette, a belügyminisztériumban és a pénzügyminisztériumban *már több mint egy hónapja fekszenek a főváros költségvetési példányai*, konkrét intézkedés azonban azok jóváhagyása tekintetében mindezideig nem történt. Az illetékes kormánytényezőknek a költségvetés jóváhagyásával kapcsolatosan azonban az az álláspontjuk, hogy *a tizmillió pengős deficit fedezésére sem a forgalmiadó-alapból nem utalnak ki részesedést, sem erre a célra kölcsön felvételét nem engedélyezik*, hanem arra utasitják a fővárost, hogy a *kiadási oldal lefaragásával tüntesse el a deficitet és hozza egyensulyba a költségvetési előirányzatot.* Abban az irányban, hogy az egyes fővárosi ügyosztályok *mely kiadási tételeket tudják a folyó esztendőben nélkülözni*, máris folyamatban vannak *bizalmas tárgyalások.*

A fővárosi adminisztrció vezetősége különben a tegnapi nap folyamán *uj, minden eddiginél szigorubb takarékossági rendelettel fordult* a fővárosi intézmények, hivatalok és üzemek vezetőihez. Mint az elmult esztendőben, ezidén is felhivta a polgármester az ügyosztályokat és a kerületi előljáróságokat, hogy *a kiadások előirányzásánál a legnagyobb körültekintéssel járjanak el és igyekezzenek kellő takarékossággal, a szükségletek megszoritásával a kiadásokat csökkenteni.* A polgármesteri rendelet *szigoru hangja élénk feltünést keltett* a városházán, amit csak kevéssé enyhitett a rendelet azon szakasza, hogy *az azonnal kifizethető számlák értékhatárát a polgármester ötszáz pengőről ezerre emelte fel.* Kétségtelen, hogy a főváros pénzügyi szempontból *igen sulyos helyzet előtt áll*, de még kétségtelenebb, hogy *a polgármester hivatása magaslatán állva, megteszi az összes szükséges intézkedéseket a fenyegető veszedelmek elkerülésére.*

Ferditések és valótlanságok pergőtüze a fővárosi adminisztráció ellen

Mennyibe kerül az állam és menyibe a főváros pénzügyi igazgatása? — Hány tisztviselő esik Budapest és a nyugati nagyvárosok és mennyi Csonka-Magyarország minden tizezer lakósára? — Szánalmas semmivé törpülnek a félhivatalos vádak a számadatok reflektorában

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Abban a hadjáratban, amelyet a fővárosi reform-törvénnyel kapcsolatosan a kormánysajtó a fővárosi adminisztráció ellen meginditott, vannak olyan tényállitások is, amelyek egyrészről alkalmasak arra, hogy *ferde világitásba* helyezzék a főváros vezetőségét, másrészről első pillanatban *magukon viselik a szakértő szem előtt a tévedés és a valótlanság bélyegét.* Áll ez különösen a *reggeli félhivatalos kormánylapban* megjelent azon cikkre, amely *a számlálatlan milliók városának* kereszteli el Budapestet és a fővárosi költségvetés rejtelmeibe igyekszik bevilágitani. A kéz azonban, amely a reflektort kezeli, *nem Jákobé, hanem Ézsaué*, és azzal vádolja meg többek között a fővárost, hogy *amig az állam pénzügyi igazgatása az 1931—32. költségvetési évben 118 millió pengő költséggel szemben 714 millió bevételt hajtott be, a főváros pénzügyi igazgatásának nyers bevétele 1933-ban 117.4 millió pengőt tett ki, kiadásai ellenben ezek behajtása cimén 40.5 millióra rugtak.* Ezekből a számadatokból a cikkiró azt a következtetést vonja le, hogy *amig az állami pénzügyi igazgatás saját bevételeinek mindössze 16.5%-át fogyasztja el, a fővárosé a bevételeknek egyharmadrészét emészti fel, vagyis pontosan kétszer olyan drágán dolgozik, mint az állami.*

Sajnálatosan kell megállapitanunk, hogy

erre az éppen annyira igaztalan, mint alaptalan vádra a főváros vezetősége nem tartotta szükségesnek külön cáfolat kiadását.

Sőt *az az ellenzéki napilap* is, amely teljes tárgyilagossággal igyekezett a fővárost ebben a kérdésben megvédelmezni, *mindössze azt az egyetlen körülményt tudta felemliteni*, hogy a főváros pénzügyi igazgatása nemcsak a fővárosi számlára befolyó adókat hajtja be, hanem azokat is, *amelyek az államot illetik.* Ahhoz, hogy a felvetett problémát illetően a *való tényállást megállapitsuk*, elő kell vennünk a főváros zárószámadásait és költségvetéseit.

Az 1932. évi zárószámadás a pénzügyi igazgatás bevétele cimén 122,573.124 pengőt, az *elmult esztendei költségvetés* 111,816.217 pengőt, a *folyó esztendei előirányzat* 99,556.636 pengőt tüntet fel. Ezzel szemben a *kiadási tételek* a következőképpen alakulnak: *1932-ben* (zárószámadási adat) 37,038.722 pengő, *1933-ban* (költségvetési adat) 34,206.889 pengő, *1934-ben* (költségvetési adat) 29,039.425 pengő.

A három esztendő csökkenő adatai közül vegyük a legnagyobbat, azt, amelyben a zárószámadás jóváhagyása kapcsán a kormányzat is tudomásul vette az 1932-es állapotot és a szóbanforgó évben 37,038.722 pengőre rugó kiadási tételt boncoljuk szét a tényleges tételekre. A 37 millióból *személyi kiadásokra* (forgalmi adó igazgatási költsége stb.) 1,285.236 pengő, *dologi kiadásokra* (az egyes adók kezelési költségei és nyomtatványai) 2,112.404 pengő ment el. Ezzel a tételekkel a pénzügyi igazgatás költségeivel végeztünk is. Ellenben ugyancsak a pénzügyi igazgatás terhére könyvelték a *függő kölcsönök kamatait és költségeit* (1,933.629 pengő), a *Gellért-fürdő deficitjét* (927.926 pengő), *a közvilágitásra forditott természetbeni üzemi szolgáltatások ellenértékét* (2,846.206 P), az 1910-es, az 1911-es, az 1914-es (gyüjtő néven: *ostendei*) és az 1927-es 20 millió dolláros *(Bankers-Trust-féle)* kölcsönök törlesztő szolgálatait, ami 1932-ben 19,379.174 pengőre, 1933-ban 19,939.516 pengőre, a folyó évben pedig 18,422.661 pengőre rug. Ugyanezen tételre van végezetül elkönyvelve 1932-ben 2,568.287 pengő, a mult és a jelen esztendőben 2,112.800 pengő, mint a főváros hozzájárulása az *óbudai és boráros-téri hidak épitési költségeihez.* Nincs ehhez a tételhez könyvelve a *pénzügyi osztályban és az adóhivatalokban alkalmazott tiszti és altiszti személyzet javadalmazása*, erre vonatkozóan azonban elég arra utalnunk, hogy az 1932-es zárószámadás eredménye szerint *a közigazgatási alkalmazottak — természetesen a fő-*

város valamennyi igazgatási ágazata értendő — 15,025.559 pengőbe kerülnek, vagyis ebből az összegből a pénzügyi igazgatásra csak egy jelentéktelen hányad jut.

Ime, igy fest a *vádaskodás* a számok és adatok könyörtelen világitásánál! Ennyire

a semmivé zsugorodnak össze a szenzációk, amint azok a szakértő szem tanulmányozása alá kerülnek!

Ilyen, *hangulatkeltésre* talán alkalmas, de a *való tényállást* nem fedő frázisok azok, amelyek a fővárosi reform-törvény inditó okaiul szolgálnak! De nézzük a *számlálatlan milliók városának* önkormányzat-ellenes cikkirója által a köztudatba beledobott azt a másik adatot is, hogy az *állami közigazgatás jóval olcsóbb, mint a fővárosé*, mert például az állami belügyi igazgatás fejenként mintegy 13 pengőbe kerül, a főváros igazgatása ellenben 26 pengőt követel a főváros polgáraitól!

A fővárosi és az állami tisztviselők fizetésének, státuszának és nyugdijainak egymáshoz való viszonyáról *külön cikkben irunk*. Ez alkalommal viszgálódásaink alapján *néhány hivatalos adatokon nyugvó, tökéletesen megbizható* adatot jegyzünk ide, amely alkalmas arra, hogy *frappirozva a közvéleményt*, a leglesujtóbb véleményt involválja a bombasztikus frázisokkal szemben.

A rendelkezésre álló adatok alapján Budapest és néhány nyugateurópai nagyváros adatait hasonlitottuk össze, *kiszámitva, hogy 10.000 lélekre hány városi tisztviselő esik.*

Budapesten minden 10.000 lélekre esik 34.2, Drezdában 84.3, Nürnbergben 97.6, Zürichben 107.4, Wienben 77.8 városi tisztviselő.

Ezzel szemben Csonka-Magyarország *minden 10.000 lakosára 52.9 állami tisztviselő esik*. Ezekhez az adatokhoz *nem kell kommentár*, de ezen adatok közrebocsájtása után *senkinek sem szabad a fővárosi adminisztráció tulméretezettségéről beszélni!*

EGY TANÁCSTAG NAPLÓJÁBÓL

Nem akarunk baksis-rendszert . . .

46

Irta: Novszky János

A szerdai rendkivüli közgyüléssel kapcsolatban nem a külsőségekről és nem az autonómia harcáról akarom itt az impressziókat lerögziteni. Ezt elvégezték a napilapok és bizonyára elvégzi az Uj Budapest a lap más hasábjain.

Wolff Károly nagyszabásu szerdai beszédéből két klasszikus tömörségü, finom árnyalatu mondatot azonban kiragadok. Wolff Károly ezt mondotta: Nekünk érdekünk, hogy anyagilag független tisztviselők álljanak a főváros rendelkezésére. Sulyt helyezünk arra, hogy jellemes tisztviselőkarunk legyen, amely teljesitse kötelességét felfelé és lefelé egyaránt.

*

Az első pillanattól kezdve a Keresztény Községi Párt, de személyileg én is a legélesebben harcoltam a lineáris tisztviselői fizetéscsökkentés ellen. Mint gazdasági szakember, tudva tudtam, milyen messze terjedő jelentősége van a tisztviselői kar jövedelmi fokának. Előre figyelmeztettem mindenkit, hogy tartós árviz nem pusztithatja jobban az országot, mint a lineáris csökkentés az ipari és kereskedelmi vállalkozások sorait és óriási tüzvész nem okozhat nagyobb károkat, mint amilyent okozhat a lineáris jövedelemcsökkentés általánosságban a becsület, a szolgálat és munkakészségből álló lelki és fizikai elrendezkedésekben.

*

Békében a század elején, amikor még Abdul Hamid szultán volt Törökország ura, ugy beszéltek Törökországról, mint nagybeteg emberről, mert ott a tisztviselőket, illetve közalkalmazottakat, igy a vasutasokat sem fizették rendesen és ennek következménye volt, hogy a baksis szó egész Európában a korrupció fogalmává vált. Ott történt az, hogy a török kormány rendeletet adott ki és ezt a rendeletet a tétlenitési eljárásról szóló rendelet-nek nevezte, amely annyit jelentett, hogy e cimen bármilyen idegent, ha Konstantinápolyba érkezett, e rendelet alapján hajától, szakállától megfoszthatták. Azonban, ha valaki ismerte a helyzetet, igy szólt a szolgálatot teljesitő tisztviselőhöz:

— Hallottam effendim, hogy Ön nagyon jószivü, könyörületes ember. Épp ezért átadok Önnek 50 piasztert, ossza szét a város szegényei között!

Az effendi a pénzt ugyan átvette, de nem osztotta ki; az utas megkapta a bizonyitványt és Allah továbbra is növeszthette haját és szakállát.

*

A magyar királyi kormány kiállitást rendezett Törökországban. Az anyag összeállitásával megbizta egy igen jól ismert barátomat. A kiállitási anyag, amelyet leszállitottak, hét waggont tett ki. Jóelőre figyelmeztették a barátomat, hogy a legnagyobb mértékig legyen elővigyázatos, tekintettel az uralkodó baksis-rendszerre. Barátom ugy gondolta, elegendő lesz, ha két kiséröt ad a hét waggonhoz. Az egyiket az első, a másikat az utolsó waggonra ültette, hogy igy ellenőrizzék a szállitmányt. Amint Csataldsa felé közeledett a vonat, az egyik kisérő hátranéz és megkönnyebbüléssel látja, hogy a társa sokkal közelebb van hozzá, mint amikor átlépték a határt. A legközelebbi kanyarban megszámolja a waggonokat: a hétből már csak hat van.

Csataldsában berohan az állomásfőnökhöz:

— Uram, egy waggonunk hiányzik!

— Lehetetlen! Azonnal végigtáviratozom az egész vonalat! Ez azonban 500 piasztertbe kerül!

Leszurkolták az 500 piasztert. Fél óra mulva a főnök örömtől ragyogó arccal mondja neki:

— Megvan a waggon!

*

Értsék meg az illetékesek jól: nem akarunk Balkánt, nem akarjuk presztizsünket megtépázva látni, nem akarunk olyan állapotot, amely tönkretenné, elsorvasztaná a magyar reménységeket!!

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 68
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Belvárosi Szinház
A legnagyobb siker:
Helyet az ifjuságnak!
Táblás házak!

VÁROSHÁZI NOTESZ

AMIDŐN SZERDÁN DÉLUTÁN a törvényhatósági bizottság közgyülési termébe léptunk, Kossuth Lajos történelmi jelentőségü szavai jutottak eszünkbe:

— Midőn e szószékre lépek, uraim, hogy Önöket a haza védelmére felhivjam, a perc nagyszerüsége szoritva hat le keblemre...

Valóban örökké emlékezetes pillanatok! Az arcok komolyak és ünnepélyesek, a levegőben mintha láthatatlan villamos huzalok feszülnének keresztülkasul, a gondnoki hivatal személyzete alig győzi a karzati belépőjegy iránti kérelmeket visszautasitani, már is ember ember hátán tolong odafönt az erkélyen.

Mindenki eljött, azok is, akik még a legizgalmasabb választási napokon sem tartották szükségesnek a megjelenést. Itt van Ernszt Sándor, az alkotmányvédő blokk elnöke, azonban nem ül a vezéri első padban Wolff és Csilléry mellé, fent a hegyen foglal helyet, az utolsóelőtti sorban. A ritkább vendégek közül Kállay Tamás a középlegközepén helyezkedik el. Itt a teljes kormánypárt: annyian vannak, hogy a később érkező Payr Hugónak, Usetty Bélának és Harrer Ferencnek már csak a balközép tetején, Rassayék háta mögött jut hely. Meg is indul az izgatott sugdolózás a sajtópáholyban:

— Mi az? Payrék már kiléptek?

Ám fölényesen legyint a kormánypárti korifeus:

— Legyen nyugodt, szerkesztő Ur, nem léptek ki — sőt nem is fognak kilépni...

*

DE MÁR BESZÉL IS WOLFF KÁROLY, aki élete egyik legnagyobb és legszebb beszédét mondotta. Ebben a beszédben, a magas foku intellektus kél versenyre a szónoki hatás legnemesebb eszközeivel, a mély szántásu jogi tudás, a képek és metafórák csillogásával, a hideg, józan, számitó ész, a férfiasan dobogó szív melegen buzogó érzéseivel. Nagy és őszinte hatása volt a wolffi beszédnek a közgyülés minden oldalán. Amikor a beszédidő lejárta után az elnöklő főpolgármester a zöld lámpát kigyulladni látja és felteszi a kérdést, hogy a beszédidőt meghosszabbitja-e a tisztelt közgyülés, minden oldalról egyhanguan zug a kiáltás:

— Megadjuk! Hogyne adnók még! Hiszen azért jöttünk ide!

*

FRIDRICH ISTVÁN ELSŐ KÖZBESZÓLÁSA még Wolff beszéde alatt történt. Wolff beszédében arra alludált, hogy lehetnek idők, amikor nem a jelenlegi főpolgármester ül az emelvényen, hanem más valaki, akinek szándékai nem annyira nemesek és tiszteletreméltóak, mint Huszár Aladáré. A Keresztény Községi Párt és a baloldal (a közép hallgatott) lelkesen éljenezte és tapsolta a főpolgármestert. Mire Fridrich István közbesüvitett, általános derültséget keltve:

— Ne tapsoljanak annyit, mert megbuktatják!

*

WOLFFON KIVÜL RASSAY KÁROLYNAK volt a legnagyobb sikere a szerdai közgyülésen. Higgadt, kissé cinikus egyénisége, okos és erőteljes okfejtése csakugy sikert biztositottak számára, mint metsző gunyja, amellyel élesen fordult a kormány ellen. Beszéde után őt is melegen ünnepelte a Keresztény Községi Párt.

... Egyetlen pillanatra az 1920-as idők jutottak eszünkbe, amikor még Rassay igazságügyi államtitkár ur ezekben a padsorokban foglalt helyet.

*

MINDENKI KIBESZÉLTE MAGÁT, ki-ki a tehetsége és gusztusa szerint. Következett a szavazás: percekig szólott az elnöki csengő, amig a büffében uzsonnázgató és politizálgató városatyákkal ujra megtelt a közgyülési terem.

Mindenki helyén volt, kivéve az Egységes Községi Polyári Pártot. Csudák csudájára teljesen üres maradt a jobbközép tágas mezőnye, még véletlenül sem vett részt a szavazásban kormánypárti városatya.

Hogy véletlen volt-e ez a tüntetésszerü kinntmaradás, örök rejtély marad. Egy rosszmáju keresztény várospolitikus szerint azért nem vettek részt a szavazásban a hivek, mert rájöttek arra, hogy kiválóan finom bort mérnek egy ujonnan megnyilt belvárosi kiskocsmában, amely cégérén nem is egy, hanem mindjárt két kulacsot visel...

*

EGY, CSAK EGYETLEN EGY VÁROSATYA nem fogadta el a Wolff Károly-féle határozati javaslatot. Pekló József, a Fridrich párt tagja volt az egyetlen nem-mel szavazó a több mint kétszáz igennel szemben. Ez a szavazás volt különben a Fridrich párt kitünő tagjának első közgyülési szereplése.

Minden párton feltünést keltett ez a nem. Senki sem tudta, ki ez az elszánt ellenzéki fiatalember. Végül a Friedrich-pártiak vallották őt magukénak, és felvilágositották az érdeklődőket, hogy Pekló József államvasuti ember, de már tőlük is kilépett.

Életrajzában különben azt irja magáról Pekló, hogy a forradalom után vállalta a románok által kiüritett Tiszántul egy részének kisgazdapárti megszervezését.

— Mikor ez a párt átvedlett egységes párttá — irja tovább — én félreálltam, én a várakozás álláspontjára helyezkedtem.

Ugy látszik most már megunta a várakozás álláspontját és ujra az aktiv politika mezejére lépett. Mindjárt el is mondották vele kapcsolatban azt a régi anekdotát, amely szerint a rabbi-választás egyhanguságát szavazatával megakadályozta a Kohn.

Mikor aztán a rabbit a tiltakozó egyetlen szavazat dacára megválasztották, magához hivatta a Kohnt és megkérdezte tőle, miért szavazott ellene, amikor nem is ismerte.

— Nézze kérem — mosolygott a Kohn — ha én magára szavaztam volna, szóba állt volna-e velem és tudná egyáltalában, hogy a világon vagyok...?

... Hát ez a Pekló városatya esete a törvényhatósági bizottság egyhangu tiltakozásával.

*

HALNAK, HALNAK, EGYRE HALNAK Szine lángja a magyarnak: mondja a költő — és valóban: bőséges aratása volt az elmult héten a városházán a nagy kaszásnak!

Meghalt Buzay Károly, a Bárczy-éra ismertnevü közegészségügyi tanácsnoka. A háboru végén ment nyugdijba az öreg Buzay, aki hófehér hajával és bajuszával tiszteletreméltóan szép jelenség volt. Egy darabig még nyugdijas korában a javadalmi intézőségnél hivatalnokoskodott, betegeskedése miatt azonban ezt a foglalkozását is abbahagyta és csak ritkán lehetett látni a városházi folyosókon. Hatvannyolcéves korában hunyt el, szerdán délután temették el a Kerepesi-ut melletti temető halottas házából, a ravatalt családtagjain kivül régi hivatali kollégái és munkatársai állták körül.

Rövid szenvedés után elhunyt Pokomándy István nyugalmazott müszaki főtanácsos is, aki néhány évvel ezelőtt ment nyugdijba, mint az ut- csatornaépitési ügyosz-

Az alkotmány védelmében...

*

Wolff Károly történelmi jelentőségü beszéde a főváros rendkivüli közgyülésén

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Valóban történelmi pillanat volt, amikor szerdán délután a közgyülési terem zsufolt padsorai élén felállt Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt országos hirü vezére, hogy elmondja hatalmas beszédét az önkormányzat, sőt az alkotmány védelmében. E percben nehéz, szinte lehetetlen megjósolni, lesz-e törvény és ha igen, milyen formában a tervezetből, de akármi fog is történni, kétségtelen, hogy Wolff Károly az a férfiu, aki százszázalékosan megtette ebben az ügyben, mint minden közügyben, nemesen és egyszerüen a maga kötelességét.

A történelmi idők történelmi jelentőségü megnyilatkozását az alábbiakban teljes terjedelmében közzéteszi az Uj Budapest. Különlegesen nagy példányszámban nyomatjuk lapunk mai számát, hogy a keresztény közönség ezrei és tizezrei olvassák ezt az élményszerü beszédet és legyenek büszkék a keresztény Budapest tántorithatatlan hűségü vezérére...

*

— Ezek a feketélő padok — mondotta *Wolff* —, ez a zsufolt karzat azt bizonyitják, hogy a székesfőváros életében *rendkivüli esemény* történt. A rendkivüli esemény *nem az öröm, hanem az aggodalom jegyében* hozta össze a székesfőváros hivatott képviselőit. A rendkivüli eseménnyel kapcsolatban kényszerülve vagyunk rendkivüli eszközt igénybevenni. Ilyen rendkivüli eszköz a rendkivüli közgyülés összehivása. A törvény intenciói szerint a rendkivüli közgyülés gondolata *magának az autonómiának a védelmét jelenti*, mert hiszen a rendkivüli közgyülés elsősorban azt akarja lehetővé tenni, hogy a bizottsági tagok a közgyülési teremben *olyan témakörről beszélhessenek*, amelyet *nem a polgármesteri adminisztráció terjeszt a közgyülés elé, hanem amely a bizottsági tagok spontán elhatározásának az eredménye.*

Helyreállott a nemzeti egység!

— Szükségesnek tartottuk ezt a rendkivüli közgyülést összehivni. Mindjárt megjegyezzük, olyan eseménnyel kapcsolatban tartottuk szükségesnek az összehivást, amely *sajátságos paradoxonja a politikai eseményeknek*, hogy amig az egyik oldalon a mélyen tisztelt kormány minden fáradságot megragadott a *nemzeti egység megteremtésére* egy általunk helyesnek nem tartott uton, addig ez a mai kép azt bizonyitja, hogy a *székesfőváros polgárságának törvényes képviselői között ezen eseménnyel szemben helyreállott itt a nemzeti egység.* Ezen egység jegyében *az összpolgárság nevében* lehet indokainkat előterjeszteni. Ebből minden felelős tényező levonhatja azt a tanulságot, hogy

a székesfőváros közönsége a jelen alkalommal spontán, minden erőszaktól távol, meggyőződéséből kifolyóan akar véleményt mondani és nyilvánitani.

Ez a rendkivüli esemény az 1930. évi XVIII. törvénycikk megmásitására vonatkozó terv előterjesztése. Már magában véve a törvénytisztelet, a kodifikációs hátsó érte lem, az államrezon szempontjából le kell szögeznem, hogy

a nagy, egyetemes témakört intéző törvényeknek állandó változtatása jogbizonytalanságot teremt és az adminisztráció lehetetlenné tételét jelenti.

Ugyanezt mondanám, ha *más alapvető törvény módositásáról volna szó*, mert végeredményben nem nevezhetem a komoly intenciók érvényesülésének azt a tényt, hogy amikor *az 1930. évi XVIII. törvénycikk lényegében még végre sincs hajtva*, mert a szabályrendeletek egész sorozata még nincs kidolgozva, és a törvényhatósági bizottság ebben a tekintetben még nem nyilvánitotta akaratát, akkor *már is uj tervezettel állunk szemben, amely nem is teszi lehetővé a törvényhozás által szentesitett törvény alapján előirt intézkedések végrehajtását.*

A törvény-változtatások lehetősége

Mi lenne a magyar közigazgatásból, *ha minden két-három esztendőben a törvény változtatásának lehetőségével állana szemben.* Mi lesz a jogi helyzet? Hogyan alakulnak a célok? *Hogyan lehet végrehajtani a terveket, mikép lehet megvalósitani a koncepciókat, ha ilyen rövid időn belül inkább kapkodó, mint öntudatosnak mutatkozó kormányintézkedés lehetetlenné teszi a pozitiv munkát?*

Lehetnek a törvénynek hiányosságai, *lehet bizonyos intézkedésekre vonatkozóan kritika*, de rendszerint a multban is *decenniumok voltak*, amelyek ilyen alapvető nagy intézkedésekkel szemben az *empiria alapján összegyüjtötték a tárgyilagos argumentumokat* és megfontoltan, minden részletnek a lehetőségét birálva vették igénybe ujból a törvényhozás munkáját. *Ez volt az első megdöbbenés*, hogy ilyen alapvető törvénynél kétévi tartam után a harmadik esztendőben máris módositással állunk szemben.

— Nem vitatható, hogy ez a tervezet az összpolgárság sulyos aggodalmát váltotta ki és *általános bizalmatlanság lett urrá.* Koncedálom azt, hogy a kinevezés ténye a politika veztében *fait accompli*-t teremt, de magának a fejlődésnek érdeke az, hogy

a kinevezés puszta ténye csak nagyon gyakorlatilag átgondolt okokból nyulhasson hozzá az alkotmányos élet biztositékaihoz.

En majdnem azt mondhatnám, hogy *csodálattal nézem a mult konzervativ erejét, amely az alkotmányosság kérdésében nagyon megfontoltan intézkedett ezer éven át és nem hiszem, hogy a kinevezés ténye maga bárkit feljogosithatna arra, hogy az alkotmány sarkalatos intézkedéseit — végveszély esetét kivéve — módositsa és ahhoz hozzányuljon.* Jelen esetben ugy fogom fel a kérdést, hogy az alkotmánybiztositék *egyik sarkalatos elvéről van szó.*

A főváros teljesitette kötelességét!

— Engem ennek a törvénytervezetnek megjelenése nem ért váratlanul. A legnagyobb objektivitással, amely *eltölt ebben a pillanatban is*, kutattam, higgadtan kerestem a tárgyi okokat, *de nem találtam meg.* Nem is tárgyi okokból ered ez a törvénytervezet. Ez a törvénytervezet inkább *az egyeduralom psziholiziából* származik. Ez a törvénytervezet nem számol azzal, hogy

a székesfőváros, ez az előkelő empórium, az ország első törvényhatósága minden vonatkozásban teljesiteni kivánta és teljesitette a nemzettel és a várossal szemben fennálló kötelességét.

Mi magunk között kifogásoltuk azt, hogy szinte kevés az a szociális teljesités, amelyet teljesitettünk, de a pénzügyi helyzettel szemben meg kell állapitanunk, hogy a pénzügyi keretek között igenis mi teljesiteni kivántuk szociális és nemzeti kötelességünket a rendelkezésre álló erőhöz képest és büszke öntudattal mutathatunk reá, hogy a tárgyilagos birálat, ha Európa összes metropólisát a számszerü adatok, a statisztika alapján vizsgálat tárgyává fogja tenni, ugy *Budapest az első helyen fog állni.* Ezek a számok, statisztikai adatok és rovatok be fogják bizonyitani, hogy

ez a székesfőváros igenis teljesitette kötelességét.

Nem teljesitette Budapest polgársága kötelességét az egész országgal kapcsolatban szociális téren? Nem etettük a munkanélküliség alatt — a lehetőség szerint — az összes éhezőket? Nem gondoskodtunk a kisdedekről, a jövő generációról? És nem mi voltunk pénzügyileg mindig aktivak addig, *amig saját elhatározásaink korlát nélkül érvényesültek?*

A deficit oka

— Ha a 20 millió pengős deficitről beszélnek, nem kell-e kijelentenem, hogy ez a 20 milliós deficit nem a székesfőváros autonómiájában találja okát, nem az autonómia által elkövetett tulzásokban, nem az autonómia által elkövethetett pazarlásokban, mert ezt mindig kerülni kivánta ez az autonómia; sok-

---

tálynak érdemes főtisztviselője. A régi Fock-iskolának volt tehetséges tanitványa Pokomándy, abból a mérnöki generációból, amelyből rajta kivül Rumbach Dezső és Solty Lajos a legnevezetesebbek. Az öreg Pokomándy csöndesen és szépen élte nyugdijas esztendeit, szinte mindennapos látogatója volt a tisztviselők Eszterházy-utcai kaszinójának és nagy kedvelője a Rudas-gőznek. Általános részvét közepete hantolták el.

Az aktiv tisztviselői gárdából Halász Olivén dr. hunyt el a közeli napokban. A legidősebb tanácsi fogalmazó volt a kis pupos Halász: ötvenháromesztendős, azonban csak harmincegyéves korában, 1911-ben lépett a főváros szolgálatába. Legutóbb az erzsébetvárosi anyakönyvvezetőségnél teljesitett szolgálatot.

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER IRJA a Városházi notesznek:

— Az Uj Budapest legutóbbi számában megjelent cikkecske nem hüen adja vissza Almády Géza nyugalmazott tanácsnok urnak a Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége egyik körülbelül másfél-két évvel ezelőtti ülésén tett észrevételeit. Meg kell állapitanom, hogy Almády tanácsnok ur ott a tisztviselői szövetségek vezetőségének müködését birálóan, elégedetlenségének adott kifejezést és erélyesebb intézkedéseket kivánt, de sztrájkról egyáltalán nem beszélt, amint nem is beszélhetett.

— En a magam részéről — irja Liber alpolgármester — általánosságban helyeselvén a felszólalásban foglaltakat, csak a végső konkluzióra nézve jegyeztem meg, hogy nem tudom, mit ért erélyesebb intézkedések alatt. Amennyiben a sztrájkot értené — mondottam humorosan — azt talán kezdjék meg a nyugdijasok!

A szerkesztő megjegyzése: Liber alpolgármester ur fenti levele kapcsán megállapithatjuk, hogy az ártalmatlan kis történet közreadásával, amelyet közölt formájában egy az értekezleten résztvett magasállásu állami tisztviselő mondott el munkatársunknak, Almády őméltósága általánosan nagyrabecsült, köztiszteletben álló személyiségét semmilyen formában megbántani nem állt szándékunkban.

*

ILOVSZKY JÁNOS VEZETÉSÉVEL a legrégibb józsefvárosi keresztény társaságnak, a Krizantémum-Társaságnak tagjai ruccantak le vasárnap Balatonkenesére, hogy ott a téli sportokban delektálják magukat. Ott voltak Istvánffy Lajos kuriai tanácselnök, a társaság elnöke, Bliesznér Ágoston, a Józsefváros népszerü plébánosa, Müller Antal országgyülési képviselő, Glatz Géza józsefvárosi templomgondnok, Csupor József kormányfőtanácsos, nyug. tanácsnok, Leitgib főkonzul és sokan mások.

János barátunk, ugy is, mint az Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tiszteleti tagja, természetszerüen otthonosan érzi magát Kenesén és mint szeretetreméltó házigazda, szivélyesen kalauzolta a derék józsefvárosiakat a Balaton kies partján. Volt korcsolyázás, fakutyázás, vitorlás-szánkázás bőven. Mint óvatos bürgerekhez illik, a jégvitorlásokra nem mertek azonnal rátelepedni a vendégek, előbb kipróbálták Ilovszkyt. Mikor azután a tükörsima jégen egy szépen svejfolt jégvitorlán János barátunk vidáman tünt el Almádi irányában és látni való volt, hogy sem a jég nem szakadt le alatta, sem a saját maga által feltalált balatoni szörnyeteg nem harapja le a fejét, merészkedtek ki az urak a part mellől a Balatonra...

*

MINDANNYIUNK KEDVES PALI BÁCSIJA, Joanovich Pál dr. nyug. államtitkár őméltósága, az Uj Budapest Városházi Notesze mintájára szintén noteszt ir, amely azonban, hiven az ő sokoldalu egyéniségéhez, nem a mindennap eseményeit veti papirra, hanem a messze multba, az ő kedves Budája multjába kalandozik vissza.

— Az öreg Pali bácsit — állapitja meg önmagáról bájos közvetlenséggel a feljegyzéseit most külön könyvben is kiadó szerző — nem lehet falhoz állitani, mert a jó Isten hosszura növesztette az ő szakállát és meg is adta hozzá nagy kegyelmével a megfelelő tudást!

Ezen a megvesztegetően kedves hangon kutatgat Pali bácsi Buda multjában, nem a történettudós nagyképüségével (bár több tudás szorult beléje, mint akárhány nagyképü professzorunkba), hanem mesélő anekdotizálással, mintha ott ülnénk mellette a széles klubfotelben, hallgatva érdekes és tanulságos megjegyzéseit.

Mert sok olyan érdekes dolgot elmesél Pali bácsi, amik nincsenek a tudós históriás könyvekben, pedig legalább is annyira figyelemreméltóak, mint a történelem véres lapjai. Hogy csak egy etlen gyöngyszemet emlitsünk Pali bácsi tudásának szinte végtelennek tetsző tárházából, idejegyezzük a Pasarét nevének jelentését Pali bátyánk aranyos szavaival:

— Bizony-bizony, akárhogy is haragszik az én igen tisztelt Kozma Jenő barátom — elmélkedik a Budai Notesz irója — a Pasarét és kapcsolt részeinek uralkodó gyalog pasája, nem a budai török pasáról, hanem arról, ami tényleg volt, a közlegelőről, amit szlávul pasának hivnak, nevezték el az ő birodalmát, a Pasarétet...

kal inkább abban a tényben, hogy a t. kormányzat mindig több és több terhet rótt a székesfővárosra és

nem az által lett a mi pénzügyi helyzetünk rosszabbá, hogy az állam velünk szemben fennálló kötelezettségeit nem teljesitette?

— Szólok a most kimutatott 10 millió pengőről. Rámutatok *a fázisadó kérdésére*, amelynél a székesfőros nem kapta meg a járulékokat, holott a forgalmiadónak *több, mint 60%-át* az egész állami élet javára bevételezi a székesfőváros. Ebből a székesfőváros nem kapott semmit! *Felemelték a fázisadót*, de a székesfőváros nem kapott semmit, ellenben a vidéki városok felsegitésére alapot létesitettek belőle. De ha veszem a *borfogyasztási adót*, kérdezem,

nem a székesfővárosnak kellett a borfogyasztási adónál áldozatot hozni?

Még pedig elsősorban *az ország bortermelő lakóssága érdekében!* És nem mi hoztuk ezt az áldozatot? Ha ezt a két összeget összeadom, máris kimutatható a 10 milló pengős deficit oka. Lehet-e gyakorlati és tárgyilagos argumentumokról beszélni a pénzügyi helyzettel kapcsolatban,

amelyek indokolttá tennének olyan rendelkezést, hogy a székesfőváros autonómiáját egy esztendőre, vagy továbbra is felfüggesztve, az egész közgyülés hatáskörét átruházták volna egy kormánybiztosra? Megérdemelte ezt a székesfőváros?

Külpolitikai szempontok

— De lényegében nem játszanak-e szerepet *külpolitikai okok is*, amelyek ilyen intézkedéseknek a meggondoltságát kérdésessé teszik. Veszem a külpolitikai szempontokat.

Információm van arról és ezt nagyon komolyan mondom, hogy igenis, máris felfigyeltek az ilyen autonómia-fosztó rendelkezésekre.

amely felfigyelés nem áll azon a mindnyájunk lelkében élő szent elhatározáson, hogy mindenkinek kötelessége a revizió kérdését bensejében szolgálni. Külpolitikai okokból *a hitel kérdése szempontjából sem látom* indokoltnak és meggondoltnak ezt az elhatározást. Módomban volt minden alkalommal olvashatni a külföldi szakértők nyilatkozatait a székesfőváros pénzügyi kormányzására vonatkozólag. Tessék ezeket a székesfővárosra vonatkozó pénzügyi kritikákat elolvasni: *valamennyien nagyobbra értékelték a főváros hitelét, mint az állam hitelét. Hol van az erkölcsi alap tehát*, hogy szemünkbe vágják a rossz gazdálkodást, a pazarlást, a pénzügyi egyensuly megzavarását, amikor azok a külföldi szakértők, akik ma a legfőbb törvényt jelentik pénzügyeinknél ebben az országban, *a nemzet szuverenitása felett álló faktorok*,

a hitel szempontjából maguk sem tettek kifogást a főváros pénzügyi gazdálkodására nézve, sőt ellenkező nyilatkozatokkal alátámasztották azt.

Mit fognak gondolni ezek a külföldi hitelezők, hogy amikor az ő szakértőik ilyen véleményt mondtak a székesfővárosról, akkor *megjelenik máról-holnapra egy kormánytervezet, amely elkobozva az alkotmányt, drákói intézkedéseket helyez kilátásba.* Ha hozzáveszem *azt a hangot*, amellyel ezt az elhatározást a kormány lapja garnirozta, ki kell jelentenem, *ha én lennék a miniszterelnök, pirulnék sajtóm ilyen megnyilatkozásai miatt.*

A kormánysajtó valótlan adatai

Én az egész kérdést *a nobilis kritika alapján tárgyalom*, hangsulyozom, a nobilis kritika alapján, de ha a kormány sajtója a székesfővárosra nézve *hazug és* — nyiltan kimondom — *valótlan adatokkal operál:* ezt nem tartom komoly eljárásnak. Mert a kormánysajtónak *sem fizetésekre, sem a jövedelmekre vonatkozó adatai nem felelnek meg a valóságnak.* Itt ninesen *50.000 pengős alpolgármesteri jövedelem* és az üzemigazgatókra vonatkozólag kezemben levő kimutatás szerint az üzemigazgatók maximális jövedelme *32.000 pengő.* Hogy mondhatják tehát, hogy 120.000 és 50.000 pengős jövedelmek vannak?

Csodálkozom a tisztviselői kar türelmén, mert a tisztviselői karnak hivatalból kellett volna a sajtótörvényre való hivatkozással ezeket az adatokat a kormány lapjaiban egyenként megcáfolni.

Nem a főváros belügye!

Rendkivül csodálkoznék a vidék naivitásán, ha feltételezné, hogy ez *csupán Budapest székesfőváros belügye.* Mert ki kell jelentenem, hogy *ha ezzel az előkelő municipiummal ilyen módon végeznek*, akkor a vidék autonómiái nem jelentenek többé akadályt, mert a vidék autonómiáiról *nem is tételezzük fel azt a merszet, hogy ilyen szándékokkal szemben eredményes ellenakciókat tudnának inditani.* Igenis, itt nem pusztán Budapest székesfőváros belügyéről van szó. Itt szó van az *egész ország alkotmányos életéről.* Amikor ebben az esztendőben *költségvetési beszédemet tartottam*, annak legnagyobb részét az autonómia kérdésére forditottam. Arról beszéltem, mit jelent az autonómia ennek a nemzetnek. Arról beszéltem, menynyire hamis az az érv, hogy miután nincs ma osztrák-magyar Monarchia és nem kell félnünk az osztrák centralizációtól, *nekünk nem kell az autonómia*, mert most egységes gondolat kell, *egy nemzet, egy vezér.* Kifejtettem akkor, hogy

lehet olyan belpolitikai veszedelem is, amely sokkal eredményesebben nyulhat hozzá a magyar alkotmányhoz, mint nyulnának egyes külső hatalmak.

És ime, *ma ez bekövetkezett.*

Az autonómiák energiája

Állitom, hogy *nem egy egyén szemszögéből* szabad a magyar alkotmányosság kérdését kezelni, mert

a magyar alkotmányosság életében az autonómiák olyan energiát kitermelő szervezetek, amelyek ezt a nemzetet ezer évig fenn tudták tartani.

Igenis, *ezek a szervezetek hivatottak továbbra is müködni*, mert ne csak a *belpolitikai, de külpolitikai eshetőségeket* véve, amikor nagy világnemzetek egymással szemben vivott döntő csatájáról van szó és egész Európa közéletét a jövendő világ kialakulásának gondolata befolyásolja, akkor

ennek a kicsi, sárba tiprott nemzetnek, amely élni akar, nem lehet megengednie azt a luxust, hogy a saját belső lelki energiáját kitermelő ősi hagyományos szervezetén egy tollvonással tul tudja magát tenni.

Husostálak?

— Én tehát figyelmeztetem a vidéket, hogy ugyanazzal a szeretettel, amellyel kezeltem mindig a vidék kérdését, a főváros és a vidék közötti harmóniát a nemzet ügyének tekintve, ne üljön fel olyan kicsinyes szempontoknak, hogy itt a székesfővárosnál a nagy fizetések nem türhetők, hogy *itt husos tálnál ülnek*, mert én soha életemben a husos tálnál nem ültem, de vegyék azok figyelembe, ki *fogjuk nyitni a szemünket, ha valaki a husos tál mellé akar letelepedni.*

— Ki kell jelentenem, hogy a közgyülés pártjai között *nagy világnézeti különbségek vannak.* Egy világ választ el bennünket egymás felfogásától és mégis kijelentem, hogy amióta ebben a közgyülésben, amióta a székesfőváros életében dolgozni szerencsém van, *egyetlen egy pártnál sem tapasztaltam olyan tendenciát, amely a székesfőváros ügyeit abból szabadon meríthető husosfazékként kivánta volna kezelni.* Igenis megvolt az etikai érzés, *megvolt az önuralom* és megvolt az erő is, hogyha visszaéléseket láttunk, maga az autonómia gondoskodott a visszaélések megszüntetéséről.

— De nem tudok erkölcsi alapot találni akkor sem a tervezett intézkedésekhez, ha összehasonlitom a főváros pénzügyi kormányzatának eredményeit az állam pénzügyi kormányzatának eredményeivel. De más viszonylatban sem tudok erkölcsi alapot találni, amely minket leckéztessen, mert mi nem türjük az elintézetlen ügyeket, ellenben *rá tudnánk mutatni az állami életben a ma is itt-ott tátongó elintézetlen ügyekre.*

Sajátságos manőver!

— Itt

sajátságos manőverrel állunk szemben, amely nemcsak kivülről, de belülről is elő lett készive.

Anyagilag független tisztviselőket!

— Mi a polgárság terheit *nem akartuk növelni*, mindig ellenállottunk ama törekvéssel szemben, hogy a polgárság terheit növeljék. Épp igy mindenkor sikra szálltunk *a munkásosztály jogos érdekeiért.* Sikra szállottunk a *tisztviselői kar érdekeiért is.* Igenis, a becsületesen dolgozó, elfoglalt fővárosi tisztviselők érdekeiért mindig küzdöttünk. Ki kell jelentenem, hogy ezek elfoglaltsága olyan mérvü és az autonómiának olyan vitális érdekeiről van szó, hogy

nekünk, autonómiának az érdekünk, hogy anyagilag független tisztviselők álljanak rendelkezésére a fővárosnak.

Mi nem akarjuk, hogy a tisztviselői kar felett *ott lebegjen a Damokles-kard* és egy jellemtelen társasággá alakuljon át. Mi igenis sulyt fektetünk arra, hogy *jellemes tisztviselőkarunk legyen*, amely teljesitse munkáját, teljesitse kötelességét felfelé és lefelé egyaránt. De jellemes legyen! Mindig hangoztattam, hogy *a jellem sokkal nagyobb garancia a polgárságra nézve, mint sok esetben maga a tehetség is.*

A módositások

— Ami már most a helyzetet magát illeti, a *tárgyilagosság alapján kétségkivül meg kell állapitanom*, hogy az első tervezettel szemben, értesüléseim szerint, időközben módositások történtek. Azt is koncedálnom kell, ha ezeket a módositásokat higgadtan szemlélem, hogy a *módositásokban lényeges enyhülés van az eredeti sérelmekkel szemben.*

— *Jogi szempontból* mérlegelve a kérdést, kétségkivül *az autonómiának azonnali felfüggesztése és az egész közgyülési hatáskör átruházása a kiküldendő kormánybiztosra, volt az autonómia szempontjából a legnagyobb sérelem, mert ebben rejlett a székesfőváros autonómiájának teljes felfüggesztése.* A mostani egység nem tekinthető hiábavaló erőkefejtésnek, mert ha változás történt, akkor *kétségkivül meg lehet állapitani, hogy a főváros egész polgárságának egyöntetü állásfoglalása és elsősorban magának a közgyülésnek az egységessége erősen hozzájárult ahhoz, hogy a jobb belátás érvényesült.* Nem akarok győzelmi harsonákat fujni, *nem akarok győzőkről és legyőzöttekről beszélni ma*, amikor még nem látom a végleges tisztázást, nem akarok addig beszélni, *amig nem látom magát a törvényt*, sőt akkor is arra vagyok elkészülve, hogy *ha ma csinálnak egy törvényt, négy hónap mulva megváltoztatják.* Erre is el kell készülve lenni. Kétségkivül tehát *a polgárságnak érdekében áll magát megvédeni, jogaiért sikraszállni alkotmányos keretek között.*

Wolff Károly ezután részletesen foglalkozott a javaslat eredeti tervezetén a legutóbbi napokban megejtett változásokkal, majd igy folytatta:

Az üzemek nem eladók!

— Látom azt a sok vitát, amely a *székesfőváros közüzemei körül van.* Nem akarok most diszharmoniát belehozni a közgyülés egységes hangulatába, amikor azt mondom, hogy sokan a közüzemek mellett vannak, de vannak olyanok, akik a közüzemek ellen vannak. Én ebben a kérdésben inkább

az élet nyomoruságát látom, amikor azt hiszik, hogy az iparosságnak és a kereskedelmi osztálynak a nyomora kisebb lesz, ha majd a közüzemeket megszüntetik.

Ebbe a vitába *nem akarok beleavatkozni most*, tisztelem mindenkinek a meggyőződését, de azt hiszem, hogy azt a város jogosan kivánhatja, hogy a saját vagyoni értékei felett önmaga szabadon rendelkezzék és hogy a saját maga vagyoni értékeit sem *eladni, sem bérbeadni az ő tudta és hozájárulása nélkül ne legyen lehetséges.*

Ha most itt settenkednek a városháza körül idegen vállalkozók és a jövedelmező üzemekre rá akarják tenni a kezüket, azt mondom: vigyázat, mert a polgárság őrködni fog a saját értékei felett.

Mindent megtettünk...

— Mi a város költségvetése szempontjából *mindent megtettünk, ami megtehető volt.* Ki kell jelentenem, hogy

ha az állam az ő költségvetését — ha jól emlékszem — 15 százalékkal csökkentette, ugy a székesfővárosnál 28 és fél százalék csökkentés mutatkozik, vagyis sokkal nagyobb arányu csökkentés, mint amilyen az állami költségvetésnél történt,

de abban az indokolásban hozzácsapták a fővárosi alapokat is, amelyeket pedig előbb az összehasonlitásnál nem szerepeltettek.

— De az az argumentum sem helytálló, hogy *a székesfőváros renitens* lett volna, mert megállapitottam hivatalos helyen, hogy a leiratok száz százalékig végre lettek hajtva. Tehát *ez a guvernamentális szempont is*, amit felhoznak, elesik, amikor azt mondják, hogy a székesfőváros nem hajtotta végre a leiratokat, mert igenis száz százalékig végrehajtotta. Tehát nem lehet azt mondani, hogy *nem hajtotta végre és ezért indokolt a kormánybiztos kiküldése.*

— Arra rá akarok még mutatni, hogy *itt pártvillongásokat az adminisztráció szempontjából felhozni nem jogosult erkölcsileg az, aki egy egységes, egyedüli párt igájába akarja hajtani ezt az egész fővárost.*

Wolff Károly ezután beterjesztette határozati javaslatát, melynek tartalma a napilapokból ismeretes. A határozati javaslatot a törvényhatósági bizottság közgyülése egyetlen szavazat kivételével *egyhangulag elfogadta.*

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserüzizéből félpohárral elegendő, de sok esetben már néhány evőkanállal is.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna
és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

A fővárosi tisztviselőknek nem magasabb a fizetésük, mint az államiaknak

Az Uj Budapest statisztikai adatai megdöntik az egyoldalu és abszurd beállitásokat — Közepes és szerényebb csoportok a fővárosnál, kedvezőbb előmenetel és jobb státus-viszonyok az államnál — Az államnál 3063, a fővárosnál 1959 pengő az átlagos évi nyugdij, a fővárosi nyugdijasok hatvanhárom százaléka még a havi 150 pengőt sem éri el!

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosi reformtörvény körül folyó csatározások egyik legfőbb indoka hivatalos beállitás szerint *az az aránytalanság,* amely az állami és a fővárosi tisztviselők fizetése között mutatkozik, még pedig *a fővárosi tisztviselők javára.* Mint az uj törvénytervezet körül forgalomba került *többi hangzatos jelszó,* ez a vád is egyoldalu beállitás, amelynek *valódiságát elfelejtették beigazolni.*

Az *Uj Budapest,* amely mindig megbecsüléssel s hüséggel védelmezte a fővárosi tisztviselők érdekeit, szükségesnek tartotta, hogy *a megfelelő hiteles adatok közlésével már alapjában megrendítse ezt a vádat,* amire annál is inkább szükség van, mert könnyen megtörténhetik, hogy *cáfolat hiányában ez az inszinuáció alapja lehetne egy ujabb tisztviselői fizetéscsökkentésnek.*

Hangsulyozzuk, hogy az alább közölt adatok *hivatalos jellegüek:* a főváros statisztikai hivatalának *kereseti adatgyüjtésén alapszanak.* Ezt a körülményt azért tartjuk szükségesnek ismételten is *a legpregnánsabban hangsulyozni,* hogy *előre is kimutassuk mindennemü cáfolat teljes értéktelenségét és felesleges voltát.* A számok nem hazudnak és ezek a számok azt mutatják, hogy a fővárosi tisztviselőtársadalom nemcsak hogy *nincs jobb helyzetben, mint állami kollégái,* hanem egyes vonatkozásokban, különösen *a magasabb kategóriákban a fővárosi tisztviselők fizetése kisebb, mint az állami szolgálatban levő köztisztviselőké.* De *beszéljenek a számok* és a statisztikai tabellák, bizonyságául annak, hogy *odadobott frázisok egyáltalában nem alkalmasak nagy és komoly igazságok megdöntésére!*

*

A főváros statisztikai hivatala 1932-ben széleskörü kereseti statisztikai adatgyüjtést hajtott végre, *mely elsőizben állapitja meg a Budapesten alkalmazásban álló népesség egészének kereseti viszonyait.* Az adatgyüjtés *az alkalmazottak kereseti adóját veszi alapul* és ugy az állami és városi alkalmazottak, mint a magánalkalmazottak és munkások összességére terjeszkedik ki. Végeredményben a statisztika *323.838 személy kereseti viszonyait öleli fel.*

Ezek az adatok lehetővé teszik, hogy az állami és városi alkalmazottak keresetét is behatóbb vizsgálat tárgyává tegyük. *Az egyes fizetési osztályokra nézve megállapitott illetmények összehasonlitása ugyanis korántsem ad helyes képet a kereseti viszonyokról.* A közalkalmazottak összességének keresete ugyanis két tényezőtől függ és pedig *részben az illetmények szinvonalától,* részben pedig attól, hogy az alkalmazottak *milyen fizetési osztályokba* tartoznak, illetve *jutnak el az idők folyamán. Ennek a két tényezőnek a végső eredménye a közalkalmazottak kereseti és megélhetési szinvonala.*

Az uj kereseti statisztika anyaga kiváló lehetőséget biztosit arra a célra, hogy *az igy kialakult fizetések tényleges nagyságát bemutassa.* A feldolgozás ugyanis egyrészt az alkalmazottak számának megoszlását állapitja meg a havi fizetés nagysága szerint, részben pedig az átlagos fizetések magasságát tünteti fel. Ezzel az adatok *minden más mellékszempont elkerülésével,* közvetlenül a kereseti viszonyok valóságos képét, végső összefoglalását adják meg.

I.

A tényleges állami és székesfővárosi alkalmazottak megoszlása a havi kereset nagysága szerint

Havi kereset	Állami alkalmazottak	Székesfővárosi közigazgatási alkalmazottak	Székesfővárosi tanügyi alkalmazottak	Székesfővárosi összes alkalmazottak
a) Abszolut számban:				
—100 pengő	560	58	132	190
101—150 „	3151	261	1034	1295
151—200 „	3412	1603	1036	2639
201—250 „	3831	2046	540	2586
251—300 „	2892	761	1116	1877
301—350 „	1236	440	813	1253
351—400 „	1022	406	706	1112
401—450 „	594	249	484	733
451—500 „	771	196	282	478
501—600 „	882	247	245	492
601—700 „	678	118	56	174
701—800 „	326	74	11	85
801—900 „	219	49	6	55
901—1000 „	164	22	4	26
1001— „	102	67	—	67
Összesen:	19840	6597	6465	13062
b) Százalékban:				
—100 pengő	2.8	0.9	2.0	1.5
101—150 „	15.9	4.0	16.0	9.9
151—200 „	17.2	24.3	16.0	20.2
201—250 „	19.3	31.0	8.4	19.8
251—300 „	14.6	11.5	17.3	14.4
301—350 „	6.2	6.7	12.6	9.6
351—400 „	5.2	6.2	10.9	8.5
401—450 „	3.0	3.8	7.5	5.6
451—500 „	3.9	3.0	4.4	3.6
501—600 „	4.4	3.7	3.8	3.8
601—700 „	3.4	1.8	0.8	1.3
701—800 „	1.7	1.1	0.2	0.7
801—900 „	1.1	0.7	0.1	0.4
901—1000 „	0.8	0.3	0.0	0.2
1001— „	0.5	1.0	—	0.5
Összesen:	100.0	100.0	100.0	100.0

A kereseti statisztikában 19.840 állami és 13.062 fővárosi alkalmazott szerepel. Utóbbiaknak körülbelül felerésze tanügyi, másik fele pedig (6597 személy) közigazgatási alkalmazott. *Tekintettel arra, hogy az állami alkalmazottak tulnyomó többsége szintén közigazgatási szakon müködik,* célszerübb és helyesebb lesz az összehasonlitásnál a fővárosnak is *csupán közigazgatási alkalmazottait* tekintetbe venni. Az áttekinthetőség érdekében mindenekelőtt bizonyos összevonásokat kell végeznünk. Eszerint 250 pengőnél alacsonyabb havi fizetése az állami alkalmazottak 55.2 %-ának, mig a fővárosi közigazgatási személyzet 60.2%-ának van. A közepes fizetésü (250—500 pengős) csoportba állami és fővárosnál csaknem egyformán a személyzet 32.5, illetve 31.2-%-a esik. Ha ezzel szembeállitjuk az 500 pengőnél magasabb fizetésü alkalmazottakat, akkor az utóbbi csoportban az állami szolgálatban állóknak 11.9%-át, a fővárosi alkalmazottaknak pedig 8.6%-át találjuk. Sőt, ha a tanügyi alkalmazottakat is tekintetbe vesszük, akkor a főváros összes tényleges szolgálatban álló személyzete körében 7.1%ra sülyed az 500 pengőnél magasabb fizetésüek aránya. *Az alacsonyabb fizetési csoportok tehát a székesfővárosnál erősebben vannak telitve, mig a magasabb fizetések az állami alkalmazottak körében fordulnak elő nagyobb számmal.*

Mielőtt e tábla további részleteibe is behatolnánk, tekintettel kell lennünk a női munkaerők szerepére is. Az állami alkalmazottak fent kimutatott 19.840 főnyi számából 2549, a fővárosi közigazgatási személyzet létszámából pedig 760 a női munkaerőkre esik. Száz férfira tehát az állami szolgálatban 14.7, városi közigazgatási szolgálatban pedig 13.0% nő jut. Sokkal nagyobb a nők foglalkoztatása a tanügyi szolgálatban, ahol a székesfővárosnál 2488 férfialkalmazottal szemben 3977 női tanerőről számol be a statisztika. Minthogy ez a körülmény a fizetések szinvonalát is lényegesen befolyásolja, a férfitisztviselők kereseti viszonyait külön is bemutatjuk, még pedig a fenti összevont alakban.

II.

A férfialkalmazottak százalékos megoszlása a havi kereset nagysága szerint

Havi kereset	Állami alkalmazottak	Székesfővárosi közigazgatási alkalmazottak	Székesfővárosi összes alkalmazottak
—250 pengő	50.4	58.2	52.3
251—500 „	36.0	31.9	37.5
501— „	13.6	9.9	10.2
Összesen:	100.0	100.0	100.0

Az előzőkben levont tanulság a férfialkalmazottak adatai szerint is változatlan marad. A kisebb és közepes nagyságu fizetések a fővárosnál, a magasabb fizetések pedig az állami alkalmazottaknál fordulnak elő aránylag nagyobb számmal. *Ez a tény megcáfolja azt a téves nézetet, hogy a székesfőváros tisztviselői magasabb fizetéseket élveznek.* Annak ellenére ugyanis, hogy a főváros az alacsonyabb fizetési osztályokban magasabb illetményeket rendszeresitett, végeredményben a keresetek szinvonala mégis a fővárosnál alacsonyabb. A székesfővárosnál ugyanis a tisztviselőknek *jóval nagyobb hányada tartozik az alacsonyabb fizetési osztályokba, mig az államnál a kedvezőbb előmenetel és a jobb státusviszonyok folytán a tisztviselőknek jóval nagyobb része éri el a nagyobb jövedelmet biztositó magasabb fizetési osztályokat.*

A következőkben az I. számu táblázatban szereplő adatokat részletesebben is meg kell vizsgálnunk. Ezek az adatok azt igazolják, hogy a legkisebb fizeteseknél az állami alkalmazottak számaránya tulnyomó. Igy a 150 pengő alatti keresetek az állami alkalmazottak 18.7%-ának, mig a fővárosi alkalmazottak 4.9%-ának megélhetési szinvonalát határozták meg. Sőt az állami alkalmazottak 2.8%-a a havi 100 pengő alatt marad, a székesfővárosiak 0.9%-os arányával szemben. A 151—200 pengős kereseteknél megfordul a helyzet. Ezek a fizetések az államnál 17.2%-ban, a fővárosnál már 24.3%-ban fordultak elő. A következő, 201—250 pengős csoportban 19.3, illetve a fővárosnál 31.0%-os számarányt találunk. Nyilvánvaló ebből, hogy *a fővárosi alkalmazottak zöme a közepes — bár inkább szerényebb — fizetésü csoportokba tartozik. A legalacsonyabb (150 pengőn aluli) és a magas (450, illetve 500 pengőn felüli) fizetéssel biró csoportokban viszont az állami tisztviselők aránya tulnyomó.* Ebből következik, hogy *a fővárosi szolgálatban a szociális szempontok fokozottabb mértékben érvényesülnek.* Feltétlenül szociálisabb ugyanis az a fizetési rendszer, ahol a közepes megélhetést nyujtó fizetések uralkodnak, szemben az olyan fizetési skálával, ahol a szélsőségek — vagyis az egészen kis és nagy fizetések — emelkednek ki.

Az alábbi táblázatban az átlagos évi keresetek nagyságát tüntetjük fel.

III.

Tényleges állami és székesfővárosi alkalmazottak átlagos évi keresete pengőben

Megnevezés	Férfi alkalmazottak	Női alkalmazottak	Összes alkalmazottak
Állami alkalmazottak	3671	2161	3477
Szfőv. közigazgatási alkalmazottak	3557	2714	3460
Szfőv. tanügyi alkalmazottak	3636	3146	3334
Szfőv. alkalmazottak együtt	3581	3076	3398

Az átlagok egymagukban nem adnak elég kimeritő képet a viszonyok alakulásáról. Minthogy azonban az előzőkben a fizetések megoszlását már áttekintettük, végezetül az átlagos keresetek tömör, világos összefoglalását adják a már megállapitott tények. Ezek az adatok szintén azt igazolják, hogy a fővárosi alkalmazottak a kereset nagysága tekintetében elmaradnak az állami alkalmazottak mögött.

A férfiak a fővárosi szolgálatban 3557 pengős átlagos évi keresetet érnek el, az állam által nyujtott 3671 pengős átlag helyett. Még a tanügyi személyzet beszámitásával is csak 3581 pengőnek adódik az átlag, pedig a tanügyi alkalmazottak átlagos kereseti szinvonala valamelyest magasabbnak mutatkozik. A női tisztviselőknél viszont *a főváros nyujt magasabb megélhetési szinvonalat.* Ebben a körülményben szintén a szociális gondoskodás megnyilatkozását kell látnunk. A tanügyi szolgálatban alkalmazott nők magasabb átlagos fizetése is természetesnek mondható. Mig a közigazgatásnál a női alkalmazott többnyire csekélyebb képzettséget igénylő munkakört tölt be, addig a tanügyi szolgálatban a férfiakkal teljesen egyenrangu képesitéssel hasonló munkakört lát el. *Az összes alkalmazottak átlagos keresetét véve alapul, végeredményben ismét az állami szolgálatban találjuk a magasabb fizetéseket. Ha a különbség nem is jelentékeny, mégis azt igazolja, hogy a székesfővárosi fizetések magasságáról elterjedt nézeteket a legendák körébe kell utalnunk.*

A kereseti statisztika a tényleges szolgálatban álló alkalmazottakon kivül a nyugdijasokra is kiterjeszkedik. — Az alábbi táblázat a nyugdijasok megoszlását adja a nyugdij nagysága szerint.

IV.

Állami és székesfővárosi nyugdijasok megoszlása a havi nyugdij nagysága szerint

Havi kereset	Állami nyugdijasok	Székesfővárosi közigazgatási nyugdijasok	Székesfővárosi tanügyi nyugdijasok	összes
		a) Abszolut számban:		
—100 pengő	5904	1487	317	1804
101—150 „	2128	564	222	786
151—200 „	1462	479	243	722
201—250 „	1068	199	240	439
251—300 „	841	110	159	269
301—350 „	748	87	113	200
351—400 „	599	83	107	190
401—450 „	440	33	107	140
451—500 „	546	60	48	108
501—600 „	546	76	48	124
601—700 „	916	39	4	43
701—800 „	270	8	4	12
801—900 „	205	7	1	8
901—1000 „	64	7	—	7
1001— „	59	23	—	23
Összesen:	13796	3262	1613	4875
		b) Százalékban:		
—100 pengő	28.3	45.6	19.7	37.0
101—150 „	15.4	17.3	13.8	16.1
151—200 „	10.6	14.7	15.1	14.8
201—250 „	7.7	6.1	14.9	9.0
251—300 „	6.1	3.4	9.8	5.5
301—350 „	5.4	2.7	7.0	4.1
351—400 „	4.3	2.6	6.6	3.9
401—450 „	3.2	1.0	6.6	2.9
451—500 „	4.0	1.8	3.0	2.2
501—600 „	4.0	2.3	3.0	2.6
601—700 „	6.6	1.2	0.2	0.9
701—800 „	2.0	0.2	0.2	0.2
801—900 „	1.5	0.2	0.1	0.2
901—1000 „	0.5	0.2	—	0.1
1001— „	0.4	0.7	—	0.5
Összesen:	100.0	100.0	100.0	100.0

Mindenekelőtt megállapitjuk, hogy *az állam alkalmazottai között a nyugdijasok igen nagy szerepet játszanak.* A 19.840 tényleges állami alkalmazott mellett 13.796 nyugdijast irt össze a statisztika. Az állam 100 tényleges alkalmazottjára 69.5 nyugdijas esik, mig a székesfőváros 4875 nyugdijasa száz tényleges alkalmazottra számitva 37.3-as arányt jelent.

Az adatokat ismét bizonyos összevonással tesszük szemlélhetővé. A 250 pengős határ alatt marad az állami nyugdijasok 62.0%-a, a fővárosiaknak pedig több mint nyoletized része (83.7%). Látjuk tehát, hogy *a nyugdijasok igen nagy többsége — különösen a székesfővárosnál — aránylag alacsony nyugdijat élvez.* Sőt az állami nyugdijasok 43.7%-a, a székesfővárosiaknak pedig 62.9%-a a 150 pengőt sem éri el. Az is megállapitható ebből, hogy *a keresetek nagysága közötti különbség a székesfővárosi nyugdijasok rovására még inkább kifejezésre jut, mint az aktiv szolgálatban levő személyzetnél.* A közepes nagyságu nyugdijak (250—500 pengő között) az államnál 23.0, a fővárosnál pedig 11.5%-kal szerepelnek. Az 500 pengőnél magasabb nyugdijak viszont az államnál sokkal magasabb arányban szerepelnek, ugy hogy részesedésük 15%-ot ér el a fővárosi nyugdijasoknál mutatkozó 4.8%-os határral szemben.

Végezetül az átlagos nyugdijak magasságát hasonlitjuk össze.

V.

Az állami és fővárosi nyugdijasok átlagos évi nyugdijának összege pengőben

Megnevezés	Férfi alkalmazottak	Női alkalmazottak	Összes alkalmazottak
Állami nyugdijasok	4146	1701	3063
Szfőv. közigazgatási nyugdijasok	2580	1433	1959
Szfőv. tanügyi nyugdijasok	3922	2281	2709
Szfőv. nyugdijasok együtt	2327	1775	2207

Ez a tábla teljes mértékben kifejezésre juttatja azt a nagy különbséget, amely a nyugdijak tekintetében az állami és a fővárosi alkalmazottak között fennáll. Az államnál élvezett *3063 pengős átlagos évi nyugdijjal szemben a székesfővárosnál 1959, sőt a tanügyi alkalmazottak beszámitásával is csak 2207 pengőt ér el az átlagos nyugdij évi összege.* Különösen nagy a különbség a férfinyugdijasok körében, de még a nőknél is a fővárosi közigazgatási nyugdijasok helyzete a kedvezőtlenebb. Meg kell még jegyeznünk, hogy a nők között nemcsak a nyugdijazott női alkalmazottak, hanem özvegyi ellátást élvező nők is szerepelnek.

A kimutatott nagy különbségek nemcsak a fővárosi nyugdijasok helyzetét tüntetik fel az állammal való összehasonlitásban kedvezőtlennek, hanem egyuttal a státusviszonyokra és az előmeneteli lehetőségekre is messzemenő következtetést engednek. Nyilvánvaló ebből, hogy *az állami tisztviselők általánosságban jóval magasabb fizetéssel mennek nyugdijba, tehát magasabb fizetési osztályokat érnek el hivatali pályájuk folyamán.* Ha tehát a fővárosi alkalmazottak illetményei — ismételjük, csak az alacsonyabb fizetési osztályokban — magasabbak is, végeredményben mégis az állami szolgálatban állók vannak kedvezőbb helyzetben, mert ugyanannyi idő alatt magasabb fizetési osztályokba jutván — végeredményben mégis magasabb jövedelmeket élveznek.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 15/b.
Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

Offenbach Hoffmannja mesél Hoffmann képkeretet beszél

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302-45

Autonómia és revizió

Bednárz nagy beszéde a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — *A revizió kérdése az iskolában* cimen a Keresztény Tanügyi Bizottság előadássorozatot rendez. *Urbányi* C. József igazgató előadásában Erdély vérző kulturáját ismertette, folytatólagosan *Párkányi* Norbert tartott igen értékes előadást az integer Magyarországról. Az érdekes téma oly sok pedagógust vonzott, hogy a terem zsufolásig megtelt. Ott voltak: *Bednárz* Róbert prelátus, elnök, *Ravasz* Árpád dr. tanker. főigazgató. *Toperczer* Ákosné, *Gyurkovics* Henrik, dr. törvh. bizottsági tagok, *Urbányi* C. József ügyvezető igazgató, *Jablonkay* Géza dr. keresk. isk. főigazgató, *Bajnok* József, *Barthonek* Katalin, *Castiglione* László, *Fallenbüchl* Tivadar, *Fekete* Géza, *Gajda* Béla, *Havas* Mihály, *Hollós* István, *Huszti* József, lidertejedi *Kiss* Gyula, *Kolumbán* István, *Marton* József, *Néder* István, *Nyers* Elek, *Reischl Rév* Sándor, *Sztankovits* Anna, *Till* Géza, *Vándory* Dezső igazgatók és mások.

Bednárz Róbert

prelátus, a törvényhatósági bizottság örökös tagja, rámutatott arra, hogy *a Tanügyi Bizottság hóditó ereje abban rejlik, hogy a napi politikán felülemelkedően nagy nemzeti érdekek szolgálatában vivja harcát a keresztény magyar pedagógia megerősitéséért.* Ezt a munkát fennállása óta teljes aktivitással és sikerrel végzi. Az iskolába a keresztény szellemü magyar tanitó soha nem is vitt politikát. Azonban mint állampolgárok, a magyar tanitók mindig az elsők között voltak, ha az alkotmányt és a hazát meg kellett védeni. Most, mikor a szabadságjogok klasszikus hazája, Anglia a magyar revizióért harcba szállott, igen rossz szolgálatot tesznek azok, akik az autonómiákat akarják elkobozni. Bethlen István gróf az elszakitott területeken élő testvéreinknek autonómiát igért Londonban, mit szólnak ehhez az elszakitott területeken lévők, mikor a gyakorlatban azt látják, hogy itt az országban megszüntetik az autonómiákat! *A keresztény uralom a városházán templomok, iskolák, gyermekotthonok, árvaházak és kórházak épitésével és fenntartásával hosszu évtizedek mulasztásait pótolta. Budapest iskoláztatása európai viszonylatban is elsőrangu. Ezt az áldozatkészséget kulturális és gazdasági eredményekben való sikeres tevékenységet csak elismeréssel szabad honorálni.* A főváros tanügyi tisztikara meg lehet arról győződve, hogy érdekeiket, mint a közület érdekét lesz erőnk megvédeni. A nagy számmal megjelent pedagógusokat örömmel köszöntöm és vezérünk, *Wolff* Károly üdvözletét tolmácsolom, ki egyéb fontos politikai tanácskozás miatt nem jelenhetett meg ezen gyülésünkön.

A hosszas tapssal és éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után *Párkányi* Norbert dr. leánylyceumi tanár tartott nagyszabásu előadást *A revizió az iskolában* cimen.

Az értékes előadáshoz hozzászóltak: *Havas* Mihály, *Castiglione* László, *Fallenbüchl* Tivadar, *Gajda* Béla, vitéz *Mervay* Gyula, *Huszti* József, *Marton* József, *Kolumbán* István és *Urbányi* C. József.

Ravasz Árpád tanker. c. főigazgató lelkes szavakkal csetelte a Tanügyi Bizottság eddigi reviziós munkáját és kérte a tanügyi tisztikar további kitartását, mig elkövetkezik a *magyar Föltámadás* várva várt napja.

Nyolcezer gyönyörü naptár, ezer meleghangu köszönő-levél

Nagyarányu érdeklődést váltott ki az idegenforgalmi naptár-akció szerte Európában — Nagy nemzetközi konkurenciában legelső a budapesti idegenforgalmi naptár

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A főváros idegenforgalmi propagandájának jelentő állomása volt az a *négynyelven kibocsátott, gyönyörü illusztrációkkal ellátott idegenforgalmi naptár,* amelyet a főváros Idegenforgalmi Hivatala nyolcezer példányban küldött szét néhány héttel ezelőtt külföldre. Január végéig *több mint ezer köszönőlevél* érkezett: az összes

angol képviselők és a lordok házának tagjai, a francia kamara tagjai, olasz szenátorok, svájci egyetemi tanárok

szinte vetélkednek a főváros, illetőleg az Idegenforgalmi Hivatal vezetőségéhez intézett soraikban, hogy az *elragadtatás és a csudálat hangján ki nyilatkozzék közülük a nagyobb lelkesedéssel Budapestről.* A naptár-akció idegenforgalmi jelentőségéről és annak folytatásáról

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály érdemes vezetője, akinek nevéhez és agilitásához füződik *ez a legujabb propaganda-ötlet is,* a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Kevés idegenforgalmi ötlet vált *be szerencsésebben,* mint a nyolcezer naptár szétküldése. A Budapest szépségeinek felvételére hirdetett fénykép-pályázat *nemesebb céllal fel sem használódhatott volna,* minthogy messze országokban hirdesse Budapest gyönyörü panorámáját. Mindössze *nyolcezer pengőbe került* a naptárak előállitása, darabonkint alig egy pengőbe és jellemző, hogy

a külföldi törvényhozók, professzorok és könyvtárak köszönő leveleikben már most bejelentik igényüket az 1935-ös budapesti idegenforgalmi naptárra.

— *Nagy nemzetközi konkurenciában lett az első Budapest az idegenforgalmi naptárak között.* Nyolc nemzet, illetőleg főváros idegenforgalmi naptára van a kezeim között, ugy látszik, az idén *járvány volt* az idegenforgalmi naptár ötlete! A nyolc naptár közül, mint azt a legteljesebb objektivitással kell megállapitanunk, —

a mienk volt a legszebb, nemcsak a közölt fotografiák szépségét illetően, de abból a szempontból is, hogy a nyomdai kiállitást illetően a mi naptárunk verte valamennyit.

Viszont azt is el kell árulnom, hogy *gyakorlati szempontból is a miénk a legmegfelelőbb,* a nemzetközi postadijszabás szerint huszonöt fillérjével tudtuk darabonkint expediálni az előre grammra kiszámitott sulyu naptárakat, szemben a hasonló kiállitásu külföldi naptárakkal, a *svéd és svájci naptárak darabonkénti egy pengős portóköltségével.*

Elmondotta még munkatársunknak *Kovácsházy* tanácsnok, hogy

a folyó évi idegenforgalmi naptár teljesen kifogyott, utánnyomásról nem lehet szó, ugyannyira, hogy magasrangu külföldi megkereséseket kénytelen visszautasitani.

Már folynak azonban az előkészületek abban az irányban, hogy esetleg *valamiféle társadalmi akció bekapcsolásával* az 1935-ös budapesti idegenforgalmi naptárt, amely *szépségre ugy a fényképeket, mint a nyomdai kiállitást illetően vetekedni fog a folyó évivel,* már a keresletnek megfelelő példányszámban fogják szétküldeni szerte Európában, hirdetni az érdeklődők között *a magyar főváros páratlan természeti szépségeit, gyógykincseit* — és ügyes propagandáját.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Január elsejével XII. évfolyamába lépett az Uj Budapest.

Nem akarunk szerénytelenek lenni, de szerények sem: ezért egyszerűen leszögezzük a köztudat azon megállapitását, hogy az Uj Budapest a legjobb, a legfrissebb, a legérdekesebb, a legtartalmasabb városházi hetilap.

Mi nem hivalkodunk azzal, hogy a mai időkben megvalósitásra amugy sem kerülő eszmék, tervek és célkitüzések özönével fárasszuk a városházi közvéleményt. Mi a főváros ütőerén tartjuk kezünket, mint lázbetegén az orvos, igyekezünk megállapitani a helyes diagnózist, gyakoroljuk a kritika jogát, amely véleményünk szerint a sajtó első és legfontosabb hivatása.

Ujságirói hivatásunkat a keresztény várospolitika jegyében, a keresztény világszemlélet alapján gyakoroljuk. Azon az alapon, amely ma hitvallása a főváros vezetőségének és a fővárosi guvernementális pártoknak.

Lapunk hasábjain helyet kapnak a tisztviselői törekvések: a városházi tisztviselőtársadalom gerince Budapest keresztény középosztályának és az a maga hősies küzdelmével a szegénység ellen, páratlan lelkiismeretességével és tudásával minden támogatást megérdemel.

Élénk figyelemmel kisérjük a főváros és a gazdasági életkapcsolatait is, gazdasági és városgazdasági hirszolgálatunk pontos, gyors és megbizható.

Arra is ügyelünk, hogy a gyakorlati és elméleti problémákon tulmenően könnyebb olvasnivalóval is szolgáljunk: az Uj Budapest tárcarovata e tekintetben minden kritikán felül áll, kedvenc rovata mindenkinek, aki a városházi életet intimebb vonatkozásaiban is meg akarja ismerni.

Az egyre sulyosbodó gazdasági helyzetben arra kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési dijak beküldésével támogassák közérdekü munkásságunkat.

Szeretettel kivánunk minden barátunknak és olvasónknak boldogabb ujesztendőt!

Miért szükséges a racionalizálás?

Felkay Ferenc előadása a Saskörben

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Saskörben *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök felkérésére hatalmas hallgatóság előtt tartotta meg rendkivül értékes és minden tekintetben lebilincselő előadását *Felkay* Ferenc dr. tanácsi főjegyző *A fővárosi közigazgatás racionalizálása* cimen.

A racionalizálás elméleti fejtegetésén keresztül *annak történeti fejlődését tárta elő,* majd behatóan foglalkozott a főváros racionalizálásának szükségszerüségével. Ismertette azokat az intézkedéseket, amelyek *mindig a főváros polgárainak érdekeit védték* s amelyek jólétét hivatottak emelni. A racionalizálást a szükségszerüség hozta magával, amit még gazdaságilag erősebb államnál is tapasztalhatunk — mondotta — s igy önkénytelenül is érthetővé válik, *ha a főváros az intézmények egész sorát hozta létre, hogy polgárainak érdekét megvédje s igy szociálpolitikai szempontból megfeleljen kötelességének.*

Ha a világháboru, majd az ezt követő felfordulás meg is akadályozta ebben a tekintetben az egészséges fejlődést, az 1920—1930-as évek keresztény és nemzeti irányzata *igyekezett a romokat eltakaritani s minden tekintetben eleget tenni szociálpolitikai célkitüzéseinek.* A közszolgáltatások árainak és az adóknak nagymérvü leszállitásával igyekeznek a terheket csökkenteni, a tisztviselők továbbképzését éppen a racionalizálás szempontjából elősegiteni.

Amikor a főváros nagymérvü közmunkákat ir elő és a polgárság nagy tömegét alkalmazza, nem szabad figyelmen kivül hagyni azt a körülményt, hogy *a főváros nemcsak munkaadó, hanem hatóság is s éppen ezért a főváros vezetőinek célja, hogy ez a racionalizálás* — amely a diplomás ifjuság elhelyezkedésén is akar segiteni — ne csak *a szükségszerü rossz, hanem a szükszerü jó is* legyen. Ezt a közigazgatás egyszerüsitésével és szervezetének átalakitásával akarja megvalósitani, anélkül, hogy ezáltal alkalmazottainak létszámát csökkentené.

A nagy tetszéssel fogadott előadást *Várhidy* Lajos, a Városok Országos Kongresszusának elnöke köszönte meg.

Zemplén Dénestől — Bognár Pistáig

Csorna árvaszéki elnök a gyámhatóság jelentőségéről a bünöző gyermekek tragédiáiban

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Azok a megdöbbentő gyilkossági esetek, amelyek kapcsolatban az azokat elkövető, vagy azokban részes fiatalkoruakkal *az erkölcsi fertő soha nem is képzelt mélységeire* terelték a közfigyelmet, felvetik a kérdést: *megfelelő-e a felbomlott házasságokból származott gyermekek helyzete és védelme, főleg a gyámhatóság szempontjából?* Erről a nagyfontosságu problémáról tartott a szülők szövetségében *Csorna* Kálmán dr. egyetemi magántanár, a budapesti árvaszék érdemes elnöke. A felvetett problémáról

Csorna Kálmán dr.

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Kétségtelen, hogy ahol a családi kör vonzó ereje megszünt, ahol a szülők szétválása folytán a nevelő tényezők hatása kikapcsolódott, ott

a gyermek helyzete ugy a fizikai, mint a szellemi és az erkölcsi fejlődés szempontjából rendkivül hátrányosan van befolyásolva.

A legsulyosabb csorbát mindenesetre az ilyen gyermekeknek *erkölcsi nevelése szenvedi:* a nevelés nem egyéb, mint *példaadás* és ha a gyermekek a feldult házaséletet folytató szülők konfliktusába bevonatnak,

ez a miliő lelkükre mérgezően hat vissza és áthidalhatatlan ürt idéz fel a gyermekek és szülők között.

— A budapesti árvaszék statisztikája azt mutatja, hogy a házassági bontóperek kapcsán

a kiskoruak tartási és elhelyezési ügyeinek száma megdöbbentő módon növekszik.

1930-ban 473, 1931-ben 543, 1932-ben 551, 1933-ban 638 volt az árvaszékhez beérkezett *uj tartási és elhelyezési ügy.* Utalok, ha már statisztikáról van szó, arra az adatra, hogy

a gyermekbiróságok, a javitóintézetek bizonysága szerint a bünöző gyermekek több mint fele olyan otthonból kerül ki, ahol a szülők együttélése megszakadt.

— Véleményem szerint *az árvaszék feladata,* még pedig kizárólagos feladata a tényleg különélő szülők gyermekeinek védelme.

Kivánatos a tartásdijak megállapitására irányuló eljárás gyorsitása és a megitélt tartásdijak behajtásának megkönnyitése.

A felbomlott házasságból származott gyermekek védelmének *leghatékonyabb eszköze a megelőzés lenne,* vagyis az arra való törekvés, hogy *a gyermekkel biró szülők elválása és különválása minél jobban csökkentessék.*

— Amidőn utalok *Toperczer* Ákosnénak legutóbbi nagyszerü közgyülési beszédére — fejezte be nyilatkozatát *Csorna* elnök — azt vélem, hogy *támogatni kell általában minden olyan tevékenységet, amely az erkölcsösséget, erősiti a szülői szeretetet és kötelességtudást,* azt a kötelességtudást, amely a szülőktől áldozatot és sokszor önfeláldozást követel és

elő kell mozditani oly társadalmi egyesületek megalakulását, melyek az ilyirányu mozgalmak vitelére alkalmasak.

Ugy vélem, hogy *a nálunk létező és a legkülönbözőbb feladatokat végző karitativ egyesület mellett kialakulhatna végtére egy olyan is, amely azoknak a sok ezerre menő szerencsétlen gyerekeknek lenne védője és szószólója, akik a felbomlott házasságoknak lesznek boldogtalan áldozataivá.*

A széntárgyalások

Borvendég megegyezett Vidával — Utban a második anatoliai szállitmány

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Hónapok óta huzódnak a tárgyalások az Elektromos Müvek szénellátása ügyében. A polgármester a mult év szeptemberében tudvalevően nyilvános versenytárgyalást hirdetett az egyévi, mintegy huszezer vagón szénszükségletre. A versenytárgyaláson *az összes hazai szénbányák részt vettek,* mivel azonban a főváros a versenytárgyalási árakat tulmagasaknak találta, *közvetlen tárgyalások* indultak meg a főváros és a nagy szénbányák vezetői között.

Ezek a tárgyalások *Borvendég* alpolgármester irányitása mellett most befejezést nyertek és *Vida* Jenő, a Magyar Általános Kőszén elnöke a *végleges megállapodást jelentő ajánlatot* fogja benyujtani.

Itt emlitjük meg, hogy a Gázgyár szénellátása ügyében *Véssey* Ede dr. vezérigazgató *előrehaladott tárgyalást* folytat a cseh bányák budapesti képviselőjével. Ugy az Elektromos Müvek, mint a Gázmüvek szénellátása a *hátralevő szezónra teljesen biztositottnak tekinthető,* megfelelő készletek tárolnak Budapesten és az utánpótlás is biztositva van.

Az anatoliai szénszállitmány második csoportja, amely az Aldunán befagyott, a jégzajlás megszüntével szintén utban van Budapestre. A mintegy *kétezer tonnát tartalmazó tiz uszályt* a Gázgyár vezetősége a jövő hét közepére várja. Az anatoliai szén különben *a használatban nagyszerüen bevált* és a további szállitásokat illetően *rövidesen megindulnak a tárgyalások.*

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenféle ruháknak FÉNYTELENITÉSÉT egy évi jótállással vállalja. Vidékre is szállit. Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18. Tel: 52-0-42 Belvárosi fiók: Václ-utca 36. Belvárosi Kávéház mellett

PÁRTÉLET

A Keresztény Magyar Asszonyok teaestjei. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének külső józsefvárosi csoportja január 18-án kitünően sikerült teaestet rendezett, melyen Toperczer Ákosné, a pártszövetség kiváló elnöknője nagyhatásu beszédet mondott. A müsoron szerepeltek: Bakó Lászlóné szinmüvésznő, Dobos András operaénekes és Kaczvinszky Emil dr. gordonkamüvész. Az est rendezése Schaller Sándorné dr.-né kerületi elnöknő érdeme volt. — A pártszövetség óbudai szervezete január 20-án ugyancsak jól sikerült teaestet rendezett Bauer Ida kerületi elnöknő vezetésével. Az estnek kimagasló pontja a párt népszerü elnöknőjének, Toperczer Ákosnénak beszéde volt.

*

Toperczer Ákosné beszéde az ifjuság szociális gondozásáról. A főváros Népmüvelő Bizottsága január 17-én a Zeneakadémia nagytermében nagyszabásu ankétet tartott, melynek keretében a szülőgyilkosságokkal kapcsolatos nevelési problémákkal foglalkozott. Az értekezlet előadója Tóth Tihamér dr. volt, ki a széthullott családi életet s az ebből folyó sulyos következményeket tárgyalta. A nőtársadalom részéről Toperczer Ákosné, fővárosi bizottsági tag szociális szempontból világitotta meg e komoly kérdést. Igazi keresztény nevelést csak a komoly, jellemes családanyától várhat a társadalom. A család nevelését kiegésziti az iskola, melynek munkájában fontos szociális tényező az iskolanővér intézmény. A szociális gondozásnak ki kell terjednie minden iskolatipusra és nem szabad megszakadnia a népiskolával, illetve polgári iskolával 13—14 éves életkorban, mikor a serdülő ifjuság legjobban igényli a fokozottabb lelki gondozást. Az értekezleten felszólaltak még: Fiukey Ferenc dr. kuriai tanácselnök, Schnell János dr. igazgató, Csaba Margit dr. orvosnő és Vajkai Julia igazgatónő.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV. Kigyó-u. 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással nyilvános versenytárgyalást hirdet:

250 drb. különféle méretü keményfa,
300 drb. különféle méretü III. osztályu,
350 drb. különféle méretü IV. osztályu,
400 drb. különféle méretü V. osztályu,
500 drb. különféle méretü VI. osztályu,
500 drb. különféle méretü VII. osztályu

fenyőfakoporsóra,

40 drb. I. o. magasállásu, babérlevél diszszel és 6 fogantyuval ellátott, u. n. V. 36.,
20 drb. alacsonyállásu, gyöngystábos, u. u. A. 55. **érckoporsóra,** valamint
30 drb. hozzávaló fejüveges **ércbetétre.**
400 drb. V. o. kivert organtin, egyszerü nyomással,
400 drb. IV. o. sima lustrin arany, vagy ezüst nyomott,
350 drb. III. o. kétfodros lustrin arany, vagy ezüst nyomással,
200 drb. II. o. kétfodros tullomine, selyem, himzett,
150 drb. I. o. kétfodros Chrystalin selyembrokát **szemfedelekre** különféle méretben.

A munkafeltételek teljes szövege, a koporsók leirása, a szemfedelek méretei és minőségbeli leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV. Kigyó-u. 5.) kaphatók s a bánatpénz is az általános ajánlati feltételektől eltérően, ott teendő le.

A cégnélküli borítékba zárt és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat különkülön a fakoporsókra és a szemfedelekre folyó évi február hó 5-én délelőtt háromnegyed 11 óráig intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanott délelőtt 11 órakor fognak hivatalosan felbontatni.

Budapest, 1934 január hó 17-én.

Budapest Székesfővárosi KÖZSÉGI TEMETKEZESÉSI INTÉZET.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Februárban életbelép az uj Közszállitási Szabályzat

A fővárosi intézmények és üzemek hatvan különvéleménye

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Müller Antal országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag nyilatkozata kapcsán közölte az *Uj Budapest*, hogy a keresztény ipar és kereskedelem *éles harcot indított* a Közszállitási Szabályzat megfelelő módositásáért. *Müller* Antal erélyes nyilatkozatban sorakoztatta fel a kisipar és kiskereskedelem sérelmeit és kijelentette, hogy Budapest kisiparos- és kereskedő-társadalma nevében a javaslat tárgyalása során *a legélesebb álláspontot fogja elfoglalni* és a parlamentben is rámutat a tervezet sarkalatos hibáira.

A főváros közgazdasági ügyosztályához már *beérkeztek az egyes üzemek és intézmények véleményes jelentései* a Szabályzat tervbevett reformjáról. A nagyüzemek és a központi Anyagszertár *beszerzési*, a müszaki ügyosztályok *épitési*, a pénzügyi ügyosztály *adózási*, a tiszti ügyészség pedig *jogi* szempontból látta el véleménnyel a miniszter tervezetét, amelyet *már a jövő héten tárgyalni fog a közgazdasági szakbizottság.* A legutóbbi napokban már el is készül a jelentés, amely a szakvélemények összehangolásával a közgazdasági szakbizottság részére tárgyalási alapul fog szolgálni.

Az egyes intézmények és üzemek általában *helyeslik a miniszter reform-törekvéseit.* Nagy eltérések az egyes szakvélemények között nincsenek, mégis *több mint hatvan módositást ajánlanak* az egyes szakhivatalok és intézmények a tervezetet illetően.

A legtöbb aggodalom *a hazai beszerzések ellenőrzésére vonatkozóan merül fel* az egyes szakvéleményekben. A miniszter azon intenciója, hogy az üzemek anyagbeszerzése a legszigorubban ellenőriztessék, *méltánylással találkozik* a fővárosi üzemek részéről, az üzemek azonban *sokalják azt a felelősséget*, amely a beszerzendő anyagok hazai származásának ellenőrzésével jár. A legtöbb üzem ez okból *a miniszter felügyeleti és ellenőrzési jogát* akarja az ellenőrzés tekintetében a tervezeten tulmenően kiszélesiteni.

Több üzem aggodalmaskodik *a kézmüiparosoknál történő beszerzések tulmagas értékhatára* tekintetében. Az értékhatár beszerzéseknél *5000*, épitkezéseknél *20.000 pengő.* A versenytárgyalásokon elért árakat illetően általánosságban *a javaslat által kontemplált rendszert* fogadják el a fővárosi üzemek, egyikük sem foglal állást az egyes ipari érdekképviseletek által kivánt *középarányos rendszer mellett.*

A főváros a szakbizottság jelentését, nemkülönben az egyes üzemek által beküldött *hatvan különvéleményt* a legközelebbi hetekben felküldi a kereskedelemügyi miniszterhez, aki a főváros javaslatát állandóan sürgeti. Értesülésünk szerint a kereskedelemügyi miniszter *az uj Közszállitási Szabályzatot még februárban életbe kivánja léptetni.*

GAZDASÁGI ÉLET

Közmunka-körinterju a müszaki ügyosztályokban

Teljesen és tökéletesen megszünt az épitési engedélyek kérése — Gondosan készülnek a tavaszra az utépitési és csatornázási, továbbá a magasépitési ügyosztályok

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosi reform-törvény körül kavargó áradat a *legsulyosabb kihatással* van a városházi adminisztrációra is, amely az izzó atmoszférában ha el is végzi mindennapi teendőit, *a holnapra már gondolni is teljesen képtelen.* A városházán megállt minden terv, előkészület és munka: és éppen azokban a napokban, amikor a téli hónapokban kiéhezett iparos- és vállalkozótársadalom *epedve vár* azokra a csekély közmunkalehetőségekre, amelyek minden esztendőben január utolsó napjaiban már *tökéletesen előkészitve várták a végrehajtást.* Az *Uj Budapest* munkatársa végiginterjuvolta a mérnöki ügyosztályokat, hogy *illetékes helyekről szerzett értesülések alapján* helyzetképet adjon a tavaszi közmunka-lehetőségekről.

Az

ut- és csatornaépitési ügyosztályban

— mint azt az *Uj Budapest* legutóbbi számában jelentette — *teljesen elő vannak készitve* a porolajozási, a kerületi kövezet-karbantartási, a kőszállitási és az aszfaltjavitási versenytárgyalások. Ugy volt, hogy *ezen a héten már napvilágot is látnak* az ajánlati felhivások, elsősorban a makadám-utak olajjal való portalanitására vonatkozó hirdetmény. A zavaros politikai helyzet következtében azonban *a versenytárgyalások meghirdetése egyelőre elmaradt* és igy február első napjaiig *nincsen közmunkalehetőség* az ut- és csatornaépitési ügyosztályban.

Az ut- és csatornaépitési inségmunkák közül *kettő maradt a tavaszra*, két makadám-munka: a *Törökvész-ut* és *Gábor Áron-ut kiépitése*, egyenkint mintegy *százezer-százezer pengő költséggel.* Ennek a két inségmunkának az elvégzését eddig *kisajátitási nehézségek* gátolták, amelyeket csak *a legutóbbi hónapokban sikerült eliminálni.* Több kisebb jelentőségü inségmunkának a befejezése *szintén a tavaszi hónapokra marad.* Rövidesen dönteni kell atekintetben is, hogy *a kilencmilliós inségmunka keretből fennmaradt 600.000 pengőből kezdeményezzen-e a főváros ujabb hitelmunkákat*, tekintettel arra, hogy az inségmunka eddigi rendszerét nem óhajtja fenntartani a polgármester. Ebben az irányban a döntés szintén február havában várható.

A

magasépitési ügyosztályban

a hosszu betegségéből felgyógyult *Wossala* tanácsnok irányitása mellett *élénken folynak a tavaszi közmunkálatok előkészületei.* Az ügyosztály ellenőrzi a *pezsgőfürdő* épitését, készíti a lágymányosi előljáróság céljaira megvett Verpeléti-uti ház átalakitási munkálatait, előkészül a *Rudasfürdő átalakitására.*

A tatarozási munkálatokat illetően folyamatban van *az iskolák igénylése.* A különféle tatarozási munkálatok bejelentésére az egyes iskolák részéről eddig több mint *kétezer akta futott be a magasépitési ügyosztályba.* Megkezdődött a *kórházakban szükséges* tatarozási munkálatok bejelentése és összeirása is. Ezek a tatarozások, főleg a belsők, természetszerüen *csak a nyári szünetben* végezhetők el, főleg az iskoláknál. Amint azonban a fagy felenged, Wossala tanácsnok elgondolása szerint *egyes külső tatarozási munkálatok már meg fognak indulni*, hogy az iparosok állandóan foglalkoztatva legyenek.

A

városrendezési ügyosztály

az épitkezéssel foglalkozó iparokat illetően *a legsiralmasabb képet mutatja. A magánépitési tevékenység tökéletes megszünését* illusztrálja az épitési engedélyek iránti kérvények hiánya. Uj épitkezés engedélyezése iránt *heteken át nem nyujtanak be egyetlen kérelmet* ujesztendő óta a fővároshoz, holott más években ilyenkor *már a tavaszi épitkezési szezon lendületét* mi sem jellemezte jobban, minthogy *munkával volt tulhalmozva* a magánépitési albizottság és az ügyosztály magánépitési alosztálya.

A városrendezési ügyosztályban az az általános vélemény, hogy amennyiben a legrövidebb időn belül *nem történik intézkedés az adómentesség meghosszabbitása kérdésében*, katasztrofális lesz az idei tavasz az épitkezéssel foglalkozó összes iparágakra. Az ügyosztály természetszerüen *nem foglal állást a rendkivüli házadómentesség kiterjesztésének miként je irányában*, egyszerüen megállapitja, hogy az épitkezési tevékenység *apró átalakitásokra és belső tatarozásokra zsugorodott össze*, a szó szoros értelmében sporadikus jelenséggé vált egy-egy uj épitkezés engedélyezése iránt benyujtott kérvény.

A Tabán rendezését illetően a városrendezési ügyosztály *erősen tevékenykedik*, bár a zavaros várospolitikai helyzet következtében bizonytalan, hogy *az illetékes tényezőknek mikor fog eszébe jutni a tabáni probléma.* Az ügyosztály, kapcsolatban a most lezárult kiállitással, a tervekből tervezetet készit. *Hol legyen a fővonal? Hol kezdődjön a villa-rayon?* Milyen legyen a *beépitettség?* — ezek a kérdések foglalkoztatják az ügyosztályt, amely egyelőre azt sem tudja, hogy *a Fővárosi Közmunkák Tanácsa nem fogja-e egyetlen tollvonással eltörölni az ő tervezetüket, homlokegyenest ellenkező elveket állitván fel, mint az legutóbb a Rudasfürdő esetében is történt.*

A Kereskedelmi Bank mérlege. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* igazgatósága e hó 22-én *Weiss* Fülöp elnöklete alatt ülést tartott, amelyben megállapitotta, hogy az 1933. üzletév 3,357.162.49 P tiszta nyereséggel zárult az előző évi 4,546.817.71 P-vel szemben. A nyereségáthozattal együtt a nyereség 4 millió 686.746.94 P, mig az 1932. üzletévben 5,544.188.52 P volt. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően több, már lebonyolitott üzlet nyereségének elszámolása ezuttal is későbbi időpontra tartatott fenn. Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a február 6-án délután fél 5 órakor megtartandó 92-ik rendes évi közgyülésnek javasolni fogja, hogy az 1933. évi osztalék kifizetésére 1,500.000 P, vagyis *részvényenként 3 P* (tavaly 4 P) fordittassék, továbbá, hogy a rendes tartalékalap — ugyanugy, mint a mult évben — 1,000.000 P-vel, az intézeti épületek értékcsökkenési alapja 200.000 P-vel, az alkalmazottak jóléti intézményei pedig 60.000 P-vel javadalmaztassanak, mig az 1934. üzletévre 1,356.044.19 P nyereség vitessék elő, szemben a tavalyi 1,329.584.45 P-vel.

Jan. 28-án és febr. 2-án
d. u. ½3 órai kezdettel
Ügetőversenyek

Uj kiirások:

Lábbelik elkészitésére és szállitására a székesfőváros közigazgatási altisztjei, takaritónői, hivatásos tüzoltói legénység és javadalmi őrség stb. részére. Határidő: 1934. évi január hó 29. (hétfőn) délelőtt 11 óra.

A Fővárosi Cirkusz bérletére. Határidő: 1934. évi február hó 5. délelőtt 9—11 óra.

250	drb	különféle	méretü	keményfa-
300	„	„	„	III. osztályu
350	„	„	„	IV. „
400	„	„	„	V. „
500	„	„	„	VI. „
500	„	„	„	VII. „

fenyőkoporsó,

40 „ I. o. magasállásu, babérlevél diszszel és 6 fogantyuval ellátott, ugynevezett V. 36.,

20 „ alacsonyállásu, gyöngystábos, ugynevezett A. 55. érckoporsó, valamint

30 „ hozzávaló fejüveges érchetét,

400 „ V. osztályu kivert, organtin, egyszerü nyomással,

400 „ IV. osztályu sima lustrin arany vagy ezüst nyomott,

350 „ III. osztályu kétfodros lustrin arany vagy ezüst nyomással,

200 „ II. osztályu kétfodros tullomine, selyem himzett,

150 „ I. osztályu kétfodros Chrystalin selyem brokát szemfedelek szállitására a Községi Temetkezési Intézet részére. Határidő: 1934. évi február hó 5-én d. e. ¾11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi február hó 14-én d. e. 11 óra.

Portalanitási munkálatokra a főváros mintegy 700.000 m³ makadám ut területe részére. Határidő: 1934. évi február hó 28-án (szerdán) d. e. ½11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Hajnal Imre
okl. mérnök,
kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38-6-93

Ahány fillérrel
drágább a Tungsram izzólámpa, mintegy ismeretlen silány gyártmány, annyi pengőt takarit meg áramfogyasztásán. A modern Tungsram lámpán a fényteljesitmény nagyságát lumenegységekben feltüntetjük
Csak lumenjelzésü izzólámpát fogadjon el.
TUNGSRAM

ALTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 5. szám

Budapest, 1934 február 3

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi N[illegible]nyvtár,
Bpest, VIII. [illegible]zky-u.1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tulérzékenység

Tulérzékenység alatt a tudomány a szenzibilitásnak azt a fokát érti, amely már nem a rendesnél fokozódottabb ingerlékenység, hanem a külső behatások iránt beteg idegességben megnyilvánuló ellenszenv. Ebben a növényvilágban mimózaszerüségnek nevezett tulérzékenységben szenved a tisztelt kormány minden olyan hanggal és véleménynyilvánitással szemben, amely a fővárosi reform-törvényre vonatkozik, tekintet nélkül arra, hogy a megnyilatkozás tiszteletreméltó magánvélemény, ártalmatlan ujságcikk, vagy az alkotmány megvédésére alakult szövetség határozata-e.

Efajta tulérzékenységi tünet a rendőrség azon intézkedése, amelylyel betiltotta szerdán este a Nemzetpolitikai Társaságnak a fővárosi autonómiával foglalkozó előadását. A betiltás indokolása teljesen formai: nem a szabályos határidőn belül jelentették azt be a rendőrségen, lényege azonban mindenesetre egy ideges türelmetlenség, mintha egy kizárólag jobboldali, tehát minden radikális, felforgató gondolattól mentes, törvényes jogszabályok alapján müködő ifjusági egyesületnek saját tagjai számára tartott szemináriuma is veszedelmes lehetne akár politikai, akár erkölcsi, akár nemzetvédelmi okokból. Vagy talán az előadás cime, amely a halálra itélt fővárosi autonómiáról akarta Nagy László dr. törvényhatósági bizottsági tag szavai nyomán informálni a társaságot, volt szálka az illetékesek szemében és helyesebb lett volna a Nemzeti Szinház valamelyik kitünő müvészével elszavaltatni azt a költeményt, amely a száraz ágon, hallgatag ajakkal ülő madarak csüggedtségének oka iránt érdeklődik.

Kár a boszorkányoktól rettegni, amelyek nincsenek és ne menjen éjszaka az erdőbe, aki a kisértetektől fél. Kétségtelen, hogy a Keresztény Községi Párt és a fővárosi közgyülés ellenzéki pártjai együttes és hatalmas akciót inditottak a fővárosi reform-törvénynek a képviselőház előtt fekvő javaslata ellen. Ez a harc azonban szigoruan és minden vonatkozásban parlamentáris, tiszteli a törvényeket és az alkotmányt, amelynek védelmében indult meg, becsüli önmagát, de ellenfelét, a kormányelnök urat is, akinek intenciói vitathatatlanul jóhiszemüek és tisztességesek és semmi körülmények között egyetlen vonallal sem fog ezen küzdelmében letérni az alkotmányosság és a fennálló törvények tisztelete, de még a jóizlés utjáról sem. Nincs szüksége demagógikus eszközökre, mert harcában kezdettől fogva a népszerüség és a milliós főváros minden polgárának együttérzése kiséri. Nem szorul lovagiatlan fegyverekre, ezt nem engedi meg egyik küzdőfél gentleman-mivolta sem, viszont tudva tudja, hogy ez a küzdelem csak egyetlen porondon: a parlamentáris tényezők fórumán dőlhet el.

Ezért felesleges zártkörü előadásokat betiltani, szükségtelen félreverni a harangokat, nincs itt semmi veszedelem, csak árnyék a falon, amely csendes és ártalmatlan, bár ismételi a hires babiloni jóslatot. Gyógy-javallat: A tulérzékenységnek az orvosok szerint nem a külső behatásoktól való tartózkodás, hanem az idegesség más módon való csillapitása a módszere.

Előbb kiskorusitani, azután gondnokság alá akarja helyezni a kormány Budapestet

Petrovácz Gyula: Budapest megrendszabályozása mindig népszerü mentőöv volt bukófélben levő kormányok számára — A Keresztény Községi Párt éles állásfoglalása a reform-törvény sérelmes szakaszaival szemben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A fővárosi reform-törvény ellen minden fronton megindult a küzdelem. A képviselőház *csak február közepén ül* ismét össze, de *az egyesitett közjogi és közigazgatási bizottság* már csütörtökön megkezdte a kormány fővárosi reformjavaslatának megvitatását. A városházi pártok részéről az uj fővárosi reformtörvény ellen inditott küzdelmet az *Alkotmányvédő Szövetség* irányitja, amely vitarendező bizottságot küldött ki és egyben azt is elhatározta, hogy *a különböző pártok részéről benyujtott inditványokat és módositásokat a harc egyöntetüségének biztositása érdekében összeegyezteti.* Az Alkotmányvédő Szövetség a harcot az *autonómia megszüntetésének megakadályozására* koncentrálja, de természetesen folyik a küzdelem az *egyes kevésbé jelentős, de mégis számottevő rendelkezések módositása érdekében is.* A fővárosi reformtörvény ellen megindított küzdelemmel kapcsolatosan a Keresztény Községi Párt álláspontját

Petrovácz Gyula,

aki az Alkotmányvédő Szövetség munkájában tevékeny részt vesz, a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— A Keresztény Községi Párt minden egyes tagja tisztában van ma már a kormány *igazi szándékaival*, amelyek a fővárosi reformtörvény mögött meghuzódnak. Átolvasva a javaslatot, világossá vált, hogy

lényegileg nem a jelenlegi fővárosi törvényt akarja a kormány megreformálni, hanem — a törvényhatósági tanács megszüntetésére vonatkozó rendelkezés kivételével — kizárólag arról van szó, hogy a kormány a maga befolyását a városházán intézményesen akarja biztositani.

Még a törvényhatósági tanács megszüntetése is *ennek a gondolatnak a folyománya*, mert hiszen a felhozott argumentumok kivétel nélkül *politikai természetüek*, amennyiben azt akarják igazolni, hogy a *törvényhatósági tanács azért nem felelt meg a hozzá füzött várakozásoknak, mert tulzott politikai befolyások alatt müködött.*

— Felpanaszolják például, hogy a törvényhatósági tanácsban a *pártok legtekintélyesebb exponensei foglaltak* helyet, amiből azt a következtetést vonták le, hogy *nem a polgármester* intézkedett, hanem *a tanács*, vagyis *a tanácson keresztül a városházi pártok.* Ez az indokolás természetesen nem helytálló, amit egymagában az a tény is bizonyit, hogy *az egész ellenzék is szembenáll a kormány reformtörekvéseivel, nemcsak a Keresztény Községi Párt.* Az ellenzékről nem lehet állitani, hogy a törvényhatósági tanácsban a *maguk pártérdekeit tudták volna érvényesiteni* a polgármesterrel szemben. De egyébként is számtalanszor fordult elő, hogy

az ellenzéki pártok részéről előterjesztett inditványokat a többség magáévá tette, ami azt bizonyitja, hogy a városházi ügyeket nem pártpolitikai alapon kezelte a tanács.

Nagyobb jogosultsággal hangoztatják kormánykörökben a törvényhatósági tanács ellen azt a vádat, hogy nem *engedett vakon a kormány kivánságainak.* Sokszor voltunk

kénytelenek megtagadni a kormány anyagi természetü kivánságainak a teljesitését, vagy ha teljesitettük is valamelyik kivánságát, olyan kritikával kisértük, hogy az a kormányra nézve nem volt kellemes.

Érvül hozták fel, hogy a *törvényhatósági tanács beiktatása megfosztotta a közgyülést a letárgyalásra váró ügyek alapos ismeretétől.* A kormánynak ezzel az érvével szemben áll az a tény, hogy *minden fontosabb kérdés a közgyülés elé kerül.* És a közgyülés minden egyes tagja *részletes ismertetést* kapott kézhez, tehát módjában állott a döntésre váró előterjesztéssel *alaposan megismerkedni*, már csak azért is, mert a megelőzően lefolyt tanácsi vita során *minden fontosabb részletkérdés tisztázódott.* De hogy áll ez a kérdés a *vidéken?* Az alispáni jelentéshez való politikai hozzászólás után általános szokás, hogy *a napirend többi négyszáz pontját hozzászólás nélkül fogadják el a hazasietö megyebizottsági tagok.* Itt inkább lehetne a tárgyismeret hiányáról panaszkodni, mint a fővárosnál.

— A reform-törvény benyujtását nem lehet mással magyarázni, mint azzal, hogy

Budapest megrendszabályozása mindig népszerü mentőöv volt bukófélben levő kormányok számára.

Sajnos, a parlamentben él az a *mentalitás*, amely Budapestnek nem barátja s amely mindig szivesen látja, hogy *Budapestet, a magyar kultura diszét megalázzák, degradálják, kiskorusitsák, vagy megrendszabályozzák.* Ha a kormánynak sikerült volna a városházán a maga befolyását érvényesiteni, akkor ez a javaslat nem született volna meg. Ha a *tattersalli kudarc* nem érte volna a kormányt, akkor a főváros törvényhatósági tanácsa *továbbra is megmaradhatott volna.* Azok a pénzügyi szempontok sem helytállók, amelyeknek az előtérbe tolásával *egyszerüen gondnokság alá akarja helyezni a kormány Budapestet.* Köztudomásu, hogy

a főváros pénzügyi helyzete kifogástalan volt mindaddig, amig a kormány intézkedései a főváros háztartásának pénzügyi egyensulyát fel nem boritották.

A főváros vezetősége minden vonalon igyekezett *takarékoskodni, amennyire ez csak lehetséges volt, amit ugyanazokról, akik most ebben a tekintetben reformokat kivánnak, egyáltalán nem lehet elmondani.*

— A reform legsulyosabb része az, amely

az üzemi igazgatásra

vonatkozik. A reform-törvény szerint az üzemekhez *mindenkinek van köze, csak a főváros polgárságának nincsen.* A főváros vagyonával, a főváros értékeivel, az üzemekben fekvő óriási tőkével és energiával mindenkinek jogában áll rendelkezni, csak magának *a székesfőváros polgárságának nem.* Nem a főváros polgárságának az akarata állitja a főváros élére az üzemigazgatót. *Az üzemigazgató nem is függ* egyetlen autonóm szervtől sem. Az *üzemi tanácsban*, amelynek nyolc tagja lesz, az autonómia csak négy taggal kap képviseletet és határozatait nem tartoznak figyelembe venni sem a tisztviselők, sem az üzem vezetői, viszont

a kormány által kiküldött ugynevezett kormánybiztosnak nyepozvolim joga lesz minden határozattal szemben.

A belügyminiszter a kormánybiztoson keresztül *nemcsak felügyel az üzemre*, nemcsak ellenőrzi az üzem gazdálkodását, hanem *maga veszi kézbe az üzemvezetést is.* Az üzemet *megszervezett spiclirendszer* veszi körül *szakértők* ürügye alatt. A kormánynak nem elégségesek a főváros szakértői, hanem még külön szakértő-gárdával kivánja akadályozni és megnehezíteni az üzemek közérdekü munkáját.

— A reform-törvénynek legominózusabb szakasza a 22. §, amely lehetővé teszi *a törvényhatósági bizottság föloszlatása esetében kormánybiztosnak a kiküldését*, aki a közgyülés összes jogait a maga személyében gyakorolja, tehát *az autonómiát bármely percben felfüggesztheti.* Ez a szakasz váltja ki *a legnagyobb felháborodást.* A legélesebb küzdelmet inditjuk meg e szakasz eltörléséért. A másik szintén végtelenül sérelmes szakasz a 25. §, amely *a belügyminiszter egyelőre titokban tartott tervezetének a végrehajtását teszi kötelességévé a főpolgármesternek.* Arról, hogy

mi ez a tervezet, milyen keretek között mozog, melyek a határai, mi a tartalma, mi az indokolása, semmiféle felvilágositást sem nyujt sem a reform-törvény, sem a hozzá füzött hivatalos indokolás.

Ellenben tény az, hogy e tervezet végrehajtásánál a főpolgármesternek *teljesen szabad keze van*, mert a mellérendelt véleményező 11-es bizottság véleményét *egyáltalán nem tartozik respektálni* és határozatai ellen semmiféle jogorvoslatnak sincsen helye.

— Mindezek alapján *nekünk oda kell törekednünk* — fejezte be nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — hogy az ugynevezett szanálási tervezetre

nézve *megfelelő felvilágositásokat kapjunk.* Meg kell tudnunk, *milyen szándékokkal* közelit a kormány a fővároshoz.

Az autonómia maga is el tudja végezni a fővárosra váró feladatot és nincs ok arra, hogy a bajok elháritásánál, ha vannak ilyen bajok, az autonómia maga közre ne müködhessen.

Ezt azonban *nem tudjuk diktatórikus formában elképzelni,* csak *alkotmányos keretek között.* Konkluzióként a magam részéről csak annyit mondhatok, hogy

nem esem kétségbe, jöhet bármilyen törvény, az eddigi városházi erőtényezők sulyát lényegesen megváltoztatni nem lehet.

A kormány fővárosi vonatkozásban máris *sulyos sebeket* kapott és igy nem hiszem, hogy módja lesz a reform-törvénybe fölvett intézkedések eredményeit élvezni. *Jön majd egy uj belügyminiszter és hoz egy uj fővárosi törvényt...*

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vallalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenféle ruhaknak
FÉNYTELENITÉSÉT
egy évi **jótállással** vállalja. Vidékre is szállit
Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18.
Tel: 52-0-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 36.
Belvárosi Kavéház mellett

Béke a Rudas-fronton

A hidfő kiszélesitésével oldják meg a reuma-szálló csend-problémáját

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, mint a fővárosnak városrendezési kérdésekben felettes hatósága, tiltakozott az ellen, hogy a Rudas-fürdő előtti rakpartról a közlekedés a reuma-szálló megépitése kapcsán az alsó rakpartra telepittessék át. A polgármester a Közmunkák Tanácsának ezen állásfoglalása következtében a törvényhatósági tanács ezévi első üléséről a nagyfontosságu problémát kénytelen volt levenni, kockáztatva, hogy letelik a késedelmeskedés következtében *az épitkezés tényleges megkezdésére kitüzött az a márciusi időpont*, ameddig a kereskedelemügyi miniszter vállalta a reuma-szálló megépitésére szükséges kölcsön megszerzését. Időközben *tárgyalások indultak meg* a főváros és a fővárosi közmunkatanács között az ellentétek kiküszöbölésére a Rudas-kérdésben. Ezekről a tárgyalásokról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Azok a megbeszélések, amelyek a fővárosi közmunkák tanácsának sérelmes határozatát illetően *Rakovszky* Iván, a közmunkatanács elnöke és *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője között folyamatban vannak, *a legjobb reménnyel kecsegtetnek.* Attól, hogy kifogyunk az időből és nem fogjuk megkapni a szükséges 950.000 pengős kölcsönt, nem kell tartani, mert

a kereskedelemügyi miniszter azon az állásponton van, hogy nem a főváros hibája, ha márciusban nem kezdődnek meg az épitkezések

és kijelentette *Fabinyi* Tihamér dr., hogy a márciusi terminus *nem olyan fix*, hogy annak be nem tartása *az épitkezési kölcsön elejtését vonná maga után.*

— Ami most már a szóbanforgó tárgyalásokat illeti, a főváros vezetősége *bebizonyitotta a Közmunkák Tanácsának*, hogy

olyan szanatóriumot, mely előtt naphosszat autók és társzekerek dübörögnek, háta mögött pedig a villamos csilingel, elképzelni nem lehet,

mert a betegeknek *csendre és nyugalomra* van szükségük. Viszont a hidfő forgalmát *azzal nem lehet még jobban megterhelni*, hogy *a felső rakpart teljesen elzáratik a kocsiforgalom elől.* Olyan megoldást kell tehát találni, amely *az épülő szálló csendjét is biztositja, másrészt közlekedési szempontból sem szárnyalja tul a budai hidfő teherbiró képességét.*

— Az első gondolat az volt, hogy a Rudas előtt

a föld alá kell süllyeszteni a villamospályát és efölött létesiteni a kocsiutat.

Ezt a legmegfelelőbb megoldást azonban *el kellett ejteni*, mert az *tuldrága lenne.* A szakértők véleménye szerint a problémát másképpen, mint

az Erzsébet-hid budai fejének megfelelő kiszélesitésével megoldani nem lehet,

amikor is *megvan a remény* arra, hogy

az igazgatósági épület és a kazánház egyidejü lebontásával annyra kiszélesedik az utvonal, hogy a felső rakpart kocsiutjellegét meg lehet szüntetni.

Már folynak a számitások a hidfő kiszélesitésének *költségeire vonatkozóan* és ha ez megtörténik, a Közmunkák Tanácsának *előzetes jóváhagyó intézkedése kapcsán* a polgármester *a törvényhatósági tanács elé terjesztheti* a reuma-szálló épitésének ügyét.

A főváros győzelme a tejkartel ellen

Tilos a tejfiókokban élelmiszert árulni

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester még a mult év áprilisában megállapitotta, hogy a tejvállalatok fiókjai, illetve tejárusitó boltjai *nyilt árusitási üzletek*, miért is ezekben az üzletekben *helyben való fogyasztásra* élelmiszereket kiszolgáltatni tilos. A polgármester felhivta a kerületi előljárókat, hogy őrizzék ellen, vajjon a tejfiókokban és tejárusitó boltokban szolgálnak-e fel élelmiszercikkeket helyben való fogyasztásra, és azok ellen, akik a cselekményt elkövetik, *a rendőri büntető eljárás megindítása iránt* a szükséges intézkedéseket tegyék meg. E határozat ellen az *Országos Tejgazdasági Szövetség* és az *Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ* felebbezéssel élt.

Most érkezett le a polgármesterhez a kereskedelemügyi miniszter leirata, amelyben a felebbezéseket, mint *meg nem engedett jogorvoslatokat* visszautasitja, azzal az indokolással, hogy a határozat *voltaképpen a közigazgatási szolgálattal kapcsolatos általános tájékoztatás*, amely véghatározatnak nem tekinthető és amely ellen *felebbezésnek helye nincsen.* Ami a szóban levő ügy érdemét illeti — folytatja a leirat — helyesen állapitotta meg a polgármester, hogy a *tejvállalatok fiókjai, illetve tejárusitási boltjai nyilt árusitási üzletek, amelyekben helyben való fogyasztásra élelmiszereket árusitani tilos.*

— Az a *visszásság* — mondja tovább a miniszter, — hogy a tejfiókokban és tejárusitó boltokban helyben való fogyasztásra berendezkednek, *rendkivül elharapódzott.* A szóban levő nyilt árusitási üzletekben ugyanis *nemcsak tejet és ehhez kenyeret vagy péksüteményt szolgáltatnak ki helyben való fogyasztásra*, ami a jogszabályok szigoru értelmezése szempontjából ugyan *szintén tilos volna*, amelyet azonban különösen a szegényebb néposztály érdekében nem lehet kifogásolni, hanem azt *semmi esetre sem lehet eltürni*, hogy kakaót, tejfelt, vajat, turót, sajtot és egyéb gyakran az üzlethelyiségben kifüggesztett *Fióküzleti fogyasztási árlapon* feltüntetett tejterméket, sőt a panasz szerint *teát, főtt tojást és rántottát* is kiszolgáltatnak.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

VÁROSHÁZI NOTESZ

EZEKEN A HIDEG ÉS KÖDÖS JANUÁRVÉGI NAPOKON önmagába dermedt a városháza, mintha minden élet megállt volna a hivatalokban, csakugy a Városház-utcai fronton, mint a Károly-körüti, vagy az előljárósági bürökban. Nincs is szükség már polgármesteri rendeletre, amely eltiltja a politizálást: a fásult kedélyeknek már mindegy, alig érdekel valakit az önkormányzat sorsa, maholnap már a saját jövendőjével sem törődik senki...

Ebben a fakó és fülledt téli hangulatban ült össze az Alkotmányvédő Blokk kedden délután a tanácsteremben, hogy felrázza álmos tunyaságából a magyar közéletet. Lesz-e visszhangja ezeknek a beszédeknek, vagy pusztába kiáltó szó maradnak: vajjon ki tudja, mit hoz, mit rejt a jövendő titokzatos méhe, mifajta csillagok fognak még ragyogni a felhős magyar firmamentumon?

*

EGYÉBKÉNT RÉMHIREKKEL VAN TELE a levegő, mindennapra akad közülök egy, amelyik azt ujságolja, hogy az uj törvény életbeléptetése kapcsán ilyen vagy olyan intézkedéseket fog hozni a kormány a fővárosi tisztviselők fizetésének nivellálására. Nivellálás alatt értendő, az az eljárás, amelynek során állitólag az állami tisztviselőkével azonos fizetési osztályokat létesitenek a fővárosi alkalmazottak számára. Arról is vannak egészen biztos értesülések, hogy a pénzügyminisztériumban már konkrét előkészületek is vannak a fővárosi tisztviselők fizetésének letörésére.

Az a hir járja, hogy amint az a megyéknél és a vidéki városoknál van, az autonómia összes tisztviselőit a megfelelő állami fizetési osztályba sorozzák. A kérdés csupán az, melyik a megfelelő fizetési osztály. A városházi bürökban azt számolgatják, hogy a főpolgármester a negyedik fizetési osztályban van, a főváros polgármestere is minden valószinüség szerint ugyanabba a fizetési fokozatba fog kerülni. Ezek szerint azután az alpolgármesterek lennének az ötödik, a tanácsnokok a hatodik, a főjegyzők a hetedik fizetési osztályban és igy lejebb. Bizony szomoru, nagyon szomoru kilátások!

*

A REFORM-TÖRVÉNY TERVEZETE egyébként számtalan példányban forog közkézen a városházán és ma már szinte mindenki könyv nélkül tudja az őt illető rendelkezéseket. Természetesen azok a paragrafusok forognak elsősorban közkézen, amelyek a tisztviselőtársadalmat közelebbről érintik. Ezek között azután vannak apróbb örömek és féltékenykedések egyaránt.

Igy például kimondja az uj törvény-tervezet, hogy az árvaszéki elnököt a jövőben életfogytiglan választják, viszont a jelenlegi elnök megválasztása is életfogytiglaninak tekintendő. Vagyis Csorna Kálmánnak, az árvaszék jelenlegi tudós és érdemes vezetőjének a legközelebbi általános választások során nem kell ujból a közgyülés választása alá esnie. Ez a paragrafus éppen Csornát illetően ténylegesen semmi előnyt nem jelent, mert nem lehet a törvényhatósági bizottság olyan alakulását elképzelni, amely őt nem választaná ujra, feltéve természetesen, hogy a kiváló Csorna Kálmán saját akaratából el nem hagyja a fővárosi pozicíót — egy egyetemi katedra kedvéért.

Öröme van a könyvtári szaknak, mert a tervezet szerint a könyvtár-igazgatót a jövőben a közgyülés választja, mig egyéb magasabb rendü impériumot gyakorló hivatalvezetőket is a polgármester vagy a főpolgármester nevez ki, amely körülmény a könyvtári direktor nagyraértékelését foglalja magában.

Végeredményben azonban ezek az apró örömök csak cseppek az ürömnek abban a végtelen tengerében, amelyet a törvény tervezete az önkormányzat és az önkormányzati tisztviselők számára jelent...

*

TÖBB OLDALRÓL AZT A KÉRDÉST intézték hozzánk, miért nem foglal állást a fővárosi reform-törvénnyel szemben a fővárosi tisztviselők hivatalos testülete, a Nemzeti Szövetség. Ezt a feleletet kaptuk:

— Mióta a miniszterelnök testvéralakulatunkat, a Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségét forradalmi alakulatnak nevezte, kétszeresen vigyáznunk kell arra, hogy állásfoglalásunk ne tünjék fel tulerélyes cselekedetnek. A jelen esetben a helyzet az, hogy szavunkat nem hallaná meg senki, hiába szállanánk perbe a magasabb hatalmakkal. Ezért: inkább semmit sem csinálunk...

*

VAJNA EDE TANÁCSNOK nyugdijazási aktája elkészült és azt a legközelebbi tanácsülés fogja tárgyalni.

*

HERMANN SÁNDOR DR. GYÁMI ÜGYÉSZ a maga külön jogügyi személyzetével helyiségileg is elvált a tiszti ügyészségtől és külön szobákat kapott a városháza Károly-körüti részének második emeletén. Poétikus találkozása a véletleneknek: a városháza udvarának virágos akácai fognak az ablakon beviritani azokba a szobákba, ahol az árvaszék sorsát sok szivvel és melegséggel intézik...

*

ORVOSI BULETINEK a városházi betegfrontról:

Bódy Tivadar nyug. alpolgármester állapotában lényeges javulás állott be. Balatonfüredről hazajött és a svábhegyi szanatóriumban ápolják.

Remete Viktor tanácsjegyző felesége könnyebb torokmütéten esett keresztül.

Kőhalmy József dr., a Beszkárt vezértitkára sulyos influenzával fekszik lakásán.

Krencsey Géza müszaki főtanácsos, aki néhány héttel ezelőtt sulyos vakbélmütéten esett keresztül, ujabb kisebb operáció végrehajtása céljából ismét bevonult az egyik fővárosi szanatóriumba.

A reform-törvény és az üzemek

A kormány tervezete jelentékeny mértékben megdrágítja a fővárosi üzemek igazgatását — Szőke Gyula dr. éles nyilatkozata a törvényjavaslat üzemi vonatkozásairól, amelyek indokolatlanul és mélyen sértik az önkormányzatot és az üzemek speciális kereskedelmi érdekeit és üzleti titkait

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A politikai megnyilatkozások során, amelyek a fővárosi reform-törvény tervezetének nyilvánosságra jutása kapcsán történtek, mindezideig figyelmen kivül hagyták a reform-törvény üzemi gazdálkodási célkitüzésének megvitatását. Az alábbiakban ezt a hiányt igyekszik pótolni az *Uj Budapest*, amidőn megszólaltatja *Szőke* Gyula felsőházi és törvényhatósági bizottsági tagot, a Keresztény Községi Párt egyik legkiválóbb üzemi szakértőjét, aki ugyis, mint a törvényhatósági tanács által annak idején az üzemek racionalizálására kiküldött bizottság elnöke, mindenképpen hivatott arra, hogy *a maga szakértő és okos véleményét* nyilvánitsa. A felvetett kérdésre

Szőke Gyula

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A fővárosi törvény megalkotói — mondotta *Szőke* Gyula — annak idején gondoltak az üzemekre is, amikor annak 87—91. §-aiban az üzemek célját, szabályzatai alapvonalát, igazgatóságát, alkalmazottai létszámát és hatáskörét, valamint a müködés formáját megszabták. Nem mondom azt, hogy *itt nem történt mulasztás*, amikor a város vezetősége *többszöri sürgetés dacára a szabályzatot meg nem alkotta és ennek hiányában az alkalmazottak létszámát, hatáskörét, az igazgatóság jogait és az üzem müködési módját meg nem állapitotta.* Azonban

a törvényhatóságot magát mulasztás nem terheli.

A közgyülés által 1933-ban kiküldött *üzemvizsgáló bizottság* a mai kor helyes elgondolásának megfelelően még 1932-ben beterjesztette a javaslatát, melyben nemcsak az egyes üzemek és mühelyek fenntartásáról, megszüntetéséről, vagy átalakitásáról döntött, de annak XI. és XII. pontjában *az anyagbeszerzés, az anyag és pénzkezelés megfelelő egységes szabályozását is sürgeti*, valamint sürgeti a személyzeti státus, a fizetések és nyugellátások mielőbbi egységes rendezését is, *hogy mindezekkel az üzemek és intézmények gazdálkodása a fővárosra gazdaságosabbá, gyakorlatiasabbá és olcsóbbá is* tétessék. A bizottság munkálatait a közgyülés *egyhangulag tette magáévá* és soron kivül terjesztette fel jóváhagyás végett a belügyminisztériumhoz, ahol az a hónapok hosszu során át hevert, amig végül apróbb módositásokkal kiadatott a vonatkozó belügyminiszteri rendelkezés.

— Ilyen körülmények között

nem vagyunk vádolhatók azzal, mintha az autonómia nem felelt volna meg az adófizető polgárság várakozásának, vagy a törvény rendelkezésének.

Voltaképpen *az uj törvényjavaslat sem javitaná a helyzetet.* Mert az, hogy az üzemigazgatóság helyett *üzemi választmány*, az üzemigazgatók helyett *üzemvezetők* fognak müködni és hogy a felügyeletet tanácsnok helyett *kormánybiztosnak fogják nevezni*, a helyzetet nem javitja, ellenben *a gazdálkodást csak drágábbá teszi az*, ha az egyébként is fenntartandónak tervezett ügyosztályon kivül *külön kormánybiztosok fognak müködni*, akik mellé még *külön szakértőket* is fognak kiküldeni, akiknek a fizetése természetszerüen az üzemet terhelné. Különben is

naiv elképzelés, hogy javitani lehet egy üzem gazdálkodását azzal, ha oda külső szakértőket vonnak be tanácsadóul.

Ez lehet egyes esetekben jó, de általában *egy egész üzem életét a külső, nyilt vagy titkos konkurrensek tanácsára felépiteni, már magában hordja az eredménytelenséget.* Azért alkalmazzák az üzemvezetőt és annak a munkatársait, akik természetesen szakértők, hogy *azok egész életük munkásságát annak az üzemnek szenteljék és mentek lehessenek ama emberi gyarlóságtól, hogy az ott megtudott tényeket a saját üzleteikben felhasználják.* Viszont az üzem igazgatását végző üzemi választmány vagy igazgatóság azért van *az autonómia megbizottaiból*, akik a részvénytársasági üzemek kivételével mindenütt *nobile officiumként*, ingyenesen végzik a munkájukat, hogy az üzemvezetőség munkáját a gyakorlati élet szemével nézve, általános gazdasági tudásuk igénybevételével az üzem müködését a köz javára igyekezzenek hasznositani. Hogy ezek müködése talán egyes esetekben utólag *nem mindig felelt meg a legteljesebb igényeknek*, lehet az *igazgatóság összetételének a hiánya*, lehet a törvény helyes célzatának a keresztül nem vitele, de semmiesetre sem azért történt, mert *azt a kiküldött bizottságot nem választmánynak, hanem igazgatóságnak hivták és nem kaptak fizetést.* Éppen a minisztérium által gyakran emlegetett

vásárpénztári ügy is igazolja, hogy az autonómia igenis nemcsak meglátja a hiányokat, de le is vonja ennek a következményeit és ezzel szemben a felügyeletre hivatott minisztérium a számadásokat állandóan helybenhagyta, abelyett, hogy a rendelkezésére állott számszék és pénzügyi közegek révén a számszerüségben levő hibákat kiküszöbölte volna.

— Vagy akármely *más üzemet* nézzük is, ha egyes alkalmazottaknak tulnagy a fizetése, vagy tulsok a dologi kiadás,

mindig a kormánynak volt módjában az erre fenntartott közegek utján a megállapitást eszközölni és nem az autonómiának, mert a kormány számára az ellenőrző fővárosi számszék azonnal felállittatott, mig az autonómia számára a szükséges üzemi szabályzat és az igazgatósági jogkör éppen a kormány késedelmeskedése miatt máig sem adatott meg.

— Nem a *törvénymódositás* sürgős tehát, hanem a *törvény végrehajtása*, hogy az autonómia jogait gyakorolhassa is. Csak ha ez után meggyőződnék a kormány, hogy az autonómia *nem képes élni a jogaival*, állhatna elő a törvény módositásával, amire ugyan *még akkor sem lenne szükség*, mert a régi törvény is megadja a kormánynak a beavatkozási és rendelkezési jogot. Arról nem is beszélek, hogy ha gyakorlati szemmel nézzük a dolgokat,

eltekintve egyes tulmagas fizetésektől, az üzemi alkalmazottak jövedelme nem is olyan tulzott, hogy amiatt valami rendkivüli lépések volnának tehetők.

Egyik üzemnél *sem vagyok érdekelve*, még csak *rokonság utján* sem. De látom akárhány üzem életét. Az ott kifejtett munka nem nézhető az egyszerü közigazgatási hivatal szemével, aminthogy a Budapest székesfővárosi közigazgatás sem vehető egyenlőnek *a vidék közigazgatási életével.*

Az üzemek élete kereskedelmi munka, amely nem lehet beszoritva a hivatalos 5 vagy 6 órai munkaidőbe, aminthogy a legtöbb üzemnél nemcsak a vezetőemberek, de a kisebb alkalmazottak is éppen a munka sürgőssége, jósága és egyöntetüsége érdekében egész nap igénybe vannak véve.

Lehet akárhányszor ezeknek a munkáját *másokkal megosztani*, ezért javasoltam több helyen *uj munkaerő* beállitását, ami ismét *a kormány elhatározásán akadt meg*, de általában alig képzelhető az, hogy *egy kereskedelmi vállalatot napi pár órai munkával erkölcsi és gazdasági siker reményében lehessen vezetni.*

— Azonkivül a legtöbb közüzem nemcsak és elsősorban *nem nyerészkedés céljából* tartatik fenn, nagy közérdeket szolgál, ahol tehát állandóan a magasabb szempontoknak kell uralkodni, mindenkinek *állandóan készenlétben kell lenni* és igy ez a megfeszitett munka nem birálható el az egyszerü hivatalnok szemével. Készséggel állom, amit, mint *az üzemvizsgáló bizottság elnöke a bizottság nevében is előterjesztettem*, hogy az összes üzemek, intézmények és mühelyek minél jobb és gazdaságosabb müködése érdekében a helyes kereskedelmi kezelés utján vezetendők,

de csak az nyuljon hozzájuk, aki felülemelkedve a napi politika, főleg pedig a pártpolitika apró játékain, tisztában van azzal, hogy a fővárosi üzemek a köz célját szolgálják és azok fenntartása a fővárosnak bárminő politikai irányzat esetén is nemcsak a szükségletek kielégitését, de valósággal az életét is jelenti.

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Wolff Károly: A reform-törvény koncentrált támadás a főváros ellen!

A kereszténypárt teljes erővel küzd az Alkotmányvédő Blokkban a fővárosi önkormányzat megmentéséért

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Keresztény Községi Párt *száz százalékosan állja azon elhatározását*, hogy a belügyminiszter által a képviselőház elé terjesztett fővárosi törvényjavaslat ellen *minden alkotmányos eszközzel folytatja a küzdelmet.* A Keresztény Községi Párt országgyülési képviselő tagjai *valamennyien résztvettek* az Alkotmányvédő Szövetség keddi ülésén, amelyen *Petrovácz* Gyula, *Wolff* Károly és *Csilléry* András mondottak az önkormányzat védelmében beszédet. Megállapithatjuk, hogy a blokkban *számarányukhoz és egyéni tekintélyükhöz méltóan a vezető szerepet játsszák a Keresztény Községi Párt vezérei.* A három kereszténypárti szónok felszólalását az alábbiakban ismertetjük olvasó közönségünkkel:

Petrovácz Gyula

felfogása az, hogy

a novella nemcsak az alkotmányba ütközik, hanem sérti a főváros autonómiáját is.

Különösen sérelmes a kormánybiztosról és annak kivételes jogköréről szóló 22. §, továbbá a 25. szakasz, amely arról szól, hogy *a belügyminiszter a főpolgármesternek olyan tervezetet ad át, amelynek célkitüzéseit az egy éven belül megvalósitani köteles.* Ezekhez a tervekhez, illetőleg a tervezetben foglaltak megvalósitásához az *autonómiának semminő beleszólása nincs*, mert hiszen a főpolgármester a javaslat értelmében az autonómia akarata ellenére is keresztülviheti a rendelkezéseket. Sulyos ütközőpont a belügyminiszternek

az üzemekre vonatkozó rendelkezési joga is,

ami már csak azért is lehetetlen, mert a főváros közönsége, ha ez a rendelkezés érvénybe lépne, *mindennemü befolyását elveszti a saját üzemeire nézve.* A főváros e nagy értékeit nem igazgathatják olyanok, akik

végeredményben nem felelősek az autonómiának.

A javaslatnak ez a három legsulyosabb tétele, éppen ezért ezek megvalósitása ellen az Alkotmányvédő Szövetségnek minden erejével küzdenie kell.

Wolff Károly

kijelentette, hogy a lojalitás jegyében megállapitja, hogy az 1930. évi XVIII. törvényeikket, a régi fővárosi törvényt ő is és pártja is elfogadta, most tehát *az ellen nem akar harcolni.* Annál erélyesebben sikra száll azonban a mostani javaslat ellen, mert ez a javaslat a *főváros elleni koncentrált támadást bizonyitja.* Utólag derült ki, hogy

az 1930. évi fővárosi törvény nem is volt olyan rossz, az autonómiát megvédte, mert ha nem védte volna meg, akkor most nem kellene uj javaslat.

Az ajánlási rendszer a régi törvény intézkedése és bár elismeri, hogy azon javitani lehetne, most, amikor *a Führerrendszer van, erre aligha kerülhet a sor.* Nem lehet hetvenöt párt, mert ha hetvenöt felé oszlanának meg a vélemények, megszünnék a kooperáció lehetősége. Az Alkotmányvédő Szövetségnek harcolni kell a javaslat ellen, mert az egész sereg olyan intézkedést tartalmaz, amely sérelmes. A 11-es bizottság jogkörének kiterjesztése érdekében küzdeni kell, hogy meg legyen az a joga, hogy *sulyos esetekben rendkivüli közgyülés összehivását kezdeményezhesse*, amelynek felirati joga legyen.

Alkotmányos garanciákat kell kapni a főpolgármester kivételes hatásköre ellen

is és felesleges megszüntetni a tanácsot, mert hiszen a 11-es bizottság, amelyről ugy hirlik, hogy *létszámát 22-re akarják emelni*, ugyanazt a jogkört látná el. A törvénytervezet 22. szakasza eredetileg a kormánybiztosnak csak halaszthatatlan ügyekre szóló jogkörét kiterjesztette *a törvényhatósági bizottság teljes jogkörére.* Ezen változtatni kell.

A polgármesteri jogkör tulzott kifejlesztése csak ürügy, mert ezt az óriási hatáskört semmiféle polgármester sem tudja alaposan ellátni.

Megállapitja, hogy *a tervezet indokolásában semmi komoly alap nincsen.* Az Alkotmányvédő Szövetségnek a főváros autonómiája érdekében teljes együttmüködésben kell haladnia, *nem szabad keresni azokat a különbségeket, amelyek az egyes pártokat elválasztják egymástól.*

Csilléry András

a kerületi beosztással és a szelvényrendszerrel kapcsolatban megállapitja, hogy már az előző választásnál is

óriási nehézségek voltak a lakosság sürü költözködése miatt.

Egyes kerületek a választói névjegyzék megszerkesztése óta *elnéptelenedtek, mások lakossága megduzzadt.* A mostani névjegyzékkel a kormány képtelen lenne *a választást zavartalanul lebonyolitani*, mert *a választók hatvan százalékának nem tudná kikézbesiteni a választási igazolványt*, vagy csak igen körülményesen. Rá kell kényszeriteni nyilatkozattételre a kormányt, hogy

mikor szándékozik választatni és milyen rendszer szerint.

Az a felfogása, hogy csak egy uj választói névjegyzék készitése után kerülhet erre a sor.

Milyen legyen az uj Tabán?

Irta: WITTENBARTH GYŐZŐ

I.

Legnehezebb városrendezési problémánk, a Tabán rendezésének tervpályázata zajlott le a napokban. Nehéz pedig e probléma megoldása azért, mert *egy hegyekkel körülhatárolt völgyet kellene oly módon rendezni,* hogy annak egy része szervesen kapcsolódjék be a Gellért-hegy alatti fürdővárosrész keretébe és igy fővárosunk meglévő gyógyvizkincsének és fürdőinek megfelelő nagyvonalu továbbfejlesztését biztosithassuk, ugyanakkor azonban e területen nagyfontosságu közlekedési kérdéseket is helyesen kell megoldanunk. Elsősorban a nagyjából északról dél felé, Kelenföld felé vezet a Tabánon át egy főközlekedési utvonal, mely biztositja a Várhegy, a Rózsadomb és a Svábhegy lejtőin és a köztük lévő területen élő lakosság közlekedési lehetőségeit, egyrészt dél felé, másrészt kisebb részben az Erzsébet-hidon át az üzleti negyed centruma felé. Másodsorban egy részben *most kialakitandó főutvonal* vezet át rajta nyugat—keleti irányban, mely a Nap- és Gellért-hegy mögötti hatalmasan kiépült területet, a Németvölgyet és Sasadot, majd a most épitett Zólyomi- és Sashegyi-utak révén a Sashegy nyugati és déli erőteljesen fejlődő vidékét, valamint a Márton-, Széchényi- és Svábhegy nagykiterjedésü déli részeit — a legjobb lakótelepeket — van hivatva az Erzsébet-hidon át a Cityvel összekötni.

Minthogy a Gellérthegy és a Naphegy tömbje miatt ezen utvonaltól délre 1600 méterre, északon pedig csak 1500 méternyire vezet a város belsejébe nyugat felől villamos vonal, és északra a legközelebbi átvezető jármü-ut 900 méterre van, *e hatalmas és kialakulóban lévő lakótelepek részére a jövőben megfelelő méretü utat és villamosközlekedést kell létesiteni.* Erre vezetne egyébként a Svábhegy déli részére felvezető tervezett villamosvonal is.

E fontos közlekedési utvonalak természetesen *nem illenek bele egy gyógyfürdő-városrész keretébe,* melyek csendet kivánnának, *azonban ezek olyan adottságok, melyekkel a fontos városközlekedési érdekek miatt meg kell alkudnunk.*

E kérdések helyes összeegyeztetése, valamint a pályázati program kivánalma, mely a Fehérsas-téri és Czakó-utcai iskolákat, a tabáni és a görög keleti templomokat, a Bethlen-udvart és a Görög-u. 12. számu ház megkimélését kivánta meg, okozta főleg a pályázat nehézségeit. Különösen a görög templom és a Fehérsas-téri iskolának a tervezetbe való beillesztése okozott igen nagy nehézséget, ami éppen ezért sok esetben nem maradék nélkül sikerült. Voltak, akik *tultették magukat e nehéz problémák megoldásán* és egyszerüen elbontották az akadályokat. Persze ezek részére igy a feladat igen megkönnyebbedett.

A tervezéshez kiadott programban az összes tervezők mély megdöbbenésére a városfejlesztési bizottság következő kivánalma volt idézve: *„A Tabán ujjáépitésével szemben különleges fürdőpolitikai követeléseket nem kell támasztani.* Kivánatos azonban, hogy az ujjáépitéssel kapcsolatban a Tabánban fokozott lakásegészségügyi és városesztétikai követelések érvényesittessenek.“ Természetesen igen sok tervezőt befolyásolt e programpont első mondata, bár megállapithatjuk, hogy minden pályázó bizonyos mértékig tultette magát ezen közfelfogással ellentétes bizottsági határozaton és ezzel programellenessé is váltak.

Hiba volt az is, hogy *csak 3 hónap állt* e hatalmas pályázati munka elvégzésére rendelkezésre. Mindennek dacára a pályázat igen nagy sikerrel járt és igen szép gondolatokat és eszméket hozott az eredeti tervekkel szemben, ami *bizonyitja azt, hogy városrendezési kérdéseket nyilvános pályázat nélkül megoldani nem lehet, mert ezek oly fontos problémák, melyeket elsietni, egy-két hónapi késedelemért egy városrészt örökre nem a legtökéletesebben megépiteni nem szabad .*

Ugy az előzetes *Warga-,* mint az ettől kismértékben eltérő *ügyosztályi tervezet* ugyanis az egész völgyben igen nagymértékü szegély-beépitést alkalmaz, ami itt semmiképpen sem kivánatos. A fürdőtelep részére minimális területet, jóformán csak a Szent Imre-fürdőt kis kiigazitással veszik fel. Ebben, megbizottság érthetetlen döntése. És éppen ezért arra is jó volt e pályázat, *hogy ez elhamarkodott döntés helytelenségéről mindenki meggyőződhessék és Budapest fürdőváros déli fürdőcsoportjának és fürdősétányának a Gellért-rakparton való további kiképzése mellett a Tabán irányában való fejlesztés szükségességét is mindenki tisztán lássa.* Mert a fürdőváros fejlesztésének tervezésénél *nem a mai szükségletek* kielégitéséről van szó, melyek az elindulás kezdetén lévén, még természetesen nem lehetnek nagyobb méretüek, *hanem a jövőről,* a jövő igéretéről, melyet a megfelelő területek szabadonhagyásával és az ily irányu előrelátással kell a jövő lehetőségeit szolgálnunk.

A városrendezési pályázatoknélküli tisztázatlan kérdések kellőleg át nem gondolt városrendezés példáit láthatjuk a Tabánnal kapcsolatban is. A Bethlen-udvar megépitésével nemrégiben megrögzitették az Attila-körut szélességét 15 méterben. Az ügyosztály tervében már szükségét érezték ennek 20 méterre szélesitését, melyet a Bethlen-udvar földszintjének árkádos kiképzésével óhajtanának elérni. Természetesen joggal kérdezhetjük, milyen furcsa képet fog ezáltal nyerni az Attila-körut, ha egy uj hatemeletes épület 5 méterrel ugrik be az utca vonalába. Hasonlóan egy éve készitették el a Gellért-hegyen a Hegyalja-utat (Transzverzális ut) 5.88 százalékos emelkedéssel és mivel e fontos átmenő közlekedési utvonalon a közlekedés biztonsága miatt tul nagy a lejtője, az ügyosztályi terv 5.3, a Wargaféle és a többi terv jobbára 5 százalékosra óhajtja lesülyeszteni. Az uton felületi kezelésü makadámburkolat, betonalapra helyezett szegélykövezés, csatornázás, villanyoszlopok és villanyvezeték és faültetés készült, és most mindez a legmagasabb ponton 4—6 méter mély lesülyesztést nyerne. Milyen nagy kiadást lehetett volna előrelátással és *a pályázat előbbi megtartásával kikerülni.*

A Fehérsas-téri polgári iskola is ugy fekszik, hogy nem lehet megfelelően az uj uthálózatba beilleszteni, ezért az ügyosztályi terv az egyik frontját az uj körut vonalára épiti át.

Ezek után térjünk át az egyes tervpályázatok ismertetésére és birálatára:

Az I. dijjal jutalmazott terv Warga László müegyetemi tanár, volt székesfővárosi városépitési szakértő „Hegyenvölgyön“ jeligéjü terve. Igen nagy előnnyel indult a többi pályázóval szemben, mert az előzményekbe való bevonása révén az ügy minden részlete ismeretes volt előtte és az előzően felszólitásra adott tervére vonatkozó észrevételek révén, csak módositásokat kellett tervén eszközölnie. Ezzel szemben a többi pályázónak oly rövid időt szabtak a tervezéshez, mely a nagy munkával arányban nem állott. Ezen körülmények a többi pályázó részére igen nagy handicape-t jelentettek, amiért is *joggal kifogásolhatjuk, hogy terveit többek példájára nem versenyen kivül adta be,* amivel helyes eszméit éppugy érvényesithette volna, de a dijazását a hátrányban lévők részére biztositván, igazságot szolgáltatott volna.

Közlekedési rendszere: A Krisztina-körut folytatásában 32 méter széles villamossal biró főutat tervez, mely két szer törik meg és az Erzsébet-hid feljáró ivéhez van irányitva. A középen haladó villamos sinpárokat járdasávok választják el a kocsiuttól, aminek következtében a jármüpálya 6+6 m. szélességben van kiképezve. Ennek következtében a járda mellett álló jármüsor miatt az egész 32 m. széles *„főuton“ mindkét irányban csak egy-egy jármü haladhat.* Ha a teherforgalom az Attila-körúton bonyolódnék is le, ilyen utprofilozás az 1933. évben egy közlekedési főutvonalon elemi hibának számit. Holott közlekedési főutvonalon a szakértők szerint egy álló sor mellett legalább három jármü-pálya készitendő mindkét irányban. Mindezt a közlekedési szakbiráló nem vette észre és nem kifogásolta a birálatban.

A *Hegyalja-utat* 23 m. szélesre méretezi és 5% emelkedésre igazitja ki, közepén *igen helyesen villamospályát vezet át.* Leszögezhetjük, hogy e nagyfontosságu villamospályát még csak két tervben, a 18. sz. „Fórum“ és a 31. sz. „Anonymus“ jeligéjü tervekben találjuk meg, ami a pályázatok közlekedési részének nagy hiányosságait mutatja.

A Zita királyné-uti (budai Dunapart) villamos vonalat, még nagyobb kerülőt téve, az Apród-u. folytatásában és az uj főuton vezeti a hid felé. Ebből következőleg a Gellértfürdő-sétányon kiképzendő parkban szintben lehet csak a Gellért-téri villamosvonalat átvezetni. Ezáltal az egyetlen sikban fekvő fürdősétányt sem lehetne — a közlekedési utat a vizmentesitendő alsó és lefödött rakpartra vezetve — a közlekedéstől mentesiteni, holott ez a sétány volna az egyetlen, ahol a fenti módon a közlekedéstől teljesen elszigetelve lehetne egy igazi fürdővárosi parkot létesiteni. Ebből következik, hogy villamos közlekedésének irányitása e részen nem illik bele az egész Gellért-medencei fürdőkiképzés tervezetébe. E fontos kérdésre részletes birálat szintén nem terjeszkedik ki. Megállapithatjuk azonban, hogy *a Gellért-rakparton való fürdősétány kiképzése miatti módositandó közlekedés-elrendezés irányait a fővárosnak a tervezési programban körül kellett volna irni, aminek következtében sokkal eredményesebb és helyesebb irányba terelt pályázatok futottak volna be, mert igy a tervezetek közlekedési része levegőben lóg.*

Minthogy a hidfő ivhajlata után egy pontból indul ki a Hegyalja-ut villamossal, az uj főut villamossal és az Attila-ut és Döbrentei-utca felé irányuló teher- és gyorsjárműközlekedés és mindez összesen kb. 30 fokos hegyesszöggel válik el egymástól anélkül, hogy bármilyen térmegoldás a közlekedés irányitását rendszerbe foglalná, *e rész a tervezet legkényesebb pontja. A zavar és a fennakadás még nagyobb azállal, hogy az átmenő dunaparti forgalmat is erre irányitja* és hidról, valamint Rudas-fürdő felől közlekedő utszélen vezetett villamosoknak és e pályán haladó gyorsközlekedésnek (autóknak), ugyanitt kell az utközépen haladó *lassu teherforgalmat kereszteznie.* Minthogy a tervezet szerint e tér közlekedésének rendezésére megfelelő hely nem áll rendelkezésre, *itt létesülne Budapest második „Kálvin-tere“,* mely utóbb már helyesen megoldható nem volna. E térkiképzés illetve utbecsatlakozás még az ügyosztályi terven is helyesebben van megoldva, mert az egyes utak becsatlakozását eltolja és ezáltal a jármümetsződéseket nagyobb utra, nagyobb térre osztja szét. E nagy hibákat azonban a közlekedési birálatban felemlitve sem találjuk, ennek a következménye azután, hogy a birálóbizottság azon terveket, melyek ezen nagyfontosságu utelágazásokat helyesen oldották meg és emiatt az uj főutvonalat ivesen a görög templom körül vezették be a Döbrenteitérre, amivel bizonyos szépészeti szempontokat fel kellett áldozniok, nem értékelt kellően és a dijazás és helyezésekből jobbára kiestek.

A Gellért-hegyre felvezető utjai nagy emelkedésüek, az Erzsébet-hid felől 6%, a Szent János-tér felől 5.8% emelkedéssel birnak és amellett igen körülményes vezetésüek. Ez ut a Hegyalja-utból bal felé igen hegyes szögben ágazik ki és kellőleg felemelkedve, a Hegyalja-utat ferdén áthidalva a jobb oldalon közel 180 foknyi fordulatot tesz (ide csatlakozik be a Szent János-tér felől induló ut is) és igy ismét a Hegyalja-ut fölötti hidon halad át. E kétszeres áthidalás igen körülményes és erőszakolt utvezetést mutat.

Beépitései és térkiképzése: Meghagyja a Szent Imre-fürdőt az uj főutra való homlokzattal, részére azonban semmi parkot sem létesit. Központi fürdőigazgatósági és kaszinó-épületet tervez a tabáni háromszögben a 23.60 m. szintén igen kevéssé megfelelő helyen, mert megközelitése csak az épület mögötti utról lehetséges. Az épület az ut fölé csak 7.1 méterrel emelkedik, mert az utról tekintve mélyedésben fekszik. Igy a völgy felől 16 méter magas épület az utról teljesen elvész. A fürdőigazgatósági épület előtt egész az átvonuló főutig egy kuposan összeszükülő és gyalogközlekedésre alkalmas különféle szintekkel biró teret képez ki, melyre a főutvonalról egy 23 m. széles lépcsős uton át nyilik betekintés. E teret jobbról és balról gyógyszálló és fürdőszanatórium övezi, majd lentebb árkádos kiképzésü lakóházak. A szanatóriumhoz és gyógyszállóhoz egy-egy park tartozik.

Az uj körúton 19.50 méter magas épületeket tervez, mellékutcái 12 méterrel igen szükek. A Szent János-téren a Szent János-utca vonalán álló két házat az uj körúthoz képest a mai ferde vonalával hagyja meg, ami szinte elemi hiba. A Fehérsas-téri iskolát szintén ferde homlokzattal hagyja meg az uj körut vonalában és hogy e ferdeséget kiegyensulyozza, ama képtelenséget tervezi, hogy a körut tuloldalán hasonló ferdeséggel állitja be az előljárósági épületet. Képtelen gondolat, mert semmi olyan utca nem nyilik, amely e ferde elhelyezést indokolttá tenné. Már pedig az iskola ezen frontja 30.000 pengő költséggel az uj körut vonalára épithető át. A Czakó-utcai iskola előnytelen képének eltakarásául előtte egy kioszkot tervez. Az egész Hegyalja-ut és az uj körut közti terület a III. övezeti 300 négyszögölnél kisebb parcellákra osztja és azokon részben a telekhatáron, részben kisebb előkertekkel, zártsoru épitkezéssel 9.50 m. magas sorházakat tervez, melyet nem tarthatunk megfelelőnek, mert ezen ugyis drága területet olyan tehetősebb egyének fogják megvásárolni, akik a nagyobb telek megszerzését és a villaszerü épitést megengedhetik maguknak. A Szent Imre-fürdőhöz csatlakozóan is ilyen sorházakat tervez a Hegyalja-ut mentén, *amivel a Hegyalja-utról a völgy felé való kilátást teljesen elzárja.*

A Palota-tér a testőrségi épületek vonalában vonul a Naphegy oldaláig és ott egy asszimmetrikus fővárosi muzeumépülettel nyerne megfelelő lezárást. A *vásárcsarnokot* a tabáni templom mellett helyezi el, amit nem találunk teljesen helyesnek, mert ma a Krisztina-tértől a Döbrentei-térig terjedő területnek sulypontjában, tehát *északabbra kellene elhelyezni.* A régi Döbrentei-téri piac ugyanis a Krisztina-téri piac idejében, a régebbi Tabán területének, mely végig a Dunaparton a Gellért-tértől, az egész északi hegyoldallal együtt terült el a Szent János-térig, ténylegesen a sulypontjában feküdt. De hol van ma már ez a Tabán, mikor ujjáépülve a déli része már csak a Döbrentei-téren fog elkezdődni. *Az előljárósági épület hasonlóan északabbra kivánkozik,* mert a Döbrentei-térrel már az I. kerület végénél vagyunk, holott északi oldala a Széll Kálmán-téren végződik.

Általában megállapithatjuk, hogy az *uj körut képe igen sivár,* a Szent János- és a Palota-tér után *sehol egy kis zöld terület sem látszik, a fürdőigazgatósági épület előtti tér kivételével sem a Gellért-hegyre, sem a Várhegyre kilátás nem nyilik.*

A Krisztina-körutat a Vérmezőig 32 méter szélesre bőviti meg, amit csak helyeselhetünk és szükségesnek tartunk.

Kénytelenek vagyunk megállapitani, a *„Tul a Dunán“* jeligéjü terv, mely az alábbi eltérésekkel teljesen egyezik az előzővel s igy nyilván szintén Wargától származik, sokkal inkább érdemelte volna meg az I. dijat, *ha már ugyis neki szánták.*

E tervnél a Hegyalja-utból a jobb oldal felé ágaztatja le a Gellért-hegyre felvezető utat, amivel az egyik utáthidalás elmarad.

A Szent Imre-fürdővel kapcsolatban árkádokkal összekötött zárt udvarokat és szállodai csoportokat képez ki, egész a polgári iskoláig. E terven a polgári iskola ferde vonala némi szerény indokolást nyer, azáltal, hogy ezen árkádokon át a Gellért-hegyre érdekes kilátás nyilik.

A fürdőigazgatóság előtti téren egyik oldalon a Horváth-kerti szinházat, a másik oldalon gyógyszállót és depandancet helyez el. Itt *a szinháznak nincs jármü-megközelitési lehetősége,* tehát *e hely ilyen célra nem megfelelő.* E térhatárolás a másik terven megfelelőbb képet nyujt.

(Befejező közlemény a jövő számban.)

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

HIREK

A tisztviselők köszönete

(Levél a Szerkesztőhöz)

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur! Nagy örömmel és megnyugtató érzéssel olvastuk az *Uj Budapest* legutóbbi számában megjelent nagy cikket, mely a fővárosi tisztviselők amugy is sanyaru anyagi helyzetének megvédésére irányul. A *magunk kis darab kenyere* époly száraz, mint az állami kollégáinké és a felsorolt adatok azt is bizonyitják, hogy a kenyérdarab sem nagyobb az övékénél s ebből a darabból ismét letörni valamit, *egyenlő az elpusztulással.* Tudjuk, hogy az a hang, melyet Főszerkesztő Ur megadott, *visszhangra fog találni* mindazoknál, akik hivatottak a fővárosi tisztviselők megvédésére. Reméljük egyben, hogy a felsorolt objektiv adatok meg fogják győzni azokat is, akik ellenünk a hangulatot keltik. *Lehetnek kirivó esetek,* melyek esetleg ellenszenvet kelthetnek, de ezek semmiesetre nem általánosak, hanem csak egyesek, melyeknek a terheit nem lehet és nem szabad az összesség rovására irni. *Biztositjuk Főszerkesztő Urat,* hogy a megindított küzdelemben a fővárosi tisztviselők és alkalmazottak nagy tömegét érezheti maga mögött. Legyen ez a felsorakozás erőforrás a további küzdelemre. *Sajnálatos emberi vonás,* hogy a balsorsban *a barátok elmaradnak.* Annál nemesebb az *Uj Budapest* kezdeményezése, mely mag akarja akadályozni azt, hogy az a tisztviselői kar, mely a főváros szolgálatában mindig és minden körülmények között a kötelességteljesités terén iparkodott elsőhelyen lenni, ne legyen védtelen koldussá. *Testületi méltóságunk tudata és az egyetemes nemzeti eszme,* érdekeink szentsége, nem engedi azt, hogy a saját magunk védelmezői legyünk, igy tehát *várjuk és reméljük,* hogy bennünket barátaink hathatós támogatása mellett az arra hivatottak meg fognak védeni.

Ujabb bécsi előadások Magyarországról. Bécs, mint a legközelebbi nagy utas-rezervoár, magyar idegenforgalmi nézőpontból mind alkalmasabbnak bizonyul a propagandát illetően még a sulyosodó viszonyok közepette is. Kétségtelenné vált ez *a székesfőváros bécsi irodájának* előadásain is. 65 ilyen előadás volt 1933-ban, mig ebben az évben 55 előadás várható az iroda rendezésében. Mások 45 előadást tartottak a lefolyt esztendőben és idén ugyancsak nagyszámu ilyen előadás várható. Az Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége nemcsak Bécsben, hanem más osztrák városokban is szervez *filmes és vetitőképes előadásokat.*

A Stabil zenegép nagy sikere. Barhová megy az ember, egyébről se hall beszélni, ha zenére terelődik a szó, mint a Stabil zenegépekről. Meglepő, hogy a *Stabil-zenegépen,* amelyet uj cég, a Stabil rádiótechnikai vállalat hoz forgalomba, mind a *tánc-, mind a müvészlemezek egyforma tökéletességgel jönnek elő* hangerősitő készülékén és teljesen közömbös, hogy nagy hangerővel egy hatalmas teremben szól a készülék, vagy csak lehalkitva egy szoba intim szögletében hallgatja valaki. Kezelése a lehető legegyszerübb. Nem kell felhuzni soha, mert elektromos motor hajtja. A rádiókészüléke pedig *a nagyadóra tekintettel* készült, ugy hogy a nagyadó teljes erősségü leadása mellett is teljesen szelektiven jön még az egész közeli Bécs is. A Stabil-zenegépeket ifj. *Huck* Antal, Huck Antalnak, a Községi Élelmiszerüzem igazgatójának fia hozza forgalomba (VII., Teréz-körut 43a).

Egy jó orvos emlékezete. Megható módon emlékeztek meg a II. kerület szegényei az elmult év január 30-án villamos baleset áldozatává lett *Bexheft* kerületi orvosról. Ugyanis a baleset szinhelyén, a Deák-téri evangélikus templom és az Erzsébet-tér közti kis járdaszigeten álló villany-kandelláber oszlopára koszorut tettek a következő felirással: *Jó orvosunknak: a II. kerület szegényei, 1933 január 30—1934 január 30.*

Temető-parkok Budán

Tárgyalások a főváros és a közmunka tanács között a tabáni és a vizivárosi felhagyott temetők parkszerü kiképzésére

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Buda fejlődése elé, amely az utolsó évtizedben vett *különösen erős lendületet,* jelentékeny akadályokat gördit a *két ősrégi budai temető,* a tabáni és vizivárosi, melyek *valamikor a város végén voltak,* ma már azonban bérház-negyedek és villarajonok kellős közepén állanak utjába a városrendezési szempontoknak. Már esztendőkkel ezelőtt *megindultak a tervezgetések* abban az irányban, hogy kitelepitsék a két legrégibb budai temetőt, a felszabaduló hatalmas területeket pedig megfelelően parkirozzák. A tabáni és a vizivárosi temetők megszüntetését illetően *ezen a héten fontos tárgyalások indultak meg a főváros és a Közmunkák tanácsa között,* amelyekről

Salamon Géza dr.

tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az a határidő, amelyet a két régi budai temető kiüritésére a törvény értelmében hirdetményileg adtunk, *már az elmult esztendőben lejárt,* és nincs akadálya annak, hogy a két temetőt, amelyek közül a vizivárosi *kerek negyvenöt hold* terjedelmü, a nálunk eddig ismeretlen, de külföldön igen divatos *temető-parkká* alakitsuk át. A temető-park olyan liget, amely egyébként park jellegü, azonban mégis *ott maradnak a nevezetesebb sirok.* A parkszerü kiképzéshez, a temetői jelleg fentartásával, *most van folyamatban* a közmunka-tanácsi engedély megszerzése, amit ha megkaptunk, már csak *financiális szempontok fogják esetleg ideig-óráig eltolni a temető-parkok létesitését.*

— A vizivárosi temető parkszerü kiképzése már az elmult esztendőben tulajdonképen meg is kezdődött a Kutvölgyi-ut szerpentinnek, amely az Uj Szent János kórházat köti össze a Kutvölgyi-ut magasabb részével a temetőn keresztül, megépitésével. Az a tervünk, hogy *200—240 sirt* hagyunk meg a két temetőben, a tabáni temetőben *200 negyvennyolcas honvéd* van eltemetve, ezek számára *közös nagy siremléket* emelnénk. A vizivárosi temetőben, amelybe 1780-ba kezdtek temetkezni Buda legelőkelőbb famillii, szintén *sok a történelmi emlék jellegével biró sir,* amelyeket a temető-parkban a régi Buda iránti kegyeletünk jeléül szintén épségben tartanánk.

Mint értesülünk, szó van arról, hogy a Fővárosi Pénzalap bocsájtana tőkét a temető-parkok létesitésére, amelyek valóban *kegyeletes és még is artisztikus emlékei lesznek a modern élet rohanó forgatagában a történelmi Budának.*

PÁRTÉLET

A keresztény Józsefváros a reform-törvény ellen

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A *Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt* e heti értekezletén *Baján* Ferenc dr. elnök vázolta *Wolff* Károly értékes munkáját, melyet a fővárosi közgyülési teremben fejtett ki az autonómia érdekében. Majd *Müller* Antal országgyülési képviselő számolt be a pártok fegyelmezett munkásságáról, mellyel a főváros közgyülésén *Wolff* Károlyt támogatták az autonómia elleni támadás megakadályozására.

— A reformtörvényre — mondotta *Müller,* — semmi szükség nincs, csak arra jó, hogy a városháza feletti hatalmat a kormány saját céljaira felhasználva, *megkaparinthassa.*

Percekig tartó tapsvihar után *Ilovszky* János tanácstag tartott rendkivül nivós és értékes előadást *a kereskedelem és ipar fontosságát a Baross Szövetséggel kapcsolatban.* Józsefváros hálás hallgatóközönsége fogadalmat tett, hogy a Baross Szövetséget, amely a magyar és keresztény tagokat gyüjti össze, minden erővel támogatni fogja.

Petrovácz Gyula beszámolója

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Mindig nagy eseménye volt a székesfőváros politikai életének *Petrovácz* Gyula, a XIV. (Zugló) kerület népszerü országgyülési képviselőjének beszámolója. Most azonban az eddiginél is fokozottabb érdeklődés előzi meg a beszámolót. A kerület keresztény választópolgárai megérdemelt méltó ünneplésben kivánják részesiteni képviselőjüket. Testületileg vonulnak fel a beszámolóra a kerület nagyszámu keresztény társadalmi alakulatai *Petrovácz* Gyula iránti megkülönböztetett szeretetük és bizalmuk jeléül.

Fokozza a beszámoló jelentőségét, hogy megjelennek a hüséges fegyvertárs iránti tiszteletből *Wolff* Károly, *Csilléry* András, *Homonnay* Tivadar és *Müller* Antal országgyülési képviselők is, akiknek bizonnyal érdekes mondanivalójuk lesz az időszerü politikai kérdésekkel kapcsolatban.

A beszámoló február 4-én délelőtt ½11 órakor lesz a zuglói r. k. egyházközség VII., Angol-u. 26. sz. a. kulturházának nagytermében.

—

Toperczer Ákosné nagy beszéde a szegedi Katholikus Nővédő Egyesületben. A szeged-belvárosi róm. kath. egyházközség kebelében megalakult Actio Catholica kulturosztálya a szegedi Katholikus Nővédő Egyesület rendezésében sorozatos előadást rendezett, melynek január 29-iki előadását „A katholikus nő szociális feladatai" cimmel *Toperczer* Ákosné főv. bizottsági tag, a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének elnöknője tartotta meg. Az előadáson megjelent dr. *Glattfelder* Gyula megyéspüspök, dr. *Raskó* Istvánné, a szegedi Nővédő Egyesület alapitó elnöknője, dr. *Csikós Nagy* Józsefné elnökhelyettes, *Baranyi* Tiborné főispánné, dr. *Buócz* Béláné rendőrfőkapitányné, dr. *Koszó* Istvánné, belügyi államtitkár özvegye, dr. *Simkó* Elemérné városi főügyésznő, dr. *Berecz* János egyetemi tanár, dr. *Regdon* Károly főorvos és neje és a szegedi katholikus nőtársadalom számos tagja.

Dr. *Csikós* Nagy Józsefné megnyitó szavai után *Toperczer* Ákosné rendkivül nagyhatásu beszédében érdekes történelmi visszapillantást nyujtott a nő szociális érvényesüléséről. Beszédében bölcseleti és lélektani alapon világitotta meg a nő hivatását és rendeltetését. A nőnek ki kellett lépnie a családi keretek közül, hogy mint kenyérkereső nő küzdjön az életben. De ebben a munkakörben sem szabad szem elől tévesztenie lelki adottságát és hivatását. A nő legmegfelelőbb helyet a szociális munkakörökben, az embervédelemben találhat. A háboru előtti időben a közvélemény nem törődött a szociális bajok gyógyitásával, mig ma széles körökben és szünet nélkül foglalkoznak ezekkel az égető kérdésekkel. Ez részint a szociális bajok nagyarányu megnövekedését bizonyitja, részint *a szociális felelősségérzés örvendetes fejlődését.* Ennek a kornak a feladata, hogy a szociális munkakört teljes mértékben kiépitse s a kenyérkereső nőnek ezáltal bőséges munkateret nyisson. De *nemcsak a kenyérkereső nőnek, hanem minden nőnek szent kötelessége a szociális munkában dolgozni, a családi élet szentségét, a közerkölcs javitását szivvel-lélekkel szolgalni.*

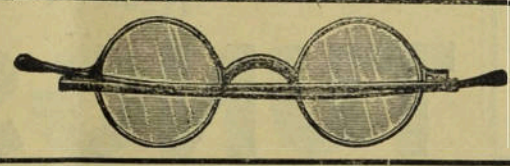
—

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt legutóbbi értekezletét *Baján* Ferenc dr. elnök nyitotta meg. Utána *Müller* Antal országgyülési képviselő tapsorkán közepette vázolta az elmult hét politikai eseményeit. Szóvá tette *a kormány érthetetlen magatartását,* mellyel a függő viszonyban levőket akarja saját pártjába kényszeriteni. A jelenlegi fővárosi törvényjavaslat ezt a célt szolgálja. Felhivja a keresztény tábor figyelmét, hogy *résen legyen s az elkövetkező választáson, mely titkos, adja meg a méltó választ.* Utána *Pilis* Károly országgyülési képviselő tartott nagyszerü előadást a munkásság, iparosság helyzetéről, melyet betöltött a háboru előtt — majd után s jelenleg. Szomoruan állapitja meg, hogy a jelenlegi kormány nem hajlandó a munkanélküliséget gyökeresen megoldani. Szembeállitotta az orosz, német és olasz munkásokat, ahol ugyan egyéni vélemény nincs, de megélhetésük biztositva van. Ellenben nálunk nincs kenyere s nincs egyéni véleménye. Szomoru állapot ez, mert minden kormányintézkedés a kisembert sujtja. További kitartásra kéri a keresztény társadalmat s fogadalmat tett a pártja nevében is, hogy a kisemberek ügyét fogja a jövőben is képviselni ugy a törvényhatóságban, mint a parlamentben.

A házadó-mentesség ügye. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa is felirt a kormányhoz a rendkivüli ideiglenes házadómentesség kérdésének rendezése tárgyában. Miután az épitőipar sulyos helyzete az adómentesség további biztositását követeli, e kérdés sürgősségét hangsulyozta a közmunkatanács is, amely azonban számolt azzal is, hogy hosszabb időre szóló *általános adómentességet* a kormány aligha fog adni, ezért *meg is jelölte feliratában azokat a városrészeket, amelyekre a hosszabb idejü rendkivüli házadómentesség engedélyezése már csak városfejlesztési okokból is elengedhetetlenül szükséges.* Igy *a Tabán, az Erzsébet-sugárut* megépitésére, *az Andrássy-ut meghosszabbitására,* a lebontandó belvárosi épületek helyén épülő uj bérházakra, ezenkivül városfejlesztési, esztétikai vagy egyéb *közérdekü okokból* szükséges esetekre kéri a közmunkatanács a hosszabb adómentesség sürgős megoldását.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Február 4-én és 8-án
d. u. ½3 órai kezdettel
Ügetőversenyek

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Folyik a megszünt Müszerüzem likvidációja

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági bizottság határozata és a belügyminiszter rendelete értelmében a *Községi Müszerüzem és Kórházi Anyagraktár* üzemi jellege tudvalevően a folyó év január elsejével megszünt és az intézmény azóta mint a kórházak beszerző, raktározó és elosztó szerve folytatja müködését.

Illetékes helyen

érdeklődtünk aziránt, hogy az ujjáalakitott beszerző szerv hogyan felel meg kitüzött céljainak. A következő választ kaptuk:

— A beszerzéseket illetően az uj szervet természetesen ugyanazok a szempontok vezetik, mint üzemkorában: biztositani a kórházak és közegészségügyi intézmények részére *a nagyban való beszerzés* előnyeit.

— A régi Müszerüzem *likvidációja folyamatban van*, ezt Schön Oszkár, a volt üzemvezető igazgatója végzi. Most folynak a tárgyalások arról, hogy *Schön* igazgató megmarad-e a beszerzési szerv élén, vagy valamelyik üzemhez kerül.

Közölték még munkatársunkkal, hogy az uj szerv *megfelelő előlegeket* kap a főváros központi pénztárából, minden üzleti ténykedése felett azonban a *közegészségügyi ügyosztály határoz.* A beszerzési szervnek saját hatáskörében *ezer pengőig* terjedő utalványozási joga van.

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

GAZDASÁGI ÉLET

A Községi Takarék mérlege

Betétek összege: 76.5 millió pengő — Váltótárca: 47.9 millió pengő — A részvények 99 százaléka: a főváros tulajdonában

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár rt. igazgatósága folyó évi január hó 31-én tartott ülésén *Reményi-Schneller* Lajos dr. vezérigazgató előterjesztése alapján megállapitotta a takarékpénztár 1933. üzletévére vonatkozó mérlegét ugy, hogy a főváros törvényhatósági tanácsának módjában lesz azt egyik legközelebbi ülésén tárgyalni.

A takarékpénztár 1933-ban érte el, mint fővárosi intézmény, fennállásának ötödik évfordulóját. A takarékpénztár öt év alatt elért fejlődésének legszembetünőbb eredménye *betétállományának* ez idő alatti *fejlődése.* A takarékkönyvekre és folyószámlára elhelyezett betétek összege ugyanis az

1928.	évi	december	hó	31-én	kimutatott	22.2	millióval szemben
1929.	„	„	„	„	„	41.6	millióra,
1930.	„	„	„	„	„	47.6	„
1931.	„	„	„	„	„	52.4	„
1932.	„	„	„	„	„	57.3	„ és
1933.	„	„	„	„	„	62.9	millióra növekedett.

Ilyenformán betétei az 1933. évben 5.6 millióval emelkedtek, ami legjobb bizonyitéka *a székesfőváros lakossága részéről a takarékpénztárral szemben mindinkább fokozódó bizalomnak.*

Ha a székesfőváros községi folyópénzei és különleges rendeltetésü betétei 13.6 milliót kitevő összegét ehhez hozzászámitjuk, ugy *a takarékpénztár 76.5 millió pengő betétet kezel.*

Ötévi fennállása alatt a takarékpénztár üzletkörét jelentékenyen kiterjesztette és az utóbbi évek sulyos gazdasági és pénzügyi válsága dacára is nemcsak *mobilitását őrizte meg* mindvégig teljes mértékben, de *erőit is jelentékenyen fokozta.*

Az 1933. üzletévben bonyolitotta le a takarékpénztár véglegesen a *Parkváros rt. tranzakcióit* is, aminek megfelelően a tulajdonába került érdekeltségi részvényeket ezuttal először szerepelteti mérlegében. A Parkváros rt. összes részvényeinek megszerzésével most már véglegesen érdekkörébe kerültek a takarékpénztárnak a Parkváros rt. *nagykiterjedésü svábhegyi és gellérthegyi telkei,* valamint az ugyancsak ujonnan megszerzett *Váci-uti telkek,* amelyek a bennük rejlő latencia folytán jelentékeny mérvben fokozzák a *takarékpénztár erőforrásait.*

A takarékpénztár hitelezési tevékenységének természetesen korlátokat szabtak a viszonyok, mindazonáltal váltótárcájának állománya 42.6 millióról 47.9 millióra emelkedett. Figyelemmel arra, hogy több tétel visszafizetése dacára a váltóállománynál jelentős emelkedés mutatkozik, ez a körülmény igazolja azt, hogy *a takarékpénztár uj hitelek nyujtásával ez évben is segitségére volt a gazdasági életnek.*

Erőviszonyai gondos szem előtt tartásával ez év folyamán is mindenkor kielégitette a takarékpénztár Budapest székesfővárosnak rövidlejáratu, átmeneti hiteligényeit.

A hosszulejáratu törlesztéses kölcsönök állománya az év végén 21.5 milliót tett ki. A takarékpénztár e tétel alatt kimutatott hiteleinek bonitását és a takarékpénztárnak a kihelyezés terén annak idején tanusitott körültekintő gondosságát legjobban igazolja az, hogy a hátralékos annuitások összege — dacára a házak jövedelmezőségében a mult év folyamán beállott rosszabbodásnak — az 1933. évben sem haladta meg a normális mértéket.

Aktiváit a takarékpénztár a jelenlegi viszonyoknak mindenben megfelelő leggondosabb értékeléssel vette fel mérlegébe. Ennek megfelelően *az értékpapirok értékelésénél a 80—1934. M. E. számu rendeletben megadott azt a kedvezményt,* amely azoknak a tényleges forgalmi áraknál magasabb értékelését is megengedi, *egyáltalában nem vette igénybe,* sőt ezekben a kimutatott értékekkel szemben jelentős tartalékok rejlenek. A takarékpénztár ingatlanainak értékéből is jelentős leirásokat eszközölt.

A részben a közismerten rossz gazdasági viszonyok, részben a különféle adósvédelmi intézkedések folytán állandóan szükülő kamat-marge folytán csökkenő kamatjövedelmeit sikerült a takarékpénztárnak egyéb jövedelmei fokozásával egyensulyozni ugy, hogy *összes jövedelmei a mult évvel szemben csak jelentéktelenül csökkentek.*

Gondos megfontolás után a belső erők fokozására irányuló célt tartva helyesnek, — figyelemmel a pénzügyi kormány intencióira is, — az igazgatóság a székesfőváros vezetőségével egyetértően arra az elhatározásra jutott, hogy ez évben osztalék fizetését nem javasolja. Ezirányu elhatározásában döntően befolyásolta az igazgatóságot az a tény is, hogy *a takarékpénztár részvényeinek több mint 99%-a a székesfőváros tulajdonában van.* A megfelelő leirások és tartalékolások után mutatkozó mérlegszerü tiszta nyereséget az igazgatóság a tartalékalaphoz csatolni javasolja.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

A kereskedő megnézi
a pénzt, Ön is nézze meg, van-e lumenjelzés az izzólámpán.
Ez mutatja, mennyi fényt ad az izzólámpa.
Csak lumenjelzésü izzólámpát fogadjon el.
TUNGSRAM

Alapitva 1892 — Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

Uj kiirások:

Lábbellek elkészitésére és szállitására a székesfőváros közigazgatási altisztjei, takaritónői, hivatásos tüzoltói legénység és javadalmi őrség stb. részére. Határidő: 1934. évi január hó 29. (hétfőn) délelőtt 11 óra.

A Fővárosi Cirkusz bérletére. Határidő: 1934. évi február hó 5. délelőtt 9—11 óra.

250 drb különféle méretü keményfa-
300 „ „ „ III. osztályu
350 „ „ „ IV. „
400 „ „ „ V. „
500 „ „ „ VI. „
500 „ „ „ VII. „
fenyőkoporsó,
40 „ I. o. magasállásu, babérlevél diszszel és 6 fogantyuval ellátott, ugynevezett V. 36.,
20 „ alacsonyállásu, gyöngystábos, ugynevezett A. 55. **érckoporsó,** valamint
30 „ hozzávaló fejüveges **ércbetét,**
400 „ V. osztályu kivert, organtin, egyszerü nyomással,
400 „ IV. osztályu sima lustrin arany vagy ezüst nyomott,
350 „ III. osztályu kétfodros lustrin arany vagy ezüst nyomással,
200 „ II. osztályu kétfodros tullomine, selyem himzett,
150 „ I. osztályu kétfodros Chrystalin selyem brokát **szemfedelek** szállitására a Községi Temetkezési Intézet részére. Határidő: 1934. évi február hó 5-én d. e. ¾11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi február hó 14-én d. e. 11 óra.

40.000 drb **bazalt ¹/₄-es kockakő,** 40.000 drb **bazalt fejkő,** 20.000 darab **bazalt nyers fejkő,** 40.000 darab **bazalt nyers vékony fejkő,** 2500 tonna **bazalt kiskő,** 400 tonna **bazalt nyers kiskő,** 25.000 darab **trahit gyalogutkő,** 25.000 darab **trahit (andezit) fejkő,** 3000 fm **trahit (andezit) hasitott szegélykő,** 2000 drb **trahit (andezit) metszett szegélykő,** 5000 m³ **bazalt zuzottkő,** 6000 m³ **trahit (andezit) zuzottkő,** 1000 m³ **zuzott mészkő,** 1000 m³ **mészkő vagy trahit alapzati kő,** 2000 m³ **trahit (andezit) zuzalék** és 8000 m³ **dunakavics** szállitására a székesfőváros **utkarbantartási munkáihoz.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfő) délelőtt ¹/₂10 óra.

Aszfaltjavitási és kisebb **uj aszfaltozó munkákra.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfőn) délelőtt ¹/₂10 óra.

Kövezetjavitási és kisebb **uj kövező munkákra.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfőn) délelőtt ¹/₂10 óra.

Portalanitási munkálatokra a főváros mintegy 700.000 m² makadám ut területe részére. Határidő: 1934. évi február hó 28-án (szerdán) d. e. ¹/₂11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 6. szám

Budapest, 1934 február 10

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Kön
Bpest, VIII., Revizk

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Szavak, csak szavak!

Az a beszéd, amellyel a képviselőház egyesitett bizottságaiban az általános vita során elhangzott felszólalásokra a belügyminiszter válaszolt, minden tekintetben komoly és korrekt. Azt mondotta Keresztes-Fischer, hogy a kormányt nem vezeti semmiféle animozitás, semmiféle hatalmi törekvés, az autonómia jogainak bitorlása: csupán a főváros érdeke. Az önkormányzatnak minden hive aláirja a miniszter azon történelmi távlatu megállapitását is, hogy az önkormányzat nélkül a nemzet már régen nem működött volna. Az is kétségtelen, hogy a fővárosi illetmény-probléma, főleg az üzemeknél, az illeték-kérdés, a vám-tarifa, ha részletkérdések is, de fontos és mellőzhetetlen szempontok.

Ha ennyire igazat adunk a belügyminiszternek, ugy látszik, mintha tagadnók a kereszténypárt offenzivájának jogosultságát a reformtörvény ellen, népgyüléseken és parlamenti bizottságokban, városházán és pártértekezleteken. Állapitsuk meg, hogy a miniszter szándékai mindenesetre jóhiszemüek és tisztességesek, de kétségtelen az is, hogy a törvényeket nem abban a szellemben szokták végrehajtani, ahogyan azt alkotójuk elképzeli. A törvény, főleg a közigazgatási törvény, csak keret, amelyet tartalommal a gyakorlati élet tölt meg. Bármilyen szép is a miniszter által felvázolt keret, mégis csak aranykalitka az, amelyben mihamarabb dögrovásra kerül az a bizonyos szabadsághoz szokott önkormányzati rabmadár.

Más a törvény holt betüje és más annak gyakorlati alkalmazása: állapitottuk meg fentebb. A helyzet az, hogy már az 1930-as fővárosi törvény is jelentékeny réseket ütött az önkormányzaton abban a tekintetben, hogy tulzottan megnövelte a kormány beleavatkozási lehetőségét az önkormányzat ügyeibe. A kormány ezzel a jogával gyakran és kiméritően élt is. A centrális hatalom jogkörét csak növelték a különféle szükségrendeletek, amelyek lassu, de szivós következetességgel romboltak le az önkormányzat egy-egy bástyáját. A reform-törvény, ha az valamikor életbelép, már egyetlen ép fedezéket sem fog hagyni a városházán, amelyet a törvény sáncaiból az ellenállás legkisebb lehetősége nélkül söpörhetnek végig a miniszteriális golyószórók.

— Szavak, csak szavak! — kesergi Hamlet. Nem hat meg bennünket a belügyminiszteri csábdal, mert tudva tudjuk, hogy ha a kormánynak csak azok lennének a szándokai a fővárossal szemben, amelyeket a belügyminiszter a parlamentben nyiltan bevallott, akkor nem let volna szükség magára a törvényjavaslatra és az annak elfogadtatásával járó kellemetlenségekre, mert az akaratnyilvánitást és annak végrehajtását illetően megfelelő törvényes alapot nyujtanak a kormány számára a már meghozott törvények és az ezek alapján kiadott rendeletek. A rivalda nyugodt és derüs, a belügyminiszteri szózat csodálkozva kérdi: barátaim, miért e harag, nem érdemes veszekedni! De a háttérben fenyegető felhők horizontjában ott rémlik a nagy ismeretlen. A diszlet egyetlen nagy kérdőjel. Az előtérben szavak, csak szavak, amelyek a hires paradoxon szerint csak arra valók, hogy az igazi gondolatot eltakarják...

Szüksége van-e pénzügyi tutorságra a magyar fővárosnak?

Keresztes-Fischer belügyminiszter feltünő kijelentései a főváros deficitjéről és a városházi kényszerhelyzetről — A Borvendég-féle megbeszélések eredménye: A kiadások további számbajöhető csökkentéséről alig lehet beszélni — Egy jó tünet: A januári adó-bevételek felülmulják a mult esztendő ugyanezen hónapjának bevételeit

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Várospolitikai körökben *élénk feltünést* keltett *Keresztes-Fischer belügy*miniszternek a képviselőház egyesitett bizottságaiban a reformtörvény tárgyalása kapcsán tett az a bejelentése, hogy a *főváros ezévi költségvetése 25—30 millió kiánnyal fog zárulni* és hogy ezt a hiányt eltüntetni csak *bizonyos népszerütlenség* árán lehet. A belügyminiszter megállapitása szerint a városházán *kényszerhelyzet van* és ennek orvoslására *az eszközöket meg kell találni*. A népszerütlenség ódiumát vállalja a belügyminiszter anélkül azonban, hogy *érintené a főváros kulturális és szociális feladatait*. A belügyminiszter *peszimisztikus kijelentéséről és annak kihatásairól*

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— E pillanatban természetesen *pozitiv számokat mondani* arra vonatkozóan, hogy mennyi lesz a főváros folyó esztendei deficitje, *nem áll módunkban.*

Nem készült még el az elmult esztendei zárszámadás sem,

erre vonatkozóan *április végéig van törvényes határideje a főszámvevőnek*, és igy az elmult esztendei háztartási hiány összegszerüségét illetően sem állanak pozitiv adatok rendelkezésre.

Jelen körülmények között nem lehet egyéb feladatunk, mint a lehetőség határain belül szükiteni a kiadások keretét, elmenve a takarékosság azon határáig, ameddig elmenni lehet.

— Ezt a célt szolgálja a *polgármester ismeretes rendelete*, amely a főváros 1934. évi gazdálkodásának pénzügyi ellenőrzése tárgyában tartalmaz *igen szigoru rendelkezéseket*. Ugyanezen cél szolgálatában állottak azok a megbeszélések is, amelyek *Borvendég* alpolgármester, akinek hatáskörébe a pénzügyi ügyosztály felügyelete tartozik, vezetése mellett *végigmentek az egyes fővárosi ügyosztályok költségelőirányzatán*, megvizsgálva azokat a szempontokat, amelyeket az ügyosztályi költségvetések végrehajtásánál *a takarékosság fokozása céljából* semmi körülmények között nem szabad mellőzni.

A Borvendég-féle megbeszélések, mint az *Uj Budapest* munkatársa értesült,

nem jártak azzal az eredménynyel, hogy azokhoz vérmes reményeket lehessen füzni takarékossági szempontból.

Hiszen *már a költségvetés összeállításánál*

annyira megszoritották igényeiket és kiadási kereteiket az egyes ügyosztályok, hogy a kiadások további számbajöhető csökkentéséről alig lehet beszélni.

A *Borvendég* alpolgármester vezetésével folytatott megbeszélések az ügyosztályok vezetőivel konkrét eredménnyel nem is járhattak, hacsak azt nem vesszük konkrét eredménynek, hogy

az ügyosztály-vezető tanácsnokok a legnyomatékosabb formában értesültek ujból a főváros vezetőségének takarékossági szelleméről,

amely *a sok kicsi sokra megy* elve alapján *a városi háztartás legapróbb részleteibe menően is involválja a takarékossági szellemet.*

Értesülésünk szerint a folyó évi költségvetési deficit eltüntetése, illetőleg fedezete tárgyában

a szokásos költségvetési miniszteriális tárgyalások még mindig nem indultak meg a főváros vezetősége és a belügyminisztérium városi főosztálya között.

Ennek a késedelemnek meg van a maga természetszerü magyarázata: a *reform-törvény parlamenti tárgyalása*, amely egyrészről a legteljesebb mértékben igénybeveszi magát a belügyminisztert és a miniszterium városi főosztályát, másrészről már a főváros folyó évi költségelőirányzatának alakulása tekintetében is olyan *uj horizontokat* nyithat, amelynek az esetleges előzetes tárgyalás nem prejudikálhat.

A fenti témakörhöz hozzátartozik *az az információ*, amelyet *a fővárosi adóbevételek alakulásáról* szereztünk a folyó esztendő első hónapjában. Illetékes helyen megállapitották, az *Uj Budapest* munkatársa számára, hogy

a folyó esztendő első hónapjában a főváros adóbevétele egymillióval több volt, mint a mult esztendő ugyanezen időszakában.

Ebből a megállapitásból azonban *egyenlőre nem lehet semminemü következtetést levonni*, mert az adók havi részletfizetésének kedvezménye *csak a mult esztendő február havában lépett életbe* és igy a két tétel összevetésénél hiányzik az összehasonlitási alap. Mindenesetre *jó jel*, hogy a mult esztendő ugyanezen időszakához képest a folyó esztendő januárjában *nem csökkent* az adóbevétel. Pontos összehasonlitási alapot *csak március végén* lehet e tekintetben szerezni, amikor is az első negyedév *bevételi összegének összevetése a mult esztendő első negyedével már preciz támpontot nyujt az összehasonlitásra.*

*

A törvényhatósági tanács e heti ülésén napirend előtt *Csilléry* András arra kérte a polgármestert, hogy február 28-ig mutassa be a tanácsnak a *főváros nyers vagyonmérlegét és adjon kimeritő jelentést a főváros vagyoni helyzetéről. Csilléry* felszólalásának az volt a célja, hogy *a főváros közönsége megállapithassa, mi volt a főváros vagyoni státusa a szanálási terv végrehajtása előtt.* Az ülésen *Sipőcz* polgármester bejelentette, hogy *Csilléry kivánságának készségesen eleget tesz.* A polgármester még a tanácsülés napján utasitotta *Sebő* főszámvevőt, aki az évi zárszámadások elkészitése kapcsán a főváros vagyon-leltárát minden esztendőben elkésziti, hogy a *Csilléry által kért határideig* az előzetes leltárt és vagyoni kimutatást készitse el.

Addig is, amig a főszámvevő ezen jelentése elkészül és a törvényhatósági tanács elé kerül,

közöljük a községi háztartás vagyon-leltárát az 1932. évi, vagyis a legutolsó zárszámadás adatai kapcsán.

Ezt az összeállitást a fővárosi törvény értelmében *1932 december 31.-i hatállyal készitette el a főszámvevő és azt az elmult esztendő májusában tárgyalták le az autonómia fórumai.*

A főváros legutolsó vagyonleltára szerint ingatlanokban *737 millió*, butorokban és felszerelési tárgyakban *51 millió*, anyagokban és készitményekben *5 millió*, vasutüzemi beruházásokban *153 millió*, cselekvő tőkékben *268 millió*, haszonvételi jogokban *24 millió*, bevételi hátralékokban *62 millió*, pénzkészletben *3 millió* pengő a főváros vagyona. Ezzel szemben van a fővárosnak *406 millió pengő adóssága, 27 millió pengő kiadási hátraléka és 37 millió pengő egyéb tehertétele.*

A vagyonleltár aktiv tételei közül legnagyobb a *Beszkárt*, amelyet 153 millióra értékel a zárszámadás. Az *Elektromosmüvek* értéke (természetesen az *üzleti érték nélkül*, mindössze a főváros által beruházott tőkéket számitva, kezdve a megváltáson és végezve a fővárosi kölcsönökből történt beruházásokon) *108 millió pengő.* A *Gázmüvek* értéke ugyanilyen számitás szerint *58 millió pengő.* A *Vizmüveké 22 millió pengő*, az *Autóbuszüzemé 14 millió* pengő, a *Gellért-fürdőé és szállóé 10 millió* pengő, a *Széchenyi-fürdőé 8 millió pengő.*

A főváros adósságai közül az *1910-es 2 millió font sterlinges kölcsön 35 millió, az 1911-es 100 millió koronás 22 millió pengő, az 1914-es 158 millió koronás 176 millió pengő, az 1927. évi 20 millió dolláros aranykölcsön 108 millió pengős hátralékkal szerepel a főváros vagyonleltárában.*

Ezeket az adatokat még a főszámvevő jelentésének a törvényhatósági tanács elé való terjesztése előtt *tartottuk szükségesnek a most folyó parlamenti vita kapcsán közreadni.*

Hasznos tudni,
hogy sokféle betegségnek vehetjük elejét, ha **Schmidthauer** természetes **Igmándi** keserűvizével, eltávolítjuk a gyomor és belekben rejtőző és kórokat okozó baktériumokat.

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38-6-93

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

MENCZER tisztító cég, felelősséggel mindenféle ruháknak
FÉNYTELENITÉSÉT
egy évi jótállással vállalja. Vidékre is szállit
Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18.
Tel: 52-9-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 36.
Belvárosi Kavéház mellett

EGY TANÁCSTAG NAPLÓJÁBÓL

47

A gúnyos Budapest

Irta: Ilovszky János

A budapesti nép igen hajlamos a viccekre. Lehetsz kiváló ember, alkothatsz bármily szépet, nagyot, javithatod tizezrek sorsát, de ha véletlenül elkövetsz egy nyelvbotlást, vagy mutatsz egy helytelen gesztust, másnap nevet rajtad a város ugy, hogy a szemek is könnyeznek belé!

Egy nagy politikus, kinek alkotó munkáját épületek, intézmények hirdetik, évekkel ezelőtt Rómában járt. Fogadására kivonult egy fasciszta disz-század is. Amikor frontjuk előtt elvonult, meghatottságában üdvözlésre jobbkeze helyett véletlenül balkezét emelte fel.

Másnap már tele tüdővel röhögött rajta Budapest. Balját összeköttetésbe hozták a fasciszmussal...

*

Ez év a válság következtében lógó orrokkal indult. Mindenki a saját bubánatába temetkezett. És ma...? Mindenki farsangot jár, nevet, hogy ne mondjam röhög, mintha a hónaaljáát csiklandoznák, — azon visszavágások felett, amelyek a készülő fővárosi törvénnyel kapcsolatos beszédek során elhangzanak. Friedrich a vitában a lochnessi szörnnyel hozakodott elő, Rassay a szinházak egy darabjáról példálódzott és se szeri, se száma azoknak a vicceknek, amelyeket a gyüléseken kellően alkalmazva el-elsütögetnek.

*

Pedig a guny öl! Talán jobban öl, mint Pipás Pista. Mert Pipás Pista egy személyt küldött gonoszul a másvilágra és csak a legfelsőbb kegyelmi ténynek köszönheti, hogy megmenekedett a bitó alól, de az alkalmazott pesti guny embereket és irányzatokat tehet tönkre, ha még oly tiszta jószándék, vagy helytelen információ inditott harcba egyéneket, vagy ha ugy tetszik, táborokat.

*

...Most még nem késő; okkalmóddal kitérni a gunyolódók elől. De egy hét, két hét — ahogy én a pesti pszichét ismerem — képes a viccek le nem mosható sarában bárkit is ugy megfürdetni, hogy nem lesz ember, aki a guny középpontjába kerültet a maró gunyléből ki tudja szabaditani.

1005 uj lakóház épült 3672 uj lakással 1933-ban

12097 a kiadatlan lakások, 2709 az üres üzlethelyiségek száma — Fontos megállapitások a főváros statisztikai hivatalának jelentésében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosi statisztikai hivatal most tette közzé a mult év első tizenegy hónapjáról szóló mozgalmi adatokat. A november végéig terjedő időről szóló adatok azt mutatják, hogy az *épitkezés terén javult a helyzet* az év második felében, ami bizonyára annak tulajdonitható, hogy az épittetők az adókedvezményekre való tekintettel sietettek befejezni épitkezéseiket.

A hivatal adatai szerint november végéig a fővárosban *1138 uj épitkezésre* adott ki engedélyt, mig az előző év hasonló szakában *1208 volt a kiadatott épitési engedélyek száma.* Az uj épitési engedélyek közül 668 (az előző évben 757) földszintes, 254 (264) egyemeletes, 86 (84) kettőemeletes, 61 (66) háromemeletes, 31 (17) négyemeletes, 27 (12) ötemeletes és 11 (8) hatemeletes bérházra vonatkozott, vagyis *sokkal több nagy bérház épitését* engedélyezték, mint az előző évben.

Szaporodott az *emeletráépitések száma is,* amely 46 az előző évi 35 emeletráépitéssel szemben. November végéig *1005 uj lakóház épitését fejezték be,* mindössze 82-vel kevesebbet, mint egy évvel előbb. Az uj épitkezések folytán *3672 uj lakás keletkezett.* Ez jóval kevesebb az előző évi lakástermelésnél, amikor is november végéig *5248 uj lakás létesült.* Az uj lakások közül 1589 (az előző évben 2832) egyszobás, 671 (897) kettőszobás, 870 (925) háromszobás, 334 (387) négyszobás, 123 (138) ötszobás és 85 (69) hatszobás lakás. Az uj lakásokban 12.287 szoba van.

Feltünően emelkedett az év végén az *üres bérlemények száma.* November végén *16.476 üres bérleményt tartottak nyilván, 6260-nal többet, mint egy évvel előbb.* Az üres bérlemények közül 12.097 a kiadatlan lakások száma, majdnem kétszer annyi, mint az előző év végén. Az üres üzletek száma *2709, mintegy 800-al több, mint az előző évben.*

A közölt kimutatás szerint tehát 3679 uj lakás keletkezett, ellenben az üres bérlemények száma *6260 kiadatlan bérleményemelkedést mutat világos jeléül annak, hogy az üres bérlemények számának emelkedését nem a tulzott épitkezés, hanem a nyomoruság növekedése okozza, ami viszont a munkahiánynak a következménye.*

VÁROSHÁZI NOTESZ

SIPŐCZ JENŐNÉ ELSŐ NYILVÁNOS SZEREPLÉSE az ezévi Vitézi-bálon volt, amelyen Hellebranth tábornok, a Vitézi Szék helyettes főkapitánya és felesége mutatta be a méltóságos asszonyt a kormányzónak, aki azután Sipőcznét kedves szavak kiséretében mutatta be feleségének. A kormányzói pár hosszabb ideig szivélyesen elbeszélgetett Sipőcz Jenőékkel.

Itt emlitjük meg, hogy Sipőcz Jenőék megjelentek az Opera-bálon is, ahol a főváros földszinti proszcéniumpáholyában Huszár Aladárné és leánya, továbbá Liber Endréék társaságában foglaltak helyet. Huszár főpolgármestert betegsége akadályozta meg az Opera-bálon való megjelenésben.

*

VALÓSÁGGAL SZISZIFUSZI MUNKA ELŐTT állott hónapok óta Farkas Ákos dr. tanácsi főjegyző, az elnöki ügyosztály kitünő vezetője, akinek hatáskörébe tartozik a gyakornoki állások betöltését illetően az előterjesztés megtétele a polgármester számára. Fokozza a feladat nehézségét, hogy a nyolcezer és egynéhány száz pályázó mögött legalább kétszer annyi protektor áll, akik természetesen mindent elkövetnek, hogy jelöltjeik és csakis az ő jelöltjeik kapják meg azt a bizonyos exisztenciát jelentő iróasztalt a városháza valamelyik bürójában.

Látta Farkas főjegyző, hogy itt hiába minden ügyesség, nem lehet igazságot tenni a protezsáltak, illetőleg a protektorok között. Okos és bölcs előrelátással tehát egy olyan megoldást választott, amelynek igazságosságához semmi irányban kétség nem férhet és ez ellen nem emelhetnek kifogást még a legádázabb protektorok sem.

Az általa feltalált módszerből a mult esztendő decemberében próbát rendezett Farkas főjegyző. Alig négy-öt ember tudott erről a kisérletről, azokat is megkérte Farkas Ákos, hogy a legteljesebb titoktartással kezeljék az ügyet, mert ha előre kipattan valami, vége a kisérlet sikerének.

Ugy történt az eset, hogy a főváros erdészeti hivatala, amelyet szintén megilletett két gyakornok, létszámhiányról panaszkodott és arra kérte az elnöki ügyosztály vezetőjét, intézkedjen az iránt, hogy a két erdészeti gyakornok kinevezése hamarosan megtörténjen. Farkas főjegyző előhozatta az erdészeti gyakornoki állásra pályázók kérvényeit, számszerint kilencet. Azután elővett egy nagy rostát és elkezdte rostálni a jelentkezőket. Elsőnek azokat rostálta ki, akik még nem töltötték be huszonegyedik életévüket vagy már elmultak negyven évesek. Ezután azok estek ki a listán, akik egyéb meglevő állásból pályáztak át a fővároshoz. Végezetül azok neveit törölte ki a főjegyző, akik nem budapesti lakosok.

A kilenc jelentkező közül három maradt meg, ezek közül kellett a boldog kettőt kiválasztani. Farkas főjegyző egy csendes délutánra becsálta magához a három megmaradt pályázót és Csizmazia főtanácsos, az erdészeti hivatal vezetője társaságában formális vizsgának vetették alá a jelentkezőket. A vizsgálat sikerült, a két legjobban felelő jelöltet még karácsony előtt alkalmazta is a polgármester rendeletével az erdészeti hivatal.

Most, hogy a még fennmaradt kilencvennyolc gyakornoki állást kell sürgősen betölteni, Farkas főjegyző átrostáltatta mind a nyolcezer pályázó kérvényét. Kihuzták a listából a huszonegy évesnél fiatalabbakat és a negyven évesnél idősebbeket, kitörölték azokat, akiknek elégséges bizonyitványuk vagy egyéb állásuk van, akik nem budapesti lakosok és nem budapesti illetőségüek. Mindössze ezerkétszáz pályázó maradt meg a nagy rostálás után, ezeket Liber alpolgármester elnökletével veti egy alkalmi bizottság, melynek tagjai Farkas és Felkay főjegyzők, vizsga alá. Az első csoport vizsgáját már pénteken meg is tartották, a jövő héten valamennyi vizsgára jelentkezőt behivják és végre olyan alkalmazások lesznek a városnál, amelyeknél nem méltóságos és kegyelmes urak a protektorok, hanem egyetlen protektor van: a tudás és a tehetség!

*

NÉMETHY TANÁCSNOK, a közmüvelődési ügyosztály vezetője, Kopp Jenő dr. mütörténész társaságában, vasárnap Rómába utazott, hogy ott az egyházmüvészeti kiállitást megszemlélje. Némethy tanácsnok február huszadikáig marad az örök városban.

*

GYERTYASZENTELŐ NAPJA fényesen és derüsen csillogott ebben az esztendőben a város felett, azt hirdetvén, hogy még hosszu lesz a tél, nemcsak a természet bájos ölén, hanem a városházán is. Egyelőre bizonyos, hogy az egész vonalon dermedt és rideg téli csönd uralkodik a városházán; a legapróbb életnyilvánulások is megszüntek, alig lehet megállapitani: tetszhalott-e az autonómia, vagy ez a mozdulatlanság már a halált jelenti-e.

Hogy mennyire ragadós a közöny és fásultság, mi sem mutatja jobban, mint az a részvétlenség, amelynek jegyében a hétfői törvényhatósági tanácsülés lefolyt. Mintha máris életbelépett volna a reform-törvénynek az az intézkedése, amely megszünteti a törvényhatósági tanácsot: hétfőn délelőtt már megkezdődött a haldoklási folyamat. A tanácstag urak későn és kedvetlenül érkeztek, sietve és fázósan távoztak el. Déli tizenkettőkor már teremtett lélek sem volt a tanácsteremben, holott jobb időben ekkor szokott kezdődni a tulajdonképpeni vita...

*

HATALMAS INFLUENZÁN ESETT át az elmult héten Huszár Aladár, Budapest népszerü főpolgármestere. Kedden kezdődött a láz, amely hamarosan elérte a harminckilenc, sőt a negyven fokot is. A főpolgármester edzett és kisportolt szervezete azonban gyorsan végzett a kórral, szombaton már a protestáns bálra kisérhette el családját Huszár Aladár, hétfőn pedig már ő elnökölt a törvényhatósági tanács ülésén.

*

JOANOVITS PÁL NYUG. ÁLLAMTITKÁR, mindannyiunk szeretett Pali bácsija sulyos betegen fekszik az egyik budai szanatóriumban. Pali bácsi beteg szivére keresett gyógyulást december utolsó napjaiban Balatonfüreden, ahol erősen meghült és mellhártyagyulladáson esett keresztül. Most érgyulladás gyötri a népszerü Pali bácsit, akit a szanatóriumban önfeláldozó hűséggel ápol Vera leánya.

*

HA HÉTKÖZBEN FÉLIG ÜRES IS az alkalmazottak kenesei üdülőtelepe — nagy bánatára az alap racionalizáló bizottságának — vasárnapról vasárnapra vidám és előkelő közönséggel telnek meg a gyönyörü helyiségek. Az elmult vasárnapot Kenesén weekendezték Liber Endréék, menyasszony-leányukkal, Ilovszky János tanácstag, Morbitzer Dezső kertészeti igazgató, Várady Jenő tiszti főügyészhelyettes és sokan mások.

Vasárnap délelőtt Ilovszky, a Balaton régi szerelmese, jégvitorla-pártira invitálta barátait. Ilovszkyval mint kapitánnyal, Liber Endrével és Várady Jenővel a gyönyörü téli napsütésben el is indult és hamarosan el is tünt a vitorlás-szán Aliga irányában. Ilovszkyról ujra bebizonyosodott, hogy nemcsak a Baross-Szövetség kormányát tartja erős kézzel, jól kormányozza a vitorlát is, akár jachtra, akár szánkóra van felszerelve.

Mi az objektiv igazság az Erzsébet-sugárut ügyében?

Petrovácz Gyula élesen kritizálja az Orczy-ház rt. telek- és lakásuzsorára vonatkozó törekvéseit, követeli a telekérték-emelkedési adót a sugárut mentén és a londoni Regent-Street mintájára kivánja a sugárutat minél hamarabb megépiteni

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az *Erzsébet-sugárut megnyitása körül különböző bonyodalmak* támadtak. A főváros vezetői esztendők óta hirdetik az Erzsébet-sugárut megnyitásának a szükségességét, annál nagyobb meglepetéssel hatott tehát, hogy a *főváros magánépitési és városrendezési szakbizottsága* az Orczy-ház rt. épitkezési engedély megadására vonatkozó kérvényét *elutasitotta és ezzel egyben állást foglalt az Erzsébet-sugárut megnyitása ellen.* Az Orczy-ház rt. ugyanis *az Erzsébet-sugárut megnyitására vonatkozó tervek figyelembe vételével kért épitési engedélyt.* Ezekután általános érdeklődéssel várják az épitőipari érdekeltségek *Sipőcz* polgármesternek a döntését. A polgármestert ugyanis a döntés meghozatalánál egyáltalán *nem köti a szakbizottság állásfoglalása.*

Foglalkozott az Erzsébet-sugárut megnyitásának ügyével a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa is,* amely szembe helyezkedett a magánépitési és városrendezési szakbizottság véleményével. Maga *Rakovszky* Iván volt belügyminiszter, a *közmunkatanács elnöke is* szükségesnek látta, hogy ebben a nagyfontosságu kérdésben nyilatkozzék. Ez a nyilatkozat ugy szól, hogy a közmunkatanács *továbbra is szükségesnek tartja az Erzsébet-sugárut megnyitását és épen ezért folytatja az előkészitő munkálatokat.*

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, aki épitészeti kérdésekben a *legnagyobb szaktekintélynek örvend,* ebben az ügyben — érdeklődésünkre — a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az Erzsébet-sugárút megnyitása a *legelsőrendü fővárosi feladatok közé tartozik.* Ma, amikor a sulyos gazdasági helyzetben nem sok remény van az épitési tevékenység fellendülésére,

kétszeresen fontos kötelessége a főváros autonómiájának uj munkaalkalmak teremtése.

Én a magam részéről *alig látok komolyabb lehetőséget uj munkaalkalmak teremtése tekintetében, mint épen az Erzsébet-sugárut megnyitását.* A *Tabánban* ugyanis legfeljebb a közmüvek lefektetésének a megkezdésére, csatornázásra, az uj utak kijelölésére *kerülhet sor ebben az esztendőben. Epitkezésre a Tabánban egyelőre gondolni sem lehet.* A főváros egyéb területein pedig *egyetlenegy nagyobbszabásu épitkezésről sem hallunk, sem állami, sem fővárosi vonatkozásban.*

— Természetesen *van még sok kérdés,* amit az Erzsébet-sugárút megnyitását illetően tisztázni kell, mielőtt *maga a tényleges épitkezés megindulna.* Mindenekelőtt semmiesetre sem szabad megengedni, hogy

az Erzsébet-sugárut megnyitásából származó anyagi előnyöket kizárólag a magánérdekeltségek élvezzék, mert ennek az volna a következménye, hogy a közönségre hárulnának át a megnyitással kapcsolatos összes terhek.

Feltétlenül *törvényt kell hozni olyan értelemben,* hogy akár az épitkezési, akár a parcellázási engedélyekkel kapcsolatos hatósági ténykedésnél *megadóztatás alá kerüljön az Erzsébet-sugárút megnyitásából származó telekérték-emelkedés.* A telekérték-emelkedés megadóztatásából származó jövedelmekből *fedezni lehet a közterületek megváltásához* illetőleg a terek kiképzéséhez és a közmüvek lefektetéséhez szükséges költségeket.

— A *jogászok harcolnak itt tulajdonképen az épitészekkel.* Nekem, mint épitésznek, az az elgondolásom, hogy

a jogi problémákat elég lesz egyelőre elvileg megoldani és minél előbb lehetőséget kell nyujtani az épitkezési engedélyek kiadására és az épitkezési munkálatok mielőbbi megindítására.

Szerintem a *jogi problémák megoldása,* — idetartozik a telekérték-emelkedés megadóztatása is — *elvileg gyorsan megtörténhetik.* A megadóztatást *telekkönyvi bekebelezés utján lehetne egyelőre végrehajtani.*

— Azt hiszem egyébként, hogy a magánépitési és városrendezési szakbizottság állásfoglalásáról elterjedt hirek *nem egészen precizek.* Nem hiszem például, hogy a szakbizottság az Orczy-ház rt. épitési engedély megadása iránti kérését *azért tagadta volna meg,* mert a szakbizottság nem helyesli az Erzsébet-sugárut megnyitását. Nem hiszem ugyanis, hogy

ez a szakbizottság az Erzsébet-sugárut megnyitására nézve uj tárgyalások megindítását tartaná szükségesnek, miután a szabályozási tervek már keresztülmentek az összes fórumokon.

Ezeket a terveket *végérvényesen elfogadták az összes bizottságok* és pedig ugy a *betorkoló utcák, mint az út szélességére és az út vonalazására nézve.*

— Ezek a tervek természetesen *nem minden tekintetben ideálisak,* mert hiszen *figyelembe kellett venni az Erzsébet-sugárut vonalába eső magántelkeket, és a csatlakozó utcák vonalait is.* Ezt a tervet *megváltoztatni* most, amikor már egyesek épitkezni szándékoznak, *aligha tartozhatik a városrendezési szakbizottság hatáskörébe.*

Felmerült az a terv is, hogy a Damjanich-utcát teljes szélességében vezessük az Erzsébet-sugárutba és azon keresztül kapcsolatot teremtsünk a Károly-körúttal.

Ennek a tervnek *gyakorlati keresztülvitele rendkivül sok akadályba ütközik.* A mai városrendezés már nem állit fel — mint régebben — *elméleti tételeket,* csak azért, hogy azokat azután tűzön-vason keresztül a *közérdek rovására megvalósitsa.*

— Ugy tudom, hogy

az Orczy-ház rt. épitkezési tervei a telekuzsorának és a lakásuzsorának maximális kihasználásával készülnek.

Ezen a téren, amely *az Erzsébet-sugárut előtt fog elterülni,* nem lehet *régi recept szerint tervezni uj bérházakat, sem a telek kiuzsorázásával, sem az ott elterülő telkek körülépitésével.* Nem szabad operálni *szük udvarokkal, levegőtlen és sötét lakásokkal,* mint a multban, hanem alkalmazkodni kell a modern középités szempontjaihoz.

— *Itt kell keresni az épitési engedély megadása iránti kérelemnek az elutasitását!* Az Erzsébet-sugárut megnyitásával egyben *azt a célt is szolgálni akarjuk,* hogy

ezen a környéken levegős, tágas, napsugaras lakások épüljenek, szép, derüs udvarral, nem olyan börtönudvarral, amit a telekuzsorások szoktak megtervezni.

Ebből a szempontból *feltétlenül támogatni kell a magánépitési bizottságot mindazoknak,* akik a közérdeket és az Erzsébet-sugárut érdekeit szolgálni akarják — fejezte be nyilatkozatát *Petrovácz.*

— *Bármilyen sürgősnek tartom is* az Erzsébet-sugárut megnyitását és az épitkezési munkálatok megindításának megfelelő előkészitését, mégis szükségesnek tartom, hogy

szembeszálljak minden olyan törekvéssel, amely az emlitett módon akar az Erzsébet-sugárut megnyitásával kapcsolatban bérházakat épiteni.

Az Erzsébet-sugárut megépitésénél egyedül

a londoni Regent-Street

példáját kell szem előtt tartani, vagyis *azt a londoni sugárutat,* amely ugyanolyan telek és *ingatlanrengetegen keresztül haladva épült meg,* mint ahogy *az Erzsébet-sugárút megépitését tervezzük* — de egységes stilussal és egységes vonalvezetéssel. Ilyen *Regent Streetet kell épiteni Budapesten is,* ami csak ugy történhetik meg, *ha a magánérdeket alárendeljük a magasabb szempontok érvényesitését követelő érdeknek.* Minden telektulajdonost, aki épitkezési engedélyt kér és kap irásban kell kötelezni *ezeket a szempontoknak a betartására.* Igy azután az Erzsébet-sugárút *nem kizárólag telek- és lakásspekulációra* nyujt majd lehetőséget, hanem *megindítója lesz a főváros modern épitészeti fejlődésének is!*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

A déli órákban Kenese szenzációját, egy hatalmas rianást, látogatott meg az illusztris társaság. A rianás Kenesétől négy kilométerre vágta ketté a Balaton vastag jegét, jeléül annak, hogy mégis közeledik a tavasz...

*

VÁLTOZÁS KÉSZÜL A BELVÁROS VEZETÉSÉBEN: Unger Béla dr., a rangban legidősebb kerületi tanácsnok, aki több mint tiz esztendeje áll a Belváros élén, egy másik kerület vezetését veszi át. A polgármester ugy intézkedett, hogy a Józsefvárossal cseréljen előljárót a Belváros. Unger Béla a VIII. kerület vezetését veszi át, ahol e nagyobb kerület alkalmat nyujt képességei kifejtésére, viszont a Belváros vezetését Gömöry Albert dr. veszi át.

Itt emlitjük meg, hogy Thordai Lajos dr. tanácsi főjegyzőt a polgármester a Guth Ferenc nyugdijazása folytán megüresedett vizivárosi előljáróság vezetői poziciójába ültette. Mivel a lágymányosi előljáróság helyiségei is rövidesen elkészülnek, több kerület vezetéséről kell a polgármesternek a Vizivároson kivül is gondoskodnia.

Budapest XI. kerületi tanácsnoka Spannberger Alajos dr. lesz, akinek helyébe Gömöry Albert dr. az uj belvárosi előljáró kerül. Több kerületi főjegyző fog vezetőhelyettesi megbizást kapni, akiknek nevét szigoruan rangsorban közöljük:

Goszleth Ernő dr. (az ellene inditott aknamunka teljesen kudarcot vallott, a belügyminiszterium fényesen igazolta Goszlethet), Schmaderer Oszkár dr., Haider János dr., Farkas Lajos dr., Battlay Imre és Wirnhardt Ágoston, akik most valamennyien előljáróhelyettesek. A központiak közül Antalfy Géza, Vigyázó Géza dr. és Pertik Béla dr. a legközelebbi és legesélyesebb előljáró-helyettes jelöltek.

Huszonhárom mérnöknek biztosit a nyárra kenyeret a főváros

Általános örömet keltett a vállalkozók körében a kerületi karbantartási munkák gyors és preciz kiirása — A főváros a legszigorubban ellen fogja őrizni a munkások helybenlakását

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A vállalkozó társadalom nagy örömmel vette tudomásul, hogy az összes közhatóságokat megelőzve az ut- és csatornaépitési ügyosztály *elsőnek irta ki a hatáskörébe tartozó karbantartási versenytárgyalásokat.* Mint ismeretes kiirásra került 200.000 négyszögméter makadám-ut területének *portalanitási* munkálata, a főváros ut-karbantartási munkáihoz a folyó év első felében szükséges *kő* szállitása, a folyó évben végrehajtásra kerülő *aszfaltjavitási és kisebb aszfaltozási* munkák, továbbá a folyó évben végrehajtásra kerülő *kövezetjavitási és kisebb uj kövező* munkák.

Ujitás a kerületi kövezetjavitási és kisebb uj kövező munkákat illetően, hogy

az eddigi tiz kerület helyett tizenhárom csoportba osztották a kövezetjavitási és kisebb uj kövező munkákat.

A kerületi kövezet karbantartási munkálatoknál *már külön szerepel* Budapest legujabb közigazgatási kerülete, a *Lágymányos.* Két csoportra osztották a VIII. és ugyancsak kettőre a X. kerületi munkákat.

Ujitás a versenytárgyalási hirdetménynek, hogy ugy az aszfaltozók mint a kövezők kötelesek legalább egy, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője által kijelölt Budapesten végzett *okleveles mérnököt április elejétől december végéig* heti harminc pengő fizetéssel alkalmazni. Kétségtelen, hogy ez az alkalmazási kényszer meg fogja drágitani a vállalati árakat, azonban a főváros

a huszonhárom mérnök alkalmazását illetően messzemenő szociális kötelességének tett eleget.

A munkások felvételét illetően a polgármester *előirja a minimális órabért,* és kötelezi a vállalkozókat, hogy

az alkalmazandó munkásoknak legalább egy esztendő óta Budapesten kell lakniok.

A nem szakmunkások *ötven százalékát* a főváros által kijelöltek közül kell alkalmazni. Közli végezetül a polgármester az ajánlati felhivásban, hogy

a munkások helyben-lakását, a munkabért, a munkaidőre vonatkozó utasitásokat, valamint az összes szerződési kikötések betartását a legszigorubban fogja ellenőrizni.

Fontos kikötése az ajánlati felhivásnak a polgármester azon figyelmeztetése, hogy *ha valamelyik kerületben, vagy kerületrészben a végrehajtott munkálatok mennyisége az előirányzott vállalati összeget eléri, a további munkálatok kiadását a munkamegosztás érdekében ugyanazon feltételek mellett elsősorban azon kerületi szerződött vállalkozók részére biztosithatja a polgármester, akiknek megbizásai az előirányzatot nem érik el.*

Milyen legyen az uj Tabán?

Irta: WITTENBARTH GYŐZŐ

II.

A II. dijat Árkay Bertalan, Hönsch László és Katona Dezső közös terve (jelige: „Népmüvészet") nyerte. Az átvezető Hegyalja-utat a mai 14 m. szélességben és emelkedéssel hagyja meg. Az uj főutat villamospályával látja el és 25 m. szélességben szelid iveléssel a görög templom mögött kapcsolja be a Döbrentei-térbe. Ezen kivül más ut a terven nem található, tehát az északi irányból semmiféle egyenletes emelkedésü megközelités nem lehetséges. Igy csak a nagyemelkedésü és teherforgalomra alkalmatlan Naphegy- és Czakó-utcákon át lehetne a Gellért-hegyre feljutni. A dunaparti villamosvonalat a Zita királyné-uton vezeti egyenesen dél felé és az Erzsébet-hidhoz sem kapcsolja be. Az Erzsébet-hidról csak az uj főut felé lehet a villamosnak járni.

A két iskolát és a Görög-u. 12. sz. házat teljesen elbontják. Igy a tervezők részére, mikor a nagyfontosságu közlekedési problémák fölött könnyedén elsiklanak és az akadályokat is kiküszöbölték, igen könnyüvé vált a probléma megoldása.

Az elbontott Szent Imre-fürdőt a görög templom közelében épiti meg, félkörösen, kis területen, melyhez a Gellért-hegy felé délre nagy terraszokat és télikerteket helyez. A Hegyalja-ut felé parkok választják el a közlekedéstől, amivel a gyógyszálló közönsége kedvező széltől védet helyet nyer, de a Döbrentei-tér megfelelő lezárását, kialakitását nélkülözzük. Ezen kivül, amely a Szent Imre-fürdőt pótolja, a Naphegyen a Czakó-utca és a Hegyalja-ut között a magaslaton képez ki egy idegenforgalmi szállodát, hullámfürdővel együtt. A hegytetőn hullámfürdőt épiteni kissé erőszakolt megoldásnak kell tartanunk, mert vizét klórozással tisztán tartani *„Budapest-fürdővárosban" legkevésbbé sem tartjuk idegenforgalmat vonzónak*, a forrásvizzel, gyógyvizzel való állandó ellátásához pedig 46 m. magasra kellene szivattyuzni, ami *igen költséges megoldás volna.*

A főutvonalat a Várhegy felé sávosan a telekhatáron épiti be, a tabáni völgy felé, a park felé pedig a főutra merőlegesen álló 25 m. magas, egymástól 22 m. távra épitett 13×40 m. alapterületü bérházakat állit. Ezek közét 8 m. magas üzletházak kötik össze, amivel a zöld terület teljesen el van barrikádozva a főuton haladó szemei elől. Ez oldali járdáról a Nap- és Gellért-hegy is teljesen láthatatlan, csak a tulsó járdáról válik a hegyoldal láthatóvá. A Palota-téren kivül *a főutvonalat más zöld terület nem teszi változatossá, ezért igen sivár képet nyujt.*

Minthogy a tervezet sem a közlekedési, sem a térképzési, sem a fokozottabb esztétikai, de még a fürdővárosrész nagyobb kiképzésével kapcsolatos problémákat sem oldja meg, a dijazását nem teljesen tartjuk indokoltnak, legfeljebb a benne mutatkozó eszmék megvétellel való honorálását.

A III. dijat a „Tabáni kertek" jeligéjü, Weichinger Károly és Nendvich Andor közös terve nyerte el. E tervet joggal nevezhetjük a *szimmetriák tervének*, az egész tabáni völgyet erőszakoltan szimmetrikus rendszerbe foglalja, de ugyanigy képezi ki a Döbrentei-, Szebeny Antal- és a Szent János-tereket is.

A Hegyalja-uti főutat a mai 14 m. szélességben a nagy lejtősséggel hagyja meg. Szintben keresztezi vele a Szent János-utca vonalán felhaladó 5—6.5%-os Gellért-hegyre felvezető utat, melynek a szimmetria elérésére erőszakolt irányitása miatt igen költséges 7—10 m. magas támfalat kell épiteni. A Krisztina-körut folytatásában haladó főutvonal igen szükre, 20 méterre van méretezve, ami főutvonal részére meg nem felelő. A villamost az Attila-körutról az Erzsébet-hidra és a Gellért-rakpartra irányitja. A Szent János-teret a Szent János-utca ferdeségének megfelelően, a szimmetria elérésére beépiti, bár e lejtős terület a szimmetria-képzésre kevésbbé alkalmas, de még mindig indokoltabb, mint az I. dijas terv polgári iskolánál levő utelinditásnélküli hasonló szimmetriája.

A Palota-teret a testőrségi épületek szélességében megnyitva, a Naphegyen nem zárja le teljesen, hanem a kétoldali házat megfelelő beugrással 34 m. közt hagyva, tervezi elhelyezni és végüket 6 méteres kiemelkedéssel hangsulyozza. Ezáltal a két ház között egy magas támfalra és ferde lépcsőzetre, illetve utcára nyilik kilátás, ami nem esztétikus lezárása a térnek. A Szebeny Antal-térnek szintén szimmetrikus kiképzést ad.

A tabáni háromszög szimmetrikus elrendezésének középpontjában egy magasabban fekvő szálloda van. Előtte egy nagyobb hosszukás teret képez, mely a főutig terjed és annak tuloldalán egy középületben hatásos lezárást nyer. Még jobbról és balról is van egy utca a szállóra irányitva, melyek erőszakolt irányitását 10—14%-os lejtéseik is mutatják. Az egész völgyet szegélybeépitéssel (részben 10, 13, 18 és 21 m. magasan) tulságosan beépiti bérházakkal. A tervezett 12 m. széles utcákon két fasort rajzol be, ami a valóságban ki nem vihető, zártsoru épitése miatt.

Közpark az uj utvonalat nem élénkiti és a Várhegy felé sem nyit ujabb kilátást.

Gyógyszálló csoportot a Szent Imre-fürdő és az uj főut között helyez el, tulzott beépitéssel. Mindkét templomot igen előnytelen helyzetbe állitja be. A tabáni katolikus templom főhomlokzata elé 13 méter távolságra egy 22.5 m. magas épületet állit, amivel azt teljesen eltakarja. A *görög templom* pedig a templom tengelyével 45 fokos szöget bezáró térhatároló házsorával *a legrosszabb elhelyezést kapja* és ezen átrendezésbe nem illő volta még jobban kihangsulyozódik.

Grieger Gyula „Revizió" jeligéjü megvett terve a főuton 30 m. szélesség mellett csak 12 m. széles járdüpályát tervez, az egyik oldalon 12 m., a másikon 6 m. járdával. A járdüpálya tehát igen szük, csak egy-egy mozgó jármü részére szolgál. A Hegyalja-utat 20 m-re és 5.57% emelkedésüre igazitja ki.

A Szent Imre-fürdőt teljesen átformálja és az uj körut vonaláig fejleszti ki, egy kettős cour d'honneur-rel. A szimmetria kedvéért a főut tuloldalán teljesen hasonló kettős diszudvart képez ki egy szállodaépület részére. Mivel a diszudvar igen szükre van méretezve, ezért nem kelti a kellő hatást és kettős használata is elhagyandó volna. A görög templomot árkádokkal veszi körül a körut vonalán.

A Döbrentei-téren a három főutvonal az I. tervhez hasonlóan egy pontból indul ki, ami a közlekedési térmegoldás hiánya miatt feltétlenül zavarokra vezetne. A Döbrentei-teret egységesen képezi ki, ezért a főutvonal kiindulási pontján lévő két fürdő- és szállóépület vonalának megfelelően az Attila-körut és a Zita királyné-uti Dunapart között egy épületet állit az Ördögárok fölé, amivel a Döbrentei-utca jármüveit kettős kanyarodásra kényszeritené.

A Palota-teret a főut vonalán zárja le, ami helyes megoldást nem nyujt.

Halászy Jenő és Brestyánszky Tibor „B H" jeligéjü megvett terve a 25 m. széles főutat a görög templom mögött csatlakoztatja a Döbrentei-térhez. A görög keleti templomtól a Hegyalja-utig parkot képez ki és ebben a mai Hadnagy-utca vonalán helyezi el az uj Szent Imre-fürdőt sávszerüen kiképezve. A tabáni katolikus templom körül nyilt udvart tervez. A völgy és magasabb részek sorház beépitését kifogásolhatjuk.

Pogány Móric „A magyar holnap" jeligéjü megvett terve általában az ügyosztályi utelrendezést veszi alapul az utak irányitásánál. 20 m. széles Hegyalja-utat és 30 m. széles főutat 6+6 szük járdüpályával, középen parksávval veszi figyelembe. A főut vonalát a II. tervnél emlitett és az utra merőleges bérházakkal épiti be, de jórészben közbenső üzletház nélkül, amivel a hegyre való kilátást biztositja, de *a főut kissé egyhanguvá válik.* Az uj főutat a görög templom előtt vezeti be a Döbrenteitérre és ennek oldalán képezi ki az uj Szent Imre-fürdőt, melynek ives szárnyai a Hegyalja-utig is terjednek. E szárnyak között szélvédett terraszokat alkalmaz, majd a Hegyalja-ut fölött egy áthidalással a Gellért-hegy oldalát is bekapcsolja a sétányba. Kisebb sportpályát helyez el nagyon helyesen a völgyben.

Friedrich Lóránt és Schömer Ferenc „Phönix" jeligéjü megvett terve a főutat, melyet csak 21 m. szélesre tervez, a görög templom mögött vezeti be a Döbrentei-térre. A tabáni és a görög templom között egy teret képez, mely azonban a terület lejtőssége miatt kellően nem érvényesülhet. A vásárterületet a Szent Imre-fürdő elé tervezi egy házcsoporttal elkülönitve. E ház egyik vonala a görög templom vonalának felel meg és köztük csak 32 m. távolság van, ami a legkedvezőbb távlatot nem biztosithatja. Közlekedésrendezési hiányaitól eltekintve, előnye, hogy a főut utáni részen szabadabb villaszerü beépitést nyujt.

Misley Sándor és vitéz Magyar Győző „Tabán MCMXXXIII" jeligéjü megvett terve tul nagy bérházszerü szegélysoros beépitést nyujt az egész völgyben. A háromszög felső részén uszodát helyez el, amelyet a II. dijas tervnél felhozott indokoknál fogva nem tartunk itt megfelelőnek. *A piacot igen helyesen az északibb részen a Bethlen-udvar előtti belsőbb területen helyezi el.* A Palota-teret a Gellérthegy-utca vonalán félkörivü muzeumépülettel zárja le, melyet a terepviszonyok miatt nem helyeselhetünk. A Szent Imre-fürdő környékének rendezését nem adja meg.

A megvételre ajánlott „Pásztorbot" jeligéjü terv lényege, hogy a Krisztina-körut tengelyében vezeti egyenesen az uj 22 m. széles főutat, és a görög és a tabáni templomok között kiképzett félkörivü épület mögött félkör fordulással jut a Szent Imre-fürdő és a görög templom között a Döbrentei-térre.

A megvételre ajánlott „Tadeus" jeligéjü terv a Szent Imre-fürdő előtt egy nagy téglalap alaku tér képzésével a *görög templomott igen jó távlathoz juttatja.* A Szent Imre-fürdő Döbrentei-téri oldalán egy parkban álló, kereszt alaprajzu 45 m. magas szállodaépületet tervez. A Szent Imre-fürdő és a polgári iskola mögötti parkban ivócsarnokot, üvegezett sétahelyeket és pálmakertet helyez el.

Az „1950" jeligéjü tervben a Szent Imre-fürdő beállitása és környezete igen sikerült.

A „Fórum" jeligéjü terv a Hegyaljautat csak a Gellérthegy északi és a Naphegy déli részének közlekedésére korlátozza s ezért meghagyja a mai szélességében és emelkedésében, mert a régi Hadnagy-utca vonalában egy 20 m. széles alaguton vezeti át a hegyen tuli *átmenő közlekedést.* Az alagut a Hegyalja- és a Csend-utca alatt és a Déli p. u. alagutja fölött halad el és a tabáni temetőben egy bevágásban lévő uton halad a Csend-utcával párhuzamosan a Budaörsi-utig. *Ezen 900 m. hosszu alagut révén minden jármü 18 méter fölösleges fölemelkedést küszöbölhet ki és ez uton teljesen zavartalanul és igy gyorsan haladhat. Ezen alagut révén a sashegyi járművek és e vidéki villamosok magasságveszteség nélkül nagy üzemanyagmegtakaritással juthatnak a Dunához. E nagy előnyt csak az tudja kellően értékelni, aki e területek óriási fejlődőképességével tisztában van.* A birálat e gondolatot nem értékelte.

Itt találjuk a legszélesebb 34 méteres főutat 21 m. széles járműpályával, melyen előreláthatóan 3+3 járműsor haladhat a két álló sor mellett. *A járdák szélén 2 méter széles parkozott sáv vonul végig, hogy az autóut porát és mérges gázát a gyalogosoktól és a lakóktól minél távolabb tartsa.* Az egyes közlekedésnélküli melléutcákban körülbelül 10 m. széles parkok és gyermekjátszóterek vannak szobrokkal diszitve. *Igy a főuton sétáló szeme előtt állandóan parkterület van, ami az utca képének mindig változatosságot ad.* A főut járműpályája ugyan egy fordulatot téve vezet a Döbrentei-térre, de az ut tengelyében a Döbrentei-téren álló fürdőigazgatósági épület 50 m. magas nyolcszögletü tornya áll az esztétikai kép emelésére. Mindkét járdájáról azonban az Erzsébet-hid hidfője is a távlati képbe kerül.

A görög keleti templom itt kapja a legjobb beillesztését az utrendszerbe. A *Várhegyre két helyen nyit ki széles sávon át betekintést. Hasonlóan a tabáni templom tornyára és főhomlokzatára, ugy a főutról, mint a Dunáról megfelelő távlatot biztosit. Érdekes a piac elhelyezése,* igen helyesen az északi részen, egy város kezében maradó bérház árkádszerüen kiképzett nyilt üzlethelyiségeiben vannak az árusitóhelyek, mely teret ölel körül. *Kiképzése tehát az ujabb vásárcsarnoki elrendezést igen esztétikusan emeli.* A fürdővárosrész kereteit a terület déli részén jelöli ki. Szegélybeépitésü sorházakat csak a főuton tervez, a többi rész magánparkban álló villákból áll. A teherforgalom céljaira mindkét fontos irányból 3% emelkedésü szerpentinutat vezet a hegytetőre.

Az „Anonymus" jeligéjü versenyen kivül indult tervezet csak a 22 m. szélesre bővitett Attila-körutat tartja meg főutnak. A völgyben fürdővárost tervez és ennek a *közlekedési szükségletet feláldozza, visszont a Hegyalja-ut villamosszükségletét igen helyesen veszi fel tervébe.* A Dunaparton álló épületeket a Fátyol-utcáig park létesitése miatt elbontja.

Találunk még érdekes gondolatokat a többi tervekben is, de sokan feledik, hogy elsősorban térképzést kellett volna nyujtani és nem megszakitásnélküli parkokat, vagy ellenkezőleg igen sürü beépitést.

Milyen legyen a Tabán?

A fenti tervekben felvetett gondolatok ismertetése után felötlik előttünk: *milyen is legyen tehát a Tabán kiképzése?* Mivel éppen a pályázati programm a tervezőket teljesen helytelen irányba terelte, *minden szempontból megfelelő tervet nem kaphattunk, de a pályázatok egyes eszméi tisztázták a megoldás utjait, melyek erősen eltérők az eredeti tervektől. Ezzel teljesen igazolódott a pályázat felvetésének szüksége, melyet minden város- és térrendezési probléma tisztázásánál idejében és kellő tervezési időt engedve kell megtartani, hogy városunk fontos problémáinak minden vonatkozása idejében tisztázható legyen.*

A végső tervezés irányadó szempontjai e pályázat szerint a következők: A Krisztina-körutat és folytatását az uj főutat, egy-egy álló kocsisor mellett előrelátóan legalább 3+3 mozgó járműsor szélességre kell méretezni. A járműpálya és a járda között, valamint a közlekedésnélküli mellékutcák közét parksávval kell üdévé, változatossá tenni.

A Gellérthegy mögötti területek átmenő közlekedésének gyors és magasságveszteség nélküli lebonyolithatásáért feltétlenül a „Fórum" jeligéjü terv szerinti alaguton át kell azt keresztülvezetni. Amig ez megvalósulhat, a Hegyalja-ut a mai szélességében és emelkedésével kiszolgálhatja e fontos közlekedési szükségletet. Szó lehetne arról, hogy ez alagut ne a terv szerinti, a volt Hadnagy-utca vonalát kövesse, hanem kis kerülővel egyenesen vezetne és a polgári iskola északi oldalánál az uj főuthoz csatlakozna és innét kezdve a főutat a görög templom mögött irányithatjuk a Döbrentei-térre. *Ezáltal az egész Hegyalja-utig terjedő nagy területet tudjuk a közlekedéstől és ezáltal a zajtól mentesiteni és itt egy monumentális fürdővárosrészt létesiteni.* Kivánatos a főutvonal mögött és a hegyre vezető utak közötti belsőbb területeket is a fürdővárosrész későbbi bővitésére fenntartani. A fürdőigazgatósági épület a Döbrenteiteri park elé *a két fürdő közé kivánkozik, ahol a dunaparti sétányra földalatti átjárón át zavar nélkül juthatnak a betegek.* A Döbrentei-tér a felemlitett okok miatt a Dunával párhuzamosan és északról arra merőlegesen határolandó el. A polgári iskola fölötti főutvonalrészen képzendő bérháztelkek, valamint a felsőbb részeken tervezendő villatelkek volnának értékesitendők. Kivánatos a Gellérthegy nyergére egy szelid (3-4%) emelkedésü teherforgalmi utnak mindkét irányból való felvezetése. (Északról a Gellérthegy-utcán át.) Az északról jövő villamosvonal a Döbrentei-térről az *átépitendő* alsó rakparton közlekedjék a Gellért-tér felé, hogy igy a Rudas-fürdő körül és az egész Gellért-rakparton sétányt képezhessünk ki. Ezekben volna a pályázat eredménye összefoglalható.

Hogyan érjük el a legjobb és legszebb eredményt?

Elsősorban az illetékes városrendezési bizottságnak a fenti vezető irányelveket fel kell állitania. Erre az ügyosztály záros terminus alatt elkésziti a terv kidolgozását, melyet a müködött birálóbizottság megbirálna. A terveket 3 napig közszemlére állitanák ki, mely idő alatt egyrészt a városrendezési bizottság tagjai és másrészt az érdeklődő szakértők alaposan áttanulmányozhatnák és észrevételeiket irásban megtehetnék. Ezután a felszólalások figyelembevételével döntene a városrendezési bizottság az elfogadásról, vagy az egyes módositásokról, ami után a földmunkák, az ut és közmüvek részlettervei elkészülhetnek és a tényleges munka elkezdődhetnék.

Ilyen a külföldön szokásos körültekintő eljárás révén biztositható volna, hogy a Tabán csakugyan az legyen, aminek a város jövőbelátó polgárai kivánják: *Budapest fürdőváros központja és a város legszebb része.*

Nemcsak szükséges, de mellőzhetetlen szociális követelmény a fővárosi tisztviselők jelenlegi fizetési rendszere

*

Az Uj Budapest kimutatja, hogy a fővárosi tisztviselők tulnyomó része a legalacsonyabb fizetési osztályokban tömörül, hosszu szolgálati idejü tisztviselők tartoznak a legszerényebb illetmények csoportjaiba és az életkor átlaga a XI. fizetési osztályba is 35 év

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az uj fővárosi törvény előkészitésével kapcsolatban a székesfővárosi tisztviselők helyzete és különösen illetményeik mértéke *állandóan napirenden van.* Ehhez a sokat vitatott problémához számos hozzászólás történik, melyek *több-kevesebb objektivitással,* de legtöbbnyire *a tények számszerü ismerete nélkül tárgyalják a kérdést.*

Abból a célból, hogy a székesfővárosi tisztviselők fizetési viszonyairól helyesen tájékozódjunk, nem elegendő pusztán az egyes fizetési osztályok illetményeinek magasságát összehasonlitani.

A fizetések tényleges szinvonala végső elemzésben ugyanis attól függ, hogy a tisztviselők hogyan oszlanak meg az egyes fizetési osztályok között, vagyis milyenek voltak hivatali pályájuk folyamán az előmeneteli lehetőségek.

Ha ugyanis a tisztviselők zöme alacsonyabb fizetési osztályokba tömörül és nem tud előrehaladni, akkor magasabb illetmények mellett is kedvezőtlenebb helyzetben lehet, mint ellenkező esetben.

Különlegesen aktuális ez az összeállitás most, amikor a képviselőház egyesitett bizottságaiban *Keresztes-Fischer* belügyminiszter tudvalevően bejelentette, hogy a *városi tisztviselők fizetését egy nivóra akarja hozni az állami tisztviselők fizetésével és ki fog adni egy tervezetet, amely a városi tisztviselők illetmény-redukciójára vonatkozik.*

Minthogy az előmeneteli lehetőségekre nézve eddig *teljesen hiányoztak a számszerü adatok,* nagy örömmel kell üdvözölnünk a székesfővárosi statisztikai hivatal *legujabb feldolgozásának eredményeit,* amelyek a való helyzetet egészen uj megvilágitásban mutatják be. Ezek az adatok

a végleges állásu közigazgatási tisztviselőket az előmeneteli viszonyok szemléltetése céljából életkor, szolgálati idő és az utolsó előlépés időpontja szerint részletezik.

Mindezeket a szempontokat fizetési osztályonkint elkülönitve mutatják be a statisztikai adatok, hogy ezáltal a tisztviselők elhelyezkedéséről valóban hü és megbizható képet nyujtsanak.

Minthogy az előmeneteli viszonyok elsősorban *a betöltött szolgálati idővel állanak összefüggésben,* ezért az alábbiakban mi is a szolgálati idő adataiból indulunk ki. A legfőbb eredményeket tömör összefoglalásban *a következő táblázat szemlélteti:*

A székesfőváros közigazgatási tisztviselőinek megoszlása szolgálati év és fizetési osztály szerint

Fizetési osztály	5	5—10	10—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—40	40—	Összesen
	szolgálati év									
	A) **Abszolut számban**									
I.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
II.	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
III.	1	—	—	1	6	7	7	7	1	30
IV.	—	—	7	6	15	24	15	8	1	76
V.	10	4	13	8	39	21	7	25	3	130
VI.	—	—	19	23	35	13	25	46	4	165
VII.	13	19	43	23	53	39	36	30	2	258
VIII.	11	37	32	45	128	43	22	4	—	322
IX.	43	86	78	118	94	17	6	—	1	443
X.	48	92	103	108	45	4	5	1	—	406
XI.	101	86	73	49	2	—	2	—	—	313
Összesen	227	324	368	381	417	169	125	123	12	2,146
	B) **Százalékos megoszlás szolgálati idő szerint**									
I.	—	—	—	—	—	100.0	—	—	—	100·0
II.	—	—	—	—	—	—	—	100.0	—	100·0
III.	3·4	—	—	3·3	19·9	23·4	23·2	23·4	3·4	100·0
IV.	—	—	9·2	7·8	19·7	31·7	19·9	10·4	1·3	100·0
V.	7·7	3·1	10·0	6·1	30·0	16·2	5·5	19·1	2·3	100·0
VI.	—	—	11·5	14·0	21·3	7·8	15·1	27·9	2·4	100·0
VII.	5·1	7·4	16·7	8·9	20·5	15·1	13·9	11·6	0·8	100·0
VIII.	3·4	11·4	10·0	14·1	39·8	13·3	6·8	1·2	—	100·0
IX.	9·6	19·4	17·7	26·6	21·2	3·9	1·4	—	0·2	100·0
X.	11·9	22·7	25·4	26·6	11·1	0·9	1·2	0·2	—	100.0
XI.	32·3	27·4	23·4	15·7	0·6	—	0·6	—	—	100·0
Összesen	10·6	15·0	17·1	17·8	19·4	7·9	5·8	5·9	0·5	100·0
	C) **Százalékos megoszlás fizetési osztály szerint**									
I.	—	—	—	—	—	0·6	—	—	—	0·1
II.	—	—	—	—	—	—	—	1·6	—	0·1
III.	0·4	—	—	0·3	1·4	4·1	5·6	2·7	8·3	1·4
IV.	—	—	1·9	1·6	3·6	14·2	12·0	6·5	8·3	3·5
V.	4·4	1·3	3·5	2·1	9·4	12·4	5·6	20·3	25·0	6·1
VI.	—	—	5·2	6·0	8·4	7·7	20·0	37·4	33·4	7·7
VII.	5·7	5·9	11·7	6·0	12·7	23·1	28·8	24·4	16·7	12·0
VIII.	4·8	11·4	8·7	11·8	30·7	25·4	17·6	3·3	—	15·0
IX.	19·0	26·5	21·2	31·0	22·5	10·1	4·8	—	8·3	20·6
X.	21·2	28·4	28·0	28·3	10·8	2·4	4·0	0·8	—	18·9
XI.	44·5	26·5	19·8	12·9	0·5	—	1·6	—	—	14·6
Összesen	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100.0

Az abszolut számokon kivül a tábla *kétféle módon számitott százalékokat is tartalmaz.* Az előmeneteli lehetőségeket ugyanis *kétféle szempontból* vehetjük vizsgálat alá. Valamely fizetési osztályba tartozó tisztviselőknél kutathatjuk azt, hogy *hány évi szolgálat után érték el ezt a fizetési osztályt, illetve tömegjelenségről lévén szó:* hogyan oszlanak meg az illető fizetési osztály tagjai szolgálati évek szerint. Másrészt azonban azt is vizsgálat tárgyává tehetjük, hogy

bizonyos szolgálati idővel rendelkező tisztviselők miképen oszlanak meg fizetési osztályok szerint.

Végeredményben mindkét számitási mód *ugyanannak az összefüggésnek a megvilágitására szolgál,* de az első pillanatra áttekinthetetlen adathalmazt mindegyik uj és uj megvilágitásban mutatja be.

A növekvő szolgálati idő nem mindig jelent egyben magasabb illetményeket is

Elvi szempontból az volna kivánatos, hogy

a tisztviselők a kezdő fizetési fokozatokból kiindulva, a növekvő szolgálati idő kapcsán egyre magasabb illetményeket érjenek el.

Ez a szabályszerüség azonban a tábla tanusága szerint *korántsem mondható általánosnak.* Azok az esetek ugyan rendkivül szórványosak, midőn rövid szolgálat után került valaki magasabb fizetési osztályba. Annál számosabbak azok az esetek, amidőn hosszu évekig tartó hivatali munka dacára a fővárosi tisztviselők mégis csak a legalacsonyabb fizetési osztályokig jutottak el. Előfordulnak a X. és XI. fizetési osztályokban 25, sőt 35 évnél régebben szolgáló tisztviselők is. Igaz, hogy ezek kivételek és igy nem szabad belőlük általános következtetéseket levonni. Annál sulyosabban esik azonban latba, hogy a nagy tömegek sem mutatnak kedvező képet.

A XI. fizetési osztályban a tisztviselők 40.3%-a tiz évnél hosszabb ideje szolgál. Még nagyobb az arány a X. fizetési osztályban, ahol a tisztviselők 65.4%-a már több mint tiz esztendő óta dolgozik a főváros szolgálatában. Ebből is 13.4% szolgál 20 esztendőnél régebben.

Ennyi évig tartó hivatalos munka árán tehát nem jutottak tul a fizetési skála legalacsonyabb fokozatain! Pedig ezek az esetek már nem kivételek, hanem az

illető fizetési osztály összlétszámának csaknem pontosan kétharmad, vagy — a XI. fizetési osztályt véve alapul — kétötöd részét alkotják.

A IX. fizetési osztályban szintén *hasonló arányban* (26.8%) találunk 20 évnél hosszabb ideje szolgáló tisztviselőket. Ugyanitt a létszám 44.3%-a 10—20 éve, 29.0%-a pedig *tiz évnél rövidebb ideje áll szolgálatban.* Ez utóbbiak csoportja a VIII. fizetési osztályban 14.8%-ra, a VII.-ben pedig 12.5%-ra esökken. Az ennél magasabb fizetési osztályokban — *egy-két szórványos esettől eltekintve* — egyáltalában nem találunk ilyen rövid ideje szolgáló tisztviselőket.

Ami az élet-szinvonalat determinálja

Annál inkább növekszik azoknak az aránya, akik *hosszu ideje tisztviselői a fővárosnak.* Igy a VI. fizetési osztályban a létszám 29.1%-a 20—30 év óta, 45.4 %-a pedig 30 évnél hosszabb ideje áll szolgálatban. Együttvéve tehát a tisztviselők háromnegyed része több mint 20 esztendeje dolgozik. Azok az aránylag kevés számu tisztviselők tehát, akik ezeket a magasabb fokozatokat elérték, *hosszu évek munkája árán vivták ki kedvezőbb helyzetüket.* Számuk azonban az összlétszámhoz képest aránylag csekély. A VI. fizetési osztályban mindössze 165, az V.-ben 130, a IV.-ben 76, a III.-ban pedig mindössze 30 tisztviselőt számlálunk.

Milyen nagy ezzel szemben azoknak a tisztviselőknek a száma, akik a magasabb állásokat egész életük folyamán sohasem érik el és igy az alacsonyabb fizetési osztályok által nyujtott megélhetés determinálja életszinvonalukat egész hivatali pályafutásuk folyamán.

Szolgálati idő és fizetési osztályok

Ez a gondolat már átvezet bennünket a vizsgálódás másik módjára, amely azt kutatja, hogy

bizonyos szolgálati idővel rendelkező tisztviselők milyen fizetési osztályokig jutottak el.

Az igy számitott százalékszámokat fenti táblánk c) pontja tünteti fel. Az a körülmény, hogy

az öt évnél rövidebb ideje szolgáló tisztviselőknek 44.5%-a a legalacsonyabb fizetési osztályokba tartozik,

még nem okozhat meglepetést. Hiszen a tisztviselők pályájukat természetszerüleg a *ranglétra legalsó fokozatain kezdik el.* A három legalacsonyabb fizetési osztályba együttvéve az öt évnél rövidebb ideje szolgáló tisztviselőknek 84.7 %-a tartozik. Kövessük ez utóbbi arányszámot a szolgálati idő előrehaladásával kapcsolatban. Az 5—10 éve szolgáló tisztviselőknek 81.4%-a tartozik a legalacsonyabb kategóriákba. A következő (10—15 éve szolgáló) csoportnál az arányszám 69%-ra hanyatlik ugyan, de a 15—20 éve szolgáló tisztviselők körében ujból 72.2%-ra emelkedik. Ezek a megállapitások már igen sötét szinben tüntetik fel a székesfővárosi tisztviselők előmeneteli lehetőségeit.

Hosszu, egészen 20 évig terjedő szolgálat után még mindig a tisztviselőknek csaknem háromnegyed része a legalacsonyabb fizetési osztályok járandóságaiban részesül.

Ki emelhetne a fentiek ismeretében kifogást a székesfőváros szociális elgondolásu illetményskálája ellen, amely éppen arra való tekintettel, hogy ezek a fizetések hosszu évtizedekre, sőt némelyeknél egész életükre megszabják a megélhetés szinvonalát, az alacsonyabb fizetési osztályokra relative magasabb illetményeket rendszeresitett.

Csak a *husz évnél hosszabb szolgálati idővel rendelkező tisztviselőknél javul valamelyest a helyzet.* A közepes (VI—VIII.) fizetési osztályok aránya, mely még 15—20 éves szolgálat esetében is csak 23.8% volt, a 20—25 éve szolgáló tisztviselők körében 51.8%-ra emelkedett. A legalacsonyabb három kategóriára azonban még itt is a tisztviselők egyharmad része, sőt még a következő öt éves csoportokban is 12.5, illetve 10.4%-a jutott.

A háborutviselt ifjuság különleges kedvezőtlen anyagi helyzete és rossz előlépési viszonyai

Ezzel kapcsolatban *még egy érdekes megfigyelést tehetünk.* A sok kedvezőtlen tünet között is kiváltkép sulyosnak mutatkozik a 20 évnél rövidebb szolgálatu tisztviselők helyzete. Ennél az időpontnál a statisztikai adatok meglepő határvonalat jeleznek.

Különösen tehát az 1913. év óta szolgálatba lépett tisztviselők — vagyis a háborus évek és az utána következő, megpróbáltatásokkal teljes esztendők tisztviselői — vannak igen kedvezőtlen helyzetben.

Ha tehát a székesfőváros az alacsonyabb fizetési osztályokban aránylag kedvezőbb fizetéseket állapit is meg, ezzel csak kárpótlást nyujt tisztviselői részére, akiknek tulnyomó hányada — mint láttuk, általában háromnegyed része — hosszu évtizedekig nem jut

előbbre a legalacsonyabb fizetési fokozatoknál..

Az átlagos szolgálati idő

Érdemes a megemlítésre, hogy az átlagos szolgálati idő a XI. fizetési osztályban *9 év*, majd a X. fizetési osztályban *13 évre*, a IX.-ben *15* és a VIII.-ban *20 évre* emelkedik. Ezek azonban csak átlagok, mig előbbi adataink megmutatták, hogy a tisztviselők mily nagy hányadrészének előmeneteli viszonyai maradnak el az átlag mögött.

A tisztviselők szolgálati idejével szoros összefüggésben áll az a kérdés, hogy az illető

mikor lépett elő utoljára.

Az alábbi táblázat az utolsó előlépés óta eltelt idő szerint mutatja be a székesfőváros tisztviselőinek adatait.

A székesfővárosi közigazgatási tisztviselők megoszlása az utolsó előlépés éve és fizetési osztály szerint

Fizetési osztály	1-5 éve lépett utoljára elő	5-10	10-	Össz.
a) **Abszolut számban**				
I.	—	—	1	1
II.	2	—	—	2
III.	20	7	3	30
IV.	37	16	23	76
V.	86	23	21	130
VI.	57	37	71	165
VII.	110	44	104	258
VIII.	112	81	129	322
IX.	201	137	105	443
X.	194	160	52	406
XI.	241	56	16	313
Összesen	1060	561	525	2146
b) **Százalékos megoszlás**				
I.	—	—	100.0	100.0
II.	100.0	—	—	100.0
III.	66.8	23 3	9.9	100.0
IV.	48.6	21.0	30.4	100.0
V.	66.2	17.6	16.2	100.0
VI.	34.8	22.0	43.2	100 0
VII.	42.7	17 0	40.3	100.0
VIII.	34.7	25.2	40.1	100.0
IX.	45 4	30.9	23.7	100.0
X.	47.8	39 5	12.7	100 0
XI.	77.0	17.9	5 1	100.0
Összesen	49.3	26.1	24.6	100 0

Általánosságban megállapithatjuk, hogy a tisztviselők 49.3%-a lépett elő az utolsó öt év folyamán, mig 26.1%-uk 5—10 éve, csaknem pontosan egynegyed részük pedig több mint tiz esztendeje nem lépett elő. Az egyes fizetési osztályok között nagyok a különbségek.

A várakozási idő

Láttuk azonban már az előzőkben, hogy ezek a tisztviselők *igen hosszu ideje* állnak a székesfőváros szolgálatában. Több mint kétharmad részük ugyanis öt évnél régebben szolgál, sőt 40%-uk már a tizéves szolgálati időt is meghaladja. Ennek a látszólagos ellentmondásnak azonban könnyü megtalálni a kulcsát. Azok a tisztviselők ugyanis, akik már tiz éve és még hosszabb ideje végzik hivatalos munkájukat, *ezt a hosszu időt ideiglenes hivatalnoki minőségben töltötték el, mig végre* — legutóbbi előlépésük kapcsán — *elérték a végleges tisztviselők rangsorának legalacsonyabb fokát.* Ez a tény már egymagában is kellő világitásba helyezi a fővárosi tisztviselők előmeneteli viszonyainak mostoha voltát. Megerősitik ezt a megállapitást a többi fizetési osztály adatai is.

A IX. fizetési osztályban például a tisztviselők 54.6%-a már több mint öt éve, ezek közül 23.7% több mint tiz éve nem lépett elő. Sőt a VIII.-nál magasabb fizetési osztályok tagjai sorában már a 40%-ot is meghaladja azok száma, akik tiz évnél hosszabb időt töltenek ugyanazon állásban.

Miután a szolgálati idő és az előlépés kérdéseit főbb vonásaiban vizsgálat alá vettük, statisztikai adataink *legérdekesebb részletéhez* jutottunk el. Kimutatásaink ugyanis az életkor szerint is tagolják a székesfőváros tisztviselőinek adatait. Amint az ember egyre idősebb lesz, ugy várja megélhetési viszonyainak javulását és a családalapitás lehetővé tételét. Ezért az egész problémának végső összefoglalását találhatjuk meg abban, hogy

hány éves korban, milyen fizetési osztályokba jutnak el a tisztviselők.

A székesfőváros közigazgatási tisztviselőinek megoszlása életkor és fizetési osztály szerint

Fizetési osztály	-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-	Összesen
	éves										
a) **Abszolut számban**											
I.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
II.	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
III.	—	—	—	—	3	5	10	9	3	—	30
IV.	—	—	—	—	10	12	26	16	12	—	76
V.	—	—	4	11	19	34	26	21	14	1	130
VI.	—	—	—	10	31	17	22	48	32	5	165
VII.	—	—	6	30	56	40	44	54	27	1	258
VIII.	—	—	24	64	92	59	42	26	15	—	322
IX.	—	15	130	136	65	48	24	18	7	—	443
X.	1	39	152	92	49	34	18	13	7	1	406
XI.	—	64	136	58	24	15	7	7	2	—	313
Együtt	1	118	452	401	349	264	219	215	119	8	2 146
b) **Százalékos megoszlás kor szerint**											
I.	—	—	—	—	—	—	—	100 0	—	—	100 0
II.	—	—	—	—	—	—	—	100.0	—	—	100.0
III.	—	—	-	—	10.0	16 6	33.4	30.0	10.0	—	100.0
IV.	-	—	—	—	13.3	15.8	34 2	21.0	15 7	—	100 0
V.	—	—	3 0	8 4	14 6	26.4	19 9	16.2	10 7	0 8	100.0
VI.	—	—	—	6 0	18.8	10.2	13 2	29.3	19 5	3.0	100 0
VII.	—	—	2.4	11 7	21 7	15 5	17.0	20.8	10 5	0 4	100 0
VIII.	—	—	7.4	19.8	28.5	18 4	13 2	8.1	4.6	—	100.0
IX.	—	3 4	29.3	30.7	14 6	10.8	5.5	4 1	1.6	—	100.0
X.	0.2	9.6	37 5	22.8	12 1	8.3	4.4	3.2	1 7	0 2	100 0
XI.	—	20 4	43.4	18 6	7.8	4 8	2.2	2.2	1.6	—	100 0
Együtt	0 0	5.5	21.1	18.6	16 2	12.3	10.3	10.0	5.6	0 4	100.0
c) **Százalékos megoszlás fizetési osztály szerint**											
I.	—	—	—	—	—	—	—	0.5	—	—	0.1
II.	—	—	—	—	—	—	—	0.9	—	—	0.1
III.	—	—	—	—	0.9	1.9	4.6	4.2	2.5	—	1.4
IV.	—	—	—	—	2.9	4 5	11.9	7 4	10.1	-	3.5
V.	—	—	0.9	2.7	5.4	12.9	11.9	9.8	11 8	12.5	6.1
VI.	—	—	—	2.5	8.9	6.4	10.0	22 3	26.9	62 5	7.7
VII.	—	—	1.3	7 5	16.0	15.1	20 1	25.1	22.7	12 5	12.0
VIII.	—	—	5 3	16.0	26 4	22 4	19.2	12.1	12 6	—	15 0
IX.	—	12.8	28 8	33 9	18.6	18.2	11.0	8.4	5.9	—	20.6
X.	100 0	33.0	33.6	22 9	14.0	12.9	8.2	6 0	5 9	12.5	18.9
XI.	—	54.2	30.1	14.5	6 9	5.7	3.1	3.3	1.1	—	14.6
Együtt	100 0	100.0	100 0	100.0	100.0	100 0	100 0	100.0	100 0	100.0	100.0

Minden hetedik tisztviselő negyven évnél idősebb

Kezdjük a vizsgálatot a legalacsonyabb fizetésü csoportoknál. Azt hinnők, hogy a fővárosi tisztviselők ezen rétegei — különösképpen pedig a XI. fizetési osztály — többnyire fiatalokból állanak, akik pályájuk legelején vannak. A statisztikai adatok tanusága szerint azonban nem igy áll a helyzet.

A legalacsonyabb fizetési osztály tisztviselőinek mindössze egyötöd része (20.4%) marad a 30 éves korhatáron alul.

Tulnyomó részük (43.4%) a 30 és 35 év közé esik. Ha ez a körülmény még nem is volna meglepő, az már azonban igen sulyos tünetnek mondható, hogy

a XI. fizetési osztályba tartozók 17.6 %-a, tehát több mint minden hatodik tisztviselő, 40 évnél idősebb.

Sőt a 35 éven felülieket összefoglalva, nem kevesebb, mint 36.2%-ban állapithatjuk meg az arányt.

A legutolsó fizetési osztályban tehát a létszámnak több mint harmadrésze tuljutott a 35-ik életévén.

Igen nagy részük eszerint már azokba a korosztályokba tartozik, amidőn családfentartásról kell gondoskodni és joggal várhat az élettől kevésbbé gondterhes megélhetési viszonyokat. Az előmeneteli lehetőségek ilyetén állása mellett mennyire bölcs és szociális érzékkel áthatott intézkedésnek kell minősitenünk a székesfőváros részéről, hogy ezekben az alacsony fizetési osztályokban legalább az illetmények mértékét aránylag magasabban állapitotta meg!

Akik tulvannak az ötvenen...

Hasonló a helyzet a X. fizetési osztályban is, sőt itt már a *10%-ot sem éri el a 30 évnél* fiatalabbak aránya. 40 éven felül viszont a tisztviselők 29.9%-át, 35 éven felül pedig kétharmad részüket találjuk. Lássuk ezek után a többi fizetési osztályok adatait. A 40 évnél idősebbek aránya:

a IX. fizetési osztályban	36.6%
a VIII. „ „	72.8 „
a VII. „ „	85.9 „
a VI. „ „	94.0 „

Mint e felsorolásból látható,

a magasabb fizetési osztályokban már alig fordulnak elő 40 évesnél fiatalabb tisztviselők, sőt a IV. fizetési osztálytól kezdve kivétel nélkül ennél a korhatárnál idősebbek. Ez utóbbi csoportokban már 70.9% az 50-ik életévén is tuljutott.

Az előzőkben már kifejtett módszerhez képest a továbbiakban *a százaléktábla második részét* vesszük szemügyre. Itt arról van szó, hogy a tisztviselők különböző évjáratai milyen fizetési osztályokig jutottak el. Könnyebb áttekintés céljából a táblázat részletesebb adatait itt is kellőkép összevonva vesszük vizsgálat alá. Legcélszerübbnek mutatkozik a 40 évnél fiatalabb és ennél idősebb tisztviselők két nagy csoportját megkülönböztetni.

84.7 százalék a három legalacsonyabb fizetési osztályban

A statisztikai adatok ismét előre nem várható, szinte meglepetésszerü eredményekre vezetnek.

A 40 évnél fiatalabb alkalmazottaknak több mint nyoletized része (pontosan 84.7%-a) a három legalacsonyabb fizetési osztályba tartozik, sőt, ha még a VIII. fizetési osztályt is hozzászámitjuk, akkor a székesfőváros 40 évnél fiatalabb tisztviselőinek 93.7%-át felöleltük.

Az ennél magasabb fizetési osztályokba mindössze 6.3% tartozik, tehát a tisztviselői létszámnak igazán elenyésző kis része.

Hasonló eredményt látunk természetesen, ha a tábla részletesebb adatai alapján ötéves korcsoportonkint vizsgáljuk meg a kérdést. Azt a körülményt magától értetődőnek tekinthetjük, hogy a 30 évnél fiatalabb tisztviselők kivétel nélkül a három legalsó kategóriába tartoznak. Ugyanezekben a fizetési osztályokban foglal helyet azonban a 30—35 éveseknek is több mint kilenctized része és a 35—40 éves tisztviselőknek is nem kevesebb, mint 71.3%-a.

Csak minden nyolcadik

A 40 évnél idősebbek csoportjában természetesen már kedvezőbb a helyzet. Igy a 40 és 50 évek között már *jobban előtérbe lépnek a közepes fizetési osztályok is.* Itt a három legalacsonyabb fizetési osztályra 38.3%, a VI—VIII. fizetési osztályokra pedig 48.1% jut.

Ebben a korcsoportban azonban még mindig csak minden nyolcadik tisztviselő éri el azt, hogy a VI. fizetési osztályt is elhagyja hivatali pályafutása során.

Nem lesz érdektelen az *életkorra vonatkozó adatok* összefoglaló áttekintése érdekében egyes fizetési osztályok tisztviselőinek átlagos életkorát is kiszámitani. Adataink a következők:

Fizetési osztály:	*Átlagos életkor:*
III.	53
IV.	53
V.	50
VI.	53
VII.	49
VIII.	45
IX.	40
X.	38
XI.	35

Az életkor átlaga tehát a *legszerényebb fizetésü csoportokban is meghaladja a 35 esztendőt, sőt már a IX. fizetési osztályban a 40 évet is meghaladja.*

Az a bizonyos cifra nyomoruság

Mindezek az adatok, melyek a *leghitelesebb forrásból*, a székesfőváros *személyzeti nyilvántartójának statisztikai feldolgozásából erednek,*

egészen uj szinben tüntetik fel a székesfőváros tisztviselői karának helyzetét.

Mindenekelőtt bemutatják azt a tényt, hogy

a státusviszonyok kedvezőtlen volta miatt a tisztviselők tulnyomó része a legalacsonyabb fizetési osztályokban tömörül.

Ez még *nem is volna annyira sulyos jelenség*, ha nagyobb részt rövid szolgálati idővel rendelkező *fiatal tisztviselők népesitenék be* a hivatali ranglétra alsó fokozatait.

Adataink kimutatják azonban, hogy *igen nagy részben hosszu szolgálati időre visszatekintő tisztviselők tartoznak a legszerényebb illetmények csoportjába*, s egyuttal azt is, hogy évtizedek óta hiába várnak további előlépésre. *Időseb bkoru, már a 40. évet is meghaladó tisztviselők* dolgoznak a IX., X. és XI. fizetési osztályokban, miután életük legjavát ideiglenes hivatalnoki minőségben töltötték el.

Nemcsak jogosult, de mellőzhetetlen követelmény...

Ezek ismeretében minden objektiv biráló előtt

nemcsak jogosultnak, hanem egyenesen mellőzhetetlen szociális követelménynek kell, hogy tünjék a főváros jelenlegi illetményeinek rendszere.

Éppen a fenti tények inditották a székesfővárost arra, hogy ha már az előmeneteli lehetőségek tekintetében nem tud tisztviselői sorsán segiteni, *legalább olymódon tegye számukra az emberibb megélhetést, a családalapitást és a gyermeknevelést lehetővé, hogy méltányosabb illetményeket rendszeresit.* Igy alakult az a

fizetési skála,

mely a kisebb tisztviselők fokozottab védelme érdekében magasabb kezdőfizetéssel indul, de *viszont kisebb különbségeket állapit meg a magasabb állások és a kisemberek illetményeinek szinvonala között.*

KOHN GYULA
KEFE-és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

HIREK

Olvasóinkhoz!

Január elsejével XII. évfolyamába lépett az Uj Budapest.

Nem akarunk szerénytelenek lenni, de szerénytelenek sem: ezért egyszerüen leszögezzük a köztudat azon megállapitását, hogy az Uj Budapest a legjobb, a legfrissebb, a legérdekesebb, a legtartalmasabb városházi hetilap.

Mi nem hivalkodunk azzal, hogy a mai időkben megvalósitásra amugy sem kerülő eszmék, tervek és célkitüzések özönével fárasszuk a városházi közvéleményt. Mi a főváros ütőerén tartjuk kezünket, mint lázbetegén az orvos, igyekezünk megállapitani a helyes diagnózist, gyakoroljuk a kritika jogát, amely véleményünk szerint a sajtó első és legfontosabb hivatása.

Ujságirói hivatásunkat a keresztény várospolitika jegyében, a keresztény világszemlélet alapján gyakoroljuk. Azon az alapon, amely ma hitvallása a főváros vezetőségének és a fővárosi guvernementális pártoknak.

Lapunk hasábjain helyet kapnak a tisztviselői törekvések: a városházi tisztviselőtársadalom gerince Budapest keresztény középosztályának és az a maga hősies küzdelmével a szegénység ellen, páratlan lelkiismeretességével és tudásával minden támogatást megérdemel.

Élénk figyelemmel kisérjük a főváros és a gazdasági életkapcsolatait is, gazdasági és városgazdasági hirszolgálatunk pontos, gyors és megbizható.

Arra is ügyelünk, hogy a gyakorlati és elméleti problémákon tulmenően könnyebb olvasnivalóval is szolgáljunk: az Uj Budapest tárcarovata tekintetben minden kritikán felül áll, kedvenc rovata mindenkinek, aki a városházi életet intimebb vonatkozásaiban is meg akarja ismerni.

Az egyre sulyosbodó gazdasági helyzetben arra kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési dijak beküldésével támogassák közérdekü munkásságunkat.

Szeretettel kivánunk minden barátunknak és olvasónknak boldogabb ujesztendőt!

A Hlavács-eset

Ki felelős a Városi Szinház legfrissebb botrányáért?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Amikor a jelenleg ismeretlen helyen tartózkodó Labriolát kilakoltatták a Városi Szinházból, mindenki azt hitte, hogy a házikezelésben *a béke és rend tanyája* lesz a Tisza Kálmán-téri épület. Ugylátszik azonban, hogy a müintézet e tekintetben el van átkozva, mert nem szünik meg *viharok és botrányok szintere* lenni. A legutolsó botrány *vasárnap este zajlott le* a Városi Szinházban, amikor is *Hlavács* János rövidáru-kereskedő, alkalmi szindarabiró és még alkalmibb szinigazgató szüntette be *Angyalok a kaszárnyában* cimü állitólagos operettjének előadásait. Az igazgató ur vasárnap eltünt, hétfőre azután megkerült, amikoris kiderült, hogy nemcsak a szinészeknek, hanem a városnak is állitólag adósa maradt pár száz pengő házbérrel a közmüvelődési ügyosztály legfrissebb bérlősztárja.

Érdeklődtünk aziránt, miképpen adhatta ki a főváros a szinházat egy nyilvánvalóan dilettáns kereskedőembernek, hogy *egész Budapest gunykacaja mellett* a főváros segédletével verje el kótyagos szinmüve előadásával megtakaritott párezer pengőjét és keverje magát adósságokba is? A Városi Szinház bérbeadását *háromtagu bizottság* dönti el, még pedig esetről-esetre. Ennek a bizottságnak elnöke *Ugron* Gábor, tagjai *Ilovszky* János és *Bánóczi* László.

Az első kérdés, *volt-e tudomása* ennek a bizottságnak a Hlavács-féle kisérletezésről, főképpen arról, hogy a bérlő *még adós is maradhatott*, sőt állitólag a főváros fizette volna ki *még a szinészek vasárnapi fellépésének gázsiját is.* Kötve hisszük, hogy ez a bizottság, amely legutóbb *Baker szinmüvésznő fellépését megakadályozta* a Városi Szinházban, *valaha a hirét is hallotta volna Hlavács* szinigazgató urnak és engedélyezte volna számára a bérletet.

A fővárosnak *egyéb szempontjai* is kell, hogy legyenek a Városi Szinház esetenként való bérbeadásánál, mint az anyagiak. A Tisza Kálmántéri müintézet mégsem élelmiszerüzemi bódé, amelyben bárki vásárolhat, itt *meg kell nézni*, ki a vevő. A közmüvelődési ügyosztálynak az az álláspontja, hogy bárkinek odaadja a szinházat, anti-kulturális, könnyelmü és cinikusan felelőtlen. Várjuk a *háromtagu bizottság hivatalos nyilatkozatát* az ominózus ügyben és *addig is felvetjük a felelősség kérdését!*

Kikerülnek az üzemek a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága hatásköre alól

A fővárosi üzemek racionalizálása a reform-törvény életbelépéséig szünetel — A Beszkárt uj illetmény-szabályzata megszünteti az automatikus előlépést

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosi üzemek racionalizálását illetően a főváros és a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága között a belügyminisztérium közbeiktatásával folyó tárgyalások a legutóbbi napokban *váratlanul megszakadtak.* A helyzet ugyanis az, hogy egyrészről *ujabb terv* merült fel a Felügyelő Hatóság olymódon való átszervezésére, hogy az autonómiák üzemei felett *ujonnan szervezendő bizottságok* gyakorolják a felügyeletet, másrészről a reformtörvény intézkedéseit a főváros minden körülmények között meg akarja várni, mert minden valószinüség amellett szól, hogy *a reform-törvény életbelépése során a Felügyelő Hatóság hatásköre a fővárosi üzemeket illetően megszünik.*

Erről a nagyfontosságu problémáról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A törvénytervezet 19—21. §-ában részletes intézkedéseket tartalmaz a *fővárosi üzemek átszervezésére, konstituálja az üzemi választmányt, rendszeresiti az üzemi kormánybiztost*, szóval *teljesen uj alapokra fekteti* a fővárosi üzemek müködését. A törvényjavaslat 25. §-a viszont a törvény életbelépésével egyidejüen *tervezet kibocsájtását* irja elő a belügyminiszter számára, ezt a tervezetet a főpolgármester *az üzemeket illetően is egy éven belül köteles végrehajtani.*

— Ily körülmények között minden valószinüség amellett szól, hogy *a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága a jövőben a fővárosi üzemek ellenőrzéséből és felügyeletéből minden vonatkozásban kikapcsolódik.* E pillanatban tehát munkásságunk *az üzemek racionalizálása tekintetében odairányul*, hogy bár végrehajtjuk természetszerüen a belügyminiszter által elrendelt racionalizálási intézkedéseket, *továbbmenően nem foglalkozunk az üzemek nagy szerkezeti problémáival, megvárjuk, mit hoz a törvény, és főleg: mit hoz a belügyminiszteri tervezet.*

Itt emlitjük meg, hogy a *Beszkárt racionalizálási tervezete* és illetményszabályzata, amelyet a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága intézkedésére, illetőleg a belügyminiszter rendeletére készitett el a főváros, a *törvényhatósági tanács legközelebbi ülése elé kerül.* A Beszkárt illetményszabályzata általánosságban *a mai illetményeket* hagyja meg, olyképpen, hogy azok *nem eredeti, hanem lecsökkent összegekben foglalnak helyet az ujonnan készitett táblázatban.* A jövőt illetően legfontosabb intézkedése az uj illetményszabályzatnak, hogy *megszünteti a rendszeres automatikus előlépést.* A Beszkárt uj illetményszabályzatának a *kormányhatóságok részéről való előzetes jóváhagyása tekintetében a tanácskozások folynak.*

Ily körülmények között vajmi kevés a reménység arra, hogy a fővárosnak *egykor jónevü és jól jövedelmező bérleménye:* a cirkusz már az uj bérlők első esztendejében olyképpen prosperáljon, hogy *a főváros a bért ténylegesen meg is kapja.* A felelősség mindenesetre az ügyosztályt terheli, amely *lehetetlen feltételek előirásával már a pályázat kiirása napján megbuktatta a jövendőbeli bérlőt.*

Büffésből — cirkusz-igazgató

Egy tulmohó versenytárgyalás titkai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Hétfőn délelőtt bontották fel a városgazdasági ügyosztályban a Fővárosi Cirkusz bérletére beérkezett pályázatokat. Három pályázó jelentkezett a versenytárgyaláson, az eddigi bérlők: a *Beketow-örökösök*, akik a folyó bér fizetésén felül az elmult szezonokból fenmaradt több mint hatvanezer pengőt részletekben való fizetését is igérik, azután *Weisz* Richard, a Néparéna jelenlegi bérlője, aki időközben vissza is vonta pályázatát, végezetül *Homonnay* Márton, az ismert vizipolóbajnok, a margitszigeti fedett-uszoda igazgatója, aki a cirkusz régi büffésének, *Raskó* Ödönnek társaságában tett ajánlatot.

Kétségtelen, hogy a versenytárgyalás *nem váltotta be a hozzá füzött reményeket.* Szó volt *külföldi cirkusz-igazgatók* pályázatáról is, ezek azonban elmaradtak, főleg deviza-nehézségi okok miatt. A magyar szakembereket viszont *visszatartotta a pályázattól a bérleti feltételek sulyos volta.* A pályázat tehát *sikerültnek egyált alában nem mondható* és ennek anyagát, amennyiben nem semmisitik meg, mégis a pályázatot, csupán azért bocsájtják a törvényhatósági tanács döntése elé, mert a cirkusz megnyitásáig rendelkezésre álló idő *kevés lenne uj pályázat kiirására.*

Minden valószinüség szerint a *vizipólós Homonnay és társa, a büffés* fogják megkapni a bérletet, bár Homonnaynak egy nyilatkozata, mely téli sportcsarnokká igéri átalakitani a cirkuszt és arról fantaziál, hogy az épületet hozzákapcsolják az Állatkerthez, befedik az udvarokat, *naiv és minden szakértelem nélkül való.* A szakértelmet illetően ott van a pályázótárs, *a büffés*, aki több mint tiz esztendeje méri a sört és a virslit a nagyérdemü közönség számára és ezen idő alatt elég szakképzettséget szerzett arra is, hogy *a pult mögül az igazgatói irodába vonuljon be.*

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bórlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51-4-06.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

PÁRTÉLET

Tisztujitás a Keresztény Községi Pártban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Keresztény Községi Párt e heti értekezletén megejtették a tisztujitást, amelynek során közfelkiáltással *Csilléry* Andrást választották meg ujból ügyvezető-elnökké, helyettese *Bednárz* Róbert lett, társelnökök: *Ernszt* Sándor, *Joanovich* Pál és *Raffay* Sándor; alelnökök: *Homonnay* Tivadar, *Lázár* Ferenc, *Müller* Antal, *Petrovácz* Gyula, *Szőke* Gyula, *Toperczer* Ákosné, *Verebély* Jenő, *Krizs* Árpád; pártigazgató: *Nagy* László; jegyzők: *Gyurkovics* Henrik és *Kuncze* Lajos; pénztáros: *Pakányi* Ferenc; ellenőr: *Hufnagel* Imre és *Pillis* Károly; ügyész: *Szakál* Antal lett. Ezenkivül *tizenöttagu intézőbizottságot* választottak.

*

A Ker. Gazd. és Szoc. Párt XIV-b választókerület női és ifjusági szervezetei 1934 február 10-én, farsang utolsó szombatján a VII. ker. Thököly-ut 56. szám alatti Keresztény Kaszinó helyiségeiben este 9 órai kezdettel zártkörü táncestélyt rendez. A mulatság éjfél után 2 óráig tart. Meghivó felmutatása kötelező. — Confetti- és hólabda-csata. Jazz-zene. Ruhatár megváltás 1 P.

*

A Saskör táncestélye. A Saskör f. évi február hó 10-én este 9 órai kezdettel saját helyiségében (IV., Vámház-körut 4, I. em.) farsangi táncestélyt rendez. A számozott meghivó felmutatása kötelező. Vacsorarendelés és jegyigénylés a kör gondnokánál (80—2—82) és Konta J. Ferenc urnál (83—2—44).

*

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége február 5-én tartotta meg szokásos központi pártértekezletét. A gyülést *Toperczer* Ákosné elnöknő nyitotta meg. Beszédében arról a *felelősségteljes hivatásról* beszélt, mely a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségére hárul, kiknek elsősorban kötelességük a *nőkérdést napirenden tartani*, a szerzett jogokat megvédeni s a jobb jövő perspektiváját előkészíteni. A nőtársadalom érdekeinek a megvédése *legfőbb feladata a pártszövetségnek.* Az értekezleten felszólaltak még *Kasics* Margit fővárosi bizottsági tag, *Schaller* Sándorné dr.-né, *Horusiczky* Henrikné, *Toperczer* Margit és *Patócs* Istvánné kerületi elnökök.

*

A Szociális Missziótársulat ujabb munkaterülete. A Szociális Missziótársulat budapesti szervezetének I. kerülete átvette a Lánchid-uteában levő *szegény gyermekek számára létesitett ingyen rendelő- és gondozó-intézetet.* Ugyanitt van az Országos Stefánia-szövetség csecsemővédő intézete, melynek *Grimm* Gabriella dr. orvosnő a vezetője. Azzal a ténnyel, hogy a Szociális Missziótársulat I. kerületi szervezetének hölgyei, élükön *Kasics* Margit országos alelnöknővel, fővárosi bizottsági taggal, a rendelőintézet szociális gondozását vállalták, az intézmény fennmaradását biztositották. Céljuk az, hogy az intézet müködése teljesebb és állandóbb legyen s a testi nevelésen kivül a lelki gondozást is munkálják.

Ószeresek, házalók, zsibárusok

Három uj szabályrendelet

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Néhány nappal ezelőtt érkezett le a fővároshoz a *rokkant-törvény végrehajtási utasitása*, amely a fővárosi kereskedelmet illetően *fontosabbnál fontosabb rendelkezéseket tartalmaz.* A törvény, illetőleg annak végrehajtási utasitása arra kötelezi a fővárost, hogy *március 15-ig olyképen változtassa meg a zsibárus-, ószeres- és házalási szabályrendeleteket,* hogy ezekben az iparokban *legalább a létszám ötven százaléka erejéig* hadigondozottak kapjanak csak iparigazolványt, olyképen, hogy amig a létszám fele *nem rokkantakból kerül ki,* addig mások egyáltalában ne jussanak jogositványhoz.

Babarczy István báró, a közgazdasági ügyosztály vezetője a végrehajtási utasitás kézhezvétele után azonnal *felhozatta a levéltárból azokat a nyolcvanesztendős aktacsomókat,* amelyek a szabályrendeletek átalakitásához, illetőleg azok nem létében *uj szabályrendeletek alkotásához szükségesek.* A házalást például, amely iparjogilag nem a *közkeletü szóval házalásnak* nevezett ócska dolgok vételét jelenti, hanem uj iparcikkeknek *házról házra járva való eladását,* egy *1852-ből származó császári pátens* szabályozza. Ezt a pátenst 1853-ban a bécsi kereskedelmi minisztérium részben hatálytalanitotta, Pestet, Budát és Óbudát *zárt területnek nyilvánitotta,* ahol az ausztriai Gottscheeből származó, Pesten *kucsébereknek* nevezett házaló kereskedőkön kivül *mindenki számára eltiltotta a házalást.* Budapesten jelenleg *házalási szabályrendelet nincs is.* Kiadtak ugyan jogositványt Budapesten is házalási iparra, azonban ezek a jogositványok az egész országban érvényesek voltak, *kivéve a kiadás helyét: Budapestet.*

Az uj törvény értelmében ezentul *Budapesten is ki kell adni házalási engedélyt.* Ez azonban csak a *kisebbik veszedelem.* A nagyobbik veszedelem az, hogy *az egész ország területén bárhol kiadott házalási engedélyek Budapesten is érvényesek,* vagyis a fővárost *el fogják árasztani a vidéki rokkantak,* a maguk szegényes iparcikkeivel, konkurrenciát okoznak az üzlettel biró kereskedőknek, ezenfelül pedig inkább *ujabb koldus-inváziót,* mint kereskedésből megélni akaró embereket jelentenek.

Az ószeres-iparban, amely iparjogilag a *házról házra járva ócska ruhák és egyebek vételét* jelenti, a jövőben szintén *legalább ötven százalék lesz a hadirokkantak száma,* vagyis az érdekeltség által kontemplált ezres létszámból ötszáz. Hasonló megrendszabályozás alá kerül a *zsibárus-ipar* (zsibárusok vannak a *Kazár-utcában, Népszinház-utcában stb.),* ezek az iparágak már könnyebb és jobb megélhetést fognak jelenteni a hadirokkantak számára, mint az *uj iparcikkekkel való házalás.*

Mivel a végrehajtási utasitás *záros és rövid határidőt* ad a fővárosnak a szabályrendeletek módositására. *Babarczy* főjegyző máris megkezdte a közvetlen tárgyalásokat a kereskedelemügyi minisztériummal és meghallgatja az érdekelt iparágak vezetőit is. Az e tárgyalások eredményeképen létrejövő szabályrendelet-tervezetek *még február havában a törvényhatósági tanács elé kerülnek.*

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

GAZDASÁGI ÉLET

A főváros maximálja a csatornázási járulékot

Készül a szabályrendelet-módositás, amely szerint tekintet nélkül a csatorna épitési költségére, bizonyos meghatározott összegen felül nem terheli meg az ingatlan-tulajdonosokat — Hivatalos magyarázat a speciális csatornák épitési árairól és az inségmunkák elleni vádakról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács hétfői ülésén napirend előtt *Kozma* Jenő hangoztatta, hogy a főváros által kivetett csatornázási járulékok tulmagasak és ezek a polgárságot *erősen megterhelik.* A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén pedig *K. Császár* Ferenc tette szóvá, hogy a főváros horribilisan magas csatornázási járulékokat akar behajtani a kistelek-tulajdonosokon. Előfordul — mondotta *K. Császár* Ferenc, hogy *négyezer pengőt érő telkeket 1000—1500 pengős csatornázási járulékokkal terhelnek meg.* — A tanácsülésen *Borvendég* alpolgármester, akinek hatáskörébe az ut- és csatornaépitési ügyosztály is tartozik, közölte, hogy *a csatornázási szabályrendelet módositása folyamatban van,* melynek során e kérdést megnyugtató módon fogják elintézni. A csatornázási járulék ügyében

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetősége *maga is érzi, hogy magasak a csatornázási illetékek és*

szociális szempontból mindent el kell követni atekintetben, hogy a fizetésre nem képes telektulajdonosokat, elsősorban a kisembereket a lehetőség szerint mentesitse a főváros.

Erre vonatkozóan a polgármester ur felszólitására *megfelelő előterjesztést is készitett* már az ügyosztály, amely további megvitatás céljából a *pénzügyi ügyosztály,* illetőleg a *tiszti ügyészség* előtt fekszik. Előterjesztésünkben azt az álláspontot foglaljuk el, hogy

a kisemberek érdekében maximálni kell az egyes ingatlanokra kivethető járulékokat, tekintet nélkül arra, hogy az egyes speciális esetekben melyik fajta, olcsóbb vagy drágább csatornázási módszert kellett a szóbanforgó ingatlan előtt végrehajtani.

— *Miért magas a csatornázási járulék? Miért drága a csatorna épités?* — ez itt a kérdés! A helyzet az, hogy azokon a részein a fővárosnak, ahol *keserüsös talajviz van, különleges eljárásokat kell alkalmazni.* Azelőtt minden csatorna közönséges *portland-cementes betonnal* készült, most a talajviz mennyiségéhez és vegyi összetételéhez képest

a kisebb csatornákat kőagyagcsőből, a nagyobbakat Klinkertéglából épitjük.
a közönséges portland-cementes betonból készült csatornákat pár esztendő alatt megeszi a keserüviz,

a főváros azután *dupla költséggel épitheti meg az elromlott csatorna helyébe az ujat,* olymódon azonban, hogy a szabályrendelet szerint *hatvan esztendeig ki sem vetheti a járulékokat ujra a már egyszer megadóztatott ingatlantulajdonosra.*

— Azt is mondják, hogy

az inségmunka során tul drágán épitett csatornát a főváros, amelynek terhét most az érdekelt tulajdonosok nyögik.

Erre vonatkozólag válaszunk a következő: A hitelmüveleti alapon kiadott inségmunkák egységárait *felülvizsgálta nemcsak a főváros, hanem több szakminisztérium* is, e vizsgálatok során bebizonyosodott, hogy

azok az egységárak, amelyeken kiadtuk a munkákat, nemcsak hogy nem magasak, hanem az adott körülményekhez képest a lehető legolcsóbbak voltak.

Vegyük hozzá, hogy az *inségmunkák ellenőrzése a lehető legszigorubb volt mindvégig,* aminek következtében az *előirányzaton felül jelentékeny összeget sikerült megtakaritani.*

Értesülésünk szerint különben *Borvendég* alpolgármester már intézkedett az iránt, hogy

a csatornázási járulékok fizetéséről szóló szabályrendelet megfelelő módositása már a törvényhatósági tanács legközelebbi ülése elé kerüljön.

Az erre vonatkozó polgármesteri előterjesztés során a *várospolitikai körök megfelelő tájékoztatást fognak kapni a csatorna-épitések és a csatornázási járulékok valóságnak megfelelő helyzetéről is.*

Látatlanba fényt
ne vegyen. A lumenjelzés
előre megmutatja Önnek, mennyi
fényt ad az izzólámpa.
Ezért csak lumenjelzésü
modern lámpát vásároljon.
TUNGSRAM

A főváros szakvéleménye az uj Közszállitási Szabályzatról. Az *Uj Budapest* hetekkel ezelőtt részletesen *ismertette a közgazdasági ügyosztály összefoglaló jelentését* a fővárosi intézmények és üzemek szakvéleményéről az uj Közszállitási Szabályzatot illetően. Az ügyosztályi tervezetet ezen a héten tárgyalta le *Ilovszky* János elnökletével a közgazdasági szakbizottság és általánosságban elfogadva az egyes fővárosi intézmények és hivatalok álláspontját, *csak néhány lényegtelenebb módositást eszközölt az ügyosztályi tervezeten.* A közgazdasági ügyosztály *most egyezteti össze a tervezetet* a szakbizottsági ülésen elhangzott kivánságokkal és a főváros *végleges álásfoglalását* még ezen a héten eljuttatja a kereskedelmi miniszterhez.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

A Leszámitoló-bank mérlege. A *Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank* igazgatósága a folyó hó 7-én báró dr. Madarassy-Beck Marcell elnöklete alatt megtartott ülésen megállapitotta az 1933. üzletév mérlegét és zárszámadásait, amelyek szerint a *tiszta nyereség 1,163.273.59 pengő,* az előző évi 1,420.159.29 pengővel szemben. Elhatározta az igazgatóság, hogy a február 20-án megtartandó 64. rendes közgyülésen *1.50 pengő osztalék kifizetését* (tavaly P 2.50) fogja javasolni, továbbá, hogy az osztalék leszállitása dacára a tavalyival azonos összegek, vagyis 200.000 pengő a tartalékalap növelésére, 400.000 pengő a nyugdijtartalék javára, 50.000 pengő pedig a báró Madarassy-Beck Miksa segélyalap javára fordittassék és az 1934. év számlájára P 116.704.45 (tavaly P 106.159.29) vitessék elő.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Február 11-én és 15-én
d. u. 1/2 3 órai kezdettel
Ügetőversenyek

Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi február hó 14-én d. e. 11 óra.

40.000 drb **bazalt 3/4-es kockakő,** 40.000 drb **bazalt fejkő,** 20.000 darab **bazalt nyers fejkő,** 40.000 darab **bazalt nyers vékony fejkő,** 2500 tonna **bazalt kiskő,** 400 tonna **bazalt nyers kiskő,** 25.000 darab **trahit gyalogutkő,** 25.000 darab **trahit (andezit) fejkő,** 3000 fm **trahit (andezit) hasitott szegélykő,** 2000 drb **trahit (andezit) metszett szegélykő,** 5000 m³ **bazalt zuzottkő,** 6000 m³ **trahit (andezit) zuzottkő,** 1000 m³ **zuzott mészkő,** 1000 m³ **mészkő vagy trahit alapzati kő,** 2000 m³ **trahit (andezit) zuzalék** és 8000 m³ **dunakavics** szállitására a székesfőváros **utkarbantartási munkáihoz.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfő) délelőtt 1/2 10 óra.

Aszfaltjavitási és kisebb **uj aszfaltozó munkákra.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfőn) délelőtt 1/2 10 óra.

Kövezetjavitási és kisebb **uj kövező munkákra.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfőn) délelőtt 1/2 10 óra.

Kézi nyirfaseprők szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi február hó 27-én (kedden) d. e. 1/2 11 ó.

Seprőhengerek készitésére és szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi február hó 27-én (kedden) d. e. 1/2 11 ó.

Portalanitási munkálatokra a főváros mintegy 700.000 m² makadám ut területe részére. Határidő: 1934. évi február hó 28-án (szerdán) d. e. 1/2 11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kladóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

XII. évfolyam 7. szám

Budapest, 1934 február 17

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A bécsi árnyék

A bécsi városháza körül lobbanó ágyuk kisérteties visszfényt vetnek a budapesti firmamentumra. A legteljesebb objektivitással meg lehet állapitani, hogy a háromnapos polgárháboru a szomszéd fővárosban a szociáldemokrata világszemlélet haldoklási folyamatának utolsó erőfeszitése és vonaglása volt és nem történhetett másképp, ellentétes elektromossággal töltött póluspk érintkezése kirobbanás lett. Szögezzük le: a bécsi Rathaus a világháboru vége óta szöges ellentétben állott a nemzeti célkitüzésekkel, azokkal az irányeszmékkel, amelyek először gyengébben, azután erősebben, végül pedig viharos tombolással követelték az osztrák öncéluság nemzeti öntudatra való ébredése kapcsán a szociáldemokrata tanokkal szöges ellentétben álló krisztusi világszemlélet alkalmazását a politikai élet minden viszonylatában.

Két világszemlélet hatalmas küzdelme volt a bécsi forradalom és nemcsak jelkép, hogy elsőnek a Marx-udvar épületkolosszusát ágyuzták tönkre Dollfus ütegei és az egymásrsa omló romok maguk alá temették az austro-marxismust, annak minden bünével és polipszerü tultengésével együtt. Bécs nagyhatalmu szociáldemokrata polgármestere börtönben, a világnézeti szempontból is annyira fontos személyzeti osztályok élén a szociáldemokrata laikus-tanácsnokokat már mindenütt felváltották a keresztény eszme hivatott zászlóvivői. A Rathaus négy tornyán ott leng a zöld-fehér Heimwehr-lobogó.

Mi a tanulsága a bécsi eseményeknek a budapesti városháza szempontjából? Az első az, hogy a keresztény világszemlélet sokkal gyorsabban és radikálisabban tudott végezni a budapesti városházán a demokrata-liberális-szocialista uralommal, mint odaát. Budapest keresztény öntudata talán a békében alatta maradt Lueger radikálisabb tempóju kereszténységocializmusának, de kétségtelen, hogy 1918 riasztó tavasza és rettenetes nyara után Budapesten sokkal gyorsabban lendült az élre a nemzeti öntudat.

Amikor ennyire erősek és uralmilag a szociáldemokrácia számára egyszersmindenkorra bevehetetlenek a városháza bástyái Budapesten, amikor szinte már elképzelni is lehetetlen, hogy a milliós magyar főváros kormányzása ne a keresztény és nemzeti gondolat jegyében történjen, akkor kétszeres erővel kell visszautasitani minden olyan törekvést, amely az önkormányzat gyöngitésével rést üt a bástyákon, hidat ver a sáncokon, gyökerében rágja el a fát, amely tizenöt esztendő alatt a kisded magból kevély sugárba szökkent még akkor is, ha ez a támadás nem a manikürözött magyar szociáldemokrácia, hanem a kormány részéről történik. Felemeljük szavunkat a fővárosi reformtörvény parlamenti tárgyalása kapcsán: ne apró hatalmi szempontok, más uton is megoldható bürokratikus differenciák vezessék a kormányt a fővárosi önkormányzat kritikájában, hanem az a tudat is, hogy a budapesti önkormányzat erősitése egyben a keresztény és nemzeti világszemlélet diadalát, annak bukása pedig az eszme bukását is jelentheti. Amit pedig Gömbös Gyula akarhat a legkevésbbé!

A polgármester észrevételei az uj fővárosi törvényjavaslatra

Az Uj Budapest részletesen ismerteti Sipőcz polgármester felterjesztését a fővárosi reform-törvény ügyében — A szakszerüség cimén a törvényhatósági bizottságban helyetfoglaló tagok szavazati jogát nem tartja célszerünek elvenni a polgármester, kivánja a sajtó számára valamennyi szakbizottság ülésének nyilvánossá tételét és aggodalmát fejezi ki a számszék személyzeti tultengése miatt

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén *Sipőcz* polgármester tudvalevően bejelentette, hogy *felterjesztést intézett a kormányhoz a már benyujtott fővárosi törvényjavaslat tisztán közigazgatási szempontból való módositása tárgyában.* Megállapitotta felszólalásában a polgármester, hogy a belügyminiszter *leiratban közölte vele* az uj fővárosi törvény módositása tárgyában a képviselőházhoz benyujtott javaslatot, miértis szükségesnek tartotta, hogy az *alpolgármesterekkel és a tiszti főügyésszel való előzetes tárgyalás után* azokat az észrevételeket, amelyek a fővárosi közigazgatásra vonatkoznak, az *uj törvény intencióit illetően felterjesztésben közölje a kormánnyal.* Petrovácz Gyula kérésére a polgármester a belügyminiszterhez intézett felterjesztést sokszorosittatta és *megküldötte a törvényhatósági bizottság azon tagjainak, akik az országgyülés tagjai is.*

Függetlenül azoktól a kijelentésektől, amelyek a főváros vezető tisztviselőinek az autonómia szellemével egybehangzó magatartására a közigazgatási bizottságban és a törvényhatósági tanácsban elhangzottak, *megállapithatjuk*, hogy a főváros azon felterjesztése, amely, mint azt *Liber* alpolgármester a közigazgatási bizottságban is megjegyezte, a képviselőház egyesitett bizottságaiban való tárgyalás alkalmával máris egyik-másik módositás alapjául szolgált,

ment minden politikumtól és kizárólag a fővárosi hivatali közigazgatás érdekeit tartja szem előtt és szigoruan semleges marad a reform-törvény azon paragrafusait illetőleg, amelyekbe a politikum belejátszik.

Az *Uj Budapest* abban a helyzetben van, hogy *az alábbiakban részletesen ismertetheti a polgármester felterjesztését, kapcsolatban az uj fővárosi törvényjavaslat egyes paragrafusaival.*

*

A polgármester felterjesztése *felemeli tiltakozó szavát* a reformtörvény azon rendelkezése ellen, hogy a törvényhatósági bizottságban *szakszerüség cimén helyetfoglaló tagoknak törvényhatósági bizottsági tagsági minősége megszünik*, vagyis a szakszerüség cimén a törvényhatóság bizottságában helyetfoglaló tagok szavazati jogot nem gyakorolhatnak.

— A szavazati jog gyakorolhatásának megszüntetése — állapitja meg pregnánsan a polgármester — egyrészt

érinti a szakszerüség képviselőinek a törvényhatósági bizottságban a multban fennállott tekintélyét, másrészt nagyban hozzájárul ahoz, hogy a törvényhatósági bizottság munkája iránt a multban észlelt és a székesfőváros anyagi érdekei szempontjából jelentőségteljesnek minősülő érdeklődésük csökkenjen.

A főváros vezetőségének

a sajtó nyilvánosságát a bizottságokba beengedni kivánó közismert álláspontja

nyilvánul meg a főváros felterjesztésének azon részében, amely *ellentétben a törvényjavaslattal*, nemcsak a pénzügyi szakbizottságban, hanem

valamennyi állandó szakbizottságban a tanácskozás és határozathozatal nyilvánossá tételét ajánlja a belügyminiszternek.

Fenntartandónak véli a polgármester a reformtörvényjavaslat azon intézkedését, hogy ugy a pénzügyi bizottságban, mint valamennyi állandó bizottságban az elnök *egyes ügyeknek zárt ülésben való tárgyalását* rendelhesse el.

A polgármester felterjesztésében ezután *néhány kisebb jelentőségü pont* következik. Igy kivánja a polgármester, hogy az uj törvény tilalmat léptessen életbe abban a tekintetben, hogy *a közszolgálatban állott nem székesfővárosi nyugdijasokat* a fővárosnál csak kivételesen lehessen ujból alkalmazni. Kivánja a polgármester, hogy *a kerületi választmány állandó tagjainak névszerinti megjelölése* az ő hatáskörébe menjen át. Felveti a kérdést a polgármester, hogy az *uj közigazgatási kerületek választmányaiban megbizást nyert kerületi választmányi tagok* tagsági jogaikat gyakorolják-e, és ha igen, miként. Ennek megállapitása azért fontos, mert, ha *most működnének* a kerületi választmányok, az I. közigazgatási kerület ügyeit csak *az a három kerületi választmány intézhetné együttesen*, amely uj kerületek az uj kerületi beosztás értelmében a mostani I. kerületből ki fognak hasittatni.

Fontos megállapitásokat tartalmaz a főváros felirata *a számszéki igazgató vizsgálatait és hatáskörét illetően.* Megállapitja a polgármester, hogy

a számszéki igazgató vizsgálatáról szóló jelentés olyan üzleti titkokat is tartalmazhat, amelyeknek nyilvánosság elé vitele a székesfőváros érdekeivel ellentétben áll.

Ezért a számszéki igazgató jelentésének az autonómia fóruma elé való terjesztését *csak abban az esetben kivánja a polgármester engedélyezni*, ha ezt az előterjesztést a polgármester szükségesnek tartja vagy a belügyminiszter kivánja. Megállapitja a polgármester, hogy a törvénytervezet azon intézkedése, amely szerint a számszéki igazgató feladatkörének ellátásához szükséges személyzetet *részben jogi, részben müszaki és részben könyvizsgálói képesitéssel rendelkező egyénekből* kell összeállitani,

a székesfővárosi számszéket eredeti rendeltetésétől eltéríti és ez az eltérés, figyelemmel az állami számvevőszék feladatkörére is, már ebből a szempontból sem indokolt.

Nem indokolt már csak azért sem, mert ezeknek a rendelkezéseknek keresztülvitele a *szükséges személyzet létszámának szaporitását vonja maga után.* A polgármesteri felirat szerint az elmult esztendőben a számszéki igazgató feladatkörének ellátásához szükséges személyzet *összesen 19 személyből állott* és személyzeti kiadásai 118.175 pengőt tettek ki, ugyanakkor, amikor az *állami számvevőszék személyzete az elmult évben 70 személyből állott, személyzeti kiadása pedig mindössze 444.000 pengőre rugott.* Indokoltnak tartja a polgármester, hogy

a székesfővárosi számszék költségeit a magyar királyi kincstár viselje,

annál is inkább, mert a számszéki igazgató és feladatkörének ellátásához szükséges személyzet az illetmények szolgáltatásán kivül *minden vonatkozásban kizárólagosan a belügyminiszternek áll rendelkezésére.*

A felirat többi részében a *helyettesitések és behelyettesitések*, a polgármesternek és az alpolgármestereknek állásukban való *megerősitése*, az üzemvezető és az *üzemi választmány viszonya, a tiszti főorvos-helyettes kinevezése tárgyában* teszi meg észrevételeit a polgármester, aki záró soraiban arra kéri a belügyminisztert, hogy *észrevételeit tegye magáévá és azokat a törvényjavaslat parlamenti tárgyalása alkalmával érvényesitse.*

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vallalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Két nagy siker:
Dr. Praetorius
Helyet az ifjuságnak!
Belvárosi Szinház

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

EGY TANÁCSTAG NAPLÓJÁBÓL

Zsiros-e még Teleszky kalapja?
vagy:
Legyünk optimisták!

48

Irja: Novszky János

Két év előtt a karácsonyi segélyek kifizetése körül ugy látszott, hogy nehézségeket akar támasztani a pénzügyi kormányzat. Ekkor cikket irtam e rovatban és ama véleményemnek adtam kifejezést, hogy a karácsonyi segélyek kifizetésével részben ellensulyozni lehet azt az oktalan és tulzó takarékosságot, amelyet a pénzügyek terén a nagyjövedelmü, de zsiros kalapu Teleszky János javaslatára inditottak meg. E cikknek ezt a cimet adtam: Teleszky János zsiros kalapja nem lehet irányadó a közalkalmazottak karácsonyi segélye kiosztásában.

*

Az egyik hétfői lap eheti számában Ugron Gábor és Teleszky János kalapja cim alatt beszámolót irt az egyik nagybank évi közgyüléséről, amelyben megirja, hogy a közgyülés utáni optimista hangulatban Ugron Gábor igy szólt a ruhatároshoz:

— Nézze kérem, adja ide a kalapom. Nem bánom bármelyiket adja, csak Teleszkyét ne...

A lap szerkesztője a cikk végén zárójelben megjegyzést irt: Ha Teleszky János kalapja nem is vadonatuj, de ma már hasonlithatatlanul jobb az immáron történelmi jelentőségü „teleszky-kalap"-nál.

*

A két év előtti naplóm után sokszor találkoztam a napi sajtóban és viccelapokban Teleszky zsiros kalapjával. Az elmult összel az Uj Nemzedék vezéroldalán öklömnyi betükkel irta meg: „Teleszky uj kalapban jelent meg a 33-as bizottság ülésén." Azután sokáig nem találkoztam a kalappal, csak most megint, mikor is Ugron Gábor tiltakozott Teleszky kalapja ellen a bankközgyülés ruhatárában.

*

Sajnos, a takarékosságnak az a rendszere, amelyet Teleszky zsiros kalapjával akartam annakidején szimbolizálni, ma még élesebb, mint a multban. A nagykapitalizmus mohósága nagyobb, mint valaha! A kartelek dominálnak. A tisztviselői fizetések többszöri zsugoritáson mentek keresztül. És e zsugoritásnak utját nem lombos, virágos fák jelzik, hanem kopasz, cégtáblanélküli boltok, lakások, mühelyek, üres szinházak, mozik és egymás után bezáró kávéházak, vendéglők, amelyeknek helyiségein a partécédula sokszor hónapokig rajta van:

Kiadó!

*

Emlékezzünk vissza a zsiros kalap hatékony előtünése előtt mi volt a helyzet. Forgalom, élet, jókedv, rohanó autósorok és a városatyáknál invázió azon kérelmezőkből, akik az akkor épülő városi házakban akartak lakást kapni.

— Kedves városatya Kollegám, mondjad: jár-e még Hozzád valaki, hogy protegáld Schuler Dezső tanácsnoknál a Hunyadi-utcában, a Simor-utcában, vagy a Bécsi-uton elnyerendő lakás ügyében? — Igen, jár, de szükséglakásért, vagy szegényházi bentlakásért, vagy mit tudom én milyen csomag- vagy ebédjegyért!

*

A hétfői lap szerint Teleszky, ha nem is vadonatuj, de türhető kalapban járkál. És ez ok arra, hogy optimisták legyünk. Jó: legyünk optimisták. Én hajlamos is vagyok természetemnél fogva az optimizmusra, de ugy érzem, hogy a történelmi teleszky-kalap zsirosabb, mint valaha. Mégis elfogadnám az optimizmust, ha tudnám, hogy a sok cédula a kiadó lakásokról, üzletekről, mühelyekről és kapualjakról rövidesen eltünik. És elfogadható lenne az optimizmus, ha látnám, hogy az emberek templom után megint tömegekben járnak sörözni a vasárnapi asztaltársaságokba és minden vasárnap a vendéglőhelyiség nagyteréből kihallatszana az ünnepi szónok rikácsoló vagy orrhangja, vagy vékony tenorja:

— Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Bár nem vagyok szónok, azonban mégis ugy érzem, hogy netalán meg kell emlékeznünk mai névnapján Szerafin önagyságáról (lelkes éljenzés), Pufi barátunk bájdus feleségéről, akit...

Vagy kihallatszanék:

— Engedtessék meg nekem, hogy...

Ezek voltak a jó idők, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, amikor a hivatalnok, a kispolgár, az iparos, a kereskedő és munkás el-eljárkált vasárnaponként templom után a kis vendéglőbe, ahol a hálás publikum ünnepi hangulatban ünnepelte a Zoltán, a Sándor, a Ludmilla, a Xavér vagy Szerafin névnapokat, vagy azt az alkalmat, hogy az asztaltársaság elnöke a muló influenzájából felgyógyulva ujból megjelent a vajdasága alá tartozó társaságban, mert ez nagy ok volt az ivásra. Ilyenkor dupla sör fogyott és a vendéglős, legalább is a Józsefvárosban nagy örömmel dörzsölte a kezeit kint a söntésben s Jóska, a csapos felé fordulva elmondotta maga is a külön tósztját a sörös Lizit magasra emelve:

„Der Herr Fajda (vajda) soll lang leben!
Isten segitse — őt mit ganzen Familie! Eljen!"

VÁROSHÁZI NOTESZ

ODAKÜNN A TÉLVÉGI NAPSUGÁR a tavasz közeledtét hirdeti: idebenn a közigazgatási bizottság tanácstermében izgalomtól a pattanásig feszült a levegő. Az elnöki székben Huszár főpolgármester, szájában az elmaradhatatlan szivarral prezideál, jobbján Sipőcz polgármester, balján Liber alpolgármester, Sipőcz mellett Kozma Jenő, Csillér y András, Lázár Ferenc, Liber mellett a magas közhivatali funkcionáriusok, Csillér y pénzügyigazgató, Ferenczy főkapitány, Polónyi főügyészhelyettes. Zsufolt az ujságirói karzat is: mindenki érzi, hogy nagy dolgok vannak a levegőben, amelyekről alig egy-két óra mulva már hasábokat és oldalakat fognak közölni a fürge estilapok.

A jelenlevők névsoránál talán érdekesebb a távollevők névsora. Hiányzik Wolff Károly, akit annyira kimeritett a parlamenti egyesitett bizottságok vitája a fővárosi reformtörvény felett, hogy nem jött el gyengélkedése miatt az ülésre. Nincs itt Borvendég alpolgármester sem, aki betegen fekszik lakásán és távol van Szemethy tiszti főügyész, aki a főváros egy milliós polgári perében, mint a város ügyvédje, a táblán fungál.

*

DE MÁR KEZDŐDIK IS AZ ÜLÉS, amelynél viharosabbat és izgalmasabbat alig jegyeznek fel a közigazgatási bizottság annaleszei. Csillér y az első szónok, aki éles és támadó hangon kritizálja a fővárosi adminisztrációt, utána Petrovácz Gyula, aki nem kevesebb agresszivitással mutat rá a városvezetés hibáira, majd a szociáldemokrata Bánóczi László mondja ki aperte, ami régóta benne él a köztudatban: mint szállongó pletyka, gazdátlan hir:

— Kik azok, akik az önkormányzat bizalmából elnyert magas pozíciókban résztvettek az önkormányzat megcsonkitásában? Hir szerint Borvendég alpolgármester és Szemethy tiszti főügyész résztvettek a fővárosi reformtörvény előkészitésében. Fontos közérdek tudni, igazak-e a hirek, vagy sem?

Alig fejezi be szavait Bánóczi, máris magához inti az elnöklő főpolgármester Várady tiszti főügyészhelyettest, aki a főügyészt képviseli a bizottság ülésén. Másodpercek alatt az egész terem tudja, hogy Bánóczi felszólalása kapcsán aziránt intézkedett a főpolgármester, hogy Szemethy tiszti főügyész azonnal jelenjen meg a bizottság szine előtt.

Alig félóra és Szemethy főügyész már helyet is foglal a patkóalaku asztalnál. Hihetetlenül izgatott: egyik cigarettát a másik után szivja el, alig tesz egy-két szippantást, máris következik az uj cigaretta. Hangja azonban, amidőn a főpolgármester nyilatkozattételre szólitja fel, rövid és határozott:

— A leghatározottabb nemmel válaszolok arra a kérdésre, hogy a fővárosi reformtörvénnyel kapcsolatban akár közvetve, akár közvetlen uton tettem-e valami lépést, adtam, vagy adattam-e valami adatot, vagy információt! Amikor főügyésszé megválasztottak — folytatja emelt hangon a főügyész, — a közgyülés előtt székfoglaló beszédemben az autonómia hivéül szegeztem le magamat. Ez a felfogásom nem változott, az önkormányzat hive vagyok mais!

Általános tetszésnyilvánitás minden vonalon. Helyeslően bólint a polgármester is, tudomásul veszi a nyilatkozatot a felszólaló Bánóczi László, de ekkor már uj izgalom füti a termet.

*

AZ UJSÁGIRÓI KARZATRÓL cédulával tudatják a pártvezérekkel az alig pár perces bécsi hireket, a véres zavargásokat, a polgárháboru kitörését. Ferenczy főkapitány, amikor Huszár főpolgármester átnyujtja neki a cédulát, izgatottan pattan fel a helyéről és percek alatt eltávozik az ülésről. A polgármester nyugodt és szonórus hangu felszólalása ideigóráig nyugalmat teremt, de már mindenki lázas izgalommal gondol a külpolitikai fellegekre, amelyek feketén tornyosulnak.

...Igy folyt le a közigazgatási bizottság 1934-ik évi februári ülése. Talán a legutolsó. Ki tudja megmondani?

*

SCHNELLER GUSZTÁVOT, a Leszámitolóbank érdemes nyugdijas igazgatóját, Reményi-Schneller Lajos dr.-nak, a Községi Takarék vezérigazgatójának édesapját általános részvét mellett helyezték örök nyugalomra hétfőn délután a tabáni temető halottasházából a Németvölgyi temetőben levő családi sirboltba. A temetésen a Községi Takarék és a Leszámitoló-bank személyzete testületileg megjelent, azonkivül a főváros vezetőségének számos tagja, akik mély részvéttel és baráti együttérzéssel kondoleáltak a gyászbaborult vezérigazgatónak.

*

A RÉGI BUDAPEST EGYIK LEGTISZTELETREMÉLTÓBB JELENSÉGE hunyta le szemeit az elmult napokban a Rókusban, meghalt Rózsavölgyi Antal, az előljárói kar disze, hosszu ideig doyenje, a főváros hivatali életében annyira előkelő szerepet játszó Rózsavölgyi - testvérpárnak fiatalabbik tagja. Hetvenöt esztendőt élt az öregur, akinek földi maradványait nagy és igaz részvét közepette helyezték örök nyugalomra pénteken délután. Negyvenkét esztendőt töltött az elhunyt Rózsavölgyi Antal a főváros szolgálatában: ebből huszonkettőt mint előljáró, előbb a Terézváros, azután a Józsefváros vezére. Pontos, nagyszerü tisztviselő volt Rózsavölgyi Antal, távol a napi politikai élettől, csak hivatali kötelezettségeinek élt, őróla valóban el lehet mondani, nemcsak okos és bölcs előljárója, de szerető atyja is volt kerületének. Özvegyén kivül fia gyászolja, Rózsavölgyi István dr. tanácsjegyző, a városrendezési ügyosztály jogi alosztályának érdemes vezetője.

*

ÉRDEKES TALÁLKOZÁSA a véletleneknek, hogy ugyanabban a komor, sárga épületben hunyta le szemeit a nyugalmazott tanácsnok, ahol tizenkét esztendővel ezelőtt bátyja, Rózsavölgyi Gyula nyugalmazott alpolgármester. Egy pillanatra idézzük fel azokat a szomoru időket, a tanácsköztársaság nehéz hónapjait, amikor az egyik közös kórterem ágyán utolsót lélekzett a nagy alpolgármester. Azért a közös kórteremben, mert szerénysége és hajthatatlan igazságérzete még azt sem engedte, hogy külön szobában haldokoljon abban a kórházban, amelynek évek hosszu során keresztül hatalmas felettese volt...

*

A HALOTTAK GYORSAN LOVAGOLNAK — de mégsem annyira gyorsan, hogy a szükebb hivatali és baráti kör meg ne emlékezzen a halál évforduló napjáról. A mult esztendő február 14-én hunyt el tragikus hirtelenséggel Ágoston Géza, ezen a napon, az első évfordulón, az árvaszék egész személyzete a Kerepesi temetőbe zarándokolt, hogy elhelyezze koszoruját a frissen hantolt siron. A halálesetet megelőző napon ünnepélyes rekviem volt a Szervita atyák templomában, ahol ez alkalommal Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök vezetésével a hivatal teljes létszámu tisztikara megjelent, azonkivül az elhunytnak nagyszámu tisztelője és barátja.

A rejtélyes 25. §.

Irta: SZŐKE GYULA dr.

A belügyminiszter törvényjavaslata a *Budapest Székesfőváros Közigazgatásáról szóló 1930. évi XVIII. t.-c. egyes rendelkezéseinek módosításáról* mindenkit meglepett. Egyrészt, mert a módosítandó törvény egyes részeiben *még nincs is végrehajtva*, másrészt pedig a törvényjavaslat *teljes titokban készült.* Azonkivül külön meglepetést okozott, hogy a székesfőváros autonómiájának további megszükitését célozza, de emellett a miniszter nem adja indokát annak, hogy miért van szükség törvényjavaslatra egyáltalában és főleg *miért kell az autonómia jogait ismét csorbitani.* A törvényjavaslat most megjelent indokolása és annak az országgyülés képviselőházában eddig lefolyt bizottsági tárgyalása bizonyos mértékben *rávilágit ugyan a kormány törekvésére*, de tárgyi indokot csak akkor fogunk láthatni, ha a *25. §-ban irt tervezetet a kormány közreadja.* Ugyanis eszerint a belügyminiszter *a székesfővárosi költségvetés egyensulyának a biztositása, a fokozott takarékosság érvényesitése és a közigazgatás célszerü és gazdaságos vitele céljából a törvény életbeléptetésével egyidejüleg tervezetet bocsát ki*, amelyet a főpolgármester fog végrehajtani.

Az egész törvényjavaslat indokolása egyébként annyira *nem az élet számára iródott*, hogy ha gyakorlati szemmel tárgyaljuk le a törvényjavaslatot, azt vissza kell utasitani. A legfontosabb indok ugyanis az, hogy a most módositandó törvény életbelépte óta a közigazgatás müködésében *pártpolitikai szempontok jutottak gyakran érvényesüléshez.* Ha nézzük a fővárosi törvényhatósági választásokról szóló törvényt, amely *nem egyéneket, hanem a pártok jelöltjeit* pártlistákra való szavazással választja, nyilvánvaló, hogy a törvény rendelkezései érvényesülnek. Természetszerüleg *érvényesült ez a törvényhatósági tanácsban is*, ahol azonban a kormány pártja a kinevezett és hivatalból való tagokkal együtt többséget alkotván, akaratát bármikor érvényesithette. A törvényhatósági tanács eltörlésével azonban *a pártszempontok érvényesülését mindaddig kiküszöbölni nem lehet, amig fennáll az a választójogi rendszer, melynél az egyének helyett pártokra szavaznak.* Ez a szempont tehát tárgyilagos indokul el nem fogadható.

Éppen igy *nem lehet érv a törvényhatósági tanács eltörlésére az*, hogy a közigazgatásban ezáltal laikus elem érvényesül. Nem tudjuk ugyan, hogy kiket ért a belügyminiszter laikus elemen, de mindenesetre tudjuk azt, hogy a törvényhatósági tanácsban éppen ugy *helyet foglalnak a legkülönbözőbb képzettségü és foglalkozásu személyek, mint a törvényhozásban, vagy az állami kormányzásban.* És ugyanez a belügyminiszter és ugyanez a kormányzat sem a kormányzat, sem a törvényhozás müködését nem kifogásolja azért, mert abban laikus elemek is müködnek. Meg kell állapitani, hogy *törvény irja elő a közigazgatás terén müködő tisztviselők képzettségét* és amint ezen az alapon jogászok, mérnökök, orvosok, gazdák, kereskedők, iparosok vesznek részt a közigazgatásban, törvényhozásban, kormányzásban, éppen ugy kerültek be a törvényhatósági tanács tagjai sorába különböző képzettségü és foglalkozásu elemek. *És ezek laikusok?* Ha az iparosnak egyedül kell döntenie jogi kérdésben, a földmivelőnek orvosi ügyben, a jogásznak mérnöki munkáról, kereskedőnek valamely ipari tevékenységről, *lehet laikus eljárásról beszélni.* De amikor egy testületben többségben vannak a közigazgatással foglalkozó és a közigazgatási ügyekben jártas jogi szaktudással biró személyek, a laikus elem müködésének a csődjéről beszélnünk nem lehet. De ez nem is igazi indok. Ugyanis ugyanez a törvényjavaslat az eltörölt tanács helyett *a minden ügyért felelős polgármester mellé a törvényhatósági bizottsági tagok sorából szakbizottságokat rendel, amely szakbizottságokban pedig ugyanazok, ugyanolyan képzettséggel és foglalkozással foglalnak helyet, mint eddig a törvényhatósági tanácsban, és a polgármesternek ezeket a szakbizottságokat meg kell hallgatnia!*

A másik *ilyen könnyen eleső érv az*, hogy a tisztviselők egyéni felelőssége jobban kidomborodik, ha a tanács megszünik. *Nehéz elképzelni*, hogy nagyobb felelősséggel legyen képes a polgármester ezután müködni, mint most, holott *az eddiginél sokkal nagyobb munkát tesznek a vállaira*, mint amit eddig is egy ember szinte nem volt képes elvégezni. Ha csak elvi felelősségről beszélünk, vagy politikai felelősséget kivánunk, ugy akadni fog ember, aki annak a viselésére vállalkozik. De ha egyszer *komolyan vesszük a felelősség kérdését anyagi*, jogi és erkölcsi tekintetben, és a felelős személyeket felelősségre is vonjuk, nem hiszem, hogy a legjobbak is nem százszor meggondolják, amig a felelősséget magukra veszik olyan kérdésekért, amelynek az elintézésében részt venni, különösen pedig személyesen elintézni fizikai idejük sem lehet.

Marad tehát két kérdés: *az egyik a főpolgármesteri hatáskör kiterjesztése, a másik ama bizonyos végig titokban tartott tervezet.*

A főpolgármesteri hatáskör kiterjesztése a közigazgatást egy cseppet sem javithatja, hanem annak csak ártalmára szolgál. *Ha a polgármester felelős mindenért, hogyan lehet a polgármester munkatársait a főpolgármesternek, vagy a belügyminiszternek kinevezni, aki pedig ezekre a tisztviselőkre felügyelni és őket ellenőrizni tartozik.* Nyilvánvaló, hogy a főpolgármester által kinevezett emberek nem a polgármester intenciói után igazodnak, sem nem az autonómiát szolgálják, hanem nyilván annak a főpolgármesternek a véleménye fog előttük lebegni, aki pedig immár az államfői kinevezés következtében kizárólag csak a kormánynak az ellenőrző képviselője.

Ama bizonyos tervezet pedig *már születésével magában hordja a bizalmatlanság csiráit.* Maga a belügyminiszter elismeri a törvényjavaslat indokolásában, hogy nem alkalmazta a törvény teljes szigorát, az ügyek rendezését az autonómiától várta. Tehát elsősorban *a miniszteri felügyelet hiánya volt az*, amely a törvény hatályosulását megakadályozta. Ha a belügyminiszter a törvényben reáruházott jogkört gyakorolta volna és nem várja az autonómiától az ügyek rendezését, hanem a hibákat törvényes hatalmánál fogva kiküszöböli, az indokolásból következőleg ezen törvényjavaslat egész jogosultsága elesik. Lehetetlen dolog, hogy egyes tisztviselők hibáinak a kiküszöbölésére, az autonómiák mulasztásainak a pótlására, a miniszterek várakozásainak az ellensulyozására *mindig ujabb és ujabb törvényeket alkossunk ahelyett*, hogy az illetékes tényezőket a törvény betartására szoritsuk és maga a belügyminiszter is elsősorban maga betartsa azt a törvényt, amely neki nemcsak hatalmat ad, de *kötelességévé is teszi a köz érdekében ezen hatalom gyakorlását.*

És mi lehet az a tervezet? Ha olyan rendelkezéseket fog tartalmazni, amely megfelel a törvényes fölhatalmazás alapján kiadható rendelkezéseknek, ugy kiadhatja a miniszter anélkül is, hogy zsákbamacskát kellene árulnia. Ha *a költségvetési egyensulyt* akarja biztositani, ha a székesfőváros háztartásában és üzemi gazdálkodásában fokozott takarékosságot akar keresztülvinni a józan gyakorlati élet követelményei szerint, az autonómia *a legnagyobb örömmel fogja üdvözölni.* Ha a közigazgatásban a célszerüség és gazdaságosság követelményeit akarja érvényesiteni, a törvényhatóság ezt teljesen magáévá teszi és a miniszter müködését önként és hathatósan fogja támogatni. *De mire akkor ez a titkolódzás?*

Évek óta megszoktuk, hogy ugynevezett *kerettörvényeket* alkotunk, amelyet változó kormányok különböző elgondolása tölt ki a végrehajtás során tartalommal. Azonban egyetlen törvényt sem alkottunk még, amellyel az *autonómia életébe a trójai falovat kivántuk bevinni.* Lehet helyes a belügyminiszter elképzelése, lehet hogy a gyakorlati élet sok ujitást kiván, lehet hogy a törvény alkalmazása igazolja, hogy az több pontjában módositásra szorul, de semmiesetre sem lehet az elképzelés, az ujitás, a szükséges módositás olyan titok, amelyet hét lakat alatt kell őrizni és még a törvényhozók előtt sem lehet ismeretessé addig, amig az láttatlanba meg nem szavaztatott.

A kormány *bizalmat kiván*, mi szeretnénk bizalommal lenni. De a bizalomnak kölcsönösnek kell lenni, mert enélkül csak a szakadék nagyobbodik. Lássuk a tervezetet és rögtön megértjük, miért szükséges a törvényjavaslat.

A belügyminiszter hozzájárul az üresedésben levő állások behelyettesités utján való betöltéséhez

Elsőnek a négy tanácsnoki állásra helyettesit be a főpolgármester — A behelyettesitések ügyében a polgármester külön felterjesztéssel fordult a belügyminiszterhez

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén *több felszólaló hivta fel a figyelmet* azokra a hirekre, amelyek szerint a belügyminiszter a fővárosi reformtörvény életbelépéséig *nem engedélyezi az üresedésben levő tisztviselői állások betöltését.* A felszólalások rámutatnak arra, hogy az üresedésben lévő állások *be nem töltése a legnagyobb mértékben aggodalmas az adminisztráció munkájának folyamatossága szempontjából.* A felszólalásokra *Huszár* főpolgármester azt a kijelentést tette, hogy *neki magának is tudomása van arról*, hogy a belügyminisztérium az uj fővárosi törvény életbelépéséig nem kivánja az állások betöltését engedélyezni. A főpolgármester azon véleményét fejezte ki, hogy *addig is, amig a végleges betöltésre sor kerülhet, az üresedésben lévő állásokat behelyettesités formájában kell betölteni.*

Mint az *Uj Budapest*

illetékes helyen

értesül, a belügyminisztérium azon az állásponton van, hogy *nemcsak az állások végleges betöltéséhez, hanem a behelyettesitéshez is a belügyminiszter külön engedélye szükséges.* Azoknak a tárgyalásoknak kapcsán, amelyek ebben az ügyben a főváros és a belügyminisztérium között lefolytak, a polgármester *máris irásbeli felterjesztést intézett a belügyminisztériumhoz*, amelyben azt kéri, hogy az üresedésben levő állásokat a legsürgősebben *behelyettesités utján tölthesse be.* Felterjesztésében rámutat a polgármester arra, hogy *a legnagyobb mértékben szükséges a vezetői pozicióknak akár választás, akár behelyettesités utján való betöltése, mert a szóbanforgó állásokat csak megfelelő rangu és felelősségü tisztviselők tölthetik be.*

A főváros értesülése szerint a belügyminisztérium a behelyettesités gondolatától *nem zárkózik el és a városházán már a legközelebbi napokra várják a miniszter eziránya kedvező leiratát.* A behelyettesitésekre ezután — elsősorban *az üresedésben levő négy tanácsnoki állásról van szó* — azonnal sor fog kerülni, ebben az irányban *Huszár* főpolgármester máris bizalmas megbeszélést folytatott *Sipőcz* polgármesterrel. A négy tanácsnoki állás behelyettesités utján való betöltésével egyidejüleg *sor kerül az üresedésben lévő kerületi vezetői állások behelyettesités utján való betöltésére is.*

Alapitva 1892 Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta

doboztömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92-3-35.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

A főváros közönségének osztatlan bizalmát érdemeli nagyszerü munkájával az árvaszék

Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök nyilatkozik a budapesti árvaszék mult esztendei müködéséről — Miért és meddig nem ad ki ujabb gyámpénztári kölcsönöket az árvaszék? — A közigazgatási bizottság gyámügyi küldöttségének lassu müködése veszélyezteti az árvaszéki racionalizálás eredményeit

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az elmult napokban készült el *Csorna* Kálmán dr.-nak, az árvaszék elnökének, a fővárosi törvényhatóság közigazgatási bizottságához intézett jelentése az árvaszék 1933-ik évi müködéséről. *Ez az első jelentés,* amelyet a néhai elnök, *Agoston* Géza dr. halála után az árvaszék uj elnöke szignál mintegy *beszámolót adván a jelentésben* nemcsak az árvaszék, hanem a saját maga elmult évi müködéséről is. A jelentés kapcsán

Csorna Kálmán dr.

árvaszéki elnök a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A közigazgatási bizottsághoz intézett jelentésem legfontosabb része az általános számadatokon felül annak az eredménynek az illusztrálása, hogy

a racionalizálás, amelyet még boldogult elődöm kezdeményezett, hogyan vált be a gyakorlatban.

Még 1932 juniusában állapitotta meg az árvaszék teljes ülése, hogy *a racionális ügyintézés két fő alapelve, a gazdaságosság és a gyorsaság, kell, hogy legyen:* a beérkező ügyek *gyors és érdemleges elintézésére kell törekedni.* Célkitüzésünk az árvaszék minden irányu müködésében az volt, hogy

a bürokratikus intézkedések lehető mellőzésével könnyüvé tegyük a feleknek az árvaszéken való eljárást, ami annál fontosabb, mert hiszen a fontos családjogi és vagyonjogi vonatkozások következtében a közönségnek olyan rétegei is közvetlen érintkezésbe jutnak az árvaszék hatóságával, amely rétegek egyébként semmiféle hatósággal vagy birósággal kapcsolatba nem jutnak.

— Ami most már *a racionalizálás gyakorlati eredményeit illeti,* elsősorban arra mutatok rá, hogy az 1931-ben megszervezett *árvaszéki tudakozóiroda* a felek érdemleges felvilágositásával nagyszerü eredményeket ért el az elmult esztendőben a tudakozóiroda, amelyben a fiatal fogalmazók váltakozva teljesitenek szolgálatot, több mint *hatezer esetben* nyujtott *szóbeli felvilágositást és hatszáz esetben vette jegyzőkönyvbe a felek kérelmét.* Az *ügyintézési és kezelési egyszerüsitések hatása* elsősorban az iktatott ügydarabok számának jelentékeny csökkenésében mutatkozott meg, aminek következtében azt az örvendetes megállapitást tehetem, hogy

az árvaszéknek uj alkalmazottakra szüksége nincsen, a mai személyzeti létszám mellett le tudjuk bonyolitani fontos és közhasznu tevékenységünket.

Ezután az árvaszéki müködés egyik legfontosabb részletéről, a *gyámi pénzek kezeléséről* intéztünk kérdést *Csorna* árvaszéki elnökhöz.

— Néhány statisztikai adattal szolgálok — mondotta *Csorna* Kálmán. — A gyámpénztár forgalma az elmult esztendőben 7,740.335 pengő bevétel és 7,814.062 pengő kiadás volt, a forgalom *13,288.504 pengővel volt kevesebb,* mint 1932-ben, aminek főoka az volt, hogy a gyámpénztár az elmult évben *értékekben kevesebbet vett be és kevesebbet adott ki,* aminek folytán a bankoknál történő *pénzelhelyezés és tőlük való visszavonás is csökkent.* A gyámpénztár az elmult esztendő végén a következő vagyoni állagot mutatta: *készpénzben:* 5,237.973 pengő, *értékpapirokban és ékszerekben:* 6,837.763 pengő.

— Az elmult év végén készpénzvagyonként feltüntetett öt és egynegyedmillió pengőből nyert *zálogkölcsönökben* négy és félmillió pengő, takarékpénztári *betétkönyvekben* négyszázezer pengő volt elhelyezve. Az elmult esztendőben különben *nagyobb készpénzösszegü hagyaték alig volt,* a kiskoru örökösök tehát számottevő pénzt nem örökölvén, a gyámpénztár készpénzkészlete alig változott.

— A gyámpénztári adósok az elmult esztendő folyamán *tőketörlesztés* cimén 424.558 pengőt, *kamat* cimén 262.643 pengőt, *késedelmi kamat* cimén 32.474 pengőt fizettek, aminek folytán az elmult évben a *gyámpénztári kölcsönök tőkeösszege 424.558 pengővel csökkent.* Összesen 387 gyámpénztári kölcsönt tart nyilván az árvaszék, amiből 169 gyámpénztári kölcsönnél *az adósok pontosan teljesitették fizetési kötelezettségüket.*

Az árvaszék az elmult esztendőben a leghatározottabban betartotta azt a még 1932 szeptemberében hozott teljes ülési döntését, amely szerint ujabb gyámpénztári kölcsönt mindaddig, amig a készpénztőke egyharmada a gyámpénztárban mint készpénz rendelkezésre nem áll, nem szavaz meg, bármilyen fedezetet ajánljanak is fel.

Elmondotta még munkatársunknak *Csorna* árvaszéki elnök, hogy az árvaszéknek 17.975 véghatározata közül a mult évben *mindössze 385-öt* fellebbeztek meg, vagyis az összes érdemi határozatoknak 2.1 százalékát. A mult esztendő folyamán beérkezett 385 fellebbezésből csak 262 nyert elintézést, ezen felül még az 1932. évből maradt 67 fellebbezéssel foglalkozott a másodfoku gyámhatóság. Az év végén tehát 123 fellebbezés maradt elintézetlenül.

— Ennek a szokatlanul nagy hátraléknak az az oka — mondotta Csorna Kálmán, — hogy

a közigazgatási bizottság plenáris üléseinek elhuzódása folytán több izben elmaradt a gyámügyi fellebbviteli küldöttség ülése.

Mint a fentiekből látható, a budapesti árvaszék, *az ország legelső és legnagyobb árvaszéke,* minden vonatkozásban *hivatása magaslatán áll,* méltó módon kiérdemelvén azt az osztatlan bizalmat, amely *a főváros közönsége részéről ezt a nagyszerü intézményt méltán körülövezi.* Az elhunyt nagy árvaszéki elnöknek, *Sipőcz* Lászlónak és *Agoston* Gézának *méltó utóda Csorna Kálmán dr.,* az árvaszéknek alig egy esztendő óta elnöke, aki a *maga kiváló szaktudásával, meleg szivével és magasfoku intelligenciájával* diszére válik nemcsak az árvaszék érdemes tisztikarának, de a főváros közigazgatási személyzetének is.

Very valuable propaganda!

Lelkesült és elragadtatott levelekben köszönik meg a külföldiek a főváros idegenforgalmi naptárát

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Liber alpolgármester utasitotta a főváros városgazdasági ügyosztályát, hogy azokat a köszönőleveleket, amelyekben *a gyönyörü fővárosi idegenforgalmi naptárért* külföldi előkelőségek mondanak köszönetet. *gyüjtsék össze, fordítsák le és nyomtassák ki.* Az alpolgármester utasitására az idegenforgalmi hivatal *elkészitette a forditásokat,* amelyek a legközelebbi napokban már nyilvánosságra is fognak kerülni. Az alábbiakban *szemelvényeket közlünk a beérkezett érdekesebb köszönőlevelekből.*

Sir Cooper Rauron angol képviselő megköszönve a naptárt, azt irja, hogy szeretne *részletes felvilágositást kapni a naptárban emlitett fürdők és azok gyógyjavallatairól.* John *Haslam* azt irja, hogy ez a naptár *állandó emlékeztető* lenne a gyönyörü Budapestről, — *ha egyáltalában emlékeztetőre szorulna.* Sir Haslam nem tudja elképzelni, hogy bárki is *elfelejtethetné vele azt a mosolygós vendéglátást,* amelyben minden látogatójukat részesitik. *I. A. Lawson* megállapitja számtalan köszönettel, hogy a naptár nemcsak hasznos és müvészi, de egyben a *Budapest érdekében való igen értékes (very valuable) propaganda is. Ernest E. Lloyd* a naptár remek kiállitásához gratulál. *Watchon Smithen* igen kitünőnek tartja, hogy ilyen módon akarja felkelteni az angol nép szimpátiáját és érdeklődését maga iránt Budapest.

Hollandiából *F. W. A. Alphen* azt irja, hogy *a naptár a gyönyörü és szép* Budapest meglátogatására ösztönzi. *H. E. Boddé* véleménye szerint a naptár *értékes és müvészi* munka. *Bolle & Co.,* egy hágai vaskereskedelmi részvénytársaság igazgatója azt közli, hogy az elküldött naptár *disze lesz az irodájuknak!*

Fiehler müncheni polgármester a naptár megköszönése kapcsán azon reményének ad kifejezést, hogy a Budapest és München közötti *baráti kapcsolatok ebben az évben is ki fognak alakulni.* Erich *Flatow* berlini közjegyzőnek nagy örömöt okozott a naptár, amely szerinte *bármely lakásnak diszére válhatik.* A *Hessische Universitäts Bibliothek Kiessenből* már most kéri, hogy *jövőre is küldje meg a fővárost a naptárt, amelyet olvasótermükben fognak kifüggeszteni.*

Dr. *H. Droz,* a Neue Züricher Zeitung szerkesztője azt irja, hogy *Magyarország megérdemli, hogy a svájciak sokkal fokozottabb mértékben* válasszák utazásaik célpontjául, mint eddig. *O. Schwab* berni gyógyszerész reméli, hogy sikerülni fog rövidesen a *kelet Párizsát,* Budapestet meglátogatnia. Dr. *Lemaschon-Delalande* párizsi orvosprofesszor szerint a naptár megkönnyiti *„mindnyájunk által szeretett és csodált Hazájuk megismerését és értékelését“.* Nagy örömömre szolgálna — irja a párizsi professzor —, ha az önök müvészi albumát átadhatnám *gazdag betegeim és barátaim közül azoknak,* akikről azt hiszem, hogy *egy nap elvihetik maguknak a mi szép Franciaországunk üdvözletét!*

Gaeta Besana milanoi urhölgyben a pompás naptár azt a vágyat keltette fel, hogy „egy nap az önök szép országát felkeressem“. *Nob. A. Cornoldi* velencei ögyvéd azt irja, hogy *valóban fényes és csudálatosan szuggesztiv ajándék ez a naptár.* Intézkedett az ügyvéd, hogy a naptár Città di Monzano szállodában, melynek tulajdonosa és ahol gyakran lakik, a hallban *jó elhelyezést nyerjen.* A *maseratai (Itália) városi könyvtár* igazgatója közli, hogy a naptár hatásos képét adja a nagyszerü város müvészeti és természeti szépségeinek és kétségtelenül fel fogja ezen könyvtár számos látogatójában a Budapest felkeresése iránti vágyat kelteni, miután az egész évben ki lesz a muzeum látogatói részére állitva. *Grand Uff. N. Benedetto Vitale* Genovából máris *megigérte a naptár kapcsán,* hogy őszinte örömmel fog a jövő évben családjával Budapestre jönni. *J. N. Guilera Albinyana* Barcelonából a következő levelet küldi:

— Kellemesen lepett meg az önök gyönyörü naptára, amely *csudálatos kivitelénél fogva,* véleményem szerint, *igen hatásos meghivás* az önök szép városának meglátogatására. Ez a naptár élénk bizonyitéka az önök *kifinomult izlésének.* Felkeltette érdeklődésemet Magyarország iránt és remélem, *sikerül alkalmat találnom tervem kivitelére...*

A müszaki alpolgármesterség problémája

Méhes Emil előadása

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Méhes Emil dr. okl. mérnök, aki legutóbb a Kálvin-tér rendezésére kiirt fővárosi pályázat első diját nyerte, a *Magyar Mérnök és Épitész Egyletben* az elmult héten „Európai nagyvárosok müszaki igazgatása és a budapesti müszaki alpolgármesterség kérdése“ cimmel tartott nagyérdekü előadást.

Az előadás széleskörü adatgyüjtés alapján foglalkozott az *európai városok igazgatásával általában* és annak keretén belül a müszaki igazgatással részletesebben. Kiindult a mai európai városok keletkezéséből és jogtörténeti kutatómunka alapján ismertette a *városi igazgatás feladatait* az első időkben, bemutatta, hogyan alakultak évszázadokon át *az igazgatási teendők,* majd hogyan nőttek meg rohamosan a technika fejlődésével, a városok igazgatásába benyuló *müszaki feladatok révén.* A középkori város városi mivoltát a jogi kiváltságok és az azok alapján gyakorolt jogi ténykedések adták meg, — *a mai* város városi mivoltát pedig elsősorban müszaki berendezettsége, épületei, utjai, csatornázása, villamossági áramszolgáltatása, közlekedési eszközei, — vonta le a következtetést az előadó.

Négyszázezernél nagyobb lakós-számu város negyven van ma Európában. Ebből a negyvenből huszonháromnak adatait ismertette az előadó. Minden egyes városnál röviden érintette *a város önigazgatásának alkotmányos berendezését,* érdekes összehasonlitásokat téve a különböző országokban kialakult rendszerek és azok egymásrahatása között, majd ismertette a *város hivatali igazgatásának szervezetét* és ezen belül részletesen a *müszaki feladatokat ellátó hivatali szerveket.* Igen sok városnál ismertette a *költségvetési adatokat is,* megmutatta, hogy a város összkiadásainak átlagosan *egyharmada esik a müszaki igazgatás kiadásaira.*

A felvonultatott adatokból rendkivüli erővel emelkedett ki, hogy *milyen hatalmas részét teszi ma ki minden nagyváros igazgatásának a müszaki igazgatás* és a különböző városok más-más igazgatási rendszeréből levonható volt a következtetés: a mai nagyváros müszaki teendőinek *óriási terjedelme* és nagy hordereje megkivánja a müszaki igazgatásnak egy mérnök-szakember vezetése alá való helyezését. Ez nem tekinthető a *mérnöki kar egyoldalu kivánságának, ez a köz érdekében elkerülhetetlenül szükséges.*

Már a jelenben is számos külföldi nagyvárosban megvan *az összes müszaki ügyek egy kézben való összefogása,* amint azt előadó adatgyüjtése alapján bemutatta, és kétségtelen, hogy ez nemcsak a jövő, de a *legközelebbi jövő* fejlődés általános iránya is. Ezért a köz érdekében rendkivül indokolt, hogy a főváros müszaki igazgatása *átszervezessék és élére müszaki alpolgármester* kerüljön.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Január elsejével XII. évfolyamába lépett az Uj Budapest.

Nem akarunk szerénytelenek lenni, de szerények sem: ezért egyszerüen leszögezzük a köztudat azon megállapitását, hogy az Uj Budapest a legjobb, a legfrissebb, a legérdekesebb, a legtartalmasabb városházi hetilap.

Mi nem hivalkodunk azzal, hogy a mai időkben megvalósitásra amugy sem kerülő eszmék, tervek és célkitüzések özönével fárasszuk a városházi közvéleményt. Mi a főváros ütőerén tartjuk kezünket, mint lázbetegén az orvos, igyekezünk megállapitani a helyes diagnózist, gyakoroljuk a kritika jogát, amely véleményünk szerint a sajtó első és legfontosabb hivatása.

Ujságirói hivatásunkat a keresztény várospolitika jegyében, a keresztény világszemlélet alapján gyakoroljuk. Azon az alapon, amely ma hitvallása a főváros vezetőségének és a fővárosi guvernementális pártoknak.

Lapunk hasábjain helyet kapnak a tisztviselői törekvések: a városházi tisztviselőtársadalom gerince Budapest keresztény középosztályának és az a maga hősies küzdelmével a szegénység ellen, páratlan lelkiismeretességével és tudásával minden támogatást megérdemel.

Élénk figyelemmel kisérjük a főváros és a gazdasági életkapcsolatait is, gazdasági és városgazdasági hirszolgálatunk pontos, gyors és megbizható.

Arra is ügyelünk, hogy a gyakorlati és elméleti problémákon tulmenően könnyebb olvasnivalóval is szolgáljunk: az Uj Budapest tárcarovata e tekintetben minden kritikán felül áll, kedvenc rovata mindenkinek, aki a városházi életet intimebb vonatkozásaiban is meg akarja ismerni.

Az egyre sulyosbodó gazdasági helyzetben arra kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési dijak beküldésével támogassák közérdekü munkásságunkat.

Szeretettel kivánunk minden barátunknak és olvasónknak boldogabb ujesztendőt!

Május elsején megkezdi müködését Budapest XI.

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Noha még erősen télies az időjárás, a Verpeléti-ut 3. számu házban, amelyet a főváros a lágymányosi előljáróság céljaira megvásárolt, gyors ütemben folynak az átalakitási munkálatok. Mint

Farkas Ákos dr.
tanácsi főjegyző,

az elnöki ügyosztály vezetője közölte az *Uj Budapest* munkatársával, az átalakitás *rövidesen teljesen készen is lesz és május elsejével meg is kezdi müködését az uj helyiségekben Budapest XI.*

A lágymányosi előljáróság épületének átalakitásával kapcsolatosan *olyanféle hirek keltek szárnyra*, hogy a magánépitési szakbizottság megtagadta az engedélyt a fővárostól, mint ingatlantulajdonostól az átalakitási munkálatokra. Ez a hir ebben a formában értesülésünk szerint *téves*. Csupán az történt, hogy a középitési ügyosztály *az ügyosztályi szakbizottság meghallgatása nélkül küldte át jóváhagyás céljából az átalakitási terveket a városrendezési ügyosztályhoz*, amelynek szakbizottsága ragaszkodott ahhoz, hogy, amint az más esetekben is szokás, a középitési ügyosztály a saját szakbizottsága jóváhagyott pecsétjével ellátottan küldje át csak engedélyezés céljából a terveket. Mivel időközben a *középitési szakbizottság is elfogadta a terveket*, semmi akadálya nem volt annak, hogy *a városrendezési szakbizottság is az átépitési tervek jóváhagyását javasolja a polgármesternek.*

A kereszténypárt fokozott erővel készül a reform-törvény plenáris tárgyalására

Wolff Károly és Petrovácz Gyula jelentős enyhitéseket értek el a bizottságban — Szerdán kezdődik meg a plénumban az általános vita

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A képviselőház egyesitett bizottságai esütörtökön fejezték be a fővárosi reform-törvényjavaslat *részletes tárgyalását.* Az utolsó napon *heves vita keletkezett a főpolgármester jogköréről* szóló paragrafusok körül, és főleg a javaslat 25. §-a, — amelyről különben *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag az *Uj Budapest* mai számában külön cikket irt, — volt az, amely az *Alkotmányvédő Blokk minden tagjának legélesebb kritikáját váltotta ki. Petrovácz Gyula* megállapitotta, kivánva az egész szakasz törlését, hogy a *belügyminiszter által kiadandó tervezet az autonómia legsulyosabb sérelmét jelenti.* Ugyanarra az álláspontra helyezkedett *Petrovácz*, mint az *Uj Budapest* multheti vezércikke: *a tervezet eddig ismert intézkedéseit az autonómia is végre tudná hajtani*, ebből a szempontból *nincsen szükség sem a belügyminiszter által kiadandó tervezetre, sem magára a törvényjavaslatra.*

Kétségtelen, hogy a törvényjavaslat az egyesitett bizottságokban való *közel kéthetes megvitatása alatt számos jelentékeny módositáson ment keresztül.* Elsősorban a *Keresztény Községi Pártnak országgyülési képviselő tagjai voltak azok*, élükön *Wolff Károllyal* és *Petrovácz* Gyulával, akik *nem lankadó szorgalommal, kellő szakértelemmel és az autonómia szeretetével* igyekeztek legalább a részletekben megmenteni az önkormányzat számára, *azt ami menthető.* Természetes, hogy a Keresztény Községi Párt képviselő tagjai *fokozott erővel fognak részt venni a képviselőháznak ugy általános, mint részletes vitájában*, amikor is szóhoz jutnak azok a képviselők is, akik *nem tagjai a parlamenti bizottságnak.*

DEBRECEN ÉTTEREM PAKÓCZI-UT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

A Keresztény Községi Párt a fővárosi alkalmazottak fizetés-csökkentése ellen

Bednárz nagy beszéde a reform-törvényről a Tanügyi Bizottság tanácsülésén

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Keresztény Községi Párt Tanügyi Bizottságának központi tanácsak *Bednárz* Róbert prelátus elnöklésével tartott ülést, aki nagyszabásu megnyitójában részletesen *ismertette a fővárosi törvényjavaslatot*, mely minden polgárt egyaránt érdekel. Különösen sujtotta volna az eredeti javaslat a közigazgatási és tanügyi tisztikart.

— *Wolff* Károly vezérünkkel az élén — folytatta *Bednarz* — képviselőink utján *heroikus munkát* fejtünk ki, hogy *az autonómiát és a polgárság alkotmányos jogait megvédjük, már eddig is több lényeges változtatást sikerült eszközölni.* A fővárosi alkalmazottak *magasabb anyagi ellátása természetes dolog*, mert magasabb igényekkel is lépnek fel velünk szemben. A fővárosi tisztviselő munkája, különösen felelősség tekintetében *össze sem hasonlitható a vidékiével.* A fővárosi tanügyi tisztikarnak magasabb dotációja *különösen az alsóbb fokon jogosult*, mert egyrészt a főváros sokkal többet kiván, mint az állam, hiszen anélkül nem is alkalmaznak valakit, aki az akadémia jellegü egy évi pedagógiai szeminárium elméleti és gyakorlati követelményekből bizonyitványt nem szerzett, ötévenként a tanitóknak féléves továbbképző tanfolyamot kell elvégezni, ahol pedagógiai, didaktikai és methodikai tudását elevenitik fel. Nem is szólva arról, hogy a főváros nagy áldozatot hoz az iskolák szakszerü felügyeletéért. De a megélhetési és lakásviszonyok is sokkal sulyosabbak a fővárosban, mint vidéken. *Veszedelmes lenne a fizetéscsökkentés végrehajtása nemcsak azért, mert ennek a közigazgatás és közoktatás nivója valaná kárát, mert hiszen nem jutna sem szaklapokra, sem tanulmányi utakra, sem továbbképzésre. A mezőgazdaságra is végzetesen veszedelmes lenne ujabb fizetéscsökkentés, mert ezt általános elszegényedés követné. Szomoruan kell tapasztalni amugy is, hogy a kereskedők, iparosok nap-nap után huzzák le a boltjuk, mühelyük redőnyeit. Oly fővárosi törvényt kell alkotni, mely uj életet, vért hoz és ezzel megteremti a jobb jövőnek előfeltételeit.*

Urbányi C. József köszönetet mondott, hogy a fővárosi autonómia védelmében a *tanügyi tisztikar jogaiért is sikraszállt a Keresztény Községi Párt.*

Vándory Dezső gyógypedagógiai intézeti igazgató meleg szavakkal üdvözölte *Bednárz* prelátust, hogy a Keresztény Községi Párt tisztujitó közgyülése ismét ügyvezető elnökké választotta. A Tanügyi Bizottság kéri, hogy *atyai jósággal képviselje továbbra is a tanügyi tisztikar kérelmeit.*

Bednárz Róbert prelátus meghatva köszönte meg a spontán elismerés megnyilatkozását és igérte, hogy a párt keretein belül fokozott erővel fogja támogatni a Tanügyi Bizottságot.

Párkányi Norbert dr. leányliceumi tanár előterjesztette memorandumát, hogy a *tanulóifjuság keresztény és nemzeti érzésének, valamint az ország integritása eszméjének hathatós ápolására az összes magyar iskolákban a Szent Korona megünneplése elrendeltessék.*

Fallenbüchl Tivadar polgári iskolai igazgató szóvátette, hogy az iskolai munka nyugodt menetét állandóan zavarja a *férjes asszonyok felett lobogtatott Damoklesz kard.* Ismerteti a tanitónőkről szóló bécsi rendelkezéseket, melyek jan. 1-én léptek életbe.

A férjes tanitónők nyugdijazása körül *széleskörü vita támadt*, melyben részt vettek: *Jablonkay* Géza dr. kereskedelmi iskolai főigazgató, *Lenkei* Lehel reálgimnáziumi igazgató, *Schaller* Sándorné dr.-né polgári iskolai igazgatónő, *Vándory* Dezső gyógypedagógiai igazgató, *Prágai* Mária polgári iskolai tanárnő, *Stettner* Emilia tanitónő, *Fekete* Géza, *Jager* Péter, *Józsa* Rezső és *Urbányi* C. József elemi iskolai igazgatók.

Reischl Rév Sándor elemi iskolai igazgató felhivta a figyelmet a *hitoktatónők bizonytalan helyzetére.* Egyben a magyar nyelvnek több jogot követelt az elemi iskolában. Az órák száma ezidőszerint kevés.

Végül *Bednárz* Róbert prelátus elnök, az értékes előadásokat megköszönte és felhivta a figyelmet a febr. 26-iki taggyülésre.

PÁRTÉLET

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége legközelebbi pártértekezletét február 19-én d. u. 6 órakor fogja megtartani *Toperczer* Ákosné elnöklete alatt a IV., Városház-u. 10. sz. alatti párthelyiségben.

*

Előadás a Lipótvárosi Keresztény Társaskörben. Nagy érdeklődés előzte meg Flaxmayer József dr. székesfővárosi tanácsjegyző előadását, amelyet: A nagyvárosi kérdés és az autonomia cimmel tartott a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben. Előadása keretében ismertette a nagyvárosi problémákat, valamint a nagyvárosok és általában az önkormányzatok rendszerét. Röviden vázolta a városok keletkezésének történetét, hivatkozva ókori és középkori példákra, majd ismertette a mai nagyvárosok kifejlődésének okait és azt a vitát, amely a közel multban a nagyvárosok fenntartása, vagy leépitése körül megindult. Rátérve a nagyvárosok igazgatása feladatainak és rendszerének ismertetésére, vázolta a városok és vidéki önkormányzatok fogalmát, külföldi példákkal alátámasztva fejtegetéseit, valamint azt a kérdést, hogy az önkormányzatok miképen illeszkednek be az állam gépezetébe. Sorravette a közigazgatási feladatokat olyan csoportositásban, amint azokat maga az állam, vagy az önkormányzatok végzik el. Majd összefoglalta az előadás keretében az önkormányzatok mai belső berendezkedését, hivatását és rendszerét. Ismertette az önkormányzatok fejlődését egészen napjainkig. Előadásának befejező részében a mult és a jelen tapasztalatai alapján következtetéseket vont le az önkormányzatok kialakulására és fejlődésére nézve. Előadó szakszerü fejtegetéseit és megállapitásait a nagyszámu hallgatóság, amelynek soraiban az V. kerület minden társadalmi rétege képviselve volt, nagy tetszéssel fogadta. A nagysikerü előadás után az elnöklő Lázár Ferenc dr. felsőházi tag szólalt fel és fejezte ki elismerését az előadónak.

*

Teadélután a IV. kerületben. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének belvárosi szervezete e hó 9-én tartotta első teadélutánját ez évben. *Toperczer* Margit kerületi elnöknő meleg üdvözlő szavai után *Kuncz* Ödön dr. egyetemi tanár, dékán, tartott előadást, melyben *a tisztességes és tisztességtelen kereskedelmi versenyt* tárgyalta. Előadását az ókori kereskedelmi életből vett példákkal füszerezte. Utána *Toperczer* Ákosné központi elnöknő a XX. század egyik legégetőbb problémáját, a *nőkérdést* s a mai leánygyermek helyes vagy helytelen nevelésének következményeit fejtegette. A közönség mindkét szónok előadását lelkesen megtapsolta.

*

Müsoros est a Külső Józsefvárosban. A Ker. Magy. Asszonyok Pártszövetségének Külső-Józsefvárosi ifjusági csoportja febr. 8-án jól sikerült estét rendezett, melyen a kereszténypárt tagjai igen nagy számban jelentek meg. Az est keretében Gyarmathy Ilonka ifjusági elnöknő meleg szavakkal köszöntötte a Ker. Magy. Asszonyok Külső-Józsefvárosi elnöknőjét, Schaller Sándorné dr.-nét névnapja alkalmából. Schaller Sándorné mélyen megindulva köszönte meg a szeretetet, mellyel az ifjuság iránta viseltetik s abbeli meggyőződésének adott kifejezést, hogy ezentul is minden erejével fogja szolgálni a keresztény nemzeti eszmét és az ifjuság jövendő boldogulását.

*

Tea-est a II. kerületben. A Keresztény Magyar Asszonyok Párt-szövetségének II. kerületi csoportja február 9-én kitünően sikerült tea-estet rendezett a Tölgyfa-utcai kaszinóban, melyen ugy a tagok, mint a vendégek igen nagy számban jelentek meg. A kerület vezető-hölgyei, élükön Patócs Istvánnéval, mint háziasszonyok fogadták az érkezőket. Patócs Istvánné megnyitó szavai után Masson Izabella tanárnő tartott előadást A nő, mint nevelő tényező a családban cimmel. Előadásában azt fejtegette, hogy a nő nemzetnevelő hatása legfőképen a családon keresztül érvényesül.

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Hétfőn nem lesz tanácsülés. Az volt a terv, hogy *hétfőn, e hó tizenkilencedikén* rendes ülést tart a törvényhatósági tanács. Mivel azonban nem érkezett be elegendő tárgy, hétfőn nem lesz tanácsülés, *legjobb esetben csütörtökön.* Bár ez sem bizonyos, mert azok a tanácstagok, akik országgyülési képviselők is, máris kérelemmel fordultak az illetékes tényezőkhöz, hogy a *fővárosi reform-törvényjavaslat képviselőházi tárgyalása idejére a főpolgármester ne hivjon össze tanácsülést.*

A tisztviselők jogai és kötelességei. *Felkay* Ferenc dr. tanácsi főjegyző, akit a polgármester tudvalevően a racionalizálás előkészitésével bizott meg, a *Budai Tábor*-baráti körben hétfőn nagysikerü előadást rendezett *a tisztviselők jogai és kötelességei* cimmel.

Kik laknak a halálra itélt Károly körut 15. sz. házban?

A főváros február elsején az összes lakóknak szabályszerüen felmondott

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa az Erzsébet-sugárut megnyitása kapcsán felkérte a főváros polgármesterét, hogy a Közmunkák Tanácsa tulajdonát képező, de egyelőre a főváros birtokában lévő Károly-körut 15. számu bérház lakóinak *február elsejével a törvényes határidőre mondjon fel.* A főváros tiszti ügyészsége a szociálpolitikai ügyosztály utasitására ezeket a felmondásokat *február 1-én szabályszerüen eszközölte.*

Alább közöljük, *kiknek mondott fel a főváros* a Károly-körut 15. sz. házban. *Egész sereg* fővárosi hivatal is el van ott helyezve. Az erzsébetvárosi *anyakönyvi hivatal* az első emelet 1—2. szám alatti helyiségeket foglalta el évi 4400 pengő bérért. Az épület két üzlethelyiségében a *fővárosi árvaszék irattára*, pinceéjében pedig a *fővárosi javadalmi őrség* és a *Gázmüvek* béreltek helyiségeket. A lakók között szerepel *Udvary* István székesfővárosi számtanácsos, *Melly* József dr. tisztiorvos, *Csupor* József dr. nyug. fővárosi tanácsnok, özv. *Kemény* Gézáné fővárosi nyugdijas és mások. Az épületben összesen 24 üzlethelyiség van, ezek között a legnagyobb bért, évi 6000 pengőt, *Kovács* Róbert sirkőkereskedő fizeti. A Kovács-féle sirkő-kereskedés különben a legrégibb lakója a háznak: *1901 novemberben költözött be.*

A felmondások részben *május elsejére, részben augusztus elsejére szólanak.* Valószinü azonban, hogy azok is kimennek május elsején, akiknek egyébként *augusztusig lenne joguk ottmaradni*, hogy ilyképpen az Erzsébet-sugárut megépitésének *lehetősége már a kora tavaszi hónapokban biztositva legyen.*

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb

felparcellázva

kedvező feltételek mellett **eladó**

Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen **Fóthi ut 35.** hétköznapokon **Rudolf tér 6, IV. 22.** Telefon: 24-1-15

A Pesti Hazai közgyülése. A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár* szerdán tartotta *Erney* Károly alelnök-vezérigazgató elnöklete alatt és nagyszámu részvényes részvételével 94. rendes közgyülését. Napirend előtt az elnöklő meleg szavakkal emlékezett meg az intézet nagyérdemü elnökének, *Bíró* Zsigmondnak a haláláról, akinek kiváló érdemeit az évi jelentés is megfelelően méltatja. Ezután a közgyülés az igazgatóság minden javaslatát egyhangulag határozattá emelte, aminek megfelelően az 1,156.900.22 P-t tevő kimutatott tiszta nyereségből részvényenként *3 P folyó hó 16-tól kerül kifizetésre*, a látható tartalékok további megerősitésére pedig 200.000 P fordítandó, mig az 1934. év nyereség- és veszteségszámlájára 192,526.96 P viendő át.

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenfele ruháknak **FÉNYTELENITÉSÉT** egy évi **jótállással** vállalja. Vidékre is szállit **Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18. Tel: 52-0-42 Belvárosi liók: Váci-utca 36.** Belvárosi Kavéház mellett

Igyunk „Harmat"-vizet!

Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Hunyadi János természetes keserüviz

az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan

SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

GAZDASÁGI ÉLET

Luxus, vagy fontos szociális és közegészségügyi feladat-e a csatorna-épités?

Képtelenállitás, hogy a főváros nyerészkedik a csatorna-épitkezésen és az önköltségi árnál magasabb összeget vet ki az ingatlantulajdonosokra

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A csatornázási járulékok problémája *nem kerül le a napirendről.* A közigazgatási bizottság februári ülésén *Kozma* Jenő azt a *sulyos vádat* emelte a főváros adminisztrációja ellen, hogy az uj csatornával ellátott utvonalak épitési költségét kétszeresen szedi be az ingatlantulajdonosoktól, olyképen, hogy *az épitési járulékot ugy a jobb-, mint a baloldali ingatlantulajdonosokra kivetik.* A felszólalásokra *Sipőcz* polgármester azonnal válaszolt, kijelentvén, hogy az ut- és csatornaépitési ügyosztály az ő utasitására foglalkozik a szabályrendelet módositásának a kérdésével és *az egyik legközelebbi tanácsülésre* tervezi a polgármester annak beterjesztését.

A szóbanforgó szabályrendelet-módositás már el is készült és *azt jövőheti rendes ülésén tárgyalja a főváros törvényhatósági tanácsa. Kozma* Jenő sulyos vádjának cáfolatául

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A bizottsági tag ur tévedett, amikor azt állitotta, hogy a főváros *a csatornaépitési költségeket kétszeresen veti ki.* A helyzet az, hogy az épitési költséget *kétfelé osztjuk* és azt kivetjük *fele-fele arányban* a jobboldali, illetőleg a baloldali ingatlantulajdonosokra. Természetes, hogy *olyan esetekben*, amikor *a csatornázott utvonalnak csak egyik oldalán van telekkönyvezett ingatlan*, csak az kötelezhető fizetésre, akinek *telekkönyvileg bejegyzett ingatlana van.* Igy történik ez, ha az utvonal egyik oldalán a *Duna* folyik, ott *vasutvonal* vagy *park* van, amelyekre a csatornázási járulék természetesen nem vethető ki, ilyen esetekben *a teljes költséget az egyik megadóztatható oldalnak kell viselnie.*

— Előfordul, hogy a csatornázási járulék tényleg azon az önköltségi áron, amelybe az ingatlanrész előtti folyóméter szerinti hossz kerül, *tulmegy.* Nevezetesen akkor, ha *az utcakereszteződéseket is be kell számitani* és ennek költségét az érdekelt ingatlantulajdonosokra kivetni. Az is természetszerü, hogy a *saroktelkeknél*, ha mindkét irányban csatorna van lefektetve, a többi tulajdonos kimélése céljából *mindkét irányban lefektetett csatorna után* ki kell vetni a járulékot, mert ez különben a közt, vagy a többi ingatlantulajdonost terhelné. Arról azonban, mintha a főváros *nyerészkedne a csatornaépitéseken és a teljes önköltségi áron tulmenően vetné ki a járulékot, beszélni sem sem lehet!*

Elmondották még illetékes helyen munkatársunknak, hogy főleg *a rossz gazdasági helyzet az oka* annak, hogy sok a panasz a csatornaépitési járulék ellen. A konjunktura éveiben *örültek az ingatlantulajdonosok a csatornázásnak*, mert az nem az épitési járulék erejéig, hanem *ezen tulmenően is hozzájárult a telek értékemelkedéséhez és könnyebben való eladásához.* Végeredményben a helyzet az, hogy a csatornaépités *nem luxus*, hanem *elsőrendü közegészségügyi feladata a fővárosnak.* Zuglóban és az Angyalföldön még mindig *egész utcasorok vannak*, telkenként épitett egy-kétlakásos házzal, ahol még mindig a *pöcegödör-rendszer a divatos. Kelenföldön* a Duna áradása idején jelentkeznek a *belvizek*, amelyeknek a csatornázás utján való elvezetése *elsőrendü higiénikus követelmény.* Arról nem is beszélve, hogy a csatornaépités *kevés anyagot elhasználó, tehát sok munkabért reprezentáló, szociális küzdelme a fővárosnak a munkanélküliség ellen*, a fentemlitett közegészségügyi szempontok is *parancsolóan előirják, hogy mennél több csatornát kell a fővárosnak a lehetőség szerint épitenie.*

Február 18-án és 22-én d. u. ½3 órai kezdettel Ügetőversenyek

„CLARIDGE"

I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.

(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)

Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem

5 órai tea délután és este TÁNC!

CHARLES LAX jazz-zenekara

Egy büffé kiadó!

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A belügyminiszter a fővárosi üzemek revíziója kapcsán utasitotta a polgármestert, hogy a Széchenyi-strandfürdőben a *Községi Élelmiszerüzem bérletét szüntesse meg.* A miniszteri felhivásnak megfelelően a városgazdasági ügyosztály most *nyilvános versenytárgyalást ir ki* a Széchenyi-strandfürdő büfféjének bérletére. A bérösszeg, mint az *Uj Budapest* munkatársa illetékes helyen értesül, *százalékos lesz, bizonyos minimális fix biztositékkal.*

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK

Schubauer Ferenc magánmérnök

BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51

Telefon: 62-2-06

Budapest árvédelme. A Magyar *Mérhó 16-tól kerül kifizetésre*, a látható osztályának multheti ülésén *Farkas* Árpád székesfővárosi müszaki főtanácsos érdekes előadást tartott Budapest árvédelmi helyzetéről. Ismertette az eddigi árvédelmi intézkedéseket, valamint a megoldandó fontosabb feladatokat, majd *kimutatta*, hogy szaktudományi téren a *legsürgősebb feladat* annak a pontos számszerü megállapitása, hogy *mekkora lehet az a viztömeg, amely a Dunán a legrosszabb esetben veszélyeztetheti a fővárost.* Ezeket a számitásokat pontosan meg lehet ejteni és igy meg lehet majd állapitani azt is, hogy a várható legnagyobb vizzel szemben milyen értéke van Budapest védelmi müveinek. A szakosztály az előadó inditványára ezt az *érdekes és nagyfontosságu kérdést* legközelebb külön üléseken vitatja majd meg.

Emeletráépitéssel kibővitik az Erzsébet-leányárvaházat. Néhány év előtt vásárolta meg a főváros a Szent Imre herceg utján levő *Notre Dame de Sion* rend székházát, amely most szüksnek bizonyul az árvák elhelyezésére. A főváros elhatározta, hogy *a leányárvaházat kibővíti.* Az elgondolás szerint az épületre uj emeletet épitenének. Az épitkezésre szükséges anyagi eszközök előteremtése *sem okoz különös gondot.* Terv szerint összevonnák azokat az árvaházi célokat szolgáló különböző alapitványokat, amelyek külön-külön amugy sem szolgálják a kivánt célt és ez alapitványok egyesitett vagyonából fedeznék az épitkezés költségeit. Körülbelül *250.000 pengőt tenne ki az alapitványi vagyon*, amelynek eredeti rendeltetéstől eltérő felhasználására a *Közalapitványi királyi Ügyigazgatóság hozzájárulására van szükség*, a főváros vezetősége ebben az irányban már megkezdte az érdekelt hatósággal a tárgyalásokat s ha ezek sikerrel járnak, ugy az Erzsébet leányárvaház kibővitéséhez még a tavasszal hozzákezdenének.

Uj kiirások:

5000 q (három havi szükséglet) és alternative 16.000 q (egy évi szükséglet) **különleges gázolaj** szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi február hó 19-én, déli 12 óra.

40.000 drb **bazalt ¾-es kockakő**, 40 000 drb **bazalt fejkő**, 20.000 darab **bazalt nyers fejkő**, 40.000 darab **bazalt nyers vékony fejkő**, 2500 tonna **bazalt kiskő**, 400 tonna **bazalt nyers kiskő**, 25.000 darab **trahit gyalogutkő**, 25.000 darab **trahit (andezit) fejkő**, 3000 fm **trahit (andezit) hasitott szegélykő**, 2000 drb **trahit (andezit) metszett szegélykő**, 5000 m³ **bazalt zuzottkő**, 6000 m³ **trahit (andezit) zuzottkő**, 1000 m³ **zuzott mészkő**, 1000 m³ **mészkő vagy trahit alapzati kő**, 2000 m³ **trahit (andezit) zuzalék** és 8000 m³ **dunakavics** szállitására a székesfőváros **utkarbantartási munkálhoz.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfő) délelőtt ½10 óra.

Aszfaltjavitási és kisebb **uj aszfaltozó munkákra.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfőn) délelőtt ½10 óra.

Kövezetjavitási és kisebb **uj kövező munkákra.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfőn) délelőtt ½10 óra.

Kézi nyirfaseprők szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi február hó 27-én (kedden) d. e. ½11 ó

Seprőhengerek készitésére és szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi február hó 27-én (kedden) d. e. ½11 ó.

Portalanitási munkálatokra a főváros mintegy 700.000 m² makadám ut területe részére. Határidő: 1934. évi február hó 28-án (szerdán) d. e. ½11 óra.

Szemei hálásak

a nagyobb fényteljesitményért, árammérője pedig a kisebb fogyasztásért, ha modern lumenjelzett Tungsram lámpát használ.

Csak lumenjelzésü izzólámpát fogadjon el.

TUNGSRAM

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 8. szám

Budapest, 1934 február 24

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Petrovácz

A fővárosi reformtörvény parlamenti vitájának kereszténypárti vezérszónoka Petrovácz Gyula, akinek erős és harcos egyénisége a betegágyához kötött vezér posztján az első sorba lendült. Az a logikus okfejtés, a fővárosnak az a szeretete, a tudás és képzettség, a szónoki hév, amelyek Petrovácz ezen nagyszabásu beszédét kisérték, nem ujság az ő szükebb köre előtt, amely tizenöt esztendő óta a komoly és nemes elvektől áthatott közéleti férfiut tiszteli Petrovácz Gyulában. Amidőn most lapunk vezető helyén méltatjuk őt, az nemcsak a baráti szeretet örvendező megnyilvánulása, hanem a teljes értékü elismerés a férfiu iránt, aki ugy is, mint harcos politikus, ugy is, mint tiszta életü magánember megszolgált és megérdemel minden dicséretet.

E sorok irója volt az első, aki a forradalom utáni idők első zürzavaraiban felismerte az akkor megalakuló uj törvényhatósági bizottságban a szüzbeszédét tartó Petrovácz Gyula kiváló képességeit és nagyrahivatottságát. Már akkor — ezelőtt tizennégy esztendővel — az egyik akkor indult napilap hasábjain felhivtuk rá a keresztény Budapest figyelmét. Jóslatunk, mint annyiszor, ez alkalommal is beteljesedett: Petrovácz Gyula ime az élen lovagol, mint a keresztény tömegek hivatott vezéregyénisége, akinek figyelmetérdemlő érveit méltánylással és konciliáns magatartással fogadja a reformtörvény parlamenti vitájában maga a belügyminiszter is.

E lap további hasábjain maga Petrovácz Gyula nyilatkozik a fővárosi reformtörvény parlamenti bizottsági tárgyalásai alkalmával benyujtott és elfogadott módositásairól. Ez a nyilatkozat szimbólum: szimbóluma a zuglói képviselő egyik főjellemvonásának: fáradhatatlan akaratának, szivós és nem csüggedő szorgalmának, amely nem nagyhangu frázisokkal, de komoly és lelkiismeretes munkával igyekszik és tudja lépésről lépésre elfoglalni a tért, megküzdve minden talpalatnyi helyért, bátran, de mégis megfontoltan, erélyesen, de mégis nobilisan, csupa olyan tulajdonsággal, amelyek a nagy hadvezéreket annyira jellemzik!

Petrovácz Gyula azt irja önéletrajzában, hogy csendesen és nyugodtan élt, mint Schiller Tell-je, amikor mint szükebb pátriájának, a templomok épitésében különleges kedvvel dolgozó mérnökemberét, meghivták a kerületi kereszténypárt elnökének. Azóta, tizenöt esztendeje, szürkülő fejjel, de fiatalhevü szivvel áll a vártán, ahova sorsa sodorta. Nem lett belőle nagy közéleti férfiu: nincsen autója, nem telel a Riviérán, szegény ember volt, az is maradt, aki valóban nobile officiumként fogja fel közéleti kötelezettségeit. Polgár ő, a szónak nem lekoptatott, hanem patriciusi értelmében, közülünk való, nem is akar több lenni, mint ami mi vagyunk, egyszerü, szegény pesti polgárok. És ha ő legnagyobb kitüntetésének örökös bizottsági tagságát tartja, akkor éreznie kell, hogy ezt az érdemrendjét Budapest keresztény polgárságának rajongása disziti most fel a hadi ékitménnyel!

Éles kereszténypárti előkészületek a reform-törvény városházi vitájára

Szőke Gyula: A törvényjavaslat a képviselőház előtt levő formájában egyáltalában nem alkalmas a felsőházi közvélemény megnyugtatására! — A Keresztény Községi Párt felsőházi képviselői magában a törvényben követelik az önkormányzat pilléreit petrifikálni

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A képviselőház nagy intenzitással folyó vitája a fővárosi reformtörvény-javaslat felett előreveti a maga árnyékát: mi lesz a kormány törvényjavaslatának sorsa az *országgyülés felsőházában*, amelynek jelentékeny része tudvalevően *az autonómiák képviselőiből áll*, azon autonómiák képviselőiből, amelyek az ország legelső törvényhatóságát sujtó reformtörvény-javaslat kapcsán *joggal félnek attól*, hogy *Budapest után ők következnek*. A képviselőház folyósoin *sokat beszélnek* arról, hogy a *kormánynak nehéz dolga lesz a felsőházban* és ha a felsőház el is fogadja a törvényjavaslatot, az elfogadás csak ujabb *jelentékeny módositások árán fog bekövetkezni*. Elterjedt a hire annak is, hogy *Ripka* Ferenc dr. nyug. főpolgármester, akinek tudvalevően jelentékeny szerepe volt a most érvényben levő fővárosi törvény megalkotásában, *szintén éles felszólalásra készül* a felsőházban a kormány törvényjavaslata ellen. Az is kétségtelen, hogy *az autonomista blokk felsőházi képviselői*, elsősorban *a Keresztény Községi Párt felsőházi tagjai*, a *legteljesebb erővel állnak sorompóba* a felsőház elkövetkezendő vitájában. Erről az érdekes témáról folytattunk hosszabb beszélgetést *Szőke* Gyula dr. felsőházi taggal, aki a Keresztény Községi Párt legaktivabb felsőházi tagja.

Szőke Gyula

felsőházi tag a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* számára:

— Egyetlen pillanatig sem kétséges, hogy *a felsőház a legalaposabban fogja letárgyalni az uj fővárosi törvényjavaslattal kapcsolatosan az autonómia kérdését*. A felsőházi vita tekintetében a Keresztény Községi Párt felsőházi tagjai *még a törvényjavaslatnak a képviselőház elé való benyujtása előtt megkezdték az akciót.*

Lázár Ferenc és Szontagh Jenő barátaimmal már régebben megállapodtunk arra vonatkozóan, hogy a felsőházban a főváros autonómiájának védelmében, igenis, kifejtjük a magunk véleményét.

Akciónkhoz *egyre többen* csatlakoznak, igy legutóbb *Ripka* nyug. főpolgármester ur is, aki értesülésem szerint a felsőházban *szintén fel fog szólalni* a fővárosi autonómia védelmében.

— A Keresztény Községi Párt felsőházi tagjai *élénk figyelemmel kisérik* azt a *vitát*, amely a képviselőház egyesitett bizottságaiban lefolyt és azt a harcot, amelyet a képviselőház plénuma előtt inditottak a fővárosi önkormányzat hivei. Kétségtelennek tartom, hogy

amiképpen már a parlamenti bizottságokban módositást szenvedett az eredeti törvényjavaslat, megfelelő módositásokat sikerül elérniök a javaslat ellenzőinek a képviselőház plenáris tárgyalásaiban, nemkülönben a felsőház bizottságaiban és a felsőház plénumában.

Kétségtelennek tartom azt is, hogy ha az *önkormányzat érdekeit a törvényben benső biztositékokkal nem sikerül petrifikálni, az ellentétek kiéleződése igen nehezen fog menni*. Bizonyosra veszem, hogy

a parlament előtt levő formájában a felsőház a törvényjavaslatot nem fogja elfogadni, mert az ellenzék kiküszöbölését illetően az eddigi engedmények megadásával a belügyminiszter nem ment el addig a határig, amely a felsőházi közvélemény megnyugtatására alkalmas.

*

Elmondotta még munkatársunknak *Szőke* Gyula, hogy a szőnyegen fekvő törvényjavaslatnak *két intézkedése az*, amely a legélesebb formában hivja ki *a Keresztény Községi Párt felsőházi tagjainak kritikáját*. Az egyik sérelmes pont

a törvényhatósági tanács megszüntetése.

Kétségtelennek tartja *Szőke* Gyula, hogy az autonómia képviselőiből alakitott törvényhatósági tanács az elmult három esztendő alatt *kiválóan megfelelt hivatásának*, és ezért azt az uj törvényben teljesen megszüntetni nem lehet. *Szőke* Gyula koncedálja, hogy

a törvényhatósági tanács politikus elemeit ki lehet egészíteni az adminisztráció embereivel,

szerinte a fővárost *a tanácskozó testület szervétől megfosztani sérelme nemcsak az önkormányzati gondolatnak, hanem a főváros egyetemes érdekeinek is.*

Nagyon sulyos felelősséget jelent egyetlen ember, a polgármester vállaira helyezni a főváros vezetését.

Sokkal megfelelőbb, ha *egyetlen személy intézkedése helyett a társas intézkedés valamilyen formáját tartják fenn az uj törvényben is.*

A Keresztény Községi Párt felsőházi tagjai a törvényhatósági tanács megszüntetésén kivül a törvényjavaslat legsulyosabb intézkedésének tartják

a rejtélyes 25. paragrafust,

amelyről éppen *Szőke* Gyula irt feltünést keltő cikket az *Uj Budapest* legutóbbi számában. A leggondolatmasabb a törvény által kontemplált belügyminiszteri tervezetet illetően annak *titokban tartása*. — Vagy *semmi oka nincs* a kormányzatnak a tervezet egyes részeinek titokban tartására — mondják a Keresztény Községi Párt felsőházi tagjai — és akkor *valóban felesleges a rejtélyeskedés*, vagy pedig

olyan részletek vannak ebben a tervezetben, amelyek sérelmesek, esetleg a legélesebb ellentétben állanak az autonómia alapvető életfeltételeivel.

Ebben az esetben pedig, bármikor is kerül nyilvánosságra a belügyminiszteri tervezet *annak ellenhatása semmi körülmények között nem fog elmaradni!*

*

Itt emlitjük meg, hogy politikai körökben *kifogásolják a polgármester azon állásfoglalását*, amely szerint az uj fővárosi törvény tárgyában a belügyminiszterhez intézett feliratában a polgármester *nem foglalt állást a törvényhatósági tanács fennmaradása mellett*. A városi politikusok köreiben arról beszélnek, hogy a törvényhatósági tanács a fővárosi önkormányzat integráns része és amikor a főváros polgármestere az autonómiaellenes törvényjavaslat ügyében felettes hatóságához annak felszólitására felterjesztést intéz, *kötelessége lett volna a törvényhatósági tanácsot, az önkormányzatnak egyik fontos szervét is megvédelmezni.*

Ezzel a váddal szemben, amely egyes sajtóorgánumokban is *különféle cikkek és nyilatkozatok alakjában* napvilágot látott, illetékes helyen azt közölték az *Uj Budapest munkatársával*, hogy

a polgármester, amidőn felterjesztését megtette, szigoruan kerülni kivánt minden politikumot.

A polgármester felterjesztése *ezen elv szigoru keresztülvitele kapcsán* a törvénynek csupán azon pragrafusaira terjedt ki, amelyek az *adminisztrációra vonatkoznak.*

A polgármestertől senki sem kivánhatja, hogy a fővárosi adminisztráció fölé kreált törvényhatósági tanácsot továbbra is fenntartani kivánja, sőt annak fenntartása érdekében a kormányhatósághoz felirattal forduljon.

Szintugy nem kivánható a fővárosi adminisztrációtól annak követelése

sem, hogy *a szakbizottságok vezetői ne tisztviselők, hanem törvényhatósági bizottsági tagok legyenek.*

A főváros polgármestere a legteljesebb lojalitást mutatta az autonómia gondolatával és a törvényhatósági bizottsággal szemben, amidőn azon nézetének adott kifejezést, hogy a szakszerüség cimén a törvényhatósági bizottságban helyetfoglaló bizottsági tagok számára is megadandó az összes bizottsági tagokat megillető, nemcsak tanácskozási, hanem szavazati jog is.

Ezen tulmenően *nem is lett volna áldomos,* ha a főváros adminisztráció a saját szempontjainak figyelmen kivül hagyásával belebocsátkozik *abba a vitába,* amelyet

a törvényhozás fórumain eldönteni a fővárosi adminisztráció hivatottnak egyáltalában nem érezheti magát.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos-mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Febr. 25-én és márc. 1-én
d. u. 1/2 3 órai kezdettel
Ügetőversenyek

EGY TANÁCSTAG NAPLÓJÁBÓL

49 Idegenforgalmi adalék

Irja: Novszky János

Idegenforgalmunk a mai nehéz viszonyok között is felfelé ivelő irányt mutat.

I.

Ennek oka, inditója:

Irásos idegenforgalmi propagandánk állandó növelése,

a nálunk járt külföldiek otthoni beszámolója,

a külföldre utazó magyarok élőszavas propagandája,

a külföldön felállitott expozitúrák munkálkodása,

de elsősorban: Budapest lenyügöző szépsége!

II.

Egy volt ulánuskapitány, aki évek óta kiválóan látja el a személyi titkári teendőket Magyarország egyik igen-igen magasrangu személyisége mellett a budai palotában, — a háboru után három évig New-Yorkban élt.

Az U. S. A. akkor még száraz volt.

A szimpatikus és jóvágásu kapitány, minden társaságban, amelyben megfordult, talált módot, hogy dicsérje Budapest szépségét. Különösen egy igen gazdag embert, az egyik trószt vezetőjét, aki pesti nyelven szólva nagyon szerette a tütüt (italt), kapacitálta Budapest meglátogatására.

— Jobb italt nem kaphat sehol, mint Budapesten! Pakoljon be és utazzon Budapestre!

III.

Egy szép napon meg is jött az amerikai. A kapitány, aki akkor már jelenlegi pozicióját töltötte be, várta a pályaudvaron.

IV.

Poggyász-kiváltás. Taxik. Gellértszálló. Ebéd. Fekete.

V.

Fekete után felmentek az amerikai lakosztályába. Rengeteg poggyász és két óriási láda.

— Mi van ezekben a nagy ládákban?

— Huskonzerv.

— Micsoda??? Huskonzerv?

— Yes. Azt mondták, hogy Budapesten olyan a koszt, hogy nem lehet megenni.

— ???

Az amerikai látta a kapitány elképedését, — kinyitotta az egyik ládát. Az tele volt huskonzervekkel, de volt benne hat forgópisztoly, megfelelő számu tölténnyel is.

— Hát ez mi...?

A végén kisült, hogy valamilyen külföldi jóakarónk ugy informálta elutazása előtt az amerikait, mintha mi még ma is nyereg alatt puhitanók a hust és csak revolverrel járhat nálunk az idegen.

VI.

Az amerikai jól élt Budapesten. Igen jól. Kedvenc itala a borovieska volt. Nagyon tetszett az ize. Néha ugy beesicsentett, mint egy uhácius ágyu.

VII.

Majd egy évig volt itt, amikor érte jött a felesége és hazavitte.

VIII.

Amikor az ulánus kapitány, az igen magas személyiség titkára, a mult héten az audiencia előtt a történetet nekem elmesélte, nevetett a szeme. Részben a visszaemlékezéstől, részben azon huncut történet fölött, amelyet szintén elmesélt, — de amelyet itt élénk sainálatomra nem mondhatok el.

IX.

Tulajdonképpen ez volt az ok, ami miatt a felesége a trösztös embert hazavitte.

X.

A konzervekből azonban nem evett meg egyet sem. Mi történt a konzervekkel, azt még a kapitány sem tudta megmondani. Lehet, hogy azt is hazavitte, vagy talán fájdalomdijul odaadta a hazautazás okozójának kisérő akkordként a csekkhez. Amit szintén odaadott.

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Alapitva 1892 Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
dobozlömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest.
VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92—3—35.

VÁROSHÁZI NOTESZ

A KERESZTÉNY BUDAPEST MÉLYSÉGES AGGODALOMMAL és nem csüggedő szeretettel lesi a Wolff Károly betegszobájából érkező hireket. A sashegyi villában naphosszat szól a telefon, a barátok és hivek egész serege kivánja, hogy közvetlen értesülést szerezzen a beteg vezér állapotáról. A felvilágitásokat a kegyelmes asszony, továbbá a pártvezér fia: ifjabb Wolff Károly adja meg. Ők fogadják a látogatókat is, a beteg pártvezér szobájába látogató csak a legritkább esetben juthat be.

Azok a hirek, amelyek a legutóbbi napokban érkeztek a sashegyi villából, arra mutatnak, hogy Wolff Károly állapotában gyors és biztató javulás állott be. Vasárnap este mütétnek alig nevezhető sebészi beavatkozáson esett át Wolff Károly: néhány mandula-tüszőtől szabaditották meg, az inkább preventiv jellegü beavatkozás következtében már másnapra leszállott a láz és minden remény megvan arra, hogy a beteg a jövő héten már az ágyból is kikelhet.

Általános kimerülésen kivül egyéb baja nincs is Wolff Károlynak, aki azonban hosszu pihenőre szorul, amig ujra a tőle megszokott aktivitással kapcsolódhatik bele az országos politikai életbe és a városházi ügyek irányitásába. Az ő távolléte a közügyektől szinte pótolhatatlan vesztesége a keresztény politikának, hiszen most folyik a képviselőházban a vita az uj fővárosi törvényjavaslat felett, amelynek vezérszónoka lett volna Wolff, ha nem dönti ágyba az alattomos influenza. Sajnos, kevés a valószinüség, hogy Wolff résztvehessen a fővárosi reformtörvény parlamenti tárgyalásán, még akkor sem, ha, ami valószinü, hetekig huzódik el a parlamenti vita.

Orvosainak főszempontja: minden izgalomtól és munkától való tartózkodás, a politikából való kikapcsolódás, nyugodt és zavartalan pihenés. Szerencsére minden remény megvan arra, hogy amennyiben az orvosi előirásokat betartja, Wolff Károly néhány hét mulva kipihenten és megerősödötten foglalja el pozicióját a politikai életben.

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER VEZETÉSÉVEL az egész héten keresztül hosszu és beható tárgyalások folytak az uj lágymányosi előljáróság személyzeti problémái ügyében. Most már bizonyosra vehető, hogy Spannberger Alajos dr., az I. érdemes előljárója fog lemenni a Szentháromság-térről a Verpeléti-utcai előljárósági épületbe. Spannberger aktiv és alkotó energiájának nagy szerepe lesz az ujszülött fővárosi közigazgatási kerület megszervezésében és felépitésében. Arra vonatkozóan, hogy ki lesz Spannberger helyettese a Lágymányos vezetésében, még folynak a tanácskozások. Bizonyosra csak az vehető, hogy már a jövő héten, március elején megkezdi müködését az uj előljáróság, egyelőre még fent a Várban, mert a Verpeléti-uton még javában folynak az átalakitási munkálatok.

*

A VÁR UJ ELŐLJÁRÓJA SPANNBERGER ÖRÖKÉBEN Gömöry Albert dr., a Belváros jelenlegi előljárója lesz. Gömöry alig egy hete került tudvalevően a Józsefváros éléről a Belvárosba, helyet cserélt Unger Béla kerületi tanácsnokkal. Gömöryt azonban szive Budára huzza, ahol még hátralevő éveit akarja leszolgálni. Régi kivánságát teljesiti Gömörynek a polgármester, amikor a vári előljáróság vezetésével bizza meg.

*

ILYKÉPPEN KÉT ELŐLJÁRÓSÁG vár uj vezetőre: a belvárosi és az óbudai, amelyet Szente Miklós nyugdijazása óta, helyettese, Michál főjegyző vezet. A többségi pártok a hét elején tartott intézőbizottsági üléseikben foglalkoztak a két előljáróság vezetői kérdésével, és ebben az irányban rövidesen szintén meglesz a polgármesteri döntés.

Goszleth Ernő dr., a rangban legidősebb tanácsi főjegyző, lesz az egyik kerület-vezetéssel megbizva. Mellette a legtöbb sánsza Battlay Imrének van, bár a két vezetői pozicióért, még erősen küzdenek Schmáderer Oszkár dr., Haidekker János dr. és Farkas Lajos dr. is, akik valamennyien évek hosszu sora óta előljáró-helyettesek.

Ugy látszik, hogy jelen alkalommal a főváros vezetőségének és a többségi pártoknak a bizalma Goszleth Ernőben és Battlay Imrében összpontosul és minden valószinüség amellett szól, hogy ők lesznek a Belváros és Óbuda uj vezetői. Hir szerint Battlay kerül a Belvárosba, mig Goszleth Óbudára megy, annál is inkább, mert mint régi turista, jobban érzi magát az általa alapitott hármashatárhegyi menedékház környékén, mint a Belváros szük utcáin...

*

POPELKA BÉLA TÖRVÉNYHATÓSÁGI bizottsági tag, az Egységes Községi Polgári Párt tagja, 61 éves korában elhunyt. 1920 óta volt tagja a megboldogult a főváros törvényhatósági bizottságának, előbb kereszténypárti programmal választották meg, majd a kormánypárthoz csatlakozott és ebbeli minőségben társelnöke volt a ferencvárosi kormánypártnak is.

*

HETENKÉNT KÉTSZER DÉLUTÁNONKÉNT Liber alpolgármester hatalmas titkári szobája feketébe öltözött fiatalemberekkel telik meg: hármas bizottság előtt, melyeknek az alpolgármester elnöklésével Farkas és Felkay főjegyzők a tagjai, itt folyik a gyakornok-jelöltek vizsgája. Eddig százan-százhuszan vizsgáztak le, szinte valamennyien kitünő eredménnyel, ugyannyira, hogy a polgármesternek még az Intelligenz-Prüfung után is nehéz dolga lesz, hogy a legjobbakat és a legderekabbakat kijelölje.

A cenzor-bizottság ezen a héten végzett a fogalmazói szakra pályázókkal, a jogi képesitésü jelöltekkel. A vizsgáztatások eredményét előterjesztés formájában közli a bizottság a polgármesterrel, aki a jövő héten már ki is fogja nevezni a jogi minősitésü gyakornokokat. Március első napjaiban kezdődik el azután a mérnöki- és orvosi-szakos gyakornok-jelöltek vizsgáztatása és a legmegfelelőbbek kinevezése. Minden valószinüség amellett szól, hogy husvétra mind a száz gyakornok ki lesz nevezve.

*

A reformjavaslat utja a parlamentben:

Petrovácz Gyula ötvenöt módositó inditványa közül huszat elfogadott az egyesitett közjogi és közigazgatási bizottság

A képviselőházi részletes tárgyalás során a bizottságban visszautasitott tizennyolc inditványát megismétli a kereszténypárt – Részletes beszámoló a belügyminiszter által elfogadott módositásokról, amelyek jelentékenyen enyhitik a javaslat szigorát

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Szerdán délután *megkezdődött a fővárosi törvényjavaslat tárgyalása* a képviselőházban. Nemcsak a kereszténypártnak, hanem a törvényjavaslat elbuktatása érdekében megindított mozgalomnak is *Petrovácz* Gyula volt a vezérszónoka, aki a *főváros keresztény tömegeinek álláspontját* juttatta kifejezésre *nagyvonalu és igen mély hatást keltett* beszédében. A képviselőház egyelőre *általánosságban tárgyalja a javaslatot, a részletes tárgyalás a legjobb esetben a jövő héten kezdődik.* Egyelőre tehát még nem lehet tudni, hogy a fővárosi reformjavaslat eredeti tervezetével szemben *milyen módositások kiharcolására lehet számitani.* Annyi bizonyos, hogy a fővárosi reformjavaslat bizottsági tárgyalása során *már sikerült több kisebb-nagyobb jelentőségü módositást kieszközölni.* Ezeket az inditványokat a Keresztény Községi Párt szónokai nyujtották be és elsősorban *Petrovácz* Gyula agilitásának köszönhető, hogy *e módositások igen tekintélyes részét sikerült Keresztes-Fischer belügyminiszterrel elfogadtatni.* Amennyiben a képviselőház plénuma ezeket a módositó inditványokat a bizottsági jelentés elfogadásával kapcsolatosan magáévá teszi, *egészen más képe lesz az uj törvénynek.*

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja ebben az ügyben a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Összesen *ötvenöt módositást* nyujtottam be a fővárosi reformjavaslat bizottsági tárgyalása során a kereszténypárt részéről. Az ötvenöt benyujtott módositás közül *Keresztes-Fischer* belügyminiszter, illetve az egyesitett közjogi és közigazgatási bizottság *elfogadott huszat.*

Az el nem fogadott harmincöt módositó inditvány közül tizennyolcat ujra benyujtok a plénumban, mert ezekre nézve remélem a szükséges többség elérését.

Az *első* elfogadott módositó inditványom ugy szólt, hogy

a főpolgármester képviseleti általányát ne Budapest székesfőváros fizesse, hanem az állam, mivel a főpolgármestert a jövőben nem a főváros közönsége választja, hanem a kormány nevezi ki, éppugy, mint a vidéki főispánokat.

Ezt az inditványomat a bizottság többsége *magáévá tette.* Elfogadták azokat a módositó inditványaimat is, amelyek az előbbi érvelésből folynak, vagyis a bizottság olyan értelmü rendelkezést vett fel a törvényjavaslatba, hogy

a kormány által kinevezett főpolgármester nem lehet a kegyuri bizottság elnöke.

Elfogadták továbbá azt a módositó inditványomat is, hogy

a polgármester köteles azokban az ügyekben is meghallgatni az érdekelt szakbizottságokat, amely ügyekben a végleges döntés meghozatala nem tartozik a közgyülés hatáskörébe.

Eredetileg ugy szólt a törvényjavaslat megfelelő rendelkezése, hogy a *polgármester csak azokban a kérdésekben tartozik a szakbizottságot meghallgatni, amelyek a közgyülés kompetenciája alá tartoznak.* Eredetileg tehát csak *egy szakbizottság* megkérdezéséről lehetett szó, most *az összes érdekelt szakbizottságokat* meg kell kérdeznie a polgármesternek és pedig *az összes ügyekben,* nemcsak azokban, amelyek a közgyülés elé tartoznak. Nagy változást jelent annak az inditványomnak az elfogadása is, amely szerint

a Fővárosi Közmunkák Tanácsába ezentul nemcsak a városrendezési bizottság tagjai küldenek ki maguk közül négy tagot, hanem ezt a négy tagot a müszaki ügyosztályok együttes ülésén az összes müszaki ügyosztályok tagjai közül választják meg.

Elfogadták továbbá azt a javaslatomat, hogy

a polgármester önhatalmulag, saját hatáskörében csakis olyan épitkezés, vagy egyéb közmunka vállalatba adását foganatosithatja, amelyekre nézve a közgyülés előzetesen már elhatározó döntést hozott.

A polgármester hatáskörében csupán a telekszabályozási ügyek *maradnak,* a városszabályozási és városrendezési kérdések *mindenképen a közgyülés elé tartoznak.* Javaslatomra törölték a törvényjavaslatból azt a szakaszt, amely

a nyugdijasoknak ujra való alkalmazását tette volna lehetővé.

Nyugdijast többé a városnál ujra alkalmazni nem lehet.

— Az igazoló választmánynak a jövőben nemcsak *elnöke, hanem helyettes elnöke is* lesz — inditványomra, mert eddig sok bajt okozott az a körülmény, hogy *az igazoló választmány nem tudott legsürgősebb ügyekben sem összeülni, ha az elnök beteg volt.* A költségvetés tárgyalásáról szóló uj szakasznál, amelyet a bizottság vett fel a javaslatba, elfogadták azt az inditványomat, hogy

az általános vita csak két napig tarthat, a többi napokon részleteiben kell tárgyalni a költségvetési tervezetet és az üzemek költségvetési előirányzatait.

— Határozattá emelték azt az inditványomat is, hogy

a számszéki igazgatónak lehet egyedül tanácsnoki fizetése,

a számszék többi alkalmazottainak *megfelelően alacsonyabb fizetésük lesz a velük egyforma minősitésü közigazgatási tisztviselők fizetéséhez arányositva.* A *müszaki tanácsnoki* és esetleg *müszaki alpolgármesteri* állást a jövőben ugyanolyan feltételek mellett kell betölteni, mint a jogi minősitésüeket. Lényeges javulást jelent annak az inditványomnak az elfogadása, hogy

a főváros minden egyes tisztviselőjét a kijelölő választmány jelölése alapján kell megválasztani, vagy kinevezni.

A belügyminiszter *nem helyettesithet be senkit a fővárosnál,* mint azt eredetileg tervezték, hanem inditványomra kimondotta a bizottság, hogy

a polgármesteri állás megüresedése esetén a behelyettesités jogát a miniszter nem gyakorolhatja.

Azt az inditványt is elfogadták e kérdés rendezésénél, hogy az *alpolgármesterek egymást nem helyettesithetik.* Inditványoztam továbbá, hogy az *üzemi választmány elnökét és helyettes elnökét* ne tetszés szerint nevezze ki a polgármester, hanem kötve legyen a keze olyan értelemben, hogy *ezeket csak a megválasztott tagok közül jelölheti ki.* Ugyancsak elfogadták azt a javaslatomat, hogy

a törvényhatósági bizottság közgyülésének határozatával szemben az üzemi miniszteri biztosnak vétó-joga nincsen.

Az üzemi kormánybiztos kiküldését illetően határozatba ment az az inditványom, hogy ez az üzemi kormánybiztos csak halaszthatatlan ügyekben járhat el közgyülési hatáskörben.

— Hiányzott az eredeti javaslatból az az intézkedés, — folytatta *Petrovácz* Gyula — hogy a törvényhatósági bizottság feloszlatása esetében az üzemi választmány megujitásáig *a régi üzemi választmány folytatólagosan müködik.* Javaslatomra ilyen értelmü rendelkezést vettek fel pótlólag.

— Ezek azok a *fontosabb módositó inditványok,* amelyeket a bizottsági tárgyalás során beterjesztettem, és amelyeket a bizottság többsége elfogadott. A törvényjavaslatról általában az a véleményem most már, hogy

az lényegesen enyhült, bár bennmaradt továbbra is három elfogadhatatlan rendelkezés.

Az egyik az, amelyik *az üzemek további gazdálkodását* szabályozza, és amely azt eredményezi, hogy a *törvényhatósági bizottságnak semmiféle ingerenciája sem lesz többé a főváros közönségének vagyonát jelentő üzemek müködésére.* A második elfogadhatatlan rendelkezés az, amely *lehetőleg egy évre, de legfeljebb két évre felfüggeszthetővé teszi az autonómiát,* anélkül hogy *ismernők azt a tervezetet, melyet a kormány az uj főpolgármester utján végrehajtani szándékozik.* A harmadik nagy sérelem az, hogy a *törvényhatósági bizottság feloszlatása ellen jogorvoslattal nem élhetünk.* Enyhitő körülmény itt az a rendelkezés, amely szerint *hat héten belül ki kell irni az uj választásokat.*

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserüvizében a természetnek hatalmas gyógyitó ereje érvényesül

NÉMETHY TANÁCSNOK, aki tudvalevően Rómában járt az egyházmüvészeti kiállitás megnyitásán, Olaszországból influenzásan érkezett haza és lázasan fekszik lakásán. Némethy tanácsnok állapota már javulóban van és minden valószinüség szerint már hétfőn átveszi hivatala vezetését.

*

MEGLEHETŐSEN LASSAN ÉS NEHÉZKESEN folyik a városházi tisztviselők névmagyarositási akciója. A hiba nem az elnöki ügyosztályban van, ahova Sipőcz polgármester rendelete tudvalevően központositotta a névmagyarositási ügyeket, hanem a belügyminisztérium illetékes osztályában amely igen lassu tempóban dolgozza fel a városházi tisztviselők kérvényeit.

Az elnöki ügyosztály 1200 névmagyarositási kérvényt tart nyilván, ennyit küldtek fel megfelelő konszignáció kiséretében a belügyminisztériumba. Három hónap alatt a minisztérium mindössze két-háromszáz kérvényt intézett el, a kérvények közül azokat, amelyek a legegyszerübbek, ahol a névmagyarositásért folyamodó fővárosi alkalmazottak uj nevét illetően semmiféle különleges igény nem volt. Azokat a kérvényeket, amelyek a polgármester speciális ajánlása kapcsán ugynevezett védett nevekre kérik az idegen hangzásu neveket megmagyarositani, a minisztérium egyáltalában nem intézte el. A főváros a névmagyarositási kérvények sürgős elintézését most külön felterjesztésben fogja kérni a minisztériumtól.

A berlini tárgyalások

Kevés a remény, hogy a transzferalapba befizetett kamatok kölcsönkapásával komoly közmunka-akciót létesitsen a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Lamotte Károly dr. pénzügyi tanácsnok, *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész és *Reményi-Schneller* Lajos dr., a Községi Takarékpénztár vezérigazgatója *kedden reggel Berlinbe utaztak.* A főváros pénzügyi és jogászi szakemberei *a hét végéig tartózkodnak a német fővárosban,* ahol nagyjelentőségü tárgyalásokat folytatnak a főváros külföldi kölcsöneit illetően. Ezekről a tárgyalásokról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A berlini tárgyalások elsősorban a főváros azon *négymillió dolláros függőkölcsöne* körül forognak, amelyet *a Községi Takarék közvetitésével vettünk fel a berlini Mendelsohn-bankháztól.* Ennek a kölcsönnek *megfelelő meghosszabbitása* tette szükségessé a berlini utat.

— A függőkölcsön-tárgyalásokon felül a főváros kiküldöttei megpróbálkoznak a *transzfer-pénzek Budapesten való felhasználási lehetőségének kieszközlésével.* Ebben az irányban még 1932-ben *történt bizonyos megegyezés,* amelynek révén tizmillió pengő, a fővárosi kölcsönök törlesztéséből származó transzferpénzt akarunk *további kölcsön formájában* a nagyüzemek beruházásaira felhasználni. Annakidején azonban, noha az autonómia fórumai *már hozzájárultak a tárgyalások folytatásához,* megszakadt az összeköttetés, és azt most próbálják a főváros szakemberei Berlinben *ujra felvenni.*

Pénzügyi és gazdasági körökben a főváros azon tervéhez, hogy a külföldi kölcsönöknek a Nemzeti Bank transzferalapjába befizetett kamatait vissza lehessen kapni további kölcsön alakjában, *nem sok reményt füznek.* A helyzet ugyanis az, hogy a transzferalapba évenkint befizetésre kerülő mintegy 18 millió pengőt a külföldi hitelezők *csaknem teljes egészében kiviszik a Nemzeti Bankból,* olyképpen, hogy vagy *belföldi cimlettulajdonosok* jelentkeznek az esedékes szelvényekkel, vagy pedig a *megfelelő legális engedélyek alapján* külföldi kötvénytulajdonosok veszik fel a pénzeket. A Nemzeti Bank transzferalapjában *jelenleg is elfekvő kamatok* egyáltalában nem elegendők arra, hogy *azok kölcsönvételével a főváros bármilyen komoly közmunkaakciót kezdeményezzen.*

Az érem másik oldala

Miért alszik a főváros müszaki adminisztrációja? — Nem szabad guzsba kötni Magyarország legnagyobb munkaadóját: a székesfővárost! — Rejtélyes okok akadályozzák a városszéli telep épitésének folytatását

Irta: Müller Antal országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosi reformtörvény parlamenti tárgyalása *eltereli a figyelmet a városháza folyó ügyeiről.* Politikai szempontból vizsgálgatják a szónokok a képviselőházban a törvényjavaslatot, közben feledésbe megy, hogy az *éremnek két oldala van,* az önkormányzatnak nemcsak *politikai,* hanem *gazdasági célkitüzései is vannak,* kell hogy legyenek. Parlamenti beszédemben a szőnyegen fekvő törvényjavaslat *ezen nézőpontból való megvizsgálására fektetem* a fősulyt. Rá fogok mutatni arra, hogy a fővárosi autonómia nemcsak *politikailag,* — értve jelen esetben a kifejezés alatt azon körülményt, hogy a főváros parlamentje mindenkor hüséges kifejezője volt *a tömegek akaratának* — állta meg a helyét, hanem *gazdaságilag is.* A főváros önkormányzata — ugy a törvényhatósági bizottságban helyetfoglaló községi pártok, mint az adminisztráció — *mindig sulyt helyeztek arra,* hogy megfelelő közmunkák teremtésével *munkaalkalmat nyujtsanak a mai gazdaságilag annyira nehéz időkben az arra valóban rászorultaknak.*

Ezt a szempontot, hogy *a főváros a legnagyobb munkaadó volt a multban és kell hogy legyen a jövőben is, nem szabad felejteni a reformtörvény tárgyalásánál.* Sajnos a helyzet az, hogy az önkormányzatot *annyira guzsbakötő reformtörvény bonyolult paragrafusai között a mai válságos állapotoknál is kisebb méretükre csökkent a fővárosi közmunkák lehetősége.* Nem is beszélve az *átmeneti időre* a törmüködéséről, amely — e tekintetben semmi kétség! — *semmi körülmények között nem fogja a nagyszabásu közmunkák megindításának lehetőségét előmozditani,* az üzemi igazgatás *ujabb és ujabb korlátok közé való szoritása,* a szakbizottságok szerepének a közmunkák megalkotásánál és kiadásánál való *tisztázatlansága* mind hozzá fognak ahhoz járulni, hogy *kevesebb legyen a közmunka és ami közmunka mégis lesz, azoknak megalkotásánál és vállalatba adásánál ne az autonómia szervei játszák a vezető szerepet.*

A reformtörvénynek *az az intenciója,* hogy a polgármesteri hatalom és a főpolgármester intézkedési jogköre a közmunkák létesitésénél is *az eddiginél nagyobb terjedelmü legyen,* a fővárosi ipar és kereskedelem *éles tiltakozását* vonja maga után. Az adminisztráció *bürokratizmust jelent,* holott éppen a közmunkák azok, amelyek körül ennek a lochnessi-szörnyetegnek a legkevesebb szerepe kell hogy legyen. Hiszen látjuk most, amikor a müszaki ügyosztályok szakbizottságai *csak tanácsadó szerepre* vannak utalva, mennyire nehézkes az adminisztráció a közmunkák előbbrejuttatásával! Itt volt *a hosszu tél,* ez alatt az idő alatt a müszaki ügyosztályoknak elő kellett volna készíteni a terepet, hogy amint az *első tavaszi napsugár* kisüt a fagyos tél után, megtörténhessék *az első kapavágás* a Tabán közmüvekkel való ellátásánál, a városszéli telep továbbépitésénél, az uj Erzsébet-Sugárut mentén. Leszámitva *az ut- és csatornaépitési ügyosztály* azon tevékenységét, hogy *a karbantartási munkálatokat* idejében kiirta, *általános az alvás a müszaki ügyosztályokban.* Majd ha sürgetőleg lép fel az elkeseredés, akkor azután — ahogyan az régóta szokásban van a városházán — *márólholnapra fogják előráncigálni a dolgokat,* hogy azután ujra levegyék a napirendről, azzal az indokolással, hogy *nincsenek kellőképpen előkészitve.*

A multheti rendkivüli tanácsülésen *csak a főpolgármester kérésére álltam el napirendelőtti felszólalásomtól* a városszéli telep kibővitését illetően. A helyzet az, hogy az OTI-tól felvett *egymillió pengős kölcsönnek a fele még rendelkezésre áll,* az után kamatot is fizet a főváros, semmi intézkedés nem történik azonban arra, hogy a nagyszerüen bevált *városszéli telep,* ahogy azt az ősz folyamán az autonómia fórumai elhatározták, kibővittessék. Pénz is van, telek is van, — mi az oka a rejtélyes késlekedésnek? Holott a városszéli telep első részének épitkezése mutatta, hogy olyan közmunkát is sikerrel végre lehet hajtani, ahol *csak a kisiparosok* lesznek foglalkoztatva. Vagy talán éppen az az oka a késlekedésnek, hogy csak a kisiparosok érdeke a városszéli telepités második részének vállalatba adása, a kisiparosoknak pedig csak *a nyomorusága nagy, de az összeköttetése kicsi.*

Ime! Közmunka-politika a városházán 1934-ben!

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Gáspárdy képviselő még mindig haragszik!

Egyoldalu és rosszindulatu beállitással ujabb vádakat szór a fővárosi önkormányzat ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az egyik közgazdasági hetilapban *Gáspárdy* Elemér országgyülési képviselő *A főváros szanálása* cimen hosszabb cikket irt, amelyben a fővárosi törvényjavaslat bizottsági tárgyalásának befejeződése kapcsán *a városházi belügyekkel foglalkozik. Gáspárdy* képviselő gyülölettől csepegő cikke *élénken jellemzi azt a mentalitást,* amellyel egyes vidéki képviselők a *fővárosi önkormányzatról gondolkoznak.*

Azt mondja *Gáspárdy* Elemér, hogy a főváros portáján a fővárosi törvényjavaslat parlamenti tárgyalása kapcsán megindult egy *bizonyos kényszerü tisztogatási folyamat.* Egy *sajátságos jelenséget* állapit meg *Gáspárdy:* és ez az, hogy *a főváros urai a lezajlott viták folyamán vezető tisztviselőket kémkedéssel és besugással vádoltak meg.* Ez a *besugási affér* ország-világ előtt olyan szinezetet ad a dolognak, mintha a főváros urainak *sok eltitkolnivalója* lenne. Valószinü a feltevés, — irja tovább a képviselő ur, — legalább is a józanul gondolkozók előtt, hogy *ez igy is van,* mert különben nem történt volna *olyan irtózatos felzudulás* a pártvezetők részéről, ha ez nem igy lenne. *Gáspárdy* szerint *a főváros állama minden eszközt felhasznál a magyar állam ellen,* hogy annak egységesitési és rendcsinálási törekvéseit megakadályozza.

Az állitólagos feljelentők, *a kémek és besugók* szolgáltak olyan jelentéssel a belügyminiszter urnak — *Gáspárdy* képviselő szerint, — hogy a főváros költségvetését *csupán személyi kiadások terén is 12 millió pengővel lehetne csökkenteni.* Ha pedig ez igy van, akkor előtérbe kerül az a kifogás, miért tüntetnek fel a főváros költségvetésében *tizmillió pengő deficitet,* amelyet a személyi kiadásoknak a jelzett módon való apasztásával teljes mértékben el lehetett volna tüntetni.

Gáspárdy képviselő nagyon haragszik a belügyminiszterre, és sajnálatosnak tartja, hogy *a belügyminiszter a részletes bizottsági vita során a kelleténél több engedményt tett.* Miniszteri biztosok helyett *kormánybiztosokat követel Gáspárdy,* meg akarja ismét szüntetni a bizottságban *Petrovácz* inditványára elfogadott jelölő bizottságot, és végezetül azt kérdi, hogy *mi lesz a belügyminiszter szanálási tervezetével.*

Gáspárdy hibásnak tartja, hogy a belügyminiszter *nem akarja uniformizálni a tisztviselők fizetésénél a fővárosiakat és az államiakat* és azt hangoztatja, hogy a szanálási tervezetnek *a nyugdijasokra is* ki kell terjeszkednie, mert a fővárosi tisztviselők e tekintetben is *rendkivüli előnyben vannak az állami és a megyei tisztviselőkkel szemben.* Állandó ellenőrzést és felügyeletet követel *Gáspárdy* az üzemeket illetően, ne történhessék meg, — irja — hogy egyes üzemvezérek *kényük-kedvük szerint járhassanak el,* mint legutóbb is a *Beszkárt részvényvásárlásainál történt.* Egyáltalában azon a nézeten van a kitünő képviselő ur, hogy az *üzemek részvénytársasági formáját a szanálási tervezetnek meg kell szüntetnie,* és meg van győződve arról, hogy a *belügyminiszter alapos razziát tart* és a jövőben az adatokat nem a Közérdekeltségekre Felügyelő Hatóságtól, sem pedig a fővárosi számszék adataiból, hanem a *saját közegeinek alapos felülvizsgálatának eredményeiből* fogja megállapitani.

Ezenfelül még általános takarékossági elveket köt a lelkére a főváros vezetőségének és a belügyminiszternek egyaránt *Gáspárdy* Elemér, akinek cikke mindenképen alkalmas nem ugyan arra, hogy *egyoldalu* elvakultságával befolyásolja a parlament tisztánlátását, hanem arra, hogy *oktalan animozitást keltsen a főváros ellen, az* ellen a főváros ellen, amely ezt *a rosszindulatu és egyoldalu beállitást sem Gáspárdy képviselő urtól, de senkitől a világon nem érdemli meg!*

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkeretet beszél
KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

A Beketow-árvák és a cirkusz-bérlet

Az állatkert naponta inkasszálja a százalékos bérösszeget — Hat esztendőre szerződik a főváros Beketowékkal, de ha nem fizetnek, azonnali hatállyal kiteheti őket

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács legközelebbi ülésén fogja tárgyalni a *Fővárosi Cirkusz további hasznositása tárgyában készitett polgármesteri előterjesztést.* A polgármester előterjesztése tudvalevően ugy szól, hogy *a régi bérlőknek, a Beketow-örökösöknek adják további hat esztendőre a cirkusz bérletét,* olyképpen, hogy a kiskoru árvák neveltetése után (ami évente két-három ezer pengőre rug) *esetleg fennmaradó üzleti haszon Beketowék százezer pengőre rugó fővárosi tartozásainak fedezetére forditassék.* A városgazdasági szakbizottság a polgármester előterjesztésével szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy Beketowék kapják ugyan a bérletet, azonban *nem hat esztendőre,* hanem *csupán egy esztendőre,* ennek lejártával *ujabb versenytárgyalást tartsanak,* amelyen remélhetőleg a mostani pályázatról elmaradt külföldi cirkuszigazgatók is részt fognak venni.

A szakbizottság határozatával szemben a polgármester *fenntartja eredeti előterjesztését,* amely ebben a formában kerül a törvényhatósági tanács elé. Ebben az ügyben

illetékes helyen

a következőt mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Egy esztendőre nem lehet *bérletet felépiteni* és helytelenül cselekedne a főváros, ha a városgazdasági szakbizottság javaslata értelmében az év végével *Beketowékkal okvetlenül megszakitaná az összeköttetést.* Annak a szerződéstervezetnek, amelyet a főváros a Beketow-örökösökkel meg akar kötni, van egy pontja, amely szerint *abban az esetben, ha Beketowék nem teljesitik vállalt kötelezettségeiket, minden felmondás és külön birói eljárás nélkül az év végével kötelesek elhagyni a cirkuszt.* Ennél *nagyobb biztositékot* a főváros egyetlen bérlővel szemben sem köthet ki magának, tökéletesen nyugodtak vagyunk afelől, hogy amennyiben *további ráfizetéseket lenne kénytelen eszközölni a főváros a cirkuszra,* illetőleg a bért ők nem tudnák fizetni, *bármikor megszabadulhat a főváros Beketowéktól.*

— De *egyéb szempontok is szólnak a Beketow-örökösök mellett.* Először az *árvaszéknek az a hivatalos közlése,* hogy a legteljesebb szigorusággal ügyel fel az árvák érdekeire és a maga hivatalos hatalmával *állandóan ellenőrzi a cirkuszi bérletet.* Még egy fontos pontja van a szerződéstervezetnek, nevezetesen az, hogy az állatkert egy tisztviselője *minden este meg fog jelenni a cirkuszban* és a kaszszából kiveszi a fővárost *aznapra megillető százalékos bérösszeget.* A főváros tehát a *leglelkiismeretesebben megteszi az összes óvóintézkedéseket, amelyek megtehetők:* bizonyosak vagyunk abban, hogy amennyiben *jó lesz a szezon,* adósságaik egy jelentékeny részét már ebben az esztendőben letörlesztik Beketowék, akiknek bérletét — és ez a legfontosabb! — *semmiféle üzleti haszon nem terheli és akiknek kiválasztott szakértő igazgatója személyileg is megfelel a fővárosnak.*

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

HIREK

A tudakozó iroda egy esztendeje

Felkay főjegyző érdekes jelentése a polgármesterhez

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Felkay Ferenc dr. tanácsi főjegyző, akinek vezetése és irányitása mellett müködik az elnöki ügyosztály mellett felállitott tudakozó iroda, az elmult esztendei müködésről részletes jelentésben számolt be a polgármester számára. Az elmult esztendőben *49.200 esetben adott felvilágositást a tudakozó iroda,* 300 munkanapot véve alapul, mintegy 170 értesitésadást naponta. *Személyes eljárással* elintézett az iroda 210 ügyet, *telefonon* 760-at, *irásbeli válaszadással* pedig 245 esetben szolgált.

Felkay főjegyző jelentése arról is beszámol, hogy a tudakozó iroda *kartotékszerüen gyüjtötte az elmult esztendőben a fontosabb polgármesteri és miniszteri rendeleteket,* valamint az elvi jelentőségü határozatokat, döntéseket és ezek *könnyen és hozzáférhető módon állottak értesités céljából* a közhivatalok és a felek rendelkezésére.

A jelentés beszámol arról is, hogy a polgármester külön rendeletével az iroda *egységesitette a kerületi elöljáróságoknak a folyó esztendőre szolgáló segédkönyveit,* amelyekből *az egyéni elgondolás és a házi szokások rendszerét* kiküszöbölte. A tudakozó iroda előterjesztésére a polgármester még az elmult évben elrendelte, hogy a kerületi elöljáróságok *napi postája már reggel kilenc órakor a központban legyen.* E rendelkezés kedvező hatása nemcsak a központi segédhivatal szolgálatában, hanem a beszerzett felvilágositások szerint a kerületi elöljáróságok ügymenetében is előnyösen észlelhető, mert ezzel a napi posta már *minden reggel tiz órakor megérkezik* a kerületi elöljáróságokhoz, ahol *az anyag feldolgozása célszerü időbeosztással történhetik.*

A tudakozó iroda végezte az elmult évben *az üresedésben volt tisztviselői állásokra, valamint a pályázatokra beérkezett kérvények feldolgozását.* A tisztviselői pályázatokra az elmult esztendőben 2048, a *gyakornoki pályázatra* 2475, *tanitói állásokra* 1846 jelentkező volt; összesen *6369 kérvény futott be az elmult évben tehát a fővároshoz, amelyek benyujtói alkalmazást kértek.*

Felkay főjegyző végezetül közli jelentésében, hogy *a nyomtatvány-rendelések korlátozásából 12 ezer pengő, az iskolai kézbesitéseknél pedig 60 ezer pengő számszerüleg bizonyitható pénzbeli megtakaritás mutatkozott,* vagyis az iroda felállitása a maga aránytalanul kis személyi és dologi kiadásaival *jelentős megtakaritással is járt.*

Ruhatári szinigazgatók

Tárgyalásokat folytat a főváros a szinházi törvény előkészitésére

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővároshoz, mint a szinháznyitási engedélyeket kiadó politikai hatósághoz egyre több panasz érkezik a szinház-alapitás és vezetés mai rendje ellen. A főváros liberálisan kénytelen kezelni a szinháznyitási engedélyeket, az államrendőrség főkapitánysága által kiállitott erkölcsi bizonyitvány alapján ki kell adnia a szinházak felelős vezetésére szóló jogositványokat és nem áll módjában vizsgálnia, hogy a bejelentett szinházigazgatónak *megvan-e a kellő müvészi és anyagi felkészültsége* az általa vállalt kulturális feladatok teljesitésére. A legutóbbi szinházi botrányok kapcsán ugy a szinigazgatók, mint a szinmüvészek érdekképviseletei *azzal a kéréssel fordultak a városhoz,* vegye kezébe a különböző hatóságok között szétforgácsolt szinház-ügyeket és megfelelő jogszabály alkotásával igyekezzen *rendet teremteni a mostani szinházi dsungelben,* a ruhatári és büffé-bérletekből szinházat gründoló direktorok portáján.

A polgármester, mint a főváros kulturájának hivatott őre és védelmezője a maga *részéről igyekszik eleget tenni ezeknek a jogos kivánságoknak* és már *meg is indultak a tanácskozások a főváros közmüvelődési ügyosztálya, a kultuszminisztérium müvészeti főosztálya, nemkülönben az érdekeltségek között a megfelelő szabályrendelet megalkotása céljából.* Ezekről az egyelőre kezdeti stádiumban levő tárgyalásokról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Jól tudjuk, hogy az érvényben levő rendeletek a szinházak vezetését, müvészi és anyagi felkészültségét illetően *elavultak, hézagosak és nem felelnek meg a mai kor igényeinek.* Sajnos azonban, a fővárosnak *nem áll módjában szabályrendelet alkotásával megszüntetnie az anomáliákat.* Törvényre van szükség, amely az egész vonalon rendezi a szinházigazgatáshoz szükséges *előfeltételeket, a szinháznyitási politikai engedély megadásának feltételeit, a külföldi vendégjátékok ügyét, a szinigazgató és az alkalmazottak közötti jogviszonyt.* A mi feladatunk etekintetben egyelőre nem lehet egyéb, minthogy megfelelő anketok tartása és az érvényben levő, *részben törvényen, részben szokásjogon alapuló szabályok összegyüjtése kapcsán megteremtjük az alapot az erkölcsi és anyagi igényt kielégitő törvény megalkotására.*

— A fővárosban mindenesetre *megvan a jószándék* arra, hogy *a szinház-dsungel szövevényében rendet teremtsen* és a magunk részéről etekintetben *már esztendők óta céltudatosan dolgozunk.* Hogy az elmult esztendőben *a szinházak tüzrendészeti vizsgálatát a közmüvelődési ügyosztály hatáskörébe helyezte át a polgármester,* már ezen cél szolgálatába áll, mert a közmüvelődési ügyosztály hatáskörébe tartoznak *egyébként a szinháznyitási politikai engedélyek.* Kétségtelennek látszik, hogy *a megalkotandó uj törvényben a főváros hatósága lesz a centrum, amelyben a fővárosi szinházakat érintő összes problémák egyesittetni fognak.*

Miért nem kap hitelt a kiskereskedelem?

Irta: VAJNA EDE tanácsnok

A Magyar Nemzeti Bank kijelentése szerint a magyar gazdasági helyzetben immár *a javulás jelei* mutatkoznak. amennyiben az ország külkereskedelmi forgalma az 1933. évben 81 millió pengővel aktiv volt és az ipar egyes ágaiban élénkebb tevékenység indult meg, sőt a kereskedelem egyes területein is jelentkezett némi javulás.

E kedvező jelenség-megállapitásokat sajnosan ellensulyozza a Nemzeti Banknak az a jelentése, hogy *a pénzintézeteknek uj hitelnyujtásai az 1933. évben is csak egészen szük keretek között mozogtak.*

Ilyen körülmények között érthető a jogosultsága annak a mozgalomnak, amely *a kiskereskedelem megmentésére hitelakciót kezdeményez,* mert a gazdasági válságnak ezek az elesettjei nem kevésbbé érdemesek a felsegitésre, mint más államfenntartó gazdasági ágazatok katonái, kiknek a megmentése érdekében az államhatalom immár nagyobb áldozatkészséggel megmozdult és amely segitőakcióban a Nemzeti Bank is 175 millió pengő hitel nyujtásával vesz részt.

Kérdés már most, hogy *valóban közérdek-e a kiskereskedelem felsegitése* és hogy a jelenlegi felette sulyos állampénzügyi viszonyok közepette valóban szükséges-e a köz terhére áldozatokat hozni a kiskereskedelem számára, mint amely gazdasági ágazat némelyek nézete szerint tulajdonképpen *nem fejt ki termelő munkát,* tehát nem produktiv gazdasági tényező.

Az utóbb jelzett megállapitások, amelyek sokáig szinte *dogmaszerü jelleggel* szerepeltek a közfelfogás egy részében, ujabban mintha veszitettek volna erejükből még azokban a gazdasági körökben is, ahol pedig eddigelé a kereskedelem áru-értékesitő tevékenysége nem szerepelt a termelő, a produktiv gazdasági élet faktorai között, sőt ahol a kereskedelmet nem ritkán csak árdrágitó tényezőnek mondották, amely ballasztként iktatódik a termelő és a fogyasztó közé.

A legujabb időben ugyanis fölmerült a gondolat, hogy a termelő mezőgazdaságot racionalizálni kell, vagyis az eddigi magárahagyottsága helyett irányitani kell. Ezt az *irányitott gazdálkodást* pedig el kell kezdeni a termelés értékesitésénél. Ilymódon az *irányitott értékesités,* vagyis a kereskedelem szerves részévé lett a termelés munkájának és egyenranguságot nyert a közgazdasági munka egyéb ágazataival.

Ha tehát ezek szerint *a kereskedelemnek termelés kiegészitő jellege most már elismerést nyert a termelő érdekeltség részéről is,* mennyivel inkább tarthat a kereskedelem igényt nemcsak létjogosultságának az elismerésére, de egyben támogatásra és elesettségében való fölsegélyezésre azon tényezők részéről, melyek a kereskedelem életéből, annak tevékenységéből közvetlen hasznot, jövedelmet élveznek, amely tényezők mint közületek eddig is mindig jelentékeny részben a kereskedelem létére épitették föl énjüket, boldogulásukat, kulturális fejlődésüket.

Ami már most a kereskedelemnek azt az ágazatát illeti, amely mint *kiskereskedelem vesz részt a gazdasági munkában,* amely tehát közvetlenül a fogyasztókat szolgálja a működésével, ezt a kereskedelmet nemcsak az általános közgazdaság szempontjából, de különösen még a fogyasztóközönség, sőt szociális érdekek szolgálatában is szükséges elbirálni és a köz védelmében kezelni.

A fogyasztóközönség szükségleteit elsősorban a *kiskereskedelem elégiti ki.* Amilyen tehát ennek a helyzete, olyan a fogyasztóközönség sorsa is. *Az üzleti tőke hiányát nemcsak a kiskereskedő, de a fogyasztó is megsinyli.* A pusztán áruhitellel tengődő kiskereskedő nem ott és nem ugy vásárolhat, ahol és ahogyan az a legelőnyösebb, a piaci konjunkturák előnyeit sem biztosithatja vevői számára, mert maga sem élvezője azoknak. Az ilyen *páriája a szakmájának tehát nemcsak önmagáért, de a fogyasztóközönség miatt is támogatást és segitséget érdemel.*

És ezen fogyasztói közérdeken kivül szocjális okokból is szükséges a *kiskereskedelem alátámasztása.* Ugyanis a válságos viszonyok összes hajótöröttjei, a munkanélküliek, a hadirokkantak és hadiözvegyek elsősorban rendszerint a kiskereskedelem terénumára menekülnek, itt próbálkoznak ujból talpraállni és ismét hasznos tagjaivá lenni a társadalomnak. Ezért van az, hogy *a kiskereskedelem státusza fluktuál a legváltozatosabban,* ez a státusz, ennek a létszáma alakul a legkevésbbé a piac igényeivel arányosan és ezért szenvednek ennek a státusznak az állandó jellegü egyedei a legjobban a mai válságos viszonyok közepette jelentkező nagyszámu alkalmi vállalkozó kétségbeesett próbálgatásaitól.

Ilyen körülmények között a kiskereskedelem helyzetének a kérdése nemcsak a kereskedelemnek a szükebb ügye, *hanem vitális ügye a fogyasztó érdekeltségnek is,* sőt közelről érinti a termelés érdekeit is. A közgazdasági élet helyes harmóniája szempontjából kell tehát méltányolni azt a törekvést, amely szerint *a kiskereskedelem a mai bénultságából, a tőkehiány okozta kényszerü tétlenségéből kiemelkedjék,* mert az ennek nyomán várható üzleti élénkség a fogyasztók széles körében is kedvező, előnyös hatást fog eredményezni és hozzájárul ahhoz a megmozduláshoz, amely a gazdasági élet fellendüléséhez vezet.

A kiskereskedelem hiteltámogatása tehát nem csupán egyszerü segélyező akció, hanem hasznos és szükségszerü gazdasági beruházás, amelynek áldozatos része bőségesen megtérül előnyös közgazdasági hatásában és közérdekü eredményeiben.

Ha pedig szem előtt tartjuk azt a körülményt is, hogy *a kiskereskedelemnek üzleti hitellel való támogatása a kispolgári exisztenciáknak tizezreit erősitené és megtartaná hasznos alanyaiként a polgári társadalomnak és aktiv adófizetőként az államkincstár számára,* ugy a magasabb állam-raison érdeke fokozottabb mértékben megkivánja azt, hogy *a kiskereskedelem hitel-támogató akciója mielőbb és minél nagyobb mértékben megtörténjék.* Ezt várja joggal a kiskereskedelem exisztenciális érdeke és hasznos polgári mivolta, ezt követeli a fogyasztók helyzete és igénye és ezt az akciót teszi szükségessé az állam biztonságát erősitő kispolgári társadalom életérdeke.

PÁRTÉLET

Verebély ünneplése a Ferencvárosban

Bednárz nagy beszéde

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Ferencvárosi Keresztény Községi Párt* csütörtök este megtartott pártösszejövetelén *Verebély* Jenő dr. pártelnök meleg szavakkal köszöntötte a körükben megjelent *Bednárz* Róbert pápai prelátust. Üdvözlő beszédében kiemelte a *pártszervezetnek a központhoz való szoros kapcsolatát,* melyet a jövőben még jobban kimélyiteni kiván.

Bednárz Róbert, a Keresztény Községi Párt ügyvezető alelnöke hatalmas beszédben rámutatott a mai tarthatatlan állapotokra. Élesen tiltakozott a *főváros autonómiájának tervezett megcsonkitása ellen.* Helytelen pénzügyi politika az, hogy *az állam jövedelmét a tisztviselők fizetésének csökkentésével akarja növelni.* A köztisztviselő elkölti a fizetését, tehát a pénz az iparosság és kereskedők utján tovább forog, mintegy *egészséges vérkeringés és végül adók formájában visszatér az állampénztárba.* Ha a tisztviselők fizetését tovább is lenyirják, akkor megszünik ez az egészséges vérkeringés, de megszünnek az állam jövedelmei is.

A kereszténypárt — folytatta *Bednárz* — a legélesebb harcot folytatja *az autonómia érdekében,* de különös sulyt helyez arra is, hogy *a fiatalság elhelyezkedésének kérdését mielőbb kedvezően oldja meg.* Megköszönte *Verebély* Jenőnek a meleg fogadtatást és rámutatott arra, hogy *Verebély Jenő méltó utóda Buday Dezsőnek,* mert ugyanolyan fanatikusa a tiszta, meg nem alkuvó keresztény politikának, mint nagynevü elődje volt. *Verebély* Jenő méltó a párt és a választók bizalmára, amit a legjobban az bizonyit, hogy a *központi párt őt alelnökévé választotta meg.*

Bednárz Róbert beszédét a termeket zsufolásig megtöltő közönség hosszantartó tapsszal és éljenzéssel köszönte meg.

*

Ankét a családi nevelés válságáról. A Keresztény Tanügyi Bizottság febr. 26-án hétfőn d. u. 5 órakor IV. ker. Városház-u. 10. sz. félemeleten levő helyiségében *Bednárz* Róbert prelátus elnökletével ankétot kezd a családi nevelés válságáról. A bevezető előadást *Tamás* Viktor főgimnáziumi igazgató mondja. Érdeklődőket szivesen fogadnak. Belépődij nincs.

*

Előadás a Saskörben. A Saskörben most szervezett előadássorozatok legutóbbi müsorán vitéz *Horváth* Béla dr. székesfővárosi tanácsjegyző *A mai Törökország* cimen számolt be vetitettképes előadás keretében törökországi élményeiről. A nagyszámu hallgatóság előtt a mindvégig élvezetes előadást *Nagy* Ferenc vezette be és *Altorjay* Sándor dr. köszönte meg, majd Nagy Ferenc agilitását emelte ki, aki erős kézzel tartja kezében az evezőlapátot, hogy mindnyájunkat biztos szirt felé vezessen.

Rózsavölgyi Antal temetése. *Rózsavölgyi* Antal nyug. elöljárót, a kerületi elöljárók értekezletének egykori elnökét e hó 16-án impozáns részvét mellett helyezték örök nyugalomra a Kerepesi-ut melletti temető halottasházából. Temetésén a kerületi elöljárói kar, továbbá a főváros közönsége és polgármestere nevében *Spannberger* Alajos dr. tanácsnok, I. kerületi elöljáró mondott gyászbeszédet. Régi kartársai és barátai nevében *Bárczy* István dr. nyug. igazságügyminiszter, a székesfőváros volt polgármestere, mondott utolsó Istenhozzádot *Rózsavölgyi* Antalnak.

80,000.000 tantusz

A Beszkárt forgalma 1933-ban — Olcsóbb lesz a fogaskerekü

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Mialatt a képviselőházban folyó vita a fővárosi reformtörvényjavaslat felett eltereli a figyelmet a városháza folyó ügyeiről, a közlekedési ügyosztályban *Bódy* László dr. tanácsnok irányitása mellett nagy és nehéz munka folyik. *A főváros nagy közlekedéspolitikai problémáit készitj elő Bódy tanácsnok ügyosztálya,* hogy azokkal, amint erre a politikai helyzet csillapulta kapcsán lehetőség nyilik, az autonómia fóruma elé lépjen. A főváros közlekedési szakbizottságát a jövő hétre ülésre hivta össze *Kozma* Jenő dr., a szakbizottság elnöke. Az ülés napirendjének legfontosabb pontja: *a svábhegyi fogaskerekü tarifájának leszállitása.* A mostani egy pengő négy filléres árról hetven fillérre csökken a fogaskerekü menetdija, a csökkenés tehát *közel negyven százalékos.* A Beszkárt vezetősége reméli, hogy a fogaskerekü tarifájának *ilyen jelentékeny olcsóbbitása,* amelyet esztendők óta kér a svábhegyi ingatlantulajdonosok érdekeltsége, *jelentékenyen fokozni fogja a forgalmat.*

Most készült el a *Beszkárt statisztikája az elmult esztendő forgalmáról.* Ez az első hivatalos statisztikai kimutatás, amelyből kitünnek *a kisszakasz-rendszer eddigi eredményei is.* Az összeállitás szerint a Beszkárt az elmult esztendőben táskajeggyel 167,443.583 személyt szállitott, szemben az 1932-ben szállitott 204,353.369 személlyel. Kisszakasz-jegy az elmult esztendő azon hat hónapjában, amig a kisszakaszjegy-rendszer érvényben volt, *80 millió fogyott el.* A fővárosi közlekedési vállalatok összes bevétele az elmult esztendőben 51,787.842 pengő volt, szemben az 1932-es év 54,999.500 pengőjével (ezekben az összegekben a hegypálya, a svábhegyi vaspálya, az Autóbuszüzem, a Park és a csavargőzösök is szerepelnek.

Az *Autóbuszüzem* az elmult esztendőben 21,229.731 személyt szállitott, mig 1932-ben 22,004.902 személyt. Az Autóbuszüzem bevétele 1933-ban 6.084.394 pengő volt, 1932-ben viszont 6,293.020 pengő.

GAZDASÁGI ÉLET

Lesz-e fővárosi pavillon a Nemzetközi Vásáron?

Babarczy főjegyző nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Serényen folynak *a május első péntekjén* megnyiló Nemzetközi Vásár előkészületei, a jelentkezett kiállitók száma máris *jóval meghaladja az ezret.* A vásár vezetősége, illetőleg a Kereskedelmi és Iparkamara az elmult napokban azzal az előterjesztéssel fordult a polgármesterhez, hogy *a főváros külön pavillonban állitsa ki a háboru és forradalmak óta letelt tizenöt esztendő fővárosi alkotásait.* A Nemzetközi Vásár vezetőségének ezen kérelmét illetően

báró Babarczy István dr.

tanácsi főjegyző a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A magam részéről *legmelegebben támogatom* a Nemzetközi Vásár vezetőségének *okos és érdekes elgondolását* arra vonatkozóan, hogy a legutóbbi tizenöt esztendő eredményeit külön pavillonban mutassa be a főváros vezetősége a vásár *évente öt-hatszázezer főre rugó látogatójának.* A polgármester ur intézkedésére *köriratot intéztem* a főváros ügyosztályaihoz, intézményeihez és az üzemekhez, felszólitván őket arra, hogy *záros határidőn belül* jelentsék be, melyek azok az alkotások, amelyek a *főváros esetleg létesitendő kiállitási pavillonjában érdeklődésre tarthatnának számot,* és a kiállitás pénzügyi fedezetét illetően *melyek a lehetőségek.*

— Egyes ügyosztályok és intézmények jelentései — mondotta *Babarczy* báró — *már beérkeztek* és ezekből megállapithatom, hogy *valóban impozáns pavillont tudna a főváros a Nemzetközi Vásáron felállitani.* Egyetlen nehézség van csupán: *az anyagi fedezet.* A főváros mai rossz gazdasági helyzetében *minden fillérre vigyáznunk kell,* kétségtelen pedig, hogy a fővárosi külön pavillon felállitása *sulyos pénzekbe* kerül. Reménylem azonban, hogy *ezeket a pénzügyi nehézségeket sikerül eloszlatni,* amikor is *valóban impozáns része lesz a főváros kiállitása az ezévi Nemzetközi Vásárnak.*

Páratlan érdeklődés az utépitési ügyosztály nagy karbantartási versenytárgyalása iránt

A nagyvállalatok indokolatlan konkurrenciát támasztanak a kisipar párezer pengős munkálataival szemben — Olaj-kartel nincs, mégis magasabbak lesznek a pályázati árak a tavalyinál

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály hatáskörében kiirt karbantartási munkálatok versenytárgyalási határideje *a jövő hét első napjaiban* jár le. A portalanitási munkálatok határideje a *jövő hét szerdája,* az aszfaltozási és a kövező munkák terminusa pedig *hétfőn délelőtt fél tiz óra.*

Az ut- és csatornaépitési versenytárgyalások a szakmabeli érdekeltségek *hihetetlen nagy érdeklődése mellett fognak lefolyni.* Az általános közmunka-hiány azokat a nagyobb cégeket is sorompóba szólitja a kövezet és aszfalt karbantartási munkálatoknál, amelyek *eddig méltóságukon alólinak tartották,* hogy az efajta *kis halakra* vadásszanak. Az *az általánossá lett szokás,* hogy milliós részvénytársaságok konkurrenseivé szegődnek a kisiparosoknak, pár ezer pengős vállalati munkáknál, *fokozott mértékben érvényesül* az ut- és csatornaépitési ügyosztály javitási munkálatainál is.

Az *olajjal való portalanitás* pályázatát illetően az a helyzet, hogy, amint az elmult években sem volt, *az idén sem lesz kartel,* bizonyosra vehető azonban, hogy a kincstári részesedés és egyes speciális adóterhek emelkedése következtében *a tavaly elért árnál magasabbra van kilátás.* A magasabb árat, értesülésünk szerint a *közterhek emelkedésén* felül előidézi a versenytárgyalási hirdetmény *egyik-másik speciális kikötése,* amelyek alkalmasak arra, hogy *oktalan drágulást idézzenek elő,* amiből végeredményben sem a vállalkozók, sem a főváros közönsége számára *semmiféle haszon nem származik.*

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Hajnal Imre
okl. mérnök,
kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38—6—93

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenféle ruháknak
FÉNYTELENITÉSÉT
egy évi jótállással vállalja. Vidékre is szállit
Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18.
Tel: 52-0-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 36.
Belvárosi Kávéház mellett

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919 12.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30—3—85

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

Azt higyje, amit lát!
A fényteljesitmény mértéke a lumen.
Ha gazdaságos fényerős világitást akar, csak lumenjelzésü izzólámpát fogadjon el.
TUNGSRAM

Uj kiirások:

40.000 drb **bazalt** ¹/₄-es kockakő, 40.000 drb **bazalt fejkő,** 20.000 darab **bazalt nyers fejkő,** 40.000 darab **bazalt nyers vékony fejkő,** 2500 tonna **bazalt kiskő,** 400 tonna **bazalt nyers kiskő,** 25.000 darab **trahit gyalogutkő,** 25.000 darab **trahit (andezit) fejkő,** 3000 fm **trahit (andezit) hasitott szegélykő,** 2000 drb **trahit (andezit) metszett szegélykő,** 5000 m³ **bazalt zuzottkő,** 6000 m³ **trahit (andezit) zuzottkő,** 1000 m³ **zuzott mészkő,** 1000 m³ **mészkő vagy trahit alapzati kő,** 2000 m³ **trahit (andezit) zuzalék** és 8000 m³ **dunakavics** szállitására a székesfőváros **utkarbantartási munkáihoz.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfő) délelőtt ¹/₂10 óra.

Aszfaltjavitási és kisebb **uj aszfaltozó munkákra.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfőn) délelőtt ¹/₂10 óra.

Kövezetjavitási és kisebb **uj kövező munkákra.** Határidő: 1934. évi február hó 26-án (hétfőn) délelőtt ¹/₂10 óra.

Kézi nyirfaseprők szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi február hó 27-én (kedden) d. e. ¹/₂11 ó.

Seprőhengerek készitésére és szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi február hó 27-én (kedden) d. e. ¹/₂11 ó,

Portalanitási munkálatokra a főváros mintegy 700.000 m² makadám ut területe részére. Határidő: 1934. évi február hó 28-án (szerdán) d. e. ¹/₂11 óra.

Vasnyomócső készitésére és elhelyezésére az I. ker. Kelenföldön létesitendő szennyviz-átemelőtelep részére. Határidő: 1934. évi március hó 19-én, hétfőn délelőtt 9 óra.

Utburkolatbontási, csőárokásási és utburkolathelyreállitási munkákra a Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére. Határidő: 1934. évi április hó 4-én, délelőtt 10 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 9. szám

Budapest, 1934 március 3

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Ilovszky

Az Uj Budapest második oldalán, amely Ilovszky János közismert rovatának, a tanácstagi naplónak van fenntartva, ezen a héten egy jubiláris számot lát bekarikázva az olvasó. Ötvenedik naplójegyzetét irta meg ez alkalommal a kitünő Ilovszky János, talán az utolsót, hiszen a képviselőház reformtörvény-vitájában már kongatják a halálharangot a törvényhatósági tanács felett. A törvényhatósági tanáccsal megszünik az Egy tanácstag naplója is, a jövőben Ilovszky kedves, finom és derüs irásai más cim alatt fognak az Uj Budapest olvasóközönsége elé kerülni.

Amikor a magunk bensőséges házi ünnepségét üljük, engedtessék meg nekünk, hogy Ilovszky Jánost ezen a helyen, a lap élén, köszöntsük az ötvenedik napló alkalmából. Nem magunkat kivánjuk ünnepelni, személyileg a lehető legszerényebbek vagyunk. Egyetlen célunk és egyetlen jutalmunk, hogy a keresztény fővárost szolgáljuk, melynek jegyében és zászlója alatt tér vissza immár tizenkét esztendeje hétről-hétre az olvasó asztalára a nevében is megujhodást jelentő városházi hetilap: az Uj Budapest. Rá kell mutatnunk azonban arra is, hogy nemcsak az ujságirói munka különböző alkotásai: a publicisztika, a riportázs, a városházi hirek friss és gyors közvetitései kitünő tulajdonságai lapunknak, hanem azok az időnkénti megnyilatkozások is, amelyek Ilovszky laikus, de sok vérbeli irót és ujságirót tulszárnyaló tollából napfényes, bölcs és lehiggadt vetületét mutatják egy okos, józan, kiegyensulyozott emberi léleknek.

Az a tiz és egynéhány esztendő, mióta Ilovszky a közélet fórumán feltünt, az ő energiáját, agilitását illetően eredményekben zsufoltan gazdag. Akár azt dicsérjük, hogyan fejlesztette naggyá a Kisipari Hitelintézetet, akár a Népszinházi Nyugdijintézet uj életre lenditése kapcsán az elaggott szinészek iránti jó szivét méltatjuk, akár az ő tetterős harcait emlitjük a Balaton érdekében, vagy legujabb müködési terének, a Baross Szövetség elnöki pozíciójának sokoldalu feladatait tárjuk az olvasó elé, mindenütt azt látjuk, hogy egész ember Ilovszky János, aki messze tulmenően polgári kötelezettségein, egy ma már szokatlan, reális életünkben apostolinak tetsző lelkesedéssel áll élére minden nemes és szép akciónak, puritán egyszerüséggel, korrekt tisztességgel, fáradhatatlan munkabirással és töretlen energiával harcolva a harcot, még innen élte delelőjén, még szebb, még nagyobb feladatokra hivatottan!

Annak a mozaiklapnak, amely az ő százrétü müködéséből egy nemesveretü egyéniség képét revelálja a keresztény Budapest elé, kicsiny, de nem értéktelen kövecskéje az ötvenedik napló, amelynek megjelenése alkalmából mindezeket szükségesnek tartottuk elmondani. Talpig férfi: ez a legrövidebb megállapitás Ilovszkyra, ha őt tacitusi módon kevés szóval, de pregnánsan akarjuk jellemezni. A forradalmak idején tántorithatatlan hüségü katona a legelső sorban, a békének csufolt nagy gazdasági és politikai háboruban pedig szélsőségektől mentes, erős jellemü hőse a mindennapi munkának. A tiszta és tisztes polgár-ideál: Ilovszky János!

Huszár Aladár főpolgármester a városházi közélet tisztaságáért

Nem érünk rá kegyelmi tényeket gyakorolni, van elég tisztességes emberünk! — mondja a főpolgármester — Szigoru belső takarékossági intézkedésekkel ötmillió pengővel csökken a főváros ezévi költségvetési deficitje — A három nagy közmunka: a Tabán, az Erzsébet-Sugárut és a Rudas reuma-kórháza a közeli megvalósulás stádiumában

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A városházi élet minden frontján *egymást követték ezen a héten az izgalmas események.* A képviselőházban *nem csökkenő intenzitással* folyik az elmult héten megkezdődött vita a fővárosi reformtörvény felett. Viharos ülése volt a mult szombaton a *főváros törvényhatósági bizottságának*, amely *Csilléry* András és társai kezdeményezésére rendkivüli ülésre jött össze az ismeretes szovjet-egyezmény ügyében, nem kevésbbé zajos volt *a törvényhatósági tanács hétfői ülése*, amelynek napirend előtti vitájában *ismét szóbakerültek a szombati rendkivüli közgyülés eseményei.* Mint *váratlan bomba* csapott a városházi közéletbe azoknak *a visszaéléseknek a hire*, amely szerint a józsefvárosi kerületi előljáróságon *olyan visszaélések* történtek, amelyek *Gömöry* Albert dr. előljáró nyugdijazását, nemkülönben *az előljárósági személyzet jelentékeny részének kicserélését* tették szükségessé. Az aktuális városházi eseményekről az *Uj Budapest* munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott

Huszár Aladár

főpolgármesterrel, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Ami az annyi port felvert VIII. kerületi előljáróságon történt dolgokat illeti, *álláspontom rövid, határozott és preciz:*

Mindenkinek pusztulnia kell a közéletből és a városházi hivatalokból, aki nem kizárólagosan a köztekinteteket tartja szem előtt, akinek üzleti szempontjai, visszaélései, panamái vannak!

A legszigorubb álláspontot foglalom el *a szóbanforgó előljárósági visszaélések ügyében.*

Távoznia kell a hivatali bürókból, aki nem odavaló, aki bármelyik módon megsérti a közszolgálat érdekeit.

Ezekben a viharos időkben, amikor *duplán érzékeny a közhangulat*, nem érünk rá *kegyelmi tényeket* gyakorolni és nincs módunkban *elsiklani az események fölött. Van elég emberünk, tisztességes, becsületes és megbizható, akikkel a megüresült pozíciók azonnal betölthetők!*

— Mindenesetre szükségesnek tartom — folytatta a főpolgármester — a negyvenesztendős előljárósági törvény módositását,

az előljárósági törvény elavult intézkedéseinek a modern élethez való alkalmazását.

Kétségtelen, ezen *a téren sok a tennivaló*, főleg atekintetben, hogy

meg kell szervezni az előljáróságok megfelelő központi ellenőrzését.

Esetleg *a Bárczy-féle metódus* szerint, amikor is tudvalevően *központi szigoru ellenőrzés alatt állott az előljáróságok müködése*, esetleg más módon, de minden körülmények között olyan módon, hogy *visszaélések ne fordulhassanak elő.* Addig is, amig ebben az irányban megtörténik a megfelelő törvényhozási intézkedés, lesz gondom arra, hogy *a most érvényben levő törvény keretei között is fokozottabb ellenőrzés alá kerüljön az előljáróságok müködése.*

Következő kérdésünk az volt *Huszár* főpolgármesterhez, hogy a *most folyó országgyülési vita mennyiben befolyásolja a fővárosi költségvetés jóváhagyását és a jóváhagyás késlekedése nem okoz-e fennakadást a fővárosi háztartás vitelében?*

— Ami a fővárosi költségvetés jóváhagyását illeti — hangzott a főpolgármester felelete — erre vonatkozóan az illetékes tényezők álláspontja az, hogy

amig az uj fővárosi reformtörvény életbe nem lép, nem fog megtörténni a miniszteriális jóváhagyás sem, mert a minisztérium természetszerüen nem kiván prejudikálni az uj törvény errevonatkozó esetleges rendelkezéseinek.

A fővárosi adminisztráció saját hatáskörében *mindent megtett arra vonatkozóan*, hogy a fővárosi költségvetés jóváhagyásának késlekedése következtében ne legyen semminemü fennakadás, sőt a polgármester ur arra vonatkozóan is intézkedett, hogy *az átmeneti idő alatt is a költségvetési előirányzaton tulmenően takarékoskodjon a főváros.* Ezt a célt szolgálja a polgármester azon ismeretes intézkedése, amely szerint a folyó esztendei költségelőirányzatból *tiz százalékot zárolnak*, ezen felül is a csoportvezető alpolgármester ur az egyes ügyosztályt vezető tanácsnokokat utasitotta arra, hogy *a tiz százalékos zároláson tulmenően is lehetőség szerint minden kiadási tételt csökkentsenek.* Megvan minden reményem arra, hogy

ilymódon sikerülni fog a költségvetési előirányzat deficitjéből jelentékeny összeget megspórolni.

Számitásom szerint *ötmillióra rug az az összeg*, amellyel a folyó esztendő költségvetési hiánya a fentjelzett módon csökkenthető lesz. A legfontosabb szempont mindenesetre

a főváros fizetőképességének teljes mértékben történő megóvása.

Ezt a célt szolgálja a fővárosi költségvetés kapcsán végrehajtott *számos takarékossági intézkedés* és nézetem szerint ezen cél szolgálatába kell állania a most tárgyalás alatt levő reformtörvény alapján kibocsátandó *belügyminiszteri tervezetnek is.*

Megkérdeztük végezetül *Huszár* főpolgármestert, hogy a főváros körül kavargó politikai események *nem hátráltatják-e a tavaszi közmunkák megindítását.*

— Minden erőmmel azon vagyok — fejezte be nyilatkozatát a főpolgármester — hogy

az adott lehetőségek között előmozditsam a tavaszi közmunkák minél előbb való megindítását.

A költségvetési fedezettel biró közmunkák folyamatban vannak, e tekintetben jelen alkalommal csak az *ut- és csatornaépitési ügyosztály által kiirt nagy karbantartási versenytárgyalásokra utalok.* Ami a nagy városépitési közmunkát illeti, az *Erzsébet-Sugárut* megnyitásának előkészületei a legjobb stádiumban vannak, meggyőződésem, hogy

az általános adómentesség megszünése kapcsán a magántőke speciális üzletet fog találni a Sugárut kiépitésében.

A Tabánt illetően az a helyzet, hogy a városrendezési ügyosztály a beérkezett pályamüvek alapján *most készíti a kiviteli tervet*, amely rövidesen az autonómia fórumai elé kerül.

Az Ipari Munkaszervező Intézet hatmillió pengője erre a célra kölcsönképpen változatlanul rendelkezésre áll.

Ami pedig a *Rudas ügyét* illeti, a Közmunkák Tanácsának ismeretes tiltakozó határozata kapcsán már készíti a főváros az uj épitési tervet, amely a kazánház lebontása kapcsán annyira kiszélesiti a szálló és a hegy közötti utat, hogy *a felső rakpart csendje a betegek érdekében biztositható lesz.* A kereskedelemügyi miniszter a legmelegebb érdeklődéssel viseltetik a Rudas reuma-kórházának felépitése iránt,

az ő expeditiv ereje kétségtelenül biztositani fogja, hogy e tekintetben szintén rövidesen meg legyen az a döntés,

amelynek kapcsán a rendelkezésre álló kölcsöntőkével *ez a jelentős közmunkát reprezentáló épitkezés is mielőbb megindulhasson.*

Az aktuális városházi eseményekről ezeket az értékes és általános érdeklődésre számot tartó nyilatkozatokat tette *Huszár* főpolgármester az *Uj Budapest* munkatársának. Kétségtelennek látszik, hogy

a főpolgármester komoly és alkotni tudó energiája, kiváló képességei, nemes és korrekt uri magyarsága

ma már párttekintetektől függetlenül *minden vonalon tekintélyt és elismerést biztositottak számára, amelyet muló politikai incidensek nem tudnak megzavarni.* A főpolgármester nobilis egyénisége, egyesülve *Sipőcz* polgármester közismert értékes tulajdonságaival, *záloga a városházi közélet és a fővárosi hivatalok tisztaságának* és aminek ez a két körülmény fontos tényezője: *Budapest jövőjének is!*

Két nagy siker:
Dr. Praetorius
Helyet az ifjuságnak!
Belvárosi Szinház

Alapitva 1892 Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ
ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

EGY TANÁCSTAG NAPLÓJÁBÓL

50

Az ötvenedik napló

Irja: Novszky János

Ötvenedik napló... Ötven oly irányu cikk, amelyekben a gondolatok, ötletek, javaslatok, megfigyelések mind a fővárossal voltak kapcsolatosak. Budapesttel, amelyet annyira szeretünk s amelynek hüséges polgárai vagyunk.

Sok ötlet, amelyet e rovatban felvetettem, részben vagy egészben megvalósult, és sok felett elfutott az idő...

*

...Mikor is irtam az első naplót? Vagy két éve... Igen, körülbelül két esztendeje és mi minden történt e rövid idő alatt...? A hajunk fehérebb lett, az emberi sziv keményebb, a magyar sors nehezebb és a főváros épp most vivja az autonómiája érdekében kemény és küzdelmes harcát. -

*

...A két év alatt tanácsnokok, előljárók cserélődtek, Ripka helyébe Huszár Aladár jött és hányszor gyulladtak ki a tanács és a közgyülési terem villanyégői, hogy levilágitsanak a karosszékekre, vagy a padmezők soraira, amelyekből hol viharban, hol derültség közben védték, támadták költségvetési és egyéb vitákban egymást, vagy a pártokat, a szónokok.

*

Két év alatt politikai barátok ellenfelekké, ellenfelek barátokká váltak.

Csoda-kaleidoszkop: s mindez ily rövid idő alatt. A természet mindössze harmadszor fordul azóta tavaszba, — mig a volt barátok közé talán örök időkre közéékelődött az engesztelhetetlen télnek minden fagyossága.

Ez az élet és ilyen a politika!

*

E naplórovattal kapcsolatban egyre különösen büszke vagyok.

E rovaton át is összébb hoztam a nemzeti gondolat alapján álló tisztviselőket, az azonos felfogásu kereskedőket, iparosokat. És e közeledés létrehozása mindkét társadalmi réteg együtt való küzdését is eredményül jegyzi fel. Oly harcokban, amelyek ugyan közvetlenül a tisztviselők körül hullámzottak, de a szenvedő alanyai az iparosok és a kereskedők is.

*

A front egységének hatása — és ez az, amire büszke vagyok — kiterjedt a magyar iparcikkek fokozottabb vásárlására, pártolására, amelyet a Baross-Szövetség oly eredményesen munkál. Ez az akció sok-sok kézből nem engedi kivenni a szerszámot és igy csökkenti a nehéz viszonyok szülte könnypatakot, amelynek duzzadását apasztania ma minden magyar embernek elsősorban kötelessége.

*

A hét derekán irom ezeket a sorokat, amikor a sajtó a VIII. kerületi szegénysegélyezésből kiutalt illetéktelen összegek körüli botrányt teregeti ki.

Magával az üggyel nem foglalkozom, azzal igen helyesen az egész polgári társadalmat és a fővárosi tisztviselői kar nagy egyetemét megnyugtatólag, erős kézzel foglalkozik a polgármester. Mert bármily sulyos ez az ügy, nem szabad az általános gyanu és bizalmatlanság felkerekedésének tápot adni, — erre nem adott okot soha a fővárosi tisztviselői kar.

De foglalkozom most is azzal, amit évek óta hangoztatok e rovatban, hogy ha a jövedelmeket folyton redukálják, oly állapotok következhetnek be, amelyek lezüllesztik az erkölcsöt, aláássák a tisztviselői kar ellenállóképességét és oly bünök áradatának zsilipjeit nyitják meg, amelyekről a közelmultban sejtelmünk sem volt, vagy amelyeknek lehetősége adva sem volt.

A józan és helytálló pénzügyi intézkedések, valamint az erős kéz óvjanak meg bennünket a balkanizálódástól: mert akkor oda a jövönk, oda az ország tekintélye!

Racionalizálják a müszaki közigazgatást

Felkay főjegyző uj megbizatása

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Régi panasz, hogy a főváros müszaki közigazgatása *mai formájában nem felel meg az élet követelményeinek:* szétterjedt és az egyes jogi és egyéb hivatali ágazatok között központi ellenőrzés nélkül történik a főváros müszaki jellegü dolgainak intézése. *Felkay* Ferenc dr. tanácsi főjegyző, akit a polgármester tudvalevőleg a fővárosi közigazgatás egyszerüsitésének előkészitésével bizott meg, előterjesztésben közölte a polgármesterrel, hogy a racionalizálási munkájának keretében *a főváros müszaki közigazgatásával foglalkozik* oly célból, hogy az a közönség indokolt kivánságának figyelembevételével a közérdekek megóvása mellett az élet követelményeinek megfelelően egyszerüsittessék.

Felkay főjegyző előterjesztésében közölte a polgármesterrel, hogy *ugy a központi, mint a kerületi müszaki közigazgatást egységesen kivánja vizsgálat alá venni,* amelynek során először pontos adatfelvételt gyüjt a müszaki közigazgatás jelenlegi menetéről, majd megfelelő javaslatokat fog előterjeszteni a főváros müszaki közigazgatásának egyszerüsitésére és észszerüsitésére.

A polgármester most megfelelő müszaki személyzetet is rendelt *Felkay* főjegyző mellé, akik, élükön *Krencsey* Géza müszaki főtanácsossal, müszaki szaktudásukkal lesznek segitségére *Felkay* főjegyzőnek nagy munkájában.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TARSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

VÁROSHÁZI NOTESZ

AZ ORVOSI ÉS BARÁTI JELENTÉSEK Wolff Károly állapotáról egyre megnyugtatóbbak. A sashegyi villa egyik legcsöndesebb szobájában fekszik a beteg, akivel kapcsolatban — ezt most már nyugodtan meg lehet állapitani — nagyobb volt az ijedelem, mint a tényleges baj. Nincs egyébről szó, mint hogy Wolff Károlyt, aki idegei és érzései teljes sulyával dobja bele magát a politikai és közéleti problémákba, megviselte az a felfokozott közéleti tevékenység, aminek a legutóbbi hetekben kénytelen volt részese lenni. A képviselőház egyesitett bizottságainak permanens ülésezése, a törvényhatósági tanács ülései, a pártértekezleteken és különféle politikai üléseken és vacsorákon való részvétel még az ő kitünő szervezetét is annyira próbára tette, hogy a visszahatás nem maradhatott el.

Szükebb környezetének tagjai, akiknek sikerült néhány percre betegszobájába bejutniok, örömmel ujságolják, hogy az apró kis torokmütétet tökéletesen kiheverte a beteg, láza nincsen és csupán a tulzott orvosi elővigyázat az, ami még ágyban tartja. Minden remény megvan arra, hogy az első tavaszi napsugár már villája kertjébe is kicsalja a lábbadozót, akinek betegágyát a keresztény Budapest rajongó szeretete fonja körül.

*

KÁNIKULAI NAPOKON SZOKOTT TÖRTÉNNI, hogy egyik óráról a másikra feketén borul be az ég, a madarak ijedten keresnek menedéket a viharelőtti csendben, magasra ugrik a barométer, mindenki fedél alá igyekszik bujni, a fáradtszürkeségben azt lehet hinni, hogy itt a világ vége! Ilyen itéletidő uralkodik most a városházán. Villámok következnek villámokra, dörög az ég és dörögnek a szónokok, a végletekig feszült atmoszférában mindenki remegve várja, mikor következik be a szörnyü detonáció, amely után elsülyed a világ...

Mindenki ideges, betegesen tulérzékeny, kész támadni és készen a védekezésre. A törvényhatósági tanács hétfői ülése vigasztalan képét mutatta ennek a tulfütött atmoszférának. Rövid és éles felcsattanások, amelyeket nem egyszer egy-egy erélyes ökölcsapás az asztalra egészit ki, kipirult arcok, lázasan égő szemek: ezek a külsőségei a törvényhatósági tanács üléseinek, amelyekről sohasem tudni, hogy melyik az utolsó...

*

MERT, HOGY AZ UTOLSÓK közül való volt a hétfői tanácsülés is, az kétségtelen. Maholnap bevonulnak a fotografusok arra a bizonyos legutolsó ülésre, hogy a modern riportázs szabályai szerint megörökitsék a sajtó és egy kissé a város története számára is a törvényhatósági tanácsot, az autonómia őrködő vezérkarát a főváros adminisztrációja felett, amelyet, miképpen egyetlen tollvonással hozott létre Scitovszky Béla, ugyancsak egyetlen tollvonással töröl el a föld színéről Keresztes-Fischer Ferenc...

*

NEM FELEL AZ ÖTSZÁZHATVANNYOLCAS — ÖTVENNÉGYES TELEFON: Joanovich Pál nyugalmazott államtitkár lakásának hivószáma. Mindannyiunk szeretett Pali bácsija az egyik budai szanatórium kórágyán viaskodik a nagy kaszással, az alattomos kórral, amely legutóbbi balatonfüredi tartózkodása során támadta meg a csudálatosan életerős szervezetet, amely most talán utolsó, hatalmas küzdelmét vivja!

A nagybeteg Pali bácsi Vera leánya állandóan ott tartózkodik a betegágynál, átvirrasztja az éjszakákat, hogy vigyázzon édesapjának az eszméletlenséggel határos lázas aluvására. Szenvedései szomoru idején sok-sok barátja látogatja őt meg, küld neki virágot, érdeklődik állapota iránt, hiszen Pali bácsi azok közé tartozik, akit mindannyian szivünkbe zártunk, az ő bájos, nemes, uri egyénisége végtelenül, fájdalmasan drága mindannyiunk számára...

*

AZ INFLUENZA, amely ilyenkor, tavasz kezdetén, ujult erővel dönti ágyba az embereket, már megkezdte hadjáratát a városházán is. A hét elején Sipőcz polgármester betegedett meg, orvosa, Ritoók professzor, pár napig eltiltotta őt a hivatali munkától. Magas lázzal fekszik lakásán Király Kálmán tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője is. Némethy Károly tanácsnok viszont, aki Olaszországban szerzett erős meghülést, már felgyógyult és átvette hivatala vezetését.

*

TELJES ERŐVEL FOLYIK A NÉVMAGYAROSITÁSI AKCIÓ, a sablonos elintézések után már egynéhány olyan belügyminiszteri leirat is megérkezett, amelyekben régies hangzásu és ipszilonos nevekre engedélyez magyarositást a belügyminiszter, Szlovák Pál dr. tanácsnok, a közjogi és illetőségi ügyosztály érdemes vezetője, valamint testvére, Szlovák Lajos dr., az államrendőrség budapesti főkapitányságánál szolgálatot teljesitő rendőrkapitány családi nevüket Szepesváry-ra változtatták.

Spannberger Alajos dr. kerületi tanácsnok, a lágymányosi előljáróság vezetője, Duday-ra változtatta nevét a belügyminiszter különleges engedélyével.

Matinszóka József számvevőségi főtiszt, a számvevőség cessziós osztályának vezetője, szintén megkapta már a belügyminiszter leiratát, amelyben háborus szolgálatának elismeréseképpen a régies hangzásu Marthényi nevet engedélyezték számára.

De utban van még több fővárosi főtisztviselő névmagyarositási engedélye. Elsőnek Holtzspach Ödön dr.-t, a Lipótváros kitünő vezető tanácsnokát emlitjük, aki régi patricius budai familia sarja. Közismert és köztiszteletben álló családi nevét nem akarja teljesen elhagyni a derék tanácsnok, ezért azt kérte a belügyminisztertől, hogy saját személyét illetően engedjék meg az Ujlaky-Holtzspach kettős név használatát, gyermekei pedig Ujlaky-ra magyarositsák nevüket.

Még elintézetlen a belügyminisztériumban Wester Gusztáv dr. árvaszéki elnökhelyettes, Günther Tivadar dr. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője, továbbá Havlin Károly dr. tanácsjegyző, az elnöki ügyosztály névmagyarositási referensének névváltoztatási ügye.

Egy kedves és humoros névmagyarositási eset is adódott a városházán. Frischfeld Ede müszaki főtanácsos, aki az összes fővárosi hivatalok és intézmények fütési ügyeit intézi a magasépitési ügyosztályban, családi nevének stilszerüen Füstössy-re való megváltoztatását kérte. Hiába: nomen est omen!

A reform-törvény megbukott, mielőtt még életbe lépett volna

Lassubb és nehézkesebb lesz az adminisztráció, tul lesz terhe've a közgyülés és a polgármester, az üzemek teljesen kiesnek a főváros közönségének ellenőrzése alól, a főpo'gármesternek ideje sem lesz a szanálási terv megvalósitására

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A képviselőházban *még folyik a fővárosi reformjavaslat vitája*, de nem kétséges, hogy a *javaslatból törvény lesz.* Nem lehetetlen, hogy *március végéig a felsőházban is tető alá kerül a fővárosi reform*, ami azt jelenti, hogy *husvét után már sor kerülhet a kormány szanálási tervének a publikálására* és az uj törvény szerint a főpolgármester kinevezésére. Ilyen körülmények között *felmerül a kérdés:* hogyan alakul át a *városházi adminisztráció az uj fővárosi reformtörvény életbeléptetésével, melyek lesznek azok a mélyreható változások, amelyek az autonómia képét átformálják?* Általános az a vélemény, hogy a fővárosi reformtörvény *sokkal nagyobb változásokat idéz elő* a városházi adminisztrációnak és a székesfővárosi autonómiának az életében, mint az *összes fővárosi törvények 1872. óta.* Ezekről a kérdésekről beszélgetést folytattunk *Petrovácz* Gyulával, a Keresztény Községi Párt vezető tagjával, akinek képviselőházi beszéde — melyet legutóbbi számában méltatott az *Uj Budapest* — általános *nagy tetszést aratott* minden oldalon. Azzal a kéréssel fordultunk *Petrovácz* Gyulához, *adjon képet* a fővárosi reform életbeléptetése utáni helyzet várható kialakulásáról és *jelölje meg azokat a kereteket*, amelyek közé a székesfőváros autonómiájának a most következő lehetőleg *egy*, de esetleg *kétéves interregnum* alatt korlátozódnia kell.

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Mindenekelőtt meg kell állapitanom, hogy *a városigazgatás sokkal lassubb tempóju lesz a fővárosi reform életbeléptetése után, mint eddig volt.* Állitom ugyanis, hogy

a fővárosi reform életbeléptetése után maga a belügyminiszter fogja elsősorban észlelni a törvényhatósági tanács megszüntetésének sulyos konzekvenciáit.

Egyénileg *semmi okom sincs arra*, hogy a törvényhatósági tanács intézményét védelembe vegyem. *Nagy megkönnyebbülés lesz számomra*, ha nem kell majd azt a komoly, nehéz és felelősségteljes munkát végezni a törvényhatósági tanácsban, amely munka a tanács minden egyes tagjának *idejét, idegeit, energiáját* hatékonyan igénybevette. *Dijtalanul, minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül* foglalkozott a törvényhatósági tanácsnak *minden egyes tagja* az eléje kerülő ügyekkel és minden egyes problémát *önzetlenül, áldozatkészen és a közügyekért való lelkesedéssel* segitett a megoldáshoz közelebb juttatni. Amikor tehát egyrészről megállapitom, hogy

csak könnyebbséget fog jelenteni számunkra a törvényhatósági tanács megszüntetése,

ugyanakkor nem hallgathatom el azt a meggyőződésemet, hogy

a tanács eltörlésével a közigazgatási rendszerben egy betölthetetlen hiány támad, amely óriási zökkenőt fog jelenteni minden egyes ügynek az elintézésében.

Az uj fővárosi törvény ugyanis *egészen apró ügyeket is* a közgyülés elé utal, ahova azok nem valók. Olyan ügyek amelyek eddig a közgyülésen nem keltettek szélesebbkörü vitát, mert a törvényhatósági tanács azokat a kérdéseket *részletesen letárgyalta*, most, a közgyülésen, *órákhosszat tartó vitákat fognak provokálni*, aminek következtében

a közgyülés munkamennyisége és a közgyülések száma is ugy megszaporodik, hogy nem lesz ritkaság permanens közgyülések tartásának a szükségessége.

— Ez nemcsak *költséget fog jelenteni*, hanem az ügyek hátráltatását is, mert minden hivatalnokember, minden adminisztrativ tisztviselő *fázik az olyan ügyektől*, amelyek a közgyülés elé kerülnek és ezért iparkodni fog az ilyen ügyek elintézését halasztani, mindaddig, *amig csak halasztani lehet.* A belügyminiszter ur azzal érvel, hogy *racionalizálni kell a városigazgatást.* Ez az érv semmiképpen sem tartható fenn, mert — ha racionalizálásról beszélünk, akkor — *ezt racionalizálásnak mondani igazán nem lehet.*

— Vannak viszont olyan nagyfontosságu kérdések, amelyek az uj törvény életbeléptetése után a *polgármester kezébe kerülnek, aki egyéni felelősség alapján fog intézkedni.* Ez a változás is rövidesen tarthatatlannak fog bizonyulni. *A polgármester is csak ember* és bármilyen kitünő munkatársai legyenek, nem láthat át tökéletesen mindent. Eddig is sok ügy tartozott a polgármester személyes hatáskörébe,

az uj törvény még egy sereg hatáskört ruház ujból a polgármesterre, aki a jövőben — merem állitani — csak aláiró-gép lesz és képtelen lesz másként, mint felületesen intézni a főváros közönségének az ügyeit.

Természetesen *abban az esetben*, ha mindent komolyan akar elintézni, *olyan késedelem fog bekövetkezni, amely egyenesen megakasztja a főváros polgárságának mindennapi életét.* Megállapithatom tehát, — és azt hiszem, hogy a tapasztalat engem igazolni fog — hogy az *uj fővárosi törvény életbeléptetése az adminisztrációt lassubbá fogja tenni.* Hangsulyoznom kell még, hogy a polgármester a jövőben *megszünik az autonómia* képviselője lenni és ezen a ponton van a mi legnagyobb sérelmünk.

A polgármester megválasztásánál ugyanis előzetesen is, utólagosan is érvényesül a kormányzat befolyása, mert nemcsak jelöl a kormány a maga főpolgármestere révén, hanem utólag még az a joga is meglesz, hogy a neki nem tetsző választást megsemmisitse.

— *De nemcsak a városigazgatás meglassubbodásában* fog jelentkezni a reformtörvény hatása, hanem az *üzemek működésének a lassubbá tételében is.* A törvényhatósági bizottságnak, vagyis

a fővárosi közönség képviseletének nem lesz semmiféle szerepe az üzemek igazgatásában.

Az üzem igazgatóját a kormány polgármestere nevezi ki és *az az üzemigazgató* éppen ezért teljesen független lesz az általa kezelt üzem tulajdonosától, a főváros közönségétől. *A miniszteri biztosnak* vétó-joga lesz az üzemek intézkedései ellen, tehát bármikor megakaszthatja a tervbevett intézkedések foganatositását. *Az üzemi választmányok* csak tanácsadó-szervek lesznek, amelyek hangoztatni fogják ugyan véleményüket, de minden garancia nélkül abban a tekintetben, hogy véleményük meghallgatásra talál-e, vagy sem. Ilyen körülmények között

ki viseli a felelősséget az üzemek gazdálkodásáért?

Ezen a ponton *állandóan viták lesznek*, a közgyülés és a különböző szakbizottságok kénytelenek lesznek *minden részletkérdéssel behatóan foglalkozni*, ami egyáltalán nem fog sürgetően hatni az üzemvitel menetére.

— De nézzük,

mi lesz az egy-, esetleg kétéves interregnum alatt?

Nincs ember, aki *lelkiismeretesen vállalkozhatnék* ez alatt az idő alatt az *uj főpolgármester szerepére.* Ellenőriznie kell, adminisztrálnia kell, mindenbe bele kell tekintenie, iratokat kell tanulmányoznia, üzemi jelentésekkel kell dolgoznia. Feladata lesz bizottsági üléseken elnökölni, reprezentálni és a közgyüléseket vezetni.

Mikor fog ráérni ez a főpolgármester arra, hogy a kétéves szanálási tervet végrehajtsa?

Ha *uj emberrel* kisérletezik a kormány, akkor annak az uj főpolgármesternek lagalább egy esztendőre van szüksége ahhoz, hogy a szeme kinyiljon. *A mai főpolgármesternek* is legalább egy esztendőre volt szüksége ahhoz, hogy teljesen tájékozott legyen.

— Igy látom én a fővárosi adminisztráció jövőjét a fővárosi törvény életbeléptetése után. Ez a magyarázata annak az *éles támadásnak is*, amelyet a törvényjavaslat ellen a képviselőházban intéztem. Most, amikor már a jövő kialakulásáról vagyunk kénytelen beszélni, csak azt akarom még hangsulyozni, hogy

a Keresztény Községi Párt, amelynek programmja a józan konzervativizmuson épül fel, a legnagyobb hüséggel ragaszkodik az autonómia gondolatához.

Ez az állásfoglalás szabja meg követendő utunkat is. *Mi nem leszünk ellenzékiek és nem leszünk kormánypártiak.* Azokból a támadásokból, amelyeket a legutóbbi időben intéztünk a *főváros vezetői* és a kormány ellen, nem lehet a jövőre nézve ilyen általános elvi jelentőségü megállapitást levonni. Mi minden egyes ügynél külön állapitjuk majd meg, hogy *ellenzékiek leszünk-e, vagy kormánypártiak, aszerint, hogy a tervezett rendelkezés a főváros közönségének érdekeit szolgálja-e, vagy sem.*

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST. III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

Budapest XIV

Érdekes terv a zuglói elöljáróság elhelyezésére

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Csütörtökön, március elsején reggel, ünnepélyes keretek között avatta fel *Liber* alpolgármester a várbeli előljáróság külön traktusában az uj XI. kerületi előljáróságot. Az uj előljáróság dr. *Spannberger-Duday* Alajos előljáró-tanácsnok vezetésével már meg is kezdte müködését, egyelőre a Várban, mert az átalakitási munkák miatt Verpeléti-uti székházát csak április elején foglalhatja el.

Miután Lágymányos most már megkapta a maga uj előljáróságát, felmerül a kérdés: *mikor kerül sor az 1930-as fővárosi törvény szerint a legközelebbi uj előljáróság megszervezésére?* Köztudomásu, hogy a lágymányosi előljáróság felállitása után a *zuglói van soron.* A zuglói előljáróság felállitását illetően

a zuglói Keresztény Községi Párt vezetősége

részéről a következőkben informálták az *Uj Budapest* munkatársát:

— Az összes illetékes tényezőkkel megvan a megállapodás arra vonatkozóan, hogy a XIV. kerület, a zuglói előljáróság *1935 január elsején kezdi meg müködését.* A főváros jövő esztendei költségvetése már olyképpen lesz felállitva, hogy a VII. kerületi előljáróság müködési és hatáskörének szétválasztásával *megkapja a maga uj előljáróságát*, mégpedig nem kirendeltség, hanem teljes hatáskörü előljáróság formájában a zuglói periféria.

— Arra vonatkozóan, hogy *hol helyeződik el Budapest XIV. előljárósága*, még folynak a megbeszélések. A főváros vezetősége előtt igen érdekes terv fekszik erre vonatkozóan. Egy épitőipari érdekeltség hajlandó a zuglói előljáróság épületét a fővárosnak a *Rónautcában fekvő egyik telken felépiteni*, olymódon, hogy a főváros *öt esztendeig fizeti a lakbért*, a hatodik esztendőben azután az épület dijmentesen a főváros tulajdonába megy át. Amennyiben a főváros vezetősége és az autonómia fórumai *ezt az ajánlatot elfogadják*, 1935 első napján már *tizenkét közigazgatási kerülete lesz Budapestnek.*

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Igyunk „Harmat“-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon 53-0-03)

2 szobás garconlakás
fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással, garage-al vagy anélkül
május hó 1-ére bérbeadó.
Érdeklődni d. u. 4—6 órák között lehet, 52—8—43 telefonszám alatt.

A cirkusz regénye

A törvényhatósági tanácsban elhangzott vádak a hites árvaszéki szakértő megvilágitásában — A polgármester sürgős vizsgálatott inditott az állitólagos jegycsalások ügyében — Miért nem tudott pályázni Schneider kapitány Hamburgból a Fővárosi Cirkusz bérletére?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Általános feltünést keltett a törvényhatósági tanács hétfői ülésén, hogy mikor a napirenden fontosabbnál-fontosabb problámák voltak, a tanács egy jelentéktelen bérleti ügygyel: a *Fővárosi Cirkusz dolgával volt kénytelen foglalkozni.* A polgármester a városgazdasági bizottság meghallgatása után azt a javaslatot tette, hogy az eddigi bérlőknek, a *Beketow-kiskoruaknak* adják további hat esztendőre olyképpen a bérletet, hogy a kiskoruak neveltetésén felül maradó összeg (a két árva ellátása évi két-háromezer pengőbe kerül) *a régi adósságok törlesztésére fordittassék.* Az elmult hat esztendőben ugyanis *szintén Beketowék* voltak a cirkusz bérlői, akik a rossz gazdasági helyzet és részben a rossz üzletvezetés következtében is *hetvenezer pengő bérrel és közteherrel hátralékban maradtak.* A törvényhatósági tanács hosszu és szenvedélyes vitája után *Liber* alpolgármester inditványára a polgármester levette a tárgyat az ülés napirendjéről, egyben bejelentette, hogy *vizsgálatot indit,* amelynek során tisztázni fogják Beketowék üzletvezetője, *Árvai* Rezső ellen, az egyik tanácstag részéről a a törvényhatósági tanács ülésén elhangzott vádakat.

Volt-e jegycsalás?

A polgármester intézkedésére *Kovácsházy* tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, máris megbizta *Sándor* Dénes dr. tanácsi fogalmazót, hogy *az összes érdekelt felek jegyzőkönyvi kihallgatása kapcsán deritse fel,* mi igaz abból az állitásból, hogy a cirkuszban jegycsalások történtek, amelyek a fővárost, mint háztulajdonost, *sulyosan megkárositották.* E vizsgálat ki fog terjeszkedni arra a körülményre is, *történt-e az állitólagos jegycsalásoknak olyan eltussolása,* amelyek révén, noha a cirkusz állandóan zsufolva volt, mégis napról-napra *soványabb lett a kassza-raport bevételi rovata. Sándor* fogalmazó a szükséges kihallgatások eszközlését már meg is kezdte és igy a törvényhatósági tanács *jövő heti ülésén* már abban a helyzetben lesz, hogy tekintettel a a közeli megnyitási dátumra, most már véglegesen eldönthesse, *kié legyen a következő hat esztendőre* a Fővárosi Cirkusz bérlete.

Állandó árvaszéki ellenőrzés alatt voltak Beketowék

Megkönnyiti a vizsgálatot, hogy a kiskoruak érdekeltsége révén *a főváros árvaszéke állandóan felülvizsgálta és ellenőrizte* a cirkusz üzletmenetét. *Oravecz* Károly kereskedelmi akadémiai tanár, árvaszéki hites könyvszakértő, együttesen a kiskoruak, *Beketow Boris* és *Mátyás* gyámjával, *Vajda* Ödön dr. fővárosi ügyvéddel, az ismert kriminalistával, *havonta jelentést tett* a cirkusz üzletviteléről a megejtett könyvvizsgálatok alapján a főváros árvaszékének. Az egyik ilyen, az árvaszéki iratok között fekvő jelentés, amelyet 2197/6/1933. szám alatt őriz az árvaszék irattára, a *legprecizebben tesz jelentést arról a jegyakcióról,* amelyet az egyik törvényhatósági tanácstag a tanács nyilt ülésén *jegycsalásnak minősitett.*

Oravecz tanár megállapitásai

— Az elmult esztendő májusában — állapitja meg *Oravecz* jelentése — a cirkusz igazgatója elsősorban *publikumot igyekezett vonzani,* másodsorban a *csekély bevételt némileg emelni.* Ennek érdekében *azoknál a kereskedőknél,* akik kirakatukban a Beketow-cirkusz plakátjait kitenni hajlandók voltak, *két-két jegyutalványt* helyezett el, amelyek ellenében a cirkusz előadásai *ingyenesen voltak látogathatók,* csupán adótérités cimén kellett *negyven,* illetőleg *nyolcvan fillért fizetni.* Ezekből az adójegyekből 1516 pengő folyt be és ezen adójegyek révén azokon a napokon, amelyekre a jegyek érvényesek voltak, *némi élet volt* az egyébként rendkivül nyomasztólag ható cirkuszban. E jegybevételek a cirkusz pénztárkönyvében *naponta bejegyeztettek.* Az adójegyekből származó bevételeknek a cirkusz pénztárkönyvéből *külön rovatban való nyilvántartásával* a bevételek nyivánosan elszámoltattak és *mindenkori ellenőrzésre rendelkezésre állanak.* Ezeknek az adójegyeknek a révén *sikerült májusban publikumot vonzani a cirkuszba,* volt némi *taps* az arénában és volt *valami kis forgalma* a szünetben a büffénnek, aki egyébként *nem vételezett be összesen annyit, amenyi a napi rezsije volt!*

A rendőrségi vizsgálat

Kétségtelen tehát, hogy *Oravecz* professzor fenti jelentése *szerint sem volt olyan visszaélés* a cirkuszban, amelynek következtében a törvényhatósági tanácsban *megérdemelte volna a méltatlan meghurcolást a cirkusz üzletvezető igazgatója.* Bizonyos kisebb visszaélések — a fent körvonalazott jegyakciótól függetlenül — a cirkusz pénztáránál kiadott jegyek körül is voltak, ezekre a visszaélésekre azonban *éppen a cirkuszban a tanácsban megvádolt üzletvezető-igazgató* terelte rá az árvaszék és a főváros városgazdasági ügyosztályának a figyelmét, a cirkusz igazgatója volt az, aki *rendőrt hivatott* és ezt a jegyvisszaélést szabályszerü *rendőri vizsgálat és ennek kapcsán a cirkusz kárának teljes megtéritése fejezte be.* Felesleges volt tehát pellengérre állitani a cirkusz vezetését az elmult esztendőkben, mert bizonyos, hogy az *efajta vádaskodás* a legnagyobb mértékben árt a cirkusz jó renoméjának, viszont *nem használ* sem a konkurrens pályázóknak, sem a konkurrens cirkusz-bérlőknek, akik távolról sem remélhetik, hogy a *Fővárosi Cirkusz tönkretétele kapcsán az ő boltjukba fog tódulni a közönség!*

Melyik pályázónak van pénze?

Aziránt is észrevételek hangzottak el a tanácsülésen, hogy a cirkuszra kiirt pályázatról *elmaradtak a külföldi direktorok,* csak a hazai jelentkezők között válogathatott a városgazdasági ügyosztály. A városgazdasági ügyosztály véleménye szerint *a cirkuszra pályázók egyikének a zsebében sincs komoly tőke,* ez azonban nem ok arra, hogy a cirkusz most már *egész nyáron zárva legyen* és egzisztenciákat fosszon meg kenyerétől a főváros. Ha ez a cél, akkor egyáltalában nem is kellett volna kiirni a pályázatot a cirkusz bérletére, de akkor kár volt az elmult években a sok pénzbe kerülő *renoválást is végrehajtani,* és leghelyesebb lenne, ha a *cirkusz-épületet teljesen leromb olnák.* A cél azonban nem ez volt: a célja a városgazdasági ügyosztálynak a bérlet kiirásával azt kellett hogy legyen, hogy az *objektumot hasznositsa, olyan körülmények között és olyan feltételek mellett, ahogyan az ma egyáltalában lehetséges.*

Wulfftól — Beketowig...

Nem kétséges az sem, hogy Budapesten a hazai származásu szinigazgatók *Czája Jánostól lefele és fölfele* megbuktak, a nagy külföldi cirkusz-direktorok voltak *Wulfftól Beketowig* azok, akik a maguk tőkéjével és hozzáértésével tömegeket tudtak vonzani a cirkuszba. A mai valutáris viszonyok közepette azonban a városgazdasági ügyosztály *nem volt abban a helyzetben,* hogy külföldi szakembereket pályázatra rábirjon. Az egyik legnagyobb európai hirü cirkuszi vállalkozó, *Schneider* kapitány, táviratilag és levélileg érdeklődött Hamburgból a budapesti cirkuszbérlet után, mikor azonban közölték vele, hogy *Németországban hiába deponál pénzt, azt a főváros kaucióképpen el nem fogadhatja,* hiszen a német márkakiviteli tilalom következtében Budapestre készpénzt hozni nem tud, *elállott attól a szándékától, hogy a bérletre pályázzon.*

Egyetlen lehetőség!

Más megoldás *ezek szerint nincsen,* mint hogy a vizsgálat lefolytatása kapcsán a törvényhatósági tanács *mégis csak a Beketow-árváknak juttassa a bérletet,* ebben is csak abban az esetben van remény arra, hogy *a szigoru árvaszéki ellenőrzés mellett* jó üzletmenetel esetében a főváros *megkaphatja azokat az elmaradt béreket és egyéb közterheket, amelyekkel a rossz viszonyok miatt az elmult években Beketowék adósak maradtak.*

Amerikázik-e a főváros?

Az üzemek racionalizálása ügyében ujabb felterjesztéssel fordult a főváros a kormányhoz — Késedelembe esett-e a polgármester a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságához intézendő jelentése megtételében?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A reformtörvény költségvetési tárgyalása alkalmával *feltünést keltett az* egyik kormánypárti képviselő azon megjegyzése, hogy a *főváros adminisztrációja valósággal megkontreminálta a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságának felülvizsgálatát az üzemeket illetően,* a polgármester a hatóság többszörös felszólitása dacára sem küldte el mind a mai napig az üzemekről szóló jelentését a belügyminiszteriumnak, illetőleg a szóbanforgó felügyeleti hatóságnak. Mivel kétségtelen, hogy *méltatlan támadás* érte ez alkalommal — mint annyi sokszor! — a főváros vezetőségét, a fővárosi üzemek és a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága közötti kapcsolatról kérdést intéztünk

illetékes helyen

ahol a következő felvilágositásokat kapta az *Uj Budapest* munkatársa:

— *Nem felel meg a valóságnak* az az állitás, hogy a főváros semmibe sem veszi a felügyelő hatóság intézkedéseit és elamerikázza a hatóság azon felszólitásait, hogy az *üzemek racionalizálását illetően végleges jelentését tegye meg.* A vonatkozó miniszteri rendelet kapcsán az első határidő a fővárosi üzemek számára a megfelelő racionalizálási adatoknak beszolgáltatására *a mult év julius 23-a volt.* A főváros ezt a terminust *tényleg nem tartotta meg,* mert *haladékot kért és kapott* a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságától, illetőleg a belügyminiszteriumtól, azon indokolással, hogy a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságának müködését az üzemekre kiterjesztő rendelet *vidéki kisvárosok üzemeire* van szabva, nem a fővaroséra, a rendelkezésre bocsájtandó adatok és felvilágositások abban a keretben, ahogy az például egy vidéki községi üzemi téglagyár részéről máról-holnapra összeállitható, a *sokkal komplikáltabb fővárosi üzemek részéről a rendelkezésre álló rövid idő alatt meg nem adhatók.*

— Ezen érvelésünk elfogadtatott és *haladékot kaptunk október végéig.* Október utolsó napjaiban azután értekezlet volt a belügyminiszteriumban, *Keresztes-Fischer* belügyminiszter elnöklésével. Ezen az ankéton megállapodtunk, abban, hogy *sorrendben fogjuk a fővárosi nagyüzemek müködését a racionalizálási rendeletek végrehajtása és az arról való jelentéstétel kapcsán a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága számára megfelelő jelentésben exponálni.* Ez a munkásság meg is kezdődött, ki van nyomtatva és a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága számára január havában rendelkezésre bocsájtottuk a *Beszkárt uj illetmény-szabályzatát és üzemracionalizálási tervezetét.*

— Nemcsak a Beszkárt, hanem valamennyi fővárosi üzem racionalizálását illetően *már a felügyelő hatóságnál lenne a jelentés,* ha közbe nem jött volna a fővárosi reformtörvény-javaslat, amely a fővárosi üzemek tekintetében a *szó szoros értelmében kaotikussá tette a helyzetet.* Nem tudjuk ugyanis, hogy a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságával szemben az uj törvény rendelkezése kapcsán *ki fogja a fővárost képviselni: a törvényhatósági bizottság-e,* amint azt a rendelet előirja, vagy a *főpolgármester-e,* akinek a törvény által kontemplált belügyminiszteri tervezet értelmében az átmeneti időre *ugyanazokat a jogokat akarják megadni, amelyek most a törvényhatósági bizottságot illetik meg.*

— Ily körülmények között az elmult napokban a főváros *ujabb felterjesztéssel fordult a belügyminiszteriumhoz,* amelyben megállapitja, hogy *ez a bifurkáció* a törvényhatósági bizottság, illetőleg az uj törvény által szervezendő belügyminiszteri tervezet kapcsán előálló főpolgármesteri hatáskör között *annyira komplikált,* hogy a polgármester szükségesnek tartja az üzemek tekintetében bevárni az uj törvény, illetőleg ennek kapcsán a belügyminiszteri tervezet *különleges intézkedését.* Ezen az alapon azon kérelemmel fordul a főváros a belügyminiszteriumhoz, hogy a *további üzemi racionalizálási jelentések beterjesztésétől az uj törvény életbelépéséig mentse fel a kormányzat a főváros hatóságát.*

— Megállapitható tehát a fentiek alapján — fejezte be nyilatkozatát informátorunk, — hogy a *fővárost semmiféle késlekedéssel* a jelentéstételek terén vádolni nem lehet, annál kevésbbé, mert ezek a sok munkát, adatgyüjtést és intézkedést kivánó jelentések a rendelkezésre álló idő alatt elkészithetők valóban nem voltak.

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35, hétköznapokon Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24-1-15

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

HIREK

Nyolcszáznyolcvanegy pengő havi nyugdija lesz Vajna tanácsnoknak. A törvényhatósági tanács hétfői ülésén a főváros szolgálatában hosszu időn át kifejtett buzgó, lelkiismeretes és önzetlen munkásságának teljes elismerése mellett nyugdijazta *Vajna* Edét, a tanácsnoki kar doyenjét. Vajna Edét a III. fizetési osztály I. fizetési fokozata szerint megszabott havi fizetés, valamint havi kettőszáznegyven nyugdijba beszámitható személyi pótlék illeti meg. A most érvényben levő csökkentések tekintetbevételével havi nyolcszáznyolcvanegy pengő 30 fillér nyugdijat fog élvezni *Vajna* tanácsnok, negyedévi lakbére pedig 608 pengő lesz.

Üzembe került a Gázművek benzolgyára. Az elmult héten mutatta be *Véssei* Ede dr., a fővárosi Gázművek üzemvezető igazgatója, továbbá *Mártonffy* Máriusz és *Reminiczky* Lajos dr. fogalmazó a sajtó képviselőinek az *uj benzolgyártó berendezést a Gázművek óbudai telepén.* A mult év augusztusában kezdődött az épitkezés, amelyre egymillió pengőt adott kölcsön 10 évi amortizációra a Gázművek nyugdijalapja és február első napjaiban már meg is kezdték a próbaüzemet. Az uj benzolgyár *évi 200 vagón nyers benzolt* fog termelni és ezzel uj iparágat honositott meg Magyarországon. Az uj gyár *gépi berendezése a Láng-gépgyár teljesitőképességét* dicséri. A müszaki berendezést *Gloetzer* József müszaki főtanácsos ismertette a sajtó képviselőivel, részletesen tájékoztatva a termelés modern, gazdaságos módját.

Ranschburg Pál kinevezése. Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter a *Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegállapitó Bizottságba* uj tagul kinevezte *Ranschburg* Pált, a Magyar Ruggyantaárugyár igazgatóját. A kereskedelmi tanácsosi cimmel járó kinevezés gazdasági körökben általános örömet keltett, mert *Ranschburg* Pál *egyik legképzettebb tagja a fiatal gyárvezetői generációnak.* Szaktudása eredményes módon érvényesül a vezetése alatt álló hatalmas gyárvállalatnál, képzettsége pedig értéke a magyar gyáriparnak, ahol *Ranschburg* Pál dr. kivételes képességeit megérdemelt módon értékelik.

Ki a bünös?

Levél a szerkesztőkoz

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur! Az a szerető gondoskodás, amellyel az Uj Budapest a fővárosi tisztviselő-társadalom köztudata szerint állandóan napirenden tartja a közalkalmazottak problémáit, bátorit fel, hogy soraimmal Nagyságodat felkeressem. Jelen alkalommal nem a legujabb fővárosi törvénytervezetnek a tisztviselőkre sérelmes paragrafusait teszem szóvá, nem kivánok a nyugdijtörvény tisztviselői szempontból annyira sérelmes intézkedéseivel sem foglalkozni, egyetlen ügyre vonatkoznak megjegyzéseim: a józsefvárosi előljáróságon kipattant botrányra a szegénypénzek kezelése körül.

Én és minden tisztviselőtársam a legélesebb formában elitéli mindennemü visszaélést, minden kötelesség-mulasztást különösen akkor, ha az anyagi érdekekkel kapcsolatos. Azonban engedtessék meg annak megjegyzése, hogy a VIII. kerület botrányát, ha kénytelenek vagyunk is természetszerüen kárhoztatni és elitélni, meg tudjuk érteni. A fővárosi tisztviselő-társadalom csökkent fizetéseivel kapcsolatos erkölcsi ellenállóképességéről van szó, amely természetesen kikezdi a gyengébbeket, visszaélésre csábit olyanokat, akikről elhülve kérdezzük: hát ez is?

Kétségtelen azonban, hogy nem szabad általánositani, — szerencsére — csak tünetek az efajta jelenségek, és néhány ember botlásáért nem lehet az egész kart felelősségre vonni. Fontosnak tartanók, ha ezt az egyébként közkeletü megállapitást hivatalos helyről is hallanók, alkalmasnak tartanók az ügyet arra, hogy a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége rendkivüli közgyülésen foglalkozzon vele, leszögezve az üggyel talán egy kissé tul sokat foglalkozó nyilvánosság előtt álláspontunkat. Soraim közléséért Szerkesztő urnak köszönetet mondva, vagyunk kiváló tisztelettel: (aláirás.)

Matuska Alajos emlékezete

Irta: Liber Endre

Matuska Alajos, a székesfőváros nyugalmazott alpolgármestere az elmult napokban elhalálozott. Ma már kevesen vannak, akik őt személyesen ismerték, kevesen vannak, akik vele egy hivatalban dolgoztak, de azok, akik ismerték őt és akik együtt müködtek vele, mindnyájan tudják, hogy a város kiváló vezető tisztviselőjét vesztettük el benne. Egy darab régi Budapest tünik el vele: *huszonnyolc esztendeje* volt már penzióban, teljesen visszavonultan éldegélt Mártonhegyi-uti tuszkulánumában. A Mindenható megengedte neki, hogy patriarchális kort érjen el, mindvégig megőrizte szellemi frissességét, állandóan érdeklődött a főváros ügyei iránt és éppen ezért érintett bennünket olyan megrenditően az ő hirtelen bekövetkezett halála.

Nyolcvanhét évvel ezelőtt született *Matuska Alajos* a trencsénmegyei *Nagy-Gradnán.* A gimnáziumot Esztergomban, egyetemi tanulmányait pedig Budapesten végezte. Szegény nemesi családból származván, korán magának kellett megkeresnie a maga kenyerét, ezért 1865 szeptemberében már a *régi Pest-város számvevőségénél* dolgozott, mint dijnok, majd később mint *számsegéd és számtiszt;* egy ideig a budapesti királyi itélőtáblánál is gyakornokoskodott, a főváros egyesitése alkalmával pedig az a közgyülés, amely az ujonnan egyesitett főváros első tisztviselő-karát választotta meg, őt is *kerületi jegyzővé választotta.*

1878-ban II. osztályu, 1883-ban I. osztályu tanácsjegyző lett *Matuska* Alajos. Ebben a minőségében az akkori *iparrendészeti és szegényügyi* ügyosztályban, majd *a közoktatási* ügyosztályban müködött és a közigazgatás ezen ágaiban akkoriban alkotott számos szabályrendelet az ő müve volt; az ő javaslata alapján szervezték meg a székesfőváros *Községi Szeretetházát,* a főváros közélelmezésének szervezetére vonatkozó tanulmányai és javaslatai pedig alapjául szolgáltak a *közgazdasági és közélelmezési ügyosztály* felállitásának.

1885-ben *tanácsnokká történt megválasztása után* ennek az ügyosztálynak az élére került. A fővárosi vásárcsarnokok, a marhaközvágóhid és marhavásár, a sertésvásár, a vegyészeti és élelmiszervizsgálóintézet és a fővárosi mintaszőlőtelep létesitése, mind az ő nevéhez füződnek.

1897-ben választották meg a *főváros alpolgármesterévé Matuskát* és mint első alpolgármester a polgármester állandó helyettese volt. Alpolgármesteri hatáskörében ugy a közgazdasági és a pénzügyi kérdésekben, mint a közjótékonysági és müvészeti kérdésekben, de egyéb kérdésekben is *mindig irányitó befolyást gyakorolt a főváros ügyeinek* intézésére. Kiváló müködését igazolja az is, hogy többször részesült királyi kitüntetésekben, igy 1879-ben a szegedi vizkárosultak segélyezése körül kifejtett tevékenységéért *királyi elismerést* kapott, 1897-ben a vásárcsarnokok épitkezéséért a *Ferenc József-rend lovagkeresztjét,* 1904-ben pedig a királyi tanácsosi cimet kapta. 1906-ban 41 évi közszolgálat után ment nyugdijba, jól megérdemelt pihenésre.

Matuska Alajos közszeretetben álló, markáns egyéniség volt a főváros közigazgatásában, páratlan szorgalommal, pedantériával végezte a maga munkáját, *szigoru, energikus hivatali főnök* volt, de szigorusága és energiája mellett is mindig érezhető volt az ő nemes, jó szive. Mint alpolgármesternek, hosszu időn át *ott volt a szobája, ahol most én dolgozom és ott dolgozott annál az iróasztalnál, amelyik most az én iróasztalom.* Én, mint hálás utód rovom le a megemlékezés adóját a nemeslelkü, nagynevü elődnek. Sokszor volt alkalmam hallgatni az *ő szigoru, de bölcs intézkedéseit* és sokszor volt alkalmam tőle tanulni. *Matuska* Alajos kitörölhetetlenül beleirta a nevét a székesfőváros közigazgatásának annaleseibe és *kitörölhetetlenül beleirta a nevét a mi szivünkbe!*

DEBRECEN ÉTTEREM RAKOCZI-UT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Négy uj iskolát épit, nyolcat kibővit a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Szendy tanácsnok most állitotta össze a főváros idei iskolaépitési programmját, amelynek keretében az idén tizenkét iskolaépitkezés, illetve átalakitás kerül lebonyolitásra.

Mindenekelőtt az *Üllői-uti elemi iskolát* és a hozzátartozó *Ceglédi-uti kisdedóvódát bővitik ki.* Az iskola kibővitésére 166.000 P van előirányozva.

A kelenföldi vasutállomás mellett egy bérelt magánépületben müködik az elemi leányiskola, amelyet két baraképülettel toldottak meg a közelmultban. A főváros elhatározta, hogy a Horthy Miklós-uton levő városi telken épitteti meg ennek az iskolának a pótlására az uj iskolát. A telek olyan nagy, hogy azon később az elemi fiuiskola is megépithető lesz. Az épités költségeire 410 ezer pengőt irányoztak elő, amely összeg rendelkezésre áll.

A főváros legutóbb felmondott a *Dembinszky-utcában* óvoda céljaira, továbbá a *Hidegkuti-uton* és a *Fazekas-utcában* ugyancsak óvodai célokra bérelt épületek tulajdonosainak s az óvodákat kiköltöztetik. Az épületeket eredeti állapotukba kell visszaalakitani és ezeket a munkákat most hajtják végre. Befejezik még az év elején az *Ürömi-utcai* kisdedóvoda gyermekotthonnal való kibővitését. A *Lenke-uti óvoda* alagsori helyiségeit szintén gyermekotthon céljaira teszik használhatóvá. Megépitik az év folyamán a *Diósárok-uti erdei* elemi iskola napozóját. A *Pasaréti-uti* elemi iskolát a *Fenyves-ut* és a *Branyickói-ut* sarkán levő fővárosi telken 66.000 pengő költséggel felépitik. Ennek az iskolának felépitését a Pasarét környékének lakói régóta sürgetik. Egyelőre csak két tantermes iskolát épitenek megfelelő mellékhelyiségekkel, de később az épületet toldalék és emeletráépités utján bőviteni fogják. A végleges épitkezés, amelyre csak később kerül sor, 266.000 pengőt igényel.

Megszünteti a főváros a Hengermalom-uti barak elemi iskolát és kisdedóvót és ennek pótlására a *Soproni-ut* és a *Bánát-utca* sarkán épit uj iskolát és óvodaépületet. A Soproni-ut és a Bánát-utca sarkán a fővárosnak megfelelő telke van, ahol 580.000 pengő költséggel épitik fel az uj iskola- és óvodaépületet.

Az Ipar-utcai irányitó polgári iskolára uj emeletet épitenek a tantermek szaporitása végett. Folytatják a népligeti sportpálya kiépitését, amelyre a folyó évben 100.000 pengőt költenek. Végül az idei iskolaépitési programm keretében a Kiskorona-utcai mezőgazdasági iskolát és a Hungária-uti polgári leányiskolát bővitik ki.

PÁRTÉLET

Tisztujitás a Keresztény Községi Párt zuglói kerületében. A Keresztény Községi Párt fővárosi kerületeiben megindult tisztujitás során az egész fővárosban uj erőre kapott a szervezkedés munkája. Legutóbb a XIV. ker. zuglói körzet tartotta igen nagyszámu közönség jelenlétében tisztujitó közgyülését. *Drégely* Dezső pártelnök a lelépő tisztikar müködéséről tartott rövid beszámoló után megköszönve a feléje irányult bizalmat, valamint tisztviselőtársainak támogatását, a választógyülés vezetésére *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselőt kérte fel. *Petrovácz* Gyula megemlékezve a lelépő tisztikar érdemeiről, részletesen tájékoztatta a polgárságot a politikai helyzetről. A nagy tapssal fogadott beszéd után megtörtént a tisztujitás. Elnökké egyhangu lelkesedéssel ujra *Drégely* Dezső polgári iskolai igazgatót választották meg. Alelnökök lettek: *Barkóczy* Sándor, *Nagy* István, dr. *Penkala* Jánosné. Főtitkár: *Szeberényi* Gyula lett. Titkárok: *Kutassy* János dr., *Németh* Béla dr. és *Szabó* Bendeguz. Jegyzők: *Ertl* Sándor, *Fáncsy* Sándor és *Szabó* Csaba dr. Háznagy: *Prónay* Árpád, pénztáros: *Liedl* Márton, ellenőrök: *Fischer* Géza és *Lelóczky* Ödön lettek. Végül megválasztották a 30 tagu választmányt, mely után *Drégely* Dezső elnök lelkes beszédben köszönte meg a maga és a megválasztott tisztikar nevében a bizalmat, hangsulyozva, hogy büszke ez a tisztikar, hogy olyan kiváló személyiség utmutatása szerint végezheti kötelességét és olyan országos nevü politikust tisztelhet vezérének, amilyen *Petrovácz* Gyula. Az ő személyére ugy tekint ez a lelkes tábor, mint a napfényre, mely megvilágitja a szebb magyar jövendő felé vezető utat.

Bonyodalom a ligeti strandfürdő büfféje körül

A Községi Élelmiszerüzem nyolcvanezer pengője

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A városgazdasági szakbizottság tudvalevően elhatározta, hogy a városligeti Széchenyi strandfürdő büfféjét *versenytárgyaláson hasznositsa a főváros.* Most késziti elő a városgazdasági ügyosztály a versenytárgyalási hirdetményt, amelynek értelmében a bérlő a büffé jövedelméből *százalékos bér-részesedést köteles felajánlani,* a bér azonban egy *meghatározott minimumnál nem lehet kevesebb,* ezt a minimumot előre készpénzben be kell a bérlőnek fizetnie a főváros pénztárába.

A Széchenyi-strandfürdő büffféjének *különben jelentéktelen bérleti ügyét* komplikálja az a körülmény, hogy a hatalmas pultok, jégszekrények és egyéb berendezési tárgyak a *Községi Élelmiszerüzem tulajdonában vannak.* Ezelőtt három esztendővel, amikor a Községi Élelmiszerüzem kezébe került a strandfürdő büffféjének a bérlete, *közel nyolcvanezer pengős beruházást* eszközölt az üzem, hogy a büffé a várható *sokezer főnyi látogatót* kielégithesse. Például olyan fagylaltkészitő gépek vannak a strandfürdő területén, hogy azok segitségével nemcsak az ott naponta eladásra kerülő *néhány száz adag fagylaltot,* hanem *ötven budapesti kávéházat el lehet látni.*

Az Élelmiszerüzem természetesen *ragaszkodik a tulajdonát képező inventárhoz,* amelyet azonban nem szállithat el a Széchenyi-fürdőből, mert ezek a nagyobbrészt beépitett ingóságok *másutt értéktelenek.* Most az a megoldási terv van előtérben, hogy a befolyó bérösszeget *testvériesen elfelezi a városgazdasági ügyosztály és a Községi Élelmiszerüzem.* A bérösszeg felét megtartja magának a Széchenyi-fürdő igazgatósága, másik felét pedig a berendezési tárgyak használatának dijaképpen át fogják utalni az Élelmiszerüzemnek.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Éles küzdelem a porolaj-versenytárgyaláson

Tiz-tizenöt százalékkal olcsóbb árak, mint tavaly — Miért nem pályázott a Schwarz Rudolf és a Nyirbogdányi?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Általános érdeklődés előzte meg a fővárosi makadámutak ezévi portalanitási munkálataira kiirt versenytárgyalást. A beérkezett ajánlatokat *szerdán délelőtt bontották* fel a köztisztasági hivatalban. Kiderült már a felbontás alkalmával, hogy azok a hirek, amelyek arról beszéltek, hogy a kartelbe tömörült olajgyárak *magas árakon* fognak pályázni, *jámbor kitalálások.* A mintegy másfélszázezer pengőt kitevő porolajozási munkálatért *a legélesebb verseny indult meg a pályázók között,* a verseny eredményeképpen *a négyzetméterenkénti olajozási árak átlagosan tiz-tizenöt százalékkal olcsóbbak a tavalyiaknál.*

A legolcsóbb ajánlattevő a *Fantó Müvek,* amely az első kétszázezer négyszögmétert 18.2 fillérért, a további ötszázat 19.8 fillérért vállalja olajozni. *Vitéz Antal János mind*össze százezer négyszögméter portalanitását vállalja, négyszögméterenként 19.2 fillérért. A *Hazai Kőolajipar* az első négyszázezer négyszögméter olajozásáért 19.3 fillért kér, a további háromszázezer négyszögméter olajjal való portalanitása a cég ajánlata szerint 18.9 fillérbe kerülne négyszögméterenként. A *Hegedüs és Társa* cég kerek négyszázezer négyszögméter olajozását vállalná 19 fillérért négyszögméterenként. A *Magyar Petróleumipar Rt.* 250 ezer négyszögméter olajozását vállalja, négyzetméterenként 22.4 fillérért. A *Szőregi Petróleumgyár* a legdrágább ajánlattevő, 23 fillért kér négyzetméterenként, de csak 200 ezer négyzetméter olajozására vállalkozik. Az egyetlen ajánlattevő a *Shell Kőolajfinomitó,* amely a teljes 700 ezer négyszögméter olajozását hajlandó 19.15 filléres négyzetméterenkénti árban elvállalni.

A köztisztasági hivatal a pályázattal egyidejüleg beküldött minták *vegyvizsgálatát és a beérkezett ajánlatok átszámitását és közös nevezőre hozását megtette.* A döntés értesülésünk szerint a közeli napokban meg fog történni. Feltünést keltett, hogy *Schwarz Rudolf és Társa Rt.* és a *Nyirbogdányi Petróleumgyár Rt.,* amelyek esztendőkön át, *mint legolcsóbb ajánlattevők,* hibátlanul végezték az utak olajjal való portalanitását, *ezidén tartózkodtak a pályázattól.*

VÁLLALKOZÁS

Mi rejlik a kövezési munkák olcsó árai mögött?

A kisiparosság számára kell biztositani a kerületi kövezetkarbantartási munkákat!

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Hétfőn tartotta meg a főváros a szokásos évi *kövezetfenntartási munkák* versenytárgyalását, amelyre a mai kevés munkaalkalomnak megfelelően, *igen sok ajánlat* érkezett. *Nem üzlet a kerületi kövezés,* hiszen a főváros a kevés pénzből minél több cégnek kiván kenyeret adni, az eddigi tiz kerületből a munkamegosztás elve alapján *tizenhárom kerületet* kreált, kerületenként évi 45.000 pengős büdzsével. Csupán *munkabért és fuvarbért* jelentő munkaalkalmat, melyből a mai árak mellett egy családnak is a főváros által kiküldött, a vállalkozó által *felveendő mérnöknek* kellene megélnie.

Igen sovány kenyér még akkor is, ha egy vállalkozó *tiz százalékot tudna keresni,* mert

havi 270 pengőt jelent egy cégnek, családfenntartásra és adóval együtt.

Még ennyi sem jut pedig egy kerületből, a tülekedés pedig nagy és mohó! Alig valamit jelentő munka, mégis sorompóba állitott mindenkit a szakma tagjai közül, sőt *megrohamozta a tőke is. Nagy cégek is* felvonultak, melyek már évek óta képesek hitelmunkát végezni a fővárosnak, *ma is munkával vannak ellátva* és mégis pályáztak a kövezőiparosok egyetlen munkaalkalmat jelentő piacára,

elvenni azt a kicsit is, ami még eddig megmaradt a kisiparosságnak.

Igy indul az 1934. év, árrombolással, a kisipar ölésével. A tőke nem nyugszik, mindent hatalmába akar keriteni. Itt azonban eredményt nem fog elérni, mert a székesfőváros már *előre gondolt ennek megakadályozására.*

Olyan szigoru kikötéseket állapitott meg, melyeket eddig az iparosság ugyis mindenkor betartott, viszont a tőkének kellemetlen volt mindig.

Régi kivánsága volt az iparnak *olyan kiirást produkálni,* mely az *ajánlatokat reálissá kényszeriti, illetőleg rögtön feltünteti azok irreális voltát.* Ezt a kivánságot a II. ügyosztály teljesen honorálta, *minimálta a munkások órabérét,* kötelezi a *kollektiv szerződések betartását,* kötelezi *egy állástalan mérnök* alkalmazását: ennek *kellő érvényt is fog szerezni, kisebb munkaegységeket vett fel,* evvel is csökkentve a tőke mohóságát.

Az eredmény mutatja *mily fontos volt ez a megszigoritás.* Az ügyosztály mindenesetre nagy sikert ért el, mert

az ajánlatok hetvenöt százaléka teljesen reális és fedi az ügyosztály kalkulációját.

A pályázat ugyanis a főváros által *előre megállapitott, pontos kalkulációt eredményező egységár-tabella,* melyből a pályázók *engedményt adnak, illetőleg felárt kérnek.* Az irreális kalkuláció ebből eredőleg — még ha el is tekintünk a fentebb emlitett szigoru kikötésektől —, könnyen kitünik, mert rögtön elárulja a pályázó elgondolását, árainak értékét és főleg azt, hogy

lehet-e olyan áron a munkát becsületesen, a kiirásnak megfelelően elvégezni, mint ahogy az ajánlva van.

Az irreális pályázások meggátlására ezenkivül a *II. ügyosztály,* okulva a tavalyi eredményeken cca *20 %-al csökkentette az árakat.* Nagy engedmények igy is vannak, bár elenyésző számban, és főleg olyanoktól, kik a *munka minőségét nem ösmerik.*

A főváros tabellája mindenképpen jó, a mai áraknak megfelelő. A mai *fuvarbér* valóban 18 pengő kétlovas kocsinál, 13 pengős uzsora-áron ma tényleg nem lehet fuvarost dolgoztatni! *Egy napszámos órabére* a megállapitott 36 fillér, 30 és 32 fillér mellett nem lehet dolgoztatni, ha a főváros mást ir elő.

Ilyen ajánlatokat, melyek nem törődnek a főváros kikötéseivel, félre kell tenni. A főváros azért ad munkát, hogy abból kenyér legyen és ne munkásnyuzás.

Kimondott iparos-munkát nem végezhet akkor *nagy cég,* mikor *kisiparosok nyomorognak* és nem tudnak a napi kenyérhez jutni. Kövezőmester *nem mehet házat épiteni,* nem vállalhat *egyéb épitkezést* sem, mert az ipartörvény nem engedi, csak kövezési munkát végezhet, ez *az egyetlen munkaalkalma,* ezt a területet számára meg kell védeni, ez a munkanem csak az övé, az ipar kenyere nem lehet a tőke zsákmánya.

De még egy fontos szempont: Nem lehet ujjoncoknak, próbálgatóknak adni ily munkát, mert a *főváros vagyona forog kockán.*

Rendet kell végre teremteni ebben a kérdésben. A főváros nem fogja tekintélyét, kalkulációját nevetségessé tenni.

A főváros nem azért állapit meg szükséges rendszabályokat, hogy azokkal *egyesek ne törödjenek.* Nem azért ad munkaalkalmat, nem azért áldoz sulyos összegeket, hogy *szociális intézkedései nyomán nagyobb nyomor legyen.* Kenyér kell a munkásnak, az állástalan mérnököknek, legfőképpen pedig az iparosságnak. *Ez a munka-mennyiség az iparosság számára lett kiirva,* nem pedig azoknak, kik

évek óta, bankösszeköttetéseik folytán, minden munkaalkalomtól megfosztották éppen azokat az iparosokat, akiktől ismét el akarják venni utolsó falat kenyerüket.

Ezt meg kell értenie a fővárosnak, észre kell vennie *mi rejlik az olcsó árak mögött,* védenie kell azokat, kikre *mindig legnagyobb szüksége volt a székesfővárosnak,* akkor midőn a kartellált tőke *árakat akart szabni munkájáért. Király* Kálmán ösmeri a szakmát, ebben nőt fel, ösmeri a főváros érdekeit is, *azért van a helyén, hogy megvédje.* Azt hisszük: *igy lesz!*

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenféle ruháknak
FÉNYTELENITÉSÉT
egy évi **jótállással** vállalja. Vidékre is szállit
Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18.
Tel.: 52-0-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 36.
Belvárosi Kávéház mellett.

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Március 4.-én és 8.-án
d. u. 1/2 3 órai kezdettel
Ügetőversenyek

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este **TÁNC!**
CHARLES LAX jazz-zenekara

Pénzéért fényt
vásároljon. A fényteljesitmény mértéke a lumen. Ha kevesebb pénzért jobb világitást akar, csak lumenjelzésü izzólámpát [illegible]udjon el.
TUNGSRAM

Uj kiirások:

Vasnyomócső készitésére és elhelyezésére az I. ker. Kelenföldön létesitendő szennyviz-átemelőtelep részére. Határidő: 1934. évi március hó 19-én, hétfőn délelőtt 9 óra.

Utburkolatbontási, csőárokásási és utburkolathelyreállitási munkákra a Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére. Határidő: 1934. évi április hó 4-én, délelőtt 10 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 10. szám — Budapest, 1934 március 10

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Statisztikai Hivatal Budapest, VIII

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési ár: Egész évre . . . 30 pengő. Fél évre . . . 15 pengő. Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 9. Telefon: 32-8-23. Postatakarékp. Chequeszámla 30913

Jövevény Budapest

Figyelemreméltó szempontot vetett a képviselőház egyik multheti ülésén Lázár Miklós a fővárosi reformtörvény vitájába. A képviselő szembefordulva azzal a váddal, hogy budapesti és nem országos szempontok vezérlik a városházi politikát, kimutatta, hogy a városházi vezérek legnagyobb része nem is budapesti, hanem vidékről származott a fővárosba. Felmerül a kérdés: hogyan lettek a vidéki származásu pártvezérek és városházi főtisztviselők százszázalékosan budapestiekké, hogyan történhetik, hogy akiknek a bölcsője kis erdélyi faluban, valahol a felvidéken, vagy az Alföld mezőin ringott, ezt a várost tekintik igazi hazájuknak, ennek jelene és jövője fekszik annyira szivükön?

Állapitsuk meg a fővárosi statisztikai hivatal adatai alapján, hogy Budapest a jövevények városa. Az 1920-as népszámlálás errevonatkozó adatai közül érdekes az a szám, hogy a milliós főváros lakósai között mindössze százezer van, aki Budapesten született és születése óta Budapesten lakik. Az állami statisztikai hivatal, amely Budapest népességi adatait dolgozza fel az 1930-as népszámlálás alapján, kimutatta, hogy Budapest lakosai közül mindössze 38 százalék az, amely ebben a városban született, 62 százalék nem természetes szaporulat, hanem bevándorlás utján növelte Budapest népességét.

Két fontos konkluziója van a fenti két premisszának. Az egyik az ország népességi szempontból való homogén-voltát bizonyitja, Budapest nem külön test az államban, mint Páris vagy Bécs, nincsenek külön budapestiek, mint ahogy külön népfaj a párisi és a bécsi benszülött — a Budapestre bevándorló vidéki a főváros szintiszta magyar levegőjében semmit nem veszit el specifikus magyar mivoltából, meg nem rövidül magyar öntudatában és érzéseiben. A másik tanulsága Lázár Miklós adatainak és a statisztikai hivatalok számainak, hogy Budapest a maga áthasonitó erejével lelkes lokálpatriótákat tud nevelni azokból a magyarokból, akik nem a Józsefváros külső grundjain labdázták át gyerekéveiket, hanem a székely havasok között, a Bakony rengetegében vagy a Tátra csucsain álmodoztak gyerekéveikben a békebeli Magyarország boldog és büszke fővárosáról: Budapestről!

Nem lekicsinylendő érdeme Európa legnagyobb jövevény-városának, Budapestnek az az egyetemes nemzeti érzés sem, amely minden helyi kolorittól mentesen áltija anyagi és erkölcsi erejét, kulturáját és eszméit a nagy egész szolgálatába. E tekintetben Budapestet, leszámitva a forradalom eszeveszett kilengéseitől, komoly vád nem érheti. A keresztény és nemzeti Budapest méltó vezére a keresztény és nemzeti Magyarországnak. Olyan ténymegállapitás ez, amely az immár erőltetett tempóban száguldó képviselőházi vitában különleges figyelemre érdemes. A keresztény és nemzeti Magyarország keresztény és nemzeti fővárosa nem szorult szigoru rendszabályokra, az országot nem kell megvédeni saját fővárosa ellen, mert az hüséges része az egésznek, a gondolkozó fej, az értékek és érzések központja, vezére minden nemzeti öncéluságnak!

Már készül a szanálási tervezet

A reform-törvény csak husvét után kerül a felsőház elé — A belügyminiszter a szanálási tervezet közrebocsájtása előtt meghallgatja a városházi pártvezéreket — Barátságosabb atmoszféra kezd kialakulni a főváros és a kormány között

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A képviselőház a jövő héten *feltétlenül befejezi a fővárosi reformtörvény részletes tárgyalását.* A képviselőház által megszavazott fővárosi reformjavaslat *a felsőházat is előreláthatóan több napon át foglalkoztatni fogja,* felmerül azonban a kérdés: hogy a kormány a javaslatot *még ebben a hónapban a felsőház elé terjeszti-e, vagy pedig a felsőházi vitát a husvéti ünnepek utáni időkre halasztja.* Nagy érdeklődés előzi meg annak a kérdésnek az eldöntését is, hogy *a kormány mikor készitti el a főváros szanálására vonatkozó tervezetét,* amelyet a fővárosi reformtörvény életbeléptetésével egyidejüen kell nyilvánosságra hozni. Egyelőre *semmi bizonyosat sem lehet tudni a kormány szanálási terveiről, a fővárosi reformtörvény sorsa és az ezzel kapcsolatos szanálási munkálatoknak a menetrendje* azonban már kialakult azokon a tárgyalásokon, amelyeket *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter különböző politikai tényezőkkel és minisztériális bizalmi embereivel folytatott. A kormánynak a fővárosi reformtörvény életbeléptetésével kapcsolatos terveiről

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter közvetlen környezetében

a következő információkat adták az *Uj Budapest* munkatársának:

— A felsőház a fővárosi reformjavaslatot *csak husvét után* fogja tárgyalni. A kormány ilyen értelemben már döntött is. A felsőházi vita elhalasztását indokolttá teszi az a körülmény, hogy

a fővárosi reformtörvény életbeléptetésével egyidőben publikálandó szanálási terv még nem készült el.

A kormánynak a főváros szanálására nézve *konkrét tervei vannak.* ezek azonban egyelőre *csak általánosságok között* mozognak. A részletes szanálási terv kidolgozására a *képviselőházi vita lezárása után kerülhet sor.* Ilyen körülmények között

nincs semmiféle olyan indok, amely amellett szólana, hogy a felsőház még a husvéti ünnepek előtt tárgyalja le a fővárosi reformjavaslatot.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter elhatározta, hogy *a főváros szanálására vonatkozó tervet — a fővárosi törvény életbeléptetése előtt*

ismertetni fogja azokkal a pártvezérekkel, akiknek a véleménye városházi vonatkozásban döntő sullyal esik latba.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter ezen az intern ankéten a négy legnagyobb városházi párt vezetőivel fog leülni a zöld asztalhoz. Ez a négy pártvezér: *Wolff* Károly, *Kozma* Jenő, *Rassay* Károly és *Peyer* Károly.

Keresztes-Fischer belügyminiszter azzal, hogy a négy legnagyobb fővárosi párt vezetőinek megmutatja a szanálási tervezetet és meg fogja hallgatni a tervezet kibocsájtása előtt a véleményüket, bizonyitékát akarja adni a székesfővárosi autonómia iránti lojalitásának.

Azok, akik *Keresztes-Fischer* belügyminiszter intencióit közelről ismerik, bizonyosra veszik, hogy a négy fővárosi pártvezérnek *sikerülni fog sok tekintetben elfogadtatnia a belügyminiszterrel a maga álláspontját* és igy

közös akarattal olyan szanálási programm lesz kidolgozható, amelynek végrehajtása nem fogja kiélezni a főváros és a kormány között mutatkozó ellentéteket.

Ellenkezőleg: *mértékadó politikai körökben* arra számitanak, hogy a *főváros és a kormány között ezen az alapon helyreáll a régi barátságosabb atmoszféra.*

Miért nem engedélyezi a belügyminiszter a négy tanácsnoki állásra a behelyettesitést?

A jövő héten betöltik a 28 jogi minősitéshez kötött gyakornoki állást — Bizonyos számu gyakornoki állást a fővárosi tisztviselők gyermekeinek tartanak fenn, de ezeket is vizsgára kötelezik

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén a napirend előtti vitában szóvátették, hogy a főváros adminisztrációja késedelmeskedik a gyakornoki állások, nemkülönben az üresedésben lévő tanácsnoki állások betöltését illetően. A halasztás okairól az *Uj Budapest* munkatársa

illetékes helyen

a következő felvilágositást kapta:

— Megfelel a valóságnak, hogy a *tanácsnoki állások betöltése halasztást szenved.* Ezért a késedelemért azonban *a főváros vezetőségét semminemü felelősség nem terheli.* A belügyminisztérium illetékes főosztálya az üresedésben levő fővárosi állásokat illetően azt az álláspontot foglalja el, hogy *ma is érvényben van az állásbetöltési tilalom,* minden állás ügyében, akár nyugdijazás, akár más módon üresedett az meg, a belügyminisztériumhoz kell fordulni, *engedélyezi-e a szóbanforgó állás betöltését.*

— Amikor az üresedésben levő négy tanácsnoki állás betöltése első izben szóbakerült, *az elnöki ügyosztály vezetője eljárt a belügyminisztériumban,* ahol felhivták a figyelmét arra, hogy *a kormányzat álláspontja szerint a fővárosnak külön kérelmeznie kell az állások betöltésének engedélyezését.* Ez meg is történt, a polgármester ebben az irányban *felterjesztést intézett* a belügyminiszterhez. Közbejött azután a *reformtörvény benyujtása* a képviselőházban. A főváros most aziránt érdeklődött, — támogatva a főpolgármestertől, — hogy arra való tekintettel, miszerint az uj törvény *még hónapok mulva fog életbelépni* és addig az időpontig a fontos vezetői poziciót betöltő tanácsnoki állások *nem maradhatnak üresen,* engedje meg legalább azt a belügyminiszter, hogy *behelyettesités utján* töltsék be ideiglenesen legalább a tanácsnoki állásokat. A belügyminisztérium e tekintetben is a *negáció álláspontjára* helyezkedett és mindaddig, *mig az uj törvény életbe nem lép, a tanácsnoki állások betölthetők nem lesznek, sem választás, sem behelyettesités utján.*

— A gyakornoki állásokat illetően a helyzet az, hogy *még folyamatban van a jelöltek vizsgáztatása.* Két gyakornoki állást a száz közül még a mult esztendő végén betöltött az elnöki ügyosztály, most sor kerül huszonnyolc jogi minősitésü gyakornoki állás betöltésére. Ezt a huszonnyolc fiatalembert a jövő hét folyamán, de *legkésőbb husvét előtt* iróasztalhoz juttaja a már ismeretes elvek alapján a polgármester.

Elmondották még munkatársunknak, hogy a Fővárosi Alkalmazot-

tak Nemzeti Szövetségének azt a kérelmét, hogy *a gyakornoki állásokból bizonyos számu helyet biztositsanak a fővárosi tisztviselők gyermekeinek, a polgármester teljesiteni fogja.* Arra vonatkozóan, hogy *hány hely jusson* a fővárosi tisztviselők gyermekeinek, még folynak a tárgyalások. Bizonyos azonban, hogy *ezeket a tisztviselőgyerekeket is vizsgáztatás alá fogják venni* és közöttük a *legjobb bizonyitványuak, a legrátermettebbek* fognak gyakornoki alkalmazáshoz jutni.

2 szobás garconlakás

fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással, garage-al vagy anélkül

május hó 1-ére bérbeadó.

Érdeklődni d. u. 4–6 órák között lehet, 52–8–43 telefonszám alatt.

Offenbach Hoffmannja mesél Hoffmann képkeretet beszél

48.155 lakós, 3.018 hektár, 190 utca

Duday tanácsnok a XI. kerület legfontosabb célkitüzéseiről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A multheti ünnepség után, amellyel Budapest legifjabb közigazgatási kerülete, a Lágymányos, müködését megkezdette, a Szentháromság-téri öreg épületben *két elöljáróság* müködik: *Budapest I. és Budapest XI.* Az uj közigazgatási kerület életmüködésének első megnyilvánulásairól kérdést intéztünk

Duday Alajos dr.

tanácsnokhoz, a kerület vezetőjéhez, aki egyben a kerületi elöljárók értekezletének elnöke is.

— A lágymányosi közigazgatási kerület — mondotta *Duday* tanácsnok — *3018 hektár terjedelmü*, csak Óbuda és Kőbánya nagyobb nála terjedelemben. Az 1930-as népszámlálás tanusága szerint *48.155 lakósa van* az uj közigazgatási kerületnek, 190 utcája és hat tere. *Népsürüség tekintetében* a XI. közigazgatási kerület az utolsó előtti helyen áll, csak Óbudán kisebb a népesség aránya a kerület nagysága szerint, mint az én kerületemben.

— *Legfontosabb teendőnk* — folytatta Duday tanácsnok — az arra való törekvés, hogy az *uj kerület megalakulása ne csak eszmei, hanem gyakorlati tartalmu is legyen.* Legelső célunk: *minél előbb elfoglalni a Verpeléti-uti székházat;* az uj elöljárósághoz tartozó közönség ne legyen kénytelen a Várba felmenni hogy távol lakóhelyétől intézze el hivatalos ügyeit. *Megvan minden reményem arra,* hogy a husvét után következő hetekben már elfoglalhatjuk végleges helyiségeinket a kerület középpontjában levő székházunkban.

— További teendőinkről e pillanatban még nehéz *pontos és részletes menetrendet alkotni.* Mindenesetre fő hivatásunknak tekintjük, hogy *Budapest legifjabb kerületét közlekedésügyileg, közegészségügyileg, utügyileg megfelelő nivóra emeljük.* Ezen a téren rengeteg a tennivaló. Hogy ez alkalommal csak a legfontosabbakat emlitsem, *Budapest XI. csak egyetlen nyilvános W. C.-vel rendelkezik a Gellérttéren.* Közlekedésügyileg a legfontosabb tennivaló a *Fehérvári-uti Hév-vonalnak a Beszkártba olyképpen való beolvasztása,* hogy a Beszkárt-kocsik kijárjanak a Fehérvári-ut külső részéig. *Az autóbuszt illetően* a kerületnek régi és jogos kivánsága, hogy a XI. kerületből megfelelő autóbusz-összeköttetés legyen az Erzsébet-hid és a Lánc-hid budai hidfői irányában, mert ma az a lehetetlen állapot, hogy aki autóbuszon akar a Ferenc József-hidon a budai Lánchid-főhöz menni, *körül kell kocsikáznia Pestet.*

— Közegészségügyi szempontból legelső és legsürgősebb kivánsága *a XI. kerületnek egy gyüjtőkórház létesitése,* amire vonatkozóan már régóta hangzanak el inditványok az autonómia illetékes fórumain. *Buda déli részén egyáltalában nincsen közkórház,* ha egyebet nem, kis gyüjtőkórházat kell itt létesiteni, mert a mai állapot rossz és veszedelmes.

— Fontos kivánságunk az ut- és csatornaépitések szempontjából az *uj kerület fokozott figyelemben való részesitése,* amelyet a folyton fejlődő népességével megérdemel.

— Mindezek a kivánságaink — fejezte be nyilatkozatát az uj kerület érdemes vezetője — természetesen a *főváros anyagi* lehetőségeihez vannak szabva. Jól tudjuk és ismerjük a város nehéz pénzügyi helyzetét és ezért kivánságainkkal *a szerény lehetőségek határai között mozgunk és azokat természetszerüleg nem akarjuk tullépni.*

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38–6–93

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyar: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919 12.

VÁROSHÁZI NOTESZ

WOLFF KÁROLY MÁR ELHAGYTA a betegszobát és a verőfényes télvégi napokon kertjében sütkérezik. Vasárnap felesége és fia társaságában már ki is kocsizott, ugyannyira, hogy egészsége helyreálltnak tekintheto.

Arról természetesen még hetekig nem lehet szó, hogy Wolff Károly visszakapcsolódjék a politikai életbe. Családja féltékenyen ügyel arra, hogy a beteg nyugalmát semmi sem zavarja. Szó van arról is, hogy a betegségéből felépült pártvezér felesége társaságában néhány hétre egy magaslati üdülőhelyre utazik.

*

A NAGY IZGALMAK ÉS LÁZAK UTÁN ezen a héten a kimerültség és fáradtság hullámai lepték el a városházát. Egyre kevesebb az érdeklődés a képviselőház fővárosi vitája iránt is, ma már mindenki tisztában van azzal, hogy némi csekély jelentőségü változások árán a bizottságok által elfogadott formájában lesz törvény a belügyminiszter javaslatából. A városházi horoszkópok már a jövőt kutatják, azirányt érdeklődnek, mikor lép életbe az uj törvény, lesz-e változás a főpolgármesteri székben, lesznek-e uj választások?

A városházán egyébként minden csendes. Nagyobb emóciókat nem keltett a törvényhatósági tanács csütörtöki ülése sem, közgyülés husvét előtt alighe lesz, legfeljebb, ha rendkivüli közgyülést hiv egybe valamelyik párt, amiről jobboldalon is, baloldalon is sok szó esik. A fontos és jelentős városházi események dátuma ily körülmények között husvét utánra tolódott át, ha ugyan nem még későbbre, mert hiszen kétségtelen, hogy a városházi eseményeket illetően pontos terminust jósolni nem lehet...

*

HOSSZU ÉS KINOS SZENVEDÉSTŐL váltotta meg a halál szombaton hajnalban Joanovich Pál nyugalmazott miniszterelnökségi államtitkárt, mindannyiunk kedves és szeretett Pali bácsiját. Már napokkal azelőtt állandóan eszméletlen volt Pali bácsi. Vera leánya éjt-napot a szanatóriumban töltött, hüségesen virrasztva a haldokló atyja mellett és csak délelőttönkint szaladt egy-két órára haza az Attila-köruti elárvult lakásba.

Halál előtt állók jövőbe-látásával érezte Pali bácsi a vég közeledtét. Mikor legutóbb karácsony előtt közölte a Városházi Notesz-szel, hogy Balatonfüredre megy, kurálni a beteg szivét, ahogy lehet — elérzékenyedett hangon vett végső bucsut, mondván, hogy rövidesen elindul az országba, ahonnan nem tért meg soha utazó...

Füreden az egyik bencés-atya kezébe az elmult év utolsó napjaiban letette a tridentinumot: katolizált. Az volt az utolsó kivánsága, hogy a római katholikus szertartások szerint temessék el őt, aki felekezetileg a macedón görög egyházhoz tartozott, sőt egyházának előkelő tagja volt, többek között tiszti nagykeresztese a jeruzsálemi Szent Sir rendnek, amely arról nevezetes, hogy a rendjel közepén kis arany medaillonba foglalva Krisztus urunk keresztjének egy szilánkját foglalja magában.

*

A GYÁSZJELENTÉS, AMELYET ERZSÉBET ÉS VERA leányai bocsátottak közre, magában foglalja Pali bácsi összes cimeit és kitüntetéseit. A ferencjózsefi idők előkelő főtisztviselőjének a magyar és külföldi rendjelek egész sora diszitette a mellét: a Lipótrend hadiékitményes lovagja, a Ferenc József rend Komthurja és lovagja, a német lovagrend Mária keresztese, a bolgár Szent Sándor rend csillagos középkeresztese volt Pali bácsi, ezen felül birtokosa az első osztályu polgári hadi érdemkeresztnek, nemkülönben a Vöröskereszt hadiékitményes diszjelvényének és a török vörös félholdnak.

...Nagy és pótolhatatlan ürt hagy maga után a városházi közéletben Pali bácsi, hiszen nemes és lovagias uri magyarsága, bájos egyénisége, kedves, finom humora különleges helyet biztositottak az ő számára mindenki szivében. Minden mellektekinteten felülálló korrektsége, önzetlensége, áldott jószive pedig az emberi élet legnagyobb értékét biztositották számára: nem volt ellensége! Mindenki szerette őt, a legkisebbtől a legnagyobbig, párttekintetek nélkül: ez a legnagyobb dicséret, amelyet a baráti emlékezés egyszerü, de nem hervadó virággjául le kell helyeznünk a farkasréti temető frissen hantolt sirdombjára...

*

MEGGYÓGYULTAK A VÁROSHÁZA BETEGEI: ugy Sipőcz polgármester, mint Király tanácsnok, akik napokon át lázas influenzában feküdtek, hétfőn egészségesen vették át hivatalaik vezetését. Uj influenzás: Szemethy főügyész.

*

LÁZÁR FERENC TANÁCSTAG nagyanyja, özv. dr. Makara Györgyné, született Lóskay Mária, Pécsett meghalt. A temetésen Lázár felsőházi tag testvérével, Lázár Andor igazságügyminiszterrel résztvett.

*

ORCZY GYULA KORMÁNYFŐTANÁCSOST, nyugalmazott székesfővárosi müszaki tanácsnokot, a szuverén máltai lovagrendbe tiszteletbeli lovagként beiktatták.

*

ILOVSZKY JÁNOS TANÁCSTAG néhány napi tartózkodásra a lipcsei árumintavásárra utazott.

*

A JÓZSEFVÁROSI ELÖLJÁRÓSÁGON TÖRTÉNT VISSZAÉLÉS állandó beszélgetés tárgya a városházi folyosókon. Az elöljáróságok életéről hallottuk ezt a kedves históriát, amelyről az a legérdekesebb, hogy — valóban megtörtént...

Az egyik elöljáróságon, amely nagyobb, mint a legnagyobb vidéki város, rengeteg a tisztviselő. Számuk jóval felül van a százon. Természetes, hogy az elöljáró nem is ismerheti valamennyi tisztviselőjét, inkább csak azokat, akik referálni járnak be hozzá.

Történt az egyik délelőttön, hogy az elöljáróságra beosztott ifju segédfogalmazó két óra előtt néhány perccel hazaindult. Amint éppen ki akart lépni a kapun, látja, hogy közeledik hivatali főnöke, a kerületi tanácsnok. A fogalmazó udvariasan utat enged az elöljáró urnak, megemeli a kalapját:

— Alázatos szolgája, elöljáró ur!

— Jó napot, jó napot, ügyvéd ur! Hogy van? — hangzik a felelet. Merre megy?

Történetünk hőse azonnal észrevette, hogy az elöljáró, akihez ő évente, ha egyszer bemegy referálni, összetévesztette őt valakivel. Mégpedig minden valószinüség szerint azon az alapon, hogy egyszermásszor látta őt az elöljárósági folyosókon és szórakozottságában nem a saját hivatalnokának, hanem ott a felek ügyes-bajos dolgát intéző ügyvédnek nézte. Mit tehetvén egyebet, belement a játékba, egy darabig együtt ment a hivatali főnökével, hosszu és beható beszélgetést folytatva vele az ügyvédség nyomasztó helyzetéről.

Az ötperces sétapartnerről az elöljáró ur még mindig azt hiszi, hogy egyike a kerület fiatal és törekvő ügyvédjeinek. Talán bizottsági póttag is, de mindenesetre tagja a kerületi választmánynak. A fogalmazó azóta pedig rettegve-retteg, hogy ne kelljen bemennie a főnökhöz, mert ha referátum közben az elöljáró tudatára ébred a tévedésnek, akkor nagyobb bajok lehetnek!

A beavatottak azt mondják, hogy ez az utóbbi eset ki van zárva. A fogalmazó nyugodtan bemehet az elöljáróhoz. Nem fog ráismerni...

Egységes közlekedés — ami nincs!

Petrovácz Gyula a Beszkárt-Hév konfliktusról, a Római-fürdői szárnyvonalról, az ötven uj autóbusz beszerzéséről és a közlekedés nagy problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Juniusban lesz két esztendeje, hogy a főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése *éles küzdelem után elhatározta a HÉV megváltását.* A megváltást sürgető városházi kormánypárt azzal érvelt, hogy azért kell minél előbb fővárosi tulajdonba átvenni a Helyiérdekü Vasutakat, mert *csak igy lehet lefektetni az egységes közlekedési irányelveket* és csak az egységes közlekedési reform sürgős megvalósításával lehet kiküszöbölni a *közönség sürün megismétlődő, jogos panaszait.* Másfél évnek kellett eltelnie, amig a főváros *a gyakorlatban is átvette a Hévet.* A gyakorlati átvétel óta is *hónapok teltek el* anélkül, hogy csak egyetlen lépéssel is előbbre jutott volna az egységes közlekedési reform megalkotása. Ezzel szemben viszont *már is mutatkoznak bizonyos ellentétek a Hév és annak tulajdonosa a Beszkárt között.* Ezek az ellentétek legutóbb arra kényszeritették *Bárczy* Istvánt és *Verebély* Jenőt, hogy a Hév elnöki, illetőleg alelnöki állásáról lemondjanak. A konfliktus a Hév vonalának a római fürdői partokhoz való kiépitése ügyében keletkezett, de nem kétséges, hogy más vonatkozásban is sulyos komplikációktól lehet tartani.

Petrovácz Gyula,

akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a *Keresztény Községi Párt vezetőségének az álláspontját* a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Nincsenek hiteles értesüléseim arról, hogy a Beszkárt igazgatósága és a Hév igazgatósága között *milyen természetü konfliktus támadt.* Annyi bizonyos, hogy a Hév a Beszkárt tulajdona, amiből viszont az következik, hogy a *Beszkártnak jogában áll irányitó befolyást gyakorolnia a Hév üzemvitelére.* A főváros vezetősége tavaly előtt épen azzal indokolta a Hév megváltásának a szükségességét, hogy *ezzel a főváros tulajdonába kerülnek az összes közlekedési vállalatok,* tehát mód nyilik az egységes közlekedési alapelvek lefektetésére és egy modern szellemü, minden igazságtalanságot és panaszt kiküszöbölő közlekedési reformnak a kidolgozására. Ha ez igy áll, akkor ebből természetszerüen következik az is, hogy

egységes elgondolásnak kell végighuzódnia mindhárom közlekedési vállalatnak az ügyvezetésében.

Ha azonban megnézzük ennek a kérdésnek a másik oldalát, akkor *nem lehet rossz néven venni* a Hév igazgatóságának a tagjaitól sem, hogy *nem voltak hajlandók első látásra, egyetlen ülésen dönteni a* Hév-vonalnak a Római-fürdő *partoktól való meghosszabbításához.* Abban nincs és nem is lehet eltérés az egymással szemben álló felfogások között, hogy a Római-fürdő közönségének a közlekedési igényeit *feltétlenül ki kell elégiteni.* A Dunának a Római-fürdő vonalába eső partja kora tavasztól késő őszig rendkivül népes.

Valóságos népvándorlás indul meg nemcsak ünnepnapokon, hanem hétköznapokon is már kora reggeltől kezdve a főváros belsejéből a römaifürdői Dunapartra. Ezeket a közlekedési igényeket a fővárosnak ki kell elégitenie, mert hiszen a közlekedési monopóliumnak kizárólagos birtokosa.

Nem kétséges, hogy a Hév-vonal meghosszabbitásának a költségei a *forgalomból várható jövedelem révén megtérülnek.* Nem gondolnám, hogy a Hév igazgatósága *nem akart volna* a maga részéről ehhez a meghosszabbitási tervhez hozzájárulni, inkább a gyors döntés ellen volt egyeseknek kifogásuk és esetleg azt kivánták, hogy a *terv alaposabban megvizsgálhassák.* Mindezek alapján arra a következtetésre jutok, hogy *komoly és el nem simitható ellentétről a Beszkárt és a Hév igazgatóságai között nem igen lehet szó.* Az affért remélhetően rövidesen végleges formában elsimitják ugy, hogy sem a polgármesternek, sem a főváros tanácsának nem kell közbelépnie.

Megkérdeztük *Petrovácz* Gyulát, hogy a Keresztény Községi Párt vezetőségének *milyen kivánságai vannak a most készülő közlekedési reformmal kapcsolatosan. Petrovácz* Gyula igy felelt:

— A készülő közlekedési reformnak legfőbb célja

az egységes vonalvezetés lehetőségének a biztositása.

Most már mind a három nagy közlekedési vállalat: az autóbuszüzem, a villamos és a Hév a főváros tulajdonában van, tehát *megszünt minden konkurrenciának a lehetősége.* Az uj közlekedési reform kidolgozásánál tehát kizárólag *takarékossági szempontokra kell figyelemmel lenni* — azon kivül, hogy a főváros területének minden egyes körzete számára gyors és olcsó közlekedést kell nyujtani. — Azzal hogy a Hév is bekapcsolódik a főváros közlekedési politikájába, sok régi igazságtalanságot lehet megszüntetni. Igy például vannak a fővárosnak olyan területei, amelyeknek *a Hév az egyedüli közlekedési eszközük.* Ilyen például a Fehérvári-ut, a Kerepesi-ut és a Pálffy-tértől a Római-fürdő felé irányuló vonal. Ezeknek a környékeknek a lakosai *csak kombinált Hév-Beszkárt átszállójeggyel utazhatnak a főváros belterületére.* Ez az átszállójegy lényegesen drágább, mint az, amelyet a Beszkárt árusit. Még ma is az a helyzet, — hogy

idegen városok lakói Budapesten keresztül egy harmadik városba utazhatnak a Beszkárt kocsiján 24 filléres átszállójeggyel és ugyanakkor budapesti adófizető polgár Budapest politikai határain belül csak drága kombinált Hév—Beszkárt átszállójeggyel utazhatik.

Pesterzsébetről egész Budapesten át Ujpestre 24 filléres jeggyel lehet utazni, ellenben a Fehérvári-utról, vagy Rákosfalváról, vagyis a politikai határokon belül eső területről a Belvárosba csak *lényegesen drágább — 36 filléres — átszállójeggyel.*

— *A közlekedési reformnak ezt a régi igazságtalanságot végleg meg kell szüntetnie.* Természetesen meg kell szüntetni a reform megalkotásával kapcsolatosan az összes többi anomáliákat is. Ez csak a menetrend gyökeres átdolgozásával lehetséges.

— Nem tudom, hogy a közlekedési reform keretein belül szó lesz-e az autóbuszüzem fejlesztéséről. A Keresztény Községi Párt, — mint azt *Wolff* Károly hivatalos fórumon is kifejezésre juttatta — *nagy sulyt helyez az autóbuszüzem további fejlesztésére.* Legalább 50 uj kocsit kellene beszerezni és a közlekedési reformot ugy kellene megalkotni, hogy a belterületek forgalmát legnagyobbrészben autóbuszok lássák el. Mi mindenesetre

nagy érdeklődéssel várjuk a közlekedési reform kidolgozását és publikálását, mert az a törekvésünk, hogy ez az uj rend legkésőbb a nyár folyamán életbelépjen.

Névtelen feljelentésekkel árasztják el az elnöki ügyosztályt

A nyilvánvalóan személyes bosszu müveként jelentkező bejelentéseket a főváros átteszi a rendőrséghez — A józsefvárosi előljárósági visszaélésben azt vallják a vádlott tisztviselők, hogy nem volt tudomásuk a részükre segélyképpen kiutalt pénz eredetéről és felhasználásának jogosulatlanságáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A napilapok hasábjain már nem jelennek meg a józsefvárosi előljáróságon történt visszaélésekről szóló oldalas cikkek, szanatóriumba vonult az állásától felfüggesztett, szerencsétlen *Gömöry* tanácsnok, az elnöki ügyosztályban pedig zárt ajtók mellett reggeltől-estig folynak a tanukihallgatások. Az előljáróság valamennyi tisztviselőjét kihallgatják, megállapitandó, *kik kaptak* a szegények számára rendelt pénzből, milyen körülmények között vették fel az összegeket, volt-e tudomásuk arról, hogy a kezükbe adott pénz eredetileg *milyen rendeltetéssel került az előljáróságra?* A kihallgatások lezárása után lesz csak az elnöki ügyosztály abban a helyzetben, hogy *az összes aktákat átküldje a tiszti főügyészhez,* akinek javaslata alapján fog azután a polgármester az egyes tisztviselők rangja szerint illetékes fórumokon a megfelelő vádinditvánnyal fellépni.

Noha a kihallgatások *szigoruan zárt ajtók mögött folynak* és azok tartalma természetszerüen hivatalos titok, megállapitható, hogy

azok a tisztviselők, akik huszharminc pengő segélyben részesültek a szegényalapból, távolról sem birtak arról tudomással, hogy ezek az összegek honnan származnak.

Ezt nem is kérdezték, nem is kérdezhették, nem történt egyéb, mint hogy *a pénzt átadták és eléjük tették a nyugtát,* amely az összeg felvételét igazolta. Fel sem lehet tételezni a józsefvárosi előljáróságon történt visszaélésekben érdekelt több mint harminc tisztviselőről, hogy *tudomásuk lett volna* az összegek eredetéről. Van a tisztviselők között több 30—32 pengő segélyben részesült érdemes ember, akik *huszonöt- harminc esztendeje áll a főváros szolgálatában.* Ezek egyikéről sem lehet természetszerüen *még feltenni sem azt,* hogy tudtak volna a pénzek eredetéről és állásukat tették volna kockára, csak azért, hogy néhány pengős karácsonyi jutalomban részesedjenek.

Az elnöki ügyosztályt különben *elárasztják a névtelen feljelentések és bejelentések,* amelyek különféle visszaéléseket hoznak a városvezetőség tudomására.

Ezekről a bejelentésekről és feljelentésekről az első pillanatban látni, hogy bosszu müvei, adatot egyáltalán nem, vagy pedig alig tartalmaznak és inkább általános vádaskodásban merülnek ki.

Az elnöki ügyosztály minden olyan vádat amely konkrétumot foglal magában, *kötelességszerüen megvizsgál és a vizsgálatot megindítja.* Azokat a leveleket, amelyek nyilvánvalóan csak azért iródtak, hogy *berántsanak valakit,* az elnöki ügyosztály át fogja tenni az államrendőrség főkapitányához, hogy a *bejelentők jóhiszeműségét illetően a rendőri nyomozás megindittassék.* Könnyen meglehet tehát, hogy *hamis vád büntettében* fognak bünösöknek találtatni azok, akik a szerencsétlen józsefvárosi esetet arra akarják felhasználni, hogy *személyes ellenségeiken bosszut álljanak.*

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserüvize a gyomor- és bélbetegek páratlan gyógyvize

Az uj előljárók ünneplése a Saskörben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Saskör* folytatólagos előadássorozatában a főváros hirdető vállalata megbizásából *Trembeczky* Sándor, a vállalat főtisztviselője tartott igen érdekes előadást a nagy számban megjelent tagok előtt *A modern kereskedő reklámja* cimen.

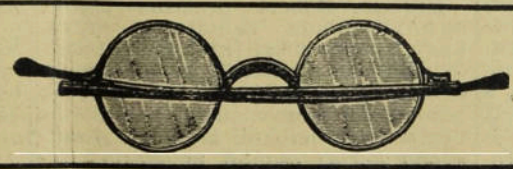
Nagy Ferenc tanácstag, a Kör ügyvezető elnöke, bevezetőjében üdvözölte *Goszleth* Ernőt, a belvárosi előljáróság uj vezetőjét, majd utalással a hirdetések fontosságára, felkérte *Pogány* Zsigmondot, a hirdető vállalat igazgatóját, hogy az előadást szakszerü bevezetéssel lássa el. *Pogány* Zsigmond hálás köszönetet mond a Körnek, hogy az előadásnak hajlékot adtak.

A nagysikerü előadást vacsora követte, ahol *Nagy* Ferenc üdvözölte *Schmaderer* Oszkár dr. főjegyzőt abból az alkalomból, hogy őt a polgármester előljáróság vezetésével bizta meg, és *Schara* Béla tanácsnokot, a Kör lelkes tagját.

Goszleth Ernő dr. tanácsi főjegyző meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést, kiemelve, hogy őt mindig *a polgárok megbecsülése* vezette hivatali pályáján. Célja, hogy a nehéz helyzetben levő polgárságért mindent megtegyen, ha őket az előljáróságra viszi utjok, mert ezáltal a tisztviselők iránti bizalmat és megbecsülést is emeli azok előtt. *Schmaderer* Oszkár dr. tanácsi főjegyző és *Pogány* Zsigmond szólaltak még fel a vacsorán.

dunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Mennyivel drágitja meg a főváros Budapest élelmezését?

Müller Antal nyilatkozik az elsőrendü élelmiszerek drágaságának okairól — A városszéli telep épitését nem folytatja a főváros, holott a megfelelő kölcsön erre a célra rendelkezésre áll — Ki kezdte el a fővárosnál a mammutfizetések üldözését?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A képviselőház fővárosi reformtörvény-vitájának kereszténypárti szónokai között előkelő helyet foglalt el értékes és a Ház minden oldaláról általános figyelemmel kisért felszólalásával *Müller* Antal, a főváros déli kerületének, közszimpátiának örvendő komoly és nagytudásu képviselője. *Müller* Antal felszólalásában *Gáspárdy* Elemér állitásaival szemben száll harcba: kimutatta, hogy az ugynevezett *mammutfizetések*, amelyeknek letörésére éppen a Keresztény Községi Párt vezére, *Wolff* Károly inditotta az első rohamot, *rég a multtéi* és általában a fővárosi tisztviselők fizetése *ugyanazon keretek között mozog*, mint az államiaké, egyes kategóriákban azonban *lényegesen rosszabb. Müller* képviselő beszéde ezen részében szemmelláthatóan azon cikkekre és tabellákra támaszkodik, amelyeket az *Uj Budapest* a fővárosi reformtörvény tárgyalása kapcsán néhány héttel ezelőtt közölt. Parlamenti beszédéről és a városháza aktuális kérdéseiről

Müller Antal

országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Képviselőházi beszédemben — mondotta *Müller* Antal — a fősulyt arra *a történeti hüségre* helyeztem, amelynek kedvéért leszögeztem, hogy

a Keresztény Községi Párt kezdet óta és mindjárt akkor, amikor tudomásunkra jutott, hogy a székesfőváros üzemeiben nagy fizetések vannak, követelte ezeknek a megszüntetését.

Wolff Károlytól ered ez a szó is, hogy: *mammutfizetések* — és *Wolff* Károly volt az, aki a polgármesterrel és a másik kormányzó párt vezérével egyetértően megállapitotta, hogy *a legnagyobb üzem igazgatójának sem lehet nagyobb fizetése, mint a polgármesternek.* Ezt a határozatot, bármit is mond *Gáspárdy* Elemér, keresztül is vitték, hiszen éppen *Rassay* Károly, akit *nem lehet azzal megvádolni*, hogy a Keresztény Községi Párthoz tartozik, igazolta, hogy *azok a nagy fővárosi fizetések ma már csak elhangzott frázisoknak nevezhetők*, ma már azok nincsenek meg, azért, mert

az autonómia önmagában elég erősnek érezte magát arra, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok közepette igazságtalan fizetéseket leépitse.

— Ami az *általános városházi helyzetet illeti*, — folytatta *Müller* Antal, — sajnálattal kell megállapitanom, hogy

a pénzügyi helyzet nyomasztó volta egyre sulyosabb méretekben hat ki a városházi közmunkákra, amelyek dacára annak, hogy a tavasz közeleg, nem akarnak megindulni és azt lehet róluk mondani, hogy még kezdetleges stádiumban sincsenek.

Utalok e tekintetben a *Fővárosi Közmunkák tanácsának keddi határozatára*, amely szerény véleményem szerint ismét elodázza a *Rudás-szálló megépitésének* problémáját, amely pedig a legközelebbi és a legkézenfekvőbb közmunka lett volna. *Megdöbbenéssel állok* a főváros vezetőségének azon határozata előtt, hogy *a városszéli telep további kiépitését nem tartja szükségesnek.* A helyzet itt az, hogy *nem is a meglevő sovány pénzkészletekhez kell nyulnunk ezen telep másik felének kiépitését illetően*, hiszen rendelkezésre áll a MABI-pénz fele, amely erre a célra már több, mint ezelőtt egy esztendővel megszavaztatott és a főváros illetékes szervei által engedélyeztetett is. Az az érv, hogy *a városszéli telep nem jövedelmező* és tulsok a mellékkiadás, nem áll meg, mert

a fővárosnak — szinte unom már ezt ismételni — egyéb kötelezettségei és szempontjai is vannak, mint a rideg pénzügyiek.

A városszéli telep épitkezésének folytatását azért tartom különösen szükségesnek, mert

ez a közmunka volt az az első a városi közmunkák történetében, amelynél bebizonyosodott, hogy a kisipar tökéletesen tud alkotni,

egy olyan munkánál, amelynél *több mint háromszáz önálló kisiparos* volt foglalkoztatva, *semmi anstand* nem volt, ami igen nagy eredmény! Ezt a nagyfontosságu problémát a törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén is szóvátettem, és ez alkalommal külön is köszönetet mondok *Sipőcz* polgármesternek, aki kijelentette, hogy ujra vizsgálat tárgyává teszi az ügyet és ha van lehetőség, mégis igénybe veszi a főváros a MABI-kölcsönből erre a célra még megmaradt 400.000 pengőt.

— Végezetül meg kell emlékeznem — fejezte be nyilatkozatát *Müller* képviselő — *a polgármester ur félévi jelentéséről*, amely *a közigazgatási bizottság hétfői ülése elé fog kerülni.* Ez a jelentés

erélyesen és okosan mutat azokra a terhekre, amelyek Budapest gyomrát terhelik a különféle kartelek részéről.

A *monopolizált élelmiszerekről* van szó és tul kell licitálnom a polgármester ur adatait, amikor megállapitom, hogy *megdöbbentő drágulásson mennek keresztül az elsőrendü élelmiszerek, amig a termelőtől a fogyasztóig eljutnak.* A burgonyánál például — hogy kiegészitsem *Sipőcz* Jenő adatait — közlöm, hogy

140 százalékkal drágul az áru addig, amig a termelőtől a fogyasztóig jut.

A vágóállatoknál 13—17 százalék, a husnál a vágási költségekkel együtt 50—57 százalék, a kenyérnél a sütési müveletekkel együtt 40 százalékos a drágulás. Nem igaz az, amit a képviselőházban is felhoztak, hogy *a főváros óriási nagy vámtételei*, a kövezetadó és egyéb tételek drágitják meg ezeket a primér élelmicikkeket, ugyhogy a termelő nem kap értük eleget, viszont a fogyasztó nagyon drágán fizeti meg azokat. A *sertés* áránál mindössze 3 százalékot jelent a főváros adódrágitása, a *burgonyánál* 1.8 százalékot, a *marhahusnál* 2 százalékot. A székesfővárosi kövezetvám és az egyéb tételek 3 százalékot jelentenek az áraknál, tehát tény az, hogy *a városi illetékek az élelmet egész jelentéktelen összeggel drágitják meg.* Az én véleményem szerint

az illetékes szakminisztériumoknak ankétot kellene tartani a főváros közélelmezése kérdésében, mert a mai helyzet a fogyasztó rétegek felvevőképességének állandó csökkenése következtében egyenesen katasztrófális.

Ezekben fejezte be nyilatkozatát *Müller* képviselő. Az ő nagy gyakorlati tudása, szakértelme és bölcs mérséklete *komoly értéke* a Keresztény Községi Pártnak, amely a keresztény és nemzeti világnézet egyik *leghüségesebb, legbecsületesebb harcosát tiszteli a Józsefváros népszerü képviselőjében.*

Ankétot hivott össze a családi nevelés válsága ügyében Bednárz prelátus, a Keresztény Tanügyi Bizottság elnöke

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Községi Párt Tanügyi Bizottságának elnöke, *Bednárz* Róbert prelátus ankétot hivott össze a családi nevelés válságának megvitatása tárgyában. Ez alkalomból a klubhelyiséget zsufolásig megtöltötték az érdeklődő pedagógusok. Ott volt *Gyurkovich* Henrik dr. törvh. biz. tag, *Harza* Lajos pápai kamarás, hitoktatási szakfelügyelő, *Urbányi* C. József ügyv. igazgató, *Gáspár* Pál dr., *Tamás* Viktor, *Fallenbüchl* Tivadar, *Havas* Mihály, *Castiglioni* László, dr. *Schaller* Sándorné, *Huszti* József, *Vándory* Dezső, *Fekete* Géza, *Barthanek* Katalin, *Sternichlay* István, *Fodor* Árpád, *Vass* Lajos dr., *Józsa* Rezső, *Jáger* Péter, *Néder* István, *Marton* József, *Zerenszky* Károly, vitéz *Kelemen* Ferenc igazgatók, stb.

Bednárz Róbert prelátus elnöki megnyitójában rámutatott arra, hogy a nemzet ősi fáját miként kezdi rágni *az elhibázott nevelés*, mely nemcsak a valláserkölcsi alaptól, hanem ősi keresztény családi és nemzeti tradicióktól is eltért. *A válságba került családi nevelésnek lélekben ujjá kell születnie.* Ez a nemes, apostoli munkásság elsőrendü tanitói kötelességünk. Keresnünk kell a módozatokat a kibontakozás utjához. *A Keresztény Tanügyi Bizottság* megindulo ankétje is azt célozza, hogy a jövő nemzedék nevelését valláserkölcsi alapon, evangéliumi szeretettel végezze a szülő a tanitó megértő segitségével.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitóbeszéd után *Józsa* Rezső igazgató felhivta napirend előtt a figyelmet a szovjet erkölcsromboló nevelési rendszerére. Hol a tekintély ledöntésében fáradhatatlanok. Szülő, tanitó tisztelet ismeretlen fogalom. Ez a veszedelem hogy se szóban, sem irásban ne tudjon beszüremkedni hazánkba, a legnagyobb előrelátásra van szükség.

Bednárz Róbert a felszólalást követő helyeslésből azt látja, hogy a szovjetszellem betolakodása ellen *ez a magyar tanitóság jajkiáltása.* A Keresztény Községi Párt, mint a multban, a jövőben is résen lesz, hogy a bolsevista szellem soha többé ne tudja felütni fejét Magyarországon.

Tamás Viktor főgimnáziumi igazgató tartott ezután hatalmas előadást *a családi nevelés válságáról*, melynek eredője a családi válság. A családi nevelés tulajdonképpen a haladás titkát is őrzi. A családi nevelés válsága nem mai keletü. A francia forradalomra vezethető vissza, melynek kiindulási pontja a liberális világnézet volt. A családi életet a bolsevizmus teljesen ki akarja irtani, de lényegében a kapitalizmus is ezt a célt szolgálja, amikor egyesek jóléte mellett a tömegeket dönti nyomorba. Különösen rámutat az egyke veszedelmére. Az igy nevelt gyermekek még nehezebben tudnak megküzdeni az élet nehézségeivel, mint akik tömegnyomorban nevelődtek. Vissza kell térni a családnak az egyszerüséghez. A végveszedelemben sinylődő társadalomnak az egész világon vissza kell térni az Isten X. parancsolatához. A lejtőn rohanó élet mutatja, hogy nincs más orvosság.

Az előadáshoz hozzászóltak *Fallenbüchl* Tivadar, *Havas* Mihály polgári iskolai igazgatók, *Gáspár* Pál dr., a Rákóczianum igazgatója, *Vas* Lajos dr. főgimn. igazgató, *Huszti* József és *Urbányi* C. József elemi iskolai igazgató. *Bednárz* Róbert prelátus jelentette, hogy a vitát folytatják március 19-én.

A nyugdijtörvény és a főváros

Bejelentési határidő: március 15.

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester az uj nyugdijtörvényben foglalt rendelkezés alapján rendeletet bocsájtott ki, amely az *ellátásukon felül keresettel biró közszolgálati nyugdijasok fizetéseinek korlátozásáról* szól. Közli e rendeletben a polgármester, hogy ha a nyugdijtörvény hatálya alá tartozó nyugdijasnak ellátásán felül a meghatározott mértéket meghaladó keresete van, *ellátását* részben vagy egészben *be kell szüntetni.*

Elrendeli a polgármester, hogy a főváros összes hivatalai, intézetei, intézményei és üzemei kötelesek az összes bármilynemü szolgálati viszonyban álló alkalmazottaiktól *irásbeli nyilatkozatot kérni* arra vonatkozóan, hogy a fővárostól, illetőleg annak vezetése alatt álló intézményétől a jelenlegi szolgálati viszonyok alapján kapott javadalmazásukon kivül *élveznek-e valamilyen ellátást, vagy nem.* A bevallás és az esetleg rendelkezésre álló adatok alapján a hivatalvezetők kötelesek az érdekelt alkalmazott ellátását a számfejtő hivatalhoz a nyugdijtörvény végrehajtási utasitásában szabályozott bejelentést megtenni. A bejelentés határideje *március 15-ike, és annak a március 1-i állapotot kell feltüntetnie.*

Közli végezetül a polgármester, hogy rendeletének végrehajtása *szigoru szankciókhoz* van kötve.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna
és magasepitesi vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST. III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

HIREK

Ki lesz az uj örökös tag?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Joanovich Pál dr. nyug. államtitkár halálával megüresedett egy örökös tagsági hely a főváros törvényhatósági bizottságában. Ez a hely a Keresztény Községi Pártot illeti meg. A Keresztény Községi Párt vezetőségének az az álláspontja, hogy ezt a helyet *Ilovszky* Jánossal, a keresztény Józsefváros érdemes vezéregyéniségével töltik be, akinek már régebben minden jogosultsága megvolt az örökös bizottsági tagság elnyerésére és csupán az *ő konciliáns magatartása* volt az oka annak, hogy már régebbi idő óta nem örökös tag.

Komplikálja azonban a helyzetet *az a bizonytalanság*, hogy az uj törvény életbelépése előtt van-e mód és lehetőség a megüresedett örökös tagsági hely betöltésére, vagy pedig *meg kell-e várni az uj törvény életbelépését*, amely az örökös tagságot illetően *bizonyos restrinkciókat* foglal magában. Megvan azonban minden valószinüsége annak, hogy a legközelebbi rendes közgyülésen a kijelölő választmány egyhangu jelölése kapcsán *Ilovszky* Jánost örökös taggá lehet választani, erre a megtiszteltetésre ő minden tekintetben *régóta rászolgált.*

Sipőcz polgármester tartja a Saskör márciusi beszédét. A Saskör, melynek tudvalevően *Sipőcz* Jenő dr. polgármester az elnöke, ez évi rendes közgyülését március 15-én tartja. Az ünnepi beszédet a Körnek rendes közgyüléssel egybekötött márciusi ünnepségén *Sipőcz* Jenő dr. polgármester fogja tartani.

A mérnök szerepe a nagyváros igazgatásában. Március 14-én szerdán délután 6 órakor a Magyar Mérnök és Építész Egylet közgazdasági és szociálpolitikai szakosztálya ülést tart, melynek tárgya *Méhes* Emil dr. előadása: *A mérnök szerepe a nagyváros igazgatásában.*

Idegenvezető-tanfolyam. A belügyminiszter nemrég bocsátotta ki rendeletét, amely szabályozza a fővárosban az idegenvezetés ügyét. A rendelet folyományaként a kereskedelemügyi miniszter az *Országos Magyar Idegenvezető Tanfolyamról* és ennek vizsgabizottságáról rendelkezett. A vizsgabizottság tagjaivá — a miniszter helyett *Tormay* Géza államtitkár — a székesfőváros részéről *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokot, *Zilahy* Dezső idegenforgalmi hivatali igazgatót és *Markos* Béla dr. idegenforgalmi hivatali helyettes igazgatót három év tartamára kinevezte.

Budapesten minden ötödik ház alapos tatarozásra szorul. A kereskedelmi és Iparkamara szakemberekkel vizsgáltatta át Budapest házait, hogy megállapitsák, hol van szükség gyökeres tatarozásra. A szakemberek adatai szerint *huszezer pesti ház közül négyezer* olyan öreg ház van, amely sürgős tatarozásra szorul, vagyis minden ötödik házat tatarozni kellene. A kamara a tatarozást illetően most a költségkereteket és a müszaki megoldást is megállapitja, azután *körlevélben értesiti a háztulajdonosokat*, milyen adó- és illetékkedvezményekkel tatarozhatják épületeiket.

Kérelem a gázfogyasztó közönséghez! A gáztarifareform keresztülvitele érdekében szükségessé vált bizonyos statisztikai adatok összegyüjtése. Ez az adatgyüjtés kiterjed a fogyasztók foglalkozására, a fogyasztás időtartamára, a lakás nagyságára, a fogyasztókészülékek fajtáira stb. Az adatok nagyrészét csakis a fogyasztás helyén tudjuk megbizhatóan összegyüjteni.

Kérjük ezért a főváros gázfogyasztó közönségét, hogy arcképes igazolvánnyal ellátott alkalmazottainkat az összeirás és adatgyüjtés munkájában támogatni sziveskedjék, mert ez az összeirás az alapja egy uj, egészséges tarifareformnak s igy a gázfogyasztó közönség érdeke, hogy az adatgyüjtés munkája mielőbb megtörténjék.

Budapest Székesfőváros Gázmüvei.

TÜSKÉK

A hentesmester álma

Vajna Ede kormányfőtanácsos, a tanácsnoki kar doyenje, több mint negyven esztendeig hüséges és érdemes kozszolg lat után a folyó év április elsejével nyugalomba vonul. A közélelmezési ügyosztály kitünő vezetőjének távozását a főváros tisztviselői karából őszintén sajnálja Budapest közélelmezésügyének minden barátja, és csak az ifjabb generáció ajtó-döngetése az oka annak, hogy ennek a maga nemében páratlan és kiváló szakembernek nyugdijba kell mennie. A törvényhatósági tanács tagjai, amidőn Vajna nyugdijazását megszavazták, egyértelmüen a legteljesebb dicséret és elismerés hangján emlékeztek meg az ő páratlan szorgalmáról, kiváló hivatali munkaerejéről, puritán tisztességéről.

Annál meglepőbb ily körülmények között az a féktelen támadás, amelyet a mészárosok és hentesek ipartestületeinek hivatalos lapja merészel magának megengedni Vajna tanácsnok távozása alkalmából. A mosdatlan száju nyelvi ügetésnek, utszéli elménckedésnek, neveletlen fölényeskedésnek tárháza az a cikk, amely a két ipartestület hivatalos lapjában Vajna Ede távozása alkalmából tajtékzik. Igy nem szabad ujságot irni még Texasban sem, még akkor sem, ha a papiros, amely ezeket a nyomdafestéke egyáltalában nem méltó förmedvényeket magán türni kénytelen, azt a szükkörü ipari nyilvánosságot jelenti csak, amelyet a mészárosok és hentesek sajtó-orgánuma képvisel.

Hogy mit ir ezek után a mészárosok ujságja, — valóban nem fontos. Hogy örül távozásának, mert nem ismerte az ő állitása szerint a nyugalomba vonuló tanácsnok a husipar bajait, az éppen annyira nem érdekes, mint ahogy nem érdemel szót az az irtó hadjárat sem, amelynek során Vajna tanácsnok állitólag kiirtotta az alája rendelt ügyosztályokból és közélelmezési intézményekből a rosszul-fésült ujságot: az egyébként tiszteletreméltó mészáros- és hentesipar nem szobatiszta szaklapját. Minden valószinüség szerint itt van az a bizonyos kutya eltemetve.

A fontos az, — és ez Budapest közönsége szempontjából a fontos! — hogy a husiparosok nincsenek megelégedve a távozó közélelmezési tanácsnokkal. Ez igy is van rendjén. Vajna Ede nem arra vetett sulyt, hogy diszelnökükké válasszák őt a hentesek. Budapest közönségével törődött, az egymillió pesti polgárral, nem azokkal az iparosokkal és üzlettulajdonosokkal, akik ádáz ellenségüket látták benne. Budapest közönsége meg van elégedve Vajna Edével, választott polgárai a törvényhatósági tanácsban köszönetet szavaznak müködéséért: a Községi Élelmiszerüzem felvirágoztatásáért, a Nagyvásártelep megépitéséért, az egész közélelmezési gazdálkodásáért. Egy bizonyos: a hentesmester álma nem fog valóra válni, bárki kerüljön is Vajna Ede örökébe, ugyanazt a közélelmezési politikát fogja üzni az ő helyén mindenki: erre kötelezi őt a főváros érdeke és a távozó tanácsnok által kijelölt utvonal, amely nyilegyenesen tör előre, a főváros polgárságának tiszteletében, a közérdek alázatos szolgálatában!

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

PÁRTÉLET

Tisztujitás Zuglóban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Keresztény Községi Párt XIV. ker. körzeteinek vezetőiből alakult intézőbizottság *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő elnöklete alatt tartotta meg *tisztujitó ülését*, melyen a kerület központi szervezetének tisztikara került megválasztásra. Elnökké ujból *Drégely* Dezső polgári iskolai igazgatót választották meg, aki eddig is nagy hozzáértéssel és fáradhatatlan buzgósággal töltötte be ezt a tisztet. Elnökhelyettes *Wihart* Ferenc épitész, főtitkár *Szeberényi* Gyula főv. tanár, pénztáros pedig *Liedl* Márton banktisztviselő lett.

Az ujonnan megválasztott elnök lelkes szavakban köszönte meg a maga és tiszttársai nevében a bizalmat. Felhasználja az alkalmat, hogy kifejezésre juttassa a *kerület országgyülési képviselője és vezérlő bizottsági tagja, Petrovácz Gyula iránti mély tiszteletét, nagyrabecsülését és a keresztény polgárság osztatlan táborának bizalmát.* Ez a végtelen tisztelet és bizalom ad erőt, hogy az eddig teljes odaadással végzett szervező munkát vezére irányitása mellett *még fokozottabb mértékben lássa el*, mert büszkeség tölti el lelkét, hogy a keresztény eszme szolgálatában *olyan kiváló férfiu mellett müködhet, mint Petrovácz* Gyula.

Ettől a feltétlen bizalomtól és nagyrabecsüléstől indittatva kéri az intézőbizottságot, hogy *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselőt a kerület politikai szervezetének *diszelnökévé* válassza meg. A bizottság ezt az inditványt lelkesedéssel teszi magáévá.

Tiszteletbeli elnökökké megválasztották: *Paulheim* Ferenc, *Schodits* Lajos, *Mihalovits* Zsigmond és *Gyurkovits* Henrik bizottsági tagokat.

Egyben elhatározta a bizottság, hogy *Wolff* Károly pártvezért hó doló tisztelettel levélileg üdvözli.

*

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Pártkör e heti értekezletén *Baján* Ferenc elnöki megnyitója után *Tobler* János országgyülési képviselő szóvá tette a fővárosi reform-törvényt, majd támadta a karteleket, melyek a kisemberek kizsákmányolói. A szabad független kisiparosság a *nagytőkének és a karteleknek az áldozata.* A jelenlevő hatszáz főnyi értekezlet lelkesen megtapsolta *Tobler* képviselőt, majd *Baján* Ferenc megköszönte a jelenlevő *Müller* Antal országgyülési képviselőnek a legutóbbi *parlamenti szereplését*, amikor is tanubizonyságot tett hatalmas felkészültségéről s arról, hogy *Józsefváros keresztény társadalmát méltóan képviseli a parlamentben.* Percekig tartó taps után zárult az értekezlet.

*

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége március 6-án tartotta rendes havi pártértekezletét *Toperczer* Ákosné elnöklete alatt. Az elnöknő megnyitó beszédében kegyelettel emlékezett meg a keresztény nemzeti eszme harcosáról, *Joanovich* Pálról. Majd a kereső nőknek megnehezedett helyzetéről beszélt. Javaslatára a keresztény párt vezérét, *Wolff* Károlyt, sürgönyileg üdvözölték egészsége mielőbbi helyreállitását kivánva. *Kasics* Margit pártigazgató a párt szervezetének fontosságáról beszélt. *Schleicher* Ferencné főtitkár annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy a selejtes sziniirodalom sokszor kegyeletsértő hangjával mennyire rombolja a közerkölcsöket. Felszólaltak még dr. *Schaller* Sándorné, *Patócs* Istvánné, *Toperczer* Margit kerületi elnökök és *Masson* Izabella főtitkár.

*

Teaest a IV. kerületben. A Ker. Magy. Asszonyok Pártszövetségének IV. ker. szervezete márc. 2-án kitünően sikerült teaestét rendezett. A kerület elnöknője, *Toperczer* Margit szeretettel üdvözölte ***Goszleth* Ernő előljárót megbizatása alkalmából, aki meghatottan válaszolt az üdvözlő szavakra s nagy elismeréssel adózott a közügyekben fáradhatatlanul dolgozó nők iránt. A teaestén megjelent** *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő, aki bemutatta *Hahn* Frigyesnét, az uj zuglói elnöknőt.

*

Előadás a XII. kerületben. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének XII. kerületi csoportja márc. 13-án délután 6 órakor az I. Csaba-u. 6. szám alatti kulturházban tartja legközelebbi előadását, melyen *Snassel* Ferenc dr. fog előadni *A női választójog jelentősége a keresztény politikában* cimmel.

*

Teaest a II. kerületben. A Ker. Magy. Asszonyok Pártszövetségének II. kerületi csoportja márc. 12-én délután 6 órakor a II. Tölgyfa-u. 11. sz. alatti kaszinóban teaestet tart, melyen dr. *Nánássy* László orvos *Neumann* Terézről fog előadást tartani.

Cirkusz a cirkusz körül

Uj pályázatot hirdet a főváros — Ezen a nyáron valószinüleg zárva marad a cirkusz

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén *leszavazta a polgármester azon előterjesztését*, hogy a Fővárosi Cirkusz bérletét továbbra is a Beketow-árváknak biztositsák és uj pályázat meghirdetését rendelte el. A törvényhatósági tanács határozata értelmében a polgármesternek *négy hét alatt kell* a pályázatot lefolytatni és annak eredményét a törvényhatósági tanács elé hozni. A törvényhatósági tanács ezen határozatát *hosszu és izgalmas harc után*, minimális szavazatkülönbséggel hozta meg, ujabb fordulatot teremtve ezzel a *cirkusz furcsa és változatos történetében.*

Kétségtelennek látszik, hogy az uj pályázaton *ugyanazok fognak felvonulni*, akik a legutóbbin résztvettek, a Beketow-örökösök, akiket *egzisztenciájuk köt* a cirkusz bérletéhez, a *Homonnay-Raskó* csoport, amely sportcelokra kivánja igénybevenni a ligeti cirkuszt és *Weisz* Richárd, a Néparéna bérlője, aki szerint két cirkuszra nincs szüksége Budapestnek, elég egy is, de az legyen az övé. A mai rossz gazdasági helyzet közepette *vajmi kevés reménység van arra*, hogy olyan bérlő jelentkezzen a cirkuszra, aki megfelelő tőkeerővel rendelkezvén, minden tekintetben garanciákat tudjon adni, hogy *a fővárost ujabb károsodás nem éri, ha bérbeadja az ominózus épületet.*

Nincs kizárva az sem, hogy *a cirkusz az idén egész nyáron át zárva marad*, hiszen az artisták szerződtetését hónapokkal előre kell eszközölni, sőt az ugynevezett *világszámok*, amelyek közönséget vonzanak, nem hónapokra, hanem esztendőkre előre le vannak foglalva, még a mai rossz viszonyok közepette is. A városgazdasági ügyosztály a polgármester rendelete értelmében most *sürgősen kiirja a pályázatot*, amely, mint az előjelekből látszik, a *siker minden reménye nélkül fog lefolyni.*

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Március 11-én és 15-én
d. u. ½3 órai kezdettel
Ügetőversenyek

A Szent Imre herceg-uti aluljáró problémája

Elkészültek a tervek — Méltányos egyezség a költségekre

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a Szent Imre herceg-ut és környékének lakói mozgalmat inditottak *az aluljáró kiszélesitése érdekében.* A helyzet ugyanis az, hogy *egynyilásu, alig néhány méter széles aluljáró választja el* a Szent Imre herceg-utnak a Horthy Miklós-körtér felé eső részét a Csend-utca felé eső részétől, az aluljárón teljes egészében kitölti az *egyvágányu villamospálya*, ugyannyira, hogy a kocsiközlekedés az aluljáróban a *szó szoros értelmében életveszélyes.* Az aluljáró kiszélesitése ügyében most *ujból tárgyalások indultak meg a főváros, a Beszkárt és a MAV igazgatósága között.* Ezekről a tárgyalásokról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros jól tudja, hogy

a Gellérthegy déli lejtőjén lakó közönség egyik legsürgősebb kivánsága az aluljáró kiszélesitése.

A főváros, hogy az egyre nagyobb számmal jelentkező sürgetésekne eleget tegyen, *elkészitette az aluljáró kiszélesitésének a terveit, uté s csatornaépitési szempontból,* az Államvasutak igazgatósága pedig az *uj vasuti hid terveit* készitette el. A tervek szerint *35 méter széles lenne az uj aluljáró,* a háromnyilásu hid alatt középen a villamossinek lennének lefektetve,

kétoldalt pedig a Szent Imre herceg-ut két szelvénye haladna, amelyek közül a Budaörsi-ut felé eső már teljesen ki van épitve.

— *Most már kizárólag pénzügyi szempontból kell letárgyalni a kérdést* és azután rögtön hozzá lehet kezdeni az aluljáró kiszélesitéséhez. Az uj aluljáró megépitése *már az év nyarán meakezdődik* amennyiben a költségek viselését illetően *méltányos megállapodás jön létre a főváros, az Államvasutak és a Beszkárt között.* Az aluljáró kiszélesitésére azért van szükség, mert

a Boráros-téri hid megnyitása kapcsán a Szent Imre herceg-ut lesz az uj XI. kerület közlekedésének egyik fő utvonala,

már pedig most a helyzet az, hogy a szük és évtizedek óta kicsinek bizonyult aluljáró miatt *valósággal zsákutcában végződik a Szent Imre herceg-utja.*

Bérleszállitás az egész vonalon

Nem birják a vendéglősök a főváros magas béreit

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén három fővárosi bérlő bérleszállitási kérelmét tárgyalta le.

Szüts József, a népligeti nagyvendéglő bérlője azt kérte, hogy a szerződésben megállapitott hatezer pengő bérminimum négyezer pengőre csökkentessék, továbbá, hogy az elmult év folyamán felmerült kétezer pengős bérhátralékát március 1-től kezdődően havi részletekben törleszthesse. A bérlő kérelmének indokolására felhozta, hogy a vendéglő forgalma 1928-ban 80 ezer pengő, 33-ban pedig mindössze 25 ezer pengő volt, a forgalom csökkenése tehát a bérlet kezdő időpontja óta 65 százalék. A polgármester előterjesztését a tanács olyképpen fogadta el, hogy Szüts március elsejétől kezdve hat hónapon át köteles a kétezer pengő bérhátralékát havi egyenlő részletekben megfizetni.

Ugyancsak leengedte a törvényhatósági tanács a III. kerületi Keresztény Társaskör kérelmére a Korona-tér 2. számu épület, az ugynevezett óbudai Vigadó bérét is. Itt aránylag kevés a csökkentés, 4800 pengő helyett évi 4000 pengőt fizet a folyó év januárjától kezdődően a társaskör.

Özv. Fekete Vincéné, a kőbányai Sirkert-utca 31. szám alatti menedékház és vendéglő bérlőjének azt a kérelmét, hogy bérét leszállitsák, olyképpen teljesitette a törvényhatósági tanács, hogy az évi 3700 pengő bért február hó elsejétől kezdődően 3000 pengőre mérsékelte.

GAZDASÁGI ÉLET

A „6-os Budapest"

A fővárosnak semmi köze a kötvényeiben kifejlődött nagy tőzsdei spekulációhoz — Lamotte, Szemethy és Reményi-Schneller berlini tárgyalásai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Általános feltünést kelt a tőzsdén a fixkamatozásu értékek piacán az a nagy hossz, amely az 1927-es fővárosi kötvényben az ugynevezett *„6-os Budapest"*-ben hetek óta tart. Az áremelkedés ebben a papirosban *két hónap alatt meghaladja a 75 százalékot:* a legutolsó árfolyam 48 százalék, szemben a január elején érvényben volt 27 százalékos árfolyammal.

Mivel közgazdasági körökben *bizonyos következtetéseket füztek a „6-os Budapest"* váratlan ár-előtöréséhez,

illetékes helyen

kérdést intéztünk aziránt, van-e a fővárosnak valamilyen köze a 27-es fővárosi bekövetkezett hosszmozgalomhoz?

A fővárosnak — mondották munkatársunknak — *semmi köze nincs az egyes különféle kibocsátásu kölcsönkötvények árfolyamának alakulásához, arra semmi befolyása sincsen.* A főváros a már tőzsdei forgalomban levő kötvényeket illetően nem tesz egyebet, minthogy a kötvények *esedékes szelvényeit beváltja,* illetőleg a *Stillhalte-rendelet* értelmében a Nemzeti Bank transzfer-pénztárába befizeti. A mi véleményünk szerint a fővárosi kölcsönkötvényben jelentkezett hosszmozgalom *nem egyéb tőzsdei spekulációnál,* amit elősegit az a körülmény is, hogy a *budapesti tőzsdén áruhiány van ezekben a kötvényekben.*

*

A *„6-os Budapest"*-ben folyó tőzsdei spekulációval kapcsolatosan elmondották munkatársunknak, hogy azok a tárgyalások, amelyeket *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnok *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész és *Reményi-Schneller* Lajos dr. a Községi Takarék vezérigazgatója, folytattak Berlinben, *a várt eredménnyel zárultak.* Sikerült a Községi Takarék-féle 2,800.000 dolláros fővárosi kölcsönt olyan mértékben márkára konvertálni a főváros érdekeinek sérelme nélkül, ahogy azt a hitelező csoport német része kérte.

A fővárosi függőkölcsönök frontján különben *juniusig semmi ujság nem lesz.* Eddig az időpontig van ugyanis a nagybankok által nyujtott függőkölcsön rendezve, *uj váltók aláirására julius elsejéig nem kerül sor.*

A Filtex, mint telekbérlő

Jossuáék furcsa üzlete a városházán

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Jelentéktelennek látszó, de alapjában *igen érdekes és jellemző ügy* szerepelt a törvényhatósági tanács csütörtöki ülésének napirendjén és csak *az érdeklődésnek azon általános hiánya,* amely a telekbérleti ügyek tanácsi tárgyalását jellemzi, lehetett az oka annak, hogy minden felszólalás nélkül ment keresztül a sége részéről érvényesithető harminc napi felmondási jog kikötése mellett a *Filtex Egyesült Magyar Filatorigát-Pestszentlőrinc Textilmüvek és Tessuto Rt.* budapesti bejegyzett cégnek.

Idáig rendben van a dolog, bár *tulságosan kicsinynek látszik* az a bérösszeg, amelyet a milliomos részvénytársaság a fővárosnak fizet. Ez az összeg, ha talán nincs is felette azoknak a béreknek, amelyeket a főváros Óbudának ezen külső részén telekbérlőitől követel, de legkevésbbé sincs arányban azzal *a hihetetlen haszonnal,* amelyet a Filtex a vámvédelem nemzeti szinü lobogója alatt esztendőről-esztendőre profitál a védtelenül kiszolgáltatott magyar fogyasztóközönség bőrére.

Van azonban az ügyosztályi előterjesztésnek egy *furcsa pontja* is. Azt javasolja a polgármester nevében a városrendezési ügyosztály, hogy a törvényhatósági tanács *ezen közterületnek a részvénytársaság által a multban történt használatáért* 250 pengő használati dijat állapitson meg. — Ebből a *szükszavu és szürke előterjesztési mondatból* kiviláglik az a körülmény, hogy a *Filtex* a multban *ingyen és minden valószinüség szerint, engedély nélkül* vett igénybe fővárosi közterületet gyárudvar és raktározás céljaira. A *Filtex* Óbuda legkülsőbb részén nem tartja szükségesnek megkérdezni, *kinek a telke az,* amelyet ő felhasznál, nem próbálja kikutatni a telekkönyvi tulajdonost, *egész egyszerüen rátelepszik a telekre, uzurpálja azt, egyben birtokháboritást is követve el.*

Hogy valószinüleg *hosszu* és a részvénytársaság részéről *panaszkodással és sirással* telitett alkudozások után a főváros a multban történt használatért 250 pengőt elfogadott, nem menti fel *az illetékes előljáróságot, esetleg az ügyosztályt* annak felelőssége alól, hogyan történhetett a fővárosi közterületnek *ez az esetleg éveken át történt ingyenes használata,* ki felelős, hogy a Filtex *csak most tért rá* arra a törvényes utra, amelyet *fővárosi közterületek a szokásos módon való bérbevevése* jelent. Az óbudai előljáróságnak illetőleg a városrendezési ügyosztálynak *sürgősen felelnie kell erre a kérdésre,* nehogy egy pillanatig is azt higyje valaki, hogy a Spanyolországból idetelepitett Jossuáék, illetőleg azoknak nemkevésbbé idegen nemzetiségü utódai *nagyobb urak Óbudán, mint maga a főváros.*

A Belvárosi Takarékpénztár Rt. igazgatósága megállapitotta 1933 i mérlegét, amely 304.722.68 P tiszta nyereséggel zárult, az előző évi 175.552.17 P-vel szemben. Az intézet igazgatósága, tekintettel az általános gazdasági helyzetre, az idén is azt fogja javasolni a közgyülésnek, hogy az osztalék fizetése mellőztessék. Az elmult év üzletmenete a gazdasági válság ellenére kedvező képet mutat, ami az intézet mérlegében a tiszta nyereség emelkedésén kivül abban jut kifejezésre, hogy a takarék- és folyószámlabetétek 994.338.36 P-vel emelkedtek és az év végén 12,765.533.77 P-t tett ki. A hitelezők összege 2.108 999.17 P-vel csökkent és 1933 végén 9,832.114 P-re rugott. A künnlevőségek jelentékeny intern leirásán kivül az eredményszámlán nyiltan leirt 124.727.30 P-t. A tiszta nyereség felosztására a közgyülésnek azt javasolják, hogy adassék 150.000 P a vállalati nyugdijpénztárnak, 25.000 P fordittassék a tartalékalap növelésére, 10.000 P-t juttasson az igazgatóság a tisztviselői jóléti intézményeknek, a fennmaradó 119.722.68 P pedig vitessék át az 1934. üzletévre.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár Metzler Jenő dr. elnöklete alatti közgyülésén elhatározta, hogy 722.439.48 P nyereségből, ugy, mint az előző évben, egy pengőt fizet osztalékul. Tartalékba 100.000 P-t helyez, 409.655.31 P-t, mint nyereségeredményt, az 1934. év számlájára vezetnek át. Az igazgatóságba, mint uj tag, Hans Dietler választatott meg. Körmöczi Zoltán dr. főorvos és Wenczel Árpád dr. kormányfőtanácsos, részvényesek méltatták az elismerésreméltó eredményt, rámutatva, hogy a takarékpénztár az általános üzleti stagnáció közepette is olyan eredményt ért el, mely nem maradt mögötte az előző évinek.

A Gschwindt-féle Szesz-, Élesztő-, Likör- és Rumgyár Rt. közgyülése az 1933. évre részvényenként 6 P osztalékot fizet. A szelvényeket a részvénytársaság központjában (IX., Ipar-utca 17.) és a Kereskedelmi Banknál váltják be.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MARVÁNYBAN GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenféle ruhaknak
FÉNYTELENITÉSÉT
egy évi jótállással vállalja. Vidékre is szállit
Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18. Tel: 52-0-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 36.
Belvárosi Kavéház mellett.

Uj kiirások:

Vasnyomócső készitésére és elhelyezésére az I. ker. Kelenföldön létesitendő szennyviz-átemelőtelep részére. Határidő: 1934. évi március hó 19-én, hétfőn délelőtt 9 óra.

Föld-, kőmüves-, elhelyező- és vasbeton munkákra az I. ker. Gellért-rakparton levő Rudas-gyógyfürdő népfürdői részének kazánházzá történő átépitéséhez. Határidő: 1934. évi március hó 27-én (kedden) délelőtt ½11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934 március hó 27-én délelőtt 11 óra.

Utburkolatbontási, csőárokásási és utburkolathelyreállitási munkákra a Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére. Határidő: 1934. évi április hó 4-én, délelőtt 10 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Nézze meg,
miért fizet. A fényteljesitmény nagyságát modern izzólámpán a lumenjelzés mutatja. Ez különbözteti meg a tökéletes izzólámpátkezdetleges gyártmányoktól. Csak lumenjelzésü izzólámpát fogadjon el.
TUNGSRAM

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 11. szám

Budapest, 1934 március 17

UJ BUDAPEST

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Fővá[illegible]si Nyilvános Könyvtár
[illegible] VIII., [illegible]-u.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Labuntur anni

A szabadságharc nyolcvanhatodik évfordulóján essen szó e hasábokon az aktualitás jogán az ifjuságról, minden forradalmi megmozdulás kovászáról, annak szerepéről és helyzeti energiájáról a városházi politikában. Nem a huszévesekről akarunk beszélni, akik protektorok ágyufedezete mellett tehetségkutató-vizsgák drótakadályain keresztül rohamozzák a hivatalok iróasztalait, hanem arról a generációról, amely egy világháboru, forradalmak és mindennél keservesebb béke után nem tud érvényesülni a maga minden körülmények között jogos ambicióit illetően, mert a tekintélyt és hatalmat jelentő tüzhelyeknél féltékenyen ott gubbasztanak az öregek, a békebeli bölcsek, akik egy hosszu és tartalmas élet tapasztalatával, de egyben fáradtságával is: keserüen és makacsul védekeznek az ajtó előtt dörömbölő ifjusági nekilendüléssel szemben.

Valóban gyönyörü és jelentőséggel teljes volt ezelőtt tizenöt esztendővel a Marcia su Városháza, a keresztény eszme diadalmas bevonulása a sáncok mögé, amelyek azelőtt a liberálizmus és az országot romlasztó radikális eszmék fellegvárát védelmezték. Tiszteletünk, elismerésünk, dicséretünk az övék, maholnap történelmi hősök ők, akikről utcákat neveznek el, szobrokat állit számukra a hálás utókor és életrajzuk olvasható lesz az iskoláskönyvekben is. Az a nagyszerü iram, amely tizenöt esztendővel megelőzve egész Európát, a keresztény világszemlélet diadalmas zászlaját tüzte fel a budapesti városházára, mozdulatlanséggá kövült a hatalom birtokában. Ugyanazok vezérkednek ma is a fórumon, akik másfél évtizeddel ezelőtt azt a keresztény Budapest megalakitása céljából birtokba vették, a vezető poziciókban, halmozva a nobile officium-okat, ugyanazok tevékenykednek, akik 1919 felejthetetlen őszén odakerültek. Ismerjük el: nem szünő lelkesedéssel, de szürkülő hajjal, lobogó energiával, de rogygyanó térddel, okosan, bölcsen és makacsul, de az akaratnak azon mindent elsöprő tüze nélkül, amely a fiatalságot annyira jellemzi.

Egy másodosztályu bizottsági tag kiszámitotta, hogy a városházi kereszténypártnak mindössze tizenöt százaléka van innen az ötvenedik életévén. A kereszténypárti bizottsági tagok négyötöde tul a férfikor delét jelentő ötvenedik esztendőn, mennyi közülük a hatvanas, a nyolcvanas, de a negyvenen alul: ha egy vagy kettő! Hol az utánpótlás, a friss energiák, a mesterek mellett a tudományokat megtanult fiatalok, ha majd az öregeknek távozniok kell, az élet örök törvényei szerint? A városházi kereszténypárt első garniturája teljes és hibátlan, de hol a második garnitura, amely az első sorból kiesők kezéből kitépi és magasra lendíti a zászlót? Ki a hibás, ki a felelős, hogy a harci sorokból hiányzik a fiatal generáció, akik a meggondoltságot és megfontoltságot igénylő békés kormányhidról uj csatákra és uj győzelmekre vezetik a tömegeket, ha ujra üt a harc órája? Sajnos, erre a sulyos problémára március idusán, az ifjuság ünnepén, és talán előestéjén az uj községi választásoknak, nem kapunk feleletet. Aminthogy csak beismerni lehet, de nem feleletet adni!

Budapest szerepe a római tárgyalásokon

Ilovszky János nyilatkozik a készülő magyar-olasz-osztrák árucsere-egyezmény fővárosi vonatkozásairól, az idegenforgalmi szervezet racionalizálásáról és a közigazgatási szakbizottság aktuális témáiról

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Mialatt az országgyülés képviselőházában *változatlan hevességgel* folyik a fővárosi reformtörvényjavaslat vitája, a városháza vezetősége és a többségi pártok szakemberei azon tanakodnak, *vannak-e lehetőségek,* hogy a *tavaszi közmunkák és ezzel kapcsolatosan az ipar és a kereskedelem régóta várt fellendülése megkezdődhessék.* Ezekről a nagyfontosságu problémákról beszélgettünk *Ilovszky* János törvényhatósági tanácstaggal, aki mint a legnagyobb keresztény ipari és kereskedelmi alakulatnak, a *Baross-Szövetségnek* elnöke is, *különlegesen verzátus a kereskedelem és ipar* fájó problémáit illetően.

Ilovszky János,

aki most érkezett vissza hosszabb külföldi utjáról, *a városházával kapcsolatos aktuális ipari és kereskedelmi kérdésekről* a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Minden szem Róma felé tekint,* a római tárgyalásoktól várja a tizenötesztendős háboru-utáni gazdasági pangás után fellendülését a Duna-medence. *Egész Magyarország várakozásától és figyelmétől kisérten ment a miniszterelnök ur Rómába,* hogy ott a magyar-olasz-osztrák árucsere-egyezmény ügyében *az ország messze jövőjére kiható jelentőségü tárgyalásokat folytasson.*

Ezekkel a tárgyalásokkal kapcsolatban, amelyek során remény nyilik arra, hogy a magyar agrártermékek az eddiginél szélesebb és járhatóbb utat kapjanak a velünk szoros baráti viszonyban levő Olaszország piacaira, rá kell mutatnom Budapest jelentőségére és fontosságára, főleg a kivitel lebonyolitása és az árucsere gyakorlati jelentősége szempontjából.

Fontosnak tartanám, hogy ezeknél az agrártárgyalásoknál *ne szoruljon háttérbe a székesfőváros kereskedelmi és ipari jelentősége.* Sulyt helyezek arra, hogy

az agrártermékek ellenében bejövő külföldi áru szétosztása Budapesten keresztül történjen és a félig kész áruk feldolgozása is itt nyerjen lebonyolitást,

hogy ezáltal is iparkodjon a kormányzat *kenyeret adni az egyre kétségbeesettebb helyzetben vergődő fővárosi iparnak és kereskedelemnek.*

Ezután *legutóbbi külföldi utjával kapcsolatosan a nagy idegenforgalmi problémákat illetően nyilatkozott Ilovszky:*

— Ahol megfordultam a legutóbbi időben külföldön, — mondotta — mindenütt azt láttam, hogy *egyre fokozottabb az érdeklődés Magyarország és főleg Budapest iránt a nemzetközi turizmus szempontjából.* Áll ez a tétel Németországra is, ahol a lipcsei vásáron sok üzletbarátom megkérdezett, *megfelelnek-e a valóságnak* a Budapest szépségeit dicsérő fővárosi idegenforgalmi propaganda-iratok. Megállapithatom azt is, hogy igen nagy sikere volt a *főváros elmult évi uj propaganda ötletének, az idegenforgalmi naptárnak.*

Hallatlan gyakorlati eredménynyel járt a Magyarországi Ujságirók Egyesülete által az elmult évben Budapesten rendezett sajtókongresszus, ennél hasznosabb befektetést idegenforgalmi szempontból nem csinált még sem hatóság, sem magánegyesület.

A Budapesten megfordult külföldi ujságirók beszámoló cikkei a kongresszusról — mint azt személyesen tapasztalni alkalmam volt, — *egy olyan nagyarányu propagandának vetették meg az alapját,* amelynek gyümölcseit hosszu esztendőkön át fogjuk élvezni.

— A fővárosi idegenforgalommal kapcsolatosan sulyt helyezek annak hangoztatására, hogy a kereskedelemügyi miniszter uj nagy idegenforgalmi akciója során, amelyet az *idegenforgalom racionalizálásának* nevezhetnénk,

kellő módon domborodjék ki az a nagyszabásu és céltudatos munka, amelyet a főváros polgármestere és az idegenforgalmi hivatal esztendők óta folytatnak.

Magyarország külföldi propagandájánál nem *szabad háttérbe szorulnia Budapest propagandájának, meg kell tartani a vezető szerepét, ugy a propaganda anyagát, mint vezetését illetően.* Az elmult napokban gyönyörködve szemléltem Bécsben a Kärntner-Strassen a főváros idegenforgalmi irodáját, melynek gyönyörüen sikerült diapozitivjeit a késő esti órákban még mindig valósággal tömegekben nézegetik a bécsi nemzetközi vásárra odaérkezett külföldiek, de a *bennszülött bécsi közönség is.*

Ezután *a kereskedelem és ipar konkrét kérdéseire* terelődött a szó, *Ilovszky,* mint a főváros közgazdasági szakbizottságának elnöke is *érdemes tevékenységet fejt ki* az ipar- és kereskedelem fellenditése céljából. A közgazdasági szakbizottság legközelebbi feladatairól *Ilovszky* a következőket mondotta:

— Nem a mi, a főváros törvényhatósági bizottságában helyetfoglaló kereskedők és iparosok hibája, — mondotta — hogy

a közgazdasági szakbizottság jelentősége a legutóbbi esztendőkben kissé elsorvadt.

Ugyanugy elsorvadt a többi szakbizottság jelentősége is, hiszen a szakbizottságnak most *csak javaslattevő szerepe van,* amelynek határozatait a polgármester, ha akarja, figyelembe veszi, ha akarja, mellőzi. Remélem, hogy az *uj törvény e tekintetben üdvös változást hozhat.*

— A közgazdasági szakbizottság müködése jelenleg az ügyosztály által odaterjesztett *kisebb jelentőségü ipari és gazdasági szabályrendeletek megvitatásában* merül ki. Amint nagyobb jelentőségü téma kerül a bizottság elé, ugy én, mint a bizottság tagjai szinte permanens üléseken iparkodunk, hogy *vállalt feladatainkat a kereskedelem és ipar különleges szempontjait illetően teljesithessük.* Utalok e tekintetben a Közszállitási Szabályzat kereskedelemügyi miniszteri reformtervezetének szakbizottsági tárgyalására, amely alkalommal az ügyosztályvezető főjegyző által az egyes üzemek és fővárosi intézmények részéről beszerzett szakvélemények kapcsán *pregnánsan és félreérthetetlenül fejtettük ki a fővárosi kereskedelem és kézmüipar követelményeit a Szabályzat reviziója tárgyában.* Meggyőződésem — és ismerve a kereskedelemügyi miniszter nagy szociális érzékét e tekintetben semmi kétség, — hogy

ha a Szabályzat reviziója kapcsán az illetékes miniszteriális ankétokon figyelembe fogják venni a szakbizottság javaslatait, olyan uj reneszánsz előtt áll a közszállitásokat illetően a főváros kereskedelme és kézmüipara, amely révén a hét szük esztendő után a közérdek sérelme nélkül csak jobb esztendők,

ha nem is a hét bő esztendő — következhetnek.

Ezeket mondotta el *Ilovszky* János a főváros nagy ipari és kereskedelmi problémáiról az *Uj Budapest* munkatársának. Az *ő nagy energiája, pompás szakértelme, páratlan önzetlensége* általános figyelmet biztositanak ezen nyilatkozatának is, amely a *leghatározottabban fejezi ki a keresztény várospolitika posztulátumait is a kereskedelem és ipar kivánságait illetően.*

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, tanlszütők és hajlított sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

Két nagy siker:
Dr. Praetorius
Helyet az ifjuságnak!
Belvárosi Szinház

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35. hétköznapokon Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

A tanszemélyzet visszautasitja Éber Antal támadását

A Keresztény Tanügyi Bizottság hüségéről és tiszteletéről biztositja a fővárosi közoktatásügy vezetőjét

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Keresztény Községi Párt *Tanügyi Bizottságának* központi tanácsa *Bednárz* Róbert prelátus elnöklete mellett tartott gyülésén nagy érdeklődés mellett tárgyaltak aktuális pedagógiai és szociális kérdéseket. A vitában részt vettek: *Ravasz* Árpád főigazgató, *Temesi* Győző tanár törvényhatósági bizottsági tagok, *Jablonkay* Géza dr. keresk. iskolai főigazgató, *Vass* Lajos dr. m. kir. táblabiró, *Urbányi C.* József, *Lenkei* Lehel, *Fallenbüchl* Tivadar, *Havas* Mihály, *Vándory* Dezső, *Masson* Izabella, *Schaller* Sándorné dr.-né, *Fekete* Géza, *Jáger* Péter, *Rózsa* Géza igazgatók, *Párkányi* Norbert, *Karácsonyi* Géza, *Csikor* Irén, *Szabó* Károly, *Némethy* Terézia, *Gruber* Miklós dr. *Reithner* Gyula, *Mátay* Ferenc tanárok.

Bednárz Róbert örömmel szegezte le, hogy a Tanügyi Bizottság által kezdeményezett családnevelési ankét nagyszinvonalu előadásai általános érdeklődést keltettek. A technika vivmányai, a tudás felfokozása örökéletü erkölcsi bázis nélkül nem szolgálják az emberiség boldogulását. Az utóbbi esztendők gyermektragédiái és gyermekbünözések szaporodása, a családi nevelés hiányosságára vallanak. *A nevelésnél számüzni kell az álhumanizmussal kendőzött tetszetős frázis-elméleteket. A jövő nemzedék nevelését keresztény etikai alapra kell helyezni, ha komolyan akarjuk munkálni a nemzeti feltámadást iskolában, családban és társadalomban. A családi nevelésre vonatkozó javaslatokat, melyek az ankét folyamán elhangzanak, illetékes helyre fogjuk juttatni.*

Urbányi C. József ügyvezető igazgató jelenti, hogy a központi taggyülésekkel egyidőben a családi nevelés válságának problémáját a kerületi tanügyi bizottságok is letárgyalják, egyben kerületenkint, majd a központban is szülői értekezleten is ráirányitják a figyelmet a nevelés kérdésére. A legközelebbi üléseken előadást tartanak *Temesi* Győző törvényhatósági bizottsági tag, *Vass* Lajos dr. táblabiró, *Jablonkay* Géza dr. főigazgató és *Lenkei* Lehel reáliskolai igazgató. A Szent Korona iskolai ünnepe tárgyában az elnökség eljuttatta memorandumát a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Fallenbüchl Tivadar a családi élet megbecsülésére, a hitvestársi hüség jutalmazására kivánatosnak tartaná, hogy az aranylakodalmas házaspárok elismerő oklevelet kapjanak, aranykeretben. A szegénysorsuak 50—100 P jutalomdijat.

Párkányi Norbert elitéli *Éber* Antalnak a főváros közoktatásának vezetőségével szemben való igazságtalan támadását. *A főváros közoktatásának adminisztrációját mintaszerüen vezetik.* A fővárosi tanügyi tisztikar hüségéről és tiszteletéről biztositja a fővárosi közoktatás vezetőjét.

Bednárz prelátus felhivja a központi bizottság tagjait, hogy nyugtassák meg a férjes tanitónőket, hogy nevelői és oktatói munkájukat teljes lelki kiegyensulyozottsággal végezzék, mert a legilletékesebb tényezőkkel való tárgyalások megnyugtató eredménnyel jártak. A mellékfoglalkozásu tanfolyamvezetőket ért sérelmeket konkrét esetekben orvosolni fogja.

Lenkei Lehel a középiskolai tanárokat ért sérelmes rendelkezést, hogy polgári iskolában nem tanithatnak, kéri visszavonatni. Ez ügyben a Tanügyi Bizottság az Orsz. Tanáregyesülettel lép érintkezésbe.

Vándory Dezső gyógypedagógiai intézeti igazgató kivánatosnak tartaná, ha a kerületi tanügyi bizottságok tisztujitást tartanának, hogy igy az ujabb nemzedék is belekapcsolódhatna a munkába. *Fallenbüchl* Tivadar igazgató felszólalása után *Bednárz* Róbert prelátus kijelentette, hogy a kerületi tanügyi bizottságok ujjáalakitása tárgyában körlevelet fog kibocsájtani. Egyébként minden hazafias, jóakaratu tanitót szivesen fogad, aki a keresztény nemzeti nevelés szolgálatában akar munkálkodni.

Alapitva 1892 VEDJEGY Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92—3—35.

2 szobás garconlakás
fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással, garage-al vagy anélkül
május hó 1-ére bérbeadó.
Érdeklődni d. u. 4—6 órák között lehet, 52—8—43 telefonszám alatt.

Hunyadi János természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

VÁROSHÁZI NOTESZ

BŐJTI SZELEK FUJDOGÁLNAK a budai hegyek fölött, a városházára pedig ráereszkedett a közelgő husvét előhirnöke: a nagyheti csend. A hosszu és kinos tél után mindenki szivszorongva várja a közelgő tavaszt, természetben és politikában egyaránt...

Az országgyülés reformtörvényvitája az oka elsősorban, hogy ez idén idehaz husvétolnak a város vezérei. Kenese ugyan máris tele van előjegyzésekkel, ennek azonban a jelentősége vajmi kevés: mint történni szokott, tulnyomóan idegenek fognak sütkérezni a langyos áprilisi napsütésben a kenesei sétányokon; tanácstagok, — tanácsnokok kevésbbé, néhány iskolaigazgató és egy-két közigazgatási tisztviselő. Mert pénzük az a legkevesebb van a városházi tisztviselőknek, hogy a nagy hajsza után néhány nyugalmas pihenőnapot töltsenek a számukra épült üdülőtelepen...

*

A MOST LEZÁRULÓ HÉT a munka és az erőfeszitések hete volt. Az autonomista-blokk, kereszténypártiak és ellenzékiek egyaránt, teljes gőzzel készültek a pénteki ülésre, ahol tudvalevően már tizenkét órás hajszában vágtat keresztül a képviselőház a rendkivül sürgős fővárosi törvényjavaslaton. Főleg a husvéti vakáció szempontjából sürgős...

Már a mult csütörtöki tanácsülésen, miközben a teremben unalmasan folydogáltak a telekbérleti ügyek, az egyik tanácskozó helyiségben nagy hadi konferencia volt a reformtörvény részletes vitája ügyében. Petrovácz Gyula mosolyogva mesélte el, hogy a belügyminiszter azon reményét fejezte ki előtte az általános vita lezárulása kapcsán, hogy most már a blokk egyetlen ülésen átengedi részleteiben a javaslatot.

— Megmagyaráztam a miniszternek — beszélte el Petrovácz — hogy nemcsak hogy nincs vége a harci ellenállásnak, hanem még most kezdődik az igazi ágyutüz! Ahányan vagyunk, annyian szólalunk fel az egyes szakaszoknál, ami annál kevésbbé esik nehezünkre, mert hiszen sokkal könnyebb egy-egy fejezethez tiz vagy tizenötperces szónokot találni, mint az általános vitához másfél órásat!

Rassay is nagyon fogadkozott, hogy minden szakasznál fel fog szólalni. Haditervét is részletesen közölte a liberális vezér: eszerint minden szakaszhoz felszólal olyképpen, hogy a tizperces beszédidő lejárta után leül, esetleg a mondata közepén és ugyanott kezdi el azután a következő paragrafusnál, ahol a mondat felét előzőleg abbahagyta.

— Ugy fogok beszélni — mondotta Rassay — mint a Szondy két apródjában a két apród. Nem törődöm azzal, mit mondanak a szultán követei (akik alatt jelen esetben az esetleges kormánypárti szónokok értendők), ott folytatom, amikor engem illet a beszéd joga, ahol abbahagytam.

*

NEM MARADT VÉGRENDELET Joanovich Pál nyug. államtitkár, mindnyájunk kedves Pali bácsija után. Halálos ágyán ugyan végrendelkezni akart az öregur, lányai azonban nem hivattak sem közjegyzőt, sem ügyvédet. Minek is? Vagyon nem maradt semmi, néhány butordarab mindössze, azok fölött pedig nem fog összekapni a két elárvult leány.

Egyetlen hagyatéki vagyontárgy maradt Pali bácsi után, ez azonban mindennél értékesebb és szebb hagyaték: a részvétnek ezer és ezer illatos virága, amely most is egy héttel azután, hogy Bednárz prelátus utjára engedte a koporsót a farkasréti temető diszparcellájában, ott illatozik a frissen hantolt sir körül, miközben már hervadnak a selyemszalagos drága koszorúk.

Telefonok, levelek, táviratok özöne emlékezik meg a halottról, akinek csak barátja volt hosszu és szép életében. Mennyi baráti szó, melengető vigasztalás, emlékezés az elhunytra, igyekszik enyhiteni a gyászt, betölteni az ürt, amely Utána maradt és amelyet eltüntetni nem lehet soha, nemcsak a család, de a barátok szivében sem.

*

MENYEGZŐRE KÉSZÜL A LIBER-FAMILIA: a Böske leány a jövő hónapban esküszik hűséget vőlegényének, Görgényi László tüzérfőhadnagynak. Készen a kelengye, megtörténtek az összes előkészületek, csak még az esküvő napja nincs kitüzve. Április 25 vagy 28-án lesz a házasságkötés napja, lehet, hogy néhány nappal előbb, vagy később. De mindenesetre az első tavaszi virágok nyilása idején.

*

SULYOS CSAPÁS ÉRTE AZ UNGER-TESTVÉRPÁRT. Unger Béla dr. kerületi tanácsnokot és Unger Ferenc tanácsi főjegyzőt, az ut- és csatornaépitési ügyosztály jogi alosztályának vezetőjét. Egyetlen nőtestvérük, özv. dr. Bexheft Konrád Árminné, született Unger Margit, alig egy esztendő után követte férjét, a tragikus körülmények között elhunyt kiváló kerületi orvost, a Kerepesi-uti temetőbe. Ötvenhat esztendőt élt az elhunyt urasszony, akit gyászol még édesanyja, özv. Unger Jenőné született Zuna Izabella, leánya, benedekfalvi Benedicty Sándorné, továbbá a kiterjedt előkelő rokonság.

*

A TAVASZ ELSŐ HIRNÖKE volt a városházán az az autóbuszkirándulás, amelyet a közegészségügyi ügyosztály tisztikara rendezett a mult vasárnap a börzsönyi hegyekbe. Salamon Géza dr. tanácsnoknak, az ügyosztály közszeretetnek örvendő vezetőjének irányitása mellett folyt le a kedves és kellemes kirándulás, amelyen résztvettek családjaikkal Liber alpolgármester, Szendy, Kovácsházy Buday és Szepesváry tanácsnokok. A hivatali munkában elfáradt tisztviselők egy kedves és a friss levegőn eltöltött nap emlékével tértek este haza.

Kormányzat és önkormányzat

Irta: SZŐKE GYULA dr.
felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

A fővárosi törvényalkotás és a fővárosi közigazgatás, melyek ma országos vita anyagát képezik és felkavarták a politikai közvéleményt, fényesen igazolják azt a tételt, amely a hatvanhetes kiegyezés óta vezető gondolata volt a királysági kormányoknak, hogy *a kormányzás és közigazgatás egymástól elválasztandók, mert ha egymás dolgaiba avatkoznak, annak mindig az ország vallja kárát.* A régi fővárosi és vármegyei törvények az autonómia hatáskörét pontosan megállapitották és nagyon helyesen engedtek meg a kormánynak olyan *felügyeleti hatáskört*, amely egyuttal biztositani is volt képes a közigazgatás rendjét. A pénzkezelési nehézségek adták meg az első okot arra, hogy az önkormányzat müködésének egy részét *állami szervekre* ruházzák és ez a lépés volt az, amely mindinkább előtérbe igyekezett hozni *az állami közigazgatás gondolatát.*

A háborus idők szinte parancsolóan kivánták a gyors intézkedést és a rendkivüli viszonyok közepette szükséges gyors cselekvés kényszeritette a kormányt arra, hogy *az autonóm közigazgatás müködésénél az önkormányzati jogok ismételt korlátozása mellett saját intézkedési jogán rendelkezzék és végezzen végrehajtási müködést.* Ettől kezdve pedig a nehéz gazdasági viszonyok által parancsolt *takarékossági gondolat* egyrészt, másrészt *az ország rendjének a biztositása* vezetik mindinkább a közigazgatás központositása felé a kormányt és szükitik az önkormányzat hatáskörét. Pedig

a központi hatalom erőssége nincs ellentétben az önkormányzat szélességével és semmivel sem nagyobb a takarékosság, ha a közigazgatás az önkormányzat kezében van, vagy a minisztérium a parancsoló szerv.

Ha *mégis erősödni látjuk* a minisztérium részéről a központositási törekvést és még az autonómia hivei is esetleg csak pártérdekből és pártkötelezettségből, de tényleg mégis hozzájárulnak az uj fővárosi javaslat törvényerőre emeléséhez és ezáltal *egy-egy oszlopát adják fel nemcsak a fővárosi, de a vármegyei önkormányzatnak is.* Ez

a hatalmi körök és hatáskörök összetévesztésén és félreismerésén

alapszik. Nem az a baj, hogy egyik vagy másik rendelkezést ezután *egyik vagy másik miniszter* fog kiadni a főváros tanácsa, vagy polgármestere helyett, nem is azt nehézményezzük, hogy a jövőben a vármegyék és vidéki városok egy *uniformizált központi rendelettel* fogják a helyi közigazgatást ellátni, jóllehet az egyes helyzetek más és más intézkedést kivánnának, hanem elsősorban *az állami közigazgatásnak azt a hiányát* kifogásoljuk, amely a helyi viszonyok ismerete nélkül kiván közigazgatni és közszükségletet kielégiteni. Amennyire jól müködnek *az állami adóhivatalok* és éppen ezért a községi adóügyi jegyzők helyett is azoknak a kiszélesitését kivánjuk, amennyire helyes *az állami rendészet* kiterjesztése az egész országban, mert annak egy kézben való összpontositása a gyors és biztos intézkedést, a mindenütt egyformán parancsolóan szükséges közrend érdekében feltétlenül jobban tudja biztositani, amennyire helyeseljük *a biráskodás egyöntetüsége* érdekében a független magyar állami biróság kiépitését, éppen ugy

nem lehet gyakorlati szempontból helyeselni a helyi aprócseprő, vagy nagyobb, de nem országos jelentőségü ügyeknek, tehát a közigazgatás körébe tartozó intézkedéseknek mindinkább a kormány körébe való vonását.

Nem fogom egy rövid ujságcikk keretében *az állami közigazgatás és önkormányzat feladatát, határát és terjedelmének helyességét fejtegetni* és nem fogok a vidéki közigazgatás dolgaival foglalkozni, ámbár azt teljesen ismerem, hanem kapcsolatban az uj fővárosi törvényjavaslattal, *a székesfőváros önkormányzatának egyes részeire mutatok rá.*

Amikor a főváros egyesitésével a törvényhozás a fővárost kerületekre osztotta, majd amikor a kerületi választmányok felállitásával az egységes nagy autonómiát részekben való müködésre is képessé tenni kivánta, abból *a helyes elgondolásból* indult ki, amit fentebb is mondottam, hogy *a szükségleteket legjobban ismerheti a helyi hatóság és legjobban meg tudja állapitani az irányt, amely a polgárság érdekében a napi élet lebonyolitása céljából követendő.* De ugyancsak a helyi közigazgatásban résztvevő polgárság legjobban tudja a kiadott rendelkezések keresztülvitelének a módját és gyorsaságát a méltányosság követelményeivel összeegyeztetni és a polgárság érdektelen és önzetlen munkája éppen azért, mert a saját érdekeinek a lebonyolitására irányul, sokkal jobban tudja a testvéri szeretet gondolatát érvényesiteni, mint az, aki *ettől a napi élettől gyakran területileg is távol állva,* a méltányosság körének a határát tisztán megállapitani nem is tudhatja.

Nem beszélve tehát az autonómia *alkotmányvédő szerepéről*, csak a mindennapi élet szemszögéből nézem a dolgot és állapitom meg, hogy

a kerületi választmányok megalakitásának az elmulasztása és a törvényhatósági bizottság hatáskörének a rendkivüli megszükitése, valamint az üzemi szabályzat kiadásában való késedelmeskedés mennyire hátrányos volt az uj fővárosi törvény alapján kifejlődő közigazgatás müködésére.

Amikor a nehéz gazdasági viszonyok között *a főváros szociális feladata* annyira megsokszorozódott, amikor *a szükséglakások tömegét* kellett rendelkezésre bocsátani, az *ingyen-ebédek* tiz és tizezreit a főváros lakossága és a fővárosba tóduló vidéki éhezők között kiosztani és amikor *a szegénysegélyezés egyéb módjait* kellett a milliós nagyvárosban gyakorolni, *a kerületi választmányok helyi ismereteken nyugvó tanácsadói szerepe megakadályozhatta volna azokat a tévedéseket*, amelyek a segélyezések körül ismételten előfordultak és azokat a *visszaéléseket*, amelyeket a lebonyolitásra odarendelt hatósági közegek megtévedése elkövetett. De ha a visszaélésekről nem beszélünk is, minden gondolkozó embernek be kell látni, hogy több szem többet lát, ennélfogva

az előljárósági hivatalnok mellett tanácsadóként müködő kerületi választmány tagjai esetleg sokkal jobban meg tudják adni a szükségletek nagyságára vonatkozó felvilágositást, mintha akár az előljárósági hivatalnok, akár az előljárósági szolga a házmestertől szerzett felvilágositás alapján tesz javaslatot az ő látókörével mérlegelt szükséglet kielégitésére.

Vagy itt van az *iskolaszékek elsorvasztása!* Részrehajlatlan ember *nem tagadhatja*, hogy az iskolaszéki intézmény a tagok kisebb vagy nagyobb buzgósága mellett is nagyban segitségére volt ugy az iskolai hatóságoknak, mint a tantestületeknek, de a szülőknek és a gyermekeknek is. Nem avatkozhatott bele a tanitás menetébe, nem vizsgálta a tananyag mennyiségét és minőségét, tehát *a tanfelügyeletnek nem állott utjában.* De vizsgálta az iskola állapotát, a tanitás határainak a betartását, a gyermekek iskolalátogatását, azok tisztasági és egészségügyi viszonyait, törődött azok szegénységével, a szülői felügyelettel és gondoskodással, valamint a környezet erkölcsi életével és rendjével. Azok, akik nem vettek maguknak fáradságot, hogy *csak egyszer is végiggondolják az iskolaszék feladatait és végignézzék a müködését, könnyü* lelkiismerettel ütötték agyon az intézményt, amely nemcsak *nobile officeumként*, dijazás nélkül dolgozott, de a saját hatáskörében elintézte mindazokat a szociális feladatokat, amelyeket a szegénysegélyezés és gyógyitás körül egyébként most már hivatalos és fizetett személyek látnak el, elintézte pedig *keresztényi szeretettel, hivalkodás nélkül* még a szemérmes szegények között is anélkül, hogy az erkölcsi vagy anyagi támogatás elfogadása megszégyenitő lett volna. Ha azt hiszik, hogy

akár az iskola-nővérek, akár a kerületi előljáróságok fizetett alkalmazottai nagyobb szeretettel és jobb szivvel látják el az irgalmasság ezen testi és lelki cselekedeteit, nagyon csalódnak és sok példával tudnók illusztrálni ezt a csalódást.

Amint tehát az önkormányzat a közigazgatás vezetésében *sulyosan tévedett*, amikor hatalmi féltékenységből a polgárságot kizárta a helyi közigazgatás feladatainak az elvégzéséből és azt hitte, hogy az alkalmazottak seregével jobban ellátja a dolgokat, amelyek pedig aprólékos részleteinél fogva egyrészt, másrészt a szorgos hosszas figyelem alapján az önzetlen támogatással biztosabban lettek volna intézhetők, éppen ugy *tévedett a kormány*, amikor a már meglévő törvényben gyökerező felügyeleti és rendelkezési jogának a gyakorlása helyett nem kellően látva meg a hiányokat, *ujabb törvényhozási rendelkezés kérésével hatásköri és hatalmi köri törekvéseit igyekszik kielégiteni a közigazgatás napi bajainak a gyógyitása helyett.* Ha a kormány *hibát lát és azt a hibát orvosolni, vagy orvosoltatni akarja*, vegye igénybe a már meglévő hatalmát, tegye meg a szükséges rendelkezéseket és nem hiszem, hogy *akad önkormányzati hatóság*, amely azzal szembeszállana, vagy annak a végrehajtását megtagadná, vagy megakadályozná. Nincs is erre a kormánynak tapasztalata, *legalább a fővárosnál nincs.* Ellenkezőleg ismételten szomoruan tapasztaltuk, hogy *az önkormányzat éppen a kormány kivánságára hozott áldozatokat*, amelyek pedig a helyi viszonyok, szükségletek és kivánalmak figyelembevétele esetén elkerülhetők, sőt mellőzendők lettek volna. Ezeket ma szintén nem részletezem, eljön a mérleg felállitásának az ideje. Csak egyet kérdek:

Ha már a kormány *minden áron segiteni akar az önkormányzaton* és erre megvan neki a tervezete, miért vár erre hónapok óta és miért nem adja ki az utasitást, hogy ez a helyes elgondolás a székesfőváros életében sürgősen érvényesüljön. Nem gondolja a kormány, hogy

ezért a késedelemért Isten és ember előtt felelősséggel tartozik?

De miért nem érvényesiti ezt a tervezetet *az ország helyzetének a javitására*, amikor a vett igéretek alapján milliók és milliók várják epedve a kormány müködésétől az ország sorsának a jobbrafordulását? *Jöjjön a kormány ezekkel a — hiszem — jó és hasznos tervekkel és meg vagyok arról győződve, hogy mindenki, aki szereti a hazáját és a fővárost, ha jók azok a tervek, azok keresztülvitelére fog sietni!*

Kereszténypárti dicséret az árvaszék müködéséért

A gyámi és gondnoki számadások és a gyámhatósági kölcsönök a közigazgatási bizottságban

— Az Uj Budapest tudositójától. —

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén *Csilléry* András két szempontra hivta fel a közigazgatási bizottság figyelmét az árvaszéki elnök jelentésével kapcsolatosan, — *dicsérő és elismerő szavakkal* méltatván a gyámhatóság kifogástalan gépezetét. Az egyik szempont a *gyámok és gondnokok elszámolásának a késedelme* volt, a másik a *gyámügyi kölcsönök ügye. Csorna* árvaszéki elnök az ülésen részletes felvilágositással szolgált, szavait a közigazgatási bizottság helyeslőleg vette tudomásul és elismerőleg szólalt fel ujból *Csilléry* András dr. is. A két nagyfontosságu problémáról

Csorna Kálmán dr.

árvaszéki elnök a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ami a gyámok és gondnokok elszámolásának késedelmét illeti, megállapitottam a közigazgatási bizottságban, hogy a számadásokat valóban *minél gyorsabban kell az árvaszéknek elbirálnia* és csak *ritkán fordul elő*, hogy nem ugyanabban az esztendőben történt volna meg az elbirálás, amelyikben azt benyujtották. *A legnagyobb energiával* törekedem arra, hogy ezek a számadások, amelyekhez *fontos vagyonjogi érdekek* füződnek, a jövőben minél gyorsabban elbirálás alá kerüljenek.

— Ami a gyámi pénzek kezelésének kérdését illeti — folytatta *Csorna* árvaszéki elnök — a helyzet az, hogy *nincs más pénzforrásunk*, mint amit ingatlanfedezettel függő, vagy amortizációs kölcsön formájában kihelyeztünk és természetes, hogy ezeknek a kihelyezéseknek hátralékait a *legnagyobb energiával kell behajtani.* Ennek ellenére *kulánsan kezeljük ezt a kérdést*, amennyiben valakiben fizetési készség van, *nem bántjuk, elfogadjuk a részletfizetéseket.* Nem is perelünk. Természetes, hogy *ezt állandóan ellenőrzöm és időnként megvizsgálom.*

— A kölcsönök esetleges meghosszabbitásának problémáját illetően én már *előterjesztést tettem* egy *egyszakasos szabályrendelet-módositásra.* A közigazgatási bizottság inditványomra elhatározta, hogy ebben az irányban *felterjesztéssel fordul a belügyminiszterhez.*

*

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, amikor rendelkezésre fog állani az az 1,400.000 pengő, amelyet *mint készpénztőkét* szükségesnek tart a főváros vezetősége, hogy a nagykoruságok elérése és a gondnokságok megszünése kapcsán *tartalékoljanak, sor kerül ujból az árvaszéki kölcsönök folyositására.* Természetesen *szigoru rendszabályok szerint* csak *megfelelő többszörös fedezettel* fog az árvaszék, ugy mint azt a multban is tette, kölcsönöket folyositani és azt is vizsgálat tárgyává fogja tenni, hogy a *kölcsönfelvevők személyi bonitása megfelelő-e?*

Március 18-án és 22-én
d. u. ½3 órai kezdettel
Ügetőversenyek

Mennyi a fővárosi háztartás valóságos hiánya és ezévi deficitje?

Lamotte pénzügyi tanácsnok reflexiói Keresztes-Fischer belügyminiszter parlamenti megállapitásaihoz

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A fővárosi reformjavaslat benyujtását a kormány azzal indokolta, hogy *szanálni kell a főváros pénzügyi helyzetét.* Ilyen körülmények között érthető, hogy ugy az általános vitában, mint a részletes vitában is a *főváros pénzügyi helyzetének a feltárása volt a szónokok beszédének legkiemelkedőbb része.* Különösen nagy feltünést keltett *Keresztes-Fischer* belügyminiszternek az általános vita lezárása után mondott beszéde, amely szintén részletesen foglalkozott a főváros háztartási helyzetével és megállapitotta, hogy a *városházán 25 millió pengős hiánnyal kell számolni.* A belügyminiszternek ebből a megállapitásából nyilvánvalóan következik, hogy a kormány szanálási tervezete elsősorban *ennek a 25 millió pengős hiánynak a pótlását tüzi ki célul.*

A főváros vezetősége esztendők óta a *legheroikusabb küzdelmet folytatja* a pénzügyi és háztartási egyensuly megóvásáért. Ezt a célt sikerült is a legnehezebb esztendőkön keresztül elérni, az idén történt meg először, hogy deficites költségvetés készült. Az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy ezekről a kérdésekről beszéljen *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnokkal, aki most már esztendők hosszu sora óta irányitja a főváros pénzügyeit — éspedig, mint pártkülönbség nélkül minden oldalon elismerik, — *teljes sikerrel.* Mindenekelőtt azt a kérdést vetettük fel, *miért késik a főváros 1934 évi költségvetésének a jóváhagyása* és azirányt is érdeklődtünk, hogy nézete szerint *nem fognak-e az év folyamán különösebb zavarok bekövetkezni a főváros háztartásának a menetében.*

Lamotte Károly dr.

pénzügyi tanácsnok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A költségvetés jóváhagyását mindig *közvetlen tárgyalások szokták megelőzni.* Ezeken a tárgyalásokon a belügyminiszterium felvilágositásokat szokott kérni a főváros vezetőitől és a felvilágositások meghallgatása után készül a döntés a jóváhagyás tekintetében. *Késedelem nincsen,* mert hiszen máskor is csak *április elején érkezett le a városházára a kormány leirata a költségvetés jóváhagyásáról.* Lehet, hogy *az idén máskép alakul a helyzet,* amire abból a tényből következtetek, hogy a *költségvetés jóváhagyását megelőző tárgyalások még egyáltalán meg sem kezdődtek a belügyminiszterium és a főváros vezetősége között.* Azt hiszem, hogy

a tárgyalások megindítása körül mutatkozó késedelem összefüggésben van a képviselőház előtt fekvő fővárosi reformtörvénnyel,

illetve azzal a szanálási tervezettel, melyet a kormány a fővárosi törvény életbeléptetésével egyidejüen hoz nyilvánosságra. Nem lehetetlen, hogy

a költségvetés jóváhagyása felől maga a kormány szanálási tervezete fog intézkedni, illetve a szanálási tervezetben foglalt rendelkezések kapcsolatban lesznek a kormánynak az uj költségvetés jóváhagyására vonatkozó elhatározásával.

A főváros háztartási helyzetének a kormány által kivánt szanálása nyilvánvalóan *csak ugy történhetik, hogy ez a szanálási terv magát a költségvetést változtatja meg.* Mindezek részemről csak feltevések, amelyeknek a valódisága csak később fog esetleg beigazolódni.

Felvetettük *Lamotte* tanácsnok előtt azt a kérdést: *nem tart-e a főváros vezetősége a bevételeknél mutatkozó kiesés következtében bizonyos háztartási zavarok bekövetkezésétől? Lamotte* tanácsnok igy felelt:

—A bevételeknél nagyobbarányu kiesés — legalább is január elseje óta — *nem mutatkozik.* Az ezévi költségvetést ugyanis a legnagyobb rigorozitással állitottuk össze, sőt

a bevételeknél várható esetleges kiesést is igyekszünk ellensulyozni.

Ezt az ellensulyozást célozza a polgármester urnak legutóbb kiadott rendelete, amely *tiz százalékos zárolást tesz kötelezővé* minden egyes kiadási tételnél, kivéve természetesen a személyi kiadásokat, amelyekre nézve ilyen rendelettel változtatásokat előidézni nem lehet, továbbá azokat a dologi kiadásokat, amelyekre nézve

szerződéses kötelezettségek

állanak fenn, igy például a *főváros által bérelt házak bére, továbbá a különböző kölcsönök törlesztőszolgálata.*

Arra a kérdésre, hogy *Keresztes-Fischer* belügyminiszter a költségvetésben szereplő tizmilliós deficittel szemben *milyen alapon beszélt a képviselőházban 25 millió pengős* deficitről, *Lamotte* tanácsnok válasza igy hangzott:

— A deficit összegének a megállapitása *számtani müvelet.*

A hiány természetesen több annál a tizmillió pengőnél, amely az 1934. évi költségvetésben szerepel.

Mi ugyanis az uj költségvetésbe — a sulyos viszonyokra való tekintettel — kizárólag *olyan kiadási tételeket vettünk fel,* amelyeknek a felvételétől nem tekinthettünk el. Mindazokat a tételeket elhagytuk, amelyek felvétele nem volt mulhatatlanul szükséges. Nekünk nemcsak a tizmillió pengős költségvetési deficitet kell pótolni, hanem

pótolni kell az 1932. évi zárszámadási hiányt is, továbbá a vásárpénztári veszteségek kiegyenlitéséhez szükséges összeget is.

Ide kell számitani

a kórházi alap refundálását

is, amennyiben mi a törlesztő részletet 1934-re nem állitottuk be, hanem abból az elgondolásból indultunk ki, hogy *ezeket a törlesztő* részleteket majd akkor *vesszük fel, amikor a főváros költségvetési helyzete kedvezőbbé vált.*

— A kórházi alapnál a hiány *eredetileg 15 millió pengőt tesz ki* — kerek számban. Ez a hiány ugy állott elő, hogy a főváros a kormánynak előlegezte azokat az ápolási költségeket, amelyek a vidéki betegeket érintették. Ezekkel az összegekkel a *kormány tartozott a fővárosnak.* Esztendőkön át folytak e tárgyban bizonyos megbeszélések, amelyek alapján megállapodás jött létre a főváros és a kormány között olyan értelemben, hogy a kormány ellenszolgáltatás cimén *hétmillió pengőt fizet évenként a fővárosnak,* a főváros pedig tartozik a kórházi alapnál mutatkozó hiányokat az évek folyamán pótolni. Nekünk tehát ahhoz, hogy kórházi számadásaink rendbejöjjenek, *ezeket a hiányokat valahogyan pótolnunk kell, vagyis a kórházi alapot refundálnunk kell.* Ugy gondoltuk, hogy évenként *két-két millió pengőt* veszünk fel a költségvetésbe a kórházi alap fokozatos refundálásának a céljaira. Az idén ezt elmulasztottuk, éppen azért, mert

a bevételek nagyarányu esése következtében amugyis tizmillió pengős deficitet kellett feltüntetnünk.

Számolni kell végül *az 1933 évi zárszámadási hiánnyal is,* bár erre nézve még ninesenek konkrét számadataink. Az 1933 évi zárszámadások ugyanis most készülnek, de egyelőre *nem lehet még véleményt alkotni* abban a tekintetben, hogy ezek a zárszámadások mekkora hiánnyal fognak zárulni. *Valószinü, hogy hiány lesz,* hogy ennek a hiánynak összegszerü megállapitására nézve még *csak jóslásokba sem lehet bocsátkozni.*

Lamotte Károly dr. pénzügyi tanácsnoknak ez a nyilatkozata *teljes őszinteséggel tárja fel a főváros háztartási helyzetét.* Nem kétséges, hogy abban az esetben, ha a kormány a szanálási tervezet megállapitásával és az uj költségvetés jóváhagyásával kapcsolatosan megkérdezi a főváros vezetőségének a véleményét, *olyan megállapodás jön létre, amely ugy a kormányt, mint a főváros autonomiáját egyaránt kielégiti.*

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51-4-06.

Uthengerlést vállal
elsörangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Március 12–25-ig
LINGEL 1864—1934
JUBILEUMI VÁSÁR
meglepően olcsó árakon: Stylusos és modern szobaberendezések, garniturák, egyes butordarabok, fotelek, székek, csillárok, szőnyegek, képek, disztárgyak, antik órák, gobelinek, butorszövetek, és **nagymennyiségü szövetmaradékok**
VII., RÓZSA UCCA 4

HIREK

Ahol a brutto 35 százaléka közteherre megy el

A taxisok panaszai

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Az egyik decemberi tanácsülésen *Petrovácz* Gyula azt az inditványt tette, hogy a budapesti autótaxik tarifájának *csökkentését rendelje el a polgármester* és pedig abban a formában, hogy az ezidőszerint érvényben levő *65 filléres alapdij 50 fillérben legyen megállapitva.* Az érvényben levő autótaxi-szabályrendelet értelmében a főváros a törvényhatósági tanácsban elhangzott inditvány kapcsán *nyilatkozattételre szólitotta fel az autótaxi-vállalatok vezetőségét.*

Az elmult napokban érkezett be *Bódy* tanácsnokhoz, a közlekedési ügyosztály vezetőjéhez a két nagy autótaxi-érdekeltség, a *szürke-taxi és a kék-taxi* memoranduma. Az érdekeltség szerint *Petrovácz* inditványa *komoly aggályt ébresztett bennük,* mert ez az inditvány akkor hangzott el, amikor az érdekeltségek a legnagyobb nehézségekkel küzdenek és bár kiadásaikat már a *minimálisra redukálták, üzemük fenntartása szerintük még mindig nincsen biztositva.*

Rámutat a taxi-érdekeltség arra, hogy 1931-ben már *pótdijat engedélyezett* a budapesti autótaxik számára a főváros törvényhatósága. A pótdij megállapitását azonban a kereskedelemügyi miniszter *nem engedélyezte,* miért is a taxi-érdekeltségek egyik napról a másikra *sulyos gondokkal küzdve iparkodnak üzemüket fenntartani.* Ily körülmények között a tarifaleszállitás gondolatával még csak *foglalkozni sem tud a taxi-érdekeltség,* annál kevésbbé, mert amikor az *általános olcsóbbodási jelszavak hangzanak el az egész vonalon, akkor ujabb és ujabb közterhek sujtják az autóközlekedést.* Rámutattak e tekintetben a taxisok a különböző *fázisadókra,* amelyek most már kivétel nélkül minden üzemanyagot terhelnek, megemlitik a *kereseti és egyéb adópótlékokat* és közlik azon számitásukat, hogy az egyes kocsik bruttóbevételének mintegy *35 százalékát kénytelenek közteher formájában hatósági pénztárakhoz befizetni.*

A taxisok közlik a polgármesterrel, hogy az 1931-es tarifa-kérésük alkalmával bejelentett *50 százalékos forgalomkieséssel szemben ma már a forgalomnak 70 százalékát vesztették el.* További tarifakedvezményt ezek szerint az autótaxi-ipar nem nyujthat, mert ez az autótaxi-érdekeltségek *anyagi romlását okozná,* ami természetesen kihatással lenne a budapesti autótaxi-iparban ezidőszerint foglalkoztatott mintegy *4000 családra,* továbbá a budapesti autótaxik üzembiztonságára is. Az érdekeltség felkéri a polgármestert, hogy a *Petrovácz-féle inditványtól eltérőleg a mai tarifa fenntartása mellett* foglaljon továbbra is állást. A taxisok beadványát *husvét utáni első ülésén* tárgyalja a főváros törvényhatósági tanácsa.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Sipőcz Jenő: A polgárság ma a feltörekvő munkásosztály és a monopol kapitalizmus malomkövei között vergődik

A polgármester történelmi távlatu, hatalmas beszéde a Saskör szabadság-ünnepén

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Saskör március 15-én tartotta 42-ik évi rendes közgyülését *Sipőcz* polgármester elnöklete alatt; a közgyülést hagyományos szokás szerint egybekapcsolták március idusának megünneplésével. *Sipőcz* Jenőt megjelenésekor a tagok lelkes ünneplésben részesitették. *Miklós* Ferenc dr. bizottsági tag, a kör alelnöke, meleg szavakkal üdvözölte a polgármestert.

— Ez a mai nap — mondotta *Miklós* Ferenc — ujjászületése azoknak az eszméknek, melyeknek letétemenyese *a keresztény és nemzeti gondolat.* Amig *Sipőcz* Jenő áll a főváros élén, addig jó kezekben van a főváros sorsa és addig a hazafias és nemzeti érzés uralkodni fog és *ő viszi azt a zászlót,* melyet lelkes emberek tüztek ki a magyar nemzet előrehaladása érdekében. E zászló alatt egyesülve dolgozik a kör a fővárosért és a tiszta erkölcsi alap, melyen áll, záloga annak, hogy a Saskör a keresztény és nemzeti gondolat jegyében fejlődő fővárosnak egyik impozáns oszlopa.

Sipőcz polgármester megköszöni az üdvözlő szavakat és kijelenti, hogy *büszke a sas névre,* mindig sas módjára akar viselkedni, saskőri elnökségét közéleti müködése egyik *legszebb jutalmának tekinti,* testestől és lelkestől együtt akar müködni a Saskörrel, melyet *szivébe zárt.*

Ezután *Filszekker* Dezső a titkári jelentést, *Novák* András a kör zárszámadását terjesztette elő, majd az ujonnan megválasztott tisztikar nevében *Altorjay* Sándor dr. ügyvéd mondott köszönetet. Rámutatott arra, hogy könnyü a helyzet addig, mig az egyesületnek *Sipőcz* Jenő az elnöke, aki ezt a régi, tekintélyes belvárosi egyesületet minden akadályon keresztül az élet, az igazságosság, polgári öntudat kifejlesztése felé vezeti. *Sipőcz* polgármester megköszöni *Altorjay* szép szavait és köszönetet mond *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök, törvényhatósági tanácstagnak, aki a köri életben mindig hüséges munkatársa és helyettese volt és kijelenti, hogy ezután is az ő segitségével és rajta keresztül kivánja a Kört vezetni és meg van róla győződve, hogy becsületes munkássága, keresztény, nemzeti elvekhez való ragaszkodása szép és biztos jövendőt nyujt a Saskör számára.

Ezután *Sipőcz* polgármester a Saskör tradicioi szerint, a március 15-iki nemzeti ünnepről emlékezett meg.

— Régi, évtizedek óta bevett szokás az, — mondotta *Sipőcz,* — hogy a Saskör megemlékezzék a nagy nemzeti ünnepről, március idusáról. Én azt hiszem, hogy nincsen olyan Kör itt, sőt egész Magyarországon, amelyik a márciusi eszmékkel oly szoros kapcsolatban volna, mint a Saskör, amely a márciusi eszméket teljesen magáévá tette és értük lelkesedett. Sajátságos ünnep ez a március 15-ike, mely szinte más ünnepekhez nem is hasonlitható. A *régi rómaiak* és hellének a tavaszt, a természet ébredését, a természet feltámadását minden évben külön megünnepelték. Ők a tavaszt szentnek, *ver sacrumnak* nevezték, mert azt a szinte megfejthetetlen rejtvényt, hogy mi okozza a természet erői ujjáéledését, nem tudták észokokkal megmagyarázni és a mithosz körébe vonták be.

— Ilyen szent tavasz nekünk ez a márciusi ünnep. Valami megmagyarázhatatlan erő lehetett ezelőtt 86 évvel a nemzetben, amely egy ezeréves nemzetet alapjaiban változtatott meg, ami megifjitotta a nemzetet, bizonyára azért, hogy az átmeneti nehézségek után egy ujabb ezer évre biztos alapját vesse meg. Ma a *független Magyarországon* végre együtt ünnepli a nép és államhatalom március ünnepét és én boldog vagyok, hogy ez alkalommal a nemzetnek és kormányának imája együtt szállhat az ég felé, hogy *a nemzet vágyai a jövőben teljesüljenek.*

— Még egy más irányban is mutat változást március ünnepe, mely annak idején a szabadságnak és demokráciának volt az ünnepe. Mi megvallhatjuk, hogy a márciusi eszményeket ma más megvilágitásban látjuk. *Nem a 48-as ifjuság hibázott,* amikor ezeket az eszméket magáénak vallotta, hanem meg kell állapitanunk, hogy ezekkel az eszmékkel *rútul visszaéltek* és akárhányszor nagy nemzeti eszmények ellen használták fel. Hiszen azok, akik a tizenkét pontot kinyomtatták és akik a sajtószabadságot, politikai szabadságot, mint eszményt maguk elé állitották, *helyesen cselekedtek.* Mert szabadság nélkül egy nép nem tud megélni, mert csak igy tudtunk a modern államok sorába beiktatódni. De valljuk, hogy a *korral haladni kell,* nem lehet *az eszményt megmereviteni.*

— A nemzet fejlődése érdekének *még a szabadságjogokat is alá kell rendelni!* A szabadságjogok nem lehetnek öncéluak, csak akkor van értelmük, ha a nemzet nagy céljaira használjuk azokat fel. Mi határozottan megállapithatjuk, hogy *a szabadság fogalmát össze kell egyeztetni a nagyobb kötelességek, a nagyobb szolidaritás fogalmával* és ha demokráciára gondolunk, igen, a népnek uralkodni kell, de itt is szükség van bizonyos korrektivumra.

— Szükség van arra, hogy *népakarat befolyásolás nélkül tudjon megnyilvánulni* és mindig a nemzet legszentebb javait tartsa szem előtt. Én azt hiszem, hogy el fog jönni a kor, mikor *a szabadság párosulni fog* a nagyobb szolidaritással, *a szociális eszmék erőteljesebb és mélyebb kitermelésével,* mely elhozza *a legjobbak uralmát* és ez lesz az a kor, mely az emberiségnek és a mi hazánknak boldogságát meg fogja alapitani.

— Ez nem lesz könnyü munka és mindenesetre *nagy szenvedésekkel lesz összekötve,* de nekünk nem szabad csüggedni, nekünk, különösen sasoknak kell változatlan erővel a jövő sorsán munkálkodni. Nekünk nem szabad elfeledni soha, hogy *mit tett március a hazáért* és hálásan kell visszagondolni azokra, akik e nemzeti átalakulást elvégezték. Engedjék meg megállapitanom, hogy e nagy nemzeti átalakulásban legnagyobb érdeme Pestnek volt. Amig 1848-ban a rendek tanácskoztak, addig Pesten szinte 48 óra alatt *megtörténik az átalakulás,* mely Magyarországot egy uj világba állitotta bele.

— Itt történt és erre büszkék lehetünk különösen ma, amikor *Pestről divat bizonyos kicsinyléssel beszélni.* Ennek az átalakulásnak két tényezője volt, egyik *az ifjuság,* másik *a polgárság.* Tudjuk, hogy egy-két egyetemi hallgató, egy-két kiváló iró, egy nagy költő összeálltak és néhány óra alatt *megcsinálták a nemzet magna chartáját,* a tizenkét pontot, mely mind azt a vágyat, reményt tartalmazta, melynek alapján fel lehet épiteni Magyarországot. De nem értek volna célt, ha nem áll mögöttük *a pesti polgárság,* mely a tizenkét pontot *átvitte Budára,* a helytartó-tanácshoz, mely a tömegerőt képviselte.

— Én kegyelettel emlékezem meg erről a két tényezőről és azt hiszem, a jövőt az fogja eldönteni, hogy *az ifjuság és polgárság most is kezet fognak egymással* a márciusi eszmék gondolatának folytatásában. A mi gondolkozásunkban ezek az eszmék átalakultak *a keresztény nemzeti gondolattá.* Amit változtatni kell a márciusi elgondolásokon, az mind ki van fejezve ebben, hogy keresztény és nemzeti gondolat: szabadság, de mindig ellensulyozva állampolgári kötelességgel és egymás iránti szolidaritással és magában foglalja a népuralmat, kiegészitve a legjobbak uralmával.

— *A polgárság ma malomkövek közt őrlődik,* egyrészt *a monopol kapitalizmus,* másrészt *a feltörekvő munkásosztály között.* A monopol kapitalizmus ellen küzdeni kell, a munkásosztályt pedig *a keresztény gondolat hatalmas erejével, keresztény szeretettel, szociális intézmények létesitésével a polgárság soraiba kell emelni.* Ebben a készszoritsában látom *a magyar nemzet jövendőjét.* A 48-as pontok egyike Erdély és Magyarország egymással való kiegészitése volt. Azt hiszem, hogy nekünk fel kell állitani *egy ujabb programot,* amely azonban nemcsak Erdélyre terjed ki, hanem kiterjed az összes elszakitott területre és én azt hiszem, hogy igazán szent tavaszt, igazán ver sacrumot akkor ünnepelhetünk, amikor *az elszakitott részek ujra a mieink lesznek!*

A hatalmas termeket zsufolásig megtöltő közönség lelkes tapssal és ovációval fogadta a polgármester magasröptü beszédét, amellyel a márciusi ünnepség véget ért.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

PÁRTÉLET

A keresztény Lipótváros ünnepnapja

Tisztujitás a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Lipótváros keresztény társadalmának nagy érdeklődése mellett tartotta három eredményekben gazdag év után *első tisztujitó közgyülését a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör.*

Lázár Ferenc dr. elnöki megnyitójában örömmel állapitotta meg, hogy a Társaskör az elinduláskor kitüzött célját az elmult három év alatt a programot tulhaladó sikerrel közelitette meg és a vezetőség ernyedetlen, lelkesült munkája olyan eredményeket produkált a rövid idő alatt, ami *páratlan a főváros keresztény társadalmi szervezetének életében.* Nehéz volt a munka, sok akadállyal, fásult közönnyel kellett megküzdeni, de a siker feledtet mindent csak azt az igaz magyar odaadást, lelkes buzditást nem, amellyel *Magyary-Kossa* Aladár ügyvezető igazgató e sikerből részét kivette. Első sorban az ő érdeme az, hogy ma a főváros keresztény polgársága előtt, követendő példaként áll a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör élete. Kivánja, hogy *dédelgetett közösségünk továbbra is azon az uton haladjon,* amelyen az elmult három év alatt járt, abban a szellemben munkálkodjon tovább, amit *Magyary-Kossa* Aladár kezdeményezett.

Az ügyvezető igazgató a közgyülés lelkesült tetszésnyilvánitásától minduntalan megszakitott beszámolója *számokban ismertette a Társaskör mozgalmas életét, társadalmi és szociális téren az utolsó évben végzett munkáját.* Majd bejelentette, hogy másirányu elfoglaltsága miatt kénytelen a közgyülést arra kérni, hogy a tisztujitás során *tekintsen el az ő ujabb megválasztásától* és megható szavakkal köszönte meg azt a szerető, hüséges támogatást, mellyel a Társaskör minden tagja munkáját lehetővé tette.

Az alapszabályszerü jelentések és felmentések után *Brezovszky* Emil dr. szárnyaló szavakkal méltatta a távozó ügyvezető igazgató maradandó értékü munkásságát és a lipótvárosi keresztény társadalom

életében el nem tünő nyomokat hagyó baráti áldozatkészségét. Inditványára kimondotta a közgyülés, hogy a *jövőben minden karácsonykor két gyermeket fog a társaskör Magyary-Kossa Aladár nevében felruházni.*

Ezután következett az uj tisztikar megválasztása. Elnök lett *Lázár* Ferenc dr. Uj ügyvezető igazgató *Le Grand* Ferenc dr. lett.

*

Müsoros teadélután a VIII. kerületben. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének külső józsefvárosi csoportja március 8-án jól sikerült müsoros estét rendezett. A rendkivül nagy számban megjelent közönség soraiban voltak Unger Béla dr. és Goszleth Ernő dr. elöljárók, Michál Jenő főjegyző, valamint a kerület vezető hölgyei. Az üdvözlő beszédet Schaller Sándor dr.-né, kerületi elnöknő mondotta. Majd Fetter Gyula tanár tartott rendkivül érdekes előadást „Három asszony" cimmel, melyben a nő igazi és legszebb hivatásáról, a családi hivatásról értekezett. A nagyon élvezetes müsoron szerepeltek: Népessy Juci operaénekesnő, zongorán kisérte Uray Margit, szavalt Nógrády Tibor, táncot mutattak be Pécsi Gizike, Somogyi Manci, kiket zongorán kisért vitéz Balogh Dezsőné.

*

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége *Toperczer* Ákosné központi elnöknő elnöklete alatt március 19-én délután 6 órakor tartja legközelebbi rendes havi értekezletét a Városház-u. 10. szám alatti párthelyiségben.

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenféle ruháknak
FÉNYTELENITÉSÉT
egy évi **jótállással** vállalja. Vidékre is szállit
Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18.
Tel: 52-0-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 36.
Belvárosi Kávéház mellett.

Minimálják a fővárosi kéményseprő-mesterek jövedelmét

— Az Uj Budapest tudositójától. —

Alig egy esztendeje, hogy életbelépett a fővárosi kéményseprő-kerületek számának szaporitása és máris uj átrendezés vált szükségessé. A keddi nap folyamán érkezett le báró *Babarczy* István dr. tanácsi főjegyzőhöz, a polgármesteri közgazdasági ügyosztály vezetőjéhez a kereskedelemügyi miniszter leirata, amelyben a miniszter az uj kéményseprő-kodex tervezetét küldi le hozzászólás céljából a fővároshoz.

Az uj kodex szerint a fővárosban egy-egy kéményseprőmesternek évi bruttó bevétele *nem lehet kevesebb 12 ezer pengőnél.* A miniszteri tervezet azért határozza meg fix összegben az egyes kerületek jövedelmét, mert *a segédek számát és azok fizetését illetően is fontos rendelkezéseket tartalmaz,* amelyeknek fedezete céljából szükségesnek mutatkozott a mesterek jövedelmeinek minimálása. Természetes, hogy egyben *maximálja is* a miniszter a mesterek jövedelmeit, azzal a célzattal, hogy az *egyes kerületek jövedelmei közötti mai aránytalanságok eltünjenek.*

A kodex a fővárosi kéményseprőkerületek *uj beosztását és arányositását teszi szükségessé.* Ebben az irányban a közgazdasági ügyosztályban a vezető főjegyző intézkedésére a szükséges előkészitő munkálatok *már megindultak.* Az uj kéményseprő-kodex *még ebben az esztendőben* okvetlenül életbelép.

Megismétlik az aszfaltozási versenytárgyalást

— Az Uj Budapest tudositójától. —

A polgármester a kerületi aszfaltkarbantartási munkálatokra kiirt versenytárgyalást megsemmisitette. Mint a vállalkozókkal az ut- és csatornaépitési ügyosztályban közölték, a polgármesteri döntésnek az az oka, mert az ügyosztály *feltünően nagynak találta az ügyosztályi előirányzat kapcsán a vállalkozók részéről kalkulált felárat.* A polgármester intézkedésére az uj versenytárgyalást már *április 4-i határidővel ki is irta* a főváros.

GAZDASÁGI ÉLET

Elkészült a közlekedési vállalatok 1933-as mérlege

Meghosszabbitják-e Folkusházy, Márkus és Sztankovits szerződéseit? — Komikus hatásköri villongás a Beszkárt és a Hév igazgatóságai között

— Az Uj Budapest tudositójától. —

Várospolitikai körökben *általános feltünést kelt* az a háboruság, amely a Helyiérdekü és a Beszkárt igazgatóságai között kitört. A viszály tudvalevően a römaifürdői Hévszárnyvonal megépitése körül keletkezett, ezt a tárgyat állitólag a Beszkárt igazgatósága olyképpen vitte a Hév igazgatósága elé, hogy az nem volt kellőképpen elkészitve. A kulisszák mögött végeredményben *hatalmi kérdésről van szó:* a részvénytársasági igazgatóságok nem a fővárosi közlekedési nagy problémákat tartják szem előtt, hanem arra vigyáznak, hogy *senki ne zavarja a köreiket.*

A Helyiérdekü igazgatóságának tagjai az elmult napokban értekezletet tartottak, amelyen az igazgatóság tagjai teljes számban résztvettek, kivéve természetesen *Bárczy* Istvánt, a Beszkárt elnökét és *Verebély* Jenőt, a Beszkárt alelnökét, akik a Hév-nél viselt elnöki, illetőleg alelnöki tisztjükről *tudvalevően lemondottak.* Erről az értekezletről a Beszkárt igazgatósági tagok, a főváros vezetősége és a törvényhatósági tanács tagjai részére *részletes jelentést bocsátottak közre* az igazgatóság tagjai. Az értekezleten nem történt egyéb, mint hogy a *Beszkárt ellen sorakoztattak fel bizonyos vádakat,* amelyek arra vonatkoznak, hogy a Beszkárt a saját anyagi érdekeit *fontosabbaknak itéli, mint a Hév szempontjait.* Arról, hogy a Hév érdekeit hogyan kell összeegyeztetni a Beszkárt célkitüzéseivel, egyetlen szó sem esett az értekezleten, melynek legfontosabb problémája végeredményben az volt, hogy a *römaifürdői szárnyvonalat a két versengő közlekedési részvénytársaság közül melyik épitse meg.*

Illetékes helyeken *igen rossznéven veszik* ezt a béka-egér harcot, amely komolytalan szinben tünteti fel a főváros közlekedési vállalatainak intézését és főleg a Hév igazgatóságára vet rossz fényt. Kétségtelennek tetszik, hogy a közlekedés egységesitésének programmja során *meg kell szüntetni a lehetőségét annak,* hogy hatásköri villongások fordulhassanak elő az egyes közlekedési vállalatok vezetőségei között, amelyek a közönséget egyáltalában nem érdeklik, sőt alkalmasak arra, hogy *visszatetszést szüljenek.*

A Beszkárt igazgatósága különben legközelebbi ülésén fogja letárgyalni a *vállalat mult évi üzemeredményeit.* Az igazgatósági jelentés azután a kereskedelemügyi miniszteriumba kerül előzetes jóváhagyás céljából, azután pedig a főváros törvényhatósági tanács tárgyalja le. Mint értesülünk, a Beszkárt és leányvállalatainak közgyülése minden valószinüség szerint ebben az esztendőben *korábban fog lezajlani, mint más években.* A Hév elmult évi eredményszámlája már teljesen elkészült és csak a polgármester intézkedését várja az igazgatóság, hogy a *közgyülés összehivható legyen.*

A Beszkárt problémáját sulyosbitják, hogy a vezető igazgatók szerződése az év végén, *Márkus* Jenő *házi* Lajos nyug. alpolgármesternek, a Beszkárt vezérigazgatójának szerződése az év végné, *Márkus* Jenő dr. miniszteri tanácsos, h. vezérigazgatónak ez év májusában, *Sztankovits* Szilárd nyug. tanácsnoknak, pénzügyi igazgatónak pedig ez év augusztusában jár le a szerződése. Arra vonatkozóan, hogy ezek közül a szerződések közül melyeket fognak meghosszabbitani és *kikkel töltik be* az esetleg nyugalomba vonulók pozicióját, csak *a fővárosi reformtörvény életbelépése után fognak dönteni.*

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Az egyetlen
helyes ut, ha lumenjelzésü izzólámpát használ. Ez mutatja meg Önnek, mennyi fényt ad az izzólámpa. Kis áramfogyasztás, -nagy fényteljesitmény, ezen mulik a gazdaságos világitás. Csak lumenjelzésü izzólámpát fogadjon el.
TUNGSRAM

Reális árak a kövezési versenytárgyaláson

— Az Uj Budapest tudositójától. —

Általános megelégedést keltő gyorsasággal hozta meg *Borvendég* alpolgármester döntését a kerületi kövezetjavitási versenytárgyalást illetően. A kövező-szakma *különlegesen* hálás ezért a gyorsaságért a főváros vezetőségének, mert a döntés elhuzódása az elmult esztendőkben az érdekeltségek közötti villongásokat nem kis mértékben segitette elő, arról nem is beszélve, hogy a rendelkezésre álló hosszabb idő alatt *a protekciónak olyan áradatát* zuditották a polgármesterekre, hogy azok a végén a sok egymás ellen irányuló akció közepette, *alig voltak képesek az objektiv közérdeket kihámozni.*

Megállapithatjuk, hogy a polgármesteri döntés szerint *általában mellőzték az irreális ajánlatokat.* Két nagyobb százaléku árengedmény van csak a listában, az I. kerületé, ahol *Amon* Antal és Fia az ügyosztály által előirt dijszabásból való 16 százalékos árengedménnyel jutottak munkához. A többi kerületekben 3.75 százaléktól (a Belvárosban *Grosz* Frigyes) egészen 5 százalékig (az V. kerületben *Obendorfer* József, a VI. kerületben *Helfenstein* Károly) terjedő engedménnyel jutottak a vállalkozók munkához.

Az árlejtés eredménye — egyes *személyi sérelmektől* eltekintve — *megfelel a szakma érdekeinek,* mert a reális árakat juttatta diadalra. Fontosak ezek az árak, mert azok az egész fővárosi ezévi munkakampányra döntő kihatással vannak, sőt nemcsak a fővárosban, hanem az *egész ország kövező iparának* áralakulásában is *irányadóknak tekintendők.*

Hetvenéves a Lingel-cég. A főváros legelőkelőbb mübutorgyárát, a most jubiláló *Lingel-gyárat* id. *Lingel* Károly 1864-ben alapitotta. Egész szerény keretek között mozgó kisipari vállalkozás egyetlen uccai üzlethelyiségben volt e szárnyait bontogató cég, ahol az alapító egymaga dolgozott. *Lingel* Károly puritán jelleme, kiváló szaktudása csakhamar kedveltté tették és üzeme egyre fejlődött. Az ő nevéhez füződik az akkor nálunk még ismeretlen *famegmunkáló gépek* bevezetése is. A millénium idején fiai, ifj. *Lingel Károly és János* már élénken tevékenykednek. Bevezetik Magyarországon az eladás leghatásosabb segédeszközét, a mintatermek rendszerét. 1906-ban költözik a *már gyárnak nevezhető vállalkozás* a Rózsa-utcába. 1912-ben felépül Magyarország legmodernebb, legjobban felszerelt faipari gyára a *Pillangó-utcában.* Háboru után már cca 400 alkalmazottat foglalkoztat és ugy bel- mint külföldön jelentős tényezője a magyar butoriparnak. A mostani két cégfőnök mellett, akik érdemeik elismeréséül *kormányfőtanácsosi cimet kaptak,* ma már élénk szerepet visz ifj. *Lingel* János kereskedelmi tanácsos is.

Uj kiirások:

Vasnyomócső készitésére és elhelyezésére az I. ker. Kelenföldön létesitendő szennyviz-átemelőtelep részére. Határidő: 1934. évi március hó 19-én, hétfőn délelőtt 9 óra.

Föld-, kőmüves-, elhelyező- és vasbeton munkákra az I. ker. Gellért-rakparton levő Rudas-gyógyfürdő népfürdői részének kazánházzá történő átépitéséhez. Határidő: 1934. évi március hó 27-én (kedden) délelőtt ½11 óra.

Papirárak szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934 március hó 27-én délelőtt 11 óra.

Utburkolatbontási, csőárokásási és utburkolathelyreállitási munkákra a Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére. Határidő: 1934. évi április hó 4-én, délelőtt 10 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kladóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kladásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

Húsvéti szám.

XII. évfolyam 12—13. szám **Budapest, 1934 március 28**

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Kaas Ivor-utca 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Husvéti fény

Irta: SIPŐCZ JENŐ

Az isteni tragédia megrendítő tanulságai közül az a gondolat világit legmélyebben a világtörténet alakulásába, mely az eszmék diadalát, az igazság örök hatalmát mutatja. Az Isten-embert megfeszitették és az emberek azt gondolták, hogy ezzel elpusztitották a tanitását, az Igét is. A harmadik napon diadalmasan, örök hatalommal támadt fel az eltiport eszme, mely a halálnál erősebb s minden emberi hatalomnál nagyobb hatalmat képvisel. A husvéti fény: az eszmék, a lelki erő, az örökélet fénye, mely átvilágit az idők végtelenségén az örökkévalóságig s mutatja az ember, a világ számára az utat.

A magyar nemzet mindenkor az eszmék katonája, az eszmények népe volt. Nagy gondolatok vezették az élet utján, lelkierők emelték által a történelmi törvények és zátonyok felett. A magyar kultura lelkiforrásokból táplálkozott, eszményeket hirdetett, a magyar mult nagyjai az eszmék oltárán áldozták fel életüket és szellemi kincseket gyüjtöttek a következő nemzedék számára. A magyarság kálváriautja a lélek nagy céljaiért volt, századokon át mindenkor a magyar nép a szellem örök jogaiért való harcot vivott.

Sok Nagypénteket élt meg ez a nemzet, sok gyász és siralom szakadt reá, de hitét meg nem tagadta, az eszmék husvét fényét nem tévesztette el szem elől soha. A keresztény Budapest is az ősi hit, az ősi eszményszeretet folytatását jelenti, ugyanaz a nagy gondolat vezet bennünket ebben az eszményi törekvésben, mely a multban a nemzet legjobbjait irányitotta. A keresztény eszme husvéti fénytől sugárzik, az örök igazságból meriti erejét, abból az igazságból, mely erősebb a halálnál.

Felkészülten várja a kereszténypárt a fővárosi reform-törvény felsőházi vitáját

Szőke Gyula éles nyilatkozata a javaslat hibáiról, amelyek részletesen napfényre kerülnek a felsőházi tárgyalás során

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A legközelebbi napokban fognak az illetékes tényezők dönteni arról, mikor kerül sor a felsőházban a fővárosi reform-törvényjavaslat beterjesztésére. Mint lapunk más helyén olvasható, a képviselőház kedden lezárult vitájában a részletes tárgyalás során *csak egészen jelentéktelen engedményeket* sikerült a kereszténypárti szónokoknak, élükön *Petrovácz* Gyulával, kiharcolniok. A kereszténypárt — ugy az országos, mint a községi párt — felsőházi vezérszónoka *Szőke* Gyula, a Keresztény Községi Párt oszlopos tagja lesz.

Szőke Gyula dr.,

akit ez irányban megkérdeztünk a felsőházi tárgyalás várható eredményeiről, a következő éles és peszszimisztikus nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A felsőház *nem pártpolitikai szempontból nézi* a fővárosi törvény módositásáról szóló javaslatot, — amint a felsőházban a *pártok szerinti tagozódás nincs is meg* — hanem tisztán *törvényalkotási, alkotmányjogi és közigazgatási kérdésnek tekinti* a kérdést és meggyőződésem szerint a javaslat elfogadása, módositása, vagy visszautasitása *kizárólag ebből a szempontból* és nem *kormánybuktatási vagy politikai győzelmi célból* fog *megtörténni.*

— A mai fővárosi törvény tárgyalása során ugy a bizottsági tárgyaláson, mint a teljes ülésen ismételten nyomatékosan hangsulyoztam, de velem együtt többen is egyazon álláspontom voltak, hogy

ez a fővárosi törvény, amely a régi bevált törvénytől egészen eltérő elgondoláson alapszik, nem fogja beváltani a hozzáfüzött reményeket, vagy legalább is nem fog zökkenő nélkül átmenni az életbe, mert egy bizonyos részben csak feltevésekre épül és az autonómiai közigazgatásba igen sok politikumot visz be.

Minden kormánynak megvan az a gyöngéje, hogy *mindenáron alkotni akar és nemcsak márványba vésetni szereti a nevét,* de a minél vastagabb törvénytár *minden egyes lapján ott szeret lenni.* Igy azután minden uj elgondolásra, sőt az élet minden egyes mozzanatára mindjárt törvényt akarnak hozni, vagy legalább is egy törvényerejü rendelettel jelennek meg a hivatalos lap hasábjain.

— Igy van ez a mostani javaslattal is. Ha nem is mondhatjuk az 1930. évi XVIII. törvénycikket tökéletes alkotásnak, mégis *van benne valami jó* és legalább arra kellett volna törekedni, hogy *legyen idő, amig ez a jó életre kel.* Igy elsősorban

az üzemek rendezése és ennek alapjául az üzemi szabályzat kidolgozása és az üzemi igazgatóságok működésének a gyakorlati hatása egyik legfontosabb része volna a fővárosi autonómiának.

Ennek a bevezetésére pedig *elsősorban lett volna hivatott az a törvényhatósági tanács,* amely nemcsak a főváros vezető tisztviselőiből, hanem a törvényhatósági bizottság tagjaiból és egyéb közfunkcionáriusokból áll, tehát a kérdést nemcsak egyoldalu hivatalnoki szemmel, hanem a közigazgatási és közgazdasági élet egész látásával nézi.

— Az uj törvényjavaslat *egyszerüen eltörli a törvényhatósági tanácsot,* amely erre a legalkalmasabb volt. Megengedem, hogy *éleslátásu államférfiak* ezen rövid idő alatt is észrevették, hogy a törvényhatósági tanács ebben az összetételében nem lesz eléggé gyakorlati és jó közigazgató szerv. De nem azért, mert abban pártpolitikusok is ülnek, hanem azért, mert *sem a köztisztviselőknek a tagozódása nem elég jó,* sem pedig nincs megkötve, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai közül *minő képzettségüek vegyenek részt* ebben a fontos autonomiai szervben. Ha tehát egyrészt a törvényhatóság *több tisztviselője venne részt a tanácsban,* másrészt figyelemmel a tanács nagy hatáskörére, *megfelelő képzettségü bizottsági tagok* fognak abba beválasztatni, ugy a tanács a pártpolitikai befolyások dacára is *egészen helyesen müködhetik.* Arról nem is beszélek, hogy

a közéletből pártpolitikát kiküszöbölni akarni ugyanakkor, amikor a törvény szerint ugy az országgyülési mint a törvényhatósági választásoknál voltaképpen pártokra szavaznak, annyira lehetetlen kivánság és annyira külszines indoka a tanács eltörlésének, hogy a felsőház termében való indokul nem fog elfogadtatni.

— Bizonyára sokan *félő aggodalommal fogják* velem együtt *a főpolgármester és polgármester hatáskörének rendkivüli kiterjesztését* fogadni. A legutóbbi pár év közigazgatásának története beigazolta azt, hogy *még a legerősebb ember sem képes a mai törvény alapján reáháruló feladatokat elvégezni.* Még kevésbbé lehet remélni, hogy

ezután ebben a két vezetői székben emberfeletti emberek fognak ülni,

tehát nem hihető, amint nincs is ugy, hogy *ezek meg fognak felelni a reájuk háruló több feladatnak.* Ha pedig ezt előre látjuk, bizony csak kárára van ugy a közigazgatásnak, mint a törvényhozásnak, ha olyan törvényt alkotunk, amely *a gyakorlati életben nem válhat be.* Éppen ugy

törvényalkotási lehetetlenség az, hogy felhatalmazást adunk a titokban tartott tervezet keresztülvitelére. Azt hiszem, ez talán a legnagyobb mértékben ki fogja váltani a felsőház komoly ellenszenvét ezzel a törvényjavaslattal szemben.

Mi ugyanis már ismételten kifejeztük az aggályunkat az ellen az *uj módszer ellen,* hogy

mindig csak ugynevezett kerettörvényt alkotunk és azt mindig a kormány töltse ki az ő utógondolataival.

Végül is a törvényhozásnak tudnia kell, hogy *mit miért csinál* és nemcsak a tekintélyének a rovására megy, de egyenest *nevetségessé is lesz, ha rébuszokat iktat törvénybe.* De nem is érthető *ez a titkolódzás a közbizalom szempontjából sem.* Ha van a kormánynak helyes elgondolása, ugy mondja meg és a törvényhozás azt szivesen fogadja. Ha nincs helyes elgondolása, akkor *ne alkossunk azért törvényt, hogy utólag álljon elő a bölcs az ő kitalálásával.* Ha pedig a kormány elgondolása nem jó, vagy bármely oknál fogva azt nyilvánossággra hozni nem lehet, mert nem birja ki a törvényhozás kritikáját, ugy

okosabb, ha örökre titokban marad,

mert nem azt az időt éljük, amikor *a főváros közigazgatásával, közgazdasági és politikai életével kisérletezni lehessen.*

— Még nagyobb baj az, hogy a *kormány elitéli a pártpolitikát a főváros életében, még sem tesz egy lépést sem még ebben a törvényjavaslatban sem, hogy ezt kiküszöbölhesse.* Arról nem is beszélek, hogy

a saját pártpolitikáját mint nemzeti közkivánalmat akarja a fővárosban elhelyezni.

Ellenben szomoruan kell látni, hogy hiányzik az a megértés még mindig, amelyet éppen a miniszterelnök felhivására, hogy *tömörüljünk egységbe,* — azonnal ajánlottam a figyelmébe, mert *egymás megértése nélkül a közélet nyugalmát megteremteni és a közbizalmat kifejleszteni nem lehet.* Megengedem, hogy sok tennivaló van és az *e célból szükséges egységet a különböző országokban különböző módon akárhányszor hatalmi szóval teremtik meg*

én csak azt az egységet tartom jónak, amely a lelkek együttműködésén és az elvek azonosságán alapszik.

Remélem, hogy a *felsőház ennek fog kifejezést adni.*

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserűvize valódi áldás gyomor- és bélbajosoknak.

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-69.

Hajnal Imre
okl. mérnök,
kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38—6—93

Belvárosi Színház
Halász Imre uj vigjátéka:
Napoleon ágya
Főszereplők: Dayka Margit, Maróti Lili, Ákos Erzsi, Páger, Dénes György, Nagy György, Apáthy.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

A tisztes polgári munka jutalma Ilovszky örökös tagsága

A Baross Szövetség nagyarányu ünnepsége örökös bizottsági taggá választott országos elnöke tiszteletére — A keresztény Józsefváros szeretettel köszöntötte vezérét az egyhangu választás alkalmából

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági bizottság szerdai közgyülésén általános öröm és megelégedés fogadta *Ilovszky* János örökös bizottsági taggá való választását. Az ipari és kereskedelmi, nemkülönben társadalmi élet minden jelentős tényezője megmozdult, hogy a maga ünneplésével hozzájáruljon ahoz a közbizalomhoz és közszeretethez, amely *Ilovszky* Jánost az örökös bizottsági tagok sorába emelte. *Ilovszky* János országos elnöke a keresztény iparosok és kereskedők előkelő érdekképviseletének, a *Baross-Szövetségnek* és igy természetszerüen a Baross-Szövetség *volt az első*, amely elnöki tanácsülésben ünnepelte országos elnökének örökös taggá való megválasztását a főváros parlamentjébe.

Purébl Győző dr. kormányfőtanácsos, a Baross-Szövetség ügyvezető igazgatója mondotta az elnöki tanácsülésen az ünnepi beszédet.

— A közgyülési teremben — mondotta általános helyeslés közepette *Purébl* Győző — *jelentős esemény zajlott le*, melyet *méltán szimbolizált* az uj városháza ormára kitüzött nemzeti és fővárosi lobogó.

— A főváros törvényhatóságának közgyülése — folytatta *Purébl* — *egyhangu akaratnyilvánitásával* megbecsülte azt a tizennégyesztendős szivós és szorgalmas munkát, amelyet *Ilovszky* János a városi politikában mindig *körültekintéssel, szeretettel, ragaszkodással, éleslátással és törhetetlen hittel kifejtett.* Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy mint a főváros volt közgazdasági tanácsnoka, *legközvetlenebb tapasztalataim alapján* tanusithatom, hogy országos elnökünk közmunkálkodásának első pillanatától kezdve a *tiszta közérdeket* szolgálta olyan *buzgalommal és odaadással*, aminek ma ritkán látjuk példáját.

A percekig zugó taps után, amely *Purébl* üdvözlő szavait követte, általános figyelem közepette *Ilovszky* János emelkedett szólásra.

— Az egyén és a nemzet életében — mondotta *Ilovszky* — *a tavasz napja* mindig fontos, fordulatteljes és jelentős. A magyar nemzetnek is a történelem folyamán számos megujhodást hozó tavasznapja volt, azonban lesujtó, szomoru és kétségbeesést felidéző csak egyszer: *1919-ben!* Az a tavasznap volt számomra az, amely a politikába sodort olyképpen, hogy *a vörös forradalmi erőszakoskodók elől megvédtem egy asszonyt.* A brutalitás e megnyilvánulása sodort *az ellenállást szervezők közé* és ezzel *a csendes és békés polgári életből a politika zajló mezejére kerültem, innen-onnan már másfél évtizede.*

— Az üldöztetés idején elszenvedett bántalmazásokért *a mai napon gazdagon jutalmazott meg szerelmesem, szép Budapest*, amikor a szélső baloldaltól a szélső jobboldalig *egyhanguan iktatott az örökös törvényhatósági bizottsági tagok sorába.* Tizenöt esztendeje, hogy a város ügyeit közelebbről is igyekszem szolgálni. *Mi esik a két határkő közé?* Folytonos csendes munka, a nemzeti és városi lobogó békés együttmüködésével. *Ebben van az erő* és ezt kell a jövőben is folytatni, ezen a szövetségen belül, hogy kitüzött céljainkhoz elérhessünk!

Beszéde további során elmondotta még *Ilovszky*, hogy addig nem nyugszik, amig *a Baross-Szövetségből a magyar ipar és kereskedelem irányitására a szervezet gigantikus méreteinek megalapozásával döntő befolyást nem gyakorolhatunk.* Az elnöki tanács tagjai percekig tartó frenetikus tapssal köszöntötték *Ilovszky* János beszédét.

A Keresztény Józsefváros csütörtökön este ünnepelte Ilovszky Jánost örökös taggá választása alkalmából. A *Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt* ünnepi ülést tartott ez alkalomból, amelyen a kerület minden rendü és rangu keresztény polgárának örömét és szeretetét fejezte ki a szónokok hosszu sora. Jellemző *Ilovszky* János népszerüségére, hogy *örökös taggá való választása alkalmából valósággal elárasztják a köszöntő és gratuláló levelek, táviratok.*

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

VÁROSHÁZI NOTESZ

WOLFF KÁROLY TELJESEN FELGYÓGYULT és ujra bekapcsolódott a politikai életbe. Csütörtökön résztvett a külügyi bizottság ülésén és egyelőre lakásán állandó beható tanácskozásokat folytat a városi politikát illetően a Keresztény Községi Párt vezérkarával.

Mint jelentettük, szó volt arról, hogy Wolff Károly néhány hetet egyik magyar magaslati üdülőhelyen fog eltölteni. Minden valószinüség amellett szól, hogy erre az üdülésre már nincs is a felgyógyult Wolff Károlynak szüksége, annál kevésbbé, mert a sashegyi villája ózondus levegőjével valóságos magaslati gyógyhely.

*

AMIG ODAKINT A TAVASZ bontogatja napfényes szárnyait, unalmas, majdnem temetői hangulat terjeng a közgyülési teremben. Szokatlan esemény: közgyülés van, ha jelentéktelen és nagyobb emócióktól mentes is a napirendje, mégis közgyülés, ritka alkalom arra, hogy a bizottsági tagok összejöjjenek és együtt uzsonnázzanak, ki kávét, ki sonkacsülköt, mindenki a maga izlése szerint.

A közgyüléssel párhuzamosan ülésezik a képviselőház is, aminek következményeképpen az országgyülési képviselők kisebb része jelent meg csak az uj városházán, nagyobbik fele a képviselőházban tartózkodik, ahol erős interpellációs nap van. Hiányzik Petrovácz Gyula, aki általános figyelem közepette a müegyetemi törvényjavaslatról beszél a képviselőházban és Müller Antal, aki viszont a legaktuálisabb ipari és közgazdasági kérdésekről intéz egyszerre három interpellációt az illetékes miniszterekhez a dunaparti palotában. A Keresztény Községi Párt vezetősége részéről Csillér y András és Bednár z Róbert tevékenykednek, bár a lassan folyó érdektelen vitában nagyobbarányu intézkedésekre szükség egyáltalában nincsen.

*

AZ EGYETLEN LEHETSÉGES ÜTKÖZŐPONT: az örökös tagválasztás eliminálódott a Keresztény Községi Párt kedd esti értekezletén, ahol bejelentették a ferencvárosi bizottsági tagok, hogy Verebély Jenő, a Keresztény Községi Párt ferencvárosi szervezetének elnöke, lojálisan visszalépett a jelöltségtől és igy Ilovszky János választási küzdelem nélkül léphet Pali bácsi örökébe.

*

NAPIREND ELŐTTI FELSZÓLALÁSOK özönével kezdődik az ülés. Harrer Ferencé a legérdekesebb, aki szmokingban és szenvedélyes hangon száll szembe azokkal a célozgatásokkal, amelyek szerint az ő városrendezési bizottsági elnöki müködése volna az oka a Tabán-terv és az Erzsébet-sugárut megépitése elgáncsolásának. Többizben meghosszabbitják a napirend előtti felszólalásra megszabott időt, Huszár főpolgármester, amikor a zöld klotürlámpa kigyullad, felteszi az obligát kérdést:

— A tisztelt közgyülés meghosszabbitja a beszédidőt?

— Akár hajnalig! — hangzik a szocialista oldalon.

Sümegi Vilmos is közbekiált:

— Okos ember ez, meg lehet hallgatni.

Azonban — mégsem hallgatják meg. Telnek a tizpercek, negyedórák, Huszár egyre türelmetlenebbül teszi fel a beszédidő meghosszabbitására vonatkozó kérdést. Végezetül ő maga kéri fel Harrert, hogy fejezze be felszólalását.

Harrer sértődötten felel:

— Akár azonnal befejezhetem — mondja — és anélkül, hogy a megkezdett mondatot befejezte volna, leül.

*

MEGKEZDŐDIK A NAPIREND, a szocialista Büchler József felszólalása és ezzel kapcsolatosan Sipőcz polgármester nyugodt és férfias válasza váltanak ki néminemü érdeklődést. Egyébként nincs közönsége sem a napirendi tárgyaknak, sem az interpellációk és inditványok özönének. Már a büffé fehér asztalainál tolong az egész törvényhatósági bizottság: a szokásos élénk beszélgetés helyett itt is nyomott és feszült a hangulat. Valami olyan köd nehezedik a szivekre és torkokra, amilyet a haldoklók szobája körül érez az ember. Nincs kétség, agonizál a törvényhatósági bizottság, talán az utolsó ülése volt ez, talán az utolsóelőtti. De hogy soká nem fog élni a főváros parlamentje mai formájában, azt mindenki tudja...

*

EGYETLEN MOSOLYGÓS EMBER a közgyülési teremben Ilovszky János, a legfiatalabb örökös tag, nemcsak a választás időpontját, hanem a kort, sőt a kedélyt illetően is. Rengetegen gratulálják a népszerü Ilovszkyt, akit lelkesen megéljeneznek, amidőn a főpolgármester őt egyhangu választás révén örökös tagnak enunciálja. Még az ellenzékről is számosan átjönnek az ő padsorába, hogy kezet szoritsanak vele, bizonyságául annak, hogy Ilovszky minden párton egyformán népszerü.

*

EGY VILÁGPOLITIKAI TAVLATU BESZÉD: Nagy Lajos bizottsági tag ur, akinek pártállása jelenleg ismeretlen, a miniszterelnök római tárgyalásairól beszél. Mindössze hatan kiváncsiak reá, az elnököt és a sajtókarzatot is beleértve... Sietünk megjegyezni, hogy e részvétlenség nem Gömbösnek, hanem Nagy Lajosnak szól!

*

FELTÜNÉST KELTETT a szerdai közgyülésen a Friedrich-párt fehér email jelvénye: a buzogányos kereszt. Büszkén és megelégedetten viselték a jelvényt Friedrich István hivei.

Ezenkivül alig egy-két jelvény volt még gomblyukban szerdán délután: a nemzeti egység sarlósbuzakalászos jelvénye. Kétségtelen azonban, hogy a jelvény viselését illetően szerdán — Friedrichék voltak többségben...

*

NEHEZEN TAVASZODIK ezidén a március-vég, a korai husvét meghüléssel és influenzával fenyegeti a kirándulókat. A városházán a csütörtöki törvényhatósági tanácsi üléssel tulajdonképpen megkezdődött már a nagyhét: a sátoros ünnepet megelőző csend és béke ünnepe.

A város vezetősége idehaza tölti a husvéti ünnepeket. Csupán Borvendég alpolgármester ment kétheti szabadságra, amelyet Észak-Olaszországban tölt. A tanácsnokok közül Kovácsházy Vilmos, akit a nyári hónapokban iróasztalához köt az idegenforgalmi propaganda, ment tiznapi üdülésre Abbáziába. Egyébként a husvéti vakáció jó arra, hogy pihentesse az idegeket, amelyeket a husvét után elkövetkező városházi események éppen eléggé igénybe fognak venni...

*

AZ 1919-ES KÖZGYÜLÉS EGY ÉRDEKES, RÉGÓTA MEGCSENDESEDETT BIZOTTSÁGI TAGJA távozott el az elmult héten az élők sorából. Meghalt Fóthi Vilmos épitőmester, aki a törvényhatósági bizottság viharos esztendeiben egyike volt a legharciasabb ellenzékieknek. A közgyülési napló tanusági szerint ő volt a leggyakoribb közbeszóló: magas, kissé falzett hangja tulsüvitette a legnagyobb vihart is, szangvinikus természete gyakran kitört, egyike volt ő a közgyülés viharmadarainak, holott egyébként a szakbizottságokban békés és érdemes tevékenységet fejtett ki.

Utolsó mohikánja volt a közgyülési teremben (természetesen csak Sümegi Vilmos után) a Kossuth-pártnak. 1925-ben kima-

A főpolgármester-kérdés

Létszám- és fizetésredukciót, intézmények leépitését hozza magával a szanálási tervezet — Kereszténypárti eredmények a képviselőházi vitában nem tudták megváltoztatni a reform-törvény alaptételeit

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A képviselőház részleteiben is megszavazta a fővárosi reformjavaslatot, amely a husvéti ünnepek után a felsőház elé kerül. Ha meg akarjuk állapitani a fővárosi reformjavaslat vitájának mérlegét, össze kell hasonlitanunk az *eredeti törvényjavaslatot* azzal a szöveggel, amely a bizottsági vita és a plenáris tárgyalás során alakult ki. Megállapithatjuk, hogy *legnagyobbrészben a Keresztény Községi Párt szónokainak köszönhető az elért módositások legnagyobb része.* A vitát *Homonnay* Tivadar dr. vitarendezőn kivül kezdettől fogva *Petrovácz* Gyula irányitotta, akinek már a fővárosi reformjavaslat bizottsági vitája során is *sikerült több kisebb-nagyobb jelentőségü inditványt elfogadtatni Keresztes-Fischer belügyminiszterrel.*

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, akivel a fővárosi reformjavaslat bizottsági és képviselőházi vitájának az eredményeiről beszélgetést folytattunk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A fővárosi reformjavaslat bizottsági vitájában összesen *ötvenöt módositást nyujtottak be,* amelyek közül *Keresztes-Fischer* belügyminiszter *huszat elfogadott.* A bizottságban el nem fogadott inditványok közül *tizennyolcat a képviselőház részletes vitája során ismét előterjesztettek.* Meg kell állapitanom, hogy eredményeket, — amennyiben egyáltalán lehet *komoly eredményekről* beszélni, — *kizárólag a bizottságban sikerült elérni,* mert a képviselőház plenáris vitájában mindössze *két módositó inditvány ment keresztül.* A bizottsági vita során *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter elfogadta azt a módositó inditványomat, hogy

a főpolgármester képviseleti átalányát ne a székesfőváros, hanem az állam fizesse, mivel a főpolgármestert a jövőben nem a főváros közönsége választja, hanem a kormány nevezi ki, ugyanugy, mint a vidéki főispánokat.

Elfogadták továbbá a bizottságban azt az inditványomat is, hogy

a főpolgármester nem lehet a kegyuri bizottság elnöke.

a polgármester köteles azokban az ügyekben is *meghallgatni az érdekelt szakbizottságokat,* amely ügyekben a végleges döntés meghozatala *nem tartozik a közgyülés hatáskörébe,* a polgármester önhatalmulag, saját hatáskörében csakis olyan épitkezés, vagy egyéb közmunka vállalatba adását foganatosithatja, amelyekre nézve a közgyülés előzetesen már elhatározó döntést hozott. Javaslatomra *még a bizottságban* törölték azt a szakaszt, amely *a nyugdijasoknak ujra való alkalmazását* tette volna lehetővé. A jövőben tehát *nyugdijast a fővárosnál alkalmazni nem lehet.* Több kisebb jelentőségü elfogadott inditványom mellett elfogadták azt a jelentősebb módositó javaslatomat is, hogy *a főváros minden egyes tisztviselőjét a kijelölő választmány jelölése alapján kell megválasztani, vagy kinevezni.* Mindez a bizottságban történik. A plénumban *két komoly módositás* ment keresztül, az egyik tulajdonképpen nem volt más, mint a törvényjavaslat eredeti szövegének a helyreállitása abban a tekintetben, hogy

a szakszerüség cimén helyetfoglaló bizottsági tagoknak nem lesz szavazati joguk.

Másik módositó inditványom, amely a plénumban keresztülment, az volt, hogy

az üzemi választmány tagjai betekinthessenek az üzem üzletvitelét feltüntető könyvekbe és iratokba.

Keresztes-Fischer belügyminiszter elfogadta az inditvány benyujtásával kapcsolatosan hangoztatott indokaimat, amelyek szerint feltétlenül nagy sulyt kell helyezni *az autonómia ellenőrzési tevékenységének hatékonyságára.* Ez a magyarázata annak, hogy a belügyminiszter elfogadta azt a módositó inditványomat, amelynek értelmében az *üzemi vezetők kötelesek az üzemi választmány tagjainak a kivánságára egyes bejegyzéseket és tételeket bemutatni.* Végeredményében tehát leghelyesebben ugy állapithatjuk meg a fővárosi reformjavaslat bizottsági és plenáris vitájának a mérlegét, hogy:

a részletekben sikerült némi javitásokat eszközölni, lényegileg azonban az uj törvény nem jelent mást, mint az autonóm hatáskörök nagymérvü megnyirbálását és a centrális hatalomnak a székesfőváros közigazgatására és üzemeire való kiterjesztését.

Felvetettük *Petrovácz* Gyula előtt azt a kérdést is, hogy a reformtörvény életbeléptetése után *miként alakul majd a helyzet a városházán.* Azt a konkrét kérdést is felvetettük, hogy nézete szerint *Huszár Aladár marad-e az uj törvény életbeléptetése után is a székesfőváros főpolgármestere. Petrovácz* Gyula igy felelt:

— Nagy sajnálattal kell megállapitanom, hogy nézetem szerint

Huszár Aladár nem maradhat meg a főpolgármesteri székben.

Nem azért nem maradhat meg, mert a belügyminiszternek *nem volna Huszár Aladár személyéhez bizalma,* hanem azért kell távoznia, mert

nem tartják őt alkalmasnak azoknak az erőszakos lépéseknek a végrehajtására, amelyekkel a szanálási program megvalósitása kétségkivül járni fog.

Ez a legnagyobb dicséret Huszár Aladár főpolgármester számára. Ugy tudom egyébként, hogy a kormány a városházi pártok vezető egyéniségeinek *megmutatja a szanálási tervezetet* és csak e megbeszélések után lép életbe a törvény és kerül publikálásra a főváros szanálását tartalmazó program. *Huszár Aladárt a kormány nem tartja megfelelő kemény egyéniségnek a szanálási tervezetben foglalt célok elérésére.* Nyiltan megmondottam a képviselőházban, hogy az, aki ezeknek az erőszakos lépéseknek a megtételére *vállalkozik, az nem is lehet alkalmas személy* a főváros szanálására, az pedig, aki alkalmas volna egy ilyen komoly szanálási tervnek a végrehajtására, az ilyen erőszakos rendelkezésre, az viszont *nem vállalkozhatik arra az erőszakos szerepre, amit a kormány szanálási tervének a végrehajtása megkiván.*

Megkérdeztük *Petrovácz* Gyulától, hogy van-e valamilyen információja a szanálási tervezet tartalmát illetően. *Petrovácz* Gyula igy felelt:

— *Jó helyről származó értesüléseim szerint* a szanálási programnak a gerincében három fontosabb pénzügyi és gazdasági természetü rendelkezés szerepel.

A három szanálási tényező a következő:

1. létszámredukció a városházi adminisztráció és az üzemek területén,

2. a közigazgatási tisztviselők és üzemi alkalmazottak fizetésének redukciója,

3. több fővárosi intézmény leépitése vagy teljes megszüntetése.

Már ebből a programból is meg lehet állapitani, hogy *azok az izgalmak, amelyek a városházán és az üzemekben tapasztalhatók, nem alaptalanok.*

Petrovácz Gyula elmondotta még az *Uj Budapest* munkatársának, hogy a *felsőház csak husvét után tárgyalhatja már a képviselőház által megszavazott reformjavaslatot.* Nem lehetetlen, hogy valamelyik szakaszt a felsőházban módositják és ebben az esetben vissza kell küldeni a képviselőházba. A szanálási terv elkészitése legalább még *háromnégy hetet igénybe vesz.* Ez azt jelenti, hogy az uj fővárosi reformtörvényt legkorábban csak *május elején lehet életbeléptetni* és ugyanakkor fogja a kormány a főváros főpolgármesteréhez intézett leirat formájában *a főváros szanálására vonatkozó tervezetet publikálni.*

---

radt a közgyülésből, mint póttag került csak a listára, amikor azután Fényes László megszünt bizottsági tag lenni, ujra elfoglalta helyét a közgyülési teremben. Ekkor azonban már fáradt, öreg ember volt, az idők is lecsöndesedtek és a meghiggadt Fóthi Vilmos működése az épitési szakbizottságokra szoritkozott. Hatvanéves korában ragadta őt el a halál, általános részvét közepette helyezték örök nyugalomra hült tetemeit a farkasréti temetőben.

*

VERONÁCS GYULA, a városháza népszerü gondnoka, érdekes statisztikát állitott össze az Uj Budapest számára. Tudván azt, hogy szeretjük a statisztikai adatokat, rendelkezésünkre bocsájtotta a központi városháza számadatait, amelyeket ezennel az alábbiakban bocsátunk közre:

A központi városháza egész területe 39.629 négyzetméter, ebből az udvarokra 13.612 négyszögméter jut, a világitóudvarokra pedig 780 négyszögméter.

A városházának 12 bejárati kapuja van, köröskörül a gyalogut hossza 810 méter.

A városháza épületeiben az összes folyosók hossza 2900 méter, az összes hivatalos helyiségek száma: 1050. 450 előszoba, 2370 ajtó és 2320 ablak van a városházán.

A városháza főépületében 68 üzletbérlő van, 10 altiszti lakás és egy gondnoki lakás, amelyet Veronács igazgató saját személyében lakik, egészségesen és a tőle megszokott szigorusággal.

*

KRENCSEY GÉZA műszaki főtanácsos, a közélelmezési ügyosztály műszaki osztályának vezetője, vasárnap délután az egyik fővárosi szanatóriumban rák-betegségben elhunyt. A sport- és társadalmi körökben nagy szerepet játszó Krencsey Géza halála a városházán általános részvétet keltett.

Evtizedekre alapozzák ujra a főváros műszaki igazgatását

Felkay tanácsnok megkezdte a racionalizálási munkát — A mérnöki és vállalkozói érdekképviseletek ankétokon tárgyalják a főváros műszaki közigazgatásának egyszerüsitését

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester tudvalevően megbizta *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokot, aki a racionalizálási munkálatokat vezeti a városházán, hogy *a fővárosi műszaki közigazgatás egyszerüsitése, illetőleg revíziója* tárgyában tegyen előterjesztést. Évtizedes problémát fog megoldani *Felkay* Ferenc, aki mellé a polgármester a különleges műszaki képzettségü szakértők egész seregét osztotta be ezekre a munkálatokra. *Felkay* tanácsnok a melléje beosztott müszaki személyzettel ezen munkáját már el is kezdte és az elmult napokban értekezletre hivta össze a polgármester által delegált mérnököket. Nagyfontosságu munkájáról

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Jól tudom, hogy a *reám bizott feladat óriási* és a szó szoros értelmében *határkövet jelent a fővárosi adminisztráció racionalizálása tekintetében.* Elsőnek tanulmányozzuk a *meglevő müszaki igazgatást,* ezzel egyidejüleg megtesszük a szükséges javaslatokat és a polgármester ur megfelelő intézkedései kapcsán gondoskodni fogunk azok keresztülviteléről is.

— A munka első része: *az előzetes tanulmányozás és az adatgyüjtés* már megindult. Mindkettőnek során a legfontosabbnak tartom a *müszaki munkaterületek összeszedését,* nemkülönben azok tanulmányozását a *szervezet, a mai ügyvitel, az irányitás, a jogszabályok, a létszám, a szakképzettség és a továbbképzés* szempontjából.

— A főváros közigazgatása mai formájában *át és át van itatva müszaki vonatkozásokkal* anélkül, hogy ezeknek a müszaki munkaterületeknek a közös felügyeletéről, illetőleg azonos szervezetéről megfelelő gondoskodás lenne az érvényben levő törvényekben, miniszteri rendeletekben és fővárosi szabályrendeletekben. A városházán *külön müködnek a müszaki ügyosztályok,* egy *külön test a kerületek müszaki igazgatása,* külön *mérnöki abteilungok* vannak a nem müszaki ügyosztályokban. Ha még megemlitem a fővárosi intézetek, a közigazgatási és önálló üzemek, nemkülönben az egyéb fővárosi szervek *speciális müszaki osztályait,* akkor azt hiszem, sikerült érzékeltetnem, milyen labirintusban dolgozunk, mennyi nagyfontosságu polgármesteri intézkedésre, szabályrendelet-alkotásra és törvény módositásra lesz szükség, hogy a *főváros müszaki igazgatása megfeleljen a gyakorlati életnek* és azoknak a régóta hangoztatott követelményeknek, amelyeket főleg mérnöki részről évtizedek óta hasztalanul támasztanak a müszaki igazgatással szemben.

Elmondotta még munkatársunknak *Felkay* tanácsnok, hogy ezirányu munkásságát az egész nyáron át folytatni fogja és *ősszel lesz abban a helyzetben,* hogy a polgármester elé megfelelő előterjesztést tegyen a racionalizálást illetően. Müszaki és vállalkozói körökben a *legélénkebb érdeklődéssel tekintenek Felkay főjegyző akciója elé* s értesülésünk szerint a különféle mérnöki és vállalkozói érdekképviseletek a legközelebbi jövőben *ankétokon fognak hozzászólni a racionalizálási problémához.*

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

Bővitett Gyöngyös Bokréta, virágos csónakverseny, dalárdák a Halászbástyán lesznek az István-nap szenzációi

Még husvét előtt huszezer angol, német és olasz nyelvü meghivó megy szét szerte Európában — Kovácsházy tanácsnok esztendőről-esztendőre uj ötletekkel gazdagitja a külföldi látogatók számára az István-napi programot

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros adminisztrációja esztendőről-esztendőre nagyobb sulyt helyez az idegenforgalmi propapaganda térfoglalása kapcsán az István-napi ünnepségekre. Mióta *Kovácsházy* tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály kitünő vezetője kezében futnak össze a székesfőváros idegenforgalmi propagandájának szálai, egyre nagyobb jelentőséget kap idegenforgalmi szempontból *az azelőtt csak alkotmányjogi és nemzeti vonatkozásban jelentőségteljes ünnepség. Kovácsházy* tanácsnok a szó szoros értelmében éjt-napot eggyétéve dolgozik azon, hogy *uj és uj látványosságok* és szenzációk tegyék az Európát-járó globetrotterek számára *felejthetetlenné* az István-napi ünnepségeket.

Közvetlenül a husvéti ünnepeket megelőző napokban mennek szét szerte Európában és Amerikában a főváros István-napi meghivói. Angol, német és olasz nyelven készültek ezek a meghivók, amelyek huszezer példányban repülnek szerte a nagyvilágba, hirdetni a magyarság ősi kulturáját, speciális müvészetét, Budapest szépségeit és gyógyforrásait. A szétküldésre kerülő meghivók magukban foglalják az ezévi István-napi ünnepségek *részletes programját* is. A rendezési munkálatokról és az István-napi látnivalókról

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Mint minden esztendőben, ez idén is az a törekvésem, hogy *uj látnivalókkal gazdagitsam az István-napi programot.* Mint minden utóbbi esztendőben, ezidén is a *Gyöngyös Bokréta* fog az István-napi látnivalók központjában állani. Megbizásomból *Paulini* Béla már hónapok óta járja Magyarországot, az ő kutatásai alapján elkészült a Gyöngyös Bokréta ezévi müsor-tervezete, amely — amennyiben erről egyáltalában szó lehet — *még szebb, gazdagabb, tartalmasabb* lesz, mint tavaly, vagy tavaly-előtt. *Uj festői népcsoportok, uj táncok, uj népénekek, uj népi játékok* fognak szerepelni az ezévi müsoron, ugyhogy azok számára is *uj és élvezetes látványosság lesz,* akik az elmult évi produkciókat látták. A Gyöngyös Bokrétát ebben az évben is a Városi Szinházban rendezzük.

— A már hagyományossá vált *tüzijátékokon kivül* két estén, augusztus 18-án és 19-én, a Halászbástyán két *monstre hangversenyt* rendezünk. A két hangversenyen szerepelni fog a *Budapesti Hangverseny Zenekar,* továbbá az *Elektromos Müvek Dalárdája,* amelyek régi Szent István-énekeket, ősi klasszikus magyar zenét és tárogató szólókat fognak előadni a fényesen kivilágitott Halászbástya tövében. Uj programpontja lesz az István-napi ünnepségeknek *a virágos csónakok versenye,* amelyet az István-nap délelőttjén a Margit-hidtól az Erzsébet-hidig a vadevezősök és a motorcsónakok számára fogunk rendezni sokezer résztvevővel, értékes dijakkal. A zsüri és a közönség számára az *Erzsébet-hid két oldalán és magán a hidon fogunk helyet biztositani.*

*

Elmondta még munkatársunknak *Kovácsházy* tanácsnok, hogy tekintettel az elmult évi idegennyelvü István-napi meghivó ellen elhangzott kifogásokra, amelyek főleg arra vonatkoztak, hogy csak a népi viseletet propagálták a külföldön a főváros szépségei helyett, ebben az évben *elsősorban a főváros látnivalóit mutató szines fényképfelvételekkel* lesz diszitve az István-napi meghivó. A tanácsnok intézkedésére a Házinyomda a meghivókat már el is készitette és azok *még husvét előtt postára fognak kerülni.* A meghivók ilyen korán való szétküldésével az *Kovácsházy* tanácsnok és az idegenforgalmi hivatal célja, hogy *a külföldi turisták még idejében értesüljenek az István-napi látnivalókról,* olyan időben, amikor még programjukba tudják illeszteni Budapest meglátogatását.

Természetes, hogy elsősorban a főváros bécsi idegenforgalmi irodája, de ezenfelül a többi külföldi idegenforgalmi képviseleteink is *hatalmas erővel kezdtek hozzá az István-napi propagandához.* Minden remény megvan arra, hogy az ezévi István-nap a Budapesten megforduló idegenek számát illetően *tul fogja szárnyalni erősen az elmult év eredményeit is. Kovácsházy* tanácsnokban vitathatatlanul megvan *az a gyakorlati érzék és energia,* amely egy ilyen speciális jellegü propaganda *legfőbb intézéséhez elengedhetelenül szükséges.*

Elmondotta még munkatársunknak *Farkas* főjegyző, hogy a nem *katolikus hitfelekezetekkel most folyik az egyes egyházak anyagi helyzetének felülvizsgálása, jobban mondva, a templomépitésekből eredő adósságok összeállitásával kapcsolatos adatgyüjtés.* Ennek sürgős feldolgozásával tiszta képet fog nyerni a főváros abban az irányban, *mire vállalkozott, amikor ezzel a problémával is szeretne megbirkózni.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

A kegyuri probléma aktuális vonatkozásai

Farkas tanácsnok nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A nemzeti gondolat ujjászületése Budapesten együttjárt a *vallásos lelkek ujjászületésével,* amely az intenziv vallási élet lehetőségeinek megteremtését követelte. A háboru égő tüze megemésztette a templomok régi értékes és békés harangjait, az orgonák zengő-bugó sipjait, az épületek bronz- és rézvereteit is. A világháboru utáni forradalmak és az ezt követő rémuralom pedig *még azt is elpusztitotta,* amit a világháboru még meghagyott.

Amikor a városháza ormaira felrepült a keresztény és nemzeti gondolatot hirdető lobogó, természetes, hogy a keresztény Budapest vezetősége, élén *Sipőcz* polgármesterrel, megértette és átérezte a lelkek óhaját és a főváros mint kegyur, *nagy áldozatkészséggel állt a templomépitési akció élére.*

Előre kidolgozott tervek szerint haladt a munka és már biztositottnak látszott a nagy terv befejezése, amidőn három évvel ezelőtt a nagy lendületnek szárnyait szegte a gazdasági válság. A főváros kegyuri problémáiról

Farkas Ákos dr.

tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője, akinek hatáskörébe tartoznak a kegyuri ügyek, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Szomoru az a stagnáció,* amely a hatalmas lendületü templomépitkezési kedvet az anyagi lehetőségek szük korlátai közé szoritotta. *Sok templomépitkezés félbemaradt a legutóbbi időkben,* másoknál *az adósság és kamatok* emésztik fel az adófillérekből származó csekélyke jövedelmet. A főváros a kegyurasága alá tartozó római katolikus templomépitkezéseket kénytelen volt a mult esztendőben *egyelőre beszüntetni.* Ebben a küzdelmes, sőt szomoruan kilátástalannak nevezhető időpontban ért az a megtisztelő bizalom, hogy az elnöki ügyosztály vezetését bizta reám a polgármester ur.

— A személyzeti ügyek kényes, de mindig háládatlan intézése mellett *nagy ambicióval fogtam hozzá* a kegyuri és az ezzel kapcsolatos ügyek tanulmányozásához. Magam — mint a budapesti görög katolikus egyházközség főgondnoka — *résztveszek a vallási élet munkájában,* igy *fokozottabb örömömre szolgál,* hogy ezekkel a kérdésekkel hivatásszerüen is foglalkozhatom. Az a *mély vallásossággal párosult lelkes buzgalom,* amellyel a polgármester ur áll minden, a hitélet elmélyitését célzó törekvés mellé, lehetővé tette, hogy a folyó esztendőben ezen a téren *már kedvező fordulat állt be.*

— A folyó évi költségvetés összeállitásánál már *iparkodtam elgondolt terveinknek némi érvényt szerezni.* Feltétlen szükségesnek tartom a *belvárosi főplébániatemplomnál* felszinre került épitészeti emléknek méltó formában való megörökitése mellett ennek a régi templomnak mielőbbi rendbehozatalát. A *budavári koronázó főtemplom* toronysisakjának, az *erzsébetvárosi és kőbányai plébániatemplomok* helyrehozása legközelebbi problémáink ezen a téren.

— Igen nehéz feladatot jelent a *félbemaradt templomépitési terv folytatása és befejezése.* A legsürgősebb *a középső ferencvárosi* és *herminamezői* templomok megépitése, melyek annakidején a templomépitési akció első csoportjába voltak felvéve, de a gazdasági körülmények folytán megvalósulásra már nem kerültek. A középső ferencvárosi templomnál az egyházközség már 150 ezer pengő költséggel épitési anyagot is vásárolt, amely most tömegbe rakva, kitéve a rosszindulatu emberek és az idő viszontagságainak, *napról-napra jobban és jobban tönkremegy.*

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak Budapest
HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

2 szobás garconlakás
fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással, garage-al vagy anélkül
május hó 1-ére bérbeadó.
Érdeklődni d. u. 4–6 órák között lehet, 52–8–43 telefonszám alatt.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

VIGNÁLI RAFAELLO
Dronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Az inségenyhités uj szelleme

Irta: LIBER ENDRE

A kereszténység husvétja a *legnagyobb gyász és a legnagyobb öröm ünnepe.* A megfeszitett Megváltó nagypénteki szenvedéseinek borzalma még visszhangzik a lelkünkben, amikor felzug *a feltámadás hallelujája.* 1900 évvel ezelőtt minden idők legfájdalmasabb gyásznapját és legragyogóbb örömünnepét Isten fiának az emberiség iránt érzett mérhetetlen szeretete adta ennek a földnek. És ma, amikor csak ebben a milliós fővárosban tiz- és tizezrek a *szenvedés és reménytelen életküzdelem keresztjét hordozzák,* amikor tiz- és tizezer otthonra a nyomor fekete palástja borul, —

a krisztusi szeretet gyakorlásáról

akarok beszélni, arról a szeretetről, amelynek — ha igazán segiteni akar — *a hatóság munkájában is élő, eleven erőnek kell lennie.* Elmondom röviden, hogy az inségenyhitésben — a szegénysegélyezés jelenleg legelőbb formájában — *milyen szerepe van és milyen szerepe kell, hogy legyen a tevékeny szeretetnek.*

1930—31. évek telén még a csekély számu személyzettel dolgozó régi szervezet igyekezett a téli inség enyhitését lebonyolitani, de *akkor már mutatkoztak a nagy válság jelei,* már megkezdődött a munkanélküliek felvonulása a kerületek szegénygondozó osztályain. A helyzet egyre rosszabbodott és 1931 őszén már láttuk, hogy az inségenyhités régi szervezete nem folytathat eredményes küzdelmet *egy olyan tömeg nyomora ellen,* amely tömegnek tulnyomó része nemrég még maga is *adófizető, dolgozó, termelő tagja volt a főváros társadalmának.* A szegényügyet intéző kerületi népjóléti osztályokban *egészen uj arcok* jelentek meg, egészen uj emberek vonultak fel és azok a személyszerint is ismert *„régi"* szegények, a munkaképtelenek és öregek, csak töredékei lettek az *„ujak"* seregének. Az inségenyhités egész rendszerét át kellett alakitani, az uj segélynemek egész sorát bevezetni, hogy a létalapjukban megrenditett és bizonytalanná vált egzisztenciáju családokat és egyéneket a hatóság a pusztulástól megmenthesse.

Az inségenyhités uj rendszerének három tulajdonsággal kellett rendelkeznie, ezek: a rugalmasság, az igazságosság és az egyénesités, vagyis hogy azt adja, annak adja és ugy adja a hatóság, ahogyan azt az inségnek eddig teljesen ismeretlen méretei megkivánják.

A *rugalmasság* azt jelenti, hogy a segélyezési rendszernek alkalmazkodó képessége van, vagyis annak keretei tágithatók anélkül, hogy a rendszer lényegében változást szenvedne. Az inség állandósulása és mélyülése az elemi életszükségleti cikkek *mind nagyobb hiányát vonja maga után* és ezt a körülményt csak a segélynemek állandó szaporitásával lehet ellensulyozni. Ma már

több mint 25 féle segélynemet foglalunk össze az inségenyhités neve alatt.

A rendszer azonban nem volna hatékony, ha nem éltetné az *igazságosság szelleme.* Annak megállapitása után, hogy mire van szükség, meg kell állapitani azt is, hogy *kinek van arra valóban szüksége.* Amikor ilyen nagy inséggel szemben aránylag csekély anyagi erőket tudunk harcba vinni, amikor a szükség és a szükség enyhitése céljából rendelkezésünkre álló eszközök között aránytalanság mutatkozik, akkor nemcsak hogy nem segitünk, de egyenesen *nagy erkölcsi károkat okozhatunk,* ha nem a lehető legigazságosabban elosztva, nem a legnagyobb szükséget szenvedőknek juttatjuk azt a segitséget, amire *pillanatnyilag a legjobban rá vannak utalva.*

Az elkeseredett, szenvedésektől türelmetlenné vált és az üres gyomor miatt szélsőségekre hajló embereket mindenkor lecsillapitja és megnyugtatja az, ha a szociális munkában az igazságosságosságra való törekvést látják.

Az a segélyezési rendszer azonban, amelyik rugalmas és igazságos, még mindig lehet lélektelen és gépies, mert ha csak a tényállást tartja szem előtt és nem az embert, akire a tényállás vonatkozik, akkor

működését csupán az ész irányitja, de a sziv nem vesz részt munkájában.

Vajjon teljes és elegendő-e, *ha a hatóság szociális tevékenységét csak a meggondolás, a rideg tények és adatok irányitják;* vagy lehet és szabad-e a szivnek, a szeretetnek is részt kérnie ebből a munkából? Ennél a pontnál kapcsolódik *a hatósági segélyezés problémájába az egyéniesités kérdése.* Igaz, hogy az inségenyhitést lebonyolitók előtt tömegek vonulnak fel, de ezek a tömegek egyes emberekből, egyénekből tevődnek össze, akiknek más és más a lelkiviláguk, gondolkodásmódjuk, jellemük és sorsuk és körülményeik.

Tekintetbe veheti-e a hatóság, hogy az inséges nemcsak „az ember" hanem „egy ember", egy a sok közül, de más mint a többi.

Régen, amikor *egy-egy kerületi népjóléti előadó* aránylag kis számu és személyükben évről évre alig változó közsegélyesek ügyeit intézte, természetes volt, hogy *személy szerint ismerte mindegyiket és ha volt benne szociális érzék, akkor egyénenként is foglalkozott velük.* A százakból azonban tiz- és tizezrek lettek, a népjóléti osztályok személyzetét szaporitani kellett, de még ugy sem voltak képesek az inségenyhitésnek egyik legfontosabb, legnagyobb jelentőséggel biró részletét: *a segélyért jelentkezők környezettanulmányozását és ezzel kapcsolatban elsősorban a reászorultságnak a megállapitását kivánatos módon és mértékben lebonyolitani.* A székesfőváros 1931—32 telén a társadalom bevonásával kisérelte meg ennek a szociális munkakörnek tökéletesebb megszervezését. Száz és száz önkéntes munkaerő: a népjóléti megbizottak vállalták az inséges családok látogatását és ellenőrzését. De bár legnagyobb részük lelkes önfeláldozással végezte az önként vállalt szociális szolgálatot, ez a szervezet még sem tudta a rábizott feladatot teljesen megoldani, mert munkája nem volt és nem is lehetett elég egyöntetü, szakszerü és objektiv, továbbá éppen önkéntes jellegénél fogva központilag ugy irányitható és fegyelmezhető, ahogyan azt a segélyek igazságos, arányos és ökonomikus elosztása megkivánja.

Ezért állitottuk be még az elmult télen a szociális munkába *a szellemi szükségmunkások egy részét* és rövid elméleti, majd a kerületek népjóléti osztályain dolgozó gyakorlott szociális munkások mellett nyert gyakorlati kiképzés után reájuk biztuk az önkéntes népjóléti megbizottak munkakörét. Egy év tapasztalata és a közben megtörtént kivalogatás után bizvást mondhatjuk és remélhetjük, hogy

ezek a szociális munkába beállitott munkaerők jól megállják a helyüket.

Ha munkateljesitményüket *ma még nem is mérjük azzal a mértékkel,* amit hivatásos, szakszerüen és alaposan kiképzett szociális munkásokkal szemben alkalmazni lehet, de megállapithatjuk, *hogy tulnyomó részük sok szociális érzékkel és mindegyikük a legnagyobb lelkiismeretességgel* igyekszik a rábizott feladatnak megfelelni.

Az emberi természet adottsága, hogy részvétet, szeretetet általában csak azzal szemben érez, akit ismer.

Ismerhetik-e a kerületi népjóléti osztályok tagjai azt a *sok tizezer inségest,* akiknek a segélyezésével foglalkoznak? Ma már elmondhatjuk, hogy igen, ismerhetik. Minden kerület *több nagy körzetre van felosztva* és minden nagy körzet ismét kis körzetekre oszlik. Minden nagy körzetnek megvan a maga állandó vezetője és minden kis körzetnek a maga állandó munkaereje, illetve környezettanulmányozója. A munkaképtelen inségesek régi ismerősei a népjóléti osztály tagjainak, a munkaképes inségesek legnagyobb részének munkanélkülisége pedig — sajnos — ugyanannyira állandó jellegü, hogy

a körzetvezetők és munkatársaik hovatovább személy szerint is mindjobban megismerik a hatáskörébe tartozó szegényeket és családjaikat.

Mindegyik családról *gondozó-lap készül,* amely pontosan és részletesen feltünteti a család viszonyaira és körülményeire vonatkozó összes adatokat és miután a havonta ismétlődő családlátogatások lehetővé teszik minden, a családban történő változás feljegyzését, ezek a gondozó-lapok idővel hü tükörképei lesznek egy-egy inséges család életének. Az inséges családok körülményei igy már nemcsak *„adatok"* a tisztviselők, a szociális munkások szemében, akik a szavak és a számok mögött lassankint az élő embert, a szenvedő és nélkülöző embertársat is meglátják. Kutatják és keresik a család nyomorának közvetlen vagy közvetett okait. Megfigyelik, hogy nem forognak-e fenn olyan egészségügyi vagy erkölcsi körülmények, amelyek *előidézték, esetleg meggyorsitják vagy fokozzák a család anyagi és erkölcsi romlását, széthullását.* Ezért van szoros együttmüködés a népjóléti osztályok és a kerületi orvosok, valamint a szellemi szükségmunka keretében alkalmazott és a szegények egészségügyi gondozásával megbizott orvosok és gondozónővérek között.

A segitséget várók és a segiteni vágyók nem tisztán hivatalos, hanem mélyen emberi találkozásává fejlődnek lassan és fokozatosan a környezettanulmányok,

a családlátogatások és *olyan szálak szövődnek a hatóság és az inségesek között,* amelyek talán

egy igazi krisztusi szellemtől áthatott szociális társadalmi létnek az alapjait vetik meg.

Most egy uj végrehajtási utasitást készitünk, amely részletesen intézkedik az inségenyhités minden mozzanatának gyakorlati kiviteléről és amely egyben az egész tevékenységet éltető szellemet is tükrözi. Ez a végrehajtási utasitás néhéz esztendők munkájának leszürődött tapasztalatait önti formába és minden rendelkezését az a gondolat inspirálja, hogy

az inségenyhitésnek az egyénesités elvén felépülő embervédelemnek kell lennie.

Ezt a magasabb szempontot akarja mindazok elé állitani, akik évek óta szinte személytelenül, fárasztó és idegtépő munkával fogják fel a nyomor felújjuk csapódó hullámait, a sok panaszt, keserüséget, sokszor a nélkülözésben kifáradtak meg nem érdemelt kifakadásait, amelyek éppen az érettük dolgozókat érik legelőször. Most már nemcsak az inségenyhitő munkában résztvevő egyesek önként adódó belső inditására, helyes szociális érzékére akarjuk bizni az inségenyhités lelkét, hanem mintegy kötelezővé akarjuk tenni az embervédelem gondolatának érvényesitését, ami természetesen az egyesek lelkikészsége és rátermettsége nélkül nem valósitható meg.

Ez az inségenyhitő munka fejlődésének iránya, ez az, amit számokkal kifejezni, adatokkal megvilágitani, mintegy kézzelfoghatóan lemérni nem lehet. Ez a munka csendes és láthatatlan, de át van hatva *a husvéti feltámadás nagyszerüségének szellemétől, a szenvedések kálváriáját járó száz- és százezrek emberibb sorsra támadásának megingathatatlan hitével és reményével.* A husvéti harangok zugásakor ennek a reménynek át kell járnia minden lelket: *a segitséget várókét és a segiteni vágyókét egyaránt.*

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TARSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Szives tudomásul!

1. **Az uj 32. M. Kir. Osztálysorsjáték** játéktervе nem változott. 84.000 sorsjegy, 42.000 nyeremény. Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 500.000 pengő, jutalom 300.000 pengő, főnyeremény 200.000 pengő, azután 100.000 P, 50.000 P, 40.000 P, 30.000 P, 25.000 P, 20.000 P stb., összesen 7,722.000 pengő készpénz.
2. Ajánlatos, hogy eddigi sorsjegyszámát mindenki tartsa meg. A főárusitók a folytonosság miatt üzletfeleiknek a régi sorsjegyeket elküldik, vagy egyideig fentartják.
3. Ha azonban valaki más, **uj sorsjegyszámmal** akar a következő sorsjátékon részt venni, azt a kivánságát készséggel teljesitik a főárusitók.
4. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye, nem létezik előny, vagy kiváltság, csak „szerencse!"
5. A sorsjegyek árát — egész 24, fél 12, negyed 6, nyolcad 3 pengő — van ideje mindenkinek legkésőbb az **április 14-én** kezdődő huzás előtt megfizetni.
6. Csak kifizetett sorsjegyeknek van nyereményjogosultságuk. A befizetést legcélszerübb postabefizetési lapon eszközölni.
7. Ha valaki bármely okból nem akar most résztvenni az uj sorsjátékban, küldje azonnal vissza a kapott sorsjegyet az illetékes főárusitónak, mert kárt és veszteséget okoz, ha idejében nem küldi vissza.
8. Akinek még nincs sorsjegye, kérjen prospektust. Ingyen és bérmentve küldik a hivatalos tervezettel együtt az összes főárusitók.
9. A huzások után hivatalos nyereményjegyzéket küldenek a főárusitók. Nagyobb nyereményekről pedig diszkréten külön értesitik azonnal feleiket.
10. Senki se feledje el, hogy sorsjegy nélkül nem nyerhet se kis, se nagy, se főnyereményt! **A szerencse utja azonban most mindenkinek nyitva áll!**

A kereskedő megnézi
a pénzt, Ön is nézze meg, van-e lumenjelzés az izzólámpán.
Ez mutatja, mennyi fényt ad az izzólámpa.
Csak lumenjelzésü izzólámpát fogadjon el.
TUNGSRAM

Az épitőipar fekete husvétja

Irta: MÜLLER ANTAL országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag

Hat nappal a márciusi szabadságünnep után hivatalosan is elkezdődik a tavasz, figyelmeztetve a hatóságokat, hogy a fagy elmultával mód és lehetőség van a szabadban dolgozó iparok munkásságának megindulására. A magas-épitkezésnél foglalkoztatott *huszonöt iparág* szomoru helyzetére gondolok, amelyeknek fekete husvétját kellő nyomatékkal terjesztette a nyilvánosság elé az épitőipari érdekeltségek kongresszusa. A képviselőházban magam is interpellációt jegyeztem be azon *vergődést* illetően, amely a legutóbbi esztendőben tönk szélére juttatta a házépitésnél foglalkoztatott iparágakat. A fővárosi adminisztráció vezetőségét és a törvényhatósági bizottság tagjait, akikből az *Uj Budapest* olvasóközönsége rekrutálódik, nem hagyhatja hidegen az épitkezési ipar válsága, noha — és ezt lojálisan megállapitom — a főváros az épitkezés megindulásának legnagyobb akadálya: *a rendkivüli házadómentesség megszüntetése ellen* minden tőle telhetőt megtett; nem a polgármesteren és nem a fővárosi autonómián mulik, hogy az ebben az irányban a törvényhatóság fórumai által tett előterjesztéseket a *kormányzat mindeddig nem honorálta.*

A pénzügyminiszter makacs ellenállásán törik meg minden elszánt akarat a rendkivüli házadómentesség meghosszabbitását illetően.

A most folyó év első napján szünt meg a törvényben biztositott tizenötéves adómentességet *megduplázó rendkivüli adómentesség*, azóta a különféle érdekeltségek memorandumai ostromolják a kormányt, valljuk be: mindezideig eredmény nélkül. A pénzügyminiszter nem tudja, vagy nem akarja belátni, hogy

az üres telkek hasznositása, az épitkezési vállalkozások adótöbblete, az alkalmazottak kereseti adó plusza hallatlan előnyt jelentenek az államháztartásra számszerüleg is a házadómentesség meghosszabbitásával szemben,

amelyek még akkor is figyelembe volnának veendők, ha *egyéb szempontok nem is involválnák a kormányzatot az épitkezéssel foglalkozó iparágak, nemkülönben az épitkezési anyagot előállitó üzemek megérdemelt támogatására.*

Az *Uj Budapest* hasábjain néhány nagyfontosságu számadatra kivánok *távirati stilusban* rámutatni. Ezek a számadatok többet beszélnek, mint egész sereg vaskos könyv. A háboru alatt *száz lebontott házból tizenhárom helyén épült uj ház, ma a helyzet az, hogy száz lebontott épület helyén mindössze háromnégy uj épület emelkedik.* Igaz, hogy *tizenkétezer üres lakás van ma Budapesten*, több, mint amennyinek az európai nagyvárosok ház-statisztikái szerint üresen kellene állania. Ha azonban a lebontott épületek helyén *több uj épület emelkedett volna*, akkor nem állt volna elő az *a lakásszaporulat*, amelytől a háziurak annyira félnek. Budapest lakásviszonyaira jellemző, hogy 1932-ben 1141 szükséglakás volt, 6000 lakóval, 37.143 lakásban lakott 6—10 ember, ugyanezen évben a pincelakások száma 6796 volt, a padlás-lakásoké 533, a csak konyhából állóké 775, a sufni-nevezetü oduké 1722. A helyzet ma is az, hogy

244 ezer fővárosi lakásból 159 ezerben nincsen fürdőszoba, 165 ezerben nincsen se gáz, se villany, 118 ezerben nincsen klozet, 61 ezerben nincsen vizvezeték.

Egész sereg tennivaló lenne a rendkivüli házadómentesség meghosszabbitásán felül a kormányzatnak az épitőipar fellendités céljából.

Meg kellene rendszabályozni az épitőanyag-karteleket, amelyek még ma is lehetetlenül nagy haszonra dolgoznak, oktalanul drágitják az épitkezést.

A munkanélküliség enyhitése céljából a legsürgősebb és legcélravezetőbb teendő a rendkivüli házadómenteség megadása. Ezen állitásom igazolására idejegyzem azon adatot, hogy

a lakástermelésbe fektetett tőke 70—80%-a munkabérre megy el.

Amikor a *közületek nincsenek és* belátható ideig nem is lesznek abban a helyzetben, hogy nagyobbarányu közmunkákat bonyolitsanak le, kétszeres kötelessége a kormányzatnak a *magántőkét abba a helyzetbe hozni, hogy kedve legyen az épitkezéshez.* Hogy ennek a hivatalos helyről jövő ösztönzésnek, amelynek *megfelelő kedvezmények biztositásában kell nyilvánulnia*, milyen eredményei lehetnek, utalok a tatarozási rendeletekben biztositott kedvezmények nagy hatására a régi házak modernizálását illetően.

Itt a tavasz és a kormányzat mindezideig nemcsak hogy a rendkivüli házadómentesség általános meghosszabbitása tekintetében nem tartotta meg még az ilyenkor szokásos *előkészitő tanácskozásokat* se, de még azokat a *miniszteriális igéreteket* sem tartották meg, amelyek szerint

irányitott adómentességet fognak életbeléptetni,

vagyis egyes speciális területeken *(Belváros, Tabán, Erzsébet-sugárut stb.)* rendkivüli kedvezményeket biztositani adózási téren a magántőke számára. Ez irányban sem történt mindezideig semmiféle konkrét elhatározás sem. Utalok arra is, hogy

a közművekkel ellátott telkeken való családiház-épitkezés rendkivüli adómentességét illetően külön sürgősen tenni kell valamit.

A családiház-épikezéseknél még az a vád sem állhat fenn, hogy ezek az *uj épületek emelik a lakásbőséget*, mert hiszen az egylakásos családiházak számának emelkedése ebből a szempontból figyelembe nem jöhet. Ellenben

igen fontos a családiházak épitkezése a középiparosok szempontjából, a kiskőmüvesek, ácsok, asztalosok stb. kenyerét illetően, akiket nem foglalkoztatnak a bérpalota-épitkezések, hanem ezekből a kisebb perifériális épitkezésekből élnek.

A házadómentesség problémájának *erre a fontos szempontjára különlegesen felhivom az illetékes tényezők figyelmét.*

Nem akarom a már *frázissá merevült iparos-jelszavakat ismételni.* Arra sincs kedvem, hogy *tragikus szinekkel ecseteljem* az ipar szomoru és vigasztalan helyzetét. Egyet jelentek ki csupán, *segitsen a kormány, ameddig lehet, mert elkövetkezhetik az az idő, amikor a halottat már semmiféle injekciókkal sem lehet majd életre kelteni!*

— A letelt félesztendő alatt *többen is jelentkeztek*, azonban

ajánlatukat nem egészitették ki az anyagi felkészültséget igazoló letéttel.

Másrészről az a helyzet, hogy *bár a házikezelés megfelelő anyagi eredménnyel járt*, azt a polgármester nem tarthatta végleges megoldásnak, annál kevésbbé, mert *egyes alkalmi bérbeadások* miatt — hogy csak a *Hlavács-esetre* célozzunk — támadások érték a fővárost.

— A polgármester mielőtt az *Alberti-féle ajánlatot* a tanács elé terjesztette volna, *beszerezte a szükséges információkat* és a polgármester csak azután terjesztette az ajánlatot a törvényhatósági tanács elé, amikor

módjában volt vele olyan feltételeket elfogadtatni a tárgyalás alapjául, amelyek alkalmasak a főváros anyagi és kulturális érdekeinek teljes mértékben való kielégitésére.

A polgármester a törvényhatósági tanács elé a bérbeadás feltételeül *azt a kikötést* terjesztette, hogy Alberti nem tarthat állandó operatársulatot és külföldi operatársulatokat az Operaház idénye alatt csak meghatározott számban szerepeltethet.

— Egész serege a különféle kikötéseknek szolgál arra, hogy a magyar nyelv, zene és irodalom jogos érdekeit biztositsa a főváros.

A szinházban csak *magyar állampolgárságu személyzetet* szabad alkalmazni, a *magyar sport* érdekeit biztositja a polgármester azzal, hogy megfelelő helyiség hiányában a Városi Szinház rendelkezésre áll, szerződésileg biztositja a polgármester a *Szent István-napi ünnepi előadások* és a *fővárosi ifjusági előadásainak* megtartási lehetőségét.

— Mit akarhattunk még? —

kiáltott fel informátorunk — a bérlő nem tarthat állandó operatársulatot, az Opera évadja alatt *csak husz alkalommal szerepeltethet idegen operatársulatot*, komoly, becsületes, minden vonatkozásban megfelelő szerződést köteles letétbe helyezni. *Egyebet igazán nem kivánhattunk tőle.* Kétségtelennek tartjuk, hogy a jövő bennünket fog igazolni és bizonyosra vesszük, hogy *közel huszesztendős viszontagságos küzdelem után végre a komoly művészet igazi hajléka lesz a Tisza Kálmán-téri müintézet.*

Miért és kik haragusznak Alberti Viktorra?

Illetékes hely megmagyarázza a Városi Szinház bérbeadásának okait és körülményeit

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Várospolitikai körökben *még mindig állandó hullámokat vet* a törvényhatósági tanács ülésének azon határozata, amellyel hozzájárult ahhoz, hogy a polgármester *Alberti* Viktor budapesti lakosnak adja bérbe tiz esztendőre hangversenyek, opera-, operett-, zenés- és prózai előadások céljára a Városi Szinházat. *Valóságos front alakult ki ebben az ügyben* a főváros ellen, egyik részről az *Operaház fél a konkurrenciától*, másrészről a *budapesti szinigazgatók reszketnek* attól, hogy a nagy befogadóképességü szinház nivós előadások tartása esetén az ő köreiket zavarja, ezenfelül azonban az *önjelöltek, bérlő-aspiránsok egész hada tüzel*, egyszerüen azért, mert nem az ő ruhatári- és büffébérletén alakuló elgondolásaiknak, hanem *komoly és tőkeerős vállalkozónak adta* a főváros a szinház bérletét.

Ezekről a *pergőtüzszerü támadásokról*, továbbá azon indokokról, amelyek a főváros vezetőségét a szinház bérbeadását illetően vezették,

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Arról beszélni sem lehet, mintha a fővárosnak *nyilvános versenytárgyalást kellett volna hirdetnie*, hogy a szinházat bérbe adhassa. A mult év októberében, amikor a polgármester javaslatára a törvényhatósági tanács elhatározta, hogy a szinházat házi kezelésben alkalmi előadások céljaira hasznositsa, kimondotta azt is, hogy

ha időközben a szinházépület bérletére komoly, kellő anyagi és müvészi felkészültséggel rendelkező aspiráns akad, annak ajánlatát további megfontolás céljából a szakbizottság véleményével együtt a törvényhatósági tanács elé kell terjeszteni.

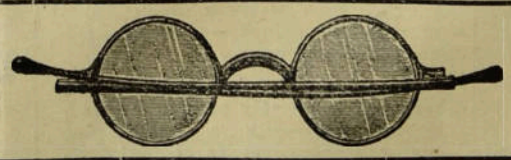
Az anyagi felkészültséget illetően a törvényhatósági tanács ugy határozott, hogy a pályázat benyujtása alkalmával *40 ezer pengőt kell mint biztositékot a főváros központi pénztáránál készpénzben letenni.*

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: **Budapest IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA
BANKHÁZ R.-T.
BUDAPEST, IV. SZERVITA-TÉR 3
a m. kir. osztálysorsjáték főárusitói.
Kisérelje meg szerencséjét és vásároljon osztálysorsjegyet **TÖRÖKNÉL.**
Elérhető legnagyobb nyeremény
500.000 PENGŐ
NYERENÉNYHUZÁS
ÁPRILIS HÓ 14-ÉN ÉS 17-ÉN.
Az I. oszt. sorsjegy árak:
Egész sorsjegy: P 24.— | Fél sorsjegy: P 12.— | Negyed sorsjegy: P 6.—

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811—46.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

HIREK

Az Uj Budapest legközelebbi száma a rendes időben április 7-én, szombaton fog megjelenni.

Egy lakás kiadó!

3800 pengő évi bér egy fiókkönyvtárért

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A törvényhatósági tanács legutóbbi ülésén tárgyalta a fővárosi könyvtár 10. számu fiókjának helyiség-változtatásáról szóló polgármesteri előterjesztést. Május 1-től kezdődően az Andrássy-ut 52. sz. bérház I. emeletén bérel a főváros a fővárosi könyvtár fiókja számára helyiséget, olyképpen, hogy *évi bérül 3800 pengőt fizet.*

A bérleti szerződés szerint a háztulajdonos: *Dréher Jenőné szül. Haggenmacher Lujza, türni tartozik,* hogy a főváros azokat nyilvános könyvtár céljaira megfelelő módon saját költségén átalakitsa és a bérleti viszony tartama alatt állandóan nyilvános könyvtár céljaira használhassa. A bérleti viszony megszünte után a bérbeadó kivánságára köteles a bérlő a bérleményt *saját költségén az előbbi állapotba ismét visszahelyezni.*

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Március 29-én
délután ½3 órakor,
Április 4-én és 7-én
délután 3 órakor

Ügetőversenyek

Mennyivel tartoznak a kávések a fővárosnak?

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A városgazdasági ügyosztály összeállitotta az egyes kerületekben a kávéházak, vendéglők és cukrászdák *járdafoglalási dijhátralékait.* Összesen 21.201 pengő járdafoglalási dijhátralékot tartanak nyilván a kerületi előljáróságok, legtöbbet az V. kerületben: 11,588 pengőt, legkevesebbet az I. kerületben: 232 pengőt. A II., III., IX. és X. kerületekben járdafoglalási dijhátralék nincsen.

A törvényhatósági tanács engedélyt adott arra, hogy a járdafoglalási dijhátralékokat *12 havi részletben fizethessék meg* az adósok olyképpen, hogy amennyiben *egyellen részlettel is adós marad valaki,* nemcsak a részletfizetési kedvezményét veszíti el, hanem azonnal *bevonják a járdafoglalási engedélyét is.*

Édes emlék Budapestről

A főváros és a Gerbeaud

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A törvényhatósági tanács határozata értelmében a polgármester a legutóbbi napokban kötötte meg a bérleti szerződést a *Kugler Henrik utóda Gerbeaud részvénytársasággal.* Gerbeaud 1895 óta bérli a főváros tulajdonát képező városligeti *Király-pavillont,* ez a bérlet a mult év december 31-ével lejárt. A polgármester a bérlő részvénytársasággal a szerződést további hat esztendőre, *1939 december 30-ig hosszabbitotta meg.*

Az az előterjesztés, amelyben a polgármester a törvényhatósági tanács engedélyét kéri a Gerbeaud-féle szerződés meghosszabbitásához, *dicsérő szavakkal emlékezik meg Budapest legelőkelőbb cukrászáról.* Megállapitja a polgármester, hogy *Gerbeaud* a Király-pavillont 39 év óta bérli és ezen idő alatt ellene *semmiféle panasz nem merült fel.* Gerbeaudék üzlete a polgármester szerint *egyike a legelőkelőbbeknek* a hasonló üzemek között és mint ilyen az idegenforgalomnak is *nagy szolgálatot tesz.* Megindokolja a polgármester azt is, *miért nem ir ki* nyilvános versenytárgyalást a Király-pavillon bérletére. *A közönség hozzászokott Gerbeaud nevéhez* — állapitja meg a polgármester — és a mellette kitartó közönség a pavillont tovább már nem oly mértékben látogatná, mint eddig, ami azután a Király-pavillon magas szinvonalának hanyatlására adhat alkalmat.

Budapest előkelő társadalmi köreiben *megelégedéssel vették tudomásul* a polgármester bölcs döntését a Király-pavillon bérletének meghosszabbitása ügyében. A *Gerbeaud-cég ma világmárka* és igaza van a polgármesternek, midőn megállapitja, hogy idegenforgalmi szempontból *különleges jelentősége van annak, hogy a Király-pavillon Gerbeaudék bérletében maradt.* A Gerbeaud-cég közismert gyártmányai *édes emlék Budapestről* az itt megforduló külföldiek számára, messze földre elviszik az ittjáró idegenek a magyar cukrász- és cukorkakészitő ipar jóhirét. Most már csak az a fontos, hogy a főváros Gerbeaudék azon kérelmét is támogassa, hogy az *autóbuszvonalat a nyári hónapokban a Király-pavillonig meghosszabbitsák.*

A FANSz szabadság-ünnepe

Gárdonyi főlevéltáros beszéde

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége *bensőséges melegséggel és hazafias lelkesedéssel* ünnepelte ezidén is március idusát. A budai Vigadóban zsufolt terem előtt zajlott le a FANSz hazafias ünnepélye, amelyen az ünnepi beszédet *Gárdonyi* Albert dr. fővárosi főlevéltáros, egyetemi rk. tanár tartotta.

— Sohasem mutatta a magyar nemzet — mondotta nemes gondolatokkal telitett beszédében *Gárdonyi* főlevéltáros — olyan mértékben *az európai kulturközösséghez való tartozását,* mint a márciusi napokban, amikor utat találtak mindazon eszmék, amelyek az európai kulturközösséget áthatották.

— A jelen nézőszögéből vizsgálom a márciusi eseményeket, — folytatta általános figyelem közepette *Gárdonyi,* — lehetetlen meg nem találni a kettő közötti hasonlóságokat. Akkor Magyarország áldott földjén volt rab a magyar lélek és ezt a rabláncot igyekezett hittel és ésszel széttépni: ma testvéreink milliói nyögik, nem csupán lélekben, hanem testben is a rabigát és epedve várják az uj március tizenötödikét. *Ugyanazok voltak negyvennyolcban is ellenségei* a magyar lélek szabadságának, akik ma rabtartói magyar testvéreinknek s akik ádáz gyülölettel üldözik a magyar lélek megnyilvánulásait. Pokollá lett a hajdan boldog paradicsom s *testvéreink ezrei élnek névtelenül mártir-életet!*

Tartalmas hangverseny köritette a nagyhatásu beszédet.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82-4-29

Pénz lehet kevés, pénz lehet sok, de sohasem elég! Sokezer ember töpreng azon, hogyan lehetne kevés befektetéssel nagy vagyonra szert tenni? Eközben figyelmen kivül hagyja azon ismert tényt, hogy mily sok *millió pengőt* nyernek évtizedek óta a m. kir. osztálysorsjátékon! De nyerni csak annak lehet, akinek sorsjegye van! Ezért rendeljen Ön is még ma egy sorsjegyet akármelyik főárusitónál. Saját érdekében ne mulassza el a váratlan meggazdagodás lehetőségét, a kiszámithatatlan véletlen esélyét és a páratlan szerencsés alkalmat! *Uj sorsjáték — uj reménység!*

A mérnök szerepe a nagyváros igazgatásában. A Magyar Mérnök és Épitész Egyletben tartott e hó 14-én előadást *Méhes* Emil dr. mérnök a fenti tárgyról. Kimutatta, hogy mig egészen a XIX. századig a *jogi kiváltságok* adták meg a városnak a városi jelleget, addig ma a *müszaki létesitmények.* Ehhez képest a városi igazgatás feladatai is megváltoztak. Nagyszámu külföldi példa és *Budapest adatainak ismertetése* szemléltették, hogy a mai nagyváros müszaki szükségletei a ház- és utépitéstől kezdve, a csatornázás, vizvezeték, világitás, közlekedés és még számos más berendezkedésig, *milyen hatalmas szerepet juttatnak a mérnöknek a nagyváros ügyeinek intézésében.* Költségvetési adatok szerint például átlagosan a kiadások egyharmada, de *gyakran fele esik a müszaki ágakra.* Természetes, hogy *az ilyen nagysulyu és nagy anyagi jelentőségü feladatkör* a köz érdekében a szakszerü, egyöntetü vezetést kivánja meg, aminek számos példáját mutatta be *Méhes* a modern, külföldi nagyvárosokban. Az előadást végighallgató előkelő szakközönség elismerését és köszönetét *Kelemen* Móric szakosztályi elnök tolmácsolta.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

A rózsadombi autóbusz ügye. A Rózsadomb és Vidéke Egyesület Harrer Ferenc dr. nyug. alpolgármester elnökletével tegnap tartott választmányi ülésében tudomásul vette az elnöknek azt a bejelentését, hogy az autobuszüzem, a főváros közlekedési ügyosztálya és a főváros közlekedési szakbizottságának egyhanguan vallott azon egyértelmü elvi álláspontja folytán — amely szerint a rózsadombi és az egyéb hegyvidéki autóbuszforgalmat csakis a sikterületi fővonalakból kiágazó ingajáratokkal tartja müszakilag és pénzügyileg megoldhatónak — nem várható a régi 9-es, közvetlen, rózsadombi autóbuszjárat visszaállitása. Egyben a választmány ugy határozott, hogy az adott körülmények között nem folytat a régi 9-es vonal visszaállitásáért harcot, hanem minden erejét arra forditja, hogy a főváros által elfoglalt és megváltoztathatatlannak tekintendő elvi alapon a rózsadombi autobuszforgalomnak a kisszakaszrendszer megtartásával legtökéletesebb kialakitását és különösen a Rózsadombnak autóbusszal a Margithid felől a Szerpentinuton át való elérését is mielőbb kivivja. A választmány állásfoglalására döntő befolyással volt az, hogy a közlekedési szakbizottságban lefolyt tárgyalás e tekintetben a legbiztatóbb igéretet nyujtotta. Ezután a választmány Nádas Béla dr. főtitkár jelentése alapján a Rózsadomb és környéke fejlesztésére és szépitésére irányuló még több más közérdekü inditványt tárgyalt s fogadott el, majd 25 uj tagot vett fel.

PÁRTÉLET

A keresztény Józsefváros az állástalan ifjuságért

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt kitünően sikerült négyszáz-teritékü vacsorát rendezett. A dalárda énekszáma után *Baján* Ferenc dr. elnök köszöntötte a megjelent vendégeket, kiknek soraiban megjelent *Bednárz* Róbert prelátus, *Krizs* Árpád dr. plébános, *Ilovszky* János tanácstag, *Végh* János dr. ny. tiszti főorvos, *Wigh* János dr. ny. előljáró, a főváros számos vezető főtisztviselője.

A keresztény ifjuság nevében *Acs* Sándor szólalt fel. Vázolta az ifjuság sanyaru helyzetét, — de biznak, mert az elhagyottságukban büszkén tekintenek a Golgotáról megmaradt keresztre. Az ifjuság nem koldus alamizsnát kér — hanem *munkaalkalmat.* Lelkükben a hit él s ezért kérik a kereszténypárt vezetőségét, hogy kövessenek el mindent érdekükben.

Majd *Bednárz* Róbert prelátus tartott emelkedett beszédet a magyar nép szabadság-szeretetéről, mely nem tür *semmiféle diktaturát,* akár alulról, akár felülről is jöjjön.

Utána báró *Zichy-Czikán* Béla, a párt országos főtitkára tolmácsolta az elnök üdvözletét s kiemelte a párt heroikus küzdelmét.

Szünni nem akaró taps közepette állott fel *Müller* Antal országgyülési képviselő. A gyengélkedő *Wolff* Károly dr. elnöktől jött, akinek üdvözletét tolmácsolja. Megköszönte a jelenlevők bizalmát, melyet személyével kapcsolatban tanusitanak s további munkálkodásra hivta fel barátait.

Lenkey Lehel gimnáziumi igazgató állami beavatkozást sürget az állásnélküli keresztény ifjuság érdekében. Felszólalt még *Wigh* János előljáró s *Schaller* Sándorné dr.-né igazgatónő, ki lelkes beszédet mondott az ifjusághoz.

*

A Keresztény Magyar Asszonyok harca a magyar jövőért

Toperczerné nagy beszéde

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége e hó 19-én, hétfőn tartotta rendes havi pártértekezletét. A gyülést *Toperczer* Ákosné központi elnöknő mélyenszántó beszéddel nyitotta meg. Beszédében vázolta azokat a nehézségeket, melyek a nőtársadalom érdekeit veszélyeztetik. A keresztény magyar asszonyok tovább folytatják munkájukat, mert meggyőződésből dolgoznak a jóért, a szebb jövőért. Erejük az összetartás és a keresztény nemzeti eszme szolgálata.

Toperczer Ákosné beszéde igen nagy lelkesedést váltott ki a jelenlévőkből. Majd *Kasics* Margit pártigazgató ismertette a Keresztény Községi Párt ügyrendjét s lelkes szavakkal buzditotta a tagokat, hogy a párt érdekeit minél intenzivebben szolgálják. Felszólaltak még *Schaller* Sándorné, *Schleicher* Ferencné és *Kecskeméti* Anna kerületi elnöknők.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: **Steiner Mór**
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: **30-6-29**

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Német artistalapokban hirdetik a Fővárosi Cirkusz bérletét

Árvai Rezső nyilt levele Payr Hugóhoz

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városgazdasági ügyosztály a törvényhatósági tanács határozata szerint *április negyediki* határidővel uj versenytárgyalást hirdetett a *Fővárosi Cirkusz bérletére.* A pályázat feltételei azonosak a legutóbb sikertelennek nyilvánitott pályázat feltételeivel és azokat *Kovácsházy* tanácsnok, az ügyosztály vezetője *a nagy német artista lapokban is közzététette,* abban a reményben, hogy ilymódon külföldi pályázók is érdeklődni fognak a fővárosi cirkusz bérlete iránt.

Szakkörökben az a vélemény, hogy *az uj pályázat is meddő lesz,* mert a feltételek olyanok, hogy azokat komoly tőke teljesiteni nem tudja és csak olyanok pályázhatnak a cirkusz bérletére, akiknek *veszteniválójuk nincsen.*

Itt emlitjük meg, hogy *Árvai* Rezső, a volt Beketow-cirkusz igazgatója, akit a törvényhatósági tanács vitájában *Payr* Hugó megtámadott, nyilt levelet intézett a tanácstaghoz. A nyilt levél *éles támadást foglal magában Weisz Richárd,* a városligeti Néparéna bérlője ellen, akinek személyét látja *Árvai* Rezső az ellene inditott hajsza központjában. Arra kéri *Árvai Payr* Hugót, hogy az ő személyén keresztül *ne büntessen két jobb sorsra érdemes árvát,* a két kiskoru Beketowot, akiknek *nagynevü édesapja a most pályázat tárgyát képező cirkuszt megalapitotta.*

Remetehegy platóján

Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres

villatelkek és villaépületek eladók

A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.

Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt.

„CLARIDGE"

I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.

(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)

Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem

5 órai tea délután és este **TÁNC!**

CHARLES LAX jazz-zenekara

LOPOS GYULA

BUDAPEST III., BÉCSI-UT 25. SZ.

Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, taniszütők és hajlitott sportcikkek

TELEFONSZÁM: 62–5–05

Alapitva 1892 — Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta

doboztömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92–3–35.

GAZDASÁGI ÉLET

Reményi-Schneller

Továbbra is szerződtetni kell a Községi Takarék érdemes vezérigazgatóját!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Reményi-Schneller Lajos dr., a Községi Takarék vezérigazgatója, szerződése a folyó év májusában lejár. Közvetlenül husvét után indulnak meg az illetékes tényezők között a tárgyalások a tekintetben, hogy *Reményi-Schneller* Lajos dr. értékes munkásságát továbbra is a főváros pénzintézetének kösse le. Ezekre a tárgyalásokra annál is inkább szükség van, mert hirek vannak arról, hogy *Reményi-Schneller elkedvetlenedett* és hajlandónak mutatkozik, hogy a több nagybank részéről felkinált *vezetői poziciót* felcserélje a Községi Takarék vezérigazgatói székével.

Akik *Reményi-Schneller* kiváló képességeit, páratlan szorgalmát és agilitását ismerik, kétségtelennek tartják, hogy *az ő müködését annál kevésbbé nélkülözheti a Községi Takarék,* mert hiszen annak ötesztendős multja szoros összefüggésben van az ő alkotó munkásságával. Hogy az *Egyesült Fővárosi* romjain keletkezett uj intézet néhány esztendő alatt a főváros *egyik legelőkelőbb, legmegbizhatóbb és legjobban vezetett takarékpénztárává* nőtte ki magát, az legnagyobbrészben *Reményi-Schnellernek* köszönhető, aki hatalmas lendülettel látott neki a munkának, amikor arról volt szó, hogy a Községi Takarék méltó legyen minden vonatkozásban ahhoz a tisztelethez és tekintélyhez, amely *a székesfőváros bankját* megilleti.

Máris megindult az akció az összes községi pártokban abban az irányban, hogy *Reményi-Schnellert* továbbra is a Községi Takarék élén való megmaradásra birják. Kétségtelen, hogy *Reményi-Schneller* lucidus koponyáját és kitünő képességeit szivesen látja bármelyik pénzintézetünk, de még kétségtelesebb, hogy *az ő komoly tudására és nemesveretü egyéniségére* a fővárosnak a most következő nehéz politikai és gazdasági helyzetben sokkal inkább szüksége van, mint valaha. Annál is inkább, mert a fővárosnak ezt a vezető intézetét *Reményi-Schneller* Lajos mindig meg tudta óvni *a politika hullámaitól.* Hogy ez mit jelent, csak az tudja méltányolni, aki a városházi viszonyokat közelről ismeri.

Kétségbeejtő munkanélküliség a közmunka-fronton

Ut- és csatornaépitkezésre kell forditani az elmult esztendőről fennmaradt költségvetési hitelek kétmillióját, mert ennél a munkánál a befektetett tőke kilencven százaléka munkabérre megy el

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Mint jelentettük, *Borvendég* alpolgármester gyors és méltányos döntése a kerületi kövezetkarbantartási pályazatban *általános megelégedést keltett a kövezők frontján.* Az utborkoló-érdekképviseletek ebből az alkalomból *elismeréssel adóznak* az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjének, akinek *nagy szakértelme és tudása* tette lehetővé, hogy az irreális árak mellőzésével olyan árak alakulhattak ki a kerületi kövezet-karbantartási munkálatoknál, amelyek *nem öngyilkossági árak,* hanem megfelelnek a való életnek és az ügyosztály előzetesen végzett vizsgálatainak is.

A mindig hivatása magaslatán álló ut- és csatornaépitési ügyosztály a kerületi karbantartási pályázat elintézése után figyelmét a *kisebb munkáknak vállalatba adására* szenteli, amelyeket a mai rossz pénzügyi helyzetben a főváros a *költségvetés keretében mégis el tud végeztetni.* Ezek a munkák mindenkor a *Közszállitási Szabályzat szigoru szem előtt tartásával adatnak vállalatba.* Az érdekeltségek felhivták az ügyosztály figyelmét arra, hogy a *szükebbkörü versenytárgyalásokon azokat a cégeket helyezzék a munkamegosztás elve alapján előtérbe,* akik — bár ajánlatuk megfelelő volt az árakat illetően — nem részesedhettek a kerületi kövezet-karbantartási munkálatokban és most *munka nélkül állanak.* Az ügyosztály vezetőjének bölcs, méltányos és megértő politikája lehetővé teszi, hogy, ha erősen leszükitett méretekben is, de foglalkoztatva legyenek azok a régi *évtizedes, nem egyszer évszázados cégek,* amelyek annyira fontos és jelentős szerepet játszottak a multban Budapest utainak kiépitésében.

Természetes, hogy ezek az *apró munkák csak morzsát jelentenek a kisembereknek, a régi tisztes kövezőmestereknek.* Az érdekeltség most aziránt inditott akciót, hogy *azon fenntartott hitelek kertében,* amelyeket éppen a csütörtöki törvényhatósági tanácsi ülésen hoztak át az elmult esztendőről *Lamotte* tanácsnok előterjesztésében a folyó esztendőre, *nagyobbarányu utépitési program bonthassa ki a szárnyait.*

Erre annál inkább megvan a lehetőség, mert *ezek a hitelek rendelkezésre állanak* és nincs egyébről szó, mint hogy azok *eredeti rendeltetését* megváltoztassák és a törvényhatósági tanács ezeket a hiteleket az ut- és csatornaépitkezés számára nyithassa meg.

Mintegy kétmillió pengőről van szó, amelynek az ut- és csatornaépitkezés céljára való igénybevételével *hatalmas lendületet* lehetne adni a fővárosnak a munkanélküliség leküzdésére inditott küzdelmének. Ennek az akciónak annál nagyobb jelentősége van, mert a Tabán rendezésének és az Erzsébet-sugárut megnyitásának elhuzódása a *legkétségbeejtőbb munkanélküliséget jelenti a közmunka-fronton.* Az ut- és csatornaépitő érdelkeltség ebben az ügyben memorandumot is intéz a polgármesterhez, amelyben ismételten leszögezi, hogy *a munkanélküliség enyhitésére a legalkalmasabb az ut- és csatornaépités,* mert itt a befektetett összeg kilencven százaléka munkabérre megy el, vagyis az ut- és csatornaépitkezés az a közmunka, amely *a munkanélküliség elleni küzdelem leghatásosabb eszköze.*

Az Ingatlanbank mérlege. A *Magyar Általános Ingatlanbank* igazgatósága megállapitotta az 1933. évi zárszámadásokat. A közgyülésnek előterjesztendő jelentés előadja, hogy az elmult üzletévben az általános gazdasági pangás az ingatlanüzlet terén is érezhető volt. A bank tevékenysége igy *folyó üzleteinek lebonyolitására* és vagyonállományának kezelésére szoritkozott és ujabb számottevő ingatlan-üzleteket és parcellázásokat *nem bonyolitott le.* A bérjövedelmek köztudomás szerint tetemesen hanyatlottak, a kamatmarge pedig az általános viszonyok folytán lényegesen megcsappant. E körülmények, valamint az ingatlanokra nehezedő közterhek sulyosbodása az üzleteredményt kedvezőtlenül befolyásolták. A viszonyoknak megfelelően eszközölt leirások után *tiszta nyereség 71.965.54 P.* A bank saját tőkéje változatlanul *7,420.000 pengőt tesz ki.* Az igazgatóság a közgyülésnek javasolja, hogy a *71.965.54 pengő nyereség a jövő év számlájára vitessék át.*

A Fuvarhitelintézet Rt. az elmult esztendőben is eredményes tevékenységet fejtett ki a P. K. és az őt patronizáló nagybank égisze alatt, Urbanovich G. Zoltán dr. vezérigazgató irányitásával. Az intézet nyereséges mérleggel zárta üzletévét. Az alimentáló pénzintézetek lehetővé tették, hogy a Fuvarhitelintézet hitelkereteit közel tizszeresére duzzasztotta fel és most már 8,329.312 pengőt reprezentál az adósok tétele.

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb felparcellázva

kedvező feltételek mellett **eladó**

Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen **Fóthi ut 35.** hétköznapokon **Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24–1–15**

Tóth Lajos

pala- és cserépfedő-mester

Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását

BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24

Telefon: 87-7-27

MENCZER tisztitó cég, felelősséggel mindenféle ruháknak

FÉNYTELENITÉSÉT

egy évi **jótállással** vállalja. Vidékre is szállit

Központ: Budapest, II., Zsigmond-utca 18. Tel: 52-0-42 Belvárosi fiók: Váci-utca 36.

Belvárosi Kávéház mellett.

Uj kiirások:

Föld-, kőmüves-, elhelyező- és vasbeton munkákra az I. ker. Gellért-rakparton levő Rudas-gyógyfürdő népfürdői részének kazánházzá történő átépitéséhez. Határidő: 1934. évi március hó 27-én (kedden) délelőtt ½11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934 március hó 27-én délelőtt 11 óra.

A Fővárosi Cirkusz bérletére. Határidő: 1934. évi április hó 3-án délelőtt 9—11 óra.

Az 1934. évben végrehajtásra kerülő aszfaltjavitási és kisebb uj **aszfaltozó munkákra.** Határidő: 1934. évi április hó 4-én (szerdán) d. e. fél 10 óra.

Utburkolatbontási, csőárokásási és utburkolathelyreállitási munkákra a Budapest Székesfőváros Gázművei részére. Határidő: 1934. évi április hó 4-én, délelőtt 10 óra.

1700 vagón (tizenhétezer tonna) **kemény hasáb és dorong tüzifa** szállitására a Budapest székesfőváros Gázművei részére. Határidő: 1934. évi április hó 5. délelőtt 11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 15. szám

Budapest, 1934 április 14

ÚJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Városháza Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Fekete bárányok

Szomoru jele az időknek, hogy amig évtizedeken keresztül a fővárosi tisztviselők megközelithetetlensége, uri mivolta szállóige volt, nemcsak Budapesten, hanem szerte az országban, a legutóbbi hónapokban fővárosi tisztviselők visszaéléseitől és másfajta machinációitól hangosak, egyre hangosabbak a városházi berkek. Az ut, amely a köztisztviselői példányképtől a névtelen levéliróig vezetett, valóban nem dicsőséges és a legszomorubb, hogy az emberek mindjárt készek az általánositásra, egy-két hivatalnok eltévelyedéséért azonnal kész a mindenkit sujtó itélkezés, amely a patinás értékek lesülyedését zengi, megfelelő kárörömmel az egész vonalon. Tény: soha nem ártottak jobban a fővárosi tisztviselő tekintélyének a hires Kecskeméti-eset óta hirlapi cikkek, pletykák vagy birósági itéletek, mint a józsefvárosi elöljáróság szegénypénz-botránya, legutóbb pedig a névtelen levéliró felbukkanása, akit ma-holnap irásszakértők és daktiloszkópusok segitségével az egész ország rendőrsége üldöz.

Fekete bárányok vannak a nyájban, melynek hófehérsége mintaszerü volt évtizedeken keresztül, ocsu keveredett a tiszta buza közé, bitang préda lett a köztisztviselő tógája, maholnap szégyen fővárosi tisztviselőnek lenni! Tagadhatatlan, hogy előfordultak a főváros hatalmas adminisztracionális gépezetében azok a visszaélések, amelyeket heteken át pertraktált a sajtó, az is kétségtelen, hogy a névtelen levéliró a maga gyülölettől terhes lelkületét fürge körlevelekben freccsenti szerteszéjjel, mint egy elvakult tintahal. Miért alszik azonban a köztisztviselők szervezete, ahelyett, hogy tiltakozna a könnyelmü általánositás ellen, megállapitván, hogy ha előfordultak is ezek a sajnálatos események, azok csak elszigetelt jelenségek, amelyek a fővárosi tisztviselők egyetemének intaktságát és becsületét távolról sem érinthetik.

A köztisztviselői erkölcs fundamentuma az ország tisztességének, és helyesen cselekszik a polgármester, ha a kérlelhetetlenség és szigoruság legmerevebb álláspontján igyekszik a fekete bárányokat kiközösiteni a nyájból, az ocsut elválasztani a tiszta buzától. Meg lehet kegyelmezni az apagyilkosnak, annak a bünösnek azonban, aki köztisztviselői minőségében botlott el, nem jár könyörület! A legélesebb formában kell küzdeni minden fertőző fekély kioperálásáért, hogy el ne gennyesedjen az egész szervezet. Köztisztviselői hierarchiánk tisztessége és épsége különböztet meg bennünket a Balkántól, ez jogrendünk és államéletünk alapja, rendithetetlen és megingathatatlan fundamentuma a magyar közéletnek. És mert ez igy van, fokozottan kell védekeznie a fővárosi tisztviselőtársadalomnak azon törekvések ellen, amelyek öntudatosan, vagy egyszerü szenzáció-hajhászásból kikerekitik a meséket, azt a hitet keltvén, hogy maholnap fekete lesz az egész nyáj, és több lesz az ocsu, mint a tiszta buzaszem. A Fővárosi Alkalmazottak Nemezti Szövetsége jövőheti közgyülésétől várjuk a méltó feleletet ezekre az insziuációkra!

Mire van és mire nincs joga a belügyminiszternek?

Egy kormányrendelet margójára

Irta: SZŐKE GYULA dr. felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

A *belügyminiszter ur* a főváros 1934. évi költségvetésére vonatkozólag, amely immár négy hónapig volt előtte felülvizsgálat végett, nyilatkozott és pedig ugy, hogy *a költségvetésre, valamint a fellebbezésekre nézve elhatározásomat külön fogom közölni. Addig is kikötöm azonban, hogy* stb.. Ez a miniszteri leirat most március 26-án kelt és ez a *különközlés* a mai napig sem érkezett meg a polgármesteri hivatalhoz. Mindez akkor történt, amikor a kormány benyujtja a fővárosi törvény módositására vonatkozó törvényjavaslatot és ennek indokolásában panaszkodik a székesfőváros ellen, hogy

az nem teljesiti a feladatát, amerikázik, tehát a kormány kénytelen megleckéztetni és ez csak ugy lehet, ha ő erre külön felhatalmazást kap.

Természetesen rögtön a törvénykönyvet vettük elő, amelynek 95. §-ából kiolvastuk, hogy a belügyminiszter és pénzügyminiszter a fölterjesztett költségvetésről ugy intézkedjenek, hogy az *lehetőleg még az előző év december hó 20-ig letárgyalható legyen és pedig élőszóval, a székesfőváros közbejöttével.* Joga van a belügyminiszternek a költségvetés jóváhagyását *megtagadni*, és *uj költségvetés készitését* elrendelni és köteles a belügyminiszter a vonatkozó elhatározásáról a székesfővárost *december hó 25-ig értesiteni.* Hangsúlyozom, hogy nem *a költségvetési év december hó 25-ig*, hanem *az előző év december hó 25-ig*, hogy a székesfőváros a jóváhagyott költségvetés alapján végezhesse a maga nagy feladatát. A törvény még azt is megengedi, hogy ha a költségvetés jóváhagyása meg nem történnék december hó végéig, ugy a főváros *ideiglenesen az előző évi költségvetés alapján jár el.* De ha megtagadtatott a költségvetés jóváhagyása a főváros köteles március hó végéig *uj költségvetést felterjeszteni* és azt jóváhagyatni, amelyre, ha a belügyminiszter március hó 31-ig nem nyilatkozik, a költségvetési év április hó 1-től, tehát a jelen esetben folyó hó 1-től kezdve a *költségvetés jóváhagyottnak tekintendő.*

Már most az történt, hogy a belügyminiszter a *törvény világos rendelkezése ellenére sem jóvá nem hagyta a költségvetést a kitett időig*, sem meg nem tagadta a jóváhagyást ez év végéig, és ennélfogva *nem utasitotta a fővárost uj költségvetés beterjesztésére* és igy még mindig az első költségvetésre kivánja a belügyminiszter később közölni az elhatározását, amelyre pedig ő már a mult év végéig nyilatkozni lett volna köteles.

Mindezen esetekre pedig érvénybe lép az 1930. évi XVIII. te. 95. §-ának 7. pontja utolsó mondata, hogy jóváhagyottnak kell tekinteni a költségvetést akkor is, ha afelett a belügyminiszter a székesfőváros késedelmén kivül eső okokból március hó végéig nem határozott.

Miután nyilvánvalóan *nem esett a székesfőváros késedelembe*, mert hiszen a költségvetést kellő időben felterjesztette, ennélfogva a költségvetést azokkal a megjegyzésekkel, amelyeket a belügyminiszter ebben a 166.200/1934. számu leiratában közöl,

jóváhagyottnak tekintendő.

De hát mi lesz akkor azzal az értesitéssel, hogy *a költségvetésre elhatározásomat külön fogom közölni?* Semmi! A törvény ilyen határidő meghosszabbitást *nem ismer.* A *március hó 31-e olyan véghatáridő*, amelyet meghosszabbitania a belügyminiszternek sem lehet semmiféle cimen.

A törvény nem ismeri a saját rendelkezésének ilyetén megkerülését még akkor sem, ha azt a törvény legfőbb őre, a kormány egyik tagja akarja is rendelni.

A törvényt annyira tiszteletben kell tartani, hogy azzal szemben *külön jogot még a kormány sem igényelhet* önmagának még akkor sem, ha ő a *székesfőváros ellenőrző és felügyeleti hatósága.*

Ámde *nem is ez a baj itt!* Sokkal mélyebb erkölcsi következményei vannak ennek az egész eljárásnak.

A Keresztény Községi Párt és annak a megbizásából csekélységem három éven át számtalanszor sürgettük a székesfővárosi törvény végrehajtását,

ennek a törvénynek éppen a törvény iránti tiszteletből és a főváros jól felfogott érdekéből való teljes keresztülvitelét, mert amint a gyakorlati élet megmutatta, ha nem alkotjuk meg az ezen törvényen alapuló szabályrendeleteket, és ugy a közigazgatásban, mint az üzemekben *nem alkalmazzuk ennek az uj törvénynek a törekvéseit*, amelyre pedig a változott viszonyok közepette szükség van és főleg ha nem dolgozik a székesfőváros és a kormány összhangban, ugy olyan zavarok támadhatnak, amelyek a köznek kárára vannak.

A belügyminiszter szerint a főváros vezetősége *nem tett eleget a törvény rendelte kötelességének*, de mindjárt hozzá is teszi, hogy ő sem avatkozott bele az ügyekbe hatékonyabban, mert a jelenlegi jogszabályok nem adják meg a kormánynak *a kivánatos gyors, mélyreható és legfőképen a közvetlen rendelkezés lehetőségét.* Megnéztük ugyan számtalanszor a fővárosi törvényt és meggyőződtünk arról, hogy anak 92—99. §-ai a kormánynak *szinte korlátlan lehetőségeket adnak*, de azért mi is vártunk. És most, amikor a kormánynak nemcsak az ellenőrzési és felügyeleti jogot kell gyakorolni, hanem a költségvetés megvizsgálási és jóváhagyási köteleségét kell teljesiteni, szomoruan látjuk, hogy

a belügyminiszter ugyanabba a hibába esett, amely miatt a székesfőváros vezetősége ellen a törvényhozás házában a büntetőeljárást folytatja, amikor uj törvényjavaslatot tárgyaltat, ahelyett, hogy a régi törvény alapján fennálló és gyakorlandó jogát gyakorolná.

Valahogy ugy érezzük, hogy

a kormány és a főváros között mély szakadék van

és ezt a mély szakadékot a kormány *nem a törvénytiszteletet és szeretet fegyvereivel, hanem hatalmi szóval kivánja átlépni.* Valahogy ugylátszik, hogy *egészen más indokok tartják távol a kormányt és a fővárost egymástól*, mint amelyeket a belügyminiszter a fővárosi törvényjavaslat vitájában előadott. Valahogyan ugy tünik fel, mintha

nem a törvény hiánya akadályozná a kormányt, hogy a fővárossal szemben is a legjobb elgondolása szerint közérdekből rendelkezzék, hanem ami kicsendül az uj törvényjavaslatból is, személyi okok és hatalmi kérdések tolultak előtérbe, amelyek ugylátszik erősebbek, mint a megalkotott és törvényesen kihirdetett törvény ereje és még kormánykörökben is fölé emelkedett a közérdek igényeinek.

Nem helyes!

Már akkor megmondottuk, amikor bizonyos körök a kormánypárti városházi befolyással elégedetlenek lévén,

a második számu kormánypártot

is fel akarták a fővárosban állitani, hogy *nem helyes dolog és csak zavart kelt*, ha a most nyugalomban lévő pártmozgolódások helyett a kormány uj párttörekvésekkel zavarokat kelt. Régen megjósoltuk, hogy *nem lehet jó vége annak, ha személyi okok irányitják a főváros közéletét*, vagyis a pártérdekeknek minden áron való érvényesüléséért a közigazgatás menete megzavartatik.

A belügyminiszter leirata ezt a jóslatunkat fényesen igazolja.

És amennyire sajnáljuk, hogy még ebben az előrelátásban is nekünk van igazunk, annyira reméljük, hogy az az éles ellentét, amely a

kormány mostani nyilatkozatai és ezen leirat között van, — annyira fel fogja világositani az összes érdekelteket, hogy *a főváros érdekében is elhagyják az eddig követett utat és követnek minket, akik a törvény tiszteletében a főváros érdeke javára személyi tekintetek nélkül haladunk állandóan előre.*

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83-2-89 alatt.

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51–4–06.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302–45

Wolff Károly: Tévednek azok, akik bennünket félre akarnak állitani!

A Keresztény Községi Párt lelkesen ünnepelte betegségéből felgyógyult és ujra az aktivitás mezejére lépett vezérét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Keresztény Községi Párt keddesti* értekezletén a párt tagjai rendkivül nagy számban jelentek meg. Ezen az értekezleten jelent meg először hosszas betegeskedése után *Wolff* Károly, akit a terembe való belépésekor a párt tagjai percekig tartó zajos tapssal és hangos éljenzéssel, helyükről felállva, fogadtak.

Wolff Károly keresetlen szavakkal köszönte meg a meleg ünneplést, majd a következőket mondotta:

— Részt kivánok venni abban a nagy munkában, amely előtt a Keresztény Községi Párt áll. *Mert a Keresztény Községi Párt hivatott a jövőben is a főváros vezetésére* és ügyeinek irányitására. Lehetnek egyéni szempontok, amelyek ma, vagy holnap ideig-óráig érvényesülnek, de ha a világ politikai helyzetét és Európa mostani állapotát szemléljük, ismételten meg kell állapitanunk, hogy *az az irányvonal a helyes, amelyen mi haladunk.*

— A keresztény és nemzeti politika nem megy bele azokba az aberrációkba, amelyekkel ma nálunk is és másutt is kisérleteznek. *A nemzeti gondolat keresztény etikai alap nélkül nem teljesitheti feladatát.* Minden politikának, amely igazán az egyetemes nemzeti és emberi érdekeket akarja szolgálni, etikai alapon kell állania, mert enélkül nem teljesitheti feladatát. Ezt az etikai és világnézeti alapot *nem pótolhatják egyéni elgondolásokkal és személyhez füzött vonalvezetésekkel,* mert ennek a politikának csak muló sikerei lehetnek, de nem maradandó eredményei. A kereszténypárt tizennégyesztendős városházi munkája idején *nemcsak templomokat épitett, hanem meg is töltötte a templomokat.* Becsületes szándékkal hivom a keresztény egyházakat a krisztusi igazságok védelmére, mert nem fogadom el a turáni szenteket és a turáni kisistenségeket, amelyeket sohasem fogunk Krisztus helyett oltárra emelni.

— Zavaros ma a fővárosi helyzet — folytatta *Wolff* Károly. — Zavar van az adminisztrációban és a tisztviselők körében egyaránt. Tévednek azok, akik *bennünket félre akarnak állitani.* A keresztény közvélemény nem fogja szem elől téveszteni, hogy soha jobb barátai nem voltak neki, mint mi. Azok, *akik a Városházán azt hiszik, hogy ez a párt elintézett tényező, nagyon elsiették a számitásukat.* A napokban egy könyv jelent meg a főváros elmult évtizedének gazdálkodásáról. Ebből kiderül, hogy *mi nem emeltük a pótadót s hogy nem a főváros volt az oka annak, hogy a polgárság terhei megsokasodtak.* Büszke vagyok arra, hogy *tizmillió pengő kimutatott deficit adott okot a kormánynak arra, hogy belegázoljon az autonómiába, ugyanakkor, amikor az államnál két év alatt 250 millió pengő deficit jelentkezett,* pedig a fővárosnak nincs Nemzeti Bankja és nem dolgozhatott függő kölcsönökkel. De lehetséges, hogy idővel majd a jobb belátás kerekedik felül. És megértik, hogy mi ellen küzdöttek.

— A nagy gazdasági összeroppanás mindenütt felforgatta az államok rendjét, azokét is, amelyek aranytól duzzadva és a győzelem kihasználóiként irányitották az európai politikát. *Internacionális érdekek irányitják a tőkét.* És én mégis azt mondom, hogy nem a győztes vezérkarok fognak diadalt aratni, hanem *a krisztusi szeretet,* amely nélkül *nem lehet megbékitett a népeket és kiegyeztetni az érdekeket.*

Wolff Károly ezután az ifjuság kérdéséről beszélt.

— Várjuk és akarjuk, — mondotta — hogy az ifjuság törjön elő és valósitsa meg azokat a reformterveket, amelyeket a gazdasági, pénzügyi és szociális téren egyaránt várhat tőlük a jövő. *Teret és szellemi hadállásokat* biztositunk az ifjuságnak, de nekik is figyelembe kell venniök, hogy a haladás nem haladás, ha a régi értékeket elsöprik. A krisztusi gondolat és a nemzeti gondolat alapján kell az ifjuságnak reorganizálni a közgazdaságot és a pénzügyeket. *Tekintélyre van szüksége a jövőnek, mert tekintélyek nélkül nincs élet a nemzetben.* De ennek a tekintélynek emberfölötti tekintélynek kell lennie, mert az *emberi tekintélyek nem olyanok, hogy alkalmasak lennének arra, hogy oltárra helyezzék őket.*

— *Mi vagyunk a jövő, akik a modern államot, a modern társadalmat modern eszközökkel akarjuk megteremteni.* Továbbra is leszek *a pártnak zászlója,* talán megtépett és golyókkal átlyuggatott zászlója, de olyan, amely mocsoktalan s amely támadhatatlan erkölcsi alapon áll.

A párt tagjai megilletődve fogadták *Wolff* Károly szavait, majd kitörő lelkesedéssel ünnepelték.

Csilléry András szólalt fel ezután és biztositotta *Wolff* Károlyt, hogy a párt tagjai mellette állnak s hogy *a megujhodó pártszervezetek erősebbek, mint valaha voltak.* A főváros közönsége látja és tapasztalja, hogy ez a párt *egyedüli őre és letéteményese a keresztény és nemzeti gondolatnak.*

„CLARIDGE“
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

VÁROSHÁZI NOTESZ

WOLFF KÁROLY MÁR TELJESEN EGÉSZSÉGES, vissza is kapcsolódott a politikai aktivitásba, bár egyelőre — ami természetes — nagyobb politikai gyüléseken és igy elsősorban párt- és ünnepi vacsorákon nem vesz részt. Délelőttjeit a budai hegyekben való sétálással tölti a gyönyörü tavaszi napokon a pártvezér, délután látogatókat fogad, bár csak legszükebb barátai juthatnak át azon a szeretetteljes kordonon, amelyet a kegyelmes asszony vont Wolff Károly betegszobája köré.

Magától értetődik, hogy Wolff Károly nagyszerüen van informálva az összes politikai eseményekről, kitünően ismeri a zavaros és kavargó városházi helyzet legapróbb fordulatait is, és igy azok az intézkedések, amelyeket pártvezéri minőségében tesz, minden tekintetben fedik az adott helyzetet.

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER NYOLC NAPI ÜDÜLÉSRE kedden reggel Balatonkenesére utazott, ez alatt az egy hét alatt a méltóságos asszony az utolsó előkészületeket teszi meg Liber Bözsike esküvőjére.

Görgényi László tüzérfőhadnagy és Liber Bözsike esküvője április 28-án, szombaton este félhat órakor lesz a belvárosi főplébániatemplomban. Ugyanaznap délelőttjén 11 órakor lesz a polgári esküvő, amelyen mint anyakönyvvezető, Sipőcz polgármester fog fungálni. Tanuk lesznek a menyasszony részéről Kurucz Kálmán igazgató, a vőlegény részéről pedig Tullics László ezredes, Görgényi főhadnagy keresztapja és nagybátyja.

Hosszu és behatő megbeszélések során összeállitották a nyoszolyólányok névsorát. (A vőfélyek névlistájának összeállitására nem volt szükség, mert a vőfélységet hagyományos szokás szerint — katonatisztről lévén szó — a vőlegény tisztársai töltik be.) Nyolc nyoszolyólány lesz a Liber—Görgényi esküvőn: Bangha Médy (Bangha tábornok leánya, a nagyhirü Bangha Béla Jézustársasági atya unokahuga), Csilléry Hedda (Csilléry Dezső Beszkárt igazgató leánya), Böhm Edithke (Böhm Ferenc miniszteri tanácsos leánya), Kendi Margitka (a menyasszony unokahuga), Festetich Kundy grófnő, Kölber Gitta, Tullics Magda (Tullics ezredes leánya) és Sajóhelyi Klári (Sajóhelyi Sándor Beszkárt igazgató leánya).

Az esketési szertartást fényes segédlettel Haász István tábori püspök végzi. Ugy volt, hogy Bednárz prelátus, a főplébániatemplom plébánosa végzi az egyházi szertartást, ettől azonban el kellett tekinteni, mert katonáéknál az a szokás, hogy lehetőség szerint a tábori püspök adja össze az ifju eráris párokat.

Az egyházi esküvő után szükkörü családi vacsora lesz Liberék Lipótkörüti lakásán, amelyen az örömszülőkön kivül csak a tanuk, a nyoszolyólányok és a vőfélyek vesznek részt.

*

ÉRTÉKES ELISMERÉST kapott Kállay Albert dr. tanácsjegyző, a főváros tanácsjegyzői karának egyik legambiciózusabb és legtehetségesebb tagja. A földmivelésügyi minszter Kállay tanácsjegyzőnek, mint a Fővárosi Gazdálkodók és Kertészek Egyesülete főtitkárának a fővárosi gazdatársadalom megszervezése, továbbá a mezőgazdaság és gyümölcstermesztés fejlesztése körül kifejtett értékes munkásságáért köszönetét és elismerését fejezte ki. A kitüntetést Huszár főpolgármester buzditó szavak kiséretében szombaton nyujtotta át Kállay tanácsjegyzőnek. A miniszter egyidejüen Kállay Albertet a Gazdaságkutató Intézet munkaügyi bizottságának tagjává is kinevezte.

*

HA LASSAN ÉS RITKÁN ÉRKEZNEK IS le a városházára a fővárosi tisztviselők névmagyarositását engedélyező belügyminiszteri rendeletek, mégis egész sora van már a tisztviselőknek, akik régi idegen nevük helyett magyaros csengésü családnevüket irhatják ki a vizitkártyájukra. Az elnöki ügyosztály a tisztviselők személyi kartotékjain a legutóbbi napokig a következő névmagyarositásokat vitte keresztül:

A listát két tanácsnok vezeti: Szlovák Pál dr., aki tudvalevően Szepesváry-ra és Spannberger Alajos dr., aki Duday-ra magyarositotta nevét. Ébneth Gyula főmérnök az Eszterhás, Friedrich Zoltán mérnök a Földeák, Czeller Ferenc árvaszéki főjegyző a Czelle, Feigler Sándor tiszti ügyész az Ercsényi nevet választotta és kapta a miniszlertől. Quaiser János kertészeti felügyelő a Csákváry, Töpfer Vilmos kezelő főtiszt, az elnöki ügyosztály segédhivatalának vezetője a Tölgyes, Frimmel Jenő számvevőségi főtiszt, aki a számszékhez van beosztva, a Felsőőri nevet kapta. Kunszt Frigyes számvevőségi főtiszt Kemenes lett, Tischler Antal kezelőfőtiszt Tihanyi, Wirnhardt Gyula számvevőségi tiszt Villányi, Löwenstein Ferenc számvevőségi főtiszt a számvevőség I. ügyosztályából Laczházy lett. Feltünően sok általában a névmagyarositás a számvevőségen. Kunszt Rezső számvevőségi főtiszt a Kenedy, Seemann Ferenc számvevőségi főtiszt, Klázer helyettes főszámvevő titkára, a Szenthelyi, Brunner Béla főtiszt, a tanügyi számvevőség vezetőhelyettese a Bánfalvy, Matinszóka József főtiszt a számvevőségi letiltási osztály vezetője a Marthényi nevet kapta. Venzl Mária kezelőnő és Venzl Károly kezelőtiszt Vadászfi-ra. Beneda Gusztáv kezelőtiszt Bártfai-ra, Kaschánszky György kezelőtiszt Ipolyi-ra magyarositotta a nevét. A fogalmazói karból Zatkalik Pál dr. segédfogalmazó Zoltay-ra, Repcsák Péter Pál dr. segitőalapi tisztviselő pedig Csákváry-ra változtatta a nevét a belügyminiszter engedélyével.

Természetes, hogy a fenti névsor csak első csoportja a közel ezerre tehető városházi tisztviselői névmagyarositásnak. Rengeteg városházi névmagyarositási akta elintézetlen még a belügyminiszteriumban, különösen azok, amelyek különleges, ugynevezett védett nevekre kérik a magyarositást.

*

MOST MÁR MINDEN REMÉNY MEGVAN arra, hogy rövidesen napvilágot látnak a gyakornoki kinevezések. Végetértek a vizsgák, amelyek során délután öttől este tizig nap-nap után vizsgáztatta Liber alpolgármester, Farkas és Felkay tanácsnokok, Budó levéltáros és Ölveczky tiszti ügyész társaságában a drukkoló fiatalembereket, akik fekete ruhában és izgatottan várakoztak az alpolgármesteri előszobában, amig rájuk került a sor.

Az egyébként szigoru és komoly vizsgáztatásnak volt egynéhány derüs epizódja is. Ezek közé tartozik az alábbi kis történet, melynek hőse Budó levéltáros, a fővárosnak egyik legképzettebb és legluciduszabb koponyája.

Egy különlegesen beajánlott gyakornok-jelöltről volt szó, akit apja, bejáratos férfiu a város-

A Keresztény Községi Párt a folyó esztendőre uj költségvetés beterjesztésére szólitja fel a polgármestert

Feltünően széleskörü, generális felhatalmazást fog kapni a szanálásra az uj főpolgármester — A 17-es bizottság a főpolgármester mellett nemcsak véleményező, hanem kezdeményező szerv is lesz — Végleg megfeneklett az Erzsébet-sugárut megépitésének terve

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Régen keltett kormányintézkedés olyan nagy feltünést a városházán, mint *Keresztes-Fischer* belügyminiszter költségvetési leirata. Ez a leirat szóbakerült a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén is, ahol *Csilléry* András azt a kijelentést tette, hogy *a belügyminiszter eljárását nem tartja a törvényes rendelkezésekkel összhangban állónak.* Ebben a pillanatban ugy alakult a helyzet, hogy *a fővárosnak nincs jóváhagyott költségvetése,* amelynek alapján a városház adminisztrativ vezetői a főváros háztartását és az üzemek gazdálkodását irányithatnák. A belügyminiszter jóváhagyta ugyan azokat az intézkedéseket, amelyeket *Sipőcz* polgármester tett az év eleje óta a költségvetés végrehajtását illetően, ugyanakkor azonban kikötötte, hogy *minden egyes hónapban csak egy tizenketted részét lehet elkölteni a kiadási tételeknek.* Ezekután felmerül a kérdés, hogy *meddig marad érvényben ez az ideiglenes állapot, amely egészen szokatlan a főváros háztartásának eddigi történetében.*

Petrovácz Gyula

akivel ebben az ügyben beszélgetést folytattunk, a *Keresztény Községi Párt* álláspontját a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársának:

— A belügyminiszter ur nyilvánvalóan azért nem döntött véglegesen, mert *nem akart elébe vágni* az uj fővárosi törvény életbeléptetésével egyidejüleg nyilvánosságra kerülő szanálási program intézkedéseinek. Minket azonban ezek a szempontok egyáltalában nem érdekelnek, mi továbbra is az érvényben lévő 1930. évi XVIII. tc. alapján állunk, mely kimondja, hogy

március 31-ig véglegesen dönteni kell a belügyminiszternek a költségvetés jóváhagyása felől és abban az esetben, ha a belügyminiszter a költségvetést nem hagyja jóvá, akkor a főváros vezetőségének uj költségvetési tervezetet kell készitenie.

Mi *nem vagyunk hajlandók* arra, hogy tudomásul vegyük ezt a költségvetés nélküli állapotot és pedig nem csak azért, mert a ma még érvényben lévő 1930. évi XVIII. tc. kötelezően irja elő a belügyminiszter számára a végleges döntést, vagy pedig uj költségvetésnek a készitését, hanem azért sem, mert *ebből a szempontból az uj fővárosi törvény sem hoz változást.*

A költségvetési jogot ugyanis az uj fővárosi reformtörvény sem érinti, hanem meghagyja a törvényhatósági bizottság közgyülésének a hatáskörében.

Az autonómia költségvetéskészitési joga tehát *érintetlen marad a jövőben is,* azt nem konfiskálhatja az uj főpolgármester sem, aki a főváros pénzügyi helyzetének szanálására nézve *korlátlan felhatalmazást kap a publikálandó kormányprogram keretében.*

— Mindezek alapján — folytatta *Petrovácz* Gyula —

a Keresztény Községi Párt elhatározta, hogy az uj deficitmentes költségvetés haladéktalan elkészitésére szólitja fel a polgármestert

Akár a régi törvényt, akár az uj reformtörvényt nézzük, a fővárosnak mindenképpen *uj költségvetést kell készitenie!*

Arra a kérdésre, hogy a *kormány szanálási programja,* amelynek végrehajtása a reformtörvény életbeléptetésével egyidejüen kezdődik meg, mennyiben fogja befolyásolni az autonómia életének további alakulását, *Petrovácz* Gyula ezeket felelte:

— Mi is *általános érdeklődéssel* várjuk a főváros pénzügyi helyzetének szanálását célzó kormányprogramnak a nyilvánosságra hozatalát. Érthető a nagyarányu érdeklődés *a városházi adminisztráció részéről is,* amelynek további müködésére ennek a szanálási programnak a rendelkezései egészen uj irányu befolyást gyakorolhatnak. Értesüléseim szerint

a kormány szanálási programja, amelynek a végrehajtásától a deficit eltüntetését várja, nem fogja taxative felsorolni azokat a rendelkezéseket, amelyekkel az uj főpolgármesternek élnie kell, hanem általános, generális felhatalmazást fog tartalmazni,

amelynek keretében kell majd az uj főpolgármesternek a *17-es pártközi tanácsadó szerv közremüködésével megfelelő szanálási eredményeket elérnie.* Ugy tudom, hogy

lényegesen enyhült a feszültség,

amit legfőképpen az a tény bizonyit, hogy

maga Keresztes-Fischer belügyminiszter is nagy sulyt helyez a 17-es bizottság közremüködésére.

Ez a 17-es bizottság, amely a városházi pártok vezetőit és szakembereit fogja egyesiteni, *nemcsak tanácsadó szerv lesz* a szanálási programot végrehajtó uj főpolgármester mellett, hanem *kezdeményező testület* is. Ilyen körülmények között tehát

a székesfőváros autonómiájának az akaratát előreláthatóan — legalább részben — érvényesithetjük, de legalább is módunk lesz arra, hogy a nagyközönséget állandóan tájékoztassuk, az autonómia akaratát kifejezésre juttassuk és ezen az uton megfelelő ellenőrzést és kritikát gyakorolhassunk.

A beszélgetés során szóbahoztuk *Petrovácz* Gyula előtt *a kormánynak azt a váratlan ellenállását,* amelyet az Erzsébet-sugárut megnyitása ügyében tanusit. *Petrovácz* Gyula a következőket felelte:

— Az Erzsébet-sugárut megépitéséről *semmiféle körülmények között sem lehet legalább is egyelőre szó.* Az a probléma, amelynek a megoldását ezzel a kérdéssel kapcsolatosan előkésziteni igyekszünk: az *Erzsébetváros rendezése.* Ezt az akciót *tőlünk telhető erővel folytatni fogjuk,* mert az épitő tevékenység megindítására, a munkanélküliség enyhitésére semmiféle más mód nem kinálkozik. Itt az a nehézség, hogy a Közmunkák Tanácsának a három és félmillió pengős kölcsön felvételéhez *kormányhatósági jóváhagyásra van szüksége,* de egyébként is a Károly-körut 15. számu ház lebontása, ennek a helyén *uj térnek* a kiképzése, az Erzsébetváros rendezésével kapcsolatos *30 méter széles utvonalnak* a megépitése és az ehhez szükséges telkek kisajátitása csak akkor történhetik meg, ha *az érdekelt magánosok a köz munkájába bekapcsolódnak.* Ennek a bekapcsolódásnak pedig előfeltétele *megfelelő adómentességnek a biztositása.* Mi mindenesetre *eljárunk az illetékes kormányzati tényezőknél, hogy őket jobb belátásra birjuk és én remélem, hogy lesz is eredménye közbenjárásunknak.*

házi berkekbe, azzal rekommendált a vizsgáztató bizottság egyes tagjainak a figyelmébe, hogy ennél okosabb, értelmesebb fiatalember nincs a gyakornokjelöltek többezer főnyi tömegében. Apai büszkeségtől dagadó szivvel közölte a fentemlitett bejáratos férfiu, hogy jogászfia első eminens volt a piaristáknál, nyelveket beszél, verseket ir, nagyszerüen ismeri a városi közigazgatást: szóval minden tekintetben érdemes arra, hogy mint nagyreményü gyakornok irószobát kapjon valamelyik városházi büróban.

*

A VIZSGABIZOTTSÁG TAGJAI UGY IS, MINT TUDÓS SZAKEMBEREK, felfigyeltek az áradozó apa tirádáira. Különösen Budó levéltáros ur, aki igen-igen örült annak, hogy magasröptü szellemének megfelelően nivós kérdéseket intézhet a gyakornok-fenoménhez.

Elkövetkezett a vizsgáztatás délutánja és közel száz beidézett fiatalember között ott szorongott emelt bizonyos bölcsészifju is. Amikor rákerül a sor, a többi kérdező professzorok megelégedetten bólintottak a valóban pompás feleletek hallatára. Következett Budó dr. ur:

— Mondja, fiam, mik voltak azok az artikuláris helyek?

(A vizsgáztatások rendjét illetően tudni kell, hogy Farkas és Felkay a közigazgatási gyakorlati ismeretekből és az idegen nyelvekből, Ölveczky a jogi ismeretekből vizgáztatták a jelölteket, Budó pedig az általános irodalmi és históriai müveltséget firtatta.)

A jelölt hallgatott. Egyéb kérdések következtek, amelyekre pompásan megfelelt a fiatalember, aki neve mellé megkapta azt a nagy egyest, amely azt jelenti, hogy vizsgája alapján a behivandók között az elsők között foglal helyet az ifju.

*

AZ APA AZONBAN VÉRIGSÉRTETT BÜSZKESÉGÉBEN nem hagyta annyiban a dolgot. Rendben van: nagyszerüen felelt a fia, mindenki meg volt vele elégedve, de: miért nem tudott felelni Budó kérdésére? És ami a legfontosabb: mik azok az artikuláris helyek?

A boldogtalan apa elindult kérdezősködni. Sorra kérdezte a városházi főtisztviselőket: mik voltak az artikuláris helyek? A főtisztviselő urak azt felelték, hogy pompásan tájékozottnak érzik magukat a városi közigazgatás minden ágában. Kitünően ismerik a városházi pártviszonyokat is, de az artikuláris helyekről boldogult ifjuságukban talán tanultak valamit, azonban, ha tudtak is róluk, régen elfelejtették, mert ezirányban sem interpelláció, sem inditvány nem hangzott el a közgyülési teremben.

Megkérdezték Budó levéltárost is, aki azonban rejtélyesen mosolygott és nem adott felvilágositást, hogy mi a helyes felelet a kérdésére. Mármár arról volt szó, hogy valamelyik napilap pályázatot fog kiirni előfizetői között, első dijul kitüzve egy toronyórát aranylánccal, amikor Wildner Ödön nyugalmazott tanácsnok, nemkevésbé bölcs és képzett koponya, mint Budó Jusztin, kisütötte a feleletet:

— Artikuláris helyek voltak a protestantizmus terjedésének első idejében azok a törvénybe cikkelyezett (artikuláris) felvidéki városok, ahol a protestánsok számára meg volt engedve a nyilvános isteni tisztelet...

Örök rejtély marad: köteles-e tudni ezekután az artikuláris helyek mibenlétét egy városházi gyakornokjelölt?

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserüvize, az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt rendbe hozza.

Karg Willibald öröksége

Értékes felszerelésekhez és szakkönyvtárhoz jut a Vizmüvek

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Érdekes és értékes adományhoz jutott egy lelkes tisztviselő buzgólkodásából a székesfőváros Vizmüvei. *Reminiczky* Lajos dr tanácsi fogalmazó kezdeményezésére özvegy *Szamkó* Mihályné sógorának: *Karg* Willibaldnak, s hirneves osztrák tudósnak teljes tudományos hagyatékát a fővárosnak juttatta.

Karg Willibald egyike volt Európa legnevesebb hidrológusainak akihez nálunk csak *Kailinger* Mihály mérhető. Az elmult évben halt meg *Karg* Willibald, *87 esztendős korában,* miután szerte Európában épitett vizvezetéket, és alig van Európában vizmütelep, amelynek létesitésénél a kitünő osztrák tudós *közre ne müködött volna.* Az elhunyt végakaratának végrehajtója és egyetlen örököse: *Szamkóné,* elhunyt sógora tudományos hagyatékát *Reminiczky* fogalmazó kezdeményezésére *Budapestnek ajándékozta.*

Huszonhét hatalmas ládát foglal magában ez a tudományos hagyaték, rengeteg *könyvet, értékes müszereket, hidrológiai* feljegyzéseket. A huszonhét láda már meg is érkezett és *kicsomagolásra vár a Vizmüvek igazgatóságánál.* Az a terv, hogy az értékes hagyatékból, amelyért a polgármester természetszerüen *meleghangu levélben mond köszönetet Szamkónénak, szakkönyvtárt és laboratóriumot* rendez be a Vizmüvek igazgatósága.

Karg Willibald értékes jegyzeteinek átvizsgálása kapcsán mindenesetre egy *negyven esztendős kérdésre fog feleletet kapni a főváros:* mi volt az oka annak, hogy az osztrák tudós 1893-ban, amikor a káposztásmegyeri vizmüvek létesitésénél szakértőül hivták ide, mindössze egy napig tartózkodott Budapesten, azután *dühösen összepakkolt és anélkül, hogy bárkitől bucsut vett volna, eltávozott?*

Közmunkák hiányában a fővárosnak a magántőkét kell támogatnia, hogy munka-alkalmak nyiljanak!

Müller Antal a Gázmüvek uj propaganda-akciójáról, a városszéli telep folytatásáról, a megszüntetendő üzemek feleslegessé vált munkásairól és a háztatarozási adókedvezményről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A belügyminiszter azon rendelete, amely az uj költségvetés jóváhagyásának függőben tartása kapcsán *ujabb szigoru intézkedéseket tett* a polgármester által felhasználható költségvetési hiteleket illetően, *általános megdöbbenést keltett ipari és kereskedelmi körökben*, amelyek a közmunkák és közszállitások *további megszoritásától* félnek a miniszteri intézkedéssel kapcsolatosan. Sulyosbitja a helyzetet a közszállitási és vállalati pályázatokban résztvevő érdekeltségeket illetően *Imrédy* pénzügyminiszternek az Erzsébet-sugárut ügyében tett kijelentése, amellyel a sugárut épitkezése *hosszu esztendőkre, esetleg évtizedekre odázódott el. A tabáni épitkezés* ügyében is még mindig az a helyzet, hogy a városrendezési ügyosztály a tervpályázat alapján nem készitette el a kivitelezési tervet, és ilyképpen a *tabáni földmunka megkezdése a nyár dereka előtt nem remélhető.* Ezekről az aktuális kérdésekről beszélgettünk

Müller Antal

országgyülési képviselővel, törvényhatósági tanácstaggal, aki a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az ipar és kereskedelem

a legteljesebb tanácstalansággal áll a nyári munkaszezon előtt, amely közmunka és közszállitás szempontjából semmi munkaalkalmat nem jelent.

A városházi politika *zürzavaros helyzete csak sulyosbitja* a kormány takarékossági intézkedéseit a fővárosi költségvetés deficitjével kapcsolatosan, ugyannyira, hogy

azok a munkálatok, azok a szállitások, azok az esztendőről esztendőre visszatérő lehetőségek, amelyekre jogosan számit az ipar és a kereskedelem, most szintén borotvaélen táncolnak és nem a megszokott időben látnak az errevonatkozó versenytárgyalási hirdetmények napvilágot.

Az uj fővárosi törvény parlamenti tárgyalása *az adminisztráció folyamatosságára is zavarólag hatott*, reméljük azonban, hogy az uj törvény kapcsán kialakuló városházi helyzet számol azzal, hogy a *politikai okokból létrejött törvény* életbeléptetése kapcsán nem lehet a *városházi szállitásoknál érdekelt iparosokat sujtani.*

— Ami a konkrétumokat illeti, utalok arra, hogy a törvényhatósági tanácsban történt felszólalásom kapcsán a középitési ügyosztály hozzálátott a *városszéli telep folytatásának előmunkálataihoz.*

Dicsérettel emlékezem meg ez alkalommal Wossala tanácsnokról, aki az Uj Budapest multheti számában kijelentette, hogy a városszéli telep kiirásainál eltér attól az elvtől, hogy generálvállalkozóknak adja a munkát, minden munkanemet külön fognak kiirni, hogy mennél több kisiparost részeltethessenek munkában.

A tanácsnok ur ezen elhatározása a *kisipar háláját és elismerését illeti meg*, annál is inkább, mert a városszéli telep első részének épitkezése bebizonyitotta, hogy a *kisipar megállja a helyét akkor is, ha teljesen reá van bizva valamely vállalkozás kezdeményezése és befejezése.*

— Dicsérettel emlékezem meg

a Gázgyár vezetőségéről is, Vessey vezérigazgató azon akciójáról, amelynek során a lakások általam annyira szükségesnek tartott modernizálása tekintetében tesz különleges lépéseket

abban az irányban, hogy a közönség szélesebb rétegei is hozzájussanak a gázhoz, ehhez *a kényelmes és tiszta tüzelőanyaghoz.* Ezt az akciót, amely a téritések kapcsán *jelentős megterhelés a Gázgyár propaganda-akciója számára*, a kisipar szempontjából azért tartom fontosnak, mert *a szerelőiparnak nyujt szép munkaalkalmat.*

Nagyarányu fellendülést várok a szerelőipart illetően a gázgyári akciótól,

mert a gázberendezési tárgyak beszerzési költségeit is figyelembe veszik az adókedvezmények megállapitásánál, vagyis *a gázzal való berendezés költségeinek hatvan százalékát az érdekelt ingatlantulajdonosok adóalapja javára könyvelik el a kerületi számvevőségen.*

— Sajnos, az *adókedvezményekkel kapcsolatos tatarozási akció*, mint a Kereskedelmi és Iparkamara jelentéséből értesülök, *nem jár a kellő eredménnyel*, hollott a tatarozási hitelnek az engedményezett adókedvezmények alapján való igénybevétele *mindenképpen hasznos a háztulajdonosokra nézve.* Az a véleményem, hogy

a fővárosnak propagativ és egyéb utakon jelentős mértékben bele kell kapcsolódnia ezekbe az akciókba,

már csak a kisipar érdekében is, amely a háztatarozások révén hozzájutna azokhoz a munkaalkalmakhoz, amelyeket a *hatóságok ebben az esztendőben nem tudnak számára biztositani.*

Elmondotta még munkatársunknak *Müller* képviselő, hogy az üzemekből elbocsátandó munkások elbocsátási határidejének április 15-től a polgármester által legutóbb engedélyezett határidőtől

ujabb egy hónapra való kitolását kivánja.

Többszáz munkásról van itt szó, akiket a halálra itélt üzemek elbocsátani kénytelenek. Ezeknek a munkásoknak csak *egy jelentéktelen részét* tudta még alkalmazni egyéb üzemeiben a főváros, keveset a magánipar foglalkoztat belőlük, az *elbocsátandók nagy zöme azonban még mindig kenyér nélkül lesz*, ha jelenlegi alkalmazásuk olyképpen szünik meg, hogy a főváros nem biztosit számukra más elhelyezkedést. *Müller* képviselő *saját személyében is megtesz minden tőle telhetőt*, hogy ezeknek a munkásoknak az elhelyezkedését biztositsa, hogy azonban ez *az egész vonalon hiánytalanul megtörténhessen, szükség van a fentemlitett terminusnak egy hónappal való meghosszabbitására.*

jeszti a polgármester elé az elnöki ügyosztály.

— Arról, hogy a belügyminiszter által kibocsájtandó szanálási tervezet és az uj törvény alapján kinevezendő főpolgármester *milyen intézkedéseket fog foganatositani* a férjes asszonyok állása ügyében, tudomásunk természetesen nincs, nem is lehet, és etekintetben még csak jóslásokba sem lehet bocsátkozni. Az elnöki ügyosztály által összeállitott legujabb névsor *822 álláshalmozót tartalmaz*, ebben a listában azonban *benne vannak azok is*, akik az uj nyugdijtörvény rendelkezései szerint *nem álláshalmozók:* köztisztviselők özvegyei, akik aktiv tanerők, az államtól speciális célokra átvett adóügyi tisztviselők, stb. A polgármester elé terjesztendő lista tartalmazni fogja számszerü összeállitásban *azokat az összegszerüségeket is*, amelyeket az álláshalmozó tisztviselők elérnek *az egyes fizetési kategóriákban.*

Mint a fentiekből megállapitható, *jelenleg nincsenek konkrét intézkedések tervbevéve a férjes asszonyok tisztviselői minőségének akár elbocsájtás, akár nyugdijazás formájában történő megszüntetése ügyében.* Ha azonban emlékezetünkbe idézzük a belügyminiszternek az uj fővárosi törvény képviselőházi vitájában előadott érveit, nem kétséges, hogy az uj fővárosi törvény alapján kibocsátandó szanálási tervezet *nem fogja figyelmen kivül hagyni* a férjes asszonyok *„álláshalmozását"*.

Általános rémület az asszony-tisztviselők között

A személyzeti ügyosztályok statisztikai adatgyüjtése és a szanálási tervezet várható intézkedései — 822 álláshalmozót foglal magában az elnöki ügyosztály legutolsó összeállitása

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Tisztviselői körökben a legutóbbi hetekben *nyugtalanitó hirek* keltek szárnyra arra vonatkozóan, hogy a belügyminiszteri szanálási tervezettel kapcsolatosan az összes városházi hivatalokból *elbocsájtják azokat az asszonyokat, akiknek kenyérkereső férjük van.* Ezeknek a hirészteléseknek különleges tápot adott az elnöki és tanügyi osztályok által kibocsájtott kérdőiv, amely a tisztviselőktől pontos felvilágositást kér arra vonatkozóan, hogy *házastársuk közpénztárból milyen cimen mennyi jövedelmet húz.* Ezekről az egyre szélesebb körökben elterjedt *hióbhirekről*

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Szó sincs arról, mintha a személyzeti ügyosztályok által a tisztviselőktől bekért adatok *azt céloznák*, hogy *különleges intézkedések készülnek* a férjes asszonyok tisztviselői minőségének megszüntetését illetően. Azok a statisztikai adatok, amelyeket az összes tisztviselőktől, igy a férjes asszonyoktól is kértünk, az ismeretes álláshalmozási kérdőlapban foglalt felszólitással azonosak. Ezek a kérdőlapok *már be is érkeztek*, és azokat megfelelő statisztikai összeállitásban *a legközelebbi hetekben ter-*

Április 19-én
délután 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: Budapest IX., Csont-utca 3. Telefon: 34—0—82.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TARSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 824-88.

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

HIREK

A tizenegyes autóbusz

Levél a Szerkesztőhöz

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! A napokban az egyik városi hivatalban a kezembe került az *Uj Budapest* husvéti száma. Nem is tudtam, hogy ilyen nagyszerüen szerkesztett lap is létezik, mely olyan nagyon szivén viseli a budapesti lakosság minden rétegének érdekeit. Feltünt nekem a lap utolsóelőtti oldalán — sajnos, csak apró betükkel — egy közlemény, amely szerint a Rózsadombon van egy egyesület, amely azon fog fáradozni, hogy a 11-es autobusz ne csak a Statisztikától jöjjön fel a hegyre, hanem a Zárda-uteai szerpentinuton is!

Ezt előrebocsátva azon tisztelteljes kérelemmel fordulok az igen tisztelt Szerkesztő urhoz, legyen olyan jó és penditse meg többször is ezt a dolgot nagyszerü ujságjában. Azoknak, akik a főváros közlekedését irányitják, be kellene látniok, hogy *a Rózsadombra a közlekedés elsősorban a Margit-hid felől, a Zárda-utcán keresztül bonyolódik le* és hogy a 11-es kocsit itt ezen a helyen járatni, ahol bérházak vannak, sokkal jobban kifizetődnék, mint ott, ahol most az üres telkek mellett jár. Hányan szállnak le a Margit-hid budai hidfőjénél és gyalog mennek fel a hegyre, mert nem fognak a Statisztikáig kerülni, de ha a budai hidfőnél felülhetnének a kisszakaszos 11-es járatra, *ez mindig zsufolva indulna a hegyre.* Nem is szólva a turistákról, akik a *11-es kisszakaszos járatról nem is tudnak* és a hidtól most is gyalog mennek, bezzeg használnák ezek ezt a járatot! A másik oldalon lemehet a Statisztikához és ellenkező irányban is mehet ezen ingajárat, de feltétlenül meg kell változtatni a fentebb emlitett módra.

Azért voltam bátor Szerkesztő Urat erre kérni, mert látom, hogy a lap igen tartalmas és várospolitikai ügyeket igen tárgyilagosan és igazságosan közöl. Nagyrabecsült lapja bizonyára sok városi vezető férfi kezébe kerül, kik ezen az uton is *megtudhatják a rózsadombi lakosság* kivánságát.

Szerkesztő Urnak a szives közlésért előre is hálásan köszönetet mondva, maradok a legmélyebb tisztelettel: **Kaplony Elemér.**

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: **Steiner Mór**
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: **30-6-29**

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei figyelmezteti a májusi negyedben lakást változtató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözést legalább két héttel előbb személyesen jelenti be az Elektromos Müvek bejelentési osztályánál: *V., Honvéd-utca 22. sz. alatt.* A helyes adatok könnyebb megszerzése végett célszerü, ha a fogyasztó az utolsó havi áramszámlái egyikét magával hozza. Ha a fogyasztó a bejelentések elvégzésére megbizottját küldi el, a megbizottnak irásbeli felhatalmazást kell felmutatnia.

Kitüntetés. A Kormányzó a Magyar Vöröskereszt Egylet országos átszervezése és fejlesztése, valamint emberbaráti és szociális feladatainak megvalósitása körül szerzett érdemei elismeréséül Ispánovits Sándor budapesti polgári iskolai igazgatónak a vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta.

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett **eladó**
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen **Fóthi ut 35,** hétköznapokon **Rudolf tér 6, IV. 22. Telefon: 24—1—15**

Ugrásszerüen emelkedik a Hirdető Vállalat forgalma

Pogány igazgató külföldi tanulmányutjáról érdekes ujdonságokat hozott — A Hirdető Vállalat bérbevette a Nemzetközi Vásár területén a hirdetési jogositványt

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Hirdető Vállalat igazgatósága legutóbbi ülésén egyhangulag köszönetet szavazott *Pogány* Zsigmond igazgatónak, azokért a *valóban impozáns eredményekért,* amelyeket a fővárosnak *ez az egyik leghasznothajtóbb üzeme* elért. Most állitották össze a Hirdető Vállalat zárószámadását az elmult esztendőről, amelyből kiderül, hogy az *1933-as év eredményszámlája kerek 300 százalékkal jobb, mint az azt megelőző esztendőé.* A folyó év első három hónapjában pedig *hatezer pengővel több tiszta bevételt ért el* az üzem, mint a mult esztendő hasonló időszakában. Ezekről a valóban figyelemreméltó eredményekről

Pogány Zsigmond

a Hirdető Vállalat igazgatója a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Kétségtelen, hogy a Hirdető Vállalat prosperitásának szemmelláthato fejlődése *az általános gazdasági helyzet jcvulásának az előszele.* Jelentős mértékben hozzájárult a közterületeken való hirdetés föllendüléséhez az *az előadássorozat* is, amelyet *Liber* alpolgármester és *Némethy* tanácsnok kezdeményezésére a tél folyamán a *főváros különböző kaszinóiban és köreiben rendeztünk.* Tizenhat helyen rendeztünk az elmult hónapokban ilyen előadást: ezeken az alpolgármester vagy a tanácsnok bevezető szavai után *szakszerü felvilágositásokat adtunk a hirdetés eredményeiről.*

Elmondotta még munkatársunknak *Pogány* igazgató, hogy a *napokban jött vissza külföldi körutjáról,* amelynek során a *lipcsei, prágai és berlini hirdetési viszonyokat* tanulmányozta, különös tekintettel az árumintavásárokra. A Hirdető Vállalat ugyanis a *Kereskedelmi és Iparkamarától bérbevette a Nemzetközi Vásár hirdetési helyszini jogát.* Nemcsak a vásár területén, hanem a *hozzávezető utvonalakon is* a Hirdető Vállalat fogja a hirdetési felületeket bérbeadni, olyképpen, hogy a *hirdetések olcsóbbak lesznek, mint a magánvállalkozó kezében voltak, ezenfelül azonban nagyobb jövedelem jut ugy a vásár vezetőségének, mint a főváros vállalatának is.* Külföldi tanulmányutja kapcsán egész sereg *ujfajta hirdetési methódust* tanulmányozott *Pogány* igazgató, aki ezeket fokozatosan *Budapesten is meg kivánja honositani.* Az ujdonság erejével ható *hirdetési módozatok minden valószinüség szerint ismét lenditeni fogják a vállalat forgalmát.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

A bécsi idegenforgalmi iroda nagy eredményei

Kovácsházy tanácsnok jelentése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Most adta ki a Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben 1933. évi tevékenységéről készült beszámolóját *Kovácsházy* tanácsnok, aki a főváros bécsi propaganda-irodájának működését 1931 őszén életrehivta, s aki az iroda eredményes tevékenységét *ma is irányitja.* A beszámoló először általánosságban ismerteti a *Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben* munkásságát, beszámol annak elhelyezéséről, berendezéséről, propaganda-módszereiről és eszközeiről, majd részletesen *felsorolja az iroda tevékenységével kapcsolatos 1933. évi fontosabb eseményeket.*

1933-ban a székesfőváros bécsi irodáját *21.623 vendég látogatta meg* az 1932. évi 17.130 látogatóval szemben s igy a Budapest iránt érdeklődők száma *egy év alatt 26%-kal emelkedett.* Az iroda átlagos napi látogatottsága *72 személy volt.* Legtöbben keresték fel augusztus hó 16-án, amikor a Szent István-heti ünnepségeket megelőzőleg 302 személy kért idegenforgalmi felvilágositást az iroda személyzetétől.

A bécsi iroda látogatói között a bécsi idegenforgalomban szereplő *valamennyi nemzet tagjai* megfordultak s kevés kivétellel mindenféle nemzetiségü vendégeink sorában tekintélyes emelkedésről számolhatunk be az elmult esztendővel szemben. Az iroda látogatóinak több mint fele osztrák volt. Az 1932. évben az összes érdeklődők számához viszonyitva *40%,* 1933-ban pedig 50% az osztrák látogatók száma.

Az iroda osztrák forgalmának emelkedése *a budapesti idegenforgalmi statisztikában is kifejezésre jut.* Ha régebbi statisztikai összeállitásokat az 1933. évvel összehasonlitunk, arra a meglepetésre jöhetünk rá, hogy *még soha, a békevekben sem volt annyi osztrák vendége Budapestnek, mint a mult év folyamán.* Ezt a szép eredményt mindenesetre a bécsi iroda két éven át folytatott munkájában jelentkező sikerként kell elkönyvelni. Az iroda angol vendégei *54 %-kal,* a franciák pedig *111%-kal voltak többen, mint az előző esztendőben.*

A Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben *propaganda-tevékenysége* nyomán 1933-ban erősen szaporodott a *Bécsből és Ausztriából Budapestre irányuló társasutazások száma.* 1933-ban 139 ilyen társasutazás került lebonyolitásra, összesen 13.884 résztvevővel, az 1932. évben lebonyolitott 104 társasutazás és 6788 résztvevővel szemben. A *bécsi iroda,* mint Budapest idegenforgalmi propagandájának egyik legfontosabb pillére, hatásos propaganda-tevékenységet fejtett ki az 1933. év folyamán. Az év folyamán az iroda több mint *310.000 propaganda-nyomtatványt osztott szét* Bécsben és Ausztriában, az iroda vezetője, *Lux* Vilmos, 48 vetitettképes propaganda-előadást tartott Budapestről és Magyarországról összesen 5563 főnyi közönség előtt s ezenfelül 45 felolvasáshoz szolgáltatott az iroda diapozitiv-anyagot.

Beszámolója végén *Kovácsházy* tanácsnok ismerteti a székesfőváros bécsi propaganda-munkája során szerzett tapasztalatokat s röviden vázolja az *iroda propaganda-tevékenységének jövő feladatait.*

Mindent összefoglalva, örömmel kell rámutatni arra a tényre, hogy a *Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben propaganda-tevékenységének eredménye kétségbevonhatatlan bizonyitékát adta annak, hogy arra a propaganda-munkára, amelyet a székesfőváros Bécsben folytat, a legnagyobb mértékben szükség van, mert az iroda működése nélkül aligha jutottunk volna el idegenforgalmunk mai örvendetes fejlettségéhez.*

PÁRTÉLET

Aktuális tanügyi problémák a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A családi nevelés válsága tárgyában tartottak ankétot pedagógusok és kriminálpedagógusok a Keresztény Tanügyi Bizottság keretében, Bednárz Róbert prelátus, elnök meghivására, melyen résztvett Temesi Győző biz. tag, Urbányi C. József igazgató, Vas Lajos dr. táblabiró, Haury István, a Segitőalap aligazgatója, Kósa Ferencné dr.-né, az Iskolanővéri Intézmény vezetője, Gáspár Pál dr. a Rákócziánum igazgatója, Huszti József főigazgató, Lenkei Lehel, Fallenbüchl Tivadar, Havas Mihály, Masson Izabella középiskolai igazgatók, Vándory Dezső gyógypedagógiai igazgató, Barthonek Katalin ipariskolai igazgató, Adamkovics Bertalan, Fekete Géza, Reischl-Révy Sándor, Semptey Károly, Néder István, Till Géza, Jálaki Gyula elemi iskolai igazgatók, Prágai Mária, Kistóty József dr., Ottlik Tihamérné, Pirovszky Lajos, Szabó Károly, Párkányi Norbert, Farkas László dr., Karácsonyi Pál, Grolig Ernőné, Sipőcz Marianna, Rontó György, Baán Edit, Balla Béla, Rothmer Gyula, Sármándy Sándor dr., Urbányi Gizella, Kozsán József, Zitta Nándor, Rontó Györgyné, Kisbán Emil dr., Babits Elvira, Fejérváry Etel, Fodor Árpád, Mátay Gábor, Wágner Ferenc, Rózsa Mária Magdolna, K. Palik Ibolya, Urbányi Margit, Kuncz Jenő, Puskás Sándor, Kiss Franciska, Csikor Irén és mások.

Temesi Győző dr törvényhatósági biz. tag bevezető szavai után Vas Lajos dr. táblabiró a családfő és a feleség jogviszonyát fejtegette történelmi alapon az ősszülők utáni időktől, a magas kulturáju rómaiakon át egészen a jelen korig. A családfő számára több jogot, az édesanyától több szeretetet kiván. A házasságjog sürgősen reformálandó, hogy a könnyelmü válásoknak gátat vessenek. Sármándy Sándor dr. felszólalása után, Gáspár Pál dr. a Rákócziánum igazgatója érdekes grafikonokat mutatott a főváros iskoláztatási viszonyairól, a gyermeklétszám hullámzásáról 1874 óta, mely most mélypontra került. Prágai Mária polgári iskolai tanárnő a családfőtől követel több kötelességérzést, egyébként elfogadja az előadó megállapitásait, hogy a feminizmus felburjánzása ellen védekezni kell a magyar nemzet jövője érdekében. Karácsonyi Pál kereskedelmi iskolai tanár, Lenkei Lehel reálgimnáziumi igazgató és mások hozzászólása után Temesi Győző dr. összegezte a vita anyagát. Urbányi C. József az aktuális tanügyi problémákról nyujtott tájékoztatót és közölte, hogy a családnevelésről az ankétot április 23-án délután 5 órakor folytatják, mert még igen sok kiváló pedagógus kiván hozzászólni a nagyfontosságu tárgyhoz.

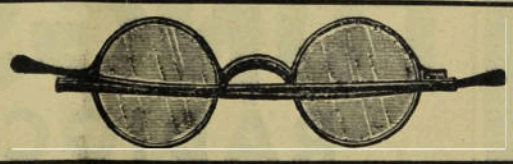
*

A keresztény magyar asszonyok a magyar ipar védelmében. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének Külső Józsefvárosi csoportja április 5-én *müsoros teadélutánt* rendezett, mely várakozáson felül jól sikerült. A nagy számban egybegyült vendégeket az est rendezője, *Schaller* Sándorné dr.-né elnöknő meleg szavakkal köszöntötte s beszédében a *magyar ipar támogatásának fontosságát* hangsulyozta. Az est szónoka *Müller* Antal országgyülési képviselő volt, ki előadásában érdekesen fejtegette a *nemzeti ruha viseletének jelentőségét.* Felszólitotta a keresztény magyar társadalmat, hogy a magyar ipar pártolásával együtt térjen vissza *a nemzeti viseletnek a jelen korban is megvalósitható formáihoz,* mert az idegen divat nemcsak a külsőt változtatta meg, de a lélekbe is belevitte az internacionális gondolkodást.

*

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége legközelebbi rendes havi pártértekezletét április 16-án délután 6 órakor tartja a Városház-utca 10 sz. alatt lévő párthelyiségben.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811—46.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

GAZDASÁGI ÉLET

Mi következik a kétéves szanálási program után?

Szőke Gyula nagy beszéde a Saskörben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Saskör szombati összejövetelén, a nagy számban megjelent tagok előtt *Szőke Gyula dr.*, felsőházi tag, a kör elnök-helyettese beszélt *az aktuális politikai problémákról.* Szerinte a fővárosi törvényjavaslat következtében előállott helyzet nemcsak a végrehajtandó szanálási tervezet miatt kell, hogy érdekelje a főváros közönségét, hanem abból a szempontból is, hogy *milyen lesz az a közigazgatás, mely a kétéves szanálási terminuson túl a fővárost vezetni fogja.* Nem lehet közömbös a keresztény közvélemény előtt, hogy *ki lesz az a 108 ember*, aki a törvényhatósági bizottságban érdekeit képviselni fogja és akik a polgármestert, mint a főváros ügyeinek legfőbb intézőjét megválasztják. Már most kell megkezdeni a harcot — folytatta *Szőke* Gyula, — hogy *a keresztény és nemzeti ideált képviselő párt a főváros jövő életében is vezető szerepet vigyen. Itt jelentős szerep jut a Saskörnek*, mely mindig a keresztény-nemzeti gondolatért, a polgári társadalom és az egész ország jólétéért küzdött.

A minden vonatkozásban érdekes és általános tetszést keltett előadást *Nagy Ferenc* ügyvezető elnök, törvényhatósági tanácstag köszönte meg. Hangoztatta, hogy *most van szükség az igazi egységre*, hogy eminens érdekeinket megvédhessük. Senki nem vitathatja el a keresztény és gazdasági párttól, hogy *egy uj, jobb jövő alapjait rakta le* akkor, amikor *a főváros vezetését kezébe vette.* Ebben az irányban kiván továbbra is, *nemcsak a teóriák világában*, hanem a gyakorlati élet útján haladni és ehhez kéri segitségül a tagok egységét.

A lelkesedéssel fogadott beszéd után *Kátser Árpád* és *Mihályhegyi Géza dr.* biztositották *Nagy Ferenc* elnököt *a Kör tagjainak változatlan bizalmáról.*

Német bányáknál kötötték le a főváros teljes gázszénszükségletét

A cseh szenet teljesen kiküszöbölte a Gázgyár — Az anatóliai szenet a vidéki városok gázgyárai kapják — Véssey h. vezérigazgató érdekes nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az elmult hetekben nagyfontosságu *tárgyalások* folytak a kereskedelemügyi minisztériumban és a Külkereskedelmi Hivatalban, amelyek *teljesen uj alapokra helyezik a fővárosi Gázgyár szénellátását.* Nincs kisebb dologról szó, mint hogy *a főváros szakitott a cseh szénbányákkal*, és az uj német-magyar árucsere-egyezmény megkötése kapcsán, a főváros gázgyári szénszükségletét *csaknem teljes egészében Ruhrvidéki szénnel biztositotta.* Erről a nagyjelentőségü eseményről

Véssey Ede dr.,

a Gázgyár h. vezérigazgatója, aki a döntő tárgyalásokban *mindvégig résztvett*, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az uj német árucsere-egyezmény kapcsán *megszünik összeköttetésünk a cseh bányákkal*, amelyekkel szénszállitási szerződésünk az év *junius közepén* jár le. Az uj szerződés szerint egy év alatt *tizenötezer vagon szenet kapunk. Németországból*, mintegy ötmillió pengő értékben. A szerződés *egy esztendőre szól.* 1934 juniusától 1935 juniusáig. A vonatkozó szerződésekben sikerült *megfelelő vasuti kedvezményes tarifákat is biztositani*, ugyannyira, hogy a németekkel kötött szénszállitási szerződés *minden tekintetben a lehető legelőnyösebb a fővárosra nézve.*

Elmondotta még munkatársunknak *Véssey* h. vezérigazgató, hogy a Gázgyár évi külföldi szénszükséglete *17 ezer vagon.* E pillanatban *kétezer vagon tartaléka* van a Gázgyárnak, igen jelentékeny mennyiség, amely még az őszi szénszállitások idejéből maradt. Összel ugyanis az volt a helyzet, hogy *félni kellett a cseh szénszállitások megakadásától*, és ezért kellő előrelátással *megfelelő tartalékról gondoskodott a Gázgyár.* Ez a kétezer vagonnyi tartalék *angol, lengyel, török és bolgár szénből* adódik.

A fővárost *nem érdekli*, hogy a szén ellenében mifajta árukat szállit Magyarország a németeknek. Az árucsere-egyezmény ezen részének lebonyolitása a *Külkereskedelmi Hivatalnak a dolga.* A szállitásra kerülő szén minősége *egészen elsőrendü*, a kalória-értéket illetően *megfelelő kikötések vannak a német bányákkal kötött szerződésben.*

Mivel a Németországból jövő szénszállitmányok a fővárosi Gázgyár egész gázszén-szükségletét biztositják, az ősz folyamán a fővárosi Gázgyárban kipróbált és elsőrangunak talált *anatóliai szenet* a jövőben Budapest helyett a vidéki gázgyárak fogják megkapni. Erre vonatkozóan tárgyalások *még folyamatban vannak.* Itt emlitjük meg, hogy *kerek tizenkét esztendeje cseh szenet használt a fővárosi Gázgyár*, legutoljára *1922-ben kapott máshonnan* szenet a főváros, ekkor a Gázgyár a Saar-vidéki bányákkal állott összeköttetésben.

Ebben az évben befejeződik a svábhegyi utak modernizálása

Átépitik a Mátyás király-ut és Hollós-utca sarkán levő veszedelmes tű-kanyart — Rendben folynak a kerületi kövezet-karbantartási munkálatok, a jövő héten megkezdődik az aszfalt-javitás

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az ut- és csatornaépitési ügyosztályban *lázas tempóval folyik a munka.* Noha a belügyminiszter ismeretes rendelete, amellyel arra utasitotta a polgármestert, hogy a költségvetés végleges jóváhagyásáig a folyó évi költségvetésre felvett hiteleket csak *tizenkét egyenlő havi részletben* szabad felhasználni és utalványozni csak *a tényleg rendelkezésre álló bevételek erejéig* lehet, — természetszerüen *bizonyos nehézségeket* támasztott ebben az ügyosztályban, mégis meg lehet állapitani, hogy *közmunkák szempontjából ez az ügyosztály ma is a legaktivabb ügyosztálya a központi városházának.*

A kerületi kövezetkarbantartási munka *a szokott mederben folyik.* A vállalati feltételek szerint a kerületi kövezetkarbantartással megbizott vállalkozók *alkalmaztak tizenhárom mérnököt.* Az aszfaltkarbantartási munkálatokkal kapcsolatosan a jövő héten *ujabb tiz mérnök* alkalmazására kerül sor. A kövezetkarbantartással kapcsolatosan már *most többszáz munkást foglalkoztatnak* a vállalkozók, ez a szám az idény előrehaladásával állandóan növekedni fog.

Az ügyosztály *költségvetési fedezettel biztositott munkálatai közül* a legfontosabb *a svábhegyi program* továbbfolytatása kapcsán a Mátyás király-ut és Hollós-utca sarkán lévő *tű-kanyar* átépitése. Ez ellen a veszélyes forduló ellen főleg *az idegenforgalmi érdekeltségek* emelték fel szavukat *a kilátókocsik*, amelyeken a Budapestre jövő külföldieknek mutatják meg a Svábhegyről a főváros panorámáját, ezen a veszedelmes tű-kanyaron *csak tolatással tudtak áthaladni.* Az átépités *egy-két hónapon belül* befejeződik.

A Mátyás király-uti tű-kanyar átépitésével *befejeződik a Svábhegy közlekedésének modernizálása*, amelyet esztendők óta céltudatos szivóssággal folytat *Király* tanácsnok. Ezen programnak első része *a Jánoshegyi-ut kanyarulatainak támfalakkal való biztositása volt*, ezután került *a vizlevezető csatornák*, az ugynevezett *bukkanók* kiküszöbölésére sor, a svábhegyi utakon. Az elmult esztendőben került sor az *Istenhegyi-utnak az Ada-lak környékén való átépitésére*, továbbá a *báró Eötvös-utnak* a Svábhegyi Szanatórium mellett való megfelelő modernizálására. A Svábhegy utjai ezek szerint most már *általánosságban rendben vannak*, legalábbis a főutvonalak, ami által a budai hegyvidék közlekedésének *egyik legfontosabb részét modernizálta a mindig hivatása magaslatán álló ut- és csatornaépitési ügyosztály.*

*

Csütörtökön délben irta alá *Borvendég* alpolgármester az ut- és csatornaépitési ügyosztály előterjesztését a folyó évi kerületi aszfaltjavitási munkálatokat illetően. Eszerint az I., XI. kerületet az *Utépitő és Aszfalt Vállalat rt.* (16% felár), a II. kerületet a *Biehn* János cég (13% felár), a III. kerületet a *Bitumen Utépitő Rt.* (13% felár), a IV. kerületet a *Danubia Müszaki Vállalat* (12% felár), az V. kerületet a *Magyar Asphalt Rt.* (16% felár), a VI. kerületet a *The Neuchatel Asphalt Ltd. Comp.* (15% felár), a VII. kerületet a *Hirsch* Mihály Ut- és Vasutépitési és Aszfaltozási Vállalat rt. (16% felár), a VIII. kerületet a *Korek-cég* (14% felár, a IX. kerületet az *Épitőipari Rt.* (15% felár) kapta. Egyedül Kőbányát kapta az a cég, amely három százalék *engedménnyel* pályázott a X. kerületi aszfaltozás kabrantartására: a *Magyar Utépitő Rt.*

Megállapitható, hogy a megismételt versenytárgyalás alapján hozott döntések *igazolják az ut- és csatornaépitési ügyosztály azon elhatározását, hogy az első versenytárgyalás megsemmisitésével uj pályázatot irt ki, amely az egész vonalon az árak lényeges leszállitásával járt.*

A versenytárgyalási döntés alapján a karbantartási munkálathoz jutott vállalkozók az aszfaltjavitásokat *már a jövő héten meg is fogják kezdeni.*

Uj kiirások:

Csatornaépitési munkákra az I. ker. Fodor-utca, Orbánhegyi árok és 8409/2. hrsz. ingatlan között levő szakasz részére. Határidő: 1934. évi április hó 23-án (hétfőn) délelőtt 1/2 12 óra.

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, vasbeton- és tetőemelési munkákra a X. ker. Üllői-ut 118. sz. alatti elemi iskola emeletráépitése és kibővitéséhez. Határidő: 1934. évi április hó 24-én (kedden) d. e. 1/11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

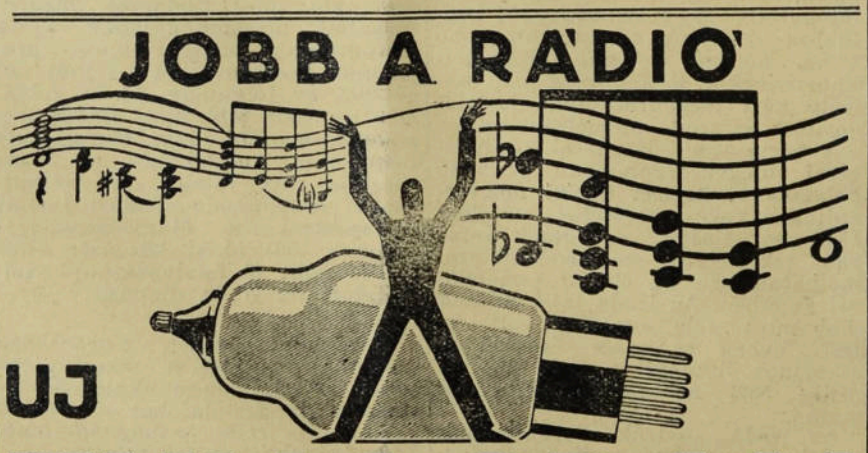
ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

2 szobás garconlakás
fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással, garage-al vagy anélkül
május hó 1-ére bérbeadó.
Érdeklődni d. u. 4–6 órák között lehet, 52–8–43 telefonszám alatt.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

XII. évfolyam 16. szám

Budapest, 1934 április 21

UJ BUDAPEST

Tek. Városi Nyilvános K...
VÁRO... VIII., Revitzk...

VÁROSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Fel Imrédyhez!

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén több felszólalás kapcsán kijelentette a főpolgármester, hogy összeállittatja a kormány számára az épitkezések megindítása céljából szükségesnek mutatkozó tárgyalási anyagot és felkérte a főváros országgyülési képviselőit, hogy pártkülönbség nélkül menjenek fel vezetése alatt a pénzügyminiszterhez, ahol is adják elő, hogy a főváros hatóságának és közönségének eminens érdeke az épitkezés megindítása! A fővárosi képviselők grémiuma a pénzügyminiszter előtt rá fog mutatni arra, hogy az adómentesség beszüntetésével a kormány sokkal többet veszit a réven, mint nyer a vámon: hiszen az épitkezésnél a forgalmi adók, kereseti adók, fogyasztási adók stb. azonnal és egyszerre nagy összegben esedékessé válnak, szemben azzal az évtizedekre felosztott adóhiánnyal, amelyet az épülő házak kieső adója majd a kincstár számára jelent.

A szóbanforgó statisztikai adatokat részletesen és bőven ismertette előző számaiban az Uj Budapest. Több izben rámutattunk arra, hogy egyoldalu és retrográd háztulajdonos-érdek az épitkezések mindenáron való megakadályozása. Utaltunk arra is, hogy Európa nagyvárosai a háboru óta mind valamennyien a külterjes fejlődés felé gravitálnak; a sport századában az emberek zsufolt bérkaszárnyák helyett derüs és levegős perifériális lakásokban akarják egészségüket megóvni.

Az is kétségtelen, hogy egész Európában, dacára a gazdasági válságnak, az épitkezési ipar fellendülése legközvetlenebb és leggyorsabb utjelző, amely bizonyos kiutat igér szörnyü nyomoruságunkból. Berlinben a legelőkelőbb német épitkezési folyóirat jelentése szerint az utolsó három hónapban az épitkezési iparágakban a munkanélküliek száma több, mint a felére csökkent. Ugyanez a helyzet Bécsben is, melynek kormánya diadalmasan hirdeti az épitkezési szakmában a munkanélküliek számának állandó apadását. Ezzel szemben Budapesten, az áprilisi verőfényben, alig egy-két, a mult esztendőről elmaradt épitkezés kerül most befejezésre a külterületeken, a városrendezési ügyosztályban esemény egy nagyobb ház épitésére kérvény beadása, tétlenül és elkeseredetten lézeng a ház-épitkezésben érdekelt huszonhárom foglalkozási ág sokezer főnyi munkássereg.

Imrédy pénzügyminiszter, aki bizonyos méltányosságot igért a házadó-mentesség meghosszabbitását illetően csütörtöki pénzügyi bizottsági beszédében, nem lehet konok ebben a kérdésben, mert ez nem elvont elméletek, hanem a gyakorlati lehetőségek problémája. A főváros főpolgármestere és országgyülési képviselői tüntetésszerüen jelennek meg előtte: be fogja látni a miniszter, be kell látnia, hogy téved, amikor oktalan makacsságával, amely állampénzügyi szempontból sem indokolt, mesterséges gátakat emel a természetes fejlődés elé. Az élet zajló és zugó áradata odakünn, idebent a háztulajdonosok részéről egyoldaluan informált pénzügyminiszter, aki minden lehet, csak osztályérdekek képviselője nem, olyan osztályérdekeké, amelyek a maguk toldozott-foldozott kartelljébe kivánják az idők végtelenségéig beszoritani Budapest napfényre és levegőre vágyó népét.

Petrovácz Gyula: Megelégedéssel fogom tudomásul venni Borvendég Ferenc főpolgármesteri kinevezését!

Miért nem terjedhet ki a részletekre a kormány szanálási tervezete? — Eltérő nézetek, van-e szükség uj költségvetés készitésére, vagy lehet-e az 1934-es budget alapján kormányozni — Megvan minden remény a 17-es bizottság békés atmoszférában való működésére

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Hivatalosan cáfolják ugyan, hogy a kormány döntött volna a főpolgármesteri állás betöltését illetően, mégis *befejezett ténynek* lehet tekinteni, hogy a fővárosi pénzügyi helyzet szanálására vonatkozó programot, mint uj főpolgármester, *Borvendég* Ferenc fogja végrehajtani. A hivatalos részről kiadott cáfolat sem veszi tagadásba *Borvendég* Ferenc főpolgármester-jelöltségének komolyságát, csupán azt hangsulyozza, hogy *egyelőre nem lehet még végleges döntésről beszélni.* A döntés most már nem késhet sokáig, hiszen a felsőház is letárgyalta már a fővárosi reformjavaslatot. *Beavatott politikai körök megitélése szerint* már *május első napjaiban* életbelép az uj fővárosi törvény, ami egyben azt is jelenti, hogy a kormány *azonnal nyilvánosságra hozza a főváros pénzügyi helyzetének szanálására vonatkozó tervezetét és kinevezi az uj főpolgármestert.* Ezekután felmerül a kérdés, hogy a várható uj szituációban *milyen álláspontra helyezkedik a Keresztény Községi Párt*, amely a főváros lakosságának legnagyobb rétegét képviseli.

Petrovácz Gyula,

akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a Keresztény Községi Párt álláspontját a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— A legrosszabb törvény is *jónak bizonyulhat a gyakorlatban*, ha azt jóhiszemü, nem rosszindulatu, elsősorban pedig szakértelemmel rendelkező ember hajtja végre. Ebből a szempontból

bizonyos megnyugvást jelent az a körülmény, hogy azok a hirek, amelyek szerint a kormány Borvendég alpolgármestert szándékozik főpolgármesterré kinevezni, nem látszanak alaptalanoknak.

Bármennyire cáfolják is hivatalos részről, hogy már a döntés megtörtént volna, az én információim ugy szólnak, hogy *végleges megállapodás jött létre és ez ugy szól, hogy a kormány a főváros szanálását tartalmazó program végrehajtásával Borvendég Ferencet fogja megbizni.* A cáfolásnak nyilvánvalóan egyedül az lehet az oka, hogy a kormány nem dönthet a főpolgármesteri szék betöltéséről addig, amig a fővárosi reformtörvény életbe nem lép és a belügyminiszter a szanálási tervezetet *nyilvánosságra nem hozta.* Ami ezt a megoldást illeti, én a magam részéről *helyesléssel és megelégedéssel veszem tudomásul.*

— Nem szeretek személyes természetü kérdésekkel foglalkozni, éppen ezért *kizárólag elvi szempontból* nézem a főváros szanálásának az ügyét. Ugy tudom, hogy

a kormány szanálási programja nem fog konkrét rendelkezéseket tartalmazni, hanem csak általános felhatalmazást fog adni az uj főpolgármesternek.

Nem is lehet ez másképp, mert hiszen a szanálás *nem valami népszerü müveletét* nem lehet felülről diktált tempóban és módon végigvezetni, Ahhoz pedig, hogy valaki a maga elgondolása szerint döntsön minden egyes esetben és minden egyes részletkérdésnél a szanálás módja felől,

rendkivül alapos, széleskörü tudásra, évtizedeken át szerzett komoly tapasztalatokra, erélyre, szakképzettségre és tehetségre van szüksége.

Ha nem ilyen ember kezébe kerül az a korlátlan hatalom, amit a kormány az uj főpolgármesternek ad, akkor az *operáció nem használni, hanem ártani fog.* Esetleg az is megtörténhetik, hogy az operáció sikerül és a beteg, *a főváros belehal.* Ha ezt az elvi szempontot nézem, akkor

Borvendég Ferenc kétségkivül alkalmas ember, akire ilyen bonyolult és nagy felelősséggel járó operációnak a végrehajtását bizni lehet.

Mivel a szanálás müveleténél meglehetősen nagy szerepe lesz *a 17-es ellenőrző bizottságnak*, megvan a remény arra, hogy *a főváros és a kormányzat között barátságos atmoszféra teremtődik, amely biztositja a harmonikus együttmüködést.* Ha egészen uj ember kerülne a főpolgármesteri székbe, annak *évekre volna szüksége ahhoz*, hogy megismerje a városházi adminisztráció hatalmas gépezetét és az üzemek gazdálkodásának minden részletkérdését.

— Tehát már csak abból a szempontból is

megelégedéssel lehet tudomásul venni Borvendég Ferenc főpolgármesteri megbizatását,

hogy neki *egyetlen napot sem kell tanulmányozással eltöltenie*, ami végeredményben azt jelenti, hogy az a kellemetlen *átmeneti időszak*, amit a szanálás igénybe vesz, lényegesen megrövidül. *Borvendég* főpolgármesteri kinevezése egyébként abból a szempontból is alkalmas *békésebb atmoszférának a megteremtésére*, hogy a főváros pártjai a kormánynak ebben a döntésében nem fognak ujabb provokálást látni, hanem az autonómiának bizonyos mértékben való tiszteletbentartását.

Egy brutális kinevezés ugyanis annyira felizgatná ismét a hangulatot, hogy a szanálási müvelet végrehajtásához szükséges barátságos együttmüködés az uj főpolgármester és a 17-es bizottság között valósággal lehetetlenné válnék.

— Ami a kormány *szanálási programját illeti*, ez — mint emlitettem —

nem fog részletekre kiterjedni.

Nem lesznek benne konkrétumok, *csak irányelvek.* A kormány azt a latin közmondást fogja követni, amely ugy szól, hogy *mitte sapientem et nihil ei dixeris;* küldj ki egy bölcs embert és ne mondj neki semmit.

Arra a kérdésre, hogy a fővárosi reformtörvény életbeléptetése, *a szanálási terv publikálása és az uj főpolgármester kinevezése mennyiben befolyásolja a főváros költségvetését*, illetve ezévi háztartásának a menetét, *Petrovácz* Gyula a következőkben fejtette ki a maga véleményét:

— Az én véleményem az, hogy költségvetésnélküli állapotban nem lehetünk, a közgyülésnek feltétlenül uj költségvetést kell megszavaznia. Ugy tudom, hogy *a polgármester ur nem osztja ezt a felfogásomat*, hanem arra az álláspontra helyezkedik, hogy

a jelenlegi költségvetés mellett is tovább lehet vinni a főváros háztartását, mert a belügyminiszter csak abban a vonatkozásban tett korlátozásokat, hogy havonként mindig csak egytizenketted részét lehet elkölteni az előirányzott kiadásoknak, egyéb polgármesteri rendelkezéseket ellenben jóváhagyott.

Szőke Gyula azt hangoztatja, hogy *a belügyminiszternek nem állott módjában önmagának halasztást adni, hanem kötelessége lett volna március 31-ig végérvényesen dönteni.* Ha nem döntött, akkor a költségvetés hatályba lép. Akárhogyan áll is ez a kérdés, annyi bizonyos, hogy

az uj törvény nem vette el a főváros közgyülésének költségvetéskészitési jogát és kötelességét.

Ha nincs *jóváhagyott költségvetés, akkor ujat kell csinálni, — akár életbelép az uj törvény, akár nem.*

Ezekben jelölte meg *Petrovácz* Gyula a Keresztény Községi Párt álláspontját, *a várható uj szituáció megitélését illetően.*

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Hajnal Imre
okl. mérnök,
kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38—6—93

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

A polgármester a nemzeti sportok jelentőségéről

A BSE jubiláris közgyülésén a kardvivást ajánlotta a fővárosi tisztviselők figyelmébe

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fővárosi tisztviselők sportegyesülete, a *Budapest Sport Egyesület*, szombaton délután tartotta az uj városháza közgyülési termében jubiláris közgyülését. *Lamotte* Károly dr. tanácsnok, az egyesület elnöke, megnyitó szavai után *Sipőcz* polgármester tartotta az ünnepi beszédet.

Sipőcz Jenő dr.

fennköltt szellemü, nemes gondolatokban és érzésekben gazdag beszédét az alábbiakban teljes terjedelmében közöljük:

— A Budapest Sport Egyesület két évtizedes jubileuma alkalmából *szivem egész melegével üdvözlöm* és sok sikert kivánok további müködéséhez. A Budapest Sport Egyesület jelentőségét a magyar sportéletben nézetem szerint nem az adja meg, hogy erre *a két decenniumra, mint multra* visszatekinthet, mert hiszen *vannak egyesületek a magyar sportéletben, amelyek nagyobb multra tekinthetnek vissza.* Felfogásom szerint ennek a sportegyesületnek a jelentősége abban rejlik, hogy *egyike az elsőknek, amelyek a közös hivatást üzőket egy sportegyesületben egyesitik.* Mert addig, ameddig a sportegyesület megalakult, *csak társadalmi egyesületekben* tömörültek az egyes sportolók és nem volt meg közöttük az a szoros kapocs, amelyet a hivatali élet létesit.

— Ennek a szoros kapcsolatnak a létesitése nézetem szerint fejlesztőleg hat ugy a sportra, mint *magára a hivatali és társadalmi életre is.* A sportra azért, mert a közös hivatást üzők, közös lelkületüek, közös érzületüek és ez bizonyára a sportra is fejlesztőleg hat, viszont másrészről *a társadalmi együttérzést és a kartársias kapcsolatot növeli* az, ha eggyel több terület van, ahol a közös hivatást üzők összejöhetnek és a maguk erőit összemérhetik.

— Régen tul vagyunk azon a ponton, amikor a sport *egyéni kedvtelés tárgya lehetett.* Ma ott tartunk ebben a csonka országban, hogy *mi a sportot a legfontosabb nemzeti jelentőségü és nemzetvédelmi hivatásnak tartjuk.* Lehetetlenség az, hogy egy nemzet, egy állam a maga hivatását teljesitse, lehetetlenség az, hogy mi a mi nagy álmainkat elérjük, ha nem képzünk ki *olyan ifjuságot, olyan nemzedéket,* amely testben és lélekben *erős,* amely *fegyelmezett,* amely *elhatározott* és amely *adott esetben a nagy nemzeti célokat a maga testi és szellemi erejével is meg tudja valósitani.*

— Nagyon fontosnak tartom a sportot abból a szempontból, hogy *állandó figyelmeztetés számunkra.* A sport gyakorlása alkalmával ugyanis *megmérjük erőinket,* vajjon nem haladhatja-e meg valamilyen sportkivánalom azokat az erőket, amelyek rendelkezésre állnak, azonkivül bizonyos *mérsékletre is int, de amellett fegyelmezettségre tanit:* ezek mind olyan értékek, amelyek a hivatali életben is nagyfontosságuak, de amelyek — mint emlitettem — elsőrendü fontosságuak a *nemzeti élet szempontjából is.*

— A sport *nemes küzdelemre* tanit bennünket és nekünk fel kell készülnünk egy nemes küzdelemre minden téren, minden nemzettel szemben, mert *nekünk mindenütt elsőknek kell lennünk.* Elsőknek kell lennünk kulturális téren, elsőknek kell lennünk testi erő tekintetében és *elsőknek kell lennünk a becsület dolgában is.*

— Én nem vagyok hivatva arra, hogy a sportegyesületnek a jövő politikáját megvázoljam és kitüzzem. Nekem csak egy kérésem van a mélyen tisztelt vezetőséghez s a tisztelt tagokhoz, ez pedig a következő: Éppen abból a körülményből, hogy én a sportot elsőrendü nemzeti fontosságunak tartom, arra kérem Önöket, hogy a különböző sportágak közül a lehető legnagyobb figyelmet forditsák azoknak a sportágaknak a müvelésére, amelyeket *mi magyar nemzeti szempontból hozzánk legközelebb állóknak tartunk* és amelyekben *a magyar vérmérséklet, a magyar erő* legjobban megnyilatkozik. Egészen nyiltan megmondom itten, hogy én a legnagyobb fontosságot a *kardvivás minél alaposabb müvelésének tulajdonitom.* Méltóztassék elhinni azt, hogy amint más téren, ipari és egyéb téren, *egy nemzet a legnagyobb sikert akkor érheti el,* ha a maga erejéhez és felfogásához legközelebb álló iparágat müveli és abban excellál: éppen ugy a sport terén is nemzeti szempontból, de nemzetközi viszonylatban is akkor érjük el a legnagyobb eredményt, *ha bevált, régi, a mi nemzeti vérmérsékletünkhöz legjobban alkalmazkodó sportot müveljük.* Azt hiszem, hogy nemzetközi viszonylatban nem akkor érünk el eredményt, ha minden sportágban mérsékelt eredményt tudunk felmutatni, hanem akkor, ha kiválasztunk *egy-egy nemzeti sportágat* és abban az összes többi nemzeteket legyőzzük, az összes többi nemzeteket felülmuló rekordot tudunk felmutatni.

— Azt kérem tehát, hogy ápoljuk a mi nemzeti sportjainkat, ápoljuk különösen a kardvivást és más olyan sportokat, amelyekben már a nemzet nagy eredményeket tudott elérni. Ápoljuk egymásközött *a kartársi viszonyt, ápoljuk azt, amit én uri modornak, fair play-nek* tartok minden tekintetben, és ha ezt fogja ápolni a sportegyesület, akkor azt hiszem, hogy *nemcsak szép jövő vár rá, hanem a magyar sportéletben egy nagy ürt fog betölteni:* a magyar sportéletben be fogja tölteni azt a hivatást, amelyet mi, *a székesfőváros és a nemzet vár ettől a sportegyesülettől.*

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

VÁROSHÁZI NOTESZ

TAVASZI ZEPHYR LENGEDEZ a városházi udvar gyönyörü orgona-bokrai között, a Károly-körüti fronton teljes lombozattal zöldel a vadgesztenye, frissen mázolják a városházi étkező terraszának zöld rácsát — igen, visszavonhatatlanul itt a tavasz, egyelőre még csak a napsütötte udvarokon, de maholnap diadalmasan bevonul kikelet őfensége a poros hivatali bürókba is, hogy ott kacarásszon az ócska boltivek alatt...

A várospolitikában — ellentétben a naptári hónappal — még tél van, februári fagyos, hideg szelek fujnak, zuzmara fehérlik, köd üli meg a tájat és a lelkeket egyaránt. Hogy mikor fog kivirulni a béke olajága a csonttá fagyott földből, azt bizony senkisem tudhatja. Kesernyés bőjti hangulat az egész vonalon, a törvényhatósági tanács csütörtöki ülése (beavatottak szerint: az utolsóelőtti) halottas házhoz volt hasonló, amelyen a temetési menet meghivott vendégei kegyelettel emlékeznek meg a korán megboldogult hervadhatatlan és immár a halhatatlansághoz tartozó érdemeiről...

*

A MULT HÉT SZOMBATJÁN volt a fővárosi tisztviselők érdemes és kitünő sportegyesületének, a BSE-nek jubiláris közgyülése. Kerek husz esztendő telt el azóta, hogy Kovácsházy Vilmos ifju és bohó tanácsi fogalmazó ur vezetése mellett egy lelkes kis gárda a Népliget zöld pázsitján mint szabadcsapat hódolt az akkor még gyermekcipőben járó futballsportnak. 1913 december 2-án megtartott alakuló közgyülés után már legális keretek között kezdte meg müködését a BSE: Bárczy István, az akkori polgármester, Déri alpolgármester és Stankovics tanácsjegyző voltak az első elnökség tagjai.

Azok a nevek, amelyek a lefolyt husz esztendő alatt a BSE elnökségét diszitették, nemcsak az egyesület hőskorának diszei, de értékei Budapest utolsó küzdelmes husz esztendejének. Az egyesület tiszteletbeli elnöksége a főváros mai vezetősége, mostani elnöke az egyesületnek Lamotte Károly tanácsnok, akinek lelkes vezetése mellett — ahogy a közgyülés elé terjesztett vezetőségi jelentés mondja — mégis él és bár szerényebben, de mégis hasznos és értékes nemzeti sportmunkát végez a tisztviselők egyesülete.

*

SIPŐCZ POLGÁRMESTER ÜNNEPI beszéde az egyesület jubiláris közgyülésén — amelyet lapunk más helyén közlünk — müködéséhez méltóan értékeli az egyesületet. Ezeken a hasábokon a jubiláris BSE történetének a humort képviselő lapjairól emlékezünk meg.

Az a bizonyos futballcsapat, amely husz esztendővel ezelőtt a Népligetben rugdalta a labdát, tulajdonképpen fittyet hányt a köztisztviselőket kétszeresen kötelező törvényeknek és jogszabályoknak. Gyakran előfordult ugyanis, hogy megjelent a mezőőr, aki nem vette tekintetbe Kovácsházy fogalmazó tiltakozását, (aki valamikor még mint városgazdasági tanácsnok, hivatali feljebbvalója is lehet) és ugy elkobozta a labdát, mint annak a rendje. Az első egyesületközi futballmérkőzést Pomázon játszotta 1914-ben a BSE, amelyről ilyképpen emlékezik meg a jubiláris közgyülési jelentés:

— A mérkőzést követő banketten rendezett stafétaverseny során azonban olyan jó hangulat kerekedett, hogy a Budapestre való hazautazás körülményeiről a résztvevők mások előtt nem szivesen nyilatkoztak, azért jobb is, ha ezen első mérkőzésüknek részletes leirása a feledés homályába merül...

*

MÉG UGYANCSAK 1914-BEN TARTOTTA a millenáris versenypályán az ujonnan megalakult BSE első kövér-sovány mérkőzését, amely 2:1 arányban a kövér csapat győzelmével végződött. A kövérek csapatának vezető tagja az egykoru fénykép szerint Szendy Károly tanácsnok volt, továbbá Reminiczky Lajos, Morvay tanácsnok szimpatikus titkára, mig a soványak futballcsapatában Kovácsházy Vilmos, Rózsavölgyi István, Huszka Viktor, Hessky Ferenc (már akkor is szakállasan) és Markovics Aladár dr. jeleskedtek. A kövérek a szó szoros értelmében tulsulyban levén a soványak felett, 2:1 arányban megnyerték a mérkőzést...

*

LIBER ENDRE ALPOLGÁRMESTER EGYHETES kellemesen eltöltött üdülése után kedden este érkezett vissza a fővárosba és átvette hivatala vezetését. Itt emlitjük meg, hogy a Görgényi-Liber esküvő április 28-án délután félhét órakor és nem mint tévesen közöltük félhat órakor lesz a belvárosi főplébánia-templomban.

*

SZOMORU LEVELET VITT NÉHÁNY HÉTTEL ezelőtt a fővárosi segitőalaphoz a posta.

Szólt pedig ez a levél a következőképpen:

— Igen tisztelt Uraim! Nem mindennapi kérelem az, amivel Önök elé járulok. Más kiutam azonban nincsen, mint ennek a levélnek a megirása és az urak könyörületes szivére való appellálás.

— Néhány esztendővel ezelőtt, amikor még jobban ment nekem, sohasem gondoltam, hogy egy ajándékot kellhet valamikor visszakérnem. Mégpedig egy olyan ajándékot, amit nem embereknek, hanem a jó Istennek ajánlottam fel. Amikor ugyanis a fővárosi tisztviselők balatonkenesei üdülőtelepét berendezte, én, egy özvegyasszony, hasonlóképpen a bibliai szegény öreg özvegyhez, a magam kis ajándékát, az én garasocskámat jó célokra akartam forditani. Akkor volt szó arról, hogy a balatonkenesei telep vendégeinek lelki gondozását is szem előtt kell tartani és az uj szálló egyik helyiségét mint kápolnát rendezték be. Betegek, üdülők, akik Balatonkenesén meggyógyultak, különféle kézimunkákat adományoztak a kápolna oltára számára. Királynőnek éreztem magamat, amikor módom nyilott, hogy én gondoskodhattam a kápolna kegytárgyairól. Kelyhet, aranytá-

Szőke Gyula hatalmas filippikája a felsőházban a fővárosi törvényjavaslat ellen

A törvény-infláció bizonytalanságot teremt a kormányzásban és a közigazgatásban — A tanácsrendszer megszüntetése és az egyéni felelősség kiterjesztésének sulyos problémája a törvényjavaslatban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A felsőház fővárosi vitájának kiemelkedő mozzanata volt az a beszéd, amellyel *Szőke* Gyula dr. kelt a mult hét csütörtökjén a méltóságos főrendek gyülekezetében az autonómia védelmére. *Szőke* Gyula nem tartozik azok közé, akik állandóan *verik maguk mellett a reklámdobot*, a csendesebb és éppen ezért értékesebb egyéniségek közé lehet őt sorolni, akit *nagyszerü jogi képzettsége, pompás gyakorlati tudása, nemes uri magyarsága* egyképpen arra predesztinálnak, hogy *vezető szerepet játszon ugy az országos, mint a várospolitikában.* Logikus tartalom, cáfolhatatlan okfejtés, uri mérséklet voltak *Szőke* Gyula legutóbbi felsőházi beszédének fő jellemző vonásai.

Szőke Gyula dr.

beszédét a fővárosi törvényjavaslat felsőházi vitájában az alábbiakban részletesen ismertetjük közönségünkkel:

Általános figyelemmel fogadott beszédét azzal kezdte *Szőke* Gyula, hogy az *országgyülés felsőházában nincs kifejlődve az a pártpolitikai rendszer*, amely a képviselőháznak megfelelően a felsőházat ugy tagolná, hogy a szabad véleménynyilvánitás pártokokból lehetetlen legyen. Amikor tehát egyesek és igy *Szőke* is a törvényjavaslatnak akár általánosságban, akár egyes részleteiben való el nem fogadással más véleményt nyilvánitanak, mint a kormány és a belügyminiszter, ez sem személyes, sem *pártpolitikai, sem pedig hatalmi kérdésként* nem kezelendő, hanem ez egyszerüen

olyan törvényalkotási kötelességnek a gyakorlása, amely elől az a törvényhozó, aki vállalkozott becsületből a törvényhozás bármelyik házában megjelenni, lelkiismerettel ki nem térhet.

— Nekem az az álláspontom —

nyérkát és még néhány tárgyat, amelyek a szentmisénél szükségesek, adományoztam akkor a kenesei telep kápolnájának, mintegy ötszáz pengő értékben.

— Álmatlan éjszakák után határoztam el magamat arra, hogy ezt a levelet megirom. Annakidején azt gondoltam, hogy a jó Isten meg fog segiteni, a jó Isten meg fogja fizetni, amit én az ő oltárára áldoztam. Most itt állok Önök előtt, leányom elvesztette az állását, egy fillér nélkül állok. Egy kis üzlet megvásárlására lenne módom, ha azt az ötszáz pengőt, amibe ez az üzlet kerülne, elő tudnám teremteni valahonnan. Éppen az az ötszáz pengő kellene, amit annakidején az oltárra költöttem. Talán, uraim, volna valamilyen lehetősége annak, hogy ezt a pénzt visszakaphassam? Kiváló tisztelettel: Özvegy Zier Albertné.

*

TANACSKOZTAK, TANACSKOZTAK a segitőalap vezetői, mit csináljanak a szegény öregasszonnyal. Jár-e neki pénz, vagy természetben szolgáltassák vissza az ajándékot, esetleg — ne is válaszoljanak a levélre. — A gordiuszi csomót a másnap reggeli lapok oldották meg, amelyek közölték, hogy Zier főmérnök özvegye és leánya Lehel-utca 1. szám alatti egyszobás lakásukban világitógázzal öngyilkosságot követtek el. Zier főmérnök özvegye, a kenesei adakozó, a segitőalaphoz cimzett levél irója, más kiutat talált, minthogy bevárja az alap vezetőségének elhatározását...

folytatta a felszólaló, — hogy a belügyminiszter *nagy hálára kötelezett volna* bennünket, ha ahelyett, hogy, mint a törvényjavaslat indokolásában mondja, *várt volna türelemmel*, mert nem akart beleavatkozni az ügyekbe, igenis

erélyesen beavatkozott volna és követelte volna, hogy a három évvel ezelőtt megalkotott törvény az egész vonalon végrehajtassék.

Ezáltal mód adatott volna arra, hogy a *törvényhozás akarata a közigazgatásban érvényesülhessen.* Ezt meg kellett volna és ezután is meg kellene csinálni!

Ha a belügyminiszter a várakozás elmellőzésével azt a felelősséget, amelyet a törvény előirt, alkalmazta volna és kötelezte volna azokat, akik hivatottak, hogy a törvényben előirt szabályrendeleteket előteremtsék, akkor nem kellene nekünk most az egyéni felelősség akkora kiterjesztéséről beszélnünk, amelylyel a felsőház előtt fekvő törvényjavaslat a főpolgármestert, illetőleg a polgármestert felruházza.

Szőke Gyula ezután rámutatott arra, hogy a fővárosi közigazgatás a *kollégiális intézmény* alapján állott a tanácsrendszer folytán, amelyet az 1872-es fővárosi törvény *már a régi városi szervezetből* vett át és amely *a város kormányzását, mióta városok vannak, mindig helyes irányban tudta vezetni.*

Ezt a tanácsi rendszert igy eltörölni, ha helyébe a kormány mást ültetni nem tud, nem lehet helyesnek tartani.

— Nem abban a korban élünk — emelte fel figyelmeztető szavát *Szőke* Gyula, — amikor *szabad sötétbe ugrani*, már pedig, ha valamikor, ugy ma, a legnehezebb időkben *egy intézményt nem lehet eltörölni, amely azon rövid idő alatt, amig müködni tudott, megfelelően dolgozott.* Érdektelenül beszélek, hiszen *nem voltam tagja a törvényhatósági tanácsnak.* Azt hiszem tehát, hogy

olyan rövid idő alatt eltemetni egy intézményt, anélkül, hogy láttuk volna, hogy életképes-e az, nem szabad,

főleg akkor, amikor ezekben a nehéz időkben nem ültetünk helyébe mást, ha csak helyébe-tettnek nem tekintjük a polgármesteri hatalmat, amely már eddig is olyan nagy volt, hogy alig volt képes egy ember annak a feladatnak megfelelni.

Szőke Gyula ezután rámutatott arra, hogy

a törvényhatósági bizottságnak aprólékos ügyekben megint olyan nagy hatásköre lesz, hogy ezen aprólékos ügyek miatt a folytonos ülésezések folytán ott majd nem lehet komoly tanácskozást folytatni.

A legnagyobb baj azonban az, hogy *nem lesz egy átfogó erős gazdálkodási és közigazgatási irányzat*, mert hiszen az egyeduralmi polgármesternek a müködése, még ha őt választja is a törvényhatóság, *nem lehet annyira népből-jött és nem lehet annyira ellenőrizni az érvényesülő befolyást*, mint a régi tanácsrendszer, vagy éppen az uj tanácsrendszer mellett.

Szőke Gyula ezután kifejtette a főváros folyó évi költségvetésére vonatkozó azon álláspontját, amelyről az *Uj Budapest* legutóbbi számában részletesen nyilatkozott. Rámutatott *Szőke* Gyula ezzel kapcsolatban arra, hogy

ma voltaképpen nincs alap, amelyen a főváros tényleg eljárjon, mert a polgármesternek a mult évi költségvetés szerint már nem, a folyó évi költségvetés szerint pedig még nem szabad intézkednie.

— Kérdezem ilyen körülmények között — folytatta emelt hangon *Szőke* Gyula *mire jó ez a törvényjavaslat?* Erre a kérdésre nagyon sokan azt válaszolják, hogy a *főváros helyzetének szanálása miatt* van szükség erre a törvényjavaslatra. Azt hiszem azonban, hogyha megnézzük a most érvényben levő fővárosi törvényt, arra a megállapitásra kell jutnunk, hogy

egyrészt erre a szanálásra a kormánynak már most is megvan a joga a meglevő törvény alapján, másrészt — megvallom egészen nyiltan — nem látom olyan nagyon szükségesnek ezt az ugynevezett szanálást.

— Ezen indokok alapján — mondotta végezetül *Szőke* Gyula — *nem tartom helyesnek*, hogy az a törvény, amelynek talán szintén vannak hibái, de hibáinak megállapitására senkisem vállalkozhat, mig nem látja, hogy az hogyan hatályosul, *már most módosittassék.* Nem tartom helyesnek annál kevésbé, mert

nem szeretem a törvény-inflációt.

Ez a rengeteg törvényalkotás és rendeletalkotás és az egyik törvénynek a másik után való meghozása, mielőtt az előzőnek érvényesülését láttuk volna, rám azt a benyomást teszi, mintha a *kormányzásban és a közigazgatásban bizonyos bizonytalanság volna és ez a bizonytalanság nem birna elülni, megnyugodni*, mert a rohanó élettel együtt kivánnak kormányozni és rohanni a közigazgatás vezetői is, ahelyett, hogy ők

megállnának s ezzel együtt megállást parancsolnának annak a nagy nyugtalankodásnak, amely nemcsak a fővárosban, de az egész országban észlelhető.

Én azt hiszem, hogy ha *a kormány ugyanazzal a szeretettel jön a fővárossal szemben*, amilyen szeretetet mi mindig vártunk és reméltünk

a keresztény kormányzat részéről,

abban az esetben ez *a törvényjavaslat felesleges és éppen azért, mert feleslegesnek tartom, a törvényjavaslatot általánosságban sem fogadom el.*

Mint az *országgyülési napló megjegyzi:* helyeslés, éljenzés és taps a középen és a jobboldalon fogadta *Szőke* Gyula *valóban hatalmas és magasivelésü felsőházi beszédét.*

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett „Kromofag“ Tüzoltó bomba
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

Egyelőre nem államositják a budapesti árvaszéket

Megmarad a közigazgatási bizottság gyámügyi küldöttségének hatásköre is — A közigazgatási törvény novellájának életbeléptetése kapcsán a felállitandó közigazgatási alsóbirósághoz lehet fellebbezni az árvaszék határozatai ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Keresztes-Fischer belügyminiszter a képviselőház pénzügyi bizottságának keddi ülésén a belügyi tárca költségvetésének tárgyalása kapcsán bejelentette, hogy *a gyámügyi törvényjavaslat, nemkülönben a másodfoku közigazgatási biráskodásra vonatkozó javaslat elő van készitve.* A miniszter kifejtette azon álláspontját, hogy a gyámügyi szolgálatot *államositani kell*, és az uj törvénynek magában kell foglalnia az egész gyermekvédelmi szervezetünkre vonatkozó törvényes jogszabályokat is.

A miniszter fenti kijelentései *élénk feltünést* keltettek a városházán, ahol felmerült az a kérdés, hogy *az árvaszékek tervbevett államositása magában foglalja-e a fővárosi árvaszék államositását is.* Ezzel kapcsolatban felmerült az a kérdés is, hogy az uj fővárosi törvény életbeléptetése után *hogyan fog alakulni az árvaszék ügyvitele*, kapcsolatban a közigazgatási törvény novellája szerint a gyámügyi küldöttségnek, mint másodfoku fellebbviteli hatóságnak megszüntetésével. Ezekről a nagyfontosságu és a jogászvilágot különösen érdeklő problémákról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az árvaszék államositását illetően *hónapok óta folynak az előkészitő tárgyalások* a belügyminisztérium szociálpolitikai ügyosztályában, ahol *Kádár* Levente miniszteri tanácsos, a szociálpolitikai ügyosztály törvényelőkészitő osztályának vezetője beható tárgyalásokat folytat ebben a tárgyban *Csorna* Kálmán dr. budapesti árvaszéki elnökkel, aki ugy is, mint a gyámügyi igazgatás egyetemi tanára, *különlegesen szakértő* ezekben a kérdésekben. E tanácskozások eddigi eredménye az, hogy *a fővárosi árvaszék államositására nem kerül sor.* A fővárosi árvaszéket, különös tekintettel annak kitünő müködésére és mindenki által elismert eredményeire, a törvényjavaslat *kifejezetten ki fogja* venni az államositás alól.

— Ami most már az uj törvény életbelépése kapcsán előálló helyzetet illeti, közölhetjük, hogy *egyelőre nem lesz változás a közigazgatási bizottság gyámügyi küldöttségének müködésében sem.* Vagyis az árvaszék határozatai ellen a jövőben is *fellebbezni lehet a közigazgatási bizottsághoz* és annak határozatát felül lehet folyamodni *a belügyminiszterhez.* Igaz ugyan, hogy az 1929: XXX. t.-c. novellája az elmult esztendőben megszüntette a közigazgatási bizottság fellebbviteli hatáskörét árvaszéki ügyekben és felállitotta *a középfoku közigazgatási birságokat*, azonban ez a törvény még nem lépett életbe, mert *végrehajtási utasitása még mindig nem jelent meg.* Amikor ez a törvény életbe fog lépni és ezzel kapcsolatban megtörténik az alsó- és középfoku közigazgatási birságok felállitása, *automatikusan megszünik a közigazgatási bizottság gyámügyi küldöttségének fellebbezési hatásköre is.*

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Összeirják és eltávolitják a fővárosból a vidéki illetőségü községélyre szorulókat

Elkészült a kerületi szegénygondozás ügymenetének racionalizálása, amely lehetetlenné teszi a józsefvárosi előljáróságon történt visszaélések megismétlődését

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A szegénypénzekkel a józsefvárosi előljáróságon történt visszaélések arra inditották a polgármestert, hogy *a legsürgősebben gondoskodjon a kerületi szegénygondozás ügymenetének ujabb szabályozásáról*, olymódon, hogy semmiféle anomália ne fordulhasson elő. Valóban *dicséretreméltó gyorsasággal* készitette el a szociálpolitikai ügyosztály az errevonatkozó tervezetet, amelyet hétfőn délelőtt *a kerületi előljárók értekezlete*, kedden pedig *a közjótékonysági és szociálpolitikai bizottság* tárgyalt le. Ugy a kerületi előljárók, mint a szociálpolitikai ügyosztály elfogadták az ügyosztályi tervezetet *a szegénygondozás reformjáról*, amely a jövő hét csütörtökjén már a *törvényhatósági tanács elé fog kerülni.*

Előterjesztésében megállapitja a polgármester, hogy a sulyos gazdasági viszonyok és az utóbbi években egyre fokozódó munkanélküliség a népjóléti igazgatás terén *olyan szervezeti és ügymeneti eltolódásokat tettek szükségessé*, amelyek a népjóléti igazgatás külső képét teljesen megváltoztatták. A polgármester biztositani akarja a szegénysegélyezés reformjával, hogy mindazok az intézkedései, ügyviteli rendeletei és intézményei, amelyeknek helyességét és szükségességét az utóbbi évek gyakorlati tapasztalatai igazolták, *az inségenyhités minél eredményesebb és egyöntetübb keresztülvitele érdekében az összes kerületi előljáróságokon a köz-segélyezés gyakorlatban feltétlenül és kötelezően érvényesüljenek.*

Kötelességévé teszi a polgármester a kerületi előljáróságoknak, hogy *a nyár folyamán összes nyilvántartott szegényeik gondozási iratait vizsgálják át* és azokkal a szegényekkel, akikről nem állapitható meg minden kétséget kizáróan, hogy budapesti lakosok és akik husz pengő értéket meghaladó segélyben részesültek, illetőleg akik állandó támogatásra szorultak, *vegyenek fel jegyzőkönyvet a lakóhely megállapitásához szükséges adatairól és azt a lakóhely megállapitása céljából terjesszék be a polgármesteri közjogi ügyosztályhoz.*

Általában nagy sulyt helyez a polgármester *a vidéki inségesek segélyezésének megszüntetésére*, miértis kötelességé teszi az előljáróságoknak, hogy a *vidéki inségeseket a fővárosból távolitsák el.* Az előljáróságok a vidéki szegények utisegélyeire *nagyobb összeget* fognak kapni. Minthogy pedig az utiköltség nem adható az inségesek kezébe, a hazautazásra az előljáróknak a *Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségének pályaudvari misszióját* kell igénybevenniök, amelynek közege a vasuti jegyet megváltja, a hazautaztatandót a vonathoz kiséri és a jegyet átadja a vonatot kisérő személyzetnek. Hazautazás előtt közlik hivatalosan a vidéki szegénnyel, hogy *esetleges visszatérése esetén a főváros területén még átmeneti segélyben sem részesülhet.* A hazautaztatott inségesekről vezetett jegyzéket az előljáróságok kötelesek megküldeni az *összes többi kerületi előljáróságoknak.*

Ha az ilymódon már egyizben elutaztatott inséges a fővárosba visszatérne és továbbra is *hatósági támogatásra szorulna*, a Budapestről való eltávozás céljából a kerületi előljáróságnak a *rendőrség toloncügyosztályához kell fordulnia.* Reméli a polgármester, hogy ez az eljárás előreláthatóan *jelentékenyen csökkenteni fogja a vidéki inségeseknek a fővárosba való özönlését.*

Különösen és részletesen megállapitja a polgármesteri előterjesztés a *kerületi népjóléti ügyosztály belső ügymenetét és általában a kerületi előljáróság népjóléti ügyvitelét.* Hangoztatja a polgármester, hogy a népjóléti osztály tagjai *személyesen felelősek* a nekik kiosztott ügyek helyes és gyors elintézéséért, továbbá a nekik adott utasitások haladéktalan teljesitéséért.

A népjóléti osztályt a *népjóléti előadó* vezeti, aki csak *fogalmazói szakbeli végleges alkalmazott* lehet. A népjóléti előadó igénybeveszi munkájához a *Magyar Vöröskereszt Egylet szociális osztályának gondozónőit és a szellemi szükségmunkásokat.* A népjóléti gondozás *belső és külső szolgálatra* oszlik. Van ugynevezett *nagykörzet* és *kiskörzet*, felelős irányitókkal, körzetvezetőkkel, népjóléti megbizottakkal.

Részletesen szabályozza a polgármester a *segélykérelem előterjesztésének módját*, az okmányok átvételét, a kérelem elutasitásának formáját, az első izben jelentkező segélykérőkkel való különleges eljárásokat, a gondozási ivek kezelését, a kartotéklapok kitöltését, az ellenőrző igazolványokat, a más kerületbe költözettekkel szemben követendő eljárást, a segélyek feljegyzését, a központi nyilvántartó lapok kitöltésének módját és kezelését. Mindezek az intézkedések a legnagyobb mértékben alkalmasak arra, hogy a *jövőben a szegénysegélyezés terén mindennemü visszaélés elkerülhető legyen és az adózók filléreiből történő szegény-támogatás valóban az arra leginkább érdemesek nyomorát enyhitse.*

Részletesen szabályozza a polgármester az *egyes jótékonysági akciók módját is:* az ebédjegyek, tejjegyek stb. kiosztásánál követendő eljárásokat, mindenkor a legmeszszebbmenően ügyelve arra, hogy ne *bürokratizálódjon el a szegénysegélyezés*, ennek ellenében azonban ugy a népjóléti osztályok tisztviselőit, mint a segélyezendők által előadottak valódiságát illetően meg legyen a kellő ellenőrzés.

Egyben utasitja a polgármester a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztályt, hogy a kerületi előljáróságoknak azt a tevékenységét, amely a közjótékonyság és szociálpolitika ügykörére vonatkozik, a szükséghez képest *helyszini szemlék utján, vagy más alkalmas módon is állandóan ellenőrizze.*

Szabad-e bürokratizálni a városházi ujságirást?

Egyéni ambiciók szolgálatában áll a fővárosi sajtóosztály szervezésére vonatkozó törekvés — A polgármester vezetésével tartandó sajtó-konferenciákat kér a városházi ujságirás — Az ujságirók egyesületének éles állásfoglalása az állitólagos városházi sajtó-reform ügyében

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Feltünést keltett a városházán az egyik nemrégiben megindult várospolitikai szaklap azon közleménye, amely *Sajtó és városháza* cimen a főváros sajtópolitikáját tárgyalja és oda konkludál, hogy amint a kormánynak van több sajtóosztálya, a fővárosnak is legyen egy hivatalos vagy félhivatalos szerve, amely mint elfogulatlan sajtó-tájékoztató iroda, közvetitené a sajtóhoz a vezető tisztviselőknek egy-egy ünnepi alkalomra szánt cikkeit, megfelelő elleninformációval üthetné helyre az esetleges téves hiradásokat, készitené a napilapok szemléjét és fogadná a külföldről ideérkező és a speciálisan városi ügyek iránt érdeklődő ujságirókat. A szaklap közelménye ügyében

a városházi ujságirók szombatra rendkivüli szindikátusi ülést hivtak össze,

annál is inkább, mert a cikk mögött állitólag olyan tényezők húzódnak meg, amelyek célirányosaknak találják a városházi sajtóosztály felállitása kapcsán a fővárosi hirszolgálat bürokratizálódását.

Bár ezeket a velleitásokat *illetékes helyen a leghatározottabban megcáfolták, az Uj Budapest munkatársa előtt*, és maga *az elnöki ügyosztály vezető tanácsnoka* jelentette ki, hogy a főváros vezetőségének *nem áll szándékában külön sajtóosztály felállitása*, mégis a városházi ujságirók állásfoglalása előtt, foglalkozni kivánunk a városházi önálló sajtóosztály felállitásának gondolatával, mert az

tulmenően egyes ujságirók vagy nem ujságirók fix állásban való elhelyezkedési törekvésein, valóban bonyolult városházi probléma, amelyről beszélni kell.

Beszélni kell annál is inkább, mert a városháza vezetősége és a sajtó müködése között jelenleg csakugyan nincs meg az az összhang, amely szükséges ahhoz, hogy *minden politikától mentesen, de az eseményekhez hiven és a főváros érdekeinek megfelelően kapjon a nagyközönség értesülést a városházi eseményekről.*

Ami a *kritika jogát* illeti, kétségtelen szabadságában áll minden ujságnak, hogy azt és ugy irja a városházáról és annak vezető tényezőiről, amit és ahogyan tud és akar. E tekintetben csak a sajtótörvény, a jó erkölcs és az igazság az a hármas gát, amely az ujságiró lelkiismeretén és becsületes meggyőződésén felül *tilalomfa.* Lehetetlen azonban, hogy szenzációhajhászásból, vagy egyéb okokból *egyes ujságirók és egyes lapok* egyébként jelentéktelen eseményeket, amelyek a rendőri rovatban pár sorban intézhetők el, vagy *még oda sem tartoznak,*

világeseménnyé fujjanak fel, olyan szinben tüntetvén fel az általánositásra mindig kész közönség előtt a városházát, vagy a főváros üzemeit, mintha ott reggeltől-estig egyéb se folyna, mint sikkasztás, szegénypénzekkel üzött visszaélés, vagy egyéb panama.

Tény az, hogy *megfelelő preventiv intézkedésekkel* és ami a legfontosabb: *preventiv információkkal* ennek az utóbbi időben lábrakapott tulzott szenzációhajhászásnak, amelyet csak kiélesit a lapok és ujságirók egymásközötti versenye, véget kell vetni. Kétségtelen azonban, hogy a városházi ujságirókkal tartott *rendszeres sajtókonferenciák*, amelyeken a polgármester vagy annak helyettese informálná az ujságirókat, ezt az egyébként *nem nagy jelentőségü kilengést is megszüntetné.*

A leghatározottabban elleneznie kell azonban a közérdek minden hivének és a sajtószabadság minden barátjának az afajta tendenciákat, amelyek külön ügyosztályba akarják préselni a szabad ujságirást, bürokratizálni akarják a hirszolgáltatást: ismételjük, elsősorban egyes jól vagy kevésbbé jól fésült urak elhelyezkedési törekvései következtében.

A városházi sajtó, amelynek mindenki által elismerten *jelentékeny része van Budapest fejlődésében*, amely *pártvezéreket és polgármestereket ajándékozott* Budapestnek, melynek évtizedes fővárosi ujságirásban megőszült munkásai *egy becsületes élet minden tudását és tehetségét állitották a főváros fejlődésének szolgálatába*, mindig hivatása magaslatán állt és az sem most, sem a jövőben semmiféle *megrendszabályozásra, sem skatulyázásra nem szorul.* Önfegyelem és kritikai tudás jellemezték mindig a városházi ujságirást, amely mindig tudta, mit lehet, mit szabad és mit kell megirni, anélkül, hogy *bárki egzerciroztatta volna őket.* A városházi ujságirás mindig megfelelt a 48-as sajtótörvény azon rendelkezéseinek is, hogy *hiv és igaz szellemben* kell közölni a különféle közgyülésekről és egyéb ülésekről szóló tudósitásokat is. A városházi ujságirás az *éltető levegője* több, mint félszázada a városi közgyülések és szakbizottságok üléseinek, hiszen

a törvényhatósági tanácsnak is jelentékeny részben azért kellett elsorvadnia, mert nélkülözte a nyilvánosságot, a sajtó közvetlen tapasztalaton nyugvó kritikáját.

A városházi ujságirást annál kevésbbé kell megrendszabályozni, mert — és ezt diesekvés nélkül állithatjuk —

annak szolgálatában Magyarország legkiválóbb hirlapirói állanak, a szerkesztőségek legtehetségesebb, legpontosabb és legképzettebb munkatársai, akik az ujságirótestületek vezetőségeiben is a legelőkelőbb pozicíókat foglalják el.

Szükség van ellenben csakugyan a sajtó-irányitás bizonyos reformjára, jóindulatu racionalizálására, de nem ügyosztály felállitásával, hanem *barátságos eszmecserék formájában, a városházi ujságirókkal és azokon keresztül!* — Természetes ilyen körülmények között, hogy az Ujságirók Egyesülete csütörtökön tartott választmányi ülése *Rátkai* Károly dr. felszólalása kapcsán egyhangulag arra az álláspontra helyezkedett, hogy *minden olyan törekvést, amely a városházi hirszolgálatot béklyókba akarja szoritani, a leghatározottabban elitél.*

Remetehegy platóján

Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásitott 300 négyszögöles üres

villatelkek és villaépületek eladók

A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.

Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt.

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT

BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79

Épitési osztály:

Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.

Vegyészeti osztály:

Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.

Gyártelep: **Budapest IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34–0–82.

HIREK

Budapest XIV.

A zuglói uj elöljáróság még a nyári szünet előtt megkezdi működését

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Lázár Ferenc dr. elnöki minőségében a jövő hét valamelyik napjára hivja össze az elnöki ügyosztály mellé rendelt szakbizottság ülését. A szakbizottsági ülésnek két fontos tárgya van: *a segitőalapi státusrendezés* keresztülvitele, ezenkivül pedig *a zuglói elöljáróság* felállitására vonatkozó előkészületek megindítása.

A XIV. kerületi elöljáróság ügyében az elnöki ügyosztály nem tesz a részleteket illetően konkrét előterjesztést a szakbizottságnak. *Több megoldásról van szó* és a főváros pénzügyi helyzetén mulik, hogy *uj épületet kiván-e emelni* a XIV. kerületi elöljáróság számára, vagy pedig *meglevő épületet* bérel, esetleg *vásárol* erre a célra.

A zuglóiak azt kivánják, hogy az *uj kerület központjában épitkezzen a főváros.* Valószinüleg az a megoldás kerül előtérbe, hogy *egyelőre bérelt helyiségekben* helyezik el az elöljárósági kirendeltséget, egyben *a főváros valamelyik zuglói üres telkén megkezdik az épitkezés előmunkálatait.* Az eddigi tervek szerint Budapest XIV. még *a nyári szünet előtt megkezdené müködését.*

Május közepén megnyilik a Hullámfürdő. A Gellért-fürdőben nagy felkészültséggel folyik a *pezsgőfürdő* épitkezése, amelyről máris megállapitható, hogy *Budapest uj látványossága* lesz, amelyért messze külföldről fognak az idegenek a magyar fővárosba zarándokolni. Mint *Kovácsházy* tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, az *Uj Budapest* munkatársának kijelentette, a pezsgőfürdő épitkezése *május végére el fog készülni* és azt azonnal átadják a közforgalomnak olyképpen, hogy a Hullámfürdő és a pezsgőfürdő igénybevételére *egyformán érvényes jegyeket fognak kibocsátani,* a jegy ára *nem lesz magasabb* a Hullámfürdő eddigi árainál. Szó van arról is, hogy tekintettel a korán bekövetkezett tavaszi időjárásra, a *Hullámfürdőt még a pezsgőfürdő megnyitása előtt, körülbelül május 15-én megnyitják,* olyképpen, hogy a Hullámfürdőbe a bejárat a márványterem galériáján keresztül lesz, hogy a *Hullámfürdőt látogató közönségnek ne kelljen az épitkezésen áthaladnia.*

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei figyelmezteti a májusi negyedben lakást változtató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözést legalább két héttel előbb személyesen jelenti be az Elektromos Müvek bejelentési osztályánál: *V., Honvéd-utca 22. sz. alatt.* A helyes adatok könnyebb megszerzése végett célszerü, ha a fogyasztó az utolsó havi áramszámlái egyikét magával hozza. Ha a fogyasztó a bejelentések elvégzésére megbizottját küldi el, a megbizottnak irásbeli felhatalmazást kell felmutatnia.

Lesz-e tutaj-kávéház a pesti Dunaparton?

Sulyos hajózási problémákkal van összefüggésben Reischmann Zoltán ragyogó ötlete — A polgármesteri előterjesztést váratlanul levették a törvényhatósági tanács csütörtöki ülésének napirendjéről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésének napirendjén a tárgysorozat 30. pontjaként szerepelt a polgármester előterjesztése *Reischmann* Zoltán kérelmére 40 folyóméter partterület vizikávéház céljára való bérbeadása ügyében. Az utolsó pillanatban a polgármester intézkedésére az előterjesztést *levették a napirendről,* hivatalosan azért, mert az egyik társhatóság még állitólag nem járult hozzá a vizikávéház létesitéséhez, a valóságban azonban az okból, mert előrelátható volt, hogy a törvényhatósági tanács többsége *nem fog hozzájárulni ahhoz, hogy a pesti Dunapartot egy tutaj-kávéházzal elcsufitsák.*

Ezelőtt két esztendővel *egy budai kávéház-tulajdonos* engedélyt kért és kapott vizikávéház létesitésére, ugyanott, ahol *Reischmann* Zoltán kéri: a pesti rakpartnak a Dunagőzhajózási Társaság Petőfi-téri állomása mellett levő szakaszán. A budai kávéháztulajdonos az engedély birtokában *házalni kezdett az üzlettel,* azonban nem talált megfelelő tőketársat és igy a vizikávéház *eszméje meghiusult.* Károsodás csak a fővárost érte, amely *meggondolatlanul* és a kávéháztulajdonos anyagi felkészültségének előzetes ismerete nélkül *könnyelmüen adta ki az engedélyt.*

A most engedélyért folyamodó *Reischmann* Zoltán a Váci-utcai *Ice-bár tulajdonosa.* Negyven méter hosszuságu rakpartot akar bérelni, méterenként a hivatalos taksáért: ötven pengőért, vagyis mindössze *kétezer pengő bevételt jelentene a fővárosnak a kávéházi tutaj. Reischmann* a fővárosnál bejelentette, hogy már az egyik hajózási társasággal *meg is állapodott* a tutaj épitésére vonatkozóan, ahhoz állitólag hozájárult a vasuti és hajózási felügyelőség és *egyetlen hatóság van még hátra,* amely egyelőre nem nyilatkozott a tutaj-kávéház létesitésére vonatkozóan.

Kérdéses, hogy a szóbanforgó beleegyezés, amely *sulyos hajózási problémákkal* van összefüggésben, meg fog-e érkezni az *Ice-bár tulajdonosa számára.* Azonban akár megérkezik, akár nem, a fővárosnak *nem ér meg évi kétezer pengőt a Dunapart elcsufitása,* abban az esetben sem, ha *Reischmann* Zoltán az engedély birtokában *csakugyan meg is épitené* az uszó kávéházat. Amikor városrendezési és városszépitészeti szempontokból állandóan *a pesti Dunapart városképét* akarjuk a külföld előtt mennél szebbé és ragyogóbbá tenni, akkor nem szabad erre a gyönyörü városképre *egy olyan szemölcsöt ragasztani, mint Reischmann tervbevett tutaj-kávéháza.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 38 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Kik pályáznak a Városi Szinház bérletére?

A polgármester kiirta a pályázatot

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésének döntése alapján a polgármester kiirta a pályázatot a *Városi Szinház épületének, berendezésének és felszerelésének bérletére.* A pályázati hirdetmény szerint az épület *bármilyen célra használható* és a bérlet időtartama tekintetében szabadon tehető ajánlat. Az ajánlatban a felhasználás célját *részletesen meg kell jelölni* és az épület az ajánlatban meg nem jelölt célra *nem használható.*

Hangoztatja a pályázati felhivás, hogy a székesfőváros a bérlőnek *semmiféle címen támogatást* (szubvenció stb.) nem nyujt. A pályázó *negyvenezer pengőt köteles bánatpénzként ajánlatával egyidejüen letétbe helyezni,* az ajánlat elfogadása esetén az évi bérnek legalább kétszeresét kitevő összeg helyezendő biztositékként letétbe.

Szakkörökben *általános érdeklődést kelt a polgármester bérleti pályázata.* Értesülésünk szerint a *pályázat egyáltalában nem lesz meddő,* jelentős hazai és külföldi érdekeltségek fognak harcba vonulni a Tisza Kálmán-téri müintézet bérletéért. Máris *két szinházi konzorcium* érdeklődéséről beszélhetünk, amelyek *meglevő szinházaik mellé akarják a Városi Szinházat is megszerezni.* Olyan pályázó is van, mégpedig a *legelőkelőbb szakemberek közül való,* aki megfelelő *tőkével varietét akar létesiteni a Tisza Kálmán-téren.* Mindezekhez járul természetesen az ismert berlini vállalkozó: *Alberti* Viktor ajánlata is, aki legutóbb a bérleti feltételek megállapitása körül fölmerült differenciák miatt tudvalevően visszalépett.

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

PÁRTÉLET

Müller Antal beszámolója

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Müller Antal, a budapesti déli kerület országgyülési képviselője, beszámolóját szerdán, e hó 25-én este 7 órakor tartja a Keresztényszocialista székház nagytermében (VIII., Beniczky-utca 3—5.)

*

A Saskör programja. A Saskörben április hó 28-án, szombaton este 8 órakor *Novák* András felolvassa néhai *Agoston* Géza dr. hagyatékában maradt *A Szentföldről* szóló tanulmányát, a szerző sajátfelvételü fényképeinek vetitése kiséretében. — Május hó 5-én, szombaton este 8 órakor *Somodi* István szerkesztő, a magyarnév-mozgalom egyik irányitója tart előadást *A magyar név, a revizió és a nemzet jövője* cimen. Az előadást vita követi. — Május hó 12-én, szombaton este 8 órakor *Hangel* László tart vetitettképes előadást *Bécsről és Ausztriáról.*

*

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt heti értekezletét *Baján* Ferenc dr. nyitotta meg. Majd *Szekeres* Bonis dr. bencés tanár tartott érdekfeszitő előadást a XI. Pius pápa által kiadott Quadragesimo Anno-ról, amely folytatása volt a XIII. Leó pápa által 1891-ben kiadott Rerum Novarrum-nak. *Müller* Antal országgyülési képviselő mondott köszönetet az értékes előadásért. *Baján* Ferenc dr. elnök köszöntötte *Müller* Antal képviselőt születésnapja alkalmából. A jelenlevő öt-hatszáz főnyi hallgatóság árasztotta el Józsefváros szeretett képviselőjét szerencse-kivánataikkal, majd mintegy 150 rajongója résztvett a váratlan és rögtönzött vacsorán s meleg szeretetükről biztositották az ünnepeltet. *Müller* Antal képviselő *meghatva köszönte meg* a spontán megnyilvánuló szeretetet s fogadalmat tett, hogy további munkálkodását is az elesett kisemberek szolgálatába fogja állitani.

*

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének gyülése. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége ápr. 16-án tartotta rendes havi pártgyülését, melyen a tagok igen nagy számban jelentek meg. *Toperczer* Ákosné elnöknő megnyitó beszédében nagyszerüen jellemezte az igazi komoly keresztény nő munkásságát és hivatását. Beszédében hangsulyozta, hogy a keresztény magyar asszonyok *nem térnek le arról az utról,* amelyen megindultak és nem lesznek hütelenek ahhoz a szent eszméhez, amit *céljukul kitüztek.* A nagy lelkesültséget kiváltó beszéd után felszólaltak még: *Szentgáli* Antalné és *Kasics* Margit bizottsági tagok.

*

A Keresztény Magyar Asszonyok ifjusági tevékenysége. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének *külső József-városi* leánycsoportja ápr. 14-én jól sikerült kulturestet rendezett, melyen a Keresztény Párt vezetői és tagjai nagy számban jelentek meg. A bevezető beszédet *Nagy* Endre dr. mondotta. A kitünő müsoron szerepeltek: *Szigeti* Sándor operaénekes, *Silbernagel* Edit, *Silbernagel* Jolán, *Rády* Gizella, *Holztrattner* Ilona, *Budaváry* Jenő, *Mezny* János, *Sass* János, *Simonyi* Nándor és az ifjusági énekkar.

*

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének XII. választókerületi csoportja április 13-án tartotta szokásos havi kulturelőadását. Az elnöki megnyitót *Kasics* Margit elnöknő, főv. bizottsági tag mondotta. Az előadó ezuttal *Masson* Izabella igazgatónő volt, ki *A nő szerepe és munkaköre a nemzet életében* cimen tartotta meg igen érdekes előadását. Felszólalt még *Szentgáli* Antalné főv. bizottsági tag. A gyülést *Kasics* Margit elnöknő zárta be.

MENCZER GUSZTÁV tisztitó
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

A Gyöngyösi szomoru finéléja

Nem lesz csőd!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésében foglalkozott azzal a jelentéssel, amelyet a *Gyöngyösvárosi Szénbánya rt.* felszámolói, *Puky* gyöngyösi polgármester, *Sebő* főszámvevő és a vállalat cégvezetője, mint felszámolók terjesztettek a polgármester elé. A felszámolási mérleg szerint a mult év januárjában a *netto hiány 103.579 pengőre rugott.* Hogy a fővárost, mint a részvénytöbbség birtokosát, a *csőddel kapcsolatos anyagi és főleg erkölcsi hátrányoknak ki ne tegyék* a felszámolók, a törvényhatósági tanács még a mult esztendőben hozzájárult ahhoz, hogy a *Községi Takarék*, a részvénytársaság legnagyobb hitelezője, követelését csak abban a mértékben érvényesitse, amely mértékben a felszámoló cég vagyonának az értékesitésénél *az előirányzottnál nagyobb bevétel* elérhető, továbbá, hogy a felszámolás következtében végkielégitendő tisztviselők közül hármat a főváros alkalmazzon.

A felszámolók a törvényhatósági tanács utasitásához képest jártak el, a *Községi Takarék, mint veszteséget, leirta a 77 ezer pengőre rugó követelését*, alkalmazták a *három gyöngyösi tisztviselőt is* a főváros üzemeinél, aminek folytán a részvénytársaság vesztesége 2000 pengőre csökkent.

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésében *a felszámolók jelentését elfogadta* és hozzájárult ahhoz, hogy a részvénytársaság likvidációs közgyülése a felszámolóknak és a felügyelőbizottság tagjainak a felmentést megadja.

GAZDASÁGI ÉLET

Reményi-Schneller — marad!

A jövő év juliusáig automatikusan meghosszabbitódott a Községi Takarék vezérigazgatójának szerződése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Jelentettük, hogy *Reményi—Schneller* Lajos dr.-nak, a Községi Takarék vezérigazgatójának szerződése a folyó évben lejár. A szerződés lejártával kapcsolatosan szó volt arról, hogy az intézetet megalapitó és azt erős kezekkel dirigáló vezérigazgató *bizonyos okok miatt elkedvetlenedett*, és elfogadja *az egyik elsőrendü nagybank* meghivását a vezérigazgatói pozicióra. Ezzel a hirrel kapcsolatosan *azon meggyőződésünknek* adtunk kifejezést, hogy *Reményi-Schneller* Lajost a főváros vezetőségének minden körülmények között *vissza kell tartania állásában*, hiszen az ő kitünő müködése és nagyszabásu egyénisége *az intézet további sikeres müködésének is záloga.*

Az elmult napokban járt le az a határidő, amely a megkötött szerződés szerint mindkét fél számára *jogot biztositott a szerződés felmondására.* A felmondással azonban *egyik fél:* sem a takarék, sem a vezérigazgató nem élt, és igy *Reményi-Schneller* szerződése további egy eszetendőre: 1933. julius 15-ig automatikusan meghosszabbitódott. Természetes, hogy a nehéz várospolitikai helyzet a mai sorsdöntő napokban a *legkevésbbé sem volt alkalmas arra, hogy Reményi-Schneller hosszabb szerződéséről* tárgyalhassanak, kétségtelennek tetszik azonban, hogy amint a városházán a nyugalom helyreáll, a főváros vezetőségének *első dolga lesz Reményi-Schnellert hoszabb ideig a Községi Takarék vezérigazgatói pozíciójához kötni.*

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály küzdelme a munkanélküliség ellen: tiz uj épitkezésre irnak ki a jövő héten versenytárgyalást

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az ut- és csatornaépitési szakbizottság *Dorner* Gyula tanácstag elnöklésével kedden délután tartott ülésében megállapitotta azokat a nagyobb ut- és csatornaépitési munkálatokat, amelyeket a vonatkozó ügyosztályi terv és költségvetés bemutatása és elfogadása kapcsán a *legközelebbi jövőben versenytárgyalásra kiván kiiratni.* Összesen *tiz munkáról van szó*, amelyek a következők:

340 fm. hosszuságban és 5 m. szélességben kiépitik az I. kerületi *Fodor-utca* már kiépitett része és az *Orbánhegyi árok* között levő utszakaszt. A *Fodor-utcában makadám kocsiut* épül.

Az I. kerületi *Névtelen-utcában*, amely a Böszörményi-ut 17. szám mellett indul el *(Németvölgyi-udvar)*, 100 fm. hosszuságban és 6 m. szélességben *makadám kocsiutat* épitenek.

A II. kerületi *Kandó Kálmán-utcát* a *Ganz-utca* és *Királyhegy-utca* között 65 fm. hosszuságban és 6 m. szélességben keramittal burkolják.

A Lipótvárosban levő *Korall-utcát* a Pozsonyi-ut és egy névtelen-utca között 50 fm. hosszuságban, 8 m. szélességben *aszfaltozzák.* A kocsiuton hengerelt aszfalt, a gyaloguton öntött aszfaltburkolat lesz.

A Lipótvárosban levő *Névtelen-utcában* a *Pozsonyi-ut* és *Hollán-utca* között *magánutat épitenek* az ingatlantulajdonosok költségére. Hengerelt aszfalt készül ezen az uton 80 fm. hosszuságban és 6 m. szélességben.

A XI. kerületben a *Fehérvári-utnak a Dombovári-ut és Kondorosi-ut között* levő szakaszát 2250 fm. hosszuságban 6—8 m. szélességben *bazalt fejkővel* burkolják.

Az I. kerületi *Zólyom-lépcsőt* a *Zólyomi-ut* és a *Németvölgyi árok* közötti szakaszon *csatornával* látják el 320 fm. hosszuságban.

Ugyancsak az I kerületben a *Gyimes-utcában* az *Orbánhegyi-ut* és a *Vöröskő-utca* között levő szakaszt 272 fm. hosszuságban betoncsatornával látja el a főváros. A *Fodor-utcában*, az *Orbánhegyi-árok* környékén 316 fm. hosszu betoncsatornát épitenek.

Ugyancsak hozzájárult a bizottság a *Ferenc József-hid előtti terek, a Fővám-tér és a Gellért-tér* ideiglenes rendezéséhez is. A két teret a Beszkárttal egyetértően megfelelő *járdaszigetek épitésével* rendezi addig is a főváros, amig a végleges rendezési terv ki nem alakul.

A versenytárgyalási felhivásokat a polgármester *már a jövő héten ki fogja bocsátani.*

A Budapesti Helyi Érdekü Vasutak Részvénytársaság közli, hogy a vállalat az V. ker. Lipót-körut 22. sz. alatti központi igazgatósági hivatalait folyó évi május hó 1-től kezdődően a Beszkárt székházának VII., Kertész-utcai szárnyépületébe helyezi át. A hivatalok fokozatos áttelepitése már megkezdődött és május 1-ére teljes befejezést nyer. Az átköltözködéssel kapcsolatban a Bhév és a Beszkárt központi pénztári, nemkülönben központi bérletjegypénztári szolgálatát központositják s a Bhév központi bérletjegypénztára április 28-ától, központi pénztára pedig május hó 1-től kezdve a Beszkárt székházának Akácfa-utcai főépületében levő közös pénztári helyiségekben fog müködni. Ebből az alkalomból a Bhév igazgatósága a közönség kényelme érdekében azt az ujitást vezeti be, hogy ezentul a bérletjegyeket nem csupán az Akácfa-utcai központi bérletjegyirodában, hanem a Bhév budapesti négy fejállomásán (Kerepesi-ut, Soroksári-ut, Pálffy-tér, Gellért-tér is meg lehet váltani és pedig az Akácfa-utcai központi bérletjegyirodában bármely hétköznapon, a fejállomásokon pedig minden hónap 28-tól kezdve a következő hó 5-éig bezárólag. Miután a Gellért-téren a Bhévnek állomási helyisége nincs, a bérletjegyek kiadása egyelőre az ott lévő vasvázas váróbódéban fog történni. A Bhév központi igazgatósági hivatalai május hó 1-től a Beszkárt telefonközpontjának számain (43-6-40 és 46-2-08) hivhatók.

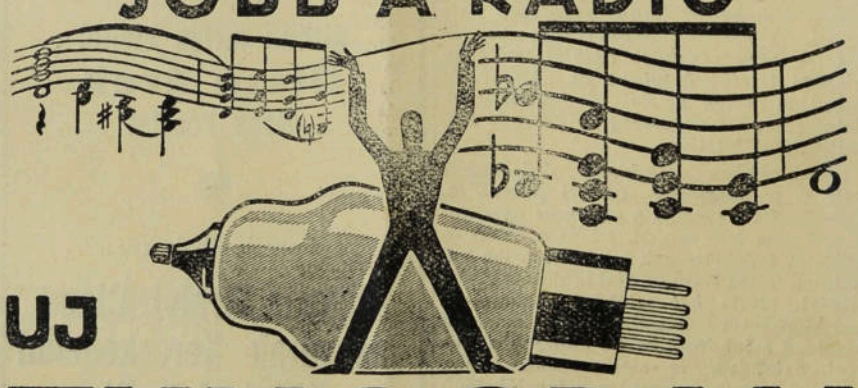
Április 26-án
délután ½3 órakor
Ügetőverseny

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

2 szobás garconlakás
fürdőszobával, központi fütéssel, melegvizszolgáltatással, garage-al vagy anélkül
május hó 1-ére bérbeadó.
Érdeklődni d. u. 4—6 órák között lehet, 52—8—43 telefonszám alatt.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

JOBB A RÁDIÓ

UJ TUNGSRAM RÁDIÓCSŐVEL

VIGNÁLI RAFAELLO
Bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62—2—06

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Uj kiirások:

Csatornaépitési munkákra az I. ker. Fodor-utca, Orbánhegyi árok és 8409/2. hrsz. ingatlan között levő szakasz részére. Határidő: 1934. évi április hó 23-án (hétfőn) délelőtt ½12 óra.

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, vasbeton- és tetőemelési munkákra a X. ker. Üllői-ut 118. sz. alatti elemi iskola emeletráépitése és kibővitéséhez. Határidő: 1934. évi április hó 24-én (kedden) d. e. ½11 óra.

A IV., Erzsébet-hid melletti fővárosi férfi és női Danafürdők **bufféjének**, valamint **borbély és fodrászüzletének bérletére.** Határidő: 1934 április hó 27. napján (pénteken) délelőtt 9—11 óra.

A tabáni bérházak **bontási-munkálataira.** Határidő: 1934. évi április hó 30-án (hétfőn) délelőtt 9—½11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi május hó 8-án délelőtt 11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 17. szám

Budapest, 1934 április 28

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tyler tévedései

A népszövetségi főbiztos legujabb jelentése élénk szóbeszédre ad alkalmat ugy politikai, mint közgazdasági körökben. A jelentésnek főleg az a része kelt általános feltünést, hogy a magyar költségelőirányzatot, amely már csak kétharmada a szanálás előtti költségvetésnek, még tovább le kivánja faragni, minthogy pedig a beruházások, a dologi kiadások, a költségelőirányzatból már teljesen ki vannak amugyis kékceruzázva, a főbiztos szerint az ország szanálására az egyetlen lehetőség a tisztviselői fizetések és nyugdijak további leszállitása. A főbiztosi jelentéssel elégedetlen az ipar, a mezőgazdaság, a tisztviselő-társadalom, talán csak a külföldi hitelezők lelik abban gyönyörüségüket, hiszen Tyler leckéztetései elsősorban az ő érdekeiket szolgálják.

Van a Tyler-jelentésnek mindezeken tulmenően egy olyan része is, amely mellett a főváros nem mehet el szó nélkül. Mint minden jelentésében, ez alkalommal is az autonómiák háztartásának állitólagos tulméretezését kárhoztatja a genfi kiküldött. Azt mondja Tyler, hogy amig a szanálási időszak kezdete óta átlagosan harminc százalékkal csökkent az ország költségelőirányzata, ugyanezen idő alatt a városi önkormányzatok csak husz százalékkal apasztották kiadásaikat, vagyis ebben a vonatkozásban a városi autonómiák javára ötven százalékos plusz mutatkozik. A továbbiakban a főbiztosi jelentésben a törvényhatóságok költségelőirányzatának csökkentése éppen annyira elsőrendü posztulátum, mint az eddig napvilágra került pénzügyi jelentésekben.

Több alkalommal szóvátettük a Tyler-jelentések vonatkozásait fővárosi szempontból, azon véleményünket fejezve ki, hogy a fővárosnak fel kellene világositania Genf kiküldöttjét és általában a népszövetséget a fővárosi háztartás speciális helyzetéről. A fővárosnak már régen rá kellett volna mutatnia arra a körülményre, hogy a népszövetségi főbiztos elé kerülő fővárosi költségvetési adatok magukban foglalják a fővárosi üzemek háztartási tételeit is. Szakember előtt egyetlen pillanatig sem kell vitatni, hogy az üzemek anyagbeszerzéseit, amikor az üzemek kapacitása nem csökken, apasztani nem lehet. Hogy ezek a változatlan nagyságu üzemi tételek megduzzasztják az autonómiák elsősorban a főváros költségvetési előirányzatát és hogy ennekfolytán a főváros háztartása kisebb százalékkal volt csak összezsugoritható, mint az államé, amelynek üzemei külön szerepelnek, az egyetlen pillanatig sem vitatható!

Vegyük hozzá ezen megállapitásunkhoz az állami és az autonómikus üzemek jövedelmezősége közötti különbséget, amely erősen a főváros javára üt ki. Ennek pontos százalékos arányáról felvilágositást nyujt a képviselőházban most tárgyalás alatt levő állami költségvetés és a főváros folyó esztendei költségvetésének összevetése. Ezek a számszerüségek azt mutatják, hogy Mr. Tyler rosszul, vagy egyáltalában nincs informálva a főváros pénzügyi helyzetéről és annak az állami háztartásvitellel szembeni strukturális különbözőségeiről. A főváros pénzügyi kormányzatának a feladata, hogy a népszövetségi főbiztoshoz intézendő részletes és tárgyilagos memorandum kapcsán ez az informálatlanság megszünjön!

A 27. §.

Minek kell benne lennie a szanálási tervezetben és minek nem szabad abból kimaradnia?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fővárosi törvényjavaslat felsőházi tárgyalása után immáron *hetek, esetleg napok kérdése* annak tényleges életbelépte. A városházán ilyen körülmények között minden figyelem e törvény 27. §-ában foglalt *tervezet* felé fordul, amely hivatva lesz a kormányzat intencióit a főváros szanalását illetően megvalósitani. Erről a fontos problémáról és általában az uj törvény kapcsán előálló városházi helyzetről folytattunk beszélgetést *Szőke* Gyula felsőházi taggal, aki a felsőházi vita során tudvalevően hatalmas beszéddel kelt az autonómia védelmére.

Szőke Gyula

a felvetett kérdésekre a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ugy látom, hogy voltaképen *a fővárosi törvény novellájának a felsőházi tárgyalása során fejlődött csak ki egészen tisztán* a belügyminiszternek a főváros gazdasági helyzete szanálása iránt való elgondolása és annak a megismerése. Egyik oldalról a folyó évi költségvetés tizmilliós, sőt egyesek szerint a képzeletben már harminemilliós deficitje és az a gondolat, hogy mindez a szigorubb rendelkezéssel elkerülhető lett volna, a másik oldalról az önkormányzat jogának védelme és a főváros jövedelmének az államhatalom részéről történt részleges megvonása *annyira egy irányban* hatottak, hogy a *kölcsönös megértést nem tudták biztositani.* Azonkivül amikor szanálásról beszélnek, már megszoktuk, hogy *ez a fizetések és nyugdijak leszállitása és a szükséges közmunkák megszüntetése,* ami eddig még a gazdasági élet javulására nem vezetett.

— Azonban a mi tárgyalásunk során ismételten rátértünk *erre az ugynevezett szanálási kérdésre* és ezzel kapcsolatban a belügyminiszter nyilatkozott is. Szerinte nem egy kiadandó rendelet végrehajtására kapja a főpolgármester a hatalmat, hanem

a belügyminiszter a törvényhatósági bizottság vezető embereivel és az országgyülésben is helyetfoglaló tagjaival fogja megbeszélni azt az elgondolást, amelyet azután egy tervezetbe foglalnak és ezen elgondolás alapján fog a főpolgármester a most felállitandó 17-es bizottsággal karöltve rendelkezni a főváros pénzügyeinek biztositása céljából.

Ez a tervezet tehát az adott viszonyok között *állandóan fejlődő munka,* amelynek a célja előre megvan állapitva, de az eszközök, amellyel a főváros háztartásának a biztositása, mint cél elérendő, az *adott viszonyok bölcs mérlegelése mellett fognak megválogattatni.* A belügyminiszter két komoly kijelentést tett: a főpolgármester a tizenhét tagu bizottság komoly meghallgatása mellett fogja intézni a rendezés ügyét, minden politikától mentesen;

nem fogja megengedni, hogy a főváros vagyona (amint arra vonatkozólag egyes sajtó-orgánumokban történtek közlések) eladás révén elelkótyavetyéltessék.

— Ha ezután azt nézzük, *mi a teendő,* nyilvánvaló, hogy

vissza kell menni arra az időre, amikor a gazdasági élet változását világosan látó törvényhatósági bizottsági tagok a közigazgatás és üzemi gazdálkodás ügyeinek mielőbbi rendezését sürgették.

Pár évvel ezelőtt már unosuntalan hangoztattuk, hogy *feltétlenül szükséges a közigazgatási státus megállapitása, a fizetések és nyugdijak rendezésével együtt.* Természetesen ez nem a hivatalnoki létszám lecsökkentését, valamint a nyugdijak és fizetések elvonását jelenti, hanem jelenti annak a helyes megállapitását, hogy *hol, melyik közigazgatási ügyágban, mennyi* alkalmazottra van szükség és a teendők mérlegelése mellett az ottani alkalmazottat mennyi dijazás illetheti meg. Ha egyszer komolyan megcsináljuk, ki fog tünni, hogy

az egyik helyen feleslegesen sok a tisztviselő, a másik helyen a legfontosabb ügyeket is ideiglenes alkalmazottak látják el, ismét máshol a felesleges létszám mellett még a szellemi szükségmunkások tömegét alkalmazták és ötletszerüen honorálják a különböző munkálatok ellátóit.

Rá fogunk jönni, hogy a közalkalmazottá választás vagy kinevezés *nem örökös jog, esetleg a munkátlanságra is,* hanem a komoly kötelességteljesitésre való meghivás és

csak annak lehet közpénzekből kenyeret adni, aki a nehéz viszonyok között a helyét kiválóan megállja.

Aki nem akar dolgozni, *annak nem nyugdij, hanem elbocsátás jár.* Ennek a keresztülvitele, amelyet a meg nem értés kedvéért a *közigazgatás racionalizálásának* neveztek, nemcsak egyszerüsiteni fogja a közigazgatás munkáját, de olcsóbbá és gyorsabbá is teszi, mert meg fogja szabaditani a közületet a *munkájukat nem jól végző, vagy érdemetlenül, sőt nem egyszer jogellenesen tulfizetettek hadától.*

— A másik az *üzemek ügyének a rendezése,* amelyre az elnökletem alatt müködő üzemvizsgáló bizottság jelentésében: annak X., XI. és XII. pontjában *világosan rámutatott.* Javasoltuk, hogyan és mely üzemeket kell a jövőben *fenntartani,* azoknak minő müheleyeket szabad *létesiteni és müködésben tartani,* sürgettük, hogy a polgármester *ezirányu rendelkezéseket soron kivül adjon ki és annak betartását állandóan ellenőrizze.* Javasoltuk, hogy az anyagbeszerzés, anyag- és pénzkezelés a modern kereskedelmi követelményeknek megfelelően egységesen szabályoztassék. Javasoltuk végül, hogy az *üzemek személyzeti státusa, fizetések és nyugellátások mielőbb egységesen rendeztessenek.* Azóta sem történt semmi, ámbár ezeket a javaslatainkat a törvényhatóság közgyülése, a törvényhatósági tanács és a polgármester *egyhanguan tették magukévá és a belügyminisztérium is elfogadta.* Ha ez keresztülvitetik, az *üzemi kérdés is megoldatott és rendkivül nagy megtakaritást fogunk elérni.*

— Ezek nem merész dolgok, csak *erős akarattal* kell hozzányulni.

A főpolgármesternek tehát határozott módon kell irányitania kiadandó rendelkezéseivel a rendezés munkáját. A tizenhetes bizottságnak pedig a legnagyobb tárgyilagossággal és jóakarattal kell a főpolgármestert támogatnia.

Tudom, hogy ez a feladat *rendkivül nehéz,* sok *érdekbe* fog beleütközni, sok *személyes félreértést* fog okozni, sokan fognak *méltatlankodni,* de a főváros közönsége hálás lesz, ha azt látja, hogy

minden személyi és politikai érdek kikapcsolásával fog ez a munka a köz javára keresztülvitetni.

Van még egy feladat. Belenézni azokba a munkálatokba, amelyek az *egyes ügyosztályokban folynak vagy megakadnak.* Mert az üzemi munkálatokon kivül a közigazgatással kapcsolatosan folyó ügyosztályi intézkedések is *rendkivül nagy dologi kiadással* járnak, amelyet *helyes józansággal* lehet csökkenteni anélkül, hogy csak szó is volna a közmunkák csökkentéséről. Sőt. Ha csak például *a második ügyosztályban megszünik az aszfaltosok egyeduralma,* a főváros azért a pénzért sokkal több és szükségesebb közmunkát végeztethet. A tizenhetes bizottság

nemcsak tárgyalni fogja a főpolgármester szándékát és javaslatait, de kell, hogy javaslattal álljon a főpolgármester és belügyminiszter előtt és rámutasson azokra a fontos és gyors intézkedést kivánó ügyekre, amelyek helyes elintézése a főváros kiadásainak csökkentésével a költségvetés egyensulyát és a főváros pénzügyi stabilitását biztositja.

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Ez Budapest!

Irja: Navszky János

Londonban, amikor a futball-ligabajnokság mecsesi végük felé közelednek, az utcai boocksellerek (antikváriusok) és ujságárusok otthagyják az árjelző cédulákkal ellátott utcasarki árusitóhelyeiket, vagy a kaviesokkal lenehezitett napilap-tornyokat és mennek a mecsre, hogy szemtanui legyenek Chelsea, vagy a Manchester United győzelmének. Lett légyen a mecs Londonban, vagy akár más közeli városban.

*

... Este visszajövet az ujságtornyok laposabbak lettek, vagy a kaviesok alól a példányok teljesen elfogytak és a könehezékek körül garmadával fekszik a nap folyamán összegyülemlett sok rézpénz, a sok penny, vagy ezüstpénz, amely végösszegben pontosan egyezik az elvitt lappéldányok és ócska könyvek árával. A lapvásárló közönség maga szolgálja ki magát, amig a lapárus a kedvenc csapata küzdelmét nézi, a nap folyamán senkinek eszébe nem jut, hogy a lapárus távollétében akár egy lappéldányt is ingyen vigyen el, vagy hogy az összegyült pénzhez a maga pennyjét le ne dobja.

Ezzel szemben ma — amikor az embernevelés a béke-élettől számitva sokat haladt — Budapesten a közönség kényelmét szolgáló telefonfülkék készülékrészeit vandál kéz szétrombolja, összetöri és ezzel megakadályozhatja azt is, hogy valaki sürgős beszélgetését, amely talán emberélet mentését is jelentheti, lefolytathassa. Lehet, hogy az illető, aki ilyen lelkiismeretlen személy, egyedül követte el tettét, lehet, hogy barbár társa is akadt, hogy elvetemedett cselekedetét zavartalanul végrehajthassa.

*

De nem is erről akarok szólani. A londoni tisztességet szembeállitom azzal a tisztességtelenséggel, hogy az utcai telefonfülkék készülékeibe a beszélgetési dij husz fillére helyett gombot és mit tudom én miféle hamis nehezéket dobálnak be, hogy beszélgetésüket, ami a legtöbb esetben az illető hivőfélnek fontosabb, mint a felhivottnak, lefolytathassa. Nem számol a felhivó azzal, hogy az ilyen krajcáros csalás, amit talán először jux-ból kezd el, milyen demoralizáló következménnyel jár elsősorban a saját lelkivilágában, de még nagyobb hatással általános szempontból, mert az ilyen apró és csuf tisztességtelenségek kitermelik a nagyobbakat is és a pesti polgár reggelente szégyenkezve olvassa a lapjában, mennyi komisz ember szivja vele együtt a nagyváros egyébként is sok bünnel fertőzött levegőjét.

*

Amellett, hogy mindenki a saját egyéniségének a bélyegét önmagán hordja, mégis vannak emberfigurák, akik egyformán járnak el hibás magatartásukban, cselekedeteikben. Ezekből az emberfigurákból fogok e rovatban a legközelebb néhányat bemutatni, hogy lássuk, melyek azok az ostorozandó, de könnyen kiküszöbölhető hibák, amelyek elejtésével közelebb kerülhetünk a londoni polgár — tisztességéhez.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

45 ideiglenes tisztviselő 500 szolgálati éve

A müszakiak panaszai

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros müszaki ideiglenes hivatalnokai pénteken délelőtt *Schodits* Lajos törvényhatósági bizottsági tag, az épitő ipariskola igazgatója vezetésével küldöttségileg jelentek meg *Sipőcz* polgármester előtt, ahol előterjesztették a felsőipariskolai végzettséggel rendelkező ideiglenes müszaki hivatalnokok memorandumát.

A memorandum megállapitja, hogy a felsőipariskolai végbizonyitvány az *érettségivel egyenértékü*, ezt bizonyitja a kereskedelemügyi miniszter azon rendelete, amely szerint ez a bizonyitvány az összes közhivataloknál, illetve intézményeknél az érettségivel egyenrangunak tekintendő.

Az ideiglenes hivatalnoki müszaki szakon jelenleg *45 tisztviselő van*. Ezeknek szolgálati ideje 5—22 év között váltakozik. A többség tiz éven felüli szolgálati idővel rendelkezik. Ez a 45 ember összesen *500 szolgálati évet töltött már a fővárosnál ideiglenes státusban*. A müszaki végleges státus (müszaki főfelügyelő, felügyelő, főtiszt és müszaki tiszt) 37 állásból áll.

Ha a kinevezéseknél, illetve a behelyettesitéseknél a *sorrendet betartanák*, akkor a rangsorban a 37-ik helyen levő müszaki ideiglenes hivatalokot, aki 1899-ben született, *68 éves korában*, vagyis *1967-ben lehetne csak második osztályu müszaki tisztté a XI. fizetési osztályba kinevezni*.

A müszaki ideiglenes hivatalnokok figyelemreméltó és könnyen teljesithető kérelme az, hogy a *tizéves szolgálattal rendelkezőket nevezzék ki müszaki tisztté, vagy helyettes müszaki tisztté*, annál is inkább, mert ez a fővárosra *különösebb anyagi megterhelést nem jelentene*. Amennyiben más szakról neveznek ki a müszaki szakra, akkor azt kérik a müszaki ideiglenes hivatalnokok, hogy *a viszonosság elve* alapján őket is *a szolgálati idő figyelembevételével* az iskolai végzettség alapján álló minősités szerint megfelelő más szakra nevezzék ki. A polgármester *megigérte a memorandum jóindulatu áttanulmányozását*.

VÁROSHÁZI NOTESZ

A VÁROSHÁZI HÖFER JELENTÉS ezen a héten olyképpen szól, hogy a helyzet változatlan. A jövő hétre várják a felsőház által már letárgyalt uj fővárosi törvény kihirdetését, amikor is azután meg fognak történni azok a döntések, amelyek a személyi kérdéseket illetően aktuálisak.

Viszonylagos szélcsönd jellemzi ily körülmények között a városházát. Ugy volt, hogy a héten ülésre ül össze a törvényhatósági tanács, azonban kevés volt a tárgy: a költségvetést tárgyaló belügyminiszteri leiraton kivül mindössze két bérleti ügy, a cirkuszi-pályázat és a Széchenyi-strandfürdő bérlete. Huszár főpolgármester értesülvén, hogy mindössze kilenc tárgyat jelentettek be a törvényhatósági tanács ülésére, ugy intézkedett, hogy a jövő hétre maradjon a tanácsülés.

Mindenesetre probléma azonban, hogy — egyáltalában lesz-e tanácsülés a jövő héten. Amennyiben ugyanis addig megtörténik a fővárosi törvény kihirdetése, már nem is ülhet össze a tanács, legfeljebb egy bucsuülésre, magnéziumfényes fotografálásra, ahogyan az utolsó tanácsülésen történni szokott, akár hivatalnoki, akár törvényhatósági tanácsról van szó . . .

*

SZENTMIKLÓSI TANÁCSJEGYZŐ, aki egyébirányu bokros elfoglaltsága mellett jegyzője is a törvényhatósági tanácsnak, az Uj Budapest kérésére összeállitotta a törvényhatósági tanácsülések statisztikáját. Beleszámitva a legutolsó tanácsülést is, összesen százegyvenhat ülést tartott a tekintetes törvényhatósági tanács. Ezek közül 1930-ban huszonnégyet, 1931-ben harmincnyolcat, 1932-ben harminchetet, 1933-ban harminckilencet, és 1934-ben mindössze nyolcat. A legszorgalmasabb tehát az elmult esztendőben volt a tanács, harminckilenc üléssel, a legkevesebb ülést viszont az idén tartották, minden valószinüség szerint azért, mert már kongatták azt a bizonyos lélekharangot, amely meg szokta előzni a temetések komor pompáját . . .

*

FELTÜNŐEN SOKAT SZEREPELTEK a most elmuló héten a főváros vezetői. Sipőcz polgármester vasárnap a Tisza-szobor leleplezésén mondott történelmi távlatu beszédet, amelyet a rádió is közvetitett. Mégegyszer szerepelt a héten a polgármester a mikrofon előtt: kedden a Nemzetközi Vásár jövőheti megnyitása kapcsán tartott előadást, amelyet lapunk gazdasági rovatában teljes terjedelmében teszünk közzé.

Liber alpolgármester a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének keddi közgyülésén beszélt, mint a Fansz ujra megválasztott elnöke. Az alpolgármester költői gondolatokban gazdag, a köztisztviselői erényeket piedesztálra emelő, valóban nagyszabásu beszéde egész héten át szóbeszéd tárgya volt a városházán tisztviselői körükben.

Ugyancsak a köztisztviselői erényekről beszélt Sipőcz polgármester a XI. kerület székházának avatási ünnepségén. A polgármester egy találó hasonlata, amely szerint a jó pásztorhoz hasonlitotta a jó kerületi előljárót, hosszu idegig szállóige lesz, ha a köztisztviselői ideál pregnáns megjelöléséről lesz szó . . .

*

VETTÜK A KÖVETKEZŐ családi értesitést:

Liber Erzsébet és Görgényi (Gerzanits) László m. kir. tüzérfőhadnagy folyó évi április hó 28-án, szombaton este fél hétkor tartják esküvőjüket a belvárosi róm. kat. főplébánia templomban. Budapest, 1934. évi április hó. Sürgönycim: V., Lipót-körut 17.

*

ILLYEFALVI I. LAJOS dr., a főváros statisztikai hivatalának igazgatója, Londonban tartózkodik, ahol résztvesz a statisztikusok nemzetközi kongresszusán.

*

A MOSTANÁBAN LEZAJLOTT gyakornoki szakvizsgáról közöl érdekes és szines riportot a Magyar Egyetemi Hiradó, a MEFHOSZ lapja:

... Mintegy ötvenen lobogtatták a gyakornoki vizsgára szóló meghivót a százhetes szoba előtt. A diplomásokat messze fel lehetett ismerni a diplomájukat tartalmazó és hónuk alatt szorongatott hengerszerü fekete tokról. A csoport szinességét fokozta néhány behivott hölgypályázó is. Mindenki arcán látszik a reménykedés, hogy ő lesz az egyik boldog kinevezett. Az, hogy ez a tizedik vagy tizenegyedik ötvenes vizsgáló turnus és az állások száma csak száz, az nem igen zavar senkit. Legfeljebb nyugtalanabbul reménykednek aszerint, hogy protekciójuk van, vagy vizsgájuk sikerében bizakodnak. Általában sajnálkozó tekintettel szemlélik egymást, abban a tudatban, hogy ők biztosan bekerülnek és a társaik nem.

Lassanként megindul a beszélgetés is. Természetes, hogy a főtéma az, kinek milyen nagy protektora van. Miniszternél kisebb ur nevét nem is igen lehet hallani. A beszélgetéseknek egyszerre csak végeszakad, mert a százhetes ajtóban ugy öt óra felé megjelenik Lehotzky dr., a vizsgázó bizottság titkára és belekezd a terjedelmes névsor felolvasásába. Eleinte halk és elfogódott hangon rebegik a jelenlétet tanusitó igeneket, de kitör a derültség, mikor egyik pályázó helyett — a felesége jelentkezik vizsgára. Egy bárónő nevét is halljuk. Nagy a demokrácia!

*

A FŐVÁROSRA, VAGY A FŐVÁROSI ügykezelésre vonatkozó szakkérdések nem tulnehezek. Sajnos, a pályázók legnagyobb része — állapitja meg a Magyar Egyetemi Hiradó — igen gyenge készültséget árul el. Az egyik nem tudja, hogy mi a különbség a főpolgármester és a polgármester között. Egy közgazdász nincs tisztában a cégbirósággal, nem is beszélve a részvénytársaságnak a mérlegéről. Van olyan is, aki nem sejti, mikor egyesitették Budát Pesttel.

A vizsgáztatás Farkas Ákos dr. tanácsnok szobájában folyik, amikor az egyetemi hallgatók riportere résztvett a vizsgán, Farkas tanácsnok volt a bizottság elnöke. Rajta kivül még két főtisztviselő vesz részt a bizottságban. A vizsgázó egy kényelmes karosszékben foglal helyet, a néphumor villamosszéknek nevezte el. Pontosan kikérdezik családi körülményeiről, képzettségéről. Ha bevallja, hogy beszél valami ide-

Waggononként tiz pengő a megtakaritás az Elektromosművek most megkötött szénszállitási szerződéseiben

1935 junius 30-ig kötött megállapodást az Elektromosművek vezetősége a hazai szénbányákkal — Miért nem magyar lobogó alatt érkeznek a német, lengyel és török szenet szállitó hajók Budapestre? — A cseh államvasutak nagy tarifaengedménye a fővárosi szénszállitások számára

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács még a mult esztendő tavaszán utasitotta a polgármestert, hogy a *szénbeszerzések terén igyekezzen megtakaritást elérni a főváros.* Maga *Wolff* Károly is követelte a főváros szénszállitásai kapcsán annak megvizsgálását, miért *kerül négy-öt pengőbe* az a szén Budapesten métermázsánként, amelynek *feltárási önköltsége* 50—60 fillér? A felszólalások kapcsán a mult év augusztusában utasitotta a polgármester az Elektromos Müvek vezetőségét, hogy a *világitási müvek egy évi szénszükségletének, 22 ezer vagón szénnek szállitására hirdessenek nyilvános versenytárgyalást.* A versenytárgyalást az Elektromos Müvek *augusztus 22-iki határidővel meg is hirdette* és azon résztvettek az összes hazai nagyobb szénbányák.

Több mint félesztendő telt el a versenytárgyalási határidő óta és csak most jutott az Elektromos Müvek vezetősége abba a helyzetbe, hogy a *versenytárgyalást eldöntse.* A döntést *hosszas tárgyalások előzték* meg a szénbányák képviselőivel, elsősorban a *Magyar Általános Kőszén és a Salgó* vezetőivel, ezeket a tárgyalásokat a főváros részéről *Borvendég* alpolgármester személyesen vezette. A tárgyalások eredményeképpen sikerült az Elektromos Müvek évi szénszükségleténél *210.814 pengő megtakaritást elérni,* vagyis a megtakaritás vagónonként kerek tiz pengő.

Az Elektromos Müvek vezetőségénél *Günther* főügyész irányitásával *most folynak a szerződés-szövegezési munkálatok.* Eszerint a *Magyar Általános Kőszénbánya rt.* 12 ezer vagón, a *Budapestvidéki* 5200 vagón, a *Salgó* 4200 vagón és a *Móri bánya* 1400 vagón szén évenként való szállitására kapott megbizást. A szerződések szerint a szállitás első dátuma *1934 január elseje és bezárólag 1935 junius 30-áig tart.*

Mivel a nagy szénbányák szerződései a mult év augusztusában lejartak, viszont az *átmeneti idő alatt* is természetszerüleg ellátták a bányák a fővárosi világitási müveket, *megegyezést kellett kötni az átmeneti időt illetően is a szén árára.* A megegyezés szerint az átmeneti idő alatt, vagyis bezárólag a folyó év január elsejéig *már az olcsóbb árakon számlázzák a szenet* a nagy bányák az Elektromos Müvek vezetőségének.

A *kisebb szénbányáknál* az a helyzet, hogy ezekkel részben azért nem kötött még végleges megállapodást az Elektromos Müvek vezetősége, mert *termékük az állandó használatban kipróbálatlan,* részben pedig azért nem, mert csekély teljesitőképességük mellett az ő szállitásuk a főváros szükségletét illetően *amugysem vehető komolyan számitásba.* A főváros természetszerüen *nem hanyagolja el azért a kisebb bányák érdekeit sem* és e tekintetben nagyfontosságu kisérletezések és próbatüzelések folynak az Elektromos Müvek telepein.

A *Gázgyár szénellátását* illetően közölhetjük, hogy utban van az első német szénszállitmány, amelyet az *Intercontinentale* vállalat *Hamburgban hajóz be,* az Atlanti Oceánon, a Földközi tengeren, a Fekete tengeren és a Dunán át hajózva a szénszállitmányt Budapestre. Megérkezett az *első lengyel szénszállitmány is:* 500 vagón, a Keleti tenger partján fekvő *Knidából,* ugyancsak hajón, körül egész Európán és a Dunán keresztül. A német szénszállitmány a jövőben azonban már nem tengeri uton, hanem *Csehországon át fog Budapestre érkezni.* A cseh államvasutak ugyanis *annyira kedvezményes tranzitó-tarifát* biztositottak a német szénnek, hogy annak ezen az uton való szállitása még a tengeri uton való szállitásnál is *lényegesen olcsóbb.*

Itt emlitjük meg, hogy a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén *Csilléry* András dr. felszólalt, szóvátévén, hogy a német és a lengyel szén a *magyar tengeri gőzösök mellőzésével idegen lobogó alatt jön Budapestre.* Most készül el a polgármester jelentése *Csilléry* mindenesetre figyelemreméltó észrevétele tekintetében. A polgármesteri jelentés szerint a főváros a maga részéről természetszerüen *mindent elkövet, hogy az adott lehetőségek között a magyar tengeri hajózás kapjon megbizást a főváros szénszállitásaira.* Igy legutóbb a Hamburgból érkező német szenet a *Csárda* nevü magyar tengeri gőzös szállitotta Budapestre. A helyzet azonban az, hogy a *lengyel szénnek a szállitását,* amelyet *Csilléry* rekriminált a magyar tengeri gőzösök számára, nem lehetett magyar hajóra bizni, mert mindössze *500 vagónról* volt szó olyan kis mennyiségről, amelynek részére nem fizetődött ki a nagyobb befogadó képességü magyar hajók valamelyikét bérelni Hamburgtól Budapestig. A polgármester természetesen megállapitja, hogy a *jövőben, ugy mint eddig is, fokozott figyelemmel fogja kisérni a tengeren való szénszállitást abból a szempontból,* hogy lehetőség szerint a *magyar tengeri gőzösök* legyenek ezzel a szénszállitással foglalkoztatva.

Ami a szénnek a *Dunán fölfele való szállitását* illeti, errevonatkozóan az a helyzet, hogy a *Magyar Folyam- és Tengerhajózási rt.* szállitja a fővárosnak a német, lengyel és török bányákból származó gázszenét Brailától Budapestig. Ezt a szállitást számos esetben a Magyar Folyam *nem saját hajóin teljesiti,* gyakran fordul elő, hogy a *hajózási egyezmények értelmében* idegen lobogó alatt érkeznek a főváros számára szenet szállitó hajók Budapestre. Tekintettel arra, hogy viszont más esetekben a Magyar Folyam szállit *idegen országok hajózási társaságainak számlájára árukat,* a szénnek a Dunán át való szállitása százszázalékosan megfelel a magyar folyamhajózás érdekeinek.

A fentiekből kitünően ugy az *Elektromos-, mint a Gázmüvek szénellátása most már teljes mértékben biztositottnak tekinthető,* olyan megfelelő árak mellett, amelyek a két nagyüzem szénszámláján *jelentős megtakaritásokat fognak eredményezni.*

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
ásványvize a hatékony forrássókban Európa leggazdagabb keserüvize.

gen nyelven, rögtön megbizonyosodnak róla. Egyik franciául tudótól megkérdezik, persze franciául, ki Budapest polgármestere. Mire ő ugyancsak franciául felel: Eugene Sipőcz. Számbaveszik, hogy a pályázó volt-e már katona, csak ezután következnek a kérdések.

Egyik vizsgáztató főtisztviselő nagyon méltatlankodott, mert egy gyakornok-jelölt hölgy nem tudta: hány fővárosi leányliceum van. Tüchtignek kell lenni — mondotta a megrémült leányzónak...

*

KÉT ÉRDEMES TISZTVISELŐI CSALÁDOT fon össze a jövő héten Hymen rózsalánca. Honffy István kezelőtiszt, Honffy Lajosnak, a népszerü és közszeretetben álló adóhivatali központi igazgatónak fia, esküszik május hó 3.-án, csütörtökön este hét órakor a Krisztinatéri római katholikus plébánia templomban örök hüséget Mayer Erzsébetnek, Mayer Kálmán székesfővárosi tanácsjegyző leányának. Sürgönycim: VIII., Mária-utca 10.

*

BAJAN GYULÁNAK, a Fővárosi Közlöny érdemes szerkesztőjének apósa, lévai Kóós Gyula nyugalmazott honvédezredes április 24.-én délután rövid szenvedés után elhunyt. A beszentelés csütörtökön délután volt a Kerepesi-temető halottasházában, majd Kassára szállitották a holttestet, ahol a családi sirboltban helyezik örök nyugalomra.

*

ROSTA JÁNOSNAK, a közélelmezési ügyosztály népszerü vezetőfőjegyzőjének hétfőn fia született. A trónörökös a szent keresztségben a János Béla Gábor nevet kapta.

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett **„Kromofag“** **Tüzoltó bomba**
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

A Saskör ünnepelte 50. születésnapja alkalmából Nagy Ferencet

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Saskör szombat esti összejövetelén szeretetteljes ünneplésben részesitették *Nagy* Ferenc tanácstagot, a kör ügyvezető elnökét 50. születésnapja alkalmából.

Foglyos Dezső főtitkár adta át a köri tagok ragaszkodásának, szeretetének kifejezésekép az ügyvezető-elnök mellszobrát, melyet *Makovényi* Károly szobrászmüvész készitett. Utána *Miklós* Ferenc dr., bizottsági tag köszöntötte az ünnepeltet.

— A mai ünneplés olyan embernek szól — mondotta többek közt, — aki ötven év terhével vállain *lelkileg fiatalabb, energikusabb, lelkesültebb,* mint akárhány ifju. Adja Isten, hogy *minél több idős ember* legyen lelkileg ilyen ifju, ilyen agilis, mert ez adhat csak reményt arra, hogy a mostani viszonyok között megvalósithatjuk a tiszta erkölcs uralmát. Egyedül az *emberek hatóereje kicsi,* de ha összefogjuk az egyéni erőket, *hatalmas erővé vállnak.*

— Ezért ünnepeljük ma — folytatta *Miklós* Ferenc — *Nagy* Ferencet, aki *a lelkek összegyüjtésének nagy mestere,* mert nagyon nehéz a magyar társadalomban az embereket egy hangra hangolni, nagyon nehéz az egymás iránti bizalmatlanságot, irigységet legyőzni, *elismerni valakiről,* hogy *különb,* mint a többi.

— A Saskör *uj szellemet hozott e tekintetben* és ennek az uj szellemnek át kellene hatni az egész magyar társadalmat, hogy az arra érdemeseket *még az életben megbecsülik,* hogy munkáját még életében méltányolják. Ebben a szoborban ezt az uj szellemet látom megvalósulva, megbecsülést a köztünk élő kiváló emberek iránt. *Nagy* Ferenc megérdemli az ünneplést, mert *egyéni érdekeit, egyéni érzékenységét alá tudja rendelni mindig a köz érdekeinek.* Olyan egyéniség, aki minden áldozatot meghoz, hogy a keresztény tömegek összetartását megszilárditsa. Olyan ember, aki *teljes férfiui lélekkel küzd* a keresztény és nemzeti gondolat jegyében a független polgárság, a főváros, a haza boldogságáért. *Isten adja,* hogy sok ilyen vezetőembere legyen a keresztény, magyar társadalomnak.

Altorjay Sándor dr. és *Payerl* József üdvözlő szavai után *Nagy* Ferenc tanácstag mondott meghatott szavakkal köszönetet az ünneplésért, a tagok ragaszkodásáért és szeretetéért. Majd *Kerezsy* György dr. köszöntötte *Makovényi* Károly szobrászmüvészt, akiben nemcsak az alkotóembert, hanem a köri tagtársat, barátot üdvözölhetünk.

*

Az ünneplés másik része vasárnap délelőtt *Nagy* Ferenc lakásán folyt le, hol népes küldöttség kereste fel az ünnepeltet.

Itt elsőnek *Payerl* József köszöntötte a tanácstagot a IV. kerületi polgárok nevében.

— Ötven év alatt — mondotta — megtetted *a kötelességedet hazáddal, kerületeddel* szemben. A pártnak érdemeket szereztél, a polgároknak tiszteletet. Sok családod, sok szép napod volt az ötven év alatt, de legszebbek voltak Neked azok, melyeken embertársaiddal jót tehettél. Amidőn *a keresztény polgárság nevében* átadom ragaszkodásunk jeleül e serleget, melyen egy kibontott szárnyu sas van, arra kérlek, ugy légy Te is résen a mi érdekeink védelménél.

Ezután *Altorjay* Sándor dr. üdvözölte *Nagy* Ferencet a Saskör tagjai nevében.

— Nehéz feladatra vállalkoztam, — mondotta — mert szavakkal kell tolmácsolnom azt a szeretetet, ragaszkodást, amellyel mi köri tagok valamennyien viseltetünk. Ötven év nagy idő, ebben az ötven évben azonban nemcsak *óramutató forgását* látjuk, hanem a lelkiséget. Azt látjuk, hogy a lélek uralkodik az anyag felett.

Utánna *Klausz* Gyula adta át a kör tagjai nevében *Sipőcz* Jenő dr. polgármester, a kör elnöke aláirásával kezdődő és az összes tagok által aláirt diszes kiállitásu *emlékalbumot,* mely jelképe a tagok őszinte szeretetének, ragaszkodásának.

Majd *Birkóczy* Károly, a belvárosi nőiszabó ipartestület nevében következő üdvözlése után *Nagy* Ferenc tanácstag köszönte meg az ünneplést.

— Rendkivül jól esik és büszke vagyok rá, — mondotta — hogy a *Belváros tekintélyes polgárai idejöttek üdvözölni.* Én mindig arra törekedtem, hogy a független magyar polgárok érdekeit mindenkor becsülettel szolgáljam. Amit tettem, kötelességem volt s csak arra kérlek Benneteket: *higyjetek továbbra is bennem,* hogy amit teszek, őszintén és becsületesen teszem, csak a polgárok egyetemes érdekeiért. Ha mindig igy látom az erőket magamkörül csoportosulva, akkor hiszem, hogy *munkámnak meg lesz az eredménye!*

Ujra Liber alpolgármestert választotta elnökévé a tisztviselők parlamentje

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége közgyülése köszönetet szavazott az Uj Budapest-nek a tisztviselői érdekek védelmében kifejtett munkásságáért — A józsefvárosi előljáróságon történt eltévelyedések kapcsán Liber elnöki megnyitójában megvédelmezte a köztisztviselői becsületet és öntudatot

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Zsufolásig megteltek kedden délután az uj városháza közgyülési termének padsorai: rendes évi közgyülését tartotta a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő osztálya és erre az ünnepélyes alkalomra felvonult az egész tanácsnoki kar, számosan a kerületi előljáróságok és a szakhivatalok tisztviselői. A közgyülés első pontja *az elnökválasztás* volt: egyhangu lelkesedéssel az eddigi elnököt, *Liber* alpolgármestert választották meg továbbra is a Fansz elnökéül.

Liber Endre

alpolgármester nagyszabásu beszédben köszönte meg a minden oldalról feléje áradó bizalmat és megtiszteltetést.

— Midőn először ért a tisztesség — mondotta *Liber* alpolgármester —, hogy a szövetség elnöki tisztjét betölthettem, magam előtt láttam a *feladatok sokaságát*, amelyek az egyre nehezülő időkben megoldásra vártak és most, hogy másodszor lépek ide megköszönni az ismételt megválasztást, *szinte aggódva tekintek lelkiismeretem mélyére*, mi valósult meg, vagy egyáltalán valósult-e meg valami azokból. Valóban *megtettem a lefolyt három esztendő alatt mindent*, amit a kivételesen sulyos körülmények között mégis tennem adatott és tisztviselőtársaim érdekeit szolgálta.

— *Az áldozathozatal évei* voltak az elmult három esztendő, amelyekben a tisztviselő-társadalom egymásután ismételten kénytelen volt lemondani törvényes illetményeinek egy-egy részéről, ugyhogy ma már a fizetések *érzékeny százaléka* kerül levonásba minden hónapban. De igazságtalanság volna azt mondanom, hogy az áldozathozatal csakis a tisztviselő-társadalomra hárul.

Az egész magyarság, a magyar nemzet áldozathozatala ez, melyből minden osztály kiveszi a részét és ugyanakkor, amikor nekünk, a közelállóknak világosan érezhető, hogy a tisztviselő, a tőle kivánt áldozatokkal életéből a szépséget, a melegséget adta oda, hogy a puszta létfenntartás legszükösebb lehetőségei között álljon oda sokszorozott kötelességei teljesitéséhez, ugyanakkor keserüen tölt el az a tudat, hogy sokan vannak, akik a maguk bizonytalan létükben, vagy éppen biztos senyvedésükben talán még irigységgel tekinthetnek a tisztviselőre,

akikhez ha szükösen, ha kimérten is, de hónapról-hónapra megérkezik, ha egyéb nem, a kenyér, az *Ur imájában foglalt mindennapi kenyér!*

— Én erről a felelősségteljes helyről is bátran merem hirdetni — folytatta emelt hangon *Liber* alpolgármester —, hogy a *tisztviselőtársadalom*, a történelmi Magyarországnak ez a nemzeti és hazafiui érzésben mindig megingathatatlan hatalmas gerince, *mindenkor józanul számolt a viszonyoknak sokszor igen nehéz adottságaival, sohasem* felejtette el azt, hogy *minden áldozat, amit meg kell hozni*, a nemzeti talpvégzet jobbrafordulása érdekében történik, amely alatt *mindenki szenved* és éppen ez a közös megpróbáltatás adhatja a legnagyobb erőt annak elviselésére.

Liber alpolgármester ezután a józsefvárosi előljáróságon történt visszaélések kapcsán a tisztviselők közgyülésének feszült figyelme mellett a következőket mondotta:

— A tisztviselő-társadalom hivatása magaslatán állva, *mindenütt segiteni igyekszik, könnyiteni kiván, orvosolni próbál*. Amikor ezt a mondatot kimondom, szinte magamban érzem baljóslatu visszhangként a társadalom szemrehányó szavát, amely nem is régen *egy sajnálatos eltévelyedés kapcsán* minden oldalról egyértelmüen emelkedett a székesfőváros néhány tisztviselője ellen. Nem akarok ujból hozzáérni ehhez a fájó sebhez, de midőn a főváros tisztviselő-társadalmának leghivatottabb testületében mint elnök szólok, nem mulaszthatom el, hogy *ne érintsem: nem magát az esetet, hanem annak óriási visszhangját*. Világosan megmutatkozik itt minekünk, hogy

a tisztviselő az ő tisztviselői életét a nagyközönség szeme előtt éli és minden, amit tesz, sulyosabban esik a mérlegre, mert nem a magánegyén, hanem a köz szolgája tette.

Ne panaszolja senki, hogy a közvélemény szeme esetleg rajta függ, nagyobb feladat a vizsgáló, akár a rosszakaratu szemek előtt is öntudatosan megállani, mint *félni vagy elvonulni attól*. A jó intézkedés öntudata *legyen mindig pajzsunk, erősségünk és ékességünk!*

Liber alpolgármester végezetül kifejtette, hogy ha a tisztviselőknek vannak érdekeik, azok *csak közös érdekek lehetnek*, amiknek védelméért mindnyájan egy táborban *nagyobb sikerrel tudnak küzdeni*. Kell, hogy a tisztviselők társadalmát áthassa a szövetség öntudata és ereje, a legkisebbet is emelje fel az első sorba, ahol *mindannyian társak, egyenlő részesei a rossznak, ha az nem kerülhető el és a jónak, ha azt kiérdemelik!*

Percekig zugott a taps *Liber* Endre valóban fenkölt szellemü és magas szárnyalásu elnöki megnyilatkozása után, majd *Budó* Jusztin dr. főtitkár a tőle megszokott gonddal és alapossággal terjesztette elő főtitkári jelentését.

A főtitkári jelentés részletesen beszámol a szövetség tisztikarának és autonóm szerveinek elmult esztendei müködéséről.

A szövetség érdekképviseleti tevékenységét az elmult évben is hittel és bizakodással folytatta:

mindenütt ott volt, ahol az alaposan megnyirbált fizetések további csökkentésének megakadályozására lehetőség mutatkozott. Kérte a Fansz az elmult évben a fővárosi alkalmazottak gyermekeinek minél nagyobb arányszámban való alkalmazását és ennek intézményes biztositását, a nyugalomba vonuló tisztviselők lakbérének az aránylagos csökkentésen nem tulmenő lefaragását, igyekezett biztositani a karácsonyi segélyt, amiért külön köszönetet mond a főtitkári jelentés *Lamotte* és *Farkas* tanácsnokoknak, továbbá *Ilovszky* Jánosnak, aki a törvényhatósági tanácsban szállott sikra a segély engedélyezéséért.

A főtitkári jelentés megemlitette, hogy az *Uj Budapest* a fővárosi autonóm fizetések külön csökkentése ellen több nagyérdekességü cikket irt, amelyek közül különleges fontosságu volt az *Uj Budapest* mult esztendő junius 3-iki számában megjelent nagy cikk. Ugy ezért a közleményért, mint

az Uj Budapest azon magatartásáért, hogy a tisztviselői érdekeknek nagyobb terjedelemben nyitotta meg hasábjait, hálás köszönetet mondott a főtitkári jelentés.

A nagy számban egybegyült tisztviselők az *Uj Budapest*-et, *a tisztviselői érdekek hivatott szószólóját* a főtitkári jelentés kapcsán *lelkesen megéljenezték*.

Mikortól szedhet 2.75 százalékos ingatlan-átruházási illetéket a főváros?

A főváros álláspontjára helyezkedett a közigazgatási bíróság jogegységi tanácsa

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közigazgatási bíróság a fővárost illetően nagyjelentőségü döntést hozott, amely arra vonatkozik, hogy a 2.75 százalékos ingatlanátruházási illetéket *1931 julius elsejétől szedheti a főváros.*

A főváros ugyanis az 1931 : XIII. tc. alapján létesitett Dunahid-alaphoz felajánlott évi kétmillió pengős hozzájárulás fedezetére engedélyt kapott arra, hogy *erre az időtartamra* a városi ingatlan vagyonátruházási illetéket az addigi 1.5 százalékról 2.75 százalékra emelje fel. A főváros a közgyülés törvényes felhatalmazása alapján az ingatlanátruházási illetéket *1931 julius hó elsejével kezdődő hatállyal* emelte. A főváros határozatát a belügyminiszter csak *1931 julius hó elseje után* vette tudomásul és csak ekkor küldte le a jóváhagyást tartalmazó leiratot a fővároshoz. Az illeték-kulcs felemelésére vonatkozó határozatot ezért csak *1932 január 22-én hirdették ki* a Fővárosi Közlönyben.

Azok az ingatlantulajdonosok, akik 1931 julius hó elseje után, de 1932 január hó 22-e előtt vásároltak ingatlant, arra az álláspontra helyezkedtek, hogy *a felemelt illetéket a főváros csak a felemelést kimondó közgyülési határozat kihirdetése után*, vagyis 1932 január 22-e után történt ingatlan-átruházások után szedheti. A közigazgatási bíróság, ahova a felek panasszal fordultak, *egyes esetekben* helytadott ezen panaszoknak és az 1932 január 22-e előtt történt átruházásoknál csak a korábbi 1.5 százalékos illetéket állapitotta meg. *Más döntések szerint* azonban már 1931 julius elseje után volt a magasabb illeték szedhető.

Ezen ellentétes döntések folytán a közigazgatási bíróság *jogegységi tanácsa jogegységi határozatot hozott*. A 214-es számu jogegységi megállapodás kimondja, hogy: *Budapest Székesfőváros 1931:XIII. tc. V. 7. §-a 6-ik bekezdésében emlitett 2.75 százalékos ingatlan vagyonátruházási illetéket azok után a vagyonátruházások után szedheti, amelyeknél az illetékhez való joga 1931 julius elsején, vagy azutáni időben nyilt meg.*

PÁRTÉLET

Csilléry szózata a Keresztény Magyar Asszonyokhoz. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének IV. kerületi csoportja április 21-én kitünően sikerült teaestét rendezett, melyen megjelent *Csilléry* András dr., a Keresztény Községi Párt ügyvezető elnöke, *Ernszt* Sándor dr. ny. miniszter, *Bednárz* Róbert prelátus, *Goszleth* Ernő dr. IV. kerületi, *Schara* Béla dr. VI. kerületi előljárók, *Miklós* Ferenc dr. bizottsági tag és a Keresztény Magyar Asszonyok hölgygárdája. Az előkelő vendégeket *Toperczer* Margit kerületi elnöknő üdvözölte megnyitó beszédében. Utána *Csilléry* András tartott magasnivóju beszédet, melyben világos képet nyujtott a mai politikai helyzetről. Részletesen tárgyalta a *főváros háztartását*, összehasonlitva az államháztartással, ismertette azt a nagyszerü munkát, amit a főváros szociális téren végzett. Beszédében nagy elismeréssel méltatta a Keresztény Magyar Asszonyok munkásságát, amit a Keresztény Községi Párt megbecsüléssel hálál meg. Reményét fejezte ki afölött, hogy a revizió bekövetkezik, mert enélkül Magyarország nem élhet. De ezt magunknak kell elősegiteni. Erre a szent munkára hivta fel a keresztény magyar asszonyokat. A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után *Ernszt* Sándor dr. emelkedett szólásra, ki a keresztény politikában a keresztény magyar asszonyok nélkülözhetetlenségét hangsulyozta, mert „ők is vannak olyan okosak és müveltek, mint a férfiak", igy nem szabad tőlük elvenni a már megszerzett politikai jogokat. Ennek megtartásáért a párt férfiai harcolni fognak.

*

Teaest a Józsefvárosban. A Keresztény Magyar Asszonyok belső Józsefvárosi csoportja ápr. 21-én müsoros teadélutánt rendezett. A megnyitó beszédet dr. *Cholnoky* Jenőné kerületi elnöknő mondotta, melyben melegen üdvözölte a megjelent *Petrovácz* Gyula és *Müller* Antal országgyülési képviselőket, valamint *Baján* Ferenc dr. kerületi pártelnököt. A megnyitó beszéd után *Petrovácz* Gyula fejtette ki a keresztény politika lényegét és célját. A keresztény politikát a többi politikai irányoktól a tisztaság különbözteti meg, mert célja a keresztény evangélium megvalósitása. Sokan ugy akarják a keresztény politikát feltüntetni, mint valami *ragályos betegséget*, de ennek éppen az ellenkezője bizonyosodott be. A keresztény evangéliumi eszme világszerte terjed s az országok ezen épülnek ujjá. Majd *Müller* Antal kerületi képviselő tartott beszédet s szeretettel emlékezett meg arról a munkáról, amit a Keresztény Magyar Asszonyok a keresztény politikában kifejtenek. Végül *Baján* Ferenc a kerület pártelnöke a Józsefváros politikai jelentőségéről beszélt, kifejezve abbeli reményét, hogy a Keresztény Magyar Asszonyok segitségével a kerületi párttagok meg fognak sokszorozódni.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

HIREK

Áll a harc a Széchenyi strandfürdő büffé-bérlete körül. Ismeretes, hogy a polgármester pályázatot hirdetett a Széchenyi strandfürdő büfféjének bérletére, amelyet a legutóbbi időkig a községi Élelmiszerüzem látott el. A polgármester által megjelölt határideig összesen *hat pályázat* futott be, a pályázók mindegyike megajánlja a fix összegben megállapitott minimális bért és ezenfelül a bruttó bevételből *bizonyos százalékot*. A pályázók között *elkeseredett küzdelem folyik* az egyébként nem nagy jelentőségü bérletért. Legtöbb esélye az egyik szinházi vállalkozónak van, aki a főváros több szinházában és nagy mozijában bérli a büffét. Ezzel az egyébként minden garanciát megadó pályázóval szemben a többi pályázó azt hangoztatja, hogy semmi szükség nem volt az Élelmiszerüzemtől a bérletet elvenni, csak azért, hogy *egy másik nagyvállalkozó kapja*, akinek *17 büfféje* van Budapesten. A Széchenyi strandfürdő büfféjének bérlete ügyében a jövő héten a törvényhatósági tanács, ha pedig az már nem tart ülést, a *polgármester fog dönteni.*

A Lajos-utcai női ipariskola nagy sikere. Uttörő munkát végzett a *III. ker. Lajos-utcai női ipariskola ifj. Gaár* Vilmos igazgató lelkes vezetésével, a tantestület szakértő munkásságával, továbbá a növendékek kitartó szorgalmával. Az iskola az élettel való szoros kapcsolatot keresi és szolgálja, miért is növendékeit versenyképes iparra neveli. Erre kitünő alkalmat nyujtott a TESz ruhapályázata és az iparcsarnoki kiállitás. Az iskola a ruhapályázaton a „matróz"-ruha helyett viselhető csinos, zsinóros magyar-ruhát mutatott be és egyéb magyar izlésü és diszitésü délutáni ruhát, melyekért *I-ső dijat és elismerő oklevelet kapott.* Az iparcsarnokban hét üvegszekrényben bemutatott munkákért pedig *aranyérem és diszoklevél jutalomban részesült* az iskola, amely már negyven éve szolgálja a magyar középosztály leányai részére az *életre való iparosképzést.*

Hatvan segédmérnöki állást szervez a főváros. Az elnöki ügyosztály mellé rendelt szakbizottság keddi ülésének napirendjén szerepel a polgármester azon előterjesztése, amelynek során *hatvan segédmérnöki állást akarnak szervezni*, a főváros szolgálatában sok évet eltöltött mérnöki képesitésü ideiglenes hivatalnokok számára. Az állások szervezéséhez természetesen a törvényhatósági bizottság határozata és a belügyminiszter jóváhagyó intézkedése lesz szükséges.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35, hétköznapokon Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

Zuglói épitészek érdekes ajánlata a XIV. kerületi előljáróság felépitésére

Öt esztendőn át az évente esedékes házbér folyósitása ellenében hitelbe vállalják az épitkezést — A Róna-utcában a fővárosnak megfelelő telke van az uj előljárósági székház felépitésére

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A XI. kerületi előljáróság már saját székházában folytatja működését, betetőzéséül annak a hatalmas akciónak, amelyet a kelenföldi bizottsági tagok, élükön *Csilléry* Andrással inditottak az önálló előljáróság felállitására. Az elnöki ügyosztály szakbizottsága a jövő hét keddjén tartja *Lázár* Ferenc dr. elnöklésével legközelebbi ülését, melynek napirendjén szerepel az uj közigazgatási kerületek működésének megkezdése. *Lágymányos után Zugló következik*, a zuglói előljáróság — mint azt az *Uj Budapest* már jelentette — minden valószinüség szerint *még ebben az esztendőben megkezdi működését.* Erről a fontos problémáról

Petrovácz Gyula

a keresztény Zugló vezére a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Változatlan erővel és kitartással dolgozunk* azon, hogy a zuglói előljáróság még ebben az esztendőben saját székházában megkezdhesse működését. Erre vonatkozóan *meg is van minden reménység.* A fővárosnak a létesitendő uj közigazgatási kerület központjában, *a Róna-utcában* megfelelő telke van az uj előljáróság épitkezése céljaira. A *telek-kérdés tehát nem probléma.*

— Ami az épitkezés kérdését illeti, *olyan megoldás van előtérben*, amely a főváros nagyobb anyagi megterhelése nélkül még ebben az esztendőben önálló előljárósági épülethez juttatja Zuglót. A *zuglói iparosok egy alkalmi egyesülése* ajánlatot tett a polgármesternek, hogy azon összeg öt éven át való megfizetése ellenében, amibe a fővárosnak a zuglói uj előljáróság házbére, továbbá a Stefánia-uti VII/c. adószámviteli osztály házbére kerülne, *felépitik az uj előljáróságot.* A fővárosra öt éven át évi *hetvenezer pengő megterhelés* esne ilymódon, nem több, — ismétlem — mint az előljárósági, illetőleg *hatósági célokra szolgáló épületek lakbére ugyanezen* idő alatt.

— Megbeszéltem az ügyet *Farkas* tanácsnokkal, aki a maga részéről igéretet tett, hogy *még a nyári szünet előtt az illetékes fórumok elé viszi az uj előljáróság épitkezésének dolgát.* Meg van minden remény arra — fejezte be nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula, — hogy még ebben az évben *ugyanolyan bensőséges és szeretetteljes ünnepséggel*, mint ahogyan az szerdán, a Verpeléti-utcában történt, mi is *megkezdhetjük önálló közigazgatási kerületi életünket.*

Mindenütt támadhat tüz, ahol főznek, fütenek, ahol villanyvezeték, nyilt láng, vagy gyulékony anyag van. És hol nincs? Tüzveszély ellen eddig rendszeresen csak nagyobb ipari üzemek, vállalatok stb. védekeztek, illetve gondoskodnak kellő házi védelemről, mert szem előtt tartják, hogy a nagyobb tüzesetet és vagyoni kárt ugy lehet a legjobban elkerülni, ha az ember a keletkező tüzet már csirájában el tudja fojtani. Tüz esetére házilag kétféleképen védekeznek: kisebb helyeken vizzel, nagyobb üzemeknél kézi tüzoltókészülékekkel (gázzal oltó készülékek). Mi most főleg a kisebb üzemekre lakásokra, üzletekre, raktárakra gondolunk, ahol tüzoltókészülékek rendszerint nincsenek, mert 150—200 pengőbe kerülnek. A vegyészeti tudomány lehetővé tette, hogy tüzesetek ellen vizné sokkal hatásosabb és biztosabb módon védekezzünk, még pedig *gáztámadással.* A sok félelmetes gáz között, amelyeket ma már ismerünk, vannak nagyon hasznos gázok is. Ilyenek a tüzelfojtó gázok, melyeknek az a tulajdonságuk, hogy elvonják a tüz elől a levegő oxygénjét és igy a tüz rövid idő alatt kialszik. Ezt a célt szolgálják a drága tüzoltókészülékek helyett a *„Kromofag" tüzoltó-bombák.* Ezek a bombák vékonyfalu üveggömbök és olyan vegyi folyadékkal vannak megtöltve, amely a levegőn, de különösen a forrósságtól gyorsan gázzá alakul át. Ez nehezebb lévén, mint a levegő, valósággal beboritja a tüzet. A modern, de drága kézi tüzoltókészülékek csak annyiban különböznek ezektől a bombáktól, hogy mig az emlitett készülékek a vegyi oltó folyadékot szénsav-nyomással (mint a szódavizes palackoknál látjuk) lövelik a tüz felé, amihez költséges szerkezet szükséges, addig *a „Kromofag" tüzoltó-bombákat kézierővel, hajitás utján juttatjuk a tüz fészkébe.* Az eredmény tehát ugyanaz, de a bombák megoldása sokkal olcsóbb. A „Kromofag" tüzoltó-bombák korlátlan ideig elállnak, romlás, párolgás, fagyás nélkül! Foltot nem hagynak, az anyagokat nem teszik tönkre. Tüzoltási kár (mint pl. a bőséges vizoltásnál) a bombák használata mellett nem keletkezik. A 6 darab bombából álló készlet falra akasztható lakkozott fadobozzal együtt P 11.50. — Kromofag Vegyészeti Gyár, Szabó és Társai Budapest, VI. Reitter Ferenc-utca 13. Telefon: 91—2—56. Alapitva: 1908-ban.

Május 1-én megnyilik a margitszigeti modern fürdőváros

Még pár nap és bemutatkozik a nagyközönségnek az ujjászületett, modern margitszigeti fürdőváros. Ezernyi munkáskéz hat hónap alatt csodát teremtett a Margitszigeten. Az istenadta keret eddig is megvolt: 150 holdas park, álomsziget a nagyváros szivében. Csak az hiányzott, ami a mai, gyógyulásra, pihenésre és szórakozásra vágyódó ember igénye.

Most már ez is maradéktalanul megvan. Három szálloda várja ünnepélyes megnyitását. A régi Nagyszálló helyén elkészült a *„Palatinus Hotel":* 250 izlésesen berendezett szobája, fürdőszobás-szalónos appertementjai, 2500 személyt befogadó terrasza, különtermei Európa legelső luxushoteljeivel kiállják a versenyt. Még a mai gazdasági viszonyokkal számoló közönség is hideg-meleg folyóvizet kap a *„Margaréta Szálloda"* és a *„Dália Szálloda"* minden szobájában.

A gyönyörü *fürdőépület* Ybl alkotása és a *Szanatórium* uj életre kelt. Átalakult, modernizálódott. A fürdő mögött huzódik az *üzletház:* a Váci-utca vitrinje a miniatür fürdőváros kellős közepén. Most szépül a felsőszigeti nyári volt Newyork étterem, amely idén *„Astoria Pavillon"* néven lesz a mondén közönség szórakozóhelye. A volt Flóris-cukrászda és bár a *„Polo"* nevet kapta.

A gyönyörü fürdőváros uj intézményei közül a *„Palatinus Hotel"*-t, *az éttermet, a kávéházat, a Szanatóriumot és a Gyógyfürdőt már május 1-én ünnepélyesen átadják a nagyközönségnek.*

A lyukas könyök

A Budapesti Tanitótestület csütörtöki nagygyülésén a fővárosi tanitót glorifikálta Huszár Aladár. Azt mondotta a főpolgármester, hogy nagyra értékeli a tanitóság nemzetépitő munkáját, büszke arra a szellemre és nivóra, amelyet a főváros tanitósága képvisel. A fővárosi tanitóval szemben nagyobb a követelmény kultura és életstandard terén: gondokkal küzdve, korgó gyomorral nagy ideálokat és nemzeti célokat szolgálni nem lehet. A főváros tanitója nem járhat lyukas könyökü ruhában! Ezért meg kell védenünk — mondotta a főpolgármester — a fővárosi tanitó életstandardját!

Az a kétezerfőnyi tömeg, amely a nagygyülés alkalmából a Vigadót zsufolásig megtöltötte, a jövő nemzedéket neveli, hogy képzett és okos gyermekei legyenek annak a boldogabb korszaknak, amely az utánunk következő nemzedékre vár. A budapesti tanitóság feladatai a jövő nemzedék nevelését illetően ma fontosabbak és az ország létérdekébe mélyebben vágóbbak, mint valaha. A tanitói és tanári rendnek mindig megvolt a maga különleges jelentősége a magyar glóbusz társadalmi strukturájában, de soha nagyrahivatottabbak nem voltak a jövendő kertészei, amikor, mint most, egyetlen reménységünk és célunk az ember-palánták előkészitése az élet kavargó viharaira.

Ezen a napon, amikor a főváros közönségének és a városháza hivatalos tényezőinek figyelme a Vigadó nagytermében összegyült kétezerfőnyi tanszemélyzet tanácskozása felé fordul, állapitsuk meg, hogy a főváros tanitói és tanári rendje hivatása magaslatán áll. Ahogy Ölveczky Pál, a Tanitótestület elnöke mondotta: Uj társadalomnevelő és szociális munka folyik a ma népiskolájában. De jegyezzük ide azt is, hogy ez a nagy munka a keresztény várospolitikának is gerince és éltető eleme: a főváros tanitósága lekötötte magát a keresztény világszemlélet mellett, szemben a közelmult szabados és tulradikális katedrájával a krisztusi erkölcs tanitásai szerint öntözi a holnap kertjeit.

Éppen ezért, mert a budapesti tanitóság nemzetnevelő és nemzetmentő szerepe a keresztény világszemlélet alapján annyira fontos és sorsdöntő jelentőségü, kell vigyázni arra, hogy a háromszoros fizetésleszállitással az anyagi összeomlás határára visszavetett budapesti tanszemélyzet életstandardja munkásságának és a tanszemélyzet szellemi nivójának megfelelő legyen.

— A tanitó nem járhat lyukas könyökü ruhában, — állapitotta meg Budapest főpolgármestere. Ennek a messzehangzó kijelentésnek a szanálási tervezet szellemét is át kell hatnia, ha már a békebeli törvényes állapotokra a tanszemélyzet fizetését illetően nem lehet visszatérni, a tervbevett arányositás ne legyen ujabb, minden eddiginél keserübb fizetés-leszállitás!

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

A Vigszinház kapja a folyó évre a Fővárosi Cirkusz bérletét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A városgazdasági ügyosztályban készen fekszik a Fővárosi Cirkusz ezévi hasznositására vonatkozó polgármesteri előterjesztés. A polgármester azt javasolja a törvényhatósági tanácsnak, hogy a folyó esztendőre a többi pályázó mellőzésével *a Vigszinháznak adják bérbe a cirkusz-épületet.* A Vigszinház *különleges,* félig szinházi, félig cirkuszi előadást akar a ligetben produkálni, külön erre a céira irt, a cirkuszi élettel foglalkozó szindarabot adnának elő nagy táncszemélyzettel, zenekarral, görlökkel.

Kovácsházy tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője ebben az ügyben *beható tárgyalásokat* folytatott *Roboz* Imrével, a Vigszinház igazgatójával. E tárgyalások eredményeképpen a Vigszinház egész szezónra *25 ezer pengő bért fizet a fővárosnak,* ebből 10 ezer pengőt készpénzben tett le a szinház vezetősége, a fennmaradó összegre pedig *megfelelő bankgaranciát adtak.* A Vigszinház vezetői a tárgyalások során *igéretet tettek arravonatkozóan is,* hogy a szinrehozandó darabban a magyar artistákat megfelelő betétszámok kapcsán fogják foglalkoztatni.

Mivel e pillanatban kétséges, hogy *egyáltalában tart-e még ülést a törvényhatósági tanács,* nincs kizárva az sem, hogy a polgármester a jövő héten *saját személyében hozza meg döntését és utasitja a tiszti ügyészséget a Vigszinházzal a bérleti szerződés megkötésére.* A Vigszinház az eddigi tervek szerint, *junius 20-ika táján* mutatná be a cirkuszi szindarabot és azt szeptember elejéig játszaná.

Uj kiirások:

A tabáni bérházak **bontási-munkálataira.** Határidő: 1934. évi április hó 30-án (hétfőn) délelőtt 9—½11 óra.

Papíráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi május hó 8-án délelőtt 11 óra.

Központi fütőberendezési munkákra a X. ker., Üllői-ut 118. sz. alatti elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi május hó 15-én (kedd) délelőtt ½11 óra.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10—16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83—2—89 alatt.

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

GAZDASÁGI ÉLET

A Vásár

Sipőcz polgármester rádió-előadása

Jövőre lesz 30 éve, hogy Budapesten Árumintavásárokat kezdtek rendezni és az idén van 20 éve annak, hogy a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara gondozásába vette ezt a külföldi mintára nálunk is meghonositott zsenge intézményt és tervszerü munkával igyekezett azt a magyar éghajlatnak és szükségletnek megfelelő módon áthasonitani. Ez alatt a 20 év alatt *nagy fejlődésen mentek át a budapesti Árumintavásárok,* de különösen az utolsó 10 esztendőben, amióta a vásárt szervező kereskedelmi és iparkamara a magyar dolgozó polgárságnak ezt a tavaszi, messze országokra kiterjedő organizációval alátámasztott vásárát nemzetközivé fejlesztette.

Ennek a megállapitásnak egy egyszerü ténynél, vagy egy közismert közhely leszögezésénél sokkal nagyobb jelentősége van, mert az árumintavásárok történetében az utolsó 10 esztendő, amely felöleli a leglendületesebb konjunktura idejét éppugy, mint a világválság mélypontját, *döntő jelentőséggel birt.* Európa legnagyobb árumintavásárai közül számos megszünt ez alatt a 10 év alatt és még a leghiresebbek közül is többen vannak olyanok, amelyek ugy a kiállitók, mint a látogatók számát illetőleg összezsugorodtak. A Budapesti Nemzetközi Vásár, amelynek jelentőségét éppugy, mint Budapestnek és Magyarországnak nem a dimenziók, hanem annál egy mélyebben fekvő, nagyobb érték adja meg, *ez alatt a 10 esztendő alatt a külföldi árumintavásárok történetében szinte páratlan fejlődésen ment keresztül.* A kiállitók száma megduplázódott és az általuk elfoglalva tartott terület háromszorosára növekedett, az idegen látogatók száma pedig 500%-kal emelkedett. Igy történhetett meg az, hogy a *mult évi Nemzetközi Vásár idején lebonyolódott idegenforgalom a főváros egész évi idegenforgalmának már több, mint 30%-át tette ki.*

Ez a *nagyszerü eredmény* élénken bizonyitja azt, hogy a tervszerü idegenforgalmi munkának feltétlenül megvan a maga gyümölcse akkor, ha az idegenforgalom fejlesztésére hivatott tényezők együttmüködése biztositva van. Mert a Budapesti Nemzetközi Vásár kitünő organizációja mellett igen jelentős szerepet játszott ebben a kiemelkedő idegenforgalmi eredményben az a támogató munka, amelyet a *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala* és annak *bécsi irodája* a vásár látogatottságának fejlesztése érdekében ugyszólván létesitésük első percétől kezdve kifejt. A kamara által fenntartott vásár és a főváros által létesitett Idegenforgalmi Hivatal több, mint egy évtizedes egymásbakapcsolódó és egymást támogató munkája *úttörést jelentett a magyar idegenforgalom történetében,* amely munkának nemcsak ez a két intézmény, hanem ezen tulmenőleg az összes magyar idegenforgalmi intézmények és iparok is jelentős hasznát látják.

De visszatérve magára a vásárra, miként lehet az, hogy *egy oly sokat szenvedett országban, mint Magyarország, egy intézmény szakadatlan, tervszerü lendülettel fejlődik tovább akkor, amikor testvérintézményei a külföldön egymásután sorvadnak el, vagy tünnek el teljesen a gazdasági élet szinteréről?* Egyszerü a válasz. Azért, mert a Budapesti Nemzetközi Vásár nem a konjunktura futóhomokjára épült, amelyről a válságos évek forgószele nyomtalanul söpörhette el a gyökértelen intézményeket, hanem a mi vásáruuk *mélyen le lett horgonyozva azokba az ősi energiákba,* amelyek ezer év óta fenntartói ennek a földnek és a népnek, amely rajta él. A Budapesti Nemzetközi Vásár olyan adottságokon épült fel, olyan energiákban gyökeredzik, amelyek azon a helyen, ahol Budapest fekszik, ahol a Nemzetközi Vásárt megrendezik, különleges jelentőséggel és értékkel birnak. Budapest kitünő gazdaságföldrajzi fekvése, az ország gazdasági hinterlandja, iparának hatalmas fejlettsége és óriási termelő skálája, a magyar kereskedelem szivóssága, elevensége és ötletessége, a magyar hitelélet fejlettsége, a Budapesten irányt változtató Duna-kanyar és a hatalmas méretekben kiépitett dunai kikötő, továbbá az a sürü és minden irányba szétfutó, Budapesten központosuló közlekedési hálózat, amely a magyar fővárost a világ minden tájával vasuton, hajón, repülőgépen összeköti, olyan komponensek, amelyek a Dunamedencében a Budapesti Nemzetközi Vásárnak különös jelentőséget adnak.

Éppen ezért *ez a magyar vásár a hőmérő szerepét tölti be mindazok előtt,* akik aggódással figyelik a magyar élet alakulását. Nemcsak árubörze ez, ahol a magyar dolgozó polgárság több mint 200 árucsoportban mutatja be a vásárban központosuló vidéki és külföldi árubevásárló keresletnek mindazt, amit a magyar vállalkozás zsenialitása párosulva a magyar munkás ügyességével, termel, hanem általában a magyarság életszinvonalának egyik jellemző fokmérője, amely a pillanatnyi helyzeten tulmenőleg a legközelebbi jövő alakulását is mutatja. Ezért van az, hogy szinte visszafojtott érdeklődéssel, *néha némi aggódással gondolunk arra, hogy vajjon sikerülni fog-e a vásár?* És ezért örvendünk egy szép gazdasági produkción érzett örömön messze tulmenő örömmel akkor, ha egy-egy ily nagy gonddal megrendezett vásár a jól megérdemelt eredménnyel zárul.

*

Amikor ezeket a sorokat olvasom, a városligeti Iparcsarnok környékén már *hatalmas munka folyik.* A Budapesti Nemzetközi Vásár *óriási pavillontáborát* épitik ott, hogy megszülessék Budapest legszebb területén, 11 napi élettartammal egy uj város: a Nemzetközi Vásárváros, amelynek létesitésénél a gondos rendezőség fokozottan kivánja érvényesiteni ugyanazt a csint és izlést, amely Budapestet is annyira jellemzi és az összes külföldi metropolisok között különleges karakterrel ruházza fel. Budapestnek ez a *tiszakérész-életü része azonban mégsem lesz Potemkin-falu, ahol a mutatós külső mögött üresség honol, hanem egy olyan bizalmat és reményt sugárzó attrakció, amely mögött 3000 gyár és 300.000 magyar munkás serényen dolgozó kezemunkája rejlik.*

A Budapesti Nemzetközi Vásár területén, amely május virágzó pompájának minden gazdagságával is megajándékozza ezt a szép magyar munkaünnepet, a fővárosba jövő idegen nemcsak a dübörgő kalapácsok, suhogó kohók és kattogó szövőgépek munkájának eredményét fogja látni, hanem a kis magyar falvak szines népmüvészetét is, a magyar föld izes termékeit és a világhirü magyar kisiparosok aprólékos gonddal készitett pompás remekmüveit. A Budapesti Nemzetközi Vásár az alkotó polgári munka olyan harmonikus demonstrációja, amelyből örömmel kér részt a dolgozó polgárság minden rétege. Ezért van az, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárt ma már az egész országban csak mint „a vásár"-t emlegetik, mert ez a vásár mindenkié, aminthogy mindenkié Budapest is, aki azt szereti és akinek arra szüksége van.

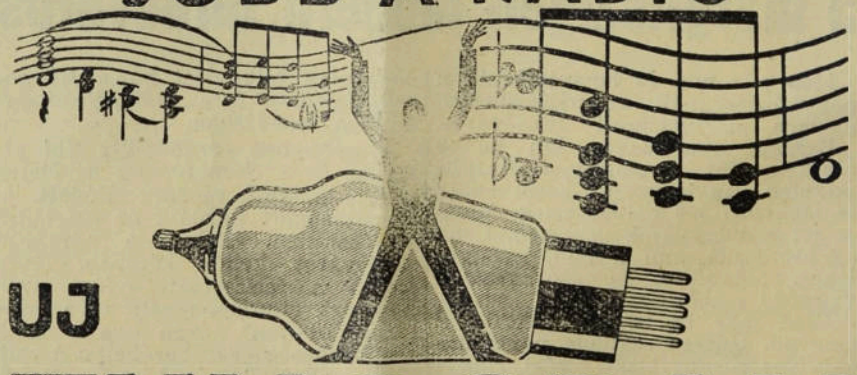
Köszönet illeti a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát,* a magyar kereskedelem és ipar autonóm szervét, azért a sok fáradságért és gondért, amellyel ezt a nagyon fontos magyar intézményt felnevelte, kifejlesztette és azzal nemcsak Budapestet, hanem az országot, sőt a dunamenti népeket is megajándékozta.

A *főváros közönsége,* amely féltő gonddal és aggódó szeretettel figyeli évek óta ennek az intézménynek az alakulását, *a házigazda örömével és szeretetével várja Budapestre minél nagyobb számban az ország vidéki lakosait éppugy, mint a külföldi vendégeket, akiknek fogadására, elszállásolására és ellátására a régi hires magyar vendégszeretettel készültek fel a magyar főváros összes polgárai.*

Viszontlátásra a május 4-én megnyiló Nemzetközi Vásáron!

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü köburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: Budapest IX., Csont-utca 3. Telefon: 34—0—82.

JOBB A RÁDIÓ

UJ TUNGSRAM RÁDIÓCSŐVEL

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62—2—06

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ALTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 18. szám

Budapest, 1934 május 5

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Budapest, VIII., Revitzky-u.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Vásárváros

Valóban impozánsak voltak azok a méretek, amelyekben a ragyogó májusi napsütésben pénteken délelőtt a ligetben megnyiltak a Vásárváros kapui. Ragyogóak voltak a szónoklatok is, amelyek a vásár ezer nem is látni, hanem tanulmányozni-valójával kapcsolatban a magyar tudást, tehetséget és élniakarást hirdették. Az ezévi vásár valóban igazolja azon komponensei elsőrangúságát, amelyekről Sipőcz polgármester az Uj Budapest legutóbbi számában közölt rádió-előadásában is megemlékezett: a főváros kitünő gazdaság-földrajzi fekvését, az ország gazdasági hinterlandját, iparának hatalmas fejlettségét és óriási termelő-skáláját, a magyar kereskedelem szivósságát, elevenségét és ötletességét, a magyar hitelélet fejlettségét.

Ha azonban a Vásárváros jól vagy rosszul épitett pavillonjainak és bódéinak szinpada mögé tekintünk, vizsgálva annak a külsőleg valóban impozáns kirakatát a kulisszák másik oldaláról is, nem vagyunk ennyire büszkék és elégedettek. A traverzekről lehámlik a gipszvakolat, pőrére vetkőzik a giccsszerü épület, a vásári kikiáltók, próbakisasszonyok és kivezényelt cégvezetők mögött ott sötétlik a maga gigantikus árnpképeivel az a hatalmas kartel-szervezet, amelynek összessége ma a magyar ipart és kereskedelmet jelenti. Az uj magyar textil-arisztokrácia, a maga százötvenezer magyar munkásával, ellenben idegen tulajdonosaival, hallatlan vámkedvezményeivel és világviszonylatban páratlan magasságu belső áraival, az egyéb ruházati anyagok karteljei, az épitkezési anyagok karteljei és a kartelélet lápvirága: az élelmiszer-feldolgozó anyagok karteljei, amelyek jelentős hasznot tudnak biztositani maguknak azon az eredetileg rövid, de egyre cikornyásabbá váló uton, amig a falat a termelőtől a fogyasztó szájáig elér.

A vásár vezetősége, amelyet természetszerüen nem érdekelnek adminisztrációnális működésében ezek a magasabb nemzetgazdasági szempontok, esztendőről-esztendőre különféle statisztikákat szokott összeállitani a vásár számadatairól. Egy statisztikai adattal azonban esztendőről-esztendőre adós marad a Kereskedelmi és Iparkamara, melynek mindent eltakaró köpönyege Janusarcu védelmezője nagyiparnak és nagykereskedelemnek, kisiparnak és kiskereskedelemnek, ragadozó macskának és félénk egérkének egyaránt. A hiányzó statisztikai adat arra vonatkozik: mennyire terjeszkedik a vásár kiállitói között évről-évre a nagyipar és nagykereskedelem, hogyan szorul hátra a kézműipar, melyet maholnap tökéletesen meg fog fojtani a kartelek halálos ölelése?

Szemben a reklám-cikkekkel, a százezernyi látogatóval, külföldi különvonatokkal ez a Vásárváros igazi problémája, nagy belső kérdőjele. A félig-meztelen próbakisasszonyok, a sürün osztogatott reklámcéduláik, a Vásárváros életének ezer szine és világvárosias dübörgése sem tudják elnyomni ezt a disszonáns akkordot, amely egyre élesebben és nyomasztóbban, keserübben és figyelmeztetőbben rajzolódik tragikus mene tekelként a Vásárváros óriási konturjai felett a budapesti éjszaka felhős firmamentumára.

A főváros költségvetése és a belügyminiszteri tervezet

Ügyes politikai sakkhuzás volt Keresztes-Fischer azon intézkedése, amellyel jóváhagyta a főváros ezévi költségvetését

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Általános feltünést keltett a törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén *Sipőcz* polgármester azon bejelentése, amelyszerint a belügyminiszter közlése szerint a főváros 1934. évi költségvetése, miután annak jóváhagyása ügyében a miniszter március végéig nem nyilatkozott, az 1930. XVIII. t.-c. 95. szakasza értelmében *jóváhagyottnak tekintendő.* A belügyminiszteri rendelet gyakorlati és politikai hatásairól

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A belügyminiszter leiratának, amellyel szemben legutóbbi leiratával jóváhagyottnak jelenti ki a főváros ezévi költségelőirányzatát,

gyakorlati jelentősége egyáltalában nincsen.

A főváros vezetősége maga is tudja, hogy *takarékoskodnia kell* és a lehetőség szerint el kell tüntetnie az ezévi költségvetési előirányzatból a deficitet. Ezen célt szolgálta az az ügyosztályvezetőkkel folytatott konferencia, amelyeket *Borvendég* alpolgármester még az év januárjában tartott, figyelmeztetvén az ügyosztályok vezető tanácsnokait arra, hogy *csak azokra a költségvetési tételekre utalványozzanak, amelyekre a fedezet ténylegesen megvan.* Ugyanezen cél szolgálatában áll a polgármesternek hónapokkal ezelőtt kibocsájtott rendelkezése, amely *további 10 százalékkal* zárolja a folyó esztendei költségelőirányzat amugy is szükre szabott tételeit, hogy *ezáltal is megtakarítások legyenek elérhetők a költségvetési előirányzatban.*

Igen érdekes *az az információ,* amelyet a belügyminiszteri rendelet *politikai indokairól* közöltek az *Uj Budapest* munkatársával. Ezen információnk szerint a belügyminiszter költségvetést jóváhagyó rendelete *ügyes politikai sakkhuzás volt,* amellyel el akarta kerülni, sikerült is elkerülnie, hogy *a kormányzatot sulyos támadások érjék a törvényhatósági tanács utolsó ülésén.* Erről

a politikai mestermünek mondható sakkhuzásról beavatott helyen a következőket közölték az Uj Budapest munkatársával:

— *Semmi akadálya nem volt annak,* hogy a belügyminiszter *jóvá nc hagyja a költségvetést.* A néhány nap mulva életbelépő törvény 27. szakasza ugyanis a belügyminiszteri tervezet kiadását elsősorban azzal indokolja, hogy a *főváros költségvetésének egyensulya biztositassék.*

Tökéletesen mindegy tehát, hogy a belügyminiszter — amint azt megelőző rendeletében tette — fenntartja-e magának későbbre a költségvetés jóváhagyásának jogát, vagy — amint most tette — jóváhagyja a költségvetést és azután a tervezetben, illetőleg a tervezet végrehajtása során azt eselekszi, amit a legmegfelelőbbnek lát.

Ami a főpolgármester jogát illeti az uj törvény szerint a főváros költségvetését illetően, erre vonatkozólag elég utalni

a törvény 27. paragrafusának 4. bekezdésére,

amely a *17-es bizottság véleményének meghallgatását, azonban korántsem kötelező figyelembevételét irja elő arra az esetre, ha a főpolgármester a belügyminiszteri tervezetek kapcsán a költségelőirányzatot meg akarja változtatni.*

Ily körülmények között — fejezte be érdekes nyilatkozatát informátorunk, *lényegileg irreveláns,* jóvá van-e *hagyva, vagy függőben van-e tartva a főváros ezévi költségvetése. Ily körülmények között*

arról beszélni, hogy a költségvetés jóváhagyása az ellenzéki pártok diadalát jelenti, vagy hogy a belügyminiszter megfutamodott a törvényhatósági tanács kritikája elől, valóban megmosolyogni való es politikai hangulatkeltésnél egyéb célt nem szolgálhat.

Részben centralizálják, részben decentralizálják a kerületi közigazgatást

Liber alpolgármester vezetésével végetértek a kerületi közigazgatás racionalizálására vonatkozó szakértekezletek

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A belügyminiszter nemrégiben tudvalevően leiratot intézett a fővároshoz, melyben felhivja a polgármester figyelmét, hogy az elöljárósági törvénynek az 1930-as fővárosi törvény szerinti módositása *még mindig nem történt meg.* Az 1930:XVII. tc. ugyanis kötelességévé teszi a fővárosnak, hogy a törvény életbelépésétől számitott *három esztendőn belül végezze* el azokat a szabályrendelet-módositásokat, amelyeket a törvény a főváros számára *kategórikusan előir.* A belügyminiszter rendelete kapcsán *Liber* alpolgármester, akinek hatáskörébe tartozik az elnöki ügyosztály és igy a kerületi elöljáróságok is, *hat szakértekezletet tartott,* amelyen a városházi érdekelt ügyosztályvezetők és a szakhivatali vezetők bevonásával letárgyalta azokat a módositásokat, amelyek az *elöljárósági administráció racionalizálása kapcsán szükségesek lesznek.* Ezekről a tárgyalásokról és a várható nagyfontosságu intézkedésekről

Liber Endre

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Több, mint egy esztendeje kezdődött el a kerületi elöljáróságok ügyvitelének átszervezésére vonatkozó előmunkálat. A tervezetet *letárgyalta az elöljárók értekezlete,* véleményüket nyilvánitották arravonatkozóan az *érdekelt szakhivatalok:* a tiszti ügyészség, a főorvosi hivatal, az elnöki, pénzügyi, közélelmezési és tanügyi ügyosztályok. Az értekezleteken, amelyek elnökletem mellett folytak le a szóbanforgó ügyben, jelen voltak *azok a hivatalvezetők is,* akikkel azután a *legapróbb részletekbe behatolóan is letárgyaltuk a szőnyegen fekvő fontos problémákat.*

— A tárgyalási anyag legfontosabb része az, amely az *elöljárósági szolgálatnak bizonyos mértékben való centralizálására, más vonatkozásban pedig decentralizálására vonatkozik.* A helyzet ugyanis az, hogy a *rohanó élet nem állt meg a régi elöljárósági törvénynél, az 1893. évi XXXIII. tc.-nél,* több olyan módositás válik szükségessé, amelyeket az 1930-as fővárosi törvény rendelkezése hiányában is *végre kellett volna hajtanunk.* Ebből a szempontból utalok *Sipőcz* polgármesternek a XI. kerület székházának felavatása kapcsán mondott beszédére, *azokra az irányelvekre, amelyeket a polgármester az elöljárói szolgálat célját illetően lefektetett.* A polgármester *a jó elöljárót a jó pásztorhoz* hasonlitotta, aki állandó kontaktusban van a kerülete közönségével, figyelemmel kiséri annak minden életnyilvánulását, a bürokrácia lehető kiküszöbölésével elintézi ügyes-bajos dolgait.

— Az általunk kidolgozott tervezetben a legfontosabb célkitüzés: *az autonómia gondolatának érvényesitése az elsőfoku igazgatás minden ágában.* A második szempont: a *célszerüség!* Vannak egyes elöljárósági hatáskörbe utalt feladatok, amelyek jelentősége és a vele való munka az elöljárósági törvény életbelépése óta letelt *negyven esztendő alatt lényegesen megnövekedett.* Igy a különféle *kihágási ügyek,* amelyek ma jelentékeny mértékben terhelik az egyes kerületi elöljáró-

ságokat. Az a tervünk, hogy *ezt a kihágási bíráskodást elvonjuk az egyes elöljáróságoktól és valamelyik elöljáróságon központositjuk egész Budapest területét illetően az ipari jogszolgáltatást.*

Az *élelmiszer-hamisitási ügyek* első fokon ma már a főváros egész területét illetően a *belvárosi elöljáróság* hatáskörébe tartoznak. Ugyanigy *egyetlen elöljáróság hatáskörébe* kivánjuk utalni az *összes ipari kihágási ügyeket, az épitésrendőri kihágási ügyeket és a vizügyi kihágások ügyét.* Ezzel szemben vannak bizonyos, jelenleg a központ hatáskörébe tartozó feladatok, amelyek *az elöljáróságokhoz fognak kerülni.* Igy semmi szükség nincs arra, hogy például a *gépfelállitási engedély-ügyek első fóruma ne az elöljáróság, hanem a polgármesteri ügyosztály legyen.* Tervezetünk szerint a gépfelállitási ügyeket a jövőben első fokon a kerületi elöljáróságok mérnöki szakhivatalai fogják elintézni.

Elmondotta még munkatársunknak *Liber* alpolgármester, hogy *a jövő héten még egy szakértekezletet tart,* amelyen a kerületi *mérnöki adminisztrációt illetően* szükséges uj intézkedéseket fogják megbeszélni. Ezután *Flaxmayer* tanácsjegyző, akit az alpolgármester és *Farkas* tanácsnok a kerületi közigazgatás racionalizálásával bizott meg, *Felkay* tanácsnok intenciói szerint össze fogja állitani az értekezleteken elhangzott felszólalások kapcsán *azt a szabályrendeletet,* amely azután a kerületi közigazgatás uj alapokra való helyezését, illetőleg az 1993-as törvény revizióját fogja magában foglalni. *Liber* alpolgármester ugy tervezi, hogy ez a szabályrendelet *még a nyári hónapok előtt az autonómia illetékes fórumai elé kerül.*

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Sajtó-korlátozás helyett — fokozott nyilvánosság!

Az elsorvasztó törekvésekkel szemben uj lendületet kap a városházi ujságirás

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — Jelentette az *Uj Budapest,* hogy azon *állitólagos törekvésekkel* szemben, hogy a fővárosnak is legyen egy *hivatalos vagy félhivatalos sajtó-tájékoztató irodája,* egyhanguan állást foglalt a *Városházi Ujságirók Testülete,* de a *Magyar Ujságirók Egyesülete* is. Ezen értesüléssel kapcsolatban kifejeztük azon véleményünket is, hogy a *városházi ujságirást,* amely mindig a *főváros vezetőségével teljes egyetértésben állitotta minden tudását és tehetségét a főváros közérdekének szolgálatába,* amely *pártvezéreket és polgármestereket ajándékozott Budapestnek,* nem szabad *béklyóba szoritani,* annál kevésbbé, mert az uj törvény alapján jobblétre szenderült törvényhatósági tanács működésének meddőségéhez *jelentékeny mértékben* hozzájárult az a körülmény, hogy a tanácsülésekről *ki volt zárva a nyilvánosság,* arról csupán a semmitmondó hivatalos kommünikéken felül egyes tanácstagok jó vagy rossz *tendenciáju indiszkréciója folyományaképpen értesülhetett a sajtó.*

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, a legutóbbi napokban *tényleg konkrét megbeszélések indultak a városházi hirszolgáltatás ügyében.* Ezek az egyelőre intern jellegü megbeszélések azonban *korántsem a sajtó megrendszabályozását, hanem a sajtó működésének a városházi hirszolgálatban való megkönnyitését célozzák.* Ezekről a megbeszélésekről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az az *állitólagos hir,* mintha a főváros vezetősége a jelenlegi félhivatalos könyomatos-szolgálaton és a főváros hivatalos közlemények kiadásán felül

bármiféle sajtó-intézkedéseket tervezne a városházán, célzatos hiresztelés.

Semmiféle sajtóiroda vagy sajtóosztály felállitásáról *nincsen szó,* az errevonatkozó hiresztelések hátterében nem állhat egyéb, mint hogy

bizonyos illetékes tényezők végig hallgattak egyes véleménynyilvánitásokat, anélkül azonban, hogy ezen vélemény-nyilvánitással szemben a maguk álláspontját bármilyen formában leszögezték volna, vagy bármilyen megjegyzést is megkockáztattak volna.

— Szó van ellenben arról, hogy a főváros vezetősége a *városházi sajtószolgálatot bizonyos mértékben meg akarja könnyiteni.* Erre az első intézkedés

azon polgármesteri tilalom visszavonása lesz, amely a tanácsnokoknak megtiltja, hogy a polgármester külön felhatalmazása nélkül a sajtó tudósitóinak információkkal szolgálhassanak.

A közeli napokban életbelépő fővárosi törvény *bizonyos vonatkozásokban visszaállitja az ügyosztályvezető tanácsnokok poziciójának fontosságát,* hiszen például a törvény 5. szakaszának első bekezdése szerint *a szakbizottságok elnöke is tisztviselő lesz,* mégpedig a tanácsnokok. Nincs semmi ok tehát arra, hogy

a fokozott hatáskörhöz jutó tanácsnokokat — természetesen egyéni felelősségük fenntartásával — a város vezetősége fel ne hatalmazza arra, hogy a sajtó akreditált képviselőinek nyilatkozatot adjanak.

— A sajtó fokozott müködésének igénybevételére a főváros ügyeinek érdekében annál is inkább szükség van — fejezte be nyilatkozatát informátorunk —, mert a *törvényhatósági tanács megszünése kapcsán felfokozódik az amugy is nyilvános üléseken tárgyaló törvényhatósági bizottság közgyülésének jelentősége.* Utalunk e tekintetben még arra a körülményre is, hogy

a szakbizottságok jelentősége is a jövőben jelentékeny mértékben megnő,

vagyis a *városházán visszaáll a sajtó-szolgálat terén az a rend, amely az 1930-as törvény előtti időben érvényben volt.*

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38-6-93

Uthengerlést vállal
elsőrangu eredeti hengereivel
WOLFF ERNŐ
Budapest, I., Kelenföldi-ut 1. Tel.: 59-9-68.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

VÁROSHÁZI NOTESZ

AMENNYIBEN EGYÁLTALÁBAN SZÓ LEHET az izgalmak fokozásáról, ez a hét volt az utóbbi husz esztendő alatt a városházán a legidegesebb időszak. Még a nagy polgármester-választó küzdelmek tulfütöttsége sem hasonlitható ezekhez a kora-kánikulai napokhoz, amelyeken egyébről sem beszéltek a bürókban és a folyosókban, mint a közeljövő aktualitásairól.

Hogy ilyen körülmények között a városházi munka folyamatossága szenvedett, az egészen természetes. Erre a rovatra csak az izgalmi állapot festése tartozik csupán, korántsem az annak részleteibe való behatolás. Mellőzzük a különféle hiresztelléseket, pletykákat, információkat, amelyekkel ezen a héten tele voltak a városházi hivatalok. Annál is inkább mellőzünk minden efajta hiresztelést, mert hiszen azok legnagyobb része — ma már egyáltalában nem is aktuális . . .

*

A SZERETETNEK, A TISZTELETNEK, AZ ÖNZETLEN és érdektelen ragaszkodásnak valóban impozáns megnyilvánulása volt Liber alpolgármester leányának szombat-esti esküvője. Hász tábori püspöknek olyan segédlete volt az esketési szertartáshoz, hogy azt a legfőuribb esküvőn sem lehet összetoborozni. A fővárosnak két esperese és négy plébánosa segédkezett a szertartásnál, demonstrálva a fővárosi lelkészkedő papság ragaszkodását az alpolgármester népszerü személyéhez.

A fényes esküvői szertartáson az ódon belvárosi főplébánia-templomban ott volt mindenki, aki a városházán él és lélegzik. A főpolgármester, a polgármester, nagyszámu előkelő meghivott közönség, a városházi főtisztviselők teljes számban, a a vőlegény részéről pedig egy hadseregnyi ragyogóbbnál-ragyogóbban dekorált tüzértiszt.

*

EGY ÉRDEKES EPIZÓDJA is volt a szombati esküvőnek, amelyet Liber alpolgármester, a boldog örömapa, mesélt el a Városházi Notesz számára:

— Mint a belvárosi plébániatemplomban tartott esküvőknél szokás, rengeteg kiváncsi torlódott össze a Váci-utcában a piaristák épülete előtt, hogy megbámulja a templomból jövő fényes autósort. Én az utolsó kocsiban ültem, Bözsike leányommal. Amint a Váci-utcára befordult autónk, egy öreg hölgy egészen hangosan, ugyanannyira, hogy mi is meghallottuk, odaszólt a mellette álló barátnőjének: — Szép, szép a menyasszony, de ha az igazat akarom mondani, — a vőlegényt egy kissé öregnek tartom . . .

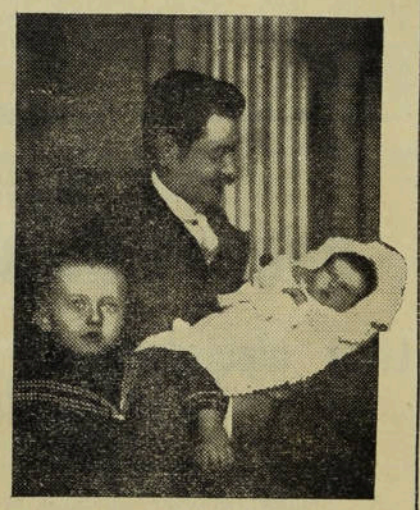
— Nem tudom, hogy bosszankodjak-e ezen a megjegyzésen, hogy öregnek tart valaki, vagy pedig büszke legyek arra, hogy — összetéveszthettek még a saját lányom vőlegényével . . .

*

ÖZVEGY SIPŐCZ LÁSZLÓNÉ, Sipőcz polgármester édesanyja, dédnagymama lett: unokájának, Schindler Pál dr. székesfővárosi tanácsi fogalmazónak és feleségének, Rihmer Évának a mult hét szombatján leánya született. A kisleány a szent keresztségben a Judit nevet kapta. Schindler Juditka nagy hölgynek indul: 71 centiméter magas volt, amikor megszületett, örökölvén szüleinek magas testalkatát.

Keresztszülők: Rihmer László, a Községi Takarék igazgatója, a fiatal anya testvérbátyja és Zlinszky Istvánné. Az ifju házaspárt az örvendetes családi esemény alkalmából barátaik és ismerőseik nagy serege szerencsekivánataival halmozta el.

*

A most férjhezment Liber Böske Bandi bátyjával és édesapjával, Liber Endre tanácsjegyzővel, 1913-ban, az utolsó boldog békeévben.

*

FÉNYES ESKÜVŐ VOLT CSÜTÖRTÖKÖN este a Krisztinavárosi plébánia templomban: Mayer Erzsébetet, Mayer Kálmán székesfővárosi tanácsjegyzőnek és nejének, Tóth Jolánnak leányát vezette oltár elé Honffy István, a Segitőalap tisztviselője, Honffy Lajosnak, Budapest székesfővárosi adóhivatali igazgatójának és nejének, somoskeői és királyhelmeci Kiss Margitnak a fia. Az esketési szertartást fényes segédlettel Mészáros János dr. érseki helynök végezte. Tanuk voltak: a vőlegény részéről Bódy László dr., székesfővárosi tanácsnok, a menyasszony részéről Tóth Jenő államvasuti felügyelő.

*

SZIGETI JÁNOS, a főváros törvényhatósági bizottságának a felsőházba kiküldött tagja, az ismert nagytekintélyü várospolitikus, sulyos betegen fekszik az Ujszentjános kórházban.

*

MEGEMLÉKEZTÜNK AZ ELMULT SZÁMBAN Baján Gyula, a Fővárosi Közlöny érdemes szerkesztője apósának, lévai Koós Gyula nyugalmazott honvédezredesnek a mult hó 24.-én bekövetkezett elhunytáról. Az érdemes és előkelő törzstiszt életéből elevenitjük fel az itt következő kedves epizódot:

— A hős ezredes, aki mellén dekorációk egész sorozatával tért haza a háboru végén a lövészárokból, a forradalom kapcsán megunta az uniformist, és elhatározta, hogy hazamegy a birtokára, gazdálkodni.

Annyira nem szerette a hős ezredes az egyenruhát, hogy a civilben járó katonatisztek szokásos merev tartásával polgári ruhában sétált 1919-ben egy őszi napon a Kossuth Lajos-utcában. Amint komótosan járkál, elébe kerül ám egy jól megtermett hadfi, szintén civilben s összevágja a bokáját:

— Ezredes urnak alásan jelentem, itt vagyok. Hogy és mint szolgál az egészsége méltóságos uram?

— Hát csak megvolnék valahogy — mondja fáradtan Koós ezredes. — Mint látod, levetettem az egyenruhát, hazamegyek a birtokomra. Parasztnak. Hát te mit csinálsz itt, fiam, Pesten?

Kihuzza magát a hadfi és igy válaszol:

— Hát én meg, ezredes uram, feljöttem a kis földemről ide Budapestre — honvédelmi államtitkárnak . . .

A szóbanforgó honvédelmi államtitkár Patacsi Dénes volt. Egyébként a világháboruban Koós ezredesnek derék és érdemes őrmestere.

Kartelek és közterhek

Irta: MÜLLER ANTAL

Az állam gazdasági életében a Tyler-féle jelentés és a költségvetés tárgyalása az országgyülés képviselőházában, a városházán pedig az elmult évi zárószámadás előterjesztése a polgármester által, nemkülönben a folyó évi költségvetés ügyében a hivatalos fórumok között keletkezett vita ismételten az *ipari és gazdasági problémák* felé terelik a közfigyelmet, amelyet — és ez áll különösen a városházára — az utóbbi hetekben és hónapokban *tulontul is igénybe vettek a nem éppen gyakorlati jelentőségü politikai kérdések.* Én a magam részéről — lévén a gyakorlati élet embere és a meddő politikai viták helyett reális célkitüzéseket és munkaalkalmakat váró iparosság képviselője az ország és a város parlamentjében — mindig helytelenitem, ha a politikai élet mérlegén háttérbe szorulnak a praktikus problémák, hogy helyet adjanak azoknak a *fölösleges vitatkozásoknak*, amelyek legtöbbször személyi kérdésekből gyökerezvén, egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy *a fórumokon keltett izgalmon tulmenően* általánosabb érdeklődést váltsanak ki a *mindennapi élet ezer gondjával küzködő lakosság körében.*

A kartelleket illetően utalok a népszövetségi főmegbizott jelentésének *nem uj, de minden egyes alkalommal feltünést keltő kijelentéseire.* Utalok e tekintetben a képviselőház előtt folyó költségvetési vita *egyes fázisaira is*, amelynek során magam is felszólaltam, rámutatva a *nemzeti munkatervre*, amelynek 59. pontja intézkedik az *ipari árak szabályozásáról.* Az ipari árak szabályozása alatt nem lehet mást érteni, mint

lefaragni azokat a háboru utáni kinövéseket, amelyeket rövid összefoglalásban kartelnek nevezhetünk.

Ez előtt két esztendővel a kereskedelemügyi kormányzat hivatalosan megállapitotta, hogy *256 kartell müködik Magyarországon, kimutatták azt is, hogy a karteleknek 98 százaléka az árak megállapitására szervezkedett.* Ez a körülmény a ma meglevő kartelszervezetek létjogosultságának alapját szünteti meg. El tudok ugyanis általános nemzetgazdasági szempontból képzelni bizonyos vonatkozásban *létjogosultságot a karteleket illetően*, ha ez a kartel az *ipari termelvények, az ipari termelés felosztására rendezkedik be és szervezkedik meg, vagy pedig az ipari értékesitést felosztja maga között.* Sajnos, az elmult két esztendő alatt a kormánynak nem sikerült a *nemzeti munkaterv 59. pontjának érvényesitése.*

a kartelek Magyarországon ma hatalmasabbak és erőteljesebbek, mint valaha, nemcsak a magángazdaság, hanem a legnagyobb közfogyasztók: az állam és a főváros is egyképpen sinylik ezt a karteluralmat, amelynek pusztitásait a kisegzisztenciákat illetően igazán nem kell ismételnem.

Egy másik nagyfontosságu probléma, amely szorosan összefügg ugy az állami, mint a fővárosi háztartás vitelével: *a közteher-probléma.* Amig az egyik oldalon a *kartelek fentebb emlitett tulzott kedvezményezését* látjuk, a gyenge és tehetetlen kormányzattal szemben, más oldalról a fogyasztóközönség teherviselése nem lévén arányban a nemzeti jövedelemmel, ezeknek a *társadalmi osztályoknak állandó elszegényedését és további pauperizálódását idézik elő.*

Állapitsuk meg *sine ira et studio*, hogy

senkinek az adózása nincs arányban az ő jövedelmével.

Ezért tekintek félve a főváros *multévi zárószámadásának előterjesztése, valamint a községi háztartás vitelének ebben az évben való alakulása elé.* Kétségtelen, hogy

az adóterhek valamivel csökkentek, ezzel a valamivel szemben azonban éppen felére esett a nemzeti jövedelem.

Statisztikai adatok igazolják, hogy *az évi ötmilliárdos nemzeti jövedelem aránylag rövid idő alatt 2.5 milliárdra csökkent.* A nemzeti jövedelemnél a csökkenés rohamos, hogy egy matematikai kifejezést használjak: *mértani arányban* történik, ezzel szemben az adóterhek csökkenése enyhén fokozatos, *számtani haladványban* történik, végeredményben

a nemzeti jövedelem és a közteher egymástól még jobban eltolódik, az aránytalanság közöttük esztendőről esztendőre nagyobb és mindig ijesztőbb lesz.

Ezen okokból *kell irreálisnak tartanom ugy az államháztartás, mint a főváros költség-előirányzatait.* Az állami háztartásnál az a helyzet, hogy 6 millióval állitották be a házadó csökkenését, 4.5 millióval a jövedelemadó csökkenését, az alkalmazottak adójának csökkenése 3.7 millióval, a társulati adó csökkenése 2 millióval van beállitva.

Hasonló arányban látjuk az adózási tételek csökkenését a *főváros folyó évi költségelőirányzatában* is, amelynek jóváhagyását az uj fővárosi törvényre való tekintettel éppen a legutóbbi hetekben odázta el a belügyminiszter. A fővárosnál a *folyó évi előirányzat az adóbevételeket* a mult esztendei előirányzathoz képest 7.4 millióval csökkenti. A forgalmi adó-részesedés 2.7 millióval, a kereseti adó csökkenés 1.6 millióval, a községi pótadó egy millióval csökken, de — hogy a *polgármesteri előterjesztést* idézzem — csökken a házbérkrajcár, a szemétfuvarozási illeték, a városi vagyonátruházási illeték, az italmérési illeték, a közlekedési adó, a vigalmi adó, az ebadó és a községi hatósági dijak előirányzata is. Csak *a községi fogyasztási adó előirányzata emelkedik*, bizonyságául annak, hogy a főváros adópolitikája változatlanul a legkönnyebben megfogható adónemeket tartja meg háztartása alapjául.

Egyfelől a kartelek uralma, más oldalról a folyton csökkenő nemzeti jövedelem és ezzel arányban nem állóan a közterhek megmaradása: *ez a szomoru ma kétségbeejtő karakterisztikonja.* Amig egész Európában általános gazdasági fellendülésről beszélnek, nálunk ez a világhullám *nem tud komolyabb eredményeket* elérni, ezek a hullámok elgyengülnek a *kartelek és a szörnyü közterhek sziklaszirtjein!*

Az Attila és a Juventus

Kitisztitották és bővizüvé tették az Attila-forrást — Ujabb négy fürdőszobába vezetik be a rádióaktiv Juventus-vizet, a meglevő fürdőszobák két hónapra előre a nap minden órájára elő vannak jegyezve — Épül a füstmentes gázfütési berendezés a Rudasban — Junius elsején nyilik meg a pezsgőfürdő, a Hullámfürdőt ellenben már a jövő héten megnyitják

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

E pillanatban még mindig erősen kétséges, épitenek-e a Rudas-fürdőre uj emeletet reuma-kórháznak, kiképzik-e előtte a kolonádot, hogyan oldják meg az Erzsébet-hid budai torkolatánál a közlekedés problémáját. Még bizonytalanabb, hogy *Fabinyi* kereskedelemügyi miniszter, aki a mult esztendő végén ahhoz kötötte a 800 ezer pengős kölcsön megszerzését a Rudas-fürdő átépitésére, hogy április végéig ténylegesen megkezdődjön az épitkezés, *állja-e igeretét most is*, amikor különféle városrendezési és közlekedés-technikai szempontokból a Rudas-fürdő problémája bonyolultabb, mint valaha. *Egy bizonyos:* a törvényhatósági tanács határozatához képest a magasépitési ügyosztály megkezdte a Rudas-fürdő gázfütési berendezését, és megvan minden remény arra, hogy ez a nagyszabásu munka az *őszi hónapokra el is készül.*

— A Rudas-fürdő gázfütési berendezéséről, ezzel kapcsolatban a Rudas-fürdő forrásainak kitágitási munkálatairól, továbbá a pezsgőfürdő épitkezéséről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Rudas-fürdő gázfütési berendezése *óriási lépésekkel* halad előre. Szeptemberre lesz kész az *alacsonynyomásu gázkazánok felállitása*, amely, ha nem is fogja olcsóbbá tenni a Rudas fütését, két jelentékeny előnnyel jár. Az egyik előny az, hogy *füstmentes lesz a tüzelés*, ami által a tervezett fürdővárosnak ezt a gyönyörü részét sikerül a most komoran kavargó füstfelhőktől mentesiteni, de *eltünik* a Rudas-fürdő kazánháza is, amely évtizedek óta botrányköve a budai Dunapart gyönyörü városképének.

— Ami a *Rudas-fürdő forrásait* illeti, örömmel jelenthetjük, hogy az *Attila-forrás tisztogatási munkája jelentékeny mértékben előrehaladt* és máris megcáfolhatók azok a hirek, amelyek ennek a nagyszerü kénes forrásnak *eldugulásával riasztották a közvéleményt.* Kiderült, hogy az Attila-forrás *egyike a Rudas legbővizübb forrásainak*, ugy hogy könnyüszerrel tudjuk az eddigi 35 literes percenkénti vizszolgáltatást az *engedélyezett 45 literre felemelni.*

— Nagy munka folyik a *Juventus-forrás kibővitése kapcsán* uj kádak üzembehelyezését illetően. Jelenleg *öt fürdőkádhoz folyik ez a gasteinivel legalább is teljesen egyenértékü gyógyviz*, amelynek keresletére jellemző, hogy az öt fürdő *állandóan két hónapra előre van jegyezve*, a nap minden órájára! Most *további négy fürdőszobába* vezetjük be a Juventus-forrás áldásos rádióaktiv vizét, a szenvedő emberiség gyógyulására.

Elmondották még illetékes helyen munkatársunknak, hogy a *pezsgőfürdő épitését késleltette* az a kéthónapos huza-vona, ameddig az épitkezési akta a bürokrácia utvesztőiben barangolt. Most már azonban abban a helyzetben van *Bánlaky* Géza, a fővárosi fürdő üzemnek kitünő vezérigazgatója, hogy kitüzhette a pezsgőfürdő megnyitásának dátumát is: *junius elsejére.*

A jövő héten nyilik meg a *Hullámfürdő*, egyelőre ideiglenes bejárattal, amig a pezsgőfürdő el nem készül. Azután természetesen *visszakapja a pezsgőfürdőn keresztül régi bejáratát a Hullámfürdő*, és bizonyos, hogy a *két egyesitett fürdő egyike lesz Budapest nevezetességeinek.*

MEGNYILT a margitszigeti
PALATINUS HOTEL
szanatórium és gyógyfürdő

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Magyar Kir. Állami
Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ,
KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami
Vasgyárak Kereskedelmi
Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut
28.
TELEFON: 27-3-20

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett „Kromofag“ Tüzoltó bomba
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

Május elsejével az utolsó lakó is elköltözött a Tabán területéről

A főváros átvette a Közmunkák Tanácsával a Károly király-ut 15. számu ingatlanért átcserélt tabáni viskókat és megkezdte azok lebontását — Babarczy tanácsnok nyilatkozik a tabáni probléma menetrendjéről, amelynek során a nyár folyamán megkezdik a planirozási munkálatokat

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Borvendég alpolgármester az *Uj Budapest* egyik legutóbbi számámában közölte, hogy a Tabán ujjáépitése ügyében a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál *értekezletet tartottak.* E tárgyalás során megállapodás jött létre arra vonatkozóan, hogy *az illetékes fővárosi ügyosztály el fogja késziteni a Tabán ujjáépitésére vonatkozó kivitelezési tervet* és igy nem fordulhat elő, hogy a tervek előzetes megállapitása hiába történjen és a végleges megállapitásnál a *Közmunkák Tanácsa utólag akadályokat emeljen.*

A főváros városrendezési ügyosztálya *Kempelen* Ágoston müszaki főtanácsos irányitása mellett *most végzi a tabáni kivitelezési terven az utolsó simitásokat.* Azért nincs még teljesen készen a kivitelezési terv, mert még néhány ház lebontatlanul áll a Tabán területén, már pedig az a müszaki elgondolás, hogy mielőtt az ügyosztály preciziroznà a Tabán végleges rendezési ügyében, *előbb lássák a szabad terepet,* hogy azután utólagos meglepetések ne történhessenek. A kivitelezés céljából elkészitett ügyosztályi terv már a legközelebbi napokban *az autonómia illetékes fórumai elé kerül,* vagyis megtörténik *az első döntő lépés a Tabán-probléma megoldása ügyében.* Erről a nagyfontosságu momentumról

Babarczy István báró

tanácsnok. a közgazdasági ügyosztály vezetője, aki a polgármester különleges megbizásából intézi a tabáni ügyeket, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A városrendezési ügyosztály elkészitette a végleges szabályozási tervet és az rövidesen a főváros és a Közmunkák Tanácsa *közös értekezlete* elé kerül. E tekintetben ugyanis az az intenció, hogy

az autonómia fórumai elé kerülő tervezetet illetően előzetesen kikérjük a magasabb hatóságok jóváhagyását, ha mingyárt nem is hivatalos formában, hogy azután elkerülhessük az utólagos kifogásokat és ezáltal gyorsitsuk a Tabán-probléma megoldásának ütemét.

Amennyiben ez az ankét hozzájárul az *ügyosztály által elkészitett végleges megoldási tervhez,* semmi akadálya annak, hogy a Tabán-probléma a városrendezési szakbizottság és *még a nyári szünet előtt* a törvényhatósági bizottság közgyülése elé kerüljön.

— Ami az ügyosztályi tervet illeti, errevonatkozóan a helyzet az, hogy

a terv általánosságban a régi, a városrendezési szakbizottság által még az uj nyilvános tervpályázat kiirása előtt elfogadott ügyosztályi megoldáson alapszik.

Természetesen *vannak kisebb eltérések,* aminthogy az uj ügyosztályi terv *leszürődése mindazoknak a figyelemreméltó és értékes gondolatoknak,* amelyek a tervpályázat során a pályázók részéről kifejezésre jutottak. Az ügyosztály kivitelezési terve általánosságban *megtartja a régi ügyosztályi elgondolás főmomentumát a Hegyaljai-ut végéről a Krisztina-térig vezető Átlós-ut létesitését illetően.*

— *Május elseje különben* — folytatta nyilatkozatát *Babarczy* báró — egyébként is *jelentős dátum* a Tabán-probléma történetében.

Május elsejével történt meg a még ki nem üritett tabáni házak kiüritése, egyben megkezdődik a közeli napokban a kiüritett házak lebontása is, ugy hogy rövid néhány hét alatt egyetlen lebontásra itélt, de le nem bontott ház sem lesz a Tabán területén.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsával létrejött *csere alapján,* amelynek során csere-objektumként a Közmunkák Tanácsa tudvalevően a *Károly király-ut 15. számu házat kapta,* még a mult hónap közepén átvettük *azt a három házkomplexumot,* amely május elsejével ténylegesen is a főváros birtokába került. Ez a három — valamennyi földszintes — házkomplexum a következő:

1. A *Döbrentei-utca* és az *Attila-körut* között a *Döbrentei-térig* lenyuló *négy ócska épület.*
2. A *Bethlen-udvar* és a *Szarvas-tér* között levő tiz-tizenkét épület.
3. A *Palota-téren* az *Árok-utca* és az *Attila-körut* között levő négy épület, amelyek lebontására és be nem épitésére a Palota-tér kibővitése céljából az összes pályatervek szerint szükség van.

— A Közmunkák Tanácsától átvett három háztömbön kivül sor került május elsejével *még hét épületnek a kiüritésére,* amelyek az általános felmondásokból valamilyen ok folytán kimaradtak vagy könyörületből mostanig ottartózkodhattak a lakók. Bizonyos, hogy

még a végleges szabályozási terv kialakulása előtt nagyarányu helyszini szemléket tartunk a Tabán területén, hogy az immár szabaddá vált tereppen gyakorlatilag is megvizsgálhassuk a kivitelezésre kerülő tervet.

Elmondotta még munkatársunknak *Babarczy báró,* hogy még a nyár folyamán okvetlenül sor kerül a *tabáni földmunkák elvégzésére.* Hogy ez *a nagyarányu földmunka összegszerüleg mennyit jelent,* arra vonnatkozóan a müszaki adottságok hiányában *Babarczy* báró természetszerüleg nem tudott nyilatkozni. Bizonyos azonban, hogy

ezen munkák pénzügyi fedezetére az Ipari Munkaszervező Intézet által megigért kölcsön változatlanul rendelkezésére áll a fővárosnak.

Az ősz folyamán kerülhet azután sor az *időközben kidolgozandó és az autonómia fórumai által elfogadandó szabályozási tervek alapján a közmüvek lefektetésére.* Ily *körülmények között*

az ősz folyamán a főváros, illetőleg a Községi Takarék által, amelyet a főváros a parcellázás technikai részének lebonyolitására fel fog kérni, megkezdődhetik a telkek áruba bocsátása.

Mivel kétségtelennek tetszik, hogy időközben a pénzügyminiszter is befogja nyujtani a parlamentben a *tabáni rendkivüli adómentességre vonatkozó törvényjavaslatot, késő ősszel, esetleg kora tavasszal megkezdődhetik a nagyközönség által megvásárolt telkeken a Tabán tényleges beépitése.*

A Keresztény Községi Párt megfellebbezte a Mikéfe-telekcserét

A fellebbezés tulzott gavallériával és a főváros érdekeinek szem elől tévesztésével vádolja a törvényhatósági tanács egyetlen szótöbbséggel létrejött határozatát

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács tudvalevően hozzájárult a polgármester azon előterjesztéséhez, hogy a *Magyar Izraelita Kézmü és Földmüvelési Egyesületnek (Mikéfe)* a felsőrákosi réteken levő ingatlanát a főváros Alkotás-utcai autógarázsnak telkével elcserélje. A törvényhatósági tanács ülésén *Petrovácz* Gyula és *Csilléry* András mutattak rá arra, hogy a főváros 440 ezer pengőre értékelt Alkotás-utcai telkének 285 ezer pengőért való átengedése *teljesen indokolatlan,* de a törvényhatósági tanács többsége: *az egységespárt, a szociáldemokraták és a demokraták leszavazták a kereszténypártot.* A Keresztény Községi Párt keddesti értekezletén *Csilléry* András dr. bejelentette, hogy ő és társai a törvényhatósági tanács határozatát *megfellebbezik a belügyminiszterhez. Nemes Nagy* Mihály dr. ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag, egyike a párt legkiválóbb jogászainak, *már el is készitette a fellebbezés szövegét,* amelyet ezen a héten a törvényes uton a polgármester felterjeszt a belügyminiszterhez.

A fellebbezők elsősorban *hatásköri kifogást* tesznek, rámutatván arra, hogy a kérdés elintézésére nem a tanács, hanem *kizárólag a törvényhatósági bizottság közgyülése bir hatáskörrel.* A fellebbezés szerint a tanács elé terjesztett polgármesteri javaslat *hiányos.* Hiányos azért, mert olyan tényállitásokkal operál, amelyeknek *valóságáról sem a polgármester, sem a főváros egyetlen hatósága és bizottsága meg nem győződött* — legalábbis az előterjesztésben erre vonatkozóan semmiféle utalás nincsen.

Nem bizonyitja a polgármesteri előterjesztése, hogy a *Mikéfe anyagi válságba* került. Ellenben többször előfordul a jelentésben az, hogy a *Mikéfe épitkezni készül,* ami pedig az anyagi válságba jutással *homlokegyenest ellentétben álló akció.* Másik ilyen fogalom, amellyel a jelentés operál az, hogy a *Mikéfe altruista müködést* folytat. Hogy azonban *mi ez az altruista müködés* és hogy *miért közhasznu intézmény* és ha a *Mikéfe* tovább nem folytatná müködését, *támadna-e és mekkora ür a főváros egyetemes gazdasági és kulturális vonalvezetésében,* arról a polgármesteri javaslatban egyetlen szó sincsen.

— *Rejtély marad előttünk* — mondja a fellebbezés — hogy a Mikéfe által kiképzett *izraelita földmüvesek hol kertészkednek, szántanak, vetnek.* Csak azt látjuk, hogy a *Mikéfe egyenesen aratni akar* és a törvényhatósági tanács *hitelbe határozott.*

Rámutat a fellebbezés arra, hogy a Mikéfe felajánlott ingatlana *két igen keskeny szalagalaku olyan földsáv,* amely a főváros céljaira sem most, sem a jövőben nem alkalmas.

— Amennyiben a Mikéfé-nek valóban az a hivatása — mondja tovább a fellebbezés — hogy az *izraelita kézmüves és földmüvelő ifjuságot ezen foglalatoskodásra kiképezi,* feltámad a kérdőjel, miért jön akkor be a *város szivébe* olyan helyre, ahol mindezen oktatást végezni már csak *szántásra, vetésre, kertészkedésre alkalmas terület hiányában sem lehet.* Nem lehet az intézménynek az az alapszabályszerü célja, hogy *házat épitsen!* A fővárosnak, mint *legmagasabb erkölcsi testületnek* nem szabad segédkezet nyujtani *törpe erkölcsi testületeknek* ahhoz, hogy *alapszabályszerü céljaiktól eltérjenek!*

A fellebbezés végezetül azt az álláspontot szegezi le, hogy a főváros a telekcserével *105 ezer pengőt ajándékoz a Mikéfé-nek.* Ez már *nem is gavalléria* — mondja a fellebbezés — hanem *a főváros érdekeinek szem elől való tévesztése!*

— Már ezen adatok elegendők annak elfogulatlan megállapitására — mondja tovább a fellebbezés — hogy itt nem másról, mint egy *nyiltan be nem vallott olyan kedvezményezésről* van szó, amely a lakosság egyetemét annak egy kis törpe töredéke javára csak azért kéri, hogy ez utóbbi a közület rovására önmaga célját elérhesse.

A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén a már elkészitett fellebbezést *Csilléry* András vezetésével a *párt megjelent tagjai teljes számmal aláirták.*

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10—16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83—2—89 alatt.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

HIREK

Sánta Antal bucsuja

Levél a Szerkesztőhöz

Sánta Antal közélelmezési főtanácsos, közvágóhídi igazgató, a következő levelet intézte az *Uj Budapest* Szerkesztőségéhez:

Az ügy iránt többször tapasztalt érdeklődése és a fővárosunk közélelmezésügye iránt tanusitott szeretetreméltó gondossága kötelez engem arra, hogy a Szerkesztőségnek tudomására hozzam azt, miszerint május hó 1-én nyugalomba vonulva, a közvágóhidak igazgatói tisztségétől megválok.

Amidőn a mélyen tisztelt Szerkesztőség érdeklődését, valamint a gyakran tapasztalt végtelenül kedves és tárgyilagos támogatását ezuton hálás szivvel megköszönöm, arra kérem a mélyen tisztelt Szerkesztőséget: tartsa meg csekélységemet ezentul is jóindulatában, segitse utódomat szivesen hasonlóképpen és maradtam stb.

Sánta Antallal, aki a mult hónap végén töltötte be hatvanadik életévét és negyvenkét esztendeig állt a főváros szolgálatában, a főváros érdemes és nagytekintélyü közélelmezési tiszti gárdájának doyenje, egyik legértékesebb és legszorgalmasabb főtisztviselője távozik a bőven megszolgált nyugalomba. *Sánta* főtanácsos a *Vajna-iskolából* való volt, azok közé tartozott, akik a közönség érdekeit felelős hivatalvezetői minőségükben mindenek felett áliónak tartják. Jelentős mértékben az ő érdeme, hogy a budapesti közvágóhid müködése európai viszonylatban is elismerten kitünő és kifogástalan. Kartársainak tisztelete és szeretete, a nagyközönség elismerése és egy munkában és tisztességben eltöltött köztisztviselői pálya megnyugtató öntudata kiséri őt a nyugdijba!

Ágoston Géza emlékezete

Arckép-leleplezés az árvaszéken, emlékünnep a Saskörben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Saskör szombatesti összejövetelét néhai buzgó tagjának, az árvaszék nagynevü volt elnökének, *Ágoston* Géza dr. emlékének szentelte, amikor az elhunyt hagyatékában maradt, költői szépségekben bővelkedő a *Szentföldön* cimü tanulmányát olvasta fel *Novák* András tanár, a szerző saját fényképfelvételeinek vetitése kiséretében.

Nagy Ferenc tanácstag, ügyvezető elnök üdvözölte a megjelent *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnököt és *Wester* Gusztáv dr. árvaszéki elnökhelyettest, majd *Foglyos* Dezső főtitkár vezette be az előadást, megemlékezvén *Ágoston* Gézáról, akinek méltó utódját köszöntheti *Csorna* Kálmán dr. személyében. *Novák* András a felolvasás előtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg a tanulmány szerzőjének értékes emberbaráti munkásságáról, akinek minden tettében a keresztényi etika alapján álló bölcs ember áll előttünk s akit a transzcendens világszemlélet vezetett pályáján.

A lebilincselő előadás után *Altorjay* Sándor dr., ügyvéd emlékezett meg Ágoston Gézáról, mélyen fájlalva, hogy ezt az értékes előadást *nem maga a szerző* tarthatta meg, majd köszönetet mondott a felolvasónak, aki felolvasásában is igyekezett visszaadni a szerzőnek érzelmeit, amelyek őt tanulmányának megirásánál áthatották.

Az árvaszéken a jövő hét keddjén, e hó 8-án déli 12 órakor lesz *Ágoston* Géza dr. arcképének leleplezése. A festmény *Gábor* Móric, a kiváló müvész munkája. A leleplezési ünnepen megjelenik és felszólal *Sipőcz* Jenő dr. polármester is. Az ünnepélyes gyászbeszédet *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök tartja.

A szükséglakások nyomorultjainak több mint a fele — gyermek!

Ujabb száz szükséglakást bérel a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester még 1933. januárjában azt javasolta a törvényhatósági tanácsnak, hogy szükséglakások céljaira *magánbérházakban üresen álló lakásokat béreljen* és ezeket a kilakoltatás elé kerülő, keresetnélküli családok elhelyezése érdekében a miniszteri biztos rendelkezésére bocsássa. A törvényhatósági tanács felhatalmazást adott a polgármesternek, hogy a főváros területén lévő magánbérházakban üresen álló lakások közül szükséglakásként való felhasználás végett *fokozatosan ötszáz lakást béreljen.*

A polgármester előterjesztésére, tekintettel arra, hogy a belügyminiszter a főváros szükséglakás-bérlési akciója céljára az elmult esztendőben 30 ezer pengő államsegélyt engedélyezett, a főváros által bérelt szükséglakások számát a törvényhatósági tanács hozzájárulásával *ezerre emelte fel.*

A polgármester a törvényhatósági tanács elé most jelentést terjesztett *a bérlési akció kapcsán lett ujabb intézkedéseiről.* E jelentés szerint az akció kezdete óta *776 szükséglakást* bérelt ujonnan a főváros, *fluktuáció utján* megüresedett *280 szükséglakás,* ugyannyira, hogy az akció kezdete óta összesen *1046 szükséglakást tudott a főváros a miniszteri biztos rendelkezésére bocsátani.* A bérelt szükséglakások jelentős része *szoba-konyhából,* sőt *két szoba-konyhából is állván,* a felajánlott szükséglakásokba azok megosztása révén, a miniszteri biztos még 231, összesen tehát *1271 általa kilakoltatott családott helyezett el.*

A polgármester különös figyelmet forditott arra, hogy a miniszteri biztos részére felajánlott szükséglakások elsősorban *a többgyermekes családok elhelyezését szolgálják.* A miniszteri biztos által szükséglakásokban elhelyezettek csaknem *50 százaléka 16 éven aluli gyermek.* Az akció kezdete óta *2453 felnőttet és 2272 gyermeket helyeztek el* a főváros által bérelt szükséglakásokban.

A polgármesteri jelentés megemlékezik arról, hogy a főváros szükséglakásos telepein és a bérlés utján fenntartott szükséglakásokban is *még mindig jelentős számu család található,* akik viszonyaik megjavulása következtében szükséglakás igénybevételére rá nem szorulnak. A polgármester ezért *továbbra is fokozott ellenőrzés alatt tartja a szükséglakásokat,* felszabaditja az indokolatianul elfoglalt lakásokat, hogy azokat az arra valóban rászorultak között oszthassa szét a lakásügyek miniszteri biztosa.

A törvényhatósági tanács legutóbbi ülésén *Sipőcz* polgármester *felhatalmazást kapott arra, hogy szükség szerint és a megfelelő államsegélynek az idei évre való megadásától feltételezetten, mintegy ujabb száz bérlést eszközölhessen és az ujonnan bérelt lakásokat a lakásügyi biztos által kilakoltatott családok elhelyezése érdekében részére felajánlhassa.*

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü köburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: **Budapest IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

Az ötvenéves Nagy Ferenc ünneplése a kemény legények vacsoráján

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kemény legények baráti társasága hétfői összejövetelén, amelyen *közel százan* jelentek meg, *meleg szeretettel köszöntötték* kapitányukat, *Nagy* Ferencet 50-ik születésnapja alkalmából. Az ünnepeltet elsőnek *Verebély* Jenő dr. üdvözölte. — Amikor az ember ünnepel — mondotta — a lélek felemelkedik, fogékonyabb lesz a szép és nemes iránt. A mi ünnepi köntösünk *a munka, a polgári erények köntöse.* Ez a köntös, amit kapitányunk visel, a tisztesség, becsület, hazafiság, keresztény-nemzeti gondolat köntöse és szeretetet, barátságot, őszinteséget takar. *Nagy* Ferenc mindég ingadozás nélkül szolgálja a makulátlan, keresztény-nemzeti lobogót.

— Az ünnepelt — fejezte be beszédét *Verebély* Jenő — *rászolgált minden dicséretre.* Élete a gazdasági, politikai és társadalmi téren egyaránt kiváló. Tiszta kézzel, töretlen energiával harcolt és harcol mindég *a nemes ideálokért, s ezekből sokat valósit meg.*

Verebély Jenő dr. ezután átadta az ünnepeltnek a kemény legények ajándékát, egy ezüst koszorut, amelynek leveleit minden kemény legény aláirta.

Felkay Ferenc dr. tanácsnok a *Budapest Sport Egyesület* ajándékát adta át, mert a B. S. E.-nek s rajta keresztül a *magyar sportnak kiváló szolgálatokat tett Nagy Ferenc.*

Nagy Ferenc meghatottan köszönte meg az üdvözléseket.

— Ötven év nagy idő — mondotta — s ez alatt az élet iskolájában sok esemény zajlott le, amelyek megváltoztatták a világ képét, az emberek gondolkozását. A mai nehéz időkben a *kemény legények gárdája egy kis sziget,* az önzetlen, keresztény nemzeti barátság szigete, ahol tettekkel mutatnak példát az összetartásra. Büszke vagyok arra, hogy a kemény legények kapitánya vagyok s nem riadok vissza a harctól ezután sem, mert a *jövő emberei vagyunk s a nemzet megujhodásában vezető szerepet kell vinnünk.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

Sok a lába!

A törvényhatósági tanács csökkentette a kerületi szülésznők létszámát

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros születési statisztikája azt mutatja, hogy az elmult esztendőben az összes születések *93 százaléka intézetben történt.* 1933-ban 1044 anya, az összes születések *6.9 százaléka, szült otthon.*

Kiderült, hogy egy szegénysorsu szülészeti eset ellátása, tekintetbe véve a kerületi szülésznőknek a székesfővárostól élvezet illetményeit, *244 pengőjébe került a fővárosnak,* ha azonban kizárólag csak a születéseket tartjuk szem előtt és az elvetélésektől, valamint a kórházakba való szállitásoktól eltekintünk, *egy-egy szülésre 301.70 pengő esik.*

A polgármester előterjesztésére a törvényhatósági tanács most elhatározta a *kerületi szülésznők leépitését* olyképpen, hogy a székesfővárosnál szervezett 19 kerületi szülésznői állásból a nyugdijazás folytán *már megüresedett három kerületi* szülésznői állást megszüntetik, *négy kerületi szülésznői állás* a törvényben adott felhatalmazás keretén belül négy kerületi szülésznő nyugdijazásával fog megszünni és igy a kerületi szülésznői létszám a *jövőben 12-ben lesz megállapitva.*

Enyhitették a Néparéna bérleti feltételeit. A törvényhatóság *Weiss* Richárdnak, a városligeti néparéna bérlőjének szerződését lényegesen enyhitette. Arra való tekintettel, hogy a főváros által remélt 150 ezer pengő bevétellel szemben mindössze 98 ezer 500 pengő bevételt ért el *Weiss Richárd cirkusza,* azt a szerződéses kikötést, amely szerint a százalékos részesedés minimuma évi 15 ezer pengőnél kevesebb nem lehet, a tanács Weiss Richárd-féle szerződésből *törölni rendelte.*

Május 9-én
délután ½3 órakor
Ügetőverseny

Hartmann és Aczél győzött a Széchenyi-strandfürdő büffépályázatán. A belügyminiszter azon intézkedése kapcsán, hogy a községi Élelmiszerárusító üzem *köteles megszüntetni a Széchenyi gyógyfürdő strandfürdőjében, továbbá az elsőosztályu gőzfürdő előcsarnokában a büffét,* a polgármester tudva levően *pályázatot irt ki* a Széchenyi-gyógyfürdő területén gyakorolható büffétartási jog egységes hasznositása ügyében. A megtartott versenytárgyaláson *hat cég* jelentkezett, akik közül a törvényhatósági tanács az anyagilag legbizhatóbbnak látszó cégnek, *Hartmann* Róbert és *Aczél* Miksa együttes ajánlattevőknek adta hat esztendőre a Széchenyi-gyógyfürdő területén a büffétartás jogbérletét. *Hartmann* és *Aczél* az évi 2000 pengős fix bérösszegen felül bér cimén a brutto bevétel 5 százalékát, az ingóságok használati dija cimén pedig a brutto bevétel 5 százalékát ajánlották meg. *Hartmann* a legtöbb fővárosi magánszinház büfféjének bérlője, *Aczél* pedig az uj ügetőpálya büfféjének felelős vezetője, és igy a főváros *kellő garanciát* kap arravonatkozóan, hogy a bérlők jó árut fognak tartani és az árak sem lesznek tulmagasak.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

A BIOSz teljes ülése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Biztositó Intézetek Országos Szövetsége (BIOSZ) április 27-én tartotta meg *Gergelly* Tódor gazdasági főtanácsok, az Első Magyar Általános Biztositó-Társaság vezérigazgatójának elnöklete alatt teljes ülését, melyen a Magyarországon müködő biztositótársaságok csaknem teljes számban jelentek meg.

Kutasi Elemér, a Szövetség igazgatója, előterjesztette a Szövetség évi jelentését, mely igen részletesen ismerteti a biztositási intézmények alakulását, valamint a Szövetségnek az elmult 1933. évben kifejtett, sokirányu munkásságát. A jelentés kifejti, hogy az 1933. év végén az általános gazdasági helyzetben a javulásnak már bizonyos tünetei voltak ugyan érezhetők, ez a javulás azonban a biztositási üzletben még nem jelentkezett, mert a konjunktura és dekonjunktura változásai még mindig csak bizonyos késedelemmel érik el a biztositás területét.

A jelentés megemlékezik a dollárválságnak az életbiztositásra gyakorolt kihatásairól, kiemelve azt, hogy a dollárbiztositások fedezeti értékeinek a dollár árfolyamának esésével kapcsolatos nagy értékvesztesége folytán a biztositótársaságok osztoztak a biztositott felek által szenvedett veszteségekben, sőt a társaságok veszteségei az emlitett értékpapirok erős kamatredukciója és egyes értékpapirok kamatszolgáltatásának teljes szünetelése következtében a felek veszteségeit lényegesen tul is haladták.

A jelentés utal arra, hogy a biztositótársaságok a *legelőzékenyebben honorálták a feleknek a dollárbiztositásoknak pengőbiztositásokra való mindsürübben jelentkező kivánságait és* — noha erre törvényes kötelességük nem állt fenn — áldozatok árán is igyekeztek csökkenteni az ily átalakitások alkalmával a feleknek veszteségeit. Részletesen beszámol a jelentés a különböző gazdavédelmi rendelkezésekről és azoknak kihatásáról a biztositási üzletre, valamint a bolettarendelet biztositási vonatkozásairól. Ismerteti a Szövetségnek a mérlegrendelések körüli munkálatait és részletesen méltatja a tüzrendészet ujabb szabályozását tárgyaló törvényelőkészitési munkálatokat s beszámol a BIOSZ-nak e tárgyban a különböző minisztériumokhoz intézett felterjesztéseiről. Az egyes biztositási ágakkal kapcsolatos ügyek során felemliti a Szövetség az általános biztositási feltételek egységesitése körüli munkálatait, az uj autótörvénnyel kapcsolatos különböző intézkedéseket, a dollár áresésével összefüggő egyes életbiztositási technikai kérdésekben hozott szövetségi intézkedéseket és határozatokat. Igen behatóan foglalkozik végül a jelentés a különböző közterhek felemelésével, hangsulyozva, hogy a biztositótársaságok közterhei — különös figyelemmel a társaságokat sujtó valorizációs terhekre — elérték már a társaságok teljesitőképességének végső harát.

A teljes ülés a jelentést, valamint a Szövetség zárszámadását egyhangulag tudomásul vette és *köszönetet nyilvánitott a Szövetség vezetőségének értékes és eredményes munkájáért.*

Az Első Magyar Általános Biztositó társaság április 28-án tartotta 1934. évi rendes közgyülését, amely az 1933. évi nyereséget 247.638.78 pengőben, az osztalékot pedig 8 pengőben állapitotta meg.

Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi május hó 8-án délelőtt 11 óra.

Sapkák, Kalapok, ruházati, bőripari és ágyfelszerelési, valamint **tüzoltói cikkek** elkészitésére és szállitására a székesfőváros egyenruházott alkalmazottai részére. Határidő: 1934. évi május hó 11-én (pénteken) d. e. 10 ó.

Andezit-zuzalék szállitására a székesfővárosi utügyi intézet utburkolási csoportjának munkáihoz. Határidő 1934. évi május hó 15-én (kedden) d. e. ½11 ó.

Talajkutak épitési munkáira a X. ker., Külső Jászberényi-ut, a MÁV. szolnoki vonala és a székesfővárosi határerdő által határolt területen létesitendő városszéli telep részére. Határidő: 1934. évi május hó 15-én (kedden) d. e. ½11 ó.

Központi fütőberendezési munkákra a X. ker., Ülői-ut 118. sz. alatti elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi május hó 15-én (kedd) délelőtt ½11 óra.

GAZDASÁGI ÉLET

800.000 pengős költséggel átépitik a központi csatorna-szivattyutelep szennyviz-nyomócsövét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A gépipar számára jelentős munkaalkalmat képvisel az a polgármesteri előterjesztés, amelyet *Király* Kálmán tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője referátuma alapján csütörtöki ülésében fogadott el a főváros törvényhatósági tanácsa.

Azon tárgyalások eredményeképen, amelyet a főváros vezetősége az illetékes szakminisztériumokkal már az elmult évben lefolytatott, a *soroksári dunaág védelmére* a Duna sodráig 140 méter mélyen benyuló *uj szennyviz-nyomócsövet kell a fővárosnak a mederbe fektetnie*, hogy *a kiömlő szennyviz a Dunaág torkolatát teljesen elkerülje.* A sodorba való kitorkolás azt célozza, hogy a központi csatorna-szivattyu *szennyvize a Duna vizével hatásosan keveredjék.*

Azon tárgyalások eredményeképen, amelyek ebben az ügyben a belügyminisztériummal folytak, az ut- és csatornaépitési ügyosztály *bemutatta az átépitési terveket is*, amelyeket a belügyminiszter *elvben engedélyezett*, azonban bizonyos módositásokkal. A kitorkolási mü tervezett átépitése a kormányhatóságok által kivánt módositásokkal, előreláthatólag *800 ezer pengőbe* fog kerülni. Tekintettel arra, hogy ily nagy összegről van szó, az e tárgyban hozandó közgyülési határozatot kormányhatósági jóváhagyás végett *a belügyminiszterhez is fel kell terjeszteni.*

Hitelezési alapon gyüjtőcsatornát épit a főváros a Róna-utcában

Nagy öröm a zuglói O. F. B. házhely-tulajdonosok között, akik most már épitkezhetnek

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az Országos Földbirtokrendező Bizottság Zuglóban a Róna-utca, Egressy-ut, Kövér Lajos-utca és Fogarasi-ut által határolt területen *házhelyeket osztott ki.* A házhelyhez jutottak, hivatkozással a Fővárosi Közmunkák Tanácsának azon határozatára, mely szerint mindaddig, mig az utcák csatornázva nincsenek, házak épitésére engedélyt nem kaphatnak, azt kérték a fővárostól, hogy a *főváros épitse meg a csatornákat.*

Az összes csatona várható épitési költsége *320 ezer pengő.* Erre a kiadásra a fővárosnak fedezete nincsen. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály véleménye szerint azonban a csatornák elkészitését nagymértékben megkönnyitené, ha a *Rónautcában és a Fogarasi-uton* a gyüjtőcsatornát a főváros megépitené, mert akkor az érdekelteknek *már csak a mellékutcák csatornázásáról kellene gondoskodni.*

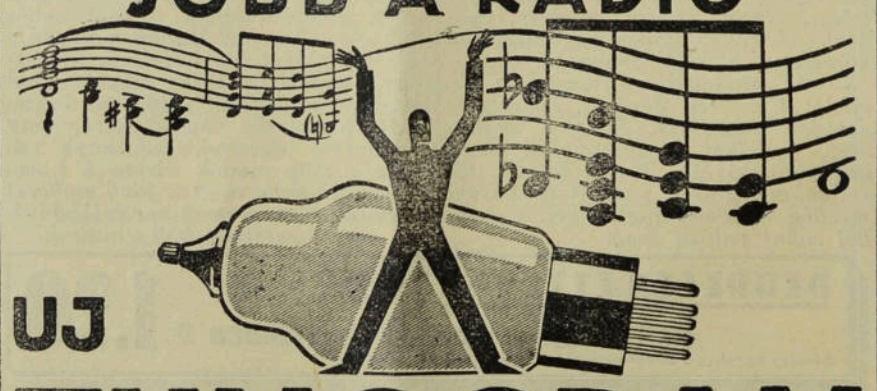
A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén *Király* Kálmán tanácsnok előterjesztésére, aki arra hivatkozott, hogy a házépitkezések *tetemes munkaalkalmat fognak jelenteni*, hozzájárultak a tanácstagok ahhoz, hogy a *Róna-utca és Fogarasi-ut, Egressi-ut és Kövér Lajos-utca között* levő szakaszán *a gyüjtőcsatornát megépitik.* Az épitkezés 130 ezer pengőbe fog kerülni, a munkát *hitelezési alapon fogja versenytárgyalásra kiirni a polgármester.*

Ritka fénnyel tartja meg ezévi közgyülését a Baross-Szövetség

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Baross-Szövetség országos elnöki tanácsa csütörtökön este ülést tartott. Ez alkalommal iktatták be idei Baross-közgyülés a *gazdasági és társadalmi élet eseménye lesz.* A jelentés beszámol arról, hogy a közgyülésen a főváros képviseletében megjelenik *Huszár* Aladár főpolgármester, *Sipőcz* Jenő polgármester, *Liber* Endre és *Borvendég* Ferenc alpolgármesterek, a teljes tanácsnoki kar, az előljárói kar, a gazdasági kérdésekkel foglalkozó ügyosztályok főtisztviselői, a kereskedelmi minisztérium összes ügyosztályainak vezetői, igen sok képviselő, felsőházi tag és gazdasági vezető ember.

József Ferenc kir. herceget maga *Fabinyi* Tihamér kereskedelmi miniszter iktatja be a szövetség idegenforgalmi főcsoportjának vezérelnöki tisztébe. Ezenkivül *hat levelezőtagot* avatnak fel ünnepies keretek között. A Baross-Szövetség közgyülése *május 9-én, pontosan este hét órakor kezdődik* és az érkező vendégeket a rendezőbizottság fogadja a Vigadóban, a *Szövetség elnökségével az élén.*

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Polgármestere.
70.594/1934. IX. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Budapest székesfőváros polgármestere — utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos Hirdetések" cimü rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre — a székesfőváros gyermekfelruházása, csecsemőkelengye ellátása, stb. részére szükséges különféle textilanyagok, kötöttáru, gummipelenka, lábbeli és rövidáru szállitása ügyében nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet.

A beszerzendő mennyiség a következő:

1.	Molinó	16.000 m
2.	Nyomott barchend sötétkék, fehérpettyes	3.000 m
3.	Télikabát szövet	600 m
4.	Strux flunadrágra	1.000 m
5.	Gyermekszwetter 6—16 évesig	1.500 drb
6.	Harisnya gyermeknek	2.500 pár
7.	Bőrcipő box 24—44. sz.-ig	2.480 pár
8.	Pólyahuzat vászon	2.000 m
9.	Pelenkavászon	7.600 m
10.	Dupla flanell	2.350 m
11.	Tenisz flanell	700 m
12.	Flanell takaró	900 drb
13.	Molinó	7.700 m
14.	Molinó	4.500 m
15.	Kötött rékli	2.200 drb
16.	Gummi pelenka	4.600 drb
17.	Nyomott barchend világoskék, fehérpettyes	1.300 m
18.	Nyomott karton sötétkék, fehérpettyes	200 m
19.	Nővércipő	120 pár
20.	Edénytörlő ruha	800 drb
21.	Feltörlő ruha	2.000 m
22.	Mosogató ruha	500 m
23.	Barchend piros, fehér csikos	70 m
24.	Barchend sötétkék, fehér csikos	70 m
25.	Molinó	100 m
26.	Molinó	140 m
27.	Molinó fehéritett	100 m
28.	Grenadin	25 m
29.	Gyermekharisnya	100 pár
30.	Gummilepedő	25 drb
31.	Törülközővászon	60 m
32.	Cloth bélésnek	400 m
33.	Vattelin	70 kg
34.	Cérna	300 tucat
35.	Cérna	150 tucat
36.	Köpperszalag	20.000 m
37.	Köpperszalag	5.000 m
38.	Pamutpertli	10.000 m
39.	Kődió gomb	150 nagyod
40.	Nadrággomb nagy, bádog	20 n. nagyod
41.	Nadrággomb kicsi, bádog	20 n. nagyod
42.	Kabátgomb bádog	100 nagyod
43.	Télikabátgomb bádog	100 nagyod
44.	Csontgomb (mosó)	200 nagyod
45.	Cérnagomb	900 levél
46.	Agátgomb	40 n. nagyod
47.	Csatt	30 nagyod
48.	Kapocs	30 nagyod

Az ajánlatot a székesfőváros által rendelkezésre bocsátott ürlapon, lezárt és lepecsételt, „Ajánlat a Székesfőváros Gyermekfelruházása és Csecsemőkelengye ellátása, stb. részére beszerzendő textil és egyéb cikkek szállitása tárgyában" jelzéssel ellátott boritékban folyó évi junius hó 4. napján, hétfőn délelőtt 10 óráig kell az „Insségesek Székesfővárosi Hatósági Foglalkoztatójá"-nál (VIII., Dologház-utca 3. fldsz. 1.) benyujtani.

A boritékon külön kell feltüntetni, hogy az ajánlat textil- és gummiárura, kötöttárura, lábbelire, vagy rövidárura vonatkozik.

Az ajánlati ürlapok és az „Ajánlati és szállitási feltételek" fent megjelölt intézménynél dijmentesen, bármely hétköznapon délelőtt 9—1 óra között megkaphatók.

Az ajánlatok ugyanott folyó évi junius hó 4. napján délelőtt 11 órakor nyilvánosan bontatnak fel, amikor is az ajánlattevő, vagy megbizottjai megjelenhetnek.

Budapest, 1934. április hó 30.-án.

A székesfőváros polgármestere.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 19. szám

Budapest, 1934 május 12

UJ BUDAPEST

FŐVÁROSI POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 „
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A Baross

Ünnepélyes külsőségek között jubiláris közgyülését tartotta szerdán este a Baross-Szövetség, és azokra a megnyilatkozásokra, amelyek az immáron tizenöt esztendeje egyre hatalmasabb lendülettel működő ipari és kereskedelmi egyesülés ünnepi estéjén elhangzottak, fokozott érdeklődéssel figyel fel a társadalom. Esztendőről esztendőre messzebb hangzó szószék a Baross-Szövetség közgyülése, szemünk láttára izmosodik és terebélyesedik ez az egyesület, tegnap még reménységek és akarások szülőágya, ma az ország legnivósabb és legnagyrahivatottabb ipari és kereskedelmi közössége, holnap talán — ugy lehet — gerince annak a társadalmi átalakulásnak, amelyet Itália felől a fasizmus, Berlinből a nemzeti szocializmus, az osztrák határról pedig a Quadragesimo anno szellemében a rendi alkotmány sáncai felől érlelnek az uj idők uj szelei.

Nem véletlen, hogy ez a társadalmi egyesülés Baross Gábor nevét viseli homlokán, a vasminiszrét, aki ötven esztendővel ezelőtt ellentmondást nem türő akarattal látott hozzá a magyar közlekedésügy megszervezéséhez. Azok a kaotikus állapotok, amelyek a nyolcvanas év végén hazánk vasut-politikájában uralkodtak, rendnek és szervezettségnek tünnek fel az ipar és kereskedelem terén uralkodó mai zilált és kavargó közállapotainkhoz képest. Az anyaföldben pihen, ami a vasminiszterből halandó volt, de géniusza még mindig hatékony, lendülő akarata és célkitüzései tovább élnek abban a szellemben, amely a róla elnevezett szövetség minden lépését irányitja.

Királyi hercegek és miniszterek, polgármesterek és országgyülési képviselők koszoruzták külső diszes keretül a Baross-Szövetség ünnepi estéjét. Ennek az estnek a belső tartalmát azonban tulmenően a külső deklarációkon, az a májusfa adta meg, amely Ilovszky János poétikus gondolataként, a vacsorázó asztalok előtt a Vigadó nagytermében diszlett. Az ősi magyar szokás, amely régi pogány vallások atavisztikus emlékeként a tavasz beköszöntését tiszteli a májusfában, egy nemzet szimbólumává nemesbedett a Baross-Szövetség ünnepi estéjén, talán öntudatlanul, de hangosan és félremagyarázhatatlanul azt hirdetve, hogy a Baross-Szövetség májusfája ébredő és ébresztő akarata a magyar társadalomnak, jelképe az élni tudó és élni akaró magyar iparnak és kereskedelemnek, boltív és alapzat, amelyre bátran és biztosan épülhet az uj Magyarország!

Hagyjuk e pillanatban a személyi momentumokat, ne beszéljünk arról, hogy a Baross-Szövetség vezetőiben a magyar jövő embereit látjuk. Dicsérettel kell azonban megemlékeznünk arról a lobogó energiáról, nemszünő akaratról, páratlan szivósságról, amellyel ez a vezetőség barázdát szántott a magyar ugar közönyében, hogy elvesse a kisded makkot, amely, ime előttünk szökken merész sugárba. A Baross-Szövetség májusfájára ünnepi ajándékul azzal a meggyőződéssel tesszük ezt a néhány sort, hogy az apostolok, a magvetők áldásos munkájából fejlődik a buzakalász életet adó, aranyló termése!

Az előirt, de be nem folyt jövedelmek okozták a főváros multévi ötmillió pengős deficitjét

Az 1932-es deficittel, a vásárpénztári veszteségekkel és a folyó évben várható deficittel együtt a főváros költségvetési hiánya 25 millió pengő — A polgármester az elmult esztendőben is mindent megtett a kiadások leiaragására, de az előirt és be nem folyt bevételek hiányával nem tudott megbirkózni — Egymilliárd és 58 millió pengő a főváros tiszta vagyona, 718 millió pengő a főváros adóssága a mult év utolsó napján

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Sebő Béla, a főváros érdemes főszámvevője Áldozó csütörtök napjára készült el a főváros elmult évi zárószámadásával, amely rövidesen az autonómia fórumai elé kerül. A főszámvevő *dicséretes nyiltsággal tárja fel* a főváros elmult évi háztartásvitelében *tátongó szakadékokat*, rámutat a kevesebb bevétel okaira, viszont a *legteljesebb tárgyilagossággal* megemlékezik arról is, hogy *a főváros vezetősége mindent elkövetett*, hogy a folyton csökkenő bevételekhez arányitottan *mindig megfelelő mértékben apaszthassa a kiadásokat is.*

A bevételeket illetően a főszámvevő jelentése *külön veszi az előirás szerinti bevételeket az igazgatás egyes ágainál, továbbá az üzemi bevételeket.* A bevétel előirás szerint 162,146.294 pengő volt, *ténylegesen azonban kevesebb folyt be 4,646.132 pengővel.* A közszolgáltatásoknál nagy a csökkenés az *alkalmazottak kereseti adójánál* (1,726.000 pengő). Emelkedés mutatkozik az *általános kereseti adónál* (2,947.000 pengő), *a községi pótadónál* (1,617.000 pengő) és *a fogyasztási adónál* (1,623.000 pengő). A *legnagyobb a csökkenés* a forgalmi adó-részesedésnél, ahol *kerek 2,582 ezer pengővel csökkent az elmult esztendőben a főváros bevétele.*

Ily körülmények között nem marad egyéb hátra a főváros vezetősége számára, mint hogy a lehetőség szerint takarékoskodjon. Hogy ez a takarékosság *mennyire sikerült*, mutatja az a körülmény, hogy

a kiadások a zárószámadás valamennyi fejezetében alatta maradtak a költségvetésben előirányzott összegeknek.

A kiadások előirás szerint az elmult évben *155,697.453 pengőt tettek ki, 11,093.819 pengővel kevesebbet, mint amennyit az elmult esztendei költségvetés ténylegesen előirányzott.* A legnagyobb a csökkenés a *pénzügyi osztálynál:* 4,777.000 pengő, a *közjótékonyságnál és szociálpolitikánál:* 1,502.000 pengő, a *közegészségnél:* 1,439.000 pengő. A zárószámadás rámutat arra, hogy

ezek a megtakaritások a polgármester által már az év kezdetén életbeléptetett takarékossági rendszabályokra vezethetők vissza.

A főváros vezetősége által életbeléptetett takarékossági rendszabályokat *részletesen ismerteti a főszámvevő* azzal a nem titkolt célzattal, hogy

a háztartási deficit okait illetően mentesitse a főváros pénzügyi vezetését.

Közli a főszámvevő, hogy a *polgármester zárolta* a dologi kiadásokra előirányzott hitelek tiz százalékát s *elrendelte*, hogy az előirányzott kiadások közül azokat, amelyeket a költségvetés szerint valamely *külön megjelölt bevételi forrásból* kell fedezni, csak a *már tényleg befolyt bevétel erejéig szabad* teljesiteni. Közli a főszámvevői jelentés a polgármester azon intézkedését is, hogy *az előirányzott összes hitelek felhasználását a polgármesteri pénzügyi ügyosztály külön ellenőrizte.* A pénzügyi egyensuly biztositására a polgármester olyképpen intézkedett, hogy *minden olyan előterjesztést*, amely a költségvetésben előirányzott bevételek csökkenését idézi elő, *csak a pénzügyi ügyosztály meghallgatása és irásbeli véleménye alapján szabad eléje terjeszteni.* Megfelelő elégtétellel mutat rá a főszámvevő jelentése arra, hogy

a zárószámadási eredmények azt mutatják, miszerint ezeket a rendelkezéseket a hivatalok és intézetek általában megtartották és szükségleteiket minden irányban megszoritották, ideértve a személyi kiadásokat is.

Jelentése során azonban azt is meg kellett állapitania *Sebő* főszámvevőnek, hogy a bevétel, vagy ahogy a főszámvevő szakszerüen kifejezi magát:

a lerovási eredmény kedvezőtlenül alakult.

Lerovás szerint ugyanis a bevétel 144,549.935 pengő, a kiadás 149 millió 799.849 pengő volt, vagyis

a bevétel 17,596.339 pengővel, a kiadás 5,897.603 pengővel volt kevesebb az előirt összegnél.

Vagyis a *ténylegesen be nem folyó, de előirt fővárosi jövedelmek idézte elő tulajdonképpen a főváros elmult évi deficitjét.* Megdöbbentő a főszámvevőnek az az adata, hogy

a bevételi hátralékok a mult évi 56 millió pengőről 67 millió pengőre emelkedtek,

ezzel szemben a *kiadási hátralékok* (ami alatt a költségvetésbe felvett, de ténylegesen nem effektuált kiadások értendők) 18 millió pengőről *mindössze 22 millió pengőre emelkedtek.*

Hogy mennyire rohamosan csökkennek a főváros bevételei, mutatja a főszámvevőnek *az a százalékszerü számitása*, amely szerint

a tényleges bevétel az 1929. évben még az előirásnak 97.17 százaléka, 1930-ban 97.70 százaléka, 1931-ben pedig 99.76 százaléka volt.

Ezzel szemben

1932-ben már csak 90.34 százalék, 1933-ban pedig 89.15 százaléka volt az előirásnak a tényleges bevétel.

A főszámvevő jelentése szerint a *bevételi hátralékok emelkedése, illetőleg a kedvezőtlen lerovási eredmény a főoka az elmult évi háztartási deficitnek.* Ezt a hiányt az 1932-es esztendős 2,118.655 pengős deficiten felül további 5,897.396 pengőben jelöli meg *Sebő* Béla. A főszámvevő jelentése kellő őszintegel rámutat arra, hogy

ezekkel a hiányokkal ez alkalommal kellene véglegesen rendezni azokat a kötelezettségeket, amelyekről a közgyülés csak átmenetileg gondoskodott, nevezetesen ez alkalommal kellene végleges fedezethez juttatni a vásárpénztári hiányokat.

Végeredményben a főváros 1932-es és 1933-as deficitje, hozzászámitva a vásárpénztári veszteségeket, összesen *17,281.849 pengőre rug.* Tehát az a helyzet, hogy

a fővárosnak, hozzászámitva a folyó esztendei költségvetés várható deficitjét, cca 25 millió háztartási hiánya van.

Számolni kell ugyanis azzal, hogy a folyó esztendőre előirányzott *ötmillió pengős költségvetési hiányon* felül a tényleges bevétele csökkenése révén *további hiány fog előállani.* Ez a hiány legalább háromnegyedmillió pengőre becsülhető, ezért vettük fel a fővárosi háztartás *jelenlegi fedezetlen hiányát 25 millió pengőben.*

Az *az átkönyvelés*, amelyet a főszámvevő a háztartási hiány eltüntetésére javasol, *gyakorlati szempontból nem nagy jelentőségü.* Azt javasolja ugyanis a főszámvevő, hogy a deficitek fedezésére *használtassék fel az a készlet*, amelyet a községi háztartás az 1928. és 1929. években az akkor nélkülözhető feleslegeiből átmenetileg a kölcsönpénzeknek engedett át és amely készletre *a kölcsönpénzeknek most már szükségük nincs, mert a programszerü beruházások befejeztetek.* Ez az átkönyvelés gyakorlatilag mitsem jelent, mert azt célozza, hogy

ne a főváros közigazgatásánál legyen a deficit kimutatva, hanem az üzemek által végzett hasznos beruházásoknál.

Vagyis végeredményben az *üzemek vagyoni helyzete gyengülne a fővárosi háztartás előnyére.* Ennek az átkönyvelésnek gyakorlati jelentősége *a nullával egyenlő*, mert

a főváros szempontjából teljesen lényegtelen, hogy a községi háztartás deficites-e, vagy pedig a száz százalékosan a főváros tulajdonát képező üzemek és intézmények vannak-e a deficit erejéig ujabb háztartási hiánynyal megterhelve.

Hagyományos szokás szerint *részletesen foglalkozik a főszámvevő a fővárosi üzemek helyzetével.* A mult esztendőben a beruhá-

zott tőke törlesztése és kamatai üzleti fölösleg és természetbeni szolgáltatások címén együttvéve *28.11 millió pengőt juttattak a községi háztartásnak.* Az üzemek összes bevétele az elmult évben 119 millió volt, hétmillióval kevesebb, mint amennyit a költségvetés előirányzott; az összes kiadások 110 millió volt, hatmillióval kevesebb az előirányzott összegnél. Veszteséges üzemek az elmult évben a *gyógyfürdők és az Autóbuszüzem* voltak. Ezek vesztesége *együttesen 2.13 millió pengő.*

Végezetül a törvény előirásának megfelelően a főszámvevő

rögziti a főváros összes vagyonát.

A főváros összes vagyona a mult év december 31-én az üzemekben fekvő vagyonnal együtt *1,777.059 pengőre* rugott, amely összeg a fennálló törvényes rendelkezéseknek megfelelően a közvetlenül hasznot nem hajtó vagyonrészeket (iskolák, árvaházak, szegényházak stb.) *magában foglalja.* A főváros terhe a főszámvevő jelentése szerint *718 millió pengő.* Végeredményben tehát a főváros tiszta vagyona a mult év utolsó napján *1,058.827 pengőre rugott.*

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62—2—06

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35, hétköznapokon Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15

Ágoston Géza emlékezete

Kegyeletes ünnepséggel leplezték le az árvaszék tanácstermében Ágoston Géza arcképét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az a kegyeletes ünnepség, amely kedden, e hó 8-án zajlott le az árvaszéken, megcáfolja a régi német közmondást, hogy *a halottak gyorsan lovagolnak,* hirtelenül enyésznek el az emberek emlékezetében. *Agoston* Gézának, a budapesti árvaszék néhai nagynevü elnökének arcképét leplezték le ez alkalommal az árvaszék tanácstermében, bizonyságául annak, hogy a *hüséges baráti és kartársi szivek még mindig melegen dobbannak, ha a tragikus körülmények között elhunyt kedves jóbarát és főnök jut az eszükbe.*

Az árvaszék délszaki növényekkel diszitett tanácstermében a főváros vezető tisztviselői teljes számmal gyültek össze *Huszár* főpolgármester és *Sipőcz* polgármester vezetése mellett a kegyeletes aktusra. *Csorna* Kálmán, az árvaszék jelenlegi érdemes elnöke, leplezte le a gyönyörü olajfestményt, amely *Gábor* Móricnak, a kitünő festőművésznek egyik legszebb és legmüvészibb alkotása.

Az elesettek és gyengék támasza voltál — mondotta meghatott hangon *Csorna* Kálmán —, *helyreállitója és továbbfejlesztője a budapesti árvaszék jó hirnevének.* Lelkes hazafi voltál, egyházadnak hü fia és amiképpen a régi rómaiak különös tiszteletben tartották az ő házi jó géniuszaiknak, a Lares-nek tiszteletére szentelt helyet, azonképpen a Te arcképed itt nagy elődöd, *Sipőcz* László jobbján *lesz a mi védelmező, óvó és intő géniuszunk!* — *Csorna* beszédének utolsó szavai már a meghatottság könnyeibe fultak. Ezután *Sipőcz* polgármester mondotta a következőket:

— *Akit nagyon szeretünk,* annak képét mindig a lelkünkben hordozzuk, annak emléke nem mehet feledésbe, mert mindig a szivünkben marad! Amikor ebbe a terembe léptem, *Agoston Géza képét hoztam magammal ide a szivemben.* Most, hogy lehullott a lepel, elébünk kerül a *másik kép,* de van egy *harmadik képe is Agoston* Gézának, a *hüséges, kötelességteljesitő tisztviselőnek a képe.* Ez a *három kép gyönyörü összhangban* egyesül, nem rontja egyik a másikat, *egységesen és határozottan rajzolódik elénk Agoston Gézának az igazi képmása.*

— *A lélek és a szív embere volt* — folytatta *Sipőcz* polgármester, — *furcsa erények* a huszadik században, az *álfelvilágosultság korszakában!* Talán volt idő, amikor megmosolyogták *Agoston* Gézának ezeket az erényeit, de jött kor, a háboru és a forradalmak után, amikor felismerték az emberek, hogy a *lélek nemessége, a komoly és becsületes szív a legnagyobb erények közé tartozik.* Ezért volt szükség ennek az intézménynek az élén *Agoston* Gézára, aki az árvaszék helyreállitásában és naggyáépitésében *maradéktalanul tudta érvényesiteni nemes lelkét és bensőséges szivét.* Csak egyetlen körülményre utalok rá ez alkalommal: *az ő mély vallásosságára.* Már egyetemi hallgató korában előadás előtt templomba ment mindig, ezt a tiszteletreméltó szokását megtartotta férfikorában is, *hivatalbajövetel előtt léptei naponta az Istenházába vezették.*

— Mint polgármester — fejezte be szavait *Sipőcz* polgármester —, *mély hálával* emlékezem meg azokról az *elévülhetetlen érdemekről,* amelyeket Agoston Géza az árvaszék élén szerzett. Mint *szerető jóbarát,* három évtized benső barátsága után, a hüséges és bensőséges lelkü barátról emlékezem meg róla, a jogászkodás éveiről, a későbbi időkről, amikor ő boldogult édesapám titkára lett. Őt is, engemet is értek csapások hosszu barátságunk ideje alatt, de *mindig egymás mellett voltunk, egymást segitettük, egymást támogattuk.*

— Mint barát, örökké fogsz élni emlékezetünkben, kegyelettel őrizzük meg nemes emlékedet!

A család nevében *Potter* miniszteri tanácsos köszönte meg *Sipőcz* polgármesternek és *Csorna* árvaszéki elnöknek a kegyeletes megemlékezést.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

VÁROSHÁZI NOTESZ

A KANIKULA VÉGÉRVÉNYESEN ÉS VISSZAVONHATATLANUL beköltözött a hivatali bűrókba és a városháza boltives folyosói alá. *Még az az általános izgalom, amely annyira kuszálttá teszi politikailag a városházi helyzetet, sem képes keresztültörni a bágyasztó forróságon, amely juliusi hangulatot varázsol a hivatali szobákba.*

Az események sulypontja amugy sem a városházán, hanem a Várban van, ahol sokat és behatóan tanácskoznak a város vezetői. Sok szó esik a városház ügyeiről a képviselőház folyosóin is, ahol gyakran megjelennek délutánonként a városházi vezetők.

A helyzet karakterisztikonja napról-napra, szinte óráról-órára változik. Egy bizonyos csupán: a gyümölcsöt érlelő májusi kánikula hamarosan megérleli a városházi problémát is, amelynek eldöntése immáron nem várathat sokáig magára...

*

MÁSIK JELE A KANIKULÁNAK: az elnöki ügyosztályban *Schindler* tanácsi fogalmazó *már buzgón teszi az előkészületeket a tanácsnokok nyári szabadságának beosztására. A polgármester és az alpolgármesterek szabadságidejéről nem történik külön rendelkezés, ez inkább barátságos megegyezés tárgya.*

A tanácsnokok szabadságát illetően az a polgármester intenciója, hogy a tanácsnokoknak legalább fele tartózkodjon állandóan hivatalában, hogy a városházi munka folyamatossága ne szenvedjen fennakadást. A tanácsnokok első fele junius utolsó napjaiban, a másik augusztus közepetáján megy szabadságra. Szeptember közepén azonban az összes ügyosztályt vezető tanácsnokok helyükön lesznek.

Az előljáróságoknál az a helyzet, hogy az előljáróságot vezető tanácsnok vagy főjegyző szabadsága után igazodnak a többi hivatalnokok. Ugyanez a helyzet a szakhivataloknál is, ahol a hivatalt vezető főitisztviselő határozza meg szabadságidejét, ez idő alatt állandó széktartója helyettesiti, ugy hogy egyetlen szakhivatal sem marad még a legforróbb kánikulában sem vezető nélkül.

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER VALÓBAN GYÖNYÖRÜ és meghatható beszédet mondott az *Anyák napja* vasárnapi ünnepségén, amelyet a magyar ifjusági Vöröskereszt rendezett. *Az alpolgármester beszéde a magyar anya apoteozisa, a beszéd hatásos, költői képeivel, nagy irodalmi tájékozottságra való idézeteivel és bensőséges érzéseivel általános feltünést keltett a városházán.*

— *Ma, az anyák napján* — mondotta az *alpolgármester* — *a család igazi összetartó erejének a képviselőjét, az édesanyát ünnepeljük. Ez az ünnep nem mesterségesen erőltetett és parancsszóra szervezett ünnep, hiszen, amint tudjuk, annak gondolata egy szegény amerikai bányászasszony tiszteletére önként rendezett ünneplésből fakad. Ez a jó és nemes gondolat azonban ugy terjedt, mint a tüz. Lassanként egyre többen és többen értették meg, hogy mindenkinek meg kell emlékeznie legalább évente egyszer az emberiség történelmének leghősibb névtelen hőseiről: az édesanyákról.*

Beszéde további során egy kedves japán mondást idézett *Liber* alpolgármester:

— *Melyik a leggazdagabb és melyik a legszegényebb ember a világon? Az a leggazdagabb ember, akinek szerető édesanyja van, akinek pedig nincsen szerető édesanyja, az a legszegényebb ember...*

*

AZ ESZTENDŐRŐL ESZTENDŐRE VISSZATÉRŐ kertészeti kiállitás gyönyörü virágai minden évben meghozzák a maguk termését. *Nem azokra a magokra gondolunk, amelyeket a virágokból esztendőről esztendőre szorgosan összegyüjt a főváros kertészete és kertészeti tanintézete, hanem arra az általános elismerésre és szinte ünneplés-szerü méltánylásra, amelyet a hivatalos tényezők és a kiállitást látogató közönség a főváros kertészetének vezetőjével, Morbitzer Dezsővel, a kiváló kertészeti igazgatóval szemben tanusit.*

Az ezévi kertészeti kiállitás a maga müvészi érzékkel elrendezett virágágyaival, pompás gruppjaival, ezerszinü harmóniájával csak öregbitette Morbitzer Dezső szaktudósi tekintélyét. Mellette bőven kijut az elismerést Szilágyi főfelügyelőnek és Vargha Mártonnak, a fővárosi kertészeti tanintézet kiváló igazgatójának is, akit egész Európában mint szakmája egyik legelsőrendü tudósát emlegetnek.

*

PAPP-SZILÁGYI EGONNÉ, fővárosi tisztviselőnő, aki az elnöki, majd a közjótékonysági ügyosztályban teljesitett szolgálatot, hosszas szenvedés után szerdán elhunyt.

*

A NÉVMAGYAROSITÁSOKAT ILLETŐEN a magyar neveket kérő tisztviselők részéről általános a panasz, hogy a belügyminisztérium meglehetősen lassan intézi el a beadott kérvényeket és azokban az esetekben, amikor nem közismert, engedélyezett névre kérik a városházi tisztviselők a magyarositást, nehézségeket támaszt, fekteti az aktákat, sem el nem utasit, sem nem engedélyez.

Több vezető állásban levő fővárosi tisztviselő, akik pedig harctéri szolgálatot is tudtak igazolni, kérte nevének édesanyja régi családi nevére való változtatását. Noha az illető tisztviselők személyesen is utánajártak a belügyminisztériumban az engedélyezésnek, mégis azt mondották nekik, hogy válasszanak uj neveket, mert — ugy látszik — nem szereztek elég érdemet arra, hogy édesanyjuk nemesi hangzásu nevét viseljék.

Ez a hüvös és méltánytalan eljárás általános elégedetlenséget kelt a városházán és általában azt mondják a tisztviselők, hogy amennyiben nem engedik meg nekik az általuk választott név használatát, akkor maradnak a régi, jólismert nevük mellett. Ha a belügyminiszter érvényt akar szerezni azon szándékának, hogy a közhivatalokban ne legyen idegen nevü tisztviselő, akkor tágitania kell a kereteket, mert a mai zárkózott rendszer mellett a legtöbb idegen nevü tisztviselő neve — idegen is marad!

A megbukott kisszakasz-rendszer, a Walla-féle székház-épitési botrány, a Hév-probléma, amellyel senkisem törődik

Petrovácz Gyula éles támadása a Beszkárt ügyvezetése ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács legutóbbi ülésén *Sipőcz* polgármester *Petrovácz* Gyula felszólalására adott válaszában kijelentette, hogy *megdöbbenéssel olvasta azokat a közleményeket, amelyek a Beszkárt székházának az épitkezéséről szólanak.* Ezek a közlemények *bizonyos törvényszéki tárgyalásokról* adtak tudósitást, amelyekből kiderül, hogy a *Walla cég diszkrét kiadások szükségességével indokolta a magas épitkezési árakat. Sipőcz* polgármester a Beszkárt igazgatóságát nyolc nap alatti jelentéstételre utasitotta. Ez a vizsgálat *folyamatban van.* Az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy ebben az ügyben, amelynek részletei csak *igen kis mértékben kerültek eddig nyilvánosságra,* — beszéljen *Petrovácz* Gyula tanácstaggal, aki ezt a nagy feltünéstkeltő vizsgálatot a maga felszólalásával elindította.

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A vizsgálat megindítását kértem a polgármester urtól *a Wallacég Beszkárt-épitkezése ügyében* és pedig nem légből kapott hirek, hanem *egy konkrét törvényszéki tárgyalás adatai alapján.* A Wallacég ellen ugyanis *elszámolási per indult meg* és ennek a pernek nyilvános tárgyalása során olyan tanuvallomások hangzottak el, amelyek *nem hangozhatnak el konzekvenciák nélkül.* E tanuvallomások alapján a biróság tényként állapitotta meg, hogy

egy két és félmillió pengős épitkezésnél a Walla-cég haszna több mint ötven százalék, vagyis 1,400.000 pengő volt.

Ezzel a megállapitással szemben a cég azzal védekezik, hogy a haszon csaknem egészen 1,300.000 pengő volt, — ami még mindig ötven százaléknál több — és pedig azért, mert

130 ezer pengőt diszkrét kiadásokra kellett forditani a munka megszerzésével kapcsolatban.

Két kérdésnek a tisztázása vár tehát a fővárosi hatóságokra. Az egyik kérdés az, *miként lehet egy fővárosi épitkezésnél több mint ötven százalékot keresni,* a másik kérdés pedig odairányul, *megfelelhet-e a valóságnak egy olyan állitás, amely szerint egy épitkező cégnek 130 ezer pengőt kelljen diszkrét kiadásokra forditania.*

— Ha ez a vád igaz, akkor **a legsulyosabb felelősséget kell megállapitani és a legridegebb megtorlásnak az eszközeivel kell élni.**

Én egyelőre most *várakozó álláspontra* helyezkedem. Megvárom a vizsgálat eredményét. Ugy tudom, hogy a Beszkárt *három igazgatósági tagot küldött ki ennek az épitkezési botránynak a megvizsgálására.* A vizsgálat során kiterjeszkednek annak a kérdésnek a tisztázására is, *vajjon az árlejtésnél tényleg a Walla-cég ajánlata volt-e a legmegfelelőbb.* Ugyanakkor azt a kérdést is fel kell majd vetni, hogy *ugyanaz a munka készült-e, amely ki volt irva,* vagy pedig eltérő tervek készültek, mert az utóbbi esetben a tervváltoztatásokat be kellett volna mutatni. Tisztázni kell, *milyen változtatásokat eszközöltek az eredeti terven,* mert csak ezen a ponton történhetett kisiklás. Nem kétséges ugyanis, hogy *a törvényes árlejtési formák betartásánál ilyen nagyarányu kereseti lehetőség nem kinálkozhatik, viszont minden hatóságnak, tehát a Beszkártnak is, kötelessége minden egyes esetben nyilvános árlejtéssel operálni.*

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata *fölfedi az összes kérdéseket, amelyekre a hivatalos vizsgálat eredményének kell majd választ adnia.* Érdeklődtünk egyébként *Petrovácz* Gyulánál aziránt is, hogy *a készülő közlekedési reformokat illetően mi a kereszténypárti álláspont. Petrovácz* Gyula a következőket felelte:

— A kereszténypárt csak olyan közlekedési reformterveket helyesel, amelyek *a közlekedést gyorsabbá, olcsóbbá és egyszerübbé teszik.* A Beszkárt különböző ujitásokkal kisérletezik az utóbbi időben. Az egyik ilyen kisérletezés

a kisszakasz, nem váltotta be a hozzá füzött reményeket.

A Beszkárt igazgatósága *vérmes reményekkel inditotta utnak a kisszakasz-rendszert* és azt hitte, hogy *a Beszkárt megrongált pénzügyi egyensulyát fogja helyreállitani* a kisszakasz-rendszer bevezetésével elérhető anyagi eredmény. De a kisszakasz-rendszer mást gondolt:

nemcsak anyagi eredményt nem hozott, hanem kedvezőtlenebb konzekvenciákkal járt, amennyiben lassubbá tette a forgalmat.

Mindenütt *nagy az ácsorgás, nagy a tolongás, a kocsik percekig állnak egy-egy megállónál, mert a kisszakasz-rendszerrel járó nehézségek megbénitják a forgalmat.* Amikor tehát a Beszkárt igazgatósága megreformálni készül a fővárosi közlekedést, egyben fel kell vetnie a kérdést: *fenntartható-e továbbra is a kisszakasz-rendszer, vagy pedig más ujitásokat kell bevezetni.*

— Annyi bizonyos, hogy a mai sulyos gazdasági viszonyok között *szó sem lehet semmiféle drágitásról,* ellenkezőleg arra kell törekedni, hogy a viteldij olcsóbb, szociálisabb vagy arányosabb megállapitásával a forgalom megnövekedjék. Ezt a célt hangoztatták bizonyos körökben akkor, amikor *a HÉV átvételét szorgalmazták.* Juniusban lesz

két esztendeje, hogy a főváros megváltotta a HÉV-et s ez a két esztendő nem volt elegendő idő az illetékes tényezőknek arra, hogy a HÉV-et gyakorlatilag is átvegyék és a beigért előnyöket a közönség számára feltálalják.

A főváros közönsége azt várta, hogy legalább olyan értelemben következik be egy tarifaleszállitás, amire már régen meg volna a lehetőség, hogy tudniillik *a főváros politikai határain belül mindenütt 24 fillér legyen az átszállójegynek az ára,* vagyis megszünjön az a különbség, amely a Kerepesi-utnak, Rákosfalvának, vagy a Fehérvári-utnak a lakóit évek óta joggal elkeseriti. Ezeken az utvonalakon ugyanis csak *kombinált HÉV-Beszkárt átszállójeggyel lehet utazni,* aminek az ára 36 fillér.

— Joggal teszi fel minden budapesti adófizető polgár a kérdést:

miért késik ennek a különbségnek a megszüntetése, miért nem vezették be mingyárt a HÉV átvételekor az egységes 24 filléres átszállójegyeket.

Ugyanekkor fel kell vetnem azt a gondolatot is, hogy *a HÉV-nek a főváros belsejében lévő pályaudvarait ki kell telepitenie a perifériákra.* Vonatkozik ez ugy

a Gellért-téri, mint a Keleti pályaudvar melletti, valamint a Pálffy-téri állomásokra egyaránt.

A főváros közigazgatási bizottságában *hónapról-hónapra állandóan napirenden tartottuk ezeket a közlekedési kérdéseket.* Folytonosan sürgettük pártkülönbség nélkül az itt emlitett közlekedési problémáknak a megoldását, vagy legalábbis az előkészitését, de ma, két év elteltével is azt kell megállapitanunk, hogy *küzdelmünk meddőnek bizonyult.* Ugy hallom, hogy

a Beszkárt most kidolgozott egy reformtervezetet. Tehát még mindig csak a tervezetek kidolgozásánál tartunk...

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata teljes, kimeritő képet ad a közlekedési helyzetről, és egyben kifejezést ad *a fővárosi közönség kivánságainak, amelyek remélhetően most már rövid idő alatt meghallgatásra találnak.*

A korai kánikula és a főváros köztisztasági szolgálata

Megkezdték a makadámutak olajjal való portalanitását — Az öntözési szezon korábban való megkezdése miatt fel kellett frissiteni a Köztisztasági Hivatal lóállományát

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A abnormális időjárás *jelentékeny eltolódásokat okozott a főváros köztisztasági szolgálatában.* A mult esztendő utolsó hónapjában Budapesten leesett *óriási hómennyiség eltakaritása* állitotta különleges nehéz feladat elé a főváros köztisztasági hivatalát, most pedig a korán bekövetkezett kánikula volt az, amely *próbára tette a fővárosi köztisztasági személyzet munkabirását.*

— A *decemberi nagy havazás* — mondotta informátorunk — igen *jelentékeny többletkiadással járt.* Hogy mégsem kellett tullépni az előirányzatot, annak egyszerü oka az, hogy a takarmányon, főleg a zabon az olcsóbbodás révén előállott *megtakaritás fedezte a hóeltakaritás váratlan költségeit.* Igy nem kellett póthitelért folyamodnunk a törvényhatósági bizottság közgyüléséhez.

— Ami a váratlanul bekövetkezett *kánikulai időjárást illeti,* a Köztisztasági Hivatal mindent megtett, hogy *a nyári locsolási szolgálat korábban való életbeléptetésével megkimélje a főváros közönségének tüdejét a poros utaktól.* Kellő előrelátással már az év első hónapjában kiirta az *illetékes ügyosztály az olajozási pályázatot,* ugyannyira, hogy semmi akadálya sem volna annak, hogy a jogerősen lezárt versenytárgyalás eredménye

kapcsán a makadámutak olajozását május második hetében ténylegesen meg is kezdjük.

— Ami az *aszfalt- és keramitutak locsolását illeti,* erre vonatkozóan az a helyzet, hogy jóval korábban, mint a többi esztendőkben, megkezdettük szintén *a vizzel való locsolást.* A locsolásnak korábban való megkezdése *külön terhet nem jelent a fővárosra,* mert a szükséges kocsis-személyzet és a lovak rendelkezésre állanak.

Elmondották még *illetékes helyen munkatársunknak,* hogy az olajozásnak korábban való megkezdése sem *jelent semmilyen irányban többletkiadást a fővárosra.* A helyzet ugyanis az, hogy a főváros az olajvállalatokkal átalányszerződést köt, vagyis az olajozandó területnek *teljesen portalanul való tartását kötik ki a szerződésben,* megállaptiván azonban, hogy *a vállalat négyszögméterenként legalább egy kilogramm olajat köteles a szezon folyamán lerakni.* Amennyiben a korán bekövetkezett nyár folytán a *vállalatok ennél nagyobb mennyiségü olajat kénytelenek a portalanitásnál elhasználni,* az a fővárosra természetszerüleg ujabb kiadást nem jelent.

Az öntözőkocsik nagy igénybevétele következtében kénytelen volt a főváros a *köztisztasági hivatal elaggott lóállományát felfrissiteni.* Harminc uj lovat vásárolt a hivatal, a kiszuperált, öreg gebéket pedig további intézkedések megtétele céljából — *a lóvágóhid vezetőségének adták el.*

BUDAPESTEN LEGELŐKELŐBB:
a margitszigeti
Palatinus Hotel,
Margaréta és Dália szálloda,
az Astoria Pavillon,
a Polo cukrászda és bár.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Vétel vagy épitkezés?

Az erzsébetvárosi előljáróság fogas problémája

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városgazdasági ügyosztályt erősen foglalkoztatja *az erzsébetvárosi előljáróság elhelyezésének ügye.* A polgármester előterjesztést is intézett a törvényhatósági tanács multbeli üléséhez, a tárgyat azonban *az utolsó pillanatban levették a napirendről.* Különleges aktualitást ad az erzsébetvárosi előljáróság problémájának az a körülmény, hogy *a folyó év novemberében jár le az az egy esztendő,* ameddig a törvényhatósági tanács a Csengery-utca 11. számu házban, ahol az előljáróság most is el van helyezve, a bérletet engedélyezte. Tulajdonképpen tehát *május 15-ig kell dönteni* afölött, hogy továbbra is az immár több, mint 15 esztendeje használt épületet megvásárolja-e a főváros, vagy pedig *viselve* a szerződés szerinti *visszaalakitási költségeit* az épületnek, *uj székházat épitsen,* vagy *vásároljon* az előljáróság számára.

143.000 lélek a megmaradó erzsébetvárosi előljáróság területén

A városgazdasági ügyosztály az előljáróság végleges elhelyezésének kérdésében elsősorban *megállapitotta azokat az igényeket és követelményeket,* amelyeket az ujabb és most már végleges megoldásnak okvetlenül ki kell elégitenie. A zuglói előljáróság létesitése után a megmaradó VII. kerület *sürün beépitett zárt városrész,* amely előtt nagyobb arányu fejlődési lehetőség, vagy változás nem áll, miértis az előljáróság végleges helyiségszükségletének megállapitásánál *nagyobbmértékü későbbi szaporulatra nem kell számitani.*

Az erzsébetvárosi előljáróság problémája — mint fentebb jeleztük — *három irányu.* Vagy *meg kell vásárolni* a mostan bérbenbirt ingatlant, a Csengery-utca 11. számu házat, vagy a főváros tulajdonát képező, a *Csengery-utca—Hársfa-utca és Dob-utca által határolt telken uj* előljárósági székházat kell épiteni a megállapitott igényeknek megfelelően, vagy valamely *alkalmas ingatlan megvétele és átalakitása révén* kell elhelyezni az előljáróságot.

Mi mibe kerül?

A városgazdasági ügyosztály pontos számitásokat végzett *az egyes eshetőségek pénzügyi oldalát* illetően. Ha *uj előljárósági székházat* emelnének a fentemlitett fővárosi telken, 1,209.000 pengőbe kerülne a székház felépitése. A Csengery-utca 11. számu háznak, ahol most van elhelyezve az előljáróság, megvásárlása 420 ezer pengőt emésztene fel. A *Hunnia Épitő rt.,* a szóbanforgó ingatlan tulajdonosa, amennyiben a főváros a házat megveszi, a folyó évi május elsejétől kezdődőleg *lakbért nem követel.*

A felajánlott ingatlanok

A városgazdasági ügyosztály összeállitást készitett azon ingatlanokról, amelyeket vételre felajánlottak előljáróság céljaira a fővárosnak, illetőleg amelyeket mint előljárósági épületre alkalmasakat, az ügyosztály által kiküldött szakbizottság megtekintett. *A felajánlott ingatlanok közül* legnagyobb vételárat a *Rákóczy-ut 6.* számu házért kérnek, melynek *Jankovich* Béla és Clarisse a tulajdonosai. Ennek a bérháznak, amely még 1890 előtt épült, 111 ezer pengő az évi brutto bérjövedelme, *a tiszta bérjövedelem hét százalékával tőkésitett ingatlanérték* pedig 793.643 *pengő.*

Felajánlották a fővárosnak a *Dohány-utca 46.* számu ingatlant is, amelynek a *Hungária-fürdő rt.,* vagyis az *Ingatlanbank* a tulajdonosa. 860 ezer pengőt kér az Ingatlanbank az épületért, melynek brutto bérjövedelme 76.550 pengő, a főváros által megállapitott becsértéke pedig 536.786 pengő.

Pintér Oszkár és *Epstein* Rezső a Dohány-utca 30/*a.* számu ingatlanukat ajánlották fel 740 ezer pengőért. Brutto bérjövedelem 80.645 pengő, a tiszta bérjövedelem hét százalékával tőkésitett ingatlanérték 576.036 pengő.

A *Rákóczi-ut 64.* számu ingatlant a tulajdonosok, *Árvai* Ármin és társa kerek 700 ezer pengőért ajánlották fel a fővárosnak. Brutto bérjövedelem 85.518 pengő, a tiszta bérjövedelem hét százalékával tőkésitett ingatlanérték 610.843 pengő.

A *Király-utca 67.* számu ingatlannak *Kálmán* Henrik a tulajdonosa. 660.000 pengőt kér a 68.510 pengő brutto bérjövedelmü ingatlanért.

Az *Erzsébet-körut* 25. szám alatti 83.110 pengő brutto bérjövedelmet hajtó ingatlanért 650.000 pengőt kér a fővárostól tulajdonosa, *Löwenbach* Emilné bécsi lakos. Az *Erzsébet-körúton* még egy ingatlant felajánlottak a fővárosnak: a *15. számut,* 600.000 pengőért. Brutto bérjövedelem 74.280 pengő, tulajdonosok: *Deutsch Kornél és társai.*

A *Wesselényi-utca 24.* számu ingatlanért, mely a Nagydiófa-utcába is átnyulik, *Goldscheider* Miksa 500.000 pengőt kér. Bérjövedelem: 62.490 pengő.

A felajánlott ingatlanok között a legolcsóbb a *Barcsay-utca 11.* számu bérház. Ennek *Arányi* Jenőné párisi lakos a tulajdonosa. 325.000 pengőt kér az ingatlanért, melynek 39.650 pengő a brutto bérjödelme. A főváros a bérjövedelem hét százalékával tőkésitett ingatlanértéket ennél a bérháznál 240.714 pengőre teszi.

A legolcsóbb...

A városgazdasági ügyosztály kimutatása szerint a *Csengery-utca 11.* számu ingatlan — ahol az előljáróság most is el van helyezve — az egyetlen, ahol a tulajdonos részéről kért vételár kisebb, mint a bérjövedelem hét százalékával tőkésitett ingatlanértéke. A Csengery-utca 11. számu háznál ez a differencia kerek 38.000 pengőre rug. Ezt a differenciát mindenesetre megmagyarázza az a körülmény, hogy az ingatlan 63.645 pengő brutto bérjövedelmét a *főváros fizeti,* márpedig jól tudjuk, hogy *lakbér szempontjából a fővárosnak leggavallérabb lakója kétségtelenül maga Budapest székesfőváros.*

Kétségtelen, hogy *még rengeteg vita fog lezajlani és mégtöbb protekció fog utat keresni* az illetékes tényezőkhöz, amig ebben vagy abban az irányban eldől a belső erzsébetvárosi előljáróság problémája.

A Hunnia Rt. titkai

Annyit tartunk még szükségesnek idejegyezni, hogy a Hunnia Épitő rt.-nak egyetlen igazgatósági tagja van: *Fodor* Gyula, a részvénytársaság legutolsó mérlegszámlája az épületet mindössze *168 ezer pengőre értékeli,* kétötödére a fővárostól kért vételárnak. 54.267 pengő tőketartaléka, 20.160 pengő értékcsökkenési tartaléka van *a jól situált részvénytársaságnak,* amely tisztviselői fizetésszámlára *7630 pengőt tud évente költeni.* Bevételek cimén pedig az 1931. április hó 22-én megtartott rendes közgyülésen *mindössze 33.612 pengőt könyveltek el, jelentékenyen kevesebbet, mint a főváros által* a Csengery-utca 11. számu házért *ténylegesen fizetett házbér.* Mindenesetre fontos, ha a *főváros tiszti ügyészsége,* amenyiben a Hunnia Épitő rt.-gal a közvetlen vételi tárgyalásokat megindítaná, *a részvénytársasági mérlegeket is megfelelő vizsgálat tárgyává teszi.*

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserüvize a gyomor- és bélbetegek páratlan gyógyvize.

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett **„Kromofag“** **Tüzoltó bomba**
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: **Budapest IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

Házadómentesség és épitkezési statisztika

A városrendezési ügyosztály hivatalos adatai szerint negyedére csökkent az év első négy hónapjában a bérházak épitésére kiadott engedélyek száma

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Imrédy pénzügyminiszternek a képviselőház költségvetési vitájában tett azon kijelentése kapcsán, hogy az épitőipari érdekeltségek felterjesztéseinek megfelelően foglalkozik a házadómentesség gondolatával, *Vargha* pénzügyi államtitkár az elmult napokban a főváros és a Közmunkák Tanácsa vezetőinek bevonásával értekezletet tartott, amelyen megállapitották *az uj adómentesség irányelveit.* Az uj házadómentességi rendelet érvényesiteni fogja a fővárosi pártvezérek, elsősorban *Petrovácz* Gyula azon elgondolását, hogy *irányitott házadómentességre van szükség,* amelynek során a nagyobb ütemü fejlődéssel biztató területrészeit a fővárosnak (Tabán, Erzsébet-sugárut, Belváros) *különleges adókedvezményekkel ruházzák fel.* Ezekről a tárgyalásokról és a várható adókedvezményekről

illetékes fővárosi helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros az adómentesség tekintetében azt az álláspontját képviseli, amelyet *a kormányhoz intézett polgármesteri felterjesztéseiben és a közigazgatási bizottságnak határozataiban kifejtett.* Irányitott házadómentességre van szükség, vagyis *olyan kedvezményekre,* amelyek igénybevétele kapcsán a *magántőke kedvet kap a nem modern, ócska házak lebontásával kapcsolatosan uj lakások termelésére.* A főváros a maga részéről *örömmel üdvözli a pénzügyminiszter kezdeményezését,* amelynek révén ez a probléma végre megoldás felé közeledik, nagy örömére az épitőipari érdekeltségeknek, amelyek már jogosan aggódhattak a házadómentesség kedvezményének megszüntetése folytán amiatt, hogy ebben az évben *egyáltalán nem lesz komoly épitőmunka Budapesten.*

Értesülésünk szerint még *több értekezlet lesz a szakminisztériumokban a házadómentesség ujra való megadásának miként je és határai tekintetében.* Sürgős intézkedésre van szükség a kormányzat részéről, mert a főváros városrendezési ügyosztályának adatai szerint egyre szomorubb perspektivát nyujt az *épitkezések fokozatos és állandó csökkenése.*

Az épitkezés csökkenését illetően a *legjellemzőbb adat az épitkezési engedélyek* száma.

Kempelen Ágoston
műszaki főtanácsos,

a városrendezési ügyosztály érdemes vezetője, *a folyó esztendő első négy hónapjának épitkezési engedélyezési statisztikáját az alábbiakban közölte az Uj Budapest munkatársával:*

— A folyó esztendő első négy hónapjában *1301 épitési engedélyt adott ki* a városrendezési ügyosztály, szemben a mult esztendő ugyanezen időszakának *1324 épitési engedélyével.* Első tekintetre tehát nem látszik nagynak a csökkenés. A helyzet azonban az, hogy ezen számadatokon belül az egyes épitkezési kategóriáknál *vannak olyan nagyarányu csökkenések,* amelyek arra mutatnak, hogy az épitkezés jóformán stagnál Budapesten.

— A folyó esztendő első négy hónapjában 22 *egyemeletes bérházra adtunk ki engedélyt* (a mult év ugyanezen időszakában 33-ra). *2, 3 és négyemeletes bérházra 17 engedélyt adtunk ki* (tavaly: 57!). *Ötemeletes bérházra hármat* (tavaly: 6-ot!). *Hatemeletes bérházra* az idén *kettőt (tavaly egyet!).* Egyemeletes családi házra mindössze *négy engedély* került kiadásra a folyó esztendőben, szemben a mult év hasonló időszakának *31 engedélyével.* Földszintes családi ház 129 épül az idén, a mult esztendőben 282.

— Ezzel szemben emelkedett *a módositások és átalakitások száma:* 286-ról 422-re. Keritések, bódék, pavillonok stb. száma 132-ről 146-ra nőtt. A gépfelállitási engedélyek száma is, 155-ről 234-re és a központi fütőberendezések száma 65-ről 109-re.

A fentiekből látható, hogy *valóban az utolsó órában történik megfelelő intézkedés a házadómentesség meghosszabbitására.* Mindenesetre felhivjuk a figyelmet arra vonatkozóan, hogy *a családi házak épitését illetően,* annál is inkább, mert azok épitése nem emeli tulajdonképpen a lakásbőséget, függetlenül az épitkezési övezettől, szintén *különleges kedvezményeket kell a kormányzatnak biztositania!*

HIREK

Közgyülést tartottak a főváros polgári iskolai tanárai

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az Országos Polgári Iskolai Tanárok Budapesti Köre szerdán tartotta évi rendes közgyülését az Ujvárosháza közgyülési termében. A cserkészek és magyarruhás lányok sorfala között érkező közönség zsufolásig megtöltötte a termet. Jelen volt *Szendy* Károly tanácsnok, *Bolyos* István igazgató, a főigazgatóság képviseletében, *Petrovácz* Gyula és *Usetty* Béla országgyülési képviselők, *Temesi* Győző és *Oszoly* Kálmán szfőv. törvhatós. bizottsági tagok, vitéz *Rátvay* Imre tábornok és *Borsody* Gyula társelnök a TESZ képviseletében, *Erődy* Kálmán c. főigazgató, valamint a fővárosi polgári iskolai tanárság egész tábora.

Drégely Dezső elnöki megnyitójában vázolta a polgári iskola feladatát, nagy hivatását és a tanárság helyzetét. Rámutatott arra, mennyire szükség volna a tanitói és tanári pályára-lépés előtt *megfelelő kiválasztással* odahatni, hogy csak a hivatást, hajlamosságot érzők léphessenek a *nagy lelki adottságot kivánó* pályára. A polgárság zömét tevő iparos, kereskedő, munkás társadalom iskolája nem részesül abban a figyelemben, amelyet méltán megérdemelne. Ez az iskola van hivatva arra, hogy a kimondottan tudományos pályákra, tehát egyetemre nem készülő ifjuság nagy tömegét elvonva a gimnáziumoktól *a gyakorlati pályák felé* terelje.

— Lövész- és nyilasverseny a VII. kerületben. A nagybányai vitéz Horthy Miklós Polgári Lövész Egyesület május hó 14 és 21 között rendezi országos jellegü meghivásos nyilt lövész- és nyilasversenyét a VII. ker. Aréna-ut 1. sz. alatti lőtéren. Ezen a versenyen kerül első izben kiirásra a kormányzó által az egyesület részére legkegyesebben adományozott vándordija. Az egyesület a tizennégy számból álló versenyt ünnepélyes keretek között fogja megrendezni. A nevezési határidő folyó hó 12-én délután 8 óra. Részletes program az egyesület (VII. ker. Aréna-ut 1. sz.) helyiségében igényelhető. Ünnepélyes dijkiosztás folyó hó 21-én, délután 6 órakor.

Egy lipótvárosi ügyvéd feltünő hirdetése

Ki és miért kezdeményez „közérdekü akciót“ a fővárosi hirdető vállalat müködése ellen?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Általános feltünést keltett a szerdai napilapokban megjelent az a hirdetés, amelyben egy ismert lipótvárosi ügyvéd jelentkezésre szólitja fel *„közérdekü akció megindítása céljából“* mindazokat, akiknek a székesfőváros hirdetővállalatának müködését illetően a *Nemzetközi Vásárral kapcsolatosan kifogásuk van.* A városházán *sok szóbeszédre* adott alkalmat ez az akció, amelynek okairól és várható fejleményeiről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A legnagyobb mértékben *furcsának és elitélendőnek tartjuk az efajta akciót,* amely *jogosultnak egyáltalában nem mondható magánérdekeknek akar a főváros egyik kitünően müködő intézménye ellen hiveket toborozni.* Hogy *kik és miféle célok rejtőznek a „közérdekü akció“ hirdető ügyvéd mögött,* e pillanatban nem tudjuk, *megtettünk azonban a szükséges lépéseket* abban az irányban, hogy informálva legyünk, mielőtt méltó feleletet adnánk ez „akcióra“.

— A főváros hirdető vállalata *nem kereste a Nemzetközi Vásár területén való hirdetési jog megvásárlását.* A vásár vezetősége *sulyos inditóokok alapján* kérte meg a főváros illetékes tényezőit, hogy a vásár területén *monopóliumszerüen rábizhassa a hirdetések felvételének jogát a főváros üzemére.* Ezért a jogositványért *hatezer pengőt fizetett a főváros hirdető vállalata a vásár vezetőségének.* Olyan összeg ez, amennyit a vásár vezetősége a hirdetési jogositványért más *eszlendőben sohasem kapott.* Sőt mondhatni, semmit sem kapott, mert — mint értesültünk — *a hirdetési jog hasznositásáért a vásár vezetősége a multban tulnyomórészben csak igéretet kapott, pénzt annál kevesebbet.*

— Rá kell mutatnunk arra, hogy a főváros hirdető vállalata a Nemzetközi Vásár hirdetési jogositványának kihasználására a szó szoros értelmében *ráfizetett.* Ráfizetett azért, mert *csak élni és nem visszaélni* akart a hirdetési jogositványnyal és a hirdetési jog birtokában bizonyos *olyan* (hogy csak a városligeti ezen részének épségben tartását és a fák és a növényzet megkimélését emlitsük) *szempontokat* is figyelembe vett, amelyeket a magánérdekeltségek — amelyek kétségtelenül az ügyvéd hirdetése hátterében huzódnak meg — *soha figyelmére nem is méltatott.*

— A főváros hirdetővállalata *nyugodtan néz az ügyvéd hirdetésének várható fejleményei elé,* igaza és jól végzett munka tudatában. Kétségtelen ugyanis, hogy *a vásár hirdetésügye jó kezekben volt* ezidén, amit a hirdetővállalat vezetőségéhez intézett *számtalan köszönőlevél és gratuláció is bizonyit.*

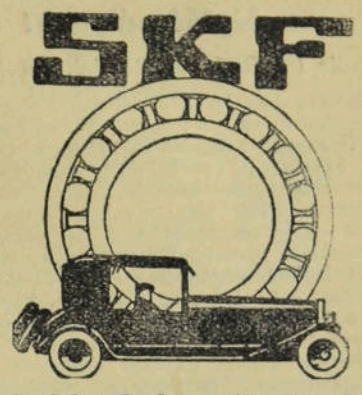
Toperczer Ákosné szózata a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségéhez

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége hétfőn, e hó 7-én pártgyülést tartott, melyen a nagy számban megjelent párttagokhoz *Toperczer* Ákosné elnöknő nagy beszédet intézett. Lelkes szavakkal magyarázta a női munka fontosságát a politikai életben, mert a mult is bizonyitja, hogy azok a politikai pártok tudtak legideálisabban dolgozni, hol a nők is sorompóba álltak.

Beszédében utalt *azokra a nagy államférfiakra,* kik Európa országaiban legutóbb nagy eredményeket értek el, akik szintén megbecsülték a nő értékét és politikai munkásságát. Ezt különben mindenkor bizonyitotta a történelem is, mert azokban az időkben is, mikor a nőnek még politikai jogai nem voltak, akként lelkesitő erejével megacélozta a férfi kitartását. Beszéde végén melegen üdvözölte *Nagy* László dr. központi pártigazgatót, ki megjelent a Pártszövetség gyülésén.

Kasics Margit pártigazgató a különböző szervezetek munkásságát és fontosságát méltatta. Felszólitva a kerületi szervezeteket az egységes munkára és szervezkedésre. Felszólalt még *Schaller* Sándorné, *Kelecsényi* Ferencné, *Kecskeméti* Anna, kerületi elnökök, *Masson* Izabella főtitkár. Végül *Schleicher* Ferencné főtitkár megköszöni *Toperczer* Ákosné fáradhatatlan vezéri munkásságát s az egész Pártszövetség nevében *hüséget és kitartást igér.*

SKF
Svéd golyós-, görgős- és kúpgörgős-csapágyak
Speciális automobil-csapágyak
Görgőscsapágyas lovaskocsi-tengelyek
Golyóscsapágyas közlőmű-berendezések
SKF
Svéd Golyóscsapágy R.-T.
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 46-4-40 Sürgönycim: ESKAEF Bpest.

Kiirták a pályázatot a városszéli telep folytatására

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy *Müller* Antal törvényhatósági tanácstag kezdeményezésére a polgármester *bejelentette a törvényhatósági tanácsban, hogy a városszéli telep épitkezését folytatni fogja.* Most tette közzé a magasépitési ügyosztály a versenytárgyalási hirdetményt, amely *május 28-iki, 29-iki* és *junius elsejei határidővel* meghirdeti a pályázatot a városszéli telepités második része *33 földszintes ikerházának* és *egy orvosi* épületének föld-, kőmüves- és elhelyező-, ács-, asztalos-, bádogos-, tetőfedő-, lakatos-, lapburkoló-, mázoló- és üveges munkáira.

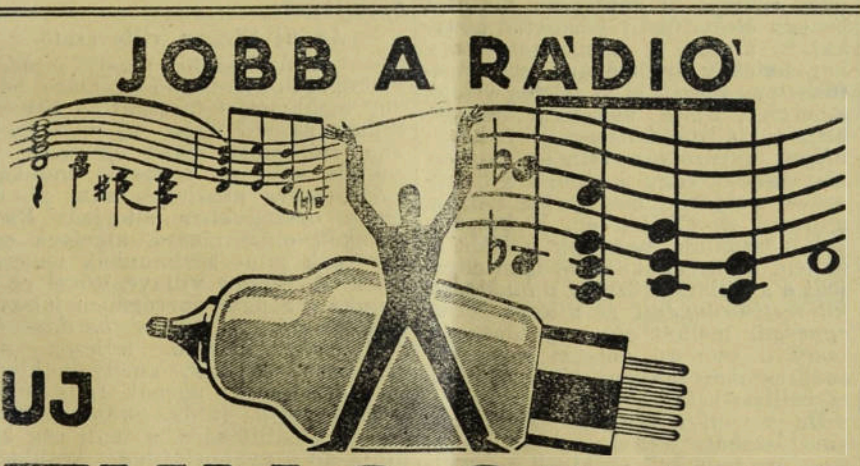
A kivitelezendő 33 ikerház *öt tipusterv alapján kerül kivitelre.* A munkálatokat *épületenként szándékszik a főváros kiadni. Wossala* tanácsnok, a magasépitési ügyosztály vezetője *még junius első felében kiadja a munkálatokat,* ugyhogy az épitkezések azonnal megkezdődhetők és a 33 uj ikerház *augusztus elsejével beköltözhető lesz.*

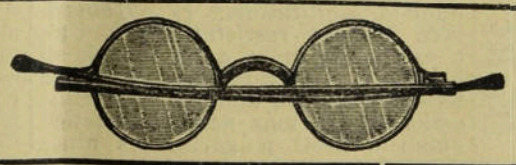
— **Felhivás a gázfogyasztó közönséghez!** A költözködési évnegyeddel kapcsolatban felhivjuk a háziasszonyok figyelmét, legelsősorban azokét, akik háztartásukban eddig még gázt nem használtak, vagy akik ujabb gázkészülékek használatára tértek át, hogy saját érdekükben keressék fel *a Gázmüvek VI., Vilmos császár-ut 3. I. emeletén lévő bemutató és mintakonyha helyiségeit,* ahol minden kedden és pénteken d. u. 5 órakor *a gáznak a háztartásban való gazdaságos felhasználásáról bemutató előadásokat tartunk.* Előadásainkon mindenki elsajátithatja *a gáz takarékos használatát* és a készülékek helyes kezelését. Az előadásokra a belépés dijtalan. *Budapest Székesfőváros Gázmüvei.*

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-3-54, 25-3-55 ÉS 25-3-56

Május 19-én
délután 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Meddő maradt egy vendéglői pályázat

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Hétfőn járt le az a pályázat, amelyet a polgármester a pesti Vigadóban *a terités jogára* hirdetett. A terités jog a bankettre és bálokra vonatkozik, ezenfelül a pályázónak joga van a hangversenyek alkalmával büffét tartani az előcsarnokokban. A versenytárgyalási hirdetmény szerint *százalékban kellett meghatározni a fizetendő bérösszeget*, olyképpen azonban, hogy a megajánlott százalék évente *kétezer pengőnél kevesebb nem lehet.*

Hétfőn délben tizenkét órakor a városgazdasági ügyosztály tanácskozó termében összegyült a szokásos szakbizottság, hogy a beérkezett ajánlatokat felbontsa. A felbontás azonban elmaradt, azon egyszerü okból, mert a *megszabott határideig egyetlen pályázó sem jelentkezett.* Az ügyosztály ily körülmények között kénytelen lesz *közvetlen tárgyalásokat* kezdeni a számbajöhető vendéglősökkel és ilyképpen biztositani a vigadói bálokat és bankетteket, hogy vendéglős nélkül ne maradjanak.

Szakkörökből nyert értesülésünk szerint a pályázat meddőségének oka abban rejlett, hogy az érdekeltek *tulmagasnak tartották a pályázati feltételben megszabott kétezer pengős minimális bérgaranciát.* A vigadói bálok egyre inkább elsorvadnak, alig négy-öt nagy bál van egy évben a Vigadóban, ezekből nem lehet megkeresni a minimálisnak megszabott bérösszegnek még egy *töredékét sem.* Annál kevésbbé, mert *rengeteg felszerelés* kell a vigadói teritési jog bérletéhez. *45—50 ezer pengő értékü inventárra van szükség,* ezzel pedig ma kevés vendéglős rendelkezik.

Minden valószinüség amellett szól, hogy az eddigi bérlő a *Mucsnyák-familia*, akik ellen eddig sem merült fel kifogás, kapják meg *versenytárgyaláson kivül* továbbra is a teritési jogot a pesti Vigadóban, annál is inkább, mert *a bért pontosan fizették és müködésük ellen számbavehető kifogás nem merült fel.*

Remetehegy platóján

Doberdó-ut 10—16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres

villatelkek és villaépületek eladók

A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.

Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83—2—89 alatt.

Uj kiirások:

Andezit-zuzalék szállitására a székesfővárosi utügyi intézet utburkolási csoportjának munkáihoz. Határidő 1934. évi május hó 15-én (kedden) d. e. ½11 ó.

Talajkutak épitési munkáira a X. ker., Külső Jászberényi-ut, a MÁV. szolnoki vonala és a székesfővárosi határerdő által határolt területen létesitendő városszéli telep részére. Határidő: 1934. évi május hó 15-én (kedden) d. e. ½11 ó.

Központi fütőberendezési munkákra a X. ker., Ülői-ut 118. sz. alatti elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi május hó 15-én (kedd) délelőtt ½11 óra.

200 drb különféle méretü, **I. o. érdiszes keményfa koporsóra,**
500 „ különféle méretü, II. o., **keményfa koporsóra,**
600 „ különféle méretü, III. o.,
700 „ „ „ IV. o.,
800 „ „ „ V. o.,
1.000 „ „ „ VI. o.,
1.000 „ „ „ VII. o., **fenyőfa koporsóra**
80 „ I. o. magasállásu, babérlevéldiszszel és hat fogantyuval ellátott ugynevezett V. 36.,
40 „ alacsonyállásu, gyöngystabos, ugynevezett A. 55 **érckoporsóra,** valamint
60 „ hozzávaló fojüveges **ércbetétre,**
800 „ V. o. kivert organtin, egyszerü nyomással,
800 „ IV. o. sima lustrin arany vagy ezüst nyomott,
700 „ III. o. kétfodros lustrin arany v. ezüst nyomással,
400 „ II. o. kétfodros tullomine, selyem himzett,
300 „ I. o. kétfodros Chrystalin különféle méretü selyem brocat **szemfedelek** szállitására a Községi Temetkezési Intézet részére. Határidő: 1934. évi május hó 28-án, d. e. 11 ó.

Textilanyagok, kötöttáru, gumipelenka és rővidáru szállitására a székesfőváros gyermekfelruházása, csecsemőkelengyeellátása stb. részére. Határidő: 1934. évi junius hó 4-én (hétfőn) d. e. 10 ó.

1. A XI. ker., Fehérvári-ut, Dombovári-ut és a székesfőváros határa között levő szakaszának bazalt fejkővel való **burkolómunkáira.**

2. az ehhez a munkához szükséges 425.000 drb **bazalt fejkő** szállitására. Határidő: 1934. évi junius hó 5-én (kedden) délelőtt 9 ó.

GAZDASÁGI ÉLET

Az épitkezések hatósági ellenőrzésének hiányosságai

Felfünő előadás a mérnökegyletben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester által a kerületi elöljáróságok müködésének racionalizálásával megbizott szakemberek e héten tartották *Liber* alpolgármester elnöklésével *utolsó értekezletüket*, amelyen *a kerületi mérnöki adminisztráció egyszerüsitése került szóba.* Ezzel a témával kapcsolatos igen érdekes az az előadás, amelyet a Magyar Mérnök és Épitész Egyletben *Méhes* Emil dr., az ismert mérnök, tartott *Magán épitkezések hatósági ellenőrzése nálunk és külföldön* cimmel. *Méhes* előadása azért különlegesen érdekes a fenti szempontból, mert a kerületi elöljáróságok mérnöki karának egyik legfontosabb feladatkörére: *a folyamatban levő épitkezések ellenőrzésére mutat rá.*

Előadása során rámutatott *Méhes* mérnök arra, hogy az ujabb idők épitési módjainál elkövetett mulasztások az utolsó tiz esztendőben *egész sereg szerencsétlenséget idéztek elő.* Igy a *Hungária Jaquard Selyemszövőgyár* kispesti épitkezésénél nyolcan, a *Szent László-ut 72. szám* alatti bérházépitkezésnél pedig szintén nyolcan haltak meg. Kétségtelen, hogy az épitkezések végrehajtása *olyan magántevékenység*, amelynél a hatósági beavatkozás az élet- és vagyonbiztonság feletti őrködés *kellő jogalappal bir* és az ujabb szerkezetek és anyagok alkalmazásával megváltozott épitési módszerek ezt a hatósági beavatkozást *fokozott mértékben indokolják.*

Közölte *Méhes*, hogy Budapest *az egyetlen világváros*, ahol hiányzik *a tényleg keresztülvitt hatósági helyszini ellenőrzés.* Tulajdonképen *igen szigoru hatósági intézkedéseink vannak* — papiron! — A valóságban a főváros ellenőrző ténykedése *kevés kivétellel kimerül az engedélyezésre benyujtott tervek és hozzájuk tartozó számitásoknak a városházán történő átvizsgálásával és a kész épület lakhatóságának, illetve használhatóságának a helyszinen történő bizottsági megállapitásával.*

Befejezésül *Méhes* mégegyszer hivatkozott a kerületi épitkezésre, *a düledező uj épületekre*, óriási repedéseikkel, lengő födémeikkel, *lehullani készülő vasbetonerkélyeikkel*, amelyekben véletlenül forditva helyezték el a vasbetéteket és javasolta, hogy a *Magyar Mérnök- és Épitészegylet forduljon beadvánnyal a főváros polgármesteréhez, kérje, hogy a magánépitkezések végrehajtásának helyszini ellenőrzését valósitsa meg és ezzel a teendővel a hites törvényszéki szakértők mintájára hites ellenőrökként müködő magánmérnököket és magánépitészeket bizzon meg.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06

Déli menü, a polgári étteremben P 1.20

Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Séta a Vásáron

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A magyar tudás, szorgalom és energia impozáns fokmérője az ezidei jubiláris vásár. A vásáron ezidén kiállitó intézmények és cégek közül a következőket emeljük ki:

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei

kiállitása a Vásár egyik érdekessége. A kiállitási pavillon előtti háromrészes forgószinpad igen ötletes reklám és hatásosan mutatja be egy elektrifikált háztartás konyháját, amint a háziasszony egy konyhaleány segitségével villamostüzhelyen készíti el az izletes ebédet, amelynek illata messziről odacsábitja a kiállitás közönségét. A konyhában ugyszólván minden háztartási eszköz vagy készülék villanyerővel dolgozik, még pedig tisztán, gyorsan és tökéletesen. E készülékek használata nemcsak külföldön, hanem fővárosunkban is igen elterjedt s a villamostüzhely *a budapesti kilowatt-óránkénti 12 filléres főzési egységár* mellett olyan gazdaságos, hogy a szerény polgári háztartás szükreszabott anyagi korlátai közé is beilleszthető.

De fordul a szinpad. Most egy vasalószobát látunk. A villanyvasalóra nem kell senkinek a figyelmét külön felhivni, ezt már mindenki ismeri és mindenki használja. A vizes kendővel bekötött fejü szobaleány, aki a folyosón a faszenes vasalót lóbálja és a lépcsőn járó emberek fejét veszélyezteti, már csak a mult emlékeiben él.

A forgószinpad harmadik részében pedig az *Elektromos Müvek állandó kiállitásának (V., Honvéd-utca 22.) egy részletét látjuk.* Ugy a szinpadon, mint a pavillonokban kiállitott elektromoskészülékek és tetszetős, kézhez idomuló háztartási eszközök ma már nem elérhetetlen almai a pesti polgárnak és nincs messze az az idő, amikor megvalósul a háziasszonyok régi kivánsága, hogy cselédség nélkül és minden megerőltető testi munka nélkül a teljesen elektrifikált háztartásban egymaga fogja tudni háztartását tisztán, gyorsan, tökéletesen és főleg gazdaságosan ellátni.

*

Varrógépen előállitott ujdonságok a Singer varrógép részv.-társ. kiállitásán.

Az uj Singer villavezető

az a varázs-eszköz, amely minden varrógéptulajdonosnő számára boldog meglepetést tartogat. A Singer villamunkánál egész uj eljárásról van szó, amely igen egyszerü és sokféle szép és tetszetős munkák előállitására alkalmas, mint pl. az északi országokban elterjedt *Ryamunkák* előállitására, amelyek eddig csak mint kézimunkák ismeretesek. A Singer villavezetővel ez a munka a Singer varrógépen játszva előállitható. *A Singer bordás- és rojtmunka* szintén teljesen uj. Mindeme munkák, amelyek kiválóan alkalmasak párnák, faliszőnyegek, ágyelők, futók, ruhaszegélyek stb.-ek előállitására, a fenti cég kiállitásán gyakorlatilag kerülnek bemutatásra. Előnyomtatott minták ugy az összes Singer üzletekben, valamint a kiállitáson is méltányos árban kaphatók.

*

Hoffmann Ferenc képkeret-, keretlécgyár és képkereskedő

(Károly-körut 28. és Gerlóczy-u. 5.) olyan előkelő és impozáns pavillonnal vesz részt a Vásáron, amely csak egy *Hoffmann* Ferenc cég finom, diszkrét izlésü tónusára vall. Ujszerü remek keretei és képei között feltünést keltettek *Barabás* R. *Reissmann* Gizella kiváló festőművésznő olajfestményei és akvarelljei, melyek a Vásárt megnyitó előkelőségeknek is *rendkivül megnyerték tetszésüket.*

*

Szlezák László,

Magyarország aranykoszorus harangöntő-mestere (Budapest, VI., Frangepán-utca 77. és Petneházy-utca 78. sz. Telefon: 913—53.) a harangöntő-ipar remekeit állitotta ki a Nemzetközi Vásáron. A kiállitott kereseligeti 510 kg., a hódvarákói 237 kg., a viszneki 157 kg., a baracskai 105 kg., a kállósemjéni harang az itt nevezett róm. kat. egyházak részére készültek, igazi mestermunkák és gyönyörü hanguak. Az aranykoszorus mester a következő egyházaktól kapott nagyobb rendeléseket: zalaszentlászlói, guttamási, rácmecskei, ecseri, csobánkai, nagybajomi, csákányi, várkeszői, Horthy-ligeti róm. kat., a rákospalotai ref., a nyirmihálydi gör. kat. s a rudabányai evang. egyházaktól.

*

Magyar Ruggyantagyár Rt.,

(X., Kerepesi-ut 17.). Az idei Vásáron a gyár kiállitásának gerincét a *Laticelpárnázatok bemutatója* alkotja. A *Laticel* kiválóan alkalmas ágymatracok, autópárnázatok, butortámlák és ülőkék, hajófekvőhelyek, hajókabinpárnázatok, vasuti ülések és támlák céljára, továbbá önálló párnának, légáteresztő, de vizhatlan huzattal ellátva pedig szabadban elhelyezett párnák, erkély-, strand- és kertipárnák készitésére. Ezenkivül fontos szerephez jut a *Laticel a különböző sportvédőeszközök (bokavédők, motoros-sapkák), evezős ülőkék gyártásánál*, valamint a legkülönbözőbb orvosi célokra (mint mütőasztal és hordágypárna, orvosi szőnyeg stb.) *A Magyar Ruggyantaárugyár* hézagpótló munkát végzett, amikor ezzel a modern, higienikus, könnyen kezelhető és nagy kényelmet nyujtó gyártmánysorozattal a piacra lépett.

*

Szekszárdi Bortermelők Szövetkezet,

József-utca 19. A kiállitás „legmámorosabb" sikerét a jófajta szekszárdi borok aratták. Az áldott dunántuli szőllőhegyek pompás, tüzes itala még a kitünő magyar borok között is a legnagyobb népszerüségnek örvend és ebben a népszerüségben a bor kitünő kvalitásain kivül nagy szerepe van a Bortermelő Szövetkezet elsőrangu propagandamunkásságának és a legmodernebb eszközökkel való borkezelésének és raktározásának.

*

Halaman János, asztalosárugyára

modern, uj pavillonban legujabb alkotásait mutatja be, a közismert, elsőrangu minőségben. A Halaman asztalosárugyár kiállitását a kormányzó ur őfőméltósága, a főméltóságu asszony és kisérete, valamint *Gömbös* Gyula miniszterelnök társasaságában levő előkelőségekkel egyetemben *nagy érdeklődéssel tekintették meg.* Különösen feltünést keltenek a *cég uj, sarok toló-ablakai*, melyek sarokoszlop nélkül redőnnyel készülnek. Ugyancsak feltünést keltenek a teljesen felnyiló harmonika tolóajtók, tolóablakok és a gyár uj, olcsó, szellőző ablakai. A Kormányzó és előkelő kisérete elragadtatással szemlélte a *Halaman asztalosárugyár kiállitását.*

*

A Nemzetközi Vásár egyik látványossága

Hirmann Ferenc

fémöntőde, rézáru- és vagónfelszerelési gyárának kiállitása, amelynek keretében a legmodernebb speciális gyártmányu viz-, gáz- és gőzarmaturák, borászati permetező, sörfelszerelési és kereskedelmi rézáruk, tüzoltó- és vagónszerelvények kerültek bemutatásra. A Hirmann-gyár kiállitását sürü tömegekben látogatták meg a vásárnak nemcsak bel-, hanem külföldi résztvevői is és a kitünő produktumokból nem egyet vásároltak meg külföldi megrendelők.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 20. szám

Budapest, 1934 május 19

UJ BUDAPEST

ek. Fővárosi Nyilvános Könyv
Bpest, VIII., Revitzky-u.

ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Pünkösd

Irta: SIPOCZ JENŐ

A karácsony az Ige megszületésének, a husvét az Eszme feltámadásának, a pünkösd pedig az örök igazság megszentelésének és felmagasztalásának az ünnepe. A magyar nép pünkösd ünnepét sok költészettel diszitette fel, a legszebb rózsát pünkösdi rózsának hivja, a legboldogabb örömet pünkösdi örömnek nevezi.

Ha a költészet szemüvegén nézzük azokat az eseményeket, melyeket az Irás a pünkösddel kapcsolatban elmond, akkor az a legszebb, legragyogóbb, legfenségesebb költészet a világon. Mikor Szent Péter, az apostolok fejedelme megszólalt és a Szentlélek lángnyelvek alakjában leszállott az Istenember árváira, a világ minden nyelvén beszélt az egyszerü halász, ki egyszerü szavakat mondott, de azok tele voltak isteni erővel, az Egek édeni fényével, csillagok és tengerek mélységével. Az egyszerü lélek egyszerü tényeket mondott, a napnál világosabb igazságokat hirdetett és mégis a lelkekben kiáradt az érzések és gondolatok egész tengere.

Mikor mély eszméket, megdönthetetlen igazságokat hirdetünk, mindig pünkösdi tüzesőben állunk. Az egyszerü szavakból lángnyelvek csapnak ki, az igazi érzésekből és gondolatokból pünkösdi világosság és ragyogás árad az emberekre. A hit csodálatos titkát, isteni misztériumát őrzi pünkösd ünnepe. A hit mélységéből az Egek mélységei ragyognak ki, a földön tullevő valóságok tündöklnek elő. A keresztény szellem a pünkösdi tüznyelveket gyujtja ki a közéletben, a mulandó dolgokon tullevő igazságokra figyelmezteti a nemzetet.

A pünkösdi ünnepek alkalmából önkéntelenül is arra gondolunk, hogy a keresztény gondolat az örökigazság tüzlelkéből szikrázott ki. Más korban, más viszonyok között, évezredes harcok és megpróbáltatások után ugyanazt a hitet és lelket szomjuhozzuk, mely valamikor megszólalt az egyszerü halász ajkán, és minden időkre az örökkévalóságig megszentelte az emberi életet.

Szivünk mélyén, a belső szentély oltárán őrizzük a tüzet, mely leszállott egykor az apostolokra. E tüz világánál élesszük fel keresztény meggyőződésünket, magyar hitünket és igy diadalmasan fogunk megbirkózni az idők nehézségeivel, az emberi sors válságaival. A magyar igazság betlehemi jászolban született, nagypénteki gyászon keresztül eljutott a husvéti feltámadás napjáig és majd eljön a magyar öröm, a magyar boldogság pünkösdi ünnepe!

Hetek mulva lép csak életbe az uj fővárosi törvény

Elkészült a szanálási tervezet, de a kormány azon az álláspontom van, hogy csak a költségvetés parlamenti letárgyalása után fogják a törvényt életbe léptetni

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Azok a tanácstagok, akik résztvettek a csütörtöki tanácsülésen, azt hitték, hogy *utoljára van alkalmuk* megvitatni az eléjük kerülő polgármesteri előterjesztéseket. Ha a jelekből következtetni lehet, a tanácstagoknak ez a hite *nem fog beigazolódni.* Mint az *Uj Budapest* munkatársa hitelt érdemlő helyen megállapitotta, *még a jövő héten is ülést fog tartani* a törvényhatósági tanács és pedig abból az egyszerü okból, hogy *a fővárosi reformtörvény eddig az időpontig nem fog életbelépni.* A legutóbbi napokban több tanácskozás folyt ebben az ügyben ugy *Gömbös* miniszterelnöknél, mint külön *Keresztes-Fischer* belügyminiszternél is. A tanácskozások

a szanálási tervezet végleges megszövegezésével és a főpolgármesteri állás betöltésével voltak kapcsolatban.

Ezeken a tanácskozásokon, amelyekbe bevonták *Huszár* Aladár főpolgármestert, nem jött ugyan létre végleges megállapodás, annyi azonban egyelőre egészen bizonyos, hogy

a pünkösdi ünnepek előtt már semmiesetre sem lép életbe az uj fővárosi törvény, sőt előreláthatóan még legalább két-három hét fog eltelni addig, amig a kormány a szanálási terv publikálására, a főpolgármesteri állás betöltésére és a fővárosi reformtörvény életbeléptetésére határozza el magát.

Az *Uj Budapest* munkatársa teljesen beavatott körökben azt a további információt kapta, hogy

a kormány csak az állami költségvetés letárgyalása és az apropriáció megszavazása után akarja életbeléptetni az uj fővárosi törvényt.

Ennek az elhatározásnak az a magyarázata, hogy a kormány részben *a belügyi tárca költségvetésének*, részben pedig *az apropriációnak*, vagyis *a megajánlási törvényjavaslatnak* a parlamenti tárgyalása során

nem akar a fővárosi törvény életbeléptetéséhez füződő vitára alkalmat szolgáltatni.

A szanálási terv egyébként már elkészült és

pozitiv rendelkezéseket tartalmaz az 1934. évi tizmillió pengős költségvetési hiány fedezésére.

Petrovácz Gyula az Uj Budapest utján válaszol Fabinyi költségvetési beszédére

A kereskedelmi tárca fővárosi problémái: A Tabán, a Rudas, a pesti Dunapart és a főváros idegenforgalmi tevékenysége

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A költségvetés parlamenti tárgyalása során *igen sok fővárosi vonatkozásu problémának a megoldását követelték a kormánytól a Keresztény Szociális és Gazdasági Párt szónokai.* Különösen *Petrovácz* Gyula vetett föl egész sereg olyan kérdést, amelyekre *Fabinyi* kereskedelmi miniszter szükségesnek tartotta megadni az azonnali választ. Ezek között a kérdések között szerepelt a *Tabán ujjáépitése, a Rudas-fürdőnek szanatóriummá való átalakitása és a villamosnak a pesti Dunapartról való eltávolitása.* A vita idejének korlátozottságára való tekintettel *Petrovácz* Gyulának *már nem nyilt alkalma arra,* hogy Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter válaszára reflektáljon, éppen ezért

az Uj Budapest utján él a viszonválasz jogával.

Ami az első kérdést, a Tabán ujjáépitésének az ügyét illeti, ebben a tekintetben *Fabinyi* kereskedelmi miniszter erősen kiemelte az idegenforgalmi szempontok érvényesitésének a szükségességét.

Petrovácz Gyula

ebben az ügyben a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A kereskedelmi miniszter ur *igen helyesen* emelte ki az idegenforgalmi szempontok érvényesitésének a fontosságát. Ahhoz azonban, hogy az idegenforgalmi szempontok valóban érvényesülhessenek,

a fővárosnak szüksége van a kormány hatékony támogatására.

Mindenekelőtt arra volna szükség, hogy *megfelelő módon átépittessenek mindazok az épületek, amelyek a Tabánnal és a fürdőváros gondolat megvalósitásával szoros összefüggésben állanak.* Csak köszönettel lehet megemlékezni arról, hogy a kereskedelmi miniszter beszédében elismeréssel adózott annak

a példátlanul nagyarányu áldozatkészségnek, amelyet a főváros közönsége tanusitott az idegenforgalom fellenditése tekintetében.

Most mi *éppen erre az áldozatkészségre való hivatkozással azt kérjük a kormánytól,* hogy nyujtson segédkezet a tabáni épitkezés megindításához, amin azt értem, hogy

a magánépitési tevékenység fellendítéséhez szükséges adókedvezmények biztositásával tegye lehetővé a Tabán ujjáépitését.

— A Rudas-fürdő átépitésének az ügye

élénken foglalkoztatta az utóbbi időben az illetékes fővárosi és minisztériális tényezőket egyaránt.

Ezzel kapcsolatosan az a vád érte az autonómiát, hogy *nem készitette elő eléggé sürgősen* az átépitést és az előkészitő munkálatok elhuzódásának lehet tulajdonitani a kereskedelmi miniszter által kitüzött terminusnak az átlépését.

— Meg kell állapitanom, hogy

a kereskedelmi miniszter ur által kért sürgősség ebben az esetben az ügynek hátrányára vált volna, mert a Rudasfürdő átépitése ügyében folytatott legutóbbi tárgyalások több olyan problémát vetettek felszinre, amely problémáknak megfelelő megoldása nélkül az igazi célt nem közelithettük volna meg.

Felmerültek itt olyan problémák például, mint *az épület állósága, az uj források kihasználhatósága, a zavartalan közlekedési lehetőségek biztositása.*

— Ha ezeket a problémákat nem oldjuk meg, akkor jóvátehetetlen hibákat követtünk volna el. Most is kiderül, hogy

közügyeket csak a legteljesebb nyilvánosság mellett lehet tárgyalni.

Ez a magyarázata annak, hogy sok egészséges ötlet merült föl, amelyeknek a figyelembevételére kell törekedni. Ma már egészen uj megvilágitásba kerül *a Rudasfürdő átépitésének az ügye* és a helyes megoldás csak az lehet, hogy a fölmerült életrevaló ötletek *a kiirandó tervpályázat révén nyerjenek* értékesitést. Ez az oka annak, hogy a kereskedelmi miniszter által kitüzött *márciusi terminust nem tarthatjuk be.*

— Ami végül a pesti Dunapart rendezésének az ügyét illeti — az Erzsébet-hid és a Lánchid között — nekem az a felfogásom, hogy

a villamost innen ki kell küszöbölni és a közlekedést a Mária Valéria-utcán át autóbusszal lebonyolitani.

Természetesen gondoskodni kell arról is, hogy *a hajók füstje ne kormozza a levegőt* és ne piszkitsa éppen azt a környéket, amelynek éppen idegenforgalmi szempontból nagy jelentősége van. A kereskedelmi miniszter sokat tehet ebben a vonatkozásban, mert hiszen *ő a felettes hatósága a hajózási vállalatoknak.*

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Május 24-én
délután 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

Budapesti figurák

irja: Novszky János

A fontoskodó

Már a járásában is kifejezésre akarja juttatni, hogy fontos személy. Peekesen lép. Járása hasonlit a struccéhoz, csak nem mozgatja annyira tempósan előrehátra a nyakát. Ha szalmával bélelt fejet hord is a vállán, azt ugy viszi, szemével ugy tekint körül, vagy néz mereven egy pontra, mint akinek módjában lenne mindenkit jelenlegi helyzetéből felemelni, vagy egy intéssel a mélységbe taszitani. De nem teszi. Még nem látja elérkezettnek az időt. Még vár. Ezt minden mozgásában kifejezésre juttatja. És ha husz fillér van a zsebében, — akkor is milliós vagyont kiván sejtetni.

Ez a figura-tipus található: szoborleleplezésen, főpróbán, premieren, sporteseményeken és mindenütt; — állandóan a világ legközömbösebb arcával és szétterpesztett lábbal áll a villamos perrónján, vagy ül a szinházban, ahova potyajegyet szerzett. A nézőtéren ugy rakja keresztbe a lábait, mintha teljes árat fizetett volna és tekintse a szinház megtiszteltetésnek, hogy ő egyáltalában oda betette a lábát.

*

Amikor valahol beszélgetést hall, iparkodik szemtelenül kihallgatni, füle lapátjai ilyenkor majdnem olyan mozgást végeznek, mint a lováké, annyira fülel, de a fülei mozgásán kivül másképp ezt nem árulja el.

*

Ha üléseken van, nem beszél: mert nem tud egy ép mondatot elmondani, — de az ülésre érkező miniszter elé, esetleg mellé, vagy mögé furakodik, ilyenkor egy mondatot hibátlanul, sőt racsesolva, parancsolólag dob mindenki felé:

— Helyet a Kegyelmes urnak!

*

Ha sporteseményen, tegyük fel futballmeccsen valamelyik játékos hibát követ el, ő az, aki a leglesujtóbban legyint. Nem kiált; — csak legyint. De hogyan legyint! Egy mozdulattal intéz el embereket, klubbokat, sőt az egész ország sportját.

*

Amikor valahonnan távozik, önmagának tör utat: botját, csernyőjét jobb kezében, vizszintes helyzetben előrehátra lóbálja, és ha belsőleg nem félne ijedten a következményektől a lóbált csernyőjére, botjára ugy szurkálná fel az előtte haladókat, mint a ligeti cukrász pálcikájára a cukrozott diókat.

*

Jót nem tesz: — de jót vár. Ha kivánsága van, azonnali elintézést akar és ha nem teszed meg: hirdeti, hogy bukott ember vagy! Téged is lelegyint! Ha azonban legközelebb avanzsálsz, ő az, aki; bár hüvös előkelőséggel, az elsők között gratulál!

*

Sok van Budapesten belőlük. Tipus, figura, amely minden nagyobb társaságban fellelhető. Néha második-, sőt harmadmagával is — tesz szerencsétlen hangulatuvá egyébként jól összehangolt és kellemes embereket.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

VIGNÁLI RAFAELLO
Bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett „Kromofag“ **Tüzoltó bomba**
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

VÁROSHÁZI NOTESZ

SIPŐCZ POLGÁRMESTER MEGHÜLT József főhercegék szombatesti fogadó-estéjén. Vasárnap már 39-en felül volt a polgármester láza. Kezelőorvosa, Rihmer professzor, influenzától féltette a polgármestert, szerencsére azonban kiderült, hogy egyszerü meghülésről van szó, minden komolyabb következmény nélkül.

*

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖKÖN ÜNNEPELTE szeriózus egyéniségének megfelelő szerénységgel 59-ik születésnapját Huszár főpolgármester. A főpolgármester minden ünneplés elől elzárkózott, csak Sipőcz polgármester kereste fel őt az uj városházán, hogy a főváros egész tisztviselő társadalma nevében jókivánságait tolmácsolja.

Minden szerénysége dacára nem tudott az elől elzárkózni természetszerüen a főpolgármester, hogy hivatali személyzete ne üdvözölje az évforduló alkalmából. Günther főjegyzővel az élén jelent meg a főpolgármesteri hivatal teljes személyzete a tulajdonképpeni születésnapot áldozócsütörtökön megelőző köznapon a főpolgármester dolgozószobájában. Az üdvözlő beszédre a főpolgármester néhány keresetlen szóval válaszolt:

— Nem szoktam megtartani, — mondotta Huszár főpolgármester — sem név- sem születésnapomat, mert az én koromban már nem szivesen emlékszik az ember az idők mulására. Hivatali személyzetem megemlékezését mégis méltányolom, mert másféléves itteni munkásságom arról győzött meg, hogy hivatalom minden egyes tagja nemcsak a komoly kötelesség szempontjából látja el a legtökéletesebben munkakörét, hanem azért is, mert Önök mindannyian szeretnek dolgozni és szivesen is dolgoznak!

— Hivatali pályámon eddig elért sikereimet főleg annak tulajdonitom, hogy megtaláltam az utat munkatársaimhoz, a mely közvetlenségénél fogva alkalmas volt arra, hogy megnyerje a velem dolgozók szeretetét. Aki politikai pályára lép, annak göröngyös az utja! Hozzon bármit is a jövő, én a magam részéről mindig értékelni és becsülni fogom e hivatal tiszteletét és szeretetét!

*

SZERDÁN DÉLUTÁN A VÁROSHÁZA UDVARÁN két gyönyörü akácfa összeboruló lombja alól a friss gyepen felállitott ravatalról elindult utolsó utjára: a Kerepesi-uti melletti temetőben levő családi sirboltba Bódy Tivadar, Liber alpolgármestertől származott a gyönyörü gondolat, hogy Bódy Tivadart onnan kell temetni, ahol egy élet munkásságát töltötte, a városházáról. Előtte csak Vázsonyi Vilmost, mint a főváros diszpolgárát temették a városházáról, a Károly-köruti front udvaráról. A fővárosi főtisztviselők közül Bódy Tivadar az első, akit az a megtiszteltetés ér, hogy kartársai és barátai arról a munkahelyről kisérik örök nyugalomra, ahol 1886-tól, amikor még mint joghallgató lépett a főváros szolgálatába, 1920-ig, amikor mint polgármester távozott nyugdijba, 34 esztendőt, egy teljes emberöltőt eltöltött.

Mindenkit könnyekig meghatott az a meleg, baráti szivről tanuskodó beszéd, amellyel Liber Endre bucsuztatta el remegő hangon és fátyolos szemmel nagy elődjét. Már a második előd ebben az évben, aki annakidején Liber alpolgármester mai szobájában székelt és akit ő parentál el. Az első Matuska alpolgármester volt, a második, ime Bódy Tivadar.

*

...BAITNER TIVADARRÓL, amikor 1912-ben még Ferenc József a férfiágon kihalt ősrégi Bódy-család nemességét adományozta számára, a losonci előnévvel, mindenki tudta, hogy nemcsak nagy mult, de nagy jövő is áll előtte. A mult: a káposztásmegyeri vizművek épitkezésének befejezése, a lakásépitési program megvalósitása, az Állatkert, a Széchenyi- és a Szent Gellért-fürdő megépitése. A jövő a háboru végefelé a nemzet legválságosabb idejében a polgármesteri szék és azután az a hatalmas és értékes közgazdasági működés, amelyet nyugalombavonulása után kifejtett. Háborus működésére jellemző, hogy 1916-ban a háboruval szorosan összefüggő közigazgatási ágazatok és intézmények élén való lelkes, buzgó és odaadó tevékenysége elismeréséül kapta a magyar királyi udvari tanácsosi cimet. Nem rajta mult, hogy olyan időkben állott Budapest élén, amikor nem alkotásban, hanem a meglévő javak konzerválásában merült ki tudása és tehetsége.

*

VEREBÉLY JENŐ DR. LESZ A FELSŐHÁZBAN Szigeti János bátyánk utóda, Bódy Tivadaré pedig Harrer Ferenc.

Az az előkelő pozició, amelyet Verebély Jenő a keresztény városháza politikai irányitásában elfoglal, jelentőségében növekszik azáltal, hogy a főváros törvényhatóságának képviseletében az országgyülés felsőházába kerül. A Beszkárt alelnöki minőségében maradéktalanul vigyáz a főváros hatalmas vasuti vállalatában a Keresztény Községi Párt célkitüzéseire Verebély, amelyeknek, mint a ferencvárosi kereszténypárt elnöke, aktiv katonája is. Kétségtelen, hogy tudását és szorgalmát fogja érvényesiteni uj méltóságában is.

*

A SORS FURCSA UJJMUTATÁSA, hogy Bódy Tivadarnak, a nyugalmazott polgármesternek a felsőházban Harrer Ferenc, a nyugdijas alpolgármester lesz az utóda. Szemben Bódy Tivadar kissé visszahuzódó egyéniségével, kétségtelennek látszik, hogy Harrer kegyelmes ur aktiv és harcos tagja lesz a felsőháznak, aminthogy őt nagyvonalu egyénisége, komoly munkabirása és nagyértékü szaktudása rég arra predesztinálták, hogy tagja legyen az országgyülés valamelyik házának.

Az óbudai városháza szülötte, Óbuda első és utolsó polgármesterének fia, szinte végzetszerüen terelődött a szülői ház levegőjéből a városi szolgálat felé. Most az ország legfőbb törvényhozó testületében uj karrier kezdődik a hatvanéves Harrer Ferenc előtt. Kétségtelen, hogy mint minden cselekedetében, felsőházi müködésében is annak a Budapestnek rajongó szeretete fogja vezetni Harrer Ferencet, amely hosszu és érdemekben gazdag közéleti müködésére eddig mindig rányomta a maga bélyegét.

*

PAPANEK ERNŐ MINISZTERI TANÁCSOS, a főváros számszéki igazgatója, nem vett részt a pénzügyi bizottság szerdai ülésén, a zárszámadás tárgyalásán. Örvendetes családi esemény akadályozta a népszerü számszéki igazgatót hivatalos kötelessége teljesitésében, fia, Papanek János dr., a főváros statisztikai hivatalának nagyreményü fogalmazója ezen a napon tartotta esküvőjét a belvárosi főplébánia templomban Bendl Duci urleánnyal.

*

NÉMETHY KÁROLY tanácsnok, a közmüvelődési ügyosztály érdemes vezetője, influenzában megbetegedett és lakásán ápolják.

*

AHOGY A VÉRMÉRGEZÉSES BETEGNÉL csuklási és lázrohamok szokták megelőzni a halálos kifejlődést: ideges rázkódtatások gyötrik a nagybeteg városházát. Lázas napok egymásutánja a főváros élete: a pünkösdi ünnepeket megelőző héten alig volt nap, hogy uj és minden addigira rácáfoló szenzációval ne szolgált volna az autonómia.

Az üzemek az állam és a főváros háztartásában

Irta: SZŐKE GYULA

Megjelent az állam és a főváros utolsó évi zárszámadása. Letárgyaltuk a főváros folyó évi költségvetését és tárgyalás alatt van az állam most következő költségvetése. Előttünk vannak a kapcsolatos kimutatások és látjuk a népszövetségi pénzügyi megbizott, *Tyler ur jelentését.* Ha mindezt figyelemmel átnézzük és visszagondolunk a fővárosi novella törvényhozási tárgyalására, amelyre a kormány szerint szükség volt, mert a főváros pénzügyeit szanálni kellett,

vegyes érzések fognak el bennünket.

Tagadhatatlan, hogy a főváros folyó évi költségvetése *deficites* és az is bizonyos, hogy a mult évi zárószámadás is *hiánnyal záródott.* Tagadhatatlan az is, hogy ezeket a hiányokat *el kell tüntetni,* tekintet nélkül arra, hogy az állami költségvetés *mekkora hiánnyal dolgozik.* Az is föltétlenül igaz, hogy a *fővárosnak nem szabad a közterheket és közszolgáltatások árát emelni,* ha az állam az őt illető közszolgáltatásokat bármely formában *emeli és szaporitja is.* Végül az is igaz, hogy *az életnek mindezek dacára megállania nem szabad és*

a fővárosnak nemcsak közigazgatnia kell, hanem a kezében lévő gazdasági erőket ugy kell felhasználnia, hogy a köz javára azok minél nagyobb eredményt és pedig valóságos, a köz érdekét közvetlenül szolgáló eredményt adjanak.

Sokan ezért *uj gazdasági rendszert, uj pénzügyi elgondolást sürgetnek,* anélkül azonban, hogy a

Hétfőn a közigazgatási bizottság ülésén iángolt fel a szenvedély, a szerdai nap a pénzügyi szakbizottságé volt, csütörtökön a tanácsülésen ütköztek össze az ellentétes erők, pénteken ismét a pénzügyi bizottságban folytatódott az elementáris erejü viharzás.

Elérkeztünk ahhoz a ponthoz, amikor betegnek, hozzátartozóknak, orvosoknak már minden mindegy, csak valami változás jöjjön: gyógyulás, vagy halál! A városházán már senkisem törődik azzal, hogy mi vagy ki fog következni, a fontos az, legyen vége a mai állapotnak, jöjjön a nyugalmi helyzet, akárki, akárhonnan hozza is.

*

WOLFF KÁROLY ELNÖKÖLT a pénzügyi bizottság szerdai ülésén: frissen, erélyesen és bölcsen, élő cáfolatául a betegségéről szóló híreknek. A kegyelmes asszony állapotában is javulás állott be, a fiatal Wolff Károlynak tüdőgyulladása is tul van a krizisen. Minden remény megvan arra, hogy békés és nyugalmas lesz a pünkösd a sashegyi villában — amit őszinte és meleg szeretettel kiván a Wolff-családnak egész Budapest!

*

KEDVES EPIZÓDJA VOLT A pénzügyi bizottság szerdai ülésének Glückstahl Samu azon megjegyzése, hogy a rendelkezésre álló rövid idő alatt nem is voltak képesek a zárszámadást áttanulmányozni. Szőke Gyula mosolyogva rázta a fejét, mire a kormánypárti szónok idegesen feléje fordult:

— Hiába mondja Szőke Gyula igen tisztelt barátom, hogy ismeri a zárszámadást, mert bizony ő sem tudhatta ilyen rövid idő alatt megtanulni.

— De bizony megtanultam — replikázott Szőke Gyula — és rögvest kivágott egy hatalmas zárszámadási beszédet, amelyből kiderül, hogy a zárszámadás minden adata, sőt — csillag alatti megjegyzése is: a kisujjában van!

rendszerváltozás kivánása mellett megmondanák azt, *milyen legyen az az uj rendszer, amit a régi helyett bevezetni kivánnak.* És ha ezt a feletet várom, állandóan előttem van az állami és a fővárosi költségvetés és zárószámadás, valamint Tyler urnak a jelentése az *ő különböző javaslataival és tévedéseivel együtt.* Nem kivánom most *Tyler* ur jelentését taglalni, azokra a megjelenése után a legkülönbözőbb szempontból már mások rámutattak. Csak arra hivatkozom, hogy ha valaki, ugy mint *Tyler* ur, *csak statisztikára* alapitja a véleményét és azt találja, hogy az önkormányzatok költségvetésénél baj van azért, mert a kiadásokat csak 20%-kal csökkentették, holott az állam az ő kiadásait 30%-kal csökkentette, ugy

Tyler ur téves uton jár és mindazok, akik az ő véleményét ilyen indokolással elfogadják, helyes birálatot nem tudnak gyakorolni.

Az, hogy a *költségvetést mennyivel lehet és kell csökkenteni,* nemcsak számszerüség kérdése. Amikor az *állami kiadások egy részét átháritja a községre,* igy a rendőrségi hozzájárulást és kórházi ápolási költségeket, akkor

amennyivel az állam kiadásai csökkennek, annyival emelkednek a község kiadásai.

De ezt nem véve figyelembe, a mai megcsonkitott helyzetünkben az állam bizonyos tevékenységet nem is gyakorolhat, tehát *annak a kiadásait törölheti ugyanakkor,* amikor a község feladata nem csökkent, mert hiszen *a község nem kisebbedett meg, sőt éppen*

a gazdasági nyomoruság miatt a községek szociális feladatai és igy elsősorban a fővároséi, rendkivül emelkedtek.

Ezeket csak ugy megemlitem, mert voltaképpen arra akarok rámutatni, hogy ha *szükség van a közületi gazdálkodásban uj rendszerre, ez az uj rendszer sürgethető-e elsősorban a fővárosban?* És ha ezt nézzük, ugy *az üzemek gazdálkodását és azok eredményeit kell figyelembe venni.*

Az állam üzemei, éspedig a három nagyüzem: *Vasutak, Posta-távirda-távbeszélő és Vasgyárak.* valamint az összes kisebb üzemek költségvetési előirányzata szerint *az 1933—34. költségvetési évben 61.1 millió, az 1934—35. évben pedig 60 millió aranypengő veszteséggel számol.* A főváros 1933. évi költségvetése szerint *az üzemek 25 és fél millió,* az 1934. évre pedig *23.2 millió aranypengő bevételtöbbletre,* mint jövedelemre *számitanak.* És figyelemmel a nehéz gazdasági helyzetre amig

az állami üzemek folyó évi kiadásai a mult évivel szemben 12 millióval emelkedtek, amig a bevételei csak 6 millióval gyarapodtak, tehát voltaképpen a hiány még szaporodott a költségvetéssel szemben is, addig a főváros üzemeinek multévi tiszta hozama az előirányzott 25 és fél millióval szemben tényleg kitett 24 és félmillió pengőt, tehát az egyenlően rossz gazdasági viszonyok mellett, az előirányzatok figyelembevételével az állami üzemek vesztesége háromszor akkora volt, mint amennyi a főváros üzemeinek a jövedelmezősége.

De figyelembevéve az *államvasutaknak és póstának egyedárusági helyzetét,* valamint az *állami vasgyáraknak természetszerüen nagyobb támogatottságát* szemben azzal, hogy a fővárosi üzemeknél *csak a gáz- és vizmüvek vannak egyedárusági helyzetben,* mert a villanynál már, *a Talbot-müvel kell számolni,* nyilvánvaló, hogy

a gazdálkodás rendszere a fővárosi üzemeknél nem lehet olyan, amely helyett valami uj, ismeretlen rendszerrel kellene kisérletezni.

A kisérletekből már elég volt! Kisérleteztek *kisszakasszal, forgalmi üzemek egyesitésével, Hév-megváltással,* és mindegyik meglehetős sok pénzébe került a fővárosnak. *De nem vehetünk mintát* az állami üzemekről sem. Nem is volna helyes, ha az állami üzemek felügyelői és vezetői *akarnának a fővárosi üzemeknek tanácsot adni,* mert egyrészt az üzemek és azok céljai is mások, de az üzemek munkája és annak eredménye is az adott viszonyok között *pénzügyi szempontból is előnyösebb a fővárosnál, mint az államnál.*

Voltaképpen a fővárosnak *két deficites üzeme van: az egyik a fürdők, a másik az autóbusz-üzem.* A fürdőknél a viszonyok kivánta gyakorlati változások keresztül nem vitele, vagy azoknak későn és drágán való lebonyolitása okozza azonkivül a bajt, hogy *tulságos luxussal, drága kölcsönpénzből* épitették és nemcsak a valóságosan befektetett tőkét, hanem az *elméletileg kiszámitott és eredeti magas kamattal terhelt kölcsönt veszik az elszámolás alapjául,* holott egyrészt a kamatok már leszállittattak, másrészt csak a valóságosan befektetett tőke vehető figyelembe, a luxuskiadás kamatozásáról pedig le kell mondani.

Az autóbusz-üzemnél a *nem helyes elgondolással történt megindítás,* az üres kocsijáratok, a villanyosvasutnak okozott *konkurrencia* és a *drága üzemben-tartás* okozza a nagy ráfizetést, amely még nagyobb, ha figyelembe vesszük, hogy *az autóbusz miatt a Beszkárt jövedelme is csökkent.* Ezeknek az üzemeknek a hiányait éppen ugy el lehet tüntetni, amint a többiek jövedelmét még fokozni lehet, ha az általunk oly sokszor sürgetett

üzemi szabályzat elkészitésével

mód adatik az üzemek vezetőségének arra, hogy az üzemigazgatóságokkal karöltve és a többi üzemekkel összhangban folytassa a saját müködését amelyet, hogy

egymásnak oknélküli konkurenrenciát csinálnának, csökkentsék a felesleges kiadásaikat, és használják fel a jó alkalmat a bevételek méltányos fokozására.

Ezért sürgetjük *az Elektromos müvek tarifájának a megváltoztatását, a Vizmüvek dijának a leszállitását, a Beszkárt és az autóbusz, valamint a Hév viteldijak helyes arányositását, a fürdődijak mérséklését és számtalan más kisebb és nagyobb olyan intézkedést,* amely

az üzem jövedelmezőségét fokozza anélkül, hogy akár a magániparnak ártana, vagy a magánkereskedelmet gátolná, akár a polgárságra ujabb terheket rakna.

Nem uj rendszer kell tehát a fővárosi üzemekben, nem az állami üzemekre való átformálás szükséges, hanem *az üzemek vezetőinek gyakorlati és kereskedelmi érzékü működése.* Ezzel nemcsak az üzemek eredményét növeljük, hanem jórészben *rendbehozzuk a főváros költségvetésének megbillent egyensulyát is.*

Kik képviselik a fővárost a centrále igazgatóságában?

Aláirás előtt a szerződés, amely megtiltja a Dunántulinak, hogy 25 kilométeres körzetben másnak adjon el áramot, mint a fővárosnak

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az autonómia fórumai a mult esztendő utolsó napjaiban tudvalevően utasitották a polgármestert, hogy a *Dunántuli Villamossági Részvénytársasággal kössön ötesztendős hatállyal áramvételi szerződést.* A polgármester e felhatalmazás alapján a centrálétól való áramvétel ügyében a szerződési tárgyalásokat *meg is inditotta,* a szerződés elkészült és *az a legközelebbi napokban már aláirásra is kerül.* A szerződésnek, amelynek határozmányai már a folyó év első napjával élethe is léptek, van egy pontja, amely szerint a *Dunántuli Villamossági rt. igazgatóságába a főváros két delegáltját beválasztják.* A Dunántuli Villamossági rt.-vel *immár megkötöttnek tekinthető szerződés ügyében*

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A szerződés lényegesebb pontjait már elkészitette az Elektromos Müvek ügyészsége, egyetértően a Dunántuli Villamossági rt. jogtanácsosával és a kereskedelmi minisztérium illetékes szerveivel. Még néhány *kisebb jelentőségü pont* szorul csak tisztázásra: igy elsősorban a *Beszkárt azon mintegy 160 ezer pengőre rugó károsodása,* amely ugy állott elő, hogy az elmult esztendő hófuvásos telén a fővárosba vezető felső vezeték, amely az áramot Bánhidáról szállitja Budapestre, több helyen leszakadt és igy a Beszkárt *tartalékgépeinek készenlétben kellett állniok a közlekedés folytonosságának biztositása céljából.* Másik, egyelőre elintézetlen pontja a szerződésnek a *szénáremelkedésre vonatkozó tabellák elkészitése.* Nincs irásba foglalva még a szerződésnek azon fontos pontja, amely szerint a *budai Lánchidfőtől számitott 25 km. terület védett a fővárost illetően,* vagyis ezen 25 km-es körzetben a Dunántuli Villamossági rt. nem jogosult a főváros kivételével senkinek sem áramot eladni.

Arra vonatkozóan, hogy *kik lesznek a főváros képviselői a centrále igazgatóságában, illetékes helyen* azt közölték az *Uj Budapest* munkatársával, hogy ezek az igazgatósági tagok semmi esetre sem *politikusok, hanem szakemberek* lesznek, akik ott kellő szaktudással és energiával fogják képviselni tudni a főváros érdekeit.

Amig a porolaj eljut odáig...

A vállalkozók a kánikulai napokban azzal az ürüggyel halogatják az utak olajjal való portalanitásának megkezdését, hogy nincsenek kijelölve az utcák és nincs aláirt szerződésük

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén *Kozma* Jenő kifogásolta, hogy *a folyó évben igen későn kezdte meg a főváros köztisztasági hivatala a makadám-utak olajjal való portalanitását.* Azzal a hivatalos részről elhangzott nyilatkozattal szemben, hogy azért kezdték meg későn az olajozást a vállalatok, mert *a talaj nem volt eléggé felmelegedve*, arra az álláspontra helyezkedett *Kozma*, hogy *már egy hónappal ezelőtt* meg kellett volna a munkát inditani. Rámutatott *Kozma* Jenő arra is, hogy a makadámos utak mentén *szinte türhetetlen és a közegészségre a legnagyobb mértékben veszélyes a tartózkodás*, továbbá arra is, hogy az olajozás késedelmesen való megkezdése a *vállalkozóknak van hasznára. Kozma* Jenő beszéde végén *vizsgálat elrendelését kérte a polgármestertől*, amire vonatkozóan *Borvendég* alpolgármester be is jelentette, hogy a vizsgálatot megindítja és annak eredményéről a *legközelebbi ülésen beszámol.*

A porolajozás *sok port felvert problémájáról*

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Borvendég* alpolgármester ur intézkedésére a vizsgálat már le is folytattatott és annak eredményeképpen megállapitást nyert, hogy

a főváros egyetlen szervét sem terheli semmiféle mulasztás.

Az illetékes ügyosztály *már januárhavában* kiirta a porolajozási versenytárgyalást, azt szabályszerüen el is döntötték, ugyannyira, hogy *semmi késedelem fel nem merült az olajozás megkezdését illetően.* A pünkösd előtti héten a helyzet az, hogy a fővárosi makadám-utak *nagyobb része már fel van olajozva*, az olajozás naponta folyik s a pünkösd utáni héten már a *700 ezer négyzetmétert kitevő makadám-ut teljes egészében fedve lesz a vállalkozók által porolajjal.*

— Kétségtelen, hogy a korán bekövetkezett *forró időjárás* következtében az egész vonalon *korábban kellett megkezdeni a pormentesitést, részben vizzel, részben olajjal.* A köztisztasági hivatal a legteljesebb kánikulában szokásos erőkifejtéssel gondoskodik az utak pormentesitéséről, akár olajjal, akár vizzel való locsolásról van szó. Sajnos, a helyzet az, hogy a *kánikula várható további terjedésével kapcsolatosan* könnyen lehet azzal számolni, hogy a vizzel való locsolást illetően nem fogja tudni a hivatal azt a gyakori öntözést végrehajtani, amelyet a közönség *jogosan elvár a fővárostól.*

A makadám-uttal olajjal való portalanitása ügyében

szakkörökben

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az az állitás, mintha azért kellett volna késlekedni az utak olajozásával, mert *a várható éjjeli fagyok folytán az uttestre ráfagyott volna* az olaj, egyenesen naiv. Az olajnak a fagypontja *jóval a nulla fok alatt van* és

igy arról beszélni, hogy az olaj az uttestre ráfagyhatott volna, derültség nélkül nem is lehet.

Annál kevésbbé fagyhat meg az olaj az uttesten, mert az *olaj-molekulák azonnal elkeverednek a porszemcsékkel*, azzal egyesülnek és igy fagyás már csak emiatt sem következhet be.

— Meg kell állapitanunk, hogy a vállalkozók a fővárossal kötött szerződés értelmében

az egész nyáron át kötelesek pormentesen tartani a makadámutakat.

A vállalkozási rizikó tárgya, hogy az olajozási szükséglet *mikor áll be.* A köztisztasági hivatal *nem hivatkozhat* arra a körülményre, hogy *más években mikor* szokták kezdeni az olajozást.

Az olajozás megkezdése az időjárással van összefüggésben, ha később kell kezdeni az olajozást a májusi esőzések miatt, az a vállalkozók haszna, viszont, ha korábban, az a vállalkozók kára.

A pályázaton legolcsóbb árakat elért és a munkálatokat megkapott vállalatokat *senkinek sem áll jogában mentegetnie!*

Rámutattak munkatársunknak arra is, hogy amig

más esztendőkben a köztisztasági hivatal a vállalkozókra bizta annak megállapitását, hogy melyik vállalkozó mely utakat portalanitsa olajjal, ebben az évben a köztisztasági hivatal a szétosztási tervezetet felküldte az ügyosztályhoz, ahol az hosszabb ideig elfeküdt.

A vállalkozókkal a főváros tiszti ügyészsége a vállalkozási szerződéseket *még mindig nem iratta alá*, azon egyszerü okból, mert az akta *csak néhány nappal ezelőtt érkezett le az ügyosztálytól a tiszti ügyészséghez*, holott a pályázat *ezelőtt két hónappal* eldöntetett.

A helyzet a szakemberek szerint a pünkösd előtti héten az, hogy

a 700 ezer négyzetméter olajozandó makadámutból mindössze százezer négyzetméter van beolajozva.

Ily körülmények között kétségtelennek tetszik, hogy *a vállalkozók több hetet nyertek*, amely idő alatt nem olajoztak, arra való hivatkozással, hogy nem *kapták meg az olajozandó utak jegyzékét, nem kapták meg a megrendelést, nincs aláirt szerződésük.* A polgármesteri vizsgálatnak ezekre az adatokra is ki kell terjeszkednie és azt is meg kell vizsgálnia, van-e jogi lehetőség arra, hogy

az olajozásra alkalmas idő elmulasztása kapcsán a vállalkozókkal szemben a vállalkozói árakat megfelelő arányban leszállitsák?

Ezerszázalékos haszonnal fizet az idegenforgalmi propaganda

Szenzációs számok a főváros idegenforgalmi statisztikájában

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A most lezárult Nemzetközi Vásár hatalmas idegenforgalma teszi aktuálissá azt a jelentést, amelyet *Zilahy* Dezső és *Markos* Béla, a főváros idegenforgalmi hivatalának vezetői terjesztettek a polgármester elé a főváros elmult évi idegenforgalmáról és annak gazdasági eredményeiről. A nagyfontosságu összeállitásról

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, akinek hatáskörébe tartozik a fővárosi idegenforgalmi propaganda, a következő érdekes nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Egymillió pengőre* tehető az az összeg, amelyet az összes hazai idegenforgalmi intézmények az elmult esztendőben propagandára elköltöttek. A legfontosabb probléma az elmult esztendő idegenforgalmi statisztikájának vizsgálatánál az a körülmény, *meghozza-e ez az összeg a maga felmérhető hasznát, vagy sem. 10,300.000 pengőre* becsülöm azt az összeget, amelyet az összes magyar idegenforgalmi alakulatok propagandájával a *legpesszimisztikusabb számitás szerint is* az elmult évben megkeresett Magyarország. E számitásnál teljesen figyelmen kivül hagytuk a *cserkész-jamboree* vendégeinek költségeit, csupán azon idegenek által elköltött pénzeket vettük számitásba, akik szállodai vendégek, vagy magánlakásban megszállt vendégek voltak.

— Ami a főváros idegenforgalmi hivatalának tevékenységi körét jelenti, az általános jellegü idegenforgalmi teendőkön kivül különösen az *idegenforgalmi propagandára és az idegenforgalmi információs szolgálatra* utalok. A hivatal élénk figyelemmel kisér ma is ugy Budapesten, mint az országban minden olyan jelenséget, ami az idegenforgalom fejlődésével összefüggésbe hozható. E tevékenysége során az idegenforgalmi hivatal mindent megtesz arra, hogy a külföldiek Magyarországra beutazását gátló *vizumok* megszüntetését illetékes helyen szorgalmazza, azonban, sajnos, e tekintetben *eredményt nem tudtunk mindezideig elérni.*

Elmondotta még munkatársunknak *Kovácsházy* tanácsnok, hogy az elmult esztendőben *2,236.000 drb propaganda-nyomtatványt* készittetett a főváros idegenforgalmi hivatala. E közül legtöbb volt a *Budapest a Duna királynője* cimü tömegprospektus angol, német, farcia és olasz nyelven összesen 1,200 ezer példányban. A nyomtatványelhelyezési akció során többezer jelentős *külföldi szállodást*, 978 *utazási irodát*, 4.633 *külföldi klubot* és közel harmincezer *egyéni cimet* látott el megfelelő propagandaanyaggal a főváros, amely *14,475 kilogramm sulyban 38,756 propaganda-csomagot* juttatott el külföldi cimekre.

Az idegenforgalmi hivatal információs szolgálatát illető kapcsán közölte még munkatársunkkal *Kovácsházy* tanácsnok, hogy az elmult évben *igen sok külföldi ujságirót és ujságot látott el a főváros budapesti képekkel és anyaggal.* Az igy megjelent sajtóközlemények gyüjteményébe 1933. évről a hivatal *24 nemzet 276 jelentős sajtóorganumának jórészt neves irók tollából megjelent 528 közleményét őrzi.*

A Nova Közlekedési és Ipari Részvénytársaság igazgatósága és felügyelőbizottsága mély megilletődéssel jelenti, hogy

Iosonci

Dr. Bódy Tivadar ur

m. kir. udvari tanácsos, Budapest székesfőváros ny. polgármestere, a felsőház tagja stb. a társaság ny. elnök-vezérigazgatója

folyó hó 14-én elköltözött az élők sorából.

Az elhunyt kiváló tulásával, páratlan munkabirásával, szeretetreméltóságával és nemes egyéniségének varázsával maradandó érdemeket szerzett a vállalat fejlesztése körül.

Emlékét soha nem muló kegyelettel fogjuk megőrizni.

BUDAPESTEN LEGELŐKELŐBB:

a margitszigeti

Palatinus Hotel, Margaréta és Dália szálloda, az Astoria Pavillon, a Polo cukrászda és bár.

Alapitva 1903. Alapitva 1903.

Horváth Miksa Szőnyegipar Rt.

Magyar Vacuum Cleaner

VAKUM KLINER

V., Visegrádi-utca 62. szám

Telefon: L. 906-98 és 906-99

Szőnyegek és szőrmék nyári, gondozása. Szőnyegek művészies javitása, mosása és festése

Ámon Antal és Fiai

ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó

Budapest, VIII., Futó-utca 10

Telefon: 30-3-85

Biehn János

IX., Ferenc-körut 46

Telefon: 87-8-03

Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Igyunk „Harmat"-vizet!

Megrendelhető

Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél

(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Remetehegy platóján

Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres

villatelkek és villaépületek eladók

A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.

Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt.

HIREK

Szigeti János emlékezete

A ferencjózsefi idők békés és boldog Budapestjének egyik kimagasló egyénisége távozott el az élők sorából: a szabadpolgárok elnöke: Szigeti János hunyta le örökre szemeit. Az elökelő gyászoló közönség, amely a főváros felsőházi képviselőjének hült tetemeit a farkasréti temetőben a főváros diszsirhelyére kisérte, megjelenésével amellett tett tanuságot, hogy mélységes ür maradt Buda társadalmi és politikai életében Szigeti János távozásával, aki mint a Szabad Polgári Kör elnöke és a tabáni római katolikus egyházközség vezére, csendes, a reklámot kerülő, de annál bensőségesebb és értékesebb közéleti munkásságot végzett egy hosszú életen keresztül.

Egy nagy lélek és nagy szív költözött el örökre körünkből — állapitja meg róla a szabadpolgárok gyászjelentése —, mintaszerüen teljesitette kötelességét mint családapa, mint törvényhozó, mint a főváros törvényhatósági bizottságának tagja, mint egyházának és hazájának hü fia, mint igazi szabadpolgár! Becsültük őt, mert nagy érték volt és szerettük őt, mert szeretetreméltó barátja volt polgártársainak.

Az Uj Budapest szerkesztősége meghatódott szeretettel bucsuzik Szigeti Jánostól. Cikkeivel, megjegyzéseivel, bölcs utmutatásaival gyakran fölkereste lapunkat, amelynek mindig ünnepnapja volt, amikor Szigeti János irása hasábjain megjelent.

A B. S. E. jubiláris fénykép-kiállításának nyertesei. A B. S. E. fényképkiállításán a dijak odaitélését *Liber* alpolgármester elnöklete alatt álló zsüri intézte. *Első dijat nyertek: Havlin* Károly dr., *Dulovits* Jenő, *Gabnay* Ferenc, *Simonffy* János, *Raisz* István, *Buzay* Béla, *Kósa* József, *Schuszter* Ferenc, *Kovácsházy* Vilmos, *Kurfürst* István, *Székely* Mária, *Reminiczky* Lajos, *Kosch* Jenő, *Pénzes* József dr., *Koritsánszky* Lajos. *Szamkó* Tibor. *Második dijat nyertek: Rékay* Béla, *Bor* Dezső, *Kazinczy* Gábor dr., *Heltai* László, *Zoch* Vilmos, *Nadler* Herbert, *Csanády* Gusztáv dr., *Wohl* György, *Oszoly* Kálmán, vitéz *Andrássy* Gyula, *Goreczky* Gyula, *Albecker* Sándor, *Zimányi* János, *Papp* László, *Hangel* Lászlóné, *Festetich* Pál gróf. Harmadik dijat nyertek: *Zsitvay* Imre, *Balázs* Endre, *Hunkár* Béla dr., *Klell* Kálmán, *Goszleth* Ernő dr., *Szabó* János, *Szabó* Dániel, *Zaitz* László, *Rosta* János dr., *Szentmiklósi* József dr., *Hamvassy* István dr., *Bressey* Leonard, *Wandra* Lajos, *Della Donna* Mihály dr., *Herold* Mihály, *Csépay* Pál dr. Tiszteletdijakat adományozott a főpolgármester, a polgármester, az alpolgármesterek, *Szendy, Hamvassy, Némethy, Kovácsházy, Salamon* tanácsnokok, *Honffy* és *Dulácska* igazgatók. — A kiállitás, tekintettel a nagy érdeklődésre, junius hó 10-éig marad nyitva és reggel 9 órától este 7 óráig tekinthető meg.

A Fővárosi Altisztek Közművelődési és Nyugdijpótló Egyesülete május hó 26-án, szombaton este 8 órakor a *Városi Szinházban* az egyesület kulturális és jótékony céljainak javára, *Sipőcz* Jenő polgármester védnöksége alatt *hangversenyt* rendez. Közreműködnek: *Basilides* Mária a m. kir. Operaház művésznője, *P. Szollás* Magda zongoraművésznő, a Fővárosi Altisztek Dalkara az 1933. évi Országos Dalosverseny nehéznépdalcsoportjának I-ső dij nyertese *Ujj* József dr. zenetanár, egyesületi karnagy vezényletével és a budapesti 2. számu honvéd gyalogezred zenekara. Helyárak: 30, 40, 50 fillér és 1 pengő. Jegyek kaphatók: az összes hivatalokban az altiszteknél és előadás előtt a pénztárnál. A jótékonycélra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogadunk. Jegyigénylés és postai megkeresések *Viasz* Gyula egyesületi elnökhöz intézendők, Közp. városháza, I. em. 91. Müsor a helyszinen kapható.

Egy darab történelem...

Liber Endre beszéde Bódy Tivadar ravatalánál

Az örökkévalóság küszöbén, mielőtt átlépnél a tulsó partra, a halhatatlanok és megdicsőültek örök hazájába, megállitunk Bódy Tivadar, hogy végső bucsut, utolsó Istenhozzádot mondjunk Neked, megrendült lélekkel és könnyes szemekkel! A magyar székesfőváros közönsége és alkalmazottai nevében bucsuzom Tőled, ki földi életedben, az emberi sors megpróbáltatásai idején a város első polgára és közéletének disze, büszkesége voltál. Az életed egy darab történelem a főváros multjából, a neved dicsőséges zászló a magyar közélet szellemi csatáiból, az emléked pedig világitó fáklya lesz azon az uton, mely Nagymagyarország és nagy Budapest feltámadásához vezet.

A főváros szolgálatában eltöltött életed két határállomása a nemzet sorsának két fordulópontját fogja át; a magyar nemzet nagyságának és dicsőségének ragyogó napjaiban léptél a főváros szolgálatába és a trianoni gyász évében, a magyar elesettség és megaláztatás legszomorubb napjaiban mentél nyugdijba. A lelkes ifju annakidején a harminemillió magyar merész álmát, Szent István birodalmának heroikus eszményképét melengette a lelkében, a munkában és küzdelmekben megőszült férfi pedig a csonka ország dermesztő tudatával, a porba sujtott magyarság lázadó keserüségével távozott a főváros éléről, de lelkében akkor is kioltha tatlanul éget a magyar hit vestalángja.

Szive tele volt jósággal és szeretettel; jóságos szive mélyéig ismertem őt, kartársam és barátom volt, tanácsnokom, majd polgármesterem, ki minden poziciójában példát adott a nemzethez és a fővároshoz való hüségre, a férfias kötelességteljesitésre. Az örökkévalóság szine előtt bizonyságot teszek mellette, hogy nemes hazafi, jó magyar volt, nemcsak hivatali méltóságánál, hanem lelkénél, jelleménél, szellemi értékénél fogva is Budapest első polgára volt. A közérdek volt vezéresillaga magasan ivelő közpályáján, nagy hitet és izzó lelkesedést hordozott a szivében. A főváros fejlesztésében, közigazgatásának, közéletének emelésében halhatatlan érdemeket szerzett, Budapest történelmében külön fejezetet érdemel, amelyből okulást és szellemi gazdaságot merithet az utókor.

A honalapitó magyarok gyönyörü, felemelő szokása volt, hogy a háládatos gyermekek érzésével rótták le végső tiszteletüket kiváló embereik halálakor. A hősi érdemeket, a nemzetnek tett nagy szolgálatokat azzal jutalmazták, hogy ősüknek nyilvánitották az elhunytat, a dicsőséges elődök sorába iktatták a temetés napján. A mai magyarság a második honalapitás küzdelmeit vivja, az ősi haza visszaszerzésének nagy gondját hordozza a lelkében. Neki is szüksége van a nagy elődök után ujabb ősökre, olyanokra, kik a mai élet sulyát érezték, a mai magyar gond emésztő lángját hozdozták a lelkükben.

Bódy Tivadar azok közül való volt, kik megérdemlik a nemzet hálás kegyeletét, az utókor hervadatlan háláját és tiszteletét a haláluk után. Ősünknek tekintjük őt abban a munkában és odaadó kötelességteljesitésben, amellyel a nemzet és a főváros oltárán áldozott. Dicsőséges elődnek tekintjük, akinek életéből és példájából hitet és lelkesedést merithetnek a következő nemzedékek. A nagy lelkek, a kiváló emberek kétszer élnek a földön; először, mikor emberi alakban, a hétköznapiság gondjával járnak közöttünk, másodszor pedig szellemi alakban élnek itt, dicsőséges emlékként, lelkesitő eszményként. A kiváló emberek szelleme erősebb a halálnál, az örök életet, a feltámadást hirdetik az isteni erők hatalmával. A nagy spanyol drámaköltő egyik művében olyan hőst szerepeltet, ki elesett a csatákban, de a halála után a szelleme diadalra vezette népét az ellenséggel vivott végső küzdelemben. Nekünk ilyen őseink, ilyen elődeink vannak és ezek közé tartozik Bódy Tivadar is, ki a halála után is ott marad azok élén, kik a magyar főváros jövőjéért, a nemzet nagy céljaiért harcolnak. Szelleme itt marad közöttünk, hogy buzditson, lelkesitsen az áldozatos munkára.

A böles ige szerint minden ember annyit ér, amennyi szeretet és tiszteletet hagy maga után. Bódy Tivadar gazdag örökséget hagyott, nagy szellemi kincset, amelyet azok örökölnek, kik hasonló lélekkel fognak dolgozni a nemzet megmentésén, a főváros felvirágoztatásán. A közmondás azt mondja, hogy a nagy emberből is egy marék por marad, de mi Bódy Tivadar ravatalánál ugy érezzük, hogy abból a marék porból is lelkek fognak támadni és uj harcosok állnak az örök magyar csatasorba. A Te ravatalodnál, megdiesőült polgármesterünk, mélységes meggyőződéssel hiszem és vallom, hogy nincs halál, csak örök élet. Az emberi élet a sirnál végződik, de a lélek az örökkévalóságba vezet. Ezen az uton magasztos érzéssel, lángoló hittel nézünk utánad és intünk buesut Neked. Bódy Tivadar! Virágot hintünk utánad, koszorukat boztunk hálánk és tiszteletünk jeléül, de odafönt a magasságokban, hiszem és érzem, a halhatatlanok pálmája vár.

Egy harmonikusan betöltött földi élethivatás és eredményekben gazdag munka teljesitése után buesuzom Tőled Bódy Tivadar, Isten veled, nyugodj békében!

ANGOL PARK
a legkellemesebb esti szórakozóhely
A terrasz étteremben fóuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü művészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Látványosság a Rákóczi-uton. A Debrecen-Étterem agilis tulajdonosa *Szabó Lajos* egy eredeti magyar motivumu *kertet rendezett be,* amelynek megnyitása szombaton volt. Izlés, kényelem és berendezés szempontjából gyönyörü kép tárul a vendégek szeme elé. A kert közepén akvárium van elhelyezve. A kert látogatottsága a megnyitó estén óriási volt. Nagyszerü meleg ételekről és jó italokról gondoskodva van.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

PÁRTÉLET

A Keresztény Községi Párt Józsefvárosi Szervezete, szerdán este a kerületi párt központi helyiségének nagytermében tartotta az uj kerületi szervezeti szabályzat értelmében összehivott évi rendes közgyülését, amelyen a megjelent párttagok a közgyülési termet zsufolásig megtöltötték. A kerület vezető emberei közül megjelentek *Müller* Antal orsz. képviselő, *Ilovszky* János a törvényhatósági bizottság örökös tagja, *Krizs* Árpád dr. szentrókusi plébános és *Wenczel* Árpád dr. törvényhatósági bizottsági tagok és még számosan a kerület notabilitásai közül. *Baján* Ferenc dr., a központi pártelnök által kinevezett kerületi elnök napirend előtt kegyeletes szavakban emlékezett meg *Szigeti* János felsőházi tag a Keresztény Községi Párt érdemekben gazdag vezéralakjának elhunytáról és inditványára emlékét a közgyülés jegyzőkönyvileg megörökitette. Az elnök szavait a közgyülés tagjai állva hallgatták végig. Ezután az elnök megtartotta megnyitó beszédét, amelyben a párt célkitüzéseit és müködését általános tetszés mellett emelkedett szavakban ecsetelte, majd *Schaller* Sándor dr. ügyvezető elnök terjesztette elő a kerületi szervezet működéséről szóló terjedelmes évi jelentést, amelyet a közgyülés egyhangu helyesléssel elfogadott. A pénztárnoki jelentés, a mult évi zárszámadás és a folyó évi költségelőirányzat előterjesztése és elfogadása után a közgyülés a kiküldött jelölőbizottság egyhangu javaslata alapján megválasztotta a kerületi szervezet tisztikarát és a kerületi nagyválasztmányt és ezzel a szervezet megalakulása megtörtént. A megalakulás után *Ilovszky* János a párt központja nevében üdvözölte a megválasztott tisztikar és nagyválasztmány tagjait és lelkes szavakkal buzditotta őket a párt nagy céljai érdekében kifejtendő harmónikus munkára. A közgyülés a *Hymnusz* eléneklésével ért véget.

*

A Keresztény Tanügyi Bizottság tiszteletéről és hüségéről biztositotta elnökét Bednárz prelátust. A Keresztény Tanügyi Bizottság nagy érdeklődés mellett tartott gyülésén *Urbányi* C. József örömmel állapitja meg, hogy a családvédelmi ankét fokozódó érdeklődést kelt a tanügyi tisztikarban. Központi tanácsunk a legnagyobb megütközéssel értesült arról, hogy az egyik lap köztiszteletben álló elnökünket meggyanusitotta. *Lenkei* Lehel, *Fallenbüchl* Tivadar, *Vándory* Dezső, *Párkányi* Norbert, *Jager* Péter és *Karácsonyi* Pál felszólalása után egyhangu határozattal tiszteletéről és hüségéről biztositotta *Bednárz* prelátust. *Jablonkay* Géza dr. kereskedelmi iskolai c. főigazgató tartott ezután nagyszabásu előadást a szociális nevelés fontosságáról. Vázolva azon teendőket és eszközöket, melyekkel az iskola a társadalom segitségére siethet. Előadás közben megérkezett *Bednárz* Róbert prelátus, kit szeretettel ünnepeltek. Több hozzászólás után elhatározták, hogy junius 9-én tanévzáró összejövetelt fog tartani a Tanügyi Bizottság.

*

Teaest a II. kerületben. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének II. kerületi csoportja május 14-én kitünően sikerült teaestét rendezett a Tölgyfa-utcai kaszinóban. Patócs Istvánné, kerületi elnöknő közvetlen szavakkal köszöntötte Toperczer Ákosné központi elnöknőt, Vizdos Géza dr. bizottsági tagot és a nagy számban megjelent hölgyeket. Az est legfőbb pontja Toperczer Ákosné beszéde volt, ki szokott érdekes előadásában a nők közjogi és gazdasági helyzetéről beszélt, megvilágitva a nehézségeket és válságokat, melyekkel a jelenkorban küzdeni kell. A kérdéshez hozzászólt Vizdos Géza dr., ki a női munka értékét méltányolta. Masson Izabella főtitkár a Keresztény Magyar Asszonyok szeretetét és hüségét tolmácsolta, mellyel Toperczer Ákosné elnöknő iránt viseltetnek.

LANG J. FIA
LÁNG IMRE
okl. mérnök
motorkerékpár, kerékpár, varrógépek és alkatrészek, műszaki-gumik, autó-gumik, acetylen-lámpák és gyermek-kocsik gyári raktára
Budapest, VI. Teréz-körut 3.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

Hajnal Imre
okl. mérnök,
kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38—6—93

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-u. 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással nyilvános versenytárgyalást hirdet.

200	drb	különféle méretü, I. o. **érdiszes keményfa koporsóra,**
500	„	különféle méretü, II. o. **keményfa koporsóra,**
600	„	különféle méretü, III. o.,
700	„	„ „ IV. o.,
800	„	„ „ V. o.,
1.000	„	„ „ VI. o.,
1.000	„	„ „ VII. o. **fenyőfa koporsóra,**
80	„	I. o. magasállású, babérlevéldíszszel és hat fogantyúval ellátott, úgynevezett V. 36.,
40	„	alacsonyállású, gyöngystabos, úgynevezett A. 55 **érckoporsóra,** valamint
60	„	hozzávaló fejüveges **érchetétre,** ezüst nyomással,
800	„	V. o. kivert organtin, egyszerű nyomással,
800	„	IV. o. sima lustrin arany vagy ezüst nyomott,
700	„	III. o. kétfodros lustrin arany v. ezüst nyomással,
400	„	II. o. kétfodros tullomine, selyem hímzett,
300	„	I. o. kétfodros Chrystalin selyem brocat **szemfedelekre** különféle méretben.

Ugy a keményfa- és fenyőfakoporsóknál, mint a szemfedőknél árat csakis a 200 nagyságra kell megadni, de az ajánlat valamennyi nagyságra vonatkozik az árnak nagyság szerinti aránylagos meghatározása mellett.

Ajánlatokat részmennyiség szállitására is lehet tenni.

A munkafeltételek teljes szövege, a koporsók müszaki leirása, a szemfedelek méretei és minőségbeli leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV. ker., Kigyó-utca 5.) kaphatók s a bánatpénz is az általános ajánlati feltételektől eltérően ott teendő le.

A cégnélküli boritékba zárt és lepecsételt boritékba elhelyezett ajánlatokat külön-külön a fakoporsókra, érckoporsókra és a szemfedelekre **folyó évi május hó 28-án, délelőtt 11 óráig** intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok a polgármesteri X. ügyosztály hivatalos helyiségében (Központi városháza, I. emelet 80.) ugyanaznap 11.45 órakor kerülnek felbontásra, ahol az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1934. évi május hó 3-án.

Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

GAZDASÁGI ÉLET

Megkönnyitik és egyszerüsitik a csatornaépitési járulékok fizetését

Elkészült a főváros uj szabályrendelete, amely negyven pengőben maximálja folyóméterenként a csatornázási járulékot, rendezi a több-frontu ingatlanok problémáját és öt esztendőre terjeszti ki a részletfizetés kedvezményét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Községi Párt még ez év februárjában tudvalevően akciót inditott *a horribilisan magas csatornázási járulékok leszállitására. K. Császár* Ferenc állt élére a fővárosi csatornázási járulékok leszállitásáért megindított akciónak, amelynek most *konkrét eredménye is van:* az ut- és csatornaépitési ügyosztály elkészült a csatornázási szabályrendelet módositásával és azt legközelebb az autonómia illetékes fórumai tárgyalják.

A szabályrendelet-módositás kapcsán *maximálták az egy-egy telekre kivethető csatornázási járulékot.* Csatorna-folyóméterenként *40 pengő az a legnagyobb összeg,* amely az uttest két oldalán a két telektulajdonosra kivethető. Amennyiben speciális okok miatt a csatorna folyómétere 40 pengőnél többe kerülne, a *40 pengőn felüli összeget a főváros fedezi.*

Az uj szabályrendelet megszünteti azokat a panaszokat is, amelyek a *több-frontu telkek tulajdonosai részéről* érték a fővárost. A *saroktelkek* csatornázási költségeiből bizonyos részt a főváros fedez abban az esetben, *ha mind a két utcában csatornát épitenek.* Ugyanez a helyzet azoknál a telkeknél is, amelyekkel szemben *nincs olyan helyrajzi számmal ellátott ellentelek,* amelyre a csatornázási járulék egyrészét át lehetne háritani (pályaudvar, sinek, Duna stb.). Ezeknél a telkeknél a kivetésre kerülő csatornázási járuléknak *maximálisan háromnegyedét fizetik a jövőben a telektulajdonosok,* szemben az eddigi helyzettel, amikor *a teljes összeget* a magáningatlan-tulajdonosokra vetették ki.

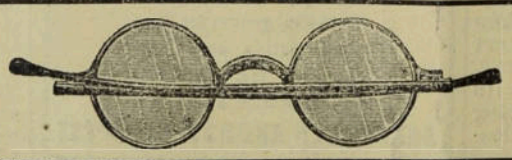
Részletesen intézkedik a szabályrendelet-módositás a *részletfizetési kedvezmények megkönnyitéséről is.* Mindenesetre szükségesnek tartja a főváros a jövőben is a kivetésre került csatornázási járulék *telekkönyvi biztositását,* olyképpen természetesen, hogy a szóbanforgó ingatlan *értékileg legalább háromszoros fedezetet nyujtson* a kivetett járulékra.

Szemben az eddigi három esztendővel, *öt évben állapitja meg* a főváros a részletfizetés maximumát az ezentuli kivetéseket illetően. Azoknál a telkeknél, amelyek *valamely oknál fogva be nem épithetők* — igy például városrendezési okokból nem kaptak épitési engedélyt —, a jövőben, ha előttük csatorna épül, az ingatlan-tulajdonosok *teljes felmentést* kapnak a fizetési kötelezettség alól. Ez a felmentés azonban *három évenként megujitandó,* hogy a főváros joga ne enyésszen el.

Itt emlitjük meg, hogy a számvevőség kimutatása szerint jelentékeny mértékben növekednek az ut- és csatornaépitési járulékok hátralékai, bizonyságául annak, hogy *az ingatlantulajdonosok, elsősorban a kisemberek, csakugyan nem birják a horribilis közterheket, amiket számukra az előttük elfutó utnak átépitése vagy csatornával való ellátása jelent.* A főváros elmult esztendei zárószámadása szerint 2,866.000 pengő volt az esztendő utolsó napján a csatornaépités és 2,620.000 pengő az utépitési járulékhátralék. A legnagyobb baj, hogy a *részletfizetést kérő és a kedvezményt megkapó felek sem tesznek eleget fizetési kötelezettségüknek,* legnagyobb részben csak akkor fizetnek, ha már a végrehajtó megjelent náluk. Remény van arra, hogy ezek a kisemberek a részletfizetési kedvezmény idejének kiterjesztése kapcsán a jövőben *jobban tudják majd az egy-egy hónapra eső kisebb részleteket megfizetni.*

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-45.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

Junius 15-iki hatállyal irják ki a pályázatot a Városi Szinház bérletére. A közmüvelődési ügyosztály a tiszti ügyészséggel egyetértően elkészitette a Városi Szinház bérletére kiirandó polgármesteri pályázat feltételeit. *A feltételek ugyanazok lesznek,* mint a legutóbbi kiirás alkalmával, amikoris tudvalevően *Labriola* kapta meg a bérletet. A Városi Szinház épületére szabadon tehető ajánlat a pályázati feltételek szerint, beleértve a ruhatárt és a büffét is, amelyek szintén a pályázó kezelésébe fognak átmenni. A pályázati feltételek szabad kezet engednek atekintetben is, hogy mennyi időre kivánják megkapni a bérletet a pályázók. A városháza illetékes ügyosztályában máris számosan érdeklődnek a pályázat iránt.

Uj kiirások:

200	drb	különféle méretü, **I. o. érdiszes keményfa koporsóra,**
500	„	különféle méretü, II. o., **keményfa koporsóra,**
600	„	különféle méretü, III. o.,
700	„	„ „ IV. o.,
800	„	„ „ V. o.,
1.000	„	„ „ VI. o.,
1.000	„	„ „ VII. o., **fenyőfa koporsóra**
80	„	I. o. magasállásu, babérlevéldiszszel és hat fogantyuval ellátott ugynevezett V. 36.,
40	„	alacsonyállásu, gyöngystabos, ugynevezett A. 55 **érckoporsóra,** valamint
60	„	hozzávaló fejüveges **érchetétre,**
800	„	V. o. kivert organtin, egyszerü nyomással,
800	„	IV. o. sima lustrin arany vagy ezüst nyomott,
700	„	III. o. kétfodros lustrin arany v. ezüst nyomással,
400	„	II. o. kétfodros tullomine, selyem himzett,
300	„	I. o. kétfodros Chrystalin különféle méretü selyem brocat **szemfedelek** szállitására a Községi Temetkezési Intézet részére. Határidő: 1934. évi május hó 28-án, d. e. 11 ó.

I. **Asztalos** munkákra a X. ker. Külső Jászberényi-ut 42.528/4. hrsz. telken létesült városszéli telep második részének 33 földszintes ikerháza és egy orvosi épülete részére. Határidő: 1934. évi május hó 28-án (hétfőn) d. e. ½11 ó.

II. **Bádogos** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi május hó 29-én (kedd) d. e. ½11 ó.

III. **Tetőfedő** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi május hó 29-én (kedd) d. e. ½11 ó.

IV. **Lakatos** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi május hó 29-én (kedd) d. e. ½11 ó.

V. **Lapburkoló** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi junius hó 1-én (péntek) d. e. ½11 ó.

VI. **Mázoló** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi junius hó 1-én (péntek) d. e. ½11 ó.

VII. **Üveges** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi junius hó 1-én (péntek) d. e. ½11 ó.

Textilanyagok, kötöttáru, gumipelenka és rövidáru szállitására a székesfőváros gyermekfelruházása, csecsemőkelengyeellátása stb. részére. Határidő: 1934. évi junius hó 4-én (hétfőn) d. e. 10 ó.

1. A XI. ker., Fehérvári-ut, Dombovári-ut és a székesfőváros határa között levő szakaszának bazalt fejkövel való **burkolómunkáira.**

2. az ehhez a munkához szükséges 425.000 drb **bazalt fejkő** szállitására. Határidő: 1934. évi junius hó 5-én (kedden) délelőtt 9 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 21. szám

Budapest, 1934 május 26

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Egész évre . . .
Fél évre . . .
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Sorvadás

A főváros izzó szeretetétől és az autonómia iránt való lelkesedéstől volt áthatva az a beszéd, amellyel Petrovácz Gyula a képviselőház szerdai ülésén a belügyi tárca költségvetésének első szónokaként párhuzamot vont a kormányzat és a főváros háztartásvitele között. A Keresztény Községi Párt illusztris közgazdasági szakértője megállapította, hogy a főváros már 1929-ben megkezdte a költségvetés csökkentését és hogy míg a főváros deficitje csak formailag jelent tizmillió pengős kiesést, az államnál ezzel szemben majdnem minden hónapban eléri a deficit a tizmillió pengőt. Arra is rámutatott Petrovácz, hogy az állami üzemeknél a kiadások 12 millióval növekedtek és hatmillióval növekedett a bevételek összege, ezzel szemben a fővárosi üzemek 3.6 millió pengővel jobb eredményt értek el. Petrovácz azzal végezte beszédét, hogy a fővárosi törvény elvesztette létalapját és talán nem kellene kihirdetni, mert egy blamázs még mindig jobb, mint kettő.

Utalunk ehelyütt Szőke Gyulának, a kitünő pénzügyi szakembernek és jogásznak az Uj Budapest legutóbbi számában megjelent azon cikkére, amely a Tyler-jelentés kapcsán napnál fényesebben bebizonyította, hogy a költségvetés nemcsak számszerüség kérdése, mert amikor az állami kiadások egy részét áthárítják az autonómiákra, igy a rendőrségi hozzájárulást és a kórházi ápolási költségeket, akkor amennyivel az állam kiadásai csökkennek, annyival emelkednek a község kiadásai.

A kereszténypárt költségvetési vonalvezetése a városházán és a parlamentben egyaránt kiemeli, hogy a gazdasági nyomoruság miatt a községek szociális feladatai és igy elsősorban a fővároséi is, rendkivül emelkedtek. Minden oka és indoka megvan tehát annak, hogy a fővárosi háztartási előirányzat a folyó esztendőben nem brilliroz bevételi fölöslegekkel és az a zárszámadás, amelyet éppen most boncolgat két bizottság is, az egyik a pénzügyi bizottság, a másik a törvényhatósági tanács kiküldetésében, nem könyvelhet el nyereségeket, háztartási feleslegeket, mert hiszen már régen az a helyzet, hogy a fővárosi kiadásokat nem az előirányzat, hanem a tényleges bevétel szabja meg. Ily körülmények között valóban gondolkozni kell azon, hogy ha szükség van a közületi gazdálkodásban uj rendszerre, ez az uj rendszer sürgethető-e elsősorban a fővárosban?

Sokan azt mondják, hogy a népképviseleti rendszer szerte Európában megbukott, itt a diktaturák korszaka! Egyelőre azonban az a helyzet, hogy a fővárossal szemben egyoldalu pénzügyi diktaturát nem lehet rendszeresiteni. Amig alkotmányos élet van a városházán, amig az autonómia maradék roncsaiból érvényben van a budgetjog, addig a kormányzatnak nem lehet és nem szabad mesterségesen deficitet kitermelnie a főváros háztartásából, jól tudva azt, hogy az estleges költségvetési vagy zárszámadási hiányokért nem a város vezetősége és nem a törvényhatóság pártjai a felelősek, hanem az a rendszer, amely egyre több és több terhet rak az autonómiák vállaira, egyre több jövedelmet von el az autonómiáktól, amely mesterségesen elszegényiti az önkormányzatokat!

Pénzügyi, vagy politikai okok rejtőznek-e az uj törvény mögött?

Petrovácz Gyula felelete a belügyminiszter beszédére

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kormány néhány napon belül dönt a főpolgármesteri problémának a megoldásáról, nyilvánosságra hozza szanálási tervezetét és ezzel egyidejüen életbelép az uj fővárosi törvény. Bár csak *napok választanak el* bennünket annak a nagyarányu változásnak a bekövetkezésétől, amely előreláthatóan átalakitja az egész adminisztrációt és a várospolitikai életet, az uj fővárosi törvény körül keletkezett vita *mégis ujból fellángolt a belügyi tárca költségvetésének a tárgyalása során.* Ennek a vitának a középpontjában az a kérdés állott, hogy *szükség volt-e az uj fővárosi törvény megalkotására* — akkor, amikor kiderült, hogy a főváros háztartásának 15 millió pengős rejtett tartalékja van, amelynek a felhasználásával 1933. év végéig egyensulyba lehet hozni a pénzügyi helyzetet. *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, aki a belügyi tárca költségvetésének parlamenti vitájában *hosszabb beszédet mondott*, azt a kijelentést tette, hogy *a fővárosi törvény megalkotására mindenképpen szükség volt, mert ez a 15 millió pengős tartalék nem egyéb, mint egy könyvelési tétel, amely most egyik oldalról átkerült a másik oldalra, de többletet a főváros háztartása számára nem jelent.* Különösen nagy feltünést keltett a belügyminiszter kijelentéseinek az a része, amely szerint *még mindig 30 millió pengős deficitnek az eltüntetése vár a szanálási főpolgármesterre.* Ezt a 30 millió pengős végösszeget a belügyminiszter ugy hozta ki, hogy számitásba vette az 1933. év végén mutatkozó közel kétmillió pengős hiányt, az 1934. évre előirányzott tizmillió pengős deficitet és ideszámitotta a kórházi alapnál mutatkozó 18 millió pengős hiányt is. Az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy a belügyminiszternek a kijelentéseiről megkérdezze

Petrovácz Gyulát,

aki a következőkben fejtette ki a Keresztény Községi Párt álláspontját:

— Mindenekelőtt azt a kijelentését kell helyreigazitanom a belügyminiszter urnak, amely szerint a 15 millió pengős tartalék *felfedezése* nem egyéb, mint egy tételnek valamely könyvelési oldalról a másik könyvelési oldalra való áthozatala. A belügyminiszter ur ebből azt a következtetést vonta le, hogy a *15 millió pengős tartalék felhasználása egyáltalán nem változtatja meg a főváros helyzetét.* Azért hangsulyoztam annyira élesen ezt a megállapitást, mert arra a következtetésre akar eljutni, hogy

a szanálásra, vagyis az uj fővárosi törvény életbeléptetésére a történtek után is feltétlenül szükség van, tehát szerinte nem helytállóak azok az érvek, amelyek szerint a fővárosi törvény életbeléptetése elvesztette aktualitását.

Ezzel szemben a helyes tényállás a következő:

— A 15 millió pengős tartalék — mint ez ugy *Sebő* Béla fővárosi főszámvevőnek, mint *Papanek* Ernőnek, a fővárosi számszék igazgatójának, tehát a kormány hivatalos ellenőrző szervének a jelentéséből is kiderül — *ténylegesen felhasználható a háztartási hiány fedezésére.* Ezt a kérdést tehát nem lehet ugy beállitani, hogy itt nincs egyébről szó, mint *egy tételnek az egyik oldalról a másik oldalra való átkönyveléséről.* Itt arról van szó, hogy

a háztartási oldalon mutatkozik egy deficit, amelynek pótlására át lehet könyvelni a beruházási oldalról egy fölösleget.

Ezzel a müvelettel a főváros háztartási helyzete ténylegesen megjavul, mert felhasználhatunk egy fölöslegessé vált tételt, amivel a belügyminiszter ur által emlegetett *egyik könyvelési oldal nem veszit, de a másik oldal nyer.* Pozitiv eredményt jelent a 15 millió pengős tartalék felhasználása, tehát ennek a ténynek a *jelentőségét nem lehet lekicsinyelni.*

— A belügyminiszter másik nem helytálló kijelentése az volt, hogy a *fővárosnak 1934-ben legalább tizmillió pengős deficittel kell számolnia.* Ezzel az állitással szembeszögezzük azt a kétségbe nem vonható tényt, hogy

májusig egyetlen egy fillér deficit nem mutatkozik a főváros pénzügyi helyzetében, sőt a monopolisztikus üzemeknek, főként az Elektromos Müveknek és a Vizműveknek a bevételei állandóan emelkedő tendenciát mutatnak.

Az Elektromos Müvek forgalma például *18 százalékkal* emelkedett, ugyanez a helyzet a Vizmüveknél is, sőt még a Beszkárt és az Autóbuszüzem is *forgalomnövekedésről tud beszámolni.* Ami mindazt bizonyitja, hogy

a főváros bevételei emelkedőben vannak, tehát bevételi kieséstől nem kell tartani.

Ezek a kedvező jelenségek reményt nyujtanak arra, hogy a *költségvetési tervezetben mutatkozó hiány az év végéig lényegesen csökkenni fog és pedig nemcsak azért, mert a bevételeknél mutatkozó tényleges eredmények nem maradnak alatta az előirányzatnak, hanem azért is, mert már január elseje óta szigoru takarékossági intézkedések léptek életbe.* Lehet, hogy az év végén *deficittel zárul a mérleg*, de az semmi esetre sem lesz *tizmillió pengő!*

— A harmadik kijelentése a belügyminiszter urnak, amely szintén helyreigazitásra szorul, *vonatkozott a kórházi alapnál megállapitható 18 millió pengős hiányra.* Mindenekelőtt meg kell állapitani, hogy ez a 18 millió pengős tétel ebben az évben nem esedékes, de különben sem *kórházi deficit ez*, hanem *azoknak a differenciáknak a végösszege, amelyek az elmult esztendők folyamán a kórházak tényleges ápolási költségei és a mindenkori miniszterek által megállapitott ápolási dijak között jelentkeztek s amely kórházi ápolási dij-differenciákból gyülemlett össze az elmult évek folyamán ez a hatalmas tétel.* A belügyminiszter ur tehát *a főváros terhére* mutatja ki azt a 18 millió pengős hiányt, amely a megelőző kormányoknak *a fővárosra kedvezőtlen döntéséből* állott elő. De egyébként is a főváros és a kormány között ebben az ügyben *megállapodás jött létre*, amely ugy szól, hogy a kormány megtéritени tartozik a kórházi dij-differenciát és éppen ennek a megtéritési kötelezettségnek a figyelembevételével nyert megállapitást ebben az emlitett egyezményben a kormány által évről-évre fizetendő összeg. Ugy beállitani tehát ezt a 18 millió pengős tételt, mint amely *a főváros háztartását momentán terheli*, nem lehet, már csak azért sem, mert ez *a 18 millió pengőn nem esedékes összeg.*

— Végeredményben le kell szögeznem és ez nemcsak nekem és nemcsak a Keresztény Községi Pártnak, hanem az egész ellenzéknek, sőt az összes városházi pártoknak is egyöntetü véleménye, hogy

a belügyminiszter ur erőltetett indokokat sorakoztatott fel, amelyekből azt akarta kihozni, hogy a fővárosi törvényre szükség van.

A képviselőházban a belügyminiszter ur kijelentéseinek *egészen más a visszhangja*, mint amit ezek a kijelentések más fórumon keltettek volna. Azok tapsoltak és azok helyeseltek, akik ezeket a fővárosi kérdéseket egyáltalán *nem is ismerik.* Ellenben

ellenmondottak és a közbeszólások özönével cáfolták a belügyminiszter ur kijelentéseit azok, akik a városházi helyzetet ismerik és ebben teljesen egységes volt a kereszténypárt, Rassay Károly pártjával, a többi polgári ellenzékiekkel és a szociáldemokratákkal is.

Nem kétséges, hogy *politikai tendenciák* huzódtak meg az uj fővárosi törvény életbeléptetése mögött, mert különben le kellett volna vonni azokat a konzekvenciákat, amelyek a *15 millió pengős tartalék felhasználásából és általában az ellenzék által felsorakoztatott érvekből maguktól adódnak.*

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserűvize, gyorsan megszabaditja a romlott ételek káros következményeitől.

TARJÁN
Lukács-fürdő
Étterem-Kávéház
MEGNYILT
Nagy- és kisadag
New-York koszt és kiszolgálás
Ebéd, vacsora a terraszon és étteremben
Bejárat a Zsigmond-utcai kapun
Asztalrendelés:
56-0-80

Budapesti Figurák

Irja: Ilovszky János

A hölgy a sárga bankban

A nő, akiről a cimben szó van: a telefonáló hölgy. Található: minden utcai telefonfülkében, különösen akkor, amikor hivatalod, — irodád — vagy üzletedből jövet hirtelen a homlokodra csapsz és felkiáltasz:

— Ó de feledékeny vagyok! Elfelejtettem Szisztin-Gajdy Hutyutyu grönlandi főkonzult a mai vacsoráról értesiteni.

Szólsz magadban és rohansz az első „sárga bank": az utcai telefonfülke felé. Azért nevezhetjük sárga banknak, mert sokszor ingyen nyeli el pénzeinket.

Háttal áll a sárga bank feléd: azzal az oldalával, amelyre a készüléket szerelték. Mig rohansz áldod a vállalatot, a polgármestert és a nagytekintetü tanácsot: milyen jó, hogy vannak ilyen utcai telefonfülkék! Milyen jó, ejnye be jó! Ellentétben az iménti megállapitásoddal, hogy feledékeny vagy, már önmagadat is dicséred: be jó, hogy eszedbe jutott a sürgős telefonálás. Neki rohansz a fülkének, már nyitnád is az üvegajtót, — de vissza, nem lehet! Bent egy hölgy csicsereg és mosolyog. Ne tévedj kedves barátom, nem rád mosolyog, hanem arra, aki a drót másik végén lóg, aki most önagysága csicsergését hallgatja.

Egy-két odatekintéssel, vagy a bőrpatkó-pénztárcád előhuzásával és az ezüst pénzek között husz fillér utáni kotorászással küldsz diszkrét figyelmeztetést a sárga kasztniban álló hölgy felé, hogy: te is telefonálni szeretnél!

... Mulnak a percek, egyik villamos a másik után robog el a köruti fülke mellett, de a hölgy bent az üvegkasztniban talán még zavartalanabbul, még bájosabban telefonál. Fel és alá sétálsz, majd egyik lábadról a másikra állsz, mindezt azért, hogy a hölgy is lássa, milyen sürgős lenne a beszélgetés és mikor már megunod, kevésbbé diszkréten előrántod a zsebórádat, feltünő hosszasan nézed a peremutató futását, de azt is csak azért, hogy figyelmeztetést, jelzést adjál, hogy mint szegény földi halandó, te is telefonálni szeretnél.

A válasz? a telefonáló hölgy elnéz a fejed felett, majd látván, hogy állandóan sürgetőleg mozogsz a fülke körül, fél fordulatot csinál, az uttest felé forditja az arcát, hogy csicsergése közben méregesse: milyen magasak az utca tulsó során a házak, meg azért, — hogy továbbra se vegyen rólad tudomást.

Ujabb két, három, öt perc. De az árgyélusát! gondolod magadban — jó volna, ha önagysága már befejezné, hisz lekések a napi programomról — morfondirozol magadban.

Mit sem használ; a nő rendületlenül beszél. Megunod a dolgot; kinyitod az üvegajtót:

— Bocsánatot kérek, nagysád, igen sürgősen kellene beszélnem.

A válasz rövid, de annál velősebb: — Rögtön!

... Ujabb villamosok robognak el, a körut most már szemeid előtt jobbról, balra fordul, az egyik oldal átsétál a másikra, de a nő csak beszél és beszél.

Végre a hölgy — kijön. Végig néz ugy mint akit vérig sértettél és rövid intéssel, igen erős hangsullyal mondja:

— Tessék!

De ez a jobbik eset, mert lehet, hogy semmit sem mond, csak végig néz rajtad, de ugy, hogy elfelejted, miért is akartál a Szisztin-Gajdy Hutyutyu grönlandi főkonzullal beszélni.

*

A néphit azt tartja, hogy a galamboknak és a hölgyeknek általában nincs sok mondanivalójuk. A néphit továbbá azt is tartja, hogy a nők általában nem a maguk akarata szerint élik életüket, hanem, hogy őket a férfiak irányitják. Ne tessék haragudni mélyen tisztelt Hölgyeim, de az utóbbi megállapitás téves, mert, amint látjuk, általában a nőtől függ, hogy szóhoz juthasz-e a telefonfülkében?

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

LANG J. FIA
LÁNG IMRE
okl. mérnök
motorkerékpár, kerékpár, varrógépek és alkatrészek, műszaki-gumik, autó-gumik, acetylen-lámpák és gyermekkocsik gyári raktára
Budapest, VI. Teréz-körut 3.

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt.

VÁROSHÁZI NOTESZ

RIPKA FERENC NYUGALMAZOTT FŐPOLGÁRMESTER lesz a törvényhatósági bizottság uj örökös tagja Bódy Tivadar elárvult örökében — természetesen csak abban az esetben, ha Gömbös miniszterelnök kitér a megtiszteltetés elől és nem vállalja Budapest örökös törvényhatósági bizottsági tagságát. Erre vonatkozólag e pillanatban pozitiv értesülésünk nincsen, bár valószinünek tetszik, hogy a miniszterelnök egyéb elfoglaltságára való hivatkozással elháritja magától a megválasztást. Amint a felsőházban is tisztviselőtársa, Harrer Ferenc foglalja el Bódy Tivadar székét, azonképpen a törvényhatósági bizottságban is a sors furcsa rendeléséből szintén egy nyugalmazott városi főtisztviselő kerül az ő helyére.

Ripka Ferenc örökös tagságát szeretettel és méltánylással veszi tudomásul nemcsak az Egységes Községi Polgári Párt, amelyet a szóbanforgó örökös tagság megillet, hanem a törvényhatósági bizottságnak ugyszólván minden tagja. Mindenki érzi, hogy Ripkának, aki férfikora teljében távozott a főpolgármesteri székből, az alkotó munkásságra tág tere nyilik a törvényhatóság közgyülési termében, ha nem is az elnöki emelvényen, mégis a legelső, a pártvezéri padsorban...

Főpolgármesteri müködését illetően lehettek tévedései Ripkának, de eltévelyedései nem voltak, lehettek ellenfelei, ezek azonban sohasem váltak az ő személyes ellenségeivé. Nagy közigazgatási, főleg üzemi tudása arra predesztinálják Ripkát, hogy egyik vezető tagja legyen annak az autonómiának, amelyet legutoljára a felsőházban általános feltünést kellő beszédével az uj fővárosi törvényjavaslat tárgyalása során ő is igyekezett megvédeni...

*

A NYOMDA ÖRDÖGE INCSELKEDETT az Uj Budapest pünkösdi számának városházi noteszében: a főpolgármester születésnapi ünnepségével kapcsolatosan ugy jelent meg a hiradás, mintha 59-ik életévét töltötte volna be Huszár főpolgármester.

Természetszerüen mindenki tisztában volt azzal, hogy az 59-es szám a jelen esetben csak — sajtóhiba lehet, azonnal észrevehető és igy külön korrigálásra alig szoruló sajtóhiba! Akik Huszár Aladár energikus aktivitását, temperamentumos és lelkes egyéniségét ismerik, egyetlen pillanatig sem kételkedhettek abban, hogy a fiatalos megjelenésü főpolgármester — innen van az ötvenen, akiről a ténylegesen elért negyvenkilencedik életév is alig hihető el.

*

A PÜNKÖSD ALTALÁBAN CSENDBEN TELT EL a városházán. Az ünnep előtti napokban már köztudomásu volt, hogy a szanálási tervezet közzétételét illetően csak az ünnepek után fog intézkedni a belügyminiszter és hogy pár hétre, legalább is a belügyi költségvetés képviselőházi letárgyalásáig elhalasztódott az uj fővárosi törvény életbeléptetése. Általánosságban tehát nyugodt pünkösdje volt a fővárosnak, hogy azután ujult erővel lángoljon fel minden vonalon az izgalom.

Sipőcz polgármester Budapesten töltötte az ünnepeket, reprezentacionális kötelezettségei tartották itthon. Liber alpolgármester feleségével a két ünnepnapra leránduit Balatonkenesére, menyecske lányukhoz. Borvendég alpolgármester és a tanácsnokok is Budapesten töltötték a két pünkösdi ünnepnapot.

*

A PÜNKÖSD UTÁNI HÉTEN azután ujult erővel indultak meg a kombinációk: mit hoz a közelebbi és a távolabbi jövendő. Bárki legyen is az uj főpolgármester, kétségtelennek tetszik, hogy a főpolgármesteri hivatal személyzeti létszáma — természetesen a most oda beosztottak hatáskörének érintetlenül hagyásával — erősen meg fog növekedni. A szanálási tervezet oly nagyarányu feladatokat ró az uj főpolgármesterre, hogy azoknak ellátására különleges szanálási ügyosztályra van szükség.

Ez a szanálási ügyosztály az uj városházán fog székelni, és abba a legkiválóbb szakerők lesznek majd beosztva. Nyilt titok a városházán, hogy Felkay Ferenc tanácsnok, aki a polgármester különleges megbizatása alapján a racionalizálás ügyeit intézi a városházán, lesz a főpolgármesteri szanálási ügyosztály vezetője. Felkay tanácsnokot kiváló képességei, páratlan szaktudása és nagy szorgalma predesztinálják arra, hogy uj és minden eddiginél fontosabb munkakörét kellő rátermettséggel töltse be.

Szó van arról is, hogy a pénzügyi ügyosztályból Beliczay Imre dr. tanácsi főjegyző, aki jelenleg is a főváros mindennapos pénzügyi életének fő irányitója és egyik legalaposabb ismerője, fog átkerülni az ujonnan felállitandó szanálási ügyosztályhoz. Felkayn és Beliczayn kivül még több szakember áthelyezéséről beszélnek: elsősorban a mérnöki, orvosi és számvevőségi szakokról.

*

ENNEK A BAJOS KIS TÖRTÉNETNEK három hőse van: József Ferenc királyi herceg, egy arany cigarettatárca és egy négylevelü lóhere. A történet szinhelye a Vigadó nagyterme. Statisztéria: ezer budapesti iparos és kereskedő, akik a Baross Szövetség jubiláris közgyülése alkalmával a fehér asztal mellett is akartak egymással néhány barátságos szót váltani.

Ilovszky János, a Baross Szövetség népszerü és közszeretetben álló elnöke a vacsorán József Ferenc királyi herceg és Fabinyi miniszter között foglalt helyet. Természetes, hogy Ilovszky volt a vacsorán a lelke mindennek: éber szemmel vigyázott, hogy rendben folyjon minden, ott üljön mindenki, ahol őt a rangja megilleti, jól szóljanak a megafonok, ne tartson tulnagy pauzákat a zenekar. Mint ilyen nagy izgalmaknál szokásos, Ilovszky is egyik cigarettáról a másikra gyujtott rá, hogy a vacsora közben idegeit csillapitsa.

Rágyujtott pedig a kitünő Ilovszky egy kis arany cigarettatárcából, amelyet évekkel ezelőtt az Ezer év hires városi szinházi előadás-sorozata alkalmából kapott ajándékba. Ott állt a kis arany szelence Ilovszky tányérja előtt, nem kerülve el természetesen a mellette ülő két előkelőség figyelmét sem.

Amint azután Ilovszky egy pillanatra felállt, hogy egy érkező notabilitás elé siessen, aki csak későn tudott az ünnepi bankettre eljönni, egy pillanat alatt földre sodródott a tárca. József Ferenc királyi herceg sodorta le a könyökével a dóznit, azután mosolyogva saját maga lehajolt érte és felemelte a földről.

Ilovszky egy másodperc alatt visszaérkezve a helyére, sasszemeivel természetszerüen rögtön felfedezte, hogy a tárca — nincs a helyén! Azonban mosolyt látván játszadozni szomszédjai ajkai körül, belement a tréfába és egyetlen szóval sem árulta el, hogy tudomása van az aranytárca eltünéséről.

Alig telt bele néhány perc, a tárca — csudálatos módon! — visszakerült a helyére... Egy óvatlan pillanatban a királyi herceg csempészte vissza Ilovszky tányérja mellé történetünk második számu hősét: az arany dóznit. Amint Ilovszky meglátván a tárcát, automatikusan utánakap és kinyitja: mit lát benne? Egy négylevelü lóherét, amelyet félig tréfa, félig jókivánságképpen József Ferenc helyezett el az arany cigarettatárcában.

... A négylevelü lóhere szépen lepréselve egy könyvben Ilovszky legszebb emlékei közé tartozik. Talán nem is emlék, inkább jóslat, amelynek beteljesültét József Ferenc királyi herceggel és Fabinyi Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszterrel az élén a jószerencsét illetően meleg szivvel kivánja Ilovszkynak hivei és barátai sokezerfőnyi tábora!

*

Az uj Közszállitási Szabályzat és a főváros, mint munkaadó

Irta: MÜLLER ANTAL

Régóta keltett kijelentés az ország egész iparos- és kiskereskedő-társadalmában élénkebb feltünést és általánosabb megelégedést, mint *Fabinyi* miniszternek a Baross Szövetség ezévi jubiláris közgyülésén elhangzott azon szavai, amely szerint *az uj Közszállitási Szabályzat legkésőbben junius elsejével életbelép.* Az a nagyarányu munkásság, amely a kereskedelem és ipar érdekelt szervei, de a főváros részéről is az uj Közszállitási Szabályzat születését megelőzte, garancia arra, hogy *valóban uj korszak hajnala virrad a sokat szenvedett magyar kisiparosságra és kiskereskedelemre,* azzal az uj Közszállitási Szabályzattal kapcsolatosan, amelynek *minden mondata az arra legjobban rászorult kiskereskedők és kisiparosok védelmét leheli.*

A magam részéről különleges *meleg köszönetet mondok* a miniszter urnak ezen bejelentéséért, annál is inkább, mert *az elsők között voltam,* aki követeltem a most érvényben levő Közszállitási Szabályzat revizióját, törvényhatósági tanácsban, fővárosi közgyülésen és az országgyülés képviselőházában, de a sajtó hasábjain is számtalan alkalommal rámutatva arra, hogy *kartelirozott közgazdaságunkban különleges védőeszközökre szorul a kisipar,* a gép és az ember harcában hatósági segédlettel kell védelmére kelni azoknak a kisegzisztenciáknak, akiknek egész léte veszélyben forog több mint 15 esztendeje, amikor a közszállitásoknál a gyáriparral szemben a tőke nélkül hánykolódó, a maga lassubb munkájával kevésbé versenyképes kisipar védelméről van szó.

Nincs kétség aziránt, hogy a Közszállitási Szabályzat, amely a miniszter bejelentése szerint még *bizonyos tárcaközi megbeszélések anyagát fogja képezni,* nagy vonalaiban megfelel annak az elgondolásnak, amely a főváros közgazdasági szakbizottságában kialakult. Ez az elgondolás minden vonatkozásban *tiszta, egyenes és becsületes.* Hóna alá kell nyulni a kisiparnak, ez kötelessége államnak és fővárosnak egyaránt, a versenytárgyalások kiirásánál, összegszerüség és munkanem szempontjából már eleve meg kell határozni, *mely munkák illetik a kisipart, melyek a kartelirozott gyáripart,* melyek azok, amelyek *a középiparnak vannak fenntartva,* azoknak a derék és okos iparosoknak, akik tulnőttek a kisipar keretein, de bankösszeköttetések és tőke hijján *természetszerüen nem tudják magukat felverekedni az ipari hatalmasságok közé.*

A kereskedelemügyi tárca költségvetésének képviselőházi vitája alkalmával *köszönetet mondtam* a miniszter urnak azon találó megállapitásáért, hogy *a kézmüiparosok és kisiparosok két malomkő között őrlődnek:* Egyik oldalon a kartelizált nagyipari és félkész áru árdiktálása, a másik oldalon a folyton gyengülő rendelő sorvadása őrli őket. A *lassu haldoklás* kórtünetei után — hogy csak a legfontosabbakat emlitsem: *az iparengedélyeknek* mindig nagyobb és nagyobb számban való visszaadásáról, *a tanoncok számának* állandó csökkenéséről emlékezem meg ez alkalommal — végre *egészséges fejlődéshez juthat a kisipar, ha a hatóságok élni és nem visszaélni fognak az uj Közszállitási Szabályzat rendelkezéseivel.*

Mert ez a legfontosabb! *Minden törvény, minden rendelet jósága a gyakorlatban való használhatása attól függ, hogyan hajtják ezt végre.* Az *Uj Budapest* hasábjairól kérem fel a polgármester urat, hogy amint a Közszállitási Szabályzat csakugyan napvilágot fog látni, *ankétre hivja össze* az üzemek vezetőit, a közmunkák vállalatba adásával megbizott müszaki ügyosztályi referenseket, nemkülönben pártkülönbség nélkül a törvényhatósági bizottság iparos és kereskedő tagjait. Ezen az ankéton kell megbeszélnie az illetékes tényezőknek és az érdekeltségek képviselőinek *azt a normát,* amely az uj Közszállitási Szabályzat végrehajtásánál a *főváros számára zsinórmértékül fog szolgálni.* Hiszem, hogy az uj korszak hajnala a városházán az uj Közszállitási Szabályzat életbelépése kapcsán *a kisiparra és a kiskereskedőkre végre fel fog virradni!*

Naiv és felelőtlen elképzelések a pesti Dunapart átrendezésére

Kik rejtőzködnek és kik akarnak üzletet kötni a gyerekes fantazmagóriák árnyékában?

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Budapest fejlődésének történetében vannak bizonyos időről-időre visszatérő *lochnessi szörnyetegek,* amelyek nem alkalmasak egyébre, minthogy *délibábos ködökbe burkolva a valóságot, nyugtalanitsák a közvéleményt.* Egyik ilyen átlag ötévenként visszatérő *fantazmagóriaüstökös a citadella átépitése.* Láttunk olyan terveket, amelyek *huszemeletes trianoni obeliszket* tervezték a Gellérthegyre, egyesek a *magyar ezer esztendő lovagvárát* akarták a kelenföldi sikságból büszkén kiemelkedő hegyormon felépiteni, mások ismét viszont megfelelő *drótkötélpálya segitségével,* amely az Erzsébet-hid pesti hidfőjétől indulna ki, ezerszámra akarták szállitani az utasokat az ódon falak között létesitendő játékkaszinóba.

Számos hasonló délibábos elgondolás merül fel és tünik el időről-időre a lapok hasábjain. Akadt olyan költői lélek, aki a piaristatelken nemzeti pantheont kivánt épiteni, husz esztendeje kisért a *budai körvasut* előmunkálati engedélye, készen vannak a tervek az *alagut közepéből a Disz-térre vezető lift* elkészitésére. Természetes, hogy amint azután a külsőre tetszetős tervek kivitelezésére kerülne a sor, kiderül, hogy *az Erzsébet-hidat a budai Dunaparton a Ferenc József-hiddal összekötő árkádos sétány terve* éppen ugy megvalósithatatlan, mint *az aránylag még legtöbb praktikus magvat magában rejtő* elgondolás: *az Erzsébet-sugárut megvalósitása.*

A legutóbbi hetekben *egy ujabb ilyen fantazmagória nyugtalanitja a várost,* amelynek iskolák, kórházak és szegényházak épitésére sincsen pénze, nemhogy arra, hogy egy állitólagosan hatásos panoráma kedvéért hajóállomásokat és villamosokat borotváljon le a város egy részéről. Néhai *Glück* Frigyes halvaszületett ideája: *a Vigadó-térnek Szent Márk-térszerüen való kiképzése* megfiadzott, megnőtt és *ma már egy uj városrendezési elgondolássá* nőtte ki magát. Arról van szó, hogy a pesti Dunaparton *egyetlen óriási strandfürdőt* létesitenének, a Lánchidtól az Erzsébet-hidig, a Dunapartról eltünne *a villamos,* az összes *hajóállomások és kikötők:* minden azért, hogy a budai oldalról a pesti részre áttekintő idegen *egy gyönyörü perspektivát kapjon és egy elragadó szépségü városkép emlékét* vigye magával.

Hogy az elgondolás *számos helyen sántit,* az nem érdekli az ötlet-termelőket, akiknek *semmi sem drága, ha közpénzekről van szó.* Hogy a villamost *nem lehet a szük Mária Valéria-utcába telepiteni,* még kevésbbé *autóbusszal pótolni,* hogy a *személyhajó-kikötőket* nem lehet Ujpestre átköltöztetni és évente *ötven fürdőnap kedvéért huszezer személyes strandfürdőt csinálni a 18 fokos Dunában,* az hidegen hagyja a mindenesetre jóhiszemü, de naiv álmodozókat. Hogy a *Vigadótér árkádszerü kiképzése milliókba kerülne,* mert a fővárosnak meg kellene vásárolnia a Vigadó-téren lévő két biztositó-palotát és azt megfelelőképpen átépiteni, *nem gátolja ezeket a naivistákat abban,* hogy egy épitészeti stilusban és történeti fejlődésben a magyar ornamentikus müvészettel homlokegyenest ellenkező *épitészeti giccsé* akarják átváltoztatni a patinás pesti Vigadó terét.

Hogy azután az ideális elgondolások és felelőtlen tervezgetések *antipatikus uszályaképpen* némineműü üzleti érdekek is lólábként mutatkoznak, az csak természetes. A *Dunaparti kartel,* amely néhány zenés kávéházon felül magában foglalja több nagy szálloda vezetőségét is, *előre le akarja számittatni a gyerekes tervezgetésekből a maga üzleti hasznát.* Számukra az egész elgondolásból *egy a fontos:* lebontani a Hanglit, amely *százezer pengő jövedelmet* jelent évente a fővárosnak, viszont apasztja az ő helyiségeikben délutánonként elfogyasztott kávék számát. Hogy a Hangli bérlői szakértelemmel, szorgalommal és anyagi kockázattal Budapest egyik legnépszerübb kávéházát és vendéglőjét varázsolták a Kioszk terebélyes vadgesztenyefái alá, az nem érdekli ezeket az urakat, mert számukra az a fontos: *eggyel kevesebb legyen a konkurrensek száma!* Kétségtelennek tetszik, hogy a főváros illetékes tényezői fel fogják világositani a *legujabb dunaparti lochnessi szörny* való alakját illetően a kereskedelemügyi minisztert, aki *naivan és informálatlanul* áll egy olyan akció élére, amely a *papiron való tervezgetésen tul belátható időn belül egyetlen lépéssel sem fog tovább jutni!*

PÜNKÖSD KÉT NAPJÁN hatodszor renaezte meg a BSE hagyományos balatonkenesei versenyét a fővárosi Segitőalap Üdülőtelepén. A versenynek nagy sport- és társadalmi sikere volt. A vivószakosztály agilis elnöke, Honffy Lajos összegyüjtötte a legjobb zsürit és a legszebb tiszteletdijakat a verseny sikerének biztositására. Huszár főpolgármester, Sipőcz polgármester, Honffy Lajos, a Fansz, az OTT, a székesfőváros és az üzemek ajándékozták a szebbnélszebb dijakat. A zsüri Jekelfalussy Piller György kardvilágbajnok vezetésével páratlan szakértelemmel látta el nehéz feladatát. Ha mindehhez hozzávesszük azt a gyönyörü környezetet és a nagyszámban megjelent előkelő közönséget, fogalmat alkothatunk a verseny nagy sikeréről.

A közönség soraiban ott voltak Petri Pál államtitkár, Szilavecczky Lajos rendőrfőtanácsos, a MVSz alelnöke, Karafiáth Jenő ny. miniszter, Hajdu Marcell bizottsági tag, azonkivül ötven bajor vendég, akik elejétől végig a legnagyobb érdeklődéssel nézték végig a mérkőzést. Mindezt betetőzte Liber alpolgármester magas szárnyalásu beszéde, amellyel a magyar vivósportot és a nagyszerüen dolgozó fővárosi vivókat köszöntötte.

Maga a verseny igen elkeseredett volt. Jellemző a nagy küzdelemre az, hogy a tavalyi bajnok, Tabajdy László még csak be sem került a kardverseny döntőjébe. A verseny két részből állt: tőr- és kardversenyből. A két versenyben elért eredményt pontozással állapitották meg. Az összetett verseny végső eredménye a következő: 1. Hajós József BSE 3 pont. 2. Klell Kálmán BSE 3 pont. 4. Pécsi Miklós BSE 10 pont. 5. Jeney Kálmán BSE 10 pont. 6. Ványi Béla BSE 11 pont. 7. Hajdu János dr. Beszkárt SE 11 pont. 8. Tabajdy László BSE 14 pont. 9. Babnigg Géza BSE 16 pont. 10. Prückler András dr. BSE 18 pont.

ANGOL PARK
a legkellemesebb esti szórakozóhely
A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü müvészek** fellépével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Szivós és céltudatos küzdelmet folytat a főváros a venereás betegségek ellen

Még ebben az évben megnyitják Óbudán a negyedik nemibeteg-ambulanciát, ahol ingyen gyógyszerrel is ellátják a szegény betegeket — Az összes közkórházakba hordozható Röntgen-készülékeket szerzett be a főváros — Több mint 500.000 pengőt jelent a kisiparnak a folyó évben a kórházak tatarozási munkája

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros közigazgatási bizottságának multheti ülésén hozzászólás nélkül elfogadták a tiszti főorvos azon jelentését, amely Budapesten a *venereás megbetegedések nagyarányu terjedéséről* számol be. Hogy ez a nagyfontosságu tény ma a közigazgatási bizottságban nem keltett ez alkalommal *nagyobb érdeklődést*, annak egyszerü magyarázata *az a politikai vihar*, amely az elmult esztendei zárszámadás kapcsán szenvedélyes felszólalásokra késztette a községi pártoknak a bizottságban résztvevő vezéreit. A nemibetegségek nagyarányu terjedéséről és a főváros kórházi hatóságainak ez ellen való védekezéséről

Salamon Géza

tanácsnok, a főváros közegészségügyi ügyosztályának érdemes vezetője a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Sajnos, a főorvos ur jelentésében foglalt adatok *száz százalékosan megfelelnek a valóságnak* és meg kell erősitenem azokat a hireket, amelyek a nemibetegségek, elsősorban *a vérbaj terjedéséről szólnak.* Kétségtelen az is, hogy

a főváros közegészségügyi szervei, elsősorban a vezetésem alatt álló ügyosztály és a fővárosi kórházak a maguk hatáskörében mindent megtettek, hogy a nemibetegségek nagy arányokban való elterjedésének utját állják és a megfelelő prevenciót biztositsák.

Ezen müködésünk a belügyminiszter urnak mintegy két esztendővel megjelent azon rendeletében gyökeredzik, amely szerint *nemibetegeket csak akkor szabad ápolni közkórházakban, ha nyilt fertőzésben vannak, vagy pedig állapotuk életveszélyes.*

— A kormány ezen rendelkezése, amely a szegényalap terhére történő ápolásokat akarta a nemibetegségekben szenvedőket illetően beszüntetni, késztette arra a fővárost, hogy *három kórházban: a Kun-utcaiban, a Szent Istvánban és az Uj Szent János-kórházban* nemibeteg ambulanciákat állitson fel. Sőt amennyiben a főváros pénzügyi helyzete megengedi, ebben az esztendőben akarjuk *Óbudán, a Margit-kórházban a negyedik nemibeteg-ambulanciát felállitani.*

Ezeken az ambulanciákon az igazolt szegénybetegeket nemcsak, hogy ingyen kezeli a főváros, hanem még ingyen gyógyszerrel is ellátja őket.

— A nemibetegségek terjedése ellen — folytatta nyilatkozatát *Salamon* tanácsnok — még egy fontos és sürgős tennivalója van a fővárosnak:

a kórházak urológiai osztályainak megfelelő modernizálása, illetőleg átépitése.

E tekintetben máris folyamatban van a *Szent István-kórház* urológiai sebészeti berendezésének megfelelő modernizálása. De egyébként is mindent elkövet a főváros atekintetben, hogy addig is, amig a tüdőbeteg diszpenzérek módjára nemibetegdiszpenzéreket nem tud felállitani, amely a prevenciónak a *legfontosabb kezdő lépése,* legalább egyelőre a szegény betegek kezelése terén olyan lehetőségeket biztositson, hogy *akinek szüksége van a gyógykezelésre, de anyagiak nem állanak rendelkezésre, a fővárostól ne csak ingyenes orvosi kezelést, hanem dijmentes gyógyszert is kapjon.*

Elmondotta még munkatársunknak *Salamon* tanácsnok, hogy a főváros nehéz anyagi helyzete dacára is a közegészségi ügyosztály és a kórházak szüken dotált költségvetésében

igyekszik megtalálni a lehetőségeket, hogy a fővárosi kórházakat modernizálja és azokat műszer és berendezés szempontjából megfelelő nivón tartsa.

Ezt a célt szolgálja a tanácsnok azon legujabb intézkedése, amellyel *az összes fővárosi kórházakat mozgatható Röntgen-készülékekkel szerelték fel.* Ezeknek a készülékeknek használatát illetően az a nagy előny, hogy

a szállitásra alkalmatlan sulyos betegeket a betegágyban tudják megfelelő Röntgen-vizsgálatnak alávetni, amellyel esetleg az életüket tudja megmenteni az orvosi tudomány.

A mozgatható Röntgen-készülékeket most vezetik be Európa nagyvárosaiban, a főváros orvosi és tudományos szempontból magas nivón álló kórházai *sem nélkülözhették természetesen a betegek érdekében ezt az uj és hasznos segédeszközt.*

Végezetül közölte *Salamon* tanácsnok az *Uj Budapest* munkatársával, hogy

a főváros összes kórházaiban megkezdődött a tatarozási munka.

Ezek a munkák más esztendőben *későbbi időben* szoktak megkezdődni, az általános nagy munkanélküliség az oka annak, hogy a tanácsnok intézkedésére ebben az esztendőben *sokkal hamarabb kezdtek hozzá a tatarozás munkálataihoz,* azok valamennyi kórházban folyamatban vannak, sőt egyes kórházakban már be is fejeződtek. A kórházi tatarozások összege a folyó évben felülhaladja *a félmillió pengőt.*

A kórházak tatarozási munkáit illetően *Salamon* tanácsnok sulyt helyez arra, hogy

kisiparosok és mennél kisebb vállalati összegekkel végezzék ezeket a munkálatokat, hogy ilyképpen a kórházak tatarozására szánt összeg az arra rászorult kisiparosok közül mennél számosabbat juttathasson munkaalkalomhoz.

A termelés és fogyasztás ujjáéledése a számok tükrében

Emelkedik:

az elektromos áramfogyasztás, a nyersanyagok behozatala, a készgyártmányok kivitele, a bankbetét és a családalapitások száma

Csökken:

a munkanélküliek, a visszaadott iparigazolványok, a fizetésképtelenségek és csődök száma

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A közelmult napokban hagyta el a sajtót a székesfőváros Statisztikai Havifüzeteinek márciusi száma *Illyefalvi* I. Lajos statisztikai hivatali igazgató szerkesztésében. A hivatal gyors munkája révén tehát már előttünk állanak *1934 első negyedének összes fontosabb adatai* s igy képet alkothatunk a folyó év gazdasági viszonyainak alakulásáról. Megvizsgálhatjuk, hogy a gazdasági válság tünetei mutatnak-e valamelyes enyhülést és hogy az a remény, amely itt-ott már a helyzet javulásával kecsegtet bennünket, valóban igazolható-e a statisztika rideg adatainak világánál.

Az áruforgalom adatait ma még csak az év első két hónapjáról közölhetik a havifüzetek, azonban már igy is a gazdasági helyzet ujraéledését olvashatjuk ki belőlük. A székesfőváros területére vasuton és hajón beszállitott árumennyiség *7.3 millió métermázsáról 8.2 millióra emelkedett,* a mult évvel való összehasonlitásban. A forgalomnak ez az emelkedése mindennél jobban bizonyitja, hogy *a termelés és fogyasztás a most már évek óta tartó visszaesés után elsőizben mutatja az ujraéledés jeleit.* A vasutak által lebonyolitott összforgalom 8.2 millió métermázsáról 9.4 millióra, a hajók forgalma pedig 381 ezer métermázsáról 432 ezerre nőtt.

Érdekes, hogy a forgalom emelkedése ugyszólván *minden árufajtánál kifejezésre jut.* Az *élelmicikkek* behozatalának növekvő irányzata a fogyasztóképesség lassu növekedésére, *a különböző nyersanyagok* behozatalának és a *készgyártmányok* (gépek, textil- és papiráruk) kivitelének emelkedése pedig az ipari munka fokozódására engednek következtetni. Az élelmiszerfogyasztás emelkedésére következtethetünk abból is, hogy a nagy vásártelepre behozott *215 ezer métermázsányi árumennyiség szintén igen jelentékenyen meghaladja a mult évi kereteket.*

A fogyasztás emelkedésére engednek következtetni a fővárosi közmüvek táblázatai is. A vizmüvek által szolgáltatott vizmennyiség 13.9 millió köbméterről 14.8 millióra emelkedett, de különösen *nagyarányu a villanyfogyasztás emelkedése,* amely 63.3 millió kw.-órát tett ki a folyó évben, az Elekromosmüvek előző évi 55 millió kw.-órás áramszolgáltatásával szemben. Egyedül a *gázszolgáltatás maradt csaknem változatlan szinvonalon* 25 millió köbméternyi fogyasztással.

Nem mutatnak kedvezőtlen képet *a gazdasági élet más területéről vett számsorok* sem. *A postatakarékpénztárnál* és a 12 legnagyobb budapesti pénzintézetnél elhelyezett betétek 1193.6 millió pengős összege *27.2 millióval mulja felül az előző évi márciusvégi állapotot.* A gazdasági válság lassu enyhülésére engednek következtetni *a kiadott és visszaadott iparjogositványok adatai is.* A kiadott iparjogositványok ugyan nem mutatnak emelkedést a tavalyi állapothoz képest (2176, ill. a mult évben 2188) a visszaadott 1642 iparjogositvány azonban *lényegesen alatta marad* a mult évi szinvonalnak és ezzel az üzletbeszüntetések csökkenő irányzatára enged következtetni.

Feltünő kevés fizetésképtelenséget jelentettek be az elmult negyedév folyamán. Mindössze 37 fizetésképtelenségről adnak számot a statisztikai adatok, 2.14 millió pengő passziváival, mig a mult év első negyedében bejelentett 68 fizetésképtelenség passzivái a fenti összegnek *több mint háromszorosát* tették. Ez a körülmény azonban nagyrészt a hitelnyujtás összezsugorodásával és a gazdasági válság indokolta előrelátó üzleti politikával áll összefüggésben.

A válság legszomorubb hatása kétségkivül *a munkanélküliségben nyilvánul meg,* mert az nem a holt tőkét, hanem az élő embert sujtja. A statisztikai adatok azonban e téren is *határozott enyhülésről adnak számot.* A hatósági munkaközvetitőnél hatezernél több munkahelyet jelentettek be, mig az előző év első három hónapjában mindössze 3380 munkahelyet tartottak ott nyilván. A munkakeresők száma 14.003-ról csak 15.200-ra emelkedett ugyanezen idő alatt, ugy hogy *a száz munkahelyre eső munkakeresők száma 414-ről 252-re enyhült.* Ennek megfelelően javult az elhelyezhető munkakeresők száma is. Az 1933. év első negyedének 2968 közvetitésével szemben 1934-ben március végéig 5384 munkanélkülit sikerült kenyérhez és megélhetéshez juttatni.

A munkanélküliség alakulásáról egyébként a havifüzetek a szakszervezetek kimutatásait is közzéteszik. A keresztényszocialista és a szociáldemokrata szakszervezetek együttesen március végén 25.320 munkanélkülit tartottak nyilván, amiből Budapestre és környékére 15.637 esett. Habár ez a szám még igen tekintélyes munkanélküli seregről tanuskodik — hiszen a munkanélküliek csak egy része áll a szakszervezetek kötelékében — az 1933 márciusvégi 30.907, illetve 18.615 munkanélkülivel összehasonlitva, mégis a viszonyok nagymértékü javulásáról tanuskodik.

Felette tanulságos megfigyelni azt is, hogy a gazdasági helyzet alakulása miként hat ki még látszólag oly távoleső területekre is, mint például *a népességi mozgalom.* A válság lidérnyomása alól való felszabadulás, mely már-már kezd általánossá válni, *ismét a családalapitások növekvő számában jut kifejezésre.* Legalább is erre enged következtetni, hogy az elmult év első negyedében kötött 1935 házassággal szemben a folyó évben *2179 esketést* jegyzett fel a statisztika. A házassági czeléknek 7.5-ről 8.4-re való emelkedése kétségkivül annak jele, hogy a főváros lakossága már több bizakodással néz a jövő elé. Érdemes a feljegyzésre, hogy a tavalyi *666 esküvővel szemben az idei márciusban 848 házasságot* kötöttek Budapesten.

Az előttünk fekvő statisztikai adatokból még nem volnánk jogosultak messzebbmenő következtetéseket levonni akkor, ha a helyzet javulását jelző tünetek *csak szórványosan, egyik gazdasági tényezőnél mutatkoznának.* Hiszen az elmult években, a gazdasági válság tengernyi szimptomája mellett, mindig volt egy-két kivételes jelenség, mely dacolt az általános hanyatló irányzattal. A folyó év első negyedének adatai azonban ugyszólván *minden részletükben a gazdasági helyzet ujraéledésére engednek következtetni.* S ha mindezek alapján hosszabb időre szóló gazdasági prognózist nem is alkothatunk, mégis meg kell állapitanunk *a javulás kétségtelen tüneteit.* Az oly régóta várt gazdasági fellendülés első hirhozója gyanánt örömmel kell tehát a statisztikai havifüzetek most megjelent számát üdvözölnünk.

Üdülés, szórakozás a PALATINUS HOTELBEN Margitsziget

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett „Kromofag“ Tüzoltó bomba
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

HIREK

A Beketow-árvák sorsa

Kivándorolnak, mert nem kapták meg a cirkusz bérletét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros törvényhatósági tanácsának azon intézkedése, hogy a Vigszinház részvénytársaságnak adta a folyó évre a cirkusz bérletét, sulyos dilemma elé állitotta a Beketow-árvákat, akiket tudvalevően a cirkusz jövedelméből nevelt eddig árvaszékileg kirendelt gyámjuk. A két Beketow-árva, akik közül az egyik 18, a másik 19 éves, megjelentek az árvaszéken és közölték, hogy *iskolai tanulmányaikat nem hajlandók tovább folytatni* és egyben *nagykorusitásukat kérték.*

Közölték a Beketow-árvák azt is az árvaszékkel, hogy nagykorusitásuk után *Németországba fognak menni,* egyben kérték gyámjukat, eszközölje ki, hogy *azon párszáz pengőt,* amelyet a Vigszinház számukra a fővároshoz intézett beadványában felajánlott, egy összegben utalják ki.

Az árvaszék a nagykorusitás iránt *egyelőre nem intézkedett.* Szó van ugyanis arról, hogy a Beketow-árvák visszaszerezzék régi *német állampolgárságukat* és ebben az esetben semmi akadálya nincs annak, hogy nagykorusitsák őket. Az árvaszék ugyanis el akarja kerülni azt, hogy a Beketow-fiuk, esetleg visszajövén Németországból, *Budapesten köztartásra szoruljanak.*

A lex-Vass a városházán

Uj számvevőségi ügyosztályt állit fel a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *lex-Vass,* az 1928: XI. t.-c., amely megvalósitotta az öregségi és rokkantsági biztositást, az autonómiákat kivette a törvény általános rendelkezései alól és azt az utasitást tartalmazta, hogy a *törvényhatóságok külön öregségi és rokkantsági szabályrendeletet kötelesek alkotni.* A főváros elnöki ügyosztálya most készült el ezzel az öregségi és rokkantsági szabályrendelettel, amelynek hatálya kiterjed mindazokra a főváros alkalmazásában álló tisztviselőkre és munkásokra, akiknek bármely oknál fogva nyugdijjogosultságuk nincsen.

A szabályrendelet-tervezet a törvény intencióinak megfelelően *külön számvevőségi ügyosztály felállitását* rendeli el. Ez az uj számvevőségi ügyosztály, amelynek *sorszáma a XIII. lesz,* 17 főből fog állani és intézkedik aziránt, hogy az érdekelt fővárosi alkalmazottaktól levonják az öregségi és rokkantsági nyugdij-járulékokat és azokat a főváros ugyanakkora hozzájárulásával megtetézve eljuttassák az *OTI,* illetőleg a *MABI pénztáraihoz.* Az uj számvevőségi ügyosztály a legközelebbi napokban *már meg is kezdi működését.*

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARA GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

Felavatták Gerencsér István dr. siremlékét. Megható gyászünnepség keretében avatták fel *Gerencsér* István dr. c. főigazgató, v. Ker. Gazdasági és Szocialis párti képviselő siremlékét. A *Bednárz* Róbert prelátus elnöklete alatt álló Keresztény Tanügyi Bizottság küldöttségileg vett részt, az emlékbeszédet *Radnay* Oszkár tanitóképezdei c. igazgató mondotta.

Áll a harc a Városi Szinházért

Megindult a büffébérlők és ruhatári igazgatók elszánt ostroma

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy a polgármester *pályázatot hirdetett a Városi Szinház bérletére.* A pályázati feltételek *ugyanazok,* amelyek mellett *Labriola* kapta meg annakidején a szinház bérletét. A főváros megfelelő garanciák mellett a ruhatári és büffé-bérleti jogositvánnyal adja bérbe az épületet, nem törődve azzal, hogy a megfelelő bér megajánlása és garantálása estén a bérlők *miképpen hasznositják a ruhatári és büffé-bérleti jogositványokat.*

A közmüvelődési ügyosztályban máris az *ajánlkozók és protektorok minden eddigit felülmuló rohama kezdődött el a Városi Szinház bérletéért.* Budapesten az utóbbi időben tipussá vált a ruhatári igazgató: az a szinigazgató, aki a ruhatár, a büffé, a hirdetési jog előzetesen való bérbeadásával szerzi meg a szükséges forgótőkét a szinházi vállalkozás elindulásához, nem feledkezve meg arról sem, hogy kauciós alkalmazottak ezreseivel pótolja azt az ürt, amely *a szinigazgatói karrier megindulása előtt* még anyagiakban mutatkozik.

A városházán természetesen *megfelelően értékelik* ezeket a próbálkozásokat, kétségtelen azonban, hogy az ajánlati felhivás *rosszul van megszerkesztve,* mert mégis csak módot nyujt arra, hogy *ruhatári és büffé-bérleti alapon kapja meg valaki a Városi Szinház bérletét.* Ily körülmények között *kétszeres kötelessége a fővárosnak,* hogy a pályázati feltételekben kontemplált *százezer pengőnyi forgótőkén tulmenően megfelelő garanciákat szerezzen a Városi Szinház uj bérlőjétől arra vonatkozóan, hogy az uj rezsim alatt nem fognak megujulni azok a botrányok, amelyek a Tisza Kálmán-téren mindennaposak, mióta az ominózus szinház ott felépült.*

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Építési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: Budapest IX., Csont-utca 3. Telefon: 34—0—82.

PÁRTÉLET

Homonnay Tivadar hatalmas beszéde a Ferencvárosban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Ferencvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt IX. ker. Ferenc-körut 2. szám alatti helyiségeiben, csütörtök este megtartott pártestéjén *Verebély* Jenő dr. pártelnök üdvözölte a pártban megjelent *Homonnay* Tivadart és őt a párt szeretetéről és ragaszkodásáról biztositotta.

Homonnay Tivadar hatalmas beszédben válaszolt az üdvözlő szavakra. Hangsulyozta, hogy ugy a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt, mint a Keresztény Községi Párt központja a ferencvárosi szervezet elnökéül és vezetőjéül *egyedül Verebély Jenőt* ismerte el. Üdvözölte *Verebély* Jenőt abból az alkalomból, hogy *felsőházi tag lett.*

Majd a politikai beszámoló keretében ismertette a *párt nagy harcát a székesfőváros autonómiája védelmében.* Ez a párt hozta rendbe a főváros pénzügyeit, ez a párt csinált a kommunizmus után a városházából keresztény városházát, ez a párt épitett, de sohasem rombolt és most a kormányhatalom minden alap nélkül egy olyan törvénnyel akarja sujtani ezt a keresztény fővárost, mely törvényt az nem érdemel meg. Be kell látni az illetékeseknek, hogy *ennek a törvénynek a megalkotása elhamarkodott volt, az információkat nem jó helyről kapták.*

Hiába beszéltek itt nagy deficitről, a végén majd kitünik, hogy *alig van hiány.* Ha megnézzük Páris, London. Berlin költségvetését, akkor azt látjuk, hogy azok is deficitesek. *Rövidlátó kormányzat az,* amely ezt a virágzó székesfővárost guzsba akarja kötni, talán csak azért, mert nem kiván a mostani kormányhatalom pártjába beolvadni. A kereszténypárt nem adja fel a megkezdett harcot, küzd minden erejével a keresztények jogaiért és ez a párt nem mulhat el soha, mert *a krisztusi eszme sem vész el.* A legtisztább kereszténységet hirdeti a párt, a kisemberek érkeiért küzd és fog küzdeni továbbra is. *Verebély* Jenőt arra kéri, *vezesse ezt a pártot ugyanolyan szeretettel,* mint ahogy eddig tette, kis muló jelenségek ne szegjék a kedvét, mert ebben a harcban sebeket kapunk, de sebeket is osztunk!

Verebély Jenő felsőházi tag, pártelnök megköszöni *Homonnay* Tivadar nagyszabásu beszédét és igéri, hogy a közéletnek olyan lelkes harcosa, a pártnak pedig olyan hűséges tagja lesz továbbra is, mint eddig volt. A termeket zsufolásig megtöltő közönség *Homonnay* Tivadart és *Verebély* Jenőt percekig tartó tapsszal és éljenzéssel ünnepelte.

Petrovácz Gyula üdvözli kerületi pártelnökét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Meghatóan meleg, bensőséges ünneplésben részesitette Zugló társadalma és a székesfőváros tanácsa *Drégely* Dezső *polgári iskolai igazgatót névünnepe alkalmából.* A tanártestület, majd az ifjuság részéről fényes külsőségek között lefolyt házi ünneplés után *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő Zugló társadalmának vezetői élén *az őszinte elismerés szavaival* méltatta *Drégely* Dezső érdemeit, aki 40 éves fővárosi tanügyi munkásságából 34 éven keresztül nemcsak Zugló ifjuságát tanitotta és nevelte, hanem ez idő alatt Zugló *társadalmi életében is vezetőmunkásságot fejtett ki. Külön elismeréssel szólt* azokról az érdemekről, melyeket a Keresztény Községi Párt eszméinek szolgálatában 15 év óta a kerület megszervezésének élén szerzett.

A zuglói római katolikus egyházközség nevében *Barkóczy* Sándor plébános, a Fansz oktatóosztálya nevében *Castiglione* László polg. isk. igazgató, a Budapesti Polgári Iskolai Tanárok Köre részéről *Czeck* Valdemár dr. főtitkár, polg. isk. igazgató, a Keresztény Községi Párt XIV. ker. szervezete nevében *Wihart* Ferenc épitész, a Zuglói Keresztény Kör nevében *Szeberényi* Gyula tanár, a zuglói iskolák részéről *Varga* Márton a szfv. kertészképző iskola igazgatója, *Buza* János szakfelügyelő és ajtai *Kovács* József igazgató köszöntötték, végül *Pallós* Imre főv. tisztviselő, a zuglói keresztény ifjusági szervezetek üdvözletét tolmácsolta. *Drégely* Dezső meghatottan köszönte meg a személye iránti nagy szeretet és bizalom megnyilvánulását.

A Népszinház nyugdijasai ünnepelték Ilovszkyt

A Budapesti Népszinház Nyugdijintézete e hó 23-án tartotta meg évi rendes közgyülését a központi városházán *Ilovszky* János, illetve *Bánóczi* László dr. törvényhatósági bizottsági tagok elnöklete mellett. A régi Népszinház sok sikert aratott tagjai közül ott voltak az örök ifju *Szirmai* Imrével az élén, özv. *Vidor* Pálné, *P. Gazsi* Mariska, *D. Harmath* Ilona, *V. Margó* Célia, *Kenedich* Kálmán, *Barna* Izsó — a zenekarnak, müszaki személyzetnek névtelenjeivel együtt. Az igazgatóválasztmány évi jelentése és a zárszámadások tárgyalása kapcsán *Fodor* Oszkár dr. egészségügyi főtanácsos, a Népszinház egykori főtitkára köszönte meg a tagok nevében az Elnökségnek atyai gondoskodását, amely biztositja szerény havi nyugdijuk pontos vételét s igy létüket is, — látják — tudják, hogy *sorsuk felett éberen vigyáz az Elnökség jóindulata, mely mindent megtesz értük, amit tehet.* Egyben üdvözölte *Ilovszky* János elnököt — örökös törvényhatósági bizottsági taggá megválasztása alkalmából, ami annál nagyobb örömmel töltötte el az intézet tagjait, mert igy érdeküknek védelme mindenkor a legjobb kezekben marad. Ugy *Ilovszky* János, — mint *Bánóczi* László dr. — meleg szavakkal köszönték meg az üdvözlést, örömüknek adva kifejezést afelett, hogy eddigelé sikerült — a mai rossz gazdasági viszonyok között is — elérniök azt, hogy a tagok nyugdijját nem kellett levonással terhelniök. Ezt pedig csak annak köszönhetik, hogy a zárszámadás elkerülhetetlen hiányát, az e célra tartalékolt szerény tőkéből *pótolni lehet.* Végül *Szirmai* Imre javaslatára a közgyülés köszönetet mondott a sajtónak értékes támogatásáért.

A tanügyi tisztikar tanévzáró vacsorája. A Ker. Tanügyi Bizottság junius 9-én este fél 8 órakor pedagógiai és szociális munkásságának befejezéséül szokásos barátságos összejövetelét az Erzsébetvárosi Kaszinó nyári helyiségében (VII. ker. Thököly-ut 56) tartja.

— **Nessi Gyula félszázados jubileuma.** Az *Erzsébetvárosi kör* meleg ünneplésben részesitette társelnökét, *Nessi* Gyulát, félszázados közéleti szerepléséne jubileuma alkalmából. *Ugron* Gábor köszöntötte elsőnek *Nessi* Gyulát, mint *a magyar polgári erények tipikus képviselőjét,* aki több évtizedes bizottsági tagsága alatt az erzsébetvárosi polgárság érdekeinek lelkes és fáradhatatlan szószólója volt. *Dési* Géza dr. országgyülési képviselő a nemes magyar tradiciók harcosát ünnepelte *Nessi* Gyulában, aki meghatottan köszönte meg a szivélyes üdvözléseket és azt fejtegette, hogy *a polgárság szeretetéből és bizalmából meritette azt az erőt, amelyet a közért való munkásságában kifejtett.*

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 02-2-06

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35. hétköznapokon Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24-1-15

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Uj kiirások:

200 drb különféle méretü, I. o. érdiszes keményfa koporsóra,
500 „ különféle méretü, II. o., keményfa koporsóra,
600 „ különféle méretü, III. o.,
700 „ „ „ IV. o.,
800 „ „ „ V. o.,
1.000 „ „ „ VI. o.,
1.000 „ „ „ VII. o., fenyőfa koporsóra
80 „ I. o. magasállásu, babérlevéldiszszel és hat fogantyuval ellátott ugynevezett V. 36.,
40 „ alacsonyállásu, gyöngystabos, ugynevezett A. 55 érckoporsóra, valamint
60 „ hozzávaló fojüveges érchetétre,
800 „ V. o. kivert organtin, egyszerü nyomással,
800 „ IV. o. sima lustrin arany vagy ezüst nyomott,
700 „ III. o. kétfodros lustrin arany v. ezüst nyomással,
400 „ II. o. kétfodros tullomine, selyem himzett,
300 „ I. o. kétfodros Chrystalin különféle méretü selyem brocat **szemfedelek** szállitására a Községi Temetkezési Intézet részére. Határidő: 1934. évi május hó 28-án, d. e. 11 ó.

I. **Asztalos** munkákra a X. ker. Külső Jászberényi-ut 42.528/4. hrsz. telken létesült városszéli telep második részének 33 földszintes ikerháza és egy orvosi épülete részére. Határidő: 1934. évi május hó 28-án (hétfőn) d. e. ½11 ó.

II. **Bádogos** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi május hó 29-én (kedd) d. e. ½11 ó.

III. **Tetőfedő** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi május hó 29-én (kedd) d. e. ½11 ó.

IV. **Lakatos** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi május hó 29-én (kedd) d. e. ½11 ó.

V. **Lapburkoló** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi junius hó 1-én (péntek) d. e. ½11 ó.

VI. **Mázoló** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi junius hó 1-én (péntek) d. e. ½11 ó.

VII. **Üveges** munkákra ugyanoda. Határidő: 1934. évi junius hó 1-én (péntek) d. e. ½11 ó.

Textilanyagok, kötöttáru, gumipelenka és rövidáru szállitására a székesfőváros gyermekfelruházása, czecsemőkelengyeellátása stb. részére. Határidő: 1934. évi junius hó 4-én (hétfőn) d. e. 10 ó.

1. A XI. ker., Fehérvári-ut, Dombovári-ut és a székesfőváros határa között levő szakaszának bazalt fejkővel való **burkolómunkára.**

2. az ehhez a munkához szükséges 425.000 drb **bazalt fejkő** szállitására. Határidő: 1934. évi junius hó 5-én (kedden) délelőtt 9 ó.

Csatornaépitési munkákra a VII. ker., Róna-utca és Fogarasi-ut, Egressy-ut és Kövér Lajos-utca közötti szakasz részére. Határidő: 1934. évi junius hó 5-én (kedden) délelőtt 9 ó.

Kőanyagszállitási és **kőfaragó** munkákra az I. ker., Szentháromság-téren levő Budavári Koronázó főtemplom Mátyás-tornyának ujjáépitéséhez. Határidő: 1934. évi junius hó 12-én (kedden) d. e. ½11 ó.

Ellenáramu kondenzátor és **tartozékainak készitésére** és **szállitására** a szarvasmarha Közvágóhid hütőtelepe részére. Határidő: 1934. évi junius hó 15-én déli 12 ó.

GAZDASÁGI ÉLET

A munkás-alkalmazás mai kényszere elzülleszti a kövező-ipart

Elkeseredett ülés a kövezők ipartestületében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az ezévi kövezési és aszfaltozási versenytárgyalásoknál a polgármester már az ajánlati felhivásban kikötötte, hogy a munkával megbizott vállalkozó tartozik a munkásokat az illető iparágban szokásos, vagy a szakmabeli munkaadók és munkások többsége által létesitett kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabállyal müködő szervezetek által egyetértően megállapitott és életbeléptetett *munkaidők és bér mellett* foglalkoztatni. A vállalkozókkal megkötött szerződésekben a polgármester kötelezte a vállalkozókat arra, hogy a *munkásoknak legalább 36 fillér órabért* fizessenek, még akkor is, ha akkordban végzett munka esetén kiszámitott heti keresetből egy munkaórára 36 fillérnél kevesebb esik.

A kerületi kövezet-karbantartásokkal megbizott vállalkozókat *sulyosan érinti a polgármester azon intézkedése*, hogy a nem szakmunkások közül *legalább 70 százalékot* a főváros által rendelkezésre bocsájtottak közül kell alkalmazni. Látszólag a legmesszebbmenő mértékben szociális szempontokat foglal magában a polgármester ezen intézkedése, amely azonban a gyakorlatban egyáltalában nem válik be, és a vállalkozókat sulyosan megkárositja. *Erről a fontos problémáról* tartott megbeszélést ezen a héten tartott ülésében a *Budapesti Kövezők Ipartestülete.*

Az ipartestület rendkivüli elöljárósági ülésén *éles és keserü kifakadások hangzottak el* a munkás-alkalmazás mai rendszere ellen, amely a vállalkozókra illetően *ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben a legnagyobb mértékben káros.* Tiltakozások hangzottak el *a munkás-kiutalás mai módja ellen*, amely a munkásban azt a hitet kelti, hogy *őt nem lehet elküldeni, neki nem muszáj dolgozni*, őt legalább *két hétig tartania kell* a vállalkozónak, akár dolgozik, akár nem.

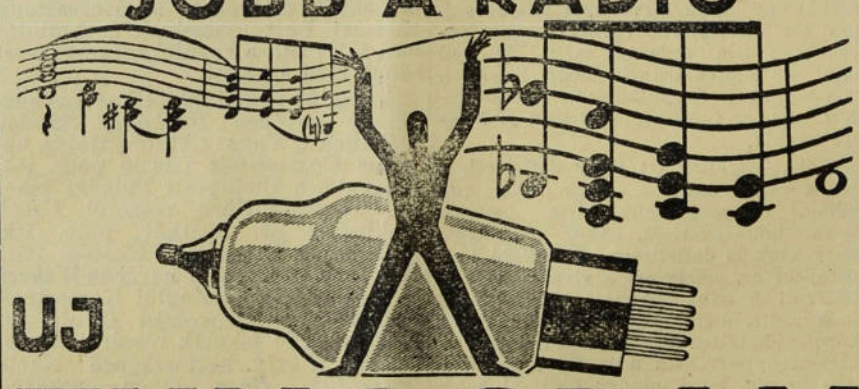
Rámutattak a kerületi kövezetjavitásban érdekelt vállalkozók arra, hogy *a munka minősége is megsinyli a munkások ezen nemtörődömségét, holott a munkáért a vállalkozó mindenképpen felelős.* A kiutalt munkások *nem jelennek meg a munkahelyen*, válogatnak, van, aki Budán nem szeret dolgozni, ezzel szemben olyan munkás is akadt, aki *teljes rokkantsága folytán egyáltalában nem is képes egyetlen pillanatig sem arra, hogy ténylegesen dolgozzon.* Elbocsájtani viszont csak a munkahét letelte után lehet, és igy annak ellenére, hogy egyes munkásoknak amerikáznak, a minimális fizetést meg kell kapniok.

Éles elkeseredéssel mutatnak rá a vállalkozók arra is, hogy *a főváros a munkabéreket a munkás kikérdezése alapján kontrollálja*, nem pedig a szombati napokon való eredeti bérlistáknak a kifizetésekor való ellenőrzésével. Mindezek a körülmények a vállalkozói tekintély *teljes lerombolására* vezetnek, mert a munkás ezek szerint nem gondolhat mást, mint hogy a vállalkozók *kivétel nélkül csalnak.* Elhatározta a rendkivüli elöljárósági ülés, hogy a munkás-felvétel rendezése céljából küldöttségileg fognak a főváros illetékes helyein tisztelegni, ahol is azt kérik, hogy *a munkás-felvételt adják vissza a vállalkozóknak, mert a munkás-alkalmazás mai kényszere elzülleszti a kövezőipart.*

*

Csigalépéssel halad előre a Tabán-probléma megoldása. A Tabán-frontról szóló legutolsó jelentés olyképpen szólt, hogy a főváros *meg kivánja várni a végleges kivitelezési terv megállapitása előtt a május elsejével kiüritett házak lebontását, hogy helyszini szemlék alapján döntse el, melyik a kivitelezésre legalkalmasabb terv.* Május elsejével csakugyan meg is kezdődött az eddig még meg nem üresedett házak lebontása és azon helyszini szemlék alapján, amelyeket a városrendezési ügyosztály vezetősége rendezett, most már *véglegesen kialakulhatott az a kivitelezési terv*, amely a Tabán beépitésének alapja lesz. A polgármester intézkedésére a legközelebbi napokban a főváros és a közmunkák tanácsának vezetőségei *közös szakértekezletre jönnek össze*, amelyen az ügyosztály által elkészitett végleges kivitelezési tervet beszélik meg.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

JOBB A RÁDIÓ

UJ
TUNGSRAM
RÁDIÓCSŐVEL

Felfüggesztették a csarnoki felmondásokat

Rosta János főjegyző humánus intézkedése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Rosta János dr. tanácsi főjegyzőnek, a közélelmezési ügyosztály uj vezetőjének müködése elé várakozó *reménységgel néznek a csarnoki és husipari érdekeltségek.* Egy konkrét eset kapcsán most az egész csarnoki szakma *különleges hálával viseltetik Rosta főjegyző iránt*, aki valóban humánus érzéssel kezeli az ügyosztálya körébe tartozó fontosabbnál fontosabb ügyeket.

Az uj nagyvásárteleppel kapcsolatosan egy rendelet tudvalevően ugy szól, hogy olyan elárusitóhelyek tulajdonosainak, akik az előirt forgalmat nem érik el, *fel kell mondani.* A közélelmezési ügyosztály ezen régebbi intézkedése alapján a csarnoki igazgatóság *javaslatot tett a felmondások eszközlésére* és az érdekelteknek erről figyelmeztetést küldött ki.

A vásárcsarnoki kereskedők küldöttségileg jelentek meg *Rosta* főjegyző előtt, aki a kérdést *radikálisan orvosolta.* A felmondások ügyét egyszerüen *felfüggesztette* és kijelentette, hogy erre csak *a csarnoki intézmény egész területét átfogó reformintézkedések kapcsán kerül sor.*

Rosta főjegyző ezen intézkedése *általános örömet* keltett a csarnoki árusok körében, akik jóleső érzéssel állapitják meg, hogy *uj gazdájuk a városházán, a modern szellem képviselője.* Meg vannak győződve az árusok, hogy a csarnoki reformmal *kapcsolatosan a megoldások olyan mederbe fognak terelődni, hogy az emberek százai nem lesznek ezáltal kenyértelenné.*

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

Megalakult a Magyar Gabonakereskedelmi Rt. A Magyar Általános Hitelbank és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, mely intézetek a gabonakereskedelemmel évtizedek óta intenziven foglalkoznak, elhatározták, hogy gabonaosztályaik tevékenységét racionalizálási szempontokból egyesitik és evégből a fenti cég alatt *részvénytársaságot alapitanak.* A két bank tudvalevőleg az országban kiterjedt terménybevásárlási hálozattal rendelkezik és régi bevált külföldi kapcsolatai révén *széleskörü exporttevékenységet fejt ki.* Az uj részvénytársaság ma tartott alakuló közgyülésén az alaptőke 2,000.000 pengőben állapittatott meg. Ezt az összeget a két pénzintézet egyenlő arányban fizette és ezenkivül vállalta, hogy a társaság tervbe vett széleskörü üzleti tevékenységéhez mért hiteleket rendelkezésre fogja bocsátani. A társaság igazgatóságában a két bank képviselői egyenlő arányban vesznek részt.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 22. szám

Budapest, 1934 junius 2

UJ BUDAPEST

k. Fővárosi Nyilvános Könyv
Bpest ... Pavizsky-u.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Posta akarékp. chequeszámla 30913

A diktátor

Hannibal ante portas — napok, esetleg órák kérdése, hogy életbelépjen a legujabb fővárosi törvény és ma már fölösleges vitatkozni azon, pénzügyi vagy politikai okok játszottak-e szerepet a törvény ezen formában való létrejövetelét illetően. A törvényt ma már ugy kell elfogadni, ahogy van: titkos és nem titkos rugóival, indokaival és céljaival együtt. Az uj törvény megsokszorozódott főpolgármesteri hatalma már az ajtó előtt kopogtat: nincs más tennivaló, kinyitni az ajtót és szembenézni vele!

Kétségtelen, hogy az uj főpolgármester a szanálási egy, vagy két esztendő alatt teljhatalmu diktátora lesz Budapestnek. Igy akarták ezt a törvényhozók, igy szól a törvény 27-ik paragrafusa. Mint minden diktatura, az uj törvény által teremtett szanálási diktatura is annak végrehajtójától függ és ebből a szempontból nem közömbös, hogy éppen Borvendég Ferenc lesz Budapest uj főpolgármestere, a városháza diktátora.

Borvendég Ferenc egy életet töltött el az autonómia szolgálatában, magába szivta a több, mint harminc esztendő alatt az önkormányzati elvet, amelyet hosszu közszolgálati pályája alatt mindenkor igyekezett megvédelmezni és megvalósitani. Emlékszünk arra az időre — alig néhány esztendeje! — amikor Borvendég Ferenc alpolgármesteri poziciójat akarta egy kérdésben odadobni az autonómia védelmében. Hiába figyelmeztették őt barátai, hogy nem tud szembeszállni az autonómia védelmében a kormány akaratával, csak saját személyének okozhat jóvátehetetlen károkat. Borvendég nem hallgatott a baráti szóra, küzdött tovább, milliókat, sulyos milliókat mentett meg az autonómiának erélyes és makacs állásfoglalásával es célját mégis sikerült elérnie, mert a centrále-kérdésben, amelynek ideiglenes megoldása most van aláirás alatt, végeredményben nem a kormány győzött, hanem Borvendég Ferenc szivós kitartása.

Egy életpályát, annak minden diszével és keserüségével semmiféle hatalomért és poziciőért megtagadni nem lehet, és nyugodtak vagyunk abban az irányban, hogy Budapest uj főpolgármestere nem felejti el azokat az évtizedeket, amelyeket az autonómia bástyái között, annak védelmében eltöltött. Ezért ne ijesztgessen bennünket senki az önkormányzat pusztulásával Borvendég főpolgármestersége alatt. Hiszszük, hogy ez az önkormányzat a szanálási időszak alatt erősebb, tartalmasabb és bevehetetlenebb lesz, mint valaha!

Amikor ezzel a meggyőződéssel köszöntjük Budapest uj polgármesterét, kell, hogy legyen néhány őszinte és meleg szavunk a távozó számára is! Bucsuzunk Huszár Aladártól, aki másfél esztendős főpolgármestersége alatt mély és kitörülhetetlen nyomokat hagyott, nemcsak mindannyiunk szivében, hanem e város történetében is! Nemes és uri egyénisége, minden szépért és jóért lelkesülő szive, eréllyel párosult szeretetreméltósága csak hiveket és barátokat szerzett neki a rövid másfélesztendő leforgása alatt. Meggyőződésünk, hogy a távozó főpolgármester értékes és komoly egyéniségét továbbra is Budapest szolgálatába tudja állitani a kormányakarat!

Borvendég főpolgármestersége

*

A kereszténypárt álláspontja

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A szerdai minisztertanács *véglegesen döntött* a városháza sorsáról. A szanálási tervezetet nem tárgyalta ugyan a minisztertanács, de ennek az a magyarázata, hogy *Keresztes-Fischer* belügyminiszter *teljes felhatalmazást kapott Gömbös miniszterelnöktől a főváros szanálását célzó munkaprogram kidolgozására.* Egyébként is *Keresztes-Fischer* belügyminiszter ezt a szanálási tervezetet *a legközelebbi napokban bemutatja a városházi pártok vezetőinek,* akiknek módot nyujt arra, hogy észrevételeiket megtegyék és a tőváros szanálásának módozataira nézve *álláspontjukat kifejthessék.* Döntés annyiban történt, hogy a minisztertanács elfogadta *Keresztes-Fischer* belügyminiszternek azt az előterjesztését, amely szerint a távozó *Huszár* Aladár helyett *Borvendég* Ferenc lesz a *főpolgármester,* aki *az uj fővárosi törvény értelmében ugyszólván korlátlan jogot kap a szanálási művelet végrehajtására.*

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter győzelmét jelenti ez a minisztertanácsi határozat, amelynek megszületésében jelentékeny része volt *Imrédy* pénzügyminiszternek, aki *az állampénzügyi helyzetnek a fővárosi pénzügyi problémák megoldásával való összefüggésére hivatkozva* támogatta a belügyminiszternek azt a felfogását, hogy egyedül *Borvendég* Ferenc lehet a szanálást végrehajtó uj főpolgármester.

Nem kétséges, hogy *Borvendég Ferencre a főpolgármesteri székben rendkivül sulyos feladatok várnak.* Ezeket a feladatokat teljes sikerrel csak ugy hajthatja végre, ha *sikerül megnyernie a székesfővárosi autonómia támogatását.* Felmerült tehát a kérdés: *milyen álláspontra helyezkedik Borvendég főpolgármesteri kinevezésével a székesfőváros autonómiája és ennek keretén belül a Keresztény Községi Párt vezetősége?*

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, ebben az ügyben a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Számomra nem jelent meglepetést Borvendég főpolgármesteri kinevezése.* Nem hozott pedig meglepetést azért, mert

én voltam az első, aki éppen az Uj Budapest hasábjain a legrészletesebben kifejtettem, hogy a főváros pénzügyi helyzetének a szanálását legsikeresebben Borvendég Ferenc hajthatja végre.

Amikor a kormány az uj fővárosi törvényt benyujtotta, *joggal támadt az az aggodalom,* hogy a kormány reformtervei mögött *politikai tendenciák* huzódnak meg. Amikor ezt a kérdést felvetettük, *Keresztes-Fischer* belügyminiszter részéről olyan értelmü választ kaptunk, hogy *a kormányt egyedül a fővárosi pénzügyi helyzet szanálásának a szükségessége indította az uj törvény által nyujtott rendkivüli eszközök igénybevételére.*

— Ha ez az indokolás valóban őszinte, akkor a szanálási müvelet végrehajtására csak az kaphat megbizást és

erre a munkára csakis olyasvalaki vállalkozhatik, aki a főváros pénzügyi helyzetét alaposan ismeri és akit politikai természetü hátsó gondolatok nem vezetnek.

Ha ebből a szempontból nézzük a kormány döntését, amely *Borvendég* főpolgármesteri kinevezésére vonatkozik, akkor a kormánynak ezt az elhatározását *bizonyos fokig megnyugvással fogadhatjuk.* Mindenesetre

sokkal helyesebb eljárás volt Borvendég Ferencet ültetni a főpolgármesteri székbe, akinek megvannak a szanálási művelet végrehajtásához szükséges képességei, mint valamelyik miniszteriális referenset felruházni az uj törvényben biztositott rendkivüli eszközök igénybevételének a jogával.

— A fővárosi autonómia életében szerepet játszó pártokat *személyes természetü szempontok* egyáltalán nem vezetik. Előttünk *nem a személy volt a fontos,* akire a szanálás munkáját bizza a kormány, hanem egyedül az a szempont, hogy

olyan személyiség kerüljön a főpolgármesteri székbe, aki a székesfőváros autonómiájának a légkörében nevelkedett, aki ismeri ennek a hatalmas és szép világvárosnak igényeit, sebeit és követelményeit, aki éppen az autonómia szolgálatában szerzett tapasztalatokkal és szaktudással tud majd segiteni a bajokon.

A szanálás ugyanis nem jelenthet *észnélküli operálást minden vonalon,* mert éppen az ellenkező célt érnénk el akkor, ha *egyoldalu fiskális szempontok* szerint hajtaná végre valaki ezt a szanálási müveletet. A kormánynak sem lehet ugyanis az a célja, hogy

a szanálásnál érvényesülő tulzott takarékossági szempontok érvényesitésével Budapest székesfővárost, ezt az egyre nagyobb idegenforgalmi eredményekkel büszkélkedő világvárost vidéki szinvonalra sülyessze le és balkánizálja.

Én bizom abban, hogy *Borvendég* Ferenc a főpolgármesteri székben *össze tudja egyeztetni a kormány szempontjait a főváros speciális szempontjaival.* Én a magam részéről mindenesetre

a jóindulatu várakozás álláspontjára

helyezkedem.

— Ami a főváros szanálására vonatkozó munkaprogramot illeti, ebből a szempontból *még nem tudok nyilatkozatot tenni, mert* még nem ismerem a belügyminiszter tervezetét. Annyit mindenesetre máris hangsulyozni kivánok, hogy

a szanálási művelet végrehajtásánál nem szabad fővárosellenes álláspontra helyezkedni.

Nem szabad ugyanis elfelejtkezni *azokról a tanulságokról,* amelyeket a legutóbbi zárszámadási eredmények tártak elénk. Ebből a szempontból utalnom kell *a bevételi hátralékok folyton emelkedő tételeire,* amelyekből

meg lehet állapitani egyrészt a gazdasági viszonyok folytonos romlását, másrészt a polgárság teherviselő képességének a csökkenését.

Ezen az alapon fejtette ki a pénzügyi szakbizottság legutóbb azt a véleményét, hogy *a főváros polgárságát sujtó közterhek csökkentésére kell törekedni,* mert a közszolgáltatások árának és az adóknak jelenlegi mértékben való fenntartásával nemcsak a polgárok exisztenciáját veszélyeztetjük, hanem éppen *a főváros háztartásának az egyensulyát is,* amit pedig a szanálási müvelettel stabillá akarunk tenni. Azért tartom szükségesnek ezeket a megállapitásokat élesen hangsulyozni, mert

nem vezetne célra az a szanálási művelet, amely a közterhek emelésével akarná a bevételeket fokozni abból a célból, hogy ezzel a remélt jövedelemtöbblettel billentse helyre a fővárosi háztartás megingatott egyensulyát.

— *Még egy szempont van,* amit a szanálási müvelet megindításakor föl kell emlitenünk. Ez a fővárossal szemben fönnálló

állami tartozások rendezésének a szükségessége.

A kormány *nem követelheti a fővárosi pénzügyi helyzet szanálását anélkül,* hogy ugyanakkor ne gondoskodnék az állami tartozások kiegyenlitéséről. Ebben a tekintetben nemcsak *a gáz- és villanytartozásokra gondolok, hanem például a fertőtlenitő intézeti dijak, a kórházi ápolási dijak, valamint a MÁV és egyéb állami hatóságok által a főváros javára beszedett vámok és egyéb illetékek tekintetében fönnálló tartozásokra is. Ezen a területen igen sok kimunkálni való van.*

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkeretet beszél

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés,
fedéllemez - tetőfedés,
motorbenzol, paraffin.

Budapesti figurák

Irja: Ilovszky János

A potyázó

E figura sokféle kiadásban található: mind a tizenegy fővárosi közigazgatási kerületben, Pestkörnyéken, de vidéken is. Ideje: kora hajnaltól — kora hajnalig különféle helyeken.

Először a nagy csarnokban és minden piacon található gyümölcsérés idején. Nem vesz, de jó ruhában vásárlási szándék ürügye alatt minden tizedik kofánál kóstol. Mindaddig, mig jóllakik.

A tavaszi vásáron, ahol ingyen kóstolás van, vagy ingyen cipőpucolás, valósággal hemzsegnek. Ily esetben négyöt helyen is tisztittatja a cipőjét, hisz nem kerül pénzbe.

Ha már gyakorlott potyázó, kitudakolja, hol van az élelmiszeriparban gyárlátogatás, vagy nagyobb vendéglátás, — ott a társaságba surran. Ha be kell mutatkozni, nem nevet mond, hanem csak morog.

Kávéházban, söresarnokban nagy forgalom idején van jelenése. A revierrendszernek nem hive, mert ott nehéz fizetés nélkül távozni. Borravaló-párti — mert borravalót sohasem ad, miután rumliban tünik fel és tünik el.

Található potyautas változatában: vonaton, hajón, villamoson. A hajón, a hajótesten belül, a vonaton, a vagón alvázán is, de legnagyobbrészt a kupékban. A villamoson belül, de kivül az ütközőn is. Az ütközőn 6—18 éves koráig utazik: későbbi korban elkényelmeskedik és a szállitóeszköz belsejét szereti. 6—18-ig rendesen himnemü, később mind a két nemből kerül ki. A nőnemüek a villamosutazásnál kezdik és ott is végzik, mert nagyobb utra nem igen vállalkoznak. A kisszakasz-rendszer nagyon ártott mind a két nemünek. Utálják a kisszakaszt. Utálatuk a vendéglői revier-rendszer elleni utálatukkal azonos.

Volt olyan potyázó, aki a Zeppelin-re is feljutott, vagy le a hajófenékre, de most a fajtájából messze kiemelkedve akadt e héten egy merész ujitó, amenynyiben a világbajnokságra utazó magyar labdarugó-válogatottakat szerencséltette csatlakozásával.

Enyhébb válfaju: a potyaolvasó. A legenyhébb fajtája az, aki a villamoson a legfrisebb hireket a szomszédja lapjából olvassa ki, hogy megtakaritsa a négy fillért. A legmegrögzöttebb az, aki a barátját könyvtárba való beiratkozásra sarkallja, hogy aztán tőle a kölcsönkönyvet ingyen szerezze meg olvasásra. Ezek között van a rafinált: két napra szerzi a könyvet, első nap csekély bérletért továbbadja az ingyenkönyvet, de másnap saját maga ingyen olvassa. Ha az albérlője késedelmesen olvas, ugy a potyázó a könyvet olvasatlanul adja vissza, mert első számára az üzlet, amit az albérlet jövedelmez.

Százféle fajta virágzik belőlük és olvasási keretük a detektivregénytől a csillagászaton át akár a bivalybugaci dalárda diszülésének a jegyzőkönyvéig terjed. Olvas mindent, — ha ingyen jut hozzá. Nem olvas semmit, ha fizetni kell. A magyar irodalom még pénzt nem látott belőlük, de szenvedélyes kritikát, a sárga földig való lehuzást, azt igen!

Van még sokféle fajtájuk és lehet, hogy még ezekre visszatérek.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

DEBRECEN ÉTTEREM PÁKÓCZI-UT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Modern szigeteléseket, asztalitelepítéseket, szinesasztalitburkolatokat és e szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSAIO PAL
Budapest, I. Budaörsi-ut 18 - Tel: 58-6-31
„Csatlalt" hidegaszfalt törv. védve!

VÁROSHÁZI NOTESZ

ÉLT HÁROM ÉVET ÉS TIZENEGY HÓNAPOT — ezt a feliratot véshetik majd a törvényhatósági tanács sirkeresztjére, ha majd elkövetkezik a hosszu és csendes agónia után a temetés. 1930, junius 21-én tartotta első ülését az akkor életbelépett, immár azonban elavultnak bizonyult fővárosi törvény alapján a törvényhatósági tanács. Az elhalálozás időpontját nem lehet pontosan megállapitani, az utolsó ülést ugy tartotta a tanács, hogy maga sem tudta, hogy az volt az utolsó. Csendes részvét és koszoruk mellőzése kéretik!

Azonban: temetni jöttünk Cézárt és nem dicsérni — a dicséretet intézze el a szerkesztő a lap más rovataiban, ha ugyan kedve tartja. A vonal alatt Szentmiklósi József dr. tanácsjegyző, a törvényhatósági tanácsnak első perctől kezdve jegyzője, közlése alapján néhány életrajzi adatot jegyzünk fel a korán elhunyt csecsemőről, amely egyesek szerint rövid, de betegséggel telt élete alatt oroszlánkörmöknek adta tanujelét, mások szerint viszont: megérett a pusztulásra...

*

AZ 1930-AS CSONKA ÉVBEN 24, 1931-ben 38, 1932-ben 37, 1933-ban 39 és 1934-ben mindössze tiz ülést tartott a törvényhatósági tanács, amely fölött most állandóan szól a lélekharang. A négy esztendő alatt tehát összesen 148-szor ültek össze a törvényhatósági tanácsban a pártvezérek, hogy döntsenek az elébük kerülő fontosabbnál-fontosabb ügyekről, vagy résztvegyenek azokban az izgalmas választási harcokban, amelyeknek a törvényhatósági tanács szinhelye volt...

Az első törvényhatósági tanácsi ülés az uj városháza közgyülési termében zajlott le. Kiderült azonban, hogy a többszáz résztvevőhöz szabott nagyterem akusztikája nem felel meg annak a benső séges hangulatnak, amelynek a törvényhatósági tanácsot jellemeznie kellett volna, de egyáltalában nem jellemezte. Egy-két ülés után a közgyülési terem mellett levő társalgóba helyezte át a tárgyalási szinhelyet Ripka akkori főpolgármester.

Az év őszén azonban már a nyár folyamán átalakitott tanácsterembe költözött át az uj városházáról a régi városházára a tekintetes törvényhatósági tanács. Az átköltözést főleg az a körülmény tette szükségessé, hogy a tanács ülésére megjelenési kötelezettséggel meghivott tisztviselők nagyon távol voltak munkahelyükről, amikor a tanács üléseire a régi városházáról az uj városházára kellett átsietniök.

Eleinte a délutáni órákban voltak a törvényhatósági tanács ülései. Később délelőtti időre tették át azokat, az első időkben hétfőn és pénteken voltak a tanácsülések, később csütörtökön délelőtt, ugyanabban az órában, amelyben évtizedeken át a régi tisztviselői tanács ülésezett, sőt ugyanazon helyen is...

*

MOST KÉSZITI A STATISZTIKÁT a kitünő Szentmiklósi tanácsjegyző, aki különben arról nevezetes a törvényhatósági tanáccsal kapcsolatosan, hogy ő volt az egyetlen, aki az első üléstől kezdve az utolsóig mindegyiken jelen volt. Szép idő volt, vagy esett, tél volt, vagy nyári szabadság: amikor Szentmiklósi tanácsjegyző kapta az értesitést, hogy tanácsülés lesz, a horgon hagyta még a huszkilós potykát is és rohant Budapestre, hogy a szükséges intézkedéseket személyesen tegye meg...

Annyi máris kiderült, hogy a törvényhatósági tanácsüléseknek legszorgalmasabb látogatója Petrovácz Gyula volt. Általában a kereszténypárt vezet a törvényhatósági tanácsban a megjelenést illetően: a listán Petrovácz után Ilovszky János, Lázár Ferenc és Nagy Ferenc vezetnek. A kormánypártból messze kimagaslóan Harrer Ferenc volt a legszorgalmasabb, az ellenzék részéről pedig Révész Mihály, aki közvetlenül Petrovácz Gyula után következik a rangsorban.

A tanács tisztviselő tagjait illetően Ripka Ferencé a pálma. Az ő főpolgármestersége alatt valamennyi törvényhatósági tanácsi ülésen ő elnökölt, kivéve egyet, amikor a főváros hivatalos képviseletében Szegeden tartózkodott.

Arról is vannak statisztikai adatok, hogy kik voltak — a legkevésbbé szorgalmas látogatói a tekintetes törvényhatósági tanácsnak. Ezeket a statisztikai adatokat részünkről boritsa fátyol, annál is inkább, mert nem a mi feladatunk megállapitani, hogy betegség, egyéb elfoglaltság, vagy lanyagság akadályozta-e a tanácstag urakat abban, hogy a főpolgármester szépen cirkalmazott meghivásának a törvényhatósági tanács ülését illetően ne tegyenek eleget...

*

ELEINTE ROSTA JÁNOS, MAJD HORONY-PÁLFFY tanácsjegyző, azóta mindketten főjegyző urak intézték a tanácsülés sajtószolgálatát. Tudni kell ugyanis, hogy a törvény értelmében a tanácsülés legnagyobb része zárt ajtók mögött folyt le. Volt ugyan a tanácsülésnek egy része, amelyet a nyilvánosság előtt kellett megtartani, nyilvánosság azonban ezeken az üléseken sem volt. A városházi ujságirók ugyanis azt mondották, hogy ha az ülés egész tartamára nem engedik be őket, akkor nem vesznek részt az ülés azon részén sem, amelyet szabadna meghallgatniok. A négy esztendő alatt egyetlen alkalommal voltak jelen a sajtó képviselői a tanács ülésén, amikor egy olyan tárgyról volt szó, amelyet illetően külön megkérték a sajtó képviselőit, hogy a város érdekében feljegyzések alapján közöljenek tudósitást.

*

ILY KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT A TANÁCSÜLÉSRŐL szóló tudósitás a tanácsjegyző urak jegyzetei alapján készitett és a főpolgármester által approbált verszegény kommünikékre szoritkozott. De csak az első időkben. Később kialakult a rendszeres sajtóinformáció, mégpedig a tanácstag urak részéről, akiknek nem tetszett, hogy a legviharosabb ülésekről is szürke és uniformizált közlemények jelennek meg a napilapokban.

Eleinte pártállás szerint informálták a tanácstag urak a szivükhöz és világnézetükhöz közelálló lapokat, később Bródy Ernő lett a tanácsteremmel szemben levő külön sajtószoba nagykövete és meghatalmazott minisztere. Bródy képviselő ur annyira belejött a tudósitásba, hogy egy-két évi inaskodás után felszabadult és aktiv ujságiró lett. Teljesen készen hozta ki óránként vagy félóránként a tudósitásokat a tanácsteremből, ahogy nyomdai nyelven mondják: druckreif állapotban.

Hogy ezek a tudósitások nem voltak mindig teljesen objektivek, azt el lehet képzelni, senkisem kivánhatja Bródy Ernőtől, hogy Wolff Károly beszédéből többet közöljön, mint teszem a Rassay Károlyéból, aki neki szive szerint való pártvezére. Segiteni azonban nem igen lehetett a dolgon, a kereszténypárti urak tul-

A tuladóztatott főváros

Néhány kényelmetlen adat a városházáról a pénzügyminiszter ur Őnagyméltóságához cimezve

Irta: MÜLLER ANTAL

A zárszámadással foglalkozó nagy cikkében ezelőtt két héttel az *Uj Budapest* szerkesztője mutatott rá elsőnek az elmult esztendei fővárosi zárószámadás azon feltünő jelenségére, hogy *a bevételi hátralékok állandóan emelkednek.* A kedvezőtlen lerovási eredmény a főoka az elmult évi háztartási deficitnek — állapitja meg az *Uj Budapest* és mint a pénzügyi bizottság hétfői üléséről szóló jelentéseit olvasom, ugyanerre a konkluzióra jutott a *zárszámadási albizottság is*, vagyis gyakorlatias nyelven fejezve ki magamat, megállapithatom, hogy *hiába irja elő a főváros a különféle bevételeket*, azok *nem folynak be*, papirosou megvan a költségvetési egyensuly, ha ugyan megvan, a gyakorlatban azután az a helyzet, hogy az előirt, de be nem folyt jövedelmek *erősen a deficit felé billentik a székesfőváros háztartási mérlegét.*

Mi ennek az oka? Egy hasonlattal élek. Vannak sulyos betegek, akiket megoperálnak és a sebet azután összevarják valamiféle steril fonállal, amelyet a beteg gyógyulása folyamán az egészséges szervezetnek föl kell szivnia, magába kell olvasztania. Már most vannak betegek és betegségek, amelyeknél a szervezet már nem képes ezt a fonalat felszivni, sőt annak környékén ujabb gyulladásba jön a legyöngült szervezet. Ez a helyzet *a főváros tuladóztatásával is.* Hiába vágják az ujabb és ujabb sebeket az adózó polgárok testén, a rákos beteg *nem gyógyul*, a közönség *nem képes felszivni az adónak azt a horribilis mennyiségét*, amellyel sujtják őket. Mi az eredmény: a bevételi hátrálékok emelkedése — ahogy a főszámvevő ékes pénzügyi stilusban kifejezi magát — magyarul: arról a bizonyos adófizető rókáról nemcsak hogy *két bőrt nem lehet lehuzni, annyira elgyengült szegény, hogy az első bőr lehuzása is nagyon nehezen megy!*

A költségvetés parlamenti tárgyalása alkalmával a pénzügyi tárca budget-vitájából kicsendült az az akkord, hogy *a közteher nincs arányban a nemzeti jövedelemmel.* Erre magam is rámutattam, közölve azon meggyőződésemet is, hogy *amig vannak nagyvállalataink, amelyek adókönyvelési technikával könnyitenek helyzetükön, a kisegzisztenciáknál az a helyzet, hogy az egyéni jövedelem egyre jobban apad és apad, viszont a közteher alig valamivel megy lejebb.* Áll ez különösen az *iparosok* adójára, akiknél a *kereseti adóalapot* hathét évvel ezelőtt állapitották meg. Ez a hat-hét év előtti adómegállapitás nagyon csekély kivétellel *ma is fennáll.* Ez az adó változatlanul marad évről-évre és még ha felmondják is, akkor is a régi adó alapján vetik ki az esedékes adót.

Ha *az ország adóterhét* vizsgálom, látom, hogy 1927-ben 1,206 000.000 pengő adó folyt be az országban, ebből az egyenes adó 372 millió. 1931-ben 1,052,000.000, ebből az egyenes adó 464 millió. *A fővárosra esik* az egyenes adókból 1927-ben 998 millió, 1931-ben 144 millió. 1913-ban, amikor sokkal jobb gazdasági viszonyok voltak, a fejkvóta 89 pengőnek felelt meg és ebből az egyenes adó 33 pengő volt. 1927-ben a fejkvóta 141 pengő, ebből az egyenes adó 43 pengő, 1931-ben *120 pengő, ebből az egyenes adó 53 pengő!*

Megemlitem, hogy a főváros az utóbbi időben *állandóan csökkenő összeget kap az adóhozamból.* Igy pl. a forgalmi adó Budapesten 1927-ben 57 millió pengő volt ebből a főváros kapott még 14 milliót. 1933-ban 42 millió volt és ebből 5.3 milliót kapott a főváros. A főváros helyzetét illetően adózási szempontból *még egy statisztikai adat:* 1929-ben a fővárosban fizettek 152 millió pengő adót, 1930-ban 154-et, 1931-ben 162-t, 1932-ben 169-et és 1933-ban 155 milliót. Vagyis 1929-ben, amikor a konjunktura ugyszólván tetőfokán volt, amikor a kereseti viszonyok a maihoz képest kétszeresek voltak, akkor *152 millió volt a fővárosban az adóbevétel, a mult esztendőben pedig 155 millió.* Ez is igazolja, hogy az adó egyáltalában *nem csökkent* a jövedelemhez mérten!

Ha az *egyes adókategóriákat* kisérem figyelemmel, akkor azt látom, hogy a házadó, amely 1929-ben 39 millió pengő volt, 1933-ban csak 37 millió, vagyis 2.4 millióval csökkent. Ezzel szemben *társulati adó cimén*, tehát a részvénytársaságok adója cimén, azoknak a vállalatoknak adója cimén, amelyek mégis leginkább megbirják az adófizetési kötelezettséget, 1929-ben *12 milliót fizettek* és 1933-ban ötmilliót, vagyis közel *hatvan százalékkal csökkent ezek adója!* A rokkantellátási adó 1929-ben a fővárosban négymillió volt, 1933-ban hétmillió pengő. Ezek a táblázatok azt mutatják, hogy a *sulyos köztehervíselés megvan, bár a miniszter urak a multban is kijelentették, hogy olyan magas a közteher, hogy ezt emelni nem lehet, ellenkezőleg csökkenteni kell!*

A zárószámadás közgyülési tárgyalása alkalmával fontosnak és szükségesnek tartom *a főváros tuladóztatásának problémáját* a lehető legrészletesebben minden oldalról megvilágitva tárgyalni. Sőt sok tekintetben a zárszámadási témának ezt a részét *életbevágóbbnak itélem*, mint magát az egész zárszámadást. A törvényhatósági bizottság közgyülésének a legnagyobb eréllyel kell rámutatnia illetékes helyeken arra, hogy a főváros lakosságát nemcsak hogy ujabb és ujabb adónemekkel terhelni nem lehet, hanem *a meglevő adókat is olyképpen kell enyhiteni, hogy az idomuljon a nemzeti jövedelem csökkenéséhez!*

kényelmesek voltak, hogy lapjaikat informálják és igy bizony az egész sajtó a Bródy Ernő tudósitásait vette át, még azok a lapok is, amelyek — a legkevésbbé akarták azt átvenni!

Kereszténypárti vezér urak! Ime, ide vezet a gyakorlatban a nyilvánosságtól való nagy elzárkózás: liberális tudósitás szélsőjobboldali organumokban. Ami most, a tizenhetes bizottság ülésezésének megkezdése alkalmával különleges jelentőségü...

*

AZ ELNÖKI ÜGYOSZTÁLYBAN SCHINDLER fogalmazó ur már elkészitette a tanácsnokok nyári szabadság-beosztását, természetesen az egész vonalon érvényesülnek a tanácsnokok személyes kivánságai. Egyelőre csupán az a bizonyos, hogy a tanácsnokok első csoportja junius 23-tól augusztus 3-ig, második csoportja pedig augusztus 3-tól szeptember 14-ig lesz szabadságon. A különféle megbeszélések a szabadságidő beosztását illetően még folynak, tekintettel arra, hogy a polgármester intenciója szerint az ügyosztályvezetők felének legalább itthon kell az egész nyár folyamán tartózkodnia és az is fontos, hogy az egyik müszaki tanácsnok az egész nyár alatt idehaza legyen.

Eddig csupán annyi bizonyos, hogy az első turnusban mennek szabadságra Lamotte Károly, Király Kálmán és Schuler Dezső, a második csoportban Wossala Sándor, Némethy Károly, Morvay Endre és Rosta János főjegyző.

*

LENGYEL ENDRE DR. m. kir. kormányfőtanácsos, Beszkárt igazgató és felesége, botfai Hüvös Franciska leányát. Edithet, eljegyezte ***berniczei Roykó Emil.***

Üdülés, szórakozás a
PALATINUS HOTELBEN
Margitsziget

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg vedett „Kromofag“ Tüzoltó bomba
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

Kitört a háboru a Belváros és a Lipótváros között

A Dorottya-utca és a Dunapart közé eső területtel akar megnagyobbodni a Belváros, a tervet a Lipótváros a legvehemensebben ellenzi — Indokok és ellenindokok, érvek és ellenérvek a küzdelemben, amelyben a döntő szót az országgyülés fogja kimondani

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Sulyos és egyelőre kiszámithatatlan következményekkel fenyegető harc van két fővárosi közigazgatási kerület között kitörőben: Arról van szó, hogy a *Belváros terjeszkedni akar a Lipótváros rovására*, a Lipótváros pedig mindent elkövet, hogy *az étvágyat a legerélyesebben visszautasitsa.*

A hadüzenet

a kerületi tanácsnokok legutóbbi értekezletén történt, ahol felvetődött a belvárosiaknak az a terve, hogy a *jelenleg a Deák Ferenc-utca páratlan oldalával végződő Belvárost megnagyobbitsák azzal a területtel, amely a Vörösmarty-tér, Dorottya-utca és a Dunapart között van.* Az előljárói értekezlet a maga részéről *elvetette a tervet*, azonban a *Belvárosban már több társadalmi egyesület* vette zászlajára a Belváros megnagyobbitásának jelszavát, értekezletek, gyülések, memorandumok küzdenek a IV. kerületben annyira népszerü elgondolásért.

A küzdelem okairól és céljairól

a Belváros

a következőket mondja:

— A Belváros a főváros *legkisebb közigazgatási kerülete.* Ez annyira köztudomásu, hogy bizonyitására *statisztikai adatokat sem szükséges felsorakoztatni.* A Belváros legfőbb ékessége és büszkesége *a Dunapart*, amelyet a most érvényben levő közigazgatási kerületi beosztás kettévág, hogy azt felerészben a Belvárosnak, felerészben a Lipótvárosnak juttassa. A Dunapartot *éppen a közepén vágja keresztül a kerületi határ, a Hungária* még a Belvároshoz tartozik, a *Vigadó és a Ritz* már a Lipótvároshoz.

— *Eminens érdeke a Belvárosnak*, hogy az egész Dunapart — belvárosi legyen! S ez *nemcsak gazdasági, hanem közigazgatási érdek is*, mert a helyzet ma az, hogy *egészen más adminisztracionalis elgondolások érvényesülhetnek a Dunapartnak lipótvárosi, mint belvárosi részében.* A Belváros természetesen jól tudja, hogy *uj törvény* szükséges a mai közigazgatási kerületi beosztás megváltoztatásához, kétségtelen azonban, hogy *az illetékes tényezők belátják igazunkat* és meg fog történni *a Belváros megnagyobbitása*, amely — hiszen végeredményben *néhány háztömbről van csupán szó!* — nem érinti vitálisan a Lipótváros érdekeit.

A Lipótváros

a helyzetet a következőképpen világitotta meg az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Belváros *legértékesebb utcáinkat* akarja elvenni tőlünk! A Lipótváros belső része tulajdonképpen középületekből áll: a birróságok és minisztériumok, a Szabadság-tér, a nagybankok, a főkapitányság épületei tartoznak a Lipótvároshoz, melynek egyik *leggazdagabb, legértékesebb része éppen a Deák Ferenc-utca — Dorottya-utca és pesti Dunapart által határolt háromszög.* A Lipótváros annál kevésbbé mondhat le erről a területről, mert ha életbelép az 1930-as fővárosi törvény által kontemplált *uj kerületi* beosztás, a Lipótváros *csak a Dráva-utcáig fog terjedni*, ezentul a *XIII. közigazgatási kerület kezdődik.* Semmi körülmények között nem mehetnek bele a lipótvárosiak abba, hogy *kerületüket most már nemcsak az északi, hanem a déli részen is megcsonkitsák.*

— A belvárosiaknak az az érve, hogy a Dunapart egységes közigazgatási kézbe való vétele indokolja a Lipótváros megcsonkitását, *hamis és téves.* Azok a közigazgatási feladatok, amelyek a Dunapartot illetően a kerületi közigazgatás keretébe tartoznak, *aprók és jelentéktelenek. Városrendezési szempontból* a III. polgármesteri ügyosztály és a Közmunkák Tanácsa, *idegenforgalmi szempontból* a megfelelő idegenforgalmi szervek, élükön a kereskedelemügyi miniszterrel, uralkodnak a pesti Dunapart fölött. Közigazgatási okokból tehát — ismételjük — semmi szükség nincs a Belváros megnagyobbitására. De nincs *egyéb szempontból* sem, ha csak az egyetlen indokot nem emlitjük: *az étvágyat!*

Illetékes helyen

viszont a következőket mondják:

— Tudomásunk van a kerületi előljárók értekezletén felvetett ideáról és arról a mozgalomról is, amelyet *egyes társaskörök inditottak* el a Belváros megnagyobbitását illetően a Lipótváros rovására. *Komoly tárgyalások azonban erről egyelőre semmilyen irányban el nem kezdődtek.* A kérdés megoldása végeredményben a *parlament elé tartozik:* az 1930-as fővárosi törvény ujból megállapitja a fővárosi kerületek határvonalait, ennek a törvénynek a megváltoztatását pedig ujabb törvénnyel lehet eszközölni. Végeredményben tehát — amennyiben egyáltalában odajut a kérdés — az *országgyülés fog dönteni, hogy a Belváros kivánsága teljesithető-e?*

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szepfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsórangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt.

Ami rendben van és ami nincs rendben a Vizművek körül

Irta: SZŐKE GYULA

A vizmüvek dolgáról a fenyegető kánikulai vizhiánnyal kapcsolatosan mindenki beszél, de szinte senki sem törődik komolyan azzal, mi a valóságos helyzet. A mai kort jellemzi, hogy a főváros egyik legfontosabb ügyével még egészen komoly férfiak is csak abból a szempontból foglalkoznak, hogy *egy-egy megrendelés vagy intézkedés* mikor, miért történt és *külön személyes érdekeket* keresnek minden lépés mögött, nem gondolván meg, hogy egy ilyen mü kiépitése egyes ténykedések összetételéből történik és természetszerü, hogy, amig emberek vannak, a részleteknél lehetnek olyan tévedések, amelyek nincsenek ugyan az össz rovására, de talán *más körülmények között máskép is csinálódhattak volna.* Azok pedig, akik *elég lelkiismeretlenek mindenkit önmagukról megitélni, a jóhiszemü embereket tudatlan vagy rosszakaratu megjegyzéseikkel és lármájukkal könnyen félrevezetik.*

A törvényhatósági tanács az egész vizmü-ügyben csak két dolgot látott: *bizonyos csőmegrendeléseket és az alagutak épitését.* Mind a kettő csak részletkérdés és az én igazgatósági tagságom előtti időben keletkezett. Tagadhatatlan, hogy *vizet vezetni az ahhoz szükséges csövek nélkül lehetetlen* és a szentendrei szigetről a fővárosba a csöveket átvezetni, vagy ugyanonnan a budai vizmüveket vizzel táplálni csak ugy lehet, ha a viz vezetésére szolgáló csöveket vagy a Dunameder alatt, tehát alagutépitéssel, vagy a Duna fölött valamely hidszerü mü felépitésével átvezetik. Ennélfogva *ugy a csövek megrendelése, mint az alagut épitése szükségszerü volt.* Miután Magyarországon, a kartelek hazájában

csőkartel is van és külföldről csövek behozatalát a kormány nem engedélyezte, sőt a kereskedelmi minisztérium tárgyalta le a csőkartellel a cső árát, ennélfogva a főváros igazán nem tehetett mást, mint hogy a szükséges csöveket ott megrendelje.

Viz alatt alagut épitése *nem könnyü feladat és össze sem hasonlitható a legnehezebb hegyi alagut épitésével.* Ehhez a kérdéshez igazán csak azoknak szabad hozzászólaniok, akik a dolgot előbb tanulmányozzák. Amikor felvetődött a kérdés éppen az alagutépitéssel kapcsolatban, hogy a felmerült nehézségek eloszlatása céljából *uj igazgatóság küldessék ki* és annak én is tagja legyek, *heteken át tanulmányoztam* a kérdést és még akkor is félve mondottam igent az igazgatósági tagság elfogadására, amely egyébként tiszteletbeli állás, mert nem közömbös az, hogy egy ilyen ügyben *még a hallgatólagos hozzájárulással is minő következményt háritunk a fővárosra.* És hosszu hónapok tanulmánya után állapitottam meg, hogy

melyik az az ut, amelyiken a főváros járhat és merem mondani, hogy ha azt az utat következetesen követték volna, sok félreértés elkerültetnék.

Természetesen azzal föltétlenül számolni kell, hogy egy ilyen munkánál *a legkülönbözőbb meglepetések* érhetnek. A Duna medrének az altalaja annyira változatos, hogy a viznyomás és vizáteresztés szempontjából egyes helyeken *a legkisebb távolságokban más és más hatással kell számolni,* aminek következtében az ismételten előálló nehézségek nem annyit jelentenek, hogy valaki gondatlan, vagy rosszhiszemü, hanem annyit, hogy

a föld mélyén és a viz alatt történő munkálatoknál a természeti erők megnyilvánulásával fokozottabb mértékben kell számolni és az emberi véges elme a legpontosabb matematikai számitás mellett sem tud jóslásokba bocsátkozni, amint azt a külföldi szakértők kudarca fényesen igazolta.

Ha most már *a magyar szakemberek* és ebben is lehetőleg *gyakorlati emberek* összefogása igyekszik a nehézségeket legyőzni, ezt a munkát nem ócsárlással kell nehezitení, hanem buzditással kitartásra ösztönözni. Minden komoly embernek számolni kell azzal, hogy *ilyen nagy alagutat a Duna medre alatt most épitenek először* és tehát csak elméletre és nem tapasztalatra támaszkodva lehet a munkát végezni.

Mind a két kérdés azonban szinte jelentéktelen volna, ha *a szentendrei szigeten a kormány által is jóváhagyott és szükségesnek elismert kutak kiépitése megkezdődött volna.* Mert akkor egészen természetes volna, hogy a kutakból nyerendő viz elvezetésére *ugy a csövek, mint az alagut szükséges.* Ámde a kormány különös elgondolása ugyanakkor, amikor a vizművek bővitését szükségesnek mondja ki és hozzájárul ugy a tervekhez, mint az ecélból felveendő kölcsön felvételéhez, megakadályozza a gyakorlati keresztülvitelt azzal, hogy a földmüvelésügyi miniszter sem a vizjogi engdélyt ki nem adja immár negyedik éve, sem pedig a kisajátitási jogot meg nem kaptuk mindeddig azokra a területekre, amelyeken a kutak épitendők volnának. Ezekből a területekből mintegy 550 kat. hold *kisemberek tulajdona,* 86 kat. hold pedig a szigetmonostori *kincstári erdőterülethez* tartozó mezőgazdasági ingatlan.

A földmüvelésügyi miniszter *ragaszkodik ahhoz,* hogy

a főváros vegye meg az egész 861 hold kincstári erdőt, mert ő nem enged abból 86 holdat kisajátitani.

Amikor a polgármester a közgyülésen való jelentéstétel helyett ennek az ingatlannak *a kényszerü megvételéről kezdett tárgyalni,* kitünt, hogy

olyan feltételeket szabtak, amelyek mellett Magyarország legjobb szántóföldjeit is meg lehetett volna vásárolni.

Azzal indokolták: *mi ezeket a területeket adjuk a kisemberektől kisajátitandó területekért cserebirtokul.* A hatóság nem vette észre, hogy ez az indokolás *gyakorlatilag keresztülvihetetlen.* A kisembereknek a szántóföldjük helyett a fel nem osztható erdő nem olyan csereterület, amelynek az elfogadására őket kötelezhetnék. Különben is *erdő csak akkor vágható ki,* ha mi helyette máshol erdősitünk. De ez az erdőtalaj annyira *gyenge homok, jórészben futóhomok,* hogy lelkiismeretesen azt csereterületül még akkor sem adhatnók, ha a kormány az erdő kipusztitását megengedné.

Mire való akkor ennek a birtoknak a megvételét erőszakolni és még ráadásul azt is kikötni, hogy

a főváros öt község kegyuri terheit vállalja magára örök időre?

Nincs a fővárosnak itt helyben *elég kegyuri kötelezettsége?* Vagy talán azért akarják, hogy más községekét is vegye magára, mert *itt a kötelezettségét jól teljesiti?* Megengedhetetlen, hogy különféle egyéb kérdéseket igy kerülő uton összekapcsoljanak és a főváros vezetőségét olyan helyzet elé állitsák, hogy

vagy kénytelen a földet mindenáron megvenni, csakhogy a vizmü épitése előrehaladjon, vagy pedig a vizmű kibővitését abbahagyja, ami pedig annál is inkább lehetetlen, mert a májusi nagy melegek megmutatták, hogy a mai berendezéseink és mai kutjaink a legmelegebb nyár vizszükségletét nem tudják kielégiteni.

A kormány most *szanál bennünket.* Nem hiszem, hogy komolyan a szanálás egyik módjának tekintse, hogy

meg nem lévő pénzünkből mindenáron olyan kincstári földbirtokot akarjon velünk megvétetni, amelyre nekünk szükségünk nincsen, és még erre fel drága kölcsönből fizessük ki a vételárat.

Azt sem hiszem, hogy *a szanálás leghelyesebb módja* volna, hogy a kormány eljárása következtében *kényszeritve legyünk eddigi kutrendszerünket feladni,* eddigi kiadásainkat kidobni és valahonnan máshonnan *sokkal nagyobb távolságból,* ha ugyan található ilyen nagy mennyiségben, a vizet Budapestre vezetni.

Végül azt sem hiszem, hogy a kormány a szanálás legjobb eszközéül azt tartaná, hogy

a törvény világos rendelkezése ellenére a szükséges vizjogi és kisajátitási engedélyt ki ne adja.

A vizmüvek igazgatósága legutóbb tartott ülésén ezt az egész kérdést *behatóan tárgyalta,* a szükséges javaslatokat a polgármester elé terjesztette. Szeretném hinni, hogy

ugy a polgármester, mint a kormány azokat megszivleli és módot ad most már a kibővitési munkálatok komoly folytatására, amely egyszer és mindenkorra megszünteti a roszindulatu pletykákat és biztositja a főváros vizellátását.

A belügyminiszter gyermekvédelmi hivatal felállitására kötelezi a fővárost

Az uj gyámügyi törvényjavaslat az árvaszékek államositása alól kiveszi a fővárost, de Budapesten is ügyvédi és birói oklevél kell a gyámügyi szolgálathoz

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A képviselőház belügyi költségvetési vitájában *Keresztes-Fischer* belügyminiszter bejelentette, hogy a gyámügyi közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslatot *csak az ősz folyamán* fogja a parlament elé terjeszteni. Maga a törvénytervezet, amelyet *Kádár* Levente miniszteri tanácsos készitett, *teljesen készen áll a minisztérium törvényelőkészitő osztályában* és csupán az igazságügyminisztériummal lefolytatandó bizonyos tárgyalások az oka annak, hogy *azt a miniszter nem tehette le a képviselőház asztalára.* A minisztérium törvényjavaslata *közelről érinti a főváros árvaszékét és gyámügyi intézményeit* és annak sorsát ez okból *élénk érdeklődéssel kisérik a városházán is.* A törvény intencióiról és fővárosi kihatásairól

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A törvényjavaslat világosan megállapitja, hogy

a fővárost kiveszi a reformból, amely tulajdonképpen nem egyéb, mint a gyámügyi igazgatás teljes államositása.

Arról van szó, hogy a *nyolcvanegy magyarországi árvaszék* közül hatvan megszünne és a létesitendő alsófoku közigazgatási bíróságokkal kapcsolatosan *csak a nagyobb törvényhatóságok székhelyein működnének ezután az árvaszékek.*

— A fővárost a javaslatnak *csupán azon intézkedése érinti,* amely *szerint*

a jövőben az árvaszéknél való működés az egységes ügyvédi és birói vizsga letételéhez lesz kötve.

Természetesen ez a rendelkezés *nem érinti a már szerzett jogokat és csak a jövőre vonatkozik.* A miniszter véleménye szerint erre az intézkedésre az árvaszék *nivójának emelése* céljából van szükség, azon körülmény hangoztatásával, hogy az árvaszék *nem közigazgatási szerv, hanem birói funkciókat végző hivatal.*

— A fővárost közelről érinti a törvénytervezet azon intézkedése, amely

az autonómiákat gyermekvédelmi hivatalok felállitására utasitja.

A törvénytervezet szerint a *főváros köteles lesz meglevő gyermekvédelmi szerveit külön szabályrendelettel gyermekvédő hivatalba tömöriteni,* amely

az elhagyott, züllött kiskoruak ügyében lesz igen fontos szerepet betöltő hatóság.

A törvénytervezet ebből a szempontból *messze kiható szociális jelentőségü és teljesiti azokat a kivánalmakat, amelyek a főváros szociálpolitikájának fejlesztése tekintetében az autonómia különböző fórumain évtizedek óta felmerültek.*

— Szó van arról is, hogy a gyámügyi igazgatás államositása kapcsán ugy a vidéken, mint a fővárosban

megszünnek a gyámpénztárak.

A gyámpénztárak *mai formájukban feleslegesek, Ausztriában,* ahonnan a gyámpénztári intézményt átvettük, már 1925-ben megszüntették ezt az elavult intézményt.

Mint értesülünk, a főváros illetékes tényezői az uj törvénytervezet kapcsán

memorandumban hivják fel a belügyminiszter figyelmét

azokra a teendőkre, amelyeket az árvaszék racionalizálása, továbbá a gyermekvédelmi hivatalok felállitása szempontjából szükségesnek tartanak.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

HIREK

Kegyelem őszig!

Nem kerül sor egyelőre a városházán a nyugdijtörvény végrehajtására

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városházán a nyugdijtörvény végrehajtása, amely a tisztviselő-társadalmat igen közelről érinti, még mindig nem kezdődött meg, sőt kevés is a valószinüsége annak, hogy *az ősz előtt a törvény által kontemplált nyugdijazások megkezdődhessenek.* A késedelem okairól

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A törvény a városházán mindaddig nem hajtható végre, amig a belügyminisztérium ki nem nevezi azt *a háromtagu bizottságot,* amelyhez a kényszernyugdijazásra itéltek a törvény szerint fellebbezhetnek. A főváros a háromtagu bizottság kinevezésére már felkérte az arra a törvény szerint illetékes fórumot, a belügyminisztériumot, *intézkedés azonban mindezideig nem történt.* Minden valószinüség amellett szól, hogy ősz előtt már *nem is fog történni,* ugy hogy a nyugdijazási akció a városházán *szeptember hava előtt a fentiek szerint nemigen indul meg.*

Elmondották illetékes helyen munkatársunknak, hogy *az álláshalmozások ügyét* a törvény szellemében az *elnöki ügyosztály már megoldotta.* Teljesen az uj nyugdijtörvény intencióit tartva szem előtt járt el e tekintetben a polgármester és máris orvosolta azokat a sérelmeket, amelyeket az álláshalmozások ügyében a községi pártok megindítottak.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

PÁRTÉLET

A Józsefváros bucsuja Huszár Aladártól

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Józsefvárosi Keresztény Községi Párt szerda esti heti értekezletén *Müller* Antal a főpolgármesterkérdésről tartott előadást.

— A megszavazott fővárosi törvény értelmében — mondotta — első intézkedés a főpolgármesteri kinevezés, amely a kormány jelölése szerint *Borvendég* Ferenc eddigi alpolgármestert éri. A lelépő főpolgármester, *Huszár* Aladár emberfeletti munkát végzett s munkájával minden párt elismerését kivivta. Mély sajnálatomat fejezem ki, hogy távoznia kell, éppen a mostani kormány rendelkezése szerint, amelynek érdekében nagyon sokat tevékenykedett. Objektiven, igazságosan vezette a főváros ügyeit.

Ami az uj főpolgármestert, *Borvendég* Ferencet illeti, megemlitette, hogy eddig *a fővárosi üzemek irányitását, a pénzügyek rendezését közmegelégedésre vezette s derekasan megállta a helyét* s reméli, hogy ugyanilyen jó tulajdonságokkal vezeti majd a fővárost a jövőben. Az uj főpolgármester kezében szinte *diktatorikus hatalom lesz,* fokozottabb mértékben szükség van tehát arra, hogy objektiv intézkedésekkel a polgárság érdekeiért dolgozzék. *Müller* Antal előadása előtt *Csák* Boldizsár, a Honsz ügyvezető igazgatója *„Államvédelem és hadigondozás“* cimen mondott beszédet.

120.000 pengős per, egy szobanagyságu lépcső körül

A főváros javára döntött a Kuria, kimondván, hogy nem közterület a Zsigmond-utca egyik melléksikátora

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Még 1928-ban történt, hogy *Egerer* Gedeon budapesti ügyvéd 120 ezer pengőre perelte a fővárost közönségét. A törvényszékhez beadott kereset alapja a Zsigmond-utca 44. és 46. számu lakóházakkal beépitett telkek között egy mintegy *négy méter széles lépcsősikátor volt.* Keresetében *Egerer* ügyvéd azt vitatta, hogy ezek az ingatlanok a telekkönyvben a *Zsigmond-utcában fekvőknek* voltak feltüntetve, annak dokumentálásául, hogy a házak közé benyuló lépcső a Zsigmond-utcának, mint nyilvános közutnak szerves része volt. A főváros azonban 1899-ben egy beadvány kapcsán olyképpen intézkedett, hogy ez a sikátor, amely különben *mindössze alig tizennégy öl kiterjedésü,* magántulajdon, mégpedig egy szomszédos telektulajdonos, özv. *Schwarz* Dávidné tulajdona. A városi határozatra támaszkodva a telekkönyvi hatóság el is rendelte, hogy *Schwarzné telke a lépcső területével egészittessék ki.*

Egerer ügyvéd ezekután előadja, hogy sem a tanácsi határozatról, sem a telekkönyvi végzésről ő, illetőleg jogelődjei annakidején *mitsem tudtak,* holott őket, mint azon telkek tulajdonosait, amelyekhez ez a lépcsős sikátor a Zsigmond-uteáról átjárást biztositott, a főváros ezen határozata *igen közelről érintette.* Annál is inkább, mert Schwarzné a telekkönyvi hozzájegyzés keresztülvezetése után *jogerős épitési engedélyt* is kapott a sikátor beépitésére, amelyre vonatkozóan ismét az *Egerer* ügyvédnek a megállapitása, hogy *az épitési engedélyről sem értesült. Schwarz* Dávidné háromemeletes épületet épitett fel az ingatlanra olymódon, hogy *annak kapubejárata a régi lépcső helyére került.* Az *Egerer-féle telek* lakói ilymódon a Zsigmond-utcáról nem tudtak közlekedni, a szolgalmi pert is elveszették, ami által *Egererék* sulyosan károsodtak.

Egerer keresetét arra alapitja, hogy a főváros tanácsa annakidején *tévesen állapitotta meg az átjárási szolgalmat Schwarzék ingatlanára,* a főváros tulajdonképpen *ingyen adott Schwarznénak* 14 öl területü nagyon értékes közterületet, miértis az értékében szenvedett *Egerer-féle teleknek a főváros nem kevesebb, mint 120 ezer pengő kártérítéssel tartozik.*

Kártérítéssel tartozik azért, mert az Egerer-féle telken épült villa lakói a III. kerület legfőbb utvonalától, a nagyforgalmu *Zsigmond-utcától teljesen elvágattak,* e telkeken az épitkezés teljesen lehetetlenné vált, sőt az ottlevő villa, melynek az átjárás megszüntetése előtt állandóan *igen előkelő lakói voltak* (pl. a horvát bán), a megközelithetetlenség folytán *jobb társadalmi osztályu emberek számára lakhatatlanná vált és igy értékében igen erősen csökkent.* Hogy az átjárást *Egerer* valamilyen módon mégis lehetővé tegye, *meg kellett vásárolnia a Zsigmond-utca 42. és 44a. sz. ingatlanokat,* e két ingatlant, amelyek különben magukban *nagyértéküek lettek volna, kizárólag az átjáróul szolgáló betonlépcső céljára* kellett lefoglalnia és egyébb kihasználhatóság elől évtizedeken át elvonnia.

A főváros képviseletében *Szálka* Béla dr. tisztiügyész *alaposan és érdekesen vedekezett* a 120 ezer pengős kártérítési keresettel szemben. A főváros védekezésének az az alapja, hogy az a bizonyos lépcső feljáró sohasem volt közterület, mindig magánterület volt, és Egererék nem a főváros tanácsának határozata következtében, hanem *az érdekelt magántelektulajdonosok megegyezéses akarata folytán* veszitették el a Zsigmond-uteára a lépcsős feljárón keresztül a feljárást. A főváros tiszti ügyészsége védekezéséhez csatolta *a régi kataszteri térképeket,* a főváros tervtárában őrzött közel száz esztendős *rajzokat,* amelyek azt bizonyitják, hogy ezek a multban *mindig a Schwarz-féle telek tartozékául voltak feltüntetve* és igy a főváros tanácsa 1899-ben helyesen járt el, amikor megfelelő vizsgálat után *Schwarzné tulajdonául nyilvánitotta a szóbanforgó 14 négyszögölet.*

A főváros jogi okfejtését ugy a törvényszék, mint a tábla magáévá tette és *Egerer* ügyvédet keresetével elutasitotta. Az elmult héten a Kuria is foglalkozott a 120 ezer pengős perrel, és *végleg elutasitotta keresetével Egerer ügyvédet.*

Házadómentesség és városrendezés

Általános elégedetlenség az uj rendelettel szemben, amely rendkivüli szükkeblüsége folytán egyáltalán nem alkalmas az épitkezés fellendítésére

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A hivatalos lap szerdai száma közli *Imrédy* pénzügyminiszter rendeletét a fővárosi rendkivüli ideiglenes házadómentesség dolgában. A rendelet *három csoportra* osztja azokat a telkeket, amelyek rendkivüli házadómentességben részesülhetnek. Az *első csoportban* 15 évre terjedő teljes és azon tul további tiz évre terjedő 75 százalékos rendkivüli ideiglenes házadómentesség, a *második csoportban* 15 évre terjedő teljes és azon tul további tiz évre terjedő ötven százalékos rendkivüli ideiglenes házadómentesség, a *harmadik csoportba* pedig 15 évre szóló teljes ideiglenes rendkivüli házadómentesség illeti meg a pénzügyminiszteri rendeletben felsorolt telekkomplexumokat. A rendelet *szigoru feltételeket* szab meg a házadómentesség elnyerésére. A telektulajdonos köteles *utcanyitásra* szükség esetén bizonyos területet átengedni, köteles hozzájárulni *az uj utca közmüvekkel való ellátásához,* a saját épületét *vizvezetékkel, csatornával, világitással* köteles ellátni és minden lakást teljes *higiénikus berendezéssel* felszerelni.

A pénzügyminiszter rendelete ugy a városházán, mint épitőipari körökben általános csalódást keltett.

Szemben a mult esztendő végével lejárt *30 éves* házadómentességgel, mindössze *22 és fél esztendő* az a maximum (átszámitva az első kategóriában engedélyezett 15 éves + 10 éves 75 százalékos házadómentességet), amelyet a miniszter engedélyez. Végeredményben tehát

még a pénzügyminiszter által leginkább favorizált területeken is 25 százalék a redukció az elmult évben érvényben volt házadómentességhez képest.

Általános a vélemény, hogy *ez a rendkivül szük méretü házadómentesség egyáltalában nem alkalmas arra, hogy a jelenleg teljesen stagnáló épitkezésnek lendületet adjon.* Lehet, hogy a miniszter által favorizált területeken *némi lendületet fog kapni* az épitkezési kedv, azonban a főváros azon részein, amelyekkel *mostohán bánt el a pénzügyminisztérium,*

tovább fog tartani a mai stagnáció, az ingatlanárak további lemorzsolódása, ami végeredményben adózási szempontból is sulyos károkat fog okozni a kincstárnak.

Városrendezési szempontból az az általános vélemény, hogy

a minisztérium teljesen ötletszerüen és a főváros hivatalos álláspontjának meghallgatása nélkül

állapitotta meg azokat a városrészeket, amelyeket *nagyobbmértékü házadómentesség engedélyezésével fejleszteni kivan.* Voltak ugyan bizonyos *teljesen bizalmas jellegü tanácskozások* a Közmunkák Tanácsának bevonásával a pénzügyminisztériumban, a minisztérium azonban az autonómia hivatalos véleményére *nem volt kiváncsi.*

ANGOL PARK
a legkellemesebb esti szórakozóhely
A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgari árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü művészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302-45

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vallalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51-4-06.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

Miért nem készül az 1935-ös költségvetés?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Minden esztendőben március végén, április elején szokott megjelenni a polgármester rendelete, amely utasitja az ügyosztályokat, az intézményeket és üzemeket, hogy költségvetési előirányzatukat julius 15-ig terjesszék be a pénzügyi osztályhoz. A folyó esztendőben ez a polgármesteri rendelet *még mindig jelent meg*, az 1935-ös költségvetés technikai összeállitása tehát nem kezdődhetett el. A késedelem okáról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Való, hogy a folyó évben a polgármester rendelete a költségvetés összeállitásáról, amely az elmult esztendőben április 3-iki dátummal jelent meg, *elmaradt*. A késedelmnek megvan a maga természetszerü magyarázata: a pénzügyi ügyosztály *várja a szanálási rendeletet, a belügyminiszteri tervezet fog konkrét intézkedéseket tartalmazni a főváros költségvetési előirányzatának összeállitása tárgyában.* Természetes, hogy a pénzügyi ügyosztály a társügyosztályokat meg akarta kimélni a *kétszeres* munkától, ezért az uj költségvetés összeállitását illetően *csak akkor fog intézkedni a polgármester ur*, ha a szanálási tervezet vonatkozó intézkedéseit már ismerni fogjuk.

— Könnyen előfordulhat ily körülmények között, hogy a polgármester *nem fogja betartani tudni* azt a törvényes terminust, amely szerint *szeptember 15-ig össze kell állitania a következő esztendőre szóló költségelőirányzatot.* Nem kétséges azonban, hogy a belügyminiszter tudatában van a késedelem okainak és igy a főváros a szükséges felmentést a felső hatóságoktól *idejében meg fogja kapni.*

GAZDASÁGI ÉLET

Az autóbusz és az autótaxi jajkiáltása a benzinadó bevezetése ellen

A közhasznu gépjárművállalatok számára a benzinadó bevezetése a mai horribilis közteher megsokszorozódását jelentené

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Költségvetési beszédében bejelentette *Fabinyi* kereskedelemügyi miniszter a benzinadó behozatalát. A *Magyar Közhasznu Gépjárművállalatok Országos Egyesülete*, amely Magyarország összes autóbusz, teherautó, taxi és bérautó vállalatát egyesiti, most beadvánnyal fordul a miniszterelnökhöz és a kereskedelemügyi miniszterhez, azt fejtegetvén, hogy *a benzinadónak a miniszter által kontemplált behozatala olyan ujabb sulyos terhet jelent a közhasznu gépjármü vállalatokra, amelyek a mai nagy megterhelést is kénytelenek elviselni, hogy azok segitségnélküli pusztulásra lennének itélve.*

A főváros szempontjából igen érdekes a memorandumnak az a része, amely a *taxivállalatok közterheit tünteti fel.* Magyarországon összesen *1800 bértaxi van üzemben:* ezeknek legnagyobbrésze természetesen a fővárosban, mert a vidéken a taxival járó bérautók száma a fővároshoz viszonyitottan *egészen elenyésző*, alig néhány százra tehető. Az 1800 taxi évente mintegy *60 millió kilométert tesz meg*, és fizet 360 ezer pengő *gépjárműadót*, 400 ezer pengő *OTI-járulékot*, 200 ezer pengő *balesetbiztositási járulékot*, 45 ezer pengő *területhasználati dijat*, 180 ezer pengő *helyfoglalási dijat*, 300 ezer pengő *vagyonadót, jövedelmi adót, kereseti, általános kereseti, rokkant adót*, 350 ezer pengő *forgalmi adót*, 400 ezer pengő *fázisadót*, fogyasztási anyagok után 135 ezer pengő *kincstári illetéket* biztositás után, 935 ezer pengő *kincstári részesedést benzin* után és 1,580.000 pengő *motalkó adót*. A Magyarországon szaladó 1800 taxira tehát 5,285.000 pengő közteher jut, ami egy-egy kocsira elosztva, *7936 pengőt jelent.*

Megdöbbentően nagy az *egy-egy autóbuszra eső közteher, ami a fővárost illetően az autóbuszüzem szempontjából igen jelentős. 7938 pengő esik egy-egy autóbuszra közteherként*, vagyis *naponta husz pengőre* rug az az összeg, amelyet egy-egy autóbusznak adókban és illetékekben fizetnie kell, mielőtt *még reggel kigurult volna a garázsból.*

Rámutat a Gépjárművállalatok Egyesülete, hogy a gépjárműadó *kétszeresét, sőt háromszorosát tenné ki* a benzinadó és miután a közterheket is csak a legnagyobb nehézségekkel képesek viselni azok a vállalatok, amelyek közhasznu funkciót végeznek, *a benzinadó bevezetése a vállalkozások feltétlen összeroppanását jelentené.* Megállapitják a vállalatok azt is, hogy a benzinadó bevezetése esetén *gondolkozniok kellene üzemük beszüntetése felől is*, ami egyáltalában nem érdeke a köznek, mert éppen azok a közhasznu vállalatok lennének sujtva a benzinadó behozatalával, amelyek a közönségnek mindenkor rendelkezésre állanak. Azt kérik a vállalatok, hogy a benzinadó behozatala esetén a közhasznu gépjármü-vállalatokat *feltétlenül mentesiteni kell a benzinadó fizetése alól és meghagyandó volna az eddigi gépjárműadó.*

A főváros sulyos megadóztatása a fürdőpropaganda céljaira

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A képviselőház hétfőn kezdi tárgyalni az *ásványvizadó, szikvizadó és fürdőjegyadó* behozataláról szóló törvényjavaslatot. A javaslat szerint az uj adónem, amely fürdőpropaganda céljára szolgál, *a vizeknél literenként 2 fillérben, a fürdőjegyeknél jegyenként 5 fillérben* lesz megállapitva. Az elmult évi zárszámadás adatai szerint a főváros ásványvizüzeme *százezer pengővel, a főváros állandó fürdői hetvenezer pengővel fognak hozzájárulni az uj adóhoz.*

Kétségtelen, hogy ezt a 170 ezer pengőt jelentékeny részben *a főváros lesz kénytelen megfizetni*, az amugyis deficites fürdőüzem rovására, mert a mai rossz gazdasági viszonyok között az uj adónemet csak *részben vagy egyáltalában* nem lehet a közönségre áthárítani. A főváros országgyülési képviselői a főváros ezen ujabb megadóztatása ellen élénken fognak tiltakozni a képviselőházi vitában és arra is rá kell mutatniok, hogy a befolyó adót a főváros kezelésében kell hagyni, mert ez az adó *kizárólag Budapest fürdőpropagandáját szolgálhatja.*

A „Szikra" Magyar Gyujtógyárak R.-T. igazgatósága a társaság ezévi rendes közgyülését f. évi junius 13-ára hivta egybe. A mérleg 323.276.35 P tiszta nyereséggel zárult, mely összegből az „A" sorozatu részvények után 10.— P (az előző évben 12.— P) osztalék kerül kifizetésre. Ugyanaznap tartja rendes közgyülését a Magyar Általános Gyufaipari R.-t. is. E társaság tiszta nyeresége 108.884.63 P, melyből részvényenként 9.— P (tavaly 10.— P) osztalék fizettetik.

A „Nagybátony-Ujlaki" Egyesült Iparmüvek R.-T. igazgatósága a tegnapi napon tartott ülésében megállapitotta az 1933. évre vonatkozó zárószámadásokat, melyek az értékcsökkenési tartalékalap megfelelő dotálása után 262.472.31 pengő tiszta nyereséget eredményeztek és az 1934 junius hó 14-ére összehivandó közgyülés elé azt a javaslatot terjeszti hogy a mult esztendőre osztalék cimén részvényenként 5%, vagyis 75 fillér (a mult évben 1.— P) fizettessék ki.

A Magyar-Francia Biztositó Részvénytársaság f. hó 30-án tartotta közgyülését. Az 50.708.45 pengő tiszta nyereségből részvényenként 1.50 pengő osztalék kerül kifizetésre.

Uj kiirások:

Textilanyagok, kötöttáru, gumipelenka és rövidáru szállitására a székesfőváros gyermekfelruházása, csecsemőkelengyeellátása stb. részére. Határidő: 1934. évi junius hó 4-én (hétfőn) d. e. 10 ó.

1. A XI. ker., Fehérvári-ut, Dombovári-ut és a székesfőváros határa között levő szakaszának bazalt fejkövel való **burkolómunkáira.**

2. az ehhez a munkához szükséges 425.000 drb **bazalt fejkő** szállitására. Határidő: 1934. évi junius hó 5-én (kedden) délelőtt 9 ó.

Csatornaépitési munkákra a VII. ker., Róna-utca és Fogarasi-ut, Egressy-ut és Kövér Lajos-utca közötti szakasz részére. Határidő: 1934. évi junius hó 5-én (kedden) délelőtt 9 ó.

Kőanyagszállitási és kőfaragó munkákra az I. ker., Szentháromság-téren levő Budavári Koronázó főtemplom Mátyás-tornyának ujjáépitéséhez. Határidő: 1934. évi junius hó 12-én (kedden) d. e. ½11 ó.

Ellenáramu kondenzátor és tartozékainak készitésére és szállitására a szarvasmarha Közvágóhid hütőtelepe részére. Határidő: 1934. évi junius hó 15-én déli 12 ó.

A székesfővárosi közkórházakból kiselejtezett különféle **ócska vasanyagok és ruhanemüek eladására.** Határidő: 1934. évi junius hó 22-én (pénteken) délelőtt 9 ó.

6000 q **zab**, 8000 q **anyaszéna** és 5500 q **rozsszalma** szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi julius hó 6-án (pénteken) d. e. ½11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

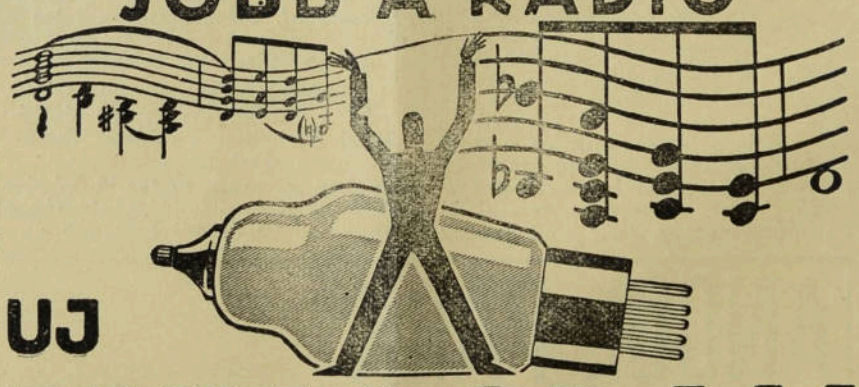
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38-6-93

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest
HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: Budapest IX., Csont-utca 3. Telefon: 34-0-82.

JOBB A RÁDIÓ

UJ
TUNGSRAM
RÁDIÓCSŐVEL

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 23. szám

Budapest, 1934 junius 9

UJ BUDAPEST

TÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyv... Bpest, VIII., Revitzky...

Prológ a szanáláshoz

Egy munkásküldöttségnek adott válaszában azt mondotta az uj főpolgármester, hogy ismeri és átérzi a munkás, a szegényember sorsát, mert hiszen ő maga is szegény emberektől származott. Az ő állásfoglalását mai helyzetében is a munkássággal szemben az a régi megbecsülés irányitja, amelyet a becsületes munkássággal szemben a multban is érzett. Minden befolyástól és protekciótól mentesen egyedül a szorgalom, a szaktudás és a munkateljesités lesznek azok a szempontok, amelyek alapján az érdemeket mérlegelni fogja. Közgyülési programbeszédében viszont a tisztviselőket illetően azt mondotta Borvendég Ferenc, hogy elsősorban a dologi kiadásoknak a szigoru takarékosság követelményei szerint való csökkentését vette tervbe. A személyzeti illetmények ujabb szabályozására és megállapitására vonatkozó rendelkezések a szükséges mértékben ezt követőleg fokozatosan csak akkor következnek be, ha a dologi kiadásokban elért megtakaritások kellő eredményt nem biztositanak.

A főpolgármester ezen kijelentései azok az egyetlen reménysugarak, amelyek kissé megvilágitják a fővárosi szanálás sötét és baljóslatu horizontját. Mert a főpolgármester egyéb kijelentései: hogy csak az okszerü gazdálkodás folyományaképpen jelentkező esetleges fölöslegek után kerülhet szóba, hogy a polgárság terhein enyhithessenek-e, vagy a jelentkező fölöslegeket hasznos munkát jelentő beruházásokra forditsa, hogy a főváros adminisztrációjában és üzemi gazdálkodásában minél kisebb költséggel érjenek el minél több eredményt — egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy sok reménységet keltsenek abban az irányban, hogy a főváros jövője egyéb is lesz, mint a szorosan vett adminisztrációnak fenntartása és azoknak az értékeknek megóvása, amelyek a fővárosnak jövedelmező vagyonát képezik. Minden politikától mentesen tehát a főváros minden polgárának a legteljesebb mértékben jogosult az az aggodalma, hogy az a szanálás, ami most a fővárosra elemi csapásként zudul, nem rózsaágy és annak kihatásait fogják érezni végeredményben nemcsak a főváros tisztviselői, a fővárossal összeköttetésben levő vállalkozók és szállitók, hanem Budapestnek minden egyes polgára is.

Jól tudjuk, hogy Borvendég Ferencet szigoru utasitások kötik a törvény rendelkezésein felül. Kétségtelen azonban, hogy az a nagy diplomáciai müvészet, amellyel Borvendég Ferenc a multban igen kényes kérdéseket tudott közmegelégedésre megoldani, most is helyén lesz és a szanáló főpolgármester meg fogja találni azt a mértéket, ameddig elmehet, meg fogja tudni ugy oldani a problémákat, hogy — egy triviális hasonlatot használva — a káposzta is megmaradjon és jól lakjon az a bizonyos kecske is. Abban a nyilatkozatában, amelyet mint ujdonsült alpolgármester néhány esztendővel ezelőtt Borvendég Ferenc az Uj Budapestnek adott, a fővárost illetően azt a kijelentést tette, hogy Budapest addig nyujtózkodjon, ameddig a takarója ér. A takaró hosszuságát megszabja a szanálási tervezet, Borvendég feladata, hogy ez a takaró ne egy végelgyengülésben szenvedő aggastyán lesoványodott csontjai fölé terüljön.

Petrovácz Gyula reflexiói a főpolgármester beiktatásához

*

Kizárólag törvényhozókból fog állani a tizenhetes bizottság, amely remélhetőleg a főpolgármesterrel egyetértésben fogja autonómiavédő munkáját kifejteni

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Szerdán délután rendkivüli közgyülés keretében iktatta be Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága *Borvendég* Ferencet a főpolgármesteri stallumba. Kezdetben ugy tervezték, hogy a városházi pártok vezetői *még ugyanezen a közgyülésen* kifejtik véleményüket az uj főpolgármester programbeszédéről és azokról a tervekről, amelyeket *Borvendég* Ferenc egy, esetleg kétesztendős teljhatalmu főpolgármestersége alatt megvalósitani óhajt. Ezek a felszólalások azonban *elmaradtak*, mert minden egyes párt hozzájárult ahhoz, hogy az uj főpolgármestert beiktató közgyülés ünnepélyessége *ne zavartassék meg politikai természetü felszólalásokkal.* A városházi pártok vezetői természetesen a *legközelebbi időben módot találnak arra, hogy álláspontjukat a főpolgármesteri megnyilatkozással szemben kifejezésre juttassák.*

Az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy *a Keresztény Községi Párt álláspontja felől* megkérdezze *Petrovácz* Gyulát, aki legutóbb adott nyilatkozatában *jóindulatu támogatását helyezte kilátásba Borvendég Ferencnek, az ujonnan kinevezett főpolgármesternek.*

Petrovácz Gyula

aki hangsulyozta, hogy — egyelőre — *kizárólag egyéni véleményének adhat* kifejezést, ebben az ügyben a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ugy érzem, hogy nekem, aki kezdettől fogva őszinte és tárgyilagos kritikát gyakoroltam afölött, ami az uj fővárosi törvény életbeléptetése és *Borvendég* Ferenc főpolgármesterré való kinevezése körül történt, — megvan a jogosultságom ahhoz, hogy a főpolgármesteri beiktatás külsőségeit illetően *ugyancsak őszintén* mondjam el a véleményemet. Nem árulok el titkot, amikor megállapitom, hogy

a beiktatás külsőségei bizonyos hidegséget tükröztettek vissza, ami természetes volt, mert kifejezést adtak annak az érzésnek, amely az autonómia megkérdezése nélkül kinevezett főpolgármesterrel szemben jelentkezett.

Ez a hideg fogadtatás *nem Borvendég Ferenc személyének szólt,* hanem annak a kétségtelen ténynek, hogy *ezuttal ült először kinevezett főpolgármester az elnöki székbe.*

— Indokolt ez a hüvösség *minden olyan pártnál,* amely az autonómia jogainak a megvédelmezését látja szükségesnek. Azt is őszintén el kell mondanom, hogy *a diszmagyarban történt megjelenés is csalódást keltett köreinkben,* mert ugy éreztük, hogy a szanálás rideg munkájára vállalkozó főpolgármesternek *az öltözék megválasztásánál sem* lett volna szabad figyelmen kivül hagynia azt a szempontot, amely szerint

itt nem parádéról, hanem nehéz és népszerütlen feladatra való vállalkozásról volt szó. De egyébként is a parádé nincs harmóniában

sem *Borvendég* Ferenc egyéniségével, sem azokkal a feladatokkal, amelyeknek az elvégzésére vállalkozott.

Borvendég Ferenc — a becsületes, őszinte és puritán közéleti munkának az embere. Ez a legnagyobb elismerés, amit a közéletben szereplők kaphatnak.

Amikor tehát ezt *Borvendég* Ferencről megállapitjuk, nem lehet *erőszakolt gáncsoskodásnak* minősiteni, hogy mi szivesebben láttuk volna *egyszerü polgári fekete ruhában* a beiktatáson.

— Ami *Borvendég* Ferenc főpolgármesteri programját illeti,

szerettünk volna valamivel többet hallani azokról az okokról, amelyek teljhatalommal való kiküldetését tényleg szükségessé tették.

Ezekről az okokról *egyáltalán nem nyilatkozott.* Hibáztatom azt is, hogy *programbeszéde általánosságban mozgott.* Sehol semmi konkrétumot nem hallottunk és igy

programbeszéde kielégitetlenül hagyta nemcsak a kereszténypártot, hanem — amint a helyszinen meg lehetett állapitani — az összes többi pártokat is.

Mindenestre helyénvaló volna, ha *Borvendég* főpolgármester akkor, amikor a szanálás munkáját gyakorlatilag is megkezdi, *valamivel közvetlenebb formában és részletesebben ismertetné terveit.*

— Mindenekelőtt *a bajokat kellene tulajdonképpen fölfednie* és azután teljes részletességgel ismertetni az általa inaugurált gyógyitásnak módszereit, mert *az autonómiát képviselő pártok tagjainak csak igy lehet módjuk arra, hogy a bajmegállapitás helyességéről és az ehhez alkalmazott gyógyszereknek a megfelelősségéről elfogulatlan véleményt alkossanak.*

Mi a jóindulatu várakozás álláspontjára helyezkedünk és Borvendég főpolgármesterségét cselekedetei alapján fogjuk megitélni.

Ezekhez a cselekedetekhez szabjuk támogatásunkat. Mindenestre lehangoló volt számunkra, hogy *diagnózist nem állapitott meg, csak orvosszereket sorolt fel,* amelyekről nem tudjuk, hogy alkalmasak-e az általunk nem ismert betegségeknek a gyógyitására.

— Ha hideg is volt a fogadtatás a közgyülési teremben, már

maga az a tény, hogy semmiféle néven nevezendő disszonáns hang nem hallatszott, azt bizonyitja, hogy Borvendég főpolgármester számithat az autonómiát képviselő pártoknak a támogatására, ha ezek a pártok azt fogják tapasztalni, hogy elhatározásai és cselekedetei a főváros közönségének az érdekeit fogják szolgálni.

Én erről már előre is *megvagyok győződve* és éppen ezért *nem vonok le kellemetlen következtetéseket* abból a hüvösségből, amely *Borvendég* Ferencet főpolgármesteri beiktatása alkalmából fogadta.

Az autonómiában mindenesetre meg van a készség és a hajlandóság arra, hogy Borvendég Ferencet a komoly bajok elháritására irányuló terveinek megvalósitásában támogassa.

Arra a kérdésre, hogy *a szerdán délutáni rendkivüli közgyülésen megválasztandó 17-es bizottság* müködéséhez milyen reményeket fűz, *Petrovácz* Gyula ezeket felelte:

— Én bizom a 17-es bizottság munkájának a sikerében és pedig azért, mert *Borvendég* főpolgármester ismeri az autonómia belső erőit és *ismeri azokat a politikusokat is,* akik a 17-es bizottságban helyet kapnak.

Ez a bizottság előreláthatóan kizárólag törvényhozókból fog állani, akiknek nyilvános fórumok állanak majd rendelkezésre abból a célból, hogy a főpolgármester véleményével esetleg ellentétes álláspontjukat kifejthessék.

De bizom *a 17-es bizottság autonómiavédő munkájának és a főpolgármesterrel való együttmüködésének a sikerében azért is, mert elképzelhetetlen volna, hogy Borvendég Ferenc, aki az autonómia levegőjében több mint 35 esztendőt töltött, élesen szembehelyezkedjék az autonómia akaratával és ezzel rendkivül sulyos felelősséget vegyen magára.*

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35, hétköznapokon Rudolf tér 6, IV. 22. Telefon: 24—1—15

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

Miért késik a Községi Takarék és a Beszkárt közgyülése?

A Községi multévi mérlegét a törvényhatósági bizottság közgyülésének kell letárgyalnia — A Beszkárt multévi zárószámadását beterjesztette a polgármesterhez — Folkusházy még ebben a hónapban nyugdijba vonul, utóda: Márkus Jenő.

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az uj fővárosi törvény 22-ik szakasza intézkedik azon üzemek vezetéséről, amelyek *részvénytársasági formában* müködnek. A törvény szerint a belügyminiszter a kereskedelmi társaság alakjában müködő üzemekhez felügyeleti jogkörének hatékonyabb gyakorlása céljából *miniszteri biztost* küldhet ki, akinek jogában áll a részvénytársasági üzem *üzletvitelébe a legmesszebbmenő módon betekinteni.* Az illetékes tényezők között most folynak a tárgyalások abban az irányban, hogy *a részvénytársasági formában müködő üzemek: a Beszkárt, a Községi Takarék, a Helyiérdekü, a Kisipari Hitelintézet ellenőrzését illetően élni kiván-e a miniszter törvényadta jogával, és ki fog-e miniszteri biztosokat küldeni.*

A törvény értelmében az év első felében kötelesek a részvénytársaságok *az elmult esztendei müködésüket tárgyaló rendes közgyüléseket megtartani.* Általános feltünést kelt, hogy *a Községi Takarék,* amely minden esztendőben az *elsők között* szokta közgyülését megtartani, ezidén még nem tartott közgyülést. *Illetékes helyen* nyert felvilágositásunk szerint ennek a késedelemnek az az oka, hogy *a törvényhatósági tanács nem tárgyalta le az intézet elmult évi müködéséről szóló igazgatósági jelentést,* most már pedig nincs is törvényhatósági tanács, amely a mérleget letárgyalhatná. Ily körülmények között a Községi Takarék zárszámadásáról szóló jelentést *a törvényhatósági bizottság közgyülése fogja* letárgyalni, mégpedig a legközelebbi rendes közgyülésen, hogy *ily módon junius 30-a előtt a főváros bankjának rendes közgyülése meg legyen tartható.*

Itt emlitjük meg, hogy azok a hirek, amelyek *Rauscher* Aurél dr.-nak, az intézet alelnökének távozásáról szólnak, *nem felelnek meg a valóságnak. Rauscher* Aurél dr. kiváló munkaerejét és koncepciózus tudását *továbbra is az intézet rendelkezésére bocsájtja.* A *Szigeti* János halálával megüresedett igazgatósági tagsági hely betöltése ügyében szintén a főváros közgyülése fog határozni, ez a hely tudvalevően a *Keresztény Községi Pártot* illeti meg.

A Beszkártot illetően a helyzet az, hogy az elmult esztendei müködésről szóló zárszámadásokat az igazgatóság szabályszerüen beterjesztette a polgármesterhez. A részvénytársaság zárószámadásait *a főváros zárószámadásaival együtt fogják* az autonómia fórumai letárgyalni. *A Beszkárt közgyülésének időpontja még nincs meghatározva,* kétségtelen azonban, hogy a folyó hónap folyamán a közgyülést meg fogják tartani.

Ezen a közgyülésen jelenti be majd *Folkusházy* Lajos vezérigazgató állásától való visszavonulását és kéri nyugdijazását. Az uj vezérigazgató kijelöléséről a közgyülés utáni első igazgatósági ülés fog határozni. Minden valószinüség amellett szól, hogy *Márkus* Jenő dr. miniszteri tanácsos, az intézet érdemes vezérigazgatóhelyettese lép *Folkusházy* örökébe. A vezérigazgató nyugalombavonulásával kapcsolatban arról beszélnek, hogy az Akácfa-utcában *több ügyosztályvezető igazgató fogja felcserélni pozicióját.*

Ugy a Beszkártot, mint a többi részvénytársasági formában müködő fővárosi üzemet illetően *fennáll a lehetősége annak, hogy az igazgatóságokat az uj törvény értelmében ujjá fogják alakitani.* Ebben az esetben *a törvényhatósági bizottság közgyülése jelöli ki* az üzemek igazgatósági tagjait, szemben a régi helyzettel, amikor a törvényhatósági tanács volt a kiküldő fórum. Amennyiben sor kerül az igazgatóságok ujjáalakitására, ugy a Beszkárt és a mellékvasutak, mint a Községi Takarék, nemkülönben a Kisipari Hitelintézet közgyülései már a törvényhatósági bizottság közgyülése által kijelölt *igazgatósági tagokat fogják megválasztani.*

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

VÁROSHÁZI NOTESZ

HÁT AZ BIZONY NEM KÉTSÉGES, hogy szerdán délután öt órakor, amikor felgyulladtak az ujvárosházán a főpolgármestert installáló közgyülési teremben az üvegcsillárok, nem volt tulságosan diadalittas a hangulat. A tisztelt közgyülés inkább hasonlitott egy znaimi uborkagyár üléséhez, mint diszközgwüléshez.

Ami a diszt illeti, kétségtelen, hogy a külső attributumok hiánytalanul megvoltak. Zsufolt karzat, középen, szemben az elnöki emelvénnyel az uj főpolgármester családjával, a teremben nemzeti és fővárosi szinü zászlók, továbbá zsufolt padsorok. A többségi pártok: a kereszténypárt és a kormánypárt szinte teljes számmal jött el a közgyülésre. Wolff Károly hiányzott, helyette Csilléry András, Petrovácz Gyula és Lázár Ferenc prezideáltak a jobb szélső második padsorban. Kozma Jenő viszont ott volt, először láttuk rajta a gomblyukban a nemzeti egység jelvényét.

*

LASSAN MÁSZIK AZ ÓRAMUTATÓ, öt óra öt, öt óra tiz... még nem kezdődik a közgyülés. Az urak csoportokba verődnek itt-ott a teremben, beszélgetnek, lassancsendesen. Feltünést kelt a középjobbon egy hármas beszélőcsoport: az aktiv rendőrkapitány: Ferenczy Tibor és két nyugalmazott főkapitányhelyettes; Andréka Károly és Domonkos Gyula. Meg is jegyzi egy szemfüles ujságiró:

— Biztosan most tanácskozzák meg, mekkora legyen a lovasrendőrök bajussza...

A főtisztviselők valamennyien eljöttek a főpolgármestert iktató közgyülésre, itt vannak az üzemigazgatók is teljes számmal, zsufoltak a sajtókarzat padsorai is. Nagy udvara van Tatits Árkád belügyminiszteri államtitkárnak, aki szintén — természetesen nem hivatalos minőségben jelen van. Az államtitkár az ülés megkezdése után a városi főtisztviselők részére fenntartott padsor szélén foglal helyet.

*

NEGYEDHAT! VERONÁCS mester intésére felgyulladnak immár az összes csillárok és jön Sipőcz Jenő mögötte Liber Endrével, hogy megnyissa a közgyülést. Egy perc, máris felsiet az elnöki emelvényre, zsakettben, ünnepélyesen és megilletődötten. Farkas tanácsnok már olvassa is a belügyminiszter leiratát, amely közli a kormányzó döntését a főpolgármester kinevésére vonatkozóan.

Majd Huszár Aladár bucsulevelének felolvasására kerül a sor. Az aktus alatti éljenek és tapsok hangzanak fel. Az első tapsot a kormányzó kapja, amikor nevét emliti Farkas tanácsnok. A második éljen Huszár Aladárnak, a harmadik már az uj főpolgármesternek, Borvendég Ferencnek szól.

*

AMIKOR A KERESZTÉNYPÁRTON feltünően erős a taps Huszár Aladár levelének felolvasásakor, Friedrich István általános derültség közepette átsüvit a jobboldalra:

— Azért bukott meg, mert megtapsolták.

Ez a közbekiáltás volt különben az egyetlen derüs momentuma az installáló közgyülésnek. Még egy erős éljen zug fel, amikor Sipőcz polgármester mélyérzésü beszédben vesz bucsut Huszár Aladártól és közli, hogy a távozó főpolgármester arcképének a közgyülési terem számára való megszerzése iránt az intézkedés hamarosan meglesz.

*

MÁR INDUL IS A KÜLDÖTTSÉG az uj főpolgármesterért, akit néhány perc mulva két diszmagyaros fiatal fővárosi tisztviselő mögött be is vezet Ugron Gábor. A közgyülés minden oldalán felzendül a taps és az éljen, amikor az uj főpolgármester a terembe lép. Nyestprémes meggypiros mente van rajta, attilája galambszürke damaszt, nyakkendője fehér selyem. Nyestprémes, kócsagos kucsmáját a kezében tartja Borvendég, amikor láthatóan megindultan és sápadtan felmegy az elnöki emelvényre.

Az eskütétel szokásos formaságai következnek, majd a polgármester üdvözlő beszéde. Emelt hangon mondja Sipőcz Jenő:

— Méltóságod nem felejti el az ifju- és féfikornak azokat a legszebb éveit, amelyeket az önkormányzat körében mindenkor megbecsüléstől övezve eltöltött, nem felejti el azt a bizalmat, amelyet az önkormányzat személye és munkássága iránt oly sokszor kifejezett...

*

AZ UJ FŐPOLGÁRMESTER ELSŐ SZAVA a mélységes hódolat és tisztelet jelentése őfőméltósága vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója felé. Utána a hálás köszönet kifejezése következik a magyar királyi kormánynak, amiért bizalmával az ő személyét tüntette ki. (Hol van a rég bevált formula, amikor az ujonnan megválasztott főpolgármester elsőnek a mélyen tisztelt közgyülés bizalmáért mondott köszönetet...)

Maga a beszéd szigoruan tárgyilagos, ment minden szubjektivitástól. Nincsenek benne tervek és igéretek, délibábok és reménykeltések. A legtöbb, amit mondani tud Borvendég Ferenc:

— Zárjuk le tehát a multat és keressük együttesen azt, miképpen lehetne legeredményesebben a főváros lakósságának, de az egész országnak érdekeit is szolgálni, keressük, miképpen lehet kivezetni a fővárost a bajból, a pénzügyi nehézségekből, amelyek megvannak, miképpen lehet munkát adni a munkátlanoknak, miképpen lehet letörölni a szenvedők könnyeit.

*

— A KÖZÖS ÉS BÉKÉS MUNKÁRA NYUJTOM KEZEMET mindazoknak, akik velem egy uton akarnak haladni, — folytatja a főpolgármester, majd — és ez az egyetlen célzás az elmult viharos hetekre, — emelt hangon mondja:

— Ellenséges, gyanusitásokkal teli, tulfütött légkörben végzett munkán nincs Isten áldása.

— Vállalkoztam arra, — fejezi be szavait Borvendég Ferenc, — hogy főpolgármesteri müködésem, főképp annak kivételes hatalmat biztositó tartama alatt a főváros polgárságának összessége érdekében legjobb tudomásom szerint mindennemü befolyástól és politikától mentesen megoldom azokat a feladatokat, amelyeket a törvény tőlem megkiván. Ilyen értelemben való munkálkodásomra kérem a Jóisten segitségét!

*

FÁRADT TAPS ÉS ÉLJEN, — EZZEL VÉGE is volt a felhős és borongós installáló közgyülésnek. Általános feltünést keltett, hogy Borvendég beköszöntő beszédében

A fővárosi közüzemek szanálási tervezete

Irta: SZŐKE GYULA

A szanálási tervezet az uj főpolgármesternek *rendkivül széleskörü* felhatalmazást adott a közigazgatás rendezésére, a pénzügyi helyzet megjavitására, az üzemi gazdálkodás átalakitására, szóval a főváros életének uj alapokon való megszervezésére. A szanálási tervezet egyébként *nem hozott semmi ujat*, azon keretben mozog, amelyet a belügyminiszter az országgyülés *mindkét házában ismételten körvonalazott*.

Amikor az uj törvény s a szanálási tervezet *Borvendég* Ferenc főpolgármester kezében elindult a hatályosulás utjára, az az őszinte kivánság kiséri, hogy

a főpolgármester közismert jóinduiata, tudása, szorgalma és erélye mellett álljon az egész fővárosi szervezet igyekezete, támogatása, szorgalma és jó törekvése, és álljon az egész törvényhatóságnak a főváros szeretetéből folyó tevékenysége, amelyek együttes munkával képesek lesznek a fővárost a nehéz viszonyok között is a boldogulás utján vezetni.

A szanálási tervezet *nem beszél részletekről*. Megállapitja, hogy *a költségvetés keresztülvitelénél a bevételi és kiadási lehetőségek szorgosan figyelembe veendők*. Ennek során szükség esetére *a közigazgatásban a személyi és dologi kiadások apasztandók, az alkalmazottak létszáma megállapitandó és azok összes illetményei rendezendők*. Mindez már régóta fennálló és végrehajtandó rendelkezés.

Az üzemek életére vonatkozólag a helyzet szorgos mérlegelésével kell döntenie az üzemek tevékenységének korlátozása, az üzemek összevonása, vagy azok megszüntetése tekintetében, meg kell gondos mérlegeléssel állapitania az üzemek szolgáltatásaiért szedhető járulékok mennyiségét, felül kell vizsgálnia a Vásárpénztár r.-t. felszámolását, és az üzemek vizsgálata tekintetében szükséges javaslatot a felügyelő hatósághoz kell mielőbb beterjeszteni. Az üzemek beruházásait felfüggesztheti és az önálló városi közszolgáltatásokat, illetékeket, vámokat, helypénzeket és díjakat a viszonyokhoz képest ujból megállapithatja. Miután az uj törvény a főpolgármesternek a főváros helyzetének javitása céljából legfeljebb két évre átmenetileg teljes hatalmat biztositi,

ezek a rendelkezések csak annyiban hatnak az ujság ingerével, hogy a törvényhatóság közgyülése helyett a főpolgármester intézkedik. És valljuk meg, erre a büntetésre bizonyos mértékben rá is szolgáltunk.

Unosuntalan sürgettük a tisztviselői állások és fizetések rendezését és a közigazgatásnak megfelelő átszervezését. *Szinte már kellemetlen módon követeltük* az üzemek dolgának a rendezését, az üzemi szabályzat elkészitését és a könyvvitel, valamint mérlegkészités elveinek egységes megállapitását.

Örök rejtély maradt, hogy mindez, mely irodák labirintusain akadt meg.

Az elnökletem alatt működött üzemvizsgáló bizottság hosszu hónapok munkája után javaslattal fordult a most megszünt törvényhatósági tanács, a közgyülés és a belügyminiszter elé az üzemek rendezése tárgyában. Az autonómia szervei ezeket a javaslatokat egyhanguan elfogadták, a belügyminiszter némi módositással magáévá tette és mint rendeletet küldötte vissza a fővárosnak.

A legszorgosabb kutatás sem képes megállapitani, miért maradt ez a rendelet jórészben csak álom és nem vált valósággá.

Amikor tehát a belügyminiszteri szanálási tervezet a főpolgármesternek az üzemek körül *a rendkivüli hatalmat megadja*, módot ad neki, hogy azokat az akadályokat elháritsa, amelyek talán mulasztásból, talán más okból az üzemek terén való rendcsinálást megakadályozták. A törvényhatóság közgyülése ugyanis *már kormányhatósági jóváhagyással határozott az üzemek munkájának a korlátozása, az üzemek összevonása, vagy megszüntetése kérdésében* és ha ez pontosan keresztülvitetik,

alig hisszük, hogy a főpolgármesternek még ebben a tekintetben további tennivalója volna.

Megszünt mind az az üzem és mühely, amely a magángazdaságnak oktalan konkurrenciát csinált. *Össze lett vonva* mind az az üzem, amely akár a költségek nagysága miatt, akár más gazdasági okokból külön-külön nem felelt meg a céljának, vagy nem szolgálta a köz javát, de a működésnek a fenntartására a fővárosnak szüksége van. *Korlátoztatott* mindazon üzemek munkája, amely munkaerővel az üzem nem szolgálta annyira a közérdeket, mint ártott a magángazdaságnak.

Ezt az egész kérdést, amely minden tényező közmegelégedésére elintéztetett, ujrakezdeni csak a köznyugalom és béke zavarása volna.

Még hallunk, és pedig sokszor *hangos szónokokat*, akik mást mondani nem tudván, a közüzemeket szidják, mint, amelyek a magángazdaságnak ártalmára vannak. Megtörtént a napokban is, hogy *egy kisiparos nagy beszédet mondott* a közüzemek ellen, mint amelyek a keresztény kisiparnak megélhetését lehetetlenné teszik, akik ezért kénytelenek még a keresztény vallásos szervezeteket is otthagyni. Kérdésemre beismerte, hogy a fővárosnál a magángazdaságra kártékony üzemek megszüntek, de még nem szünt meg az állami ruházati intézet, azonkivül nagyon sok konfekciós üzlet, természetesen magánemberek, akik nem szakértő vállalkozók, és nekünk, mint fővárosi kormányzó pártnak, a Keresztény Községi Pártnak, *ezt is mind meg kellett volna szüntetnie!* Sajnos, ezeket

nagyon nehéz felvilágositani, mert nem akarnak felvilágosodni.

És ezeket füti az a vallásellenes propaganda is az üzemellenes hangulat mellett, amelynek egyszer már sikerült a fővárost és az országot felforditani és amellyel szemben a kormány még mindig nem látta be, hogy *a mi támogatásunk az egyetlen eszköz, amely ezután is, mint az utóbbi másfél évtizedben rendfenntartására a lelki élet vezetésével rendelkezésére áll.* Itt tehát a főpolgármesternek legfeljebb az a teendője, hogy

kellő módon nyilvánosságra hozza a már elvégzett munkát, hogy a közvélemény láthassa a rendezés megtörténtét és legyen vége az uszitásnak.

Hátra van azonban az *üzemek belső életének az átszervezése, az alkalmazottak létszámának, fizetésének és mellékjövedelmének megállapitása, az üzemek gazdasági működésének rendszeresitése, könyvitel, péntárkezelés, kalkuláció egységes alapra helyezése, számadások egyszerüsitése és világossá tétele, mérlegkészités egységesitése, a vagyonbecslés és vagyonleltár helyes felvétele és állandó nyilvántartása*, amelyekből következik az a világos, átlátekinthető üzemvitel, amelynél az üzleti rentabilitás a közérdek szolgálata és a főváros polgársága igényének a kielégitése megállapitható.

Mindezek nélkül lehetetlen arról nyilatkozni, hogy az üzemek szolgáltatásáért járó dijazás leszállitható-e, vagy felemelendő és a szolgáltatás mérve csökkenthető-e, vagy bővithető.

Erre a rendezésre különben *van már példa a Gázmüveknél*, ahol az egész munkavezetés a modern *kereskedelmi elgondolás alapján történik.*

Ha a főpolgármester mindezt helyesen elintézni kivánja, ugy az uj törvény alapján

alig van szükség a 4600—1933. M. E. számu rendeletnek a fővárossal szemben való érvényesitésére.

A főpolgármester által kiadandó rendelkezés keresztülvitelét *a teljhatalmu főpolgármester ellenőrzi*, a számvevőség és a fővárosi számszék segitségével, ahol a legkülönbözőbb szakemberek is tanácsadói megbizást kapnak. Még ezenkivül a belügyminiszter *minden üzembe elküldheti az ő megbizottját, valamint minden üzem választmányába két-két szakembert beültetnek.* Ha most ezek mellé még a Felügyeleti Hatóság által megkivánt kimutatások és adatszolgáltatások is készitendők és végrehajtandók, ennek a hatóságnak az intézkedései is, — amely lehet, hogy nem is lesz egybevágó a főpolgármester rendelkezéseivel — *nagyon neheziti a végrehajtó szervek működését, mert az üzemek vezetősége a sok ellenőrzés szolgálatára kell, hogy álljon, ahelyett, hogy a teendőit végezné.*

A Felügyeleti Hatóság működése tehát az adott viszonyok között, helyesen a főpolgármester számára való tanácsadásra vonható össze, amellyel sokkal több szolgálatot tesz a köznek, mintha a külön folytatandó vizsgálatok alapján ő is külön rendelkezik.

Ennek a munkának *gyorsan kell lefolynia!* Nemcsak azért, mert a törvény is legfeljebb két évre tervezte, és nem is azért, *mert már türelmetlenek vagyunk*, hanem azért, mert

a főváros anyagi ügyeinek a rendezése, amelyet immár évek óta magunk is sürgetünk, nem huzható tovább és a bizonytalanság a közben már nem növelhető.

És ezt a munkát *hozzáértő embereknek kell végezni!* Az üzemek megszüntetése során bőséges tapasztalatokat szereztünk arra, hogy az egyes ügyek elintézéséhez *legkevésbbé értő emberek kiküldése a fővárosnak mennyi kárt okozott.*

Birói itélet mutatott rá, hogy a Pedagógiai Filmgyár felszámolóinak a hozzá nem értése a fővárosnak milyen kárt okoz.

Magam ismételten hangoztattam, hogy a Vásárpénztár r.-t. felszámolásának *a legrosszabb időben való kimondása és keresztülvitele a fővárosnak rendkivül nagy kárára van.* A belügyminiszter helyesen értékelte ezt, amikor *a főpolgármester gondjaira bizta ennek az ügynek az ujból való felülvizsgálását.* Nem szabad ezeket a rendezési kérdéseket politikai, de főleg *pártpolitikai szemüvegen át nézni.* És amint helytelenül történt az meg, hogy a Vásárpénztár kérdésében velünk szemben, akik az óvatosságot ajánlottuk, a helyes gazdasági felfogás helyett *a megijedt intéző körök a saját tévedéseiket érvényesitették*, a Keresztény Községi Párt tovább is változatlanul kitart amellett a felfogása mellett, hogy az szolgálja igazán a főváros érdekét és a polgárság javát, az müködik valóban szociálisan és gazdaságosan, *aki pártbefolyásoktól menten tárgyilagosan nézi az üzemgazdálkodás és közigazgatás kérdéseit és nem a leghangosabbakra hallgat, hanem azokra, akik az egyes ügyeket szakszerüen, csendben birálják.*

Nagy munka vár az uj főpolgármesterre, ugyanesak nagy a feladata a polgármesternek és az ő munkatársainak, valamint a törvényhatóság közgyülésének is. Remélem, hogy a nagy feladat jelentőségét *helyesen értékelve az összes erők együttesen fognak kölcsönös megértéssel dolgozni a főváros helyzetének a javitására!*

---

egyetlen szóval sem emlékezett meg elődjéről. Hat órakor már le is oltódtak az ülésterem csillárjai, mindenki hazament — egyáltalában nem vidámabban, ahogy a közgyülésre eljött...

*

A NÉVMAGYAROSITÁSI AKCIÓ a törvényhatósági bizottsági tagok között is megkezdődött. Spur Kálmán dr. ügyvéd, a Keresztény Községi Párt érdemes tagja, nevét a belügyminiszter engedélyével Bocsáry-Spur-ra változtatta át.

*

RÁTKAI PIROSKA, Rátkai Károly dr. kollégánknak az Esti Kurir kitünő és népszerü városházi szerkesztőjének leánya junius 16-án délelőtt ½12 órakor tartja esküvőjét a kelenföldi református templomban F. Szabó Sándor református lelkésszel. A polgári esketést a városházán Sipőcz Jenő dr. polgármester, az egyházi szertartást Sebestyén Andor lelkész végzik. Tanuk lesznek Rassay Károly dr. főszerkesztő és F. Szabó Géza országgyülési képviselők.

*

UNGER BÉLA DR. józsefvárosi előljáró-tanácsnok házasságot kötött Tarr Julia urhölggyel.

*

ABBÓL AZ ALKALOMBÓL, hogy a legzavarosabb fantazmagóriák kelnek hétről-hétre szárnyra a pesti Dunapart épitését illetően, elevenitjük fel a következő kedves kis anekdótát, amelyben az a legérdekesebb, hogy megtörtént:

... Néhai Glück Frigyes bácsiról van szó, aki tudvalevőleg alapitója annak a korszakos gondolatnak, hogy a Vigadó-tér előtt meg kell épiteni a pesti Szentmárkteret. Olyképpen gondolta mindannyiunk kedves Frici bácsija, hogy a Vigadó épületének az árkádjait ki kell nyitni, le kell spongyázni onnan a csunya üvegtáblákat, meg kell vásárolnia a fővárosnak a Vigadó-téren levő két biztositó-palotát: az Első Magyart és a Phönixet és azután: el kell tüntetni a Hanglit. A Hangli helyén nagy négyszögletü kőkockákat kell lerakni, hogy a tér a legapróbb nüanszaiban is hasonlitson velencei kollégájához.

Az álmodozásnak egyéb részletei is voltak: ezek közül legfontosabb a villamos eltüntetése a pesti Dunapartról, ami azóta is frázis maradt a fantaszták ajkán, akik felelőtlenül ábrándoznak a főváros zsebére. Glück Frigyes valósággal apostola volt, valljuk be: halva született ideájának, alig akadt társaság, amelyben az ő jovális módján előadást ne tartott volna élete céljáról: a budapesti Szent Márk-tér megépitéséről.

Egyik alkalommal egy vendéglőstársaságban beszélt a Dunapart átépitéséről Frici bácsi. Gundel Károly megkérdezte tőle:

— Hát azután, Frici bácsi, hová teszed a Dunapartról a villamost?

— Hová teszem? — zsörtölődött Glück Frigyes. — Hát a Mária Valéria-utcába!

— Jó, jó, — válaszolta mosolyogva Gundel, — de hogyan viszed a villamost a Mária Valéria-utcába, — hiszen akkor annak a korzót keresztben kell átmetszeni valahol!

— Ugyan, ugyan! — mordult fel Frigyes bácsi — te is csak azért nehezited a dolgokat, hogy elvedd az ember kedvét! Ilyen kicsiségekkel, mint a villamos áthelyezése, én igazán nem törődhetem!

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserűvize, gyorsan elháritja a sok evéstől és ivástól eredő kellemetlen érzéseket

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett **„Kromofag“** **Tüzoltó bomba**
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

A Hunnia R. T. feltünő gavalléria a fővárossal szemben

November elsejére felmondta a VII. kerületi előljáróság épületének bérletét, csak azért, hogy az előálló kényszerhelyzetben a főváros becsértéken alul vásárolja meg az ingatlant, amely a hivatalos becsértéknek alig felét éri...

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Többizben foglalkoztunk a VII. kerületi előljáróság fogas problémájával, amely jelenleg az egyik *legsürgősebb és legnehezebb témája* a városgazdasági ügyosztálynak és az önkormányzat fórumainak. A polgármester előterjesztését, amely ugy szólt, hogy a beérkezett egyéb eladási ajánlatok mellőzésével *a Csengery-utca 11. számu ingatlant* vásárolja meg előljáróság céljaira a főváros, *kétszer egymásután minden indokolás nélkül levették a törvényhatósági tanács ülésének napirendjéről.* A városgazdasági ügyosztálynak most az az utasitása, hogy *a jövő héten ujjáalakuló városgazdasági szakbizottság tárgyalja le előbb* a polgármesteri előterjesztést és csak azután vigyék azt a többi szakbizottság és immáron nem a törvényhatósági tanács, hanem a *közgyülés elé.*

Egy meglepő felmondás

Közben az történt, hogy *a folyó év novemberében jár le az az egy esztendő,* ameddig a törvényhatósági tanács a Csengery-utca 11. számu házban, ahol az előljáróság *most is el van helyezve,* a bérletet engedélyezte. Tulajdonképpen tehát *május 15-ig kellett volna döntenie a fővárosnak* afölött, hogy továbbra is az immár több, mint 15 esztendeje használt épületet megvásárolja-e a főváros, vagy pedig viselve szerződés szerint az épület *visszaalakitási költségeit, uj székházat épitsen* vagy *vásároljon* az előljáróság céljaira.

A főváros a féléves felmondási terminussal *május 15-én nem élt.* Élt ellenben a háztulajdonos *Hunnia r.-t.,* amely a lakbérleti szabályzat rendelkezéseinek megfelelően, *szabályszerüen felmondta a fővárosnak a Csengery-utca 11. számu ház bérletét a folyó esztendő november hó elsejére.* A helyzet tehát az, hogy november elsejéig *vagy meg kell vásárolnia* a fővárosnak az épületet, vagy *ki kell költözködnie* onnan és az épületet vissza kell alakitania. A háztulajdonos részvénytársaság részéről kétségtelenül *ügyes sakkhuzás volt a felmondás,* mert a fővárost *a legsulyosabb dilemma elé* állitotta. Nem vitás ugyanis egyetlen pillanatig sem az, hogy *november elsején a főváros még akkor sem tud onnan kiköltözni,* ha más épületet vásárolna időközben, mert hiszen ott is fel kell mondani a lakóknak, át kell alakitani az épületet, ami bizony időbe kerül, és november elseje előtt *semmi körülmények között meg nem valósitható.* A helyzet tehát bonyolultabb, mint valaha: *olyan szine van* a dolognak, hogy *a főváros kényszerhelyzet előtt áll, amelyből más kiut, mint a Csengery-utca 11. számu háznak megvásárlása, nincsen!*

Nemzeti ajándék?

Ily körülmények között *pontosabban meg kell vizsgálni* azt az eladási ajánlatot, amelyet az egyetlen igazgatósági taggal, bizonyos *Fodor* Gyula nevezetü urral rendelkező *Hunnia r.-t.* a fővárosnak tett. A polgármesteri előterjesztésben ez az ajánlat azt *a szépségflastromot* viseli a homlokán, hogy *ez az egyetlen ingatlan a megvásárlás szempontjából szóbajöhető ingatlanok között, ahol a tulajdonos részéről kért vételár kisebb, mint a bérjövedelem hét százalékával tőkésitett ingatlan-érték.* A Csengery-utca 11. számu háznál ez a differencia kerek *38 ezer pengőre rug.* Felmerül a kérdés, hogy amikor általánosságban 5—6 százalékos jövedelmezőséget szoktak az ingatlanok értékelésénél tekintetbe venni, miért dob el nagylelküen harmincnyolcezer pengőt a Hunnia Épitő r.-t., *miért olyan gavallér,* hogy a tényleges becsértéknél ennyivel olcsóbban akarja az ingatlant eladni, mintegy *nemzeti ajándékot* nyujtva át a főváros urainak?

A menyasszony tulszép...

Ha *a szakember szemüvegén* nézzük a dolgokat, rögtön nyilvánvaló, hogy *a menyasszony tulszép,* az ajánlat közelről nem is annyira a *Hungária r.-t. nagylelküségéről,* mint inkább *jó üzleti érzékéről tanuskodik.* Az első kérdés, *miért történt a felértékelés* a Csengery-utcai ingatlannál csak a hét százalékos jövedelmi kulcs alapján és a *belértékre vonatkozó szokásos beépitett köbméter-mennyiségről,* miért nem történt emlités?

A Csengery-utcai ház 450 ezer pengő értékét ugy hozták ki, hogy *a horribilis 63.645 pengőt, a főváros által fizetett bérösszeget tőkésitették.* Ha utánanézünk az adóhivatali iveken, meggyőződhetünk róla, hogy *a háznak a főváros bérbevétele előtt cca 45 ezer korona volt az évi bérjövedelme.* Ha tekintetbe vesszük, hogy a ház, amennyiben a főváros azt meg nem vásárolja, *bérház céljaira lesz visszaalakitva* és nem hagyjuk számitáson kivül a *lakbéreknek cca 35—40 százalékos visszaesését,* könnyen kiszámithatjuk, hogy *maximum 30—32 ezer pengőt fog jövedelmezni az ingatlan,* ugyhogy ennek a háznak *a forgalmi értéke,* teljesen összhangban a telek nagyságával és a mintegy 14 ezer beépitett köbméterrel, *többre, mint 220 ezer pengőre, semmi körülmények között nem tehető.*

Hiba a felértékelésben!

Meggyőződésünk, hogy a városgazdasági szakbizottságban már észre fogják venni figyelmeztetésünk kapcsán a Csengery-utca 11. számu ház *felértékelése körül mutatkozó hibát* és azt is kétségtelennek tartjuk, hogy a továbbiak során *már a megfelelő helyes értékeléssel fog a Csengery-utca 11. számu ház futni.* Ez az érem egyik oldala. Az érem másik oldala annak megállapitását kell, hogy tartalmazza, *mi az oka annak,* hogy a békebeli 45 ezer koronás bérjövedelemmel szemben 63 ezer pengőre ugorhatott fel a főváros által fizetett lakbér, sulyosbitva a visszaalakitási kötelezettséggel, amely szakvélemény szerint igen költséges, jóval olcsóbb azonban, mint amennyit a polgármesteri előterjesztés erre a célra feltüntet? Meg kell állapitani a lehető legsürgősebben, *mikor és hogyan jött létre* a Csengery-utca 11. számu ház bérleti szerződése, *mi volt az oka* annakidején, hogy a bérbevétel a békebeli béreknél magasabb áron történt, *mily körülmények játszottak közre* abban, hogy 15 évi használat során nem sikerült a bérösszeget a környékbeli házak lakbéreinek nivójára leszállitani és amennyiben nem sikerült, miért nem fordult a főváros a szerződés hátralevő időtartamára *gazdasági lehetetlenülés cimén bérleszállitási kérelmével a birósághoz?*

És a többi?

Általában az a helyzet, hogy egyet esettől eltekintve (mint például a V/B. kerületi adóhivatal Tátra-utcai helyiségeinek felmondása, ahol az eddig fizetett 17.500 pengővel szemben a Lipót-körúti Nova-házban évi 8000 pengőért kapott sokkal szebb helyiséget a főváros) *még mindig tulmagas béreket fizet a főváros* magánházakban elfoglalt hivatali helyiségeiért. A főváros ezévi költségelőirányzatának megfelelő fejezetéből kiderül, hogy éppen *a legmagasabb tételeknél* (a Stefánia-uti és Üllői-uti adóhivatal, a számszék stb.) *semmi engedményt nem sikerült a főváros illetékes szerveinek a lakbérek leszállitását illetően elérniök.* A zárószámadás szerint az elmult esztendőben *26.210 pengő volt az a megtakaritás,* amelyet a főváros a magánházakban elhelyezett hivatalok bérénél megtakaritott, azonban végeredményben ez teljesen megtakaritásnak nem vehető, mert a helyiségek számában történt fluktuáció stb. voltak jelentékeny mértékben előidéző annak, hogy ez *a negyedmilliós tétel mintegy tiz százalékkal csökkent.*

Meggyőződésünk, hogy a szanálási tervezet végrehajtása során a főpolgármester megtalálja a módját annak, hogy a magánházakban elhelyezett fővárosi intézmények bérei *megfelelő szakszerü revizió alá vétessenek* és a főváros anyagi érdekei ugy itt, mint a VII. kerületi előljáróság problémájának *megoldásánál megóvassanak.*

Hölgyeim és uraim! Nyaraljunk itthon!

Ilovszky János rádióelőadása

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ilovszky János kormányfőtanácsos, a főváros törvényhatósági bizottságának örökös tagja, *Nyár a Balaton mentén* cimmel nagysikerü előadást tartott csütörtökön, este a budapesti rádióban. *Ilovszky* János elsőrendü irói vénáját, természetes humorát, mély életfilozófiáját nem szükséges bemutatnunk az *Uj Budapest* olvasóközönségének, amely benne egyik legkedvesebb és legnépszerübb iróját tiszteli. A csütörtöki rádióelőadás azonban azok számára *is meglepetés volt, akik Ilovszky irói működését és előadói készségét nagyra értékelik.*

Az ő szokott módján, ügyes és finom hasonlatok révén vezette rá hallgatóközönségét *Ilovszky* János annak az igazságára, hogy *majd mindenki gazdasági tanácsadónak játsza meg magát, a reális lehetőségek felett pedig majd mindannyian napirendre térünk.* Itthon félig üresen állanak a fürdőhelyek, amelyek a maguk részéről mindent megtesznek a vendégek befogadására, de a végén elpártolunk a magyar fürdőhelyektől, mert berendezésüktől, fejlettségüktől egész szezónra való napfényt és kényelmet kivánunk.

— Mi kell a fürdőhöz? — folytatta lelkes hangon *Ilovszky* János. — Elsősorban viz, napfény, jó levegő! Hát mondhatja-e valaki, hogy a Balaton mellett *nem süt jól a nap,* hogy a Balaton mellett *nem jó a levegő* és mondhatja-e valaki azt, hogy *a Balatonnak a bőrt selymessé, bársonyossá tevő finom és jó hullámos vizében nem jó fürödni?* Tud-e valaki ugy fürödni a Wolfgangsee vagy a Genfi tó hideg vizében, vagy nem tudom, hogy a világ mely távoli részében, mint a Balatonban? Ezért kell nekünk a fürdőinket megbecsülni, annál is inkább, mert *az idegenek,* akik hála Istennek most már szép számmal keresik fel Magyarországot, hangoztatják, hogy fürdőzés szempontjából a Balaton tava minden európai tóval felveheti a versenyt, sőt felül is mulja!

Előadása végén rámutatott *Ilovszky* arra, hogy *sürgősen épittetni kellene* legalább két 35—40 kilométerrel haladó gyorsjáratu 80—100 személyes motoroshajót, amelyek a Balaton két legtávolabbi pontja: Balatonkenese és Keszthely között vinnék a felső és alsó balatoni medence állomásainak érintésével *az egész Balatont viziuton megismerni akaró fürdőközönséget.* Előadását *Ilovszky* a következő szavakkal fejezte be:

— *Hölgyeim és uraim! Nyaraljunk itthon!*

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

Junius 9-én és 14-én
délután ½3 órakor
Ügetőversenyek

HIREK

Huszár Aladár tagja marad a főváros közgyülésének

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági bizottság szerdai rendkivüli közgyülésén igen melegen fogadták pártkülönbség nélkül azt a levelet, amelyben *vitéz Huszár* Aladár dr., mint *Budapest utolsó választott főpolgármestere*, bucsut vesz a közgyülés tagjaitól. Különösen *a Keresztény Községi Párt volt az*, amely *szinte tüntetésszerüen* ünnepelte a távozó főpolgármestert, jelét adva tapsával és éljenével annak, hogy *Huszár Aladár nemesveretü egyénisége menynyire közel áll a Keresztény Községi Párthoz.*

Érdekes fejlődése az eseményeknek, hogy Huszár Aladár *továbbra is tagja marad a főváros közgyülésének.* Az 1930-as fővárosi törvény 11-ik szakaszának értelmében az *Országos Társadalombiztositó Intézet elnöke* hivatalból való tagja a főváros törvényhatósági bizottságának is. *Huszár* Károly, az OTI nyugalomba vonult elnöke *szintén városatya volt*, aki a Keresztény Községi Párthoz tartozott. *Huszár* Aladár dr., aki minden valószinüség szerint utóda lesz Huszár Károlynak az OTI vezetői székében, *uj méltóságában hivatalból lesz tagja annak a székesfővárosi törvényhatósági bizottságnak, amelynek a legutóbbi másfél esztendőn keresztül elnöke volt.*

Fogalmazók és tanügyiek harca

Milyen minősités kelljen a segitőalapi tisztviselőnek?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A segitőalap intézőbizottsága legutóbbi ülésén tárgyalta *az alap tisztviselői szervezésére vonatkozó szabályrendelet-tervezetet.* A szabályrendelet-tervezetet elfogadta az intézőbizottság, ugyhogy az még a nyári szünet előtt az autonómia fórumai elé kerüljön.

Egyetlen összecsapási felület volt a szabályrendelet közel száz paragrafusa közül az intézőbizottság ülésén. A polgármesteri előterjesztés ugy szól, hogy az alap vezető tisztviselői *csak fogalmazási szakuak lehetnek*, vagyis ugyanolyan képesitéssel kell rendelkezniök, mint *a fővárosi fogalmazási* szaktisztviselőknek. Ezzel szemben olyan vélemények hangzottak el, hogy *tanügyi képesités is minősitsen* segitőalapi vezetői állásra, annál is inkább, mert az alap tagjai közül jelentékeny számu kerül ki *a tanügyi személyzet köréből*, akik már csak érdekeik védelme folytán is számot tarthatnak arra, hogy a vezetőségben megfelelő képviseletük legyen.

A nagy vitát a segitőalap intézőbizottsági ülésén *nem sikerült eldönteni* és igy e tekintetben is a főváros közgyülése, illetőleg *végső fokon a belügyminiszter fog határozni.*

Remetehegy platóján

Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres

villatelkek és villaépületek eladók

A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.

Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt.

Verebély Jenő ünneplése

Az igazi magyar urat köszöntötték benne abból az alkalomból, hogy a felsőház tagja lett

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keménylegények Társasága hétfőn este ünnepelte *Verebély* Jenőt, a felsőház uj tagját.

Nagy Ferenc köszöntötte először *Verebély* Jenőt, *a magyar ur igazi mintaképét.* Ma mindenkit urnak szólitanak, pedig csak az érdemli meg, aki *a becsületességnek, a jellemnek, a nemes gondolkozásnak* a reprezentánsa. Közfelfogás szerint mindenki ur, aki *anyagi javakkal rendelkezik*, pedig ez a szó: *ur*, szellemi rangot, lelki emelkedettséget jelent.

E szónak a legnagyobb tiszteletet kell jelentenie! Ma igazi urat ünnepelünk, aki *a legszebb magyar erényeket testesiti meg magában.* A magyar ember igazi képviselőjét, fajtánk kiváló férfiát köszöntjük benne. *Verebély* Jenő a máltai tiszteletbeli lovagi rangot érdemelte ki nemes életével. Ő egyben a magyar közélet *tiszta, feddhetlen lovagja*, aki Szent György kardjával sujt le a ragadozó sárkányokra. Egész közéleti munkája példaadás arra, *miként kell a keresztény nemzeti gondolatot szolgálni a keresztény polgárság, a főváros és a haza javára.*

Király Kálmán tanácsnok, *Török* Zoltán dr. plébános, *Klausz* Gyula a Saskör részéről, *Kerezsy* György a tanitórend nevében, *Muzsikó* István tanácsnok, *Kovácsházy* Vilmos és *Hamvasy* István dr. tanácsnokok, továbbá *Boldogh* Ágoston köszöntötték még az ünnepeltet.

Egyelőre nem vonják össze a városházi ügyosztályokat

Az összevonás sem személyzeti, sem dologi téren nem jelentene semmiféle megtakaritást

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A szanálási tervezettel kapcsolatban hirek terjedtek arról, hogy *sor kerül az ügyosztályok összevonására.* Azt beszélik, hogy megszüntetik a közmüvelődési ügyosztály önállóságát, a közmüvelődési ügyeket a jövőben a tanügyi osztály intézi, továbbá a magasépitési ügyosztály megszüneséről is hallani. Ezekről az állitólagos tervekről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az ügyosztályok összevonásáról egyelőre *nincsen szó.* Nincs pedig két okból. Először azért, mert a legutóbbi létszámcsökkenés alkalmával az ügyosztályok összevonása *annyira nem vált be*, hogy sürgősen helyre kellett állitani a régi ügyosztályokat. Nincs szükség az ügyosztályok összevonására takarékossági szempontból sem, mert amiképpen legutóbb az összevont ügyosztályok szétválasztása *nem járt személyzetszaporitással*, azonképpen most az összevonás sem jelentene *egyetlen tisztviselői fizetés megtakaritását sem.*

— Kétségtelen — folytatta informátorunk — hogy *a különféle heterogén ügyeknek közös ügyosztályba való összesüritése inkább ártalmára, mint hasznára van az adminisztrációnak*, amire most, amikor az egész vonalon *az adminisztráció egyszerüsitéséről beszélünk, éppen nincs szükség.* Nem kétséges, hogy az uj főpolgármester is ugyanezt a nézetet vallja és igy az ügyosztályok összevonásáról szóló hir másnak, mint *koranyári kacsának* nem tekinthető.

PÁRTÉLET

Borvendég főpolgármestersége és a Keresztény Községi Párt

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Keresztény Községi Párt* kedd esti értekezletén *Csilléry* András dr. ügyvezető elnök terjesztette elő az elnökség ama határozati javaslatát, amelyet a főpolgármesteri székben történt változással kapcsolatban a pártnak elfogadásra ajánl.

A határozati javaslat szerint a Keresztény Községi Párt, amely tizenöt éven keresztül együtt működött az adminisztrációval a főváros és polgárságnak javát szolgáló munkában, *szivesen tételezi fel, hogy az uj főpolgármester ur, aki a párt bizalmából előbb a tanácsnoki, majd az alpolgármesteri pozicióba került és mindkét tisztségében cselekvő részese volt a párt munkájának, jelenlegi állásában sem változtatja meg eddig követett ama felfogását, hogy müködésében a fővárosi polgárság, a tisztviselői s munkás társadalom boldogulásának szempontjai lehetnek az egyedül döntő és irányitó tényezők.*

Ebben a meggyőződésében várakozással tekint a párt *Borvendég* főpolgármester müködése elé és *amennyiben programja és annak végrehajtása egyezik a Keresztény Községi Párt által* követett fenti alapelvekkel, *ugy az uj főpolgármester biztos számithat a párt helyeslő megértésére és támogatására.* A pártértekezlet több hozzászólás után *egyhangulag* elfogadta az elnökség határozati javaslatát.

—

A tanügyi tisztikar tanévzáró összejövetele. A *Keresztény Községi Párt Tanügyi Bizottsága* (IV. ker. Városháza-utca 10.) folyó tanévi pedagógiai és közhasznu szociális munkásságának befejezéseül junius 9-én szombaton este ½8 órakor barátságos összejövetelt tart az Erzsébetvárosi Ker. Kaszinó nyári helyiségében (VII., Thököly-ut 56.). Ez alkalommal fogja a tanügyi bizottság hálás köszönetét, tiszteletét és hűségét kifejezni fáradhatatlan elnökének *Bednárz Róbert prelátus ur őméltóságának.* Az ünnepi vacsorára a főváros tanügyi tisztikar hazafias tagjait szeretettel elvárja a bizottság. Ezen ünnepi megnyilatkozáson a Keresztény Községi Párt vezetői is megfognak jelenni. Az ünnepi beszédet *Masson* Izabella polgári iskolai igazgató fogja mondani.

A Dunántúli mérlege. A *Dunántúli Villamossági Rt.* junius 6-án tartotta *Tormay* Géza elnöklésével hetedik évi rendes közgyülését. Az elmult hét év alatt a vállalat tulnyomórészben befejezte azokat a villamositási beruházásokat, amelyekre alakult. A bánhidai telep 180 millió kilovattóra termelése az idén teljesebb kihasználására kerül, amint a komárom—hegyeshalmi vonalszakasz villamositása befejeződik. Ezzel a munkával párhuzamosan folyik a vontató mozdonyok épitése és az év végéig 22 uj villamos mozdony áll rendelkezésre. A jelentés kiemeli, hogy nagyjelentőségü esemény volt *a fővárossal megkötött áramszolgáltatási szerződés*, amely ugy a fővárosnak, mint a vállalatnak egyforma előnyöket jelent. A Dunántúli Villamossági Rt. 3.3 millió fontkölcsönéből még 3.1 millió font fennáll, pengőértékben azonban *a kölcsön álladéka 91.7 millióról 60.8 millió pengőre csökkent* az angol font áresése révén. A villamositási beruházások értéke 14.66 millió, a vállalt készpénzkészletek 28.7 millió, a hitelezők követelése 2.27 millió. A vállalat bruttó bevétele *9.16 millió pengő*, a kimutatott tiszta nyereség *41.780 pengő.* A közgyülés napirendjén szerepelt az igazgatóság kiegészitése és a főváros a maga részéről *Plósz* Pált, az Elektromos Müvek h. vezérigazgatója továbbá *Bornemissza* Géza törvényhatósági bizottsági tagot delegálta az igazgatóságba.

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06

Déli menü, a polgári étteremben P 1.20

Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

STEINER és SZIMPER

Cégtulajdonos: **Steiner Mór**

Disz-, templom-, szobafestők és mázolók

Budapest, IX., Üllői-ut 57

Telefon: **30-6-29**

LOPOS GYULA

BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.

Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek

TELEFONSZÁM: 62—5—05

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT

BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79

Épitési osztály:

Bármely korszerü köburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.

Vegyészeti osztály:

Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.

Gyártelep: **Budapest, IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

ANGOL PARK

a legkellemesebb esti szórakozóhely

A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü művészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

4445 és 13700

A házadómentességi rendelet furcsaságai

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A pénzügyminiszter ismeretes házadómentességi rendelete, amelyről legutóbbi számában már megemlékezett az *Uj Budapest*, még mindig élénken foglalkoztatja ugy a várospolitikai köröket, mint az érdekeltségeket. Általános a megállapitás, hogy *a rendkivül szükméretü és komplikált uj házadómentességi rendelet egyáltalában nem alkalmas arra, hogy komoly munkaalkalmat teremtsen az épitőiparnak és felkeltse a magántőke érdeklődését az épitkezés iránt.* Az uj házadómentességi rendelet teljes mértékben a *háztulajdonosok győzelmét* jelenti, akik kartelszerü törekvéseikkel meglévő házaikba akarják szoritani Budapest népét, jól tudván azt, hogy nagyobb lendületü épitkezési akció során keletkező uj házak *leszoritanák a budapesti bérházakban a még mindig tulmagas házbéreket.*

Fővárosi szempontból sulyos sérelme az autonómiának, hogy a rendelet nem elégszik meg az érvényben levő épitésügyi szabályrendelettel és a főváros müszaki hatóságaival, hanem *külön épitésügyi hatóságot kreál a pénzügyigazgatóság személyében*, amely még müszaki dolgokba is beleszólhat a házadómentességi rendelettel kapcsolatosan. A miniszternek *ez a bizalmatlansága* a főváros müszaki közegeivel szemben *egyenesen sértő*, annál is inkább, mert a főváros *legalább is van annyira hatóság*, mint a rendeletben külön hatáskörrel felruházott pénzügyigazgatóság!

A fővárosnak akar kedvezni a rendeletnek az a szakasza, amely a Horthy Miklós-körtérre nyiló *4445. helyrajzi számu* telken és az ezen telek mögött létesitett uj utcában épitendő bérházakra *a legnagyobb adómentességet* engedélyezi. A szóbanforgó telek a főváros tulajdona, azt pár évvel ezelőtt az uj XI. kerületi előljáróság céljaira vásárolta meg kölcsönpénzből a főváros. *Valóban megható a figyelem*, hogy ezen telkek esetleges parcellázása és a főváros részéről történő eladás esetén a pénzügyminiszter azt a *külön figyelmet tanusitja*, hogy a telket a leghosszabb adómentesség alapján lehet beépiteni!

A sok adómentességet élvező utcarészlet között szerepel *még egy helyrajzi szám:* a Jurányi-utcában a 13700 helyrajzi számu telekből alakitandó telkeken épülő uj házak is a maximális adómentességet kapják. Itt csak az a bökkenő, hogy a Jurányi-utcában *ilyen helyrajzi számu telek egyáltalában nincsen.* Nem tudjuk: *felületesség, vagy tollhiba* volt az oka a 13700-as helyrajzi számu teleknek a Jurányi-utcába való helyezéséhez.

Általános idegesség fogadja a házadó-mentességi rendelet azon intézkedését, amely két egészen szük körzetre szoritja az épitendő családiházak adómentességét. Feltünést kelt a budai *Kis-Gellérthegyi rayonban* engedélyezett adómentesség. Ez a körzet — néhány magántelket leszámitva — *a főváros gellérthegyi kőporbányáját foglalja magában!* Hogy hogyan képzeli a pénzügyminiszter a kőporbánya parcellázását és beépitését, az *egyelőre rejtély.*

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

GAZDASÁGI ÉLET

Közmunka-riporton a városházi ügyosztályokban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Junius közepét irjuk és a főváros részéről még mindig nem történtek komoly lépések a beigért nagy közmunka-akció megindítására. A késedelemnek megvan a maga *természetszerü oka:* az uj törvény életbelépése és a főpolgármesteri kinevezés elodázása, mert addig, amig a szanálási tervezet meg nem jelent, a főváros egyes polgármesteri ügyosztályai természetszerüen *nem voltak abban a helyzetben*, hogy konkrét intézkedéseket tehettek volna, annál kevésbbé, mert attól kell félniök, hogy esetleg éppen az általuk kezdeményezett és költségvetésileg jóváhagyott közmunka-akció lesz az, amely *nem kerüli el az uj főpolgármester kék ceruzáját.*

A helyzet az egész vonalon az, hogy *Borvendég* főpolgármester elhatározásától és intézkedésétől függ az egész közmunkaprogram megindítása, illetőleg megvalósitása. Az egyes ügyosztályvezető-tanácsnokok természetszerüen azt várják, hogy a főpolgármester audienciára hivja őket, amikoris már el fog dőlni, hogy

a költségvetés, mely beruházási tételei azok, amelyek az idén okvetlen meg fognak valósulni és melyek azok, amelyeket a bevételek alakulásától tesz különlegesen függővé megvalósithatás szempontjából Borvendég Ferenc.

A Tabán-fronton

a helyszinén a helyzet az, hogy *lázasan folyik a bontás munkája.* Most már *az egész Tabán-terület* üres, *az összes házakat kiüritették*, még a *Fővárosi Pénzalap tulajdonában voltakat is* és az egész vonalon folyik a bontás. Ez a bontás, mint illetékes helyen közölték munkatársunkkal, előreláthatóan *junius közepén* ér véget.

A Tabán-probléma aktarésze a főpolgármester döntésére vár. Teljesen elkészült a városrendezési ügyosztályban az ugynevezett *kivitelezési terv*, amelyet előzetesen már megismertettek a Fővárosi Közmunkák Tanácsával, hogy amennyiben kifogásuk van a terv ellen, most közöljék és *ne kényszeritsék dupla munkára az autonómia fórumait.* A tárgyalások a főváros és a közmunkák tanácsa között *még folyamatban vannak*, minden valószinüség azonban amellett szól, hogy

az ujonnan alakuló városrendezési szakbizottság első komoly teendője a végleges tatabáni terv letárgyalása lesz.

Azon aggodalmunkat illetően, hogy az előrehaladott *nyári évszakban*, amikor készen lesz a terv és a lebontás is végetér, *már nem kerülhet sor a tényleges munkálatokra*, közölték munkatársunkkal, hogy *erről szó sincs.* A Tabánterv első, ezidén megvalósitásra kerülő etape-ja *a planirozásra kerülő földmunka*, amely tudvalevően késő őszig, a fagy beálltáig folyhat. Sőt

bizonyos vonatkozásban még helyes is, hogy akkor kerül sor majd a tabáni közmunkára — nyár végén —, amikorra a többi épitkezések és a karbantartási közmunkák már nagyobbrészt elbocsájtják a munkásokat.

A Rudas-szálló épitése

ügyében sincs egyelőre ujság. A városgazdasági ügyosztály e tekintetben is *a szanálási programot várja*, ettől van függővé téve, hogy *fürdő marad-e a Rudas* — ennek a megoldásnak *van nagyobb valószinüsége* — vagy pedig mégis *megtörténik a szállodává való átépités.* Az erre vonatkozó tervek a törvényhatósági tanács határozata értelmében már a városgazdasági ügyosztályhoz befutottak. Amennyiben a Rudas-fürdő fürdő marad, akkor a reuma-szálló a Tabánba kerül.

egyes illetékes tényezőknek az a véleményük, hogy a gyönyörü tabáni hegyoldalt egy-két gyógyszállóval, közöttük a Rudas-szállodájával is okvetlenül fel kell ékesiteni.

A karbantartási közmunkák

az egész vonalon folyamatban vannak, ugy a kórházakat, mint az utakat és csatornákat illetően. Ehelyütt emlitjük meg, hogy

a porolajozási akció

első része végetért: a versenytárgyaláson legolcsóbbnak bizonyult vállalkozók felkenték az összes előirt utakra a szerződésükben megszabott minimális *egy liternyi ásványolaj-mennyiséget.*

A csempe miatt késik a pezsgőfürdő megnyitása

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Azok a nyilatkozatok, amelyek az év elején a pezsgőfürdő épitkezésével kapcsolatban megjelentek, olyképpen szóltak, hogy május elején *a Hullámfürdővel egyidejüen meg fog nyilni a pezsgőfürdő is.* Később arról jelentek meg közlemények, hogy *a pezsgőfürdő csak május végén fog a nagyközönség rendelkezésére állhatni.* A helyzet viszont az, hogy most, junius közepén, a pezsgőfürdő-épitkezés *még mindig nincs befejezve.* A késedelem okairól

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A helyzet az, hogy *a belügyminiszteri jóváhagyás szükségessége felboritotta összes időbeli számitásainkat.* Későn jöttünk rá, hogy az épitkezés megindításához *a belügyminiszter jóváhagyása is szükséges* és amig ez a jóváhagyás meg nem érkezett, természetesen *nem kezdhettük meg az egyes különleges épitkezési anyagok rendelését sem*, mert számolnunk kellett azzal, hogy *a kormányzat esetleg eltekint a pezsgőfürdő megépitésétől.*

— Igy főleg *a csempe-rendelés* volt az, amelynek elhuzódása maga után vonja a fürdő megnyitásának késlekedését. Speciális a Szent Gellért épitészeti nivójához méltó *különleges csempékről van szó*, ameiyeket a gyár természetszerüen csak megrendelésre állit elő, mert ilyeneket *nem is tarthat raktáron.* A megrendelés és szállitás között pedig a csempegyártásban *jelentős az időbeli hézag.* Főleg tehát a *csempe az oka a pezsgőfürdő késedelmes megnyitásának.*

— Minden remény megvan — fejezte be nyilatkozatát *Kovácsházy* tanácsnok, — hogy *junius végére a pezsgőfürdőt átadhatjuk a forgalomnak és azt a nyáron Budapestre jövő idegenek már megcsodálhatják, használhatják és hirét szétvihetik szerte a nagyvilágban!*

Templomtatarozások

Egyelőre csak a Mátyás-templom sisakját cserélik

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros, mint minden évben, a rossz gazdasági viszonyok dacára is, jelentékeny összeget vett fel ezidén is a katholikus templomok karbantartására, amelyek gondozása *kegyuri kötelezettségéből kifolyóan tudvalevően a főváros dolga.* Tekintettel azonban a szanálási tervezetre, az elnöki ügyosztály, amelynek hatáskörébe a kegyuri dolgok tartoznak, a templomtatarozási programból egyelőre csak a legfontosabbat: *a budai koronázó templom tornyának restaurálását kezdte el.*

Az európai hirességü Mátyás-templom sisakját annakidején puhakőből csinálták, amely az évtizedek folyamán *nagyon rossz állapotba került.* A főváros illetékes tényezőinek elhatározása folytán most *kemény mészkőből épitik meg az uj sisakot.* A puhakő *negyvenötven* életévével szemben a kemény mészkő élettartama minimálisan *kétszáz esztendő* és nem is kell tatarozni. A Mátyás-templom restaurálásához szükséges összeget a folyó évi költségvetés előirányzatához képest a főváros pénzügyi tényezői engedélyezték, és igy ez a munka már *előrehaladott stádiumban van.*

Borvendég főpolgármester elhatározásától függ, hogy *a többi templomtatarozás az idén megvalósulhat-e és ha igen, milyen mértékben.* Költségvetési fedezete van *a belvárosi főplébánia-templom folytatólagos restaurálásának* (30 ezer pengő), az *Anna-templom* (a Batthyány-téri plébánia templom) *restaurálásának* (40 ezer pengő), továbbá *az erzsébetvárosi plébánia templom* és a *kőbányai plébánia templom tatarozásának* (husz, illetve tizezer pengő).

Farkas tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője, még ezen a héten referál *Borvendég* főpolgármesternek a templomtatarozási akcióról. A *főpolgármester elhatározásához képest* a legrövidebb időn belül a magasépitési ügyosztály megkezdi a restaurálásokat.

Uj kiirások:

Kőanyagszállitási és **kőfaragó** munkákra az I. ker., Szentháromság-téren levő Budavári Koronázó főtemplom Mátyás-tornyának ujjáépitéséhez. Határidő: 1934. évi junius hó 12-én (kedden) d. e. ½11 ó.

Ellenáramu kondenzátor és **tartozékainak készitésére** és **szállitására** a szarvasmarha Közvágóhid hütőtelepe részére. Határidő: 1934. évi junius hó 15-én déli 12 ó.

Benzin szállitásokra a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1934 junius 19-én, d. e. 11 ó.

A székesfővárosi közkórházakból kiselejtezett különféle **ócska vasanyagok és ruhanemüek eladására.** Határidő: 1934. évi junius hó 22-én (pénteken) délelőtt 9 ó.

Föld-, kömüves-, elhelyező-munkákra a II., Fenyves-ut és Branyiszkói-ut sarkán létesitendő székesfővárosi elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi junius hó 26-án (kedden) d. e. ½11 ó.

6000 q **zab**, 8000 q **anyaszéna** és 5500 q **rozsszalma** szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi julius hó 6-án (pénteken) d. e. ½11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kladóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 24. szám

Budapest, 1934 junius 16

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Védekezni!

Ritka fontosságu téma vetődött fel a közigazgatási bizottság hétfői ülésén, ahol Petrovácz Gyula majd Kozma Jenő a polgári légvédelem megszervezésének fontosságát hangoztatta. Valóban a főváros minden lakósát a legközvetlenebbül érintő probléma kapott hangot a főváros ezen előkelő testületében, ahol a szónokok kifejezést adtak abbeli aggodalmuknak, hogy a mostani háborus veszély idején nyiltan és védtelenül van kitéve a magyar főváros nemcsak a harminc kilométerre eső határról a messzehordó ágyuk tüzének, hanem a légitámadások és annak a gázháborunak is, amely a civil lakósság számára is annyira veszedelmessé teszi a legmodernebb hadviselést. Arról is kaptunk felvilágositást a közigazgatási bizottság ülésén, — amit különben minden ujságolvasó tud, — hogy a nyugati nagyvárosok gáztámadások esetére megfelelő földalatti fedezékekkel vannak felszerelve, az uj házakat ugy épitik, hogy ott a lakók számára gáz- és bombamentes helyiségek is rendelkezésre álljanak, a lakósság gáz-álarcokkal van ellátva és általában: annyira meg van szervezve a polgári lakósság háboru esetére, hogy Páris vagy London nem bombázható rommá és nem törülhető el órák alatt a föld szinéről, mint a trianoni Magyarország szomoru fővárosa.

Nem a mi feladatunk félreverni a háborus harangokat, nem akarjuk, de nem is szabad kritika tárgyává tenni a mai nehéz időkben azokat a szük lehetőségeket, amelyeket a katonai védekezést illetően a béke-diktátum meghagyott számunkra. Az éremnek ez az oldala a katonák és a diplomaták dolga. Az érem másik oldala azonban — amely nem kevésbbé jelentőségteljes — a legközelebbről érint mindannyiunkat, nemcsak a férfiakat, hanem az asszonyokat és gyermekeket is. Nemcsak a légitámadás esetére a védekezés eszközei hiányoznak Budapesten, álarcok és fedezékek a polgári lakósság részére, hanem hiányzik a veszély tudata, a védekezés szükségességének intuiciója, a társadalmi szervezés, amely háboru esetére nem katonákat, hanem saját személyi biztonságukat féltő és azt védő belső frontot nevel Budapest népéből.

Amikor szinte állandóan háborus hirek nyugtalanitják a közvéleményt, amikor sohasem tudjuk, melyik országban robbantja ki máról-holnapra a puskaporos hordóba vetett csóva az uj világháborut, akkor a belső frontnak, a civilruhás védekező hadseregnek megszervezése a társadalom legelső és legsürgősebb feladatai közé kell hogy tartozzon. Adja Isten, hogy ne legyen ujra háboru, de ha a csonkaságba dermedt magyar nemzet akaratától és elhatározásától függetlenül mégis megdördül a fegyver, ne találja ez a háboru készületlenül és felszereletlenül a polgári lakósságot, a magyar asszonyok és gyerekek millióit. Ez a szervezés nem hatósági, hanem társadalmi feladat, amelynek élén ott szeretnők látni elsősorban azokat, akik a város első polgárai, hivatott vezérei annak a Hinterlandnak, amely egyelőre a polgári munka békés frontja, de holnapra ugylehet: hadszintér! Nem véletlen, hogy az eziránvu felhivás az önkormányzat azon fórumán hangzott el, amely szószéke a polgári öntudatnak, tradicionális bástyája annak a gondolatnak, amely századokon át erősitette a városok falait.

Borvendég programja

Irta: MÜLLER ANTAL

Amellett szól minden reménység, de a főváros dolgozó polgárságának óhaja is, hogy *a városházán üljenek el* az 1934. XII. t.-c. keletkezése körül támadt *hullámok*, álljon helyre a hivatali életnek az a folyamatossága, amely nélkül alkotó munka el sem képzelhető.

Budapest dolgozó népe nem politikai viharokat vár a városházán,

azt kéri és követeli a főváros vezetőségétől és az autonómia különböző fórumain dolgozó választott képviselőitől, hogy politikai csatározások helyett az legyen az intéző tényezők fő törekvése, hogy *a gazdasági válság enyhüljön, munkalehetőségekkel lássák el a főváros dolgozni kivánó polgárságát és munkás népét.*

Ebből a szempontból a szó szoros értelmében

hideg zuhanyként hatott rám Borvendég főpolgármesteri beköszöntő beszédének néhány passzusa.

Különösen a programbeszéd az a része *érintett kedvezőtlenül*, hogy elsősorban *a dologi kiadások terén* akar megtakaritásokat eszközölni az uj főpolgármester és *a személyi kiadási tételek lecsökkentésére* csak akkor kerül sor, ha

dologi téren már nincs több takarékosságra lehetőség.

Ez a kijelentés nem azért *döbbentett meg*, mintha előbbre akarnám helyezni a tisztviselői és munkásfizetések megszoritását a városi *közmunkáknál*, hanem általánosságban azért, mert azt láttam belőle, hogy *az uj főpolgármester a fővárosi közmunkák megszoritásával akarja szanálási tervezetét valóra váltani.*

Időközben illetékes helyen ugy értesültem, hogy

a főpolgármester programbeszédének ez a része csak általános kijelentése volt,

amelyet ő a gyakorlatban *a legkevésbbé sem akar ugy megvalósitani, hogy a közmunkákat illetően injekcióként szolgáló lehetőségek megszorittassanak.* Örömmel tölt el az az értesülésem, hogy

a főpolgármester nemcsak a fővárosnál, mint hatóságnál eddig szokásban volt közmunkalehetőségeket nem akarja megnyirbálni, hanem az üzemeknél olyan beruházásokat akar dologi téren eszközölni, amelyek — különben teljesen kongruensen a szanálási programmal — munkalehetőségeket biztositanak Budapest dolgozó népe számára.

A főpolgármester ezen kijelentése alapján *a lehető legnagyobb várakozással tekintek a főpolgármester ur szanálási programja elé* és már most kijelentem, hogy amennyiben tagja leszek a 17-es bizottságnak, ebbeli müködésemben arra fogok törekedni, hogy

a főpolgármester urat minden olyan ténykedésében, amely közmunkaalkalmak megteremtésére irányul, melegen támogassam.

Az az *expeditiv szellem*, amely Borvendég Ferencet alpolgármestersége idején a közmunkák pénzügyi fedezettel való ellátása és általában a közmunkalehetőségek megteremtése terén jellemezte,

nem veszhetett ki belőle, mint főpolgármesterből sem, és ezért én tőle a városházi közmunkafronton igen sokat várok.

A főpolgármester ur ezen akcióját *jelentékenyen támogatja* az uj Közszállitási Szabályzatnak a kereskedelemügyi miniszter által *legujabban julius elsejére igért életbeléptetése.* Az uj Szabályzat intézményesen biztositja *a kézmüipari munkaalkalmakat*, megszigoritja *a munkát adó hatóságok felelősségét*, a legolcsóbb árrendszer helyett az *irányárak rendszerét hozza be*, szóval a kisiparosságnak annyi régi sérelmét orvosolja, hogy már magában *ez a körülmény is elegendőnek látszik arra, hogy a városházi közmunka-front megjavuljon.* Ha ezekhez a reménységekhez

hozzávesszük azt a bizalmat, amellyel Budapest iparossága és kereskedő világa az uj főpolgármesterrel szemben — természetszerüen hangsulyozom, hogy minden pártpolitikától mentesen, sőt a legtávolabb állóan — viseltetik,

akkor a legteljesebb mértékben *optimista vagyok* a tekintetben, hogy a városházán olyan uj korszak fog kezdődni, amely *hajnalhasadást jelent a főváros azon dolgozó társadalma részére*, amely — mint azt a képviselőházban több alkalommal kifejtettem

a maga adózási készségével és teljesitőképességével nemcsak a a főváros, de az ország állami létének is egyik legerősebb és legfontosabb pillére.

Csak ősszel kezdődik a szanálás

Petrovácz Gyula a törvényhatósági tanács által el nem intézett ügyekről, a zárszámadás problémájáról és a harmadik alpolgármesteri állás megszervezéséről nyilatkozik

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A hónapokig tartó *feszült politikai atmoszféra* után mindenki azt várja, hogy a városházán végre megindulion a komoly munka. A közigazgatási bizottság hétfői ülésén felvetődött a probléma, *mi fog történni az átmeneti idő alatt*, mi lesz azokkal a szőnyegen forgó nagy kérdésekkel, amelyeket a legutóbbi időkben a törvényhatósági tanács el kezdett tárgyalni, de azokat a tanács időközi megszünése következtében nem fejezhette be. *Mindenkit közelről érint az a kérdés is*, mikor kezdődik el tulajdonképpen a szanálás, mikor kerül sor a belügyminiszteri tervezet alapján a 17-es bizottság működésének megkezdésére és a belügyminiszteri tervezet végrehajtására. Ezekről a kérdésekről

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezetőtagja a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Már a közigazgatási bizottsági szóvátettem a volt törvényhatósági tanács függő ügyeit és rámutattam arra, hogy a tanács több eléje került polgármesteri előterjesztésben még nem határozott végleges, hanem *csupán közbeszóló határozatot* hozott, amelynek eredménye *még nem is ismeretes és igy végrehajtása sincs meg.* Rámutattam arra is, hogy valahogyan

pótolni kell a tanács által kiküldött zárszámadási bizottság jelentésének letárgyalását.

Véleményem szerint a *törvényhatósági bizottság közgyülésének kell ezt a jelentést megkapnia* és a közgyülésnek kell a zárószámadások felett minél előbb álláspontját nyilvánitania, már csak azért is, mert az *1930-as törvényben a zárszámadások letárgyalására kitüzött határidő már le is járt.*

— A polgármester felszólalásomra azt a nézetét nyilvánitotta, hogy az átmeneti idő kapcsán mindazok a problémák, amelyek a volt törvényhatósági tanácsot foglalkoztatták,

az autonómia más illetékes fórumai elé fognak kerülni.

Ezzel a polgármesteri nyilatkozattal kapcsolatosan *kifejezem abbeli aggodalmamat*, hogy az az átmeneti idő, amelyen belül a nyári szünet előtt a törvényhatósági bizottság közgyülése a törvény szerint még müködhetik, *végtelenül rövid* és

ezt a végtelenül rövid időt is nagyrészben igénybeveszik bizonyos alakulási formaságok.

Sajnos, az a meggyőződésem, hogy a *nyári szünet előtt már bajosan fog sor kerülni ezeknek a problémáknak letárgyalására*, talán a zárszámadás lesz az egyetlen, melyet a közgyülés is le fog tárgyalhatni, hiszen julius elsején kezdődik a *törvényszerü nyári vakáció.*

Mivel a főtisztviselők nyári szabadságától se lehet eltekinteni, az a véleményem, hogy a városházán a szanálási munka megkezdése őszre marad.

Szóvátettük *Petrovácz* Gyula előtt *Kozma* Jenőnek azon felszólalását, amely a közigazgatási bizottságban a *harmadik alpolgármesteri állás megszervezését* sürgette. Erről a városházi adminisztrációt annyira közelről érintő problémáról *Petrovácz* Gyula a következőket mondotta:

— A harmadik alpolgármesteri állás betöltésének legnagyobb akadálya, hogy

a törvényhatósági bizottság e tárgyban hozott határozatát a belügyminiszter érdemileg még mindig nem intézte el.

Annakidején *Kossalka* János a Mérnöki Kamara elnöke és társai a törvényhatósági bizottság közgyülésének határozatát azzal fellebbezték meg a belügyminiszterhez, hogy

a harmadik alpolgármester mérnökember legyen.

Felesleges ez alkalommal *ismételnem azokat az indokokat,* amelyek amellett szólnak, hogy

a városházi mérnöki adminisztráció racionalizálása szempontjából nem nélkülözhető az alpolgármesteri ranggal fungáló műszaki főtisztviselő.

Az én véleményem szerint, amennyiben a harmadik alpolgármesteri állás belügyminiszteri engedélyezésére jelen alkalommal *sor kerül, csak műszaki alpolgármester választásáról* lehet szó. Mindenesetre igen fontos, hogy az esztendők óta a minisztériumban heverő fellebbezésünket elintézzék.

Más oldalról szerzett információnk szerint nem fog sor kerülni a harmadik alpolgármesteri állás megszervezésére, mert illetékes tényezők azon az állásponton vannak, hogy

a szanálással kapcsolatban nem uj állások szervezésére, hanem a meglevők megszüntetésére van szükség

Ily körülmények között, noha az uj alpolgármesteri állás *mindössze 2200 pengő uj terhet jelentene a főváros számára* évente, az belátható ideig nem kerül megszervezés alá.

Budapesti figurák

Irja: Novszky János

A kiránduló

Télen is él, de nyáron virágzik.

Hétfőn már szövi a terveket, hová megy a következő vasárnap. Csütörtökön kiérik benne a végleges terv, de ha „szóló kiránduló", — vasárnap biztosan nem oda megy. Ilyen a természete.

Ha családos, akkor óvatosabb a tervek készitésében. Elővigyázatosan több helyet emleget, mert nehéz a gyerekek előtt megindokolni, sőt az apai tekintély elvesztésére is vezethet, — ha a végleges vasárnapi terv indokolatlanul megváltoznék.

Már szombaton délután a foglalkozási helyén, az üzlete, ipara, vagy az emeleti irodája, lakása ablakából figyeli a látókörébe eső eget. Ha az csak tenyérnyinek látszik is és azurkék, vidáman kopog keze alatt az irógép, vagy fut a szerszám, vagy csomagolózsineg. Ha a tenyérnyi ég-területen sötét felhő vonul át, kétségbeesik, mert a tejfeles uborkasaláta már délben be lett gyömöszölve egy régi befőttes üvegbe.

Este hét óra után megtelik velük a turós-bolt. Ez természetes: mert kirándulót nem igen találhatunk körözött liptói nélkül.

Egész héten az utolsó percben kel fel a kiránduló személy. De vasárnap? — Már négy órakor riogatja a családját: felhuzza, vagy kilöki az ablakredőnyt és már nem figyeli, de k é m l e l i, hogy a hajnali felhők mikor oszlanak el.

A kémlelés után visszafekszik ágyába. De nem alszik — forgolódik. Amikor ötre, vagy hatra ér az óramutató, kiugrik az ágyból és jól elnyujtott müezzin-hangon, vagy pattogva kiáltja el magát:

— Gyerekek, auf!!! Indulunk!

Azért mondja: a u f, mert valamikor a közös hadseregben szolgált.

Az indulás azonban korán lett kiabálva. Mig a mama megmosdatja a kisebb családtagokat és a tavalyról megmaradt, elsárgult pergamentpapirba belehengereli a tejfeles uborkasalátát tartalmazó üveget, rántott hust, cseresnyéslepények tömegét, addig szakadhat cipőfüző a Józsinál, Mucurka fordítva veheti fel a pullovert és valahonnan gomb gurul a földre. És kisül, hogy a mama szögesbotja véletlenül a padláson maradt. Vasárnap nem lehet a padlásra menni. Ilyen esetben félórai családi tanács kezdődik, hogy elmehet-e a mama a papa botjába kapaszkodva?

Végre hét órakor kinn van a család. A papa a villamos megállónál a várakozó tömeg között, a villamos rézrud fogantyuja felé, mint bősz paripa előretör és csatakiáltást hallat:

— Gyerekek, mama, — a u f!

Az auf ismét a közös hadseregbeli szolgálaton alapszik.

Nyolckor kint vannak a kirándulás szinhelyén: hegyen, réten, vagy völgyben. Alkalmas helyet keresnek a letelepedésre. Nem kell ecsetelnem, hogy ez nem megy egészen simán, mert a kiránduló azt is nézi, hogy ne legyen messze a villamos végállomásától. De titokban az összes családtagok arra gondolnak, hogy olyan helyet találjanak, ahol az elmult vasárnap kirándulóinak papirosdarabjai már fel nem lelhetők. Ez azonban nehéz Budapest környékén.

Kipakkolás...

Minden ki lesz pakkolva... Mert a kirándulásoknál nem a természetben való gyönyörködés a fontos, hanem az evés. Mert a kiránduló mindig eszik... Reggel nyolckor hétköznapon kávét, a kiránduláson rántott hust uborkasalátával.

Előfordul, mig a mama kipakkol, hogy a gyerekek elkezdik a nyargalászást és a labdát visszarugják a telephelyük felé, pont a mama feje irányába. A mama sikit, elkapja a fejét; a labda ráesik az üvegre. Ez az egyetlen eset, amikor uborkasaláta nélkül eszik reggel nyolckor a rántott hust.

Tiz órakor ujabb evési szeria következik. Tizenkét órakor a Mucurka panaszkodik, hogy fáj a gyomra. Megindul az expedició, hogy a Mucurka hasfájása elmuljon. A mama szokta elkisérni s ezért... a déli étkezés késik.

Délután a szabványos tipusu kiránduló apánál, különösen annál, aki a VII. kerületi csikágói negyedből, vagy annak környékéről rándult ki elkövetkezik a legnagyobb gyönyörüség: lehuzza cipőjét és élvezi, miként fujja a szellő a talpát. Kirakja stoppolt harisnyáit közszemlére és hogy kint van 48-as számu kis lábának meztelen nagyujja, nem számit, azt ingyen mutogatja. Ezután többet nem mozdul, elfekszik, vagy könyököl, nézi a többi kirándulót, megjegyzéseket tesz és a maradék rántott hust fogyasztja.

Végre beesteledik és ki-ki otthonába hazatér. Elmondják egymásnak, milyen jól mulattak, milyen nagyszerü volt a kirándulás, holott a kirándulás tényéből csak a gyerekek vették ki részüket azzal, hogy jól irányzott labda-lövéssel az uborkasalátás üveget eltörték.

A többi idő az expediciók vezetésével telik el, mert nemesak a Mucurkát, de a többi családtagokat is vezetgetni kell.

Este holtfáradtan lefekszenek és hétfőn kezdődik előlről az egész. A papa terveket sző, vagy ha szóló kiránduló, vasárnap ujból rándul, de nem oda, — ahová kétfőn kitervezte...

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-65

VÁROSHÁZI NOTESZ

HÉTFŐN DÉLELŐTT TIZ ÓRA TIZ PERC: a közigazgatási bizottság első ülése, amelyen az uj főpolgármester elnököl. P e y e r Károly kivételével valamennyien jelen vannak a bizottság tagjai, hogy megjelenésükkel is hangsulyozzák azt a nagy fontosságot, amelyet az uj törvény szerint a közigazgatási bizottság fóruma jelent.

Maga az elnöklő főpolgármester is megállapitja beköszöntő beszédében, hogy az uj fővárosi törvény, amely a főváros közigazgatásában gyökeres változásokat eszközöl, ennek a speciálisan magyar közigazgatási szervnek, a közigazgatási bizottságnak hatáskörét érintetlenül hagyta.

— Az a kivételes hatalom — folytatja emelt hangon az uj főpolgármester —, amelyet a fővárosi törvény novellája reám ruházott, rendkivüli, de felelősségteljes is és ezt a kivételes hatalmat én a legjobb tudásom szerint, pártszempontokon felülemelkedve, e g y e d ü l a f ő v á r o s p o l g á r s á g a e g y e t e m e s é r d e k e i s z e m e l ő t t t a r t á s á v a l fogom gyakorolni.

A rövid elnöki megnyitó után következik a közigazgatási bizottság ülésének szokásos tárgysorozata, amely nem zajlott le drámai feszültség nélkül. Viszont a helyzet az, hogy már alig van ülés vagy értekezlet a városházán, amely nélkülözné azt a bizonyos drámai feszültséget.

*

EZ A FESZÜLTSÉG FOLYTATÓDOTT az egész héten, a pártközi értekezleteken, ahol azon vitatkoztak városunk pártvezérei, hogy hány tagság illeti meg ebben vagy abban a bizottságban az egyes pártokat. Rovatunk zártakor még folyik a vitatkozás, de kétségtelen, hogy ezen a főváros szempontjából annyira sorsdöntő kérdésben végre is meg fognak egyezni. Mindenki megkapja a magáét, sulya és érdeme szerint. Megalakulhatnak a bizottságok minden valószinüség szerint még a nyári szünet előtt, adhatnak tanácsokat, hozhatnak határozatokat, szóval: tovább fog folyni az alkotmányos élet a városházán...

*

A NYÁRI SZABADSÁGOKAT ILLETŐEN jelenthetjük, hogy nagy a fáradtság és nyaralási készség az egész vonalon. Elsőnek B o r v e n d é g főpolgármester fog elmenni szabadságra, nagyon kimeritették őt a legutóbbi hetek izgalmas eseményei. Az a hir járja, hogy Borvendég főpolgármester julius elsején megkezdi szabadságát, amelyet részben idehaza, részben külföldön fog eltölteni.

S i p ő c z polgármester hir szerint julius közepetáján megy szabadságra, minden valószinüség szerint ő is külföldre. L i b e r alpolgármester szabadságideje természetszerüen a polgármester szabadságidejétől van függővé téve. Valószinüleg ugy fog alakulni a helyzet, hogy Liber csak azután megy szabadságra, amikor Sipőcz hazaérkezik. Igy volt ez tavaly is, amikor egész nyáron át Liber, mint helyettes polgármester intézte a főváros ügyeit.

A z u j a l p o l g á r m e s t e r, (hogy ki lesz az, e pillanatban nem lehet még tudni, annyira nyiltak az esélyek) a fentiek szerint c s a k a z ő s z f o l y a m á n lesz abban a helyzetben, hogy szabadságra mehessen. Bizonyos, hogy egy alpolgármesterség megéri, hogy ujdonsült gazdája egy nyarat hivatalában töltsön...

*

SZENTMIKLÓSI JÓZSEF DR. TANÁCSJEGYZŐT az elmult héten két nagy öröm is érte. Borvendég főpolgármester, aki nagyra értékeli a fiatal Szentmiklósi tehetségét, megbizta őt a főpolgármesteri hivatal vezetésével. A mult hét péntekjén pedig e kitüntető megbizás mellé még egy örvendetes esemény jelentkezett a Szentmiklósi familia életében. Az örvendetes esemény négy kiló harminc deka, ötvenhat centiméter hosszu és a Gábor névre hallgat. Különben egyetlen unokája néhai való jó római jogi professzorunknak, Szentmiklósi Mártonnak, a Pázmány Péter tudományegyetem egykori kiváló tanárának.

Szentmiklósi tanácsjegyző ur, amidőn átnyujtotta F a r k a s tanácsnoknak, az elnöki osztály vezetőjének az ujszülött utáni családi pótlék igénylése iránti kérvényét, egyben a legteljesebb komolysággal azt a kérést is a tanácsnok elé terjesztette, hogy a fiatalurat j e g y e z z é k e l ő a majdan megüresedő gyakornoki állásokra. Amire legkorábban anno 1954 — fog sor kerülni. De, hogy — a városházi viszonyok ismeretében — ez a jelentkezés nem volt idő előtti, azt senki se vonja kétségbe...

Szentmiklósi Gábor születése alkalmából folyt le különben az a táviratváltás, amely a rövidséget illetően minden valószinüség szerint nemcsak európai, hanem világrekord. Kenesén, ahol az egész telep mint halászati és horgászati szaktudóst, tiszteli és szereti Szentmiklósit, lázas izgalom uralkodott, fiu vagy lány lesz-e az eljövendő? Pénteken reggel azután megérkezett a távirat:

— Üdülő Balatonkenese Stop Fiu

Mire ugyancsak távirati uton ment vissza a lokanikus válasz:

— Szentmiklósi városháza Budapest Stop Éljen

*

MÉG EGY FIU AZ ELNÖKI ügyosztályban: F l a x m a y e r József dr. tanácsjegyzőnek, az ambiciózus racionalizálási referensnek a héten fia született.

*

A JÖVŐ HÓNAP 28-ÁN TÖLTI BE hatvanadik életévét M u z s i k ó István, a Ferencváros érdemes kerületi tanácsnoka. Május 29-én már harmincötödik szolgálati évét is betöltötte Muzsikó, aki igy rövidesen nyugalomba kerül, alig öt esztendei előljárói működés után.

Muzsikóval a főváros háborus közélelmezési szolgálatának harmadik nagy oszlopa távozik a főváros szolgálatából. F o l k u s h á z y Lajos és V a j n a Ede mellett Muzsikó István volt az, aki a háboru kitörésekor, éppen 1914 augusztus 1-én kerülve a pénzügyi bizottság előadói székéből a közélelmezési ügyosztályba, kerek tizenegy esztendőt töltött ott előbb, mint referens, később, mint helyettes osztályvezető. Hihetetlen szorgalom, páratlan szaktudás és amellett kedves, szeretetreméltó modor jellemezték Muzsikó főjegyző urat a közélelmezési ügyosztályban. Ebbeli erényeit magával vitte a IX. kerületi előljáróságra is, ahol rövid néhány hónap alatt a kerületnek szigoruságáról és pártatlanságáról közismert vezetője, de egyben a maga jó szivével a Ferencvárosnak valósággal szerető, gondos apja lett.

Távozását, amely H e l y e t a z i f j u s á g n a k jeligével történik, mindenki őszintén sajnálja. Egy tiszteletreméltó köztisztviselői pálya ér véget Muzsikó nyugdijba menésével, egy, a szolgálatban eltöltött hosszu emberöltő, amely Muzsikó Istvánnak mindig előkelő poziciót biztosit a főváros történetében.

*

A MONTMARTRE-NAK MEGVAN A MAGA különleges poziciója a francia költészetben, Bécs szépségeit a különféle Gassenhauerek és Wiener Walzerek egész légiója zengi, Budapest az egyetlen, amely nélkülözi a maga lokális költészetét. Budapestnek nem volt Petőfije, aki a magyar főváros he-

Wolff Károly adózási szempontból egyenlő elbánást követel a főváros és a vidék számára

Felszólítja a pénzügyminisztert, hogy a házbirtokkal kapcsolatban is eszközöljön bizonyos védőintézkedéseket, mert különben veszedelembe jutnak a városok és megrendül az adózási képesség

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közigazgatási bizottság junius havi ülésén *a fontos és aktuális problémák egész sora* került szőnyegre. A bizottság első szónoka, *Petrovácz* Gyula, általános helyeslés között mutatott rá arra, hogy a főváros életében *jelentős változást létrehozó uj fővárosi törvény megsokszorozza a közigazgatási bizottság ellenőrző tevékenységét*, annál is inkább, mert ennek a bizottságnak az ülésén fognak minden közigazgatási téma tekintetében a *polgármester felé elhangozni azok az észrevételek*, amelyek a szanálási időszak alatt is természetszerüen fel fognak merülni.

Csilléry Béla dr. pénzügyigazgató jelentéséhez általános figyelem közepette

Wolff Károly

szólt hozzá. Rámutatott arra *Wolff* Károly, hogy, amint a pénzügyi szakbizottság is azt már megállapitotta,

a főváros adófizető polgárságát nagyobb terhekkel sujtani már nem lehet, mint amennyi terhet ma visel.

Wolff Károly aggódva szögezte le, hogy a *folyton növekvő terhek következtében az egész főváros budgetje veszedelembe fog kerülni.*

Beszéde további során *Wolff* Károly megállapitotta, hogy

az egész ország területét szem előtt tartva, legnagyobb az adófizetési készség a fővárosban.

A pénzügyigazgató május havi jelentése azt igazolja, hogy az *év elejétől kezdődően ötmillió pengőt meghaladóan több az adóbevétel, mint volt a mult esztendő ugyanezen időszakában.* Ez mutatja a székesfőváros adófizető közönségének készségét, de mutatja azt is, hogy *végeredményben az adójövedelem kérdésében milyen készsége és teljesitőképessége van a főváros adófizető polgárságának.*

— Az ötmillió pengő — folytatta *Wolff* Károly, — azt mutatja, hogy

a polgárság mindent megcsinál, amit meg tud csinálni.

Rá kell azonban arra is mutatnom, hogy

egyenlő elbánást kivánok!

Egyenlő elbánást az *adókérdések elintézésénél, a székesfőváros részére!*

A közigazgatási bizottság üléséből teljes tárgyilagossággal kérte *Wolff* Károly a pénzügyminisztert, tartsa szem előtt azt a körülményt, hogy *ne csak a vidék jöjjön tekintetbe bizonyos enyhitések alkalmazásánál, hanem a főváros közönsége is.* Ha a földbirtokkal kapcsolatban vannak bizonyos, az adóalanyokat védő intézkedések, a pénzügyi adminisztrációban figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy

a házbirtokkal kapcsolatban is eszközölni kell bizonyos védő intézkedéseket, mert különben veszedelembe jutnak a városok.

— Adórendszerünknek, — jelentette ki *Wolff* Károly, — *ma is két alapja van: az ingatlan és a házbirtok.* A jövedelmi adóval kapcsolatos tervek nem válnak be ugy, mint ahogy azt az adókérdés szakértői elméleti szempontból tervezték. Ez természetes is. De

fix az ingatlan és a ház.

A vidéki ingatlanokkal kapcsolatban az a tendencia érvényesül, amely *a védő és óvó rendelkezéseket* mindinkább ki akarja terjeszteni.

Ez a városi lakosság szempontjából jogossá teszi azt a kérdést, hogy a városi lakosok ingatlanának problémája vétessék szintén figyelembe, nehogy tulzás következzék be.

Beszéde végén *Wolff* Károly ismételten hangsulyozta, hogy *ezt a problémát minden pénzügyi kérdéssel foglalkozó szakembernek szem előtt kell tartania.* A pénzügyigazgató jelentéseiből egyre inkább domborodik ki *a főváros sulya és jelentősége*, annál is inkább, mert kétségtelen, hogy az egyenes adóknak mintegy hatvan százaléka folyik be a fővárosban. Ez az adat *a főváros nagy jelentőségét igazolja adózási szempontból.* Ezt a körülményt *Wolff* Károly

azért tartja különlegesen szükségesnek a közigazgatási bizottságban leszögezni, mert tudja azt, hogy a jövőben ez a kérdés nagyon aktuális lesz.

Üdülés, szórakozás a PALATINUS HOTELBEN Margitsziget

Keresztény és nemzeti szellem a főváros iskoláiban

A tanügyi tisztikar tanévzáró összejövetelén fáradhatatlan elnökét, Bednárz prelátust ünnepelte

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság az elmult tanévben igen intenziv és sikeres működést fejtett ki pedagógiai munkásságával és a tanügyi tisztikar válságos helyzetének enyhitése céljából is állandóan foglalkozott a szociális problémák megoldásával. Javaslatait a felsőbb hatóságok több izben honorálták. A tanügyi tisztikar hálás elismerését óhajtotta kifejezni fáradhatatlan, ügybuzgó elnökének *Bednárz* Róbert prelátusnak.

Az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinó ez alkalomból zsufolásig megtelt a tanügyi tisztikar tagjaival. Ott voltak: *Bednárz* Róbert prelátus, a tanügyi bizottság elnöke, *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag, *Kasics* Margit és *Temesy* Győző törvényhatósági bizottsági tagok, *Jablonkay* Géza dr. kereskedelmi iskolai c. főigazgató, *Tamás* Antal, ipariskolai c. főigazgató, *Fallenbüchl* Tivadar, *Lenkei* Lehel, *Havas* Mihály, *Gáldi* Béla dr., *Karácsonyi* Geyza, *Párkányi* Norbert, *Forgács* Tivadar, *Schaller* Sándorné dr.-né *Gerencsér* Istvánné dr.-né, *Madarász* László, *Masson* Izabella, *Di Sandri* Károly, *Karácsonyi* Pál, *Castiglione* László, *Sattinger* Viktor középiskolai igazgatók, *Adamkovics* Bertalan, *Jáger* Péter, *Janovics* Antal, vitéz *Kelemen* Béla, *Fekete* Géza, *Lathwésen* Gyula, *Reischl Rév* Tivadar, *Rózsa* Géza, *Szentgáli* Károly, *Ujlaky* Gyula *Unghváry* Elemér, *Urbányi* C. József, *Zerenszky* Károly elemi iskolai igazgatók, *Barthonek* Katalin ipariskolai igazgató stb.

Urbányi C. József örömmel üdvözölte a nagyszámmal megjelent pedagógusokat, akik áldozatok árán is eljöttek tanubizonyságot tenni, hogy a keresztény nemzeti eszmét szolgáló Keresztény Tanügyi Bizottság zászlója alatt akarnak harcolni a jobb jövőért. *Masson* Izabella, a polgári leányiskolák Pedagógiai Szemináriumának igazgatónője, magasszárnyalásu beszédében a tanévzáró diszes összejövetelt *a magyarok aratóünnepével hasonlitotta össze.* Szines beszédében reámutatott a tanitó magvető munkájának fontosságára. Végül viharos taps és éljenzés között melegen ünnepelte *Bednárz* Róbert prelátust, elnököt, fáradhatatlan, önzetlen tevékenységéért, amiért a Bizottság minden tagja nevében egyenként és összesen hálás köszönetet tolmácsol.

Bednárz Róbert prelátus elnök emlékedett ezután szólásra meg-megujuló tetszésnyelvánitás mellett nagyszabásu beszédében többek közt azt mondotta: A Keresztény Tanügyi Bizottság nagyvonalu programja *nem fér el szük keretek között.* A keresztény nemzeti eszme egyetemessége megköveteli, hogy az egész társadalomban uralkodóvá legyen. Ezt csak ugy tudjuk elérni, ha a tanügyi tisztikar tagjai ezen eszmék apostolaivá szegődnek és továbbhordozói lesznek az evangéliumi gondolatoknak szerte az egész országban. Nemcsak itt a fővárosban, hanem a vidéken is.

A sok nehézség, válság dacára, hogy egyre nagyobbodik a tábor és mind nagyobb a munkakészség azt egyrészt az eszmék vonzó, delejes erejének köszönhetjük, másrészt azon koncentrikus, következetesen céltudatos munkának, mely a magas müveltségü tanügyi tisztikarra vonzó hatást gyakorol. Mi nem akarunk és nem engedünk az iskolába pártpolitikát vinni, csak egy politikának van helye az iskolában, hogy az oktatás magyar, keresztény nemzeti szellemben folyjon.

Aki nem akarja urrá tenni *az iskolában az czeresztendős, keresztény nemzeti szellemet*, az nem lehet méltó arra, hogy a magyar tanitó tisztes nevét viselhesse, annak nem lehet helye a magyar iskola katedráján.

— Budapest az egész ország közszellemére döntő befolyást gyakorol. Volt idő, mikor ezt sulyosan tapasztaltuk. E tapasztalatok alapján kell öntudatos határozottsággal arra törekedni, hogy elsősorban Budapest legyen keresztény és nemzeti, szomoru csonkaságunkból csak ezen az uton remélhetünk feltámadást.

Azt akarjuk, hogy az iskolából a tanitóság *számüzze a kozmopolitizmust* és a jövő generáció *csak magyarul gondolkodjon*, Ha pedig a régi, ősi magyar iskolát állitjuk vissza, akkor *vallásos, megbizható polgárokat is nevelünk a hazának.* Reá kell helyezkedni sokkal nagyobb intenzitással a nevelésnél s tradicionális alapokra, ha nem akarjuk, hogy a jövő nemzedéket idegen szellemmel mételyezzék meg. A családvédelmi ankétunk is arra a megállapitásra jutott, hogy a családi nevelés válsága tulajdonképen a család válságára vezethető vissza. Erőssé akarjuk tenni a magyart, akkor az ifjuságba kell beleplántálni az ősi magyar erényeket a vallásos és hazafias nevelés által.

— A magyar tanitónál, nagyobb, nemesebb nemzetfenntartó munkát nem végezhet sem politikus, sem közgazdász, sem bankár — folytatta *Bednárz:*

Miután a tanitó apostol, szent hivatást tölt be, azért ne akarjon az tanitó lenni, akinek a lelkében nem él a keresztény nemzeti eszme, szivében nem lángol a hazaszeretet tüze.

Ezen magasztos eszmék áldozatkész, lelkes szolgálatára hivjuk szeretettel az egész magyar tanügyi tisztikart.

Gáldy Béla dr. főgimnáziumi igazgató megállapitja, hogy ugy a központi szervezet, mint a kerületi körök *érdemes pedagógiai teljesitményt végeztek* az elmult tanév folyamán, ugy, hogy köznevelés szempontjából is kivánatos lenne, hogy minden pedagógus vegye ki a részét itt a folyó munkából.

Szőke Gyula dr. felsőházi tag nagyszabásu beszédében reámutatott arra, hogy

nemzeti létünk vitális érdeke a magas szinvonalon álló iskola.

Tizesztendei iskolaszéki elnöki működése alatt volt alkalma betekintést szerezni a tanintézetek munkájába. Megállapithatja, hogy büszkék lehetünk arra, hogy *gyermekeinket olyan hazafias tanügyi tisztikar vezeti az életbe, mely hivatása magaslatán áll.* Szeretné ha a fővárosban és az egész országban mindenki hallaná, hogyha a tanitó munkáját támogatjuk, azzal a jövő generáció helyes nevelését segitjük elő. A tanitótestület a nehéz gazdasági viszonyok dacára *nemcsak fenntartja a nivót, hanem azt emeli is.* A tanitóság nem a nemzet napszámosaként dolgozik, hanem olyan teljesitményt végez, mint a hadsereg előőrsei. Mi segitségére akarunk jönni a tanügyi tisztikarnak a nehéz munka végzéséhez és arra kérek minden hazafiasan gondolkodó és érző magyar tanitót, hogy még több áldozatot is hozzon, akkor is legyen résen, akkor is végezzük hiven nagy nemzeti missziónkat.

A polgárság azon lesz, hogy könnyitsük a tanügyi tisztikart nehéz életkörülményein, hogy minél nyugodtabban tudja végezni nemzeti hivatását. Megvagyunk győződve, hogy a jó tanitó munkája pótolhatatlan a magyar nemzet életében. A tanitóság van hivatva arra, hogy hozzásegitse a nemzetet a mielőbbi feldámadáshoz.

Temesi Győző dr., *Karácsonyi* Geyza és *Lenkei* Lehel mondottak még lelkes beszédet.

---

lyett az Alföld szépségeit zengte, a magyar poézis mindezideig érthetetlen okokból mellőzte Budapestet, talán azért is, mert a magyar költők legnagyobbrésze vidékről származott és nem vertek eléggé gyökeret az ország szivében.

Ezen a tagadhatatlanul mutatkozó hiányon segitett Havas István szakfelügyelő igazgató, a Petőfi Társaság érdemes főtitkára, az ismert költő, aki Városok városa cimmel megénekelte Budapestet. Szebbnél-szebb költemények váltakoznak a kötetben, amelyet a költő következő levél kiséretében küldött be szerkesztőségünkbe:

— Budapesttől, kedves fővárosunktól, melynek magyarrá, nemzetivé levéseért negyven éven át dolgoztam: a toll és a tanitás fegyverével, most bucsuzom s ezt a kötetet teszem le közös asztalára, melynél sokan csak vendégeskedtek. Hálás emlékem s emlékjelem az Ő számára is. Érdemes lapja, melynek hűséges olvasója voltam, emlékezzen meg kötetemről, amely a maga nemében eddig egyetlen. Szeretetem szólal meg benne s büszke magyar szivem.

A kötet egyik legszebb versét mutatóba itt közöljük:

ÓBUDA

Bérház-kaszárnya, malmok, törpe házak,
Sikátorok közt csengő villamos . . .
Kéménykirályok dölyfösen pipáznak,
S a kocsma-cégér váltig hajladoz.

Tulnan Aquincum, Róma kőhalottja,
Attéz a sikra topolyfák sora,
Kristályhabját egypár erecske ontja,
S izzik a tájon alkony bibora.

Hat óra. Gyárak kürtje bug a csendbe',
S Buda, királynék hajdani szerelme,
A vén Hármashegy árnyán megremeg.

A földnek mintha keble zihálna,
Hisz ott látszik, az égő napsugárba'
Árpád, akinek hamva itt lebeg.

Az Ágotay-per

Birói itélet szerint vaskos gondatlansággal jártak el a Pedagógiai Filmgyár fölszámolói, amikor Ágotay Bélát rögtöni hatályu elbocsájtás méltatlan erkölcsi meghurcoltatásainak dobták alaptalanul oda — Ágotay követelését csak kétharmad részben itélte meg a bíróság, huszonhat járásbirósági tárgyalás után tizezer pengő perköltséget kap Ágotay ügyvédje — Ki felelős az Ágotay-perért: a filmgyár felszámolói vagy a tiszti ügyészség?

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az elmult esztendő folyamán több alkalommal foglalkozott az *Uj Budapest* azzal a gazdálkodással, amely a Pedagógiai Filmgyár portáján azzal az eredménnyel végződött, hogy az 1930-as évi részvénytársasági mérleg 444.177 pengő veszteséget tüntetett fel. Foglalkoztunk azzal a perrel is, amelyet *Ágotay* Béla, a részvénytársaság azonnali hatállyal elbocsájtott vezérigazgatója 53.669 pengő tőke és járulékai iránt inditott a budapesti királyi központi járásbiróság, mint munkaügyi bíróság előtt. *Huszonhat tárgyalás* volt ebben az ügyben a munkaügyi biróságon és *Csoór* András járásbiró most hozta meg első fokon itéletét, amelyben a felszámolás alatt álló részvénytársaságot *30.383 pengő tőke és kamatai megfizetésére kötelezi.* Arra való tekintettel, hogy a közigazgatási bizottság hétfői ülésén *szóbakerült a Pedagógiai Felmgyár elbocsájtott vezérigazgatójának pere,* de egyébként is várospolitikai körökben *téves számok forognak közkézen az Ágotay-féle pert illetően,* szükségesnek tartjuk, hogy a rendelkezésünkre álló *hivatalos adatok:* elsősorban a járásbirósági itélet, továbbá a periratok alapján *tiszta és világos helyzetet teremtsünk* a sokat hánytorgatott ügyben, és arra is rávilágitsunk, *kit terhel a felelősség a pervesztést illetően?*

Culpa latissima!

A járásbiróság itélete *megdöbbentő módon bélyegzi meg a Pedagógiai Filmgyár felszámolóinak eljárását Ágotay Bélával szemben. — Ágotayt meg sem kérdezték* — mondja szószerint a járásbiróság itélete — a rögtöni hatályu elbocsájtás elhatározása előtt, még csak *nem is közölték vele* az ellene felhozott tényeket, amelyek alapján *róla-nélküle* határoztak. És ha még arra sem adtak módot *Ágotaynak*, hogy az ellene hangoztatott vádakra nyilatkozhassék, az meg egyáltalán szóba se került, hogy a vádbeli tények és az ő személye közötti összefüggéseket *felderitsék, tisztázzák.*

— *A felszámoló bizottság* — mondja tovább a birói itélet — valóban *vaskos gondatlansággal (culpa latissima)* járt el *Ágotay* szolgálati szerződésének felbontásánál, a főváros által megbizott szakértő jelentésének *tüzetes áttanulmányozása és beható birálati vizsgálata nélkül* az előadó által kiszakitott részek *felületes ismeretében* elhamarkodva döntött és döntésével *egy hosszu emberöltő becsületes munkájában megőszült öregembert, aki évtizedeket töltött a főváros szolgálatában élete alkonyán egy minden indokában alaptalannak bizonyult rögtöni hatályu elbocsájtás méltatlan erkölcsi meghurcoltatásainak dobott oda.*

— Ezek után — állapitja meg teljes ridegséggel a bíróság — *semmi méltányossági ok nem látszott fennforogni az Ágotayt megillető kártérités mérséklésére* és a főváros kártéritési kötelezettségét, *a szigoru jog legmerevebb alkalmazásával* kellett megállapitani.

A felszámolók vádjai

A járásbiróság előtt lefolyt huszonhat tárgyalás anyagából pontosan rekonstruálódik *Ágotay Béla* elbocsájtásának képe. A felszámolás alatt álló Pedagógiai Filmgyár r.-t. 1931 december 7-iki ülésén hangzott el az az inditvány, hogy: mivel a részvénytársaság könyvelése az 1925—27. években *teljesen rendetlen és kaotikus,* mivel történtek á konto kiutalások, (*Goldstein* Leó budapesti cég számára) olyképpen, hogy a szóbanforgó üzleti összeköttetés a részvénytársaság üzleti könyvei alapján *többé már nem is rekonstruálható,* mivel a részvénytársaság könyvelésében szerepelnek *szaldirozás nélküli számlák,* mivel a részvénytársaság vezetésénél a *kereskedelmi érzék ugyszólván teljesen hiányzott,* a pongyola vezetési mód *visszaélésekre adhatott volna lehetőséget* és hogy ilyenek *nem történtek,* az csak a kirendelt tisztviselők derékségének és kiválóságának tulajdonitható, mivel előfordult, hogy ha egy cégnek (a *Süllős és Kiss* cégnek) vetitőgép szállitására *huszezer pengőt* meghaladó előleget adtak és a cég tönkrement, mielőtt kötelezettségének eleget tett volna és ezáltal a *főváros huszezer pengő kárt szenvedett, — Ágotay vezérigazgatónak azonnali hatállyal mondjanak fel.* Az azonnali hatályi felmondást *Némethy* Károly dr. tanácsnok közölte joghatályosan *Ágotay* Bélával.

Érthetetlennek tartja a bíróság a főváros ellenőrzését

A birói itélet a főváros tulajdonában levő részvénytársaság felszámoló bizottságának azon nézetét, hogy a fenti okok elegendők lettek volna az azonnali hatályu felmondásra, *egyáltalában nem osztja.* A birói itélet *arra a birói szakértői véleményre* támaszkodik e tekintetben, amely a fővárosi szakértői véleményt *tulzottnak és helyt nem állónak* tartja. *Nem vétkes* a birói itélet szerint *Ágotay* abban, hogy a részvénytársaság mérlegei már régebben veszteségesek voltak, és erre a főváros felsőbb hatóságait *Ágotaynak figyelmeztetnie kellett volna.*

— *Teljesen érthetetlen,* — állapitja meg a bíróság — hogy a főváros *megtévesztést vitat* azokkal a mérlegekkel kapcsolatban, amelyeket a törvény értelmében *erre hivatott saját szervei vizsgáltak át és tettek magukévá és amelyeket mintegy közhatóságilag ellenőrzött a főváros számvevőségének kiküldöttje.* Mindezeknél fogva a bíróság megállapitja, hogy *a mérlegkészitéssel kapcsolatban Ágotayt semminemü mulasztás nem terheli és igy az idevonatkozólag hivatkozott rögtöni elbocsájtási okok alaptalanok.*

Mi volt Ágotay feladata?

A bíróság azon a véleményen van, hogy a főváros által felkért törvényszéki hites könyvszakértő tekintélybeli sulyával adott nyomatékos szakvélemény *bizonyos foku bizalom előlegezését* igényelheti, de semmiesetre sem menti fel az érdekelteket a megállapitások helytállóságának birói vizsgálata alól. — A felszámolóknak tudniok kellett, — mondja a birói itélet — hogy a *részvénytársaság könyvelési adminisztrációja a kereskedelmi vezetők kezében volt letéve* és a felperes vezérigazgatói megbizatásának sulypontja a *filmtechnika és pedagógiai szakismeretek* feltételező irányitásban volt. Ily körülmények között a könyvelés körébe vágó kezelési fogyatékosságokért *jóhiszeműleg nem tehették volna felelőssé a felszámolók Ágotayt,* főleg akkor nem, amikor a legtüzetesebb tételes vizsgálat sem állapithatott meg *visszaélést vagy károsodást.*

30.383+10.850

Ezzel az indokolással jött létre a bíróság itélete, amely az *Ágotay által kért 53.669 pengővel szemben 30.383 pengőt és annak kamatait* itéli meg a felperes *Ágotay* Béla számára. Az itéletben nemcsak *Ágotaynak* havi kilencszáz pengős járandóságát itéli meg sok esztendőre a bíróság, hanem a lejárati ideig a *karácsonyi segélyeket, fütést, világitást, telefont is.* A járásbiróság nem vette figyelembe a 4600-as miniszteri rendeletet, amely szerint az üzemi alkalmazottak járandóságait *a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságának intézkedése szerint időközben csökkenteni kellett.* Perköltség cimén 10.850 pengőt itélt meg a járásbiróság *Ágotay* ügyvédjének, egyben *3000 pengő szakértői dijat* a birói szakértőnek. Azok a hirek tehát, amelyek arról szólnak, hogy *az Ágotay-féle per a költségekkel együtt több, mint százezer pengőjében van a fővárosnak és hogy a perköltség máris tulszárnyalja a tőkét, nem felelnek meg a valóságnak.* A bíróság a tizezer pengős perköltséget illetően külön megjegyzi, hogy *azért kellett ilyen nagy költséget, ami a kereseti tőke egyharmada, megitélni, mert a hosszu bizonyitási eljárás 26 járásbirósági tárgyalást tett szükségessé.*

Fellebbez a főváros

A felszámolás alatt álló filmgyár nevében *Krantz* Károly dr. tiszti alügyész érdekes és alapos fellebbezést nyujtott be a törvényszékhez. A fellebbezés, amelyet *legkorábban ősszel fog tárgyalni a törvényszék,* arra hivatkozik, hogy a főváros, illetőleg a felszámolás alatt álló filmgyár *joggal bizhatott szakértője megállapitásaiban, a felszámoló bizottságot vaskos gondatlanság nem terheli.* Utal arra a fellebbezés, hogy az általános kereskedelmi szokás és állandó birói gyakorlat szerint *valamely részvenytársaság vagy más társaság vezérigazgatója, mint a vezetése alá tartozó vállalat legfőbb vezetője a gondos kereskedő gondosságával köteles ügyelni a vezetése alatt álló vállalat ügyeire.* Ezt a gondosságot *Ágotay elmulasztotta,* sőt a fellebbezés szerint a kötelessége szerint *legelemibb kereskedői gondosságot is elmulasztotta.* Ezen mulasztásáért *felelős,* annál is inkább, mert *Ágotayt* illetően kétségtelen, hogy a könyvelés, mint a kereskedelmi ügykezelés és a kereskedelmi vezetés tekintetében *teljes jártassággal bir,* azokat *maga intézte,* vagy legalábbis irányitotta, sőt a részvénytársaság ügy- és üzletkezelése tekintetében, illetőleg azok irányitása tekintetében *minden intézkedést kizárólag magának tartott fenn.*

A felelősség kérdése

Időmtalannak tartjuk, hogy folyamatban levő perről lévén szó, annak kimenetele tekintetében *megjegyzéseket tegyünk,* sőt ez alkalommal mellőzni kivánjuk azt a véleményünket is, amelynek *Ágotay* Béla filmgyári müködését illetően az elmult esztendők során több alkalommal kifejezést adtunk. *Egyetlen kérdés feltétele marad számunkra hátra: ki felelős?* Meg kell állapitani, hogyan és mennyiben felelősek *a Pedagógiai Filmgyár felszámolói az Ágotay-féle felmondást illetően.* Meg kell azt is állapitani, hogy a fővárosi tisztiügyészség, mint *a város ügyvédje,* a felszámoló bizottság ez alkalommal részünkről nem vitatandó felmondási gesztó *jogi oldalát illetően tett-e* idejében megfelelő előterjesztést a polgármesternek? Van ugyanis *bizonyos ügyvédi etika, iratlan jogszabály,* amely szerint köteles az ügyvéd valamely per megindítása vagy annak felvétele előtt *ügyfelét a saját jogi szakvéleménye alapján megfelelően informálni, hogy a per megnyerhető-e, vagy vesztes lesz-e az ügyfél.*

Mielőtt a tiszti ügyészség eljárása fölött *pálcát törne valaki,* szükségesnek látszik *annak intern megállapitása,* hogy az *Ágotay-féle per várható kimenetelét illetően* tétetett-e a tiszti ügyészség részéről a polgármesterhez jelentés, amennyiben nem, miért nem és ha igen, történt-e *a polgármester, illetőleg az illetékes polgármesteri ügyosztály részéről intézkedés a per továbbvitele ügyében?*

Olcsóbb lett!
a Háziszappan
5 drb 40 dekás Háziszappan 96 fill.
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

MEGJELENT A
KALLÓS JÁNOS-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"
1934-1935. évi évfolyamának első része két kötetben
TARTALMAZZA: az összes budapesti, vidéki bankok és bankházak, budapesti és vidéki szövetkezetek, miniszteriumok, a Tébe, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, Budapest székesfőváros és a vidéki városok stb. legujabb adatait. A közeljövőben megjelenő két kötettel együtt — amely az összes budapesti és ipari, kereskedelmi, biztositó stb. vállalatok legujabb adatait fogja tartalmazni — négy kötetből fog állani a nagymérvben kibővitett komplett kompasz.
Mind a négy kötet ára együtt 60 P
Megrendelhető:
a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2. I/4. Tel.: 22-0-96 és 21-3-86

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett „Kromofag" Tüzoltó bomba
„KROMOFAG" vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

HIREK

Budapest fürdőváros kialakulása

Liber Endre tanulmánya

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Budapest fürdőváros kialakulása cimmel jelent meg *Liber* Endre alpolgármester értékes tanulmánya az Idegenforgalmi Könyvtárban, amelyet *Tábori* Kornél szerkeszt. *Liber* gondosan összegyüjtött érdekes adatokkal világitja meg *Budapest fürdőinek multját és máig való fejlődését.* Alaposan megokolja, hogy Budapest, mint fürdőváros miért remélhet hatalmas perspektiváju szebb jövőt. Kifejti, hogy milyen szakténvezőknek kell vállvetve munkálkodniok olyan nagyarányu program megvalósitásán, amit Budapest Fürdőváros gondolata jelent.

Átgondolt program és tervszerüség kell ahhoz — mondja *Liber* —, hogy megvalósithassuk mindazt, amit más külföldi állam a mi helyünkben itt talán már régen megvalósitott volna.

Elsősorban a magyar közönséget kell ránevelnünk — irja aztán *Liber* — arra, hogy *megismerje és használja a valóban értékes budai fürdőket.* A közönségnek ez a nevelése pedig az orvosoknak és mindannyiunknak, de *különösen az idegenforgalmi tényezőknek a feladata.* Kifejti végül, hogy milyen megoldatlan problémák várnak a fürdővárossal kapcsolatban rendezésre. Az alpolgármester művét az *Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége* adta ki (Dunapalota-szálló), es minden érdeklődőnek dijtalanul megküldi.

A józan takarékosság fontosságát hangoztatta Borvendég a tisztviselők küldöttsége előtt. *A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének* vezetősége szombaton délelőtt tisztelgett *Duday* tanácsnok, a tisztviselőosztály ügyvezető elnöke és *Erődy* tankerületi főigazgató, az oktatóosztály elnöke vezetésével *Borvendég* főpolgármesternél, hogy hivatalbalépése alkalmából üdvözölje. A küldöttség nevében *Duday* tanácsnok jóindulatu figyelmébe ajánlotta az uj főpolgármesternek a főváros egész tisztviselő és alkalmazotti karát és hangoztatta, hogy ennek a rétegnek a háboru óta jóformán csak szenvedésben, lemondásban van része. *Borvendég* főpolgármester meleg rokonszenvvel fogadta a tisztviselők küldöttségét és válaszában különösen *a józan takarékosság fontosságát* hangsulyozta. Felhivta a tisztviselőket, hogy ezt a szempontot mindenki szigoruan tartsa be és egy pillanatra se felejtse el senki, hogy a fővárosnak ebben a korszakában nem a fejlődésért dolgozunk, hanem a meglevő helyzet épségben való fenntartásáért és a mindennapi létért küzdünk.

Sajtóbemutató az Állatkertben. Szombaton mutatta be a főváros vezetősége *Liber* Endre alpolgármester vezetése és *Nadler* Herbert állatkerti igazgató kalauzolásával az ujjáalakitott Állatkertet, a megnagyobbitott hangversenyszinteret és egyéb épitkezéseket, valamint az ujabb szerzeményeket és szaporulatokat a sajtó képviselőinek. A keletindiai stilusban épült hüllő-pavillont lebontották, az állatkerti tónak ezt a részét feltöltötték és ilymódon kibővitve a vendéglői terraszt, *áthelyezték a zenekari emelvényt is.* A bemutató közönsége nagy gyönyörüséget talált az állatkerti kertészet munkájában, mely valóságos paradicsomkertté varázsolja ezt a gyönyörü szórakozóhelyet. A bemutatót vacsora követte, amely után a *Budapesti Hangversenyzenekar* a *Traviata* előadásával megtartotta idei első hangversenyét. Az Állatkert most oly szép, vezetése annyira mintaszerü, hogy a siker nem maradhat el. Az utóbbi idők eredményei máris megmutatják, hogy *a közönség érdeklődése egyre fokozódik az Állatkert iránt:* nem kétséges, hogy a most bemutatott ujitások és eredmények ezt az érdeklődést nagyban fogják emelni, ami elsősorban *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok érdeme.

Tagjai-e a helyettes tanácsnokok a főváros közgyülésének?

Felkay, Morvay, Babarczy és Farkas helyettes tanácsnokok a közigazgatási birósághoz panaszolták meg az igazoló választmány elutasitó döntését

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros igazoló választmánya azt a határozatot hozta, hogy *Felkay* Ferenc dr., *Morvay* Endre dr., báró *Babarczy* István dr. és dorogi *Farkas* Ákos dr. helyettes tanácsnokokat *nem veszi fel a törvényhatósági bizottsági tagok nyilvántartásába, mivel szavazati joguk nincsen.* A négy érdekelt helyettes tanácsnok az igazoló választmány ezen határozatát *panasszal támadta meg,* arra kérve a közigazgatási bíróságot, hogy *őket a törvényhatósági bizottsági tagok nyilvántartásába vétesse fel.*

Igen érdekes a négy helyettes tanácsnok által a közigazgatási bírósághoz felterjesztett panasz indokolása. Megállapitják a helyettes tanácsnokok, hogy a helyettesités idejétől kezdve *magasabb hivatali állásukkal egybekötött teendőiket ténylegesen végzik,* a korábban elvezett és a helyettesitett állással egybekötött magasabb illetmények között mutatkozó *különbözetet* a helyettesités tartamára *behelyettesitési pótlék cimén* megkapják, ugyszintén megkapják a tanácsnoki állással egybekötött *képviseleti pótlékot is,* vagyis valamennyien *teljes jogkörü és teljes tanácsnoki fizetést élvező főtisztviselők.*

Rámutat a fellebbezés arra is, hogy a főváros közigazgatási tisztviselőinek hierarchiájában *a tanácsnokok rendkivül fontos szerepet töltenek be,* amit igazol az is, hogy a törvény az ügyosztályokat vezető tanácsnokoknak hivatali állásuk cimén *törvényhatósági tagsági jogot biztosit,* aminek révén *részeseivé válnak az önkormányzati jog teljességének.* Az igazoló választmány álláspontja a helyettes tanácsnokok szerint *korlátozó módon kivánja értelmezni a törvényt,* mert nincs a fennálló törvénynek olyan *tiltó rendelkezése,* amely kizárná a helyettes tanácsnokot a törvényhatósági bizottság tagjai sorából.

Rámutat a panasz arra *a visszás helyzetre,* amely az igazoló választmány álláspontjának helytállása esetén bekövetkezhetne azáltal, ha *ügyosztályt vezető tanácsnok alpolgármesteri állásra behelyettesittetnék.* Ebben az esetben ugyanis helyettes alpolgármester tanácsnoki állása cimén birt *törvényhatósági bizottsági tagságát és szavazati jogát elveszitené.*

A városházán *nagy érdeklődéssel tekintenek* a panasz további sorsa elé. A közigazgatási bíróság döntése a szóbanforgó esetben *elvi jelentőségü,* annál is inkább, mert mire a közigazgatási bíróság döntése megtörténik, a panaszt aláiró négy helyettes tanácsnok már a törvényhatósági bizottság közgyülésének *szabályszerü választási aktusa révén megválasztott tanácsnok lesz.*

A kereszténypárt helye az országos politikában

Müller Antal ünneplése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Községi Párt józsefvárosi szervezete szerdán este a Józsefvárosi Keresztény Polgárok Körének összes helyiségeiben *Müller* Antal országgyülési képviselő névnapja alkalmából ötszáz főnyi közönség részvételével ünnepi vacsorát rendezett, amelyen a párt központja részéről *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő és *Nagy* László dr. központi pártigazgató jelentek meg és a székesfőváros főtisztviselői is nagy számban képviseltették magukat.

Wigh János, a kör elnöke házigazdai minőségében meleg szavakkal köszöntötte az ünnepeltet és az összes megjelenteket. Utána *Baján* Ferenc dr. kerületi elnök emelkedett szavakban méltatta *Müller* Antalnak ugy a törvényhatósági bizottságban, mint a parlamentben kifejtett önzetlen müködését és lelkes szavakban mutatott rá *az ünnepelt azon kiváló tulajdonságaira,* amelyekkel képviselői hivatását megalkuvást nem ismerő kötelességtudással teljesiti és ezáltal a kerület összes keresztény polgárságának osztatlan szeretetét, elismerését és háláját érdemelte ki.

Lelkes taps után *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő a Keresztény Párt központja és *Wolff* Károly nevében köszöntötte *Müller* Antalt, majd igy folytatta: — *Eckhardt* Tibor a parlamentben a Kereszténypártot aposztrofálta és bizonyos megállapitásokat tett a párttal kapcsolatban. Én csak meg akarom erősiteni a nyilvánosságnak ezen a helyén azt a megállapitást, hogy *amint ők nem kivánják pártjuk függetlenségét feladni, a Kereszténypárt sem hajlandó azon meggyőződéséből engedni, amely szerint programja teljessége mellett rendületlenül kitart.* Mi nem vagyunk feltétlen *ellenzékiek,* de feltétlen *kormánytámogatók sem,* mi mindenkor pártunk programját akarjuk érvényesiteni és ha a kormányzat intézkedései egyeznek a párt programjával. támogatjuk a kormányt is.

— Én *Eckhardt* Tibort az ország egyik legokosabb emberének tartom és mi olyan munkaprogram részére szeretnénk garanciát, amely *az egész országra szóló, általános, titkos vármegyei lajstromos választást akar és igazságos, becsületes választással biztositaná az összehivandó uj parlamentet, amely uj alapokra helyezné a nemzet sorsát.* Elismerem, hogy szükséges az, miszerint a kormánynak *komoly ellenzéke legyen,* de nem az örök ellenzékieskedőkre van szükség, hanem az olyan ellenzékre, mint *amilyen a Kereszténypárt,* amely mindig alkotásokat sürget.

Ezután *Petrovácz* Gyula is nagy elismeréssel nyilatkozott *Müller* Antal közéleti müködéséről, majd *Pillis* Károly országgyülési képviselő, *Schaller* Sándorné dr.-né és *Cholnoky* Jenőné dr.né mint a kerületi női pártszövetkezet elnökei, *Miklós* Ferenc dr. törv. biz. tag, *Lenkey* Lehel, *Petrovits* Sándor dr., *Markó* Elek, *Szabó* László, *Rozsondai* Albert, *Sárándy* Lajos és *Gyarmathy* Ilona mondottak még üdvözlő szavakat.

Müller Antal meghatott szavakkal mondott köszönetet az ünneplésért és a trianoni Magyarország szomoru helyzetét ecsetelve, a keresztény nemzeti politika irányelvei szerint való összefogásra buzditotta a jelenlevőket, mert csak igy tudjuk elérni a *várvavárt feltámadást.* A bensőséges ünnepélyen közremüködött *a külső-józsefvárosi ifj. szervezet dalárdája.*

PÁRTÉLET

Toperczer Ákosné ünneplése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége junius havi pártértekezletén a nagy számban megjelent tagokat *Toperczer* Ákosné elnöknő magasnivóju beszédben üdvözölte, megemlékezve *junius 4-ének szomoru jelentőségéről.* Majd *Spur* Endréné dr.-né tartott rendkivül érdekes előadást *a mai olaszországi és németországi nőről.* Beszédében kitünően jellemezte mindkét nemzet karakterét és célját, élesen feltüntetve a hasonlóságokat és ellentéteket.

Toperczer Ákosné elnöknő örömmel állapitotta meg, hogy a Keresztény Magyar Asszonyok törekvése *a két nagy állam nőinek törekvésével megegyezik s azokért a célokért már 12 év óta küzdenek. Halmy* Gyuláné kerületi elnöknő lelkes szavakkal köszönti az elnöknőt, ki ezt a küzdelmet meginditotta és kiváló egyéniségével diadalra vezeti.

Schleicher Ferencné főtitkár, *az ideális magyar asszonyt* köszönti, kit a legszebben a Keresztény Magyar Asszonyok lelkes elnöknője, *Toperczer* Ákosné, testesit meg.

Virágos ablak-, erkély- és kiskert-verseny. A Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete Virágkedvelők Csoportja ez évben is rendez erkély-, ablak- és kiskert-versenyt tagjai részére. A versenyen való részvételt julius hó 1-ig Sándor Arnoldné csoport-elnökhöz VI., Podmaniczky-utca 29. II. 11. (Telefon: 16—3—53) kell levelezőlapon bejelenteni. A birálóbizottság az elbirálást jelentkezési sorrenben végzi.

A Sas-kör nyara. A Sas-kör belvárosi körhelyiségében tartott szombat esti összejöveteleit beszüntette. A nyári hónapok alatt a Németvölgyi-ut 114. sz. alatti (Liptó-u. sarok) *Fülemülefészekben* van összejövetel minden *szerdán* este. Teljesen elkülönitett kerthelyiség és tekepálya áll itt rendelkezésre.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38—6—93

SCHMOLL
PASTA
MAGYAR GYÁRTMÁNY

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványvíz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleníti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállít
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztításában vezet.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt.

Junius 21-én
délután 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

Modern szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, színesaszfaltburkolatokat és e szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I. Budaörsi-ut 18 - Tel: 58-6-31
„Csatalit" hidegaszfalt törv. védve!

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82–4–29

GAZDASÁGI ÉLET

Közgyüléseik elhalasztására kértek engedélyt a Hév és a Községi Takarék

Indok: A fővárosi üzemi részvénytársaságok mérlegét előbb az autonómia szerveinek kell letárgyalniok

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Legutóbbi számában megirta az *Uj Budapest*, hogy a Községi Takarék, továbbá a Beszkárt és leányvállalatai elmult esztendei részvénytársasági mérlegeit előbb az autonómia szerveinek kell letárgyalniok és csak azután kerülhet sor a részvénytársaságok közgyüléseinek összehivására. Mivel időközben a törvényhatósági tanács megszünt, az uj törvény értelmében *a törvényhatósági bizottság közgyülése az a szerv*, amelynek a fővárosi üzemi részvénytársaságok mérlegeit le kell tárgyalnia.

A legutóbbi napokig az volt a helyzet, hogy a Beszkárt és a kisvasutak *junius 30-án tartják ezévi közgyülésüket*, és ugyanerre a napra akarta kitüzni a *Községi Takarék is közgyülését*, annál is inkább, mert a részvénytársaságoknak az esztendő első felében meg kell a törvény értelmében közgyülésüket tartaniok. A főváros törvényhatósági bizottsága pedig *csak junius 27-én fog* az üzemi részvénytársaságok mérlegével foglalkozni. Ily körülmények között — nem állván rendelkezésre julius 1-ig az összehiváshoz szükséges 15 nap — ugy a Községi Takarék, mint a Beszkárt azzal a kérelemmel fordultak a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a *közgyülés megtartására adjon a fővárosi üzemi részvénytársaságoknak haladékot.*

Kétségtelen, hogy a kereskedelemügyi miniszter ezt a haladékot idejében meg fogja adni, és igy nincs akadálya annak, hogy a Beszkárt és a Községi Takarék a *junius 30-án tul terjedő időben* tartsák meg ezévi rendes közgyülésüket. A Beszkártnál ugy tervezik, hogy *julius közepetáján lesz a rendes közgyülés.* A fővárosi üzemi részvénytársaságok életében *ez az első eset*, hogy a közgyülést el kell halasztaniok.

A Keresztény Községi Párt erőteljes és eredményes akciója a HÉV személyzetéért

Leszállitották a vonatkisérők szolgálati idejét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fővárosi autonómia szervei különleges feladatuknak tartják, hogy a fővárosi üzemek szolgálatában álló munkások helyzetét állandóan vizsgálják és azt a lehetőség szerint javitsák. A *Helyiérdekü vonatkisérő személyzete* régi óhajának teljesitésével foglalkozott az a bizottság, amelyet még ez év márciusában küldött ki a HÉV igazgatósága. A Helyiérdekünél ugy a motorvezetők, mint a kalauzok már abban az időben, amikor még a HÉV magánkézen volt, elégedetlenek voltak szolgálati beosztásukkal, mert egyetlen vonal kivételével a heti szolgálati idő *átlagosan 52—53 óra között mozgott.*

A kiküldött bizottságban a Keresztény Községi Párt részéről *nemes Nagy* Mihály dr. törvényhatósági bizottsági és HÉV igazgatósági tag *foglalt erélyesen állást* a probléma megfelelő megoldása mellett. Az első feltétel a vonatkisérő személyzet *létszámának emelése* volt, ami olyképen vált elérhetővé, hogy a HÉV hivatalai a Beszkárttal egyesittetvén, a központi igazgatásból *20 altiszt a forgalomhoz volt áttehető.*

Az uj beosztás alapelve az, hogy a szolgálati idő — egyetlen egy kivétellel — *legfeljebb 48 óra.* A heti szolgálati idő *hetven százalékát vonaton*, egyébként pedig tartózkodásban (állomásokon stb.) tölti a forgalmi személyzet. Az uj beosztás *julius 1-én* már életbe is lép. A bizottságban létrejött generális megoldás *ugy a vasut, mint a személyzet érdekeit nagyban és egészben kielégiti.*

A Magyar Ruggyantaárugyár Rt. igazgatósága elhatározta, hogy az e hó 19-én megtartandó közgyülésnek részvényenként 1.50 pengő osztalék kifizetését fogja javasolni. Az igazgatóság egyben *Glatter* Ferencet igazgatóhelyettessé, *Fleischl* Sándort, *Mezei* Györgyöt és *Wéber* Jánost cégvezetőkké nevezte ki.

A Magyar Cukoripar Rt. mult évi üzletmenete is kedvező volt. A kimutatott 1,455.493.85 pengő tiszta nyereségen kivül az értékcsökkenési tartalékalapot 770.198 pengővel dotálta. A vállalat junius 13-án tartotta rendes közgyülését.

A „Hungária" Mütrágya-, Kénsav- és Vegyiipari Részvénytársaság közgyülése *jóváhagyta az igazgatóság által előterjesztett 1933. évi mérleget* és elhatározta az értékcsökkenési alapnak 450.000 pengővel való dotálását, valamint a mult évi veszteség leirása után fennmaradó 4929 pengő nyereségnek az 1934. üzletévi számlára való átvitelét.

Megjelent a Kallós-Kompasz 1934—35. évfolyamának első része. A Pesti Tőzsde kiadásában és Kallós János szerkesztésében most jelent meg *tizedik évfolyamában* a Kallós-féle „Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz" *első része.* Tartalmazza *a kompasz a kormányzóság az országgyülés, a minisztériumok, a legfőbb állami számvevőszék, Budapest székesfőváros, az állami, községi és magánkölcsönkibocsátások, a TÉBE, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, a Magyar Bankárok és Értékpapirkereskedők Országos Egyesülete, az Értéküzleti Egyezmény, a budapesti bankok és takarékpénztárak, a magánbankházak, a kamarák, a szakegyesületek és testületek, az Országos Társadalombiztositó Intézet és Magánalkalmazottak Biztositó Intézete, a budapesti szövetkezetek, a vidéki városok és vidéki pénzintézetek, a vidéki hitelszövetkezetek legujabb adatait* az 1932. és 1933. évi mérlegekkel és az utolsó békeév aranymérlegével. Rövidesen sajtó alá kerül a kompasz második része is, amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztositó intézetek stb. legujabb és legpontosabb személyi és mérlegadatait fogja tartalmazni. A kompasz mind a négy kötetének ára csak *60 pengő és igy a legolcsóbb magyarkompasz. Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2. I. 4.* Az uj kompasz praktikus összeállitása és áttekinthetősége biztositja a *Kallós*-féle kompasz döntő sikerét és megmagyarázza, hogy évről-évre miért népszerübb ez a kompasz.

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: Budapest IX., Csont-utca 3. Telefon: 34–0–82.

ANGOL PARK
a legkellemesebb esti szórakozóhely
A terrasz étteremben fouri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez, hetenként csütörtökön elsőrendü művészek felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51–4–06.

Uj kiirások:

Benzin szállitásokra a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1934 junius 19-én, d. e. 11 ó.

A székesfővárosi közkórházakból kiselejtezett különféle **ócska vasanyagok** és **ruhanemüek eladására.** Határidő: 1934. évi junius hó 22-én (pénteken) délelőtt 9 ó.

Föld-, kőmüves-, elhelyező-munkákra a II., Fenyves-ut és Branyiszkói-ut sarkán létesitendő székesfővárosi elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi junius hó 26-án (kedden) d. e. 1/2 11 ó.

Bontási munkálatokra az I. ker., Hadnagy-utca 3. számu (azonos Görög-u. 17.) és Virág Benedek-u. 5. számu bérházak részére. Határidő: 1934. évi junius hó 26-án (kedd) délelőtt 9—1/2 11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi junius hó 27-én délelőtt 11 óra.

6000 q **zab**, 8000 q **anyaszéna** és 5500 q **rozsszalma** szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi julius hó 6-án (pénteken) d. e. 1/2 11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 25. szám

Budapest, 1934 junius 23

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési ár:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Utravaló

Megtörtént tehát a tizenhetes szakértő bizottság, valamint a szakbizottságok tagjainak megválasztása. A közelharc, amely a választási aktust a közgyülési pártok között és az egyes pártokon belül megelőzte, a várt eredménnyel járt: mindenki megkapta azt, ami rangja és érdeme szerint megilleti. Semmi akadálya annak, hogy az urak, miután a közbizalom jegyében való megválasztáshoz egymásnak melegen gratuláltak, a bizottságokban megkezdjék azt a munkát, aminek maradék-lehetősége még rendelkezésre áll számukra.

Nem vagyunk jósok, de idejegyezzük, hogy éppen azok, akik a legnagyobb személyi sérelemnek vették volna, ha nem kerülnek be két, de legalább egy szakbizottságba, az alakuló ülés után az érdemleges üléseken általában távollétükkel fognak tündökölni. Ehhez a megállapitáshoz azért nem kell haruspex-tehetség, mert a legutóbbi tizenöt esztendőben számos olyan összehivott bizottsági ülést láttunk, amely a tagok részvétlensége miatt nem is tudta ülését megtartani. Még nagyobb volt azoknak a megtartott üléseknek a száma, amelyeken a bizottsági tag urak hanyagsága és nemtörődömsége következtében nem tudta akaratelhatározását kellőképpen érvényesiteni a kereszténypárt. Aminthogy a kereszténypárti urak többek között az adófelszólamlási bizottsági tagságot sem veszik — tisztelet a kevésszámu kivételnek! — komolyan, erről sokat tudnának mesélni a keresztény polgárok, akik a távollévő bizottsági tagok nemtörődömsége következtében nem tudják adóterheiket könnyiteni.

Nem akarunk, ismétlésekbe bocsátkozva, ujból előadást tartani arról, hogy a bizottsági tagság nemcsak disz, hanem kötelesség is a választókkal szemben. Akiket polgártársaik kitüntető bizalma megtisztel, tartsák elemi kötelességüknek, hogy ne csak akkor tetszelegjenek a népszerüség fényében, ha babért tudnak aratni, hanem vegyenek részt a komoly munkában is, amely nem tapsok és hajbókoló tetszésnyilvánitás kellemes külsőségei közepette folyik le, viszont sokkal maradandóbb értékü, mint a vacsorákon való szerepelgetés és fölényes vállveregetése a népgyüléseken a közéleti nagyságot bámuló naiv polgároknak!

Egyre-másra alakulnak meg a legközelebbi napokban a különféle szakbizottságok és üzemi választmányok. Most már csak az a fontos, hogy a hétfői rendkivüli közgyülésen az egyes szakbizottságokba és üzemi választmányokba beválasztott bizottsági tag urak ne elégedjenek meg azzal a mindenesetre tiszteletreméltó ordóval, hogy őket és nem másokat választották meg, hanem lelkiismeretesen teljesitsék vállalt kötelezettségüket! Erre a kötelesség-teljesitésre soha nagyobb szükség nem volt, mint az elkövetkező időkben, amikor a megcsonkult önkormányzat fontos fóruma lesz a nyilvánosan tárgyaló nagyszámu szakbizottság. A csupán a kitüntetéseket halmozni kivánók álljanak félre a valóban dolgozni akarók előtt! A keresztény közvélemény nyilván fogja tartani a távolmaradókat, a hanyagokat, a lelkiismeretleneket, és elkövetkezik az idő, amikor mindenki megméretik!

A Belső-Erzsébetváros reneszánsza

A Közmunkák Tanácsa törvénytervezetet dolgozott ki az Erzsébet-sugárut megnyitásáról — Petrovácz Gyula a Boráros-téri hid épitésének előrehaladott munkálatairól, kapcsolatban az ingatlanforgalmi illeték-pótlék csökkentésével

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros közgyülése hétfőn megválasztotta a tizenhetes ellenőrző bizottságot, ujjáalakitotta az összes szakbizottságokat, amelyek *már meg is kezdték az eléjük kerülő polgármesteri előterjesztések tárgyalását.* Ezzel az egész vonalon *megindult a szanálási müvelet.* A főváros pénzügyi helyzetének az uj főpolgármester hatáskörébe tartozó szanálásán kivül napirenden szerepelnek *más városházi problémák is,* amelyeknek a megoldása rendkivül közelről érinti a főváros egész közönségét. Ezek között a problémák között kell megemlitenünk például *a Boráros-téri hid megépitését, az Erzsébet sugárut megnyitását és a különböző közlekedési terveknek a megvalósitását is.*

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt legkitünőbb közgazdasági szakértője, akivel ezekről a kérdésekről beszélgetést folytattunk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros pénzügyi helyzetének szanálása érdekében foganatositandó intézkedések

semmi esetre sem akadályozhatják meg azoknak a problémáknak a megoldását, amelyek már hosszabb idő óta napirenden vannak.

Ezeknek a problémáknak a megoldása márcsak azért is közelről érinti a főváros közönségét, mert hiszen *nagyobb arányu közmunkák megindításának a lehetővé tételéről van szó.* Ilyen természetü probléma *a Boráros-téri hid megépitése is,* ami már évek óta folyamatban van. Jelenleg ugy áll a helyzet, hogy

a budai meder pillérjei és a parti pillérek is már elkészültek, most a pesti oldal meder pillérjeinek és parti pillérjeinek a megépitése van soron.

Ezekkel az épitkezési munkálatokkal kapcsolatosan *különböző közlekedési reformokat kell életbe léptetni és pedig* azért, mert a Boráros-téri hid megépitéséhez szükséges anyagok szállitása és elraktározása igénybe veszi és *lefoglalja a Boráros-tér legnagyobb részét.* A vasszerkezeti anyagoknak profilokká *való gyártása a diósgyőri vasgyárban majdnem teljesen befejeződött,* sőt az államvasuti gépgyárban már az összeszerelés jelentős része is megtörtént. A vasszerkezetnek a készitése *mindenesetre előrehaladott stádiumban van.* Ha a pillérek megépitése befejeződött, akkor ez a vasszerkezeti felszerelési munka kerül sorra. Sajnálattal kell itt megállapitani, hogy

a főváros ujabban nem tudja betartani részletfizetési kötelezettségeit és pedig azért, mert az ingatlanforgalom annyira csökkent, hogy az ingatlanátruházási illeték cimén befolyó és erre a célra szolgáló jövedelmek nem fedezik a költségeket.

Havonkint körülbelül *100.000 pengőt tesz ki az az összeg,* amit a főváros rendelkezésre tud bocsájtani. Ez a pénz *kizárólag munkadijakra megy el.*

— Ami az *Erzsébet-sugárut megnyitásának,* helyesebben az Erzsébetváros rendezésének az ügyét illeti, ebből a szempontból

nagyjelentőségünek kell tekinteni a pénzügyminiszter legutóbbi rendelkezését, amely az adókedvezményekre vonatkozik.

Abból a körülményből, hogy az adókedvezmények kérdésének általános rendezésébe *a kormány nem vette be a belső Erzsébetvárost,* arra lehet következtetni, hogy a *pénzügyminiszter ezt a kérdést nem akarja az általános szabályok szerint elintézni.* Nagy lépést jelent előre ezen a téren az a tény, hogy

a Fővárosi Közmunkák Tanácsa törvényjavaslat-tervezetet dolgozott ki, amely a legrövidebb időn belül az illetékes kormányzati tényezők elé kerül — abban a reményben, hogy ez a törvényjavaslat már az ősz folyamán foglalkoztatni fogja a képviselőházat.

— Ez a törvényjavaslat *„a Budapest VII. kerületében a Károly király-ut és Erzsébet-körut között nyitandó főutvonalról és az Erzsébetváros belső részének rendezésére" szól.* A törvényjavaslat 18 szakaszból áll. Leglényegesebb rendelkezés az, hogy *35 évi adómentességet kapnak azok a területek, amelyek az Erzsébet-sugárut főutvonalában feküsznek, 25 évi adómentességet pedig az összes olyan épitkezések,* amelyek az utvonal környékén és általában *az ujjáépitendő Erzsébetváros területén fekvő telkeken indulnak meg.* Intézkedik a törvényjavaslat *a telekértékemelkedési adó bevezetéséről is,* amelynek várható jövedelméből kell előteremteni azokat a költségeket, amelyeket az utépitéssel és az ujonnan alakuló terek kiképzésével kapcsolatosan a Fővárosi Közmunkák Tanácsának kell viselnie.

— A törvényjavaslat-tervezetet a Fővárosi Közmunkák Tanácsa a kormányzat számára dolgozza ki — természetesen *előzetes megbeszéléseknek a figyelembevételével.* Én a magam részéről ennek a törvényjavaslat-tervezetnek a kidolgázását igen nagyjelentőségünek tartom, mert ugy látom, hogy

ezzel az Erzsébet-Sugárut megnyitásának, illetve az Erzsébetváros rendezésének az ügye helyes mederbe került.

Mindaddig ugyanis, amig az ezzel összefüggő kérdések az emlitett törvényjavaslat *tető alá emelésével nem rendeződnek,* nem lehet számitani arra, hogy a magánépitési tevékenység a főváros területén és speciálisan az érdekelt környéken fellendülhetne. Itt van például

az Orczy-ház r. t.-nek az ügye, amely mindaddig nem épitkezhetik, amig a 35 évi adómentességnek a kérdése el nem dől.

Enélkül ugyanis *az épitkezők nem találják meg számitásaikat,* de egyébként is *az épitési engedélyeknek a kiadása sulyos nehézségekbe ütközik a felmerült problémák törvényhozási uton való megoldása nélkül.*

— A harmadik igen fontos városházi probléma, amelynek a megoldását szintén a legrövidebb időn belül ki kell sürgetni,

— az egységes közlekedési reformtervek megvalósitása.

A legsürgősebben meg kell szüntetni azokat *a joggal felpanaszolt közlekedési sérelmeket,* amelyek abból a körülményből származnak, hogy a fővárosi közlekedés legfőbb irányitói még mindig nem vonták le a HÉV gyakorlati átvételének a konzekvenciáit. Elsősorban

a 24 filléres egységes átszállójegy azonnali bevezetésére gondolok, amivel igen sok panaszt lehetne rövidesen kiküszöbölni.

Két évvel ezelőtt szavazta meg a törvényhaósági bizottság két pártja a *HÉV megváltását* — a mi tiltakozásunk ellenében azzal az indokolással, hogy *az átvétel rendkivül sürgős, mert egyébként nem lehet lefektetni az egységes közlekedési alapelveket.* Két év telt el a megváltás óta — anélkül, hogy a főváros közönsége ennek a tranzakciónak az előnyeit élvezhetné. Ezen a téren *azonnali sürgős intézkedésekre van szükség.*

Ezekben jelölte meg *Petrovácz* Gyula azokat a feladatokat, amelyeket a városházi adminisztráció vezetőjének a legközelebbi időben el kell végezniök. A nyilatkozatnak különösen az a része fog általános feltünést kelteni, amely *szerint az Erzsébetváros rendezésének a problémája most már közeli megoldásra vár* — tekintettel arra a nagyjelentőségü akcióra, amelyet a Fővárosi Közmunkák Tanácsa inditott meg a nyilatkozatban ismertetett *törvényjavaslat-tervezetnek a kidolgozásával.*

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés,
fedéllemez - tetőfedés,
motorbenzol, paraffin.

KŐSZÉNBÁNYA 's
TÉGLAGYÁR
TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó
uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen
Fóthi ut 35, hétköznapokon Rudolf tér 6,
IV. 22. Telefon: 24-1-15

Budapesti figurák

Irja: Ilovszky János

-Nő vagy -né?

Óriási különbség van a kettő között. Nézzük a legnagyobb különbséget: például mi különbség van a hercegnő, vagy a hercegné között?

A hercegnő főméltóságu ranggal születik és főméltóságu hercegné az lesz, akit tekintet nélkül előző rangjára egy herceg vesz feleségül.

*

Mult vasárnap látván a gyönyörü kék eget, — Medárdusz e napra felfüggesztette eső-hajlamát — pillanatnyi elhatározásból folyólag leruccantam a Balatonra. Hét harminckor megy a „vonyázs", ahogy Purébl Győző nevezi a gyorsvonatot. Pontban hat órakor léptem a mosdó elé, utána villámgyorsan felöltöztem és reggeli nélkül, öt másodperccel a vonat indulása előtt kiértem a pályaudvarra.

Kelenföld után bementem az étkezőkocsiba és a nagy asztalok során foglaltam helyet.

— Világosat, vagy barnát? — kérdi a pincér kezében lötyögtetve a feketekávés kannát. Amig összeöntötte csészémbe a kávét, elég gyürött arcu és ruháju ur és hölgy foglalt fejbiccentve helyet az asztalnál, a szemben lévő üléseken.

— Világosat, vagy barnát? — kérdi a pincér az ujonnan érkezettektől.

A vonat zakatolása közben hallom a választ:

— A hercegnének sötétet, nekem világosat! — A pincér nagy tisztelettel lötyögtette a csészébe a kávét.

A hercegné kiflit vett le a tányérról. A végét leharapva ritmikusan mártogatta a kiflit a kávéjába. Szóval tunkolt.

Ha nem támlás széken ülök, hát hanyattvágódom, annyira meglepett a tunkolás, de nem kevésbbé az arc festése. Nagyon gyürött volt az arca, amelynek barázdáit kilónyi kenőccsel, pirositóval és púderrel iparkodott leplezni. De még igy is, uborka hajlásu orrával, egy cseppet sem volt megnyerő jelenség...

Sietve reggeliztem, közben gondolkoztam magamban: de sok pénze lehetett ennek az asszonynak, hogy ilyen jól ment férjhez.

Éppen fizettem, amikor a hölgy vizavim előreálló fogait mutatva, nevetesre vonta arcpárnáit, mert egy ur közeledett az étkezőkocsi járómesgyéjén és aki mellénk érve hangosan odaköszönt asztaltársaimnak:

— Jó reggelt Schwarz ur! Jó reggelt Hercegné! Kedves férje már lenn van?

*

Igy jöttem rá, hogy még külön különbség is van a -né és -né között. Ez a különbség még jobban kidomborodik, amikor a Hercegné-ről és egy hercegnéről van szó. Amit különben első pillanatban önmagamtól is meg kellett volna, hogy állapitsak, már akkor, amikor ritmikus mozgással a kávéjába tunkolta a kiflijét.

*

Mindezt azért irom meg, mert a szereplők tipikus budapesti figurák: — a hölgy vezeték nevét rangjelző módon állitotta Schwarz ur a felszolgáló pincér elé, azért, hogy az utitársnője a dupla habon kivül ingyen páváskodhasson egy-két órán át az őt meg nem illető rangjelzésben.

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Hasznos tudni,
hogy az Igmándi ivókúrák
a megfelelő kóresetekben
otthon minden évszakban
sikerrel alkalmazhatók.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt.

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

Junius 30-án
délután 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

VÁROSHÁZI NOTESZ

TELI HÁZ VOLT a törvényhatósági bizottság hétfői közgyülésén, holott a program: a szakbizottságok tagjainak megválasztása nem látszott tulzottan érdekfeszitőnek. De hát ez már igy szokott lenni a városházán. Teljes részvétlenség közepette másodpercek alatt milliókat szavaz meg néhány ember, amikor azonban arról van szó, hogy választani kell, egyszerre fellángol az érdeklődés...

Borvendég főpolgármester igen lojálisan arra az álláspontra helyezkedett, hogy noha választás van napirendre tüzve, mégis megengedi a felszólalásokat, azon a cimen, hogy közgyülésre kitüzött tárgyhoz bárkinek hozzá lehet szólnia. Igy beszélt azután négy országgyülési képviselő: Lázár Miklós, Fábián Béla, Csillér y András és Kozma Jenő.

*

FÁBIÁN BÉLA ABBAN AZ IRÁNYBAN igyekezett rábeszélni társait a városatyaságban, hogy neki, mint töredékpárti vezérnek, a méltányosság jogcimén legalább helyet kelett volna a pénzügyi bizottságban juttatni. Némiképen hajlott is a tisztelt közgyülés a kapacitációra, pláne mikor rámutatott a független demokrata városatya arra, hogy a kéttagu Fridrich-pártnak helye van a parlamentben a külügyi bizottságban, tehát a főváros parlamentjében is ugy kell dönteni, hogy a négytagu Fábián-párt hozzájusson a maga jussához. Nagy Lajos és Földvári Béla, a független demokraták oszlopos tagjai azonban a közbekiáltások olyan türhetetlen özönét zuditották a jobboldalra, hogy még akkor sem teljesitett volna a két többségi párt Fábián kivánságát — ha igaza lett volna a bizottsági tag urnak.

*

MERTHOGY NEM VOLT IGAZA: az senki előtt nem volt kétséges. Csillér y András igen szellemesen mutatott rá arra, hogy az önkormányzat alkotmányos élete nem lehet berendezkedve az einzelreisenderekre. Különben ugy ő, mint Kozma Jenő azt is a leghatározottabban kijelentette, hogy sem a Keresztény Községi Párt, sem a kormány fővárosi pártja egyetlen hellyel sem igényeltek, nem is kaptak, de nem is fogadtak volna el többet, mint amennyi megilleti őket. A független demokraták elveszett pénzügyi bizottsági tagságát tehát nem a többségi pártoknál kell keresni.

Hát kinél? Nem a feladatunk feleletet adni Fábián Bélának, amint hogy a közgyülésen sem adott senki. Tény ellenben, hogy a szociáldemokrata párt teljes számmal, de egyetlen közbekiáltás vagy zavaró momentum nélkül ülte végig a lángolószavu felszólalásokat. Biztosan meg volt rá az okuk, hogy olyan nagyon hallgattak, mint ama bizonyos dinnye a füvek között...

*

MÁR FEL IS FÜGGESZTETTE BORVENDÉG a közgyülést, amikor Fábián Béla a terem közepére siet és odakiált az elnöki emelvény felé:

— Főpolgármester ur! Elveszett egy pénzügyi bizottsági tagság? Ki a becsületes megtaláló?

Borvendég mosolyogva fogadja a fölszólitást. Majd felvonva vállát, kezeivel jelzi, egyetlen szó nélkül, hogy nála nincs, ő nem találta meg Fábián Béla elveszett pénzügyi bizottsági tagságát.

*

AZ OBJEKTIVITÁS JEGYÉBEN meg kell állapitani, hogy a kétfői rendkivüli közgyülésen — rendkivüli sikere volt Borvendég főpolgármesternek. Az a természetszerü hidegség, amellyel az installáló közgyülésen az autonómiát féltő pártok a központi hatalmat képviselő főpolgármestert természetszerüen fogadták, bizonyos mértékig felolvadt hétfőre, hogy helyet adjon annak az általános szeretetnek és megbecsülésnek, amely szerte a közgyülési teremben a törvényhatósági bizottság tagjait egyénileg (néhány személyes ellenfelet leszámitva) Borvendéghez füzi.

Fábián Béla felszólalására Borvendég főpolgármester emelt hangon és magas közjogi tisztsége teljes tudatában állapitotta meg, hogy ő főpolgármesteri minőségében a bizottsági tagságok szétosztását illetően a teljes desinterressemet álláspontjára helyezkedett. Igyekezett a pártközi értekezleten összhangba hozni az ellentéteket, további lépéseket azonban a maga részéről nem tartott szükségesnek.

A főpolgármester ezen lojális és tökéletesen objektiv kijelentését a törvényhatósági bizottság minden pártján lelkesen megtapsolták.

*

ÉBER ANTAL IS MEGJELENT a renkivüli közgyülésen, talán abban a hiszemben, hogy egyéniségének személyes varázsa előtt meghajolnak a közgyülési pártok és mégis helyet fog kapni valamelyik szakbizottságban. Ez a csoda azonban nem történt meg: az önkormányzat egyetlen pártja sem tudja elfelejteni Éber szereplését a fővárosi törvény novellájának képviselőházi vitájában. Aki annyira ellensége a fővárosi autonómiának, mint a kereskedelmi és iparkamara elnöke, ne várjon regárdot és megbecsülést, amikor ennek a maradék önkormányzatnak kiépitéséről van szó.

*

KÉT HÉTTEL EZELŐTT Nyaraljunk itthon! jelszóval Ilovszky János nagysikerü előadást tartott a budapesti rádióban, ecsetelve a Balatonmenti nyár szépségeit és egészséges voltát. Ilovszky rádióelőadása nagy visszhangot váltott ki szerte az országban, bizonyságául annak, hogy valóban fontos problémát vetett fel az illusztris előadó.

Egyremásra kapja a kitünő Ilovszky a levelet, amelyek előadásához gratulálnak. Ezek közül a legszivhezszólóbb az a néhány sor, amelyet Tompa Kálmán nyugalmazott szinigazgató irt Sopronból Ilovszky Jánoshoz:

— Méltóságos jó Uram! Az ország közönségéhez intézett gyönyörü, tiszta csengésü rádiószózatát a balatoni fürdők érdekében nagy gyönyörüséggel hallgattam végig, mely ismét egy nagy nemes lélek megnyilatkozása volt nemzetünk, e szegény csonka hazánk érdekében! Ki kell jelentenem, Méltóságos Uram, hogy ilyen tisztacsengésü, minden betüt megértő előadás még alig volt eddig a rádióban, ami pedig az előadás tartalmát illeti, megkapó igazságokkal volt tele! Egy nagy csomó ösmerőseimet hivtam össze velem együtt hallgatóknak, kik között sok szegény ember volt és mindegyike az Isten áldását küldte Méltóságod és kedves családjára! Oh, vajha megértenék azok is a haza sorsát, akiknek e gyönyörü előadás szólott! Boldog és kellemes nyaralást Méltóságodéknak a Balaton partján, igaz szerettel kivánja Tompa Kálmán.

•

RÁTKAI PIROSKÁNAK, Rátkai Károly hirlapirókollegánk leányának esküvője F. Szabó Sándor református lelkésszel fényes külsőségek között folyt le. A polgári esketést maga Sipőcz polgármester végezte, az egyházi szertartást a kelenföldi templomban Sebestyén Andor. A házasságkötésnél tanuként Rassay Károly és F. Szabó Géza országgyülési képviselők szerepeltek. Esküvő után a fiatal pár a Lidóra utazott.

Sipőcz Jenő polgármester esketési beszéde, amelyet a házasság megkötése után mondott, rendkivül nagy hatást gyakorolt a jelenlevőkre. Közvetlen hangon, szivhez szólóan jellemezte a házasságkötés jelentőségét és egyben beszélt a házasságot kötő fiatal pár szüleinek az

Fürdők és idegenforgalom

Egy törvényjavaslat margójára

Irta: SZŐKE GYULA

A belügyminiszter a gyógyfürdőkről szóló törvénynek a fővárosba való életbeléptetése előtt törvényjavaslatot nyujtott be, amely szerint gyógyfürdői és üdülőhelyi dijak helyett Budapesten a *fürdőjegyet és ásványvizet terheli meg.* Nemcsak a kormány, de a főváros és a társadalom is egyaránt akarja a főváros gyógytényezőinek kihasználásával fejleszteni az idegenforgalmat és ezzel az országnak *olyan jövedelmet biztositani,* amely a természeti kincsek felhasználásával javitja a kereskedelmi mérlegünket.

Erre szükség van azonban a belső gazdasági helyzet javitása szempontjából is és nagyon jól látta már boldogult *Vass* József népjóléti miniszter, valamint az akkori fővárosi intéző körök, hogy a Balaton környékének fejlesztése mellett és a Bükk hegység vadregényességének az idegenforgalom szolgálatába állitásán kivül *elsősorban a főváros és környékének gyógyereje és természeti szépsége az, amely az idegenforgalom fellendítése szempontjából számbajöhet.*

A gazdasági nehézségek közepette természetesen minden fejlesztés, amely beruházással és vállalkozással jár, sokkal nehezebb és nehéz főleg akkor, amikor az ugynevezett illetékes tényezők egy része *nem értékeli* kellőleg, vagy *talán nem is ismeri* ezeket az adottságokat, mások pedig csak *nagy tervek elgondolására* képesek és mert annak azonnali keresztülvitele lehetetlen, *megtorpannak olyan részletalkotások keresztülvitele előtt,* amelyek a nagy átfogó berendezkedés részleteiként már *most keresztülvihetők volnának.* Ugy is, mint a Szent Gellért üzem igazgatósági tagja és h. elnöke, ott működött társaimmal együtt gyakran sürgettem a gyógyfürdők kérdésének a megoldását és egyike voltam azoknak, akik ahelyett, hogy a nagy tervek elkészitésére és azok keresztülvitelére szükséges rengeteg költségnek az előteremtésére várnék, *a részletekben való megalkotás gondolatát helyeztem előtérbe* és igy sürgettük elsősorban a főváros gyógyfürdőivel kapcsolatos, *még a mai viszonyok között is megoldható fejlesztésnek a gondolatát.*

A belügyminiszter mostani törvényjavaslatának az indokolása mintegy *igazolni látszik ezt a felfogásunkat.* Megállapitja, hogy az *egész Budapest nem vonható be a fürdőváros körébe, a budapesti idegenforgalom nem köthető le csak a gyógyfürdők számára, viszont a gyógyjelleg kiépitése nem függhet a költségek egyszerre való előteremtésétől és nagyon helyesen megállapitja, hogy a fővárosnak csak egyes részei azok, amelyek gyógyjellegüknél fogva hathatnak a vidékre és külföldre,* mig a főváros többi része a *természeti szépségével, épitési kiválóságaival, művészeti alkotásaival és muzeális értékeivel van hivatva az idegenforgalmat is előmozditani.*

A főváros vezető tényezői a mai gyógyforrások rendszerének uj *forrásokkal való kibővitésével képzelték a gyógyjelleg kialakitását.* Mások ezzel karöltve, a legdiszesebb külföldi fürdők mintájára, *egész városrészt akartak mindjárt életrehivni,* ismét mások pedig a ma meglévő értékek megsemmisitésével egyenest *Velencét akarják a Duna partján elővarázsolni* és a legtöbben *uj fürdőket és szállodákat akarnak épiteni,* mintha bizony ezek adnák a gyógyjelleget és tennék Budapestet világvárossá és az idegenforgalomra vonzóvá.

Ha azonban *közvetlenül beleéljük magunkat* a mai adottságokba és lehetőségekbe, igazat kell adnunk azoknak, akik, mint a belügyminiszter és a polgármester, az *anyagi lehetőségek figyelembevételével akarják a meglévőket folytonosan fejleszteni.* Ha a *vagy mindent, vagy semmit* jelszó helyett ezt a fokozatosságot tesszük irányitóvé, adva van a munka, amelyet ma végeznünk kell és lehet. Voltaképpen a *Szent Gellért gyógyszálló és fürdőtől a Lánchidig, illetve a Tabán felső részéig eső terület az,* amely Budapest fővárost, mint fürdővárost állithatja a külföld vonzó tükrébe, amikor az ottani gyógyforrásokat, mint gyógytényezőket hozza a világ tudomására.

Ha a főváros e felett a terület felett és az itt lévő *források felett rendelkezik,* ha a Gellérthegyen lévő *Citadella és a Szent Imre-fürdő* is bevonható a főváros szabad rendelkezéseként a terveinkbe, ugy már adva van a *mai teendő.*

Még pedig nem ugy, hogy megszüntetjük a budai oldalon a villamosforgalmat, vagy belesülyesztjük a Dunába, vagy átvisszük a Nagyboldogasszony utra és itt a közlekedést elzárjuk, sem az, hogy folyton ujabb és ujabb forrásokat nyitunk meg, amelyeket nem tudunk kihasználni, sem az, hogy fantasztikus tervekkel mulatókat és luxusszállókat épitünk a Szent Gellérthegyre és a Tabánba, hogy ezzel egyuttal a ma meglévő köz- és magánszállodákat tönkretegyük, hanem *egyrészt módot kell nyujtani a meglévő források gyógyhatásai érvényesülésének, másrészt a Tabánban olyan épitkezést,* — nagy sétahelyek és terek felhasználásával, — vigyünk keresztül, amelyben *villarendszer szerint épitkezve,* mintegy állandó pihenőhelyet nyujthassunk a gyógyulást keresőknek, fenntartván a szórakozást kereső idegenforgalomnak a ma meglévő dunaparti szállókat.

A *Rudasfürdő mellett lévő források* gyógyhatásainak a kihasználására a Rudasfürdő előtt és a Döbrentei-téren javasolt sétatérnek kedvezőtlen időben való használhatása céljából gondoskodásra a Kolonád-szerü térzáró épitkezés *olyan lehetőségét nyujtja a Hungáriaforrás kihasználásának,* amely tényleg feleslegessé teszi Karlsbad felkeresését a belföldieknek, viszont a külföldieknek ezt vonzóbbá teszi, mint Karlsbad volt, mert itt a gyógyuláson kivül *megkapják a pihenést, a gyógyhelyek mellett megkapják a világváros művészeti és természeti szépségeit* és nemcsak egyirányu gyógykezelést nyujt és gyógyulást ad, hanem a belgyógyászat mellett megadja a *reumatikus bántalmak gyógyulási lehetőségét* és a hegyes vidéknek a légzési szervek és tüdőbajok gyógyitásával szemben nyujtotta *gyógyulási lehetőségeket is.*

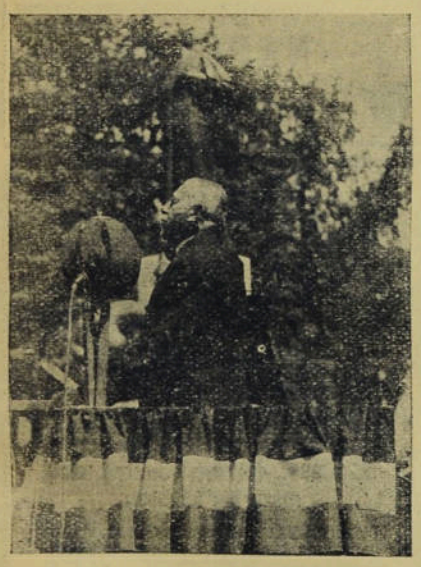
Ezeknek a rendezése s az itt szükséges beruházásoknak mai viszonyok között is lehető keresztülvitele *az első lépés,* amely a fejlődés lehetőségét adja, mert ezek olyan beruházások, amelyek a változó viszonyok között is *mindig szükségesek,* helyesek, felhasználhatók és fenntartandók.

A majdani gazdasági fellendülésben *bárhogyan fogja a jövő nemzedék Budapestet fejleszteni,* ez a része a munkának soha sem lesz felesleges és az itt végzendő beruházás minden körülmények között meghozza a maga gyümölcsét. Ha a belügyminiszter mostani elgondolása a gyakorlati életben valóra válik *és a felállitandó gyógyfürdőbizottságnak meg lesz a hatalma is,* hogy a munkáját kifejthesse és ha a főváros vezető körei ezt az elgondolást magukévá teszik, *nem fogunk délibábot kergetni,* nem fogunk állandóan csak tanácskozni és terveket szőni, hanem olyan gyakorlati munkát végzünk, amely a kivánt gyakorlati eredményt, a *fürdőváros kiépitését és az idegenforgalom fejlesztését már most biztositja.*

érdemeiről. Szem nem maradt szárazon! Amikor másnap beszédének nagy sikerét előtte szóvátették, a polgármester igy felelt:

— Könnyü feladat volt számomra hatásos beszédet mondani. A tavaszi napsugár besütött az ablakon a szép fiatal párra. Csak a gyönyörü menyasszonyra kellett néznem. Folytonosan arra gondoltam, hogy olyan menyasszony áll előttem, aki magán viseli az igazi menyasszony összes tulajdonságait. Olyan volt a menyasszony, mint ahogy i r v a v a n, hogy egy menyasszonynak lennie kell...

*

Wolff Károly beszél a Prohászka-szobor leleplezési ünnepélyén.

*

ZOLTÁN ERNŐ FŐPÉNZTÁROS felesége, született A l i Gizella iskolai kezelőnő hosszu szenvedés után elhunyt. A megboldogult hosszu ideig a közegészségügyi ügyosztályban, legutóbb pedig az elnöki ügyosztályban teljesitett szolgálatot. Az élete virágjában elhalálozott fiatalasszony temetésén pályatársai nagy számmal jelentek meg.

Önmagát licitálja lefelé a Hunnia r. t.

A Csengeri-utca 11. számu ház csudálatos története

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Részletesen foglalkozott az *Uj Budapest* a polgármesternek a városgazdasági szakbizottság legközelebbi ülése elé kerülő azon előterjesztésével, hogy *a főváros vegye meg a Csengery-utca 11. sz. házat,* ahol a VII. kerületi előljáróság most is el van helyezve, előljáróság céljaira. A főváros 450 ezer pengőre értékelte a magasépitési ügyosztály szakértői véleménye alapján a telket olyképen, hogy a főváros által fizetett bérösszeget *tőkésitették,* noha a háznak forgalmi értéke, arra való tekintettel, hogy a lakások visszaállitása esetén maximum 30—32 ezer pengőt fog jövedelmezni évente az ingatlan, *többre, mint 220 ezer pengőre semmi körülmények között nem tehető.*

Noha az ügyosztály előterjesztése olyképpen szól, hogy a Hunnia Rt., szemben a főváros felértékelésével, *38 ezer pengővel még az értékelésnél is olcsóbban* akarja eladni az ingatlant, senkisem várta, hogy a *Hunnia Rt. önmagát fogja alálicitálni* és valóban tulzott gavallériával a főváros iránt további engedményeket fog megajánlani. *Ez a csudálatos eset* bekövetkezett: a Hunnia a lefelé való licitációban már ott tart, hogy legujabb ajánlatában *mindössze 380 ezer pengőt kér,* ami természetesen még *mindig lényegesen több, mint a háznak tényleges forgalmi értéke.*

A fentiek alapján a városgazdasági szakbizottság nem tehet egyéb javaslatot a polgármesternek, minthogy a békebeli bérek kellő megállapitási és a környékbeli lakások béreinek szemügyre vétele után, nemkülönben a ház köbmétertartalmának figyelembevételével történjen meg ugy a Csengery-utca 11. sz. ház, mint a többi felajánlott ingatlan értékelése. *Arra is kiváncsi a közvélemény,* mi fog történni a Dob-utca és Csengery-utca sarkán tizenöt esztendeje az uj előljáróság épitésére fenntartott több, mint ezer négyszögöles telekkel. *Mit fog ezzel a hatalmas telekkel kezdeni a főváros,* ha mégis abban a szerencsében fog részesülni, hogy a Csengery-utca 11. számu házat előljáróság céljaira megvásárolják?

Olcsóbb lett!
a Háziszappan
5 drb 40 dekás Háziszappan 96 fill.
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

A Keresztény Tanügyi Bizottság egy esztendeje

Irta: URBÁNYI C. JÓZSEF

Amint a közgazdasági gondos előrelátás a kereskedőtől, az iparostól megkívánja, hogy az év végén készitsen zárszámadást, mely az elvégzett munka mérlegét mutatja, ugy minden céltudatos közületnek is *mérleget kell felállitania arról*, hogyan sáfárkodtak nemcsak az anyagi, hanem a reájuk bizott erkölcsi értékekkel.

A Keresztény Községi Párt kebelében működő Tanügyi Bizottság is *számot akar vetni önmagával és beszámol a köznek az elmult tanévben végzett munkásságáról.* A Keresztény Tanügyi Bizottságot a magyar nemzeti eszmék kulturharcosai hivták életre a világháboru és a forradalmak után. Szervezeti kereteit 1930. évi november 28-án erősitette meg nagysikerü közgyülésén, melyen *Wolff* Károly vezérünk, *Bednárz* Róbert elnökünk, *Csilléry* András és mások szólaltak fel.

A fővárosi oktatók munkájától függ elsősorban, hogy Szent István országát visszaszerezzük. Igy tehát nekik kell elsősorban hitvallást tenni a *keresztény nemzeti eszme mellett.* Nem csalódtunk, mert a gyülés után kibocsájtott belépési nyilatkozatot több, mint *1200 óvonő, tanitó, tanár irta alá sajátkezüleg.*

Bednárz prelátus, *erőllyel, kitartó energiával fogott hozzá a keresztény tanügyi tisztikar megszervezéséhez.* Az 1930—31-iki tanévben a kerületi szervezetek épültek ki, s igy alkalma nyilt az egyes kerületeknek arra, hogy *kimutathassák munkakészségüket.*

A Kerületi Tanügyi Bizottságok havonként tartoznak gyülést tartani, az agilisabb kerületekben (III—IV—X.) sikerült tanulmányi kirándulást is tartottak. Más kerületek, mint pl. VI-ik havonkint *barátságos összejövetelt* tartott az ülések után a kartársi szolidaritás ápolására. A havonkint tartott üléseken sokszor igen magasszinvonalu előadások életrevaló javaslatok hangzottak el, amit a központ a közjavára értékesiteni törekedett. *Bednárz* prelátus a legtöbb kerületben egy-egy ülésen részt vett és előadást tartott a keresztény nemzeti kulturpolitika vonalvezetéséről.

1934 március havában felhivást intézett az elnök a Kerületi Tanügyi Bizottságokhoz, hogy a tisztujitást tartsák meg, hogy uj munkaerőkkel gyarapodva, friss lendülettel szolgáhassuk tovább szeretett fővárosunk közművelődését és a magyar nemzeti nevelés eszméjét. A felhivásnak a kerületek eleget tettek, igy a

II. kerület vezetői *Huszti* József, *Ruttner* Gyula lettek, a

III. kerületben *Kuncze* Lajos, *Gáldy* Béla, *Reischl Rév* Sándor, a

IV. kerületben *Fallenbüchl* Tivadar, *Remsei* Győző, az

V. kerületben *Marot* Gyula, *Jáger* Péter, a

VI. kerületben *Kirchner* Béláné, *Párkányi* Norbert, a

VII. kerületben *Karácsonyi* Pál, *Lathwesen* Gyula, a

VIII. kerületben *Lenkei* Lehel, a

IX. kerületben *Ravasz* Árpád, a

X. kerületben *Stattinger* Viktor került az élre.

A kerületi Tanügyi Bizottságok a Központ irányitása mellett folytatták működésüket. A központ minden hónap második hétfőjén tanácsülést tartott a kerületi vezetők bevonásával, Bednárz prelátus elnökletével, amelyen az aktuális pedagógiai, szociális és gazdasági kérdéseket vitatták meg. Minden hónap negyedik hétfőjén a központi helyiség nagytermében taggyülés van.

Az 1931—32-ik tanévben a tanügyi tisztikar gazdasági helyzetével, a *Segitőalap ügyeivel* foglalta le a tárgyalások legtöbb idejét.

Az 1932—33. tanévben a viták a *revizióról, az integritásról* folytak. Közvéleményt teremtettünk a kérdés állandó napirenden tartásával. Közleményeink napi és külföldi lapokban jelentek meg, melyekben rámutattunk, hogy *milyen valótlanságot tanitanak tankönyveik utján az utódállamok Magyarországról.* E tárgyban a vallás és közoktatásügyi miniszteriumtól is kaptunk leiratot, melyben Bizottságunkat serkenti a további munkásságra, hogy helyes irányban terjeszkedjünk a revizió kérdését az iskolai oktatásnál, hogy előkészitsük a várva várt Feltámadást!

Az 1933—34-ik tanév vitatétele a családi nevelés válságának megoldása volt. *Bednárz* prelátus elnöki bevezetője után előadást tartottak a családi nevelésről: *Ravasz* Árpád, *Jablonkay* Géza c. főigazgatók, *Tamás* Viktor, *Forgács* Tivadar, *Gáspár* Pál, *Lenkei* Lehel, *Gáldy* Béla, *Havas* Mihály, *Kolumbán* István, *Bartonek* Katalin, *Huszti* József, *Urbányi* C. József, *Rózsa* Géza, *Marton* József igazgatók, *Temesi* Győző, *Prágai* Mária, *Sármándy* Sándor, *Koppány* István, *Puskás* Sándor, *Szabó* Károly tanárok és kriminálpedagógiai szempontból *Vass* Lajos táblabiró. A vita anyagával kapcsolatos javaslatok, illetékes helyekre kerülnek. Végső konkluzióként megállapitást nyert, hogy *a családi nevelés válsága: a család válsága.* A legtöbb gyermektragédia olyan helyen fordul elő, ahol *válások folytán otthontalanná válik a gyermek.*

Azért kéri a Tanügyi Bizottság, hogy a törvényhozás sürgősen vegye revizió alá az 1894. évi XXXI. t.-c.-et, hogy a könnyelmü válásoknak gátat vessen az államhatalom.

Azonkivül számos előterjesztéssel, javaslattal fordultunk hatóságainkhoz, pedagógiai, szociális, anyagi kérdésekben. Október 24-iki gyülésünkön *a nyugdijjavaslat sérelmes részeire hivtuk fel a figyelmet.* Több módositást sikerült e tekintetben kieszközölni. Ugyanezen alkalomból a postaigazgatósághoz fordultunk előterjesztéssel a tanitók telefonkedvezménye tárgyában, ha ez megvalósulna, az a postának is jó üzletet jelentene. Január 22-iki gyülésünkből kifolyóan *Párkányi* Norbert előterjesztése alapján a vallás és közoktatásügy miniszterhez fordultunk a Szent Korona ünnepének bevezetését kérve az iskolákba. Ez alkalomból *állást foglaltunk a fizetések további csökkentése ellen. Wolff* Károly megnyugtatott bennünket a következőkben:

— *A tantestület méltányos törekvéseit és jogos ügyeit mindenkor a szivemen viselem és a magam részéről mindent megtettem abban az irányban, hogy a további fizetéscsönkkentések elkerülhetők legyenek.*

Február 12-én tartott ülésünkön *Fallenbüchl* Tivadar javaslata alapján *felhivtuk az illetékes hatóságok figyelmét Elnökünk utján a férjes tanitónők ügyében, ami sikerrel is járt.*

Azonkivül állandóan figyelemmel kisérte a Tanügyi Bizottság a *tanügyi tisztikar minden érdekét.* A kinevezéseknél, az előléptetéseknél, a különös méltánylást érdemlő okokon kivül a rangsor betartását kértük, ami az igazgatói választásoknál 100%-ig sikerült. Elnökünk a tanitógyermekek érdekében is sikerrel járt el, amiért *hálás köszönet és elismerés illeti Szendy Károly tanácsnokot, aki igazi atyai szeretettel és energiával képviseli a tanügyi tisztikar érdekeit és ezzel együtt a főváros kulturértékét is emeli.*

Csak mozaikot tudtunk készitení a Keresztény Tanügyi Bizottság sokoldalu munkásságáról, de ez is tájékoztatással szolgálhat a kivülállóknak. Ebből a pillanatnyi felvételből is látható, hogy a keresztény nemzeti kultura apostolai tettekkel épitői a szebb, jobb, boldogabb jövendőnek. Mintha a közoktatás terén is valóra kezdene válni *Prohászka* Ottokár megállapitása a magyar keresztény ébredéséről: *A keresztény világnézet hóditó előnyomulását tagadni nem lehet; agyon volt ütve egy ideig, ignorálták, elnyomták, de az öntudatlanság éje immár foszlik és a feledés árnyai szétfolynak a keresztény reneszánsz emelkedő napjától.*

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett **„Kromofag“** **Tüzoltó bomba**
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

Ujabb rejtélyek a Városi Szinház portáján

Azért maradt meddő a pályázat, mert a lehetetlen feltételeket senki sem akarhatta józan ésszel vállalni — A házikezeléses rendszer hivei a tessék-lássék pályázattal akarták igazolni, hogy nincs komoly reflektáns a szinházra!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A mult hét péntekjén járt le annak a pályázatnak a határideje, amelyet a polgármester a Városi Szinház bérletére hirdetett. A bérleti pályázat *eredménytelen maradt:* a kitüzött határidőig, déli 12 óráig egyetlen pályázó sem helyezte letétbe a pályázati felhivásban megjelölt negyvenezer pengőt. A pályázati határidőre megjelölt 12 óra után jelentkezett a közmüvelődési ügyosztályban egy pályázó, az ő ajánlatát azonban, *mint elkésettet,* visszautasitották.

A városházán és szinházi körökben *kalandosnál kalandosabb hirek* keringenek afelől, hogy mit szándékozik tenni a főváros a Városi Szinházzal. Vannak hirek, hogy amint az az *Alberti-esetben* is történt, pályázat mellőzésével közvetlen tárgyalásokat kezd a főváros az esetleges jelentkezőkkel, szó van arról is, hogy *egy alkalmi társaság* száz estére — természetesen szombat és vasárnapi napokra — vegye bérbe a szinházat. Beszélnek egyéb verziókról is, amelyek közül a legvalószinübb, hogy a főváros *változatlanul házikezelésben tartja a szinházat,* azt esetről-esetre a jelentkezőknek adja bérbe.

A házikezeléses rendszer ellen szól az a körülmény, hogy éppen a házikezeléses rendszer kinövései — hogy csak a *Hlavács-esetet* emlitsük, volt az oka annak, hogy a polgármester pályázatot hirdetett a bérletre. Hogy *miért késett el* enynyire a pályázat, *miért a nyárba nyuló határidőt* tüzött ki a közmüvelődési ügyosztály, holott már a téli hónapokban megvolt az elhatározás a pályázat kiirására, *a feleletre váró kérdések közé tartozik.* Az is magyarázatra szorul, *miért helyezkedik* a főváros szociálpolitikai ügyosztálya a későn jelentkező pályázóval szemben arra a *brüszk álláspontra,* hogy egyáltalán nem hajlandó vele tárgyalni? Nevetséges és naivitás ez esetben a Közszállitási Szabályzatra hivatkozni, amely *megtiltja a versenytárgyalás befejezése után érkezett ajánlatok és az utóajánlatok figyelembevételét.* Senki érdeke *nem szenved a jelen esetben sérelmet,* ha a későn jelentkezett pályázóval tárgyalásokat kezd a főváros, annál is inkább, mert *más pályázó,* aki jogait félthetné a későn jelentkezőtől, *nincsen.* Legfeljebb *a házikezeléses rendszer hivei azok,* akik a Közszállitási Szabályzat bástyája mögé akarnak bujni egy olyan pályázat kapcsán, amelynek *a Közszállitási Szabályzathoz semmi köze a világon nincsen.*

A közvélemény sürgősen követeli a fővárostól, hogy *csináljanak rendet a Városi Szinház portáján!* Elég volt a házikezeléses rendszerből, amikor a főváros a maga hatósági mivoltának méltóságát azzal csorbitja, hogy *fantaszta mészárosmesterekkel, mint alkalmi szinigazgatókkal,* köt szerződést. Függetlenül attól, hogy a házikezeléses rendszer hivei mennyire csepülik le az egyes jelentkezőket, a legsürgősebben *pályázatot kell hirdetni ujra a Városi Szinház bérletére.* Olyan pályázatot azonban, amely *nem a mesék országába tartozó vagyonok igazolását* követeli meg a pályázóktól, hanem esetlegesen kisebb tőke mellett inkább *megfelelő szakértelmet, rátermettséget és megbizhatóságot!*

Mert — állapitsuk meg őszintén — a legutóbbi pályázatnak *olyan feltételei voltak,* hogy azokat komoly vállalkozónak teljesitenie nem lehetett és ugy tünt fel a dolog, mintha a főváros e szigoru és egyáltalában teljesithetetlen feltételekkel *csupán azt akarta volna igazolni,* hogy itt minden pályázat meddő, amugy sem sikerül, kár egyáltalában pályázatot hirdetni, *maradjunk a házikezeléses rendszernél!*

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü köburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, epitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: **Budapest IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

MEGJELENT A
KALLOS JÁNOS-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ“
1934-1935. évi évfolyamának első része két kötetben
TARTALMAZZA: az összes budapesti, vidéki bankok és bankházak, budapesti és vidéki szövetkezetek, miniszteriumok, a Tébe, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, Budapest székesfőváros és a vidéki városok stb. legujabb adatait. A közeljövőben megjelenő két kötettel együtt — amely az összes budapesti és ipari, kereskedelmi, biztositó stb. vállalatok legujabb adatait fogja tartalmazni **négy kötetből fog állani a nagymérvben kibővitett komplett kompasz.**
Mind a négy kötet ára együtt 60 P
Megrendelhető:
a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2. I/4. Tel: 22-0-96 és 21-3-86

HIREK

A Vizművek a felsőházban

Szőke Gyula nagy beszéde

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fővárosnak a felsőházban helyetfoglaló képviselői közül kétségtelenül *a legtevékenyebbek közé tartozik Szőke Gyula dr.*, aki sohasem mulasztja el az alkalmat, ha a főváros érdekében lehet felszólalni. Az elmult héten tárgyalt az országgyülés felsőháza az 1934—35. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatot. Ebből az alkalomból *Szőke* Gyula a felsőház osztatlan figyelme közepette *értékes és érdekes beszédet mondott*, amely *méltó feltünést keltett várospolitikai körökben is.*

Beszéde során *Szőke* Gyula rámutatott arra a *hibás deflációs politikára*, amelyet a kormány állandóan követ. Ha helyes pénzgazdálkodás elve alapján — állapitotta meg *Szőke* Gyula — *több pénzt bocsájtott volna a kormány forgalomba*, ebben az esetben is feltétlenül tudta volna ugyanilyen mértékben biztositani a pengő értékét és vásárlóerejét amellet, hogy *megadta volna az országban a forgalom lehetőségét és igy nem következett volna be az a leszegényedés, amely bekövekezett azáltal, hogy a termelőknek termelvényeiket elkellett kótyavetyélniök.*

Hibásnak mondotta *Szőke* a zárolt pengők felhasználásának mai módját is. Amikor a forgalom céljára szükséges pénzmennyiség sem áll redelkezésre, azt megcsinálni, hogy teljesen letört áron a magyar mezőgazdasági terményeket és állatokat külföldre kivigyék, ugyanazon *pengőnek külföldön jegyzett értékéért, nem volt helyes!*

Beszéde során *erős kritikával illette Szőke Gyula* a vizügyek tekintetében a kormány gesztióját. Rámutatott *Szőke* arra, hogy a főváros javaslatára tudomásul vette a kormányzat a *Vizművek kibővitésére vonatkozó terveket*, ugyanakkor azonban még mindig rendezetlen a szentendrei szigeten ásandó uj kutak ügye. Szeretném tudni — emelte fel hangját *Szőke* Gyula — *miért kelljen a fővárosnak előbb teljesiteni* azt a kivánságot, hogy a főváros vegye meg a szigetmonostori koronauradalmat, vegye meg sokkal drágább áron, mint amennyi annak forgalmi értéke, vegye meg akkor, amikor a fővárosnak erre *pénze nincsen*, amikor a fővárost *rossz gazdasági helyzete miatt* a kormány szanálni akarja? Azt szeretném, ha a kormány ebben a tekintetben nem azt a merev álláspontot foglalná el, amelyet *előttünk ismeretlen tényezők* kivánnak a fővárosra oktrojálni, hanem elfoglalná azt az egyedül logikus és gyakorlati szempontból helyes álláspontot, hogy adja meg a fővárosnak a kormányzat mindazt, amire a vizmükibővités szempontjából szükség van: *a kisajátitási jogot és a vizjogi engedélyt! Szőke* Gyulát beszéde végeztével a felsőház minden oldalán, különösen a középen, *sokan üdvözölték* és általában az *egész felsőház élénk helyesléssel és éljenzéssel fogadta Szőke Gyula megállapitásait.*

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
BUDAPEST környékén nagy választékban
fővárosi tisztviselőknek
Engel László VII., Rottenbiller-u. 6/B.
Telefon: 35-1-54.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Prohászka

Liber Endre beszéde a vasárnapi szoborleleplezési ünnepségen

A nagy emberek a halál után szellemalakban élnek a földön. Minden nagy emberben van valami a feltámadt Krisztusból; mindenik a lélek, a szellem diadalát jelenti a mulandóság, az anyagiasság fölött. Prohászka Ottokár szelleme örök husvéti fényességében jár előttünk, kik a megfeszitett magyar igazság feltámadásában hiszünk és reménlünk. A müvész az ihlet szerencsés pillanatában lelki szemeivel meglátta a láthatatlan szellemi embert, azt a siron tul élő halhatatlan Prohászkát, ki földi pályája után folytatja az apostoli munkát, mit emberi életében, mint szentéletü lelkipásztor és lángelméjü iró végzett.

A siron tul élő Prohászka, a megdicsőült apostol ime az üdvösség kelyhét tartja szellemkezében, az örök igét hirdeti most is, az égi kegyelmet munkálja, de a magyar gond felhője borong glóriás homlokán; az örökkévalóságból is a modern idők lelki és testi nyomorát látja, a vergődő polgárt, a nyomorgó munkást, az elesett és megtiport magyar nemzetet. Ugy érzem, ha szellemalakjára tekintek, hogy mindenkit meglát mennyei látományoktól lángoló szeme, szegényt és gazdagot, tudóst és tudatlant, de mindenekfölött a magyar hadiárvákat keresi, a magyar gyermeket simogatja meg áldó tekintetével.

Az örök igazság mennyboltjának minden csillaga ott ragyogott a lelkében, de ez a krisztusi ige lakott a szive legmélyén: „Engedjétek hozzám a kisdedeket!" A XX. század egyik legnagyobb tanitómestere, a magyar élet legnagyobb gondolkodója, a gyermekvédelem, a szociális gondolat apostola volt. Ezt a dicsőségét emelem ki én, az élő tanu bizonyságával, ezen a napon, mikor a magyar közélet legjobbjai, a magyar kultura reprezentánsai fejezik ki az ország hódolatát az utókor elismerését Prohászka Ottokár szelleme és emléke előtt. A gyermeki szivek az árvák és szegények soha el nem muló hálája lesz mindenkor a legszebb ékessége az ő magasztos emlékének.

Boldog vagyok, hogy én veszem át Prohászka Ottokárnak, az evangeliumi szociálizmus apostolának emlékszobrát Budapest székesfőváros nevében, melyet a nagy ember életében lelke mélyéből szeretett. Prohászka történelmi jelentőségü egyénisége, országos hatásu munkássága, csak ugy nyerhet méltó megörökitést, ha az ország szivében, a magyar kultura fővárosában őrzi meg emlékét az érc és a kő. Acélos jellemü férfi volt, apostoli karakterét testesiti meg ércalakja a müvészet eszközeivel, de ércnél és kőnél maradandóbb emléket állitott magának a szivekben ragyogó életével. Az idők végezetéig hirdeti majd ez a szobor a magyar fővárosnak és rajta keresztül az egész országnak, hogy nem veszhet el a hősök és az apostolok nemzete, az a nép, amelynek ilyen nagy fiai vannak. Megcsonkitották Szent István birodalmát, de Prohászka azt tanitja az üdvösség kelyhével a kezében, hogy Szent István népének addig terjed a hatalma, ameddig elér a magyar lélek szellemi birodalma!

A szobrot azzal a szent fogadással veszem át, hogy a székesfőváros az ércemlékkel együtt Prohászka dicső szellemét is mindenkor meg fogja őrizni az utókor számára.

Páratlan érdeklődéssel fogadta Bécs a Gyöngyös Bokréta propaganda-fölvonulását

Minden eddiginél nagyobb arányokban rendezi ezidén Kovácsházy tanácsnok az István-napi ünnepségeket

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Közismert az a lendület, amellyel a főváros idegenforgalma esztendőről-esztendőre fejlődik. Mig szerte Európában az idegenforgalmi szervek a *nemzetközi turizmus állandó csökkenéséről* panaszkodnak, Budapest az egyetlen, amely az elmult évi idegenforgalmi statisztikában, szemben valamenynyi európai állammal, a forgalom emelkedéséről adhat számot. Ennek a fejlődésnek jelentékeny tényezője — mint azt *Keresztes-Fischer* belügyminiszter a képviselőházban nemrég letárgyalt fürdőtörvény vitájában is elismerte — *a főváros idegenforgalmi tevékenysége. Kovácsházy* tanácsnok, akinek hatáskörébe tartozik a főváros idegenforgalmi hivatala, *páratlan lelkesedéssel dolgozik a főváros idegenforgalmának fejlesztésén.* A tanácsnok a legutóbbi napokban Bécsben tartózkodott, hogy a főváros bécsi idegenforgalmi irodájában a szokásos félévi vizsgálatot megejtse. Utja eredményéről, nemkülönben a magyar idegenforgalom főattrakciójának, az István-napi ünnepségnek ezesztendei kilátásairól

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ismételten meggyőződtem róla bécsi utam kapcsán, hogy a Kärntner-Strasse-i idegenforgalmi iroda *valóban hivatása magaslatán áll* és ma már, bátran merem állitani, *valósággal közszükséglet a budapesti és általánosságban a magyar idegenforgalom fejlesztése céljából.* A bécsi iroda éjt-napot egybetéve dolgozik azon, hogy a jelentkezők nagy számának *megadja a budapesti uttal kapcsolatos felvilágositásokat, propagandaelőadásokat rendezzen, terjessze nyomtatványainkat, dolgozzon a legfontosabb, közvetlenül a buza után következő, magyar exportcikk, az idegenforgalom fejlesztésén.* Jellemző a bécsi iroda működésére, hogy noha most az osztrák főváros a politikai események következtében természetszerüen *nélkülözi a külföldieket*, mégis naponta *száz-százötven látogatója van az irodának*, akik a budapesti ut után érdeklődnek.

— Váratlan sikere volt *Bécsben ottartózkodásom* idején az általam kezdeményezett *Gyöngyös Bokrétának*, amely a Dréher-parkban rendezett nemzetközi táncolimpiászon *a lengyelek, románok és egyéb nemzetek elől az első dijat vitte el*, amely a népies őstáncok csoportjában ki volt tűzve. Hallatlan sikere volt annak a felvonulásnak, amelyet a Gyöngyös Bokrétával rendeztem *Bécsben a Ring-eken, a Kärntner-Strasse-n, egészen az István templomig.* Ez alkalommal *25 ezer propaganda-nyomtatványt osztottunk szét az utcán*, meghivót a Szent István napi ünnepségekre. A propagandának meg is volt a hatása, *napokon keresztül személyesen és telefonon valósággal elárasztották a bécsi idegenforgalmi irodát az érdeklődések és jelentkezések.*

*

Az István-napi propagandát illetően elmondotta *Kovácsházy* tanácsnok, hogy több mint 30 ezer, angol, francia, olasz és német nyelvü meghivót küldtek szét egyéni cimekre szerte Európában. A meghivókra *máris sok jelentkezés érkezett*, az egyéni látogatókon felül a társasutazások és különvonatok egész sora fog eljönni Magyarországra, az ősi magyar ünnepségekre. A főváros idegenforgalmi hivatalának a rengeteg jelentkezéssel és igen nagy érdeklődéssel kapcsolatosan legnagyobb gondja az elhelyezés. *Kevés a férőhely!* Az idegenforgalmi hivatal ez okból máris *nagyarányu akciót inditott magánlakások felajánlására az István-napi ünnepségek idejére.*

Az István-napi ünnepségek központjában a hivatalos részen kivül ezidén is a *Gyöngyös Bokréta fog állani.* Nyolc napon át lesznek Gyöngyös Bokréta előadások a Városi Szinházban: *32 csoporttal!* Az István-napi ünnepségek másik látványossága az *evezős felvonulás lesz a Dunán*, verseny- és szabadevezősök, 4—600 felvirágozott csónakkal fognak látványos parádét rendezni a Margithid és a Lánchid között a Dunán. Sajnos, az István-napi ünnepségekkel kapcsolatosan *Kovácsházy* tanácsnok egy érdekes elgondolásának megvalósitására nem kerülhetett sor. Azt tervezte *Kovácsházy*, hogy a *kivilágitott Mátyás-templom tövében esti hangversenyt ad, régi magyar énekekkel, óriási zenekarral és kórusokkal, fanfarokkal a torony korlátján.* Az ujszerü ötlet megvalósitására azonban ezidén a *Mátyás-templom renoválása miatt nem kerülhet sor.*

Az 1935-ös költségvetés

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Sipőcz polgármester rendeletet bocsájtott ki, amely az 1935-ös költségvetés összeállitásáról intézkedik. A rendelet szerint az ügyosztályok tartoznak a költségvetési előirányzatot a félévi jelentéssel együtt *legkésőbb julius 10-ig* a pénzügyi ügyosztálynak átadni. A költségvetés összeállitásánál a *fővárosi törvény noveláját* és a *szanálási tervezetet* kell szem előtt tartani.

Hangsulyozza a polgármester, hogy a székesfőváros háztartásában és üzemi gazdálkodásában *az eddiginél is még fokozottabb takarékosságot* kell érvényesiteni és a kiadásokat csökkenteni. A kiadások előirányzata *nem lehet nagyobb*, mint a zárolással csökkentett ez évi költségelőirányzat.

Mint más esztendőkben, ez idén is *uj kiadási tételt, vagy kiadási többletet* csak akkor szabad a költségvetési előirányzatba beállitani, ha *ahoz a pénzügyi ügyosztály előzetesen hozzájárult.*

Uj rendelkezés vonatkozik *az elektromosáram egységárára.* A fővárosi intézmények részére szolgáltatott elektromosáram egységárait a jövő év első napjától kezdődő hatállyal ujból szabályozta. Az uj egységárért minden egyes intézménynek közvetlenül az Elektromosművekhez kell fordulnia.

ANGOL PARK
a legkellemesebb esti szórakozóhely
A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü művészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

NÉPSZERŰ NYÁRI HÁZTARTÁSI TANFOLYAMOK. Az Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottság, a Kath. Háziasszonyok Orsz. Szövetségével karöltve, a Székesfőváros Gázmüvei VI., Vilmos császár-ut 3. sz. a. helyiségeiben hathetes nyári gyakorlati bemutató főzőtanfolyamokat rendez, a finom polgári konyha étrendjéből, főleg háztartási alkalmazottak részére. Az első tanfolyam junius 27-én kezdődik, a következő tanfolyam pedig augusztus elején, mindenkor szerdán és csütörtökön d. u. 5—7 óra között.

A beiratási dij 3.— pengő, tandij- és élelmiszerhozzájárulás nines, dijtalan kóstoló.

Jelentkezni lehet: 1. Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottságnál, IV., Szép-utca 5. sz., 2. Kath. Háziasszonyok Orsz. Szövetségében, VIII., Mária-utca 7. sz., 3. Székesfőváros Gázmüvei bemutatóhelyiségeiben, VI., Vilmos császár-ut 3. I. em.

GAZDASÁGI ÉLET

A munkanélküliség csökkenése a fővárosi statisztikai hivatal jelentésében

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A székesfőváros Statisztikai Havifüzeteinek megjelenése elé ma fokozott várakozással tekintenek azok, akik a gazdasági élet alakulását figyelemmel kisérik. Ez a füzet, mely *Illyefalvi* I. Lajos dr. statisztikai hivatali igazgató szerkesztésében jelenik meg, *valóságos hadijelentés a gazdasági helyzet frontjáról.* Egy hónappal ezelőtt, mikor az 1934. esztendő első negyedéről nyujtottak összefoglaló képet a Havifüzetek, örömmel állapitottuk meg *a válságból való kiemelkedés határozott tüneteit.* A most megjelenő füzet ujabb adatai kell, hogy eldöntsék, vajjon ez az emelkedés tartósnak mutatkozik-e és joggal várhatjuk-e végre-valahára a helyzet jobbrafordulását?

A gazdasági élet szemléjének legérdekesebb része *a munkapiac adatai.* A munkanélküliség kétségkivül a válság legsulyosabb tünete, melynek orvoslása legelsőrendü feladat. A budapesti hatósági munkaközvetitő a jelentés havában, 1934 áprilisában *2762 munkahelyet tartott nyilván,* mig a mult év azonos havában *1999 munkahelyet jelentettek be.* Ez az emelkedés kétségkivül a munkalehetőség szaporulatára enged következtetni. Igaz, hogy ezzel szemben a munkakeresők száma is *7736-ról 8200-ra nőtt* és az is bizonyos, hogy a munkakeresők többségét ma sem lehetett kenyérhez juttatni; a fenti adatok egybevetése mégis határozott javulásról tesz tanuságot. *Száz munkahelyre ugyanis a mult év áprilisában 387, a folyó évben pedig csak 297 munkakereső jutott.* Az is örvendetes tünet, hogy a hatósági munkaközvetitőnek *2331 munkakeresőt sikerült elhelyezni a tavalyi 1547 helyett.* A munkakeresők százalékában az elhelyezések száma *20%-ról 28.4%-ra javult.*

Hasonló alakulást mutatnak a *szakszervetek által kimutatott munkanélküliségi adatok is.* A keresztényszociálista és szociáldemokrata szakszervezetek által nyilvántartott munkanélküliek összes száma *14.893 volt,* az 1933 áprilisi 18.000 főt meghaladó létszámmal szemben. Tavalyhoz képest tehát a *munkanélküliség a szakszervezetek kimutatásai szerint 18%-kal csökkent.* Azt sem érdektelen megfigyelni, hogy a március havi adatokkal szemben az *idényszerü javulás is erősebb mértékü, mint tavaly volt.* Egy hónap leforgása alatt ugyanis a folyó évi létszám 744 fővel csökkent, mig tavaly márciusról áprilisra a csökkenés csak 434 volt.

A munkanélküliség csökkenése kétségkivül arra utal, hogy a termelés — a fővárosban természetesen elsősorban az ipari termelés — ismét *felfelé haladó irányzatot vett.* Sajnos, az ipartelepeken folyó termelő munkára nézve csak évi adatokat gyüjt a statisztika és igy a Havifüzet e téren nem közölhet adatokat.

Hat hét alatt elkészül a városszéli telep uj épitkezése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városszéli telep második részének épitkezése *folyamatban van.* A polgármester a legutóbbi napon adta ki a 33 uj földszintes ikerház és egy orvosi épület föld-, kőmüves-, elhelyező-, ács- és asztalosmunkálataira vonatkozó megbizásokat. A polgármester, kapcsolatban *Müller* Antalnak a törvényhatósági tanácsban elhangzott felszólalásával, olyképpen intézkedett, hogy az egyes házak épitését *nem generál-vállalkozók kapták,* hanem minden munkanem *külön kapott több épületre vonatkozó megbizást.* Ily módon jelentékeny számu kisiparost sikerült az eddigi generálvállalkozói rendszer helyett a városszéli telepités második részénél foglalkoztatni.

Mint *Wossala* Sándor tanácsnok, a magasépitési ügyosztály vezetője munkatársunknak kijelentette, *hat héten belül elkészül a városszéli telepités második része,* és az uj teleprész augusztus elsejére beköltözhető lesz. Elkészült a főváros a telep uj kutjainak furásával is: *az uj kutak jóizü, bőséges mennyiségü vizet* szolgáltatnak, nagy örömére a telep lakóinak. Az uj földszintes ikerházak lakóit a *szociálpolitikai ügyosztály előterjesztésére a polgármester fogja kijelölni.*

Ki kapja a Mátyás-templom tornyának átépitési munkáját?

Az ajánlattevők harca az olcsó vidéki pályázó ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az elmult napokban járt le annak a versenytárgyalásnak a határideje, amelyet a polgármester a budavári koronázó templom Mátyás-tornyának átépitési munkáira irt k.. A versenytárgyaláson legolcsóbb a *Müller* Ernő cég volt: 172.585 pengő vállalati összeggel, utána következett az *Aprily* Testvérek cég 180.383, *Král* Gyula 197.517, *Müller* Rezső 202.622, a *Dunántuli Mésztégla és Kőipari Rt.* 203.507, végül a *Seenger* Béla cég 231.530 és *Weisinger* György 236.602 pengő vállalati összeggel.

A rossz gazdasági viszonyok közepette *a jelentékeny összegü közmunka* élénk izgalomba tartja a vállalkozói köröket. *Igen éles harc indult meg* a 200 ezer pengős megbizásért, amely elsősorban a legolcsóbb ajánlattevő, *Müller Ernő ellen irányul.* Azt mondják az érdekelt vállalkozók, hogy *Müller* Ernő azért lehetett a legolcsóbb, mert *Süttőn van telepe,* ahol a kis faluban a munkabérek 40—50 százalékkal olcsóbbak, mint Budapesten. Az érdekeltségek szerint *Müller* Ernő a budapestinél olcsóbb vidéki munkabérre támaszkodva lehetett a legolcsóbb, ajánlata azonban egyéb szempontokat véve figyelembe, drágább a többinél, *Müller* elégedjen meg azzal, hogy nála kell amugy is megrendelni a mészkövet.

Az érdekelt vállalkozók hivatkoznak a főváros általános ajánlati feltételeire, amely szerint *budapestiek előnyben vannak vidéki vállalkozókkal szemben.* Általánosságban ezt az elvet követi a főváros — a fővárosi adófizető polgárság védelmében — az összes versenytárgyalások eldöntésénél. Viszont a kereskedelemügyi miniszteriumnak van olyan határozata is, amely a Közszállitási Szabályzat alapján kimondja, hogy *helyben vagy vidéken lakó pályázók között a vállalatba adásnál különbséget tenni nem lehet.* A munka vállalatba adása fölött *a legközelebbi napokban* dönt a polgármester, aki igen nehéz helyzetben van, mert igazuk van részben az érdekelt vállalkozóknak is, de végeredményben a *Müller-féle* ajánlat mégisesak jelentő megtakaritást jelent. és *a legolcsóbb ajánlattevő* elvét sem szabad megsérteni. A kuliszák mögött különben *a munka megosztását illetően* folynak tárgyalások.

Az utépitési ügyosztály nyári programja

Bővitik és vészkiömlővel látják el az angyalföldi szivattyutelepet — A belügyminiszter jóváhagyásától függ a két uj nagy fővárosi szükségmunka

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály megfeszitett erővel dolgozik, hogy a költségvetés szükreszabott keretei között munkaalkalmakat biztositson. Erről a munkásságáról és az ügyosztály legközelebbi célkitüzéseiről illetékes helyen a következőket mondták az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az ügyosztály munkaprogramja keretében legközelebb kerül kiirásra az angyalföldi szivattyutelep bővitése. Az angyalföldi telepet a bővitéssel kapcsolatban vészkiömlővel látjuk el, feltevén a koronát ezzel a közmunkával az angyalföldi csatornahálózat megépitésére. Készen áll a főgyüjtőcsatorna, rengeteg mellékcsatorna is épült az utóbbi évtizedben Angyalföldön, a telep kibővitésével, ami mintegy 259 ezer pengőbe kerül. Angyalföld csatornázási munkája befejezettnek tekinthető.

— A másik nagy közmunka, amin dolgozunk, a külső Fehérvári-utnak a volt városi vámtól az uj vámig, a főváros határáig bazaltfejkővel való burkolása. Ezzel a közmunkával egyrészt azon célkitüzésünket valósitjuk meg, hogy a fővárosból kivezető főforgalmi utak elsőrendü burkolattal legyenek ellátva, másrészről a Balatonra autóval kirándulók régi kivánságát teljesitjük, akik a Fehérvári-utnak ezen igen rossz állapotban levő szakasza ellen sok jogos panasszal léptek fel. Hangsulyozzuk, hogy a Fehérvári-ut ezen szakasza csak a legutóbbi időben került a főváros kezelésébe, eddig az államhoz tartozott.

— Ugy a Fehérvári-ut ezen részének burkalását, mint a Róna-ut cai csatornázást hitelmüveleti alapon irtuk ki versenytárgyalásra. Az akták most vannak a belügyminiszteriumban és ha a hitelmüveleti alapon való kiirást a miniszter elvileg jóváhagyja, akkor azonnal kiadjuk a munkát.

A főváros, mint bérlő

A polgármester éles megállapitásai

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Esztendők óta hangoztatja az *Uj Budapest,* hogy *rendet kell teremteni* a magánházakban elhelyezett fővárosi hivatalok és intézmények bérletei körül. A polgármester még a mult esztendőben rendeletben hivta fel a főváros összes intézményeinek és üzemeinek vezetőjét, hogy jelentsék be mindazon érvényben levő szerződéseket, amelyekkel a székesfőváros akár hivatali, akár üzemi, akár bármilyen egyéb célra *helyiségeket és ingatlanokat bérel.*

A beérkezett jelentések alapján most *uj rendeletet bocsájtott ki a polgármester,* amelyben megállapitja, hogy az ügyosztályok, valamint az egyéb fővárosi intézmények a bérleti szerződéseket és megállapodásokat *egyes esetekben saját maguk kötötték meg.* Előfordult, hogy egyes szerződésekben a főváros az általános bérviszonyoknak *meg nem felelő terheket vállalt magára és a* szerződések sincsenek ugy megkötve, hogy *esetleg per esetén a főváros érdekei megvédhetők legyenek.*

A polgármesteri rendelet azt is megállapitja, hogy a főváros egyes hivatalai *gyakran bérelnek helyiségeket magánosoktól olyan fővárosi ingatlanok közelében,* amelyeket a főváros bérbeadás utján hasznosit. Azonban a főváros gyakran *sokkal kisebb bérösszegot kap* a magánosoknak bérbeadott saját ingatlanaiért, *mint* amennyit fizet az általa bérelt helyiségekért, sőt *kénytelen gyakran peres eljárást is inditani,* hogy bérleményeiért a bérleti szerződésben, vagy megállapodásban megállapitott összegeket megkaphassa. Arra is rámutat a polgármester, hogy vannak olyan bérletek, amelyeknek *béreiért néhány évi törlesztés mellett esetleg az ingatlant is meg lehetne vásárolni.*

A fenti észrevételek alapján a polgármester elrendelte a városgazdasági ügyosztály hatáskörében az összes hivatalos intézmények és üzemek által bérelt helyiségek és ingatlanok, valamint az ezekre vonatkozó szerződések *központi nyilvántartását,* és felülvizsgálatát. Érélyesen hangzik a polgármester azon kijelentése, hogy *a jövő év január elsejétől kezdve a bérleti szerződésekért a bérlő hivatal vagy üzem vezetőjét és a városgazdasági tanácsnokot egyetemlegesen teszi felelőssé.*

28-án nyilik meg a pezsgőfürdő. A hullámfürdővel kapcsolatos pezsgőfürdő épitési munkálatai befejeződtek. Az ünnepélyes megnyitást *Kovácsházy* tanácsnok e hó 28-án este 8 órára tüzte ki, amikoris a kivilágitott fürdőt ünnepélyes keretek között fogják átadni a forgalomnak.

Uj kiirások:

Föld-, kőmüves-, elhelyező-munkákra a II., Fenyves-ut és Branyiszkói-ut sarkán létesitendő székesfővárosi elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi junius hó 26-án (kedden) d. e. ½11 ó.

Bontási munkálatokra az I. ker., Hadnagy-utca 3. számu (azonos Görög-u. 17.) és Virág Benedek-u. 5. számu bérházak részére. Határidő: 1934. évi junius hó 26-án (kedd) délelőtt 9—½11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi junius hó 27-én délelőtt 11 óra.

Föld-, kőmüves-, vasbeton-, válaszfal- és elhelyező munkákra a XI. ker. Horthy Miklós-ut 141. sz. alatt épitendő elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi julius hó 2-án (hétfőn) délelőtt 9—½11 óra.

Kőmüves- illetve **meszelési** munkákra a székesfőváros községi közoktatási intézetei részére. Határidő: 1934. évi julius hó 2-án (hétfőn) délelőtt ½11 óra.

6000 q zab, 8000 q anyaszéna és 5500 q rozsszalma szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi julius hó 6-án (pénteken) d. e. ½11 ó.

Téli ruhaanyagok (posztófélék, bélés, ujjabélés, barchend stb.) szállitására a székesfőváros egyenruházott alkalmazottai részére. Határidő: 1934. évi julius hó 9-én (hétfőn) délelőtt 11 óra.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 26. szám

Budapest, 1934 junius 30

K. Fővárosi Nyilvános K.
Bpest, VII

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Szavak, csak szavak!

A fővárosi novella 5. §-ának 2. bekezdése, amely szerint: az állandó szakbizottságok nyilvános ülésben tanácskoznak és határoznak — a szavak áradatának olyan hatalmas zsilipjét szabaditotta fel az egymásután megalakuló szakbizottságok első ülésein, hogy az valóban példa nélkül való! Szemben a régi állapottal, amikor hónap, sőt évszámra nem ültek össze a szakbizottságok, mert a zárt ülések nem érdekelték a közönséget, de magát a szakbizottság tagjait sem, most a másik végletbe csusszant az önkormányzat élete. Ülések csak ülések, szavak, csak szavak — felszólalásoknak, megjegyzéseknek, közbekiáltásoknak olyan zuhataga, amely elönti a városházát, nem is hasábokat, hanem oldalakat követel a napilapok hasábjain, közvéleményt akar teremteni, irányitani kivánja a várost, és ami a legfontosabb: a hiu és még hiubb városatyák szürke és még szürkébb neveit óhajtja kissé megfürészteni a közérdeklődés fénytengerében.

Ne értsen senki bennünket félre: nálunk nagyobb hive nem lehet az alkotmányos szólásszabadságnak senki, mi voltunk az elsők, akik az 1930: XVIII-nak már a bölcsőjénél rámutattunk a nyilvánosság kizárásának sulyos következményeire! Jelen esetben azonban nem szabadságról, hanem szabadosságról van szó, a bizottsági tagok legnagyobb része nem él, hanem visszaél törvényadta jogával, többre becsülvén a hallgatás aranyánál a beszéd ezüstjét...

A legnagyobb baj mindenesetre az, hogy az uraknak sok a beszélni, de kevés a mondani valójuk. Az általános örömön felül, amelyet a szónokok számára az ujságirók serényen jegyző ceruzájának boldogító tudata jelent, apró malomalatti politika, sekélyes vicinálisszempontok mozgatják a szinte gyógyithatatlannak tetsző szereplési viszketeget. Az a körülmény, hogy a zöldposztós asztal meghitt csendjében kevésbbé van szükség szónoki attitüdökre, elég a szabályos dadogás is, egyre sürübb tömegét hozza felszinre a nyom nélkül elröppenő nyekergéseknek, aminthogy a tenger mélyébe merülő buvárháló is mennyi iszapot és értéktelen csigát emel ki, közöttük de kevés igazgyöngy akad!

Az önkormányzat fejlődése nem áll egyenes arányban a különböző fórumokon elhangzó beszédek mennyiségével, a sok hangosan való gondolkodás (ennél többnek a legtöbb felszólalás nem nevezhető) nem azonos a komoly városépitő munkával és a gyorsirói ceruzák kopásán felül egyébre alig jó, mint hogy elvonja iróasztalától az adminisztárcióval amugy is tulterhelt polgármestereket és tanácsnokokat. Több önmérsékletet, még több önkritikát kérünk tehát a bizottságokban helyetfoglaló uraktól, akiknek be kell látniok, hogy nem minden polgármesteri előterjesztés alkalmas az egyébként kétségtelenül salamoni bölcsességgel fényeskedő elmék fitogtatására. Több elmélyedést az igazi alkotó munkában, kevesebb reklámhajhászást, több tudást, kevesebb tudatlanságot; különben minden elmerül a gátvesztett szóáradatban, végezetül maga az autonómia is!

Első interju az uj alpolgármesterrel

*

Szendy Károly utja a Józsefvárostól az alpolgármesteri székig

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fővárosi választások közismerten kemény csatáinak *minden izgalmát felülmulta* az a választási aktus, amelyet ezen a héten hajtott végre a főváros törvényhatósági bizottsága. Jelentős szótöbbséggel *Szendy* Károly lett Budapest uj alpolgármestere, szemben *Lamotte* Károly pénzügyi tanácsnokkal. *Két egyenlő értékü és egyenlő esélyü jelölt* pályázott a *Borvendég* Ferenc főpolgármesterré történt megválasztásával megüresedett alpolgármesteri székbe. Mindketten *kiválló régi tisztviselői* a fővárosnak, mindkettőjüknek *sok a hive, barátja és tisztelője*. Természetes ily körülmények között, hogy *nehéz volt közöttük a választás*. Hogy mégis *Szendy* Károly lett az uj alpármester, annak jelentős mértékben *politikai okai vannak. Borvendég* főpolgármesternek tudvalevően *Lamotte* Károly volt a jelöltje:

az ellenzéki pártok, a Keresztény Községi Párt, amely a főpolgármesterrel szemben ellenzékinek érzi magát, továbbá a szociáldemokrata párt, a főpolgármester jelöltjét akarták megbuktatni, annak a centrális hatalomnak a képviselőjét, aki a fővárosi novella értelmében diktátori hatáskörrel került a városházára.

*

Az uj alpolgármester élete és müködése nyitott könyv tisztviselőtársai és a törvényhatósági bizottságban helyetfoglaló pártok előtt. Mellőzve az életrajzi adatokat, kezdjük eddigi közpályájának jellemzését a közegészségügyi ügyosztályban való müködésének időpontjától. 1918 őszén került, mint tanácsjegyző, két esztendei előljárósági és nyolc esztendős tanügyi ügyosztályi szolgálat után *Csupor* tanácsnok helyetteseként *Szendy* Károly a közegészségi ügyosztályba. *Kerek tiz esztendeig* dolgozott itt *Szendy* Károly: *Csupor*, majd *Némethy* Béla helyetteseként. 1929-ben került a közjogi és katonai ügyosztályba, *már mint vezető.*

*

Ennek *az ügyosztálynak az élén* bontakozik ki *Szendy* Károly egyénisége.

Az alárendelt tisztviselőkkel szemben szeretettel teljes, de szigoru főnök, a városatyákat illetően kissé zárkózott, a protekciókat nem szivesen vevő férfiu,

aminek meg is van az egyszerü magyarázat: *honositási és illetőségi ügyekben* a törvény szigoru szavai beszélnek, itt vajmi nehéz szivességeket tenni! Rendet és nyugalmat teremt a zaklatott életü ügyosztályban, lerakja az illetőségi és honositási *eljárások modern formáit*, olyan módon, hogy még ma is, noha onnan esztendők óta elkerült, *mint ügyosztály a polgármester IV. ügyosztálya.*

Szendy Károly, aki eddig a politikai élettől *teljesen visszavonultan dolgozott hivatalában, ebben az időben kezd sürübben összejönni* bizottsági tagokkal. Különösen a felekezetek bizottságitag-képviselői *keresik fel* nagy számmal. Ügyosztályába tartoznak a kegyuri dolgok és az egyéb felekezetek segélyezési ügyei.

Szendy Károly annyi jóakarattal, tapintattal, mégis a főváros érdekeinek teljes figyelembevételével intézi ezeket a kényes természetü dolgokat, hogy egyszeriben szeretetükbe fogadják a hallgatag modoru főjegyzőt a nála járó bizottsági tagok.

*

Purébl Győző nyugdijazásával a közoktatásügyi ügyosztály fontos és jelentős vezetői pozicióját foglalja el már, mint megválasztott tanácsnok a polgármester bizalmából *Szendy* Károly.

Az a négy esztendő, amelyet Szendy a tanügyi osztály élén töltött, a maga alkotó munkásságával, komoly és értékes célkitüzéseivel és ami a legfontosabb, takarékossági intézkedéseivel az alapja annak, hogy Szendy Károlyt alpolgármesterré választották.

Napról-napra nő a bizottsági tagok és a város vezetősége előtt *a fiatal tanácsnok*, aki szokatlan erellyel veszi kezébe a konjunktura évei alatt *személyzettel és dologi kiadásokkal tulterhelt közoktatási ügyosztályt. Szendy* Károly legnagyobb büszkeségei közé tartozik, hogy

az eltelt négy esztendő alatt évi tizenhét millióval sikerült restringálnia a közoktatási ügyosztály kiadásait, olyképpen — és az a legfontosabb, — hogy ennek a takarékosságnak a főváros közoktatásügye semmilyen vonatkozásban nem látta kárát.

*

Kétségtelen, hogy *ezeket a kitünő erényeket fogja érvényesiteni Szendy Károly uj, diszes méltóságában is.* Nem vitás, hogy *Szendy* Károly a maga elsőrendü képességeivel komoly és értékes segitsége lesz *a polgármesternek* a főváros adminisztrációjának vitelében, nemkülönben *a főpolgármesternek* is a szanálási tervezet akadálytalan keresztülvitelét illetően. Terveiről és célkitüzéseiről *Szendy* alpolgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Terveim és célkitüzéseim: *Nincsenek!* Nem is lehetnek. Az én szerény véleményem szerint

egy alpolgármesternek nem lehet egyéb feladata, mint a polgármester rendeleteinek végrehajtása, a polgármester intencióinak és célkitözéseinek támogatása és elősegitése.

— A multat illetően *egyetlen büszkeségem:* mindig komoly, kötelességtudó hivatalnok voltam.

Tisztviselő, semmi egyéb. Nem is akarok más lenni. Feladatomnak azt érzem, hogy a jövőben is az legyek, ami eddig voltam: komoly, kötelességtudó tisztviselő-ember.

Ebbeli működésem annál könnyebb számomra, mert közel harmincesztendős fővárosi tisztviselői működésem alatt *alig volt a közigazgatásnak olyan ága, amelyben verzátus* ne lennék. Azon kevesek közé tartozom a központi emberek között, aki *elöljáróságon is dolgoztam*, teljesen és tökéletesen *megismertem az elöljárósági szolgálatot*, amely véleményem szerint egyik legfontosabb része a főváros közigazgatásának.

— Családi tradicióim arra utalnak, hogy

szeressem ezt a várost!

Budapesti születésü vagyok, familiám *régi józsefvárosi család,*

polgári erényeket tanultam tőlük, szorgalmat és takarékosságot, ezek irányitottak harmincesztendős köztisztviselői müködésem alatt.

A főváros tisztviselőkarát már gyermekkoromban becsültem, nagybátyám kerületi elöljáró volt: *Eszláry* Sándor, akinek mindenkor a közügyekkel foglalkozó és komoly személye oly nagy hatással volt reám, hogy *gyermekkori álmom volt az ő nyomdokaiba lépni.* Neki köszönhetem, hogy a városhoz jutottam. *Áldás emlékére!*

— Ez minden, amit jelen pillanatban az *Uj Budapestnek mondhatok.*

Budapestinek érzem magamat százszázalékosan, más vágyam nincsen, mint hogy ezt a várost szolgáljam megnövekedett hatáskörömben a főváros vezetőségének tagjaként, ugy, amint ezt eddig is tettem!

*

És *Lamotte* Károly? Az a hetvenhét szavazat, amelyet ő szerdán délután a *gátló politikai körülmények* dacára kapott, azt bizonyitják, hogy minden párt részéről *szeretet és bizalom* nyilvánul meg iránta. A *Lamotte-probléma* egyetlen megoldása: ha másképpen nem sikerül, a szanálás időtartamára meg kell szervezni *a harmadik alpolgármesteri* állást, mert kétségtelen, hogy a szanáló főpolgármester *nem nélkülözheti* bevált pénzügyi munkatársát *nagy feladatai elvégzésére.*

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

König, Román és Stein
mérnökök, építési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

Hajnal Imre
okl. mérnök,
kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38—6—93

Julius 5-én
délután ½3 órakor
Ügetőverseny

A főváros és a jégrendelet

Még mindig grasszálnak a környékbeli svábok jeges-szekerei

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Junius elsején lépett életbe a jégrendelet, mely az egész országra vonatkozólag szabályozza a természetes és müjég termelésének, szállitásának és felhasználhatóságának különböző módjait és lehetőségeit.

Annak ellenére, hogy a rendelet életbelépése óta már *meglehetős idő telt el*, továbbra is változatlanul ellepik a főváros utcáit *a környékbeli svábok jeges szekerei*, melyeken évek óta szállitották Budapestre a Rákospatak s a holt Dunaág szennyvizének *jégben konzervált bacillusgyüjteményeit*, amint ezt az Országos Közegészségügyi Intézettől fel- és lefelé minden egészségügyi szerv *mindannyiszor megállapitotta.* Mert hiába vannak meg a természetes jég használatának *szigoruan előirt korlátai*, a hygiénia iránt kevés fogékonysággal biró magánháztartási és üzemi alkalmazottak, — melyek közül az előbbiek egyáltalán nem, az utóbbiak is csak nehezen ellenőrizhetők — ezeket a korlátozásokat nem igen respektálják s igy *egy-kettőre megvan a fertőzés s gyakran a tömegfertőzés.*

Európában nyugatról keletre *Budapest az első város*, hol a kultura és a hygiénia még nem irtotta ki a természetes jéghasználatot. Nálunk a tisztifőorvos és a közélelmezési és közegészségügyi ügyosztály eziránu törekvéseit az illetékes kormánytényezők mindannyiszor *szociális okokra való hivatkozással akadályozták meg.* Ami ezeket a szociális okokat illeti, nem kétséges, hogy a fővárosnak fontosabb az, hogy a területén működő jéggyárakat, a főváros tekintélyes adóalanyait, elektromos müveinek egyik legnagyobb fogyasztóit *tisztes polgári, de nem monopolisztikus keresethez juttassa* s a gyárakban dolgozó fővárosi munkásoknak *kenyeret adasson*, mint az, hogy a környékiek üzleti érdekei ne zavartassanak.

Annak a megakadályozására, hogy a jéggyárak esetleg előálló monopolisztikus helyzetük kihasználásával indokolatlan *magas jégárakat állapitanak meg*, a fővárosnak a városi jéggyár árnivelláló hatásán kivül *éppen elég megfelelő preventiv* és retorziciós eszköz van birtokában.

A természetes jégnek a rendeletbe ütköző felhasználása miatt, mint értesülünk, egyes üzemek ellen *eljárás indult*, azonban ezek az eljárások még nem nyertek befejezést s igy a rendeletbe lefektetett szankciók *alkalmazására* ezideig *nem került sor.*

Meg vagyunk győződve, hogy ha a tiszti főorvos és a többi illetékes hatóságaink a jégrendelet rigorózus alkalmazásával *az antihigiénikus természetes jeget a főváros területéről kiszoritják*, vagy a minimumra korlátozzák, ugy ennek hatása a javuló egészségügyi statisztikában rövidesen mutatkozni fog s ezzel nemcsak a főváros közönségének tesznek nagyértékü szolgálatot, hanem a kultura lépcsőjén is *pár fokkal előbbre viszik Budapestet.*

Modern szigeteléseket, asztalitufépitéseket, színesasztalitburkolatokat és e szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I. Budaörsi-ut 18 - Tel: 58-6-31
„Csatalit" hidegaszfalt törv. védve!

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62—2—06

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
BUDAPEST környékén nagy választékban
fővárosi tisztviselőknek
Engel László VII., Rottenbiller-u. 6/B.
Telefon: 35-1-54.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

VÁROSHÁZI NOTESZ

SIPŐCZ POLGÁRMESTERT vasárnap váratlan hevességü fogtőgyulladás támadta meg, amelyet a hétfői nap folyamán operálni is kellett. Az operációt *Csillér y* András hajtotta végre, teljes sikerrel, a polgármester fájdalma azonnal a minimumra szállt le, és szerdán már abban a helyzetben volt, hogy bár betegen és kimerülten, de hűséges titkára *Csanády* tanácsjegyző kiséretében mégis megjejent az uj városházán, hogy a közgyülés kapcsán leadja szavazatát az alpolgármester-választáson.

Kétségtelen, hogy a nehéz és terhes városházi szezon után a polgármester igen kimerült és fáradt. Rossz az arcszine, le van kissé soványodva is, kiadós pihenésre van szüksége. A városházi szezon végleges befejezés kapcsán még julius első felében a polgármester okvetlenül kiveszi szabadságát és hosszabb külföldi üdülő-utra indul.

*

A KORANYÁRI KÁNIKULÁBAN váratlanul magasra lendült a városháza politikai élete. Teljes erővel kezdték meg müködésüket a szakbizottságok, szombaton a régi tekintetes tanács kelt, mint poraiból feléledt főnix-madár életre, (szigoruan zárt ajtók mellett, a szabadságon levő tanácsnokok helyetteseit sem engedték be az ülésre) hétfőn és kedden a pénzügyi bizottság ülésezett, szerdán pedig alpolgármester-választó közgyülésre gyültek össze a tisztelt városatyák.

A közgyülést hétfőn folytatják, de kétségtelen, hogy a jövő héten lesz még egy rendes közgyülés, melynek tárgyát, *egy nagyjelentőségü polgármesteri előterjesztést*, amely mindenkit meg fog lepni, lázas izgalommal készitenek elő az illetékes ügyosztályok...

*

AZ EDDIGI TERVEK SZERINT a jövő hét végén kezdődik meg a várospolitika törvényes nyári szünete. Elsőnek *Borvendég* főpolgármester megy szabadságra, utána közvetlenül *Sipőcz Jenő*. A városháza nyári gondja ily körülmények között *Liber* és *Szendy* alpolgármesterekre marad. Liber augusztusban megy szabadságra, Szendy viszont, mint novicius-alpolgármester, csak szeptemberben.

*

EGYÉBKÉNT: AZ ALPOLGÁRMESTER-VÁLASZTÁS izgalmai füszerezték a különféle üléseken egymással gyakran találkozó bizottsági tagok egyhangu életét. Nagyban folytak a találgatások *az eljövendőt illetően*, ezek a jóslások természetszerüen nem nélkülözték a humoros jelleget sem.

...A képviselőház utolsó ülésén történt, hogy az egyik miniszter, aki különben szórakozottságáról hires, megszólitja a folyosón beszélgető Petrovácz Gyulát és maga mellé vonja az egyik piros bársonypamlagra:

— Gyulám, te mindent legjobban tudsz a városházán! Mond meg nekem: ki lesz az uj alpolgármester?

Petrovácz a világ legártatlanbb hangján válaszolt:

— Természetesen a Karcsi!

— Köszönöm, Gyulám, köszönöm — lihegett boldogan a kegyelmes — és már is tovább sasirozott egy másik sarok felé. Alig telt el azonban öt perc, ráncbaszedett homlokkal tért vissza őexelenciája Zugló népszerü képviselőjéhez:

— Aztán elfelejtetted megmondani, Gyulám, melyik Karcsiról van szó, mert most hallom, hogy a másikat is Károlynak hivják...

— Azt már én nem tudom megjósolni, hogy melyik a két Károly közül — mosolygott furfangosan Petrovácz — ez majd kiderül a szerdai közgyülésen.

*

MÉG EGY KEDVES TÖRTÉNET a választást megelőző harcokból:

Vasárnap Kenesén volt ülése a Segitő-alapnak, amelyen részt vettek Nagy László, a kereszténypárt igazgatója és Kabakovits József, a Rassay-párt bizottsági tag is. Nagy László Szendy-párti, viszont Kabakovits Lamotte hivei közé tartozik.

Ebéd után Kuszenda Béla a telep népszerü vezetője azt a gondolatot veti fel, hogy vonat indulásáig csónakázni menjenek az urak a tükörsima Balatonon. Mire Nagy Laci szerényen megjegyzi:

— Én csak akkor megyek, ha Kabakovits kollégám is jön!

Kérdőjelek az egész vonalon.

— Azért — folytatta mosolyogva Nagy Laci — ha vihar tör ki és beiefulladunk a Balatonba egy szavazatot veszitsen a Szendy-párt, de egyet a Lamotte-párt is.

*

HOSSZU HASÁBOKRA TERJEDNE annak a minden eddiginél izgalmasabb hadjáratnak előadása, amely ezt az alpolgármester-választást megelőzte. A választás különben az Iliász jegyében zajlott le:

Ménin aeide thea...

...Kezdjük tehát a szerda délután öt órájával, amikor is a választási aktust illetően az egyetlen ünnepélyességet a diszbeöltözött portás mutatta. Borvendég pontossággal nyitja meg az ülést, melynek első akkordjaiban ott borong a fővárosi törvény novellájának árnya. A főpolgármester ugyanis bejelenti, hogy az uj törvény 27. §-ban gyökerező jogánál fogva két interpellációt levett a napirendről, lévén azokat ugyis felesleges tárgyalni, mert a szanálási tervezetre vonatkoznak.

*

AZUTÁN A NAPIREND ELSŐ TÁRGYÁT, a Csengery-utca 11. sz. házának előljárósági célokra való megvásárlását tárgyalják. A független demokraták Fábiántól Földváriig: vitézen, sőt Vitézzel küzdenek a polgármesteri előterjesztés ellen, amely azonban simán átmegy. Zsufoltak a karzatok, de még a büffé termei is, olyan hirtelen érdeklődést váltott ki az alpolgármester választás.

Lázár Ferenc beül az ujságirók padsorába és ott bizonygatja, hogy Szendy megválasztása még akkor is biztos, ha a szocialisták ellene szavaznak.

A sajtó igen tisztelt képviselői kétkedve csóválják fejüket, a szavazás eredménye azonban — mint utólag megállapitható — Lázár Ferencet igazolja.

A szocialisták állásfoglalása azután véglegesen eldöntötte a választást, szükségtelenné tévén az erőlködést, már mint a szavazók beszállitását illetően.

*

SZENDYT MEGÉLJENEZIK, amikor az elnök kihirdeti az eredményt. Az alpolgármester-választás egyéb megszokott külsőségei: a küldöttség, az eskütétel, az üdvözlés és a programbeszéd, elmaradnak. Talán csak akkorra, amikorra leérkezik a legfelsőbb helynek a fővárosi törvény novellájában megszabott megerősitő határozata. De talán véglegesen is: hiszen mikorra ez a megerősités a fellebbezési határidő letelte után megérkezik, már nyári szabadságra oszlott szét a tisztelt közgyülés.

*

BALESET ÉRTE GÖRGÉNYI LÁSZLÓNÉT, Liber alpolgármester menyecske-leányát, akinek éppen két hónappal ezelőtt volt az esküvője. A tüzérlaktanyában az ifju Böske asszony leesett a lóról és medencecsont-repedést szenvedett.

A szerdai közgyülésen számosan érdeklődtek Liber alpolgármester barátai Görgényiné állapotát illetően. Liber szomoruan mondotta el, hogy gipszbe teszik a sérült csontot, ami hat hetes fekvési kényszert fog maga után vonni.

— A fiammal — mondotta Liber — százszor megesett, hogy katonakorában leesett a lóról. Soha semmi baja nem történt. Ezer eset közül ha egy ilyen szerencsétlen esés és annak is éppen szegény Bözsikével kellett megtörténnie!

*

A HOSSZU ÉS MINDENKÉPPEN UNALMAS BIZOTTSÁGI ÜLÉSEK egyébként bizonyos vonatkozásokban nem nélkülözik a humort sem. Ilyenkor azután az elnöklő tanácsnoktól végig földerül a városatyák egyébként honfibutól terhes ábrázata.

A hétfői pénzügyi bizottsági ülésen történt, hogy egymással

A polgármester inkognitó körutja az Auguszta-telepen

Müller Antal nagyszerü akciója sietett segitségére a telep szomoru hajótöröttjeinek

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros legszörnyüségesebb nyomortanyája kétségtelenül *az Auguszta-telepnek az a része*, amely az Üllői-ut külső felének gödreiben fekszik. A háboru alatt épült ez a barakktelep, eredetileg kórháznak, majd amikor jöttek a forradalmak, a menekültek és egyéb szegény emberek százai özönlötték el a nyomoruságos bódékat. Idestova *husz esztendeje* lesz a háboru kitörésének, ütötten, kopottan még most is állanak azonban az ideiglenes jelleggel épült viharvert barakkok, telve a szegénységnek olyan képeivel, amilyenekkel nemcsak Budapest, de Magyarország területén sem találkozunk sehol...

Müller Antal, akinek kerületébe az Auguszta-telep páriái tartoznak, vette pártfogásába a nyomorultak ügyét és az ő beavatkozásának köszönhető, *hogy kissé kisüt a nap a telep rozzant és korhadt odvai felett.* Akciójának eddigi folyamatáról és eredményeiről

Müller Antal

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Egyik vasárnap a nálam járó küldöttségeknek adott igéretem teljesitéseképpen *künt jártam az Auguszta-telep* barakkvárosában, ahol

még az én nyomorusághoz szokott szemem is megdöbbent a szörnyüségek láttára.

A telep, amely a főváros tulajdonában van, *két részre oszlik.* A felső rész félig kőépületekké van átalakitva, az alsó rész pedig a régi korhadt gerendákból és deszkákból sinylődik ma is, mint husz évvel ezelőtt. A telep körül *épült a város;* ez a fabarakk-telep azonban még mindig öt méterrel lejebb van, mint a környező területek. *Kisebb fajta zápor is elegendő,* hogy viz alá kerüljön a szegény emberek ütött-kopott butorzata. Hogy mekkora a nyomoruság az Auguszta-telep fabarakjaiban, mi sem mutatja jobban, mint az az egyetlen adat, hogy

22 szoba-konyhás lakás van a telepen, amelyek mindegyikében 12-nél többen laknak. Hogy az amugyis szükreszabott két-két helyiségben hogyan fér el ágyakon, matracokon és szalmazsákokon tizenkét-tizenkét ember, arról igazán szükségtelen külön képet festeni...

— A Keresztény Községi Párt egyik heti értekezletén tettem szóvá először az Auguszta-telep fabarakkjaiban tett szörnyü látogatásomat. A párt *egyhangu utasitásával felszerelten mentem* azután a polgármesterhez, intézkedést kérve és sürgetve. *A polgármester ur jó szivére és szociális érzékére mi sem jellemzőbb,* mint hogy az intézkedések megtétele előtt néhány napi haladékot kért tőlem. Mint utólag megtudtam, erre a néhány napra azért volt szüksége *Sipőcz* Jenőnek, mert

minden bejelentés nélkül személyesen tett látogatást az Auguszta-telep fa-barakkjai között. Senkisem ismerte fel a polgármestert,

aki elbeszélgetett a szerencsétlen emberekkel, megkérdezte bajaikat, utánakérdezősködött kivánságaiknak és azután mint *egyszerü magánember,* eltávozott.

— Mikor néhány nap mulva ujból felkerestem *Sipőcz* Jenőt,

örvendő mosollyal arról beszélt a polgármester, hogy inkognitó-utja eredményeképpen máris megtette a legszükségesebb intézkedéseket.

A szociálpolitikai ügyosztályt és a kerületi előljáróságot utasitotta a polgármester, hogy *az Auguszta-telep legnincstelenebb lakosságát lássák el sürgősen élelmiszerrel és a megfelelő miliő-vizsgálatok után pénzsegélyt is osszanak ki közöttük.* A polgármester utasitására *Király* Kálmán tanácsnok, az utépitési ügyosztály érdemes vezetője, mitán ebben az irányban külön felszólaltam a szakbizottság ülésén, szintén *a tőle megszokott gyorsasággal megtette a maga intézkedéseit:*

a lehetőség szerint már felemelte a barakk-telep utjait, hogy ilyképpen akadályozza meg az esővizek lefolyását a telep viskóiba.

— Az Auguszta-telep ügyében — folytatta *csillogó szemmel* a beszélgetést *Müller* képviselő — mindent megtettünk, amit meg lehetett tenni és a telep öt-hatszáz lakója,

csupa keresztény szegényember, most áld bennünket, elsősorban a polgármester urat,

hogy szomoru szegénységükben *segitségükre sietett a főváros hatósága!* Az eddig történt intézkedések azonban csak félintézkedések.

Véglegesen rendet kell teremteni a barakkok vidékén, ugy az Auguszta-telepen, mint a Zita-telepen, nemkülönben Budán a Lenke-uti barakkok között.

Megfelelő szükséglakás-telepek épitésével, ha pedig ez a mai gazdasági viszonyok közepette nem megy, *a bérlési akció felfokozásával el kell tüntetni ezeket a barakk-telepeket, amelyek szégyenfoltjai Budapestnek!*

homlokegyenest ellenkező álláspontot foglaltak el a Csengery-utcai épületnek elöljáróság céljaira történő megvásárlását illetően a bizottsági tag urak. A szociáldemokraták nevében Büchler József a legélesebben foglalt állást a vétel ellen, épitkezést követelve. A következő felszólaló Szőke Gyula:

— Abban a kellemes helyzetben vagyok — mondja kereszténypárti bizottsági tagtársai általános megrőkönyödése közepette hogy: az előttem szóló bizottsági tag ur okfejtését egyáltalában nem fogadhatom el...

Általános tabló!

A következő szónok a demokratapárti Hann Arnold.

*— Abban a kellemetlen helyzetben vagyok — mondja keserny*ésen *az öregur — hogy semmi körülmények között nem fogadhatom el Szőke bizottsági tagtársam érvelését...*

Általános derültség. Akomoly, sőt komor urakra a cirádás ablak egy hasadékán át mintha fényesebben sütne be a napsugár...

*

A SPIELSCHULEBAN ÉRETTSÉGIZETT — még pedig a legteljesebb sikerrel — a városházi ujságirók köztiszteletben és szeretetben álló doyenjének, Schwét Henriknek Éva nevezetü unokája. A háromeves nebulónak azért volt különleges sikere, mert olyan kedvesen és ügyesen táncolt, mint egyik sem óvódatársai közül.

Egyébként a sajtófronton a szerkesztő urnak nagy büszkeséggel mutogatták a héten gyermekeik bizonyitványait. Általában megállapitható, hogy az ujságiró-gyerekek végig tiszta kitünőek, sőt Szilágyi Hugóné két fiáról azt mondotta Ravasz nagytiszteletü ur, a református gimnázium igazgatója, hogy az iskola büszkeségei.

Schwét bácsi különben arra gondol, hogy ujságirónak neveli feltünően értelmes és élelmes unokáját. Ő lesz az Urnak kétezredik esztendejében a Pester Lloyd városházi szerkesztője...

ANGOL PARK

a legkellemesebb esti szórakozóhely

A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü művészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

A főváros harcot indit az áruházak tulfengő versenye ellen

Ilovszky János bebizonyitja, hogy néhány áruház előnyére többezer kispolgári egzisztencia megélhetése van fenyegetve

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros közgazdasági szakbizottsága a jövő héten tartja első ülését, amely már a nyilvánosság előtt fog lezajlani. Amiként az 1930-as fővárosi törvény életbelépése előtt volt, a jövőben is *a fővárosnak ez az egyik legfontosabb szakbizottsága lesz a fóruma Budapest legégetőbb közgazdasági és ipari problémáinak.* A kereskedelem akut kérdései közül a legelső ülések egyikén szóbakerül *az áruházak problémája,* a gombamódra szaporodó áruházaké, amelyeknek *a kereskedelem minden ágára, de különösen az élelmiszerkereskedelemre is kiterjedő tevékenysége szociális szempontból kártékonyan hat viszsza egy egész sereg kiskereskedő helyzetére.* Az áruházak problémájáról

Ilovszky János

a Baross-Szövetség elnöke, a volt közgazdasági szakbizottság elnöke a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Kétségtelen, hogy az áruházak az élelmiszerkereskedelem bevezetésével *az állampolgárok egy egész seregének egzisztenciáját veszélyeztetik.* Az áruház a maga természeténél fogva tömegcikkek forgalombahozatalára van hivatva. A kereskedelem számos ágában jelentékeny konkurrenciát teremt egyes szakmáknak, *de eddig még nem tört előtérbe,* hogy a textil-, bőripari, szőnyeg- és függöny-, játék-, háztartási vagy egyéb hasonló osztályok müködése ellen a kereskedelem *azon az alapon tiltakozzon,* hogy ezekben a szakmákban egyes kereskedelmi ágak érzékeny károsodást szenvednek a nagytőke és a nagyban való beszerzés versenye által. Pedig ez *a verseny kétségtelenül fennáll* és előnyöket biztosit az áruházaknak, egyben érzékeny károsodást okozva a magánkereskedelemnek.

— Melyek *az áruházi rendszer jól bevált szisztémái,* különösen az élelmiszerkereskedelemben?

Hangos reklámmal, ügyes csomagolással, néha a kilogram törtsulyainak alkalmazásával, igen sokszor a beszerzési árnak megfelelő csábitó összegek feltüntetésével, tömeges piacradobással élelmiszervásárlásra hivja fel a közönséget, jól tudván, hogy a mai rossz viszonyok között,

amikor a háztartást mégis csak el kell látni, a fogyasztóközönség a *hirdetett olcsó szappanért, kekszért, csokoládéért és egyéb hasonló dolgokért szivesen felvándorol az áruházak legfelső emeletére.* Igy viszszafelé jövet

kénytelen végigsétálni a különféle osztályokon,

ahol a sok *kitett és szemnek való áru között lehet, hogy megakad valamin a szeme, annyira, hogy vásárolni fog belőle.*

— A közönséget az áruházak élelmiszerosztályára csábitván, *néhány áruház előnyére többezer kispolgári egzisztenica megélhetése van fenyegetve.* Ha az áruház többszáz alkalmazottnak ad kenyeret, viszont tevékenységétől többezertől veszi azt el.

Nyolc kiskereskedő együttvéve 12 ezer pengő kereseti adót fizet ugyanakkor, amikor az áruház, amelynek forgalma tizszeresen, vagy százszorosan meghaladja nyolc kiskereskedő együttes forgalmát, alapadó gyanánt összesen kétezer pengőt fizet!

Az állam szempontjából sem lehet közömbös az, ha a kereskedelem szabadságának örve alatt *néhány áruház olyan tevékenységet fejt ki,* amely egy jelentős társadalmi réteg pusztulását vonhatja maga után!

Mint értesülünk, a főváros *közgazdasági bizottságának már legelső ülésén* olyan inditvány fog elhangzani, amely a főváros hatóságát sorompóba szólitja *az áruházak tultengő versenye ellen.* A főváros kereskedő- és iparostársadalma a legnagyobb szimpátiával fogadja ezt a harcot, amely az ujjáéledt közgazdasági szakbizottság egyik fontos kezdeményező tevékenysége.

Igyunk „Harmat"-vizet!

Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Az Arbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkeretes beszél

Kik választják Budapest városatyáit?

A törvényhatósági választójoggal birók 36.1 százaléka nő, 27.5 százaléka izraelita, mindössze 51.7 százalék katolikus és 10.8 százalék református — A tanszemélyzet és a szabadfoglalkozások körébe tartozó népességnek kétharmadrésze rendelkezik választójoggal — A munkásosztály a választójogosak összes számának 34.2 százalékát éri el

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fővárosnál az 1934: XII. t.-c. életbelépésével megkezdődött *az átmenet időszaka*, a szanálás munkája. A főváros közönsége — amennyiben valamely oknál fogva előbb nem irják ki a fővárosi törvényhatósági választásokat — *1936-ban fog birálatot mondani nemcsak az elmult évek haladása felett, hanem hivatva lesz a főváros anyagi és szellemi művelődését is uj utak felé terelni.* A fővárosi törvény novellája ugy intézkedik, hogy az uj választás *még abban a körben történjen meg*, amelyet az 1930-as törvény megállapitott. Vannak ugyan hangok — elsősorban *kormányigéretek formájában*, — amelyek *a választójog reformjáról beszélnek*, kétségtelenné tévén azt a körülményt is, hogy *a választójog reformja nem csak országos, hanem községi viszonylatban is* meg fog történni.

A választójog reformjával kapcsolatosan *különféle jelszavakat hangoztatnak* az egyes pártok, és különféle igéreteket tesznek a nyilatkozó kormányférfiak is. Az *Uj Budapest*, amely mindig fontosnak és szükségesnek tartotta, hogy ne csak az efémer értékü városházi ügyekkel foglalkozzon, sulyt helyez arra is, hogy — elébe menvén *az állitólag már készülő uj választójogi törvénynek* — a jelenlegi törvény alapján *tegye vizsgálat tárgyává a választójog különböző adottságait.* Ebben az ügyben *Illyefalvi* I. Lajos dr. kormányfőtanácsoshoz, a fővárosi statisztikai hivatal érdemes igazgatójához, az európai viszonylatban is kiváló szaktudóshoz fordultunk felvilágositásért.

Illyefalvi I. Lajos

a felvetett kérdésekre a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A választójogosultak társadalmi és demográfiai rétegeződésének ismerete nem pusztán elméleti szempontból fontos, hanem *a kérdés közjogi vonatkozásaiban is nagy jelentőségü.* Csak ezen az uton világitható meg az a probléma, hogy *azok az intenciók*, amelyek a most érvényben levő választójog megalkotásánál a törvényhozó szeme előtt lebegtek, *mennyire valósultak meg az életben* és

a társadalom különböző rétegei, amelyek politikai hovatartozandóság szempontjából különböznek egymástól, milyen képviselettel, milyen tömegekkel rendelkeznek a választójogosultak között.

Legjelentősebb e tényezők között a *nemek szerepe*, továbbá a *vallás* és a legnagyobb fontosságu tényező: *a választók társadalmi állása.*

— A férfiak és nők aránya a választójogosultak között *másként alakul, mint az össznépesség körében.* A megkövetelt magasabb iskolai végzettség stb., továbbá az egyéb, a nők választójogát megszoritó kritériumok az okai annak, hogy

a fővárosi törvényhatósági választók 292.580 főből álló tömegéből csak 105.521 választó, vagyis 36.1 százalék esik a női nemre. A különbség tehát a férfiak javára e tekintetben igen jelentékenynek mondható.

— *A hitfelekezet és választójog* összefüggésének vizsgálata igen érdekes eredménnyel jár. A törvényhatósági választók

hitfelekezet szerint egészen más összetételben jelentkeznek, mint amilyen a főváros összlakóságának hitfelekezet szerinti megoszlása.

Tényként szögezhető le, hogy a *keresztény hitfelekezetek a törvényhatósági választójogosultak között lényegesen kisebb arányszámban szerepelnek*, mint az összlakosságban, ezzel szemben az *izraeliták* igen magas arányt érnek el a választók soraiban.

A zsidók a választók 27.5 százalékát alkotják, mig Budapest összlakóságában csak 20.4 százalékkal vannak képviselve.

A római katolikusok a választójogosultak között *51.7 százalékot érnek el*, holott népességi arányuk az összlakosság *60.7 százalékát teszi ki.* A reformátusoknál az a helyzet, hogy az össznépesség *12.1 százaléknyi reformátusával szemben mindössze 10.8 százalék* a törvényhatósági választójogi joggal biró reformátusok száma.

— *Különösen nagy a különbség* a nőknél. Például a római katholikus nők között *a választók aránya 11.4 százalékkal kisebb a népességi aránynál:* a férfiaknál a különbség csak 6.7 százalékot tesz ki. Az *izraeliták körében* a differencia a törvényhatósági választók javára a *férfiaknál 5.4 százalékot*, a nőknél *9.4 százalékot ér el.* Az izraelitáknak a törvényhatósági választók között elfoglalt magas aránya abban leli magyarázatát, hogy

az izraeliták nagyobb tömegei felelnek meg az iskolai végzettség tekintetében a törvényben előirt kivánalmaknak, főleg a magasabb iskolák tekintetében és inkább rendelkeznek ilyen végzettséggel.

— Igen érdekes a törvényhatósági választói jog statisztikai problémájának tárgyalása során

a foglalkozások sorrendje a választójogosultság tekintetében.

Első helyen állanak *a tanárok és tanitók*, továbbá a *szabadfoglalkozást folytatók.* Ezeket követik a *háztulajdonosok és a tőkepénzesek, a nyugdijas és aktiv tisztviselők és az önálló iparosok.* Az önálló *kereskedők és a magántisztviselők* a harmadik sorrendi helyet foglalják el a választójogosultak táborában, az *ipari és kereskedelmi segédszemélyzet* pedig még ezeknél is alacsonyabb arányszámokat tüntet fel. A különbségek oly nagyok, hogy

mig a tanszemélyzet és a szabadfoglalkozások körébe tartozó népességnek mintegy kétharmad része rendelkezik választójoggal, addig az ipari segédszemélyzet 17.4 százalékos, a kereskedelmi segédszemélyzet 20.6 százalékos, a napszámos elem pedig csak 17.7 százalékos arányt ér el.

A választóknak több, mint a felerésze a polgári társadalmi rétegekre jut, mig a *munkásosztály a választójogosak összes számának csak 34.2 százalékát éri el.*

— A választójogosultak most ismertetett 292.580 főből álló tömege — fejezte be nagyérdekességü és általános feltünésre számottartó nyilatkozatát *Illyefalvi* igazgató — *egyizben és pedig 1930. év telén már gyakorolta választójogát.* Akkor 265.930 választó járult az urnák elé, 26.650 választó pedig nem szavazott. A leadott érvényes szavazatok a nagyobb pártok között olyképpen oszlottak meg, hogy *a Keresztény Községi Párt* 72.334 szavazatot (27.20 százalék), az *Egységes Községi Polgári Párt* 33.317 szavazatot (12.53 százalék), *a Keresztény Ellenzék* 17.993 szavazatot (6.77 százalék), a *Nemzeti Szabadelvü Párt* 29.218 szavazatot (10.99 százalék), a *Nemzeti Demokrata Párt* 27.826 szavazatot (10.46 százalék), a *Szocáldemokrata Párt* 73.427 szavazatot (27.61 százalék) kapott.

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet
Rögtön biztos segitség a törvényileg védett „Kromofag“ **Tüzoltó bomba**
„KROMOFAG“ vegy. gyár, VI., Reiter Ferenc-utca 13

Az Ágotay-per érdekes mellékhajtásai

Ágotay a kurián is elvesztette az egyes felszámolók ellen inditott munkaügyi pereket — Az elvesztett perekből befolyó perköltségek 3000 pengőre nivellálják az Ágotay javára megitélt 10.850 pengős perköltséget

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Részletesen ismertettük *Ágotay* Béla, a Pedagógiai Filmgyár volt vezérigazgatója által a főváros ellen inditott munkaügyi pert, amelynek során a budapesti királyi központi járásbiróság *30.383 pengő tőkét és járulékait, ezenfelül 10.850 pengő perköltséget itélt meg Ágotay Béla részére*, azzal az indokolással, hogy *vaskos gondatlansággal jártak el* a Pedagógiai Filmgyár felszámolói, amikor *Ágotay* Bélát rögtöni hatályu elbocsájtással, méltatlan erkölcsi meghurcoltatásainak dobták alaptalanul oda. A felszámolás alatt álló filmgyár nevében *Krantz* Károly dr. tiszti alügyész megfellebbezte az itéletet, a fellebbezést *ősszel fogja tárgyalni a törvényszék.*

Ágotay Béla azonban nemcsak a felszámolóban levő részvénytársaság, hanem az egyes felszámolók: *Némethy* Károly dr. tanácsnok, *Beliczay* Imre és *Boros* Pál főjegyzők, *Günther* Ferenc tiszti ügyész, *Frimmel* Jenő számvevőségi főtiszt, továbbá a törvényhatósági tanács által kiküldött felszámoló bizottsági tagok; *Scheuer* Róbert, *Bánóczy* László dr. és *Nagy* Ferenc ellen is pert inditott, arra kérvén a birróságot, hogy a felszámoló részvénytársasággal *egyetemlegesen kötelezze a felszámolókat a bíróság az Ágotay által kért 53.669 pengő megfizetésére.*

Ez a per megjárta a birróságokat: a budapesti kir. közp. járásbiróságot, mint munkaügyi birróságot, a budapesti kir. törvényszéket, mint fellebbezési birróságot, végezetül a kuriát is. Mindhárom birróság egyértelmüen *elutasitotta Ágotayt követelésével*, egyben kötelezte a felperes Ágotayt, hogy a felszámolók *jogi képviselőinek jelentős összegü perköltséget fizessen.*

A birói itéletek megállapitják — elsősorban a járásbiróság itélete — hogy *a felszámolók egyénileg nem felelősek Ágotayval szemben, saját személyükben.* A járásbiróság szerint a felszámolók felelőssége azért nem volt megállapitható, mert az 1930 : XVIII. t.-c., a *fővárosi törvény*, a tanács által a részvényesi jogok gyakorlására kiküldött megbizottak igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok *kártérítési felelősségéről rendelkezik, a felszámolókat azonban nem illeti.* Amennyiben azonban a rendes kereskedő gondosságával való eljárás a felszámolókra kiterjeszthető volna, *ez az egyetemleges felelősség nem harmadik személyekkel, hanem a főváros közönségével szemben terheli a felszámolókat*, amennyiben megbizatásuk határán *tulmennek*, vagy ha nem a rendes kereskedő gondosságával járnak el.

A törvényszék *Ágotaynak* arra való hivatkozását, miszerint a felszámolók a *rögtöni hatályu elbocsájtás eszközlésénél a kellő gondosságot elmulasztották* és őket ez alapon is felelőssé kivánta tenni, *figyelmen kivül hagyta*, mert a felszámolók a kereskedelmi törvény értelmében a társaság nevében teljesitett cselekményeikért saját személyükben nem felelősek.

Igen érdekesen alakul *a perköltség kérdése.* Az elsőbiróság 600, a törvényszék további 400, a kuria további 140 pengő perköltséget itélt meg fejenként a felszámolók ügyvédjeinek, akik valamennyien a főváros tiszti ügyészségének tagjai. Mivel a felszámoló bizottság tagjainak jogi képviseletével a főváros bizta meg a tiszti ügyészség tagjait, a befolyó perköltség *azon perköltség törlesztésére fog fordittatni*, amelyet az *Ágotay* által a felszámoló részvénytársaság ellen inditott perben megitél a biróság. A helyzet e pillanatban az, hogy a két perköltség közötti különbség *Ágotay javára mindössze háromezer pengő*, vagyis végeredményben az *Ágotay-féle per perköltségben eddig mindössze háromezer pengőjébe került a fővárosnak.*

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

HIREK

Sorsdöntő lépés a fürdőváros kiépitésére

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fürdőváros kiépitését illetően a polgármester nagyfontosságu tárgyalásokat folytat, amelynek során a fürdőváros-gondolat megvalósitása és a budai fürdőváros-rayon épitése elől az utolsó akadályok is elhárulnak. E tárgyalások annyira *jelentőségteljesek*, hogy *azok eredményével a főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése* minden valószinüség szerint még a jövő hét folyamán *rendkivüli közgyülésen fog foglalkozni.*

A tárgyalásokat, amelyek a *főpolgármester tudtával* folynak, különös jelentőségévü teszi az a körülmény, hogy azok sikeres befejezése esetén semmisem áll utjában annak, hogy a *főváros minden magánérdekeltségtől függetlenül valósitsa meg az egységes fürdővárosgondolatot.* Az errevonatkozó tárgyalások *élénk összefüggésben vannak* a Tabán rendezésével is és a Tabán-ügy bizottsági tárgyalása részben amiatt halad *lassubb tempóban*, hogy a fentemlitett tárgyalasok ne zavarják a Tabán-terv végleges kialakulását.

Mi történik a Temetkezési Intézet koporsódisz-üzemével? A főváros törvényhatósági bizottsága annakidején az üzemi bizottság javaslatára kimondotta, hogy a Temetkezési Intézet *Egressy-uti telepén működő koporsódisz-üzem megszüntetendő.* Ez az üzem tudvalevően a temetéshez szükséges *halotti fejpárnák, stb.* előállitásával foglalkozik, *jogos és érzékeny konkurrenciát okozva ezzel a magániparnak.* A belügyminiszter azonban a főváros döntésével szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy az *üzem fenntartandó*, ezzel szemben eltörölni rendelte a Temetkezési Intézet *automobiljavitó-műhelyét*, amelyre pedig az üzemnek igen nagy szüksége van. A minisztérium, valószinüleg tévedésből, *azt a sarkalatos elvét törte át elhatározásával*, hogy az üzemek keretében az uj áruk előállitásával foglalkozó műhelyek megszüntetendők, ezzel szemben *azokat a javitóműhelyeket*, amelyekre az üzemeknek állandóan szükségük van, *fenn kell tartani.*

A Temetkezési Intézetnek időközben megszünt igazgatósága *a főváros és a belügyminisztérium divergáló álláspontjával szemben* azt a nézetet vallotta, hogy nem tartja szükségesnek, hogy rövid fennállása alatt ezzel a *problémával foglalkozzon.* A közeli napokban alakul meg a Temetkezési Intézetnek az uj törvény értelmében *az üzemi választmánya*, melynek *első letárgyalnivalója lesz a koporsódiszek ügye.* Kétségtelen, hogy a főváros a temetkezési Intézet választmányának határozatával kapcsolatban *fel fogja hivni a belügyminiszter figyelmét a kétségtelen tévedésre* és a Kereskedelmi és Iparkamarának ebben a tárgyban a belügyminiszterhez intézett felirata értelmében *rövidesen meg fogják szüntetni ezt a magánipart jogosan sértő hatósági üzemet.*

Még a nyári szünet előtt betöltik a gyakornoki állásokat. Hónapok óta huzódik a *72 középiskolai képesitéshez kötött* gyakornoki állás betöltése. Mint az *Uj Budapest* illetékes helyen értesül, az elnöki ügyosztály *végleges listája már elkészült és ahhoz a főpolgármester is hozzájárult.* A lista a *legközelebbi napokban kerül nyilvánosságra* és az uj gyakornokok julius elsejétől kezdődően már kapják fizetésüket.

A Lillafüredi „Palota" szállóban napi panzió (háromszori étkezéssel) 1 (személy) ágyas szobában 14.— pengő, 2 (személy) ágyas szobában 24.— pengő. Nyári sportok, zene, bár. (Autóbusz: Oktogontól 10.— pengő.)

Augusztusban sem léptethető életbe az uj lakbérleti szabályzat

Az igazságügyminiszterium titokzatos tárgyalásai

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Amikor a mult év novemberének utolsó napjaiban a főváros törvényhatósági bizottsága az uj lakbérleti szabályrendeletet *permanens üléseken* letárgyalta, *a fegyelmi felelősségre való hivatkozással* szólitotta fel a kormány a főváros vezetőségét, hogy *záros határidőn belül terjesszék fel a szabályrendeletet a kormányhoz, mert a legsürgősebben dönteni akarnak annak életbeléptetéséről.* A polgármester *december elsejei dátummal* a törvényhatósági bizottság által elfogadott szabályrendeletet fel is terjesztette a belügyminisztériumba, ahonnan azonban annak *jóváhagyása mindezideig nem érkezett le.* A késedelem okairól és annak várható következményeiről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Magunk sem tudjuk, *mi az oka annak*, hogy immár hetedik hónapja nem történt meg a szabályrendelet jóváhagyása, holott annak felterjesztését annakidején *igen sürgősnek jelezte a miniszterium.* Csupán annyit tudunk, hogy az *igazságügyminisztériumban heteken át zárt ajtók mögött fontos tanácskozások voltak az uj lakbérleti szabályzat ügyében.* Ezeken a tárgyalásokon résztvettek a szakminisztériumok kiküldöttei, a lakásügyekkel foglalkozó biróságok képviselői, szóval *mindenki, csak a főváros nem.* A főváros ezekre az értekezletekre egyáltalában *nem kapott meghivót*, de választ sem kapott azokra a felterjesztésekre, amelyekben a szabályrendelet jóváhagyását sürgették.

— *Nem hivatalos értesülésünk szerint* a kormányzat *jelentős változásokat tervez* az autonómia által elfogadott szabályrendeleten. Ezen változtatások egyáltalában *nem felelnek meg azoknak az intencióknak*, amelyek a törvényhatósági bizottság közgyülését a szabályrendelet megalkotásánál vezették.

Elmondották még illetékes helyen munkatársunknak, hogy tekintettel a szabályrendelet kihirdetésével járó *technikai előkészületekre, még abban az esetben sem lenne életbeléptethető augusztus elsejével az uj szabályrendelet*, ha azt julius elsejéig a belügyminisztérium *jóváhagyva küldené vissza a fővárosnak.* Azokat a változásokat ugyanis, amelyeket a kormányzat elő fog irni a szabályrendeletben, *ujból az autonómia fórumai elé kell terjeszteni.* Az uj lakbérleti szabályrendelet ezek szerint *lekkorábban november elsején léptethető életbe.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

A Városi Szinház mellékpénzei és külön jutalmai

Még mindig nincs döntés a Tisza Kálmán-téri müintézet miként való hasznositása ügyében

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Városi Szinház hasznositása ügyében *a most lefolyt hét sem hozott változást.* A közmüvelődési ügyosztály változatlanul azon az álláspontón van, hogy *szabálytalannak tekinti Föld Aurélnak*, a Király Szinház igazgatójának ajánlatát, azon a cimen, hogy az ajánlat *elkésve érkezett* és igy a közszállitási szabályzat szerint *mellőzni kell.* Az ügyosztály változatlanul azon a *csökönyös álláspónton van*, hogy az ajánlat nem volt szabályszerü és igy *közvetlen tárgyalásokat sem lehet inditani.* Megfeledkezik az ügyosztály arról, hogy *senki pályázónak az érdekét nem sérti a Föld Auréllal való tárgyalás*, azon egyszerü okból, mert a pályázat meddő maradván, tulajdonképpen *egyetlen pályázó sincsen.*

Változatlannak látszik az a helyzet, hogy az ügyosztály továbbra is *házi kezelésben kivánja tartani a Tisza Kálmán-téri müintézetet.* Erre annál kevésbbé van szükség, mert kétségtelennek tetszik, hogy szemben az ügyosztályi kimutatásokkal, a házikezelésben való tartás tulajdonképpen *deficittel jár.* A különféle mellékjövedelmek, különleges megbizások, természetben való lakások, stb. — a segélyekről és jutalmakról nem is beszélvén — végeredményben *a deficit zátonyaira sodorják házikezelés esetén a Városi Szinház költségelőirányzatát*, függetlenül attól, hogy *csak a bevételi oldalt mutogató ügyosztály* ezekről a kiadásokról mélyen hallgat.

Még a nyári szünet előtt *sürgősen és okvetlenül uj versenytárgyalást kell hirdetni a Tisza Kálmán-téri müintézet bérletére!* Egyetlen pillanatig sem szabad azt hinnie senkinek sem, hogy a Városi Szinházzal kapcsolatosan az a terv, hogy *a házikezelés fennmaradjon, oka lehet annak*, hogy junius 15-én, *nyár derekán* járt le az első versenytárgyalás, miután hónapokig tartott a pályázati feltételek megállapitása. A második versenytárgyalás pedig ugy látszik *nem tud megszületni.*

A főváros *semmi körülmények között nem tarthatja tovább házikezelésben* a Városi Szinházat, mert a törvényhatósági tanács *utasitása ellenére járna el*, ami pedig kötelezi az adminisztrációt, ezenfelül pedig folytatná a *Hlavács-eseteket*, amelyek pedig a főváros kulturális és erkölcsi integritásával *nem egyeztethetők össze.*

Anyakönyvi hivatal áthelyezése. A budapesti I. kerületi állami anyakönyvvezetőség, amely eddig I. ker., Szebeny Antal-tér 8. szám alatt székelt, a Tabán rendezése folytán I. ker., Krisztina-körut 155/157. szám alá (az ugynevezett „Horváth"-kerttel szemben) költözött át s müködését 1934. julius 1-től ezen a helyen az I. emeleten 2. sz. alatt folytatja. — Villamosközlekedés: a 14, 44, 51, 71, 75 sz. járatokkal, autobusz 3 sz.

PÁRTÉLET

Női nagygyülés az Ujvárosházán

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A kenyérkereső nők érdekében *Toperczer* Ákosné fővárosi bizottsági tag, a Keresztény Magyar Asszonyok elnöknője, *Kasics* Margit fővárosi bizottsági tag és *Krén* Margit árvaházi igazgatónő julius elsején, vasárnap délelőtt ½11 órakor a Ujvárosháza gyüléstermében női nagygyülést rendeznek, melyen a nő problémáinak megoldásával fognak foglalkozni.

Az érdeklődés máris *széles körben nyilvánul meg*, ami azt mutatja, hogy e kérdések felvetése a legaktuálisabb szociális probléma. Az érdeklődőket ezuton is szeretettel hivja és várja a rendezőség.

Megnyilt Külső-Kőbánya kulturháza. Tiz esztendő fáradhatatlan, kitartó munkásság eredményének arató-ünnepe volt a külső-kőbányai kulturház megnyitása. *Valkony* Ferenc dr. lelkész apostoli munkája hozta létre ezen szegény vidéken a kulturházat, segitőtársai voltak: *Dörfler* Lajos, *Rózsay* Bertalan, *Fodor* István, *Kreizler* Sándor, *Bunya* Erhardt, *Gödi* Géza és *Novák* István. *Mészáros* János dr. érseki helynök szép beszéd kiséretében áldotta meg a kulturházat, *Valkony* Ferenc dr. visszaemlékezett tiz küzdelmes esztendő sikeres munkájára. *Bakó* Lászlóné nagy tetszés mellett szavalta el a „Hiszekegyet". A dalárda vitéz Kelemen Ferenc vezetésével énekelt sikerrel. Az ünnepélyen részt vettek: *Károly* Károly, *Danek* Vince plébánosok, *Pillis* Károly képviselő, *Szeman* Mihály főv. biz. tag, *Urbányi* C. József a Tanügyi Bizottság képviseletében, *Sziebert* Imre kormányfőtanácsos, *Albert* Ferencné a „Magyar Asszonyok Szövetsége" képviseletében.

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ kézi és géphajtásu szivattyuk

Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

GAZDASÁGI ÉLET

Szabad-e elkótyavetyélni az üzemek tulajdonában levő idegen részvényeket?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros pénzügyi bizottsága hétfői ülésében foglalkozott az elmult évi zárszámadásra vonatkozó polgármesteri előterjesztéssel, amelyet szerdán kezdett a törvényhatósági bizottság közgyülése tárgyalni. A zárszámadással kapcsolatosan a közgyülés elé kerül a számszéki igazgatónak az a javaslata, amely szerint az *üzemek tulajdonában levő értékpapirok közül azokat amelyekre nincs szüksége az üzemeknek, a Községi Takarékpénztár utján el kell adni.* Erről a nagyfontosságu problémáról

Szőke Gyula dr.,

aki a zárszámadás egész sereg fontos részletkérdését általános figyelem közepette tette szóvá a pénzügyi szakbizottságban, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Nem tudom, *milyen papirosokról van szó,* amelyek most eladás alá kerülnek, egy azonban bizonyos, hogy

nem a legjobb időben akarnak papirosokat eladni. Nem tudom miért olyan sürgős?

Olyan *jelentékeny összegről van szó,* amely a fővárost kihuzza a vizből! Mindenesetre fontosnak tartom, *ha már jó időben jó intézmény papirosát drága pénzen megvásárolták, akkor azt most — főleg, ha az intézmény még most is olyan jó* — felesleges leesett árfolyamok mellett elkótyavetyélni.

Kétségtelennek tetszik, hogy *Szőke* Gyula figyelemreméltó nyilatkozata kapcsán a főváros vezetősége *ügyelni fog arra, hogy az üzemek tulajdonában levő idegen részvények ne olyképpen kerüljenek eladásra,* ha már azok eladása egyáltalában szükséges, amikor a rossz tőzsdei konjunktura következtében azok tőzsdei árfolyama *jelentékenyen a beszerzési ár alatt van.*

Fontos intézkedések a budai nagykörut megépitésére

Nyolc vagy öt fokos lejtésü legyen-e a Hegyalja-utnak a Sánc-utca és Szent Imre herceg-ut közé eső része? — A kereskedelemügyi miniszter döntésétől függ a Szent Imre herceg-uti Máv aluljáró kiszélesitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Legutóbbi számában részletesen ismertette az *Uj Budapest* Petrovácz Gyula nyilatkozata kapcsán a *Boráros-téri hid épitkezésének mai stádiumát.* A budai meder pillérjei és a parti pillérek is már elkészültek és már a pesti oldalmeder pillérjeinek és parti pillérjeinek a megépitése van soron. Pár esztendő alatt tehát *rövidesen megépül a Boráros-téri hid,* amely minden valószinüség szerint az előzetes program betartásával 1936-ra teljesen készen lesz. Az illetékes épitésügyi hatóságokat elsősorban a Fővárosi Közmunkák Tanácsát és a polgármesteri városrendezési és utépitési ügyosztályokat *már most foglalkoztatják azok a nagy problémák, amelyek a Boráros-téri hid megépitésével aktuálisak lesznek.* Ezekről a problémákról illetékes helyen a következőket mondották munkatársunknak:

— Városrendezési szempontból a *legfontosabb feladat a budai nagykörut megfelelő előkészitése.* Ez a körut a hidfőnél kezdődik *a Verpeléti-uton, a Horthy Miklós-körtéren és a Szent Imre herceg-uton keresztül olvad bele a Budaörsi-utba.* A Zólyomi-ut, illetőleg a Sashegyi-ut kiépitésével már a fővárosnak az volt a célja, hogy a *Ferencvárosból gyors és korszerü közlekedést tudjon teremteni a budai hegyvidék felé.*

Fontos azonban az *uj tranzverzális ut megépitésével* kapcsolatban az is, hogy *a Hegyalja-utcának a Sánc-utca és Szent Imre hergec-utja közötti része is olyképpen épüljön ki,* hogy megfelelő gyors közlekedés legyen biztositható az uj budai nagykörúton keresztül a Boráros-téri hid budai hidfője és az Erzsébet-hid budai hidfője között. A *Fővárosi Közmunkák Tanácsánál vannak ennek a legsürgősebben végrehajtandó utépitésnek az aktái, és amikor a Közmunkák Tanácsának a döntése leérkezik a fővároshoz, azonnal meginditható ez a nagyfontosságu utépités.*

A Közmunkák Tanácsának döntésére azért van szükség, mert meg kell határozni, *hány százalékos emelkedésü legyen a Hegyalja-utnak a Sánc-utca és a Szent Imre herceg-utja közé eső része. A Warga-féle* tabáni tervek szerint, amely bizonyos vonatkozásban még most is köti a fővárost, ennek az utnak csak *öt százalékos emelkedésünek szabad lennie.* Időközben azonban a helyzet ugy alakult, hogy *az 1924-es washingtoni utépitési egyezmény szerint,* tekintettel az automobil-közlekedés terjedésére, *nyolc százalékos emelkedés is engedélyezhető az ilyenfajta utvonalakon.* Most ehhez a nyolc százalékos utemeléshez *várjuk a Közmunkák Tanácsának jóváhagyását.* Mondanunk sem kell, hogy a nyolc százalékos emelkedésü utnak az épitése, *sokkal olcsóbb, mint a csak mély bevágásokkal megépithető öt százalékos lejtésü uté.*

— Nem kevésbbé fontos a Boráros-téri hid megnyitása szempontjából *a Szent Imre herceg-uti MÁV aluljáró kiszélesitése.* A kiszélesitésre vonatkozó akták a kereskedelemügyi minisztériumban vannak: ha a jóváhagyás megtörténik, *semmi akadálya annak, hogy ez a nagy munka is még ebben az évben megindulhjon.* Az átépités költségeit a főváros, a MÁV és a Beszkárt vállalják magukra, megfelelő arányban. *A Hegyalja-ut átépitésével s a MÁV aluljáró kiszélesitésével megnyilik a lehetősége annak a további városfejlesztési programnak, amelynek keretébe a budai nagykörut kiépitése tartozik.*

Milyen ügyeket kell a szakbizottságok elé vinni?

Petrovácz Gyula álláspontja

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros magasépitési bizottságának első ülésén vita kerekedett afelől, hogy a *polgármester köteles-e meghallgatni bizonyos esetekben az illetékes szakbizottságot.* Erről a nagyfontosságu problémáról

Petrovácz Gyula

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A fővárosi törvény novellája *imperative előirja,* hogy a polgármester *ötvenezer pengőt meghaladó értékü ügyeket köteles a szakbizottság elé terjeszteni,* egyéb ügyekben pedig meghallgathatja a szakbizottságot. Amikor a képviselőház *plenáris tárgyalása során inditványunkra a régi törvénnyel szembenállóan ez a paragrafus belekerült az uj törvénybe,* éppen az volt az intenciónk, hogy az adminisztráció bizonyos ügyeket *összegszerüségre való tekintettel legyen köteles a szakbizottságok elé hozni.*

— *Nem áll meg tehát* az az állásspont, hogy a szakbizottságok *nem szólhatnak bele az ötvenezer pengőn felüli közmunkákba.* Természetszerüen annak eldöntése, hogy valamely versenytárgyalás alapján *ez vagy az a vállalkozó* kapja a munkát, a polgármester hatáskörébe tartozik, szerény véleményem szerint azonban vannak olyan esetek, — igy a *Mátyás-templom toronysisakjának kicserélése is,* — amikor a polgármester nem mellőzheti az illetékes szakbizottságot. A szakbizottságok egyránt működése *erős bástyája az autonómiának,* amely ilymódon mindig megfelelő mértékben ellenőrizheti az adminisztrációt és annak megfelelő utasitásokat adhat.

Ki lesz a tanügyi ügyosztály uj vezetője? Szendy Károly alpolgármesterré választásával megüresedett a tanügyi ügyosztály vezető pozíciója. A kulisszák mögött *heves küzdelmek dulnak atekintetben,* hogy *ki legyen az uj vezetője a különleges fontossággal biró közoktatásügyi ügyosztálynak.* A pályázók között első helyen emlitjük *Babarczy* tanácsnokot, aki évtizedekig volt a tanügyi ügyosztály vezetője, megfelelő jártassággal bir közoktatásügyi ügyekben és mai pozicióját *szivesen felcserélné* a közoktatásügyi ügyosztállyal. Szó van *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokról is, akinek a racionalizáláson kivül még jelenleg nincs ügyosztálya. A legvalószinübb azonban, hogy *egy harmadik pályázó* kerül előtérbe, aki *egyik nagyfontosságu ügyosztály élén áll, tanácsnokká történt megválasztása óta.* A polgármester minden esetre még *a nyári szünet előtt meghozza a döntést.*

Uj kiirások:

Föld-, kőmüves-, vasbeton-, válaszfal- és elhelyező munkákra a XI. ker. Horthy Miklós-ut 141. sz. alatt épitendő elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi julius hó 2-án (hétfőn) délelőtt 9—½11 óra.

Kőmüves-, illetve **meszelési** munkákra a székesfőváros községi közoktatási intézetei részére. Határidő: 1934. évi julius hó 2-án (hétfőn) délelőtt ½11 óra.

6000 q **zab,** 8000 q **anyaszéna** és 5500 q **rozsszalma** szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934. évi julius hó 6-án (pénteken) d. e. ½11 ó.

Téli ruhaanyagok (posztófélék, bélés, ujjabélés, barchend stb.) szállitására a székesfőváros egyenruházott alkalmazottai részére. Határidő: 1934. évi julius hó 9-én (hétfőn) délelőtt 11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Remetehegy platóján

Doberdó-ut 10—16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres

villatelkek és villaépületek eladók

A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.

Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83—2—89 alatt.

Ámon Antal és Fiai

ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó

Budapest, VIII., Futó-utca 10

Telefon: 30—3—85

MEGJELENT A

KALLÓS JÁNOS-féle

„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"

1934-1935. évi évfolyamának első része két kötetben

TARTALMAZZA: az összes budapesti, vidéki bankok és bankházak, budapesti és vidéki szövetkezetek, miniszteriumok, a Tébe, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, Budapest székesfőváros és a vidéki városok stb. legujabb adatait. A közeljövőben megjelenő két kötettel együtt — amely az összes budapesti és ipari, kereskedelmi, biztositó stb. vállalatok legujabb adatait fogja tartalmazni — **négy kötetből fog állani a nagymérvben kibővitett komplett kompasz.**

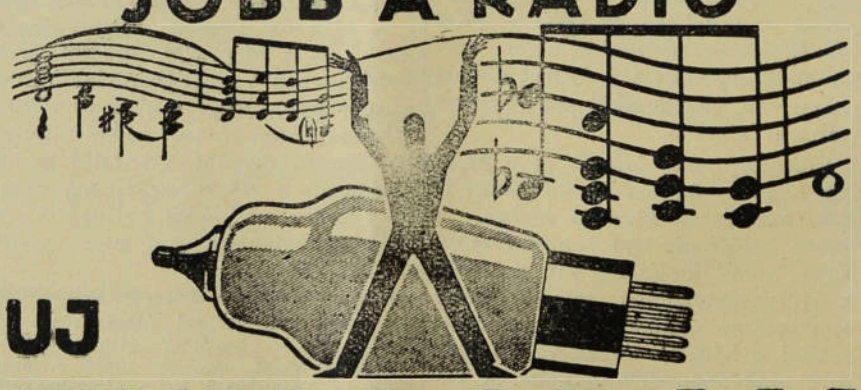
Mind a négy kötet ára együtt 60 P

Megrendelhető:
a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2. I/4. Tel.: 22-0-96 és 21-3-86

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79

Épitési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.

Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: **Budapest IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 27. szám

Budapest, 1934 julius 7

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilv
Bpest, VIII., R

ITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. haas ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Nők az alkotmányban

Vasárnap délelőtt egy apostoli lelkü magyar asszony, Toperczer Ákosné, vezetésével felvonultak az összes keresztény világnézetet valló női szervezetek, hogy a dolgozó és dolgozni akaró nők problémáiról tanácskozzanak. Szimbolikus jelensége van annak, hogy ez a nagygyülés — amelynek részleteiről lapunk más helyén számolunk be — abban a várospolitikai szempontból annyira fontos fővárosi közgyülési teremben zajlott le, amelynek tagjai között csak elvétve akadnak asszonyok, holott az aktiv választójogot illetően a nők a törvényhatósági választásra jogosult lakosság igen jelentékeny százalékát teszik. Ez a megállapitás különösen aktuális most, amikor a belügyminisztériumban készül az uj választójogi törvény és minden valószinüsége megvan annak, hogy az uj fővárosi törvény után az uj választójog alapján uj községi képviseletet is kap rövidesen Budapest.

Ha az Illyefalvi-féle statisztikai tabellákat vizsgáljuk, látjuk, hogy 53.867 római katholikus, 6.184 ágostai evangélikus és 10.239 református törvényhatósági választójoggal biró nője van Budapestnek. A 292.580 fővárosi törvényhatósági választójoggal biró lakos közül 105.521 a nő; általában minden két férfi választóra egy nő-választó jut, vagyis a választói jogosultsággal birók egyharmada nő. Ezzel szemben ugy mennyiségileg, mint minőségileg igen gyenge a női képviselet a főváros parlamentjében, ugyan nagyobb mint az országgyülésen, de jelentékenyen kisebb, mint azokban az északi államokban, ahol a nőket elsősorban nők képviselik a törvényhozó testületekben.

Mi ennek az oka? Elsősorban a politikai szervezetlenség, de nem kevésbé a női öntudat hiánya. Kicsiny, bár kétségtelenül lelkes csapat az az elit-gárda, amely a keresztény nőmozgalmakat vezeti, bár kevés független célkitüzéssel és általában alárendelve a férfiakaratnak. A törvényhozó és önkormányzati testületekben pedig — tisztelet a kivételnek — árnyékok a nők, önállótlan részei az egésznek, szavazógépek, kényelmes uzsonnázó nénikék, ha ugyan egyáltalában részt vesznek az üléseken.

Több önállóságot, öntudatot, különleges célkitüzést követel a keresztény várospolitika a keresztény nőktől, akikre az uj választójog és az uj választások küszöbén nem kisebb feladat vár, mint fennen lobogtatása a keresztény zászlónak, amely veszedelmesen inog a férfikezekben. A női fanatizmus, makacs akarat és elszántság legyen sirásója a keresztény közönynek, épitője a keresztény ujjászületésnek, csatasorba küldése a fiatalabb generációnak, amely nagyon is unja a várostirányitó kereszténypártok langyos közönyét, széthuzó öncélúságát, végelgyengülésben szenvedő tehetetlenségét. Amiképen a női nemen át ifjodik ujjá a természet törvényei szerint az emberiség, azonképen Budapest keresztény nőinek faladata, hogy ébresztő akarata legyen a keresztény várospolitika mindenki által hőn óhajtott ujjászületésének!

Pestkörnyék uj harcra indul Budapest ellen

Követelik a környéken lakó alkalmazottak kereseti adóját a községi pénztárak részére és engedményeket kérnek a HÉV tarifáiból a községek belterületén

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Budapest-környéki városok és községek és a székesfőváros között *állandóak a surlódások.* Az a *kerekasztal-konferencia,* amelyet még *Huszár* Aladár hivott össze főpolgármestersége idején a fővárosi és környékbeli érdekek egyeztetésére, *konkrét eredményeket nem hozott.* A környéki városok és községek *most ujabb rohamra indultak a főváros ellen,* képviselőtestületi határozatok támadják a fővárost, a kormányhoz intézett különféle memorandumokban követel a főváros érdekeinek háttérbeszoritásával a környék előnyöket a maga részére.

A főváros azon akciója, hogy a Helyiérdekü 24 filléres tarifát léptessen életbe a főváros politikai határáig, *vegyes érzéseket* keltett a környéki községekben. Hangoztatják a környéki képviselőtestületek, hogy

a 24 filléres budapesti belterületi tarifával a környék közlekedési problémája még nincs megoldva.

A Hév tarifájának legalább a *községek belterületén való csökkentését követeli a környék,* olymódon, hogy a községek belterületén *minimális pótdij fizetése mellett a 24 filléres Hév-tarifa legyen érvényben.*

A főváros természetszerüen nincs abban a helyzetben, hogy a környékbeliek ezen kivánságát teljesitse, elég nagy terhet vállal a főváros magára a 24 filléres belterületi tarifa létesitésével kapcsolatosan, arra nem jut pénz a fővárosi adófizető közönség filléreiből, hogy Rákosszentmihály, vagy Budafok olcsó belterületi tarifát kapjon.

Ennél az akciónál *sokkal veszedelmesebb az a támadás,* amelyet az *alkalmazottak kereseti adója ügyében* inditottak a környékbeli községek és városok a vármegye utján a pénzügyminiszter előtt a főváros ellen. Az alkalmazottak kereseti adója tudvalevően *azt a községet vagy várost illeti,* amelynek területén az alkalmazottak munkahelye van és csak abban az esetben engedik meg az alkalmazott állandó lakhelyére való átutalást, ha valamelyik munkaadónak *ötvennél több ugyanazon helységben lakó alkalmazottja van.*

A környékbeli lakosságnak az a legujabb sérelme, hogy a tulnyomó részben fővárosi elfoglaltságu lakosság kereseti adóját nem a községi pénztárakba, hanem a főváros pénztárába fizeti be.

A pestkörnyéki községek most *sorozatos képviselőtestületi üléseken* foglalkoznak ezzel a problémával és követelik *saját háztartásuk előnyére a fővárosi elfoglaltságu környéki lakosság kereseti adójának a községi pénztárakba való befizetését.*

Legfőbb ideje, hogy a főváros, amely végerdményben nem állhat oda állandó *béka-egér harcokba a környékkel,* a kormányzatnál a legerélyesebben követelje

az eféle kérvényezgetéseknek és politikai igérgetéseknek egyszer s mindenkorra való beszüntetését.

A főváros — mint azt számtalanszor megirtuk — elsősorban *arra van kötelezve,* hogy a maga jövedelmeit megvédelmezze, hogy ilymódon a közterheket a főváros lakosságának kimélése céljából, ha nem is tudja csökkenteni, de legalább ne kelljen emelnie.

Budapest a budapestieké!

ez legyen a jelszó, amely a környék különféle próbálkozásait a leghatározottabban visszautasitja.

Tizennégyezer pengőjébe kerül a fővárosnak naponta a szegénysegélyezés

Liber alpolgármester a főváros inségenyhitő tevékenységéről a nyári hónapokban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városháza nyári munkásságának *fontos része az a tevékenység,* amelyet a szociálpolitikai ügyosztály *a szegénysegélyezés terén fejt ki.* Mint felügyeleti hatóság, *Liber* alpolgármester irányitja az ügyosztály ezirányu tevékenységét, aki *aggódó gondossággal ügyel arra,* hogy a főváros szociális müködésének hatalmas gépezetébe ne csusszon bele *semmi hiba.* A főváros nyári inségenyhitő tevékenységéről

Liber Endre

alpolgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Most készült el az ügyosztály a főváros hatósági inségenyhitő tevékenységének *nyári munkatervével,* amely szerint

a két nyári hónapban, juliusban és augusztusban havonta 430—430 ezer, összesen 860 ezer pengőt emészt fel a főváros inségenyhitő tevékenysége.

Vagyis *napi 14 ezer pengőre rug az az összeg,* amelyet a hatóság szegénysegélyezésre költ.

— A havi 430 ezer pengős inségenyhitő tevékenységnek

legfontosabb tétele az étkeztetési akció,

amely a *nyári hónapokban havi 350 ezer pengőbe kerül.* Ebédosztásban naponta *40 ezer gyermek és felnőtt részesül a nyári hónapokban,* naponta félliter tejet *négyezer anya és csecsemő,* naponta egy liter tejet *520 tüdőbeteg kap. Ötezer inséges család* kap minden nap félliter tejet és tiz dekagram kenyeret. *Jótékonysági utalványból* a kerületi elöljáróságok utján hetenként 3520 tej-, 14 ezer hentesáru és 6500 lóhusutalvány kerül kiosztásra. Ezenkivül a menhelyeken gondozottak hetenként *1500 tej, 4000 hentesáru és 5000 lóhusutalványt kapnak.*

— A nyári hónapokban

aránylag kicsiny a ruhaosztási számlája a szociálpolitikai ügyosztálynak: havi ezer pengő.

Ebből természetesen csak *a csecsemőkelengye-kiosztás kisebb költségei nyernek fedezetet.* Hajléktalanok elhelyezésére *naponta ezer pengőt költ a főváros.* Ebből fedeződik

a hajléktalanok részére a magánházakban bérelt lakások bére, a hajléktalanok részére a népszállóban bérelt 225 fülke bére, a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek 150 ember hálódijára napi 20 fillér, lakbérsegélyek, továbbá a Szabolcs-utcai menhely kiadásai.

— Szerkesztő ur azon kérdésére, hogy *hány ember részesül* a hatósági inségenyhitő tevékenység különböző formáiban, közölhetem *a juniusi statisztikát.* Junius elsejétől 10-ig a *felnőtt étkezők* létszáma 37.237, *a gyermekeké* junius 1 és 24-e között 18.816 volt. Junius 11—30-ig a *felnőtt étkezők* létszáma 33.705-re rugott, a *gyermekétkezők létszáma* junius 25 és 30-a között 11.957 volt. Mondanunk sem kell, hogy

az étkezők tulnyomó nagy része ingyenes.

Junius 1-e és 24-e között *98,* 25 és 30-a között, amikor már csökken az *étkeztetési akció, 65 hely* volt üzemben.

— Az elmult hónapban összesen

136.907 drb. jótékonysági utalványt

(amire lóhust, hentesárut és tejet adnak), továbbá a főzőhelyeken beváltható *18.775 drb egyhetes inségtej-utalványt és ugyancsak a főzőhelyeken beváltható 15.980 drb napi inségtej-jegyet osztottak ki.*

— Ugyancsak *az elmult hónap segélyezési tevékenységéhez* tartozik az az adat, hogy

juniusban az inséges helyzetben levő anyák 418 teljes csecse-

mőkelengyét vettek kölcsön és 257 készletet szolgáltattak vissza.

Az ingyenkenyér-osztás statisztikája szerint junius havában *16 ezer adag félkilogramos kenyeret osztottak ki* ugyanennyi inséges között.

Ezekben ismertette *Liber* alpolgármester az *Uj Budapest* munkatársának a főváros nyomorenyhitő tevékenységét a nyári hónapok alatt. *Az a gondos szeretet, amellyel az alpolgármester a szociálpolitikai ügyosztály müködését állandóan felülvizsgálja, garancia arra, hogy a szegénysegélyezés terén a fővárosi adminisztráció minden vonatkozásban hibátlanul müködik.*

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
BUDAPEST körny kén nagy választékban
fővárosi tisztviselőknek
Engel László VII., Rottenbiller-u. 6/B.
Telefon: 35-1-54.

Budapesti figurák

Irja: Ilovszky János

A pesti család nyaralni megy

A budapesti nyaraló család rendesen:

egy,

az ősz, tél, tavasz hónapjaiban túlidegesitett apából,

egy,

az utazás előtti hetek alatt a takaritást és szőnyeg-eltevést vezénylő anyából,

1—2—3—4

esetleg több, a nyaralás gyönyöreiről már előre éjjel-nappal álmodozó, komisz gyerekből,

egy

cselédleányból,

2—3—4—5

budapesti szobából,

egy

üvöltő hangszórós rádiókészülékből és szórványos esetben:

egy

darab kutyából, kanáriból, papagályból, sündisznóból, esetleg nevelőnőből vagy anyósból áll.

A családhoz nem tartozik, de mégis minden lakásban, kizárólagosan nyári rendeltetéssel ott van, ott él: a naftalin.

... Die Naftalin! Mondja a német, viszont a magyar férjtársadalomban a gyanu már erősen él, hogy e büzös jószágnak nem annyira a szőnyegmegóvás, a molyok komolytalan ijesztése a feladata, hanem mint nőnemünek,

„die Naftalin",

harci szolgálatba állitása, hogy az időnként ügyeinek elintézésére Budapestre jövő családfőt, fojtó szagával még aznap este nyaralóhelyére való visszatérésre ingerelje.

Ez utóbbi szerepe látszik nőnemüsége alapján a legvalószinübbnek. Titkos lasszó, melyet a családanya nyaraló férjének Pestről való gyors visszarendelésére alkalmaz, nehogy mint szalmaözvegy kedvet kapjon a Pesten való éjszakai tartózkodásokra.

*

... A nyaralás általában Péter és Pál után az iskolai bizonyitványok átvételével kezdődik.

Már indulás előtt a családanya szorgalmasan jegyez. Mi és hol marad itthon a padláson, a pincében, szennyes ládában, spájzban és mit kell még becsomagolni, ezenkivül a családanya összehasonlitó táblázatot készit arról, hogy tavallyal szemben hány üveg bor, méz, vaniliarúd, tehát izesitő szer és nyakolaj marad meg az idén a polcokon.

Amikor minden táblázatot elkészit, elkövetkezik az indulás napja is.

Ez utóbbi mondat igy röviden egész jól hangzik, de mi minden van a mondat mögött! Fél kupé után való előzetes szaladgálás az állomásfőnöknél, a böröndök tizszeri átolvasása, a taxiba való berakás előtt, a taxiból való kiszedés után.

Közben a böröndzárok önkényü felpattanása. A Kati, vagy Mari cseléd-leány óbégatása, mert nem tudja, hogy a falusi legények hóditására készült uj szoknyáját nem felejtette-e otthon, mert „felülre akarta tenni azért, hogy ne gyürődjön, de ott ninesen, de lehet, hogy a másik ládába tette alúra, mert erre is gondolt, de lehet, hogy a nagy sietségben — jaj Istenem, jaj Istenem — otthon maradt és most mi lesz velem, mi lesz velem?..."

*

Nem irom le az utazás etapjait, de bármily messze és átszállásokkal utazz, a vasut közvetlen kocsit ad teljesen ingyen és minden ráfizetés nélkül, hogy közvetlenül meggyőződhess arról, hogy utazási napodon mennyi a legmagasabb temperatura. E nagyszerü tudás elérhetése végett közvetlen az indulás előtt tolatja be utazási szerelvényedet a fedett pályaudvarra, hogy az átizzott kocsiról megállapithasd, mennyi fok is volt és van a napon?

*

... Végre megérkezik a pesti család, ronggyá izzadva, a nyaralóba. A családanya átveszi a kipakkolás vezénylését. Ilyenkor jó, ha a családfő eltünik és csak a holdvilág feljöttekor tér vissza a nyaralóba, amikor a gyermekek gyorsan szerzett tiplijeikkel már lepihentek, az anya a kipakkolásban kitombolta magát, és a Kati szolgáló is az uj szoknyában feszeleg, mert pakkolás közben busulása tárgyát az egyik böröndben meglelte: ekkor a családfőre, a visszatérés már teljesen veszélytelen.

*

... Ilyen előzmények után kezdődik a nyaralás... Mint folytatódik, azt később látjuk meg.

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 65. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszpályák és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

VÁROSHÁZI NOTESZ

SIPŐCZ polgármester, aki az elmult héten sulyos fogműtéten esett keresztül, hétfőn elfoglalta hivatalát és megjelent a főváros közgyülésén. — Itt emlitjük meg, hogy a polgármester a jövő hét végével megy szabadságra, szabadságidejét az egyik hazai fürdőhelyen tölti el.

*

MEGLEHETŐSEN HÜVÖS A JULIUS: mégis kánikulai hangulat uralkodott a törvényhatósági bizottság hétfői közgyülésén a részvételt illetően. A zárszámadási szónokok — Párkány Frigyestől Miklós Ferencig — üres padsorok előtt kerekitették a körmondatokat, részben elfogadva, részben elutasitva a főváros elmult évi háztartási viteléről szóló jelentést.

Amikor azután általános unalomba fulladt a zárszámadási vita, ugyannyira, hogy a három utolsó szónok jelen sem volt, amikor nevét szólitotta a soros fogalmazó, következett az a bizonyos szavazás, amelynek kapcsán — a főváros annalesei szerint, — leszavazták a zárszámadást...

*

A SRÓFRA JÁRÓ AGYU VÁROSATYÁK rögtön kisütötték, hogy mindössze technikai hiba történt, későn szólaltak meg a csengők, korán kezdték el a szavazatok összeszámlálását, senkisem akarja kényszerhelyzet elé állitani a fővárosi illetékes vezetőket a zárszámadások el nem fogadása következtében. Nosza, kiókumlálták az augurok, hogy nem is a zárszámadást nem fogadta el a közgyülés, hanem a zárszámadást kisérő polgármesteri jelentést. Ez a hiba pedig könnyen reparálható, — amint reparáltatott is — olymódon, hogy néminemü módositással a pénzügyi bizottság és ujból a közgyülés elé kerül a zárszámadás. Erre a megfejelésre azért van szükség, mert amig az üzemek zárszámadása nem kerül elfogadásra, szó sem lehet az üzemeknél a mérlegpénzek kifizetéséről. Már pedig oktalan kuruckodással az üzemek személyzetét egyetlen pártnak sem áll okában magára haragitania...

*

MÁR RÉGEN A SORON KÖVETKEZŐ tárgyat: a monostorisziget ominózus vizműkibővitést tárgyalta a közgyülés, amikor még mindig felzaklatott méhkashoz hasonlitott a közgyülési terem. Csillery és Kozma izgatottan szaladtak fel az elnöki emelvényre, hogy Borvendéggel tárgyaljanak, a terem közepe, a gyorsirói pad előtt, szinte zsufolva volt bizottsági tagokkal, akik annyira hangosan tárgyalták a zárszámadás leszavazásának várható következményeit, hogy senki sem figyelt a szónokra, jelen esetben Révész Mihályra, aki valóban stentori hangon tiltakozott a földmüvelésügyi miniszter állásfoglalása ellen a monostori ügyben.

*

NAGYOBB TÁRSASÁG KÖZÉPPONTJÁBAN Csillery András fejtegette:

— Ez az az eset, amikor az ellenzéki szónokok harsány hangon bejelentik, hogy nem fogadják el a zárszámadást, de az el nem fogadást maguk sem képzelik komolyan. Eszembe jut egy eset, a törvényhatósági tanácsban, amikor is az ellenzékiek fenyegetően rázták az öklüket, bejelentvén eltökélt szándékukat, hogy nem szavazzák meg a polgármesteri előterjesztést.

— Tudják mit, urak? — feleltem — mi sem szavazzuk meg! Nincs itt szükség semmiféle fenyegetőzésre! A nagy hűhó ezen kijelentésemre azonnal lecsillapodott. Kiderült, hogy az ellenzék sem gondolja komolyan a polgármesteri előterjesztés leszavazását. Csak fenyegetőzik vele. Azt hiszi, hogy megijedünk. Hát ugyanez az eset történt most is, amikor az ellenzéki pártok hősies elszántsággal leszavazták a zárszámadásra vonatkozó polgármesteri előterjesztést!

*

FELTŰNÉST KELTETT, HOGY SZENDY Károly, a főváros uj alpolgármestere, nem vett részt a hétfői közgyülésen. Barátai a következő felvilágositással indokolták meg az uj alpolgármester távolmaradását:

— Ha Szendy Károly bejött volna a közgyülésre, nem tudott volna hova ülni. Az elnöki emelvényre nem ülhet fel, mert még nem törvényes alpolgármestere a fővárosnak, viszont a padsorokban sem foglalhat helyet, mert már nem tanácsnok. Ilyenformán nincs helye a közgyülési teremben: lebeg a tanácsnokság és alpolgármesterség között, mint Mahomed koporsója. Azért pedig, hogy a büffében meguzsonnázzon, nem érdemes bejönnie. Majd csak akkor, ha letette a hivatali esküt. Sőt, nemcsak a közgyülésre nem jött el, de a közigazgatási bizottság hétfői ülésére sem fog elmenni!

*

ILOVSZKY JÁNOS FEKETE SZEMÜVEGGEL jelent meg a hétfői közgyülésen. Rögtön meginterpellálták, mi a baja a szemének, mire Ilovszky a következő hajmeresztő történetet mesélte el:

— Vasárnap délután gyönyörü szélcsendes időben Zamárdiban felpakkoltam feleségemet és gyerekeimet kitünő motoros jachtomra. Az volt a tervünk, hogy átszaladunk Tihanyba uzsonnázni, aminek rendes körülmények között nincs is különös akadálya. Jöttek azonban a rendkivüli körülmények: hatalmas vihar és felhőszakadás képében, valósággal tombolt a vihar a Balaton felett, ugyhogy minden ügyességemet és lélekjelenlétemet össze kellett szednem, hogy családommal partot érjek. Valahol Almádi környékén vetődtünk partra este kilenckor, ott töltöttük az éjszakát és reggel azután, mikor lecsillapodott a szörnyü vihar, tértünk vissza Zamárdiba.

— A sok eső és szél annnyira megtámadta a szememet, hogy hurutot kaptam és most néhány napig sötét szemüveget kell hordanom. Sötét szemüveggel fogok vasárnap rádióelőadást tartani Siófokon a balatoni sport-ünnepséggel kapcsolatosan. Előre kijelentem azonban, hogy a szemüveg dacára — mint arról vasárnap délben félegykor mindenki meggyőződhetik, akinek rádiója van — egyáltalában nem nézem sötét szemmel a mi drága magyar tengerünk jövőjét...

*

FORBERGER FERENCNEK HIVTÁK ezelőtt husz esztendővel azt a kedves, szőke fiatalembert, aki huszegynehány esztendős korában a főváros szolgálatába lépett. Multak az idők. Forberger Ferenc fogalmazó urból Felkai Ferenc dr. tanácsnok lett, a főváros tanácsnoki karának egyik legtehetségesebb és legszimpatikusabb tagja.

Nagy kitüntetés érte az elmult napokban Felkai tanácsnokot. A belügyminiszter különleges engedélyével, amelyet a polgármester meleghangu felirata támogatott, Felkai Ferenc — Felkay Ferenc lett. Vagyis megkaptaa az ipszilont, amelyet a névmagyarositásoknál tudvalevően csak speciális esetekben engedélyez a belügyminiszter. Az ipszilonnak természetesen nagyon örül a Felkay familia, de a városházán is általános az öröm, hogy ez a kitüntetés érte a valóban közkedveltségnek és népszerüségnek örvendő fiatal tanácsnokot.

*

CSILLÉRY ANDRÁS LEÁNYA: Andrea pénteken tartotta esküvőjét hrabói és kelecsényi Kelecsényi Ferenc gyógyszerésszel. A polgári szertartást Duday Alajos dr. XI. kerületi tanácsnok végezte, az egyházi esküvőt pedig a belvárosi főplébánia-templomban Bednárz Róbert pápai prelátus celebrálta. A násznép a 132. számu Csillery-cserkészcsapat sorfala között vonult be a zsufolásig megtelt templomba, Kereszthy Jenő művészi orgonajátéka mellett. A szertartás alatt Pálffy Mária operaénekesnő Gounod Ave Mariáját adta elő. A szertartás végeztével a templom bejárata előtt az Ébredő Magyarok Egyesületének Sas-diszszakasza hajtotta meg az egyesület zászlóit a fiatal pár előtt. Tanuk voltak: a vőlegény részéről Burián Mihály kamarás, ny. tábornok, a menyasszony részéről Mező Béla dr. kórházi főorvos, egyetemi magántanár. Az esküvő alkalmából rengeteg távirat és üdvözlő irat érkezett az örömszülőkhöz és az ifju párhoz.

Szeptemberben megkezdődnek a kényszernyugdijazások a fővárosnál

A státusrendezésre csak a nyugdijtörvény végrehajtása után kerül sor — Ötszázalékos létszámcsökkentésre lehet számitani a kényszernyugdijazásokkal kapcsolatban — Csak a nyugdijtörvény végrehajtása után szervezik meg a harmadik alpolgármesteri állást

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városházát, mielőtt bekövetkezne a nyári vakáció csendje, *még mindig a személyi kérdések tartják izgalomban.* A jövő héten érkezik le a városházára az a belügyminiszteri leirat, amely *a kormányzó jóváhagyását fogja magában foglalni Szendy Károly alpolgármesterré való választásával kapcsolatban. Sipőcz* polgármester ugyancsak a jövő héten intézkedik, miután *Szendy* alpolgármestertől *Borvendég* főpolgármester kivette a hivatali esküt, *melyek lesznek azok az ügyosztályok,* amelyek az uj alpolgármester hatáskörébe tartoznak.

Szó van arról is, hogy az alpolgármesteri felügyeletet illetően *bizonyos átcsoportositást* fog végrehajtatni a polgármester. Erre vonatkozóan azonban jelen pillanatban *pozitiv értesülés nincsen,* csak az a bizonyos, hogy *uj vezetőt kap a tanügyi osztály.* Azok a hirek, amelyek a tanügyi osztály előkelő vezetői pozíciójának betöltése kapcsán oly értelemben keltek szárnyra, hogy az ügyosztály vezetői pozíciókat illetően is *nagyobb átcsoportositás készül,* egyelőre *koraiak.* Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül,

Sipőcz polgármester az ősz előtt nem fog nagyobb áthelyezéseket eszközölni a tanácsnoki karban.

Általános figyelmet keltett a városházán a hivatalos lap vasárnapi számában megjelent azon rendelet, amely az uj nyugdijtörvény, az *1934: I. t.-c.* végrehajtási utasitásaképpen intézkedik a fővárost illetően a nyugdijbizottságok megalakitásáról. A *nyugdijbizottság,* ahová a nyugdijazásra itélteknek fellebbezniök lehet, a nyugdijbavonulást elrendelő önkormányzati fórum intézkedése ellen,

a főpolgármester elnöklete alatt fog müködni és annak két tagját a közigazgatási bizottság saját kebeléből küldi ki.

A kényszernyugdijazásokat felülvizsgáló bizottság működését az *ősz folyamán kezdi meg.*

A nyugdijtörvénynek a fővárosi tisztviselőket illetően *ugyanolyan szankciói vannak,* mint amelyeket a minisztériumokban és az állami hivatalokban állapitottak meg.

A kulisszák mögött a főpolgármester és a polgármester között már folynak a tárgyalások, milyen mértékü legyen a fővárosnál a kényszernyugdijazás.

Jól informált helyen e tekintetben azt a kijelentést tették az *Uj Budapest* munkatársának, hogy

a fővárosnál kisebb lesz a kényszernyugdijazásra itéltek százaléka, mint az államnál.

A miniszteriális nyugdijazásoknál a tisztviselői létszám *5—10 százaléka kényszerül nyugdijba menni.* A fővárosnál ez a szám *kisebb lesz és nem éri el az öt százalékot.*

A nyugdijtörvény végrehajtásának első technikai lépéseként a *főpolgármester szanálási akciójával kapcsolatosan fog megjelenni a polgármester rendelete.* E rendeletben a polgármester felszólitja az összes hivatalok, intézmények, üzemek és iskolák vezetőit, jelentsék be hozzá azokat a tisztviselőket, akiket az uj nyugdijtörvény rendelkezései értelmében *nyugdijba kell küldeni.* Be kell jelenteniök a hivatalok, intézmények, üzemek és iskolák vezetőinek

mindazokat a tisztviselőket, akik akár szellemi, akár fizikai tekintetben nem rendelkeznek a teljes munkakészséggel, hivatali teendőiket nem megfelelő módon látják el, akár szorgalom, akár a szükséges előképzettség hiánya következtében hivatali teendőik kifogástalan ellátására képtelenek, vagy egyéb olyan fontos kellékek hiányoznak, amelyek hiánya következtében szolgálatukat nem tudják ellátni.

A polgármesternek a nyugdijtörvény végrehajtására vonatkozó rendelete lesz *a főváros őszi munkaszezónjának első jelentős állomása.* A főváros illetékes tényezőinek az a véleménye, hogy a szanálási rendelettel kapcsolatosan történő végrehajtása a nyugdijtörvénynek a fővárosnál *azért sem* lesz olyan szigoru, mint az államnál történt, annál kevésbé, mert

az állások számának ilymódon való csökkentésére a fővárosnál semmi szükség nincsen, hiszen a főváros hivatali személyzete a folyton növekvő munkakörök folytán a hivatali teendők ellátására most is alig elegendő.

A főváros vezetősége természetszerüen *be fogja tartani a nyugdijtörvény azon rendelkezését,* hogy a kényszernyugdijazásra itéltek *állása nem tölthető be,* amennyiben ezen állások betöltésére a miniszterium különleges engedelmet nem ad.

Csak ha a nyugdijtörvényt a városházán végrehajtották, kerülhet sor

a megmaradó státus megállapitására és ezzel kapcsolatban a státusrendezésre.

Azok a hirek, amelyek a legutóbbi napokban a fővárosi státusrendezés *sürgős aktualitásáról számoltak be,* mindenesetre *koraiak.* A fővárosi uj státus megállapitására és ezzel kapcsolatban a státusrendezésre minden valószinüség szerint csak akkor fog sor kerülni, ha már a nyugdijtörvény végrehajtása kapcsán **a szanálási tervezet alapján megállapittatott a fővárosi tisztviselők végleges létszáma.**

A nyugdijtörvény végrehajtása után történő státusmegállapitás és státusrendezés előtt

nem valószinü, hogy sor kerüljön a harmadik alpolgármesteri állást statuáló fővárosi közgyülési határozat belügyminiszteri jóváhagyására.

Noha a helyzet az, hogy legutóbb *az előljárósági törvény revizióival* kapcsolatosan is illetékes kormánytényezők előtt a főváros vezetősége kifejezésre juttatta azon álláspontját, hogy

már csak az előljáróságok fokozottabb központi felügyelete is szükségessé teszi a harmadik alpolgármesteri állás megszervezését,

Kormánykörökben az az általános vélemény, hogy a főváros szanálása nem kezdődhet állásszaporitással, még akkor sem, ha *olyan különleges jelentőségü pozicióról* is van szó, mint a főváros vezetőségének egy harmadik alpolgármesterrel való kiegészitése.

Annál valószinütlenebb a harmadik alpolgármesteri állásnak még a főváros nyári szünete előtt való engedélyezése, mert

váratlanul kiujultak a harcok atekintetben, hogy mérnöki képesitéssel is lehessen pályázni majd a harmadik alpolgármesteri állásra,

amit az ismeretes közgyűlési határozattal szemben a *Keresztény Községi Párt fellebbezése, amelyet még szintén nem tárgyalt le a belügyminisztérium, posztulátumként felállitott.* Ily körülmények között jólinformált városházi körök *a harmadik polgármesteri állásnak karácsony előtt való megszervezését és betöltését nem tartják valószinünek.*

Hasznos tudni, hogy **Schmidthauer** természetes **Igmándi** keserüvize valódi áldás gyomor- és bélbajosoknak.

Kolosy mérnök büne

Joga volt-e a fővárosnak azonnali hatállyal elbocsájtani a községi épületek javitómühelyének vezetőjét?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Kuria *Totth tanácsa* az elmult napokban egy rendkivül érdekes munkaügyi pert döntött el.

Felperes a perben *Kolosy* Jenő mérnök volt, aki 10.848 pengőt követel *Budapest székesfővárostól* azon a cimen, hogy őt 1928. évi május 2-án *azonnali hatállyal jogtalanul bocsájtották el állásából.*

A per során előadta azt is, hogy ő *a székesfővárosi községi épületek javitómühelye* név alatt müködő üzemnek volt a *vezetője.* Annakidején azért bocsátották el állásából, mert *mint üzemvezető az üzem tisztviselőinek és köztük saját magának fizetését önkényesen és felhatalmazás nélkül fölemelte* és a különbözetet önmagának és a többi alkalmazottnak 1927 november 1-től 1928 április 1-ig terjedő *időre ki is utalta.* A főváros szerint erre *nem volt feljogositva* a mérnök.

A Kuria mégis megállapitotta az üzemvezető mérnök *kereseti követelésének jogalapját* és az ügyet visszautalta a fellebbezési bírósághoz. A kuriai itélet indokolása szerint Kolosy Jenő mérnök *azonnali hatályu elbocsátását nem lehet jogos okból történtnek tekinteni.* A székesfőváros még 1924 februárjában felhatalmazta *Orczy* Gyula akkori tanácsnokot, hogy az általános drágulás fokozódásával a javitóüzem vezetőjének, helyettesének és irodai tisztviselőinek havi fizetéseit *saját hatáskörben felemelhesse,* még pedig havonta olyan százalékkal, mint ahogyan a kormány a köztisztviselőinek fizetését emeli.

Orczy Gyula tanácsnok erre a rendelkezésre hivatkozva, *megengedte, illetve hozzájárult ahhoz, hogy Kolosy mérnök a havidijas tisztviselők részére a kért előlegeket kifizethesse.* Majd hozzájárult ahhoz is, hogy a javitómühely tisztviselői részére a fizetési különbözetet visszamenőleg az eddigi felvett összegek betudásával folyósithassák. A mérnök tehát a nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel *jóhiszemüen* — bár szabályellenesen — intézkedett akként, hogy a javitóüzem alkalmazottai a 10—15 százalékig terjedő és remélhető fizetésemelésből eredő különbözeteket *egy havi fizetésüket meg nem haladó mértékben előlegként megkapják.* Az a körülmény pedig, hogy *Kolosy* a maga részére is kiutalta előlegképpen a fizetési különbözetet, *még nem tekinthető a mérnök terhére visszaélésnek.*

Kolosy jogosan lehetett abban a feltevésben, hogy szerződése alapján a tervbevett fizetésemelés ő rá is ki fog terjedni. Ezt a feltevést támogathatta a *Füzy* Rezső müszaki főtanácsos által beadott jelentés is, amely a mérnök által 1928 március 17-én kiutalt előlegek ellen *kifogást nem emelt.*

Éppen ezért *nem lehetett megállapitani* azt — mondja a Kuria, — hogy *Kolosy* munkaadója bizalmával visszaélt és az üzlet érdekeit veszélyeztette volna és pedig annál kevésbé, mert a székesfőváros tanácsa a mérnök által eszközölt előlegkiutalásokat *utólag határozatilag engedélyezte.* De a főváros maga sem tekintette *Kolosy* cselekedetét olyannak, amely őt a bizalomra méltatlanná tette volna. *Arra pedig nincs adat, hogy a főváros által panaszolt Walter Béla által elkövetett hamisitásokról és sikkasztásokról Kolosynak tudomása lett volna és hogy azokban őt ezért felelősség terhelné.*

Gőz, vizvezeték, csatornázási, fütési szereléseket legjutányosabban vállal **megkönnyitett fizetési feltételekkel.**
Költségvetés, tervezés dijmentesen.
Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó
Budapest, VII., Baross-tér 15.

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-68.

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10—16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, beépitett 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83—2—89 alatt

Ha Ön ideges vagy szivbeteg, fogyasszon
Mézmaltin tápszert
kávé helyett.
Kapható minden drogéria és füszerüzletben!

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Ágotay nyugalmazott iskolaigazgató végrehajtási eljárása kenyéradó gazdája ellen

Az azonnali hatállyal elbocsájtott filmgyári vezérigazgató dühödt akciója az egész vonalon elzárta a lehetőségét a békés megegyezésnek!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Azon felszólalások kapcsán, amelyet a fővárosi közigazgatási bizottságban az ügyészség működését tették kritika tárgyává, részletesen megemlékeztünk az *Ágotay-perről:* arról *a munkaügyi keresetről,* melyet *Ágotay* Béla fővárosi nyugalmazott iskolaigazgató, a Pedagógiai Filmgyár részvénytársaság azonnali hatállyal elbocsájtott vezérigazgatója inditott a felszámolás alatt levő részvénytársaság ellen. Megirtuk, hogy az elsőfoku bíróság *az Ágotay által kért 53.669 pengővel szemben 30.383 pengőt* és annak kamatait itélte meg a felperes *Ágotay* Béla számára. Azt is közöltük, hogy a felszámolás alatt álló filmgyár *megfellebbezte a járásbiróság itéletét,* utalva arra, hogy *azt a kereskedői gondosságot,* amelyet valamely részvénytársaság vezérigazgatója köteles kifejteni a vezetése alatt álló vállalat ügyeinek ellenőrzését illetően, *Ágotay* elmulasztotta, sőt *a legelemibb kereskedői gondosságot sem fejtette ki.*

A fellebbezés tárgyalása *még előkészületi stádiumban van:* ősz előtt semmiesetre sem fog a törvényszék tárgyalást kitüzni. *Ágotay* Béla azonban ügyvédje, aki nem más, mint *hasonnevü fia,* utján *nemcsak a felszámolás alatt álló részvénytársaságot perelte be, hanem saját személyükben keresetet inditott a felszámoló bizottság tagjai, az egyes felszámolók ellen,* akiket az időközben megszünt törvényhatósági tanács a felszámolás végrehajtására részben *saját tagjai,* részben *a főváros vezető tisztviselői* sorából *kiküldött.*

Nyolc pert inditott a nyolc felszámoló ellen *Ágotay,* ezeket a pereket a felszámolás alatt lévő részvénytársaság ellen inditott pertől *elkülönitette a biróság* és mint az *Uj Budapest* legutóbbi számában megirta, *elkülönitett végitéletet* hozott ez ügyben a *királyi Kuria.* A királyi Kuria, csakugy, mint a két alsóbiróság, *elutasitotta az egyes felszámolók ellen inditott külön pereket,* azon a cimen, hogy a felszámolókat legfeljebb a főváros vonhatja felelősségre, legkevésbbé azonban *harmadik személy,* akinek a felszámolás alatt lévő *részvénytársasággal van elintézni valója.*

A felszámolók ellen inditott pereket *a tiszti ügyészség tagjai vállalták,* olymódon természetesen, hogy a befolyó perköltség, mintegy *nyolcezer pengő,* csökkenteni fogja az Ágotay által a felszámolás alatt álló részvénytársaság ellen inditott per *költségegyenlegét.* Ma a helyzet az, hogy *alig háromezer pengőre rug az az összeg,* amely a két perköltség differenciájának megfelel, vagyis a főváros eddigi perköltségben *mindössze háromezer pengőt fizet rá az Ágotay-féle pereskedésre.*

Az ügyvéd nem ir levelet

A legutóbbi hetekben *bizonyos tárgyalások indultak meg* abból a célból, hogy az *Ágotay-per* egyezséggel érjen véget. Mint az *Uj Budapest* értesül, a főváros vezetőségében a legutóbbi napokig *megvolt a jóindulat arra,* hogy az Ágotay-pert olyképpen fejezze be, hogy az azonnali hatállyal elbocsájtott vezérigazgatót, akinek elbocsájtását illetően a járásbiróság *vaskos gondatlansággal vádolta* meg a felszámolás alatt lévő részvénytársaságot, *bizonyos elégtételt kapjon,* és az anyagiak is olyképpen rendeztesenek el, hogy *ez az ominózus ügy letünjön a nyilvánosság szinpadáról.* Ezeket a tárgyalásokat azonban egyszersmindenkorra meghiusitotta *az a feltünést keltő lépés, amelyet az Ágotay-család: a vezérigazgató-apa és az ügyvéd-fiu tettek a főváros ellen.*

Anélkül, hogy *Ágotay* ügyvéd, *Ágotay* volt filmgyári vezérigazgató fia, szükségesnek tartotta volna a felszámoló részvénytársaság ügyvédjét ezen lépéséről értesiteni, *törvényszerü jogánál fogva a végrehajtási eljárásra kért és kapott engedélyt a járásbiróságtól.* Természetesen ez a végrehajtás csak *biztositási végrehajtás,* mert hiszen jogerős itélet *Ágotay kezében még nincsen,* nem kivánhatott és nem is kivánt a bíróságtól egyebet, mint hogy esetleges jogerősen megitélendő követelésére *a szükséges biztositási intézkedéseket már most megtehesse.* A biróság természetszerüen megadta a vonatkozó engedélyt *Ágotayéknak,* akik megjelenvén a Pedagógiai Filmgyár területén, ott *minden lefoglalhatót lefoglaltak, minden letiltható letiltottak, hogy megfelelő fedezetet kapjanak* az elsőbiróság által megitélt perköltséggel együtt mintegy *40 ezer pengőre tehető követelésükre.*

A kenyéradó gazda ellen

Mondanunk sem kell, hogy *Ágotayéknak ezen eljárása a legsulyosabb megitélés alá esik.* Hozzátartozik bizonyos mértékben az ügyvédek egymásközötti életében és érintkezésében kötelező *kartársi udvariassághoz,* hogy egy ilyen végrehajtási intézkedés megtétele előtt a végrehajtást kérni akaró ügyvéd *irásban felszólitja kollegáját,* hogy helyezze a vonatkozó összeget *birói letétbe,* mert ellenkező esetben *kénytelen* törvényszerü jogával élni és a biztositási végrehajtást megkérni. Ezen lépést *Ágotay nemcsak elmulasztotta,* hanem abban az időpontban, amikor a biztositási végrehajtás megkérésére neki módja nyilott, *sietett a végrehajtóhoz,* hogy ezt a fővárosra nézve *annyira kellemetlen, sőt szégyenletes aktust kiprovokálja,* amely aktus számára *ujabb perköltséget* jelentett.

A helyzet teljes megismeréséhez tudni kell, hogy *Ágotay* nemcsak mint azonnali hatállyal elbocsájtott filmgyári vezérigazgató van kapcsolatban a fővárossal. *Ágotay* ma is alkalmazottja, *nyugdijas alkalmazottja a fővárosnak, nyugalmazott iskolaigazgató,* aki egy emberöltőt töltött el a főváros iskolai katedráin. Annak az *Ágotay* Bélának, aki több, mint harminc esztendőn keresztül *a főváros kenyerét ette* — jóideig dupla kenyerét, mint aktiv tanügyi alkalmazott és aktiv filmgyári vezérigazgató és ma is eszi, annyi regarddal kellett volna lennie kenyéradó gazdájával szemben, hogy *nem vezet végrehajtást* azon felszámoló részvénytársaság ellen, amelynek kilencvenkilencszázalékig a főváros a tulajdonosa, jól tudva azt, hogy *nem negyvenezer pengőnél, hanem négyszázezer pengőnél is jóval többet érnek* a felszámolás tárgyát képező likvidációs vagyontömegek, arról nem is beszélve, hogy *a főváros,* ezen részvénytársaságnak *tulnyomórészben tulajdonosa,* semmi körülmények között semhagyná azt, hogy egy elbocsájtott alkalmazott munkaügyi pere, amennyiben azt a végső fórumon megnyeri *Ágotay — ne nyerjen azonnali és teljes kiegyenlitést.*

A felszámolók mulasztása

Kétségtelen, hogy a felszámolóbizottságnak *tudnia kellett volna,* készülnie kellett volna arra, hogy *Agotayék milyen áldz dühhel viseltetnek a fővárossal szemben.* Felmerül a kérdés: *miért nem gondoskodott* arról a részvénytársaság felszámoló bizottsága, hogy *Agatayék* követelése *készpénz formájában birói letétbe helyeztessék.* Kérdés: a felszámolók értekezletén *szóbakerült-e az Agotayék által vezethető végrehajtás problémája,* és ha szóbakerült és ha a likvidáló részvénytársaságnak erre pénze nem volt, miért nem találtak módot arra a felszámolók, hogy ez a követelés *a filmiroda által fizetett bér,* illetőleg *a részvénytársaság egyéb jövőbeli bevételeinek lekötése mellett,* — kölcsön formájában szereztessék meg a szükséges negyvenezer pengő a főváros valamelyik pénzintézetétől?

Egy bizonyos: *Agotayék mohó végrehajtási eljárása* egyszersmindenkorra *elvágta a lehetőségét* annak, hogy ez a sok port felvert ügy békés egyezséggel nyerjen befejezést. A főváros *semmiféle elégtételt nem adhat Agotaynak,* ha *Agotay* igazát bebizonyitja, majd elégtételt fog adni a *királyi Kuria!* Az *Ágotay-ügyet* másképpen, mint a munkaügyi pernek a felsőbirósághoz való felvitelével *most már elintézni semmi körülmények között nem lehet, mert azt tiltja a főváros presztizse.*

Offenbach Hoffmannja mesél, Hoffmann képkerete beszél

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Hunyadi János természetes keserüviz
az emésziőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb felparcellázva kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35, hétköznapokon Rudolf tér 6, IV. 22. Telefon: 24—1—15

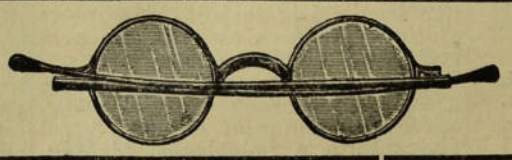
DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Építési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: Budapest IX., Csonk-utca 3. Telefon: 34—0—82.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Julius 12-én délután ½3 órakor
Ügetőverseny

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

HIREK

Huszár Aladár,
a legujabb városatya,
a kormánypárt tagja lesz

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

— Jelentette az *Uj Budapest*, hogy *Huszár* Aladár dr. nyug. főpolgármester értékes egyéniségét *továbbra is közszolgálatban kivánja hasznositani* a miniszterelnök. A hivatalos lap szerdai számában jelent meg *Huszár* Aladár dr. kinevezése az *Országos Társadalombiztositó Intézet* elnökévé. *Huszár* Aladár dr. uj méltóságából kifolyóan *hivatalból tagja lesz a főváros törvényhatósági bizottságának is.* A városházán nagy örömmel fogadták *Huszár* Aladár kinevezését, az a másfél esztendő, amelyet *Huszár* Budapest főpolgármesteri székében töltött, elegendő volt arra, hogy *pártkülönbség nélkül mindenki megszeresse Huszár Aladárt, aki rövid működése alatt is népszerü és kiváló tagja volt a főváros vezetőségének.*

Az *Uj Budapest* munkatársa kinevezése alkalmából beszélgetett az OTI uj elnökével. A közgyülési terembe való visszatéréséről.

Huszár Aladár dr.

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Mint a törvényhatósági bizottságnak hivatalból való tagja, a közgyülési padsorokban az *Egységes Községi Polgári Párt, a kormány városházi pártja keretében* helyezkedem el. Arra vonatkozóan, hogy *aktive is résztveszek-e a törvényhatósági bizottság életében*, felszólalok-e a közgyüléseken, *még nem tudok nyilatkozni.* Amint az igazoló választmány meghivása hozzám megérkezik, illetőleg a főpolgármester értesitését bizottsági tagságomat illetően megkapom, *meg fogok jelenni a főváros törvényhatósági közgyülésén.*

Auch Sie müssen Budapest besuchen!

Hatalmas idegenforgalmi propaganda az Istvánnapi ünnepségekre

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Megirta az *Uj Budapest*, hogy a mult évben harmincezer példányban kiadott és Angliába, Ausztriába és Svájcba egyéni cimekre szétküldött *Gyöngyös Bokréta-prospktus* sikere nyomán a főváros az idén egy, a *Szent István-hét összes látványosságát* és ezzel kapcsolatban általában Budapest külföldieket vonzó látnivalóit ismertető prospektus kiadását határozta el. Ez a prospektus *német, francia, angol* és *olasz* nyelven ötezer példányban most jelent meg.

Az idegenforgalmi hivatal ugyanazon a módon terjeszti, mint a mult évben a Gyöngyös Bokréta-prospektust: *Ausztriába, Németországba, Svájcba, Franciaországba, Belgiumba, Hollandiába, Angliába, Olaszországba és a skandináv államokba* küldi szét egyéni cimekre. A terjesztésnek ez a módja biztositja azt, hogy *egyetlen prospektus sem vész kárba*, minden egyes példány az utazás anyagi előfeltételeivel rendelkező külföldi kezébe jut.

A prospektus *Kovácsházy* tanácsnok utmutatása szerint készült, annak legelsőrendü nyomdai kiállitása pedig a *fővárosi Házinyomdát* dicséri. Gyönyörü budapesti fényképek váltakoznak a füzetben a Gyöngyös Bokréta ragyogó képeivel. *A szövegrész általában kevés*, aminthogy a füzetnek nem a Budapestről való lexikonszerü felsorolás, hanem a *képekkel való propaganda a célja.*

A Lillafüredi „Palota“ szállóban napi panzió (háromszori étkezéssel) 1 (személy) ágyas szobában 14.— pengő, 2 (személy) ágyas szobában 24.— pengő. Nyári sportok, zene, bár. (Autóbusz: Oktogontól 10.— pengő.)

Szendy alpolgármester üdvözlése

Rengeteg küldöttség, többezer levél és sürgöny köszönti a főváros uj alpolgármesterét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az az általános szeretet és tisztelet, amely *Szendy* Károlyt *Borvendég* Ferenc örökébe emelte, *fokozott melegséggel* árad feléje most, amikor *Budapest uj alpolgármesterét üdvözli* benne barátainak és tisztelőinek nagy serege. *Szendy* Károly egyelőre változatlanul a tanügyi tanácsnoki szobában végzi hivatalos teendőit, az alpolgármesteri helyiségeket csak akkor fogja elfoglalni, ha *leteszi a hivatali esküt.* Az uj alpolgármester titkári hivatala *alig győzi fogadni* az üdvözölni és tisztelegni kivánók százait és ezreit, akik, ha nem is tudnak bejutni az uj alpolgármesterhez, az aláirásra kitett ivek aláirásával akarják biztositani *Szendy* Károlyt szeretetükről és bizalmukról.

A miniszterek közül elsőnek *Hóman* Bálint dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter üdvözölte *Szendy* Károlyt, aki nagytehetségü és szakértő városházi munkatársát tiszteli *Szendy* Károlyban. A kormány tagjai közül még számosan: *Lázár* Andor dr., *Fabinyi* Tihamér dr. és mások köszöntötték levélileg és sürgönyileg *Szendy* Károlyt. Az elsők között érkezett meg *Teleky* Pál dr. nyug. miniszterelnök üdvözlő távirata is.

A tisztelgő küldöttség közül elsőnek a *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége oktató szakosztálya* jutott az uj alpolgármester elé, *Erődy* Kálmán c. tankerületi királyi főigazgató, az oktató szakosztály elnöke vezetésével. Az elemi iskolai tanszemélyzet küldöttségét *Olveczky* Pál, a polgáriiskolai tanárokét, *Drégely* és *Loschdorfer* igazgatók vezették. A kereskedelmi iskolai tanárok egyesületei és körei szintén egyesületileg üdvözölték *Szendy* Károlyt alpolgármesterré való választása alkalmából.

A központban szolgálatot teljesitő *tanácsnokok* szintén *testületileg keresték fel* az uj alpolgármestert, hogy gratuláljanak neki, a kerületi tanácsnokok pedig táviratttal üdvözölték *Szendy Károlyt.* Testületileg jelent meg az uj alpolgármester előtt a *Fővárosi Rovatvezetők Testülete is*, akik *a sajtó évtizedes barátját tisztelik Budapest uj alpolgármesterében.*

Toperczer Ákosné szózata a magyar nőtársadalomhoz

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A kenyérkereső nők érdekeinek megvédésére *hatalmas mozgalom indult meg.* Az egész magyar nőtársadalom képviseltette magát az Ujvárosháza gyüléstermében megtartott nagygyülésen. Ott voltak a Keresztény magyar asszonyok pártszövetsége, a Magyar asszonyok nemzeti szövetsége, a Katholikus nőszövetség, a Kath. háziasszonyok, a Kath. tanitónők és tanárnők országos egyesülete, a Kath. tisztviselőnők, a Vöröskereszt egyesület, az Országos Stefániaszövetség, a Fővárosi iskolanővérek, a Fővárosi Gondozónővérek, a Bábaegyesület, a Magyar egyesület, a Fansz tisztviselőnők, a Postanőtisztviselők, a Mária Dorothea Egyesület, az Egyetemet végzett nők egyesülete, a Magyar irónők, a Szent Vince szeretet egyesület és még igen sokan.

A megjelenteket *Toperczer* Ákosné elnöknő üdvözölte s inditványára sürgönyileg köszöntötték *Horthy* Miklósné őfőméltóságát, a megindult nőmozgalom legfőbb védőjét. *Toperczer* Ákosné nagyszerü beszédben ismertette a nőmozgalom legfőbb problémáját: *a kenyérkereső nő nagyon aggasztóvá vált helyezetét.* Az utóbbi években minden munkatér tulzsufolttá lett s igy a probléma egyedüli megoldása az lehet csupán, *ha a nő számára uj munkaterekat nyitnak*, hol nem lesz konkurense a férfinak s egyénisége folytán őt megillető helyre jut. Ez az uj munkaterület *a tökéletes méretekben kiépitett ideális embervédelem*, mely kiterjed az emberre születéstől kezdve egészen a sirig. Ez a kiépitett szociális embervédelem *óriási munkalehetőséget jelent az elhelyezkedni akaró nő számára*, másrészt a köz javára mérhetetlen előnyöket jelent. *Toperczer* Ákosné felszólitja az egész magyar nőtársadalmat, hogy *értsék meg a kiáltó szót* és álljanak mellé *egységes akarattal*, mert csak ez biztositathatja a nagyszerü elgondolás valóraválását.

A beszéd oly nagy hatást váltott ki a jelenlevőkből, hogy *felállva percekig óriási lelkesedéssel ünnepellék a magyar nőmozgalom hivatott vezérét, Toperczer Ákosnét.*

Felszólaltak még *Ibrányi* Alice a Vöröskereszt egyesület nevében, *Takács* Gyuláné az Önálló hivatásban dolgozó nők, *Grammantik* Margit a Mansz, *Boldizsár* Béláné a Fansz, *Wimmer* Ferencné a Bábaegyesület nevében s mindannyian nagy örömmel csatlakoztak a megmozduláshoz. *Krén* Margit igazgatónő inditványára elhatározták, hogy *állandó szakbizottságot szerveznek a kérdések részletes kidolgozására.*

Megjelent a Fővárosi Évkönyv uj kötete. A székesfővárosi házinyomda izléses kiállitásában az elmult napokban hagyta el a sajtót a Fővárosi Évkönyv ezévi kötete, amely a székesfőváros hivatalos cimtárát is magában foglalja. Az Évkönyv, melynek hivatalos részét *Végh* Lajos dr. tanácsi fogalmazó közreműködésével *Felkay* Ferenc dr. h. tanácsnok szerkesztette, magában foglalja a törvényhatósági bizottsági tagok és póttagok névjegyzékét, a főtisztviselők, tisztviselők és hivatalnokok névjegyzékét állások szerint csoportositva; a főváros közigazgatási, üzemi és intézeti személyzetének beosztását a hivatalok, intézetek és üzemek szerint csoportositva; az egyházi hivatalokat, a tisztviselők, hivatalnokok betüsoros névjegyzékét, továbbá a nyugdijas tisztviselők, az altisztek, a tüzoltóság és a javadalmi őrségi legénység betüsoros névjegyzékét, lakáscimmel. Mint minden esztendőben, ezidén is megállapithatjuk, hogy a főváros hivatalos cimtárát *nem nélkülözheti egyetlen törvényhatósági bizottsági tag*, sem olyan vállalkozó, akinek tudnia kell, milyen a városházi tisztviselői kar beosztása és azokat a hivatalokat, amelyekben dolga van, hol találhatja meg.

Az évkönyv ezidei kötete közli az elmult esztendő rövid történetét, továbbá *Budó* Jusztin dr. székesfővárosi levéltáros, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége tisztviselő osztályának érdemes főtitkára avatott tollából *Budapest Székesfőváros alpolgármestereinek életrajzát 1873 óta.* — Visszaszálltam a főváros tiszteletreméltó multjába a hatvanadik évfordulón — mondja *Budó* történiai értékü dolgozata bevezető soraiban, — hogy a magyar metropolis polgármestereinek első munkatársairól és támaszairól megemlékezzem, az alpolgármesterekről, akik nagy *részt vettek ki maguknak abból az üdvös munkából, amely mindig a főváros javára volt irányozva.*

A Fővárosi Évkönyv *könyvárusi forgalomba ezidén sem kerül.* Egyes példányokban a városházán, a *sajtóirodában* kapható.

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

Rekord-rollfilm
26⁰ Sch. 6×9. 8 te'vételes P 1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD foto szaküzlet,
VII, Nyár-utca 10. Telefon 40-4-03

BUDAPEST RIVIERÁJÁN:

a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb, klimatikus fekvésü villanegyedben, hatholdas ősparkkal szemben, befejezés előtt áll legmodernebb, valóban szenzációs társasvillánk! Még pár névre telekkönyvezett, délifekvésü, sajátkertes négyszobás (esetleg ötszobás) luxuslakrész kapható. **Harmincéves adómentesség.** Bérbeadásnál, amit vállalunk, fényes jövedelem. Legutóbbi kertes társasházainkban olcsón kapható pár háromszobás, háromszobahallos, délifekvésü, kitünő öröklakás kevés lefizetéssel, előnyös törlesztéses kölcsönnel, harmincéves adómentességgel. **Fenti társasházakban bérbe is kapható pár remekszép 3—4 szobás luxuslakás. „Centrum“** Házépitő Vállalat, Budapest, XI., Horthy Miklós-út 15/c. szám. (Telefon: 69-3-01)

Fekete fellebbez

Pókék kudarca a közigazgatási bíróságnál

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Nagy feltünést keltett néhány hónappal ezelőtt az *az antiszociális gesztus*, amelyet a Pók-áruházakról ismeretes *GFB vállalat vezetője tanusitott*, amikor beszüntette csaknem ezer munkást foglalkoztató üzemét, mert *magasabb adót vetettek ki vállalatára*, mint amennyit ő méltányosnak tartott. Az az elementáris felháborodás, amely *Fekete* Jakabnak, a GFB vállalat vezetőjének ezt a lépését kisérte, arra kényszeritette a fenyegetőző nagykereskedőt, hogy *gyártelepét ujból helyezze üzembe.* Az adókivető bizottság határozata ellen a GFB-gyár fellebbezést nyujtott be a *közigazgatási bírósághoz*, azzal az indokolással, hogy vagyontöbbletnek nyilvánitott az adókivető hatóság és az adófelszólamlási bizottság egy olyan tételt, amely szerinte *nem jelent értéktöbbletet.*

Most érkezett le az adószámviteli hivatalhoz a *közigazgatási biróság azon itélete*, amely a Pók-féle fellebbezést *elutasitva*, az adófelszólamlási bizottság határozatát *jóváhagyja.* Kiderült tehát, hogy *Fekete Jakab hiába handabandázott*, nem volt igaza neki, mert a legfelsőbb adófellebbezési fórum is *teljes mértékben igazolta az adófelügyelőség és az adófelszólamlási bizottság eljárásának helyességét.*

A Kertészeti Tanintézet ügye

El kell telepiteni a Gellérthegy déli oldaláról!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Gellérthegy déli oldalának fejlődését *akadályozza* a Kertészeti Tanintézet, amely *a Szent Imre herceg-uttól a Nagyboldogasszony-utjáig terjed.* A Kertészeti Tanintézet *hat holdja és 1209 négyszögöle* az államkincstár nevére van telekkönyvezve, a földmüvelésügyi tárca javára. Amikor a Kertészeti Tanintézet létesült jelenlegi helyén, gyümölcsös és szántóföld volt a Gellérthegy déli oldala, amely viszont ma *egyik legdrágább része Budapestnek*, ahol még most, a lenyomott telekárak idején sem kapni telket *négyszögölenként 80—100 pengőn alul.*

A Kertészeti Tanintézet telke értékben *ugrásszerüen fog emelkedni*, amikor megépül a Boráros-téri hid, és ez *a gyönyörü villanegyed* pár percnyi távolságra lesz a Ferencvárostól. A Kertészeti Tanintézet kitelepitése mellett szól tehát egyrészről az a szempont, hogy a telep felszabadulásával *nagyarányu parcellázást hajthat végre a Szent Imre herceg-ut és Nagybol-*

dogasszony-utja között az államkincstár, amely jelentős bevételhez jutna ezen az uton. De az is kétségtelen, hogy az intézet mai helyén, ahol több mint negyven esztendeje van, *nem tudja kifejteni azt a müködést*, amelyre hivatott: *a legfelsőbb kertészeti szakoktatást*, mert a kertészet tudományának mai állapota szerint erre a célra legalább negyven-ötven hold területre lenne az intézetnek szüksége.

A főváros, amelynek mezőgazdasági bizottsága legutóbbi ülésén foglalkozott a Kertészeti Tanintézet elhelyezésének ügyével, természetesen *ragaszkodik ahhoz*, hogy az intézet, ha nem is mai helyén, de *okvetlenül Budán maradjon*, hiszen annak egyik célja, amiért alapittatott és amiért annak idején a fővárostól telket kapott: a *budai gyümölcstermesztés irányitása*, ma is változatlanul fennáll.

A főváros vezetőségének az az álláspontja, hogy a Kertészeti Tanintézet céljaira a város külsőbb területén *megfelelő cseretelket tud a főváros rendelkezésre bocsájtani*. Ebben az irányban az illetékes tényezők között *már meg is indultak a tárgyalások*, amelyek minden valószinüség szerint rövidesen eredményre fognak vezetni.

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HAZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ

kézi és géphajtásu

szivattyuk

Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.

TELEFON: 27-3-20

Meglepően emelkedett a Magyar Ruggyantaárugyár nyeresége. A Magyar Ruggyantaárugyár Rt., legrégibb nagyipari vállalataink egyike, a mult évben 7.5 millió P saját tőke (3,840.000 P részvénytőke, 943.000 P tőketartalék, 2,578.000 P értékesökkenési tartalék és 371.000 pengő nyugdijtartalék) mellett 3,106.000 P bruttóbevételt és *403.000 P tiszta nyereséget ért el* — szemben az előző évi 273.000 P tiszta nyereséggel. Tehát közel *60%-os nyereségemelkedést produkált*, ami annál inkább figyelemreméltó, mert a bruttóbevétel összege kisebb volt, mint az előző esztendőben. A mérlegben az adósok tétele 6,468.000 P-vel, a hitelezőké 6,061.000 P-vel szerepel, a követelések összege tehát meghaladja a tartozások összegét. A befektetések mérlegszerinti értéke 6.1 millió pengő, amiből 2.9 millió az ingatlanokra és 3.2 millió a gépberendezésre esik. A mérleg főösszege *14.6 millió pengő*. Érdekes, hogy a termelés emelkedése ellenére az üzemi költség csökkent és *pedig kb. 9%-kal*. A kedvező üzleteredmény, azaz nagy sikere *Klein* Pál dr. ügyvezető igazgatónak lehetővé tette, hogy a vállalat *részvényenként 1.5 P osztalékot* fizessen az előző évi 1 P osztalékkal szemben.

GAZDASÁGI ÉLET

Az 51. §.

A Közszállitási Szabályzat sorsdöntő szakasza és annak jelentősége

Irta: MÜLLER ANTAL

Fabinyi Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszter több alkalommal megigérte, hogy a Közszállitási Szabályzat reviziója, amelyet éber figyelemmel és élénk érdeklődéssel vár Budapest iparos- és kereskedőtársadalma, a *legközelebbi jövőben megjelenik*. Először junius elseje, majd julius elseje volt az a terminus, amikorra a miniszter az uj Közszállitási Szabályzat megjelenését megigérte. *Nem a minisztériumon mult*, az *Országos Ipartanács* tárgyalásai tették szükségessé, hogy ez a terminus kétizben is eltolódjon és most már, annyi retortán átmenve, megvan minden remény arra, hogy a *legközelebbi napokban napvilágot fog látni az uj Szabályzat*.

Az Országos Ipartanács kebelében napok és hetek óta folynak a beható tárgyalások a Közszállitási Szabályzat reviziója tárgyában. *Örömömre szolgál*, hogy ezeken a tárgyalásokon *megfelelő eréllyel és szaktudással képviselhetem iparostársaim érdekeit*. A tárgyalások tengelye, amely a főváros szempontjából a legérdekesebb és a legfontosabb, az *51. §. körül forog*. Az uj Közszállitási Szabályzat 51. §-a fogja ugyanis kimondani, hogy a *versenytárgyalásra kiirandó ipari munkák és közszállitások közül mennyi illesse a nagyipart és a kisipart*. Örömmel jelenthetem az *Uj Budapest* utján az iparos- és kereskedőtársadalomnak, nemkülönben az önkormányzat fórumainak, hogy az Országos Ipartanács közbenjöttével a legutóbbi napokban folytatott uj tárgyalások során *rengeteg fontos intézkedést sikerült bevinnünk az uj Közszállitási Szabályzatba*, amely ily körülmények között valósággal meg fogja inditani a Budapest iparosainak és kereskedőinek megmentési akcióját.

Az 51. §-t most *a kisipar és a kiskereskedelem szeretete lebegi át*. A 6%-os *árdifferencia engedélyezése* a nagyiparral szemben a kisipar számára, a ruházati kontingensnél 50—70 százalék, a cipőknél 40 százalék *biztositása a kisipar számára*, az a rendelkezés, hogy ötezer pengő évi szükségletet meg nem haladó ruházati és cipő szállitást *közvetlenül a kisiparnak kell biztositani*, hogy a magasépitésnél *huszezer pengőn aluli munka csak kisiparosok részére adható ki*, — mindenütt kisiparos és kiskereskedő alatt értendők a kisiparosok és kiskereskedők szövetkezetei és egyéb társulásai — *valamennyi olyan momentum, amelyet lelkes ujongással üdvözöl a kisipar*.

Nagy a harc még a *kartellszakasznál*. Itt ugyanis az a kisipari érdek, hogy az *összebeszélés-jelleg*, amely a kartell ismertetőjele, *bennmaradjon az uj Közszállitási Szabályzatban*. Természetes, hogy Kartellországban kézzel-lábbal tiltakoznak ezen szakasz ellen a hatalmas ipari és kereskedelmi érdekeltségek. Remélem azonban, hogy a *miniszter bölcsessége ezt a szakadékot is olyképpen hidalja át, hogy abból áldás származik a sokat szenvedett budapesti kiskereskedelmre és kisiparra*.

Gondom lesz rá, hogy *az uj Közszállitási Szabályzat a fővárosi autonómia életében olyképpen hasson, hogy törvényes keretek biztositassanak a kisiparos és kiskereskedői érdekek számára*. Meg fogjuk találni a módot arra, hogy — ami ellen a multban annyi volt a panasz — megszünjön *az az animozitás*, amely nem egy fővárosi ügyosztályban dühöng a kisiparosok és kiskereskedők ellen.

Rendezik a Gellért-teret

A jövő héten megkezdődik az átépités

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Régi panasza a budai bizottsági tagoknak a *Gellért-tér és környékének rendezetlen volta*. A valóban világvárosi viszonylatban is kimagasló jelentőségü Gellért-fürdő és szálló előtt *több évtizedes, hepe-hupás kövezet van*, emlékeztetve a külföldieket, de a főváros népét is arra, hogy *Budapest a Kelet kapujában* van. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjének most sikerült olyképpen megoldani a Gellért-tér rendezését, hogy *az az általános javitási költségkereten tulmenően megterhelést nem jelent a főváros háztartása számára*.

A jövő hét első napjaiban fog kezdődni a Gellért-tér *ideiglenes jellegü átépitése*. Az átépités célja: a most egymásba kuszálódó gyalogos-, villamos- és autóbuszközlekedés *nyugateurópai módon* való rendezése. *Járdaszigeteket* fognak épiteni a Gellért-téren, ezek irányitják majd a járművek és a gyalogosok közlekedését. Gondoskodás történik természetesen arról is, hogy az átépitéssel kapcsolatosan megfelelő modern burkolat kerüljön a Gellért-térre.

A Gellért-tér rendezése csak egyik része annak a programnak, amelynek során a Ferenc József-hid mindkét fejénél utépitési szempontból rendet kiván teremteni a főváros. A pesti hidfő, a Fővám-tér *megfelelő utépitési átrendezése már folyamatban van és rövid napok alatt készen lesz*. A budai hidfő környékének egészen a Horthy Miklós-ut elejéig való rendezése és átépitése meg fogja szüntetni azokat a panaszokat is, amelyek *méltán érték a főváros utügyi vezetőségét* a rossz és elavult burkolat miatt. Az épitkezés *pénzügyi fedezetéül* a kerületi kövezet-karbantartásra felvett összeg szolgál.

A Bauxit mérlege. A *Bauxit Trust A.-G.* (Zürich) most tartotta meg rendes évi közgyülését. A konjunktura ujabban javulást mutat, minek folytán az igazgatóság 50 centimes (0.5 sv. frank) osztalék fizetését fogja inditványozni 50 frank névérték után.

A Hazai Fésüsfonó és Szövőgyár r.-t. junius 28-án megtartott XII. évi rendes közgyülése elhatározta az 1933. üzletévben elért P 22.914.16 nyereségnek az előző két évben elért nyereséggel együtt az 1934. évre való átvitelét. Az igy átviendő összeg P 76,421.82-t tesz ki.

ANGOL PARK

a legkellemesebb esti szórakozóhely

A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü müvészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

Megnyilt a pezsgőfürdő

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Bensőséges ünnepség keretében nyitotta meg *Liber* alpolgármester a Szent Gellért gyógyfürdő és szálló *pezsgőfürdőjét*, amelyet olyképpen létesitettek, hogy a szállótól teljesen elszigetelten álló kihasználatlan, de jelentős összegeket felemésztő *télikert helyén épitettek uszócsarnokot*.

Harminc méter hosszu és kilenc méter széles az uszócsarnok medencéje, oszlopos körüljáróval, a vizbe épitett fülkékkel és padokkal, zölden csillogó viztükörrel. A medence egyharmadrésze *forrásban levő vizet mutat* állandó mozgásban, *erős légbuborék-feltöréssel*. A viznek az egész magasságban való pezsgő mozgását a fenéken elhelyezett közel *száz fuvőfej* okozza, amely 0.4—0.6 atmoszféra nyomással *levegőt présel a viztömegbe*. Az uszoda betetőzése *nyitható üvegszerkezet*, melynek nagyobb fele villanyos szerkezet segélyével zajtalanul széjjelnyilik, vagy zárul.

A pezsgőfürdő megépitését tudvalevően a *Községi Takarék által nyujtott függőkölcsön* tette lehetővé, amelyet *Bánlaky* Géza, a fővárosi fürdőüzemek kitünő vezérigazgatója a pezsgőfürdő bevételéből *néhány esztendő alatt amortizálni remél*.

— Az uszócsarnok pezsgő vize — mondotta ünnepélyes megnyitó beszédében *Liber* alpolgármester — a mesterséges napfény és a fényüző épitészeti kivitel elsősorban a *Gellért, továbbá a főváros idegenforgalmi propagandáját fogja szolgálni*.

A Dunántuli Villamossági Rt. most tartotta *Tormay* Géza államtitkár elnöklésével évi rendes közgyülését. A vállalat tulnyomórészben befejezte azokat a villamositási beruházásokat, amelyekre alakult. A bánhidai telep 180 millió kilowattóra termelése az idén teljesebb kihasználásra kerül, amint a komárom—hegyeshalmi vonalszakasz villamositása befejeződik. Ezzel a munkával párhuzamosan folyik a vontatómozdonyok épitése és az év végén 22 uj villamos mozdony áll rendelkezésre. Nagyjelentőségü esemény volt a fővárossal megkötött áramszolgáltatási szerződés, amely ugy a fővárosnak, mint a vállalatnak egyforma előnyöket jelent. A vállalat bruttó bevétele 9.16 millió pengő, a kimutatott tiszta nyereség 41.780 pengő.

A mezőgazdasági bizottság az álőstermelők ellen. A hat esztendő tartamára ujjáalakitott fővárosi mezőgazdasági bizottság legelső ülésén *szóbakerült az a küzdelem*, amely a budapesti piac meghóditásáért folyik. Az első ülés felszólalói arra kérték a bizottságot és a főváros vezetőségét, hogy *komoly munkával kövessenek el mindent*, hogy a budapesti őstermelők, akik itt születtek, itt élnek és itt adóznak, az őket méltán megillető védelemben részesüljenek. *Rosta* főjegyző, a közélelmezési ügyosztály vezetője, közölte a bizottsággal, hogy *a főváros az álőstermelők megrendszabályozását szigoru intézkedésekkel igyekszik keresztülvinni* és arra kérte az értekezleteket, hogy a visszaélést elkövető termelőket jelentsék fel, hogy azok ellen a megfelelő eljárást folyamatba tegyék.

Uj kiirások:

Téli ruhaanyagok (posztófélék, bélés, ujjabélés, barchend stb.) szállitására a székesfőváros egyenruházott alkalmazottai részére. Határidő: 1934. évi julius hó 9-én (hétfőn) délelőtt 11 óra.

Kőfaragó munkákra a XI. ker. Horthy Miklós-ut 141. sz. alatti székesfővárosi telken épitendő elemi leányiskola részére. Határidő: 1934. évi julius hó 10-én (kedd) d. e. ½11 óra.

68 drb. **esikótüzhely** szállitási munkákra a X. ker., Külső-Jászberényi-uti városszéli telep részére. Határidő: 1934. évi julius hó 10-én (kedden) d. e. 9—½11 óra.

68 drb. kétaknás **folytonégő kályha** szállitására a X. ker., Külső-Jászberényi-uti városszéli-telep részére Határidő: 1934. évi julius hó 10-én (kedden) d. e. 9—½11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 28. szám

Budapest, 1934 julius 14

ÚJ BUDAPEST

Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Nicsevó?

A városháza fáradt nyári csendjében az őszi programmot érleli az idő méhe. A szürke és eseménytelen napok alkalmasak a meditációra, a mult és a jövő összevetésére. Amint a jó gazda a tél nyugodt hónapjaiban előre megalkotja magának nyári tennivalóinak sorozatát, a városházán a nyár az az időszak, amikor kontemplativ szemlélődésben elvonulnak az illetékes vezetők előtt a jövendő munkálatai, kijegecesednek az eszmék, céllá sürüsödnek a kavargó gondolatok, formát öltenek az ötletek és az elgondolások. A városházi nyár a munkaprogramm készítésének az ideje, a tervezgetéseké, a fogadkozásoké, amelyeket ha meg is szürkit az idő vasfoga, mégis szép róluk álmodni, annál is inkább, mert nagy dolgokban akarni is elég, és ha hiányoznak is az erők, mégis dicsérendő az elhatározás!

Ezen a nyáron azonban néma a városháza, üresek a szivek és vágytalanok az emberi elmék. Fojtó köd ül a határon, a szanálás fekete fellege lebeg a mélységek felett, teremtő akarat helyett pusztitó légtől és vihartól terhes az égalja messze sötétlő perspektivája. Noha szerte a világon mintha enyhülne a gazdasági válság, bár ég a szomszéd háza, de azontul békés és napfényes a tájék, mégis ijesztő és kétségbeeséssel telt a magyar horizont, elsősorban a városházi csillagtalan éjszaka. A szanálásnak ittott már érezni a nyomát, lecsökkentett különmunkadij, megröviditett remuneráció képében, de a jövő még szomorubbnak igérkezik, annyira feketének és reménytelennek, hogy már terveket szőni sem érdemes semmikép sem!

...Ezekben a csendes napokban az autonómia poraiból megelevenedett fórumának, a szakbizottságoknak gyorsirói feljegyzéseit olvasgatjuk. A közlekedési szakbizottság egyébként lapos és unalmas megnyitó ülésén elhangzott egy felszólalás, amelynek mottóját a szanálási programm gerincévé szeretnők tenni. Ezt a beszédet Wolff Károly mondotta el, aki tulmenően a vicinális jelentőségü kerületi közlekedési érdekeken, magasabb szempontu irányelvet akart szabni a főváros közlekedési politikájának. Azt mondotta Wolff, ne rendezkedjünk be koldus-standardra, higyjünk Budapest fejlődésében és jövőjében, ehhez szabjuk célkitüzéseinket és elhatározásainkat.

Szeretnők, ha Wolff Károly ezen a szöget annyira fején találó megállapitása lenne a szanálási akció zászlajára irva. Nem nicsevóprogrammra van itt szükség, sebeink mutogatására, a reménytelenség megkövesitésére, hanem friss és erős elszánásra a kormányosi hidon. Ha tulterhelt a léghajó, ki kell belőle dobni a felesleges nehezékeket, le a homokzsákokkal, ki a ballasztokkal, hogy könnyebbüljön a biztonságát elveszitett gondola! Fontos azonban, hogy a sulyoktól való megszabadulás után frissen, merészen és elszántan lebbenjen a magasba a léghajó, melyet néhány perccel azelőtt a haláltól szabaditott meg a sulyveszteség. A szanálás szabaditsa meg a felesleges terhektől a főváros hajóját, amely ezután szabadon, vidoran és bátran lendüljön uj és boldogabb horizontok felé!

Őszi prognosztikon

*

Petrovácz Gyula sulyos alkotmányjogi aggodalmai

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Borvendég főpolgármester kellemes nyári pihenést kivánt a törvényhatósági bizottság igen tisztelt tagjainak a legutolsó közgyülésen és ezzel a jókivánsággal megkezdődött a városháza két hónapos nyári szünete, amely szeptember közepéig tart. Sem a törvényhatósági bizottság, sem a szakbizottságok — kivéve az állandóan működő épitkezési szakbizottságokat — *nem tartanak a nyári szünet alatt ülést.* A főváros nyári szünetének aktuális problémáiról

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt vezetőségének tagja a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros nyári szünete csak

felfüggeszti és elodázza, de nem oldja meg azokat a sulyos természetü alkotmányjogi és várospolitikai problémákat, amelyek az uj fővárosi törvény életbelépése óta felmerültek.

Elsősorban azokra az *egyre élesebb formában megnyilvánuló különbségekre* utalok, amelyek az autonomia képviselői és annak vezető tisztviselői között támasztanak szakadékokat. Ez az ellentét a törvény értelmezése körül a *Mátyás-templom toronysisakjának restaurálására vonatkozó ügyosztályi előterjesztés tárgyában robbant ki* a középitési bizottság egyik ülésén, ahol az volt vita tárgya: *a szakbizottság hatáskörébe tartozik-e a vállalatbaadás, ha az értékhatár 50.000 pengőn felül van, és mi történik azokkal az ügyekkel, amelyek 100.000 pengőn felül vannak?*

— A törvény miként való értelmezése a megmaradt fővárosi autonomiának egyik legfontosabb problémája és az önkormányzat sarokpillére.

Amennyiben a törvény által az autonomia részére biztositott jogokat az *autonomia tisztviselői az autonomiával szemben meg akarják szüntetni,* akkor

a Keresztény Községi Párt, a törvényhatósági bizottság legnagyobb pártja, amint erre törvényes lehetőség nyilik, rendkivüli közgyülést hivat össze, amelyben utasitani fogja a polgármestert, hogy a törvényt olyan értelmezéssel hajtsa végre, ahogyan az az önkormányzati szabadságjognak megfelel.

Meggyőződésem, hogy az autonómia választott tagjai között ebben a nagyfontosságu kérdésben *semmiféle pártkülönbség nem lesz* és amennyiben a közgyülési határozat sem hozna eredményt, kénytelenek lennénk

a közigazgatási birósággnak garanciális per formájában itélet tét provokálni,

hogy a törvénynek ezt az intencióját a *legkomolyabban biztositsuk.*

— Pontosan és joghatályosan kell precizirozni a polgármesteri jogkört, a *szakbizottságok javaslatát, nagyobb ügyek tárgyalásánál pedig a közgyülés döntését illetően.* Ezért

nem áll meg és nem helyes Liber alpolgármester ur azon nézete,

amely a *vállalatbaadási szerződési és hasonló jogügyleti kérdésekre vonatkozik.* (Az alpolgármester ur ezen véleményét a müszaki szakbizottság elnöki székéből nyilvánitotta.) Nem kétséges ugyanis, hogy

a törvényhozásnak, amikor ezeket a szakaszokat megalkotta, az volt az intenciója, hogy minden ügyben, amelynek jelentősége van, a polgármester tartozik a szakbizottságokat meghallgatni és minden ügyben, tekintet nélkül arra, hogy ez kezdeményezés, vagy végrehajtás-e, amikor jogügyletről van szó és az bizonyos értékhatáron tul van, akkor annak eldöntése nem a polgármester, hanem a közgyülés hatáskörébe tartozik.

— A polgármester feladatkörét az 1930: XVIII. t.-c. 48. §-a kiegészitéseképen 1934: XII. t.c. 7. §-a határolja körül. Ennek a törvénynek emlitett szakasza *a polgármester hatáskörét illetően korlátokat állit fel,* de korlátot állit fel a törvény 4-ik szakasza is, amely szerint

a polgármester az illetékes szakbizottságot meghallgatni köteles, ha a költségvetés keretén belül 50.000 pengő értéket meghaladó intézkedést kiván tenni.

Vagyis még abban az esetben is, *ha nem jogügyletről van szó, hanem bármilyen intézkedés esetében tartozik a polgármester a szakbizottságot meghallgatni.*

— Ez a törvénymagyarázat nem hagy fenn kétségeket atekintetben, hogy *mikor kell meghallgatnia és mikor hallgathatja meg a polgármester a szakbizottságokat.* Azt látom ellenben, hogy *nemcsak a középitési bizottságot, hanem a magánépitési albizottságot is meg akarják szüntetni,* holott az 1870-es törvény 19. §-a értelmében, amelyet időközben semmiféle más törvény meg nem szüntetett, a polgármesternek *meg kell hallgatnia minden épitési engedély ügyében a magánépitési albizottságot,* mert ez világosan ki van fejezve a hatvannegyedik életévét élő, — ismétlem — *mindezideig más törvény által meg nem szüntetett, tehát érvényben levő törvényben.*

— De egyéb közjogi aggodalmaink is vannak az uj törvényt illetőleg annak végrehajtását illetően, amelyek felhánytorgatásával nem szándékozom a városháza nyári csendjét megzavarni, de bizonyosra veszem, hogy

az ősz folyamán nehéz és elkeseredett politikai harcok előtt fogunk állani.

Bizonyos, hogy ez a nyári szünet csak

az a bizonyos vihar előtti csend, amely a felzaklatott városházi helyzetben az őszi nagy zivatarokat megelőzi.

Meg fogjuk találni a módját annak, hogy ezeknek az *aggodalmainknak megfelelő helyen kifejezést adjunk.*

— Ami most már a *városháza nyári menetrendjét* illeti, véleményem szerint

a legfontosabb teendő a törvényhatósági bizottság döntése után a tabáni közmunka-program oly módon való végrehajtása, hogy abból a lehető leggyorsabban csakugyan közmunka legyen.

Ez a feladat *a városházi adminisztrációra hárul* és szeretném hinni, hogy a főpolgármester és a polgármester urak távollétében

Liber helyettes polgármester ur megfelelő energiával fog ügyelni arra, hogy az adminisztráció a tabáni probléma végleges megoldását illetően ne csinálja a szokásos bürokratikus formaságokat.

Természetes, hogy a *tabáni program a Fővárosi Közmunkák Tanácsának döntése előtt nem valósitható* meg, meg vagyok azonban győződve arról, hogy

ez az előkelő testület a lehető legrövidebb időn belül felfüggeszti nyári szünetét, ha a Tabánra vonatkozó iratok beérkeznek az elnöki segédhivatalba.

Nem kétséges ugyanis, hogy ugy a pénzügyi bizottság, mint a főváros közgyülése elsősorban *azon okból végzett annyira gyorsan,* mondhatnám *a részletekbe nem menően* a polgármester ur előterjesztésével, mert az volt a célja, hogy

még részletekbe menő tárgyalással sem kivánta késleltetni a tabáni munkaalkalomra váró iparos-érdekeltségeket és a munkanélküliek várakozó nagy tögeit.

— Egyéb jelentős közmunka-alkalmat, — fejezte be nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — sajnos, *nem látok a városházán.* A szokásos karbantartási munkálatok annak rendje és módja szerint kiadattak, épitik a városszéli telep folytatását, tatarozzák a kórházakat és az iskolákat

egyéb munkaalkalomra nincs kilátás.

Éppen ezért *fokozott kötelessége az adminisztrációnak,* hogy a Tabán dolgát a lehető legrövidebb időn belül *olyan stádiumba hozza,* hogy

a fővárosnak immár több mint husz millió pengőjébe került ingatlan-komplexumán megtörténjen az a bizonyos első kapavágás!

Hasznos tudni,
hogy sokféle betegségnek vehetjük elejét ha **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserűvizével eltávolítjuk a gyomor és belekben rejtőző és kórokat okozó baktériumokat.

Offenbach Hoffmannja mérő Hoffmann képkeretet használ

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett **eladó**
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszínen **Fóthi ut 35.**, hétköznapokon **Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24-1-15**

Budapesti figurák

Irja: Ilovszky János

Tanácsok kezdő nyaralók számára

Az elmult héten irtam meg a nyaralásra menő pesti család utazási napjának történetét.

A család tehát gyerekestől, — kanári — és kutyástól a nyaralóhelyre megérkezett. De nemesak a megirt familia, hanem aznap még kilenc pesti család szállt le a vonatról. E körülmény indokolttá tette, hogy télen a kisbiró, béres, kocsis, vagy más foglalkozási ágat betöltő, de a nyári hónapokban a vasutállomáson „hordár" felirásu sapkát viselő egyén, tiz perc alatt végig nyargalásszon a falun, hogy az örvendetes eseményt a házak kapuján bekiáltva a törzslakósságnak meghirdesse.

Az ilyen meghirdetés, mellőzve a gazdasági versenyt szabályozó megállapodásokról (kartel) szóló 1931: XX. t.-c. végrehajtási rendeletet, nagy hatásunak bizonyul. Átlagban minden tiz családnak vonatról való leszállása megnyomja a láthatatlan, de zsebileg annál inkább érezhető billentyüt, amelyen keresztül a hónapokon át árban mozdulatlan tej, tojás és tök, ribizli és többi tápszer árai megmozdulnak, felfelé gravitálnak, és igy lengenek egész nyáron az áremelkedés nyujtóján a jámbor nyaralók feje felett.

Reményed, mert szép idő van és a nap éltető melege sok tápszert beérlel és ezért holnap olcsóbban vásárolhatsz a piacon — csak a hasadó hajnalig tart, azután lehervad, mert reggelire kelve a láthatatlan billentyüről tapasztalod, hogy éjjel is emelte az árakat, miért...? mert napról napra mindjobban kulminál a családok érkezése. Tehát az árak tornásznak, — de csak felfelé!

*

Érkezésedet követő napon, amikor először a strandra mégy, a zöldséges, füszeres, fagylaltos, a cukrász, a trafikos, ujságos, hentes, mind külön-külön tudja már ki ija-fija vagy: szerény, lecsökkentett jövedelmü köztisztviselő, vagy rosszul, vagy jól kereső szabadfoglalkozásu egyén: amiként süvegelnek, állapithatod meg előttük való értékedet. Ha mélyen hajbókolnak, akkor biznak benne, hogy a vesepecsenyét te viteted el, hogy a finom szivarokat te vásárolod, hogy a vendéglőben és bárban te leszel a mulató vendég és a csónakostól napi kirándulásokra te bérled a „Ringass angyalkám" nevü motorroshajót. Ha csak fejet biccentenek, akkor nem nézik ki belőled a fogyasztót...

El vagy ámulva, hogy mindenki ismer: — pedig ennek a nyitja egyszerü. A szolgáló leány tejért ment:

— Kisasszonykám, első vásárlására tessék egy jó finom szagos szappan — mondja a füszeres legény. A leány elfogadja s a legény, amig a tejet önti, kávét kiméri, a kiflit, zsemlyét csomagolja, anélkül, hogy a leány észrevenné, kivallatja, rólad, a családodról és az összes életkörülményeidről. És e vallatás eredménye egész nyárra irányadó. Ezért jó, ha a pesti nyaraló család az első napokban szerénységet mutat és nem hacacárézik. Akkor nyugta lesz. Nem nyitja rád percenként valamilyen ajánlattevő az ajtót. Mert ha az első napokon bövebben borravalózol, bővebben költesz, akkor nincs nyugtod és nem pihensz, hanem életed folytatása lesz a pesti életnek.

*

Ezért pedig kár elutazni.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 824-88.

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleníti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 23-5-54, 23-5-55 ÉS 23-5-56

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

VÁROSHÁZI NOTESZ

A VÁROSHÁZÁN BEKÖSZÖNTÖTT A NYÁR, a közigazgatási bizottság hétfői ülése volt az utolsó fellobbanása a haldokló szezonnak. Ezen az ülésen is már alig nehányan vitézkedtek a pártvezér urak, forgatván az ősi fringiát: legtöbbjük el se jött a julius havi ülésre, mivelhogy már megkezdte a nyári pihenést.

Távol volt maga Borvendég főpolgármester is, aki hivatalosan megkezdte szabadságát, nem hivatalosan azonban kora reggeltől késő éjszakáig még az uj városházán volt a hét elején és csak szerdán utazott el Ausztriába. Igy hát Sipőcz polgármester elnökölt hétfőn, ő mellette is üres volt azonban az egyik alpolgármesteri szék: Szendy Károly maradt távol, még nem törvényes alpolgármester, hiányzik a kormányzói megerősités.

A nyári melegre való tekintettel a szónoklatok sem voltak tulhosszuak hétfőn délelőtt, amint hogy a napilapok beszámolói is általánosságban megelégedtek a kéthasábos, sőt imitt-amott egyhasábos cimmel. Augusztus második hétfőjén még egyszer felpislákol a városháza csendjében a közigazgatási bizottság halvány mécsese, egyébként szeptember második feléig általános lesz a berkekben a csendesség.

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER elsőemeleti rezidenciája egyébként ezekben a forró és unalmas napokban a városháza központja. Sipőcz Jenő is elment, miután ősi szokás szerint átadta a városháza kulcsait Liber Endrének; egyelőre Zebegénybe, a családi tuszkulánumba. Szó volt arról, hogy a polgármester külföldön tölti szabadságidejét, közbejöttek azonban a zavaros események és igy idehaza marad a podeszta. Egyelőre, mint emlitettük Zebegényben, augusztusban valamelyik hazai fürdőhelyen, talán Parádon vagy a Kékesen...

*

A VÁROSHÁZA FELE mindenesetre szabadságon van. Farkas Ákos szombaton megy borsodi szőllőjébe pihenni, családja már előre elment, Dinike számára vége lévén az iskolaévnek. Hétfőn érkezik vissza szabadságáról Horony-Pálffy tanácsjegyző, hogy ne maradjon vezető nélkül az elnöki ügyosztály.

Szabadságon van Király Kálmán tanácsnok, aki Felső-Olaszországban tölti a nyarat. Helyettese Viola Rezső dr. Mátyásföldről jár be a fővárosba, hogy irányitsa a nyári szünet idején legnagyobb forgalmat lebonyolitó műszaki ügyosztályt.

Máriatelepi villájában üdül Szepesvári Pál tanácsnok. Mindkét helyettes: Czebe és Szwoboda főjegyzők idehaza vannak.

Bódy László dr. a hét végén megy szabadságra, még pedig Ausztriába. Távollétében Gallner főjegyző vezeti az ügyosztályt.

Szabadságon van Lamotte Károly is, aki Leányfalun tölti a nyarat. Természetesen, ha valami fontosabb pénzügyi probléma akad, besiet Budapestre.

Salamon, Felkay, Kovácsházy is elmentek. Idehaza van Wossala Sándor, aki csak akkor mehet el, ha Király haza jön, az lévén a polgármester intenciója, hogy az egyik műszaki tanácsnok mindig idehaza legyen, ne menjenek egyszerre szabadságra. Egyenlőre idehaza van még Morvay tanácsnok is, akire a nyári hónapok alatt sulyos üzemi problémák várnak.

*

CSORNA KÁLMÁN ÁRVASZÉKI ELNÖK Lauranában tölti szabadságidejét.

*

CSANADY GUSZTÁV DR. TANÁCSJEGYZŐ a polgármester közszeretetben álló első titkára, eljegyezte Reidner Baby urleányt, a váci járásbiróság elnökének leányát. Az esküvő augusztus végén lesz.

*

AKIK VASÁRNAP DÉLBEN EGY ÓRAKOR megnyitották rádió-készüléküket, ismerős hangra lettek figyelmesek. Ilolvszky János kellemes-csengésü baritonját hordta szárnyain szerte a házban az éter titokzatos hulláma.

Siófokon beszélt a mikrofonba helyszini közvetités keretében Ilovszky, egészen ujszerü módon, azzal a frappáns ötletességgel, amely annyira kiváló tulajdona ennek a méltán népszerü várospolitikusnak. A fölényes konferansziénak, a kitünő ujságirónak és a közgazdasági szakembernek különleges és homogén képét nyujtotta rádióelőadása kapcsán Ilovszky, akinek szépzengésü szavait előadása során át és át melegitette a Balaton iránt érzett nagy rajongása és szerelme.

A rádió-riport — ez szerény véleményünk szerint legpontosabb meghatározása Ilovszky előadásának, — a mikrofon elé citálta a Balaton szakembereit és tudósait, hogy Ilovszky kérdéseire válaszoljanak. Volt az előadásnak egy igen érdekes része, amely nemcsak a halbiologiára, de a budapesti városházára is alkalmazható. Arról beszélt az egyik szakember, hogy a balatoni halak között a legfalánkabb a fogas. Ez a fogas nevezetü hal, amelyet mi csak tartárral vagy zöld mártással lelocsolva ismerünk, megeszi a saját testvéreit, sőt gyereket is, csakugy mint a pesti várospolitikusok. (Ez a megállapitás — a történeti hüség kedvéért ideigyezzük — nem a balatoni szaktudós, mégkevésbé Ilovszky János, hanem a Városházi Notesz megjegyzése.)

Annak illusztrálására, hogy a nagy halak nemcsak a budapesti városházán eszik meg a kis halakat, hanem Siófokon is, Ilovszky nyájas kérdésére előadta a fentemlitett szaktudós, hogy nemrégiben fogtak egy fogast, amelynek gyomrában tizennyolc kis fogast találtak. Felbontották azután a nagy fogas gyomrában talált kis fogasok közül a legkevésbbé kicsit, ennek a gyomrában is találtak azután öt még apróbb fogast. Hogy azután az apró fogasok gyomrában mi volt, arról nem nyilatkozott a szaktudós. Pedig az sem lett volna talán érdektelen...

*

MEGEMLÉKEZTÜNK MÁR ARRÓL A VALÓBAN kitünő és élettelteljes biografiáról, amely a legujabb városházi sematizmus első oldalait disziti, a mi kitünő helyettes-főlevéltárosunk Budó Jusztin dr. tolláből. Nagytudományu ember a mi derék Budó Jusztin barátunk, valóságos polihisztor, nemcsak a classica philologia nagy buvára és ismerője, hanem mint várostörténész is a legelsők közül való.

Husz oldalra terjedő dolgozata Budapest volt és jelenlegi alpolgármestereinek életrajzát adja, Gerlóczy Károlytól Zilahy Kiss Jenőig. Néhány tömör szóban embereket és korszakokat jellemez nagyszerüen Bud Jusztin, mint mesterei, a nagy római hallgatagok: Tacitus vagy Sallustius.

Megtudjuk Budó biografiáiból, hogy nemcsak a legutolsó alpolgármester-választásnál esett meg, hogy a második helyen jelöltet választották meg az első helyen jelölttel szemben. Igy történt ez ezelőtt hatvanegy esztendővel az egyesitett főváros első alpolgármesterválasztó közgyülésén, amikor is Kada Mihály bár első helyen volt jelölve, az első alpolgármesteri állásra csak hetvenegy szavazatot kapott, mig Gerlóczy Károly pesti tanácsnok, akit a második helyen jelöltek, a beadott háromszázhuszonnyolc szavazatból száznyolcvanhármat nyert. (Megjegyezzük, hogy Gerlóczynak a jövő év május 18-án lesz a centenáriuma: születésének századik évfordulója.)

Több érdekes apróságot is feljegyez az alpolgármesterekről Budó Jusztin. Olvassuk például, hogy Kada Mihály második alpolgármester eskütétele alkalmával hirtelen rosszul lett a közgyülésen és csak később tette le a hivatali esküt. Alkér Gusztáv alpolgármester ur, akit egyhangulag választottak meg 1891-ben, diszes állását nem tölthette be sokáig, mert gyógyithatatlan betegségben szenvedett és hosszu betegeskedés után hunyt el...

...A városházi törtetők, forgatván a sematizmust, hogy megnézzék: ki előzi meg őket a ranglistán, kiknek kell kihalniok, vagy nyugdijba menniök, hogy ők előre menjenek, nézzenek néha a multba is, olvassák el Budó feljegyzéseit, vegyenek példát a régi nagy alpolgármesterekről...

Exisztenciális jelentőségü pert nyert a Vizművek javára Szemethy tiszti főügyész

Kimondta a Kuria, hogy a vizdijak a magánhitelezőket megelőzik és azokat közadók módjára lehet behajtani

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Szemethy Károly, a székesfőváros kiváló tiszti főügyésze, a mult esztendő első felét illetően a közigazgatási bizottsághoz tett jelentésében megemlékezett arról *a veszedelemről*, amelyet az a körülmény jelent, hogy *az elárverezett budapesti ingatlanok árverési vételárából a bíróság nem rangsorozza a fővárosi Vizművek követelését a magánhitelezők elé.* A telekkönyvi hatóságnál *az a gyakorlat alakult ki*, hogy a vizdijak előnyös követelésként való sorozását *mellőzik;* azon a cimen, hogy *a vizdij használati dij*, a használati dijak tekintetében pedig a fővárosi törvény *nem tartalmaz olyan különleges rendelkezést*, amelyek alapján azok *előnyös tételként volnának minősithetők.*

A bíróságok ezen gyakorlata a szó szoros értelmében *katasztrófális helyzet elé állitotta a fővárosi Vizműveket.* A Vizműveknek ugyanis *több százezer pengő kinnlevősége* van, amelyeket természetszerüen *peresitenek az ingatlan-tulajdonosok ellen.* Ezek a perek tulajdonképpen csak *behajtási perek*, amelyeknek eredménye *nem kétséges*, legfeljebb *számszerüleg tehető ugyanis az ingatlan-tulajdonos részéről vitássá a főváros követelése.* A szabályos törvénykezési eljárás során azután a főváros *végrehajtja az ingatlan-tulajdonost*, a telekkönyvbe bejegyeztetik a főváros követelése.

Látható tehát, mennyire fontos a főváros szempontjából az a körülmény, hogy a legtöbb esetben amugy is erősen eladósodott ingatlan telekkönyvében *milyen rangsorban biztosittatik a Vizművek követelése, mert ettől a körülménytől függ a behajtási eljárás további sikere.* Árverések esetén a budapesti törvényszék itéletei szerint az volt a helyzet, hogy *a fővárosi Vizműveket a magánhitelezők közé sorozták*, ami azzal az eredménnyel, vagy még inkább eredménytelenséggel járt, hogy a legtöbb esetben a Vizművek a befolyó árverési vételárból *nem kap semmit*, azt elviszik a köztartozások és a főváros bejegyzését megelőző egyéb magánhitelezők.

A főügyész *saját személyében vette kezébe a fővárosi Vizművek exisztenciális érdekeit érintő per*, azaz inkább perek irányitását. A legutóbbi hónapokban ugyanis *már több mint száz olyan ingatlan került árverésre*, amelynek tulajdonosa a Vizműveknek is *jelentékeny összeggel tartozott.* A főügyész erélyes pervezetése mindenesetre megakadályozta azt, hogy *az árverések utáni sorrendi tárgyalásokon az árverésen befolyt vételár kiosztásra kerüljön.* A főügyész ugyanis a *legfelsőbb bíróság döntését* akarta provokálni ebben az ügyben, — a királyi Kuriának kell megállapitania — mondotta *Szemethy* Károly — *köztartozás-e, közadók módjára behajtható követelés-e a fővárosi vizdij?*

A törvényszék azon döntését, amely olyképen intézkedett, hogy a bíróság a vizdij előnyös sorozását azon az alapon mellőzi, mert az az 1930 : XVIII. t.-c. értelmében nem a beruházási költségek fedezésére kivetett, az ingatlan dologi teherként terhelő tartozás, hanem használati dij — a főügyész *felfolyamodta a Kuriához.* A főügyész felfolyamodása indokolásában visszamegy *Pest szabad királyi város 1871-ben hozott* azon közgyülési határozatához, amely megalkotja „a magánosoknak a városi ideiglenes vizvezeték által eszközlendő vizzeli ellátására szóló rendszabályok"-at.

Rámutat a főügyész arra, hogy a főváros különböző közgyülési szabályrendeletei *a viz igénybevételét és szolgáltatását kötelezővé tették.* Ezen kötelezővétel folytán a háztulajdonos a viz igénybevételét *felmondás utján meg nem szüntetheti* és Budapest székesfőváros Vizművei *akkor is kötelesek vizet szolgáltatni*, ha a háztulajdonos a *vizdijjal hátralékban van* és ha a háztulajdonos *nincs olyan anyagi viszonyok között*, hogy tartozásának megfizetésére az *ingatlan birói uton való elárverezése nélkül képes lenne.* Hiszen a főváros vizművei — érvel továbbá a tiszti főügyész — *a vizet akkor is szolgáltatni kötelesek*, ha a háztulajdonos szegénységén felül az ingatlan is annyira tul van terhelve, hogy a vizdij-követelés bekebelezése *behajtási szempontból jelentőséggel egyáltalában nem bir!*

A főváros felfolyamodása folytán a Kuria Hutás-tanácsa junius utolsó napjaiban foglalkozott *Bándy* kuriai biró előadásában egy konkrét ügyben *a főváros felfolyamodásával.* A Kuria, szemben az alsófoku bíróság ellenkező döntésével, olyképpen határozott, hogy a *peresitett vizdijnak előnyös tételként való sorozását rendelte el.* Ennek az elvi jelentőségü kuriai határozatnak a fővárosi Vizművek szempontjából azért van szinte *exisztenciális jelentősége*, mert az alsóbíróságok a jövőben *kötelesek a kuriai itélet figyelembevételével a fővárosi Vizművek biróilag megitélt vizdijkövetelését a telekkönyvben és az árverési vételár felosztása alkalmával a magánhitelezők elé sorozni.*

Klasszikus jogászi munka a kuriai végzés indokolása. Megállapitja az indokolás, hogy az árverési vételár felosztásánál az árverés napjától számitott *utolsó három évre fizetett és esedékessé vált* az elárverezett ingatlant közvetlenül terhelő köztartozások *kielégitési elsőséggel birnak.* Az 1930-as fővárosi törvény szerint a fővárosi Vizművek mint közüzemek használatáért járó vizdij *köztartozás módjára szedetik be.*

Budapest székesfővárosban a házingatlanok használhatósága elválaszthatatlanul kapcsolódik — állapitja meg a Kuria — a székesfőváros vizmüveitől nyert vizszolgáltatáshoz és pedig *nem csupán a szükebb értelemben vett magánvizszükséglet* ellátása szempontjából, hanem *tüzbiztonsági és egészségügyi közérdekből* is, ugyannyira, hogy a főváros a házaknak vizzel ellátását még abban az esetben sem tagadhatja meg, ha *a vizdij fizetését a kötelezett nem is teljesiti.*

Ha pedig Budapesten a házingatlanok használhatósága elválaszthatatlanul összefügg a székesfőváros vizszolgáltatásával, akkor ennek a használatnak az ellenértéke: a vizdij *a házingatlant közvetlenül terhelő köztartozásnak tekintendő.*

Eszerint a székesfőváros által kivetett vizdij előnyös kielégitésének a megjelölt rendeletekben meghatározott előfeltételei a legfelsőbb bíróság szerint fennforognak.

A Kuria megjegyzi azonban, hogy a fentiek szerint megállapitott kielégitési elsőbbség *a gyári, ipari, fürdő- és más hasonló üzemek vagy vállalatok céljára felhasznált viz díját nem illeti meg*, mert annál nem forognak fenn azok a *közszempontok*, amelyeknél fogva a vizszolgáltatás *nem tagadható meg a vizdij fizetésének késedelmessége vagy elmulasztása esetén sem.*

A kuriai itélet és annak indokolása, amely *a főváros felfolyamodásának indokait teszi általánosságban magáévá*, jelentős személyes sikere *Szemethy* Károlynak, aki nemcsak mint a tisztiügyészség nagymüveltségü vezetője, de mint alapos készültségü, elsőrendü perjogász is *méltó módon megállja a helyét.*

A Rácfürdő megvételével Budára terelődik át az idegenforgalmi centrum

A tabáni lejtőn épül fel a Kurszalón, végleg megbuktak a pesti Dunapart átépitési fantazmagóriái

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági bizottság legutolsó közgyülése tudvalevően hozzájárult a *Rácfürdő* néven ismeretes Szent Imre-Gyógyfürdő megvásárlásához, mivel a fürdő hévforrásai *hydrologiailag összefüggenek* a Rudasfürdő és a Szent Gellért Gyógyfürdő forrásaival és részükre *közös védőterület* van megállapitva. A közgyülési határozatot, amely 1,800.000 pengőért vásárolja meg a fürdőt és a hozzá tartozó Horgony-utca 7. és Döbrentei-tér 1. sz. épületeket, a törvényes felebbezési idő lejártával *felterjeszti a főpolgármesteri hivatal a belügyminisztériumba.* A miniszteri jóváhagyás *annál is inkább kétségtelen*, mert a főpolgármester a miniszter hozzájárulását a *vételhez már akkor megszerezte, mielőtt a vételi tárgyalásokat meginditotta volna.*

Mint az *Uj Budapest* munkatársa illetékes helyen értesül, a Rácfürdő, továbbá a szóbanforgó két ingatlan *átvételére* természetszerüen csak akkor fog sor kerülni, *ha a miniszteriális jóváhagyás megérkezik.* A városgazdasági ügyosztály mindenesetre *már most* megteszi a lépéseket az iránt, hogy az átvétel kapcsán azokat *a legsürgősebb tatarozásokat*, amelyeket a fürdő rentabilissá tétele céljából *okvetlenül el kell végezni*, amint arra alkalom nyilik, *nyilvános versenytárgyaláson vállalatba adhassa.* Ezek a javitások az ügyosztály számitása szerint mintegy *harminc-negyvenezer pengőt igényelnek* és azokra a *kora őszi hónapokban* okvetlenül sor is fog kerülni.

A Rácfürdő megszerzésével kapcsolatban *illetékes tényezők között beható megbeszélések folytak a legutóbbi napokban a fürdővárosprogram bizonyos vonatkozásu módositása tekintetében.* A helyzet ugyanis az, hogy a Ráczfürdő mögött elterülő fővárosi terület, *a Tabán alsó része* a legnagyobb mértékben alkalmas arra, hogy *ott létesüljön a Kúrkomisszió székhelye, amelyet a fürdőügyi törvény végrehajtási utasitása Budapest számára felállitandónak rendel.* Szó van arról is, hogy a Rácfürdő melletti területen épitsék fel, részben a *Kurkommisszió székhelyéül a Kúrszalónt:* a Budapestre jövő idegenek találkozóhelyét. Ezekre a létesitményekre, amelyek épitkezésekkel vannak kapcsolatban, *fedezetet nyujt majd a szikviz és fürdőjegy megadóztatása cimén a kereskedelemügyi miniszterhez gyógyfürdőpropagandára befolyó összeg.*

Azzal az *erőteljes programmal kapcsolatosan*, amely a budai fürdő-centrum kialakulásával fejlődik, *elhalványul az a terv*, hogy *a pesti Dunapart legyen a fürdőváros-központ és a pesti Vigadóban legyen a Kurszalón. A fürdőváros Budáé* — ez az uj jelszó, és Budára kell kerülniök *mindazon intézményeknek, amelyek a fürdőváros-programmal kapcsolatosak.* Annál inkább kell ennek igy történnie, mert a pesti Dunapartnak a hajóállomásoktól és a villamostól való mentesitése *belátható ideig teljesithetetlen álomnak tetszik.* Buda csendje, a helyszinen fakadó hévvizei, amelyek a *déli fürdőrajonban most már teljes egészükben köztulajdonban vannak*, jó levegője, pormentessége mind amellett szólnak, hogy a *lármás Pest nem lehet a gyógyulást keresők Mekkája és nem szabad a pesti Dunapartot néhány rosszul sikerült fantazmagória kedvéért felforgatni, amikor Budán minden átépités nélkül megvalósitható mindahány nagyrahivatott terv.*

Olcsóbb lett!
a Háziszappan
5 drb 40 dekás Háziszappan 96 fill.
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Gőz, vizvezeték, csatornázási, fütési szereléseket legjutányosabban vállal megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés dijmentesen.
Tóth Zoltán csatornázásivállalkozó
Budapest, VII., Baross-tér 15.

Modern szigeteléseket, aszfaltutépitéseket, szinesaszfaltburkolatokat és e szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I. Budaörsi-ut 18 - Tel: 58-6-31
„Csatlalt" hidegaszfalt törv. védve!

Julius 21-én és 28-án
délután ½3 órakor
Ügetőversenyek

Augusztus közepén megtörténik az első kapavágás a tabáni közművek megépitésére

Lázas munka előzi meg a szabályozási terv közmunkatanácsi tárgyalását az ut és csatornaépitési ügyosztályban. — Az épülő Tabán első nagy számai: Ördögárok: egymillió, planirozás: másfélmillió pengő!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az az előterjesztés, amelyet *Kempelen* Ágoston műszaki főtanácsos a törvényhatósági bizottság mult pénteki közgyülésén referált, *gerince a városháza nyári munkaprogramjának.* A Tabán szabályozási tervének megállapitásáról van szó, amelyet a törvényhatósági bizottság a polgármesternek adott, azzal a felhatalmazással fogadott el, hogy azt a terv *végleges megállapitása végett* a Fővárosi Közmunkák Tanácsához tegyék át olyképen, hogy a Közmunkák Tanácsa által megejtendő *esetleges apróbb módositásokat a főváros vezetősége ne legyen kénytelen ujból a közgyülés elé hozni.*

A Közmunkák tanácsa *jövőheti ülésén* fog véglegesen állást foglalni a Tabán szabályozási tervezete ügyében. Mivel a közgyülés elé került polgármesteri előterjesztést *intern tanácskozások* előzték meg a Kömunkák Tanácsánál, sőt az illetékes minisztériumokkal is, kétségtelennek tetszik, hogy

a Döbrentei-téren nem fognak nehézségeket támasztani a szabályozási terv jogerősitése elé,

annál kevésbé, mert ezek a tervek bemutatásra kerültek a hét elején

Pannonhalmán tartott miniszter tanácson is.

Hangsulyozni kell, hogy a közgyülés elé került szabályozási terv

már magában foglalja azokat a különleges módositásokat is, amelyek a Rácfürdő megvásárlása kapcsán az eredeti elgondoláson végrehajtattak.

A polgármester a hét elején, mielőtt szabadságra ment volna,

nagyfontosságu rendelkezéseket adott ki abból a célból, hogy a Tabán területén még ezen a nyáron okvetlenül megkezdődjenek a közmunkák,

hogy ilyképen az a nagy cél, amelynek megvalósitása céljából *az Ipari Munkaszervező Intézet kölcsönét engedélyezte a kormány a Tabán szabályozása számára,* megvalósitható legyen. A polgármester rendeletére az ut- és csatornaépitési ügyosztály valósággal *éjt és napot egybetéve dolgozik* azon, hogy amint a Közmunkák Tanácsa jóváhagyja a közgyülés által elfogadott terveket, *azonnal kiirhatók legyenek versenytárgyalásra a legfontosabb planirozási, továbbá az ut- és csatornaépitési* munkálatok.

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály munkásságának főcélja az, hogy

a legnagyobb és legfontosabb tömegmunka, a planirozási munka még augusztus folyamán megkezdhető legyen.

Az ügyosztály számitásai szerint körülbelül *500.000 m³ földtömeg* mozgósitásáról van szó. Ezt az óriási mennyiségü földet azért kell planirozni, hogy az *utak alapja a tervekben megállapitott szöghajlás szerint meg legyen épithető,* ki legyenek alakithatók továbbá azok a *parcellák,* amelyeket azután eladásra bocsát a főváros, illetőleg a tabáni terület bal alsó sarkában a megvásárolt Rácfürdő környékén, a *főváros céljaira tart* fenn. Amennyiben a leásott földtömegeket a tabáni területről el kellene fuvarozni, köbméterenként *átlag két pengőbe,* összesen tehát mintegy *egymillió pengőbe kerülne a planirozás.* Ez az összeg azonban jelentékenyen nagyobb lesz, *fél, esetleg egymillió pengővel emelkedik,* mert a kiásott földtömegeket a helyszinén kell tulnyomó nagyrészben felhasználni, az utak megépitésére és a percellák kialakitására.

Az ut- és csatoraépitési ügyosztályt a tabáni tervek kialakitásánál az ökonomia szempontjai vezetik.

Az ügyosztály olyképpen kivánja a *legmesszebbmenő gazdaságossági szempontok* figyelembevételével a tabáni közmunkákat *megépiteni,* hogy

az összes földmozgósitási munkák: az ut- és csatornaépités, viz- és gázcsövek, villany és telefonkábelek lefektetése egyszerre történjen,

hogy a *már egyszer kialakitott utat valamelyik közmü megépitése céljából ne kelljen ujra felásni.* Teljesen *amerikai* rendszer szerint fog tehát történni a közmüvek megépitése a Tabánban. Amerikában tudvalevően *egyszerre történik az összes közmüvek megépitése* és csak azután, ha a közmüvek már létesültek és azok vezetékeit pompás aszfalt-ut takarja, *kezdődik meg a parcellázott telkek beépitése.* Ebben az értelemben az ügyosztály már *megkezdte a tárgyalásokat a nagyüzemek vezetőségeivel és a postaigazgatósággal is.*

A tabáni földmozgósitási munkaprogram egyik legfontosabb része

az Ördögárok beboltozása,

illetőleg bizonyos vonatkozásokban *a már megépitett bolthajtások átépitése.* Ez a munkarész kerül mintegy *egymillió pengő értékben elsősorban megvalósitásra.* Az ügyosztály vezetősége reméli, hogy *már augusztus közepén vállalatba adható lesz az Ördögárok átépitési munkálata.*

A földalatti kábel- és vezetékfektetések után kerül sor *az utak megépitésére.* Az ügyosztály most dolgozik azon a tervrajzon, amely

az egyes épitendő utaknak különböző burkolatnemeit tünteti fel.

Az uj Tabán boulevard-szerü részén a legalsóbb régiókban *aszfalt* lesz az általános burkolat. A hegynek menő utak *általában kővel lesznek burkolva,* de bőven jut alkalom a *keramit, topeka* stb. alkalmazására is. Általában

elsőnek csak makadám-utak fognak készülni,

amint az az elmult esztendőben megépitett *tranzverzális utnál történt;* csak egy-két esztendő mulva, amikor az ideiglenes burkolat megfelelő mértékben *megállapodott,* kerül majd sor a végleges burkolat alkalmazására, amely azután *már nem fog lesüppedni.*

Az utépitési ügyosztály

teljes készenlétben várja a szabályozási terveknek a Közmunkák Tanácsa által való jóváhagyását, és azután azonnal akcióba lép.

Az ügyosztály vezetősége reméli, hogy a *nagy földmozgósitási munkák is megindulhatnak augusztus második felében és folytatódhatnak a nagy őszi esőzések és az első téli fagyok beálltáig.* Az ügyosztály ugy tervezi, hogy

csak a legszigorubb téli hónapokban fog szünetelni a tabáni közmunka,

február végén—március elején a téli szünet után az ujra felvehető lesz és juliusig teljesen el is fognak készülni ezek a munkák, ugy hogy *a jövő év nyarán az uj Tabánban megkezdődhetik az első bérpalota, illetőleg villa épitkezése.*

Budapest közlekedésügyi jelentősége a számok tükrében

A statisztikai hivatal nagyszerü diagrammái a vasutak, a helyiérdekü és a hajózás fejlődéséről a legutóbbi hetven évben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A budapesti helyi közlekedési vállalatok forgalmáról gyakorta olvasunk statisztikai adatokat. *A távolsági forgalom* alakulásáról azonban már kevesebb tájékoztatást kapunk, holott *a főváros fejlődése és gazdasági jóléte nem kis részben vasuti és hajóforgalmának élénkségével függ össze.* A budapesti közlekedésügy fejlődésének kérdése különösen most aktuális, amikor *a főváros egyesitésének 60. évfordulóját ünnepeljük.* A multba való visszatekintést szolgálja a statisztikai hivatalnak ez alkalomból közzétett *ünnepi kiadványa is,* amely *grafikus rajzok utján varázsolja elénk az elmult 60 esztendő történetének minden részletét. Illyefalvi* I. Lajos dr., a hivatal nagytudásu igazgatója *ezzel a gyönyörü kiállitásu diszes kötettel valóban méltó emléket állitott a nevezetes jubileumnak.* Különösen érdekesek azok a rajzok és térképek, amelyek *a főváros gazdasági vonatkozásu problémáit és ezek között a közlekedés ügyét mutatják be.*

Az első vasutvonal létesitése még jóval az egyesitést megelőző időre nyulik vissza. *Magyarország első vasutja 1846 julius 15-én nyilt meg,* tehát 21 évvel a világ első vasutjának létesitése után. Ez a vasut *Pestet Váccal kötötte össze.* Két évre rá nyilt meg *a ceglédi vonal,* majd 1861-re esik a délivasut létesitése. A kiegyezés évét a vasuthálózat fejlődése szempontjából a hatvani vonal létesitése jelzi. Időközben azonban egyre folytatódott e vonalaknak nagyobb távolságra való kiépitése, ugy hogy *a váci vonal fejlesztése során már 1851-ben Bécscsel is közvetlen vasuti összeköttetésbe került a magyar főváros.* A vidéki városok is egymásután kapcsolódtak be a vasuti hálózatba. A statisztikai hivatal diszalbumában igen érdekes térkép tünteti fel *az egyesités időpontjában, az 1873. évben fennálló közlekedési hálózatot.* Igen korszerü a térkép annak folytán, hogy egykoru katonai térképen készült s ezáltal minden tekintetben az *akkori Budapest képét adja.* Az egyesités évében a székesfővárosnak négy vasuti vonala állt fenn, még pedig a *Vác—marchegi, a Szolnok—szegedi, a Hatvan—miskolci és a nagykanizsai vonal.* Ez a négy vasutvonal *három pályaudvar utján* szolgálta ki az akkori Budapest távolsági forgalmi igényeit.

Milyen más képet mutat az a térkép, mely *napjaink közlekedési hálózatát ábrázolja!* Nemcsak a helyi közlekedés terén váltotta fel az egyesités idején fennálló néhány lóvasuti vonalat a mai sürü villamos és autobuszhálózat, hanem a nagyvasuti vonalak fejlődése is tekintélyes mértékü. Jelenleg ugyanis nem kevesebb, mint *tiz vasuti vonal indul ki sugárszerüen a fővárosból.* Pedig Budapestnek, mint vasuti gócpontnak a jelentősége elsősorban *nem is a vasuti vonalak számában, hanem főként abban jut kifejezésre, hogy a vidéki hálózat kiépitése folytán az ország lakossága egyre intenzivebben kapcsolódik a fővároshoz.* Budapest környékének hatalmas fejlődése hivta életre a *Budapesti Helyiérdekü Vasutakat,* melyek kiépitése az 1886. évben vette kezdetét, majd egymásután nyiltak meg különböző vonalai.

Igen érdekes *vonal- és oszlopdiagrammok* számolank be a vasutak forgalmának alakulásáról. Ugy a budapesti pályaudvarokról indult vonatok száma, mint az elutazott személyek száma az egyesitéstől a világháboru idejéig *csaknem egyenletesen emelkedő vonalat mutat.* Mig az 1875. évben 607 ezer személy utazott el a budapesti pályaudvarokról, addig az 1913. esztendőig 15 millióra emelkedett a forgalom. Az inditott vonatok száma 1913-ban 749 ezer volt, holott *1890-ben csak 138 ezer vonat* indult a budapesti pályaudvarokról. Igen jellemző a diagrammoknak az a részlete, mely a háboru és forradalmak vasuti forgalmának rendkivül nagy kilengéseit ábrázolja. Az 1918—19. években *a vonatforgalom zuhanásszerüen hanyatlott,* ugyanakkor azonban az utasszám hirtelen felemelkedett. Ennek tudható be *az a példátlan tulzsufoltság,* mely akkoriban vonatainkon mutatkozott.

A háboru utáni években a *korábbi országterület egyharmad részéről érkező forgalom már természetesen nem tudta megközeliteni a békeévek szinvonalát.* A legutóbbi esztendőkben a gazdasági válság is hozzájárult a vasuti forgalom fejlődésének megakadályozásához. Az 1932. évben a vonatokon elutazott személyek összes száma *17.6 millió volt,* melyből a m. kir. államvasutakra 6.4 millió, az időközben állami kezelésbe vett délivasut vonalára 0.5 millió, a helyiérdekü vasutakra pedig 10.7 millió utas esett.

A helyiérdekü vasutak részletes forgalmi és üzemi adataival külön ábrák foglalkoznak. Ezeknek a vasutvonalaknak 1932-ben történt megváltása folytán ugyanis a székesfővárost a helyiérdekü vasutak forgalma közelebbről érinti. A legutóbbi esztendőnek *24 millió főnyi összes utasforgalma* nemcsak az 1890. évi 0.9 millióval, hanem az 1910. évi 11.3 millióval szemben is *a környékbeli forgalom nagy fejlődéséről tesz tanuságot.* Az üzem egyre jobb kihasználását igazolja, hogy az egy személyvonatra eső utasok átlagos száma (1932-ben 70, 1890-ben 40) szintén *jelentékeny emelkedést* mutat.

Különösen érdekesek azok a kartogrammok, melyek *a vonatforgalom és a személyforgalom nagyságát pályaudvarok szerint térképen tüntetik fel.* A különböző szinü körök nagysága a forgalom mértékét ábrázolja és ezzel nemcsak a vasuti politika, hanem a városrendezés és a helyi közlekedés irányitása szempontjából is rendkivül érdekes kérdést világit meg. Városfejlesztési szempontból sem közömbös ugyanis, hogy a naponta Budapestre érkező sokezer főnyi utas a város mely pontján kapcsolódik be a helyi közlekedési vállalatok forgalmába.

Nem feledkezik meg a grafikus kötet természetesen a *hajók személyforgalmának ábrázolásáról sem.* Nem ok nélkül szokás a folyókat *a népek országutjának* nevezni. Budapestnek is közlekedési szempontból **nagy előnyére** szolgál, hogy hajózható folyam partján fekszik. Sajnos, azonban különböző gazdasági és földrajzi okok miatt a *Duna hajóforgalma nem tud lépést tartani a fejlődés általános menetével.* Ennek tudható be, hogy mig az egyesités idején Budapest összes távolsági személyforgalmának *több mint ¼ része* (27.3%) a hajózásra esett, addig ma már a forgalomnak csak *1.3%-át bonyolitják le a hajózási vállalatok.* Mindamellett a legutóbbi évben is 231 ezer utast szállitottak el a hajók a budapesti állomásokról.

Ezzel a rövid áttekintéssel azonban még korántsem meritettük ki a kötet *egyetlen fejezetének, a közlekedésügy diagrammjainak a tanulságait sem,* pedig a mü 14 fejezete a főváros 60 éves multjának *még mennyi érdekesnél érdekesebb mozzanatát tárja fel az olvasó előtt!*

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
Führer, Budapest, VII. Rákóczi-ut 6. II. 9.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

HIREK

Olvasóinkhoz!

Alulirott várospolitikai hetilapok, tekintettel a törvényhatóság hivatalos nyári szünetére, julius második felében és augusztus havában kéthetenként jelennek meg.

Ennek a megállapodásnak megfelelően az „Uj Budapest" legközelebbi számai julius 28-án, augusztus 11-én és augusztus 25-én fognak megjelenni.

UJ BUDAPEST
FŐVÁROSI HIRLAP
FÜGGETLEN BUDAPEST

A pezsgőfürdő nem uszoda!

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A közigazgatási bizottság e havi ülésén maga *Ferenczy* Tibor főkapitány tette szóvá a Gellért most megnyilt pezsgőfürdőjében uralkodó *türhetetlen állapotokat.* — A pezsgőfürdő — állapitotta meg a főkapitány — nem békés polgárok csöndes pihenő helye, hanem *vadul orditozó fiatalemberek versenypályája.* A főkapitány *szigoru intézkedéseket kért* a pezsgőfürdő közönségének megfékezésére, amit az elnöklő polgármester *el is rendelt.*

— *Nagyon nehéz a helyzetünk* — mondották a főkapitányi felszólalás ügyében az *Uj Budapest* munkatársának. — Minden vendég mellé nem állithatunk *külön ellenőrt,* aki vigyáz arra, hogy uszótempókkal ne exercirozzon a fiatalság a Hullámban és a pezsgőfürdőben. Mindenesetre *megtesszük a szükséges intézkedéseket,* hogy eleget téve a főkapitány ur kivánságának, fokozottan szólitsuk fel a szabályok betartására a rendetlenkedőket.

Valóban igaza van Budapest főkapitányának, és sürgős feladata kell, hogy legyen a fürdő vezetőségének a látogató-közönség azon részének, amely nevelésre szorul, *európai modorra való tanitása.* Ez áll ugy a pezsgőfürdőre, mint a Hullámfürdőre is, ahol szinte naponta előfordulnak botrányos jelenetek a mindkét nembeli féktelen fiatalság részéről anélkül, hogy ezek a különféle kunsztokat véghezvivő fiatal hölgyeket és urakat, akiket pesti jasznyelven *jinglik*nek hivnak, rendreutasitásban részesitenék, vagy pedig ami a leghelyesebb lenne, kitiltanák a fürdő területéről, — a budapesti idegenforgalom mérhetetlen előnyére.

A Lillafüredi „Palota" szállóban napi panzió (háromszori étkezéssel) 1 (személy) ágyas szobában 14.— pengő, 2 (személy) ágyas szobában 24.— pengő. Nyári sportok, zene, bár. (Autóbusz: Oktogontól 10.— pengő.)

Széll Jenő ötvenkétéves korában tett doktorátust. Páratlan és megbecsülendő ambició füti *Széll* Jenőt, a Kisipari Hitelintézetnek érdemes és népszerü vezérigazgatóját. Az elmult hetekben, ötvenkét esztendős korában *doktorátust tett a budapesti tudományegyetem közgazdasági fakultásán.* A valóban ritka doktorráavatás alkalmából a kitünő és magát állandóan továbbképző vezérigazgatót *elhalmozták gratulációkkal.*

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei figyelmezteti az augusztusi negyedben lakástváltoztató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözést legalább két héttel előbb személyesen jelentik be az Elektromos Művek Bejelentési osztályánál: V., Honvéd-utca 22. sz. alatt. A helyes adatok könnyebb megszerzése végett célszerü, ha a fogyasztó a legutolsó havi áramszámlát magával hozza. Ha a fogyasztó a bejelentések elvégzésére megbizottját küldi el, a megbizottnak irásbeli felhatalmazást kell felmutatnia.

Kinek a jogán?

A leépitett igazgatósági tagok harca a tantiémért

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Várospolitikai körökben *általános viszatetszést* szült az az akció, amelyet a Beszkárt és a kisvasutak leépitett igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjai inditottak mandátumuk megszüntetése kapcsán, azt hangoztatva, hogy őket *a részvénytársaságok közgyülései* választották meg, és tagságuk érvényben van mindaddig, ameddig megbizatásuk tart: *három esztendeig!* Mondanunk sem kell, hogy ennek az akciónak *erősen anyagi-természetü inditó okai vannak:*

a hoppon maradt igazgatósági és felügyelőbizottsági tag urak nehezen kikilincselt tantiémjeiket féltik, innen származnak azok a bizonyos krokodiluskönnyek!

Nem kétséges, hogy a főpolgármester eljárása *teljesen szabályszerü volt,* amikor abból a célból, hogy a fővárosnak évente 1,600.000 pengőt megtakaritson, csökkentette az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok számát a főváros üzemi részvénytársaságainál. A főpolgármester ezen elhatározása, amelyre vonatkozóan kikérte a tizenhetes szakértő-bizottság hozzájárulását is, *az uj fővárosi törvény 27. §-án alapul* és az, ha politikai szempontból nem is minden tekintetben, de a főváros anyagi érdekeinek szempontjából mindenesetre csak helyeselhető.

A váratlanul leépitett igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok akcióját *két szempontból lehet vizsgálni:* jogi és erkölcsi szempontból. Erkölcsi szempontból

egészen megdöbbentő, hogy a közönség képviseletében altruisztikus részvénytársaságban helyetfoglaló igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok, elfelejtve azt, hogy ott nem a maguk jogán, hanem az önkormányzat jogán és képviseletében ülnek, egyéni akciókat mernek kezdeményezni, szinte kizárólagosan a zsebük védelmében!

Az efajta városatyákból *nem kér Budapest közönsége,* akik a *multban* csengő tantiémre váltották fel választóik bizalmát, *a jövőt* illetően tudni fogják azokkal szemben budapesti választói kötelességüket!

Ami a kérdés *jogi oldalát* illeti, főleg abból a szempontból, indithatnak-e a hoppon maradt igazgatósági és felügyelőbizottsági tag urak kártéritési keresetet elmaradt tantiémjeikért és szabadjegyeik ellenértékeiért a részvénytársaságok ellen, erre vonatkozóan a helyzet a következő:

Az 1930-as fővárosi törvény 91. §-ának 4. bekezdése szerint a kereskedelmi társaság alakjában müködő üzemeknél a megbizottaknak, az igazgatósági (ügyvezetőségi) és a felügyelőbizottsági tagoknak a törvényhatósági tanács állásfoglalásuk tekintetében általánosságban, vagy esetenként *kötelező utasitásokat* adhat és

megbizatásuk megszüntetése és esetleges pótlásuk iránt bármikor intézkedhetik.

Az uj, 1934-es fővárosi törvény 23. §-ának 4. bekezdése *némi stiláris módositással átveszi a fentemlitett törvényhelyet,* olyképpen intézkedvén, hogy a megbizatás megszüntetése és esetleges pótlása iránt *a törvényhatósági bizottság, illetőleg a polgármester bármikor intézkedhetik.*

Nem kétséges, hogy a *szanálási törvényszakasz értelmében* a főpolgármester jogszerüen járt el, a részvénytársasági igazgatósági és felügyelőbizottsági tagságok megszüntetése kapcsán. *Nincs* bíróság, amely — leszámitva az ügy morális oldalát, — *arra a jogi álláspontra helyezkedhessen,* hogy a nem saját jogukon helyetfoglaló tag urak kártéritést kaphassanak az üzemektől. Nem kétséges, hogy a két uj fővárosi törvény intézkedései, tulmenően a kereskedelmi jog vonatkozó paragrafusain, kötelezőek a mandátumuktól megfosztott igazgatósági és felügyelőbizottsági tag urakra, annál is inkább, mert *mandátumukat az 1930-as fővárosi törvény megjelenése után kapták* a főváros közönségének bizalmából, amikor is tehát a törvénynek rájuk nézve kötelező voltát *tudniok és elismerniök* kellett.

Ezzel a *jogi okfejtéssel* az esetleges kártéritési kereset, amelynek beadása amugy is *igen nagyfoku vakmerőséget* jelentett volna az urak részéről, — egyszersmindenkorra a napirendről levettnek tekinthető.

A Jancsi bohóc esete Petrovácz Gyulával

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén *Petrovácz Gyula* szóvátette, hogy a városligeti Néparénában a *Jancsi nevü bohóc* olyan dalokat ad elő, amelyek *a fővárost sértik.* Abban az épületben, amely a főváros tulajdona, a józsefvárosi előljáróságon történt visszaéléseket és az egyik üzemben előfordult apró sikkasztást *önti zavaros rigmusokba a bohóc. Petrovácz* felszólalása kapcsán *szigoru intézkedést kért a Néparéna bérlője ellen.* A felszólalás következményeiről *illetékes helyen* a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester ur a közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén *fog válaszolni Petrovácz felszólalására.* A városgazdasági ügyosztály *utasitotta az Állatkert vezetőségét,* amelynek hatáskörébe a fővárosi bérletet képező *Néparéna* tartozik, *vonja kérdőre Weisz Richárdot,* a Néparéna bérlőjét, és tegye meg a szükséges intézkedéseket *a sérelmes énekszám beszüntetésére.* Az Állatkert igazgatósága a vizsgálat és eljárása eredményéről mindezideig *nem tett jelentést.*

A városházán *általános felháborodással* tárgyalják *Weisz* Richárd magatartását, aki *délelőttönként bérleengedésért előszobázik a városházán,* esténként pedig türi, hogy *otromba gunyverseket gajdoljanak müintézetében* a főváros hatóságairól. A legközelebbi bérleengedési kérelemnél vissza fognak emlékezni az illetékes tényezők a Jancsi bohóc néven ismert *Morgenroth* urra és *kiváló főnökére: Weisz Richárd ex-világbajnokra!*

Az uj elnökök

Usetty. Szentgály. Ilovszky

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Községi Takarék meghirdette ez évi rendes közgyülését: julius 19-én lesz a főváros bankjának ez évi közgyülése. A közgyülésen megválasztják a főváros közgyülése által már megválasztott igazgatósági tagokat: *Szentgály* Antalt, *Fáber* Fülöpöt, *Mónus* Illést, *Morvay* Zsigmondot, *Szakál* Gézát, *Várkonyi* Kálmánt, továbbá az angol hitelezők képviseletében *Koós* Zoltánt. Egyben megválasztják a *felügyelőbizottság uj tagjait* is. A Községi Takaréknál ebben az évben járt le az igazgatósági tagok mandátuma és igy egyetlen távozó igazgatósági, illetőleg felügyelőbizottsági tagon *sem esett semminemü sérelem.*

Általános sajnálkozás kiséri *Rauscher* Aurél dr. alelnök távozását. A Takarék elnöke *Szentgály* Antal nyug. államtitkár, a Keresztény Községi Párt régi oszlopos tagja, lesz. Uj alelnökül *Morvay* Zsigmond nyug. főispánt kontemplálják, ez az alelnökség ugyanis a kormánypártot illeti meg.

A Beszkárt uj elnöke *Usetty* Béla, természetesen csak akkor, ha *Bárczy* István nem óhajt bekerülni az igazgatóságba. A Beszkárt alelnöke *Verebély* Jenő marad, mindketten elnökei, illetőleg alelnökei lesznek a kisvasuti részvénytársaságoknak és a Hévnek is.

A Kisipari Hitelintézet elnöke *Ilovszky* János lesz, aki ezt a tisztséget már esztendők hosszu során át általános megelégedésre töltötte be. Arra vonatkozóan, hogy ki lesz a Kisiparinál az alelnök, döntés nem történt.

Nincs egyesség az Ágotay perben

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Legutóbbi számában *tiltakozott az Uj Budapest* az ellen, hogy *Ágotay* Béla nyugalmazott fővárosi iskolaigazgatóval, a Pedagógiai Filmgyár azonnali hatállyal elbocsátott vezérigazgatójával, aki biztositási végrehajtást vezetett a járásbiróság által megitélt követelése erejéig a felszámolás alatt álló részvénytársaság vagyonára, egyességet kössön a főváros. Azok a momentumok, amelyek az Ágotayval való egyességkötés *ellen* szólnak, *annyira megerősödtek,* hogy azok a tárgyalások, amelyeket az egyik magasrangu fővárosi főtisztviselő folytatott egyesség reményében Ágotayval, váratlanul és végérvényesen megszakadtak.

A per jelenlegi stádiumában *valóban semmi szükség nincsen* arra, hogy a főváros *százszázalékos egyességet* kössön elbocsátott alkalmazottjával. *Fizetni ráér* a főváros a kuriai itélet után is! Arról nem is beszélve, hogy a tiszti ügyészség *erősen kitart* azon véleménye mellett, hogy a felsőbb biróságok igazolni fogják a főváros, illetőleg a felszámolók azonnali hatályu felmondásának *jogosságát és elutasitják Ágotay keresetét.*

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Építési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: **Budapest, IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10—16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83—2—89 alatt

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Egy könyv, mindenki számára. *Budapesti Hivatali Utmutató* címen *Radó* Richárd és *Gárdonyi* Jenő városházi ujságirók szerkesztésében diszes kiállitásu, rendkivül értékes könyv jelent meg, amely *mindenki számára nélkülözhetetlen*, akinek elintézni valója van a főváros hivatalaiban. A könyv előszavát *Sipőcz* Jenő polgármester irta és rámutat arra, hogy az *utmutatóban a nagyközönség kimeritő felvilágositást kap mindarról, amit a városházi közigazgatásról gyakorlati szempontból tudnia kell.* A könyv közérdeket szolgál, mondja a polgármester, hézagpótló munka a maga nemében és ez okból mindazoknak a figyelmébe ajánlja, akik a városi közigazgatás ügyvitele iránt érdeklődnek. Az utmutató könyvárusi uton *mindenütt beszerezhető.*

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

Rekord-rollfilm
26⁰ Sch. 6×9. 8 felvételes P 1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD foto szaküzlet,
VII, Hyár-utca 10. Telefon 40—4—03

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
BUDAPEST környékén nagy választékban
fővárosi tisztviselőknek
Engel László VII., Rottenbiller-u. 6/B.
Telefon: 35-1-54.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Ha Ön ideges vagy szivbeteg, fogyasszon
Mézmaltin tápszert
kávé helyett.
Kapható minden drogéria és fűszerüzletben!

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62—2—06

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

GAZDASÁGI ÉLET

Miért csökken a gázfogyasztás?

El kell határolni a gáz és a villany fogyasztási területeit és intenziv gázpropagandát kell kezdeni a nemfogyasztók körében!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági bizottság zárszámadási közgyülései egyáltalában *nem voltak alkalmasak* arra, hogy a fővárosi üzemek fontosabbnál fontosabb problémáit megvitatás tárgyává tegyék, annál kevésbé, mert az üzemek, — elsősorban a nagyüzemek — zárszámadásának az a része, amely a közgyülés elé kerül, *nem eléggé részletes arra*, hogy annak számoszlopai között azok is eligazodjanak, akik *nem tökéletes szakemberek*. Holott a nagyüzemeknek vannak olyan *zárszámadási problémái* is, amelyek hosszabb zárszámadási vita esetén *érdekelik a törvényhatósági bizottságot*. Egy ilyen nagyfontosságu részlete az üzemek zárszámadásának *a gázfogyasztás hanyatlása*, amelyet a Magyar Gázmüvek Országos Szövetsége *ezévi közgyülési jelentése alapján* közlünk.

1930—1933. között *5.2%-kal csökkent Budapest gáztermelése*. 1930-ban 96.671.200, 1931-ben 97.270.100, 1932-ben 94.752.800, 1933-ban 89,813.200 köbméter gázt termelt a fővárosi gázgyár. 1,620.744 mázsa kőszenet, 540.818 mázsa barnaszenet és 67.804 mázsa kokszot dolgozott fel az elmult esztendőben a budapesti gázgyár, amelyből 59,993.100 köbméter *kőszéngázat*, 1,935.600 köbméter *vizgázat*, 27,884.500 köbméter *generátorgázat*, 1,318.917 métermázsa *kokszot*, 104.339 métermázsa *kátrányt* és 19.000 köbméter különféle *ammoniákot* állitott elő.

Kétségtelen, hogy az általános gazdasági leromláson tulmenően a gázfogyasztás csökkenésének jelentékeny tényezője *a villanyáram versenye*. Budapesten természetszerüen ez a verseny *nem éleződik ki*, hiszen ugy a Gázmüvek, mint az Elektromosmüvek ugyanazon kéz: *a főváros birtokában vannak*. Ahol azonban *magánkézben van* mind a két mű, azt látjuk, hogy *a gázfogyasztás jelentékenyen visszaesik*. Igy például *Miskolcon* 1930-ban 844.470 1931-ben 818—680, 1932-ben 758.750, 1933-ban mindössze 594.040 köbméter gázt fogyasztottak, a csökkenés tehát négy esztendő alatt *21.7%*, vagyis a fogyasztás *csaknem egynegyedével esett vissza*.

Ezek a számok *meggondolásra késztetnek* atekintetben, hogy a fővárosban *hogyan kellene elhatárolni a gáz és az elektromosáram fogyasztási területeit*, és nem lenne-e felesleges a gázgyárba invesztált tőkék megmentése érdekében *fokozott propagandát kezdeni a nem fogyasztók körében;* kétségtelen lévén, hogy a gázfogyasztás csökkenésének egyre jelentékenyebb méretben *az elektromosáram konkurrenciája* az oka.

Vasháló-felülettel épitik át a Budakeszi-utat

Az Állami Gépgyár szerezte meg a nagyjelentőségü osztrák útépitési szabadalmat

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Bad-Aussee-ben a mult héten az európai nagy utügyi vállalatok *utügyi bemutatót* tartottak, amelyen a kereskedelemügyi minisztérium és a főváros utügyi szakértői is megjelentek. A bemutatón megismertették — nagyobbrészt a megépitett próbauton — tiz európai államból odaérkezett hivatalos kiküldöttek előtt azokat a *legujabb utügyi találmányokat*, amelyeket az egyes országokban kivánnak a szabadalmakat és gyártási eljárásokat tulajdonukban biró érdekeltségek *népszerüsiteni*. A kies osztrák fürdőhelyen bemutatásra került utügyi találmányok közül a legjelentősebbet, *a vasból készült ut épitését* különleges buzgalommal vizsgálták meg a magyar küldöttek, annál is inkább, mert a gyártási licencet az *Állami Gépgyár már megszerezte* és minden remény *megvan arra*, hogy az uj, *igen ötletes és érdekes útépitési eljárás* a közeljövőben már Budapesten is alkalmazásba kerül.

A találmány lényege az, hogy a betonalapra néhány centiméternyi négyzetekből álló *vashálózatot fektetnek*, annak hézagait pedig *felületi kezeléssel bitumennel kitöltik*. A vasból épitett utnak felülről olyan képe van, mintha *acélhálózaton szaladnának a kocsik*. Jelentősége az uj épitési eljárásnak különösen a *hegyi utaknál igen nagy*, mert az intenziv tapadásnál fogva *sokkal könnyebb és veszélytelenebb még esős időben is a rajta való haladás*, mint az eddig használatba vett különféle találmányok alapján épült utakon.

Már tárgyalások indultak meg atekintetben, hogy *a főváros egyik erőslejtésü hegyiutján*, valószinüleg *a Budakeszi-uton kipróbálják az uj találmányt*. Négyzetméterenként *tizenkét pengőbe kerül* ez az uj, Ausztriában meredek lejtésü alpesi utaknál *kiválóan bevált utépitési módszer*, melynek használatbavételénél az is latba esik, hogy *kopása igen lassu, évenként alig néhány milliméter.*

Még mindig elégedetlen a Kamara az Élelmiszerüzemmel. Az elmult napokban jelent meg a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának az elmult esztendőről a kereskedelemügyi miniszterhez intézett jelentése. A jelentés szerint a hatósági üzemek kereskedelmi téren az elmult évben is *sok bajt okoztak és rengeteg panaszra adtak okot*. Majd igy folytatja a jelentés: A kereskedelemre nézve sérelmes hatósági üzletek között *legelső helyen Budapest székesfőváros Községi Élelmiszerüzeme áll*. Sajnálatos, hogy a székesfőváros még mindig indittatva érzi magát arra, és eddigelé legalább semmiféle érveléssel nem volt eltéríthető attól, hogy *élelmiszerdetailkereskedést saját számlájára folytasson*. Az *árszabályozás* jelszava, mely fenntartásának jogcimeül szolgál, *merőben téves*, nemcsak azért, mert az Élelmiszerüzemtől mi sem áll távolabb, mint az árszabályozó hatás, de azért is, mert ez az üzem *árakat szabályozó tevékenység kifejtésére nem is képes*, hanem legfeljebb arra, hogy ritka esetekben *áralakinálással*, amire a fővárosi intézményeknek való monopolisztikus szállitások képesitik, *egészségtelen versenyt okozzon a legális kereskedelemnek*. A kereskedelem nem tehet mást, folytatja a küzdelmet az óhajtott cél: *a székesfőváros hivatalos élelmiszerárusitásának megszüntetése eléréséig.*

Az Országos Tejgazdasági Szövetség közgyülése. Csütörtökön tartotta meg az Országos Tejgazdasági Szövetség közgyülését. Gerlei Lajos szövetségi elnök megnyitójában kifejtette, hogy a szövetség tevékenységének irányvonalát az általános gazdasági helyzet és a tejgazdaságnak ebből folyó különleges helyzete szabták meg, melynek előterében a tejforgalom szabályozásáról szóló rendeletek és ezzel kapcsolatos kérdések álltak. Az 1932. év tavaszán lépett életbe a székesfőváros és környékére — tejellátás tekintetében — a kötött forgalom. Az azóta eltelt idő tapasztalatok szerzésére nyujtott alkalmat, melyek igazolták a szövetség által évek óta képviselt követelmények helyességét. Ezek sorába tartozik, hogy e nagy fogyasztási terület tejellátását az üzemi tej rendszerén kell felépiteni. Mint hivatalos adatokból is megállapitható, a tejellátást egyre nagyobb mértékben a szigoru közegészségügyi felügyelet alatt álló vállalatok helyett a belterületi és aszfalttehenészetek, valamint tejcsempészek végzik. Rögtön hangoztatta a szövetség azt is, hogy a tejpiac rendezése érdekében a fogyasztási és ipari tejár a közti különbözetet csökkenteni kell. Ezért létesült az árkiegészitő alap, melynek egyre fokozódó jelentőségét igazolja az a körülmény, hogy állandóan növekedő vajexportunk a világpiaci árak mellett csak rendkivül alacsony értékesülést és ennek megfelelőleg alacsony ipari tejárat tesznek lehetővé. Nemcsak a tejvállalatok, de a tejtermékipar is nehéz körülmények között dolgozott az elmult évben. Az évek óta sürgetett sajtrendelet még mindig nem jelent meg, ami a kontáriparnak térhódítását eredményezi. Az elnöki megnyitó után Valkó Rudolf dr. ügyvezető-igazgató előterjesztette a szövetség működéséről szóló 1933. évi jelentést.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30—3—85

DEBRECEN ÉTTEREM RAKÓCZI-UT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

ANGOL PARK
a legkellemesebb esti szórakozóhely
A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü művészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfővárós üzemei részére. Határidő: 1934. évi julius hó 31-én d. e. 11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 29—30. szám

Budapest, 1934 julius 28

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Periodikum

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Bárczytól Bárczyig

A tizenötesztendős ut, amely Bárczy Istvánnak immár történelmi távlatban is alkotónak elismert polgármesterségétől a Beszkárt azon igazgatósági üléséhez vezet, amelyen őt a polgármester jelölése dacára kibuktatták az elnöki székből, fájdalmakkal és csalódásokkal telve. Az igazgatóság azon cselekményén, hogy a nyugalmazott köztisztviselő helyett aktiv politikust ültetett Európa legnagyobb közuti vasutjának diszes elnöki poziciójába, meglepődni nem tudunk. A politika nem szentimentális, ezen a területen csakugy, mint a gazdasági életben, az erősebbé a jog. Itt nincs méltányosság, hiányzik a tekintély-tisztelet, egy ur van: az érdek! Legtávolabbról sem célunk azonban, hogy meghatódjunk Bárczy bukásán, az ő személyisége már nem oszt és nem szoroz. Nézzük az érem másik oldalát: a napi politika harcos pártemberét a Beszkárt elnöki székében, az uj fővárosi törvény jogi vonatkozásait és azt az öncéluságot, amely az éppen megválasztott uj Beszkárt-igazgatóság első ülésén már kifejezésre jutott.

Hogy ez az elnököt választó igazgatósági ülés még sok vitának és összeütközésnek lesz a kutforrása, egyetlen pillanatig sem kétséges. Kérdés, milyen álláspontra fog helyezkedni a polgármester az akaratával nyiltan ellenszegülő igazgatósággal szemben, probléma, hogy az ujonnan létesült igazgatóságnak az őt megválasztó közgyülési határozat miniszteriális jóváhagyása előtt állt-e jogában elnököt választani? Az is megvizsgálandó, hogy a belügyminiszter által az uj törvény 23. §-a értelmében kiküldhető miniszteri biztos megteszi-e a törvényes lehetőség szerint észrevételét abban az irányban, hogy a magát önállósitott igazgatóságnak a polgármester akaratával szemben való ellenszegülése érdekébe ütközik-e a fővárosnak? Csupa titokzatos ajtó az egész vonalon, melyik fog kinyilni közülök, hogy világosságot teremtsen, melyik mögött van zuhanó sötétség?

Az a bizonyos első igazgatósági ülés mindenesetre beigazolta ujból a tételt, hogy a közüzem öncél, az autonómia által odaküldött tagok azonnal függetlenitik magukat, azt hiszik, hogy őérettük van az autonómia és nem megfordítva. Ha a kormányhatalommal, mint felügyeleti hatósággal, szállt volna szembe az igazgatóság, alkotmányos példáját szolgáltatta volna a ius resistendinek. Az igazgatóság abban a tévhitben, hogy nem az autonómia, hanem saját jogán szavaz, amikor a polgármester intézkedésével szemben hozott határozatot, a polgármesterrel szembekerülvén, az önkormányzatot támadta meg, mert a polgármester legalább is annyira része az autonómiának, mint az igazgatósági tag urak.

A polgármester elhatározása, amikor a napi politikától független elnököt akart a Beszkárt élére állitani, bölcs és céltudatos volt. Sok szempont szól amellett, hogy a Beszkárt elnöke ne legyen aktiv politikus, aki bármilyen józan és megfontolt férfiu is egyébként, nem tudja, nem is tudhatja megvonni az éles határokat Beszkárt-elnöksége és párt-elnöksége között. Ami pedig nemcsak a Beszkártra, hanem a fővárosra is igen-igen veszedelmes lehet!

Készül a normálstátus, csökkentik az állások számát, de nem lesz uj B-lista

Borvendég főpolgármester nagyfontosságu megbizatása Felkay tanácsnok számára — Szeptemberben a főpolgármester elnökletével megalakul a nyugdijbizottság, melynek tagjait a közigazgatási bizottság választja — A nyugdijtörvény végrehajtását megelőzi a normálstátus megállapitása, a műszaki adminisztráció és az előljárósági szolgálat reformja

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Általános feltünést keltett a nyári szünetet tartó városházán, hogy *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, aki julius közepén kezdte meg nyári szabadságát, a hét elején váratlanul visszaérkezett a fővárosba és munkatársaival, az elnöki ügyosztály racionalizálási csoportjával *nagyjelentőségü munkálatokba fogott. Nem titok* a városházán, hogy *Felkay* tanácsnok váratlan hazaérkezése és megfeszitett munkássága a *főváros szanálásával és az uj nyugdijtörvénnyel van összefüggésben: Borvendég* főpolgármester utasitotta az elutazását közvetlenül megelőző napokban *Felkay* tanácsnokot, hogy mire ő hazaérkezik, a *fővárosi tisztviselői státus mai állásáról, a fővárosnál alkalmazott tisztviselők számáról és szolgálati beosztásáról, nemkülönben az egyes adminisztrációnális munkakörök megosztásáról tegyen részletes jelentést.* Fontos része *Felkay* tanácsnok munkásságának — amelyet nem szakit meg a szerdai nap folyamán történt áthelyezése a közgazdasági ügyosztályba — a *müszaki adminisztráció reformja,* amelyre vonatkozóan már hónapok óta gyülnek az adatok, történnek az előkészületek, ennél a hivatali ágazatnál az *összevonás és a racionalizálás Borvendég főpolgármester legelső teendői közé fog tartozni.*

Az elmult napokban érkezett le a városházára a belügyminiszter *670|1934. számu rendelete,* amely *intézkedik a nyugdijtörvénynek, az 1934:I. tc.-nek életbeléptetése és végrehajtása tekintetében a főváros törvényhatósága területén.* Ez a rendelet megállapitja, hogy

a nyugdijtörvény a fővárosi alkalmazottakra julius elsején lép életbe, ettől az időponttól kezdődően a hatályban levő jogszabályokban meghatározott eseteken felül szabályszerü elbánás alá lehet vonni azt, aki a hivatalával járó feladat kifogástalan elvégzéséhez szükséges szakképzettség, szorgalom vagy egyéb fontos kellékek hiánya miatt szolgálatát a megkivánt mértékben nem látja el.

A belügyminiszter rendelete értelmében azt a *háromtagu bizottságot,* amely a fővárosban az alkalmazottak nyugdijazási eljárás alá vonását megelőző eljárást folytatja le, a *közigazgatási bizottság választja meg.* Ezt

a háromtagu bizottságot, amelynek elnöke a belügyminiszter rendelete értelmében Borvendég főpolgármester, elnökhelyettese Sipőcz polgármester, a közigazgatási bizottság szeptemberi ülésén választják meg.

A törvény szerint a választás alá kerülő *két tagot a közigazgatási bizotság tagjai közül kell megválasztani,* a bizottság tagjává nem lehet megválasztani azt, aki *hivatali állásánál fogva tagja a közigazgatási bizottságnak.* A közigazgatási bizottság a két tag mellé *két póttagot is választ,* akik a háromtagu bizottság két tagját akadályoztatásuk esetére helyettesitik.

Külön intézkedik a törvény, illetőleg a belügyminiszter rendelete a *főváros közoktatási intézeteinél és intézményeinél szolgálatban álló olyan alkalmazottakról, akik a vallás- és közoktatásügyi miniszter fegyelmi hatósága alatt állanak.*

A közoktatási nyugdijbizottság egy tagját a miniszter, másik tagját a tisztviselők nyugdijbizottságába beválasztott közigazgatási bizottsági tagok sorából a főpolgármester jelöli ki.

Kétségtelen a fentiek után, hogy a belügyminiszter intézkedéséhez képest

a nyugdijbizottságok még szeptember havában meg is kezdik müködésüket, annál is inkább, mert a nyugdijtörvénynek a fővárosnál való életbeléptetése egybeesik azzal a szanálási megbizással, amelynek végrehajtása Borvendég főpolgármester feladata.

Felkay tanácsnok megbizatása egyelőre *csupán adatgyüjtés:* a belügyminiszter és a főpolgármester, de nemkevésbé az autonómia fórumai meg akarják állapitani, *milyen terjedelmü a főváros adminisztrációja és annak ellátására hány tisztviselőre van szükség.* Ily körülmények között a fővárosnál — ellentétben az állami hivataloknál követett eljárással — *a státusrendezés,* azaz méginkább: *státusnivellálás* meg fogja előzni a nyugdijtörvény végrehajtását. Nem kétséges ily körülmények között, hogy

a nyugdijtörvény végrehajtásának mérve a fővárosnál jelentékeny mértékben attól fog függni, hogy a Felkay-féle adatgyüjtés alapján a szanálással megbizott főpolgármester hogyan szabja meg a normálstátust, a tisztviselői státusnak azt a mértékét, amely a főváros tennivalóinak ellátására okvetlenül szükséges.

A városházán azok a tisztviselők, akik nincsenek nyári szabadságon, *állandó izgalmak közepette tárgyalják a Borvendég főpolgármester által Felkay tanácsnoknak adott megbizást,*

attól félnek, hogy a státusnivellálás, illetőleg a szanálási akció a városházán uj B-listát fog teremteni.

Azok a tisztviselők, akik ettől az ujabb B-listától félnek, rámutatnak arra, hogy *a nyugdijtörvény szigoru értelmezés esetén a fővárosi tisztviselők igen nagy hányadára alkalmazható,* annál is inkább, mert a nyugdijazásra felszólitott tisztviselők általánosságban nem fogják igénybevenni (ugy, ahogy az államnál is történt) a nyugdijazási eljárás ellen inditható különböző jogorvoslati lehetőségeket, *nem fognak fellebbezni a belügyminiszterhez, illetőleg a belügyminiszteriumban külön erre a célra alakitott ötös bizottsághoz* (tanügyi alkalmazottakat illetően a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban alakitott bizottsághoz), hanem amint megkapják a nyugdijazási marsrutát, *annak engedelmeskedni fognak és egyetlen zokszó nélkül nyugdijba mennek.*

Némileg enyhiti a tisztviselőtársadalom érthető és jogos elkeseredését az a meggyőződés, hogy

ez a nyugdijazási akció nem jelent egyuttal olyan mértékü létszámapasztást, amelyet a főpolgármester azonnal végre akarna hajtani a városházán és az iskolákban.

A tisztviselőtársadalom meg van győződve arról, hogy amenyiben a nyugdijazási akciót megelőző *normálstátus az állások számának apasztását hozná magával,* az illetékes tényezőkben

lesz annyi humánus érzés, hogy csak azokat fogják nyugdijba kényszeriteni, akik arra rászolgáltak, a létszámnak az állások csökkentéséhez való arányositását pedig a természetes csökkenés révén fogják bevárni.

Felkay tanácsnok augusztus közepén fog jelentést tenni *Borvendég* főpolgármesternek munkálatairól. A tanácsnok munkássága — mint fentebb is emlitettük — nemcsak az egyes hivatalokban a létszám megállapitására és a hivatali munka mennyiségének leszögezésére vonatkoznak, hanem *két irányban specializálódik* is. Az egyik irány

a mérnöki adminisztráció reformja,

amelyet végrehajtani az uj főpolgármester *legfontosabb teendői közé* sorozódik. Minden jel arra mutat, hogy az autonomia legkülönbözőbb fórumainak kivánságához képest *véget fog érni a mérnöki adminisztráció szétszórodottsága, jogi ügyosztályokban való elkeveredettsége és kialakul a fővárosi adminisztrációban az a különleges mérnöki hierarchia, amelynek speciális ellenőrizhetősége és mérnöki fennhatóság alá vonhatása a legnagyobb mértékben indokolt.*

Felkay tanácsnok munkásságának másik speciális iránya az elöljáróságok ügye, kapcsolatban a belügyminiszter azon intézkedésével, amely

az uj fővárosi törvény kapcsán revideálni kivánja az elavult elöljárósági törvényt is

és ebben az irányban *nyilatkozattételre szólitotta fel a polgármestert.* Ebben az irányban *hosszu és beható tanácskozások folytak Liber alpolgármester legfőbb irányitása mellett.* E tanácskozásoknak az eredményeit foglalja most össze *Felkay* tanácsnok racionalizálási csoportja. Ennek az összefoglalásnak fő iránya az elöljáróságok és a központ kapcsolatának kimélyitése olyképpen, hogy

az elöljáróságok a centrális hatalom hatékonyabb és szorosabb ellenőrzése alá kerüljenek.

Ezen a ponton *ujból felmerül a harmadik alpolgármesteri állás szükségessége,* mert az elöljáróságok müködésének megfigyelése kapcsán *kialakult az a vélemény, hogy az elöljáróságok hatékonyabb ellenőrzésére okvetlenül szükséges a harmadik alpolgármesteri állás létesitése.*

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35, hétköznapokon Rudolf tér 6, IV. 22. Telefon: 24-1-15

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-68.

Budapesti figurák

Irja: Novszky János

A pesti napimádó

Nem tévesztendő össze a pogány napimádókkal. A napimádó egész évben mindenkor és mindenütt, minden fenntartás nélkül imádja a napot, mig a pesti napimádó csak az év meleg negyedeiben keresi a napfényt.

De csak fürdőruhás állapotban.

Egyébként a fürdőruhás napfénykereső az uteán haladtában csak az árnyas oldalon rakja egymás elé a lábait. A járdán már nem kell a napfény: — a járdákon sóhajtás nélkül lemond arról, amiért a strandon lelkendezett, esetleg tülekedett.

A pesti napimádó — nem tiszteli a napot. Nem azt mondja: de jól süt a nap, hanem: de jól süt a Lizi! Ha felhő ékelődik a sárgolyónk és a napgolyó közé, hangosan és türelmetlenül felkiált:

— No — milesz Lizi, — süssél!

A pesti napozó épugy, mint a többi ember, jártában iparkodik a legelőnyösebb tartással — amit testformája megenged — mutatkozni. A strandon? Amig helyét a fövenyen keresi és ezért cirkál ideoda, ugyanezt teszi, de amikor a fövenyre lefekszik és ott egy kicsit már megmelegszik, legyen az hölgy vagy férfi, az esztétikus testmozgásról elfelejtkezik. Olyan testtartással terül el, hogy ha ezt véletlenül a járdán tenné, közröhej vagy a szánalom tárgyává válna.

Van olyan napozó, aki ugy nyulik el a homokban, mint az agyonütött béka. Van, aki a hátán vagy hasmánt ugy fekszik, mint a keresztre feszitett ember. Van olyan pocakos, akiről oldalt külön terül el a zsir s van olyan sovány, aki piszkafalábait az ég felé keresztbe rakja, közben a nyaka külön is kifordul. Van olyan napozó, aki homokban nem, csak csónakon terül el és fejét a csónak padjáról lelógatja, de ugy, hogy csak a lábszára vagy törzse látszik, mintha megkudelkázták volna. És van olyan, aki ugy forgolódik, hogy iparkodik bütykös lábaujjait a szomszédja szeme elé helyezni: nagyobb vagy kisebb gyönyörüség okozására.

...A nők egyrésze a nyilvánosság előtti életükben titkolják esetleges fonnyadtságukat, és hogy ezt elérjék, a kendőző szerekre semmi pénzt nem sajnálnak. A strandon a Lizi lehántja, leizzasztja róluk a kendőzést, hiába kenik magukat öles plakátokon hirdetett különböző olajokkal, kulimászokkal: a hiányzó bájak láthatóvá lesznek.

...Az okkal-móddal folytatott napozás tagadhatatlanul és bebizonyitottan egészséges. A tipikus pesti napozó azonban csak egyre törekszik: hogy a dunaparti vagy a többi pesti strandon minél gyorsabban és minél jobban, lehetőleg nyolc nap alatt süsse illetve égesse le a nap. Ezt teszi pedig azért, hogy ha más kerületben lakó ismerősével, vagy mondjuk Budán lakó barátjával, barátnőjével összekerül, annak beszéd közben odaszoritsa, odanyomja, oda-dörgölje az orra alá a világ legnyugodtabb hangján tartott hazugsággal:

— Mit szólsz? Három hét alatt milyen jól lesütött a Lizi — Velencében!

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88
Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer természetes Igmándi keserűvize, gyorsan megszabaditja a romlott ételek káros következményeitől.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10—16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83—2—89 alatt

VÁROSHÁZI NOTESZ

A VAROSHAZA KÁNIKULAI SZÜNETÉT egy napra megszakitotta Szendy alpolgármester eskütétele. A törvényben előirt esküt tette le az uj alpolgármester Sipőcz Jenőnek, mint a főpolgármester helyettesének kezébe. Zárt ajtók mögött folyt le az eskütétel, azon Sipőcz polgármesteren és Szendy alpolgármesteren kivül csak Liber alpolgármester és Horony-Pálffy tanácsi főjegyző, aki az eskümintát olvasta, vettek részt.

A sajtó munkatársai meg akartak jelenni az eskütételen. A polgármester azonban elháritotta még a sajtó nyilvánosságát is.

— Ha a törvény ugy intézkedett, — mondotta a polgármester —, hogy az ujonnan megválasztott alpolgármester ne a közgyülés szine előtt tegye le az esküt, akkor magától értetődik, hogy az eskületétel sem történhetik meg a nyilvánosság előtt.

A fotoriporterek természetszerüen csoportosan vonultak fel a városházára, és lesujtva vették tudomásul a polgármester üzenetét. Később azután olykép oldották meg a gordiusi csomót, hogy az eskü letétele után beengedték a fényképészeket a polgármesteri tanácsterembe, akik azután ott felvételt készithettek.

*

A POLGÁRMESTER EGYÉBKÉNT ZEBEGÉNYBEN NYARAL, az ősi családi kuriában, és csak egy napra jött be a fővárosba, kizárólag az eskü letétele céljából. Az eskütétel után a polgármester a belügyminisztériumba sietett, ahol hosszasan tanácskozott Keresztes-Fischer belügyminiszterrel.

Borvendég főpolgármester külföldön üdül, hivatala még semmi értesitést nem kapott tőle. Pontos tartózkodási helyét sem tudja a főpolgármesteri hivatal, csak arról van informálva, hogy a főpolgármester teljesen egyedül utazott el, családja itthon maradt.

Liber alpolgármester most tanakodik, hova menjen. Annyi már bizonyos, hogy feleségével augusztus első napjaiban fog külföldre menni. Valószinüleg Ausztriába vagy a Tátrába. Liberék menyecske-lánya a négy héttel ezelőtt történt baleset után még mindig az ágyat őrzi, de már szerencsére nem a helyőrségi kórházban, hanem lakásán. Az orvosi jelentés szerint a fiatal szervezet diadalmasan győzte le a könnyen veszélyessé válható lebukást a lóról, szerencsére még csak gipszbe sem kellett tenni a megsérült csontot.

*

MIVEL SIPŐCZ polgármester csak István-nap körül tér vissza szabadságáról, a városháza vezetése augusztus havára az uj alpolgármesterre, Szendy Károlyra marad. Szendy különben a legközelebbi napokban költözik be uj rezidenciájába: a második emeleti alpolgármesteri termekbe, abba a traktusba, ahol legutóljára Borvendég Ferenc székelt.

*

ÜRESEK A VAROSHÁZA BOLTIVES FOLYOSÓI, a Hullámfürdőben van szinte minden nap fiók közgyülés, ahol a törvényhatósági bizottság Pesten időző tagjai találkozót adnak egymásnak, hogy a városházi ügyekről beszéljenek. A kormánypártot Usetty Béla és Becsey Antal képviselik ezeken a megbeszéléseken, néha csatlakozik hozzájuk Huszár Aladár, aki mint OTI-elnök sem szünt meg érdeklődni a városházi események iránt.

A Keresztény Községi Párt teljesen hiányzik a Hullámfürdőből, annál nagyobb számmal jönnek el az ellenzékiek. A szocialisták közül Büchler József és Révész Mihály gyakori látogatói a Hullámfürdőnek, az ellenzéket rajtuk kivül naponta Kabakovics József és Magyar Miklós képviselik, mig a független demokraták Fábián Béla vezetésével teljes számmal vonulnak fel a Hullámfürdőbe. (Teljes szám alatt Fábián és Földvary bizottsági tag urak értendők, a párt harmadik tagja, Vitéz Aladár, nem jár a Hullámba.)

Ezeken a megbeszéléseken, amelyek különben a városházi sajtó aktiv résztvételével folyik le, cserélődnek ki a városházi hirek. Ha azonban hüvösebb az idő, vagy eső szemergél, a társaság átteszi székhelyét a Pezsgőfürdőbe, és ott folynak tovább a konventikulumok.

*

A MÁSIK VAROSHÁZI HIRKÖZPONT ezekben a kánikulás napokban Balatonkenese, amely zsufolva van városiakkal. Annyira zsufolva van, hogy a telep vezetősége több esetben a segitőalap igazgatóság által kibocsájtott utalványokat sem tudja szobára váltani.

Kenesén főleg a városi főtisztviselők pihenik ki fáradalmaikat és felhasználják természetesen az alkalmat arra, hogy megbeszéljék a legujabb dolgokat. Élénk és kedves társadalmi élet van különben Kenesén: Felkay Ferencék, Szécsy Ernőék, Honffy Lajosék a társaság központjai.

*

KENESE KEDVENCE különben Felkay Csöppike kisasszony, aki korát meghazudtoló céltudatossággal (alig négy éves a kicsi) hóditja sorra a legmorcosabb vendégeket is...

*

VÉSSEI EDE, a fővárosi gázgyár érdemes vezctője, ritka jubiláris ajándékot kapott. Tiz esztendeje van Véssei a Gázgyárban, tiz esztendős munkásságát jutalmazta a legfelsőbb hely, amikor a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntették ki.

Egy hosszu és érdemekben gazdag közpályának jelentős állomása ez a kitüntetés. A városépitési ügyosztály jogi osztályának volt a vezetője (hosszu és érdemes közlekedési és közegészségügyi ügyosztályi szolgálat után), amikor 1924-ben a polgármester Ripka akkori vezérigazgató előterjesztésére a Gázmüvekhez helyezte át. Azok a kitünő tulajdonságok, amelyek Véssei városházi müködését is annyira jellemezték, elsőrendü gyakorlati érzék, közgazdasági tudás, erős jogászi koncepció maradéktalanul érvényesültek Véssei gázgyári müködésében is, aki 1926-ban már igazgató, 1927-ben a vállalat kereskedelmi igazgatója lett, 1932 óta pedig helyettes vezérigazgatói minőségben a Gázmüvek vezetésével bizatott meg.

Véssei gázgyári müködéséhez füződik az adminisztráció racionalizálása, a propaganda kiterjesztése a szén és anyagbeszerzésnél elért tetemes megtakaritások. Még azonban sok tennivaló vár reá: a magyar szénnel való gázgyártás kérdésének megoldása, a városfütés problémája, a környékbeli községeknek a gázellátásba való bekapcsolása. A mindössze 48 esztendős Véssei Ede, akinek kitüntetéséhez barátai és tisztelői teljes számmal gratuláltak, ezeket a problémákat a tőle megszokott fiatalos energiával és éleselméjüséggel fogja kétségtelenül megoldani.

*

FELKAY FERENC TANÁCSNOKOT, a magyar racionalizálási bizottság, amely a kereskedelemügyi miniszterium keretében Chorin Ferenc vezetésével müködik, a választmány tagjává választotta. A kitüntető választás Felkay tanácsnoknak fővárosi racionalizálási érdemeit jutalmazza. Az elmult héten még egy kitüntetés érte Felkay tanácsnokot: főfelügyelőjévé választotta őt a maglódi evangélikus egyház.

*

GÜNTHER TIVADAR DR. tanácsi főjegyzőnek a belügyminiszter engedélyt adott, hogy harctéri szol-

A tabáni kudarc...

Babarczy tanácsnok közli, hogy a tabáni háromszögön belül nem szabad, azon kivül pedig nem lehet a közmunkákat ebben az évben megkezdeni

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Közmunkák Tanácsának ismeretes határozata, amely a Rácfürdő megvásárlása kapcsán az ugynevezett *tabáni háromszöget* illetően a rendezési terv jóváhagyását és a közmunkák megkezdését külön polgármesteri előterjesztéstől tette függővé, *általános megdöbbenést* keltett a városházán. A helyzet ugyanis az, hogy a tabáni háromszög területén — az Attila-körut—tranzverzális ut és a Szent János-tértől a tranzverzális utig vezető uj utvonal képezi a tabáni háromszöget, — *mindaddig nem szabad a planirozási és szabályozási munkálatokat megkezdeni, amig a fürdőváros kialakulását is figyelembe véve uj javaslatot nem készit az autonómia.* Végeredményben tehát *egyetlen kapavágást sem lehet tenni* a Tabán területén mindaddig, amig a *fürdőváros-elképzelés a Rác-fürdő megvásárlása kapcsán ki nem alakul* és ahhoz hozzá nem járulnak az összes illetékes tényezők. Erről a nagyfontosságu problémáról

Babarczy István báró

tanácsnok, aki a polgármester különleges megbizása kapcsán tudvalevően intézi a tabáni ügyeket, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Valóban az a helyzet, hogy

a tabáni nagy közmunka erről a nyárról lemaradt.

Igaz ugyan, hogy a széleken, főleg a tabáni háromszögön felül eső területeken *lehet bizonyos közmunkákat kezdeni*, elsősorban a planirozási munkálatokat, azonban *ez a munka-részlet édes-kevés.* Sőt még a kevésnél is kevesebb, mert hiszen a tabáni közmunka első nagy periodusához, az *Ördögárok beboltozásához nem lehet hozzákezdeni*, mert ez a tilalmas háromszög területén belül esik, már pedig a tervek szerint az összes tabáni csatornák az Ördögárokba fognak torkolni és igy a *háromszögön kivül eső részen sem indulhat meg a tervek végleges elkészültéig, illetőleg jóváhagyásáig még a csatornázási munka sem.*

— Tudomásom van arról, — folytatta *Babarczy* tanácsnok — hogy az ut- és csatornaépitési ügyosztály a megváltozott helyzethez képest *igyekszik az utépitési munkálatokat megkezdeni*, sőt az erre vonatkozó polgármesteri előterjesztés is, *valószinüleg már a jövő héten* az ügyosztályi bizottság elé kerül. Maga a nagy közmunka azonban — ismétlem — *egyelőre elmarad*, és igy azok a tervek, amelyek a tabáni közmunkának augusztus közepére való megindulását helyezték kilátásba, *minden vonatkozásban tárgytalanok.*

*

Elmondotta még munkatársunknak *Babarczy* tanácsnok, hogy az összes a főváros tulajdonában levő házakat, amelyek a Tabán területén voltak, *kivétel nélkül lebontották.* A legutóbbi időkig három lakója volt a főváros tulajdonában levő tabáni házaknak: *egy állástalan pincér*, 12 esztendős idegbénulásos fiával, *egy kőmüveslegény* az életepárjával és még egy munkanélküli. Ez a három szerencsétlen család egész addig az időpontig lakott a Tabánban a tanácsnok különleges engedélyével, amig *fejük fölött már a zsindelyes tetőt kezdték lebontogatni.* Az utolsó percig *régi megszokott oduikban* laktak ezek a nincstelenek, végezetül is azután *néhány pengős készpénzsegély kapcsán városi szükséglakásokba telepitették őket.*

A Tabánnak *most már nincs lakója*, egyetlen vendéglő maradt még fenn a Közmunkák Tanácsa által engedélyezetten az Attila-körúton, azokban az épületekben, amelyeket a Károly-körut 15. számu ház ellenértékeképpen engedett át a fővárosi pénzalap a fővárosnak. Az *Albeckerkocsmáról* van szó, amelynek *Schreil* nevezetü vendéglőse az utolsó percig reménykedik, és helyén akar maradni, amig az ócska épületet is ki fogják kezdeni a falbontó csákányok, de korántsem azért, hogy belátható ideig épitkezés kezdődjön a romok helyén.

A belügyminiszter jóváhagyja a Rácfürdő megvételét

A tiszti főügyész a fellebbezések elutasitását kéri a polgármester nevében és felterjeszti a miniszterhez az eladókkal kötött előzetes szerződést

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros közgyülése tudvalevőleg elfogadta a Rácfürdő vagyonközösségének azt az ajánlatát, amely a fürdőtelepet 1.800.000 pengőért hajlandó a főváros tulajdonába átengedni. A közgyülési határozat ellen a törvényes határidőben *két fellebbezés futott be* a főpolgármesteri hivatalhoz. Az egyik fellebbező *Bródy* Ernő, aki arra kéri a belügyminisztert, hogy *tagadja meg a vétel jóváhagyását*, mert a Rácfürdő megvétele nem sürgős, nem szükséges, nem elkerülhetetlen és akkor, amikor a főpolgármester kivételes hatalmának létesitésére legfőbb okul a pénzügyi egyensuly helyreállitása szempontjából nélkülözhetetlen *takarékosságot jelölte meg az uj fővárosi törvény, akkor csak életszükség és végveszély* indokolhat kétmillió pengő ujabb kiadást, amire momentán semmi szükség nincs.

A Rácfürdő megvétele ellen a másik fellebbezést *szociáldemokrata bizottsági tagok* azon a cimen nyujtottak be, hogy az I—III. kerületi telekkönyv tanusága szerint a vagyonközösség tulajdonát képező Rácfürdő *egyes részei olyan áron* cseréltek gazdát, amely ár az egész fürdő-komplexum *félmillió pengős értékét vette alapul.* — Amikor maga a vagyonközösség — mondja ez a fellebbezés — ötszázezer pengőre értékeli az egész fürdőt, akkor a főváros nem adhatja a fürdőért ennek az összegnek több, mint háromszorosát!

A vétel ellen beadott fellebbezések *a tiszti főügyészhez kerültek*, aki a főpolgármester nevében *részletes indokolással terjeszti fel a fellebbezéseket a belügyminiszterhez.* A főügyész a fellebbezést kisérő észrevételeiben hangsulyozta, hogy a Rácfürdő megvételének kérdésében a fővárosnak, mint szomszédos fürdőtulajdonosnak szempontjából *nagy jelentőséggel bir az a körülmény*, hogy a Rácfürdő hévforrásai *hidrológiailag összefüggenek a Szentgellérthegyi forráscsoport többi vizével.* A fürdő megszerzése a főváros szabad forrásvizgazdálkodásának a szempontjából bir *a tiszti főügyész szerint is nagy jelentőséggel*, mert az eddigi helyzetben a főváros tulajdonában levő Szentgellérthegyi források kihasználása *a közös védőövezet következtében a Rácfürdő tulajdonosai részéről támasztott nehézségek miatt mindig akadályokba ütközött.*

A főügyész felterjesztésében azt is megállapitja, hogy az a közgyülési határozat, amellyel a főváros a Rácfürdő megszerzését határozta el, *teljes szabályszerüséggel jött létre*, a határozat meghozatala ellen formai szempontból sem emelhető semmiféle kifogás. Hogy a belügyminiszter teljes egészében lássa a kérdés-komplexumot és a fellebbezés elbirálásához, nemkülönben a közgyülési határozat jóváhagyásához *az összes okiratok rendelkezésre álljanak*, a főügyész becsatolja a miniszter számára *azt a szerződéstervezetet, illetőleg előzetes szerződést is*, amelyet a főváros nevében a vagyonközösség jogi képviselőjével letárgyalt.

A városházán illetékes tényezők kétségtelennek és elintézett ügynek tartják, hogy *a belügyminiszter a fellebbezések elutasitásával jóvá fogja hagyni a Rácfürdő megvételére vonatkozó közgyülési határozatot.* Ebben az esetben a fürdőtelep tényleges átvételére még *a nyári hónapokban sor kerül.*

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Bornemissza és Haidegger

Összeférhetetlen-e az Elektromosmüvek két uj üzemi választmányi tagja?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Törvényhozók Lapjából* vesszük át a következő kis cikket, melynek figyelemreméltó aktualitása vitán felül áll:

Az Elektromosmüveknél az üzemigazgatóságba beválasztott két tagnál *az összeférhetetlenség esete forog fenn.* Ugyanis *Bornemissza* Géza a Hungária villamossági rt. igazgatója, akinek szakmai kvalitásai kétségen felül állanak, azonban tekintettel arra, hogy *a Hungária villamossági összes részvényei a Salgótarjáni kőszénbánya tulajdonában vannak* és a Salgótarjáni kontingens szerint második legnagyobb szállitója az Elektromosmüveknek, *kétségtelen az összeférhetetlenség.*

Éppen igy a második igazgatósági tag — folytatja a lap — *Haidegger* Ernő dr., a *Magyar Villamosmüvek Országos Szövetségének* az igazgatója, már pedig ennek a szövetségnek a fenntartási költségeihez az Elektromos-müvek *évente mintegy 20.000 pengővel járul hozzá*, szintén kézenfekvő az összeférhetetlenség. Amidőn ezt a két körülményt regisztráljuk, semmikép sem vonjuk kétségbe a fentemlitett két uriember abszolut jóhiszemüségét, intaktságát, valamint szakmai tudását, azonban — véleményünk szerint — *még a halvány látszatát is kerülni kell annak, hogy az összeférhetetlenség vádja érhesse valamelyik üzembe delegált, vagy kinevezett igazgatósági tagot.*

*

A lap cikkecskéjéhez *a következő megjegyzéseket füzzük:*

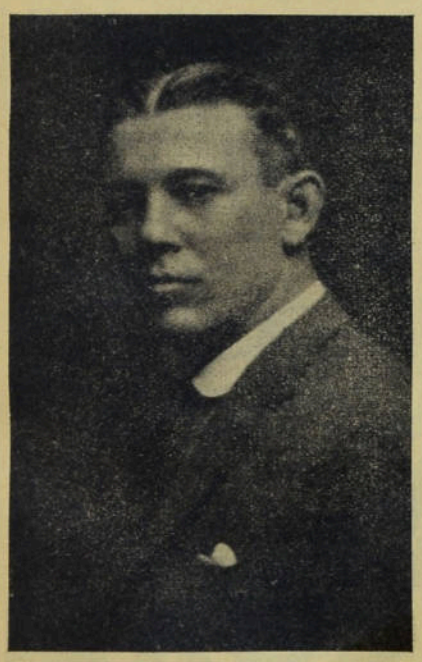
Az 1932. XVIII. tc. 26. §.-ának 2. pontja szerint *összeférhetetlen helyzetbe kerül* a törvényhatósági bizottságnak az a tagja, aki a székesfőváros érdekeit közvetlenül vagy közvetve érintő vagyoni ügyben ügyvédként, megbizottként vagy képviselőként a székesfővárossal szemben jár el. Kétségtelen, hogy ez a paragrafus *Bornemissza* Gézára, aki bizottsági tag is, *okvetlenül vonatkozik.*

Mindkét üzemi választmányi tagra vonatkozik a régi fővárosi törvény (89. §. 4. szakasz), amely szerint *az üzemigazgatóság tagságával összeférhetetlen és az üzemigazgatóságba ki nem küldhető, aki a székesfőváros üzemeivel versenyző üzemnél, vállalatnál vagy üzletnél érdekelve van.* Az üzemi választmányi tagságot illetően ezt a rendelkezést az *1934. XII. tc. 21. §.-nak 3. pontja is átveszi.* Az a körülmény, hogy ugy a Hungária Villamossági Rt., mint a Magyar Villamosmüvek Országos Szövetsége *olyan kapcsolatban* vannak az Elektromosmüvekkel, amely a fenti paragrafus szerinti összeférhetetlenséget kimeriti, *egyetlen pillanatig sem kétséges!*

dunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Ha Ön ideges vagy szivbeteg, fogyasszon
Mézmaltin tápszert
kávé helyett.
Kapható minden drogéria és füszerüzletben!

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK KIDOLGOZÁSA
LEICA gépek, kellékek, kidolgozások
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Kőhalmy József dr.
a Beszkárt igazgató-helyettese,

régi, kitünő hirlapiró-társunk, akinek *A Beszkárt 10 éve 1923-tól 1933-ig* cimü érdekes és értékes munkája most hagyta el a sajtót.

gálatára és köztisztviselői kitünő működésére való tekintettel, nevét Buday-Günther formában viselhesse. — Itt emlitjük meg, hogy Buday-Günther főjegyzőnek, akit tudvalevően a főpolgármesteri hivatal vezetői tiszte alól felmentettek, szeptember havában fog a polgármester uj szolgálati beosztást adni, minden valószinüség szerint ügyosztály-vezető-helyettesi minőségben.

*

Az ötvenezres

Az uj Közszállitási Szabályzat és a főváros

Irta: MÜLLER ANTAL

Előttem a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter és a magyar királyi belügyminiszter 50.000/1934. K. M. számu rendelete, amely a két miniszter együttes aláirásával a *közszállitásokról és a hazai beszerzés kötelezettségéről szól.* Röviden a Közszállitási Szabályzat reviziójának nevezett kormányrendelet, amely a legutolsó, a 100-ik pragrafus szerint 1934. október elsején lép életbe, megszünteti a régebbi Közszállitási Szabályzat (121.000/1929. K. M. számu rendelet), valamint a Közszállitási Szabályrendelet (88.500/1929. B. M. számu rendelet) érvényességét azzal, hogy a hatályban levő általános részletes és különleges feltételek, amennyiben a jelen rendelet rendelkezéseibe nem ütköznek, további intézkedésig hatályban maradnak.

Ha nem lennének elkoptatva a nagy szavak a politikai élet fórumain, akkor azt mondanám, hogy a három hónap mulva érvénybe lépő uj Közszállitási Szabályzat *fordulópontot jelent a magyar ipar, elsősorban a kézműipar életében.* Az *Uj Budapest* hasábjain nem szükséges az uj Közszállitási Szabályzatot ismertetnem, ezt elvégezte már régebben a lap érdemes szerkesztője azokban a cikkeiben, amelyekben a miniszter által annakidején leküldött, akkor még csak tervezetként szereplő rendelet egyes vonatkozásait ismertette, különösen abból a szempontból, hogy azok a fővárosi intézmények, hivatalok és üzemek megvilágitásában *mennyiben hasznosak a közre.* Arra is rá kell mutatnom, hogy az *Uj Budapest* a szabályzat megjelenését közvetlenül megelőző tárgyalásokról, amelyek a kereskedelmi minisztériumban az Országos Ipartanács kebelében folytak, *mindenkor megemlékezett,* hűségesen beszámolva arról is, hogy szerény erőmhöz és tehetségemhez képest, mint a kereskedelem és ipar hivatott képviselője, *hogyan küzdöttem ezeken a tárgyalásokon,* de általában az *önkormányzat fórumain is,* hogy az uj Közszállitási Szabályzat az legyen, aminek készült: *komoly és hivatott védelmezője a hatóságoknál a kisipar érdekeinek a kartelirozott nagyipar és bankérdekeltségek falanxaival szemben.*

Az *Uj Budapestnek* nincs helye arra, hogy különben is a kizárólag az iparosokat érdeklő részleteket: hogyan kell letenni a bánatpénzt, miképpen kell kibocsájtani az ajánlati felhivást, mi a döntés határideje, melyek a figyelembe nem vehető ajánlatok és az odaitélés általános elvei, mi az a megosztott odaitélés, hogyan kell a szerződéseket megkötni, hogyan tárgyalhat a hatóság az ajánlattevővel, melyek a jogorvoslati fórumok, hogyan kell a szállitási munkát megkezdeni és általában a szerződést teljesiteni, hogy állunk a számlák kifizetésével, melyek a kizárási eljárásnak különböző fórumai, — ismertesse ujólag. Ehelyütt az uj Közszállitási Szabályzatnak inkább azokkal a rendelkezéseivel foglalkozom, amelyek *az autonómia vonatkozásaiban is fontosak és érdekesek.* Arra akarok ezenfelül rámutatni, hogy az autonómia különböző fórumain helyetfoglaló iparos érdekeltségeknek, akár hivatalos megbizásból, akár egyéni cimen foglalnak helyet a törvényhatósági bizottságban, illetőleg a szakbizottságokban, *önmagukkal és az iparostársadalommal szemben lelkiismereti kötelességük vigyázni arra,* hogy az uj Szabályzatot a városházán a *legmesszebbmenően, a legpontosabban, az iparos és kereskedő érdekeknek a legmegfelelőbben hajtsák végre.*

A száz paragrafusból álló szabályzat 51. pontja a *kisipar részére biztositott kedvezményekkel* foglalkozik. Az uj Szabályzat ezen paragrafusát tartom én a kisipar szempontjából a *városházán a legfontosabbnak.* Tudják iparostársaim, de mindazok az önkormányzati fórumok is, amelyeken több, mint egy évtizede állandóan szót emeltem a kisiparos-érdekek mellőzése miatt, mennyire fontos, hogy *végre van norma, amelyhez a városházi hatóságok kötelesek tartani magukat.* Az én szerény véleményem az, hogy ez az 51-ik paragrafus, főleg annak 1. pontja a *kézműipar reneszanszát jelenti Budapesten.* Áll ez különösen a felruházó iparra: a szabókra, cipészekre, stb., de az asztalos-, bádogos- stb. iparosokra is, *mindazokra, amelyeket ez a nagyszerü 51. pragrafus részletesen felsorol.* Uj éra kezdődik a kisipari foglalkoztatás szempontjából a városházán, meglazulnak a régi kartel-összeköttetések, hogy egyik napról a másikra azután teljesen meg is szünjenek. Az autonómia fórumait *áthatja a kisipar védelmének az az érdeke,* amelyet ez a kisipar a főváros egyik legfontosabb és legmegbizhatóbb adófizető társadalmi rétege, *már régen megérdemelt volna.*

Az 51. paragrafus 1. szakaszánál nemkevésbbé fontosabb a 2. szakasz sem, amely a *helyi vállalkozók számára nyujt előnyt* megfelelő minőség és nem lényeges árkülönbözet mellett. A főváros ajánlati feltételei régebbi idő óta magukban foglalták a helyi vállalkozók kötelező előnyét más helységbeliekkel szemben, azonban ez az elv legutóbb elhalványult, hogy csak a *Mátyástemplom kőfaragási munkáit emlitsem.* A budapesti vállalkozóknak a jövőben *nem kell attól féliök,* hogy kisebb munkabérrel dolgozó vidéki vállalkozók előnyben részesülnek velük szemben.

Mit emlitsek még, mint igen fontosat? Talán a 47. paragrafust, amely a *valószerüség és olcsóság elveinek szerencsés összetétele.* Emlitsem-e a 65. szakaszt, amely *az ajánlatban megjelölt munkabérek fizetését teszi kötelezővé* a munkásokat illetően, kötbér kikötésével, megakadályozva ezzel a munkások kiuzsorázását? Emlitsem-e a 81. szakaszt, amely közli, hogy *30 nap alatt ki kell fizetni a kiállitott számla összegét?* Utaljak-e a 85. paragrafusra, amely a *hazai beszerzés kötelezettségét irja elő,* minden eddiginél erősebb és hatékonyabb formában?

Mint előbb is kijelentettem, nincs szándékomban végigmenni részletesen a Közszállitási Szabályzat fontosabbnál-fontosabb rendelkezésein. *Hála és köszönet a belügyi és a kereskedelmi miniszereknek,* akik ezt a rendeletet annyi esztendei halogatás után végre csakugyan kiadták és meghatározták annak életbelépési terminusát is (hány olyan érvényes és szabályszerü uton létrejött törvény és rendelet van, amely még mindig nincs életbeléptetve, holott azokra igen nagy a szükség!). *De hála és köszönet az iparos osztály minden igaz barátjának és harcosának, akik vállvetett erővel harcolták* ki ezt a rendeletet, amelyről cikkem utolsó szavaiban is csak azt ismételhetem: a *kisipar reneszanszát jelenti!*

Óbudai problémák

A Császárfürdő és a jövő háboruja

Irta: nemes NÁTLY IGNÁC ny. ezredes

Meg kell világitanunk — ujabb vörös, oláh, trianoni behódolások elejét veendő — az álcivilizáció és a kereskedelmi konkurrencia okozta világháboruban alkalmazott légi támadások *ellenszerét, a vegyi gyáriparból kifejlődött gázvédelmet, — legalább is, szép székesfővárosunkra vonatkozóan.*

Mérges és egyéb gázok nagymennyiségben a levegő áramlásával, külön szerkezetekkel, gránátokkal, gyujtókkal és az eddigi lövegekkel, bombákkal egyetemben is, *a kivánt helyre irányithatók.* A mérges gázok megtámadják a lélegzési szerveket, a szem kötőhártyáját, sőt a test bőrét. A köd- vagy felhőképző gázok kizárólag, valamely tárgy — város, gyár, hid — vagy *hadművelet leplezésére* szolgálnak és gyakran puszta megjelenésükkel *nagy riadalmat okoznak.* Nehezebb fajsúlyú gázok a föld lejtője és alja felé, a könnyebbek, valamint a melegek felfelé terjeszkednek, — a szellő szétoszlatja, — a köd, viz magához vonzza őket. Szélcsendes hely, pince, *mély ut, szük magas zártsoru utca, vagy udvar — mérges gázok elárasztásával — hetekig megközelithetetlenné válhat, gázálarc nélkül.* A budai hegyláne, a Duna és a nagyrészt északnyugati légáramlás, *némileg természetes védelmet nyujtanak a gázokkal szemben.* Budapest nagy körutainak, a *Dunapartoknak, valamint a közvetlen hegyvidék uthálózatának gondos kiépitése* a legfőbb tényezők Budapest egész területének védelmében, mindenféle harci támadás tekintetében.

A harci gázok nélkülözhetetlenné váltak, — ezért ma már mindenkinek ismernie kell, legalább az alapfogalmakat. Egyébként a gázálarc megfelelő ruházat és vegyszer alkalmazásával — kellő védelmet nyujthat — *mindenféle gázmérgezés ellen.*

Óbuda a jövő háboruját tekintve — és az élet állandó háboru — két részre osztható: az *iparosvárosra és a fürdővárosra. A Császárfürdő a szük Zsigmond-utcában lezsinegeli Óbuda életerét, forgalmát,* azért jogos a Császárfürdő halálra itélését követelni, — de csak azért, hogy hamujából Phőnixként — *Budapest második felhőkarcoló palotája* — felemelkedhessék, munkát és életet osztogatva. Csodájára járjon a világ *Óbuda fürdővárosának,* Gülbaba sirjától Schmidt Miksa viharverte klastromáig.

A Császárfürdő *fürdővárosi jellegét* másképpen, mint a közuti forgalom teljes kizárásával a Zsigmond-utca szük részéből *nem lehet megoldani.* Ennek ilyértelmü átvezetése ellen az Ujlaki rakpartra, *senkinek komoly ellenvetése nem lehet.* Átszállás a Margithid lépcsőjénél a legegyszerűbb, de némileg kényelmetlen megoldás. A közvetlen befordulóval a Margithidról és esetleg az *Üstökös-utcán is,* átlag rövidebb az ut. Minkenképpen jobban eloszlik a forgalom és megmarad a *Török-utca fordulója.*

A Gellért gyógyszálló egy nagy „kurszalon", — itt pezsgő az élet, — nem lehet nyugalom. *A komoly, tömeges gyógyfürdővendég befogadására a Császárfürdőnek van alkalmas környezete és légköre.* Több gyomor többet fogyaszt és jár ebből a kurszalonba. Nem beszélek *uj gyógyszállókról,* csak elég legyen — megfelelő helyen — *az ágy,* az anyagi megértés, a zavartalan átjárás az utcán, valamint lehetőleg a *terászos átjáró a szállóból a fürdőbe, meg a lombos napos parkba.* Igy képzelem el ezt a Császárfürdőben, — alig számottevő költséggel.

A Józsefhegyi-, a Pusztaszeri- és a Doberdo-ut védelmi vonalaiba, legrövidebben — pont a Császárfürdő parkos hegyoldalán vezet majd fel az ut, az 1908 év óta vajudó *Kavics-utca* rendezésével. Nem tételezzük fel — az ugynevezett *vezérkari határról* a légi támadást, a Mátyáshegy virányos berkein keresztül.

Minderről megfeledkezett a *házadómentesség tárgyában kiadott rendelet. A Császárfürdő fejlesztésének előmozditása* még a megfontolás tárgyát sem képezi, és hol marad *Óbuda gyáriparának* épitkezése? Hogyan épüljenek be az engedélyezett hajmeresztően üres, *emberöltőn szomszéd nélkül maradó tűzfalak, ha nem házadómentességgel?*

Mikor szünnek meg, a *sáncépités korából öröklött, szük, zártsoru utcák?* És hol van az ellenséges repülőgépek kellő fogadására kész uthálózat, meg a kellő vegyipar Budapesten?

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Rekord-rollfilm
26° Sch. 6×9. 8 teivételes P 1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendű kivitelben
REKORD foto szaküzlet,
VII, Nyár-utca 10. Telefon 40—4—03

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

JOBB A RÁDIÓ'

UJ
TUNGSRAM
RÁDIÓCSŐVEL

Egy hatvanezer pengős kölcsön viharos és homályos regénye

Garantálta-e a főváros a Stux-bankház által Sebestyén szinigazgatónak adott hatvanezer pengős kölcsönt? — Nyolc százalékos kamat, hat százalékos folyósitási jutalék és hasonló jók a kölcsön-szerződésben — A legfelsőbb bíróság elutasitotta Stuxék alaptalan keresetét

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A polgármester az elmult napokban ugy intézkedett, hogy addig is, amig a Városi Szinház hosszabb időre való bérbeadása tárgyában a törvényhatóság első őszi közgyülése dönt, egy esztendőre *Föld* Aurélnak, a kiváló szinházi szakembernek adta a Tisza Kálmán-téri müintézet fölött a rendelkezés jogát. A polgármester ezen határozata *véletlenül összeesik a legfelsőbb bíróságnak, a királyi kuriának egy itéletével, amely a Városi Szinház multjának egyik legsötétebb részéről rántja le a leplet. A Sebestyén-éráról van szó:* a Tisza Kálmán-téren eleinte nagy sikereket látott, később tönkrement, sőt csődbe is jutott szinigazgatóról, akinek egyik kölcsönügyletét illetően mondotta ki a magyar királyi kuria, hogy a *fővárost az általa fölvett kölcsönért semmiféle felelősség és fizetési kötelezettség nem terheli.*

Még a mult esztendőben történt, hogy a *Stux és Hugó budapesti bejegyzett cég* a budapesti királyi törvényszékhez keresetlevelet nyujtott be, annak kézbesitését a polgármesterhez kérvén. Keresetlevelében *56.576 pengő tőkét és annak kamatait kéri a Stux-bankház a fővárostól,* előadván, hogy 1930. őszén a főváros tulajdonát képező Városi Szinház bérlője, *Sebestyén* Géza, 60 ezer pengő kölcsön folyósitása iránt fordult a bankházhoz, amely összeg *a szinházi üzem fenntartására vált szükségessé.*

Sebestyén nem jó!

A bankház közölte a kölcsönt kérő *Sebestyén* Gézával — mondja Stuxék keresetlevele, hogy az ő vagyoni helyzete *nem nyujt garanciát a kölcsön felvételére,* miért is azt a bankháznak megadnia nem állott módjában. Később *Sebestyén* jelentette a bankháznak, hogy a főváros a kölcsön megadása esetén *biztositja a követelés erejéig a Városi Szinházból származó napi bevételeket, illetve az általa a szinház javára szerződésileg kötelezett szubvenciónak egy részét.*

Napi 5% + cesszió

Ily előzmények után jött létre a kölcsön *egy polgármesteri rendeletre,* amely utasitotta a szinház vezetőségét, hogy a kölcsön igénybevételének napjától kezdve 1931. május 31-ig a szinház *mindennapi brutto bevételéből öt százalékot automatikusan vonjon le* és azt a bankház postatakarékpénztári számlájára fizesse be. A polgármester egyben utasitotta a közmüvelődési ügyosztályt, hogy a fővárostól a Városi Szinháznak járó szubvenciót 1931. junius elsejétől esedékes részleteit a *még ki nem egyenlitett kölcsönösszeg erejéig a bankháznak utalványozzák.*

A törvényszékhez benyujtott keresetében előadja ezután a bankház, hogy a polgármesteri rendelet révén *biztositva látták a kölcsönösszeget,* amely 60 ezer pengőre rugott, ezt az összeget 1930. évi szeptember 26-án *folyósitották is,* mégpedig a főváros egyik hivatalnokának, *Zachariás* G. Sándor dr. fogalmazónak jelenlétében. *Sebestyén Géza* ezen összeget a Stux-bankház pénztárhelyiségében azonnal *átadta Zachariás fogalmazónak,* egyben átvette a bankház levelét, amely a *folyósitás tényét foglalja magában és annak átvételét aláirásával is elismerte. Sebestyén* meg is kezdte a kölcsön visszafizetését: ettől a naptól kezdve, — amit a bankház keresetlevele is kénytelen elismerni, — *tényleg pontosan lefizettetett a Városi Szinház mindennapi bruttó bevételének öt százaléka, mindaddig, amig a Városi Szinház 1930. végéig előadásokat tartott.*

Uj kéz: Ferenczy!

1931. elején *uj kezekbe* került a Városi Szinház: *Ferenczy Károly* kezébe. Ettől az időponttól kezdve az öt százalékok lefizetése *nem történt meg napról-napra,* hanem 1931. január 30-án egy összegben 800 pengő fizettetett le a későbbi elszámolás fenntartásával. 1931 január 30-a óta azonban a Városi Szinház brutto napi bevételeiből a bennünket megillető öt százaléknak megfelelő összegek *hozzánk be nem folytak* — állapitja meg a kereset, — sőt elérkezvén az 1931 junius elseje, *az akkor esedékessé vált szubvenció részleteket sem fizette le a székesfőváros,* hanem az időközben vagyontalansági esküt tett *Sebestyén* Gézával *birói egyezséget* kötött és ennek alapján *273.136 pengő erejéig zárlatot vezettetett a Sebestyén által tőle bérelt Budai Szinkör összes jövedelmeire.*

Elismeri a *Stux-bankház* keresete, hogy a birói egyezség összegében az *ő követelésüket is* felvette a főváros, mint *Sebestyén* Géza által a főváros részére megtéritendő összeget, arra azonban a főváros ezután *egyetlen fillér fizetést sem teljesitett.* Miértis az időközben lefizetett részletek betudásával *56.576 pengő tőkének és kamatainak, valamint a perköltségeknek megfizetésére kérte a törvényszék által a fővárost a Stux-bankház kötelezni.*

Egy igéret...

A bankház keresetére a főváros nevében *Günther* Ferenc dr. tiszti ügyész hosszu előkészitő irattal válaszolt. A főváros jogi képviselőjének véleménye szerint a szubvenció lekötése *csupán a Sebestyén Géza szerződésének épségben tartása mellett és fennállásának idejére szólhatott.* Az engedményezést a főváros *csak bizonyos feltételekkel vette* tudomásul: mindenesetre jogi és logikai képtelenség volna — mondja *Günther* tiszti ügyész — *amit nem lehet jóhiszemüen állitani,* hogy az engedményezés tudomásulvétele irásban *több kötelezettséget róhatna a fővárosra, mint irás nélkül.*

Rámutat a főváros jogi képviselője arra, hogy éppen azért kellett a főváros jóindulatu támogatása és tudomásulvétele az engedményezéshez, mert a főváros volt *Sebestyén* Géza legnagyobb hitelezője és a *fővárosnak Sebestyén cirka 200 ezer pengővel tartozik: a főváros akarata nélkül nem öt százalék, de egy fillér sem juthatott volna felperesnek.* A főváros nyilvánvalóan *áldozatot hozott,* hogy *Sebestyén* Géza színészei és zenészei fizetésüket megkaphassák és hogy ő szerződéses kötelezettségének megfelelhessen, ami a fővárosra nézve azonban *semmi anyagi előnyt nem jelenthetett.* Ami a *Ferenczy* által fizetett 800 pengőt illeti, hangsulyozza a főváros, hogy a fizetést nem a főváros teljesitette, *Stuxék és Ferenczy Károly között jogviszony létesült,* nevezetesen utóbbi készfizető kezességi nyilatkozata. *Stuxék Ferenczynek további 100 ezer pengő kölcsön folyósitását helyezték kilátásba,* de sem a *Ferenczyvel* létesitett uj jogviszonyt, sem az egyéb dolgokat annakidején egyáltalában Stuxék *nem tartották szükségesnek a fővárossal közölni.*

Pervesztés 3 fórumon

A törvényszék, az itélőtábla, sőt legutóbb a kuria is, *teljes egészében elutasitották Stuxék keresetét.* A felsőbiróság előtt az időközben az Elektromos Müvek főügyészévé avanzsált *Günther* Ferenc helyett *Fertsek* Leó tiszti ügyész látta el nagy szakértelemmel a főváros jogi képviseletét. A kuriai itélet megállapitja, hogy az *engedményezés, illetőleg a főváros részéről elvállalt kötelezettség csak a főváros és Sebestyén között létrejött szerződés tartamára állhatott fenn,* ennélfogva a bérleti szerződésnek a szerződő felek hibáján kivül *idő előtt történt megszünése folytán* a fővárost további kötelezettség nem terhelheti.

Stux és a jutalék

— A szerződés idő előtti felbomlását — állapitja meg bölcsen a legfelsőbb biróság, — *nem a fővárosnak valami hibája vagy mulasztása idézte elő.* Ha mégis az alperes főváros lett volna az, aki a szerződés felbontását kérte *anyagi és a főváros közönségének kulturális érdekei megóvása céljából,* kötelezettségvállalása ellenére is *jogosan tette meg a kezdeményező lépéseket.* A fővárosnak ezen lépése után számot kellett vetnie a *Stux-bankháznak azzal,* hogy a juttatások, a százalékos levonások és a bérlőt illető szubvenciók *csak addig szolgálnak az ő biztositására, amig a bérlővel létesült szerződéses viszony fennáll.*

A főváros tehát az egész vonalon *pernyertes lett a Stux-bankházzal szemben.* Még csak azt jegyezzük ide, hogy az 1930. szeptember 26-án kifizetett 60 ezer pengős kölcsön után a bankház *évi nyolc százalékos kamatot,* továbbá hat százalékos, azaz *3600 pengőre rugó jutalékot számitott, illetőleg vont le magának.* Hogy a *váltóbélyegek,* sőt a *postatakarékpénztári befizetési lapok költségét is Sebestyén* Gézának kellett viselnie, az a fentiek után *egyáltalában nem kétséges.*

Liber alpolgármester sem tudja, miért késik az uj lakbérleti szabályzat jóváhagyása

Az életbeléptetés legközelebbi terminusa: 1935. május 1.

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Több alkalommal megemlékezett az *Uj Budapest* arról a huzavonáról, amely a fővárosi törvényhatósági bizottság által még a mult esztendő novemberében letárgyalt *uj lakbérleti szabályzat körül folyik.* Az igazságügyminisztérium heteken át zárt ajtók mögött tanácskozott az uj szabályrendelet ügyében, amely azonban *mindezideig nem érkezett le a fővároshoz* és igy augusztusban sem lesz életbeléptethető.

Liber Endre

alpolgármester az uj lakbérleti szabályzat jóváhagyásának késlekedéséről a következőket mondotta munkatársunknak:

— Állandóan figyelemmel kisértem az uj lakbérleti szabályzatot, amelyet a mult esztendő novemberének utolsó napjaiban *permanens üléseken tárgyalt le a főváros törvényhatósági bizottsága,* azért, mert a kormány állandóan sürgette a szabályrendelet *záros határidőn belül való felterjesztését.* Háromnegyed esztendeje azonban *semmi érdemleges intézkedés nem történt a jóváhagyás tekintetében.*

— Az igazságügyminisztériumban tudomásom szerint *hosszas tárgyalások folytak az uj lakbérleti szabályzat ügyében.* Hogy miért volt szükség ezekre a tárgyalásokra, nem tudom megmagyarázni, hiszen annakidején, mikor az uj szabályzat megalkotására a polgármesteri előterjesztést a szakbizottságok elé vittük, *előzetesen a legalaposabban és legrészletesebben megtárgyaltuk az ügyet az összes illetékes fórumokkal.* Értesülésem szerint azonban ezek az igazságügyminiszteri tárgyalások már végetértek és a lakbérleti szabályzat aktája *visszakerült a belügyminisztériumba.*

— Állandóan sürgetjük a lakbérleti szabályzat kormányhatósági jóváhagyását: legutoljára *két vagy három héttel ezelőtt küldtünk ujabb sürgető felterjesztést a belügyminiszter urhoz.* Amennyiben a nyári hónapokban vissza nem érkezik a szabályrendelet, azt novemberre nem tudjuk életbeléptetni, hiszen az esetleges változtatásokat, amelyeket a belügyminiszter elrendel, *ujra végig kell vinnünk az autonómia fórumain.* Mivel pedig a februári negyedben szintén nem léptethető életbe a szabályrendelet, mert *ez nem költözési negyed,* a jövő esztendő *májusa előtt nem lesz uj lakbérleti szabályzata Budapestnek!*

A gróf és a Vásárpénztár

A Kuria elutasitotta a Vásárpénztár 16.600 pengős követelését

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Hosszu évek óta huzódó, bonyolult peres ügy került a minap a Kuria *Ternovszky* tanácsa elé. A pert a Budapesti Székesfőváros Vásárpénztár Rt. inditotta gróf *Benyovszky* Móric siklósi földbirtokos ellen. A per során a Vásárpénztár azt adta elő, hogy a gróf haszonbérlőjének, *Fehér* Lőrinc dr.-nak 1927 december havában 32.000 pengő kölcsönt, mint állathizlalási hitelt folyósitott és erre kézizálogul lekötötte a haszonbérlő később leszállitandó *30 marháját és 250 darab sertését.* Gróf *Benyovszky* Móric a 32.000 pengő átvétele körüli időben *nyilatkozatot adott a Vásárpénztárnak,* amelyben kijelenti, hogy a Budapesti Vásárpénztárnak *a Fehér Lőrinc bérlővel szemben fenálló követelésére az elsőbbségi jogát elismeri.*

Utóbb azonban *Fehér*-től *Erzbrucker* József vette át a haszonbérletet, az élő és holt felszereléssel együtt. Ezek között 30 darab szarvasmarhát és 100 darab sertést. A vételárat *Fehér* Lőrinc haszonbértartozása fejében *a gróf kapta meg.* A per során a Vásárpénztár azt vitatta, hogy az elsőbbségi jogra való nyilatkozat *Benyovszkyt* kötötte az eladott állatokra, *különben is a Vásárpénztár által folyósitott kölcsönből a gróf 20.000 pengőt kapott.*

A Kuria azonban elutasitotta a Vásárpénztár keresetét, megállapitva azt, hogy annak jogos alapja nem volt, mert gróf Benyovszky a Vásárpénztár és Fehér Lőrinc haszonbérlő között létrejött hitelügyletbe nem folyt be, és igy a két fél közötti tárgyalásról nem lehet közvetlen tudomása. Arra pedig nincs adat, hogy a gróf a bérlemény területén levő és állitólag lekötött élőfelszerelés tekintetében annak *bármily módon való értékesitése esetén mondott volna le,* mint haszonbénbeadó a Vásárpénztár javára törvényes elsőbbségi jogáról, hanem csupán arról, hogy esetleges kényszereladás esetében a Vásárpénztár követelése *Benyovszky törvényes zálogjogát megelőző rangsorban* nyer kielégitést.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Alulirott várospolitikai hetilapok, tekintettel a törvényhatóság hivatalos nyári szünetére, julius második felében és augusztus havában kéthetenként jelennek meg.

Ennek a megállapodásnak megfelelően az „Uj Budapest" legközelebbi számai julius 28-án, augusztus 11-én és augusztus 25-én fognak megjelenni.

UJ BUDAPEST
FŐVÁROSI HIRLAP
FÜGGETLEN BUDAPEST

Városházi cenzor szigoru inkognitóban a Néparénában

Jancsi bohóc már nem illetlenkedik

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A közigazgatási bizottság julius havi ülésén *Petrovácz* Gyula tette szóvá, hogy a *Weiss* Richárd bérletében levő városligeti Néparénában a *Jancsi nevü bohóc*, akit a polgári életben *Morgenrothnak* hivnak, *olyan dalokat ad elő*, amelyek a Józsefvárosi előljáróságon történt visszaélésekről és a vizműveknél előfordult apró sikkasztásról gunyolódván, *sértik a főváros önérzetét. Liber* alpolgármester *Petrovácz* Gyulának adott válaszában kijelentette, hogy a vizsgálatot meg fogja inditani és intézkedik a fővárost sértő dalszövegnek a műsorról való levétele ügyében.

A Néparéna, mint fővárosi bérlet, tudvalevőleg az Állatkert hatáskörébe tartozik és ezért a *városgazdasági ügyosztály az Állatkert vezetőségét szólitotta fel jelentés megtételére.* Az Állatkertnek igazgatósága egy olyan tisztviselőjét küldte ki *helyszini vizsgálat* megejtésére, akit *Weiss* Richárd, a Néparéna szemfüles bérlője nem ismert, *Nadler* igazgató élt ugyanis a gyanuperrel, ha olyan tisztviselőt küld ki, akit ismernek a Néparénában, eredménytelen marad a szemle. *Találtak is egy fiatal tisztviselőt*, aki a pénztárnál szabályszerüen megváltotta a jegyét, beült a nézőtérre és *várta Jancsi bohóc inkriminált dalait.*

Ezekre a dalokra azonban *nem került sor*, mert a bohóc noha nem tudhatott a fővárosi ellenőrző tisztviselő jelenlétéről, a sérelmes kuplét *már nem énekelte.* Ugy látszik *Weiss* Richárd önmagától jobb belátásra jutott és mielőtt megérkezett volna a polgármesteri tilalom, saját józan elhatározásából levette a műsorról az inkriminált dalt. A közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén a polgármester jelentést fog tenni a vizsgálat eredményéről és *ezzel a Jancsi-affér véget ér.*

A „Rózsadomb és Vidéke Egyesület" Harrer Ferenc dr. nyug. alpolgármester, felsőházi tag elnöklésével lefolyt évadzáró, népes választmányi ülésében Nádas Béla dr. ügyész-főtitkár jelentése alapján a Rózsadomb és környéke fejlesztésére és szépitésére irányuló több közérdekü előterjesztést tárgyalt. Igy nagy megelégedéssel vette tudomásul a választmány azt a bejelentést, hogy a Beszkárt a rózsadombi 11-es autóbusz-relációba rövidesen bekapcsolja a Margit-híd felől a Rózsadombnak Zárda-utcai részét is, a kétirányu forgalom bevezetésével s a jól bevált kisszakasz-rendszer megtartásával és hogy a 12-es autóbuszvonalat mielőbb a Délivasutig meghosszabbitja. Ugyancsak nagy megelégedést keltett az egyesület vezetőségének eredményes akciója a rózsadombi utak kiépitése, megjavitása, olajozása, fásitása, padokkal ellátása és a rózsadombi terek parkozása körül. Elhatározta a választmány, hogy továbbra is erélyesen szorgalmazza a rózsadombi kerületi határok mielőbbi kiigazitását, a rózsadombi gyógyszertárban az állandó, éjjeli, ügyeletes szolgálat sürgős bevezetését és a Kavics-utcának és környékének rendezését, továbbá, hogy mozgalmat indit több uj rózsadombi rendőrőrszem felállitása, a rózsadombi épitkezéseknél a kilátásvédelem, végül a rendkivüli adómentességnek a Rózsadombra és körzetére kiterjesztése iránt, majd 20 uj tagot vett föl.

A Lillafüredi „Palota" szállóban napi panzió (háromszori étkezéssel) 1 (személy) ágyas szobában 14.— pengő, 2 (személy) ágyas szobában 24.— pengő. Nyári sportok, zene, bár. (Autóbusz: Oktogontól 10.— pengő.)

Szendy Károly öröksége

Munka-iskola lesz a polgáriból — Átdolgozzák az elemi iskolai tantervet is

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Szendy Károly alpolgármester, aki tudvalevően kedden tette le a hivatali esküt a polgármester kezébe, a *szerdai nap folyamán foglalta el uj hivatalát.* A polgármester rendelete értelmében *Szendy* alpolgármester volt ügyosztályának, a közoktatási ügyosztálynak, revizióját a jövőben is *Liber* alpolgármester látja el. Alpolgármesteri hivatalának elfoglalása kapcsán az *Uj Budapest munkatársa* beszélgetést folytatott

Szendy Károly

alpolgármesterrel:

— A felügyeletem alá kerülő ügyosztályok működését illetően — mondotta az alpolgármester — e pillanatban természetszerüen *semmit sem mondhatok.* Kevés nyilatkozni valóm van a tanügyi ügyosztály legközelebbi célkitüzéseiről is, hiszen ezek a jövőben *Babarczy* tanácsnok ur hatáskörébe tartoznak, az ügyosztály revíziója pedig *Liber alpolgármester urnál marad.*

— A tanügyi osztályban *két nagyfontosságu munka folyik*, amelyeknek bevégzése már utódomra vár. Mindkét munkálat természetszerüen a *vallás- és közoktatásügyi miniszter ur hozzájárulásával van folyamatban.* Az egyik munka az *elemi iskolai tantervnek Budapestet illetően való megfelelő módositása.* Eddig az volt a helyzet, hogy az egész országra érvényes elemi iskolai tanterv szerint tanitottak Budapest iskoláiban, holott *itt egyéb szempontok szerint kell a gyermekek oktatását intézni, mint a magyar faluban.*

— Hogy csak egy példát emlitsek: a budapesti elemi iskolában még mindig heteken át tanulnak a különféle háziállatokról, amelyek elsősorban mezőgazdasági vonatkozásuak és igen kevés idő marad arra, hogy a *gyermek saját szülővárosát, Budapestet megismerje. Harmincnyolc ember hónapokon át dolgozott a helyi elemi iskolai tanterv megállapitásán*, amely minden valószinüség szerint *szeptemberben életbe is fog lépni.*

— A másik nagyfontosságu munkássága az ügyosztálynak, amely rövidesen befejezésre kerül, *a polgári iskolának munka-iskolává való kifejlesztése.* Ez a nagyfontosságu átdolgozása a polgári iskolai tantervnek szintén a kultuszminisztériummal folytatott előzetes megbeszélések alapján van folyamatban és az gyakorlati szempontból igen nagy jelentőségü, mondhatom: a *polgári iskolai oktatás reneszanszát jelenti.*

Megismétlik a népszerü nyári háztartási tanfolyamokat. Az Iskolánkivüli Népművelési Bizottságnak és a Kath. Háziasszonyok Orsz. Szövetségének — a Székesfővárosi Gázművekkel karöltve rendezett — első nyári főző-bemutatóira oly nagy volt az érdeklődés, hogy a jelentkezők részére három párhuzamos tanfolyamot kellett felállitani, azonban még igy is sokan lemaradtak. A szokatlanul nagy érdeklődés arra késztette az egyesületeket, hogy *f. évi augusztus hó 6-tól* egy második sorozatos gyakorlati főző-bemutatót rendezzenek, azonos feltételek mellett, a Gázművek legmodernebbül berendezett mintakonyháiban, VI., Vilmos császár-ut 3. sz. a. A gyakorlati főző-bemutató hathetes, heti két főzőgyakorlattal. *Beiratási dij 6 hétre 3 pengő, tandij és élelmiszerhozzájárulás nincs, dijtalan kóstoló. Jelentkezni lehet:* 1. Kath. Háziasszonyok Országos Szövetségében (VIII., Mária-utca 7); 2. Iskolánkivüli Népművelési Bizottságnál (IV., Szép-utca 5); 3. Székesfővárosi Gázművek bemutatóhelyiségeiben (VI., Vilmos császár-ut 3. I. em.).

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

GAZDASÁGI ÉLET

Gömbös miniszterelnök a nemzeti munkahétről

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Gömbös Gyula miniszterelnök a szeptember végén kezdődő nemzeti munkahétről a következőket mondotta:

— A nemzeti munkahét a nemzeti munkaterv elgondolásából fakad és abba harmonikusan beleilleszkedik. A nemzeti munka: nemzetépités, a nemzeti munkahét pedig

ünnepélyes emlékeztető arra, hogy az év minden hetében és a hét minden napján öntudatosan, keményen és vállvetve kell dolgoznunk az uj Magyarország felépitésén.

A munka a legszebb testvériség: az alkotás testvérisége, a nemzeti munka pedig az igazi magyar ember legnagyobb öröme és kötelessége, mert vele az alkotó testvériség közös munkája, az örökéletü nemzet céljait szolgálja.

— A nemzeti munkahét a magyar nép egyetemének az ünnepe,

a földmüvelés, ipar és kereskedelem egymásrautaltságának és felbonthatatlan sorsközösségének a szimboluma,

amelynek eszmei keretét és tartalmát a szellemi élet teremtő kulturmunkássága biztositja. Ezért fogadtam örömmel a nemzeti munkahét gondolatát, amikor a mult évben a TESz érdemes vezetői azt elém terjesztették és helyesnek tartom az állandósitását, mert a célt, amelyet szolgálni van hivatva, még nem értük el. Lehet, hogy még sok évig kell nem-lankadó erővel küzdenünk e mindennél szentebb cél érdekében, de

a generációk türelme és acélkemény kitartása

minden nemzet nagyságának a legfőbb biztositéka.

— Magyarnak lenni ma annyi, mint szenvedni.

De nemzetünk évezredes történelme arra tanit, hogy a nagy szenvedések ideje mindenkor előkészitője volt

a nagy felemelkedések korszakának.

Ez a mostani sulyos megpróbáltatásokkal teli korszak is csak átmenet a jobb jövő felé, amelynek legfőbb záloga éppen nemzeti multunk és arra irányuló elszánt akaratunk, hogy ezt a sorsfordulatot minden erővel biztositjuk népünk számára.

Egész Európában még mindig nálunk legolcsóbb a villamos

*

A Beszkárt évi jelentése a főváros nagy közlekedési vállalatának kiilünő vezetését tükrözi vissza

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság junius 20-án tartotta XI. évi rendes közgyülését *Verebély* Jenő dr. felsőházi tag, a társaság alelnökének vezetésével. A közgyülés elfogadta az igazgatóságnak az 1933. üzletévre vonatkozó jelentését, megállapitotta a mérleget és zárószámadást és mind az igazgatóságnak, mind a felügyelő bizottságnak megadta a felmentést. A közgyülésen a székesfőváros közönségének képviseletében *Lamotte* Károly dr. tanácsnok jelent meg, aki a székesfőváros nevében teljes elismeréssel emlékezett meg arról az eredményes tevékenységről, melyet az igazgatóság és az ügyvezetés az 1933. évben kifejtett. Megállapitotta a székesfőváros képviselője, hogy a Beszkárt igazgatósága, ügyvezetése és tisztikara és egész személyzete minden tekintetben megfelelt a működéséhez füzött várakozásoknak és ezért a székesfőváros közönségének, mint a vasut tulajdonosának nevében őszinte köszönetét nyilvánitotta az igazgatóságnak és az ügyvezetésnek, elsősorban *Folkusházy* Lajos vezérigazgatónak és *Márkus* Jenő dr. vezérigazgatóhelyettesnek, továbbá a főosztályvezető igazgatóknak, a tisztikarnak és az egész személyzetnek. A társaság közgyülése a székesfőváros törvényhatósági bizottságának kiküldése alapján az igazgatóság tagjaivá három évre *Bárczy* István dr. nyugalmazott igazságügyminiszter, volt főpolgármester, törvényhatósági bizottsági örökös tagot, *Pásztor* Imre titkár, törvényhatósági bizottsági tagot, *Scheuer* Róbert okl. mérnök, országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tagot, *Szabó* József főtitkár, törvényhatósági bizottsági tagot, *Usetty* Béla dr. ügyvéd, országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tagot, *Verebély* Jenő dr. máltai lovag, felsőházi tag, törvényhatósági bizottsági tagot és *Weiler* Ernő dr. ügyvédet, a felügyelőbizottság tagjaivá pedig *Gavora* Ferenc dr. székesfővárosi főszámtanácsost, *Hajdu* Marcel dr. ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tagot, *Nemes-Nagy* Mihály dr. ügyvédet, *Sávolt* János titkárt és *Studinka* Béla dr. m. kir. kormányfőtanácsos, ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tagot ugyancsak három évre megválasztotta.

A közgyülés után a Beszkárt igazgatósága alakuló ülést tartott, amelyen elnökké *Usetty* Béla dr., alelnökké *Verebély* Jenő dr. igazgatósági tagokat választották meg.

Ugyanez alkalommal *Folkusházy* Lajos vezérigazgató bejelentette az igazgatóságnak, hogy augusztus 1-én nyugalomba vonul. Az igazgatóság nagy sajnálattal vette tudomásul a vezérigazgatónak ezt a megmásithatatlan elhatározását és e bejelentése fölött külön ülésben fog határozni, amikor is *Folkusházy* Lajos működésének és kimagasló érdemeinek méltatása mellett vesz bucsut a távozó vezérigazgatótól.

Az igazgatóság évi jelentéséből kiemeljük a következőket:

A Beszkárt előző üzletévi jelentéseiben kimutatta, hogy utasforgalma és bevételei a gazdasági viszonyok romlása következtében az 1930. év óta egyre fokozódó mértékben csökkentek. Az 1933. évben ez a folyamat némileg enyhült, amennyiben a személyszállitási bevétel apadása az 1932. évi bevétel 12 százalékos csökkenésével szemben már csak mintegy 6 és él százalékot tett ki, amely körülményre a Beszkárt tarifális ujitása, a *kisszakasz* rendszeresitése kétségkivül kihatással volt, a bevétel azonban még mindig több mint 3 millió pengővel volt kevesebb, mint az 1932. évben és 27 százalékkal maradt az 1928. évi maximális bevétel alatt. A Beszkárt a bevételek állandó visszaesésének ellensulyozására személyi és dologi kiadásait *messzemenő takarékossági és racionalizálási intézkedésekkel* immár évek

óta fokozatosan apasztotta, ugy hogy a Beszkárt illetményszámlája az elmult négy év alatt több mint 28 százalékkal, közel 10 millió pengővel csökkent. A Beszkárt azonban nem elégedett meg pusztán a kiadások apasztására irányuló intézkedésekkel, hanem az üzem gazdaságosságának fokozására szolgáló intézkedésein felül oly gyökeres reform életbeléptetésére tett kisérletet, amely alkalmasnak mutatkozott a gazdasági helyzet és a kereseti viszonyok romlása következtében visszaesett utasforgalom és bevételek további csökkenésének enyhitésére. Beható tanulmányok és előzetes számitások alapján életbeléptette a közönség körében oly népszerüvé vált kisszakasz-rendszert, amellyel nemcsak az volt a célja, hogy a megcsappant utasforgalom növelését és ezáltal a kocsipark jobb kihasználását elősegitse, hanem egyuttal a bevételek nagymérvü csökkenését is enyhitse.

A kisszakasz-rendszer életbeléptetése által az utazó közönségnek 25 százaléktól 62 százalékig terjedő díjmérséklést nyujtott a Beszkárt; ezt a rendkivüli kedvezményt a közönség általános rokonszenvvel és örömmel fogadta *s ma már az utasoknak mintegy 40 százaléka kisszakasszal utazik* és az 1934. évben az utazó közönség több mint 77 millió kisszakasz-érmét használt utazásra. A kisszakasz-rendszer kedvezően hatott az utasforgalom alakulására s igy az üzemben levő kocsik számát is fokozatosan növelték.

A Beszkárt e nagyjelentőségü ujitását élénk figyelemmel kisérték a külföldi nagyvárosok közuti vasutjai is. Mint ismeretes, Bécsben és Berlinben budapesti mintára léptették életbe a kisszakaszrendszert s ezenkivül számos középeurópai nagyváros szakemberei jöttek el Budapestre a kisszakasz-rendszer tanulmányozása céljából. A kisszakaszrendszert 1933 augusztus 21-ével léptette életbe a Beszkárt. Ugyancsak az elmult év augusztusától kezdve rendszeresitette a Beszkárt, valamint kezelésében levő valamennyi közlekedési vállalat összes vonalaira érvényes, korlátlan utazásra jogositó kétpengős napijegyet.

Drága-e a Széchenyi-strand büfféje?

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A Széchenyi-fürdő a székesfőváros egyik legszebb és legértékesebb objektuma. Strandfürdője fürdőváros-politikai és idegenforgalmi szempontból egyike a legfontosabb tényezőknek. A Budapesten üdülő és szórakozó külföldiek, vidékiek, de meg a pesti polgár is szivesen hüsül a Széchenyi-strand vizeiben.

Minthogy panasz merült fel arra vonatkozólag, hogy a strand büfféjének árai a kelleténél magasabbak, szükségesnek tartottuk személyesen meggyőződni, *helytálló-e ez a panasz.* Mint fogyasztók, elsősorban a kiszolgálásról s az ételek és italok mennyiségéről és minőségéről tehettünk megállapitást s ez a megállapitás a *büffé gazdáit dicséri.* Figyelmes, szolgálatkész, nesztelenül dolgozó pincérhad, remek ételek, tökéletesen jegelt üditő és hüsitő italok állanak a vendégek rendelkezésére. A fizetésnél pedig kellemes csalódással állapitottuk meg, hogy az árak megfelelnek egy polgári vendéglő árainak s *egyetlen ételnél vagy italnál sem haladják meg ezeket az árakat egy fillérrel sem.* A főváros *szerencsés kézzel választotta meg a strand büfféjének bérlőjét,* kinek tökéletes szakértelemre valló üzletvezetése csak még kedveltebbé, népszerübbé teszi a strandot és nagymértékben hozzájárul látogatottságának fokozásához.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei figyelmezteti az augusztusi negyedben lakást változtató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözést legalább két héttel előbb személyesen jelentik be az Elektromos Művek bejelentési osztályánál: V., Honvéd-utca 22. szám alatt. A helyes adatok könnyebb megszerzése végett célszerü, ha a fogyasztó a legutolsó áramszámlát magával hozza. Ha a fogyasztó a bejelentések elvégzésére megbizottját küldi el, a megbizottnak irásbeli felhatalmazást kell felmutatnia.

Tul a mélyponton...

Szemelvények a fővárosi statisztikai hivatal legutolsó gazdasági jelentéséből

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Budapest életének, gazdasági, népesedési és szociális viszonyainak alakulását ugyszólván lépésről lépésre követik nyomon *a székesfővárosi statisztikai hivatal havifüzetei.* A hivatal igazgatójának, *Illyefalvi* I. Lajos dr.-nak szerkesztésében megjelenő statisztikai havifüzetekből egyaránt kitünik *a mindenkori közállapotok jobbra vagy rosszabbra fordulása.* A napokban megjelent május havi számban közzétett adatok *különösen figyelemreméltók,* mert belőlük a gazdasági válság enyhülésének és a forgalom emelkedésének *számos biztató tünete bontakozik ki* és igy minden remény meg lehet arra, hogy a viszonyok lassu, de tartós javulása általánosságban be fog következni.

Néhány részletet idézünk itt a legutóbb megjelent havifüzetből és megszólaltatjuk a számokat, vajjon

mit tudnak beszélni a főváros életéről?

Budapest idegenforgalma évről évre növekedik jelentőségében. A folyó év május hónapjában különösen sokan keresték fel a magyar fővárost. Részben

a Nemzetközi Vásár, részben a tornász-világbajnokság hozta ide az idegenek százait;

de egyre jobban kiépülő idegenforgalmi szervezetünk és propagandánk nyomán Budapest szépségeit is sokan kivánták megismerni. A pünkösdi ünnepek idején vasuton és hajón, gépjárműveken *egyaránt érkeztek az idegenek csoportjai.* A havifüzet adatai szerint 24.471 idegen szállt meg május hónapban a budapesti szállodákban és pensiókban és az általuk itt töltött éjjelek száma 72.247 volt. Ha nem csupán május hóban, hanem *az év eleje óta érkezett 77.040 idegen számát* a mult év május végéig érkezettek 73.065-ös számával egybevetjük,

kitünik az idegenforgalom növekvő aránya.

Ez a növekedés *teljesen a régi Nagymagyarország határain kivül eső területekről érkezőkre esik,* akiknek száma májusban 10.705, az év eleje óta pedig 27.064 volt. Ezenkivül az év eleje óta érkezett 38.251 személy a vidékről és 11.725 személy a megszállt területekről.

*

A gazdasági viszonyok javulása természetesen nem egyszerre bontakozik ki minden téren.

A posta forgalmában

még nem mutatkozik a várható emelkedés. A feladott *levélpostai küldemények* számában év eleje óta némi hanyatlás mutatkozott, a mult évi 86.5 millióról a folyó évben 84.3 millióra esett vissza. Emelkedés csupán legutóbb, május hónapban tapasztalható, melyben a feladott levélpostai küldemények száma a mult évi *14.7 millióval szemben 15.2 millió volt.* Teljesen hasonló a helyzet a feladott *táviratoknál is,* miután mult év májusában 70.504, ez év májusában pedig 73.360 táviratot adtak fel a postahivataloknál. *A csomagforgalomban* már állandó emelkedés mutatkozik. Az 1933. évben május végéig 1,583.000 csomagot, ez évben pedig az első öt hónapban 1,692.000 csomagot *vettek át továbbitásra a budapesti postahivatalok.*

Némi csökkenés mutatkozik a *postautalványforgalom összegében,* év eleje óta a folyó évben 44.8 millió pengőt adtak fel postautalványon Budapesten; — 1.7 millióval kevesebbet, mint tavaly — de viszont a 231.8 millió pengő összegü postatakarékpénztári csekkbefizetés 11 millió pengővel multa felül a tavalyit. Nagy emelkedést mutat a telefonbeszélgetések száma a mult évihez képest. Az előfizetők telefonjainak és a postahivatalok nyilvános telefonállomásainak helyi beszélgetési forgalma a *mult év első öt hónapjában 42.8 millió, a folyó év május végéig pedig 44.2 millió volt.* Az ez évi május havi 9.4 millió beszélgetés is hatszázezerrel multa felül a tavalyit.

*

A fogyasztás válságának enyhülésére és a termelő munka megindulására engednek következtetni azok az adatok, *melyek*

az áruforgalom növekedéséről

számolnak be. 1933 első negyedében 14.6 millió, 1934 első negyedében már 16.6 millió métermázsa áru érkezett vasuton és hajón a fővárosba. De emelkedett a fővárosból elszállitott áruk mennyisége is, az 1933. évi 2.9 millióról ez évben 3.8 millió métermázsára. Lényegesen nőtt *a gabonanemüek forgalma és az élelmicikkek felhozatala.* Emelkedett azonban az ipari nyers-, segédanyagok és készáruk forgalma is.

A budapesti lakosság élelmiszerfogyasztásának emelkedésére

jellemző a nagyvásártelep forgalmának alakulása,

ahova 1933 első öt hónapjában 328.000, 1934 első öt hónapjában pedig már 406.000 mázsa élelmiszert hoztak fel. Különösen megnövekedett a burgonya, zöldfőzelék, déligyümölcs és a tejtermékek felhozatala.

*

A munkanélküliség alakulásáról

sajnos nem tudunk teljes képet adni, azonban annak csökkenésére jellemző néhány adat. A budapesti hatósági munkaközvetitőhöz 1933 májusában 2049, 1934 májusában pedig már 3187 munkaadói megbizás érkezett. Az év eleje óta adott 11.408 megbizás 4279-cel haladta meg a mult évi megbizások számát; igaz, hogy a munkásmegbizások száma is emelkedett, de ennél kisebb mértékben. Elhelyezést nyert ez uton 1933 májusában 1811, 1934 májusában pedig 2960 munkakereső. Év eleje óta *4349-cel több elhelyezés történt, mint az előző évben.*

A munkanélküliség csökkenését mutatták

a szakszervezetek nyilvántartásai is.

A magyarországi szakszervezeti tanács által nyilvántartott munkanélküli szakmunkások száma 1933 májusában Budapesten és környékén 16.156, 1934 májusában pedig már csak 13.520 volt. A keresztényszocialista szakszervezetek 1933 májusában 1184, 1934 májusában pedig 948 munkanélkülit mutattak ki. A legtöbb szakszervezeti munkanélküli az épitőiparban, a faiparban, a nyomdaiparban és a vasiparban van, de számuk a faipart kivéve mindenütt lényegesen csökkent.

*

A munkaalkalmak emelkedésére és a munkanélküliek fokozatos elhelyezkedésére vall

a kerületi elöljáróságok által kiadott munkakönyvek száma.

Az 1932. év első öt hónapjában 2582, az 1933. évben ugyanezen idő alatt 2754. 1934-ben pedig már 4284 munkakönyvet adtak ki a kerületi elöljáróságok. Tanoncszerződések is nagyobb számban köttettek, mint a mult évben: 1934 május végéig az év elejétől 489 tanoncszerződést kötöttek, ugyanezen idő alatt 1933-ban csupán 369-et.

*

Az ipari termelés alakulására kétségtelenül kedvező hatással lesz az a körülmény, hogy a gazdasági válságban igen nagy szerepet játszó

agrárolló a legutóbb lényegesen összébb csukódott.

1933 május végén 12.80 pengő volt a 80 kilogramos pestvidéki buza tőzsdei ármaximuma, 1934 januárjában 7.20, május végére pedig 14.30 pengőre emelkedett. Hasonlóképen nagy emelkedés volt a többi szemestermények (rozs, árpa, stb.) árában is. A magyar tisztántuli tengeri ármaximuma a mult év májusában 7.10 pengő volt, ez év május végéig 11.75 pengőre emelkedett.

*

A gazdasági válság kimélyülésével járó elszegényedés és bizonytalanság

megállitotta a bankokban elhelyezett takarékbetét-állomány gyarapodását.

A postakarékpénztár és a 12 legnagyobb budapesti pénzintézet takarékbetétállománya 1932 májusában *510.1 millió,* 1933 májusában pedig *509.1 millió pengő volt.* A takaréktőkeképződés megindulását jelzi tehát a fenti pénzintézeteknek *553.2 millió pengős takarékbetétállománya 1934 május havában.* Nem hallgatható el azonban emellett *a folyószámlabetétek állományának csökkenése sem,* mely állomány az 1933. évi 679.2 millióval szemben 1934 májusára 644.2 millió pengőre apadt. Ez utóbbi jelenség oka *a valutaforgalmi korlátozások következtében a külföldi értékekben elhelyezett folyószámlabetétek állagának csökkenésében rejlik.*

*

A székesfővárosi statisztikai hivatal legutóbb megjelent havifüzetéből kiragadott néhány adat kétségtelenül azt mutatja, hogy

a reánk nehezedő válságos idők mélypontját már elértük,

sőt azon talán már tul is haladtunk és ha a viszonyok javulása, mely a gazdasági élet egyes területein már hónapok óta tart, még nem is következett be minden téren, a biztató előjelekből *reménlünk kell, hogy életviszonyaink a jövőben, habár lassan, de mégis javulni fognak.*

A Vásár hirdetésel

Uj bonyodalom a Hirdető Vállalat furcsa szerepe körül

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Ezelőtt három hónappal szóvátettük azokat a *kifogásokat,* amelyek a Fővárosi Hirdető Vállalatnak a Nemzetközi Vásár területén való hirdetései körül *felmerültek.* Illetékes helyről származó nyilatkozat kapcsán közöltük azt is, hogy a Nemzetközi Vásáron a hirdetési jog hasznositásáért a Vásár vezetőségének *hatezer pengőt fizetett a főváros* — szemben azzal a ténnyel, hogy a Vásár vezetősége a multban tulnyomórészben *csak igéretet kapott, pénzt annál kevesebbet.*

Ezen közlemény során — amelyről hangsulyozzuk, hogy annak információját *illetékes helyen kaptuk* — a *Balogh* Sándor hirdetőiroda most annak közlésére kér fel bennünket, hogy *nem való,* miszerint az előző években, amikor a hirdetési jogositvány magánhirdetőirodák kezében volt, ezek a magánhirdetőirodák a vásár igazgatóságával szemben *fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget.* A *Balogh* Sándor hirdetőiroda, amely egyike a szakma legjobb nevü cégeinek, az előző években a Nemzetközi Vásár hirdetőterületének egyedüli bérlője, a Nemzetközi Vásár igazgatóságával szemben fennállott *anyagi kötelezettségének mindenkor eleget tett.*

Ennek bizonyitására megküldötte az iroda jogi képviselője szerkesztőségünkbe a Nemzetközi Vásár hozzájuk intézett levelét, amely megállapitja, hogy *az Uj Budapestben közölt adatok csak téves információk alapján jelenhettek meg* és közli azt is, hogy három egymásután következő éven át bérelte a *Balogh-iroda* a Nemzetközi Vásár területén a hirdetési jogot és ugy ezen, mint egyéb kapcsolataik során az iroda a Nemzetközi Vásárral szemben vállalt kötelezettségeit *mindenkor, mindenben a legpontosabban teljesitette.*

Az *Uj Budapest* minden vonatkozásban jóhiszemü cikkének *illetékes helyről* származó azon állitásával szemben, hogy a Fővárosi Hirdető Vállalat *nem kereste* a Nemzetközi Vásár területén való hirdetési jog megvásárlását és a *Vásár vezetősége kérte fel* a főváros illetékes tényezőit, hogy a Vásár területén monopóliumszerüen *rábizhassa a hirdetések felvételének jogát hatezer pengőért a főváros üzemére,* azt állapitja meg a Nemzetközi Vásár vezetősége nevében *Vértes* ügyvezető alelnök és *Hallóssy* igazgató, hogy a *tényállás nem igy van.* A Nemzetközi Vásár vezetőségének tudomása szerint a Fővárosi Hirdető Vállalat *azzal a kéréssel fordult a Vásár előtt a főváros polgármesteréhez,* hogy a Vásár céljára kijelölni szokott városligeti közterületet *csak abban az esetben engedje át vásárrendezés céljaira,* amennyiben a Vásár vezetősége ezen a területen *a hirdetés jogát a Hirdetővállalat rendelkezésére fogja bocsájtani.* Ezen előzmények után indultak el a főváros közvetitésével a tárgyalások, amelyek a Fővárosi Hirdető Vállalat megbizásához vezettek.

Ily körülmények között természetszerüen megállapitjuk, hogy cikkünknek *a Balogh-irodára vonatkoztatható kritikai* része tárgytalan, aminthogy cikkünk a szóbanforgó iroda nevét sem emlitette s azt is megállapitjuk, hogy a *Balogh-iroda* a fővárosi napilapokban megjelent attól a hirdetéstől, amelyben egy ismert lipótvárosi ügyvéd jelentkezésre szólitja fel mindazokat, akiknek a főváros hirdetővállalatának müködését illetően a Nemzetközi Vásárral kapcsolatosan kifogásuk van, *távol van, azt nem kezdeményezte és ahhoz semmi köze nincs.*

Készül a költségvetés

Mikor revideálja Borvendég az előirányzatot?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester költségvetés-összeállító rendelete értelmében az egyes ügyosztályok a maguk *keret-költségvetését julius 10-ig terjesztették be a pénzügyi ügyosztályhoz.* A pénzügyi ügyosztály most az egyes ügyosztályi költségvetések *egyeztetését és technikai átdolgozását végzi,* ezek a munkálatok előreláthatólag *augusztus első harmadában végetérnek.* Augusztus közepetáján kerül azután sor a költségvetés tényleges összeállitására, és *Lamotte* tanácsnok reviziójára.

Arra vonatkozóan, hogy *a költségvetést szanálási jogkörénél fogva mikor veszi tárgyalás alá Borvendég főpolgármester,* döntés még nem történt. *Borvendég* augusztus közepetáján tér haza szabadságáról, a polgármester ekkor természetszerüen *jelenteni fogja neki a költségvetés elkészülését. Borvendég* elhatározásán mulik, hogy a költségvetést még az autonómia fórumai elé való *terjesztés előtt* kivánja-e revideálni, vagy *csak azután,* ha a törvényhatósági bizottság már kinyilvánitotta akaratát.

A polgármester rendeletének engedelmeskedve, az egyes ügyosztályok *uj tételeket a költségvetésbe nem vettek fel.* Kétségtelen, hogy ezek szerint a főváros jövő esztendei költségelőirányzata *még az ideinél is szükebb és takarékosabb lesz.* Azok a kisebb beruházások, amelyeket az egyes ügyosztályok a költségelőirányzatba, halaszthatatlanságra hivatkozva, fel kivántak venni, *most vannak tárgyalás alatt a pénzügyi ügyosztályban.* Minden valószinüség azonban amellett szól, hogy *uj beruházásokra az uj költségvetésben csak a legszükebb keretek között lesz mód.*

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság f. hó 19-én tartotta meg évi rendes közgyülését, amely *egyhangulag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait.* A közgyülés ezután a választásokat ejtette meg és az igazgatóságba *Buzáth* János dr., *Faber* Fülöp, *Koós* Zoltán dr., *Mónus* Illés, *Morvay* Zsigmond dr., *Szakál* Géza, *Szentgáli* Antal és *Várkonyi* Kálmán urakat, a felügyelőbizottságba pedig *Ascher* István, dabasi *Halász* Lajos dr., *Erősdy* Sándor, *Pető* Ernő dr. és *Sebő* Béla urakat választotta meg. A közgyülést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság egyhangu határozatával *Buzáth* János dr. urat, Budapest Székesfőváros nyugalmazott alpolgármesterét elnökké, *Szentgáli* Antal mérnök urat, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa volt alelnökét pedig alelnökké választotta meg.

Az állami vas-, acél- és gépgyárak uj vezérigazgatója. A miniszertanács vitéz *Markotay* (Velsz) Jenő állami vas-, acél- és gépgyári igazgatót az állami vas-, acél- és gépgyárak élére vezérigazgatóvá nevezte ki.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
Führer, Budapest, VII. Rákóczi-ut 6. II. 9.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
BUDAPEST körny kén nagy választékban
fővárosi tisztviselőknek
Engel László VII., Rottenbiller-u. 6/B.
Telefon: 35-1-54.

VÁLLALKOZÁS

Átépitik a Hunyadi János-uti fordulót

A mai gyorsjáratu közlekedésnek megfelelően befelé hajló utfelszint képeznek ki

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetősége a folyó évi kerületi közvezetkarbantartás keretében intézkedett a *Gellért-tér átrendezése* iránt. A Gellért-tér átrendezése már *folyamatban is van:* épülnek a járdaszigetek, javitják a kövezetet. A Gellért-szálló igazgatóságának kivánságára — tekintettel az idegenforgalmi érdekekre — a Gellért-szálló és fürdő előtti kövezetet: ugy a járdát, mint az utburkolatot *aszfaltra fogják kicserélni.* Ezen tulmenően is átjavitják a kövezetet, főleg annak *rosszabb részeit,* azonban a tér egész burkolatának aszfaltra való kicserélése az *idén nem fog sor kerülni,* holott a budai érdekeltségek állandóan *szőnyegen tartják ezt a fontos problémát.*

Az ügyosztály másik nagyjelentőségü munkálata a *Hunyadi János-ut fordulójának,* (az Ilona-lépcsőnél és az Ilona-utcánál) *átépitése.* 15 ezer pengő költséggel *befelé hajló utfelszint* képeznek ki a Hunyadi János-uton, az utépitésnek ez a módja *megfelel a mai gyorsjáratu közlekedésnek* és a külföldön hegyi utaknál mindenütt alkalmazzák. A *Jánoshegyi fordulóknál* próbálták ki a legutóbbi esztendők során a befelé hajló utfelszin épitését és mivel ez ott bevált, a *várbeliek kivánságára,* a Hunyadi János-uti fordulót is e szerint a *modern utépitési elv szerint képzik ki.*

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü köburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: **Budapest IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

Ötéves terv szerint gigantikus méretekben épül a főváros iskolai sportpályája

1936-ra készül el Budapest legnagyobb sporttelepe

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Wossala tanácsnok az elmult napokban mutatta be a sajtó képviselőinek a *népligeti iskolai sporttelep épitkezését.* Valóban imponáló gyorsasággal épül *Budapest legnagyobb sportpályája,* amelynek megszületése *Szendy* alpolgármester *alkotó készségét és sportszeretetét* dicséri.

Az időközben megszünt törvényhatósági tanács még 1933-ban elhatározta, hogy a Népligetben 450.000 pengős összköltséggel ötéves épitési program keretében *iskolai sporttelepet létesit.* A sportpálya az ifjuság *nagytömegü atlétikai kiképzését és kiválogatását teszi lehetővé* és igy hézagpótló alkotás lesz.

A kijelölt 73.000 négyzetméter nagyságu területen *nagy atlétikai versenypálya, három tréningpálya, valamint szabadtéri játszóterek* épülnek. A külön tervezett 400 és 500 méteres futópályák *nagy tömegek atlétikai tréninglehetőségét adják,* ugyszintén a számos dobókör, távol- és magasugró helyek *ugyanezt a célt szolgálják.* Középre a füvesitett futballpálya jön, melynek mérete (67×115) *az angol nagy pályaméreteknek felel meg.* A 400 méteres futópálya 130 méter hosszu, 10 méter széles, egyenese nyolcas döntők rendezésére is alkalmas, *ugy a sik- mint a gátfutásban.*

A nagy pálya körül *földfeltöltéssel nézőtéri állóhelyek készülnek (cca 16.000 személy részére),* mig a pálya rövidebb főaxisában az öltözőépületekkel kombinált fedett tribünépület *600 ülőhelyet ad.* A nézőtéri töltésre a hozzájutást *vasbeton támfalak közötti széles rámpák biztositják,* amelyeknél mindenhol megfelelő nagyságu kapuk, a nézőtér gyors kiüritését teszik lehetővé. Nagy sportünnepélyek, felvonulások rendezésének megkönnyitése végett a nézőtéri töltést hétméteres *felvonuló vasbeton-alagutak szakitják meg.*

A 450.000 pengő költségösszeg részleteiben öt éven át kerül felhasználásra. 1932-ben és 33-ban ebből 115.000 pengőt költött el a magasépitési ügyosztály és ez idő alatt a következő munkálatok kerültek lebonyolitásra: Elkészült az egész terepen *szükséges földmunka,* a *beton-feljárók,* a vasbeton felvonuló *alagutak,* a *nagy futballpálya homokos altalajának füvesitésre alkalmas feljavitása,* a sporttelep *fásitása,* a nagypálya viztelenitését szolgáló *alagcsövezés,* az egész sportpálya *vizvezetéki és öntözési hálózata,* a keritès kiegészitése, a szükséges *uj utak épitése,* régi utak *elbontása.*

Az 1934—36. évben még rendelkezésre bocsájtandó 335.000 pengős összegből befejezést fog nyerni az *egész sportpálya felépitése,* ugy mint a tribün és öltözőépületek, *nézőtéri töltéskiképzés, a futópályák,* az összes *atlétikai pályák,* az utak *salakozása,* a tréning-pályák, *szabadtéri tornapályák létesitése,* a csatornázás befejezése, valamint a *nagypálya füvesitése és igy 1936-ban használatra készen fog állani a székesfőváros legnagyobb sporttelepe.*

ANGOL PARK
a legkellemesebb esti szórakozóhely
A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü művészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Modern **szigeteléseket, aszfaltutépitéseket, szinesaszfaltburkolatokat** és e szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I. Budaörsi-ut 18 - Tel: 58-6-31
„Csatlalt" hidegaszfalt törv. védve!

Gőz, vizvezeték, csatornázási, fütési szereléseket legjutányosabban vállal megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés dijmentesen.
Tóth Zoltán csatornázásivállalkozó
Budapest, VII., Baross-tér 15.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi julius hó 31-én d. e. 11 óra.

Textilanyag-szállitására a székesfővárosi szeretetotthonok, menhelyek, árvaházak, gyermekotthonok és Népszálló 1934. évi szükséglete fedezésére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 3-án d. e. 9—10 ó.

Butorok (szekrények, asztalok, padok, lócák, dobogók, táblaállványok, iskolapadok stb.) és **hajlitott butorok** (tanulói- és karosszékek) elkészitésére és szállitására a székesfőváros iskolái részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 6-án (hétfőn) d. e. 11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ALTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj Istvan.

XII. évfolyam 31—32. szám

Budapest, 1934 augusztus 11

UJ BUDAPEST

TÖRTÉNELMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-25.
Postatakarékp. chequeszámla 30013

Két adórendelet

Amikor a mindenkori pénzügyminiszteri költségvetési expozék az adózó közönséggel szemben tanusitott kimélettől és jóindulattól csöpögnek, akkor valóban a hideg zuhany erejével hatnak azok a miniszteriális rendeletek, amelyekkel az adóhatóságok fokozott behajtási tevékenységét igyekszik fokozni ugyanaz a miniszter ur. Az elmult hetekben két ilyen rendelethez volt szerencsénk. Az első pellengérre kivánja állitani az ismeretlen helyre költözött adóhátralékosokat, akiknek különféle módon való körözését rendelik el, mintha legalább is ezek a körözendő szegény adóhátralékosok valamiféle főbenjáró bünt követtek volna el. A másik rendelet arról szól, hogy az adókivetések céljára külön készült adatokon kivül a jövedelem- és vagyonadó-kötelesek összeirása során „fel kell használni mindazokat a rendelkezésre álló hivatalos iratokat és az azokban foglalt adatokat is, amelyek az emlitett adóknak a kivetése során az adóalapoknak helyes meghatározása céljából célszerüen felhasználhatók.“

A modern technika minden vivmányával folyik tehát az adóhátralékosok üldözése, nemkülönben az adóalanyok igazmondásának ellenőrzése is. Nincs kibuvó! Szerencsétlen pesti polgár, hiába próbálsz ezentul cimed hátrahagyása nélkül egy másik kerületbe vagy a vidékre való költözéssel adóhátralékod elől menekülni. Neved listára kerül, fekete listára, amelyen adatik tudtára mindenkinek, hogy mennyire megbizhatatlan vagy az adómorál szempontjából. És te, iparos vagy vállalkozó polgártárs, a felszólamlási bizottság előtt hiába sirsz, fölényes mosollyal int le a kincstár igen tisztelt képviselője, kezében lobogtatván a közokiratot, amely bizonyitja, hogy még a mai rossz időkben is volt néminemü közmunkád!

Arról természetesen, hogy a közhatóság nem utalványoz ingyen pénzt, nem fog szó esni ezeken az adófelszólamlási tárgyalásokon, hogy te az OTI-járuléktól a bélyegilletékig hány de hány formában adóztál már a köznek, arról nem is beszélve, hogy munkásságoddal a nemzeti vagyont igyekeztél gyarapitani, vajmi kevés beszéd leszen. És ha egyébként jóhangzásu neved szerepel majd a hivatalos lap hátralékos listáiban, nem lesz utána irva, mifajta gazdasági világrengés játszott közre abban, hogy te a szabályszerüen kivetett adókat megfizetni nem tudtad, és egyéb elfoglaltságod miatt, ami alatt a mindennapi kenyér megszerzése értendő, nem volt időd ahhoz az udvariassághoz, hogy ismeretlen helyre, esetleg a kereszturi temetőbe való költözésed alkalmával uj cimedet az adóhatóságok rendelkezésére bocsájtsad!

Ne beszéljünk ez alkalommal adóterheink kivételes nagyságáról és arra se mutassunk rá, hogy adófizetési szempontból mekkora a magyar fejkvóta, szembe állitva azt más országok közteherviselési mértékével. Est modus in rebus: legalább az adó behajtása legyen méltányos és könyörületes; mert a latin közmondás második fele szerint: vannak bizonyos határok!

A sablon és az autonómia

Szendy Károly bátor és okos nyilatkozata az épitési engedélyek kiadásának gyorsitásáról, a számlafizetés reformjáról és az élelmezési kartellekről, amelyek között vasökéllel fog szétverni Budapest uj alpolgármestere

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Hétfő óta, amikor *Liber* alpolgármester szabadságra ment, *Szendy* Károly intézi legfelsőbb fokon a főváros adminisztrációját, az ő kezében futnak össze az ügyosztályok és a szakhivatalok ügyei. Szemben ülünk az uj alpolgármesterrel: nemhogy programot kérünk tőle, hiszen mint azt az *Uj Budapestnek adott első interjujában* nehány héttel ezelőtt megmondotta, a programcsinálás nem az ő, hanem a polgármester feladata, — hanem, hogy elbeszélgessünk vele célkitüzéseiről és nézeteiről. Nem hivatalos interju ez a beszélgetés, inkább fesztelen eszmecsere, amely azonban az ujságiró éles szeme előtt határozottabb konturokban mutatja meg Budapest uj alpolgármesterét, mintha sokhasábos nyilatkozatot adott volna a jövendőről.

— Nézzen körül szerkesztő ur uj hivatalomban — kezdi a beszélgetést *Szendy* alpolgármester.

Itt nem lát elintézetlen aktákat, nincsenek sürgető felek a titkári szobámban, én mindent azonnal elintézek.

Mióta kezemben futnak össze a városházi adminisztráció szálai, délelőtt vagy délután, de *aláirom az összes elémterjesztett ügyosztályi aktákat.* Az én aláirásomra nem kell senkinek sem várakoznia, *nem akadálya az valamely ügy elintézésének!*

— Általában azt gondolom — folytatja elmélyedve a beszélgetést *Szendy* alpolgármester — hogy

jó hivatalnokembernek mindent el kell követnie az adminisztráció gyorsitása érdekében.

Nem *a racionalizálásra gondolok, ez* nem az én feladatom, hanem arra, hogy a magam kis hatáskörében mindent elkövetek abban az irányban, hogy *a hatóságokhoz forduló közönség jól és gyorsan legyen kiszolgálva.* Utalok e tekintetben első ténykedésemre, amidőn is elrendeltem, hogy mint az épitésügyi bizottság elnöke, vagy ha jobban tetszik, mint alpolgármester *haladéktalanul aláirom azokat az épitési engedélyeket, amelyek sablonosak, a szokásoktól és a szabályoktól nem eltérőek.* Kiadtam a rendeletet a felügyeletem alá tartozó városrendezési ügyosztálynak is, hogy a *lehető leggyorsabban intézzék el* az épitési engedélyért folyamodók ügyeit, hogy

ilyképen orvosolódjanak a sok esetben alapos panaszok és egygyel kevesebb akadály gördüljön az amugyis ezer és ezer akadály között vergődő épitkezési szándék elé.

— Ne gondolja senki, hogy ebbeli intézkedésemmel uzurpálni akarom az autonomia jogait. Ismétlem: csak a szokásnak minden vonatkozásban megfelelő engedélyek elintézéséről van szó, arról, hogy *Kiss* Pál kétemeletes házat akar épiteni az Örömvölgy-utcában, vagy *Nagy János* földszintes családiházat az Ó-hegyen. Amint *a legkisebb eltérés mutatkozik* a fennálló rendeletekhez, amint kivételezni kell, a szabályoktól eltérni, engedményeket tenni, már meghallgatom a szakbizottságot, mert

a szakbizottságnak nem az a feladata, hogy sablónos ügyeket intézzen el, hanem hogy szaktanácsokat adjon a város vezetőségének.

És ami a legfontosabb: az autonómia sokkal komolyabb és fontosabb valami, az autonómia fórumait sokkal többre becsülöm, semhogy ne lenne az a véleményem, hogy

sablónos dolgokkal nem is szabad fárasztani az autonómiát, amelynek feladata: alkotás, irányitás, uj dolgok kezdeményezése, de korántsem blankettamunka!

Azonban nemcsak a városrendezési ügyosztályban kivánok azon elvemnek, hogy *az adminisztráció a közönségért van,* érvényt szerezni, hanem a többi ügyosztályokban is. Elsősorban a másik két műszaki ügyosztályról: *az utépitésiről és a magasépitésiről beszélek.* Dacára minden eddigi racionalizálási eljárásnak, azt látom, hogy

még mindig hosszu a számlák elintézésének az utja, a vállalkozók még mindig nehezen jutnak megérdemelt filléreikhez.

E tekintetben az uj Közszállitási Szabályzat rendelkezéseinek megfelelően olyképpen kivánom szabályozni a számlaelintézést, hogy *az iparosnak, a vállalkozónak, a szállitónak azonnal fizessen a város, amint a szállitó a vállalkozó, az iparos a pénzt kiérdemelte.* Természetesen nem a pénzügyi ügyosztály szempontjából óhajtom az azonnal való fizetést, mert itt *lehetnek bizonyos technikai eltolódások,* amintnhogy vannak is, hanem abból a szempontból, hogy

a számlák számfejtése, az elvégzett munka vagy szállitás felülvizsgálása miatt egyetlen perc haladékot se szenvedjen a vállalt munka vagy szállitott áru kifizetése.

Egyelőre csak tanulmányozom még ezeket az ügyeket, kétségtelennek tartom, hogy e tekintetben is *olyan ujitásokat sikerül majd életbeléptetnem, amelyek megelégedéssel fognak minden vonalon találkozni.*

Ezután az alpolgármester felülvizsgálati köréhez tartozó egyik legfontosabb ügyosztályra, a *közélelmezési ügyosztályra és ezzel kapcsolatban az élelmezési kartellekre került a beszélgetés sora.* Megkérdeztük az alpolgármester urat, hogy mint a közélelmezési ügyek főintézője, mit kiván tenni az egyre jobban elharapodzó élelmiszer-kartellek, *a pék-kartell, a burgonya-kartell* stb. ellen?

— Egyelőre csak *bizonyos elvi kijelentésekre szoritkozom* — mondotta *Szendy* alpolgármester. — Általában a kereskedelem szabadságának vagyok a hive, a kinálatot a kereslet szabályozza és viszont. Hatósági beavatkozásra az élelmiszerkereskedelmet illetően, kivéve természetesen a háborus időket, véleményem szerint csak akkor kerülhetne a sor, ha *vagy kevés az élelmiszer,* amit a fogyasztóközönség között ki kell osztani, *vagy pedig olyan kartellszerü alakulatokat tapasztalunk,* amelyek egyoldalu nyerészkedés alapján drágitják meg a mindennapi kenyeret és a többi elsőrendü élelmicikket.

— A főváros élelmiszerellátása a szabadforgalom alapján történik, és

a legmesszebbmenő mértékben óvakodnia kell a főváros vezetőségének attól, hogy az élelmiszerárak alakulásába beleavatkozzon, mindaddig, amig a fentebb emlitett két eset valamelyike be nem következik.

Általában az a véleményem, hogy e tekintetben *a földmüvelésügyi miniszter urnak van döntő szava* és nem fogok késni, hogy az illetékes tényezők figyelmét ráirányitsam *azokra a kóros jelenségekre, amelyek a fővárosi élelmiszerkereskedelem terén felmerülnek.* A közélelmezési bizottság müködésén felül az a célom, hogy

a kereskedelmi és fogyasztói érdekeltségek vezetőit a közel jövőben ankétre hivjam össze, meghallgassam a panaszokat, az észrevételeket és ellenészrevételeket és ezek alapján tegye meg azután a főváros azokat az intézkedéseket, amelyeknek megtételét szükségesnek látja.

Megnyugtatom a közvéleményt, ha *csakugyan szükségesnek fog mutatkozni majd valamely intézkedés, nálam keményebb és könyörtelenebb ököllel senki sem fog tudni belevágni az élelmezési kartellekbe.*

Ezekben fejtette ki *Szendy alpolgármester* az aktuális problémákra vonatkozó véleményét, amelyek tagolásában természetszerüen *gondosan kerülte a napi politikát,* amintnhogy *Szendy* Károly, akinek husz-

esztendős városházi müködése nyitott könyv, *az irószstal és nem a napi politika embere.* Az alpolgármester különben ezidén — három napot kivéve — *szabadságra sem ment, minden idejét, kora reggeltől a késő esti órákig lefoglalja az a valóban komoly munka, amelyet Budapest közönségének érdekében vállalt.*

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)

BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON

WEINGRUBER VÁROSLIGET

NAPONTA KATONAZENE

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

A gazdaságosság elvén épül fel a müszaki adminisztráció reformja

Szakellenőrzés alá kerülnek a kerületek mérnöki hivatalai, megszüntetik a jogi alosztályok müszaki különitményeit, egységesitik a müszaki adminisztrációt

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A hét végén tér vissza *Borvendég* főpolgármester külföldi üdüléséből, és egyik első dolga lesz, hogy meghallgassa *Felkay* tanácsnokot, akit tudvalevően a *normálstátus előkészitésével*, továbbá a *müszaki adminisztráció és az elöljárósági szolgálat reformjának kialakitásával* bizott meg. A rábizott nagy, és a főváros egész tisztviselőtársadalmát *egészen közelről érintő problémák közül Felkay tanácsnok* elsőnek a müszaki adminisztráció reformjával készült el és amint a főpolgármester őt fogadni fogja, erre vonatkozó elaborátumát *már elő is terjeszti.*

Valóban *nagyszabásu az a program*, amelyet a tanácsnok a müszaki adminisztráció reformját és egységesitését illetően kidolgozott. A tanácsnok elaborátuma *orvosolni kivánja az összes panaszokat*, amelyek az utóbbi évtizedekben a müszaki adminisztráció ellen felmerültek: kivonja a *jogi alosztályok keretéből a müszaki alosztályokat, megfelelő müszaki ellenőrzés alá helyezi* az eddig kizárólag az elöljáró jogi természetü ellenőrzése alatt álló kerületi mérnöki alosztályokat és általában *olyan reformokat léptet életbe a mérnöki közigazgatás terén*, amelyek egyrészről alkalmasak arra, hogy *a közönség jobb kiszolgálását biztositsák*, másrészről *jelentékeny költségmegtakaritást* is jelentenek a főváros számára, amely a mai szétes mérnöki adminisztrációra tulzottan nagy összegeket költ.

Felkay tanácsnok elaborátuma a *gazdaságosság elvén épül fel.* Kétségtelen, hogy előterjesztései kapcsán a főpolgármester szanálási akciója keretében *végre megvalósul a müszaki adminisztráció egységesitése és megfelelő szakellenőrzése.*

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer természetes Igmándi keserüvize a gyomor- és bélbetegek páratlan gyógyvize.

Morbitzer Dezső jubileuma

35 év a főváros szolgálatában

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Egy *értékes közpálya* érkezett el az elmult napokban a maga fontos határkövéhez: harmincötödik fővárosi szolgálati évét töltötte be augusztus elsején *Morbitzer* Dezső m. kir. gazdasági tanácsos, a fővárosi kertészet kitünő igazgatója. A népszerü kertészeti igazgatót, akinek *nevéhez füződik Budapest parkjainak és közkertjeinek ujjáépitése*, a jubileum alkalmából barátainak és tisztelőinek nagy serege elhalmozta jókivánságaival.

1899-ben, mint napidijas lépett a fővárosi kertészet szolgálatába *Morbitzer* Dezső, aki elsőnek a Tisza Kálmán-tér rendezési munkálatában nyert alkalmazást. 1900-ban a kertészeti iroda vezetésével bizták meg. 1908-ban a dunajobbparti kertészet vezetője, 1918-ban kertészeti felügyelő, 1926-ban pedig főfelügyelő. 1930-ban *gazdasági tanácsosi* cimmel tünteti ki a kormányzó *Morbitzert*, aki 1931 óta mint kertészeti igazgató szolgálja közmegelégedésre a fővárost, melynek *immár látványossága a Morbitzer által kezdeményezett kertészeti alkotások egész sora.*

A modern kertészet *lelkes bajnoka Morbitzer* Dezső, az ő irredentakiültetései a Szabadság-téren, nemkülönben a látogatottabb parkokban magyar motivumu virágágyai *látványossági Budapestnek.* Az ő érdeme, hogy a kertészeti kiállitáson a főváros mindig a legmagasabb kitüntetéseket, *az állami nagy aranyérmet és a kertmüvészeti nagy aranyérmet* kapta. Ugyancsak *Morbitzer* kezdeményezte a *Virágos Budapest, Virágos Magyarország* mozgalmat is. Az elmult évben a kormányzó a kertészet terén szerzett érdemei elismeréseül a III. osztályu magyar érdemkeresztet adományozta *Morbitzernek*, aki *férfikora delén büszke lehet arra, hogy máris több mint egy emberöltőt töltött el szülővárosa szolgálatában.*

Ha Ön ideges vagy szivbeteg, fogyasszon Mézmaltin tápszert kávé helyett.
Kapható minden drogéria és fűszerüzletben!

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

VÁROSHÁZI NOTESZ

A VÁROSHÁZÁN VÁLTOZATLAN unalommal tombol a kánikulai csend. Sipőcz polgármester tudvalevően szabadságon van, a zebegényi családi kuriát az elmult napokban cserélte fel az egyik felsőmagyarországi gyógyhellyel, ahol üdülését folytatja. Szabadságra ment Liber alpolgármester is, eredeti tervétől eltérően nem külföldre, ő is az egyik magyar fürdőhelyen tölti a nyarat feleségével együtt. Itt emlitjük meg, hogy Borvendég főpolgármester a hét végén érkezik ausztriai és svájci üdülése után Budapestre, az ő hazajövetele kapcsán egyik napról a másikra meg fog élénkülni a városházi front.

*

SZENDY ALPOLGÁRMESTER HATALMAS ENERGIÁJÁRA van ily körülmények között bizva a városháza vezetése. Az uj alpolgármester a tőle megszokott határtalan energiával és szorgalommal végzi rengeteg hivatalos teendőjét. Naponta többszáz aktát ir alá Szendy alpolgármester, akinek hivatali szobája, a második emelet alpolgármesteri rezidenciája, állandóan zsufolva van felek és látogatók tömegével. Az alpolgármester mindenkinek a tőle megszokott szives készséggel áll rendelkezésére, ugyannyira, hogy a városháza vezetésében, noha Szendy még ujonc az alpolgármesterségben, semmi fennakadás nincsen.

*

EGYRE-MÁSRA SZÁLLINGÓZNAK HAZA szabadságukról a tanácsnokok. Hazajött Király Kálmán, aki Olaszországban töltötte a nyarat, helyettese, a kitünő Viola főtanácsos, most ment szabadságra. Szepesváry tanácsnok, a közjogi ügyosztály vezetője, még szabadságon van: ő Mária-telepi villájában tölti a nyarat. Bódy tanácsnok, mint közlekedési tanácsnokhoz illik, uton van: családjával hajóutat tesz meg, egészen Passauig. Lamotte tanácsnok leányfalusi villájában üdül. Schuler tanácsnok már berukkolt szabadságáról, helyettese, Bärtl főjegyző Hévizre megy, hogy reumáját gyógyitsa. Salamon Géza Zebegényben tölti a családi kuriában a nyarat. Kovácsházy tanácsnok a héten érkezik haza Balatongyörökről, ahol horgászott, mint minden esztendőben. A tizenötkilós potyka, amelynek fényképét, mint diadalmas halászzsákmányét, esztendőről-esztendőre szétküldi Kovácsházy barátainak, ezidén nem érkezett meg. Állitólag azért mert eltörött a fényképlemez. Vigyázó főjegyző, Kovácsházy tanácsnok érdemes helyettese, a hét végén megy szabadságra, Gárdonyba, a Velencei tó mellé, Morvay tanácsnok, az üzemi ügyosztály vezetője idehaza van, ő valószinüleg nem is fog szabadságra menni, annyi a dolga itthon. Wossala tanácsnok a hét végén megy szabadságra, helyét a kitünő és tehetséges Szinte müszaki főtanácsos foglalja el. Némethy tanácsnok szintén szabadságra ment, szeptember közepéig Antalfi főjegyző vezeti a közmüvelődési ügyosztályt. Felkay tanácsnok párnapos szabadság után átvette a közgazdasági ügyosztály vezetését, szabadságra nem is igen fog tudni elmenni, részben uj ügyosztálya, részben a racionalizálási pragram köti le minden idejét.

*

A SZAKHIVATALOK VEZETŐI KÖZÜL Szemethy tiszti főügyész ment az elmult napokban szabadságra, külföldre. A tiszti ügyészséget Várady főügyészhelyettes vezeti. Megjött szabadságáról a kitünő Szécsy tiszti főorvos-helyettes is, feleségével együtt Kenesén, az uri társaság központja volt a népszerü főorvoshelyettes. Hazajött Lovranából Csorna Kálmán sötétbarnára sülve, ő a jövő héten veszi át az árvaszék vezetését, amikor is helyettesei: Goroncy-Novák és Wester árvaszéki elnökhelyettesek mennek szabadságra.

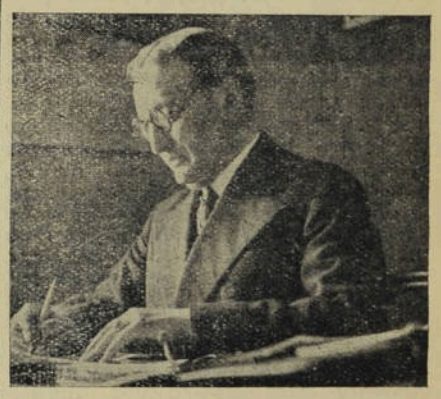
*

A PLETYKAHORDÓK SOHASEM ALUSZNAK és igy semmi csudálkoznivaló nincs azon, hogy a kánikulás városháza is csakugy, mint a városi urak kedvenc nyári találkozóhelye: a Hullámfürdő tele van különfélébbnél-különfélébb hirekkel. Igy már szinte pozitiv jelleggel ujságolják az állitólagos vagy valódi bennfentesek azt a hirt, hogy az ősz folyamán nagyobb átcsoportositások lesznek a városházán, amelynek során több ügyosztály vezetőt cserél. Arról is beszélnek, hogy nemcsak ügyosztályok kapnak uj vezetőt, hanem külön átcsoportositás lesz az elöljárói fronton is, sőt erősen tartja magát az a hir is, hogy két központi tanácsnok rövidesen felcseréli viharvert pozicióját a békés és nyugodalmas elöljárói stallummal. Természetesen kellő fenntartással közöljük ezeket a hireket, hogy mennyi igaz belőlük és egyáltalában van-e igazság bennök, a jövő, még pedig a közeljövő fogja megmutatni...

*

LUKÁCS ÖDÖN dr. TANÁCSI FOGALMAZÓT, aki a közoktatási ügyosztályban teljesitett szolgálatot, Szendy alpolgármester maga mellé osztotta be. A fiatal fogalmazó nagyreményü fia Lukács Ödön államtitkárnak és Szendy alpolgármester mellett szabályrendeletek átdolgozásával fog bizalmi teendőket végezni. Itt emlitjük meg, hogy Kenessey Gizella kezelőnő, Szendy alpolgármester titkárnője, aki már ugy a IV., mint a VII. ügyosztályban mellette tevékenykedett, egyedül fogja ellátni az alpolgármester titkári teendőit.

*

A jubiláns Morbitzer Dezső

*

A BELÜGYMINISZTER KÜLÖNLEGES ENGEDÉLYÉVEL Holtzspach Ödön dr. V. kerületi tanácsnok az Ujlaky-Holtzspach kettős családnevet vette fel. A tanácsnok még a kettős családnevet használja, gyermekei azonban már az Ujlaky nevet fogják egyedül viselni.

Egy régi patricius familia neve magyarosodik meg ezzel a különleges belügyminiszteri engedéllyel. A Holtzspach név Budán fogalmat jelentett mindenkor és jelent még ma is — állapitja meg önéletrajzában büszkén, de egy általában nem alaptalanul a kitünő Holtzspach-Ujlaky tanácsnok, a lipótvárosiak kedvelt és népszerü elöljárója. Azok a régi erények, amelyek a Holtzspachokat annyira jellemezték, amidőn ez a régi patricius család épitette Budapest köveit, megmaradnak az unokákban és a késői utódokban is, akik magyaros hangzásu nevükkel fogják dokumentálni magyar energiájukat és munkásságukat...

*

Budapest parkjai

Irta: LIBER ENDRE

(Két közlemény)

I.

Egy nagy város kőrengetegébe szint, életet, lüktetést nem annyira a házak és az utcák adnak, hanem azok a parkok, kertek és befásitott utcasorok, vagy terek, amelyek a nagyvárosi ember számára a természet szépségeit igyekeznek odavarázsolni. A munkájában elfáradt nagyvárosi embernek is meg kell adni a lehetőséget arra, hogy szabadtereken megpihenhessen és jobb levegőt szivhasson. De különösen meg kell adni a szabadtéren való mozgás lehetőségét a nagyvárosi gyermekeknek, mert máskülönben sápadtak, vérszegények, angolkórosok lesznek és sokkal könnyebben szedi áldozatait közülük a nagyvárosi lakásviszonyok miatt olyan nagyhatalmu népbetegség: a tüdővész.

A parkok kialakulása és fejlődése *szoros összefüggésben áll Budapest kialakulásával.*

A XIX. század elején indult meg erősebb ütemben a Budapestet alkotó dunabalparti városrésznek, Pest városának, szabályos városrendezési tervek szerint való fejlődése. Sokat köszönhet ez a város *József nádor lelkesedésének és hozzáértésének*, aki Pest nagyvárosi jellegét elsőnek hangoztatta. József nádor azonban az addig még inkább kisvárosi jellegü Pestet *csak házakkal és utcákkal kivánta beépiteni*, a fákat nem tartotta nagyvárosiasnak, hanem falusiasnak. Az akkori idők nagyvárosi jellegére törekvő polgárság ugyancsak *nem találta elég előkelőnek az utcák és terek zöld köntösét* és ezért igyekezett azt minél inkább eltüntetni a város szivéből.

A mult század 30-as éveiben gróf *Széchenyi* István tömör szavakkal mutatott rá *a befásitott parkok, kertek és ligetek fontosságára a nagyvárosban.* Többek között ezeket irta: *Számtalan egyebek között az is kötelessége a magyarnak, hogy felruházza hazáját a növényvilág ékességeivel s ott, ahol százados lombosok zöldelnek még, gondolja meg, hogy az időnek semmi sem parancsol... az időn diadalmat nem nyerhet s ezért, ha ledönti a százados csert, azt csak századok adhatják ismét vissza tökéletes épségben.*

Midőn Budapest parkjaira gondolunk és Budapest parkjait akarom ismertetni, eszünkbe kell jutni *Széchenyi* igéjének, aki egy évszázaddal ezelőtt emelte fel tiltakozó szavát az akkori idők fákat, cserjéket kipusztitó szándékai ellen. Tudjuk, hogy *Széchenyi támogatta legjobban a két város egyesitésének gondolatát* és 1829-ben ő adta tulajdonképen a Budapest nevet is. Sok nagy gondolat füződik Széchenyi emlékéhez és csak kevesen tudják, hogy ő volt az, aki a mai Budapesten a parkositást megvalósitotta.

Virulj!

1846-ban, a mai Lipótváros szivében, még állott az ugynevezett Neugebäude, az *Ujépület*, amely hatalmas négyszögalakban foglalta el a Szabadság-tér egy részét. *Széchenyi* a környék lakosaiból megalakitotta a *Pesti sétatér társulatot*, hogy az fákkal és cserjékkel ültesse be az *Ujépület* déli oldalán levő, addig elhanyagolt piszkos, posványos, szemétgödrökkel telt területet és ily módon abból a közönség részére kényelmes és szép üdülőhelyet alkosson. Gróf *Széchenyi* István felesége, *Seilern Crescencia grófnő* állott a mozgalom élére és 1846 március 3-án ő ültette el az első platánt nagy ünnepély keretében a mai Szabadság-téren ezzel a szóval: *Virulj.* Ezt az eseményt, amely Pestváros életében az *első igazi sétatér* megalapitását jelenti, a székesfőváros is megörökitette, *kis diszkutat állitott* a térre, amelyen *Telcs* Ede szobrászmüvész bronz dombormüve örökiti meg az emlékezetese jelenetet.

Üdvlelde

De volt *Széchenyi* Istvánnak egy másik terve is, amely elgondolásában, szorosan beletartozik a főváros müvelődéstörténetébe. A Gellérthegy lankásabb részén egy nagyobb szabásu parkban a fák alatt szétszórt emlékkövekkel kivánt egy kertet létesiteni és azt *„Üdvleldének"* akarta elnevezni. Ez az elgondolás egészen ujszerüen ható természeti keretben lehetett volna a székesfőváros legszebb közkertje. Kár, hogy kivitelre nem került. Ugy látszik, hogy a szükséges nagy méretek meghaladták a kornak teljesitőképességeit.

A Horváth-kert Budán . . .

A XIX. századnak ezekben az éveiben kezdett hóditani a nagyvárosokban a parkositás gondolata. A mai Erzsébet-tér, amely akkor a Belváros falain kivül létesitett uj vásártér volt, 1847-ben alakult kertté. 1851-ben létesitették a budai Krisztinavárosban a máig is *Horváthkert néven ismert közkertet*, a régi Szinkörrel és 1853-ban fogtak hozzá a Muzeum-kert beültetéséhez.

A város igazi fejlődését jelentő időszakban, a mult század utolsó negyedében olyan jelenségeket tapasztalunk, hogy az akkori vezetőség igyekezett eltüntetni a befásitott tereket és köztereket. A fák üditő zöldjét igyekeztek kizárni a beépitett városnegyedekből, annyira, hogy pl. a Nagykörut megalkotásakor annak egész hosszában csupán egyetlen egy fával beültetett teret létesitettek, a mai *Rákóczi-teret.*

Nem szabad azonban megfeledkeznünk arról, hogy rövid félévszázad alatt kellett a három és fél évszázadra elmaradt Pestet és Budát nagyvárosi, világvárosi jellegü Budapestté kifejleszteni.

Ez a sietség sok mindent más világitásban helyez és csak ugy tudunk helyesen itélni, ha az összes szempontokat mérlegeljük. Minden kornak megvannak a maga teendői, amelyeket el kell végezni. Fővárosunknak most emlitett ifju kora *tulnagy feladatot* kapott: behozni a több százados késést, megteremteni mindent, ami hiányzik és mindezt egyszerre, a legnagyobb sietséggel kellett megcselekednie.

Azonban a parkok létesitését nagyon befolyásolta a város szegénysége is, valamint a parkcélokra felhasználható belső telkek hiánya. A tárgyilagosság megköveteli annak a megállapitását is, hogy a mai parkok közül némelyiknek a története igen messzire nyulik vissza, hiszen egyes budapesti közterek alapitása és népszerüsége tulajdonképen már másfél évszázaddal ezelőtti időkre vezethető vissza.

Közpark: 3.75 km²

Budapest területe 194.4 négyzetkilométer, ebből 3 és háromnegyed négyzetkilométer az összes közkertek területe, a magánparkoké pedig közel másfél négyzetkilométer. Ebbe nincs beleszámitva a székesfőváros tulajdonát képező Budakeszi erdőnek közel 646 hektárnyi területe és nincsenek benne a körülbelül 100.000 drb. fára becsülhető faállománnyal biró fasorok, nincsenek benne a főváros ugynevezett zöldterületei, amelyet még gyarapitanak a villaszerüen beépitett területek is.

A székesfőváros parkjai közül a legnagyobb területe van a Népligetnek, amely 118.6 hektár, utána következnek: a Városliget, amelynek a területe 97 hektárnál nagyobb és a Margitsziget 95 hektárnyi területe.

Ezekhez a nagy levegőtisztitó felületekhez hozzá kell számitanunk a Duna területét is, amely a székesfőváros belül nagyobb, mint az összes parkoké és az északról dél felé huzódó nagy vizfelület, valamint a budai hegyvidék gazdag és terjedelmes erdőségein átvezető légáramlatok a budapesti parkokkal együtt nagyban hozzájárulnak az egész főváros levegőjének felfrissitéséhez. Elfogulatlanul állapithatjuk meg tehát, hogy *Budapest parkállománya a lehetőségekhez képest elég nagy és elosztása is eléggé kedvező.*

A székesfővárosi közkertek egy része régi, de régi a közkedveltségük és látogatottságuk is, mert a város polgársága már igen korán megérezte ezt a szükségletet és még a város szépitésére alakult bizottság müködésének megkezdése előtt, a XVIII. század végén, önerejéből teremtette meg a maga közkertjeit.

A királyi kertek

Amit Budapest ma nyujt, azt tulnyomó részben maga ez a szegény, hányatott, kicsinyes körülmények között élő budapesti polgárság teremtette elő, amely törekedett elérni a nyugati fejlett világvárosok szinvonalát. Pesten nem volt királyi udvar, amely fényével, fényüzésével, változatos életével szépséget varázsolt volna a városba, de nem volt gazdag főpapi rezidencia sem, amely nagyvonalu életmóddal, bőkezü mecénássággal a történelem tanusága szerint kicsi városkákból is pompás székhelyeket tudott alkotni. Sőt igen sokáig, a jobbára kereskedők és iparosok által lakott Pesten hiányoztak azok a főurak is, akik épitkezéseikkel adták volna meg a nagyvárosi külsőt. Ezzel szemben Budán a királyi kertek fényes multját a késői történetirás lassan-lassan ujra napvilágra hozta. A magyar középkor, ez a kevéssé felkutatott, félreismert korszak, csak napjainkban kezd a maga megérdemelt igazához jutni. Pedig egyre jobban beigazolódik, hogy a magyar középkor mindenben lépést tartott a nálunk fejlettebb kulturáju országokkal. Ez a kor a kertek szeretetét is elterjesztette ugy Budán, mint Pesten.

Szent István a mai Margitszigetet, az akkori Nyulak Szigetét még csak vadaskertül használta, a későbbi uralkodók ennél tovább mentek és üdülőhelynek tekintették a szigetet. A királyi vadászlakok mellé főuri és főpapi paloták emelkedtek, ugy hogy a Margitsziget egész nyaralóteleppé vált. A budai királyi palota körül is elég korán kialakult a királyi kert, mely már Zsigmond alatt kiérdemelte a kortársak magasztalását. Fénykorát Mátyás király alatt élte, aki diszes nyári lakokat, fürdőket, madárházakat épittetett ott és a kertmüvészet minden ékességével próbálta azt behinteni.

Mátyás királynak Budán még egy vadaskertje is volt, a Hűvösvölgy mellett levő, ma is Vadaskertnek nevezett részen, amelynek bejáratánál renaissance stilusu gazdag vadászkastély állott. A vadászkastély maradványai csak alig pár éve kerültek napvilágra és meglepően érdekes bepillantást engednek a magyar renaissance formáinak nemes szépségébe és fejlettségébe. Mátyás királynak a pesti oldalon lévő vadaskertjéről is tudunk, sőt egyes kutatók szerint ez egészen a város szivében volt. Állitólag a mai Károlyi-park helyén.

Mindez eltünt, és ami utána következett, az szomoru korszaka a fővárosnak. A másfél évszázados török hódoltság, egy mindent elpusztitó hadjárat a felszabaditásért és utána ujra kezdődő, lassu, tengődő, szegényes élet a romokon... mindez nem volt alkalmas a kertkultura kifejlődésére. De a városok akkori életformája sem kivánta még a testi-lelki üdülést nyujtó közkertet, nem is beszélve arról, hogy a barokk korszaknak nagyszabásu, külön müvészetté növekedő kertszeretete Magyarország határainál tovább haladt anélkül, hogy valami kicsi helyet kaphatott volna és maradandó emléket hagyott volna nálunk.

(Folytatás és befejezés a jövő számban.)

Offenbach Hoffmannja mesél,
Hoffmann képkerete beszél

Elsőrendü Kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre.
Legujabb autókarosszériás gyermekkocsik nagybani árban. A fentiekhez alkatrészek. Javitómühely, olcsó árak.
Varrógépjét lakásán megjavitjuk.
Láng Imre mérnök VI., Teréz-körut 3/B Telefon: 16-0-19.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
BUDAPEST körny kén nagy választékban
fővárosi tisztviselőknek
Engel László VII., Rottenbiller-u. 6/B.
Telefon: 35-1-54.

Magyar Kir. Állami
Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ,
KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami
Vasgyárak Kereskedelmi
Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut
28.
TELEFON: 27-3-20

Augusztus 18-án
délután ½3 órakor
Ügetőverseny

A főváros rendet teremt a szinházi dzsungelben

Megszigoritják a szinháznyitási engedélyek kiadását, csökkentik a külföldi vendégjátékok számát, de a főváros nem kiván beleavatkozni a szinházak gazdasági életébe és nem akar kauciókat kezelni

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Mint minden nyáron, ez idén is, *szinházalapitási tervek egész légiója lóg a levegőben.* Nemcsak azok a szinházak támadnak fel, amelyek az elmult szinházi évad végén, vagy még vége előtt tulnyomó nagy részben dicstelenül csuktak be, uj szinházak alapitásáról, uj szinigazgatók és állitólagos tőkeérdekeltségek bekapcsolódásáról olvasunk a napilapok szinházi rovataiban. Mondanunk sem kell, hogy az ujdonsült igazgatók legnagyobb része *a vállalkozási kedven kivül egyébbel alig rendelkezik*, hacsak az előre kiadandó ruhatárak és büffék bérleti jövedelmét, nem egy esetben az alkalmazotti kauciókat, nem tekintjük olyan alapnak, amelyen a szinigazgató ur karrierje megindulhat.

A kultuszminisztérium és a főváros illetékes ügyosztályai között *esztendők óta folynak a megbeszélések* abban a tekintetben, hogy *megfelelő szabályrendelettel szoritsák vissza a szinházak és szinigazgatók gombamódra való elszaporodását.* Ezek a tárgyalások most *konkrét formát kezdenek ölteni:* ugy a szinigazgatói, mint a szinészérdekeltségek kifejtették már álláspontjukat ebben a kérdésben, a főváros precizen ismeri a kultuszminisztérium álláspontját is és igy nincs akadálya annak, hogy a *szinházi szabályrendelet napvilágot lásson.* Erről a szinházi és kulturális szempontból nagyfontosságu problémáról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Minden valószinüség amellett szól, hogy a nyár alatt elkészüljön és az őszi hónapokra *érvénybe léphet már a készülő szinházi szabályrendelet.* Meghallgattuk az érdekeltségeket, itt fekszenek előttünk ugy a szinigazgatók, mint a szinészek érdekképviseleteinek memorandumai és tervezetei. Az érdekeltségi kivánságok egybevetése után folytatjuk le a még szükséges tárgyalásokat a kultuszminisztérium illetékes ügyosztályával és azután a tervezet majd a *közmüvelődési bizottság elé fog elsősorban kerülni.*

— A szinigazgatók és a szinészek memorandumaiból megállapitható, hogy valamennyien *azt szeretnék, ha a főváros a másik fél kárára az ő különleges érdekeiket védelmezné meg a szabályrendeletben.* Erről azonban nem lesz szó. A fővárosnak feladata *a közérdeket megvédelmeznie*, azonban a szinigazgatók irodáiba *nem akar behatolni*, nem kiván semmilyen formában beleavatkozni az igazgatók és a tagok egymásközötti kapcsolataiba.

— Ez okból szó *sem lehet arról*, amit a szinészek kivánnak, hogy a szinháznyitási engedély, illetve a szinigazgatói müködés a jövőben valamely, a fővárosnál leteendő *kaucióhoz legyen kötve.* Az a fura helyzet állana elő, hogy az első hónap végén a szinigazgatók és a szinészek *közös küldöttsége kérné a fővárost a kaució kiadására*, mert egyébként a szinházi tagok fizetés nélkül maradnának. Nos, a főváros nem hajlandó efajta küldöttségeket fogadni, nincs kedvünk kauciókat felszabaditani, egyáltalában efajta biztositékok kezelésével bajlódni. Főszempontunk: *a szinházak belső gazdasági élete a fővárost nem érdekli!*

— Kizárólag általános érdekü szempontok lesznek tehát a most készülő szinházi szabályrendeletben. Igy elsősorban *szabályozni fogjuk a szinháznyitási engedélyeket* és a komoly szinészet védelmében, a lehetőség szerint, meg fogjuk akadályozni a *kisebb szinházak és mulatók elszaporodását.* Ami a szinházi müsorokat illeti, a fővárostól tavol áll, hogy a szabályrendelet kapcsán *a müsorcsinálásba beleavatkozzon.* Bizonyos *közerkölcsiségi szempontokon tulmenően* — ez is inkább a rendőrség feladata lenne a jövőben is — a hatóságoknak *nem lesz beleszólásuk a szinházak müsorának alakulásába*, mert senki nálunk nem tisztelheti jobban a müvészeti szabadságot. Szó sincs tehát arról, hogy az uj szinházi szabályrendelet — amint egyesek hiresztelik — a *főváros messzemenő cenzurajogát léptetné életbe a szinházi müsorokat illetően.*

— A szinháznyitási engedélyek megszigoritásán kivül *még egy feladata lesz az uj szabályrendeletnek: a külföldi vendégjátékok elharapózásának meggátlása.* A jövőben kizárólag *valóban müvészi értékü és a hazai kulturát szolgáló külföldi vendégjátékok lesznek a polgármester és a felettes hatóságok által engedélyezve.* Az sem fog előfordulhatni a jövőben, hogy a főváros által az erkölcsi szempontok figyelemben tartásával betiltott külföldi vendégjátékok engedélyezését más hatóságnál *azon az alapon lehessen kiküldöttségezni*, hogy egyébként tönkremennek a szinházak. A főváros — ismételjük — *rendet teremt a szinházi dzsungelben, anélkül azonban, hogy a szinházak belső életét megzavarná.*

AZ ÜZEMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOK AZ EGÉSZ VONALON uj emberekből állanak, alig egy-kettő maradt meg a régiek közül, akiket nem söpört el a viharos idők szele. Ezek között a régiek között vezetőpoziciót fogla! el Szakál Géza, aki pártja és a fővárosi törvényhatóság bizalmából ismét tagja lett a Községi Takarék igazgatóságának.

Barátai azt mondják, hogy Szakál Gézának valóban könnyü arra vigyáznia, hogy rend legyen a Községi Takarék portáján. Szakál Géza fotocikkszaküzlete ugyanis pontosan szemben van a Községi Takarék Dorottya-utcai főkapujával. Szakál Gézának csak ki kell tekintenie előkelő üzlete ajtóján, hogy lássa, pontosan bejárnak-e a hivatalnokok és hozzák-e az adósok a jelzálogos hitelek kamatait. (Zárójelben megjegyezve: tulnyomó nagyrészben: hozzák...)

De félre a tréfával! Valóban megtiszteltetés Szakál Gézára, hogy ismét feléje fordult a közbizalom. Az is kétségtelen azonban, hogy az ő munkássága értéke a köznek, azok a nagy érdekek, amelyek a főváros bankjának jó vezetéséhez füződnek, maradéktalanul védelemre találnak Szakál Géza tisztes kereskedői gondosságában, pompás és altruisztikus müködésében.

*

UGY VOLT, HOGY MUZSIKÓ tanácsnok, aki néhány nappal ezelőtt, julius 28-án ünnepelte hatvanadik születésnapját, augusztus elsejével nyugalomba megy. Tekintettel azonban arra, hogy most nincs közgyülés, amely Muzsikót nyugdijazhatná, abban történt megállapodás, hogy Muzsikó a Ferencváros vezetésének zavartalan ellátása céljából, az első őszi közgyülésig megtartja pozicióját és csak szeptember közepetáján, amikor a közgyülés őt már nyugdijazhatja, fog távozni barátainak és tisztelőinek nagy bánatára hivatalából.

ANGOL PARK

a legkellemesebb esti szórakozóhely

A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü müvészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

Süttő diktál!

Miért marad egy teljes esztendeig csonka a Mátyás-templom tornya

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Megemlékezett az *Uj Budapest* arról a versenytárgyalásról, amelyet a Mátyás-templom tornyának átépitési munkájára hirdetett a főváros. A versenytárgyaláson, amely még junius második felében zajlott le, legolcsóbb a *Müller* Ernő cég volt 172.585 pengő vállalati összeggel, utána következett az *Aprily* Testvérek cég 180.383, *Král* Gyula 197.517, *Müller* Rezső 202.622, a *Dunántuli Mésztégla és Kőipari rt.* 203.507, *Seenger* Béla cég 231.530 és végül a *Weisinger* György cég 236.602 pengő vállalati összeggel.

A kétszázezer pengős munkáért *éles harc indult meg*, amelynek során a budapesti ajánlattevők harcba indultak a legolcsóbb *Müller* Ernő cég ellen, amelynek *Süttőn van a telepe.* Hosszu tárgyalások folytak a vállalkozók és a főváros között, amelyek végül is azzal az eredménynyel jártak, hogy a *polgármester az elmult héten megsemmisitette a versenytárgyalást.* Most uj versenytárgyalást fognak kiirni a munkára, amely ily körülmények között az idén meg nem kezdődhet, vagyis a Mátyás-templom gerendaszerkezettel körülvett tornya a *jövő év nyaráig okvetlenül csonka marad.*

Érdekelt iparoskörökben *nagy megdöbbenéssel* fogadták a főváros azon határozatát, amely uj versenytárgyalást rendel el. Az érdekeltség a fővárossal folytatott tárgyalások során rámutat arra, hogy a *legolcsóbb Müller Ernő cég azért lehetett a legolcsóbb*, mert saját kövével dolgozik, arról nem is beszélve, hogy a *süttői munkabérek természetesen jóval alacsonyabbak, mint a budapestiek.*

Közölték az érdekelt budapesti vállalkozók a főváros illetékes tényezőivel, hogy az a körülmény, minszerint a pályázati feltétel *süttői követ irt elő*, teljesen ki kell, hogy elégitse a süttői bányatulajdonosok igényét. Süttőn *két kőbánya van*, az egyik a pályázaton résztvett *Müller* Ernő cég, ezek rendes szállitói a budapesti kőfaragóknak. A fővárosi versenytárgyalás meghirdetése kapcsán azután ezek a vállalkozók *azt az értesitést kapták a süttői bányakartelltől, hogy nem mint addig, 140 pengőért, hanem a Mátyás-templom restaurálási munkálataira 190 pengőért kapják a követ.*

Természetes ily körülmények között, hogy a budapesti vállalkozók *nem tudtak, nem is tudhattak olcsóbbak lenni*, lévén a versenytárgyaláson a süttői kő használata kötelezően előirva, a közvetlenül szállitó és saját árban kalkuláló süttői céggel.

A budapesti kőfaragók szerint a süttői bányatulajdonosoknak *meg kellett volna elégedniök a fővárosi szállitással*, és nem ragaszkodniok ahhoz, hogy *ők közvetlenül épitsenek is* a fővárosban, amire annál kevésbbé van szükség, mert hiszen a főváros *iparos-politikája szerint budapesti munkásoknak kell elsősorban munkaalkalmat juttatni és nem a süttőieknek.* A vállalkozók szerint a főváros azon intézkedése, amely szerint *a versenytárgyalást megsemmisitette*, szükségtelen volt, mert azt a problémát, hogy helyi vagy süttői vállalkozó kapja-e a kétszázezer pengőnyi közmunkát, *a már kiirt versenytárgyalás kapcsán is el lehetett volna dönteni, amikor nem állt volna elő az a helyzet, hogy Szent István napjára csonka marad a torony*, sőt teljes esztendeig nem is kerül felépitésre!

Olcsóbb lett!

a Háziszappan

5 drb 40 dekás Háziszappan 96 fill.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Állandó butorkiállitás.

Köztisztviselőknek árengedmény!

Führer, Budapest, VII. Rákóczi-ut 6. II. 9.

Remetehegy platóján

Doberdó-ut 10–16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres

villatelkek és villaépületek eladók

A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.

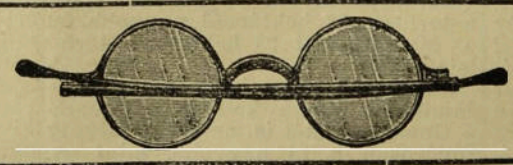
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83–2–89 alatt

CALDERONI ÉS TÁRSA

látszerészek

Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.

Telefon: Aut. 811–48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.

Fényképészeti cikkek.

A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

HIREK

Az Istvánheti kalauz

Rossz vezércikk, még rosszabb áttekinthetőség

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Kissé elkésetten, az Istvánnapi ünnepség előtt alig két héttel bocsájtotta ki a főváros Idegenforgalmi Hivatala a Szent István-hét programját. A 32 oldalas füzet külső formájában a házinyomda izlését dicséri, tartalmilag azonban *nem alkalmas arra*, hogy az István-hét látnivalóiról könnyü és áttekinthető formában tájékoztassa a közönséget.

Vezércikkel kezdődik a Szent István-hét látványosságairól szóló füzet, arról elmélkedvén, hogy „mekkora teljesitmény" volt a honfoglalás. Puffogó frázisok, rossz magyarság, fáradt unalom jellemzi ezt a „Történelmi erő" cimet viselő elmeművet, amelyből ugy a történelem, mint az erő tökéletesen hiányzik.

Ügyetlen és zürzavaros a különféle események beosztása. A közönség igen nehezen fog eligazodni azon az összevissza való dobáláson, amellyel az egyes látnivalók és ünnepségek helyét és idejét jelzi a füzet. Szivesebben láttunk volna például egy *naptárszerü beosztást*, amely időrendben tüntette volna fel az összes eseményeket és nem arra helyezett volna sulyt, hogy a *budaörsi szabadtéri szinjátékoknak* és az *őstehetségek kiállításának* csináljon reklámot.

Reméljük, hogy a jövő esztendei Szent István-napra az Idegenforgalmi Hivatal *megszivleli az itt elmondottakat* és olyan utmutatót fog majd kibocsájtani, amelyik a kitüzött célnak áttekinthetőség és érthetőség szempontjából jobban megfelel, még akkor is, ha a vezércikk kevesebb történelmi erőtől csepeg majd, mint az ezidei.

Homlokzatot kap a Károlyi-palota Kaplony-utcai frontja. Megirtuk, hogy a gróf Károlyi-palotában elhelyezett *Fővárosi Képtárt* kibővitik és most a palota *Kaplony-utcai szárnyának* átalakitására kerül sor. Itt körülbelül 20 uj helyiséget alakitanak át a képtár céljaira. A palota Kaplony-utcai szárnyának azonban nincsen homlokzata, az utcai front *kopár tüzfalból* áll. Ezt a tüzfalat akarják *homlokzatszerüen* kiképezni, még pedig müvészi módon, hogy a palota képe és a környék összhangja megfelelően érvényesülhessen. A főváros ezért elhatározta, hogy *szükkörü pályázatra hiv meg három* épitőművészt a homlokzatátalakitási tervek elkészitésére. A határozat szerint *Birbauer* Virgil, *Lechner* Jenő és *Wälder* Gyula müépitészek vesznek részt a zártkörü pályázaton, amelynek alapján *még augusztusban meg akarják kezdeni* az átalakitást.

A jövő héten beköltöznek a városszéli telep uj házaiba. A külső Jászberényi uton gyors tempóban folyik a városszéli telep második részének, 34 uj háznak az épitése. A munka annyira előrehaladott stádiumban van, hogy *ezen a héten* teljesen elkészül és az uj házak is beköltözhetők lesznek. A szociálpolitikai ügyosztály *a napokban jelöli ki* az uj épületekbe kerülő telepes családokat.

TÜSKÉK

Gyógyfürdő vagy uszoda?

Levél a szerkesztőhöz

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Én magam is azok közé tartozom, akik hozsannával fogadták a főváros nagyszerü kezdeményezését, hogy az egyéb célokra nem használható pálmakertet pezsgőfürdővé alakitották át, amely télen is kellemessé és látogatottá fogja tenni a Gellért egyébként egyre jobban hanyatló fürdőüzemét. Kétségtelen azonban, hogy az uj pezsgőfürdőben olyan visszásságok és rendetlenségek vannak, amelyeknek eltüntetése feladata a fővárosnak, hacsak nem kivánja a fürdő épitésébe befektetett sulyos százezer pengőket egyik napról a másikra elveszíteni.

A főváros közigazgatási bizottságának multhavi ülésén Budapest főkapitánya tette szóvá azokat az indián csataorditásokat és botrányos jeleneteket, amelyeknek szinhelye a most épitett pezsgőfürdő. Az alig néhány négyszögméternyi területü fürdőmedencét fiatal hölgyek és urak merész ugrások és uszómutatványok bemutatására használják fel, tekintet nélkül arra, hogy a fürdőt látogatják olyanok is, akik nem azért mennek oda, hogy a fentemlitett mutatványokban gyönyörködjenek. A fürdőmesterek, ugy látszik, elfáradtak a tultemperamentumos fiatalság leintésében, mert azok minden ellenőrzéstől mentesen, napról-napra folytatják neveletlenségeiket, ugyhogy a közönség komolyabb része a szó szoros értelmében menekül a medencéből.

Fel kell vetni a kérdést, mélyen tisztelt Szerkesztő ur; gyógyfürdő vagy uszoda-e a pezsgőfürdő? Ha uszoda, akkor mondják meg, mert akkor mi, idősebb generáció, nem fogjuk látogatni. De ha gyógyfürdő és a főváros vezetősége azon az állásponton van, hogy aki ugrálni és buváruszásokat akar produkálni, menjen a fedett uszodába, vagy a dunauszodákba, akkor kérjük figyelmeztető táblák kitételét és megfelelő ellenőrzését a szigoru tilalomnak. A mai helyzet — ismételjük — tarthatatlan, türhetetlen és nem is értjük meg a Gellért-fürdő egyébként érdemes vezetőségét, hogy miért nem csinál rendet a saját portáján.

Ha már a pezsgőfürdőről irok, engedje meg Szerkesztő ur arra is ramutatnom, hogy kevés a felirat, a közönség, főleg annak külföldi része, negyedórákig tévelyeg a sok különféle felirásmentes lépcső és folyosó között. Egyetlen tábla van a pezsgőfürdőben, az, amelyik a tervező müépitész kiválóságát hirdeti. Az öltözőhöz való lemenetelt, a napfürdő helyiségeit, a hullámfürdőbe való kijutás lehetőségét semmiféle jelzés nem mutatja, ha csak az a néhány vénasszony nem, aki néha a trécselésből felriadva, utbaigazitja a közönséget.

A hullámfürdő bezárása után meg kell oldani a hullámfürdőhöz, illetőleg a pezsgőfürdőhöz való bejutás problémáját. A mai rendszer, amikor a szálloda második emeletéről lehet tekervényes folyosókon át bejutni a pezsgőfürdők karzatára és onnan külön le az öltözőkbe, elveszi a közönség kedvét a pezsgőfürdő látogatásától. A müépitész ur, akinek neve aranybetüvel ragyog a márványtáblán, gondolhatott volna arra, hogy ne tekervényes utvonalon vezesse a közönséget az öltözőkhöz! Ezeket a problémákat Szerkesztő ur szives figyelmébe ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel (teljes név és cim).

Az uj Közszállitási Szabályzat a közigazgatási bizottság előtt

Felkay tanácsnok nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a kereskedelemügyi és a belügyminiszter együttesen kiadták az 50.000/1934. számu rendeletet, amely a *közszállitásokról és a hazai beszerzés kötelezettségéről* szól. Az uj Közszállitási Szabályzatot buzgón tanulmányozza

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok, a gazdasági ügyosztály uj vezetője, aki az uj Közszállitási Szabályzat életbeléptetéséről és annak városházi kihatásairól a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak:

— Az uj Közszállitási Szabályzat 100. §-a szerint *október elsején lép életbe* az uj szabályzat, amely, mint azt *Müller* Antal országgyülési képviselő az *Uj Budapest* legutóbbi számában kifejtette, *valóban alkalmas arra, hogy fordulópontot jelentsen a magyar ipar, elsősorban a kézmüipar érdekében.* Azok az iparoskörök, amelyekkel rövid közgazdasági tanácsnokságom óta érintkezni alkalmam volt, mind kifejtették, hogy a *kézmüipar reneszánszát várják a népszerüen ötvenezresnek nevezett uj Közszállitási Szabályzat szigoru és hathatós intézkedéseitől.*

— Ily körülmények között természetes, hogy *megfelelő felkészültséggel óhajtunk elébemenni az uj szabályzat életbeléptetésének.* Szeptember első napjaiban *ülésre fogom összehivni* a gazdasági szakbizottságot, az elé terjesztem az uj Közszállitási Szabályzatot megvitatás céljából. A közgazdasági bizottság természetesen *nem kritikai véleményt fog nyilvánitani az uj szabályzat felett*, hanem abban az irányban fog intézkedni, illetőleg értékes utmutatással szolgálni a polgármesternek, *hogyan kell a Közszállitási Szabályzatot a fővárosi ügyosztályoknál és üzemeknél olyképpen életbeléptetni*, hogy a szabályzat magyarázata minden vonatkozásban *egységes legyen* és a szabályzat alapján kialakuló gyakorlatot illetően *ne legyen eltérés az egyes intézmények és üzemek között.*

Elmondotta még munkatársunknak *Felkay* tanácsnok, hogy a *jövő vasárnapi szegedi országos iparos kongresszuson ő fogja képviselni a főváros hatóságát.* A tanácsnok különben a *szabályrendelet-módositások egész sorát* fogja az első őszi üléseken már a közgazdasági szakbizottság elé vinni.

Nem vigyáz és gázol a szemétvonat

A Kuria megállapitotta a főváros kártérítési felelősségét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Érdekes bonyolult kártérítési per került nemrégiben döntésre a Kuria *Jakab-tanácsa* elé. Még 1928-ban ugyanis a Gyáli-uton összeütközött egy tehergépkocsi a főváros szemétszállitó vonatával. A vonat mozdonya az összeütközés után mintegy 50—60 méterre vonszolta magával a gépkocsit, amelynek vezetője, *Szalay* Lajos soffőr sulyosan megsérült. Ezért inditott azután kártérítési pert a soffőr a székesfőváros ellen s 2603 pengő járadék megfizetését kérte.

A perben a főváros azzal védekezett, hogy *a soffőrnek tudnia kellett arról, hogy* a Gyáli-uton keresztül halad a főváros szemétszállitó vonatának vágánya s a vonatra a pályatest mellett felállitott *„Vigyázz, ha jön a vonat"* felirásu figyelmeztető tábla külön felhivta a figyelmet. De hallani kellett a vonat *füttyjelzését is Szalaynak*, mert a tanuk igazolták, hogy a szemétszállitó gőzös fütyült.

Első két fokon a birróságok éppen ezért, elfogadva a főváros érvelését, *elutasitották a keresetet.* A Kuria azonban megváltoztatva az itéletet, megállapitotta a fővárosnak azt a kötelezettségét, hogy soffőrnek az 1928. évi október hó 1. napján a szemétszállitó vonat által történt elütéséből származó kárát *felerészben az Országos Társadalombiztositó Intézet által Szalay részére folyósitott baleseti járadék teljes összegü betudásával megtéritse.*

A Kuria szerint a baleset előidézésében *mind a két félnek gondatlansága közrehatott.* Gondatlanság terheli a fővárost a baleset előidézésében azért, mert kötelessége lett volna az elütés vagy összeütközés veszélyének elháritásáról *hathatósabb módon gondoskodni.* A főváros az utkereszteződéseknél *kellően kivilágitott sorompó* felállitásával tartozott volna az összeütközésnek elejét venni, az ilyen sorompót azután *még a Szalayhoz hasonlóan nem teljes gondossággal haladó gépkocsivezető is észrevehette volna*, ha pedig mégis nekiment volna gépével a leeresztett sorompónak, akkor is valószinü, hogy az összeütközés *kevésbbé sulyos következményekkel jár*, mint a gépkocsinak a mozgásban levő és fékezés ellenére csak nagyobb távolságra, 50—60 méterre megállitható vonattal való összeütközése.

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Épitési osztály:
Bármely korszerü kőburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: Budapest, IX., Csont-utca 3. Telefon: 34—0—82.

Modern szigeteléseket, asztaltutépitéseket, színesasztalfburkolatokat és e szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I. Budaörsi-ut 18 - Tel: 58-6-31
„Csatlit" hidegaszfalt törv. védve!

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Az irodai munka racionalizálása

Szél Jenő könyve

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Számviteli, organizációs és racionalizálási problémák megoldása cimen *Szél* Jenő dr., a Budapesti Kisipari Hitelintézet érdemes és népszerü vezérigazgatója a Magyar Könyvviteli Folyóirat kiadásában *fontos szakmunkát bocsájtott közre.* Könyvében azokat a problémákat tárgyalja *Szél* Jenő, amelyeket ő a Kisipari Hitelintézet ügykezelésében már régen megoldott, és amelyek szempontjából vizsgálja a polgármester kitüntető megbizásából a fővárosi nagyüzemek gazdálkodását.

Szél vezérigazgató rámutat arra, hogy a *szellemi teljesitőképesség jelentősége* a fizikai teljesitőképességgel szemben a gazdasági élet összes területein *egyre jobban és jobban fokozódik.* A fizikai munkát, valamint a szellemi munka mechanikai részét egyre nagyobb mértékben veszik át a *gépek, eszközök és racionális munkamódszerek.* Oly feladatkörben, amelyben 25 esztendővel ezelőtt csak *egészen egyszerü számviteli problémák* merültek fel, most bonyolult organizációs problémák, a leggazdaságosabb lebonyolitás érdekében pedig *életbevágó racionalizálási problémák* várnak megoldásra.

A könyv irását megelőző vizsgálatai során arra a meglepő tapasztalatra jutott *Szél* Jenő, hogy rendkivül sok az olyan irodai üzem, amelynek irodai organizációja, szellemi irányitása, vezetése és ellenőrzése *még ma is nélkülözi azokat a módszereket,* eszközöket és eljárásokat, amelyeket a tudomány és technika haladása már 25 évvel ezelőtt rendelkezésünkre bocsájtott.

Szél könyvének ismeretanyaga két részre oszlik: az első rész, az ezuttal megjelent első kötet, *az alapfogalmakat határozza meg* és főképpen a számvitel organizációjával és racionalizálásával foglalkozik. A második rész, az ezután megjelenő második kötet, az *egész irodaüzem organizációjának és racionalizálásának problémáival foglalkozik majd.*

Szél Jenő könyve a várospolitika köreit és a főváros vezetőit meggyőzi arról, hogy az *annyira nagyjelentőségü Kisipari Hitelintézet vezetői székében egy komoly és tudós, gyakorlati érzékü szakember foglal helyet.*

GAZDASÁGI ÉLET

Nyolcszázezer pengős versenytárgyalás az utépitési ügyosztályban

Kibővitik a szennyviztelepet — Augusztus 15-ig mindenütt befejezik az utépitéseket

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Király Kálmán tanácsnok az uté s csatornaépitési ügyosztály érdemes vezetője hazatért nyári szabadságáról és helyettesétől: *Viola* főtanácsostól átvette ügyosztálya vezetését. Az ügyosztályába tartozó aktuális ügyekről

Király Kálmán

tanácsnok a következőket mondotta munkatársunknak:

— A közeljövő legfontosabb teendője a *központi csatorna-szivatytyutelepi szennyviznyomó cső átépitése.* Erre azért van szükség, mert a jelenlegi szennyviznyomó cső csak *mintegy tizennégy méternyire* nyulik a Dunába, miért is a szennyviz a Duna vizzel nem keveredik eléggé és igy a közelben levő csatornán át szennyezett viz juthat a *soroksári Dunaágba.* A Duna sodráig mintegy *száznegyven méter mélyen benyuló uj szennyviznyomó csőnek* elkészitésére és a mederbe való fektetésére, miután a kormány előre megadta hozzájárulását, *nyolcszázezer pengőt engedélyezett a főváros* közgyülése. A szóbanforgó munkára a versenytárgyalás kiirása a *legközelebbi jövőben fog megtörténni.*

Elmondotta még munkatársunknak *Király* tanácsnok, hogy a *polgármester döntött* az angyalföldi szivattyutelep kibővitésére kiirt versenytárgyalás ügyében. Itt egy vészkiömlő csatornát kell megépiteni és két darab záporszivattyut felszerelni, hogy ugy alacsony, mint magas Dunaviz-állás idején a szivattyutelep működése kifogástalan legyen. A szerelési munkát a Ganz-gyár, a csatornaépitést a *Skuteczky és Boray* cég kapta.

Ami a folyamatban levő ut- és csatornaépitéseket illeti, a polgármester mint minden esztendőben, ezidén is elrendelte, hogy a Szent István heti nagyobb forgalomra tekintettel *augusztus 15-ig mindenütt fejezzék be a munkálatokat.* A közeli napokban elkészül a *Gellért-tér átrendezése* és rövidesen készen lesz a *Fehérvári-ut* külső részének átépitése is, amelyet a *Helfenstein és Schaffer* cégek végeznek.

Négyezer waggon a Gázgyár széntartaléka

A német kereskedelmi szerződés mázsánként másfél pengővel tette olcsóbbá a Gázgyár részére szükséges külföldi szenet

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A német kereskedelmi szerződés kapcsán a fővárosnak tudvalevően sikerült a Gázmüvek szénellátását jelentékenyen olcsóbbá tenni, mert a megállapodás keretein belül a gáz gyártásához szükséges német szén *bányaára jóval kisebb, mint a cseh bányaár volt.* A Gázgyár német szénszállitasait a bányaár csökkenésén felül még *jelentékenyen olcsóbbitotta az a körülmény,* hogy a Gázmüvek vezetőségének *sikerült megfelelő tarifális megállapodást létesiteni a cseh államvasutakkal.* Végeredményben a cseh szénnél Budapestre szállitva, mázsánkint *egy—másfél pengővel* olcsóbb a német szén, *ami két—háromszázezer pengő évi megtakaritást jelent a fővárosnak.*

A német bányákkal egyelőre *15 ezer waggon szén szállitására kötött megállapodást a fővárosi Gázmüvek.* 2500 waggon szenet a most következő téli évadban *az anatóliai bányák* fognak szállitani, amelyeknek terméke a fővárosi gázgyárban kitünően bevált. A török szén *csak mint kisegitő szén szerepel Budapesten,* ez a szén ugyanis viziuton érkezik, vagyis a Duna koraj befagyása, amint az az elmult évben is történt, *meggátolja a török szénnek Budapestre való behozatalát,* vagyis az anatóliai szén érkezésére *precizitásal csak a nyári hónapokban lehet számitani.*

Igy például a nyár folyamán érkeztek meg *a télen az Aldunán befagyott török szenek,* aminek következtében a Gázgyár rendes 3000 waggonnyi tartaléka *felszökött 4000 waggonra,* ami több, mint két hónapi szükségletnek felel meg. *Véssey* vezérigazgató gondos előrelátása lehetővé teszi, hogy *szénhiányról a fővárosi Gázgyárnál egyáltalában nem lehet beszélni, mert mindig van megfelelő nagyságu tartalék.*

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARA GYÁRTELEPE
BUDAPEST, M., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-68.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD UTCA 51
Telefon: 62-2-06

Gőz, vizvezeték, csatornázási, fütési szereléseket legjutányosabban vállal
megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés dijmentesen.
Tóth Zoltán csatornázásivállalkozó
Budapest, VII., Baross-tér 15.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETEBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK KIDOLGOZÁSA
LEICA gépek, kellékek, kidolgozások
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb felparcellázva
kedvező feltételek mellett **eladó**
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen Fóthi ut 35. hétköznapokon Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24-1-15

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

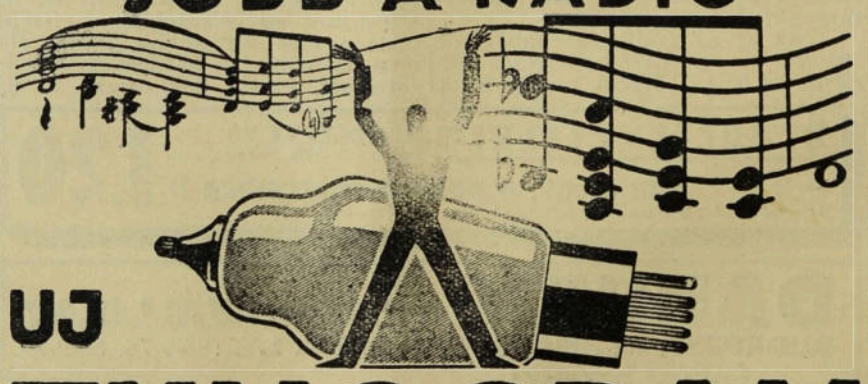
MENCZER GUSZTÁV tisztító
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér ,frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

Rekord-rollfilm
26⁰ Sch. 6×9. 8 felvételes P 1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD foto szaküzlet,
VII, Hyár-utca 10. Telefon 40—4—03

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Uj kiirások:

Ácsmunkákra a Soproni—Bánát-utcai elemi iskola és óvoda épitéséhez. Határidő: 1934. évi augusztus hó 16-án (csütörtökön) d. e. ½11 óra.

Vizvezetéki és csatornázási munkára a XI. Horthy Miklós-ut 141 sz. alatt épülő elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Vizvezetéki és csatornázási munkákra a Sopron—Bánát-utcák sarkán épülő elemi iskola és ovoda részére. Határid;: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Központi fütőberendezési munkákra a XI. Sopron és Bánát-utcák sarkán létesitendő iskola részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Központi fütőberendezési munkákra a XI. Horthy Miklós-ut 141 sz. alatt létesitendő iskola részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Kazánjavitási és falazási munkákra a Szt. István-kórház részére. Határidő: 1934. augusztus 28-án (kedd) d. e. ½11 óra.

Kazán és központi fütőberendezés javitási és átalakitási munkákra a II. Görgey Artur-utca 36 sz. felső kereskedelmi iskola részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ALTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XII. évfolyam 33—34. szám Budapest, 1934 augusztus 25

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Őszi gondok

Az István-heti ünnepségek után az egyre rövidebbé váló nyári napok nyomán maholnap beköszöntenek az őszi gondok. Jönnek a sulyosabbá váló kenyérgondok, a tüzelési gondok. Nemcsak a magánháztartás gondjai sürüsödnek, őszi fellegek gyülnek a politikai horizonton is, amelyet eddig a nyári éjszakák mélykék azurja tett nyugalmassá és eseménytelenné. A parázs, ime, már éled a hamu alatt, már lángolnak a szenvedélyek és indulatok, amelyek egyik napról a másikra forróvá, feszültté és fülledtté teszik majd a politikai atmoszférát.

Ami külön kis globusunkon, a városházán is őszi viharok előjelei mutatkoznak. A nyár alatt sok hangulat forrt ki aktiv gondolattá, a nyári hónapok csöndje sok olyan gondolatot érlelt tetté, amelyek maholnap jelentkezni fognak a fővárosi politikában. Ez a nyár a fővárosnál nem a békés pihenés időszaka volt, a belül forró gondolatoké, az izzó szenvedélyeké, az előkészületeké a nagy és mégnagyobb összecsapásokra.

Kétségtelen, hogy ezek az összecsapások mihamarabb meg fognak történni és az is bizonyos, hogy a várospolitika ősze nyugtalanabb és idegesebb lesz, mint valaha. Hosszu és kemény küzdelmekre, féktelen összecsapásokra, sulyos ütközetekre van kilátás az egész vonalon! Most azután csak az a fontos, hogy ezek a harcok ne meddő küzdelmek legyenek, az óhaj az, hogy olyan háboru keletkezzen, amelyből kifakad azután a béke!

Mert — legyünk őszinték — Budapest népe nem háborut, hanem békét akar a városházán! A pártok, amelyek most minden eddiginél irtóbb hadjáratra készülnek, tulnyomó nagy részben légüres térben mozognak: elvesztették kapcsolataikat a választó közönséggel, amelyet valóban nem érdekel ez a párviadal! A pártok nem akarnak Antheuszok lenni, hogy uj erőt meritsenek a választókkal való érintkezésből. Tisztelet a kevés számu kivételnek: öncél lett a városi politika, önérdek mozgatja a vezér urakat és közkatonákat egyaránt. Semmi csodálkozni való nincs tehát azon, hogy vajmi kevés figyelem nyilvánul meg a vezér urak egymással folytatott küzdelme irányában Budapest népe részéről.

A tömegeket, Budapest népét, nem érdeklik a személyi problémák, nem a pártvezéri küzdelmek, az egész városházi harcból csak az izgatja az embereket: kisebb lesz-e az adó, olcsóbb lesz-e a gáz és a villany. A főváros népe belefáradt a politikába, megunta a politikai horizont sivár és meddő jelenségeit, az öncéllá merevedett pártvezéreket, a várospolitika veteránjait, a történtést a köztisztségek halmozásáért, a versenyfutást a jól jövedelmező igazgatósági stallumokért. A városházán ujból kitörni készülő háboru, amely a közérdek jelszava alatt politikai koncokért folyik, a főváros közönségének szemében néhány ember magánügye, amelynél a mindennapi kenyérért folytatott küzdelem, az ősz ezer és ezer gondja sokkal, de sokkal fontosabb! Tisztánlátást kérünk ezokból a városi politika összes tényezőitől, figyelmet, fegyelmet és önmegtartóztatást az egész vonalon, főleg abban a tekintetben, hogy a maguk kicsinyes hiusági szempontjait ne tévesszék össze a közérdekkel, amely az őszi gondok idején mindennél, de mindennél fontosabb!

A kereszténypárt éles állásfoglalása a költségvetés redukciós törekvéseivel szemben

*

Müller Antal tiltakozik az ellen, hogy ujabb takarékossági és szanálási intézkedésekkel temetővé terméketlenitsék a városházi közmunka-frontot

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Esztendők hosszu sora óta nem stagnált annyira a nyári hónapokban a várospolitika, mint ebben az esztendőben, soha akkora méretü feladatok nem vártak az őszi szezon küszöbén az autonómia fórumaira, mint ezidén, amikor az élet *egyre türelmetlenebbül dörömböl az álmos városháza kapuin.* Tulmenően azokon a hireszteléseken, amelyek egyes várospolitikai vonatkozásokban is fontos *politikai változásokról* adnak hirt, a kereskedő- és iparosvilágot *az a mérhetetlen tespedés* izgatja leginkább, amely a közmunkák terén uralkodik. Most már bizonyosra vehető, hogy az a bizonyos első kapavágás a Tabán területén ebben az esztendőben *semmiesetre sem fog megtörténni* és az is kétségtelen, hogy a folyó esztendőben már egyetlen városházi ügyosztályban *sem fog semmiféle komoly közmunkaalkalom adódni.* Az amugy is felhős városházi horizontot *teljesen feketévé sötétitik azok a hirek,* amelyek viszont arról számolnak be, hogy *a jövő esztendei fővárosi költségelőirányzat készitésénél már előre az az elhatározás,* hogy *semmiféle közmunka-programot* a főváros nem állit be a költségelőirányzatba, hanem az erre vonatkozó elhatározásokat *az autonómia a szanáló főpolgármesterre, illetőleg a kormányhatóságokra fogja bizni.*

Az aktuális várospolitikai és városgazdasági kérdésekről az *Uj Budapest* munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott *Müller* Antal országgyülési képviselővel, aki, mint a keresztény kereskedelem és ipar hivatott képviselője, *állandóan feszült figyelemmel kiséri a közmunka-front alakulását a városházán.*

Müller Antal

munkatársunk előtt a következő nyilatkozatot tette:

— *Magam is értesültem* azokról a hirekről, amelyek ugy szólnak, hogy a készülőben levő jövő esztendei fővárosi költségelőirányzat *közmunkákat egyáltalában nem fog magában foglalni,* illetőleg annyira nyers előirányzatot produkál a pénzügyi ügyosztály, hogy *az esetleges közmunkalehetőségek* meghatározása és azután a befolyó jövedelmekhez képest a tényleges megvalósitása a főpolgármesterre és a kormányhatóságra marad. *Pozitiv bizonyságom* ezekről a tervekről nincsen, annál kevésbé lehet, mert hiszen a polgármester tudvalevően a költségvetést összeállító rendeletében olyképpen intézkedett, hogy mindaddig, amig a tervezet előtte nem fekszik, *semmiféle közlés a nyilvánosság számára nem adható.*

— Sajnos azonban, *hiu a remény* abban az irányban, hogy ezek a hireszteléseken nem felelnek meg a valóságnak. A várospolitika és a városgazdaság minden vonalán azt látjuk, hogy

szükülnek és elsenyvednek a lehetőségek, egyre kevesebb a közmunka és ami van, az sem kerül igazságos módon elosztásra.

Tulmenően azon a késedelmen, amelyet a szanálási terv végleges megkezdésén a főpolgármester ur muló természetü betegsége okoz, azt látjuk, hogy *egyre kevesebb a munkaalkalom, egyre kevesebb a vállalkozási lehetőség,* maholnap ott tartunk, hogy

a budapesti városháza, az ország legnagyobb munkaadója, munkavállalati lehetőség szempontjából teljesen a nullával lesz egyenlő.

Holott *elsőrendü közérdek* az, hogy amikor a gazdasági élet majd valamennyi frontján a javulás lehetőségei mutatkoznak,

a budapesti municipium ne kezdje lefaragni önmagát, tartson lépést a vágtató élettel, ne legyen mesterséges elsorvasztója a fejlődési lehetőségeknek.

A legkomolyabb figyelmébe ajánlom ezeket a megszivlelni való dolgokat a főpolgármester urnak, sőt már most bejelentem az *Uj Budapest* hasábjain, hogy a józsefvárosi Keresztény Községi Párt keddi összejövetelén *ezeknek a kivánalmaknak fokozott mértékben fogok hangot adni.*

— A jövőt illetően a lehető legsulyosabbak az auspiciumok, de *nem kevésbbé terhes a jelen sem.*

Sulyos aggodalommal állapitom meg, hogy általánosságban a meglevő kis munkaalkalmak elosztása sem igazságos a városházán.

Hiába vannak polgármesteri rendeletek, hiába állitották fel *a kartotékrendszert,* hiába veti előre árnyékát a néhány hét mulva életbelépő uj *Közszállitási Szabályzat,*

a mérnöki ügyosztályok több frontján is tapasztalható, hogy indokolatlan kedvezések történnek egyes jó, vagy még jobb összeköttetésekkel rendelkező vállalkozók javára, teljesen figyelmen kivül hagyva a munkamegosztás elvét.

Előttem fekszik egy panasz, amely arról szól, hogy az egyik fővárosi müszaki ügyosztály *780 ezer pengős munkát* juttatott a legutóbbi hetekben egy vállalkozónak, aki *a legelső helyek egyikén szerepel eddig is a neki juttatott közmunkákat illetően.* Igaz, hogy a szóbanforgó vállalkozó a legolcsóbb volt a jelen alkalommal, ez azonban még nem jelenti azt, hogy

a még néhány hétig érvényben lévő Közszállitási Szabályzat merev dogmáinak alkalmazásával fel szabadjon rugni a munkamegosztás elvét,

amely előirja, hogy olyan cégek és vállalatok, amelyek általánosságban megfelelnek a követelményeknek, állandóan pályáznak és állandóan a legolcsóbbak közé tartoznak, a versenytárgyalások eldöntésénél *még akkor is figyelembe veendők,* ha nem a legolcsóbbak, de árajánlatuk és a legolcsóbb ajánlat között *nincs akkora differencia, amely számbavehető lenne.*

— Ujólag felhivom a figyelmet az *Uj Budapest* hasábjain

Felkay Ferenc dr. tanácsnok, a közgazdasági ügyosztály uj vezetője, okos ötletére,

amely szerint *ankét hivandó egybe* az uj Közszállitási Szabályzatnak a fővárosi hatóságok által való *egységes kezelését illetően.* Az efajta kilengéseket, nem akarom ez alkalommal megnevezni, hogy melyik ügyosztályról van szó, *mindenáron és minden módon meg kell akadályozni,* mert ez alkalmas arra, hogy az amugy is munka hijján szükölködő kereskedő- és iparosvilágot *még jobban elkeseritse és bennük az ajánlatok eldöntésének pártatlanságába vetett hitet is megrenditse!*

Mit látunk a városházán? Indokolatlan kedvezéseket, tulhajtott protekciózásokat, mint a fentebb emlitett eset is bizonyitja, ezenfelül azonban az anyagszállitó és munkavállaló kartelek uralmát az egész vonalon, szemben a kézműipar érdekeivel.

Ez a helyzet *továbbra tarthatatlan.* Az uj Közszállitási Szabályzat életbeléptetése kapcsán

uj éra kell hogy kezdődjék a városházán,

a közmunkák és szállitások terén, ez nemcsak az én, hanem *az egész Keresztény Községi Párt kivánsága és elsőrendü posztulátuma a polgármester urral szemben.*

— Hogy végezetül ismét visszatérjek a jövőre, — fejezte be feltünést keltő nyilatkozatát *Müller* Antal, — közlöm, hogy

a Keresztény Községi Párt egységes és erőteljes frontot fog alkotni az uj költségvetés autonómikus tárgyalásai során minden olyan törekvéssel szemben, amely azt célozza, hogy merev tételek és avult dogmák ked-

véért elsorvassza a való életet, megszüntesse a munkaalkalmakat, temetőt csináljon a városházi közmunka-fronton.

Azok a törekvések, amelyek a közmunka-lehetőségek még további apasztását célozzák, részünkről *a legélesebb visszautasításra* fognak találni, bárhonnan is jöjjenek ezek a törekvések. Bejelenthetem, hogy

a városházi kereszténypárt ezen állásfoglalása mögött egy szivvel-lélekkel áll frontot Budapest egész keresztény kereskedő- és iparosvilága.

Azokat a panaszokat, sérelmeket, kétségbeeséseket, amelyeket ezekben a *szomoru pangásos időkben* elém hoztak iparostársaim, fel fogom sorakoztatni a józsefvárosi Keresztény Községi Párt keddi összejövetelén, de ugy én, mint bizottsági tagtársaim

el fogjuk ezeket a panaszokat mondani az autonómia fórumain, sőt amennyiben arra szükség mutatkozik, nem fogunk késlekedni abban az irányban sem, hogy a terméketlen pusztává lenni készülő városháza ügyeit a képviselőházban is szőnyegre hozzuk!

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
Führer, Budapest, VII. Rákóczi-ut 6. II. 9.

Gőz, vizvezeték, csatornázási, fütési szereléseket legjutányosabban vállal
megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés dijmentesen.
Tóth Zoltán csatornázásivállalkozó
Budapest, VII., Baross-tér 15.

Augusztus 30-án
délután ½3 órakor
Ügetőverseny

Budapesti figurák

Irja: Novszky János

A szentistváni látogató

Kétféle tipus: egyik amelyik költ, a másik amelyik nem költ, ellenkezőleg visz magával ingyen mindenfélét haza.

Az elsőből kevesebb van: jönnek külföldről, sőt még Amerikából is. (Tavaly Nagy Károly ny. főkapitányhelyettes, mint a Magyarok Világ-Szövetségének elnöke, egy nagyobb csoportot tudott Szent Istvánra látogatóba hazahozni.)

Az első csoportbelit mindenütt ott látni egy pár napig: reggel egyedül, vagy ciceronéval muzeumot jár, vagy a Hármashatárhegy, Jánoshegy kilátójából gyönyörködik Budapest szépségében; délben hazaömlik szállodájába ebédelni és kora délutáni órákra kis szieszátára. Öthat óra között megismétli a kora déli órákban tett látogatását az üzletekben emléktárgyak, főleg képes lepelezőlapok vásárlására. Később a nyilvános éttermeket, kávéházakat stb. keresi fel, néha csoportokba verődve, hogy megismerjék Budapest éjszakai életét. Ilyenkor pillanatnyi hangulata és az dönt, hogy felesége, leánya vagy közelebbi hozzátartozója vele van-e. Ha jó a hangulata, dobálja a pénzt: pincérnek, cigánynak fejedelmi borravalót ad, a nemesebb italok bőséges fogyasztója és teszi mindaddig, mig a kelő nap sugaraival rá nem mosolyog.

A második tipusból alakul a többség: a Mári néni Nagybegyházáról, a János bácsi Csurgató-röcsejből, a Pista gyerek Kanászfalváról jön fel a kedvezményes vasuti jeggyel és egy csomó ismerősével. Rendesen a hajnali órákban érkező vonattal jön és álmodból igy kurgat fel:

— Hoztam ám jóféle hazait! Ez mind a Tietek! — és leteszi óriási kosarát, modernebbek hátizsákjukat az óvva kezelt szőnyegedre.

Te még félálomban vagy, nyujtózkodni sem érsz rá, de azért kivágod:

— Nahát, ez aztán kedves meglepetés Gyucu bácsi! Jaj, de örülök, tessék kényelembe tenni magát! Asszony! Reggelit a kedves vendégeinknek! — A Sári vagy Mári cselédleány rohan még egy liter tejért, vajért, péksüteményért s mig megjön, a kérdések zuhataga ömlik az ajkakról:

— Mit csinál a Tonesika, a Bubus, a Mariska? Hát a Tyutyu jól van-e? És agyadban razziát tartasz, nem felejtettél-e valakit megkérdezni? Amig a bácsi vagy a néni felel, laposakat pislogsz az időközben a szőnyegen már valamilyen lében álló kosár vagy hátizsák felé... Szólni nem szólsz, nem akarod megsérteni a bácsit, de gondolkodsz: mi a nyavalya törhetett el, vagy folyik abból a gyönyörüen telt kosárból, vagy gömbölyü hátizsákból...

A bácsi, néni felel:

— Három napra jöttünk; megnézzük tetőtől-talpig Szent Istvánt! Na meg aztán kicsit vásárolni is szeretnénk!

Ez népies nyelven annyit jelent, hogy amit Zilahi Dezső beirt a kiskönyvébe — azt mind megnézik, kezdve az első oldaltól az utolsóig, és azt, hogy boltról-boltra járnak...

*

Három napi kálvária után mérleget csinálsz. Hoztak egy nagy hátizsákot, volt benne:

20 tojás,
1 köcsög aludttej,
2 nagy görögdinnye,
1 tulérett sárgadinnye,
2 kiló szilva,
1 megkékült, pucolt, idős, már libabőrös, lógónyaku, utálatos kinézésü csirke,
73 szem idei zöldburku dió.

Te fizettél nekik:

16 villamosjegyet (mert egyet Mári néni elvesztett),
6 vacsorát vendéglőben és adtál nekik otthon:
9 ebédet,
9 reggelit, vásároltál:
9 mozi- és színházjegyet,
36 -szor ráléptek a tyukszemedre, vagy oldalba nyomtak a tüzijátéknál és
50 -szer nézett reád szemrehányóan a feleséged, mert
6 méter mit tudod Te milyen szines textilfélét küldtél ajándékba az otthonmaradt Tonesinak és Bubusnak, mert röstelted, hogy sehol nem vettek semmit.

*

Igaz, majd elfelejtettem:

1. a bácsi nagyon meg volt elégedve és közölte, hogy oly jól érezte magát, hogy jövőre Toncsit és Bubust is elhozza, mert azoknak is meg kell nézni „tetőtől-talpig Szentistvánt",

2. a boltokban minden drága volt: „ennyiért meg lehet kapni otthon".

3. a zöldburku dió barna ujjnyomait 4 héten át viseltétek, mert még a káliszappanhab sem vitte le még suroló-kefével sem!

DANUBIA MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA U. 1. T.: 80-9-78, 80-9-79
Építési osztály:
Bármely korszerü köburkolat, aszfaltos, kátrányos és cementes ut, valamint bármely korszerü csatorna tervezése, épitése, karbantartása.
Vegyészeti osztály:
Kátrány melléktermékek, különösen benzoltermékek gyártása és feldolgozása, különböző vegyicikkek készitése ugymint nyeregszappan, patazsir stb.
Gyártelep: **Budapest, IX., Csont-utca 3.** Telefon: 34—0—82.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK KIDOLGOZÁSA
LEICA gépek, kellékek, kidolgozások
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
BUDAPEST környékén nagy választékban
fővárosi tisztviselőknek
Engel László VII., Rottenbiller-u. 6/B.
Telefon: 35-1-54.

VÁROSHÁZI NOTESZ

KÉT IZBEN HAJTOTT VÉGRE sulyos operációt az ausztriai üdüléséből betegen hazaérkezett Borvendég főpolgármesteren Takáts István dr. főorvos, a kitünő szájsebész. Mindkét operáció kitünően sikerült, és mint értesülünk, a beteg főpolgármester állapota javulóban van. Borvendég főpolgármester családi ápolás alatt zuglgeti villájában fekszik és mint illetékes helyen értesülünk, minden remény megvan arra, hogy a jövő hét végén átveheti már hivatala vezetését.

*

FARKAS ÁKOS DR. TANÁCSNOK, az elnöki ügyosztály vezetője a hét végén érkezik vissza szabadságáról és a jövő hét első napjaiban veszi át helyettesétől, Horony-Pálffy Aurél dr. tanácsjegyzőtől az elnöki ügyosztály vezetését. Itt emlitjük meg, hogy Horony-Pálffy tanácsjegyző az elmult napokban költözött át az elnöki ügyosztály vezető-helyettesi szobájába, amely Felkay Ferenc dr. tanácsnoknak, a közgazdasági ügyosztályba való áthelyezése kapcsán felszabadult.

*

MAHOLNAP VÉGE A NYÁRNAK, hazatért szabadságáról a városházi főtisztviselők legnagyobb része, hipp-hopp, itt az első őszi közgyülés, ugy elmult a kánikula, mintha sohasem lett volna! A polgármesteri titkári hivatalokban és a városházi folyosókon lebarnultan érdeklődnek egymás hogyléte és nyaralása iránt főtisztviselők és bizottsági tagok. Közben hátborzongató háborus történeteket is hallani, azok, akik külföldön pihentek, nem mulasztják el, hogy el ne meséljenek egyésmást arról, mit láttak azokon a területeken, amelyek majdnem hogy hadszintérré változtak ezen a szomoru nyáron...

*

NÉHÁNY HÉT ÉS TELJES IRAMMAL indul meg a városházi politikai élet. A hivatali munka már megindult: alig néhány tanácsnok van még szabadságon, azok is utban vannak hazafelé, hogy átvegyék hivatalaik vezetését. Fegyvercsörgés és háborus izgalom a levegőben: kétségtelen, hogy rövidesen elsőrendü hadszintér lesz a budapesti városháza...

*

A HULLÁMFÜRDŐBEN IS EGYRE KEVESEBB a közönség. A nyárvégi szellő a Gellérthegyről néha már sárgult faleveleket sodor a márványpadlózatra, borzonganak az emberek és csak azok a mindennapos látogatók, akik szerelmesei a hullámnak, akik nem mulasztanak el egyetlen napot sem májustól októberig, hogy függetlenül az időjárástól, élvezzék a hullámokat.

Mindennapi látogatója a Hullámfürdőnek Berczel Jenő, a főváros érdemes nyugalmazott alpolgármestere, akinek nevéhez füződik az a valóban európai gondolat, amely a Hullámfürdőt létrehivta. A vidám zajongás, kedves kacagás és önfeledt mulatozás közepette valóban büszke lehet Berczel Jenő arra, hogy az ő eszméje volt ennek a nagyszerü intézménynek az életrehivása. Barátai és tisztelői, akik a Hullámban üdvözölhetik Berczel Jenőt, sohasem mulasztják el, hogy gratuláljanak neki a nagyszerü és a gyakorlatban ime olyan pompásan bevált eszméjéért.

*

NYÁRI KÁNIKULA IDEJÉN, különös tekintettel arra, hogy az Uj Budapest olvasóközönségét egyáltalán nem érdekli az abbáziai cápa megjelenéséről szóló hirek es egyéb hirlapi kacsák, vessünk egy pillantást a főtisztviselők magánéletébe, nézzük meg, mivel szórakoznak szabad perceikben a polgármester és tanácsnok urak!

Sipőcz polgármester legkedvesebb pihenése és szórakozása a sakkozás. Kevesen tudják, hogy Sipőcz Jenő egyik Magyarország legkitünőbb sakkozóinak, aki akkor is neves ember lenne a sakkozó tudománya kapcsán, ha nem lenne véletlenül Budapest polgármestere. Sipőcz Jenő annyira jól játszik sakkot, — ezt különben csak komoly sakkozók tudják értékelni, — hogy fejben játszik, vagyis tábla nélkül, nehéz és megfeszitő agymunkával képzelvén maga elé mindig a sakktáblát, képes csupán a betük és számok jelentése alapján megadni a huzásokat és tudomásulvenni az ellenfél huzásait is. A polgármester egyike a legkiválóbb sakkrejtvényfejtőknek is. Állandó partnere unokaöccse, Schindler Pál dr. tanácsi fogalmazó, akivel ezen a nyáron is sok izgalmas sakkmérkőzés volt a zebegényi családi kuriában.

A kártyajátékok közül a polgármester csak a tarokkot üzi, azt is ritkán. A legutóbbi esztendőkben csak az amerikai hajóut alkalmával volt ideje Sipőcz polgármesternek kiadósabb tarokkpártira. Kozma Jenő volt ezen a hajóuton a polgármester tarokkpartnere, aki bizony igen gyakran „elfogta a polgármestert" — ami alatt az adu hetes elfogatása értendő a játszma utolsó menetében.

Borvendég főpolgármester az alsós hive, de igen ritkán van alkalma egyéb irányu bokros elfoglaltsága mellett játszani. Liber Endre a tarokk-játék müvelője, megvan a heti partija az Eszterházy-uti tisztviselő kaszinóban.

*

ÁLTALÁBAN FELTÜNŐ, MILYEN sok a tarokkista a fővárosi tisztviselők között. A tanácsnokok és előljárók legnagyobb része játszsza ezt a divatból bizony alaposan kiment, öreguras játékot. A tanácsnoki karból Bódy László, Kovácsházy Vilmos, Salamon Géza, Király Kálmán nevesebb tarokkbajnokok, az előljárók közül Duday Alajos, Muzsikó István és Hamvasy István a verhetetlen bajnokok.

A Mária-utcai vagy az Eszterházy-utcai tisztviselő kaszinóban folynak a városházi tisztviselők tarokkpártijai, mint szokás, természetszerüen nagy kibic-gárda közepette. A városi főtisztviselők rendes tarokkpartnerei a tisztviselő kaszinó tagjai közül Lukács Jenő, a budapesti polgári törvényszék érdemes elnöke.

*

AZ ALSÓSNAK EGÉSZEN KÜLÖNLEGES bajnokai vannak, a fővárosi főtisztviselők sorában. A városháza legkiválóbb alsósjátékosa kétségen kivül Szendy alpolgármester, aki évtizedeken át gyakorolta ezt a nemes játékot, amig azután egyik legalaposabb ismerője lett. Kitünően játszik alsóst Muzsikó István is, továbbá dorogi Farkas Ákos dr., az elnöki osztály vezetője is. Csorna Kálmán árvaszéki elnök szintén kitünő alsósjátékos.

Érdekes, hogy a tiszti ügyészség tagjai az alsósjátékot kultiválják leginkább. Két bajnok van között-

A főváros vezetősége továbbra is kezében kivánja tartani az idegenforgalom ügyét

*

Szendy alpolgármester nyilatkozik a főváros őszi problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Sipőcz polgármester az Istvánheti ünnepségek alkalmából megszakitotta nyári szabadságát. Augusztus hó 20-án reggel érkezett Budapestre, Zebegényből, ahol nyári szabadságát tölti, és résztvett a Szent Jobb-körmenetben, Budapest székesfőváros képviseletében. Résztvett a polgármester több Istvánnapi ünnepségen is, sőt még két napig Budapesten maradt és pedig abból a célból, hogy *bizonyos sürgős adminisztrativ természetü intézkedéseket megtegyen.* Augusztus 21-én és 22-én, vagyis kedden és szerdán délelőtt hivatalában tartózkodott, ahol *Szendy* alpolgármester részletes jelentést tett az összes folyó ügyekről. Megjelent *Sipőcz* polgármester előtt több ügyosztályvezető, valamint *Homolyai* Rezső tanácsjegyző, a költségvetési ügyek előadója is. Két napi munka után *Sipőcz* polgármester ismét folytatta megszakitott nyári szabadságát és visszautazott Zebegénybe. Az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy a polgármester nyári szabadságidejének megszakitásáról és a nála két napon át folyó tanácskozásokról kérdést intézzen *Szendy* alpolgármesterhez, aki ezidőszerint egyedüli vezetője és irányitója a városházi adminisztráció munkájának.

Szendy Károly

alpolgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Részletes jelentést tettem a polgármester urnak mindazoknak az előterjesztéseknek az előkészitéséről, amelyek a legközelebbi napokban kezdődő őszi munkaszezónban napirendre kerülnek. A polgármester ur főként

a költségvetés előkészitésére

vonatkozó munkálatok iránt érdeklődött, továbbá részletes felvilágositást kért

a Vizmüvek, alagut-épitése,

valamint a

Vizmüvek beruházási programjának állása

felől. Ezeket a felvilágositásokat *Morvay* helyettes tanácsnok, a vizvezetéki és világitási ügyosztály vezetője adta meg, majd e felvilágositások alapján *bizonyos intézkedéseket rendelt el a polgármester ur.* Ezek az intézkedések

az alagutépités ügyében a vállalkozókkal folyó tárgyalások vitelére, valamint annak a kommünikének a kiadására vonatkoztak, amely a legutóbbi napokban sokat pertraktált Vizmü-kérdések tisztázását célozta a nagyközönség előtt.

Érdeklődtünk *Szendy* alpolgármesternél a költségvetési tervezet elkészitése és általában azoknak az előterjesztéseknek a sorsa iránt, amelyek az őszi kampányban az illetékes autonóm fórumok elé kerülnek. *Szendy* alpolgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az uj költségvetés mérlege még egyáltalán nem alakult ki. Mivel

a pénzügyi ügyosztály nem tartozik ellenőrzésem alá, közelebbi felvilágositásokat nem adhatok, csak annyit tudok, hogy a költségvetés összeállitása rendkivül nehéz feladatot ró a városházi adminisztráció vezetőire.

A költségvetés alakulása sok tekintetben függ attól is, hogy a *főpolgármester ur milyen takarékossági intézkedéseket léptet életbe.*

— Azok között az előterjesztések között, amelyek az ősz folyamán napirendre kerülnek, első helyen kell megemlitenem *a Tabán ujjáépitésére vonatkozó uj polgármesteri előterjesztést.* A közmunka-tanács ugyanis bizonyos módositásokat rendelt el, amelyek következtében most *a közgyülés által elfogadott ujjáépitési tervet át kell dolgozni.* A közgyülés még a nyári szünet előtt abban a hitben fogadta el a Tabán ujjáépitésére vonatkozó konkrét kivitelezési tervet, hogy *ez végleges épitési terv lesz.* A Fővárosi Közmunkák Tanácsa csak részben járult hozzá a közgyülési határozatban foglalt tervezethez, amennyiben elfogadta *az alsó zártsoru megoldást, de a felső rész épitési tervének átdolgozását rendelte el.* A Fővárosi Közmunkák Tanácsa azért rendelte el a tabáni tervek módositását, mert közben a főváros megvette a Rácfürdőt éspedig éppen abból az elgondolásból kiindulva, hogy a Tabánt be kell kapcsolni a fürdőváros-koncepcióba.

Mihelyt megkaptam a közmunka-tanács átiratát, azonnal kiadtam az utasitást, hogy szakembereim hajtsák végre a közmunka-tanács utasitásait.

Mihelyt a módositott terv elkészül, *azt uj polgármesteri előterjesztés alakjában előbb a szakbizottságok, azután pedig a közgyülés elé viszszük.* Megtörténhetik, hogy sok régebbi elgondolás ennek az uj módositásnak áldozatául esik. Én mindenesetre

elkészittettem az uj Tabán könnyen áttekinthető térképét, hogy ne csak a szakemberek, hanem az autonómia képviselői is hozzászólhassanak.

Minden megoldási lehetőségnek tág teret nyujtunk. Ez a véleménye *Sipőcz* polgármester urnak is, akinek *részletesen referáltam és aki maga is arra utasitott, hogy a módositott terveket a legsürgősebben készittessem el, nehogy a munkálatok megindítása a módositó rendelkezések következtében erősen eltolódjék.*

Szendy alpolgármester ezután közölte az *Uj Budapest* munkatársával, hogy *Sipőcz* polgármester behatóan érdeklődött *az István-heti ünnepségek számszerü adatai iránt.* Számszerü kimutatás még nem készült, de máris meg lehet állapitani, hogy a Szent István-heti ünnepségek *sikere minden eddigit felülmul.* Ebben az ügyben *Szendy* alpolgármester a következőket mondotta:

— Az

ezévi István-heti ünnepségek ugy anyagi, mint erkölcsi szempontból kitünő eredménynyel jártak.

Annak ellenére, hogy a főváros *mindössze 43 ezer pengőt költött a Szent István-hét megrendezésére, olyan idegenforgalmat produkált, amire még soha példa nem volt.* Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a jövő évben *ne kellene továbbfejleszteni megfelelő propaganda révén ezt az idegenforgalmat.*

A főváros vezetőségének azok a tagjai, akik az István-heti ünnepségek rendezését irányitották, nagy szakértelemről, hozzáértésről és szorgalmas munkabirásról tettek bizonyságot.

A főváros vezetősége *továbbra is kezében akarja tartani az idegenforgalom fejlesztésének az ügyét és arra fog törekedni, hogy az ezévi kitünő eredményt is felülmulja.*

---

tük: Fertsek Leó és Feigler Károly. A legutóbbi időben Feigler játéktudománya azonban alaposan csökkent, amit szakértők azzal hoznak kapcsolatba, hogy szemmel láthatóan korpulensedik egyébként dalias alakja.

*

A BRIDGE NEMES MÜVÉSZETÉNEK hódolói között a legelső Lamotte Károly pénzügyi tanácsnok foglalja el, aki feleségével együtt hirneves bridgejátékos. Kitünően játszik Babarczy István báró is, továbbá Csorna Kálmán árvaszéki elnök, aki feleségével, a népszerü Katinka asszonnyal együtt mestere a bridgejátéknak.

Rendes heti bridgepartiban vesz részt Farkas Ákos és ugyancsak hetenként a Mária-utcai tisztviselő kaszinóban megvan a bridgepartija Salamon Géza tanácsnoknak is, akit szintén az elsőrendü mesterek között emlegetnek.

*

IME, A KARTYAZÓ VÁROSHÁZA! Mondanunk sem kell, hogy az egész vonalon olcsó, párfilléres szórakozásról van szó, aminthogy a tisztviselői fizetés még kártya terén sem engedi meg a nagyobbirányu kilengéseket...

*

REIDNER ILONA tanárjelölt és Csanády Gusztáv dr. székesfővárosi tanácsjegyző, Sipőcz polgármester kedves és népszerü személyi titkára, augusztus 28-án, kedden délelőtt 10 órakor tartják esküvőjüket az Angol kisasszonyok zugligeti (Szarvas Gábor-ut 50. szám) kápolnájában.

A SZÜRKETAXI vezetősége értesiti a közönséget, hogy f. hó 20-tól (Szt. Istvánnap) kezdődőleg a szürketaxin szállitott poggyász (csomagok stb.) után

pótdijat nem számit fel

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88 Telefon: 31-5-66, 34-3-06

Déli menü, a polgári étteremben P 1.20

Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

A Hitelbank és a főváros

Pereskedés egy kecskeméti kereskedő bora és hordói körül

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Nem mindennapi érdekességü bonyolult pereskedés nyert befejezést nemrégiben a Kuria *Tóth-tanácsa* előtt. A perben felperesként a *Magyar Általános Hitelbank,* alperesként pedig a főváros közönsége szerepelt. A per előzményei még arra az időre nyulnak vissza, amikor a Hitelbank nagyobb kölcsönt folyósitott egy kecskeméti bornagykereskedőnek: Dunsztmann Vilmosnak. A kereskedő azonban utóbb nem tudott kötelezettségeinek eleget tenni, következésképp a bank foglalást vezetett a borkereskedő pincéjében található borokra és hordókra. Ujabb bonyodalmakat azután az okozott, hogy egy szép napon *a főváros is foglalást vezetett* 60.000 pengő adótartozás fejében *Dunsztmann* 50.000 pengőt érő hordóira.

A Hitelbank *elsőbbségi jogának érvényesitése végett a kecskeméti pénzügyigazgatósághoz fordult egy kérvénnyel,* de erre negativ választ kapott, amire *a bank igénypert inditott a főváros ellen,* hogy mondja ki a bíróság a főváros foglalásának *hatálytalan voltát.* A Hitelbankot a perben *Markó* Imre dr. képviselte, aki előadta, hogy a foglaláskor a hordókra és kádakra *táblákat akasztottak,* amivel jelezték a kézizálog megszerzésének a jogát. Sőt *a pince kulcsait is magukhoz vették.* De később a kereskedő *a bank segitségével és felügyelete mellett értékesitette a borokat,* ez is azt bizonyitja, hogy a bankot illeti meg a főváros előtt a kielégités joga.

A főváros *Krantz* Károly dr. tiszti alügyész utján *pergátló kifogással élt.* Szerinte a Hitelbank követelése nem a polgári biróság elé tartozik, hanem *közigazgatási uton* volna érvényesitendő. Már azért is el kell utasitani, mert fölösleges az ilyen per. A kereset valóságát pedig érdemben azért tagadja a főváros, mert *a bank foglalása nem történt szabályszerüen.* A főváros foglalását már azért sem lehet feloldani, mert *Dunsztmann nem élt kifogással a foglalás ellen.* Egyébként annakidején *majd érvényesitheti a bank a jogait.*

Első fokon a járásbiróság a főváros pergátló kifogását, érdemben pedig a Hitelbank keresetét *elutasitotta.* Az indokolás szerint nem forgott fenn annak a szüksége, hogy a Hitelbank a pert, amelyet a biróság megállapitási pernek minősit, meginditsa. A járásbiróság elismeri, hogy *a bank hiteleket bocsátott* a borkereskedő rendelkezésére. A Hitelbank foglalása szabályszerüen folyt le ugyan, de perre nem volt épp ezért szükség, mert a főváros foglalása *nem veszélyezteti a bank zálogjogát sorrendi tárgyalás esetében.*

Ezzel szemben a törvényszék megállapitotta *a Hitelbank elsőbbségét a kielégitésre.* A biróság szerint jelen estben nem a köztartozást illeti meg az elsőbbség, ezért szükség volt a perinditásra, mert *egyébként a főváros nem ismerte volna el a bank elsőbbségi jogát.*

Az itélet ellen a főváros élt *felülvizsgálati kérelemmel.* Előadták, hogy a bank csak részben kapott tulajdonjogot a lefoglalt tárgyakra, mert a borkereskedő visszakapta a lefoglalt tárgyak feletti rendelkezési jogát egy időre. Ezzel szemben a Hitelbank azzal érvelt, hogy *övé az elsőbbség.* A főváros a bank tudtán kivül értékesitette a borkereskedő ingóságait. Az ingókat egy közkereseti társaság vásárolta meg, ahol a borkereskedő öccse elnököl. A bank nem kapott értesitést arról, hogy a *főváros árverést foganatosit,* az adóhatóságok az ilyen esetekben sohasem tesznek közlést. A főváros *60.000 pengős köztartozásra* kiván elsőbbségi jogot, amikor a bank a borkereskedőre sokkal többet áldozott, mert *Dunsztmann helyett fizette a különböző fővárosi adókat,* hogy a kereskedő értékesiteni tudja a borait. A főváros emberei *letörölték a hordókról a Hitelbank megjelöléseit.*

A Kuria azonban a *Hitelbank keresetét elutasitotta,* a főváros pergátló kifogásával együtt. A Kuria szerint jelen esetben *nem volt szükség perre.* A törvényszék jogszabályt sértett a marasztalás kimondásával. A pervesztesség a Hitelbankot terheli mind a három fokon, a fővárost azonban ügyvédi költség mégsem illeti meg, mert a pergátló kifogás *alaptalan volt.*

Budapest parkjai

Irta: LIBER ENDRE

(Befejező közlemény)

II.

A mai ragyogó világváros, akkor még csak lépésenkint fejlődő két kicsike városka: Pest és Buda, mégis életre kapott és önerejéből mégis eljutott oda, hogy megkezdődjék közkertjeinek kialakulása. A XVIII. század vége felé, a főbb állami intézményeknek Budára, illetve Pestre való áthelyezése folytán mutatkozó fellendülés idejében történtek az első lépések Budán és Pesten az első nyilvános kertek kialakitására, beültetésére és rendezésére.

A Városmajor

A Városmajort, amely akkoriban valóban Buda városának hasznothajtó majorja volt, *II. József* jelölte ki a budai polgárok állandó parkjának és mulatóligetének, sőt el is rendelte ott a kertészeti munkálatok megkezdését. Ugyanebben az időben, 1785-ben kezdik meg, illetve folytatják a Városliget területén az Uj Városerdő beültetését. A Szent Margitsziget 1790-ben kerül Sándor főherceg birtokába, aki megkezdi annak kertészeti kialakitását. Ezt a munkát nagy gonddal, nagy szeretettel és hozzáértéssel folytatja József nádor is, aki az egész szigetet a közönség rendelkezésére bocsátotta és igy a területnek a közkert jelleget adta. Az Orczy-kert létesitése is ugyanerre az időre esik. *Orczy* Lőrinc báró 1783-ban vásárolta meg a területet és ekkor kezdte meg a kert fejlesztését, nagyarányu befektetésekkel. Bár magántulajdon volt, tulajdonosa mégis a polgárság rendelkezésére bocsátotta. Végül még a városon belül is, az akkori hajóhid körül a Dunaparton, a mai Vigadótér helyén 1789-ben kezdenek néhány fasort ültetni, azzal a kifejezett céllal, hogy ott sétahelyet létesitsenek.

A liget

Gróf *Batthyány* József hercegprimás 1799-ben bérbe vette a Városliget területét, hogy ott a város közönségének kellemes üdülő és szórakozóhelyet létesitsen és valóban nagyarányu munkálatokat kezdett; ugyanekkor Pest városa a ligethez vezető utnak, a mai Vilma királynő-utnak, négyes fasorral való beültetését kezdte el. Ugyancsak 1799-ben, Batthyány hercegprimás 88 holdat kitevő területet vásárolt meg a város déli részén, a mai *Nádor-kertet*, hogy azt József nádornak adományozza, bizonyára szintén közkert céljaira. Pest város lakosságának ez a nagylelkü jótevője azonban még a munkálatok elején meghalt. A két város polgársága ekkor már komolyan megérezte és elismerte a közkertek szükségességét.

Természetesen a korszellem alakulása is szerepet játszik ebben. A természeti szépségek megértése és méltánylása ezidőtájt jut el hozzánk. A parkositásra kerülő területek elég nagy száma viszont azt is mutatja, hogy a *parkokba való kirándulás népszerüsége is egyre nőtt és hogy lassankint szükségletté lett a változatos közkert.*

Alig egy évtized alatt, nemcsak a kertek fejlődtek ki, hanem látogatottságuk azóta is folyton nő, sőt egyre nő a kertek jelentősége is. A XIX. század legelső éveiről beszámoló budai vagy pesti utleirások már mind a látványosságok között sorolják fel a közkerteket, emlegetik az ott megforduló embertömeget és a kertek szépségeit is. A kertekben különböző látnivalókat létesitenek, kioszkok, vendéglők és más szórakozóhelyek utján gondoskodnak a közönség kellemes időtöltéséről.

Ezek a közkertek akkoriban még messze estek a jobbára a mai Belvárosban élő várostól. Az Orczy-kertbe való eljutás, az akkori közlekedési viszonyok között, még félnapos utat jelentett, de a többi kert is inkább kirándulási végcél volt. A városon belül alakitandó kert, a szó szoros értelmében vett sétatér, csak későbbi idők alkotása.

A Széchenyi-sétatér

A Széchenyi-sétatér, amelyről már szóltam, kezdetben igen látogatott volt. A távoli Városliget és Orczy-kert mellett, ez volt a mult század közepén az egyedüli olyan belső városi üdülőhely, ahol Pest előkelő közönsége gyülekezett. Később — közönségének kicserélése következtében — előkelőségét teljesen elvesztette, azonban ekkor már többfelé megindultak a parkozási munkálatok és Budapest mai parkdisze is kezdett kialakulni.

Pesten 1868 körül határozták el a Népliget kiépitését, Buda városa pedig 1872-ben kisérelte meg a Szent Gellérthegy lejtőinek beültetését. 1873-ban a Közmunkatanács kezébevette a Városliget ujjáalakitását, amelyből egy kisebb területet még 1866-ban kihasitottak az Állatkert céljaira.

Az 1867-i kiegyezés alkalmával merült fel először a Várkert létesitésének gondolata, amelynek munkálatait 1881-ben fejeték be. Sokkal későbbi keletü a mai Szabadság-tér, amely már ennek a századnak az elején került kivitelre.

Feltétlenül nagy városfejlődési lépésnek kell tekintenünk azt, amikor egy város elhatározza, hogy akár üdülő, akár kirándulóhely céljából közkertet létesit. Az ilyen közkertben rendszerint a természet szépségeit igyekeznek rendezett alakban elővarázsolni és szük területen a természet, az erdő, mező benyomását kelteni, amire az angol kertek nyujtanak példát. Budapest közkertjeinek legnagyobb része az angol tájkert-rendszer szerint épült, önkényesen kanyargó utakkal, szabadon elszórt fa- és cserje csoportokkal.

145 sétány Budapesten

A mai helyzetről néhány számadatot már közöltem, elmondtam, hogy Budapesten kb. 1000 hektár a köz- és magánparkok területe. További érdekes számadat, hogy amig 1909-ben 68 sétány volt, ma Budapesten mintegy 145 nagyobb vagy kisebb sétány van, közel 500 ut, utca és tér van befásitva mintegy 100.000 fával. Ezeket mind a székesfőváros kertészete tartja rendben. Ez a rendbentartás nagy munkát jelent a legcsendesebb időkben is, de egészen kivételes teljesitményt követelt a háboru és az azt követő forradalmak következtében leromlott parkok helyreállitása idején. Erről külön kell megemlékezni, mert a készakarva elpusztitott parkokat ujra kellett ültetni, a kiirtott fasorokat felfrissiteni, a terek képét ujra megszinesiteni. Körülbelül 20.000 fa esett áldozatul akkoriban a „minden a mienk" jelszónak. Különösen a város külső részében történtek nagy pusztitások a forradalom idején olyannyira, hogy ma nincs is idősebb fasor a pesti oldal külső részeiben.

De néha a csapás is visszaforditható jóra! Igy a székesfőváros kertészetének munkájában is uj eredményeket jelentett ez a megujitó munka. A kertek kiképzésének izlése is változott és amikor a kertészet Budapest tereinek nagyrészét teljesen ujonnan beültetni kényszerült, alkalma nyilott korszerübb, modernebb kertmüvészet érvényesitésére.

Modern kertépités

Legyen elég csupán a Kossuth Lajos-térre hivatkoznom, ahol a régi elrendezéshez nem alkalmazkadó szobormü teljes zavartalan érvényesülését épen a kertészeti szempontból uj megoldás adja meg. De találhatnék számtalan más példát is, különösen uj szobrok felállitásával kapcsolatban, amikor legtöbbször az egész parkbeosztást át kell alakitani rendszerint a szobor miatt, de mindenkor a közönség érdekében.

A székesfőváros kertészete különben ma is folytat nagyobb arányu munkálatokat. Ezek közül az egyik a Városmajor rendezése, amelynek során Budának ez a legrégibb sétahelye teljesen uj képet kap. A másik említésre méltó ténykedése a Gellérthegy lejtőinek beültetése, amellyel kapcsolatban a kertészet még külön feladatot is tüzött maga elé: bemutatni kivánja a hegyvidék flóráját és külön csoportban a speciális magyar flórát, ugy hogy a Gellérthegy lejtője, növénytani muzeum-jellegü parkozásukkal érdekes, tanulságos, uj látnivalót jelentenek, ami még a külföldinek is tud valami váratlant, megkapót nyujtani.

A Gellérthegy

Ha visszagondolunk arra, hogy még nem is olyan régen milyen zordon sziklafalak meredeztek a Gellérthegyről a Duna felé és ha megnézzük a mai, szinekben dus, életteli képet, el kell ismernünk, hogy a kertészet müvészete hozzá tudott adni a természet szépségéhez, annak értékeit aláhuzta, adottságait kihasználta.

Még egy uj olyan kertészeti alkotás van Pesten, amely külön említést érdemel. Ez a külső lipótvárosi nagy közkert, amely egy sürün lakott bérháznegyed közepébe ékelődve, *levegőt, elevenséget és romantikát visz abba a sivár városnegyedbe.* A terjedelmes, érdekes távlati képeket nyujtó kert a mai kötött kertrendezés elvei szerint van kiépitve és nemcsak a városnegyed disze, de egyuttal bizonyitéka a városrendezés előrelátásának is. Itt, a ma kissé félreeső, de az óbudai hid megépülésével főforgalmi területté fejlődő részen, máris készen áll a jövőnek szóló park, amelyben az elrendezés egységére is vigyáztak és a parkot környező házhomlokzatokat is mind előre összefoglalóan megterveztették. Az eredmény az előrelátást igazolta, mert az igy, egységes terv szerint megépülő bérpaloták finom, nyugodt keretet adnak a parknak.

Budapest székesfőváros kertészete munkálatainak ellátásához három kertészeti telepet tart fenn. A legfontosabb: a Vágány-utcában lévő központi telep, ahol 26 növényházzal és 500 melegágyi ablakkal történik a nyilvános parkok növényi szükségletének, főképen virágágyainak termelése, továbbá a különféle diszitésekhez szükséges növényzet termelése és ápolása, végül: az évelő növények szaporitása és növelése is.

A Városmajorhoz tartozó u. n. „Ecce Homo" faiskolában főleg a nyilvános parkok fenyő és rózsaszükségletét termelik, a Népligeti és Bihari-uti faiskolák pedig a kertészet és főleg a homokos pesti oldal fa- és cserjeszükségletét látják el.

Gyermekjátszóterek

A parkok szoros kiegészitő részét képezik, ha nem is a kertészeti alkotások keretébe tartoznak, a gyermekjátszóterek, melyek szintén ujabban létesültek. Természetes, hogy a multban is voltak nagy terek, ahol a gyermekek játszhattak, de ezeken az uj játszótereken minden a gyermekek szórakoztatását szolgálja. Tornaszerek, hinták, csuszkák állanak rendekezésre, ahol a gyermekek megnyugtató felügyelet mellett, boldogan tölthetik idejüket, amellett még testüket is edzik.

Ilyen játszóterek leginkább az utolsó másfél évtized alatt létesültek pl. a Gellérthegy déli lejtőjén, ahol három terraszon egymás fölött játszanak a gyermekek; ilyen van a Lenke-téren, a Városmajorban, azonkivül a pesti oldalon a Pozsonyi-uti és Gyöngyösi-uti parkokban, a Városligetben, az Almássy-téren, Klauzál-téren, Tisza Kálmán-téren és a Kálvária-téren. A játszóterek száma 30 és állandó zsufoltságuk igazolja hézagpótló voltukat, hiszen még a csak sétautakkal átszelt, tehát játszásra nem alkalmas tereken is nagy tömegben jelennek meg a levegőre, mozgásra vágyó gyermekek.

Fontosnak tartom a játszótereket, fontosnak, mint minden olyan lehetőséget, ahol a négy fal közé szoritott szegény pesti gyermek szabadon mozoghat, játszadozhat, szabad levegőt szivhat, élvezheti a napot és gyermek lehet. Fontosnak tartom a gyermekjátszótereket a következő nemzedék egészségéért és jókedvéért, mert hiszen a gyermek jelenti a jövőt.

A kertészet hivatása a legszebb hivatások közé tartozik. Ott állani a fiatal hajtás mellett tavasszal és lesni a rügyfakadást, szeretettel gondozni a szinpompás virágsereget a nyári nap melegében, vigyázva ápolni a termést meghozó növényt ősszel és azután vigyázni, hogy a téli hideg fagya meg ne ártson neki. Mindenütt a természet életével szoros kapcsolatban müködik és szinte ezt az életet közvetiti felénk.

A gondos kert állandó szemlélete az embereket is közelebb hozza a természethez. Megtanitja szeretni a növényt tisztelni benne az életet, megbecsülni benne az élet sajátságait. Ugy tapasztaltam, hogy egy-egy elhagyottabb és gondozatlan parkrész helyreállitása után az emberek maguk is óvatosabbak lettek, a gondosan kezelt növényzet megállitotta a gondatlan, talán a rosszakaró embert is és a régi nemtörődömség helyett a kiméletesség terjedését látom. Jól esett, hogy ezt megállapithattam, mert ugy érzem, hogy az a virág, amelyik valakinek a figyelmét magára hivta és valakit kiméletre ébresztett, ennek a valakinek a lelkében belecsempészett valami magasabb, emelkedettebb érzést, ha öntudatlanul, ha észrevétlenül is.

Mindezekben látom a városi parkok fontosságát és mindezek miatt az okok miatt látom hatósági feladatnak a kertészetek fentartását, a közkertek létesitését, mert hiszen ez nem luxuskiadás, hanem egyuttal a lelkek felüdülésének és megnemesitésének célját is szolgálja.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkeretet beszél

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARA GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

HIREK

Két ujság jubileumára

Emberöltő a közérdek szolgálatában

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Kitünő várospolitikai laptársunk, a *Független Budapest*, legutóbbi számában bejelenti, hogy karácsonykor harmincadik esztendejébe lép és ebből az alkalomból jubiláris ünnepi számot ad ki. A jubileum küszöbe kapcsán kellő önérzettel állapitja meg laptársunk, hogy *ő volt az első, aki ráirányitotta a polgárság figyelmét arra, hogy sorsa a pesti városházán dől el.* A *Független Budapest* büszkén vallja és vallhatja, hogy az első emberöltő végén visszatekintve a *Független Budapest harminc kötetére*, részese és hüséges krónikása volt ez idő alatt az eseményeknek. A *Független Budapest* harminc kötete egy *Budapest harmincéves történetével*, és kiváló hirlapiró-társunk, *B. Virágh* Géza, a maga hatalmas alkotóerejével, szorgalmával és törhetetlen becsületességével ezen idő alatt mindig erős és rendithetetlen katonája volt a közérdeknek. *Virágh* kollégánkat illetően még az Isten különös kegyelmének tekinthetjük, hogy az általa alapitott és a harminc esztendőn át mindvégig általa szerkesztett lap jubileuma *őt ereje és alkotóképessége teljében éri!*

Jubilál a *Pénzvilág* is, huszonötödik évfordulóját üli ebben az évben a Pénzvilág, *Róna* Lajos hirlapirókollégánk orgánuma. Ugy, mint a *Független Budapest* esetében is, a *Pénzvilágnál is egy okos és bátor hirlapiró nagyszerü kezdeményezéséről* van szó, aki külön fórumot teremtett a maga gondolatai, kritikája és ötletei számára, amely gondolatok, kritikák és ötletek *mindvégig termékenyitő hatással voltak* a közgazdaságra. A *Pénzvilág* főleg gazdasági szempontból állandóan foglalkozott várospolitikai ügyekkel is, eziránvu munkássága *Róna* Lajos kollégánknak, aki jelenleg egy nagy fővárosi napilap szerkesztői pozicióját is betölti, *mindig érdekes és értékes volt.*

A jubileum kapcsán az *Uj Budapest bajtársias szeretettel tiszteleg két kedves kollégája, a Független Budapest és a Pénzvilág előtt!*

Nem kell OTI-járulékot fizetni az inségmunkások után. A belügyminiszter rendeletet adott ki a *szükségmunkát végző egyének társadalombiztositási kötelezettségének időleges szüneteltetése tárgyában.* Kimondja a miniszter a rendeletben, hogy az inség enyhitésére irányuló hatósági tevékenység körében a szeptember elsejétől jövő évi augusztus 31-ig terjedő időben *szükségmunkát végző egyének betegségi és baleseti, ugyszintén öregségi, rokkantsági, özvegységi és árvasági biztositás kötelezettsége szünetel.* Ez annyit jelent, hogy a szükségmunkások után biztositási járulékot fizetni nem kell.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Csak a Kálvin-tér környékén vásárol székházat a Segitőalap

Végleg megbukott a szanatórium-vásárlás terve, de épitkezni sem akar az alap

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Esztendők óta vajudik a Segitőalap szanatórium-vásárlási, illetőleg székházvásárlási ügye. *A Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapjának egymillió hatszázezer pengő tartaléktőkéje van*, ebből egymillió pengő kölcsönpénzben van a tisztviselők között kihelyezve, a fennmaradó hatszázezer pengő lenne az az összeg, amelyet *fundált formában kiván az intézet vezetősége elhelyezni.* Ez okból merült fel már régebben az a terv, hogy *szanatóriumot vásárol vagy épit az alap*, tárgyalásokat is folytattak több irányban, a legutóbb tartott igazgatósági ülésen azonban a szanatóriumvásárlásnak vagy épitkezésnek a terve *véglegesen megbukott.*

Most arról van szó, hogy *székházat vásároljon az alap*, amelynek mostani helyiségei a Kálvin-téren szükeknek bizonyultak az igazgatóság és az egyre jobban fejlődő rendelőintézetek számára. Az alap vezetősége olyképpen képzeli el, hogy a *Kálvin-tér közelében vásárolna alkalmas bérházat*, amely megfelelő átalakitás után alkalmas lenne ugy a székház, mint a rendelőintézetek céljaira. *Husz ajánlat fekszik e pillanatban az alap vezetősége előtt*, ezeknek felülvizsgálására a főváros magasépitési ügyosztályának bevonásával külön bizottságot küldött ki az alap intézőbizottsága.

Várospolitikai és főleg mérnöki körökben *élénk tiltakozással fogadják a Segitőalap székházvásárlási tervét.* Amikor a többi nagy biztositó intézet, az OTI és a MABI *kész házakat vásárol*, — mondják az érdekeltek — akkor a főváros Segitőalapjának annál is inkább épitkeznie kell, mert a most folyamatban levő szanálás *amugyis megszünteti a fővárosi munkaalkalmak jelentékeny részét.* A Segitőalap házvásárlási ügye különben az első őszi közgyülésen *éles interpelláció formájában* fog a törvényhatósági bizottság elé kerülni.

Rendezik-e az Andrássy-ut torkolatát? Érdekes épitkezési engedély iránti kérelem érkezett be a legutóbbi napokban a polgármesteri városrendezési ügyosztályhoz: a *Deák Ferenc-tér 6.* számu bérház tulajdonosa kér elvi épitési engedélyt. Ezen a helyen, *az Erzsébet-tér, Deák-tér és Vilmos császár-ut által határolt területen* városrendezési szempontból nagyobbszabásu ujitást kiván végrehajtani a főváros olyképpen, hogy az Andrássy-ut *egyenesen folytatódjék a kiszélesitendő Gróf Tisza István-utcában és a Károly király-ut ne szaladjon neki a Vilmos császár-ut és a Deák-tér sarkán levő hatalmas háztömböknek.* Az utóbb emlitett tömb másik, vagyis a *Marokkói-udvar* elnevezésü bérháznak tulajdonosa is épitkezni kivan és az itt emlitett két telektömb nagyobb része, a tervek szerint, közterület céljára lesz igénybevéve. A Marokkói-udvar tulajdonosa *fel is ajánlotta* a fővárosnak a közterület céljára szükséges területrészt, ha a szabályozást itt már most végrehajtaná. A városrendezési ügyosztály különben az egész kérdés-komplexumot rövidesen az *autonómia illetékes fórumai elé terjeszti*, amely hivatva van dönteni abban az irányban, hogy az Andrássy-ut torkolatának rendezése miképpen határoztassék meg.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

A textilkartel és a főváros. A főváros nemrégiben, mint arról az *Uj Budapest* is megemlékezett, a szeretetházak, menhelyek, árvaházak és a népszálló folyó évi textilanyagszükségletének ellátására *versenytárgyalást hirdetett.* A közszállitási felhivás azonban eredménytelenül végződött, mindössze öt cég vett részt a pályázaton, a *Budakalászi Textilmüvek*, a *Linum Taussig cég*, a budapesti *Lenárugyár*, a *Salzmann-féle Textilipari Rt.* és a *Freudiger Mózes és Fiai cég.* Valamennyi ajánlattevő *lényegesen magasabb egységárakat kért*, mint amennyiért a főváros az elmult esztendőben vásárolta a textilnemüeket. A polgármester részben emiatt, részben az ajánlati felhivás közrebocsátása körül felmerült formai hiba miatt *megsemmisitette a versenytárgyalást*, uj versenytárgyalást hirdetett, amelynek határideje szeptember hatodika. A főváros el van szánva, hogy *semmiképpen sem türi a textilkartel mesterkedéseit és mindent el fog követni azirányban, esetleg a kereskedelemügyi minisztérium közbelépésének kikérésével, hogy a textilkartel ne drágithassa a főváros szociálpolitikai intézetei részére szükséges beszerzéseket.*

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

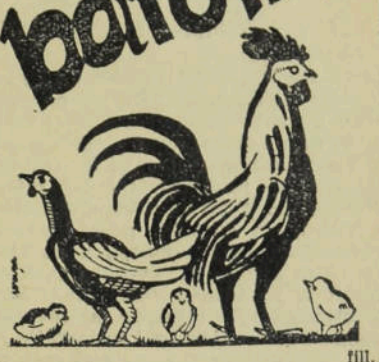
KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

LOPOS GYULA
BUDAPEST III., BÉCSI-UT 85. SZ.
Iskolapadok, tornaszerek, játszótéri berendezések, teniszütők és hajlitott sportcikkek
TELEFONSZÁM: 62—5—05

Rekord-rollfilm
26° Sch. 6×9. 8 felvételes P 1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD foto szaküzlet,
VII, Nyár-utca 10. Telefon 40—4—03

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Élő baromfi

fill.
Élő csirke rántani való, darabja 58—78
Élő csirke paprikásnak, darabja 88—108
Élő csirke sütni való, darabja 118—138
Párisi
Nagy Áruház
VI., ANDRÁSSY-UT 39

Racionalizálják a Harmatviz-üzemet

Miért kellett távoznia Ébner József igazgatónak?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Esztendők óta kavarognak a hullámok *a főváros Ásványvizüzeme körül.* A szénsavval telitett forrásviz-vállalatok között *gyilkos verseny dul*, aminek következtében természetesen *nem nyujt megfelelő jövedelmet a Harmatviz-üzem.* Több alkalommal szó volt arról is, hogy az Ásványvizüzem *kereskedelmi kezelését bérbeadja a főváros*, mert a tekintetben is merültek fel észrevételek, hogy az Ásványvizüzem passziv mérlegének az az oka, hogy az üzem vezetése nincs megfelelő kereskedelmi kézben. A bérbevételi tervek azonban megdőltek a törvényhatósági bizottság pártjainak azon elvi állásfoglalásán, hogy a szénsavval telitett Hungária forrásviz *közszükségleti cikk*, amelyet bérbeadással burkoltan nem lehet a minden pillanatban megalakulni kész ásványviz-kartel kezébe juttatni.

Mivel állandóan *csökken a Harmatviz fogyasztása*, szükségessé vált az üzem racionalizálása olyképpen, hogy a személyzeti létszám a fogyasztás csökkenésével arányban álljon. A racionalizáló intézkedések kapcsán az üzem vezetőjét, *Ébner* József müszaki tanácsost, visszarendelték központi szolgálatra, és az üzem kereskedelmi vezetésével *Kis* Elek kezelőfőtisztet bizták meg, aki eddig a Széchenyi gyógyfürdőben teljesitett szolgálatot.

Az igazgató-változással kapcsolatosan a főváros vezetősége elhatározta *az üzem teljes racionalizálását és megfelelő átszervezését.* Ez az átszervezési akció *a legélénkebb cáfolat* azokra a hirekre, amelyek a Harmatviz-vállalat bérbeadási terveinek feléledéséről számolnak be. A törvényhatósági bizottság valamennyi pártja *szilárdan kitart azon elvi álláspontja mellett*, hogy az Ásványvizüzemet *semmi körülmények között nem engedi a mohó magántőke kezére juttatni.*

Mi lesz a cirkusszal?

Uj nemzetközi pályázatot hirdet a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács a Fővárosi Cirkusz bérletét tudvalevően a folyó esztendőre a *Vigszinház bérlő rt.-ra* ruházta, mely ott nagysikerü előadásokat tartott. A *Cirkusz csillaga* cimü darab, amelyet a Vigszinház igazgatósága a cirkuszban bemutatott, *Budapestről indul világhóditó utjára.* A főváros értesülése szerint a Vigszinház *rengeteg pénzt keresett a cirkuszi előadás-sorozattal,* a szindarab az egész nyáron át zsufolt házak előtt került a városligeti cirkuszban szinre. A cirkuszbérlő társaság a fővárossal szemben *maradéktalanul teljesitette fizetési kötelezettségét:* ez az első eset, több mint egy évtized óta, amikor a cirkusz bérlője *nem maradt adósa a fővárosnak és az adóügyi hatóságoknak.*

Mivel a cirkusz egyesztendei bérlete néhány hét mulva lejár, a városgazdasági ügyosztály *megtette az előkészületeket, hogy nemzetközi pályázat utján hasznositsa a cirkuszt.* Hogy ne terhelhesse az ügyosztályt az a vád, miszerint *elkésve irja ki* a pályázatot, az ügyosztály a pályázatot még szeptember havában ki fogja irni, olyképpen, hogy az uj bérlő már a kora tavaszi hónapokban megkezdhesse az előadásokat, a tél folyamán pedig *megtehesse a szükséges előkészületeket.*

A főváros a cirkuszt *hat esztendőre kivánja bérbeadás utján hasznositani* és meg fogja tenni az intézkedéseket abban az irányban is, hogy *a pályázati hirdetmény az összes nagy külföldi varieté-szaklapokban is megjelenjen.* Illetékes helyen az a vélemény, hogy *csak komoly külföldi tőkeerős pályázó vehető* a cirkusz bérbeadásánál tekintetbe, aminthogy a városligeti cirkuszok bérlői a mult esztendőkben is mindig külföldiek voltak, *Barokalditól egészen Beketowig.*

GAZDASÁGI ÉLET

Amikor a belügyminiszter megkontrázza a fővárost

A Temetkezési Intézet koporsódisz-műhelyének furcsa változatai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros, igyekezvén végrehajtani a belügyminiszter ismeretes rendeletét, amely a közüzemeket és a nagyüzemek ugynevezett házimühelyeit megszünteti, eleget tesz a közvélemény azon kivánságának, hogy a főváros fennhatósága alatt csak *azok a primér szükségleti cikkeket termelő monopolisztikus üzemek maradjanak meg,* amelyek *a magánipart és kereskedelmet nem sértik.* A házimühelyek megszüntetését illetően tudvalevően az volt e belügyminiszteri leirat elvi álláspontja, hogy mindazokat az üzemeket meg kell szüntetni, amelyek *uj dolgokat állitanak elő,* viszont fenn kell tartani azokat a házimühelyeket, amelyek *a nagyüzemek kisebb javitási munkálatainak elvégzésére vannak hivatva.*

A belügyminiszteri rendelet következtében *furcsa helyzet állott elő a Temetkezési Intézetnél.* A Temetkezési Intézetnek van egy házi autójavitó mühelye, amely karbantartja *a 18 hullaszállitó autót.* Van viszont a Temetkezési Intézetnek *koporsódisz-mühelye,* amely préselési uton a különféle koporsódiszeket, szemfedőket, stb. állitja elő. A belügyminiszter rendelete értelmében annakidején az üzemi bizottság javaslata kapcsán a törvényhatósági bizottság *elrendelte a koporsódisz-mühely megszüntetését és az autójavitómühely fenntartását.*

A belügyminiszter a főváros ezen közgyülési határozatát olyképpen változtatta meg, hogy *az autójavitómühely megszüntetését rendelte el,* viszont *továbbra is fenntartandónak vélte a koporsódisz-készitő kisüzemet.* A Temetkezési Intézetnél tehát a belügyminiszter rendelkezése kapcsán az *a zavaros helyzet* állott elő, hogy halálra itéltek egy *javitómühelyt,* viszont további fennállását rendelték el *egy uj tárgyakat előállitó törpeüzemnek.*

A Kereskedelmi és Iparkamara a legutóbbi napokban éles felirattal fordult a belügyminiszterhez, rámutatván arra a fonák helyzetre, amely a rendelkezés kapcsán a Temetkezési Intézetnél előállott. A kamara arra kéri a kereskedelemügyi és belügyminisztert, hogy *sürgős rendelettel forduljon a polgármesterhez,* amelyben a Temetkezési Intézet koporsódisz-üzemének *azonnali megszüntetését rendeli, mert az uj tárgyakat állit elő és sérti a magánipar jogos érdekeit.*

A Ganz mérlege. A *Ganz és Társa rt.* igazgatósága az elmult napokban tartott ülésében megállapitotta az 1933. üzletévre szóló mérlegét, mely *6,792.925.38 pengő veszteséggel zárul.* Annak ellenére, hogy az 1932. évvel szemben a foglalkoztatás az elmult évben lényegesen kisebb volt, a veszteség az előző évvel szemben alacsonyabb, ami a költségtételekben mutatkozó tetemes csökkenéseknek köszönhető. Az igazgatóság a f. év augusztus hó 25-én tartandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy *a veszteség a kimutatott tartalékok terhére fedeztessék.* A veszteség leirása után a társaság saját tőkéi kereken 19 millió pengőt fognak kitenni. A vállalat foglalkoztatása a mult év közepe óta kapott nagyobb rendelések következtében *emelkedést mutat.*

A Phönix jubiláris közgyülése. A *Phönix Életbiztositó Társaság* nemrégiben megtartotta Bécsben *ötvenedik évi rendes közgyülését.* A biztositási állomány az 1933-ik év végén a kitünő mérleg szerint több mint 3 milliárd schilling, amely 880.000 biztositási kötvény tulajdonosa között oszlik meg. A társaság ingatlan vagyona kb. 160 értékes épületből áll. A dijbevételek összege 177,000.000 schilling, a tőkehozadék 34 millió schilling. Az életágazatban 1933 folyamán a társaság több mint 71 millió schillinget fizetett ki. A nemrégiben bevezetett csoportos biztositással a magyarországi igazgatóság is szép eredményt ért el a Hadirokkantak Nemzeti Szövetségénél és egyéb társadalmi alakulatoknál. A kimutatott netto nyereség *750.000 schilling,* amiből a részvényesek között *200.000 schilling került kiosztásra.* A nyereség fennmaradó részét a tartalékok gyarapitására, *190.000 schillinget pedig az uj számlák növelésére fordítják.*

Fóthi ut, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett **eladó**
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen **Fóthi ut 35.** hétköznapokon **Rudolf tér 6. IV. 22. Telefon: 24-1-15**

Elsőrendü kerékpárok, Central-Bobbin varrógépek és gramofonok
havi részletre.
Legujabb **autókarosszérlás gyermekkocsik** nagybani árban. A fentiekhez **alkatrészek. Javitómühely.** olcsó árak.
Varrógépjét lakásán megjavitjuk.
Láng Imre mérnök VI., Teréz-körut 3/B Telefon: 16-0-19

Modern **szigeteléseket, aszfaltutépitéseket, szinesaszfaltburkolatokat** és e szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I. Budaörsi-ut 18 - Tel: 58-6-31
„Csatlalt" hidegaszfalt törv. védve!

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozását
BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR U. 24
Telefon: 87-7-27

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

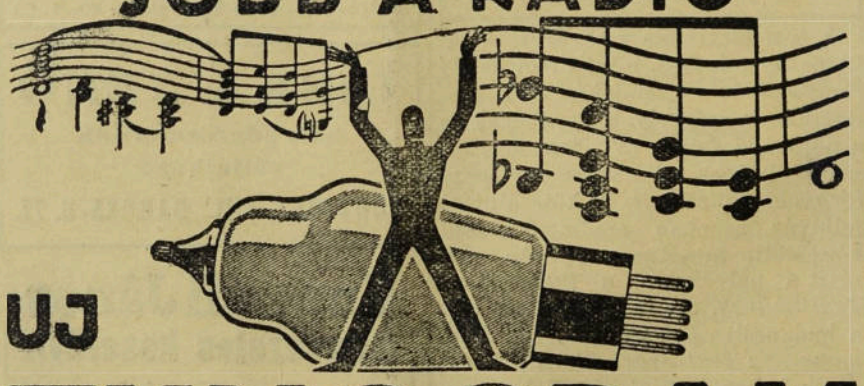
MENCZER GUSZTÁV tisztitó
Ruháit egy évi jótállással fényteleniti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit
Gallér frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Remetehegy platóján
Doberdó-ut 10—16. sz. alatt. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésü, befásitott 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A parcellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főutvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. Remek kilátás, elsőrangu hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy T.: 83—2—89 alatt

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon: 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

ANGOL PARK
a legkellemesebb esti szórakozóhely
A terrasz étteremben főuri ételek, magyar-francia konyha, polgári árak, kitünő italok. **A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez,** hetenként csütörtökön **elsőrendü művészek** felléptével egész estéket betöltő opera- és operettelőadások.

JOBB A RÁDIÓ'

UJ TUNGSRAM RÁDIÓCSŐVEL

Uj kiirások:

Föld-, kőmüves-, elhelyező- és vasbeton-, talajvíz- és tetőszigetelő-, kőfaragó-, vasszerkezeti-, tetőhéjazati-, bádogos-, lakatos-, mázoló- és üveges-munkálatokra a X. ker., Timár- és Villám-utcák sarkán épülő transzformátorállomás részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 27-én d. e. 9 óra.

Vizvezetéki és csatornázási munkára a XI. Horthy Miklós-ut 141 sz. alatt épülő elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Vizvezetéki és csatornázási munkákra a Sopron—Bánát-utcák sarkán épülő elemi iskola és ovoda részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Központi fütőberendezési munkákra a XI. Sopron és Bánát-utcák sarkán létesitendő iskola részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Központi fütőberendezési munkákra a XI. Horthy Miklós-ut 141 sz. alatt létesitendő iskola részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Kazánjavitási és falazási munkákra a Szt. István-kórház részére. Határidő: 1934. augusztus 28-án (kedd) d. e. ½11 óra.

Kazán és központi fütőberendezés javitási és átalakitási munkákra a II. Görgey Artur-utca 36 sz. felső kereskedelmi iskola részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 28-án (kedden) d. e. 9 és ½11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi augusztus hó 30-án d. e. 11½ ó.

Hideg- és thermálvizelosztó hálózat létesitési és csatornázási munkákra a Rudasfürdő (XI., Döbrentei-tér 9. sz.) részére. Határidő: 1934. évi szeptember hó 4-én (kedd) d. e. ½11 ó.

Takarmánynemüek és **alomszalma** szállitására a székesfővárosi állatvásárok és közvágóhidak részére. Határidő: 1934. évi szeptember hó 5-én (szerda) d. e. 12 ó.

Textilanyag szállitására a székesfővárosi szeretetotthonok, menhelyek, árvaházak, gyermekotthonok és Népszálló részére. Határidő: 1934. évi szeptember hó 6-án d. e. 9—10 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Bpest, VIII.,Revitzky-u.l.

XII. évfolyam 35. szám

Budapest, 1934 szeptember 8

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9.
Telefon: 82-8-25.
Postatakarékp. csekkszámla 80918.

Rákóczi szelleme

Az Uj Budapest számára irta:
SIPŐCZ JENŐ Dr.

A lánglelkű költő szavai jutnak mindig eszembe, valahányszor Rákóczira gondolok. Petőfi Sándor a rajongó lelkesedés percében irta róla:

Hazánk szentje, szabadság vezére,
Sötét éjben fényes csillagunk —
Ó Rákóczi, kinek emlékére
Lángolunk és sírva fakadunk.

A magyar szívben ilyen érzéseket fakaszt Rákóczi emléke, a lélek legnagyobb meghatottságával gondolunk a magyar történet eme nemes, fenkölt alakjára, ki valóságos megtestesülése, örök példaképe az önzetlen, áldozatkész hazaszeretetnek. Mikor a magyar államfő a miniszterelnökhöz intézett kéziratával elrendelte, hogy Rákóczinak lovasszobrot emeljenek a parlament előtt, az egész magyarság szívének legmélyebb óhaját, a magyar lélek parancsszavát fejezte ki.

Valóban méltatlan dolog a magyar nemzethez, hogy még nem állitott méltó emléket halhatatlan nagy fiának. Valahányszor nagy nemzeti erények nyilatkoznak meg a magyar nép örök küzdelmeiben, századról-századra megismétlődött történelmi megpróbáltatásaiban mindig Rákóczi nyomdokán jártunk, mindig Rákóczi méltó népe voltunk. A szivekben él kiirtathatatlanul Rákóczi neve és fenkölt szelleme, hát illő dolog, hogy a magyar fórumon is ott álljon ércbe öntött fenséges alakja és örök példakép legyen a váltakozó nemzedékek előtt.

A magyar főváros legméltóbb helye Rákóczi szobrának, az ország szivében kell állnia az ércemléknek, mely a nemzet örök háláját tanusitja. Ez a szobor ne legyen csak művészi dísz, hanem legyen a magyar erényeknek, az önzetlen, áldozatkész hazaszeretetnek az oltára. Csonka-Magyarországból csak úgy lesz újra Nagymagyarország, ha Rákóczi szellemével telik el a lelkünk, ha Rákóczi erényeit ujitjuk fel önmagunkban. Az ország fővárosa hivatott arra ezen a téren is, hogy utmutatója, fáklyavivője legyen a nemzeti megujhodásnak! Nagy-Budapestnek a lelke is legyen nagy és emelkedett, hogy megoldhassa a reá váró nagy nemzeti feladatokat. Rákóczi szobrát ugy veszem, mint külső megnyilatkozását a lélek belső emelkedésének, nemzeti ujjászületésének.

Szanálás előtt

Rendkivüli közgyűlést hiv össze a Keresztény Községi Párt az autonómia védelmére — Petrovácz Gyula éles nyilatkozata a csontváz-költségvetésről, a szanálás lehetőségéről, a megüresedett állások betöltésének elmaradásáról és a kereszténypárt őszi programmjáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Általános a vélemény, hogy a városháza őszi munkaszezónja rendkívül mozgalmasan indul, aminek az a legfőbb magyarzata, hogy a székesfővárosi autonómia összes pártjai igen élénk érdeklődést tanusítanak *Borvendég* főpolgármester szanálási tervei iránt. Ezeket a szanálási terveket most már egészen rövid idő alatt nyilvánosságra kell hozni, már csak azért is, mert hiszen elkészült a főváros 1935. évi költségvetése is.

Petrovácz Gyula

akit az őszi kampány megindulásának kezdetén ezekben, a főváros közönségét is közelről érintő ügyekben megkérdeztünk, a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— A Keresztény Községi Párt első őszi értekezletén *napirendre tűzik mindazokat a kérdéseket, amelyek a főváros közönségét foglalkoztatják.* Mindenekelőtt arra törekszünk, hogy

a városigazgatás a mai vontatott menetét elevenebbé és fürgébbé tegye.

Két fontos kérdés tolul most előtérbe, az egyik *a jövő évi költségvetés*, a másik azoknak *a szanálási terveknek a kidolgozása*, amelyeknek a végrehajtásától a pénzügyi helyzet megjavulása várható. Az új költségvetés összeállítása a székesfőváros autonomiájának, a takarékossági tervek kidolgozása pedig *Borvendég* főpolgármesternek a feladata.

— A két kérdés szoros összefüggésben van egymással, mert hiszen *a főpolgármester szanálási terveit végeredményben be kell iktatni az új költségvetésbe.* Egyelőre nem tehetünk egyebet,

várakozó álláspontra helyezkedünk és rendkívüli mértékben kiváncsiak vagyunk arra a szanálási tervezetre, amelyet Borvendég főpolgármesternek a nyár folyamán kellett kidolgoznia.

E szanálási terv végrehajtásától várja a kormány — mint az új fővárosi törvény hangsúlyozza — *a háztartási egyensúly helyreállítását.* Érthető az a nagyarányú érdeklődés, amely *nemcsak a városházi politikusok, de a nagyközönség körében is* megnyilatkozik e szanálási tervek iránt, mert hiszen

eddig egyetlen gondolot sem szivárgott ki a főpolgármester tervei közül.

A szanálási műveletet illetően a Keresztény Községi Pártnak az a véleménye, hogy *semmiesetre sem szabad sem egzisztenciákat, sem intézményeket tönkretenni.* Ezenkívül feltétlenül arra kell törekedni, hogy

az adófizető közönség igényei is az eddigi mértékben kielégitést nyerjenek.

Mi a szanálási művelet végrehajtása során *inkább szervezeti reformokat várunk és arra gondolunk, hogy az adminisztráció egyszerűsítésével az üzemek üzletvitelének gazdaságosabbá tételével és az üzemi anyagbeszerzés központosításával kell a főváros pénzügyi helyzetét szanálni.*

Súlyos hiba volna fizetések leszállításával és egzisztenciáknak az utcára való dobásával kísérletezni, mert így csak a munkanélküliek számát lehet szaporítani.

Mi azt hisszük, hogy ezeknél, az egy szóval *dologi kiadásoknak* nevezhető egyszerű tételeknél meg lehet találni a szanálások útját, mert *itt olyan takarékossági lehetőségek mutatkoznak, amelyek kihasználása megfelelő pénzügyi eredményekhez vezet.*

— Ami a jövő évi költségvetést illeti, ebből a szempontból nekünk az a véleményünk, hogy

további lefaragásnak helye nincsen. Már az ez évi költségvetés is vértelen, hústalan csontváz volt, amelyről tovább faragni már semmit sem lehet.

Egyetlen komoly közmunka sem szerepelt az idei költségvetésben, természetesen *nem szerepel a jövő éviben sem.* Egy pár esztendeig háttérbe lehetett szorítani *a közmunkát sürgősen követelő iparosokat és vállalkozókat, most azonban ezek*

a jogos közmunka-igények olyan visszaszoríthatatlan erővel jelentkeznek, hogy a közérdek sérelme nélkül nem lehet őket mellőzni.

De nem lehet minden közmunkát törölni már csak abból a szempontból sem, hogy *a főváros vezetőségének kötelessége a különböző intézmények és üzemek épületeinek, valamint az utaknak és csatornáknak jókarbantartásáról gondoskodni.* Mert ha most minden reparatúrát mellőznek, az elkövetkező esztendőkben annál *nagyobb költséget fog okozni a hiányok pótlása.*

— Az új fővárosi törvény kimondja, hogy a főpolgármesternek a szanálással kapcsolatos rendelkezéseit vita tárgyává tenni nem lehet és a főpolgármester a közgyűlésen mindenkor megakadályozhatja ilyen irányú vita megindulását. A helyzet azonban mégis úgy fest, hogy

módunk lesz ezeket a szanálási terveket megvitatni, nemcsak az ellenőrző bizottságban, hanem a közgyűlésen is, még pedig azért, mert — mint említettem — a szanálás és a költségvetés egymással szoros összefüggésben állanak.

A szanálási tervek szerepelni fognak *gyakorlati tételek alakjában az új költségvetésben,* már pedig a költségvetési jogot az új törvény sem vette el a székesfőváros autonómiájától.

Petrovácz Gyula ezután a *Keresztény Községi Párt őszi politikai szervezkedéséről* tett több érdekes kijelentést. Azt hangoztatta az *Uj Budapest* munkatársa előtt, hogy

a Keresztény Községi Párt erőteljes aktivitásba lép már szeptemberben és ez az aktivitás két irányban fog jelentkezni.

— Mindenekelőtt az új fővárosi törvényben *az autonómia részére biztosított jogoknak az érvényesítésére* fogunk törekedni — mondotta *Petrovácz* Gyula. — Ugy vesszük észre ugyanis, hogy

a városházi adminisztráció egyes tényezői ezeket a jogokat nem tartják eléggé tiszteletben.

Arra gondolunk, hogy ebben az ügyben *rendkívüli közgyűlést* hívünk össze, amelyen *a főváros autonómiájának összes sérelmeit szóvátesszük és meg fogjuk jelölni azokat a módokat, ahogyan a városházi adminisztrációnak ezeket a jogokat tiszteletben kell tartania és érvényesítenie kell.*

Nem vagyunk hajlandók arra, hogy játékszerei legyünk különböző hatalmasságoknak, hanem ragaszkodunk az új fővárosi törvényben is elismert jogainkhoz!

— Másik irányú aktivitásunk oda irányul, hogy *az autonómia akaratát a megüresedett állások betöltésénél érvényesítsük.*

Türhetetlennek tartjuk, hogy a megüresedett állások hónapokon keresztül behelyettesítés útján töltessenek be és az autonómia akarata ezeken a pontokon ne érvényesülhessen.

Vonatkozik ez úgy a *tanszemélyzetre,* mint a *városházi adminisztráció tisztviselői karára.*

Petrovácz Gyulának ebből a nyilatkozatából kiviláglik, hogy a Keresztény Községi Párt az őszi munkaszezónban *a legerélyesebb formában lép a tettek mezejére.* Mivel a Keresztény Községi Párt a törvényhatósági bizottságnak legnagyobb pártja, *ez az aktivitás erős tempót fog diktálni úgy az autonóm szervek, mint az egész városházi adminisztráció munkájának.*

Helyet az ifjuságnak

A belügyminiszter fontos rendelete a fővároshoz

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Nagyfontosságú rendeletet küldött az elmult napokban le a belügyminiszter a főpolgármesterhez. A rendelet a szolgálatukat betöltött törvényhatósági tisztviselők ügyében tartalmaz *nagyjelentőségű intézkedéseket.*

— Az ifjúság állandó jellegű elhelyezése előmozdításának egyik *leglényegesebb módja az* — mondja a rendeletben a belügyminiszter —, hogy a szolgálati idejüket betöltött, vagy a szabályszerű elbánás alá vonás föltételéül megszabott korhatárt elért tisztviselők *nyugállományba helyeztetnek* és ekként fokozatosan megüresedő állások betöltessenek. Ezen a réven ugyanis *a kezdő állások többnyire szintén megüresednek* és így lehetővé válik, hogy *a diplomás ifjúság állandó jellegű elhelyezést kapjon.*

— Nincs kétségem aziránt — állapítja meg tovább a belügyminiszter —, hogy a főváros, áthatva az ifjúság elhelyezésének nagy fontosságától, *önként meg fogja tenni saját önkormányzati hatáskörében a megfelelő intézkedéseket* és ezzel az ifjúság elhelyezését lényegesen elő fogja mozdítani és e réven a kormány ily irányú mozgalmát is támogatni fogja.

A belügyminiszter rendelete kapcsán megállapítja, hogy az nem vonatkozik *arra a kivételes esetre,* amidőn olyan kiszolgált, de egyébként *különleges képességekkel és munkaerővel rendelkező* tisztviselőt kellene szabályszerű elbánás alá vonni, akinek nyugalombahelyezése *megfelelő utánpótlás híjján egyelőre közérdekből nem indokolt,* mert az illető megválása a közszolgálatból az önkormányzati ügyek intézésében *hátrányos helyzetet teremtene.*

Budapesti figurák

Irja: Ilovszky János

Az olvasó ember

Minden betűt vetni tudó ember olvas. És mindegyik másként olvas.

Már a gyermek arca átszellemül, amikor az I. b) elemi osztály vizsgáján nemcsak a tanítónéni, hanem a nagy nyilvánosság, a megjelent vizsgaelnök, a tisztelendő úr, az I. a) osztály tanítónője, az egyik osztályból a másikba ide-oda járó igazgató bácsi és számos szülő jelenlétében jó hangosan és jól vontatottan olvashatja:

A sza-már or-dít! Az o-roszlány (nem oroszlán, hanem oroszlány) a si-va-tag ki-rá-lya!

*

Megjelentem a középfokú iskola önképző körének március 15-iki ünnepélyén, amikor is a kijelölt előadó az énekkar levonulása, a szokásos zongoraszám stb. után az előadóasztalhoz lépett s körülnézett. Még nem parancsolt, csak csendet kért a szemeivel. Ekkor előlépett a kitűnő tájszólásban beszélő diák, aki a többi számokat is konferálta és bemondta:

— Petőfi és a Shaw! Ünnepi beszéd, felolvassa: VII. oszt. tanulótársam.

Amíg a bejelentés alatt az előadó vizet nyakalt és a torkát köszörülte, úgy magamban tanakodtam: minek Bernard Shaw neve elé az „a" névelő? És hogy állítja Petőfit és Shawot egy előadási témakörbe?

De az előadó hosszú-hosszú bevezető mondatai után rájöttem, hogy a tájszólásos diáknak volt igaza, mert nem Shawról és Petőfiről, hanem egy félórán át „Petőfi és a sau"-ról volt szó és egy leányzóról, aki sót vitt a csatába induló Petőfinek.

De tulajdonképen nem ezekről az olvasókról és lehetetlen témakört választó felolvasásokról akarok most itt megemlékezni és arról a ny. osztrák generálisról, aki subabbonense lévén egy nagy kávéháznak, mindennap átvett 12 napilapot, hetenként egyszer a hetilapokat és vezércikktől hirdetésig mindent átolvasott. Ha egy nap lett kész egy nap anyagával, akkor folytatta másnap, Igy nála nem volt csoda, hogy szeptember 9-én olvasta a júniusi eseményeket.

Szóval nem ezekről óhajtok írni, mert ezek csak szórványosan fordulnak elő, hanem azokról, akikbe léptennyomon beleütközünk. Igenis, beleütközünk!! A villamoson, autobuszon, vonaton, hajón, kávéházban, vendéglőben. Mindenütt ott ül vagy áll, az olvasó ember és rendesen a közlekedési eszközök ülő páholyainak, fülkéinek, széksorainak a szélső helyét foglalja el. Nehogy be tudj közlekedni az üres helyekre. Ugy tartja lapját, könyvét, úgy olvas, mintha egy elsüllyedt világ egyetlen kiálló sziklacsúcsán egyedül ülne és a kezében levő könyvből, lapból konstruálná meg azt az óriási liftet, amellyel a világot újból fel lehetne emelni.

A hajón, ahol a fedélzeten, a társalgóban rendesen bőviben van hely, nem ott ül le, ahol kényelmesen elhelyezkedhetnék. Dehogy, kérem! Keres egy pótszéket és leül vagy a társalgó bejáratának tengelyébe, vagy ahol a fedélköz csapóajtói vannak, vagy a fedélzet feljáró lépcsője elé és ha zavarni merészeled, ha ruháddal véletlenül súrolod az olvasmányát, szemrehányó pillantásával addig kísér, míg el nem tűnsz a legközelebbi fordulónál.

*

A villamoson utazó olvasók két főmozdulattal nyitják meg és zárják be olvasásukat. Csak a sorrend változik.

Aki jegyel utazik:

Leül, először körülnéz, kissé elmélázik, lapozva kinyitja könyvét és azután merül el mélyen olvasmányába. Húsz méterrel a leszálló állomása előtt hirtelen összecsapja könyvét és igyekezettel törtet a leszálló lépcső felé.

Aki potyá utazik:

Leül, hirtelen csapja fel bármely oldalnál könyvét és már nem is hallja a kalauz hangját:

— Ahol még nincs kezelve! (Milyen nyelven beszél a kalauz?)

A potyautas, mikor odaér, ahová akar, vagy ellenőr-szagot érez, akkor lassan csukja be könyvét, körülnéz, elmélázik és lassan indul a lejáró lépcső felé.

Mindössze a sorrendben van változás és a bevételben kevesebb a Beszkártnál.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépítési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

VÁROSHÁZI NOTESZ

HÉTFŐN REGGEL elfoglalta hivatalát Borvendég Ferenc főpolgármester és ezzel végérvényesen és visszavonhatatlanul megkezdődött a városházi szezón. Állapítsuk meg: évek hosszú sora óta nem volt feketébb és viharfelhőkkel teljesebb a városházi horizont, mint ebben az esztendőben, amikor a hosszúra nyúlt nyári pihenő csak megérlelte a szenvedélyeket, amelyek példátlan hevességgel fognak kirobbanni az ősz folyamán. Az első összecsapás a hétfői közigazgatási bizottsági ülésen lesz, de kétségtelen, hogy úgy a tizenhetes szanáló bizottság ülésein, mint a közgyűléseken minden eddigit felülmúló hevességgel fognak egymásbacsapni a szenvedélyek.

Hogy végeredményben ennek a háborúskodásnak ki látja hasznát és ki a kárát, azt valóban nem lehet tudni. Egy bizonyos: ezek a nagyobbrészt személyi jellegű harcok a legnagyobb mértékben hidegen hagyják a főváros közönségét. Budapest népét nem érdekli a harc a hatalom ormain, a főváros népe olcsó gázt és villanyt, olcsó és jó közlekedést akar, a gazdasági problémák megoldását sürgeti, nem érdeklik őt az elvont politikai küzdelmek, a személyes hajszák, a légüres térben lefolyó ütközetek.

IMMÁRON EGY HETE TELJESEN LÁZMENTES Borvendég főpolgármester. Bencze professzor és Takács főorvos, a népszerű ellenzéki városatya ugyan azt tanácsolták, hogy menjen még el rövid pihenőre és ne vesse bele magát azonnal a tőle megszokott elánnal a városházi politika hullámaiba, a főpolgármester azonban hajthatatlan volt és alig hagyta el a betegágyat, máris a tőle megszokott teljes aktivitásal vett részt a várospolitikai életben. Nem hallgat orvosai tanácsára, hogy a lehetőség szerint kímélje magát, dolgozik hivatalában reggeltől a késő éjszakai órákig és hétfőn már ő fog elnökölni a közigazgatási bizottság szeptember havi ülésén.

*

SIPŐCZ JENŐ POLGÁRMESTERNEK SZERENCSÉJE volt ezen a nyáron, semmisem zavarta meg békés és nyugalmas üdülését. Néhány hetet a Kékes-szállóban töltött feleségével a polgármester, majd a zebegényi családi kúriába vonult és ott pihente ki magát alaposan. Vidám, friss, lebarnult a polgármester úr, aki néhanapján már inkognitóban berándul hivatalába, a városháza vezetését azonban csak a jövő hét első napjaiban veszi át.

*

HAZAÉRKEZETT MÁR SZABADSÁGÁRÓL Liber alpolgármester is, aki feleségével négy kellemes és nyugodt hetet töltött el Parádon. Frissen és kipihenten érkezett haza Liber alpolgármester, aki kedden vette át hivatala vezetését. Nagy örömet okoz Liber alpolgármesternek, hogy leánya: Bözsi már teljesen kiheverte a lóról való lebukás következményeit és vidámabb és egészségesebb, mint valaha.

*

SZENDY ALPOLGÁRMESTER AZ IDEI NYÁRON mindössze három napig volt szabadságon, amelyet visegrádi nyaralójában töltött el. Valószínűtlen, hogy az izgalmasnak ígérkező őszi kampány alatt lesz-e lehetőség arra, hogy az alpolgármester hosszabb szabadságra mehessen. Budapestről azonban még ebben az esetben sem fog elmenni Szendy Károly: családi villát épít Pasaréten, az építkezés az ő legszemélyesebb felügyelete alatt folyik. Novemberre készül el a villa, ekkor fog átköltözni az alpolgármester a Henger-uccából a Pasarétre.

*

CSANÁDY GUSZTÁV Dr. TANÁCSJEGYZŐ, Sipőcz polgármester népszerű titkára, Lillafüreden tölti mézesheteit fiatal feleségével, Reidner Ilonával, a váci járásbíróság elnökének leányával.

*

DINGHA ÁRPÁDNAK, a főváros népszerű és közszeretetben álló pénztári igazgatójának egyetlen leánykája: Györgyike, kedden este esküdött a Kálvin-téri református templomban örök hűséget Baskay-Tóth Bertalannak, a keszthelyi gazdasági akadémia tanársegédének. Az esketési szertartást Muraközy Gyula lelkész végezte, tanukként fungáltak: vitéz Baskay Gyula dr. jószágfelügyelő és Dobrovics Károly dr. miniszteri titkár. Az esküvő alkalmából az ifjú pár előkelő rokonsága és Dingha igazgató barátai és tisztelői zsúfolásig megtöltötték a hatalmas templomot. Az ifjú pár nászútra Abbáziába ment.

*

NAGYAPA LETT HUSZÁR ALADÁR nyug. főpolgármester, az OTI elnöke. Leánya: Puky Pálné leánygyermeknek adott életet. Az örvendetes családi esemény alkalmából a népszerű volt főpolgármestert barátai és tisztelői elhalmozták szerencsekívánataikkal.

*

SÚLYOS CSAPÁS ÉRTE RUFFY KÁLMÁN székesfővárosi tanácsjegyzőt, aki jelenleg a városgazdasági ügyosztályban teljesít szolgálatot. Édesapja: királyházai Ruffy Pál, dr. nyug. államtitkár, a magyar gyermekvédelem megteremtője, életének nyolcvanadik évében elhunyt. A temetésen, amely a főváros által adományozott díszsírhelyen, a Kerepesi-út melleti temető halottasházában folyt le, nagy számmal jelentek meg a fővárosi tisztviselők és részvétteljesen kondoláltak a gyászbaborult fiúnak.

*

VASÁRNAP TARTOTTÁK MEG Szántódon a Szent Kristóf-búcsút. Délelőtt tíz órakor Strommer Viktorin tihanyi apát tartott szentbeszédet és szentmisét, melyen igen sokan jelentek meg. A szentmisén a kántori teendőket Szelényi József hegyi r. kath. kántor látta el s Szécsi Jenő székesfővárosi műszaki főtanácsos, az egyesület ügyvezető elnökének kisleánya hegedűkíséretében Oláh Ancika egyházi énekeket adott elő iskolázott hangján. Mise után az egyesület vezetősége reggelin látta

Szendy Károly dicsérete

Az Uj Budapest számára irta: MÜLLER ANTAL

Nálam az ősz kezdetét *a közsegélyért és munkáért jelentkezők számának szaporodása jelzi.* Amikor hűvösebbre fordul az idő, a szegény emberek aggódó lelkében felmerül a téli tüzelő, a meleg ruha gondja, jönnek a családapák, hogy segélyért és munkáért esdekeljenek annál, akinek, ha *tíz keze és ötven szája volna is,* sem tudna eleget tenni az eléje táruló rengeteg siralomnak és panasznak. A most ránkszakadó ősz és tél különösen aggodalmas voltát jelzi számomra az a körülmény, hogy míg más esztendőkben szeptember első napjaiban *tíz vagy húsz* ember ácsorgott fogadónapjaimon az ajtó előtt, most már *száznyolcvan-kétszáz* emberre rúg az egy alkalommal jelentkezők száma. *Szomorú fokmérő* a jelentkezőknek ez a szaporodása azt a nyomorúságot illetően, amelyet *magában rejt a közeledő tél!*

Van azonban *néhány fénysugár is,* amelynek derengésénél mintha világosabb lenne a ránkszakadó téli éjszaka. Az egyik megnyugtató momentum, hogy *jóval több a munkáért, mint a segélyért esdeklőknek a száma.* Az emberek dolgozni és nem koldulni akarnak, munkát kívánnak, hogy két kezük erejével tartsák fenn magukat. A másik, nem kevésbbé megnyugtató momentum számomra *Szendy Károly személyisége.* Azok a nyilatkozatok, amelyek a napilapok és az *Uj Budapest* hasábjain az alpolgármester úr szájából napvilágra kerültek, azt mutatják, hogy *Szendy Károly egész ember, okos és gondolkozó férfiú,* aki akar és tud tenni a közmunkák megindítása érdekében.

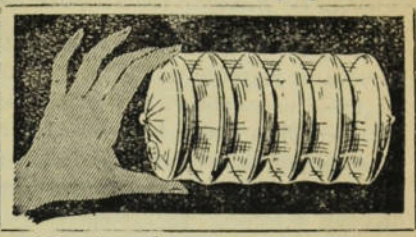
Régóta ismerem *Szendy* Károlyt, az ő mélyenszántó, alkotó egyéniségének régi híve vagyok. Jól tudom, hogy nála nem *az új seprő jól seper* elve tolul előtérbe, amikor közmunkákat ígér, vagy a kora reggeli órákban járja a kerületi elöljáróságokat. Az alpolgármester eddigi hivatali működésén túlmenően reám és, mondhatom, az egész keresztény közvéleményre elsőrendű benyomást gyakorolt az alpolgármester azon ténykedése, hogy *megjelent az elöljáróságokon, hangoztatva és követelve a rendet és a munkafegyelmet.* Jól tudom, hogy az elöljáróságokon a legtöbb tisztviselő minden ellenőrzés nélkül is teljesíti száz százalékosan a kötelességét, de azt is tudom, hogy *akad közöttük sok felületes, hanyag ember is,* akiket mostantól kezdve gyötörni fog a lekiismeretfurdalás, mert sohasem tudják, *mikor pirít reájuk az alpolgármester erélyes hangja.*

Én hiszek *Szendy Károly akarásában,* meg vagyok győződve arról, hogy ő minden lehetőt el fog követni abban az irányban, hogy még az ősz előtt legyen közmunka, olyan közmunka, amely a munkások ezreit és tízezreit tudja foglalkoztatni. Ha nézem a városházi horizontot, *az egyetlen közmunka-lehetőséget az ősz folyamán a tabáni építkezés megkezdésében lá-tom,* aminthogy igen helyesen állapította meg egyik hírlapi nyilatkozatában *Szendy Károly,* hogy a tabáni programm megvalósítása *tartozik legelső feladatai közé.* Az alpolgármester úrnak ez a nyilatkozata annyira elterjedt a közönség körében, hogy a nálam járó, munkát keresők legnagyobb része arra kér, hogy *a tabáni építkezésnél szerezzek számára földmunkát.* Jellemző az általános nyomorúságra, hogy *tanult szakmunkások, gyakorlott iparosok* hajlandók a legnehezebb testi munkát: a *kubikolást* végezni, mert addigi iparuk területén semmiféle munkalehetőség nem nyílik számukra.

Csöndes nyári estéken, munkám végeztével *átballagok a csendes Budára,* helyszíni szemlét tartok a Tabán területén, gondolkozom, okoskodom: mit lehetne itt csinálni? Azt látom: már leomlottak az utolsó falak is, a régi, omladozó viskók eltűntek, szabad a tér, kezdődhet a munka! Felkérem a városháza illetékes tényezőit, a Közmunkák Tanácsa faktorait és a nagyméltóságú belügyminiszter urat, tegyék lehetővé, hogy én és képviselő- és bizottsági tagtársaim, akik felé csak úgy áradozik a munkát keresők reménysége, ne csak *üres ígéretekkel* próbáljuk lecsillapítani a korgó gyomrokat, hanem mondhassuk azt: *a jövő héten menjetek a Tabánba,* ott már megkezdődik az első kapavágás, lesz közmunka még az első hó leeste előtt. *Szendy Károlyhoz* pedig, akié minden támogatásom és helyeslésem, azt a kérést intézem: a tőle megszokott komoly energiával dolgozzon tovább, hogy ígérete valóra váljon és megindulhasson még az őszi hónapokban a tabáni közmunka!

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Grói Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

„Antónia" kókuszszappan

6 darab kókuszolajból készült cca 4 dekás hófehér és dusan habzó kézmosó szappan hártyapapirba csomagolva összesen **25 fill.**

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon
(Lotz-terem)
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
◆
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54, 25-5-55 és 25-5-56

vendégül a tihanyi apátot, majd megtekintették a búcsút. Este népies mulatság volt Földessy Józsefné vendéglőjében, a szabadban.

*

AZ ŐSZI MUNKÁSSÁGÁT megkezdő városházán egyre-másra új névjelző-táblákat lát az ember. Mi ennek az oka? Egyre nagyobb számmal érkeznek le a belügyminisztériumból azok az engedélyek, amelyek az idegen hangzású névvel bíró tisztviselők névmagyarosítására vonatkoznak. A legutóbbi időkben a következő új névmagyarosítások érkeztek le a városházára:

Zulawszky Andor tanácsi segédfog. Makoldy-Zulawszky-ra, Kuzmics László kezelőtiszt Kunvári-ra, Hlavács Lajos dr. segédfogalmazó Homolyai-ra, Pöcze József kezelőtiszt Pernyei-re, Frimmel Jenő számvevőségi számtanácsos Felsőri-re, vitéz Telepi Miklós műszaki főfelügyelő Telepy-re, Kroner Alajos főmérnök Korontai-ra, Kunszt Frigyes számvevőségi főtiszt Kemenes-re, Tischler Antal kezelőfőtiszt Tihanyi-ra, Schwartzer Ede adótiszt Somorjai-ra, Meitloch Gyula pénztári tiszt Merényi-re, Cséfay Géza kezelőtiszt Cséfalvay-ra, Kammer Gyula főmérnök Gyerkászy-ra, Friedrich János pénztáros Frigyesi-re, Lehrner Ödön főmérnök Kassai-ra, Hausner György kezelőfőtiszt Bajor-ra, Schachinger Nándor kezelőtiszt Szebenyi-re, Baumann Pál számtanácsos Bentara, Feigler Sándor tiszti alügyész Ercsényi-re, Guzmics István főmérnök Hódosy-ra, Wirnhardt Gyula számvevőségi tiszt Villányira, Reinholler Béla pénztári tiszt Rattay-ra, Löwenstein Ferenc számvevőségi főtiszt Laczházy-ra, Matus Ferenc műszaki főtiszt Martizi-ra, Blöch Lőrinc számvevőségi főtiszt Budavári-ra, Venzl Károly kezelőtiszt Vadászfi-ra, Brenner Gyula kezelőtiszt Bánhegyi-re, Szlanicsek Lajos adóhivatali tiszt Szendrényi-re, Jegyinák János kezelőtiszt Jávori-ra, Stern Ferenc kezelőtiszt Fáy-ra, Kunszt Rezső számvevőségi főtiszt Kenedy-re, Holdampf Géza kezelőfőtiszt Hajnal-ra, Pokorny Béla számvevőségi tiszt Szendrő-re, Stallenberger István számvevőségi tiszt Selleyre, Seemann Ferenc számvevőségi főtiszt Szenthelyi-re, Czeller Ferenc árvaszéki főjegyző Czelle-re, Varecska Tibor számvevőségi főtiszt Várkuti-ra, Hartmann Gyula kezelőfőtiszt Harta-ra, Rokken János számvevőségi tiszt Rétai-ra, Brunner Béla számvevőségi főtiszt Bánfalvy-ra, Hollentaner István kezelőfőtiszt Hajós-ra, Herczog László adótiszt Hontkirályi-ra, Piliczár Géza műszaki főtiszt Petrányi-ra, Rischner Mihály fűtőellenőr Makoldi-ra, Beneda Gusztáv kezelőtiszt Bártfai-ra, Zatkalik Pál dr. segédfogalmazó Zoltay-ra, Matinszóka József számvevőségi főtiszt Marthényi-re, Teperics József végrehajtótiszt Tihanyi-ra, Kvasznicza Károly kezelőtiszt Kapolyi-ra, Klapács István dr. segédállatorvos Koppányi-ra, Burza József kezelőtiszt Barátkuti-ra, Bogner Antal mérnök Bogárdi-ra, Ébneth Gyula főmérnök Eszterhás-ra, Konyusik János kezelőtiszt Koltai-ra, Oswald Nándor dr. segédfogalmazó Salamonfay-ra, Petrovics Tibor dr. tanácsi segédfogalmazó Györgyházi-ra, Knébl Jenő kórházi főtiszt Badacsonyi-ra, Ilja Antal végrehajtó főtiszt Iglói-ra, Bauer Richárd kezelőfőtiszt Barlai-ra, Steuermann Ödön adóhivatali főtiszt Sárszegire, Hutkó János pénztáros Héjjas-ra, Lappert Rezső műszaki főtanácsos Láng-ra, Brandtner György számvevőségi tiszt Bándi-ra, Wéber Kálmán kezelőfőtiszt Tompos-ra, Töpfer Vilmos segédhivatali igazgató Tölgyes-re, Henszelmann Elek dr. fertőtlenítő intézeti aligazgató Hargittai-ra, dr. Posch Gábor mérnök Pozsonyi-ra, Bauer Gézáné kezelőnő Bánhidy-ra, Szedlacsek József végrehajtó főtiszt Szedres-re, Marasek József közélelmezési felügyelő Majorossy-ra, Bauer Károly végrehajtó tiszt Petőcz-re, Rick Ödön műszaki főtiszt Rékei-re, Keller Géza főpénztáros Kemenes-re, Novák András mérnök Nemeslaki-ra, Linhardt József mérnök Leteányei-re, Bergmann Ottó kezelőtiszt Bándy-ra, Kardeván Ede kezelőtiszt Szepesváry-ra, Veszeli Tibor javadalmi őrségi felügyelő Völgyire, ifj. Dinich Vidor id. hivatalnok Dénesfay-Dinich-re, Hofhauser Endre dr. állatorvos Horányi-ra, Gerstenbein Ferenc kezelőtiszt Gerlei-re, Keller Mihály számvevőségi főtiszt Kertay-ra, Iváncsik József számvevőségi főtanácsos Ivánkai-ra, Jaksa Ferenc dr. statisztikai hivatali segédtitkár Inotay-ra, Wolf Zoltán számvevőségi tiszt Korompai-ra, Kamerlór Kálmán dr. segédfogalmazó Kunsági-ra, Grumer Zoltán kezelőtiszt vitéz Gótay-ra, Niederkirchner Antal számv. számtanácsos Rákosmezey-re, Halada Ferenc adófőtiszt Haladó-ra, Reisz-Guttay Ferenc segédhivatali igazgató Guttay-ra, Kritsa Viktor dr. segédfogalmazó Kézdy-re, Burghoffer Géza főállatorvos Semsey-re, Lindl Zsigmond tanácsi főjegyző Jenkeyre változtatta nevét a belügyminiszter engedélyével.

*

A BELVÁROSI SASOK, kik a nyár meleg napjaiban sem szűnnek meg ápolni az egymás iránti mély barátságot, kedves ünneplésben részesitették a Kör két érdemes tagját: Bencze István főparancsnokot és Grónay István ékszerészt névnapjuk alkalmából.

Nagy Ferenc bizottsági tag, a Kör ügyvezető elnöke, aki nem egyszer bizonyította be szervező és összetartó erejét, üdvözölte meleg szavakkal az ünnepelteket, kérve, hogy továbbra is legyenek a Saskör kipróbált és hű katonái. Az üdvözlést mind a maga, mind ünnepelt társa nevében Bencze főparancsnok köszönte meg, kiemelve, hogy ha valakit ünnepelni kell, az elsősorban a mindnyájunk által szeretett és nagyrabecsült ügyvezető elnök: Nagy Ferenc. Ő az, aki fáradságot nem ismerve, egész életét feláldozva, hihetetlen energiával dolgozik a Körnek és azon keresztül a tagok érdekében. Katscher Árpád és Mihályhegyi Géza dr. felszólalása után kedves hangulatban még sokáig együtt maradt az illusztris társaság, bizonyságot téve a Kör lüktető életéről.

Mi van a Tabán alatt?

Kovácsházy tanácsnok értékes elgondolása a Tabán földalatti kincseiről, amelyek eddig senkinek sem jutottak eszébe

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az ez évi Szent István-hét Budapest-fürdőváros jegyében zajlott le: a főváros megfelelő propagandát fejtett ki az idejövő külföldiek között, hogy azok ne csak *néhánynapos szórakozóhelynek* tekintsék Budapestet, hanem *megismerkedjenek azokkal a komoly gyógytényezőkkel is*, amelyek hivatva vannak a magyar fővárost világfürdővé emelni. Az István-hét feltűnően nagy forgalmán túlmenően ezer más körülmény ad aktualitást *a fürdőváros-gondolatnak*, amelynek egyik újabb állomása a Rácfürdőnek a főváros által történő megvásárlása kapcsán *a tabáni tervnek a fürdőváros szempontjából való átdolgozása*. A fürdőváros-probléma legaktuálisabb vonatkozásairól beszélgettünk *Kovácsházy* tanácsnokkal, akinek *rendkívül agilitása, nagy gyakorlati érzéke és szívós szorgalma* jelentős mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy idegenforgalmunk állandóan felfelé menő tendenciát mutat.

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A fürdőváros-probléma további kialakulását illetően *döntő jelentőségű az az értekezlet*, amely az elmult napokban volt a városházán *Szendy* alpolgármester veztése mellett. A polgármester úr rendelete értelmében a városgazdasági ügyosztály most *Szendy* alpolgármester hatáskörébe tartozik, aki értekezletet hívott egybe annak megbeszélése céljából, hogy *a Tabán rendezésénél miféle fürdőügyi szempontok lépnek előtérbe.*

— Ezen az értekezleten vetette fel csekélységem azt a témát: *mi van a Tabán alatt?* Kifejtettem, hogy amíg nem tudjuk a Tabán alatt esetleg található új és *az eddig ismerteknél esetleg gyógyszempontból hatékonyabb jellegű gyógyforrások összetételét:* a Tabán-probléma megoldása fürdőügyi szempontból el nem képzelhető. Az értekezlet elgondolásomat magáévá tette és így megvan minden remény arra, hogy *megfelelő fúrásokkal és egyéb segédeszközökkel rövidesen tisztázódni fog a nagy probléma: mi van a Tabán alatt?*

— A Szent-Imre-fürdő, népszerűen Rác-fürdő, melynek megvásárlása tárgyában most folynak a döntő megbeszélések a belügyminisztériumban, *napi ezer köbméter vizet ad.* Ez a víz más összetételű, bár rádióaktívitását illetően *ugyanazon hatású*, mint a főváros által az elmult esztendőben a Rudas-fürdő parkjában feltárt *Juventus-forrás.* A Rác-fürdő vízszolgáltatása naponta ezer köbméter, távolról sem annyi, hogy a Tabánnak fürdőváros-szerű kiépítése esetén meg lehessen valósítani azt az először *Wolff* Károly által hangoztatott ideát, hogy *Gastein mintájára a tabáni szállodákba és szanatóriumokba bevezettessék a természetes forrásvíz.* Ennek a gyakorlati értékű ideának megvalósítására *több vízre van szükség* és nem kétséges, hogy a Tabán területén megindítandó próbafúrások *ezekben a vízben és forrásokban annyira gazdag területen szenzációs eredményekkel fognak járni.*

— *Mi van a Tabán alatt?* Tág tere nyílik itt a fantáziának, amely azonban a jelen esetben *tudományos alapokra támaszkodik.* Hangsúlyozom, hogy a Rácfürdő megvásárlását én főleg abból a szempontból tartottam fontosnak és a fővárost illetően vitathatatlan jelentőségűnek, mert *az egész budai forrásmedence a főváros birtokába jut ezen a módon.* Miféle kincseket rejthet magában ez a forrásmedence? A főváros által feltárt forrásokban *jód és bróm nyomokban* mutatható ki. Közel áll a feltevés, hogy a Tabán területén létesítendő új fúrások során *jódban és brómban gazdag források* fognak ismertekké válni! Még egy fontos szempont: a budai forrásmedencében a legforróbb feltárt víz hőfoka *ötven fokon alul van.* Tekintettel arra, hogy a Széchenyi-fürdőben *67 fokos víz szökik fel*, valószínű a feltevés, hogy *megfelelő fúrások esetén a Tabánban is sikerül hetven fok körüli hévvizet feltárnunk.* Micsoda perspektíva nyílik, ezen gondolatot továbbfűzve, a Tabánban emelendő hotelek és szanatóriumok fűtését illetően!

— A gyakorlati érzék is azt követeli, hogy mielőtt a Tabán fürdő-programjának kidolgozását illetően határoznánk, először tudjuk meg egészen precízen, *mennyi az a forrás, hányféle az a forrás*, amelyekre a tabáni fürdőpolitikát alapozni akarjuk. Nem szabad kitennünk magunkat annak a veszélynek, hogy *az építkezések alkalmával bukkanjunk majd új forrásokra*, amikor azután *már csak jóvátehetetlen hibák árán lehetne a fürdőváros kialakítását illetően a célkitűzéseket eszközölni.* Hiszen köztudomású az is, hogy *a tabáni építkezések, sőt a bontások alkalmával is több forrást betemettek.* Ezeket a forrásokat mind ki kell tisztítani, ki kell építeni és csak ha már tudjuk, hogy *milyen földalatti kincsek birtokosai vagyunk*, szabad a tabáni fürdőváros végleges kialakítását megvalósítani.

*

Elmondotta még munkatársunknak *Kovácsházy* tanácsnok, hogy *a tabáni fúrómunkálatok megkezdését illetően rövidesen konkrét előterjesztést is kidolgoz a városgazdasági ügyosztály.* Ezek az elgondolások természetszerűen nem akadályozzák azon területek beépítését, amelyek a közmunkatanács által a fürdőterület határain túleső tabáni részekre vonatkoznak. A fürdőváros céljaira *a Rácfürdő környékén lévő terület fog szolgálni*, amely mintegy egyharmada az egész tabáni területnek, a fennmaradó kétharmadrészen a főváros, illetőleg a közmunkatanács által tervezett planírozás és a közműépítési munkálatok akár azonnal megindíthatók.

Hogy pár hónap alatt minden különösebb reklámakció nélkül — mennyire híre terjedt a közönség körében a gasteinivel legalább is teljesen egyenértékű, de rádióaktívtás szempontjából *gyógyítóbb hatású Juventus-forrásnak*, mutatja az a körülmény, hogy *szeptember hónapra minden napra reggel hét órától este hat óráig elő van jegyezve a Rudas-fürdőnek az a kilenc medencéje*, amelybe a Juventus-forrás vize közvetlenül beömlik. Néhány héttel ezelőtt még csak *hat medence* állott rendelkezésre, a főváros a medencék számát a Juventus-víz számára most kilencre emelte, de ezek is — mint fentebb említettük — *hosszabb időre előre igénybe vnnak véve.*

hogy úgy a központ, valamint a kerületek is olyan szép számmal jelentek meg a vacsorán, amely *a párt központjával való együttműködés és összefogás jegyében lett összehíva.* Teljes bizalommal a párt céljainak és törekvéseinek diadalrajutásában ígéretet tett arra nézve, hogy *a kerületi szervezet megalkuvást nem ismerő áldozatkészséggel fog továbbra is küzdeni.* Lelkes taps követte *Müller* Antal felszólalását és az egybegyűlt közönség vidám hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt.

Lázár Ferenc a városházi koalaciós rendszer ellen

Az engedékenység nem alkalmas a kereszténypárt politikai programmjának megvalósitására

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Községi Párt józsefvárosi szervezete kedden este népes kerületi pártvacsorát rendezett. *Baján* Ferenc dr. kerületi elnök meleg szavakkal üdvözölte a nagyszámban megjelent bizottsági tagokat és a többi illusztris vendégeket, közöttük *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tagot, a párt-központ képviselőjét — és lelkes szavakban mutatott rá arra, hogy a kerület összejövetelein a pártvezérek megjelenése nemcsak azok fényét emeli, hanem olyan *erkölcsi erőforrás*, amelyre a pártszervezés munkájában a kerületnek igen nagy szüksége van. A keresztény politika aktuális kérdéseihez szólva, emelt hangon jelentette ki, hogy minden politikai pártnak csak akkor van létjogosultsága, ha *megingathatatlanul hisz az általa hirdetett ideálokban* és ha alkotmányos úton *teljes erővel és történelmi hivatásának teljes tudatában kormányhatalomra törekszik.* Kitörő helyeslés fogadta az elnök szavait.

Lázár Ferenc dr. szintén helyeslőleg nyilatkozott arról, hogy *a kereszténypártnak kötelességszerű törekvése a kormányhatalom elnyerése*, mert a féligmeddig koalíciós rendszer mellett *lehetetlen a kereszténypárt politikáját teljes diadalra juttatni.* Ez a rendszer *lehetetlenné teszi a felelősségrevonást*, sőt emellett még a számarány szerinti hatalmunkat sem tudtuk teljesen érvényesíteni, pedig az engedékenység *nem alkalmas* arra, hogy *a párt politikai programját minden irányban megvalósítsuk.* Lelkes taps után *Csik* László dr. emelkedett szólásra és tovább fűzte az ifjúság lelkes biztatására *Lázár* Ferenc dr. gondolatmenetét, kiemelvén, hogy végigjárta a magyar vidéket az elmult hónapokban és azt tapasztalta, hogy *mindenki vár valamit, valami újabb, erőteljesebb megmozdulást eszményeink érdekében* és a keresztény gondolat hatékonyabb érvényesülését sürgette a politikai élet minden vonalán. Majd emelt hangon mutatott rá arra, hogy a mi pártunk elvitázhatatlan előnye az, hogy *világnézeti alapon áll és megalakulása óta kitart eszméi mellett.*

Ezt követőleg a *HONSz vezetősége* felhasználta ez ünnepélyes alkalmat arra, hogy megköszönje *Müller* Antalnak azt a gerinces magatartását, amellyel *a hadirokkantak érdekeit a rokkanttörvény parlamenti tárgyalásán megvédelmezte.* A művészies kiállítású díszjelvényt és díszoklevelet *Csák* Boldizsár elnök lelkes szavak kíséretében nyujtotta át *Müller* Antalnak, aki *az összes megjelentek lelkes ünneplése mellett köszönte meg a kitüntetést* és beszédében ígéretet tett, hogy *ugyanazzal a becsületes, tántoríthatatlan lélekkel dolgozik tovább* a rokkantak érdekeiért, mint eddig, mert meggyőződése, hogy a nemzetnek elsősorban velük szemben kell leróni a háláját.

Egyebekben őszinte örömét fejezte ki,

M. Kir. Állami
Vas-, Acél-, és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ
KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalomba hozza:
Magyar Királyi Állami
Vasgyárak Kereskedelmi
Képviselete Rt.
Budapest, V., Vimos császár-út
28.
Telefon: 27-3-20

Fóthi-út, Klapka, Tüzér, Csángó uccák
által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen
Fóthi-út 35. Hétköznapokon Rudolf-tér 6. IV. 22.
Telefon: 24—1—15.

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Az állam nem fizet

Mekkora az állami intézmények számla-tartozása a főváros nagyüzemeinél?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A városgazdaság majd minden frontján azt tapasztaljuk, hogy a kincstár és az állami üzemek a közszolgáltatások és a bevételezett adók egyre hatalmasabbá váló összegeivel maradnak adósok a fővárosnak és a fővárosi nagyüzemeknek. A magánfogyasztónál néhány pengőnyi tartozás miatt a számla bemutatásától számított pár napon belül kikapcsolják könyörtelenül a gázt és a villanyt, ellenben millió pengőkre rúg az a tartozás, amelyet a különböző minisztériumok és állami üzemek esztendők sora óta elmulasztanak a főváros kasszájába átutalni. Ugyanakkor az is megtörténhetik, hogy míg a főváros az általa az állam részére beszedett adókat haladéktalanul és hiánytalanul beszállítja az állampénztárakba; van olyan az állam vagy annak valamelyik nagyüzeme által a főváros részére inkasszált vám vagy egyéb közszolgáltatás, amelyet annyira nem sietnek a fővárosnak megfizetni, hogy a hónapok hosszú sora óta felgyülemlett és elmaradt hátralék immáron súlyos százezrekre rúg.

Különbséget kell tenni fizetőképesség és fizetőkészség között. Ha az állami financiák annyira rosszul állanának, hogy a kincstár tartozásának elismerése mellett ezen összegek megfizetésére nem volna képes, egyetlen szavunk sem lenne az ügyhöz. Azonban jelen esetben nem a képesség, hanem a készség hiányáról van szó. Állami háztartásvitelünk minden vonatkozásban rendezett és ki van egyensúlyozva, egyre nő az exportfölösleg, országunk pénzügyi helyzete szilárd, hasonlíthatatlanul jobb, mint a bennünket körülvevő akármelyik országé. A kincstár mindenkivel szemben maradéktalanul teljesíti a belföldön fizetési kötelezettségeit, miért éppen a főváros az, akivel szemben egyre szélesebb frontokon a nemfizetés kényelmes álláspontjára helyezkedik? A képesség meglétében miért a készség hiánya?

Az állam és az állami üzemek által igénybevett fővárosi közszolgáltatások árának ki nem egyenlítése egy újabb megnyilvánulása annak a felülről-lefelé való kezelésnek, szinte fumigálás-számba menő nemtörődömségnek, amelyet a főváros ezekben az ügyekben az állami hatóságok részéről egyre gyakrabban és egyre élesebb formában kénytelen tapasztalni. Meg vannak az urak győződve arról, hogy hatalmi szóval mindig meg tudják akadályozni az elektromosáram, vagy a gáz kikapcsolását, a többivel, a növekvő számlahátralékokkal, nemkülönben azzal, hogy a főváros anyagot és munkabért készpénzzel kénytelen kielégíteni, — egyáltalában nem törődnek. Pedig ezt a problémát bármilyen alapon meg lehet tárgyalni és el lehet intézni, csupán az erőszak, az ököljog alapján nem!

Ujabb feliratokat küldözgetni? Kár a papírért! Ankétot tartani? Minek ott tárgyalni, ahol a tartozás összege nem vitás, a fizetés dátuma azonban annál inkább? Miért szanálni a fővárost, amikor az autonómia bőrén az állami nagyüzemek szanálják önmagukat? Az uj fővárosi törvény politikailag kötötte guzsba az önkormányzat minden maradék erejét. Most bebizonyult hogy az uj törvény által a városházán keltett félelem nemcsak politikai,hanem anyagi elönyöket is jelent a kormányzat számára!

A legnagyobb adósok: az Opera és a Nemzeti

A rendelkezésünkre álló hivatalos adatok alapján közöljük *szeptember elsejei határidővel, hogy az egyes állami szervek és állami üzemek mekkora villanyáram-, gáz- és vízdíjjal vannak hátralékban a fővárossal szemben.*

Az állami intézményeknek az Elektromosművekkel szemben fennálló tartozása 1,049.127 pengő 78 fillérre rúg a folyó esztendő szeptember első napján.

Legnagyobb hátraléka van az Elektromosműveknél *az állami színházaknak.* 1928 október 2-tól 1931 július 2-ig, 1932 március 2-tól 1933 július 2-ig, végezetül 1934 február 3-tól 1934 június 2-ig terjedő számlával vannak hátralékban

az Opera és a Nemzeti Színház,

összesen 474.683 pengő 17 fillér erejéig.

A csillagok és a villanyszámla

A Kórházak és Klinikák Országos Szövetsége mindössze 416.10 pengővel tartozik, az ugyancsak a vallás- és közoktatásügyi minisztérium hatáskörébe tartozó Csillagvizsgáló Intézet a Svábhegyen 1.139.89 pengővel van hátralékban; a folyó esztendő első felében a Csillagvizsgáló Intézet egyáltalában még nem fizetett elektromos áramszámlát.

A *belügyminisztérium hatáskörébe* tartozó intézmények közül csupán a

Kivándorlási Alap

adós félévi villanyszámlával: 246.90 pengővel.

Az állami gépgyár félmilliós hátraléka

Jelentékeny összegre rúg *a kereskedelemügyi minisztérium és az az alá tartozó intézmények* áramszámla tartozása.

A m. kir. állami vas-, acél- és gépgyárak három esztendőről szóló tartozása (1931 május 2-tól 1934 június 30-ig) 450.992.66 pengő.

Félévi áramszámlával tartozik *a Teréz automata telefonközpont:* 1652.30 pengővel. A

Légügyi Hivatal

még 1933 december elsejétől adós 1725.20 pengővel. A *m. kir. posta és táviró javító-műhelye, a Gyáli-úton* egy esztendeje elfelejtkezett egy 38.03 pengős számlát kifizetni. A

budai alagút

kereskedelemügyi minisztérium egy *1228.35 pengős* számlával az Elektromosműveknek.

Egy tizenötéves adósság

A állami hidak *felárkülönbözet* címén 1920—1926. esztendőkről 47.473 pengő 62 fillérrel vannak tartozásban. Az állami hidak *karbantartási számlája* 1920 és 1926 között 67.012 pengő 39 fillér összeggel szintén kiegyenlítetlen az Elektromosműveknél.

Kisebb összegekkel tartoznak a honvédelmi minisztérium hatáskörébe tartozó egyes üzemek az Eletromosművek-nek: a 2619 pengőre rúgó honvédelmi minisztérium áramszámla-tartozás közül legnagyobb a Nádasdy-laktanya tartozása, 1049 pengő.

Az állami intézményeknek Budapest székesfőváros Gázműveinél fennálló esedékes számlatartozása 4814 pengő.

Tartozik a honvédelmi minisztérium 1980 pengő 50 fillérrel, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 2000 pengő 19 fillérrel, a földmívelésügyi minisztérium 47 pengő 60 fillérrel.

Vizdij hátralékok

Az állami intézményeknek Budapest székesfőváros Vízműveinél fennálló esedékes számlatartozásai közül

legnagyobb a kereskedelemügyi minisztérium tartozása: 34.877.92 pengő.

A földmívelésügyi minisztérium tartozása 1122 pengő 62 fillérre, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumé 1267 pengő 97 fillérre, a pénzügyminisztériumé 474 pengő 99 fillérre, a honvédelmi minisztériumé 424pengő 87 fillérre, a belügyminisztériumé 528 pengő 54 fillérre rúg. Végeredményben a hat minisztérium összesen 38.496.91 pengővel adós a Vízművek igazgatóságának.

Mit mond Illetékes Hely?

Ezzel kapcsolatban illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint az utóbbi időkben a minisztériumok és az állami intézmények részéről *bizonyos nagyobb készség* mutatkozik nem csupán a folyó számlák fizetése, hanem a hátralékok rendezése tekintetében is. Kétségtelen azonban, hogy előbb-utóbb a minisztériumokkal és az egyes állami intézményekkel szemben *erélyesebb behajtási intézkedéseket lesz kénytelen foganatosítani a főváros üzemi ügyosztálya,* annál is inkább, mert minden körülmények között *visszatetszést szül,* hogy amíg magánfogyasztók mérőóráit néhány pengős hátralék előállta esetén kikapcsolják, ugyanakkor *egymillión felül lehet a minisztériumok és állami intézmények tartozása közszolgáltatások címén a fővárosi nagyüzemeknél.*

Szeptemberben a pénzügyi bizottság elé kerül a jövő évi költségvetés

Téves hirek a költségvetés állitólagos tizmillós deficitjéről és tizenhetes bizottság szerepéről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Kétségtelen, hogy a főváros őszi munkaszakának legfontosabb állomása *az 1935. évi költségelőirányzat összeállítása* lesz. A költségvetésre vonatkozó ügyosztályi adatok és üzemi jelentések már beérkeztek a pénzügyi ügyosztályba, ahol a költségvetési előadó annyira előrehaladt munkájával, hogy *egy héten belül már a polgármester előtt lesz az összeállított költségvetés.* A főváros jövő évi költségelőirányzatával kapcsolatosan *riasztó hirek vannak forgalomban* a főváros jövő esztendei háztartási hiányáról. Ezekről a hireszteléseken és a költségvetési előirányzatnak az autonómia fórumai elé való terjesztésének határidejéről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Azok a hirek, amelyek tízmillió pengőben jelölik meg a főváros jövő évi háztartási hiányát, *merő kombináción alapulnak.* Biztosat e tekintetben senkisem tud, maga a pénzügyi ügyosztály sem, minden attól függ, hogy *a főpolgármester szanálási hatáskörében mennyire szorítja össze a kiadásokat, milyen mértékig sikerül neki a kiadásokat a bevételekkel arányosítanie.*

— *Tévedésen alapulnak* azok a hirek is, amelyek úgy szólnak, hogy a költségvetést a főváros tizenhetes szanálási bizottsága tárgyalja elsőnek. Az új fővárosi törvény 27. §-ában kontemplált ellenőrző bizottság kizárólag azt vizsgálhatja felül, hogy *a szanálási tervezeten alapuló jogán a főpolgármester által tervbevett intézkedések helyesek és célszerűek-e.* A főváros költségvetése *nem kerül* az ellenőrző bizottság elé. A költségvetést az új fővárosi törvény értelmében *a pénzügyi szakbizottság tárgyalja le,* azután a polgármester vonatkozó előterjesztése a közgyűlés elé kerül.

— *Minden remény megvan arra,* hogy a pénzügyi szakbizottság *még szeptember havában letárgyalhatja a főváros költségvetését.* Mindenesetre olyképpen intézzük a dolgokat, hogy a pénzügyi bizottság tagjainak *nyolc-tíz nap álljon legalább rendelkezésére a költségvetés áttanulmányozása céljából.* Október első felében már a törvényhatósági bizottság előtt lehet az előirányzat, amelyet a közgyűlés tizennégy napig vitathat, az új fővárosi törvény 10. szakasza értelmében.

GÁZ, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁSI, FŰTÉSI SZERELÉSEKET legjutányosabban vállal
megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés díjmentesen.
Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó
BUDAPEST, VII., BAROSS-TÉR 15

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK és MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

HIREK

Megjelent a német, francia és olasz Cicerone könyv. Jelentettük már, hogy Bajáan Gyula, a főváros hivatalos lapjának szerkesztője „Cicerone“ címmel egészen újrendszerű útikönyvet adott ki Budapestről magyar és angol nyelven. Most megjelent ennek a célszerűen összeállított könyvnek német, francia és olasz kiadása is. A főváros nevezetességeinek és látnivalóinak pontos és megbízható leírása és magyarázata kapcsán ezek a könyvek főbb vonásokban megismertetik az idegenekkel a nemzet egész multját és jelenét, ezenkívül pedig a leíró részben az adatok egész sorozatát találjuk azokról a történelmi és kultúrális kapcsolatokról, amelyek az évszázadok folyamán a nagy nyugati nemzetek és a magyarság között keletkeztek. Ez utóbbi adatoknak az ismertetése zárta ki azt, hogy az idegen nyelveken kiadott könyvek csak egyszerű fordítások lehessenek. Mindegyik könyv éppen a különleges nemzeti szempontokra való tekintettel más és más. Mindegyik speciálisan ahhoz a nemzethez szól, amelynek nyelvén megjelent. A nevezetességek sorszámai természetesen megegyeznek mind az öt könyvben. A könyveknek éppen az a lényege, hogy elég, ha az autocar ciceronéja vagy az autótaxi soffőrje az érintett nevezetességnek a könyvekben egységes sorszámát mutatja fel vagy írja fel a külföldi előtt és ez azután könyvében elolvashatja a jelzett sorszámmal szereplő nevezetesség megbízható és pontos leírását és magyarázatát. Ilyenformán minden taxisoffőr egyszeriben idegenvezetővé válik, tekintet nélkül arra, hogy tud-e valamilyen idegen nyelvet vagy sem. A könyvek számára az Állami Térképészeti Intézet készített egy rendkívül ötletes és ugyancsak újszerű budapesti térképet. A térkép a város kezepétől sugárszerüen torzítva van, minek folytán a város belső területeit, ahol tehát az idegenek mozognak, aránylag nagyobb méretben tünteti fel, mint a külső területeket, ahol az idegenek számára látnivaló nem akad. Szematikus is a térkép, mert a mellékutcákat csak a belső területeken tünteti föl és rajzolja meg, míg a külső területeken a mellékutcákat csak jelzi. Ez igen nagy mértékben emeli a térkép áttekinthetőségét és rendkívüli módon könnyíti meg az idegeneknek a tájékozódást. A térképbe be vannak rajzolva a könyv sorszámai is a nevezetességeknek megfelelő helyen. Ez használhatóvá teszi a könyveket a gyalogjárók számára is. A 216 ábrával ellátott és igen szép kiállításban megjelent könyvek ára 3 pengő és minden könyvkereskedésben kaphatók.

Elsőrendű kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre
Legujabb **autókarosszérias gyermekkocsik** nagybani árban. A fentiekhez **alkatrészek.**
Javitómühely. Olcsó árak.
VARRÓGÉPET LAKÁSÁN MEGJAVITJUK.
LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Földu. 51.
Telefon: 62—2—06.

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleniti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

Városatyák, mint gyámok

Csorna árvaszéki elnök előterjesztése nem valósítható meg, amíg bírósági jelleget nem kap a gyámügyi igazgatás

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Hétfőn kerül a közigazgatási bzottság szeptember havi ülése elé az árvaszéki elnök félévi jelentése, amely megállapítja, hogy *az új fővárosi törvénynek az összeférhetetlenségről szóló rendelkezése a gyakorlati élet tapasztalata szerint túlszigorúnak, méltánytalannak és a gyámügyek ellátása szempontjából hátrányosnak bizonyult.* Az új fővárosi törvény kizárja azt, hogy a törvényhatósági bizottság *bármely hivatású tagja* (tehát (ügyvéd, orvos, mérnök stb.) a főváros bármely hatóságánál vagy közegénél *akár saját, akár más nevében és érdekében* közbenjárjon vagy eljárjon, amennyiben a közbenjárást vagy eljárást *pénzért, bármilyen más előnyért vagy ellenszolgáltatásért* teljesíti, még akkor is, ha mint megbízott vagy képviselő járt volna el. A törvény szerint, amint az árvaszéki elnök előterjesztésében azt megmagyarázza, *nem járhat el* az ügyvéd bizottsági felek képviseletében az árvaszék előtt, nem rendelhető ki az ügyvéd bizottsági tag az árvaszék részéről gyámul, gondnokul, ügygondnokul, illetve szakértőül, mert mindezen eljárás *előnyért, illetve ellenszolgáltatásért teljesíttetik és igy összeférhetetlenségi helyzetet teremt.*

Az árvaszéki elnök *méltánytalannak tartja* a törvény rendelkezését, mivel útjában áll annak, hogy az ügyvéd bizottsági tag, aki a hagyatéki eljárásban a kiskorú vagy gondnokolt érdekében eljárt, az ügynek gyámhatósági eljárása folyamán az érdekelt kiskorú vagy gondnokolt képviseletét vállalhassa, *hacsak az eljárást ingyenesen nem hajlandó végezni. Csorna* árvaszéki elnöknek az a véleménye, hogy *a törvény rendelkezése túllő a célon*, amellett nem is nyujt biztonságot a megkerülés vagy kijátszás ellen. A törvény rendelkezésén az árvaszéki elnök véleménye szerint annyiban *enyhítés volna teendő*, hogy a törvényhatósági bizottság tagja *gyámul, gondnokul kirendelhető legyen*, még az esetben is, *ha e tisztségért ellenszolgáltatást kap*, hogy ily módon, mint alkalmas gyámok és gondnokok méltánytalanul ne mellőztessenek, legfeljebb azt a megszorítást hagyván meg, hogy az ily bizottsági tagok *közhatósági ügygondnoki kirendelésben* nem részesíthetők.

Kétségtelen, hogy az árvaszéki elnök ezen előterjesztése úgy várospolitikai, mint ügyvédi körökben *sok véleménynyilvánításra fog alkalmat adni.* Nem valószínű azonban, hogy a törvényhozás az árvaszéki elnök intencióinak megfelelően *módosítsa a meglévő törvényt*, annál kevésbé, mert a törvényhatósági bizottsági tagok összeférhetetlensége az árvaszéket illetően *nem ugyanaz*, mint az országgyülési képviselők és ügyvédek összeférhetetlensége a bíróságok előtt. A bíró, aki előtt az országgyülési képviselő tárgyal, *nem függ személy szerint az országgyülési képviselőtől*, az árvaszéki hivatalnok azonban, legyen az segédfogalmazó vagy elnök, *függő viszonyban van a törvényhatósági bizottsági taggal szemben, attól függ megválasztása, esetleg egész jövendő karriérje.* Nem kétséges, hogy ezt a függő viszonyt *még kiélezni* azzal, hogy gyámi és gondnoki minőségben szerepeljen a törvényhatósági bizottsági tag és ezen működéséért jövedelmet húzzon, *nem szabad és nem lehet.*

A bizottsági tagok összeférhetetlenségét az árvaszéket illetően *mindaddig nem szabad érinteni, amíg az árvaszék megtartja mai közigazgatási jellegét és át nem alakul bírói székké.* Ha az árvaszek megkapja a maga bírói jellegét, ami a készülő közigazgatási törvénytervezet szerint rövidesen meg is fog történni, akkor *nem kell félteni* az eljáró árvaszéki tisztviselő függetlenségét és integritását az előtte tárgyaló bizottsági tagtól. Különösen nem akkor, ha megszűnik *a közigazgatási bizottság gyámügyi küldöttsége is* és az új törvény majd megalakítja a közigazgatási alsóbíróságot, amely az árvaszék fellebbezési hatósága lesz. Addig azonban semmi körülmények között nem kerülhet sor az összeférhetetlenség megszüntetésére az árvaszék hatóságánál, annál kevésbbé, mert jelenleg is az a helyzet, hogy *egyes nagyfontosságú és kényes családi ügyeknél túlnagy a protezsáló bizottsági tagok befolyása*, igen sok esetben éppen nem az anyagi igazság érdekében . . .

Konfliktus a polgármester és a Segitőalap között

Közkórházakba vagy szanatóriumba utalandók-e a beteg fővárosi tisztviselők?

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapjának megállapodása van a legtöbb budapesti magánszanatóriummal abban az irányban, hogy azok a fővárosi tisztviselők, akik nincsenek megelégedve a közkórházi kezeléssel és szanatóriumi ellátásra vágynak, ebbeli kivánságukat *az ápolási díjra való csekély ráfizetéssel* kielégithessék. A Segitőalap lapja, úgylátszik, az alap deficitjének kiküszöbölése céljából ujabban *hirdetéseket is közöl*, amelyek felvilágositják a fővárosi tisztviselőket, hogy *Kispesttől Budakeszig* mindenütt vannak magánszanatóriumok, ahova a kórházi ápolással elégedetlen tisztviselő-beteg beutaltathatja magát. Azt hirdetik ezek a szanatóriumok, hogy *megkülönböztetten nagy sulyt helyeznek a kórházi ápolásra szoruló fővárosi tisztviselőknek a legminimálisabb különbözeti díj fizetése mellett is elsőrendű elhelyezésére, gondos ápolására és orvosi gyógykezelésére.* Az egyik szanatórium meg épen azzal reklámozza magát, hogy a Segitőalap által kiutalt kórházi ápolási díj ellenében, *minden ráfizetés nélkül, négyágyas* szobákban bocsájt a *legteljesebb és legtökéletesebb ellátás és gondozás mellett* ágyat rendelkezésre.

A főváros vezető körei hónapok óta *növekvő aggodalommal* figyelik azt a propagandát, amelyet a Segitőalap *a magánszanatóriumok érdekében folytat.* A helyzet ugyanis az, hogy a Segitőalap azon szerződések révén, amelyeket fővárosi alkalmazottaknak az egyes szanatóriumokban való beutalása tekintetében kötött, *jogosulatlan és oktalan konkurenciát teremtett a fővárosi közkórházaknak.* A fővárosi közkórházakban *a különszobák ötven százaléka állandóan üres*, és a magánszanatóriumok épen a *tehetősebb*, tehát a közkórházi különszobákat igénybevenni képes fővárosi tisztviselőket *vonják el. Jogosulatlanul* azért, mert a fővárosi Segitőalapnak igazán nem szabadna konkurenciát teremtenie a főváros által fenntartott kórházakkal szemben, *oktalanul* azért, mert a közkórházakban a tisztviselő, sőt az altiszti létszámhoz tartozó betegek is *különleges figyelemben részesülnek*, igy például külön polgármesteri rendelet intézkedik arról, hogy az összes, a fővárosi kórházakba beutalt beteg alkalmazottakat *maga az osztályvezető főorvos aki rendszerint tudvalevően egyetemi tanár, köteles minden alkalommal nemcsak diagnoszkálni, hanem kezelni is.*

Mivel az alkalmazottak körében az utóbbi időben egyre nagyobb tért hódított *a magánszanatóriumok igénybevételének divatja*, a polgármester szigorú leirattal fordult az alap vezetőségéhez. A polgármesteri leirat *éles hangon teszi kritikává* az alap vezetősége által magánszanatóriumok igénybevételére kötött szerződéseket és rámutat arra, hogy ez az eljárás *mélyen sérti a főváros által fenntartott közkórházak érdekeit.* Megállapitja a polgármester, hogy a *Segitőalap szabályzata értelmében a beteg fővárosi alkalmazottak kizárólag közkórházakba utalhatók be.* Felhivja a polgármester az alap vezetőségét, hogy a *magánszanatóriumok frontján a legsürgősebben csináljon rendet, és intézkedéseiről tegyen jelentést.*

A Segitőalap berkeiben természetszerűen *feltünést keltett a polgármester erélyes leirata.* Mind ez ideig azonban *nem történt intézkedés* abban az irányban, hogy a *Segitőalap és a magánszanatóriumok kapcsolata megszüntettessék és a beteg tisztviselők kizárólag közkórházakba utaltassanak be.* Vigan folyik tehát a tisztviselők szanatóriumokba való beutalása és a városházán izgatottan figyelik, *hány hónap mulva fog válaszolni az alap* vezetősége a polgármester erélyes hangú leiratára?

Nem hosszabbítják meg a főváros idegenforgalmi fényképpályázatának beküldési határidejét. A székesfőváros idegenforgalmi fényképanyagának felfrissítése és kibővítése céljából a mult évben rendezett fényképpályázat nagy sikerére való tekintettel, a székesfőváros ez évben is pályázatot hirdetett. A pályázaton bárki résztvehet olyan fényképekkel, amelyek az idegenforgalmi propaganda céljára felhasználhatók. A pályadíj-nyertes fényképek beküldői között a székesfőváros összesen 50 díjat fog szétosztani 2380 pengő összegben. A pályaműveket a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalába: V., Deák Ferenc-utca 2., kell beküldeni. A pályázat határideje 1934 szeptember 30., amely határidőt semmi körülmények között sem fogják meghosszabbítani. A fényképpályázatra vonatkozólag mindennemű felvilágosítással szolgál és pályázati feltételek kaphatók a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalában, délelőtt 9—1 óra és délután 4—6 óra között.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

Ha Ön ideges vagy szivbeteg, fogyasszon
Mézmaltin tápszert
kávé helyett.
Kapható minden drogéria és fűszerüzletben.

GAZDASÁGI ÉLET

Legfeljebb három csempét rakhat fel a polgármester szerint a házfelügyelő

A főváros részletesen megállapitja, mennyi és miféle javítási munkálatot végezhet a házmester

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros lakásbérleti szabályrendeletének *hormányhatósági jóváhagyása még mindig késik.* Van azonban a legjobb esetben a jövő májusában életbeléptethető szabályrendelet anyagában *több olyan probléma,* amely *előzetes megvitatást és állásfoglalást* igényel. Igy például az uj fővárosi lakásbérleti szabályrendeletnek a törvényhatósági bizottság közgyülése által elfogadott tervezete kimondja, hogy a *házfelügyelő nem végezhet oly munkát, amely csak iparjogosítvány birtokában végezhető, kivéve rögtöni beavatkozást igénylő munkálatokat.*

A polgármester az ipartestületek természetszerű sürgetése folytán megkereste a Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy az érdekeltségek bevonásával *állapitsa meg azokat a munkálatokat,* amelyeket a házfelügyelő mindenképen jogosult végezni. A Kamara javaslata alapján a polgármester *felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez,* amelyben megállapítja, hogy *milyen munkákra kivánja korlátozni a főváros a házfelügyelők tevékenységét.*

A polgármester álláspontja szerint a házfelügyelő a *bérlők részére javítási munkálatot nem végezhet,* kizárólag a *ház közös helyiségeiben,* illetve *közös üzemi berendezésein* végezheti azokat a munkálatokat, amelyeket a *polgármester különlegesen megállapit.* A háztulajdonos *más házában semminemű javítási munkálatot nem végezhet.*

A házfelügyelő alkalmazási helyén jogosított *vizcsapok folyásának,* gázcsapok kiömlésének megszüntetésére, egyszerű bőrözésre, egészségügyi csatornák dugulásának megszüntetésére, javítási munkálatok nélkül. A *köművesmunkák* közül a házfelügyelő legfeljebb egy négyszögméter falterület egyszerű vakolását végezheti, mindennemű falbontás és falazási munka kizárásával. Jogosított a polgármester véleménye szerint a házfelügyelő *a meglazult vakolat* felületének biztonsági szempontból szükségess vált *sürgős leverését* végrehajtani.

A *villanyszerelési* ipar köréből rövidzárlatok megszüntetésére, uj szabványos biztosítékok kicserélésével, valamint a kiégett vezeték ideiglenes pótlására joga van a házfelügyelőnek. Erre is azonban csak azzal a kötelezettséggel, hogy *másnap szakiparost kell hivnia.*

A *festő és mázoló ipar* köréből a házfelügyelő jogosult a főváros véleménye szerint vizcsapok körüli olajfestésre és mázolásra, legfeljebb egy négyszögméter megrongált felület festésének és mázolásának helyreállitására.

A *lakatosipar* körébe eső munkálatok közül a házfelügyelő fel van jogosítva zárak felnyitására, azonban azok helyreállitása és megjavítása nélkül. A *bádogosipar* köréből a házfelügyelő ideiglenesen helyreállithatja, de szegecselés nélkül, a bádog házalkatrészeket, de csupán nagyobb beázások megelőzése érdekében. Az *asztalosipar* köréből eltört faalkatrészeket ideiglenesen pótolhat a házfelügyelő, a ház biztonsága szempontjából.

Jogosult a házfelügyelő ezen felül *legfeljebb három csempét felrakni,* a kerítéseken és a kapukon ideiglenes károsodást elhárító *ácsmunkákat* foganatosítani *tetőablakokat ideiglenesen beüvegezni,* illetve az eltörött üveget mással pótolni.

Kétségtelen, hogy a polgármesternek a fentiekben ismertetett felterjesztése *még sok vitára fog alkalmat adni, ugy az iparosok között, mint az érdekelt háztulajdonosok körében.*

Revizió alá veszik a vállalati feltételeket is

Háromszáznegyven szakember vesz részt a korszakot alkotó munkálatban, amely szervesen egészíti ki az uj Közszállitási Szabályzatot

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A kereskedelemügyi miniszter még az uj Közszállitási Szabályzat nyilvánosságra hozatala előtt felkérte a *Magyar Racionalizálási Bizottságot arra, hogy* dolgozza ki a vállalati úton végrehajtandó közmunkák és középitkezések *általános és részletes feltételeinek reformját.*

Az uj Közszállitási Szabályzat a közmunka és a közszállítás odaítélési feltételeit *csak a vállalatba adásik szabályozza,* azon túlmenőleg a továbbiakat, tehát a munkának miként való végrehajtását, átvételét, leszámolását, jótállását és az ezzel összefüggő egyéb problémákat a kereskedelemügyi miniszter által kiadott *általános és részletes feltételek* szabályozzák.

A Magyar Racionalizálási Bizottság már megalakulásakor programjába vette, hogy ezeket a túlnyomórészt *elavult, hiányos, sokszor egymásnak ellentmondó* általános és részletes szállítási, valamint munkavállalási feltételeket a haladó kor kívánalmaival és az uj Közszállítási Szabályzattal összhangba hozza. A Magyar Racionalizálási Bizottság erre a célra *három, úgynevezett főbizottságot* állított fel.

A négy főbizottság *számos albizottságra oszlik,* úgyhogy ma ebben a nagyjelentőségű munkában az országnak 340 kiváló szakembere vesz részt. A különböző bizottságokban képviselve vannak nemcsak *az egyes minisztériumok, a főváros, a Középitési Tanács, a Közmunkatanács,* hanem a különböző ipari és gazdasági érdekképviseletek, igy a *Mérnöki Kamara, a Mérnökegylet, a Mosz, a Magyar Mérnökök Nemzeti Szövetsége,* az építőmesterek különböző szervezetei, különböző ipartestületek és mint jogi szakértő: a *Kincstári Jogügyek Igazgatósága.* Remény van arra, hogy ez a hatalmas reformmunkálat *egy* esztendő alatt elkészül.

Szent István király-útja

Fontos városrendezési célkitüzések a Boráros-téri hid megnyitására

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Egyre nagyobb arányokban bontakozik ki *az épülő Boráros-téri híd.* Az építkezés már a *Duna közepén tart:* innen bocsájtják le a Duna fenekére a keszszonokat, amelyek sürített levegővel telitett belsejében folyik azután a folyam medrében az alapok építése. A Boráros-téri hid építésének egyre gyorsuló tempója felveti a kérdést: *megteszik-e a megfelelő előkészületeket a hatóságok abban az irányban, hogy amint megépül a hid, a Duna két oldalán meg legyenek valósítva a megfelelő városrendezési célkitüzések is?* Erről a nagyfontosságú kérdésről

Kempelen Ágoston
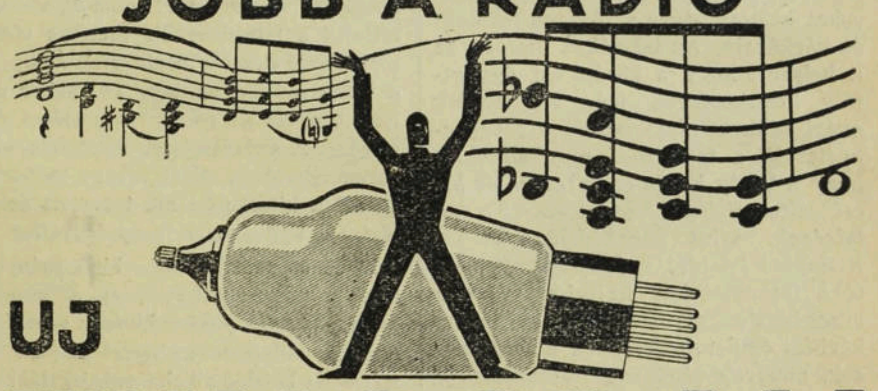
műszaki főtanácsos, a városrendezési ügyosztály vezetője, a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak:

— A főváros városrendezési ügyosztályát és a Fővárosi Közmunkák Tanácsát *állandóan foglalkoztatja ez a probléma,* hogy főleg a budai részen *megfelelően kialakuljon a terep városrendezési célokra.* Ebben az ügyben nemrégiben volt értekezlet a Közmunkák Tanácsánál, amelynek során *bizonyos kisajátitási eljárásokra utasitották a fővárost,* egyben kitüzték annak a városrendezési tervnek is a főbb irányvonalait, amelyek értelmében a Boráros-téri hid hatalmas körutba fog torkolni.

— A pesti oldalt illetően sok tennivaló nincsen. Egyetlen nagyobb építkezési tervről tudunk a pesti részen: a *Hangya bérházépítkezési tervéről,* amely közvetlenül a pesti hidfőnél kiván *hatalmas palota-komplexumokat létrehozni.* A budai oldalon a helyzet sokkal bizonytalanabb, a mai rossz gazdasági viszonyok közepette bizony még sok idő fog eltelni, amig ez a rész is kiépül.

— A főváros és általában a hatóságok feladata, hogy *az esetleg évtizedekig elhuzódó építkezések számára a megfelelő keretet biztosítsa.* A hidfő folytatásában egy 80—100 méter szélességű utat kivánunk majd kiépiteni, a *Szent István király-utját,* amely a Budafoki-utba torkolna. Onnon azután *sugárszerűen több ut indul majd Buda különböző részeibe.* Egy közvetlen, igen széles út fog vezetni a *kelenföldi pályaudvarhoz,* amely a Ferencváros lakóinak juttat a Keleti pályaudvarnál sokkal közelebb fekvő pályaudvart. A *Lenke-ut* és a *Szent Imre herceg utja* már annakidején ugy tüzettek ki, hogy *megfelelő szélességü ütőerei legyenek a Boráros-téri hídról szétáradó forgalomnak.*

— Megnyugtatunk mindenkit — végezte be érdekes nyilatkozatát *Kempelen* főtanácsos, — hogy úgy a főváros, mint a Közmunkák Tanácsa *semmi mulasztást nem követ el atekintetben,* hogy amikorra a híd készen lesz, *a megfelelő városrendezés is elkészüljön.* A mi feladatunk jelenleg *bizonyos kisajátítási eljárásoknak és telekrendezéseknek a végrehajtása,* ezek a ránkbízott problémák *minden vonatkozásban kellő kielégítést nyernek.*

AZ ANGOL-PARK a legkellemesebb esti szórakozó hely
= A terrasz étteremben izletes ételek, = magyar-francia konyha
Polgári árak! Kitünő konyha!
A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez hetenként csütörtökön elsőrendü müvészek felléptével, egész estéket betöltő opera- és operettelőadások

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88 Tel.: 81-5-66, 31-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Bevált a Pezsgőfürdő

Esős időben is napi 5-600 pengő a bevétel

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros gyógyfürdő-üzemeinek igazgatósága most készítette el első jelentését a polgármesterhez, amelyben *részletesen beszámol a Pezsgőfürdő első három hónapjáról.* Megállapítja a jelentés, hogy a Pezsgőfürdő építése *némi visszaesést okozott* a Hullámfürdő forgalmában, mert az építkezés elhúzódása miatt, amelyért természetszerűen nem a fürdő igazgatósága a felelős, csak *elkésve lehetett a Hullámfürdőt megnyitni.* Tekintettel arra, hogy a koratavaszi hónapokban *abnormális meleg időjárás uralkodott Budapesten,* az építkezés elhúzódása következtében jelentékeny károsodás érte a fővárost.

Megállapítja azonban a fürdő igazgatósága azt is, hogy *a Pezsgőfürdő az eddigi jelek szerint nagyszerűen bevált és jelentékeny jövedelmi forrást fog a főváros számára jelenteni.* Esős időben, amikor a Hullámfürdő látogatottsága minimális, *öt-hatszáz pengőre rúg a Hullámfürdő és Pezsgőfürdő napi bevétele,* ami másnak nem tulajdonítható, minthogy a Pezsgőfürdőnek is *megvan már a maga törzsközönsége,* amely akkor is elmegy a Gellértbe, ha az *esős vagy hűvös időjárás miatt a Hullámfürdőbe nem lehet menni.*

A Gellért-fürdő igazgatósága különben már elkészítette azokat a *dupla ablakokat és ajtókat,* amelyek révén a téli hidegben *hermetikusan el lehet zárni a Pezsgőfürdőt az időjárás viszontagságai ellen.*

ELKÉSZÜLTEK A KÓRHÁZAK ÉS AZ ISKOLÁK TATAROZÁSAI. A főváros, mint minden esztendőben, ezidén is jelentékeny összegű tatarozásokat hajtott végre a főváros iskoláin és kórházain. Az iskolákat illetően az a helyzet, hogy a középítési ügyosztály intézkedésére még az iskolák nyári szünete alatt *mindenütt végrehajtották* a tatarozási munkálatokat, hogy a tanév kezdetén *kifestve és kicsinosítva álljanak rendelkezésre a helyiségek.* Mint annakidején az *Uj Budapest* jelentette, jelentékeny mértékű tatarozásokat hajtatott végre a közegészségügyi ügyosztály a főváros kórházi épületein is. Ezek a tatarozások, amelyek végösszege többszázezer pengőre rúg, *a legnagyobb részben szintén bevégződtek és alig néhány kórházépület van,* amelyeken még a tatarozási munkálat részben nincs befejezve. Úgy a tanügyi, mint a közegészségi ügyosztály vezetősége ügyelt arra, hogy *a tatarozási munkálatok kisiparosoknak jussanak,* mégpedig a lehető legkisebb tételekben. Ezzel az intencióval történtek az egész vonalon a tatarozási munkálatok és a fővárosnak ennek révén sikerült elérnie, hogy *éppen az arra leginkább rászorult tisztviselő-osztályt juttatta munkaalkalomhoz.*

Idegenforgalmi fantazmagoriák

Ötletek, amelyeket nem lehet megvalósítani

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Több alkalommal szóvátette az *Uj Budapest* azokat az *idegenforgalmi fantazmagóriákat,* amelyek a napilapok és a szaksajtó hasábjain Budapest világfürdővé való fejlesztése gyüjtőcím alatt felmerülnek. *Minden hét megtermi a maga különleges építészeti vagy városrendezési ideáját,* amelyekről azt hiszik a feltalálók, hogy *ez az egyetlen lehetőség* a külföld figyelmének felkeltése céljából Budapest irányában.

Az idegenforgalmi fantazmagóriák elmult heti terméséből *két különleges ötletről számolhatunk be.* Az egyiket *Kaffka* Péter, különben igen tehetséges és jónevű mérnök bocsájtotta világgá. Nem akar kevesebbet a tervező mérnök úr, minthogy a Tabánban építsék fel az új első és egyetlen budapesti *szabadszínpad-monstrumot.* Arról lenne szó, hogy ötezer személyes *szabad nézőtér emelkedne amfiteátrumszerűen a Tabán lejtőjén,* a színpad *tízszer akkora lenne,* mint a legnagyobb budapesti színpad, az Opera színpada. *Kaffka* Péter meg is jelöli az építési költségeket, nem számítva a területet, mindössze *500 ezer pengőbe kerülne a valóban grandiózus gondolat megvalósítása.* Ezt a félmillió pengőt az *agyonszanált fővárostól* reméli megkapni a mérnök úr.

A másik idegenforgalmi elmefuttatás *Strausz* Vilmos dr., a *Bristol-szálló igazgatója* tollából ered, az egyik szaklap hasábjain. *Strausz* dr., aki foglalkozásánál fogva bizonyos mértékben *a szakszerűség látszatával szólhat hozzá a főváros idegenforgalmi problémájához,* újból meg akarja tisztítani a Dunapartot villamostól, propellertől, Hanglitól és követel mindezek helyébe *óriási strandfürdőt, hatalmas kertet,* amely jelen esetben nem a budapesti *Márkus-térré* varázsolná a Dunapartot, hanem a nizzai *Promenade Des Anglais*-t juttatná a bámuló külföldiek eszébe. A Bristol-szálló érdemekben és tapasztalatokban bővelkedő igazgatója *nem is jelöli meg az átalakítások és átépítések költségeit,* egyszerűen azt állapítja meg, hogy a fővárosnak *elég pénze van, viselje ezeket az átalakítási költségeket is a főváros.*

Ezek az idegenforgalmi fantazmagóriák nemhogy használnak, hanem a *maguk irrealitásában egyenesen kárára vannak a fürdőváros-gondolat fejlődésének,* túllőnek a célon, elriasztják a hivatalos tényezőket az idegenforgalmi propagandának azon lehetőségeitől, amelyek talán kevesebb fantáziával, de több valószerűséggel oldhatók meg.

Milliós közmunkát irt ki a főváros

Átépítik a központi csatornaszivattyu-telepi szennyvíznyomócsőt

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A közgyülés még a nyári szünet előtt hozzájárult a soroksári Duna-ág védelme céljából a miniszteriális illetékes tényezőkkel való előzetes megbeszélése alapján, a Duna sodráig mintegy 140 méter mélyen benyúló *új szennyvíznyomócső építéséhez.* A polgármester *most írta ki* a kormányhatóság által kívánt módosításokkal a kitorkolási mű tervezett átépítésére a nyilvános versenytárgyalást.

A versenytárgyalási hirdetményben közli a polgármester, hogy a munkát *készpénzfizetés mellett kívánja végrehajtani.* A vállalkozást elnyerő pályázó *két mérnököt* köteles alkalmazni, legalább 30 pengő heti fizetéssel és a munkásoknak *legalább 36 fillér órabért* kell fizeatnie, még akkor is, ha az akkordban végzett munka esetén a kiszámított heti keresetből egy munkaórára 36 fillérnél kevesebb esik.

A pályázat határideje *október 9-én délelőtt 9 órája.* A polgármesteri előterjesztés szerint 880 ezer pengő van előirányozva, amely *a folyó esztendei költségvetésben fedezetet talál.* Mintegy 130 ezer pengő fedezetéről pedig *a jövő évi költségvetés keretében kíván a polgármester gondoskodni.*

Kedvezményes átalányárak

BALATONFÜREDEN

szeptember 30-ig.

A szanatóriumban: szoba- hideg-meleg vizzel, négyszeri étkezés, orvosi kezelés és szénsavas fürdő **napi 16.— pengőtől**

A Grand Hotel és Ipoly szállóban: lakás, háromszori étkezés **napi 8.— pengő.**

A szállodák lakói a **szénsavas fürdők** árából 30% kedvezményt élveznek.

Felvilágositás: Balatonfüreden és Budapesten, VI., Eötvös ucca 20 Telefon: 258—50

LISKA JENŐ

OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK VÁLLALKOZÓ

Budapest, VIII., Baross-u. 77.

Rekord-rollfilm

26 Sch. 6×9.8 felvételes P1.40

Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben

REKORD FOTO SZAKÜZLET, VII, Nyár-utca 10. Tel. 40-4-03

Modern **szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, szinesaszfaltburkolatokat** és e szakmába vágó minnemü munkálatokat a legelőnyösebbenvégzi:

CSATÓ PÁL

Budapest, I, Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81

„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

Remetehegy platóján

Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négysögöles üres

villatelkek és villaépületek eladók

A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON

WEINGRUBER VÁROSLIGET

NAPONTA KATONAZENE!

Uj kiirások

Asztalos munkákra a XI. ker., Soproni-út és Bánát-utca sarkán épülő elemi iskola és óvoda részére. Határidő: 1934. évi szeptember hó 11-én (kedd) d. e. ½11 óra.

Kábelfektetési és egyéb kábelhálózati munkálatok során szükséges járda- és úttest **aszfalt helyreállítási** munkák kivitelére a székesfőváros Elektromos Művei részére. Határidő: 1934. évi szeptember hó 11-én d. e. 9 óra.

Építési munkákra a IX. ker., soroksáriúti központi csatornaszivattyútelep új szennyvíznyomócsöve létesítésére. Határidő: 1934. évi szeptember hó 9-én d. e. 9 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

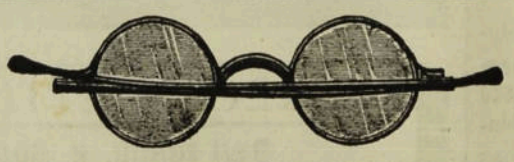
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

CALDERONI ÉS TÁRSA

látszerészek

Budapest, V., Vörösmarty tér 1.

TELEFON: 81—1-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.

Fényképészeti cikkek.

A Székesfővárosi Segítőalap szállítója.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

XII. évfolyam 36. szám

Budapest, 1934 szeptember 15

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9.
Telefon: 82-8-23
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Egy kérdőjel

Négyszáz változtatást kíván végrehajtani a lakásügyi szabályrendelet-tervezetén a belügyminiszter, amint azt a polgármesterhez intézett leiratában közölte a főváros közönségével. Hónapokig tartó előkészítés után heteken át tárgyalták a főváros szakbizottságai és törvényhatósági bizottságának közgyülése a lakbérleti szabályrendelet módosítását, az elkészítésre fordított rengeteg munkát, időt és érvet egyetlen tollvonással eltörli most a minisztérium, uj átdolgozásra utasítván rendelete értelmében az autonómia fórumait. A polgármester — mit tehet egyebet? — a fővárosi törvény rendelkezéseihez képest ujra az önkormányzati testületek elé terjeszti a rendelet-tervezetet, a belügyminiszter által kivánt módosításokkal együtt

Hogy a lakbérleti szabályzat kardinális pontjait illetően a belügyminiszter ellentétes álláspontra helyezkedik a főváros felfogásával szemben, az ő dolga. Nem akarjuk ez alkalommal felujítani a liftpénz szedése vagy nemszedése körül a közgyülésen elhangzott szenvedélyes vitákat, nem melegítjük fel ehelyütt a kapupénz problémáját, ara sem vagyunk kiváncsiak, mit mondanak háziurak a belügyminiszteri módosítások kapcsán és mi a lakók érdekképviseletének véleménye. A lakbérleti szabályzat gazdasági problémáit igazságosan elintézni sohasem lehet, olyan szabályzatot, amellyel ugy a háztulajdonosok, mint bérlők meg lennének elégedve, nem tud produkálni egyetlen szövegező szakértő sem.

A pesti utca argot-ján egyetlen rövid kérdést teszünk fel a belügyminiszter urhoz a lakásbérleti szebályrendelet tervezet négyszáz módosításával kapcsolatban. Miért kellett lenyelni a békát? Miért volt szükség a fővárosi tiszti ügyészség verejtékes szövegező munkásságára, a szakbizottság és a külön kiküldött bizottság hónapokon át tartó megfeszített tárgyalására, a közgyülésen elhangzott mértföldes szónoklatokra, a hirlapi cikkek özönére, a fenyegetésre, hogy fegyelmi felelősség terhével három napon belül terjessze fel a polgármesteri illetékes ügyosztály a közgyülés által elfogadott tervezetet a miniszteriumhoz, — mikor kerek egy esztendőre a háromnapos sürgősség után töviről-hegyére felfordítja a miniszterium kodifikáló osztálya, kapcsolatban az igazságügyminiszterium törvényelőkészítő osztályával, a szabályrendeletet. Nem tudta előre a miniszter ur, hogy a főváros szabályrendelete rossz lesz és ha tudta, miért nem szabályozta törvénnyel vagy a most annyira divatos kormányrendelettel a lakbérleti dzsungelt? Miért kell az autonómiának leirni a leckét amelyre a miniszter bácsi ötöst ad és ujra leiratja az egészet? Miért, oh miért? A lakbérleti szabályrendeletnek csufolt keresztrejtvényben ez a kérdőjel a legtitokzatosabb.

Elsimult az ellentét a polgármester és a kereszténypárt között a középitési bizottság hatásköre tekintetében

*

Miért nem adta be Petrovácz Gyula a rendkivüli közgyülés egybehivását kérő ivet a főpolgármesterhez?

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Sipőcz polgármester és a főváros autonómiája között a szakbizottságok működésére vonatkozó szakaszok értelmezése körül nézeteltérés támadt, amelynek elintézése most van folyamatban. *Sipőcz* polgármester ugyanis az új fővárosi törvényben a közmunkák vállalatba adására vonatkozóan fölvett szakaszokat úgy magyarázza, hogy a munkálatok kiadása *száz százalékig polgármesteri hatáskörbe tartozik* és erre vonatkozóan nem kell megkérdeznie a szokbizottságok, közelebbről az *építési szakbizottságnak a véleményét*. Ez a kérdés a közigazgatási bizottság *legutóbbi ülésén is szóbakerült. Borvendég* főpolgármester javaslatára a közigazgatási bzottság úgy határozott, hogy a szóbanforgó törvényszakasz értelmezése felől *nem kérdezi meg a belügyminisztert*, — mint ezt eredetileg tervezték, — hanem *Sipőcz polgármester és a fővárosi pártok vezetői egymás között tisztázzák a vitás kérdéseket.* A kereszténypárt részéről *Petrovácz* Gyula vezeti azt az akciót, amely ennek az ellentétnek az elsimitását célozza és pedig olyan értelemben, hogy az építési szakbizottság ezt a régi jogát visszaszerezze.

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, akivel ebben az ügyben beszélgetést folytattunk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A közmunkák vállalatba adása ügyében az új fővárosi törvény világos rendelkezései ellenére *éles véleménykülönbség támadt az autonómia képviselői és a városházi adminisztráció vezetői között.* Az 1872. évi fővárosi törvény ugy intézkedett, hogy *minden néven nevezendő közmunkának vállalatba adása előtt a középitési bizottságot meg kell kérdezni.* Hosszú éveken keresztül általános gyakorlat volt, hogy a polgármester a legapróbb munkák vállalatba adásánál is mindig megkérdezte a középitési bizottság magánépitési albizottságát, ahol *minden ilyen kérdést részletesen le kellett tárgyalni.* Ennek a bizottságnak a javaslata azután a polgármester elé került, aki azt legtöbbször respektálta. Erre az eljárásra az 1870. X. t. c. 19. szakasza is utasítást adott, amennyiben kimondotta, hogy *a középitési bizottságot illeti a kezdeményezés, a terv és a javaslat készítése — a főváros közönségét illető minden építkezési ügyben.* Ez a szakasz ma is érvényben van, mert *nem változtatta meg sem az 1930. évi* XVIII. t. c., sem az 1934. évi XII. t. c. Az 1930. évi XVIII. t. c. úgy intézkedett, hogy

a polgármester a szakbizottságokat meghallgatja,

Ebből az a gyakorlat fejlődött ki, hogy *a polgármester vállalati szerződések kérdésében egyáltalán soha meg nem hallgatta a középitési bizottságot*, ami szintén anomália, mert az egyik végletből a másik végletbe való átmenetet jelenti. E két véglet között akart az 1934. évi XII. t. c. egészséges középútat teremteni, éspedig olyan értelemben, hogy

az apró-cseprő munkálatok vállalatba adását, — százezer pengő értékhatár alatt minden feltétel nélkül a polgármester hatáskörébe utalta át, a százezer pengőnél nagyobb értékeket képviselő közmunkák ügyében a törvényhatósági bizottság közgyülése illetékes dönteni,

viszont a tárgyalás során éppen *Wolff* Károly indítványára felvétetett a törvénybe egy új szakasz, amely szerint *ötvenezer pengő értéket meghaladó közmunkák ügyében* a polgármester a maga intézkedéseinek foganatosítása előtt köteles a szakbizottságokat meghallgatni. Ezek a szakaszok világosan vannak megfogalmazva. Az új törvény 6. § ának n. bekezdése a következőképpen szól:

„A közgyülés határoz *mindennemű* szerződés, vagy egyéb jogügylet megkötése kérdésében, ha annak értéke a százezer pengőt meghaladja."

— Viszont a 7. §. 1. e pontja ezt mondja:

„A polgármester határoz a költségvetés keretén belül százezer pengő értéket meg nem haladó mindennemű szerződés vagy egyéb jogügylet megkötése tárgyában."

— Végül a 4. §. második bekezdése tartalmazza *Wolff* Károly módositását, amely így szól:

„A polgármester a reá ruházott hatáskörben is az ötvenezer pengő értéket meghaladó intézkedései tekintetében az ügy tárgya szerint illetékes szakbizottságokat meghallgatni köteles."

— Nekem volt egy módosításom az előző két szakaszhoz, amelyben a mindennemű szerződés kifejezés mellé zárójelben fe akartam vétetni a *következő magyarázó kifejezéseket: ...„adásvétel, vállalatbaadás, bérleti szerződés megkötése stb."* A belügyminiszter ezt a módosítást azért találta feleslegesnek és csakis azért nem került be ez a módosítás a törvénybe, mert a belügyminiszter és a jogásztagok szerint ez a kifejezés, hogy *„mindennemű szerződés"* — annyira félreérthetetlen és félremagyarázhatatlan kitétel, hogy ezt minden taxativ felsorolás csak gyengítené.

— Ilyen törvényhozási világos rendelkezések után el sem tudtuk képzelni azt, hogy

akadhat bármilyen rabulisztikus magyarázat, amely a mindennemű szerződéskötés fogalmából az építési szerződések kötését ki akarná kapcsolni.

Mégis azt kellett tapasztalnunk, hogy *állítólag a tiszti főügyész úr törvénymagyarázata alapján* a polgármester úr olyan gyakorlatot honosított meg és ezt *Liber* alpolgármester úr a középitési szakbizottság ülésén világosan ki is jelentette, — hogy az *építések vállalatba adását, illetve az építési szerződések megkötését nem fogják a középitési szakbizottság elé terjeszteni.* Miután ebben az eljárásban

a törvény határozott megsértését láttuk és miután a városházi tisztviselők részéről éppen azoknak a jogoknak az elkonfiskálását voltunk kénytelenek tapasztalni, amely jogokat az új törvény az előzővel szemben az autonómiának részben visszaadott, a középitési bizottság minden tagja, pártkülönbség nélkül, egyhangúlag tiltakozott e helyt nem álló törvénymagyarázat és az ebből folyó gyakorlat ellen.

Az első ilyen eset a *Mátyás templom toronysisakjának a vállalatba adása volt.* Ott tiltakozásunkkal elértük, hogy ezt a munkát *nem adta vállalatba a polgármester* és nem teremtett ezzel precedenst. A nyári szünet alatt különösen az *iskolaépítések és útburkolatok vállalatba adásánál* négy-öt olyan precedenst teremtett a polgármester, amelyek a törvénnyel

teljesen ellenkező gyakorlatot honosítottak meg. Nem vette figyelembe a polgármester a törvénynek azokat az intézkedéseit sem, amelyek „a visszatérő szolgáltatást magyarázó jogügylet esetében az értéket valamennyi szolgáltatásnak a jogügylet egész tartamára összeszámított együttes összegében" határozzák meg és amely intézkedések kimondják, hogy „az értékhatár szempontjából össze kell számítani az ugyanegy tárgyra vonatkozó azonos természetű jogügyletnek egész értékét." Vonatkozik ez *nemcsak bérbeadásra, hanem például üzemigazgatókkal kötött szerződésre is.*

— Nekünk az a tervünk, — fejezte be nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula, — hogy

ebben az ügyben rendkívüli közgyülést hívunk össze és az egész közgyülés minden tagjának a szavazatával megtiltjuk a polgármesternek hogy a törvénnyel ellenkező gyakorlatot tovább folytassa.

Amennyiben a polgármester ezt a határozatunkat *nem hajtaná végre,* vagy — amit nem hiszek — a belügyminiszter ezt a közgyülési határozatot *nem hagyná jóvá,* akkor

garanciális pörrel fordulunk a közigazgatási bírósághoz.

Örömmel konstatáltam a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén, hogy a polgármester *nem akarja ezt a kérdést élére állítani és hajlandó visszatérni a törvény világos rendelkezéseihez.* Ezért egyelőre *nem adtam be* a rendkívüli közgyülés összehívását kérő ívet és remélem, hogy *az autonómiában lesz annyi erő és annyi alkotmányos érzék, hogy ezt a kérdést a maga hatáskörében képes elintézni, a maga közegeivel.*

Budapesti figurák

Irja: Ilovszky János

A naiv adózó

A pesti emberek általában szeretnek pénzt kapni. — Adni kevésbé, adót fizetni pedig írtóznak. — Igaz, hogy nagyon megszaporodott azoknak a száma, akik még ha meg is volna bennük az akarat, nem tudnak adót fizetni, mert nagyon mélyen csúsztak a jövedelmi rend lépcsőjén.

*

Most folynak az adófelszólamlási bizottságok tárgyalásai az adókerületekben. Nehéz munkája van minden egyes bizottságnak. Éles szem, a kerület polgárai kereseti viszonyainak ismerete nagymértékben szükséges, hogy az igazságos adóztatás érvényesülhessen az egész vonalon.

*

A komoly tárgyalásokat derű is tarkítja. Az egyik felszólamlási bizottságnak helyettes elnöke, háztartást nem vezető garzonember lévén, vendéglőkben költi el estebédjét és szorgalmas látogatója egy józsefvárosi kis kocsmának, ahol kitünő a koszt és esténkint szól a jó muzsika.

Ebben a vendéglőben muzsikáló zenekarvezető fizetési meghagyást kap ott, amelyben a kerületi adófelügyelőség értesítette az összegszerű kirovásokról.

Forgatja a lapot és nem érti a hivatalos nyelvet; gondolkozik, mit csináljon vele. Általában — mint szegény muzsikus — életében először kapott értesítést, amelyen nagyobb összegek szerepelnek.

Odamegy a vendéglőben vacsorázó elnökhelyetteshez és kérdi:

— Nagyságos úr kérem, mi ez az izé?... Talán tetszik tudni, mit kell tennem?

Az elnök látja a muzsikus cigány terhére írt nagy összegeket, elmosolyodik és ellátja tanáccsal, amit a cigány boldog örömmel fogad és aznap este oly vidáman muzsikált, mint még soha!

*

Másnap a tanács értelmében járt el. Jelentkezik ünnepi fekete ruhában, szépen borotválva a kerületi adóhivatalban az adóhivatal vezetőjénél.

— Mi járatban van?

— Hoztam ezt a „kis írást" a nagyságos úrnak. Hun kapom a pízt?

— Miféle pénzt?

— Hát ami rá van írva! Lesz a rajkóknak öröme! — mondja, hogy gyorsabb kifizetésre, meg arra biztassa a nagy urat, hogy nem fogja eltékozolni a nagy vagyont.

A főtanácsos paprikás hangon kérdezi:

— Ki mondta magának, hogy itt kap pénzt?

A muzsikus gyanut fog:

— Hát J. E. nagyságos úr!

— Menjen visza és mondja meg a nagyságos úrnak, csináljon viccet a saját bizottságánál!

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

Modern **szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, szinesaszfaltburkolatokat** és e szakmába vágó minnemü munkálatokat a legelőnyösebbenvégzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I, Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

VÁROSHÁZI NOTESZ

VÉGÉRVÉNYESEN ÉS VISSZAVONHATATLANUL megkezdődött a városháza szezonja. A közmüvelődési bizottság múlt pénteki ülése volt az évad-nyitás, a közigazgatási bizottság hétfői ülésén pedig már teljesen őszi hangulat uralkodott. Valószínűleg még szeptember utolsó napjaiban meglesz az első közgyülés is, szóval az egész vonalon folyik már teljes erővel a munka.

Borvendég főpolgármester titkári szobája délelőtönként tele van tanácsnokokkal. Az ügyosztályok vezetői jelennek meg az immár teljesen felgyógyult főpolgármester előtt, hogy vele megbeszéljék a költségvetést, kapcsolatban a szanálási tervekkel. Sipőcz polgármester is elfoglalta hivatalát, mint minden alkalommal, ezidén is az a helyzet, hogy reggeltől késő délutánig kénytelen foglalkozni a nyári szünet alatt felgyülemlett ügyekkel és fogadni a látogatókat.

*

AZ ISTVÁN-NAPI IDEGENJÁRÁS súlyos feladatot rótt Liber alpolgármesterre, öneki kellett a polgármester, illetőleg a főváros közönsége nevében üdvözölnie a különféle kongresszusokat. Liber alpolgármester sokoldalúságára misem jellemzőbb, hogy anyanyelvükön üdvözölte az ittjáró külföldiek különböző előkelő testületeit. Angolul, franciául, olaszul egyforma tökéletességgel tartotta meg ezeket a beszédeket Liber Endre, aki még abban a tekintetben is excellált, hogy nemcsak beszélt, hanem mondanivalója is volt: minden előadásán végighúzódott egy-egy értékes, figyelmet érdemlő gondolat, amely azután a külföldi vendégek hangos tetszését váltotta ki.

Ime néhány gyöngyszem a Liber által elmondott beszédekből:

A nemzetközi jogi kongresszusnak az Akadémia nagytermében tartott megnyitó ülésén általános taps közepette arra a furcsa paradoxonra hívta fel a figyelmet angol nyelvű beszédében Liber alpolgármester, hogy már 1908-ban az egyesület jubiláris gyülésének színhelye Budapest volt, azóta a világégés és a nemzetközi jog végzetes alkalmazása Magyarországot megcsonkította, de annak milliós világvárossá fejlődött fővárosa, mint azelőtt, ma is a nemzetközi kongresszusok kedvelt színtere maradt.

Az olasz fül- és gégeorvosok kongresszusán olasz nyelven üdvözölte a tudós külföldi orvosokat Liber alpolgármester, rámutatva arra, hogy a látogatásban anak a szellemi harmóniának és polgári szolidaritásnak fényes bizonyítékát látja, amely a magyar és olasz nemzeteket összefogja. Állandó tetszésnyilvánítás közepette fejezte ki azon véleményét az alpolgármester, hogy a magyar-olasz barátság a multban is és ma is történelmi szükségesség: nemes sarja érzelmi tényezőknek ezen erős barátság, amely a hosszú évszázadok folyamán még hatalmasabbá, bensőbbé és kölcsönösebbé tette kulturális és szellemi kapcsolatainkat.

*

A BEIGÉRT NAGY SZENZÁCIÓK különben elmaradtak, aminthogy általában az előre beharangozott nagy események rendszerint nem szoktak bekövetkezni. Arról beszélt a fáma, hogy példátlanul viharos lesz a közigazgatási bizottság hétfői ülése, ezzel szemben csendes, nyugodt lefolyású volt, elmaradtak a várt viharok, egynéhány közbeszólás mutatott rá csupán az elfojtott izgalomra, amely a szezonnyitó őszi közigazgatási bizottsági ülést tagadhatatlanul megelőzte.

Egyébként: minden pozició szilárd; szilárdabb, mint valaha. Azok a jóslatok, amelyek különféle személyi változásokat ígértek, teljesületlenek maradtak, ami különben a jóslatok rendes szokása. Most már bizonyosra vehető, hogy a nagy garral hirdetett személyi változások egyáltalában nem fognak bekövetkezni, legalábbis egyelőre nem. A városházán csendes szelek fújdogálnak, izgalom és idegesség az országos politika berkeiben fűti a városháza helyett a kedélyeket.

*

HA MÁR SZEMÉLYI DOLGOKRÓL beszélünk, jegyezzük ide, hogy az első őszi közgyülés fogja nyugdíjazni Muzsikó tanácsnokot, a ferencvárosi előljáróság érdemes vezetőjét. Muzsikó örökéért megindult a nagy harc. Amennyiben előljárósági emberrel töltik be a Ferencváros vezetői pozicióját, minden valószinűség amellett szól, hogy Battlay Imre, a Lipótváros érdemes előljáró helyettese kerül át a Ferencvárosba.

Szó van azonban arról is, hogy központi főjegyző legyen előljáró-helyettes a IX. kerületben. Két nevet emlegetnek ezekkel a hírekkel kapcsolatban: Vigyázó Gézáét és Pertik Béláét. A közeljövő fogja megmutatni, hogy a polgármester elhatározásából — valószínűleg cum iure succesionis — ki kerül a IX. kerületbe?

*

ILOVSZKY JÁNOS ARANYOS és derűs humoráról ismeretes az Uj Budapest olvasóközönsége előtt. Iloyszky azonban nem csak élesszemű megfigyelő, aki az emberek és helyzetek fonákságait szúrja föl jól kihegyezett tollára, hanem lirikus is. Igenis, megmondjuk: a humor csak álarc Ilovszkyn, amely ügyesen titkolja az ő valódi egyéniségét, az érzelmes széplelket.

A Baross Szövetség című lapban (a Baross Szövetségnek tudvalevően elnöke Ilovszky őméltósága és így került cikke a Szövetség hivatalos lapjába) egy cikket olvastunk az elmúlt héten Ilovszky Jánostól. Mélyérzésű poéma ez a kis cikk, költemény prózában, amelyre valóban büszke lehet a kitünő Ilovszky János.

A cikk legszebb részét az alábbiakban közöljük:

....Fütyül a kalauz, hosszan, elnyúlóan, majd megszólal a vonatvezető trombitája. Virágcsokrok, kendőlobogtatás és sok-sok kiáltás: viszontlátásra! Dübörögnek a vonatok és családok ezrei mennek a nagyvárosok felé. Száguld a vonat, már elmaradtak a virágos balatoni állomások, vége a szép balatoni nyárnak.

....Mind sötétebbek a gyorsjárású felhők, még ki-kisüt a nap a felhőgomolyagok közül és a nagy víz, a szép Balaton még kékeszöld színben játszik... De érzed-e már a téli világot? Már köd borítá el Badacsony, Tihany, Almádi-Öreghegy tetőit. A hajnalokon már nem változik a víz színe arany-sárga-lilavörös-fényes ezüstszürkévé, hanem pára üli meg a víz felületét szürkén, néha sötétszürke-feketén.

....Vége a szép balatoni nyárnak! Mikor e sorokat írom, zúg a szél, hajlik a jegenye. Párás a levegő, közeli eső szagát veri be ablakomon a szél és mégis úgy érzem, mintha a balatoni nyarak jövendőjének előszele volna ez a tél: ez történetne a szil ágai között, amelynek majdnem földig érő galyai árnyékában oly jóleső volt a forró nyárban a pihenés.

A székesfőváros maga a nemzet!

Wolff Károly hatalmas beszéde a közigazgatási bizottság szeptemberi ülésén

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — *Általános, feszült izgalom* előzte meg a főváros közigazgatási bizottságának hétfői ülését, amelyen hosszabb ideig tartó betegeskedés után első ízben jelent meg *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére. Ezen az ülésen talált alkalmat magának *Wolff* Károly, hogy *immár teljes aktivitásban fejtse ki véleményét az aktuális várospolitikai problémákról. Wolff* Károly beszéde, amelyet alább *teljes terjedelmében közlünk,* eseménye a várospolitikának, gerince a legközelebbi teendőknek, célkitűzés a város vezetői számára, ezenfelül azonban ragyogó szónoklat, pompás jogászi okfejtés, logikus következtetések láncolata, értékes és programmszerű megnyilatkozása *Wolffnak,* aki a többhónapos pihenő után *változatlan energiával és frissességgel foglalta el újra a maga vezéri helyét a városi politikában*

A beszéd

— Szükségesnek tartom, — mondotta *Wolff* Károly — hogy *néhány komoly észrevételt tegyek* a közigazgatási bizottság előtt. Mindenekelőtt a polgármesteri jelentésben megjelölt felterjesztésekkel kívánok foglalkozni. Azok a kívánalmak, amelyeket a polgármesteri jelentés felsorol, *valóban olyanok, mint amelyeket valamennyien helyeslünk.* Nagyon helyeslem ezt a felsorolást, mert hiszen a jelentésben *nagyon lényeges kérdések soroltatnak fel,* amelyeket szükségeseknek tart a polgármester úr és amelyeknek a tárgyában felterjesztések is mentek.

— *Feltűnt nekem az,* hogy a jobb és baloldalról egyaránt több helyen *olyan kommentárokat fűztek a felszóló bizottsági tag urak a jelentéshez,* amelyek szerint felterjesztések mentek, amelyek helyesek voltak, de a polgármester úr szava *pusztába kiáltó szó volt,* mert a felterjesztéseket nem teljesítették. Ez a körülmény vitt engem arra, hogy *a mai ülésben megjelenjek és ezzel a kérdéssel röviden foglalkozzam.* A felterjesztéseket *tárgyilagos szempontokból bírálván,* meg kell állapítanom, hogy *azokban valóban a jelenlegi közállapot javítását célzó dolgokról van szó.* Hogy ezek a felterjesztések mégsem vezettek sikerre: ezzel a kérdéssel foglalkoznunk kell. A közigazgatási bizottság előterjesztései ugyanis lényegükben azt célozzák, hogy *a legújabb kodifikáció szellemében is észrevétessenek.*

A felterjesztések kettős célja

— Azt hiszem, hogy a közigazgatási bizottság felterjesztéseinek *kettős céljuk van.* Az egyik módja a dolognak az, hogy azok, akik itt ülnek a közigazgatási bizottságban, azt gondolják, *közügyet szolgálnak azzal, ha fontos témákat hoznak ide s azokról beszélnek és előterjesztéseket tesznek.* A másik módja pedig az, ha a hatóság jelenlevő reprezentánsai helyeslik és felterjesztéseket tesznek, amelyek meg is hallgattatnak, mert *hiszen a kölcsönös jóakarat tudja csak* ezt a nemzetet kivezetni ebből a rettenetesen nehéz helyzetéből. Hiába lesz egy hivatalos szervezet, amely produkál, ha azt nem hallgatják meg, mert abban az esetben *nem fogjuk tudni elérni a célunkat.* Ma *az összefogás jegyében a jó gondolatokat is feltétlenül tetteké kell átalakítani.*

Felhívás a főpolgármesterhez

— Itt elsősorban a *főpolgármester úrhoz* van szavam, mert hiszen a kormány reprezentánsa a főpolgármester.

Feltételezem, hogy a főpolgármester úr teljes mértékben élvezi a kormány bizalmát. Ha élvezi a kormány bizalmát, akkor feltétlenül minden erélyével azon kell lennie, hogy ne történjenek a polgármester úr részéről inproduktiv felterjesztések.

— Ha helyesli a polgármester úr a közigazgatási bizottság határozatát, akkor azzal *azonosította magát a bizottsággal.* Azt hiszem, ha felterjesztést tett, akkor az a célja, hogy a főpolgármester úrnak is *méltóztassék a kormánynál minden argumentumát elővenni, hogy a felterjesztés el is fogadtassék.* Ha ez megtörténik, akkor nem lesz majd csak *pusztába kiáltó szó a felterjesztés,* amely esetben kétségtelen dolog az, hogy a közigazgatási bizotságból sok jó dolog fog oda felmenni. Hiszen láttam, hogy

keresik a jót; azt is láttam, hogy keresik az ideákat, mert bizony nagyon sok jó ideát hallottam, amelyek azonban ma sincsenek megvalósítva.

Természetes, hogy ezek az ideák *közel állnak a székesfőváros vitális érdekeihez.* Akármelyiket veszem is, például a *szén vagy burgonya kérdése tárgyában* menjen fel innen felterjesztés a kormányhoz, mind vitális érdeke a fővárosnak.

— Legyen szabad remélnem azt, hogy végre meg fog szűnni az a bizonyos tagozódás a vidék és a székesfőváros között. Végre is egyaránt kormányzati érdek, hogy mind a két fél érdeke harmóniában tartassék és teljesítessék. A székesfőváros helyzetének a javítása nemzeti érdek. A lakosság megélhetésének könnyebbé tétele szintén vitális nemzeti érdek.

Kormányzati faux pas

— Nem vagyok barátja az egyoldalú osztályérdekek túlságos merev kiszolgálásának.

Én ezt *kormányzati faux pas-nak* tartom. Nem gazsulálok egy osztálynak sem. Kijelentem, éppen olyan becsesnek tartom *a munkásosztályt, mint a kisgazda-társadalmat.* Éppen olyan becsesnek tartom a polgári társadalmat, mint a kisgazda-társadalmat és

nem vagyok hajlandó olyan kormányzati rendszert helyeselni, amely csak egy osztálynak a vitális érdekeit tartaná szemelőt.

Ma divat az, hogy bizonyos képviselők *mindig csak a vidéket nézik* — ezt én magam is nézem —, de kétségtelen, hogy a *fővárost is nézni kell.* Végre is, ha olyan nagyon összehasonlítom a vidéket a fővárossal, mégpedig úgy gazdasági, mint adminisztrativ szempontból, akkor ki kell jelentenem, hogy a *székesfőváros bátran megállja a helyét a versenyben.* Bátran megállja a helyét minden vonatkozásban, úgy a városok, mint a vidék társaságában. A kormánynak is mindent el kell követnie, hogy az *érdekek között harmónia legyen.*

Mannákat várnak

— Látom a székesfőváros pénzügyi helyzetét, látom ezt már hosszú idők óta, amit ezen a helyen szóvá is tettem, de látom azt is, hogy a fővárosnak *igen is vanak nehézségei. Természetes, hogy*

akármilyen adminisztrativ zsenialitás nem fogja tudni ezeket a nehézségeket legyőzni, ha nem lesz meg a kölcsönös hajlam és jóakarat.

Látom, hogy *mannákat várnak.* A manákat ne várják, egyoldalról sem, hanem segítsenek, *valamennyien fogjanak össze, ha már mannákra várnak.*

— A fővárossal *sem lehetett csodákat tenni.* Kétségtelen tény az, hogy a behajtott adók összege lefelé megy, vagyis a bevétel csökken. Kétségtelen tény az is, hogy

vannak bizonyos kiadások, amelyeket nem lehet szűkíteni, mert végeredményben az a halált jelenti.

A székesfőváros szükségleteinek *jogos kielégítése nemzeti érdek.* Borzasztóan ellene vagyok, nem szeretem, ha illetékes helyen azt mondják, hogy: *A főváros azt meg tudja csinálni!* A vidék azt nem tudja megcsinálni! Nem így van, mert *a főváros is nehéz helyzetben van és a főváros polgárai is nagyon nehéz helyzetben élnek.* A magam részéről, nagyon szeretném a harmóniát szolgálni. Éppen ezért appelláltam a főpolgármester úrra: *szíveskedjék befolyását latba vetni, hogy a polgármesteri és a közigazgatási előterjesztések cselekedetekké váljanak és azok ne legyenek csak felterjesztések*

— A fenti prózai költemény alapján az Uj Budapest szerkesztősége ezennel jelöltetni kéri Ilovszky Jánost a Petőfi Társaság tagjai közé!

*

A BUDAPEST SPORTEGYESÜLET LÖVÉSZ-SZAKOSZTÁLYA az elmúlt napokban rendezte meg a polgármester által alapított vándordíjas Budapest-bajnokságot céllövő versenyre.

A versenyben Lamotte Károly dr. tanácsok vándordíját végleg megnyerte a VII. kerületi leventeoktatók csapata, 3367 ponttal. Egyénileg első Gridi Papp László lett, aki Liber alpolgármester díját vitte haza. A hölgyversenyszámokban Czaha Manci (B. S. E.), Horváth István dr.né, Biró Lászlóné és Osztián Lenke lettek elsők. A hölgyek nyilazóversenyében Rosner Emma és Szöregi Jánosné győztek.

Hogy a főváros vezetősége mennyire lelkén viseli a tisztviselők sportját, mutatja a díjat kitűzők előkelő névsora. A polgármesteren kívül Borvendég főpolgármester, Liber és Szendy alpolgármesterek, Lamotte, Kovácsházy, Némethy, Hamvasy, Morvay tanácsnokok, Sebő főszámvevő, Kempelen műszaki tőtanácsos, Széll Jenő dr., a Kisipari vezérigazgatója tűztek ki tisztelet díjakat, ezenfelül az összes fővárosi üzemek is gyönyörűbbnél gyönyörűbb díjakkal tették valóban értékessé a nagy sikerrel megrendezett versenyt.

*

CSILLÉRY ANDRÁS ÉS FELESÉGE, Pállik Margit, pénteken déli tizenkét órakor ünepelték ezüstlakodalmukat a Kálvin-téri református templomban. A templomot dúsan fel díszítették délszaki növényekkel és a főhajóban a Csillery-cserkész csapat díszőrsége állott fel. A jóbarátok és ismerősök serege zsúfolásig megtöltötte a templom hatalmas hajóját, az Urasztala mellett egyik oldalon a Keresztény Községi Párt tagjai foglaltak helyet Wolff Károly vezetésével, mellettük pedig Sipőcz Jenő, Liber Endre, Szendy Károly, továbbá Salamon Géza, báró Babarczy István, Szepesváry Pál tanácsnokok ültek. A másik oldal helyein a családtagok ültek, mellettük pedig a Fehérház Bajtársi Egyesület küldöttsége állott vitéz Szomor Aurél ügyvezető elnök vezetésével. A jubiláns házaspár gyermekei kíséretében vonult be a templomba, miközben Ákom Lajos orgonaművész és Végh Sándor hegedűművész Veracini Largho-ját adta elő. Szabó Imre esperes nagyhatású beszédben üdvözölte a házaspárt és megáldotta őket. A szertartás után negyedóránál tovább tartott a gratuláció.

*

HÉTFŐN DÉLUTÁN A SZENT FERENC-REND budai templomában esküdött örök hűséget Lengyel Edith, Lengyel Endre kormányfőtanácsos, a köztiszteletben álló Beszkárt igazgató és neje, botfai Hüvös Franciska leánya Roykó Emilnek, Roykó Géza és felesége, Balthazár Mária fiának. Az egyházi szertartást Wolkenberg Alajos pápai protonotárius, egyetemi tanár végezte. Tanúk voltak: Bárczy István ny. igazságügyminiszter és Balthazár Zoltán pénzügyigazgatóhelyettes. A templomi zenekar Koudela Géza dr. igazgató vezényletével szerepelt. A templomot zsúfolásig megtöltő előkelő közönség soraiban a főváros és a Beszkárt vezetőférfiai foglaltak helyet, akik szeretettel gratuláltak a kedves ifjú párnak és az örömszülőknek.

Reorganizációt a pénzügyekben

— Igenis úgy áll a dolog, hogy

a polgárság vitális érdeke megköveteli a pénzügyekben is a reorganizációt.

Ez a reorganizáció elsősorban az, hogy *az ingótőke egyoldalú kiszolgálása nem nemzeti érdek.* Így a vámok kérdése és egyéb dolgok, amelyek a nemzeti léttel szoros kapcsolatban vannak, nem állíthatók mindig csak *az egyoldalú tőkekiszolgálás, a tőke szolgálatába, hanem a nemzet vitális érdekét is nézni kell.* Enyhíteni kell a drágaságot és az ipari árakkal le kell menni. Ezek feltétlenül olyan problémák, amelyek *gondolkozásra késztetnek.* Nem szabad annak a problémának homloktérbe kerülne, hogy *most sokkal drágábbá tegyük a mezőgazdasági terményeket a fogyasztóközönség rovására, hanem a diszparitást az ipari és mezőgazdasági cikkek között lehetőleg egalizálni kell.*

— Ezzel a témával közelebbről foglalkozva módot és alkalmat fogok találni arra, hogy megjegyzéseimet máskor is nyilvánosságra hozzam, mert *az egyoldalúság veszedelmes.* Azért a harmóniát, a vidék jogos érdekét elismerem, mert

a mezőgazdaság vitális érdekét szolgálni kívánom.

A székesfővárost be akarjuk állitani ennek a vitális érdeknek a szolgálatába, de egyoldalú kedvezményezést nem lehet csinálni.

A székesfőváros feltétlenül maga a nemzet, amely nem akar egy külön rész lenni: ez pedig csak a harmónia jegyében lesz elintézhető.

Például nem tudom, igaz-e az, dehát csak hallomásból tudom, hogy az *idegenforgalom érdekében centralizálni szeretnék az idegenforgalom irányítását és hogy a székesfőváros költségvetési hozzájárulását az államnak kellene odaadni.*

Államositják az idegenforgalmat?

Nem tudom, hogy ez az értesülésem illetékes-e, de ezt itt ki kellett jelentenem. Ma még a költségvetést autonómia szavazza meg, tehát kijelentem, — én magam meg vagyok arról győződve, hogy más pártok szintén ugyanezt fogják motndani — hogy mi pedig

nem fogunk megszavazni egy fillért sem, ha az az állam kasszájába fog menni.

Mi megszavazzuk ezt magunknak, a székesfővárosnak, de hogy az *idegenforgalmi hozzájárulás az állam kasszájába menjen, azt mi nem szavazuk meg.* Ezzel akartam a felesleges terveknek elejét venni.

Ha ezt is diktatórikus módon akarják megoldani, akkor fel kell oszlatni az autonómiát.

De ha az autonómia — mint ahogyan tudom és meg vagyok róla győződve — *maradandó intézmény, akkor méltóztassék ezzel számolni.* Ezt nem vagyok hajlandó felcserélni azokkal a *vállalkozási kijelentésekkel,* amelyek a fővároson kivül vannak, a főváros nélkül. *A főváros meg fogja csinálni a* maga idegenforgalmát. Azt hiszem, ma jogosan hivatkozhatom arra, hogy soha konkrétebb bizonyítékai a helyes idegenforgalmi politikának nem voltak a főváros részéről, mint ma vannak. *Konkrét eredményeket hozhatunk elő,* szemmel látható eredményeket. Minden vonatkozásban állitom, hogy

az idegenforgalom elsősorban a székesfőváros polgárságának az ügye.

Falusi primadonnák

A multkor hallottam egy rádió előadást arról, hogy *igazi attrakció a falu.* Rendben van, én is megnézem a Gyöngyösbokréta keretében, de hogy *annak az angliusnak Bürgönd község tud-e idegenforgalmi előnyt biztositani, amig a mellékhelyiségeket a szántóföldbe helyezi, erősen kételkedem.* Mert végeredményben a sziámi királyt is el lehet vinni Mezőkövesdre, de nem kivánom azt, hogy éjszakát hotelükben töltsön. Kissé túlzás az, amit mondanak.

A szántóföld nem pótol mindent

A vendégeket nemcsak, hogy nem tudják elhelyezni, de ujból hangsúlyozom: *a szántóföld nem pótolhat mindent.* Nem lehet balatoni kultúrát csinálni rossz ivóvizzel. Én roppantul szeretem a Balatont és azt mondom, hogy ebben a tekintetben mindent ki kell használnunk, *de előbb tessék megteremteni a civilizáció előfeltételeit és azután irányíthatjuk az idegenforgalmat.*

— Minket utánoz *minden város.* Utánoznak a külföldi attrakciók kapcsán. Azt helyeslem, hogy előre a nemes versenyben, de *európérekről lévén szó,* az idegenforgalomban nem lehet Budapest jelentőségét ennyire hátra szoritani. Én maradok a székesfővárosnál azzal, hogy a *falut is be lehet vonni az idegenforgalomba a népszokás, a népviselet bemutatásával.* Bár nem szeretem, ha falusi leányainkból művésznőket csinálnak, mert ennek hátrányai is vannak. Ez felzavarja a szegény falut és aztért azt mondom,

ne avassák olyan túlságosan művészekké azokat a falusi lányokat és menyecskéket, amikor a művésznyomor amugy is olyan kiáltó nagy.

Nehogy azt gondolják, hogy helytelenitem a Szent István-napi bemutatást. Ez rendben van, de *túlzást nem szeretnék ebben a tekintetben sem, mert a túlzásban erkölcsi veszedelmet és a falu benső harmóniájának a megbontását látom.*

— A székesfőváros kétségtelenül megállja helyét európai értelemben is. Ezért *magunk kivánjuk az idegenforgalmat vezetni. Kétségkivül koncendálom* azt, hogy természetesen teljes harmóniában az állammal. Ebben a tekintetben nem akarok extravaganciát, csak *autonóm önállóságunk megóvását.*

Ha mi adjuk a pénzt, akkor *mi is gondoskodjunk a részletekről.* Nem szeretem *a külön kezelést.* Nem szeretem az alapokat sem! De ismétlem, a külön kezelést sem szeretem. Elég *nagy az ellenőrzés a székesfővárosnál.*

Az állam közüzemi tartozásai

— Amikor szólottam a harmóniáról és a székesfőváros nehéz helyzetéről, akkor azt mondom;

az államnak is hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a székesfőváros polgársága azzal a tudattal viselje a nehéz terheket, hogy mindenkinek egyforrán kell a terheket viselnie.

Multkoriban kapok egy vizdíj számlát — csak egész kis példát hozok fel — amelyen 39 filléres hátralékos összeget tüntettek fel. Miután mindig kifizetem összes tartozásomat, csodálatos volt előttem ez a hátralék és azt mondottam: itt tévedés van, nincs hátralékom, nem fizetek. Egész hivatalos eljárás indult meg, mig végre *végrehajtás kötelezettségével felvilágositottak arról, mi az a 39 fillér.* Egy nap ugyanis titkárom távozása következtében *2—3 nappal később érkezett* meg a számla, mint ahogy a terminus ezt előirja. *Késedelmi kamat volt* tehát ez az összeg.

Külön privilégium?

— Ha az a polgár becsületesen megfizeti vizdíját, *késedelmi kamatot kell, hogy fizessen.* De menjünk a tisztelt magyar államhoz.

Külön privilégiuma van: sem világításért, sem vizért, sem gázért nem fizet a székesfővárosnak.

— Vérbeli jogásznak érzem magam és mint ilyen mondom, hogy

a jognak párosulnia kell az erkölccsel.

Erkölcs és jog

Mert, ha a jog nem párosul az egyenlőséggel és az erkölccsel, akkor *nem jog!* Ezt a klasszikus jogi tételt nem fogják megváltoztatni. Nem lehetséges az, hogy

a polgár késedelmi kamatot fizet és ha nem fizet, akkor lezárják a világitást, nem jut villanyhoz, gázhoz, ugyanakkor pedig a magyar állam beszedi a mi illetékünket és hátralékban van ezzel.

Most *kölcsönös pénzügyi elszámolásba* kerülünk bele. Ők nem fizetik meg azt, mi nem fizetjük meg amazt.

— Ha benső konszolidációt és belső forgalmat akarunk, mint ahogy akarjuk, akkor *én előbbrevalónak tartom a belső területen az* erkölccsel párosult jog érvényesitését, mint idegen valutáink fenntartás nélkül kiszolgáltatását a külföldi hitelezőknek.

Ne dobják félre a főváros számláit

Mert az a valuta *nem a levegőből keletkezik,* hanem a polgárság munkájának az eredménye. Ha én a polgárság munkáját lehetetlenné teszem, akkor természetesen *nem tudom összeszerezni azokat az eszközöket sem, amelyekkel kielégithetem a hitelt.* A munka fentartása tehát a hitel elsőrendű érdeke. Én tehát a munkát akarom szolgálni. Igenis *belső munka nélkül nincs semmi.* Mi hiába beszélünk, hiába kötnek egyezséget,

ha nem lesz belső munka, akkor nem tudják a hitelezőket kielégiteni.

A belső munkát igenis *ugy tudom teljesiteni, ha nem veszem feleslegesen igénybe a polgárságot, ha teljesitem kötelezettségemet.* Ha van vizszolgáltatás, fizessék a vizdíjat, ha van villanyszolgáltatás, fizessék a világitási díjat, de

ne dobják félre a számlákat azzal, hogy ez a székesfővárosé.

Ez ellen az egyoldalúság ellen nem szünök meg állástfoglalni.

Több kimutatást kaptunk a hátralékokra nézve.

Nem tartom helyesnek azt, *ha az Államvasutak pl. visszatartja kövezeti illetékünket, mi pedig visszatartjuk a rendőrségi hozájárulást.*

A kölcsönös kiegyenlitődés stádiumában kell a dolgot elintézni. Tessék fizetni és mi is fizetünk. Ebben az esetben a polgárság látni fogja, hogy kétféle a jog. Ez ellen magasabb szempontból emelek szót. Mindig olvasom, hogy *ennyi és ennyi tartatot vissza. Ezt nem helyeslem!*

Az üzemi gazdálkodás kötöttsége

— Ezidő szerint még

az üzemi gazdálkodásban sem látom azokat a gyakorlati eredményeket, hogy el tudnám ismerni az állam erkölcsi fölényét a kritika kérdésében.

Ezért mondottam felszólamlásom elején: *néhány jelentősebb észrevételt kivánok tenni.* Egyelőre ezek voltak azok az észrevételek, *amelyeket az ügy érdekében szükségesnek tartottam elmondani.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Tel.: 81-5-66, 31-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Mi az igazság az alagut-ügyben?

Szőke Gyula, a Vízművek választmányának elnöke, feltünést keltő nyilatkozatában világitja meg az alagut-épitkezés kulissza-titkait

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A városházi érdeklődés központjában a *Vízművek alagút-építés ügye* áll. Ez a nagyfontosságú probléma foglalta el a polgármesternek a közigazgatási bizottsághoz intézett, augusztus haváról szóló jelentése legnagyobb részét. ez a kérdés volt különben a szeptemberi ülés főtémája is. Amig a polgármester által a vállalkozókhoz intézett ultimátum terminusa le nem jár, *korai a kritika,* mindenesetre előnyére szolgál azonban az ügynek és a főváros érdekeit mozdítja elő a *problémának minden oldalról való megvilágítása.* Ez okból kérdeztük meg az alagut ügyben elfoglalt álláspontját illetően *Szőke* Gyula dr. felsőházi tagot, aki, mint a Vizművek választmányának elnöke, *különlegesen kompetens a véleménynyilvánításra.* A nagyfontosságú kérdésről

Szőke Gyula

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Bámulom azokat a furcsaságokat, amelyek a különböző felszólalásokban és a sajtóban hemzsegnek és amelyek szinte kizárólag azért kerülhettek a közvélemény elé, mert akik az üggyel foglalkozni akarnak, *kellő információt maguknak nem szereznek.* A vizművek választmányi elnöke vagyok, de hozzám *az Uj Budapesten kivül egyetlen lap, vagy egyetlen felszólaló sem intézett kérdést.* Pedig azt hiszem, hogy mint az uj fővárosi törvény szerint az *üzem véleményező és ellenőrző szerve, a helyzetet leginkább a választmány látja.*

— Két vita folyik a vizműveknél: Az egyik, amelyről ugy írnak, hogy *botrány és milliókat pazaroltak el;* a kibővítési munkálatokhoz tartozó alagút-építés. A másik a vízművek kibővítési nagy munkálata, amelyik a *szigetmonostori földvétellel és a vizjogi és kisajátítási eljárásokkal együtt a földmüvelésügyi kormány tengeri kigyója.*

— Az alagút építésénél *sem milliók elherdálásáról, sem botrányról beszélni nem lehet.* Az egész építési költség *2.200.000 pengő körül van,* amely ár az Európában eszközölt alagutépítések között a *legmérsékeltebb árak közé tartozik.* Milliók elpazarlása tehát lehetetlen. Ami pedig a botrányt illeti, *csak azok láthatnak ilyet, akik mindenáron botrányt keresnek.* Vizalatti alagut építése nem olyan egyszerű dolog, mintha a föld alatt, vagy a föld felett kellene építkezni. Ennélfogva, ha akár a főváros, akár a vállalkozó *rendkivüli elővigyázatosságot* tanusít a munkánál amelynél pedig nagyon könnyen emberélet is eshet áldozatul —, *nem kifogásolható.* De vizalatti alagutat az egész világon nem is építettek olyan sokat, hogy *már teljesen bevált módról és eszközökről lehetne beszélni.* Még ahol a költségesebb kiviteli módot választották, ott is sok bajjal, *veszéllyel és váratlan meglepetéssel* kellett számolni és megküzdeni. Amikor tehát a polgármester annakidején — még akkor nem voltam tagja a vizművek igazgatóságának — *annak a vállalkozó cégnek* adta ki a munkát, amely nemcsak a legolcsóbb volt, de egy angol rendszerű eljárással, a pneumatikus rendszer mellőzésével, akarta az alagutfúrást keresztülvinni és ezáltal az emberi élet kockázatát a legkisebb mértékre csökkenteni, a *polgármester nemcsak a főváros anyagi érdekét tartotta szem előtt és nemcsak a szakértők műszaki véleményét értékelte, hanem a legnagyobb emberszeretet és szociális gondolkodás által vezettetve igyekezett a főváros érdekét szolgálni.* Hogy azután ez az angolrendszerű gép, — amelynek behozatalára a vállalkozók *engedélyt nem kaptak, hanem itt kellett olyan gyárban előállitani,* mely ilyen dolgokkal soha sem foglalkozott —, *a várakozásnak nem felelt meg,* ez nem a polgármester, nem a vizmű-vezetőség hibája, és a fővárosnak *vagyoni kárt sem okozott.* Helyes volt a főváros álláspontja, hogy csak miután még egyéb, a pneumatikus rendszert elkerülő rendszerrel való kisérletezés sem vált be, tért rá arra a mai viszonyok között még szokásosabb, de emberélet szempontjából kockázatosabb *pneumatikus rendszerre,* amellyel az alagut megépítése *feltétlenül keresztülvihető.*

— A vállalkozókkal fennálló szerződés értelmében a vállalkozóknak joguk volt társvállalkozót venni maguk mellé és ez a társvállalkozás semmi ugynevezett *ráfizetéssel nem jár.* Ugyanis csak a pneumatikus rendszerrel járó többkiadást és az alagutfalazatnak és aknáknak az előirtnál erősebbre való építéséből eredő többköltséget *kell megtéríteni, mert figyelemmel a Duna alatti talajnak az állapotára, erősebb vasbetonszerkezet, valamint vasgyűrük beépítése és a falazati kövek összepántolása is szükséges.* Nyilvánvaló, hogy ezeknek a többletköltségét *ugy a szerződés, mint az élő jog szerint is az építtető megfizetni tartozik.*

— Más kérdés az, hogy *helyes volt-e az akkori előkészület mellett* és az akkori tervek alapján a munkának vállalatba való kiadása és *nem kellett volna-e a tervet és a költségvetést alaposabban felülvizsgálni?* Abban az időben mindenkit közmunkát sürgetett és a vizművek vezetőségének parancsolólag előirták, hogy tessék mielőbb megkezdeni a munkálatokat. *A szociális igények kielégítése és a munkanélküliség követelményei* annyira szorították a kormányt is, hogy ámbár annakidején ezt a gyors munkát nem helyeseltem, de emberileg megértettem és mint a törvényhatósági bizottság tagja magam sem emeltem kifogást az ellen, hogy ha a megfelelő műszaki előkészítés megvan, a munkálatok megkezdődjenek és az éhező emberek kenyérhez jussanak.

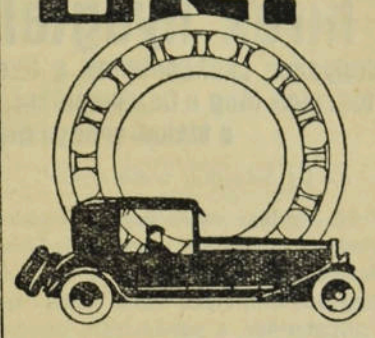
— Ezekután csak az a kérdés, hogy *mi van ma az alagúttal?* A munka ismét megállott. Az első vállalkozókhoz belépett társvállalkozók azon javaslatát, hogy a kő és betonburkolat helyett *vastübing-burkolat alkalmaztassék,* a polgármester ur elutasította és a vállalkozókat a szerződéses kötelességük teljesítésére záros határidő kitűzésével felhivta. Ebben megint semmi botrány nincs, sem a fővárosnak kára nem származott belőle. A vállalkozók ugyanis elvállalták a *nehézségek ismerete mellett* most már a pneumatikus rendszerrel normálpaizs használatával, a kikötött burkolatmegerősítéssel az alagut megépítését. E helyett hoztak a saját felelősségükre Németországból *egy egészen uj, még ki nem próbált, határozottan szellemes elgondolású, de de gyakorlatban még be nem vált paizsszerkezetet,* amely a várakozásnak az adott körülmények között nem felelt meg és amelynél a megadott falmegerősítési munkálatok és a vállalkozók által elkészített kövek az alagut megépítésére nem megfelelőek. Ezt maguk a vállalkozók állapitották meg, de nem vonták le a következményeit, azaz hogy a nem *megfelelő paizs helyett a megfelelő paizsot alkalmazzák,* hanem az előirt falazat helyett a sokkal nagyobb költséget okozó *vastübingburkolat alkalmazását* kivánták, vis majorra hivatkozva. Ennek következtében a vizmű vezetősége és a mellé rendelt szakértői bizottság az én közbelépésemre és a vezetésem alatt megtartott értekezleten helyesen kivánta azoknak a kisérleteknek a lefolyását, amely megállapitani volt hivatva, vajon *tényleg vis majorról van-e szó,* vagy az elkészített kő alkalmatlan, vagy az alkalmazott paizs nem megfelelő. A szakértői bizottság jelentése szerint a kisérletek a fővárosnak adtak igazat és most a vállalkozókon a sor, hogy a téves utról a jó irányba forduljanak.

— Lehet azon megint vitatkozni hogy ezeknek *a kisérleteknek hány napig, vagy hétig kellett tartani,* milyen erélyes levelet, vagy felszólitást kell a vállalkozókhoz intézni, még arról is lehet vitatkozni, hogy a vizművek vezetősége elég erélyes-e ilyen nagy beruházási munkálatok keresztülvitelére, főleg a mellé adott szakértői bizottság támogatására; azt is meglehet állapitani, hogy *az elnökletem alatt álló választmány éppen ugy, mint a korábbi igazgatóság igen erélyes fellépést kivánt a főváros részéről ugy ebben az esetben, mint az egész beruházás kérdésében.* Mindez a mai helyzeten nem változtat. Ha most a vállalkozók teljesitik vállalt kötelezettségüket és csak arról van szó, hogy egyes helyeken olyan további megerősités szükséges, amely a szerződés szerint a *főváros kötelessége,* ugy nem kétlem, hogy a *főváros nem vonakodik annak elegot tenni.* Ha pedig a vállalkozók a téves eljárásukhoz ragaszkodnak és az ő gyakorlatilag ezidőszerint *még be nem vált paizsukhoz* akarják az alagut falazatminőségét átmódositani, ugy a polgármester bizonyára *él szerződésadta jogával és meg fogja védeni a főváros érdekeit.*

— Ámde kérdik a jól értesültek, hogy lehet az, hogy a vállalkozók itt *nem jól dolgoznak,* holott a Boráros-téri hid építésénél *minden olyan nagyon jól megy?* Tehát ki kell cserélni a vízművek vezetőségét! Hogyan lehet ezt a két dolgot egymással kapcsolatba hozni tárgyilagosan, alig lehet megérteni. A *hidépítés más, mint a viz alatti alagut furás.* A hidépítésnél a vállalkozó cégek egyikének évtizedes tapasztalatai alapján járnak el, és ennek a közvetlen irányításával dolgoznak. Az alagutépítésnél *egy német elgondolás és irányítás alatt érvényesül* olyanok vezetésével, akik ezzel a német elgondolással most itt találkoztak először és nem alkalmazzák azokat az értékes tapasztalatokat, amelyeket a társvállalkozók vezetői évtizedes munkájukkal szereztek. *Amikor helyeseltük a társvállalkozók elfogadását,* akkor a sikert az ő tudásukra, ügyszeretetükre, technikai felkészültségükre és tapasztalataikra építettük, nempedig arra *a külföldi paizs-szerkezetre,* amellyel magukat azonosítják és amelyért az egész vállalkozást kockára teszik. *Ha a Vízművek igazgatói székében változás állna is be,* ha az összes igazgatók és szakértők kicseréltetnek is, az nem változtat azon a tényen, hogy *a Haltinger-féle paizs még az adott körülmények között nem felel meg a várakozásnak.* A főváros alagutat akar; a vízművek kibővítésével kapcsolatban *az összes szakértő tényezők azt szükségesnek tartják;* azt meg lehet építeni vastübingek nélkül is. A vállalkozók végezzék teendőiket, a szerződés alapján, *használják fel legjobb tudásukat és tapasztalatukat,* ne ragaszkodjanak az idegen elgondoláshoz és nincs rejtély, nincs pénzpocsékolás és nincs botrány.

— A vízműkibővítési munkálatok terveit annakidején *a közgyűlés és a kormány jóváhagyta.* Azóta a változott viszonyok és a szerzett tapasztalatok annak a módosítását szükségessé teszik. *Nagy körültekintés és nagy tanulmány kell még ahhoz, hogy felelősség nélkül végérvényesen megmondja valaki, hogy ma melyik az a részlet, amelyet úgy keresztül lehet vinni, hogy az egész művel szerves összhangban építve, a főváros érdekét igazán szolgálja!* Erről *más alkalommal* fogok nyilatkozni.

SKF

Svéd golyós-, görgős- és kúpgörgős-csapágyak
Speciális automobil-csapágyak
Görgőscsapágyas lovaskocsitengelyek
Golyóscsapágyas
közlőmüberendezések
SKF
Svéd Golyóscsapágy R. T.
Budapest, IX., Üllői-út 55.
Telefon: 46-4-40.
Sürgönycim: ESKAEF Budapest

AZ ANGOL-PARK a legkellemesebb esti szórakozó hely
= A terrasz étteremben izletes ételek, = magyar-francia konyha
Polgári árak! Kitünő konyha!
A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez hetenként csütörtökön elsőrendü müvészek felléptével, egész estéket betöltő opera- és operettelőadások

Illetménycsökkentési és létszámapasztási hirek nyugtalanitják a tisztviselő-társadalmat

Négyszer csökkentették a fizetéseket, egy ujabb illetményletaragás a minimális életlehetőségektől fosztaná meg a tisztviselőket. — Ujabb verzió a harmadik alpolgármesteri állás megszervezéséről, a státus-arányosítással és a magasabb állások szaporításával kapcsolatban

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Noha a polgármester szigorú rendelete értelmében mindeddig *semmi sem került nyilvánosságra* a főváros jövő esztendei költségvetéséről, olyan hírek vannak mégis forgalomban a városházán, amelyek költségelőirányzattal, illetőleg szanálással kapcsolatosan a *legnagyobb megdöbbenést váltják ki a tisztviselő-társadalomban.* A szanálási terv, állitólag a jövő esztendei költségelőirányzat során *jelentősen meg kivánja nyirbálni a tisztviselők fizetését,* hir szerint a tisztviselők ugynevezett *közlekedési segélye,* ami havonta pár pengőre rug, *lesz az első áldozata* a szanálási akcónak. Szó van ezenfelül arról is, hogy *bizonyos létszámapasztást* hajt végre a szanáló főpolgármester, *részben a szanálási terv, részben a nyugdíjtörvény rendelkezései alapján.*

Ezekről a tervekről *jól informált helyen* a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Arra vonatkozóan, hogy a szállongó hireak megfelelnek-e a valóságnak, *pontos felvilágositás annál kevésbbé adható,* mert a főpolgármester eddig semmiféle *nyilatkozatot a szanálási terv irányában nem tett,* valószínűleg nem is fog előbb tenni, mint a *tizenhetes bizottság első ülésén,* amely szeptember második felében fog lezajlani. Jelenleg tehát csupán az a helyzet, *hogy bizonyos negativumok sorakoztathatók fel,* amelyek gátul szolgálnak az esetleges fizetéscsökentő, illetőleg létszámapasztó tervek végrehajtásának.

— Ami a fizetés-redukciós, illetőleg ileltmény csökkentési hireket illeti, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy a fővárosi tisztviselők a négyszer véghezvitt fizetéscsökkenésen túlmenően bármennyire is szivükön viselik a főváros érdekeit, *további áldozatokra nem hajlandók.* Sajnos, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége *nem állhat élére természetszerűen annak az általános elkeseredésnek,* amely az illetmény-redukciós hirek kapcsán a fővárosi tisztviselő-társadalmat valósággal megdöbbenti.

Meg vagyunk azonban győződve e tekintetben nemcsak a főpolgármester kollegiáls együttérzéséről, hanem az *összes fővárosi pártok hathatós támogatásáról is* aban az irányban, hogy az illetményeknek bármilyen címen való csökkentésére *nem fog semmiképen sor kerülni.*

— Ami most már a *létszámredukcióról terjedt hireket illeti,* utalhatunk azokra a vizsgálatokra, amelyeket a főpolgármester rendelete értelmében a *nyári szünet alatt hajtott végre a fővárosi adminisztráció, illetőleg az elnöki ügyosztálynak ugynevezett racionalizálási osztálya.* Ez a vizsgálat megállapította, hogy a közigazgatás minden ágazatában nemcsak hogy létszámapasztásról nem lehet semmiképen beszélni, hanem *egyes ágazatokban még személyzet-szaporitásra lenne szükség.* Utalunk ehelyütt különösen az elöljáróságokra, amelyeken az a helyzet, hogy sok olyan munkakört, amit bizonyos képesítésű tisztviselőnek kellene betöltenie, *kisebb képesítésű tisztviselő* kénytelen betölteni a csekély tisztviselői létszám miatt. Igy például több elöljáróságon a *szegényügyi előadó a kezelőszemélyzet sorából kerül ki,* holott az a törvény és rendeletek értelmében csak fogalmazási szakbeli tsztviselő lehet.

— Arról is van különben hir, hogy a *főpolgármester nem létszámredukcióra, hanem bizonyos arányosításra gondol.* Állitólag olyképen kivánja a főpolgármester ezen tervét megvalósítani, hogy *csökkentené az alsóbb kategóriájú és növelné a magasabb állású tisztviselők számát.* Igy *megszünne több fogalmazói állás,* ezzel szemben néhány főjegyzői állás kreáltatnék, sőt arról is van hir, hogy *ezen a módon kerülne sor a harmadik alpolgármesteri állás megszervezésére.*

Mindezek azonban természetszerűen *csak szállongó hirek,* amelyekről csupán azért számolunk be, mert *hiteles nyilatkozat a főpolgármester terveit és elgondolásait illetően nincsen.* Minden valószinűség szerint *nem is lesz a szanálási bizottság összeülte előtt, ahol először fogja a főpolgármester szanálási programmját az autonómia képviselőivel megismertetni.*

Fábián Béla közmunkatanácsi tagsága

Hajbakapási alkalom a polgári ellenzék részére

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsában *hét tagsági hely megüresedett.* E hét tagsági hely közül három szavazati joggal, négy pedig tanácskozási joggal rendelkezik. Megüresedett mindenekelőtt az Egységes Községi Polgári Pártot, továbbá a polgári ellenzéket és a szociáldemokrata pártot megillető tagsági hely, amelyeket eddig *Kozma* Jenő, *Fábián* Béla, és *Peyer* Károly töltöttek be. *Kozma* Jenő és *Peyer* Károly nyilván ismét visszakapják tagsági helyeiket az új közgyülési választáson, sokkal nehezebb azonban a helyzet a polgári ellenzéknél, amelyet eddig a Fővárosi Közmunkák Tanácsában *Fábián* Béla képviselt. Ez a hely kétségkívül a *polgári ellenzéket illeti meg,* márpedig *Fábián* Bélának mindössze négytagú pártja van a törvényhatósági bzottságban. A *polgári ellenzéki pártoknak lesz a feladata, hogy e tagsági hely betöltése felől mindenekelőt maguk között megállapodjanak.* Ezt a megállapodást azután a többségi pártok respektálni fogják.

Annyi bizonyos, hogy *Fábián* Béla nehezen tudja visszaszerezni lejárt tagságát — nemcsak azért, mert *kisszámú pártot* képvisel, hanem főként azért, mert a Fővárosi Közmunkák Tanácsának az ülésein *feltünően ritkán, sőt az utóbbi időben egyáltalán nem jelent meg.*

A tanácskozási joggal felruházott négy tagnak a megválasztása felől az új fővárosi törvény *külön szakaszban rendelkezik.* Eddig a középitési szakbizottság küldte ki ezt a négy tagot, akik nem szavazhattak, csak a tanácskozásban vehettek részt. Az új törvény 5. §-ának 5. bekezdése a következőket tartalmazza:

„A Fővárosi Közmunkák Tanácsába az 1870. évi X. t. c. 11. §-a alapján kiküldendő *négy tagot a műszaki ügyosztályok mellé rendelt szakbizottságok együttes ülésben saját tagjaik közül* választják." Ezt a négy tagsági helyet úgy osztják fel egymás között a városházi pártok, hogy *egy helyet kap a kereszténypárt, egyet a Községi Polgári Párt, egyet a polgári ellenzék és egyet a szociáldemokrata párt.* A kereszténypártban erre a tagsági helyre *Pilis* Károly országgyülési képviselő és *Schoditsch* Lajos mérnök aspirálnak, a Községi Polgári Pártban *Bersey* Antal szeretné ezt a helyet megkapni, de pályázik rá *Wellisch* Andor müépitész is, sőt igényt tart reá vitéz *Martsekényi* Imre is. A szocialisták *Büchler* József újbóli beküldése mellett döntenek. A polgári ellenzéknél ez a kérdés is teljesen nyilt. Egymás között kell itt is megállapodniok, *ami a mai viszonyok között nem tekinthető könnyü feladatnak.*

Miért bukott meg eddig minden szinigazgató a Tisza Kálmán-téren?

Föld Aurél őszinte véleménye a Városi Szinház multjáról és jövőjéről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Városi Szinház sokat hányatott hajója végre révbe ért: a törvényhatósági bizottság elős őszi közgyülése elé terjeszti a polgármester azt a javaslatát, hogy a Tisza Kálmán-téri müintézetet hat esztendőre *Föld Aurélnak,* az ismert hirlapirónak és szinházi szakembernek adják bérbe. A polgármester előterjesztését a közművelődési bizottság legutóbbi ülése egyhangúan fogadta el és ahhoz is hozzájárult, hogy *Föld* Aurél a szerződéstervezetben biztosított jogánál fogva bérlőtársul *Alberti* Viktort, a neves hangverseny-vállalkozót, vegye maga mellé. A közművelődési bzottság azon ülésén, amely ezen döntést meghozta, *Liber* alpolgármester felszólítására megjelent *Föld* Aurél is, aki hosszabb expozéban fejtette ki terveit és elgondolásait a bérlettel kapcsolatosan. *Föld Aurél őszinte és nyilt szavai mély hatást keltettek a közművelődési bizottságban,* mint a bizottság tagjai mondották, az egyhangú határozat meghozatalánál jelentős szerepet játszott *Föld igazgatónak őszinte és kertelés nélkül való előadása.*

Kétségtelen, hogy a törvényhatósági bizottság közgyülése *szankcionálni fogja a közművelődési szakbizottság egyhangulag hozott határozatát.* A bérlettel kapcsolatosan *Föld* Aurél a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Nagyon köszönöm ehelyütt is *Liber* alpolgármester urnak, hogy *módot és alkalmat nyujtott arra, hogy a közművelődési bizottság ülésén felszólalhassak és kifejtsem véleményemet.* Amikor mint aktív színigazgató, arra határoztam el magamat, hogy a Városi Sznházban folytatom működésemet, úgy ezekben, *számot kell adnom a főváros illusztris közművelődési bizottsága, de a nagy nyilvánosság előtt is arról,* miért *éppen a Városi Szinházban* óhajtom működésemet folytatni, amikor a Városi Szinház harmincesztendős multjával azt igazolta, hogy *tőkeerős emberek és olyan igazgatók, akiket jelentős összegekkel segélyezett a főváros, elpusztultak.*

— Bizonyosfokú önteltség volna részemről, ha azt mondanám, hogy mindenki, aki eddig ott színigazgatói tevékenységet fejtett ki, *tehetségtelen, vagy hozzá nem értő* volt. Véleményem szerint nem az emberekben, hanem a *rendszerben volt a hiba.* Az én meggyőződésem az, hogy ez a szinház *en suite-szinház játszására, sem arra nem alkalmas,* hogy *egy és ugyanazt a műfajt pártolja és propagálja.* A szinház méreteinél fogva arra alkalmas, hogy *mindent adjon, ami kultúrát és művészetet jelent.* Hat évig — és ezt nyiltan és becsületesen megmondottam a közművelődési bizottságban és megmondom az *Uj Budapestnek is* — a szinházbérlőnek kell hogy alkalma legyen olyan hasznosításra, amely alkalmas lehet arra, hogy a *szinház üzemén, illetőleg üzletén várható és sajnos beállható nimbuszt esetleg helyrehozza azokkal a produkciókkal, amelyek nagyobb tömegek érdeklődésének a felkeltésére alkalmasak.*

— Egészen természetes, hogy *a szinház jellegének abszolút megóvása mellett* képzelem a Városi Szinház jövő sorsát, ami azt jelenti, hogy túlnyomórészt szindarabokat fogok ott játszani. Játszani akarunk operát, drámát, operetteket, de olyan dolgokat is, *amelyekre a szinház alkalmas.* Ezen gondolatmenet alapján kértem és kaptam nyiltan, a szinház jellegének abszolut fenntartása mellett jogot arra a közművelődési szakbizottságtól, hogy *ugy értékesithessem a szinházat a kultúrális és művészi szempontok fgiyelembevétele meleltt, ahogy gondolom és* ahogy érdekeim kivánják, anélkül, hogy ezzel más érdekeket sértenék.

A közművelődési szakbizottságban, a felszólalók egymás után adtak kifejezést azon véleményüknek, hogy *Föld Aurél kezeiben megfelelő módon biztositva látják a szinház jövőjét.* A végleges bérleti szerződés megkötése után *Föld* Aurél *valóban nagyszabású programmot kiván a Tisza Kálmán-téri müintézet sok vihart látott deszkáin bemutatni.*

GŐZ, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁSI, FŰTÉSI SZERELÉSEKET legjutányosabban vállal megkönnyitett fizetési feltételekkel. Költségvetés, tervezés dijmentesen. Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó BUDAPEST, VII., BAROSS-TÉR 15

Hunyadi János természetes keserüvíz az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan. SAKLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK SCHUBAUER FERENC magánmérnök Budapest, III., Föld-u 51. Telefon: 62—2—06.

HIREK

Elkészült a főváros téli inségprogrammja

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Liber alpolgármesternek, miután szabadságáról hazaérkezett, első dolga volt, hogy a főváros szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztályát utasította a téli inségprogramm elkészítésére. *Schuler* Dezső dr. tanácsnok, az ügyosztály vezetője, a kapott megbízás alapján *részleteiben is elkészítette a főváros téli inségsegélyző programmját* és azt elreferálta úgy *Liber* alpolgármesternek, mint *Borvendég* főpolgármesternek is.

A főváros téli inségsegélyző programmja általában *a tavalyi keretek között fog mozogni*, vagyis ugyanannyi lesz az étkezőhelyiségek, melegedők, stb. száma, mint az elmult esztendő őszén volt. A téli inségprogramm végrehajtásának fedezetéül részben az *inségadó* szolgál, az ezen felüli összegre azonban, amely jó pár millió pengőre rúg, a főváros *külön fedezet kijelölését fogja kérni a kormányhatóságtól.*

A főváros ezévi téli ínségprogrammját *legközelebbi ülésében tárgyalja a szociálpolitikai és közjótékonysági szakbizottság.*

Az Auguszta-telep csatornázása

Müller Antal nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Ismeretes, hogy a tavasz folyamán, amikor a nagy esőzések következtében a víz elöntötte az Üllői-út mentén levő Auguszta barakktelep mélyén fekvő utcáit, *Müller* Antal bizottsági tag, a Józsefváros népszerű országgyülési képviselője, felkérte *Sipőcz* polgármestert, hogy helyszini vizsgálat alapján intézkedjen az Auguszta barakktelep csatornázásáról. Az út- és csatornaépítési ügyosztály *a nyár folyamán el is készítette a vonatkozó terveket*, amelyek végrehajtásának *különös aktualitást adott az a körülmény*, hogy az augusztusvégi nagy esőzések következtében *újra víz alá került az Auguszta-barakktelep.* Erről az ügyről

Müller Antal

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapes* munkatársának:

— *Bizom a polgármester ígéretében*, valamint abban az *erélyes nyilatkozatban*, amelynek során *Szendy* alpolgármester, akinek hatáskörébe az illetékes ügyosztály tartozik, elrendelte a csaornázási tervek *azonnali végrehajtását a főváros folyó évi költségvetési előirányzata terhére.* Meggyőződésem, hogy *még október havában meg is kezdődhetik a munkálat*

ÚJ EGYENRUHÁT KAPTAK A VÁROSHÁZA KAPUSAI. A nyári szabadságukról visszaérkező fővárosi főtisztviselőket és bizottsági tagokat *kellemesen lepte meg* az a magyaros szabású, nemes egyszerűségében is impozáns egyenruha, amellyel *Veronács* Gyula, a városháza érdemes és mindenre ügyelő gondnoka látta el a városházi kapusokat. A világoskék dolmányt *magyar zsinórozás díszíti*, egyszerű a szövet is, nem hivalkodik ez az uniformis a maga műmagyarságával és pompázatosságával, mégis *tökéletesen megfelel céljának*, szerencsésen egyesíti a magyaros motívumokat a modern ruhaviselettel. Az érdekes újítás alkalmából *Veronács igazgatónak számosan gratuláltak ötletéhez.*

TÜSKÉK

A lelkiismeretlenek!

— Levél a szerkesztőhöz —

Mélyentisztelt Szerkesztő Ur! Néhány nap mulva megkezdődik az adófelszólamlási bizottságok ülésezése, oda ülünk, szabadfoglalkozású emberek, a bizottság elé, hogy lekönyörögjük a polgártársainkból álló testület előtt azokat a terheket, amelyeket a kivető hatóság túlbuzgalma rak rogyadozó vállainkra. Orvosok, ügyvédek, mérnökök, kereskedők és iparosok ott szorongunk valamennyien, hogy mutogassuk sebeinket, amelyeket a maga rózsaszinű szemüvegén át a gyönyör és az öröm tobzódásának lát az adófelügyelőség. A bizottságban helyetfoglaló polgártársaink feladata, hogy megmagyarázza az adóhivatalnok urak nak: az élet nem rózsaágy, gazdasági válság van, az adóterhek rettenetesebbek mint valaha, azokat csökenteni kell, nem emelni, emelni folyton és rendületlenül emelni!

Mert, értsük meg jól, Szerkesztő Ur: az egész vonalon emeltek az idén az adókivetésnél, megszüntették a rögzítéseket, nem vették figyelembe a vallomások adatait, emeltek végnélkül és mérték nélkül, Budapest összes királyi adófelügyelőségei darukká és srófokká változtak, emelőrudakká és szorító srófokká, amelyek alatt nyögvenyögünk mi, kétségbeesett adóalanyok! Ezekben a nehéz napokban, amikor, ha hinni lehet a lapok közlésének, tizennyolcezer fellebbezés — példanélküli nagy szám! — futott be az adófelszólamlási bizottságokhoz: önmagukkal és a közzel szemben kétszeres kötelessége a bizottságokban helyet foglaló uraknak, hogy fokozott mértékben ügyeljenek arra, egyetlen gyenge váll se roppanjon össze a túlnagy adóteher alatt, az emelődarú és a szorító-sróf csak addig működjön, ameddig az élet maradék szikráját ki nem sajtolja belőlük!

Az adófelszólamlási bizottságok működésének megkezdése alkalmából egy általános és súlyos panaszra hivom fel az Uj Budapest utján a Keresztény Községi Párt vezetőségének figyelmét. Arról van szó, hogy amig más pártok (főleg a demokraták) kötelességüknek tartják, hogy a felszólamlási bizottság minden ülésén elejétől végig ott üljenek és a hozzájuk érzelmileg és pártilag közelálló kisemberek ügyein segítsenek, a kereszténypárti adófelszólamlási bizottsági tagok azok, akik legnagyobb részt távollétükkel tündöklenek a bizottsági üléseken. Ott állunk, szegény keresztény kispolgárok, az adófelszólamlási bizottság előtt, nincs senki, aki a kincstár képviselőjének emelési tendenciáival szemben megvédelmezzen bennünket! A demokrata bizottsági tag védi a maga demokratáját — még örül, ha a mi adónk nagyobbodik, mert ezzel is kissebbitheti az ő védence terheit, bennünket azonban nem támogat a távollevő bizottsági tag, mi elvérzünk, védelem hiányában, a bizottság előtt!

Az én egyszerű tollam, mélyentisztelt Szerkesztő Ur, nem alkalmas arra, hogy méltassa azt a lelkiismeretlenséget, amelyet az adófelszólamlási bizottsági taggá megválasztott vagy kinevezett, de az üléseken részt nem vevő polgártárs viselkedése jelent. A Keresztény Községi Párt vezetőségének feladata, hogy a legkiméletlenebbül tegye vizsgálat tárgyává kik azok a lelkiismeretlen keresztény testvérek, akik csak a diszt látják megválasztásukban vagy kinevezésükben, de a jelenlétet nem tartják kötelezőnek az üléseken, mert az már terhes és kellemetlen. Le kell őket mondatni tisztségükről könyörtelenül, olyanokat ültetve helyükbe, akik valóban a kisemberek érdekét viselik szivükön, nem a szájukon és akik eleget is tesznek vállalt kötelezettségüknek!

Soraim közléséért, stb.

(aláirás.)

Az Őszi Vásár kudarca

Butor-kiállitás, gyulai kolbásszal és debreceni mézeskalácccsal garnirozva; mindez egy magánérdekeltség busás üzleti hasznáért!

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az Iparcsarnokban teljes két hétig tartott az *Őszi Lakberendezési Vásár*, amely a *maga nivótlanságával minden tekintetben a legélesebb kritikát hivta ki maga ellen.* Most, amikor a vásár kapui bezárultak, állapítjuk meg, hogy az efajta *selejtes produkció* nem érdeke sem az iparnak, sem a kereskedelemnek és a legnagyobb mértékben alkalmas arra, hogy *diszkreditálja a vásárt rendező, egyébként jóhirű ipari érdekeltséget.* Nem akartuk a vásár tartama alatt ezen megállapításunkat közétenni, nem állván szándékunkban a vásár látogatottságát rontani, de most rá kell mutatnunk arra, hogy az efajta vásárok rendezése *tökéletesen felesleges, senki sem kiváncsi* a néhány gyulai és csabai hentessel és debreceni mézeskalácsossal garnirozott bútorasztalosra és *nem érdemel utazási kedvezményt* a magas helydíjakkal összetoborzott kiállítóknak *az a satnya együttese*, amelyről mindent lehet mondani, csak azt nem, hogy a magyar ipart reprezentálja, vagy ha egyébnek nem, a lakásberendező iparnak bármilyen keresztmetszetét adja.

A kudarcba fult Őszi Lakberendezési Vásár felkeltette figyelmét a *főváros illetékes tényezőinek is*, akik csupán azért nem emelik fel hivatalosan szavukat a vásár rendezése ellen, mert még a gyanúját is kerülni akarják annak, hogy *ipar- vagy kereskedelem-ellenes álláspontot foglalnak el a főváros vezető urai.* Kétségtelen azonban, hogy a vásárral kapcsolatos események *éles formában fognak szóba kerülni a közgazdasági szakbizottságban*, ahol felvetik a gondolatot, *van-e szükség arra, hogy efajta epigonkonkurenciát teremtsenek a Nemzetközi Vásárnak*, amely valóban *hű és teljes* képét nyújtja az ország ipara és kereskedelme fejlődésének. Azt is meg fogják kérdezni a főváros közgazdasági bizottságában a kereskedelmi minisztertől, miért engedi, hogy egy *ilyen alkalomszerű vállalkozáson búsás hasznot vágjon zsebre minden elszámolás kötelezettsége nélkül* egy *magántársaság*, amelynek célja minden lehet, csak *nem üzleti vállalkozás.*

A főváros, sajnos *nincsen abban a helyzetben*, hogy tilalomfát állítson az Őszi Lakberendezési Vásár és hasonló reklám-kiállítások megrendezése elé. Egészen 1918-ig a *főváros hatáskörébe tartozott a kiállítások engedélyezése*, azóta azonban egy időközben hozott törvény értelmében közvetlenül a kereskedelemügyi kormányzat diszponál. Szó van arról, hogy a Közgazdasági bizottságban indítvány hangozzon el atekintetben, hogy a *jövőben hasonló engedélyeket csak a főváros és ez érdekeltségek meghallgatása után adjon ki a kereskedelemügyi miniszter.*

A „Zsófia" sétahajó délutáni indulási ideje. A MFTR közli, hogy a „Zsófia" sétahajó f. hó 12-étől, szerdától kezdve naponta délután 5 óra helyett fél 5 órakor indul, ami lehetőséget nyujt a gyönyörű őszi délutánok teljes kihasználására. A sétahajók indulási ideje egyébként változatlan marad.

Szobanövény és kiskert ápolási tanfolyamot kezd a Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete kebelében működő Virágkedvelők csoportja, melynek célja a szobában ápolt növények és kiskert gondozásának ismertetése. Előadás szeptember 20-án délután fél 5 órakor kezdődik (Eszterházy ucca 4. sz. Tisztviselő Kaszinó). Jelentkezni lehet a helyszínen, vagy VI., Podmaniczky ucca 29., II. 11. Telefon: 16-3-53.

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négysögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE!

GAZDASÁGI ÉLET

Király tanácsnok nyilatkozik a müncheni útügyi kongresszusról

A németek kétmilliárd márkás ötéves gigantikus útépítési programmja

Budapest utai és utcái világviszonylatban is kitűnőek

A müncheni utügyi kongresszuson a fővárost *Király* Kálmán, a II. ügyosztály tanácsnoka az ut- és csatornaépítés külföldön is ismert és elismert kiváló szaktudósa képviselee kitünő alvezérével, *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsossal egyetemben.

Király Kálmán

Münchenből visszatérve, lapunk munkatársa előtt a következőkben ismertette a kongresszus eredményeit és tanulságait:

— A közlekedés átalakulása maga után vonta az *utak modernizálását*. Különböző államok igen sok kisérletet végeztek, hogy hogy és mint lehessen az autóközlekedést jó és olcsón utaikon lebonyolítani. Már a század elején szükségesnek mutatkozott, hogy a különböző nemzetek szakférfiai szerzett tapasztalataikat egymással közöljék és az eredményeket vita tárgyává tegyék. Igy jött létre az első nemzetközi utügyi kongresszus. A vonatkozó felhívás élénk visszhangra talált és 1904-ben Párisban *mintegy kétezren* jöttek össze szaktanácskozásra. Az utépítési tudomány és technika rohamos fejlődésével kapcsolatban csakhamar kitünt, hogy ezeket az összejöveteleket időnként meg kell ismételni. Evégből *négyévenként, más-más világváros látja vendégül a nemzetek utépítési kiküldötteit.*

— Ebben az évben München volt a kongresszus szinhelye, *a tagok száma meghaladta a kétezret.* Magyarország részéről *ötvenen jelentkeztünk kongresszusi tagul.* Ezenkivül még mintegy ötvenen utaztak ki Münchenbe, de a hivatalos — aránylag nagy tagdíjat, mivel az utat saját költségükön tették meg, *nem kellett megfizetniök.*

— A kongresszus és a vele kapcsolatos kiállitás, nemkülönben a *részben folyamatban levő, részben már kész utak* megtekintése igen tanulságos volt. A rendezést a németek, a tőlük megszokott szakszerűséggel hajtották végre; az elhangzott előadások és beszédek, nemkülönben a hozott határozatok már másnap nyomtatásban — és pedik *könnyen kezelhető füzetekben* — a tagok rendelkezésére állottak. A németek Vezére egy évvel ezelőtt nagy utépítési programm végrehajtását rendelte el. Öt éven keresztül *400 millió márkát fordítanak évenként a* birodalmi autó uthálózat kiépítésére. Az építés alatt álló és részben már kész utak *teljes szélessége a kresztmetszet szerint 23 m.* Ebből a két utpálya *egyenként 7 m.* A középen marad *9 m. széles sáv, amelyet* Mindegyik utpályán a *közlekedés egyirányú lesz,* ami a biztonságot rendkivül növeli. Természetesen ezekel a hatalmas utépítésekkel kapcsolatban *nagy hidakat és viaduktokat* (völgyáthidalásokat) kell építeni. A burkolatot a helyi viszonyoknak megfelelően választják ki. Ma már a németek is áttértek a *betonburkolat alkalmazására.* Ahol az út töltésen halad, ott három rétegben készitik s egyes rétegek közé vashálózatot tesznek, hogy a burkolat ne repedjen.

— A legérdekesebb a szakkiállitásnak az a táblázata, amelyben rámutatnak az *autó-ut épitések közgazdasági* következményeire. Az építésre fordított összeg *47 %-a* a munka szinhelyén kerül kifizetésre munkabér címén, *25% megy* el utépítési anyagokra, *12% gépekre* és egyéb eszközökre, egyéb kiadásra marad *16%.* A foglalkoztatott munkások létszáma 240.000, ebből 100.000 a munkahelyeken, 140.000 pedig egyrészt az építési anyagok, másrészt gépek és szerszámok stb. készítésénél nyer alkalmazást. Németország *ezzel az autóutépítéssel elmaradt munkanélküli segély címén évenként 120 millió márkát takarít meg,* adótöbbletként pedig 80 millió márkát vesz be évente ugy, hogy az utépítési programm keresztülvitele tulajdonképen ezek szerint *nem évi 400, hanem csak 200 milló* márkába kerül. Ha sikerült ezt a programmot megvalósítani, akkor öt év mulva Németországnak lesz a legkitünőbb autóuthálózata, amelynek ipar, kereskedelem, idegenforgalom és hadászat szempontjából felbecsülhetetlen jelentősége van. Erre nézve egy nagyon érdekes falitábla ad kézzelfogható bizonyitást: *Hamburg és Lipcse között az országuton* ma 360 km utat kell megtenni. Erre 9 óra kell. Költség 36 márka. Ha elkészül az uj autó-strada, akor az *ut hossza 310 km lesz, az utazási idő 4 óra közlekedési kiadás 20 márka.* Mivel pedig ma az idő pénz, nemcsak az utiköltségnek közel 50 %-os csökenése, hanem az utazási időtartam ilyen hatalmas mértékü megröviditése is óriási köz- és nemzetgazdasági előnyt jelent. Ehhez járul még, hogy az uj utakon nem lesznek *kissugarú kanyarok,* nem lesznek pályaszintben *vasuti kereszteződések,* hanem nagy *aluljárók, vagy felüljárók.* Ennek következtében a közlekedés biztonsága óriási mértékben növekszik.

— Az energia, amellyel a németek ezt az útépítési programmot végrehajtották, imponáló. Láttunk az Inn folyón keresztül *egy hidat épiteri,* mintaszerű kivitelben. Az egy év alatt a teljesítmény egészen páratlan.

— A kongresszus magyar résztvevői elismeréssel adóztak a *németek óriási munkásságának,* egyuttal azonban megnyugvással állapitották meg, hogy hazánk e téren is megállja a helyét s különösen fővárosunk utai külföldi viszonylatban is a kor szinvonalán állnak.

R. O.

Kubikos-szállodát épit a főváros a Haller-téren

A kormány pénzügyi hozzájárulásával kitelepitik a Teleki-téri kubikos piacot

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Régi panasza a Teleki-tér és környéke lakóinak az a *kibirhatatlan helyzet,* amelyet a téren tartózkodó kubikosok idéznek elő. Országszerte fogalom, hogy a derék, főleg a Tiszavidékről származó földmunkásoknak *kedvenc találkozóhelye a Teleki-tér.* Évtizedek óta itt gyülnek össze az ország minden részéből a kubikosok, itt fogadják fel őket, sőt az is gyakran előfordul, hogy a Teleki-téri őszerescsarnok vezetőjéhez fordulnak távirattal vidéki vállalkozók, küldjön ennyi meg ennyi kubikos munkást abbe vagy abba a városba. Ezek a kubikosok természetesen ott is laknak a Teleki-téren, lecrítik a subájukat, azon alusznak, télen-nyáron. Hogy köztisztasági szempontból mit jelent sok szegény embernek a főváros egyik terén a puszta földön való tanyázása, azt könnyü elképzelni.

A főváros közigazgatási ügyosztálya a legutóbbi napokban *érdekes tervezetet dolgozot ki* a kubikos-probléma rendezésére. Erről az elgondolással

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok, az ügyosztály vezetője, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Valóban türhetetlen az az ázsiai állapot,* amelyet a Teleki-téren tanyázó kubikosok teremtettek. Legalább *ötven-hatvan kubikos tartózkodik állandóan a Teleki-téren,* ott laknak a puszta földön ami ugy köztisztasági és közegészségügyi, mint közbiztonsági és közerkölcsiségi szempontból *megengedhetetlen.* Nem is élnek emberi életet ezek a páriák, néhány fillér ha van a zsebükben miből persze miből persze nem telik lakásra. Legutóbb 1929.-ben mikor az a szörnyü fagy volt, az őszerescsarnokban volt kénytelen beengedni őket a főváros, hogy *agyon ne fagyjanak.*

— Most az a terv merült fel, hogy a *Haller-piac térre telepitjük át a kubikos piacot.* Szó van arról is, hogy ott *néhány barakk-épületet emeljen a főváros a kubikosok számára.* Vidékiekről lévén szó, mind ez az állam feladata lenne, és a *kormány nem is zárkózik el a költségek jelentékeny részének viselése elől.* Ebben a tekintetben az illetékes kormányzati tényezőkkel *lefolytattam a szükséges tárgyalásokat.* A közgazdasági ügyosztály *már készíti az előterjesztést,* amely rövidesen az önkormányzati fórumok elé kerül.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

Elsőrendü kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre
Legujabb autókarosszériás gyermekkocsik nagybani árban. A feltételekhez alkatrészek.
Javitómühely. Olcsó árak.
VARRÓGÉPET LAKÁSÁN MEGJAVITJUK.
LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

Rekord-rollfilm
26o Sch. 6×9.8 felvételes Pf. 1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD FOTO SZAKÜZLET,
VII, Nyár-utca 10. Tel. 40-4-03

Látványosság a Károly-körúton

A Károly-körúton járva szemünkb ötlik, a Központi Városház épületébe egy *gyönyörü új modern üzletportá* mellyel fővárosunk egy világvárosi nivó álló izléses modern üzlettel növekedett Közelebbről megtekintve kellemes meglepetéssel látjuk, hogy az 54 éve fennáll közismert patinás *Hoffmann Ferenc kép kereskedő* (Károly-körút 28.) nagyob bitotta meg üzletét és azt új moderi portállal látta el.

A három óriási kirakatban a járókel közönség állandóan *szebbnél szebb ké pekben gyönyörködhetik.* Itt a régi, neve festők művei mellett a modern piktur remekeivel is megismerkedhetünk. A újonnan átrendezett modernizált üzlet ben ezenkívül *állandó képkiállítás fogadj a belépőt,* mely teljesen díjtalanul é vételkötelezettség nélkül megtekinthető.

Óriási választékot találunk híres fes tőművészek müveiből, hogy csak néhán nevet említsünk: *Éder* Gyula, *Komárom Katz, Visky, Olgyay* Ferenc, *R. Barabá* Gizella, *Innocent* Ferenc, *Iványi Grün wald, Fried* Pál, *Scheiber* Hugó, *Rott mann* Mozart, *Magyar Mannheimer Hermann* Lipót, *Szüle* Péter, *Peske* Géza *Pörge* Gergely, *Deák Ebner* és még sok más művész *legválogatottabb műveibő választhatunk.*

Ezenkívül rézkarcokban, reprodukciókban is a *legnagyobb választék áll a közönség rendelkezésére.* Mivel a cégnek saját képkeretgyára is van, mely az országban a legelsők közé tartozik, igen kellemes, hogy *minden képhez művészi szempontból is legtökéletesebb keretet választhatunk.* Ugyanitt *kaphatók a most oly divatos fafüggönytartók is nagy választékban.* Árait a cég a gazdasági viszonyokat tekintetbevételével állapította meg.

Ha a Károly-körúton járunk, *ne mulasszuk el a kirakatok és üzlet megtekintését,* mindenki egy művészi élménynyel *gazdagabban távozik.*

Uj kiirások

Bontási-, átalakítási-, föld-, kőmüves, vasbeton- és elhelyező-, ács-, tetőfedő-, bádogos-, műkő-, burkoló-, különleges lakatos-, vasszerkezeti-, mázoló-, üveges-, szobafestő és falmázoló-, vízvezeték és csatornázási-, teherfelvonó-, szellőzőberendezési munkákra a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei által VI., Horn Ede-ucca 7. sz. alatti állomáson építendő akkumulátorháztoldalék-építkezés részére. — Határidő: 1934. évi szeptember hó 15-én d. e. 9 óra.

A IX. ker., Soroksári-úti csatornaszivattyútelep új szennyvíznyomócsövének építési munkáira. — Határidő: 1934. évi október hó 9-én d. e. 9 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleniti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

352

Tek. Főváros Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

XII. évfolyam 37. szám

Budapest, 1934 szeptember 22

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV. KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Szélmalomharc

Az Uj Budapest számára irta:
MÜLLER ANTAL

Az 1931 : XX. tc., amely a gazdasági versenyt szabályozó megállapodásokról intézkedik, előírja, hogy minden olyan határozatot, amely árura vonatkozóan a termelés, a forgalom, vagy az áralakulás tekintetében, vagy egyébként a gazdasági versenyt korlátozó vagy a versenyt más módon szabályozó kötelezettséget állapít meg, be kell mutatni a kereskedelemügyi kormányzatnak. A törvény különlegesen kiköti, hogy a bemutatott kartelokiratokat bizalmasan kell a minisztériumnak kezelnie: így semmi csodálkoznivaló nincs azon, hogy a kereskedelemügyi minisztérium titkos dossierjában kezelt kartel-megállapodásokról vajmi kevéssé van informálva a közvélemény. Legutóbb olvastam a titkos dossier tartalmáról azt a kiszivárgott hírt, hogy a törvény értelmében megtett bejelentések kapcsán mintegy háromszáz kartel-megállapodást tart nyilván a minisztérium.

A háromszáz bemutatott megállapodás ugyanannyi kartelt jelent: fojtogató karokat, amelyek acélkapcsokkal szorítják az egyre jobban pusztuló kisipar és kiskereskedelem bénult torkát. Háromszáz kartel, mindmegannyi külön várúr az ország gazdasági életében, nekik adóznak a fogyasztók, az ő jobbágyaik a kisiparosok, mintha csak a középkorban élnénk, a csákmáték és a többi hűbérúr idejében! A kisipari műhelyek ma üresek, a munka zaja elnémult, rendelők helyett végrehajtók látogatják a kézművest!

A külföldi áruk versenye teljesen kikapcsolódott! A kartelek egyeduralmat élveznek az egész vonalon, ezt az előnyös helyzetet százszázalékig ki is használják a maguk javára. A nagyipar külső megjelenési formája, az értékesítési kartel, nem akar egyebet, minthogy monopóliumát a lehető legjobban kihasználja. A gyáripar által termelt ipari cikkek árai sohasem a termelési költségekhez viszonyítva alakulnak, a mindenkori vámvédelmet veszik alapul, azt igyekeznek mennél magasabban megállapítani, mert hiszen áruik eladási árát is eszerint tudják emelni. Vegyük még hozzá azt a körülményt, hogy a gyárak és a nagyvállalatok túlnyomó nagyrészben részvénytársasági alapon működnek, igazgatóságukba külső, nagy befolyású egyéneket hívnak meg, közéleti nagyságokat, akiknek révén vám- és adókedvezmények és munkaalkalmak elnyerése formájában mindig sikerül nagyobb kedvezményeket elérni.

Az ipargazdasági érem másik árnyoldalát, a kisiparosok és kézműiparosok helyzetét nem szükséges ez alkalommal újból lefesteni az Uj Budapest olvasóközönsége előtt, az ő nyomorúságukat mindenki ismeri. Megdöbbentő statisztikai adatok igazolják, hogy a magyar kézműipar még pár évvel ezelőtt is több szakmunkást foglalkoztatott, mint a gyáripar, ma pedig nemcsak segéd nélkül dolgozik a kisiparos, hanem az iparospótlás szempontjából oly fontos inasnevelésről is kénytelen — munka hiányában — lemondani!

Szélmalomharc minden küzdelem, amelyet a kartelírozott nagyipar ellen folytatunk. Egyetlen sugár az éjszakában az új Közszállítási Szabályzat: A magángazdaság folytonos hanyatlása idején sokszorosan fontos a közmunkafronton való visszaszorítása a mind mohóbbá váló kartelírozott étvágynak.

Az alkotmányvédő blokk feltámasztását tartja szükségesnek Petrovácz Gyula

A Keresztény Községi Párt elvárja a polgármestertől, hogy megvédje a maga jogait. — A költségvetési deficit nem egyébb, mint a szanáló kormánybiztos létjogosultságának utólagos alátámasztása.

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Községi Párt legutóbbi értekezletén elhatározták, hogy *rendkívüli közgyűlés összehívása iránt* tesznek lépéseket és pedig abból a célból, hogy a főváros autonómiájának az új fővárosi törvényben *még meghagyott jogait megvédelmezhessék és azok érvényesítését biztosíthassák.* A Keresztény Községi Párt ezt a határozatot *Wolff* Károly felszólalásának a hatása alatt hozta meg. *Wolff* Károly indítványának megindokolása során erősen hangsúlyozta, hogy a Keresztény Községi Párt ennek a rendkívüli közgyűlésnek az összehívásával *nemcsak a székesfőváros autonómiájának, hanem egyúttal a székesfőváros polgármesterének a jogait is meg akarja óvni.* Erről az akcióról, amely a most meginduló őszi kampányban *egészen új fordulatot adhat a várospolitikai helyzet alakulásának,*

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Keresztény Községi Pártnak az autonóm jogok és a polgármesteri hatáskör megvédelmezése érdekében indított akciója *végeredményben a nagyközönség érdekeit is szolgálja.* Az új fővárosi törvény *rendkívül széleskörű jogokat* biztosított a kormány által kinevezett *főpolgármesternek.*

Ha erős a főpolgármester, akkor a polgármesternek is erősnek kell lennie.

A főváros közönsége és a Keresztény Községi Párt vezetősége

elvárja a polgármestertől, hogy megvédje a maga jogait, mert azokkal élnie kell és pedig a főváros közönségének a javára.

Nekünk kötelességünk erre figyelmeztetni a polgármestert és egyben segítséget nyujtani neki abból a célból, hogy megerősödve vehesse fel a küzdelmet.

— De mindezeken túlmenőleg a Keresztény Községi Párt akciója *országos vonatkozásban is komoly eredményeket akar elérni,* miután itt a közszabadságok hatékonyabb megvédelmezéséről van szó.

Az utóbbi időben úgy a fővárosi, mint országos vonatkozásban a hatalommal szemben való megnyilvánulásnak és bizantinizmusnak olyan sajnálatos jelenségeivel találkozunk, amelyek a „Macht geht vor Recht" közmondásnak a magyar közéletben való teljes tobzódását eredményezik.

Nincs ma már gerinc, amely a hatalom akaratával szembe merné állítani a jogokat és hosszú idő óta néhány kiváló ellenzéki politikus mellett *Wolff Károly egyéniségére hárul az a feladat,* hogy az igazságnak, a jognak, a törvénynek érvényt próbáljon szerezni bizonyos kormányhatalmi intézkedésekkel szemben, amely a közigazgatás területén lábunk alól a biztos jog alapját és tisztán a kormányzati hatalomnak az érvényesülését követelik meg minden köz- és minden magánérdekkel szemben.

Ebben a vonatkozásban a Keresztény Községi Párt elnökének hatalmas szava nemcsak a Keresztény Községi Párt keretében, hanem az összes pártok és az egész közvéleményt tekintve is, igen nagy jelentőségűnek mondható.

Azok a *visszhangok,* amelyeket *Wolff* Károly szava ébresztett, — a tőle legtávolabb fekvő sajtóorgánumokban is *egyre erőteljesebben hangsúlyozzák egy ilyen alkotmányvédő mozgalomnak az állandósítását.*

Amikor a fővárosi törvény tárgyalása a parlamentben megkezdődött, alkotmányvédő blokk alakult, amely — ha formailag nem is oszlott fel, — de azóta nem ült össze. Nekem az a véleményem, hogy sok olyan jelenség mutatkozik az utóbbi időben, amelyek ennek az alkotmányvédő blokknak a feltámasztását teszik szükségessé.

Egy ilyen független, szókimondó, elszánt és a közért, nem pedig a hatalomért működő testületnek *talán sikerül megállítani a most már egymás után sorakozó erőszakos lépéseket,* amelyek minden téren, de különösen a közigazgatás területein jelentkeznek. Amikor a fővárosi törvényt tárgyaltuk, figyelmeztettük *a vidéki törvényhatóságok képviselőit,* hogy nekik is szükségük lehet még az alkotmányvédő blokk védelmére. Abban az időben ezt nem hitték el. *Azóta minden vármegyében a legnagyobb megdöbbenés támadt a kormány őszi közigazgatási terveinek a hírére.*

— Ami *speciálisan a most megindult akciót illeti,* egészen bizonyos vagyok abban, hogy ez nem fog megállani a Keresztény Községi Párt határainál, hanem *csatlakozni fognak ehez a kezdeményezéshez a várospolitika összes pártjai.* Az általunk összehívandó rendkívüli közgyűlések sorozata fog bizonyságot tenni mellettünk és az ott előterjesztendő javaslatok egyhangú elfogadása fogja bizonyítani, hogy

maradék autonómiánk megvédelmezésében és a fővárosi polgárság alkotmányos jogaiért folyó küzdelemben minden párt egységesen vonul fel.

Arra a kérdésre, hogy *a Keresztény Községi Párt milyen álláspontra helyezkedik a költségvetési vitát illetően,* — kapcsolatban a szanálási művelet megindításával, — *Petrovácz* Gyula ezeket felelte:

— Ami a főváros költségvetését illeti, én az abban feltüntetett

tízmillió pengős deficitet nem tartom egyébnek, mint a szanáló kormánybiztos létjogosultságának utólagos alátámasztásának.

Nem tudom ugyanis elképzelni, hogy ennek *a minimális deficitnek az eltüntetéséről a városházi adminisztráció ne tudott volna gondoskodni.* Meggyőződésem, hogy a pénzügyi bizottság tárgyalásai alatt ennek a tízmillió pengős deficitnek az eltüntetésére *számos egészséges ötlet fog felmerülni,* amelyek

a személyi természetű érdekek tiszteletbentartása mellett is tisztán dologi kiadásokból való megtakarítások vagy koncentráltabb anyagbeszerzési rendszer bevezetése révén végeredményben képesek lesznek eltüntetni a költségvetési mérlegben mutatkozó tízmillió pengős deficitet.

Borvendég főpolgármester úr nyilatkozatából, amit legutóbb tett, kitűnik, hogy *a költségvetés és a szanálás egymástól függetlenek.*

Sajnálattal nélkülözzük a szanálási koncepciót, amely még mindig nem került nyilvánosságra.

De abban az esetben, ha a főpolgármester úr szerint a szanálás és az új költségvetés *egymástól teljesen függetlenek,* nem tudom megérteni: *mi-*

ért tárgyalja le a főváros pénzügyi bizottsága és a közgyűlés a városházi adminisztráció által készített költségvetési tervezetet? Hiába fogunk napokon keresztül a legbehatóbban tanácskozni és hiába fogjuk ezt a tízmillió pengős deficitet saját elhatározásunkból, esetleg nagy áldozatok árán eltüntetni, ha

a főpolgármester egyelőre ismeretlen intézkedéseivel minden határozatunkat felboríthatja,

annak az új törvénynek az alapján, amelye *neki korlátlan jogot ad a szanálási eszközök megválogatására.* Nem az fog történni, amit a székesfőváros autonómiája hosszas tárgyalások és megfontolások után elhatároz, hanem az, amit a főpolgármester rendeletileg előír. Ebben a szituációban

valóban csak formalitásnak lehet tekinteni a költségvetési vitát, ami legfeljebb arra lesz jó, hogy a főváros autonómiája bebizonyíthassa: nincs szükség semmiféle szanálási akcióra, tehát nem volt szükség új fővárosi törvényre sem.

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

Wolff Károly a pletykák ellen

Fontos kijelentések az első őszi kereszténypárti értekezleten

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a Keresztény Községi Párt *fokozott aktivitásba kezd* a városháza őszi kampánya során. Ebben az értelemben nyilatkozott lapunk egyik legutóbbi számában *Petrovácz* Gyula, a kereszténypárt vezető tagja is. Ugyanez a hang, *a harci fölkészültség és elszántság, de egyben a legteljesebb egység hangja is* nyilatkozott meg a Keresztény Községi Párt eheti első őszi értekezletén, amelyen *Wolff* Károly elnökölt. Az értekezleten elnöki megnyitó beszédében vázolta *Wolff* Károly az aktuális városi problémákat.

— Meg kell említenem — kezdte beszédét *Wolff* Károly —, hogy a városháza környékén nagyon sok sajtóorgánum él, amely sajtóorgánum, úgy látszik, nem azt tartja szemelőtt, hogy *mindig az igazat szolgálja*, de miután konkrétumai nincsenek, hát *kombinál és zavarja, kavarja a dolgokat.* Én csak jóindulatúlag megjegyzem, hogy ha a sajtóorgánumok komolyak, akkor *ezt mindig szemelőtt szoktam tartani*, ha pedig nem komolyak, akkor *udvarolhatnak jobbra vagy balra*, azon leszek, hogy *ne keressenek semmit* a városháza körül. Ezek a pletykákat faragó orgánumok a kereszténypártot is *mindig osztják, bontják, tagolják, szétfürészelik*, de ez nagyon nyugodtan érint, mert abból a tizenöt éves multból, amely alatt pártunkkal együtt dolgoztam, megszoktam, hogy a párt *mindig olyankor kovácsolódott legjobban össze, amikor hirészteltek, hogy már nincs is.* Én meg akarom jegyezni, ami az aktívitást illeti, *fogják látni a mi kvalitásunkat, amely nem is lesz a legkellemesebb.*

— Igenis, a Keresztény Községi Párt a maga tagjaival, *eleven szellemével megy neki a harcoknak olyan értelemben, hogy a legmerevebben fogja a meggyőződése szerinti keresztény irányt szolgálni* s ebben nem fogad el kitanítást semmiféle *új, vagy külföldről betörő irányoktól*, mert az ő programja mindig a kertelés nélküli, gazdaságilag megalapozott keresztény irányzat volt és ezt az irányt úgy fogja továbbra is szolgálni, hogy *az internacionális nagytőkének az egész gazdasági politikában észlelhető egyoldalú kiszolgálását egyáltalában nem fogja alátámasztani*, mert minden törekvése arra irányul, hogy *a tőke ne öncélú legyen*, hanem eszköze a nemzet egyetemes boldogulásának.

Beszéde további során *Wolff* az aktuális városházi problémákkal foglalkozott: felemlítette az *OTBA-ügy fővárosi vonatkozását.* Elhatározta a párt, hogy az *alkotmányügyi sérelem ügyében* az autonómia többi pártjait is felkérik az állásfoglalásra.

Csilléry András dr. ügyvezető elnök is felszólalt és arra hívta fel a bizottsági tagok figyelmét, hogy a főpolgármester az utóbbi időben *mind több hatalmat ragad magához.* A referensek nem a polgármesternek, hanem a főpolgármesternek tesznek jelentést, jóllehet a törvényes jogkör ebben az ügyben a polgármesternél van. *Csilléry* szavaira *Wolff* Károly felelt és megállapította, hogy *a polgármesternek erős kézzel kell saját hatáskörét megoltalmaznia.* Ebben mellette áll az egész autonómia. A következő felszólaló *Lázár* Ferenc volt, Rámutatott arra, hogy a szanálási programot a főpolgármesternek a költségvetés tárgyalásával egyidejűleg be kell terjeszteni, mert másként a megoldás illuzóriussá válik. Ezután belső szervezési ügyek kerültek szóba.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépítési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

AZ ANGOL-PARK a legkellemesebb esti szórakozó hely
= A terrasz étteremben izletes ételek, = magyar-francia konyha
Polgári árak! Kitüno konyha!
A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez hetenként csütörtökön elsőrendü müvészek felléptével, egész estéket betöltő opera- és operettelőadások

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE!

VÁROSHÁZI NOTESZ

LEGSZŰKEBB HIVATALI KÖRNYEZETE ünnepelte csupán *Sipőcz* polgármestert szerdán délelőtt születésnapja alkalmából. Titkári hivatala a nyárutó legszebb virágaival díszítette ebből az alkalomból a polgármester dolgozószobáját. *Csanády* Gusztáv dr. tanácsjegyző a polgármesteri hivatal, *Horony-Pálffy* Aurél dr. tanácsjegyző, az elnöki ügyosztály vezető-helyettese, az elnöki ügyosztály személyzetének jókívánságait fejezte ki a polgármester előtt, — *Liber* és *Szendy* alpolgármesterek gratuláltak még születésnapján Sipőcz Jenőnek, aki, mint minden esztendőben, szokott szerénységével, ezidén is elzárkózott minden nagyobbszabású ünnepség elől.

*

EGY DARAB VÁROSTÖRTÉNET VONULT FEL a mult hét szombatján a balatonkenesei fővárosi üdülőtelep különtermében. A főváros nyugdíjas főtisztviselői gyűltek össze, nem hivatalos összeharangozás alapján, a baráti együttérzés hozta össze hivatalanul őket, hogy maguk között elbeszélgessenek a régi, szép Budapestről...

Tizenhárman voltak „az öregek": a nyugalmazott főpolgármesterek közül Bárczy István és Ripka Ferenc jöttek el, a nyugdíjas alpolgármestereket Harrer Ferenc, Déri Ferenc és Piperkovits Bátor képviselték, a nyugdíjas tanácsnokok közül Csupor József és Wildner Ödön, a kiérdemült előljárók közül Szalay Sándor, Emőd József, Halász Elemér, Wigh János és mindannyiok közül a legfiatalabb: a nyolcvanesztendős Márkus Imre jöttek el. Tizenharmadikul Végh János nyugalmazott tisztifőorvos érkezett meg.

A napfényes őszi délelőttön kisétáltak, kibeszélgették magukat az öreg nyugdíjasok. Este azután ünnepi vacsora volt, amelyre hogy tizenhárman ne legyenek (az öreg emberek a legbabonásabbak), tizennegyediknek meghívták Csorna Kálmán árvaszéki elnököt, akit tréfás gúnyolódással kineveztek A) osztályú nyugdíjasnak, ki is ezen minőségében a Benjámin nevet viselte ez estén...

Szónoklat természetesen nem volt, Bárczy István mondott csupán néhány meghatott szót Bódy Tivadarról, aki a tavalyi összejövetel óta a jobbik hazába költözött. Vasárnap délután azután hazaszálingóztak az urak, elmélkedve a sors múlandóságán, még a vonaton is emlegetve azokat a bizonyos régi, szép időket, amelyek elmúltak, hogy soha többé vissza ne térjenek...

*

A SZOKATLANUL SZÉP SZEPTEMBERI IDŐJÁRÁS különben a vendégek feltűnő nagy számát vonzotta a kies kenesei üdülőtelepre. A Községi Takarékot Zlinszky László nyug. vezérigazgató-helyettes képviselte, a Beszkárt részéről Lengyel és Csilléry igazgatók voltak lent családjaikkal. Lement néhány napi üdülésre Csorna árvaszéki elnök feleségével, továbbá Blieszner Ágoston dr., a Józsefváros népszerű plébánosa.

A korán sötétülő estéken vidám és kedélyes bridge- és tarokk-csaták zajától volt hangos a kártyaszoba. Különösen szombaton, amikor a nyugdíjas fővárosi előljárók érkeztek meg, ők tudvalevően a tarokk koronázatlan fejedelmei. Nem maradt üresen a játékház sem, ahol az öreg urak kedves évődéssel bizonyították be, hogy még mindig tetterős művelői ennek a játéknak és ha megfelelő svungot vesznek, egyetlen dobással ki tudják ütni mind a kilenc bábut!

*

UJ FEJEZET KEZDŐDÖTT az elmúlt hónapban a főváros kegyúri történetében, az a szerződés, amelyet a szigetmonostori vízterület kisajátítása ügyében a földmüvelésügyi minisztérium a fővárossal kötött, a területen levő községek kegyúri kötelezettségeiket a fővárosra bízta.

Farkas Ákos dr. tanácsnok, az elnöki ügyosztály kitűnő vezetője, akinek hatáskörébe tartoznak a főváros kegyúri ügyei is, a szerdai napot használta fel arra, hogy mint kegyúri képviselő. látogatást tegyen a szigetmonostori plébániákon, megnézze az épületeket és meghallgassa a panaszokat. Egyben az is elintéztetett, hogy a szigetmonostori kegyuraságga járó költségeket a Vízművek fogják fedezni, mert hiszen ők lesznek birtokosai a most megszerzett földeknek...

*

KOZMA JENŐ DR. ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ, a Községi Polgári Párt elnöke, az elmult hetekben alig hogy hazaérkezett külföldi nyaralásából, felcsúti birtokán belelépett egy szegbe. Nem sokat törődött sebével, de amikor pár nap mulva dagadni kezdett a lába, vérmérgezéstől tartva orvost hivatott. Az orvos injekciót adott neki, amitől szérumbetegséget kapott. Néhány napon át igen súlyos volt Kozma állapota, de, értesülésünk szerint, már teljesen lázmentes, fel is kelt a betegágyból és felcsúti birokáról a hét végén Budapestre érkezik.

*

SZERDÁN DÉLELŐTTRE HIVATTA magához Sipőcz polgármester a városházi sajtó képviselőit, hogy hagyományos szokás szerint abból az alkalomból, hogy a főváros költségvetését szétküldték a bizottsági tagoknak, ismertesse velük a költségelőirányzat főbb adatait. Lamotte tanácsnok és Homolyay tanácsjegyző is résztvettek az újságíróankéton és amikor a polgármester a legfontosabb adatok ismertetésével végzett, így folytatta:

— A részleteket illetően Homolyay főjegyző úr, a költségvetési referens, fog felvilágosítást adni.

...A polgármesteri fogadás után a titkári szobában az újságírók azon-

Tizmilliós deficit — a reménytelenség jegyében!

A vegetálás legelemibb lehetőségeit sem biztositja az 1935-ös csontváz-költségvetés

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A törvényszabta időben bocsájtotta *Sipőcz* Jenő polgármester az autonómia nyilvánossága elé a főváros jövő esztendei költségelőirányzatát, amely mindjárt előljárójában megállapítja, hogy *10.2 millió pengő az a költségvetési hiány, aminek fedezetéről gondoskodni kell.* — A bevételeket *nincs módunkban fokozni,* — állapítja meg rezignáltan a polgármester — mert a főváros lakosságát jobban megterhelni nem lehet! Ilyenképen nincs más megoldás, minthogy a hiányt *hitelművelettel kell majd annakidején fedezni.* Erre *külön előterjesztésben* fogok a tisztelt Közgyűléstől felhatalmazást kérni, *ha annak szüksége bekövetkezik.* —

Közli a polgármester, hogy a költségelőirányzat *általában az 1934. évi költségvetés keretében mozog.* A végösszegek csökkennek ugyan, de nem nagy az eltérés. A kiadás 156.2 millió pengőről 153 millióra, a bevétel pedig 146.2 millió pengőről 142.8 millióra esik vissza, a kiadás tehát 2.05, a bevétel pedig 2.35 százalékkal csökken. A polgármester utalván arra, hogy a *Gazdaságkutató Intézet* legutóbbi jelentése szerint *a stagnáló világgazdasági helyzetben Magyarország a javuló gazdasági irányzatú országok csoportjába* tartozik, azt a következtetést kívánja a közgyűléshez intézett jelentésében levonni, hogy

a költségvetés realitásának eleget tett akkor, amikor az idei tényleges eredmények alapján a legtöbb helyen változatlan összegben irányozta elő a bevételeket és a bevételi előirányzatokat általában nem csökkentette.

A költségvetés bevételi oldalát illetően is az tehát a helyzet, hogy *az adóbevételeket általában az idén elért, tényleges bevételi eredmény alapulvételével* irányozta elő a polgármester. Alig változtak *a vagyonból származó bevételek* is, ellenben lényegesen visszaesik *az önálló vagyonkezelésű intézmények hozzájárulása* a községi háztartáshoz.

A jövő évben 1.5 millió pengővel emelkednek az Elektromos Művek által igénybe vett vállalkozói hitel törlesztésének részletei, az Elektromos Művek hozzájárulása ennek következtében közel 1 millió pengővel, a Vízművek hozzájárulása pedig ugyanezen okból több, mint 400 ezer pengővel kevesebb, mint a folyó évi költségvetésben.

Az önálló vagyonkezelésű intézmények közül *a gyógyfürdők és gyógyforrások költségvetése* erős hiányt mutat, amit a községi háztartás terhére kell fedezni. Ez a hiány a jövő évben *719.395 pengőre emelkedik.*

Vagyis arra a gyönyörűségre, hogy gyógyfürdői vannak, napi kétezer pengőt ráfizet a főváros.

Az üzemek hozzájárulása a községi háztartáshoz ilyen módon *2.5 millió pengővel csökken a jövő évi költségvetésben.*

A kiadások tételei között

a legnagyobb a közoktatási alkalmazottak fizetése: 22.3 millió pengő,

a közigazgatási alkalmazottak 14.3, *a közkórházak* 11.1 millió pengővel szerepelnek a jövő esztendei költségelőirányzatban. *Kölcsönök törlesztése és kamata* címen 17.6 millió pengő *forgótőke kölcsönkamata* címen 1.2 millió pengő van felvéve a költségelőirányzatban, amely a községi háztartásnak a folyó esztendőről átmenő *kezelési hiányát* 1.9 millióban tünteti fel. Az *államrendőrség,* a belügyminiszter ismeretes rendelete értelmében kerek három millió pengőt kap a jövő esztendőben is, a *hatósági ínségenyhítő intézmények* 9.4 millió pengőt emésztenek fel, a *közvilágítás* 3.3 millióba, a *tűzoltóság* 2.4 millióba fog kerülni a jövő esztendőben, *a köztisztasági szolgálat* 7.1 millió pengő kiadást tüntet fel.

Vagyis a rendőrség napi kilencszáz, a hatósági ínségenyhítő tevékenység napi harmincezer, a köztisztaság napi kétezer pengőjébe kerül a fővárosnak.

Igen érdekes fejezete a költségvetésnek a polgármester azon megállapítása, hogy *a külföldi kölcsönök tőketörlesztő és kamatterhe a jövő évben is csökken,* mert a dollár újabb értékcsökkenése folytán *a tavalyi árnál alacsonyabb árfolyamot* lehetett számításba venni. Az 1927. évi 20 millió dolláros, hatszázalékos aranykölcsön kamatára és törlesztésére a jövő évben július 1-én és december 1-én *1,103.130 dollárt vesz fel* két egyenlő részletben a költségelőirányzatba a polgármester.

A költségvetés a dollárt 3.70 pengős árfolyammal számítja, mindössze tehát 4,083.801 pengőre rúg 1935-ben a Bankers Trust-féle kölcsön kamatterhe és törlesztő szolgálata.

A dollár árfolyamcsökenése *két és fél millió pengő megtakarítást jelent csak ennél az egy tételnél* a jövő esztendőben a főváros számára.

A költségvetés

magában foglalja a jövő évi út- és csatornaépítési programmot.

Budán a *Lorántffy Zsuzsanna*-lépcsőt makadámmal, a *Pacsirtamező-utcát* és *a Nagyszombat-utcát* bazalt-kiskővel, az *Eszék-utcát* keramittal, a *Törökbálinti-utat* makadámmal, a pesti oldalon a *Pannonia-utcát* keramittal, a *Csáky-utcát* topekával, a *Külső-Jászberényi-utat* betonnal kívánja burkoltatni a főváros. Mindössze *nyolc út részben való burkolása* az egész sovány útépítési programm! Ezzel szemben új csatornák építésére, a balparti nyomócső meghosszabbításának és az angyalföldi új szivattyútelep létesítésének harmadik részletén kívül,

egyetlen új csatorna építése sincs tervbe véve!

Hangsúlyozza a polgármester, hogy a jelenlegi pénzügyi viszonyok között

nagyobszabású útépítési programm megvalósítása helyett a legfontosabb helyi közlekedési igények kielégítésére és az utak állagának megvédésére kell a fővárosnak szorítkoznia.

Az 1935-ik évi útépítési programm összeállításánál is csak *azoknak az utaknak a burkolását lehetett előirányozni,* ahol a forgalom nagysága, a telkek sűrű beépítése, a hegyvidékeknek megközelítése a leromlott burkolatnak átépítését, vagy a nagy fenntartási költségű makadámnak végleges burkolattal való kicserélését *szükségessé teszi.*

Arra vonatkozóan is felvilágosítást ad a polgármester,

hogyan segít ultimó-szükségletein a főváros?

Erre a éclra a *Községi Takarékpénztár rövidlejáratú, egy hónapnál nem hosszabb időtartamú forgótőke-kölcsönöket nyujt a községi háztartásnak.* — Ezeket a kölcsönöket, — mondja a polgármester — *a községi háztartás következő havi bevételeiből a lehetőség szerint visszafizetjük.*

*

Mit látunk végeredményben a jövő évi költségvetésben? Személyi téren tovább már nem lehetett takarékoskodni, mi maradt hátra? — A dologi kiadásoknak a lehetőség szerint *a legkisebbre való lefaragása, a közmunkaprogramm teljes hiánya, a sötét és kilátástalan reménytelenség.*

Ez a költségvetés csontváz-költségvetés, amely a puszta létfenntartáson, a vegetatív, legszükségesebb életműködésen túl semmi lehetőséget nem biztosít.

A polgármester előirányzata pedig terv, amelynek még *a szanálás fagyos telét is meg kell úsznia!*

Mi lesz ebből a költségelőirányzatból, mennyi fog a kiadási tételekből megvalósulhatni a szanálás után!

*

Ennyi, amit a költségvetésről annak *átfogó kontúrjait nézve,* el akarunk *mondani.* A részletekről még módunkban lesz bőven írni, a költségvetés pénzügyi bizottsági és közgyűlési tárgyalásával kapcsolatosan. Egyetlen mondatot írunk még ide a költségvetés kritikájával kapcsolatban:

ez a költségvetés szanálás előtti formájában is éles ellentétben áll a polgármesteri jelentésben közölt azon megállapításával a Gazdaságkutató Intézetnek, amely szerint „a stagnáló világgazdasági helyzetben Magyarország a javuló gazdasági irányzatú országok csoportjába tartozik"...

---

nal gratuláltak Homolyaynak az előléptetéshez. Homolyay szabadkozott, elhárítván magától a gratulációkat, hogy ő nem főjegyző, hanem csak tanácsjegyző.

— De bizony főjegyző a tanácsjegyző úr, — évődtek vele tovább a sajtó képviselői. — Már Ferenc József idejében is úgy volt, hogy ha a király tévedésből őrnagynak szólított egy kapitányt, akkor az nyugodtan a parolijára varrathatta az aranygallért. Sipőcz azt mondotta, hogy ön főjegyző, tehát nyugodtan mehet a pénztárhoz a magasabb fizetésért...

*

UGYANCSAK A FENTEBB EMLITETT sajtófogadás alkalmával történt, hogy egyik lapszerkesztő a következő fogas kérdést adta fel a polgármesternek:

— Ha nem lesz deficit a költségvetésben, lesz-e szanálás?

A polgármester diplomatikus mosollyal jelentette ki, hogy ennek elbírálása nem az ő hatáskörébe tartozik. A polgármester a költségvetéssel kapcsolatosan megtette kötelességét, amikor azt elkészítette és az autonómia fórumai elé terjesztette.

A szerkesztő agyafúrt kérdésével kapcsolatban azután Lamotte tanácsnok mondotta el a következő találó anekdotát:

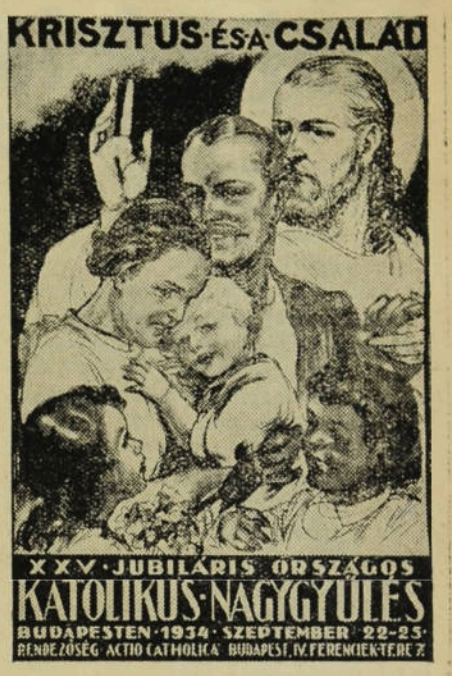
— Az elemi iskolában történt, hogy a tanító megkérdezte az egyik nebulót, ki találta fel a puskaport? A kérdezett nagy zavarban volt, mire a körülötte ülők súgni kezdték, hogy Schwarz Bertold. — A nebuló azután diadalmasan kivágta a rezet: A puskaport Schwarzenberg herceg találta fel! (Nota-bene: Az eset egy lajtántúli iskolában történt meg, ahol is a diákok legalább annyira ismerik Schwarzenberg herceg nevét, mint Schwarz barátét.)

— A tanító, — folytatta mosolyogva Lamotte tanácsnok — lojális ember volt és a következőképen javította ki a szepegő diákot: A puskaport nem Schwarzenberg hercég találta fel, habár ő is feltalálhatta volna, mert nagy ember és nemes osztrák hazafi volt. Azért, fiam, mégis megkapod az ötöst, mert a puskaport Schwarz Bertold találta fel...

...Az anekdotából az újságírók rögtön levonták a levonható tanulságot: hiába találná fel a puskaport deficitmentes költségvetés képében az örkormányzat, a szanálás mégis meglesz...

*

A VÁROSHÁZA BETEGEI: Feigler Károly dr. tisztiügyész felesége, a pesti társaságok fiatal és kedves úri dámája, súlyos operáción esett keresztül. — Súlyos beteg Kurfürst István, a Házinyomda népszerű igazgatója, aki a Gellértban fekszik. Huzamosabb ideig sem mozdulnia, sem beszélnie nem szabad. Orvosai szerint azonban csak múló affekcióról van szó és Kurfürst hamarosan felgyógyul.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — **Szolid árak,** pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi utca 21. sz. félemelet 7.
(Irányi utca és Veres Pálné-utca sarok).

Ami a trianoni gát mögött van

Az Új Budapest részére irta: SZŐKE GYULA

Felelősség mellett nyilatkozni, *felelősség mellett* dolgozni és *felelősség mellett* kritizálni a köz javára szolgál és amikor a Vízművek kibővítésének ügyével foglalkozunk, nemcsak *a jóakarat, tudás és az ügy ismerete*, hanem *a felelősségérzet is vezessen bennünket.* Az alagút ügye lezártnak tekinthető. Nem volt nehéz megjósolnom, hogy a polgármester *a kölcsönösen vállalt kötelezettségek teljesítésének az elve alapján áll* és remélem, hogy a társvállalkozókat is *a felelősség mellett vállalt kötelességteljesítés fogja irányítani.*

Ennél a kérdésnél sokkal fontosabb *a Vízművek kibővítésének nagy kérdése*, amely talán éppen azért, mert életbevágóbb és bonyolultabb problémája alig van ma a fővárosnak, kifelé talán kevésbbé hat, de *bent sokan beleavatkoznak* ötletszerűen. Ha végignézem a trianoni gát megépítésének elrendelése óta történteket, azt látom, hogy

a főváros vezetősége részéről tett jóindulatú lépéseken kívül sehol nem merültek bele az ügy fontosságát megillető körültekintéssel és gyakran jobb lett volna, ha az ötletszerű rendelkezések elmaradnak.

A Vízmű kibővítésének *két nagy oka van.* Az egyik *a trianoni gát megépítése*, a másik *a város fejlődése.* Amikor a káposztásmegyeri vízműveket megépítették, a Duna akkori mederállásával számoltak és számoltak azzal a körültekintő mederrendezési, fenntartási és kotrási munkálatokkal, melyeknek nyilvánosságra hozott tervei, az akkor dicsőségesen uralkodó királyunk Duna-szeretetének hatása alatt *szinte biztosította a Vízműveknek az első elgondolás szerint való továbbfejlődési lehetőségét is.* A nagy országromlás után

a kelleténél sokkal félénkebb kormányok nem mertek a nemzetközi Dunabizottságnak a helyzet ismerete nélkül kiadott rendelkezéseivel szemben fellépni és így a főváros tiltakozása ellenére megépítették a Megyeri-csárdánál a Duna vízfolyásának az elterelése céljából az úgynevezett trianoni gátat,

melynek következtében a vízfolyás a váci Dunaág partjától a Duna közepén lévő szigetek felé vetődött és az északról „L" alaknak látszóan megépített gát miatt a vízfolyás elmaradása a part mentén lévő Dunarészt úgy eliszaposította, hogy *a kutak vízszolgálati képessége lényegesen lecsökkent.*

Ha ehez hozzáveszen még azt a mulasztást, hogy

a Vízművek ezen kutak medrét nem, vagy nem kellően tisztították, megértjük, miért lett Európa egyik legkitűnőbb ivóvize mangán- és vastartalmú

és ennek következtében akárhányszor *szinte ihatatlan és miért kellett áttérnünk a víz mesterséges szűrésére.* Hogy azonban ez nem lehet megoldás és a jövő képe nem lehet az, hogy a főváros ilyen okok miatt állandóan *mesterségesen szűrt vizet kapjon és a szűrés esélyeinek ki legyen téve,* — már csak közegészségügyi szempontból is — annyira nyilvánvaló, hogy amikor ebben a kérdésben ismételten szót emeltem, *a legélénkebb visszhangra találtam.*

A másik, a fejlesztést előidéző ok: *a főváros területi fejlődése éspedig a nem kellően irányított fejlődés.* Amint ismételt kéréseink és a közmunkatanács létezése dacára *képtelenek voltunk elérni azt,* hogy a főváros régi szép építészeti fejlődése folytattassék és a különböző városrészekben *a régi stílusok fenntartassanak,* éppen úgy képtelenek voltunk arra a jobb belátásra bírni az illetékes köröket, hogy

ne lehessen a főváros legkülsőbb területein nagy építkezéseket folytatni addig, amíg a belső területek szinte teljesen üresen állanak.

Ugyanis így a főváros egész területének közművekkel való ellátása *olyan nagy terheket okoz a lakosságnak,* amelyet főleg a romlott gazdasági viszonyok mellett *el nem bírhat.* Ma azonban ezzel a közigazgatási hibával és annak az eredményével már számolnunk kell. A városfejlődésben a budai rész hatalmasabb arányt mutat, mint a pesti, ennélfogva a Vízművek budai részének a fejlesztése ma emennél fontosabb. Még egy fontos szempont a döntő: *a centralizáció,* vagypedig a Vízművek megosztottsága: a *decentralizáció.* Ma a budai oldal egy részben a két városrészt összekötő hidak alatt vezetett csövekben továbbított vízzel van ellátva és szinte az egész vízrendszerünk a *káposztásmegyeri vízművekre* van építve. Hogy ez a mai nehéz és bizonytalan viszonyok között mit jelenthet, *nem kell bővebben magyaráznom és nem szabad részletesen taglalnom.* A helyes közigazgatási előrelátás hozza magával azt, hogy a budai résznek új vízmű-telepegység építendő, amelyről nem lehet megint csak hídon vezetni a vizet, hanem miután a vízszolgáltató területül *szinte egyedül a szentendrei sziget jobb- és balpartjának némely területei találtattak megfelelőknek,* az onnan építendő és részben épülőfélben lévő és minden eshetőséggel szemben biztonságos alagutak útján kell a vízszolgáltatást eszközölni.

Ha azonban az itt most felhozott okokat tényleg figyelemre méltatjuk és a felsorolt hibákat a jövőre kiküszöbölni kívánjuk és tényleg elfogadjuk a geológusok megállapításait, hogy

Budapest székesfővárosnak belátható időn belül szinte egyetlen természetesen szűrt vizet szolgáltató területe lesz a szentendrei szigetpart,

amely miatt a szigetmonostori kincstári birtokot is meg kellett vásárolni, úgy mielőtt a Vízművek kibővítéséhez tényleg hozzákezdünk,

meg kell állapítani a Budapesttől északra, egészen a szentendrei szigetig fölöttig a Duna mindkét ágának a mederrendezési és fenntartási egész irányát és pontos tervét, az összes keresztülviendő partbiztosításokat, mederkotrásokat és hajózhatósághoz szükséges minden egyéb munkálatokat, mert különben ez a beruházás éppen annyira kárbaveszhet, mint az annakidején kitűnően elgondolt és megépített káposztásmegyeri vízműrendszer a trianoni gát hihetetlenül gyarló módon való megépítése következtében.

Mert nemcsak az a fontos, — ámbár kiemelem, hogy nélkülözhetetlen szempont az is, — hogy *milyen az altalaj* és annak rétegeződése az igénybevehető területen, mert ha az altalaj kellő vizet nem tud szolgáltatni fekvésénél, vagy minőségénél fogva, úgy azon a Duna-meder-rendezés nem segít, hanem igenis rendkívül fontos, hogy

a víz folyása és mederkotrása merre irányíttatik, mert ha ezen területek partjától a vízfolyás iránya elvezetetnék, úgy a partoknál megmaradó sekély és lassú mozgású víz az iszaplerakodásokat elmozdítja és a vízben feloldva lévő és szinte lerakódó szerves anyagok a vizet úgy megfertőzik, hogy azt csak mesterséges szűréssel lehet ihatóvá tenni.

Eddig erre *elegendő súlyt nem helyeztek.* Sajnálattal látom, hogy még most is, ismételt figyelmeztetés dacára sem a Vízműveknél, sem a városházán, sem pedig a felügyeleti kormánykörökben nem látják, hogy ez olyan *elsődleges kívánság,* amely feltétlenül meg kell, hogy előzze a végleges munkálatok megállapítását, a keresztülvitel sorrendjének eldöntését és magát a kivitelt, ha csak a hibát halmozni nem akarjuk.

De ugyanezzel rendkívül összefüggésben van *az aknakút- vagy a csőkútrendszernek* az alkalmazása is. Ha az adott viszonyok között a kutak teljesítőképességének a fokozása érdekében a jövőben komolyan akarunk számolni a kutak tisztításával, úgy

a csőkút aligha lesz a praktikus módszer, amellyel nagyobb költség nélkül a Vízműveket hosszabb időn keresztül fenntartani lehet.

Viszont az aknakút-rendszer első befektetése *határozottan nagyobb* és így minden tényező figyelembevétele mellett végzendő alapos számítás dolga, hogy melyik rendszert, vagy pedig az adott viszonyokhoz képest mindkét rendszert alkalmazzuk-e.

Ujabban megint felmerült, inkább kormánykörökben, az az elgondolás, hogy mi

a Vízműveket ne száz évre, hanem a legközelebbi két-három évtizedre bővítsük ki.

Ha nem akarunk is azzal hivalkodni, hogy *munkánkkal egy évszázadra biztosítjuk a főváros vízellátását,* de ha már vállaltuk a feladatot, kell, hogy a körültekintő okosság vezessen bennünket. Ma

a legnagyobb szükséglet, a legmelegebb napon 257.000 m³ víz volt.

Ha a fővárosnak *ilyen rohamos fejlődését* nem vesszük is figyelembe, mint a legutóbbi évtizedekben volt, sőt figyelemmel a most tapasztalható visszaesésre, a közeljövőben nagyobb fejlődést nem várunk is, legalább *ennek a szükségletnek a kielégítésére el kell készülnünk.*

De ugyancsak

fel kell készülnünk a környékbeli községek vízellátására is.

Amennyire ismerem *Ujpest, Pestújhely* és *Pestszenterzsébe* vízellátási viszonyait, nem nehéz megjósolnom, hogy *nem üzleti okokból és nyerészkedés céljából,* de a főváros jólfelfogott érdekében is elmaradhatatlan, hogy

a környékbeli lakott helyeket, főleg az ilyen nagyobb községeket vízzel ellássuk.

Ha nem is gondolok járványokra, de csak a rendes megbetegedésekre, amelyeket a rossz víz okoz, — közegészségügyi és köztisztasági kiadásokban megtakarítjuk azt, amit ezen községekkel való kapcsolatunk miatt *ilyen címen most kiadni vagyunk kénytelenek,* de amit a Vízművek beruházásának többletkiadásában most sokan feleslegesen kiadni látnak. Természetesen nem arra gondolok, hogy azért lássuk el Ujpestet vízzel, mert

a rossz szerződéssel kapott rossz víztől, előttem ismeretlen okból nem mernek, vagy nem tudnak, vagy nem akarnak szabadulni,

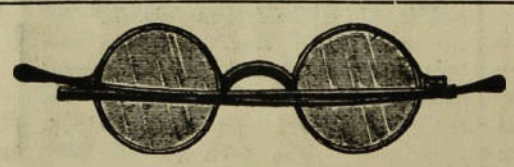
vagy a többi községeket *mindenáron vízvezeték építésére* rávegyük, vagy rákényszerítsük. De látva a helyzetet, ismerve a megbeszéléseket, olvasva a hatósági megkereséseket, azt látom, hogy ez egyrészt elkerülhetetlen, másrészt most *egy rendszeres átfogó munkával* viszonylag kisebb költséggel tudjuk elintézni, mint *amikor a kényszer hatása alatt keletkező újabb és újabb toldozgatásoknál a különböző telekspekulációk, kartelek és összebeszélések a már kényszerhelyzet elé állított hatóságot a bármi áron való munka keresztülvitelére indítják.* Ez egyúttal felelet arra is, szabad-e és helyes-e, hogy

a földművelésügyi kormány még mindig nem adta ki ígérete dacára a vízjogi és kisajátítási engedélyt, és a huzavonája következtében a telekspekulánsok hada a kisajátítandó telkek árát több emelet magasságra veri fel.

A Vízművek választmánya ezekkel a kérdésekkel komolyan foglalkozott, előterjesztéseit a polgármesternek megtette és nem kétlem, hogy úgy ottan, mint a felügyeleti hatóságnál megszívlelésre is találnak.

Hunyadi János
természetes keserűvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
TELEFON: 81—1—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segítőalap szállítója.

Ötvenháromezer pengős ellenkövetelést támasztott a felszámoló bizottság Ágotay volt filmgyári vezérigazgatóval szemben

Feltünést keltő periratban mutatják ki a felszámolók, hogy Ágotay sohasem volt jogárvényesen megválasztott vezetője a részvénytársaságnak, soha nagyobb fizetése havi négyszáznegyven pengőnél nem volt, jogalap nélkül vett igénybe lakást, vett fel közlekedési és karácsonyi segélyt, nemkülönben remunerációt.

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Több alkalommal foglalkoztunk azzal a perrel, melyet *Ágotay* Béla, a jelenleg felszámolás alatt álló Pedagógiai Filmgyár azonnali hatállyal elbocsájtott vezérigazgatója indított a felszámolás alatt lévő részvénytársaság ellen. A járásbíróság 30.383 pengő tőke és kamatai megfizetésére kötelezte huszonhat tárgyalás után a felszámoló részvénytársaságot, megállapítván indokolásában, hogy a felszámoló bizottság *vaskos gondatlansággal járt el Ágotay szolgálati szerződésének felbontásával,* elhamarkodott döntésével *egy hosszú emberöltő becsületes munkájában megőszült öregembert,* aki évtizedeket töltött a főváros szolgálatában, élete alkonyán egy minden indokában alaptalannak bizonyult rögtöni hatályú elbocsátás *méltatlan erkölcsi meghurcolásának* is dobva oda.

A járásbírósági ítélet, amely hangsúlyozta, hogy *semmi méltányossági ok* nem látszott fennforogni az *Ágotayt* megillető *kártérítés mérséklésére* és a főváros kártérítési kötelezettségét *a szigorú jog legmerevebb alkalmazásával* kellett megállapítani — *élénk feltűnést* keltett a városházán és mint ismeretes, *nagyobb vihart támasztott a főváros közigazgatási bizottságában is.* Úgy *Ágotay,* mint a felszámolás alatt álló filmgyár *megfellebbezték* az ítéletet: *Ágotay* azért, mert a járásbíróság az általa kért 53.669 pengő helyett mindössze 30.383 pengőt ítélt meg számára, *a főváros pedig* azon a címen, hogy a felszámoló bizottságot *vaskos gondatlanság nem terheli, Ágotay a legelemibb kereskedői gondosságot* is elmulasztotta, noha az általános kereskedelmi szokás és az állandó bírói gyakorlat szerint valamely részvénytársaság vezérigazgatója, mint a vezetése alá tartozó vállalat legfőbb vezetője *a gondos kereskedő gondosságával* köteles ügyelni a vezetése alatt álló vállalat ügyeire.

A közeli hetekben lesz a nagy port felvert ügyben *az első törvényszéki tárgyalás,* amelyen a bíróság határozni fog a tekintetben, *felveszi-e a peres felek által a fellebbezési iratokban kért bizonyítást,* vagy csupán az iratok ismeretében hozza-e meg a másodfokú döntést.

A pernek ebben a stádiumában a felszámolás alatt lévő részvénytársaság *kötetre rúgó előkészítő iratban* fordul a törvényszékhez. Az előkészítő irat *kitűnő jogászi munka,* melynek egyes részei a nyilvánosságot is érdeklik, mert előadják: *hogyan jut el egy üzemi vezér igazgatósági ülések és létrejött vagy létre nem jött határozatok rejtett ösvényein keresztül* addig a boldog állapotig, hogy *a fővárostól elemi iskolai főigazgatói nyugdíjon kívül,* amely kegy útján havi 448 pengőre emeltetett fel, a főváros egyik üzemétől még természetbeni lakást, karácsonyi segélyt, mérlegpénzt, fűtést és világítást, távbeszélő használatot és adómegtérítést kapjon!

A főváros perirata *éles bonckés alá veszi* a járásbírósági ítéletet, főleg abban a vonatkozásban, hogy az elsőfokú bíróság nemcsak a szerződés lejártáig szóló fizetést, hanem *a természetbeni szolgáltatások ellenértékét is megítélte Ágotay számára.* A felszámoló bizottság előkészítő irata *igen tanulságosan* adja elő, hogyan jutott *Ágotay* ezeknek a természetben való szolgáltatásoknak élvezetéhez, hogyan élvezi azokat részben ma is, azután pedig az *Ágotay* követelésébe beszámítható ellenkövetelést támaszt, összesen 53.451 pengő erejéig és arra kéri a törvényszéket, hogy *ennek az összegnek, valamint esedékes kamatainak megfizetésére kötelezze Ágotay Bélát.* Azt is közli a perirat, hogy mindezeket a tényállításokat mindezideig azért nem tudta a bíróság előtt feltárni, mert *Ágotay* a vonatkozó eredeti okmányokat és irattárat *magánál tartotta és csak a legutóbbi időben szolgáltatta ki azokat.*

Kimutatja a felszámoló bizottság ügyvédje, hogy *Ágotay a Pedagógiai Filmgyár terhére jogalap nélkül gazdagodottnak tekinthető fizetés* címén 22.742 pengővel, az általa használt *lakás egyenértéke* címén 13.500 pengővel, *karácsonyi segély* címén 3.025 pengővel, *remuneráció* címén 5.700 pengővel, az általa igénybevett *fűtés és világítás egyenértéke* címén 5.265 pengővel, *közlekedési költség* címén 2.414 pengővel, végezetül *rendkívüli segély* címén 408 pengővel.

Ami *Ágotaynak fizetés címén támasztott igényét* illeti, kimutatja a perirat, hogy *Ágotay* a filmgyári részvénytársaságtól 1925 július 1-től 1931 december 31-ig terjedő időben fizetés címén az általa kiállított kiadási bizonylatok alapján 51.781 pengőt vett fel. Nyilvánvaló azonban, hogy a részvénytársaság igazgatósága a felperes *Ágotay havi fizetését 440 pengőnél magasabb összegben soha meg nem állapította,* tehát *Ágotay*nak ezenfelüli összegek felvételére jogalapja semmi körülmények között *nem volt.*

Különlegesen érdekes a törvényszék előtt fekvő előkészítő iratnak az a része, amely rámutat arra, hogy a főváros volt tanácsa *Ágotay* lakbér-illetményeit 1927 november 1-től kezdődően *részére kiutalta* és ezen lakbér-illetményeket ma is élvezi, ezzel szemben 1927 október 1-től 1934 augusztus 1-ig a Pedagógiai Filmgyár Hungária-körúti telepén *négy szobából, hallból és mellékhelyiségekből álló lakásban lakott.* A felszámoló részvénytársaság most *hat és háromnegyed esztendei lakbér* címén 13.500 pengőt követel vissza *Ágotay* Bélától, aki ezen összeggel, *ingyen lakást és lakbért is kapván, jogalap nélkül gazdagodott.*

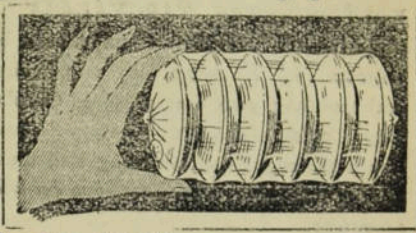
De jogalap nélkül vett fel 1925—1931 között *Ágotay* 3.025 pengő karácsonyi segélyt is, nemkülönben 5.200 pengő *mérlegpénzt,* amelyet a részvénytársaság szervei *Ágotay javára soha meg nem állapítottak.* Követeli a felszámoló részvénytársaság 5.265 pengő értékű *világítás és fűtés megtérítését Ágotaytól,* mert *Ágotay* lakását *1927 óta a felszámoló részvénytársaság költségére ténylegesen fűti és a gyártelep villany- és gázvezetékeinek igénybevétele útján ténylegesen világítja.*

A távbeszélő-használatot illetően az a felszámoló részvénytársaság álláspontja, hogy *semminemű jegyzőkönyv nem utal arra, hogy jogosított volt telefon-mellékállomást létesíteni Ágotay a gyártelepen lévő lakásán.* Ami végül *Ágotay közlekedési költségét* illeti, azt állapítja meg a perirat, hogy *Ágotay* jogtalanul vett fel *villamos- és gépkocsi közlekedési címen 2.414 pengőt.* Végeredményben tehát 53.451 pengőre rúg a felszámoló részvénytársaság által *Ágotaytól visszakövetelt összeg.*

Arra is rámutat a perirat, hogy noha a részvénytársaság volt igazgatósága az *Ágotayval* létesítendő szolgálati jogviszony tekintetében *a döntési jogot magának fenntartotta,* maga a szerződtetési akta *az igazgatóság elé sohasem került.* Az is kétségtelen, hogy *törvény és jogszokás szerint* az igazgatóság vagy az igazgatósági tagok *díjazásának megállapítása a részvénytársaság közgyűlésének elhatározási köréből el nem vonható,* így tehát *Ágotay* szerződtetése tárgyában is *a közgyűlésnek kellett volna határoznia, hiszen ő tagja volt az igazgatóságnak.* Mindebből *azt a konklúziót* vonja le a törvényszékhez beadott előkészítő irat, hogy *Ágotayval szemben érvényes szolgálati szerződés létre sem jött, vagyis Ágotay tulajdonképen nem is volt jogérvényesen megválasztott, illetőleg kinevezett vezérigazgatója a Pedagógiai Filmgyárnak.*

A fentiekben ismertettük a felszámoló részvénytársaság *okos, a legkisebb részletekre is kiterjedő figyelmű* periratát *az ominózus Ágotay-ügyben.* A részvénytársaság felszámolói bizonyosra veszik, hogy a törvényszék *beszámítja Ágotay követelésébe a fentebb ismertetett előkészítő iratban foglalt, Ágotay Béla által jogalap nélkül felvett összegeket és természetbeni szolgáltatások ellenértékét.* Ebben az esetben pedig nemcsak hogy *egyetlen fillért nem fog kapni* a volt filmgyári vezérigazgató, hanem *még ő lesz jelentékeny összeg megfizetésére bírói ítélettel kötelezve!*

„Antónia“ kókuszszappan

6 darab kókuszolajból készült cca 4 dekás hófehér és dusan habzó kézmosó szappan hártyapapirba csomagolva összesen 25 fill.

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon (Lotz-terem)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Nagytétény 1935-ben

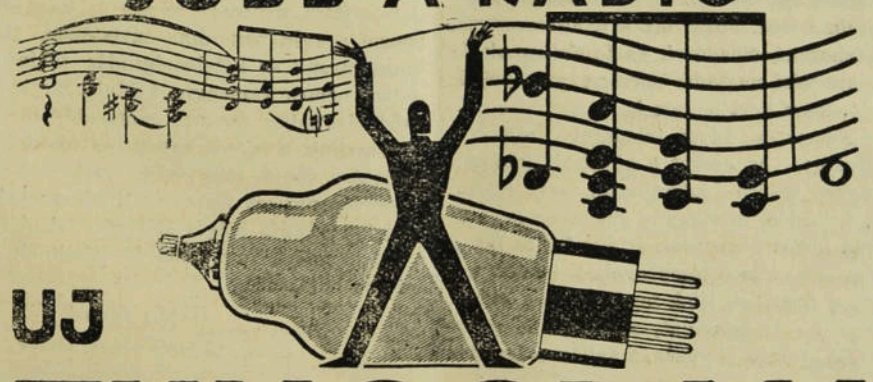
— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az üzemek jövő esztendei költségelőirányzata magában foglalja a *Magyar Sertéshízlaló és Húsipari Rt.* költségelőirányzatát is, amely a nagytétényi sertéshízlaló telep kezelését foglalja magában. A költségelőirányzat megállapítja, hogy az elmult év folyamán a telep összesen *31.526 darab sertést* hízlalt. Az év folyamán 25.662 darab sertés került értékesítésre, amelyből 14.045 darabot Ausztriába és Csehországba exportáltak.

Nagytétény 1935. évi költségvetése *647.660 pengő bevételt és ugyanannyi kiadást* tüntet fel. 1932-ben 34.460 pengő vesztesége, az elmult évben 11.290 pengő nyeresége volt a tétényi telepnek, amelynek költségelőirányzatában van egy érdekes tétel: *6267 pengő nyugdíjhozzájárulás a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak,* a vezérigazgató után.

A telep különben a jövő évben egy 10.272 pengő fizetést élvező igazgatóval, egy 6877 pengő jövedelemmel bíró cégvezető főkönyvelővel és egy 4000 pengős jogtanácsossal fogja folytatni működését, amely tekintettel arra, hogy az 57.6 százalékos részvénybirtok-állomány annak idején súlyos milliókba került, amely összeg most egyáltalában nem kamatozik — *a fővárosra végeredményben súlyos anyagi áldozatot ró.*

JOBB A RÁDIÓ

UJ TUNGSRAM RÁDIÓCSŐVEL

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

HIREK

OKTÓBER 2-ÁN KEZDŐDIK A KÖLTSÉGVETÉS TÁRGYALÁSA. A polgármester az elmult napokban bocsátotta ki a meghívót a pénzügyi szakbizottság első őszi ülésére. Október 2-án, *kedden délelőtt tizenegy órakor* lesz a pénzügyi szakbizottság első ülése, amelynek tárgya: *a főváros jövő évi költségvetése.*

Nagyarányu áthelyezések a tisztviselői karban

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A polgármester a közszolgálat érdekében több tisztviselő áthelyezését rendelte el. *Abonyi* Tibor dr. tanácsjegyzőt a X. kerületből a IX. kerületi elöljárósághoz, *Hanzéli* József dr. tanácsjegyzőt a IX. kerületből az I. kerületi elöljárósághoz, *Kutassy* János dr. s. fogalmazót az I. kerületből a X. kerületi elöljárósághoz, *Györgyházy* Tibor s. fogalmazót az V. kerületből a VI. kerületi elöljárósághoz, *Buzay* Árpád dr. s. fogalmazót a VI. kerületből a III. kerületi elöljárósághoz,*Szászy* Lajos dr. id. hivatalnokot a III. kerületből a közjogi ügyosztályhoz, *Sághy* Ferenc dr. tisztiorvost a tisztifőorvosi hivatalból a VII. kerületi elöljárósághoz, *Cservenka* István főmérnököt az útépítési ügyosztálytól a IX. kerületi elöljárósághoz, *Nyiredy* András s. mérnököt az útépítési ügyosztálytól a középítési ügyosztályhoz, innen *Tary* Endre műszaki főtisztet a IX. kerületi elöljárósághoz, *Badacsonyi* Jenő kórházi főtisztet a Szent László-kórházból a Szent Rókus-kórházhoz, *Monó* Endre főtisztet a VI. kerületi elöljáróságtól a VI. kerületi anyakönyvvezetőséghez, *Melha* Vilma kezelőnőt a VI. kerületi anyakönyvvezetőségtől a központi segédhivatalhoz, *Zoufaly* Rezső kezelőtisztet a IX. kerületből az V. kerületi elöljáróságához, innen *Lepárd* József id. hivatalnokot a IV. ker. elöljárósághoz, *Soponyai* János id. hivatalnokot a VI. kerületből a városrendezési ügyosztályhoz, *Ambrus* Rezső id. hivatalnokot a III. ügyosztálytól a IX. kerületi anyakönyvvezetőséghez, *Farkasvölgyi* István kezelőtisztet a IX. kerületből a VI. kerületbe, *Zaitz* Gézáné kezelőnőt a Fővárosi Alkalmazottak Segítőalapjától a VIII. ker. anyakönyvvezetőséghez, *Körmöczy* Róza id. hivatalnokot a VIII. kerületből a vegyészeti intézethez, *Turcsányi* Erzsébet könyvtári gyakornokot a fővárosi múzeumhoz, *Csermák* Ágostonné id. hivatalnokt a XI. ker. elöljáróságtól a XI. ker. számvevőséghez helyezte át.

Egyidejűleg utasította a polgármester a Szent Rókus-kórház igazgatóságát, hogy személyzetéből egy *fiatalabb férfialkalmazottat* a központi ágynyilvántartónak engedjen át, ahol a munkatöbblet miatt több hivatalnokra van szükség.

Most intézkedett a polgármester a főpolgármesteri hivatal volt vezetője: *Günther* Tivadar dr. főjegyző beosztása iránt is, aki hosszabb ideig szabadságon volt. A polgármester *Günther* főjegyzőt az útépítési ügyosztályhoz osztotta be, ahol a jogi alosztályt fogja vezetni. *Unger* Ferenc főjegyzőt a IX. kerülethez helyezte át a polgármester, *Benedek* Szabolcs főjegyzőt pedig az V. kerülethez. *Unger* főjegyző *Muzsikó* IX. ker. elöljáró helyettese lesz, *Benedek* Szabolcs pedig az V. kerületben működik, mint *másodhelyettes*, az elöljáró mellett.

Szabadtéri hangversenyek

Ne szüneteltesse a főváros a Károlyi-parki zenekari hangversenyeket

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A főváros népművelő bizottsága révén a székefővárosi zenekar e napokban tartotta a Károlyi-parkban *Bor* Dezső karnagy vezénylete mellett ez évadban utolsó hangversenyét. A több, mint két óráig tartó hangverseny fényes sikerrel végződött. A zenekar ugyancsak kitett magáért, népszerű karnagyuk minden lehetőt elkövetett, hogy igazi művészi nívójú tudásával, fáradhatatlan karnagyi képességeivel, páratlan szolgálatkészségével és fegyelmezettségével emlékezetessé tegye ezt a szép ünnepélyt.

A közönség ezúton is háláját tolmácsolja a főváros vezetőségének, mely lehetővé tette, hogy főleg a művelt középosztály is húszfilléres ülőhely lefizetése ellenében, vagy ingyenes padokon hallhassa az immár hamar népszerűvé vált fővárosi zenekari hangversenyeket, mely eleinte hetenként egyszer, a szerdai napon, majd hetenként háromszor tartotta estélyeit: kedden, szerdán és csütörtökön fél hét órától kezdve este kilenc óráig. Külön elismerés illeti a Rádiót is, mely e szép intézményre külön is felhívta ezúttal a közönség figyelmét. Az akkor itt időző külföldi jogtudós vendégek is nagy figyelemmel hallgatták a szép és gazdag műsort.

A Gróf Károlyi-parkban levő hangversenyen sok százra menő fizetéses és ingyenes hallgatóság jelent meg, a sűrű taps és élénk tetszésznyilvánításoktól ugyancsak visszhangzott a park, a hallgatóságot valósággal elbűvölték a szebbnél-szebb klasszikus zene és énekszámok gyönyörű melódiái! Szerencsére ezúttal magyar zeneművészek műveit is felvették a tárgysorozatba.

Ugy hírlik, *pénz hiányában* a főváros ez évadban már nem szerepelteti a székesfővárosi zenekart a Károlyi-parkban, ennek folytán a nagyközönség igen kéri a főváros vezetőségét, hacsak lehet, tegye lehetővé, hogy e szépsikerű estélyek — *korábbi kezdettel* legalább hetenként kétszer mégis megtarthatók legyenek. Szeptember hava szép, az időjárás most a legkellemesebb, kár volna ez érdemes zenészeket és művészeket nem foglalkoztatni! Később, ha az időjárás majd zorddá válik, zárt helyiségekben szerepelhessenek, ami nem is oly nehéz feladat, a fővárosnak ily alkalmakra van sok megfelelő helyisége. Üdvös volna, ha a zenekarnak *ideiglenes* jelleggel hajlékot adna a főváros, a közönség kis belépti díj mellett szívesen fogja továbbra is látogatni ezeket a hangversenyeket, mely azokat annyira megkedvelte. Tegye a főváros vezetősége ezt az ügyet magáévá, valamint azt, hogy a Károlyi-park a közeljövőben átalakíttassék úgy az épület, mint annak nagy szabad tere, hogy ott a hangversenyek, közhasznú előadások és tanfolyamok és szabadtéri nagyobb művészi szerepek is előadásra kerülhessenek.

Nemes és üdvös feladatot teljesít a főváros, ha ezeket a közóhajú kívánalmakat dűlőre juttathatja, mert ezáltal a kevésbbé intelligens közönség is szabad idejét hasznosan értékesíti és így a rosszra csábító társaságokat inkább kerülni fogja. A lélek nemessége, a vidám kedély és hangulat, a hitvesi és gyermeki szeretet ápolása, a vallásosság istápolása mindig oly tényezők, amely a haza boldogulásának létalapját képezik. Ne sajnálja a főváros e költségeket, mert az búsásan meghozza a kamatokat!

*

Mint a lapokból értesültem, a Károlyi-parkban elhelyezett fővárosi képtárt, mely eddig huszonkét teremben van elhelyezve, tizenöt teremmel kibővítik, ha a Kaplony-uccai frontot átépítik. A földszinten öt nagyterem lesz, ennek felhasználásáról ezidő szerint még nem döntöttek, lehet, hogy művészeti jellegű kiállításokat rendeznek benne, vagy a termekben otthont adnak nagyobbszabású állandó gyüjtemények számára. Arról is van szó, hogy a budapesti egyházak és templomok birtokában lévő egyházművészeti kncseket összpontosítanák ebben a gyüjteményben.

Mivel most ténnyé válik, hogy a Károlyi-park épületének egyik részét átépítik és a tervek elkészítésével három kiváló müépítész meg is lett bízva és ez az átépítés hatvanezer pengőbe kerülne, szerény nézetem szerint is *a belső épületrész is átalakítást igényel, kissé elhamarkodott dolog,* mert a Károlyi-park és annak épülete oly nagy tért foglal el, hogy nagyobb és szélesebb alapú koncepciójú tervet kellene kidolgozni, amely nemcsak képtárgyüjtemények számára lehetne alkalmas, hanem *a közhasznú tudást és művelődést előmozdító tanfolyamok befogadására is.* Mivel a népbetegségek még mindig sokezer ember életerejét pusztítják el, *rendszeres és népies népegészségügyi értekezletek megvitatása* és ily jellegű és más irányú felolvasások tartása is fontos és nagyhasznú kultúrintézménynek *lenne újabban védőbástyája e parképület.*

Kérem azért a főváros vezetőségét, *ne hamarkodja el az átépítés végleges döntési ügyét,* hanem a mérvadó faktorok bevonásával az ügy minden tekintetben alapos tanulmány tárgyává tétessék. Ezzel nem elodázást gondolok, de *tervszerűbb és széles alapú elhatározást,* amely ha több pénzbe is kerül, több évi elosztással, de tökéletesebben lehetne így az épületet kihasználni, ahol az eddigi stílusra is tekintettel lennének, így később sok hiábavaló kiadástól lenne *a főváros büdzséje megkímélve.*

*

A Várbástya-sétány körül lakó, művelt közönség is igen áhítozik arra, hogy ott *rendszeresítve* hetenként egyszer-kétszer hangversenyeket lehessen tartani, a világ zajától oly távol, mesés kilátást élvezve a szép panoráma távlatában. Ha hazaszeretet és kötelességtudás tekintetében nemes versenyre kelünk, ha kultúrfölényünket mennél magasabb nívóra emeljük, a művelt nyugat előbb-utóbb tudatára ébred, mily sokat vétkezett ez ezeréves nemzet iránt és a békeszerződések revíziója mégis sok ezer akadály dacára valóra fog válni és lehullnak a súlyos bilincsek!

Hajdu József
nyug. takarékpénzt. tisztv.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Alfred Criard köszönete

Erdekes látogató a főváros idegenforgalmi hivatalban

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Nagy sikere volt az év elején a főváros *idegenforgalmi naptárának.* A gyönyörű kiállítású naptárt, amely a legszebb fővárosi fotográfiákkal volt díszítve, tízezer példányban küldötte el egyéni címekre angol, francia, olasz és német nyelven a főváros Idegenforgalmi Hivatala. A najtárakat, amelyek elsőrangú kiállításukkal valóban díszei minden uri íróasztalnak, a nyugateurópai udvariasság szabályai szerint *meleghangú levelekben* köszönték meg a megajándékozottak *Zilahy* Dezsőnek, a fővárosi idegenforgalmi hivatal népszerű igazgatójának. A nagy sikeren felbuzdulva, a főváros *ismét tervbevette az idegenforgalmi naptár* kibocsájtását. Az előkészületi munkálatokról

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak:

— Csak a szeptember 30-án lejáró *fényképpályázatot várjuk,* hogy azonnal összeállítsuk az új naptár anyagát. Remélem, hogy az ezidei pályázatnak is oly nagy sikere lesz, mint a tavalyinak és *a legszebb budapesti amatőr-felvételekkel díszíthetjük* naptárunkat, amelyeket ezidén is tízezer példányban fogunk eljuttatni külföldre. A naptár képanyag lehetőség szerint *új lesz,* de természetesen fel fogjuk használni *a tavalyi legsikerültebb felvételeket is.*

Elmondotta még munkatársunknak *Kovácsházy* tanácsnok, hogy a naptár sikerére mi sem jellemzőbb, mint hogy a Szent István-heti ünnepségek alkalmával *számosan jelentek meg a Budapestre érkezett külföldiek közül* az idegenforgalmi hivatalban, hogy személyesen is köszönetet mondjanak a kapott szép ajándékért és közöljék, hogy *a naptár képei révén jutottak el Budapestre.* Különösen meghatottan fogadták az idegenforgalmi hivatal tisztviselői Alfred *Criard,* tours-i, franciaországi, orvos előadását, aki felesége társaságában jött el és elmondotta őszintén, hogy fogalma sem volt a naptár megkapása előtt, hol fekszik Budapest, ma pedig *a világ legszebb városának tartja.* A francia orvos egész sereg címet adott át *Zilahy* igazgatónak, azzal a kérelemmel, hogy az ezévi naptárt *okvetlenül küldjék el az ő jóbarátainak,* akiknek *ő áradozva fog beszélni Budapest szépségeiről.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Tel.: 81-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYTÁRY GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

GAZDASÁGI ÉLET

Nappal építkezés, éjjel reklámoszlop

Mi történik a Rákóczi-úton?

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Rákóczi-út külső része hovatovább az *áruházak útjává* kezd átváltozni. A Nagy-körúttól a Baross-térig egyremásra nyílnak a különféle *filléres áruházak*, amelyek a Rákóczi-út és a pályaudvar nagyszámú közönségét csalogatják óriási méretű kirakataikkal üzleteikbe. Természetes, hogy ezek az áruházak *hatalmas portálokkal és megfelelő reklámeszközökkel* dolgoznak, annál is inkább, mert náluk nem is annyira az áruk *különlegesen jó minősége*, hanem az árak olcsósága kapcsán a *nagy forgalom* a fontos.

A külső Rákóczi-úton fekszik a *Magyar Divatcsarnok*, amely *bizonyos Ruttkai-testvérek tulajdona*. Ez az áruház állandóan terjed: úgyannyira, hogy a tavaszi hónapokban *emeleti lakások áruházi helyiségekké való átépítésére* kért és kapott engedélyt a főváros városrendezési ügyosztályától. A megkapott engedély kapcsán *Ruttkaiék hatalmas építő-tornyot emeltek* az áruházuk előtti járdán; ez a torony, amelynek fölállítására minden valószínűség szerint megkapták az engedélyt a kerületi elöljáróságtól, arra szolgál, hogy a maga lift-berendezésével az átalakítás alatt álló helyiségekbe szállítsa az építési anyagot és onnan lehordja a törmeléket.

Az építő-torony építése kapcsán, amely tulajdonképen nem egyéb, mint *állványokkal körülvett liftakna*, az az ötlete támadt az áruháznak, hogy a torony esti *reklámszerű kivilágítására* kért engedélyt a fővárosi *hirdető-vállalattól*. Ezt az engedélyt a hirdető-vállalat meg is adta, még pedig *igen olcsón*, mert hiszen nincs egyébről szó, mint arról, hogy *Ruttkaiék a saját tulajdonukat képező fatornyon hirdessenek*.

Hónapok óta a legfeltűnőbb reklám a Rákócz-úton *a Ruttkai-testvérek építkezési tornya*, amely minden valószínűség szerint *a maga tagadhatatlanul ügyes és igen-igen olcsó reklámötletével már be is hozta az összes építkezési költségeket*.

Az elöljáróságnak azonban meg kell vizsgálnia, hogy *a több mint félesztendeje tartó építkezés szokatlan elhúzódása nincs-e összefüggésben az építő-torony éjszakai felhasználásával?* Miért tűri a hatóság a Rákóczi-úton ez a *forgalmi akadályt*, amely a többi kereskedő rovására pár fillérért *monopóliumszerű reklám-lehetőséget* biztosít a Magyar Divatcsarnok számára? Vagy talán már be is fejeződött az építkezés és *csak a torony maradt ott*, hogy éjszakákint legyen mivel hirdetni az áruházat? Ezekre a kérdésekre *sürgősen feleletet kell adnia az erzsébetvárosi elöljáróságnak és a főváros városrendezési ügyosztályának!*

AZ ÚJ KÖZSZÁLLITÁSI SZABÁLYZAT A VÁROSHÁZÁN. Jelentette az *Uj Budapest*, hogy *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, a közgazdasági ügyosztály új vezetője, ankétra hívta össze a műszaki ügyosztályok és az üzemek vezetőit, hogy megbeszélje velük azokat a módozatokat, amelyek alapján az október 1-től a fővárosra vonatkozóan is érvényes új Közszállítási Szabályzat életbeléptethető lesz. A megtartott ankéton *élénk vita indult meg a közszállítás új rendje felett*, melynek során az üzemi szakemberek *speciális javaslatokat terjesztettek elő*. A megbeszéléseket *a jövő héten fogják folytatni*.

A kormányzó nyitja meg a Nemzeti Munkahetet

Hódoló ünnepély, a TESz jubiláris diszközgyülése és ünnepi lakoma az eseménydús programmon

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Nemzeti Munkahét ünnepélyes megnyitására, a Társadalmi Egyesületek Szövetségének jubiláris ünnepi közgyülésére és a Tesz ünnepi lakomájára az elmult napokban bocsájtotta ki a meghívókat a Társadalmi Egyesületek Szövetségének elnöksége nevében vitéz jákfai *Gömbös* Gyula miniszterelnök, mint a TESz. orsz. elnöke, szörcsei *Szörtsey* József, a TESz. országos ügyvezető elnöke és bellusi *Baross* Gábor, a TESz. országos elnöke. A meghívó kapcsán *ragyogó képe bontakozik ki az* ünnepségeknek, amelyek alkalmasak arra, hogy úgy társadalmilag, mint gazdaságilag *impozáns képét nyujtsák a mai Magyarországnak*.

A Nemzeti Munkahetet a *kormányzó nyitja meg* szeptember 30.-án vasárnap délelőtt az uj ügetőpályán. A Nemzeti Munkahét ünnepélyes megnyitása a kormányzó Budapestre való bevonulásának tizenötödik évfordulója alkalmából a vármegyék és városok díszküldöttsége jelenlétében hódoló ünnepély lesz, amelyen a kormányzót a miniszterelnök, mint a *TESz* elnöke üdvözli, tolmácsolva a magyar nemzeti társadalom hódolatát és hálás ragaszkodását. Az ünnepség az *ipari propaganda-menetek a kormányzó előtt való elvonulásával végződik*.

Másnap, október 1.-én, délután a *TESz* jubiláris díszközgyülését tartja a Vigadó nagytermében. Ez alkalommal a miniszterelnök mond a kormányzó jelenlétében elnöki megnyitó beszédet, *Szörtsey* József és *Baross* Gábor beszélnek még. A beszédeket a Vigadó előtti térségre megafonok közvetitik.

Októben 2.-án este a *TESz elnöksége országos vezérelnökének*, vitéz jákfai *Gömbös* Gyulának a tiszteletére a Gellért szállóban *ünnepi lakomát rendez*. Ez alkalommal a kormányzót *Baross* Gábor, a TESz országos elnöke köszönti. Az ünnepi beszédet vitéz jákfai *Gömbös* Gyula a TESz vezérelnöke tartja.

Miért késik a vásárcsarnoki szabályrendelet reformja?

A nagyvásártelepen raktárház és hűtőházak épitését tervezi a közélelmezési ügyosztály

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Régi panasza az agrárérdekeltségeknek, hogy *a főváros élelmezésének tempója mögötte marad a technikai haladásnak* és a nyolcmillió pengős befektetéssel létesült új nagyvásártelep *működése és gazdasági szerkezete egyáltalában nincs modern alapokra helyezve*. Az új nagyvásártelep létesítésénél az volt a cél, hogy annak kizárólag *a nagybani kereskedelmet kell szolgálnia*, abból a célból, hogy *a nagyvásártelepen belül alakuljon ki* Magyarország exportélelmiszertőzsdéje, egy hatalmas piac, amely a maga szerkezetével *a legteljesebb mértékben a mezőgazdaság szolgálatában áll*.

Az érdekeltségek egyre nagyobb sajnálkozással állapítják meg, hogy *ez a tiszta célkitűzés nem valósult meg*, mert a nagyvásártelepen *megmaradt a régi, felemás rendszer:* a nagyban való és a detail-kereskedelem egymásmellett való fekvése, de megmaradtak a vidékispeciális piacok is. Általános a panasz, hogy a budapesti nagyvásártelepen nincs meg *az erős központi kéz*, amely arra ügyelne, hogy *a típusok osztályozása és a csomagolás korszerűsége az export emelése és fejlesztése érdekében* megfelelő módon történjen. A gazdasági forgalom nem tud megbarátkozni a *felemás megoldásokkal* és így természetes, hogy nem képes igazodni a nagyvásártelep *grosszista-detailista* rendszere után. — Erről a problémáról

Rosta János dr.

tanácsi főjegyző, a főváros közélelmezési ügyosztályának agilis vezetője a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Magunk is érezzük* azoknak a panaszoknak a jogosságát, amelyek az új nagyvásártelep *bizonyos rendszertelenségeivel és hibáival kapcsolatban felmerülnek*. Azt is jól tudjuk, hogy *a legnagyobb mértékben szükség van a vásárcsarnoki szabályrendelet reformjára*, amely idestova *negyven esztendős lesz*, tehát *elavult* és nem követte a gazdasági életnek ezen idő alatt történt nagymértékű átalakulását.

— A probléma azonban *nagyon kényes*, nagyon vigyázni kell arra, hogy *semmiféle jogos kereskedői érdeket a megrendszabályozásnál ne sértsünk*. Régóta foglalkozunk a szükséges reformintézkedésekkel, de az a meggyőződésünk, hogy amíg *megfelelő raktárház és hűtőház nem épül az élelmiszer-nagyvásártelepen*, a probléma gyökeresen meg nem oldható. Ugyanezen az állásponton van a földmívelésügyi minisztérium is, amely *állandóan unszol bennünket a szükséges raktárház és hűtőház megépítésére*.

— Az ügyosztály erre vonatkozó előterjesztése *Szendy* alpolgármester úr előtt fekszik. *Hatszázezer pengőbe kerülne a raktárház, négy-öt millió pengőbe a hűtőházak megépítése*. Hogy erre a hatalmas költségre *lehet-e fedezetet találni* a mai viszonyok között, azt én természetesen nem tudhatom. Azt a megoldási módozatot, hogy a hűtőházak *a magánérdekeltségek bevonásával* épüljenek fel, *el kell vetni*, mert a raktár és hűtőház felett *százszázalékosan a fővárosnak kell parancsnokolnia*.

A Németvölgyi-úti új református templom telke. A Buda-hegyvidéki református egyházközség kérelmére a főváros a közelmultban megfelelő nagyságú területet jelölt ki a Németvölgyi-úton, az ott tervezett református templom és paplak építésének céljára. Miután az építési tervek módosultak, az egyházközség most azt kérte a fővárostól, hogy az átengedett területet bővítse ki. A polgármester további százötven négyszögöl terület átengedésére tesz javaslatot a törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyülésének.

Elhalasztódik a zuglói elöljáróság felállítása? A XI. kerületi elöljáróság felállítása kapcsán elhatározták a főváros illetékes tényezői, hogy a legközelebb felállítandó elöljáróság *Zuglóban lesz*, ahol az új elöljárósági épület felépítésére a főváros szempontjából *kedvező pénzügyi lehetőség* nyílott. Úgy volt, hogy a főváros jövő esztendei költségvetési előirányzata már *megfelelő fedezetet fog kimutatni az új elöljáróság megvalósítása céljaira*. Az elnöki ügyosztály jövő évi költségvetése azonban a zuglói elöljárósági épületet illetően *semminemű utalást nem tartalmaz*. A zuglóiak — értesülésünk szerint — most nagyarányú akciót kezdenek *az immár halaszthatatlan sürgősségű elöljárósági kirendeltség felállítása céljából*. Ezeknek a kívánságoknak a főváros illetékes fórumain *Petrovácz* Gyula fog kifejezést adni.

Több jogot követel az utépitési bizottság

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Lapunk legutóbbi számában *Petrovácz* Gyula nyilatkozata alapján részletesen ismertettük *az önkormányzat álláspontját a középítési szakbizottság hatásköre tekintetében*. Ugyanez a téma merült fel az útépítési szakbizottság legutóbbi ülésén, amelyen *Müller* Antal, a népszerű iparos-képviselő tett nagyfontosságú indítványt.

Müller megállapította az ülésen előterjesztett indítványában, hogy az új fővárosi törvényben a szakbizottságok hatásköre a nagyobb munka-kiadások hatáskörében kiterjesztetett. Az új törvény ugyanis kötelezi a polgármestert, hogy *az ötvenezer pengő értéket meghaladó intézkedései tekintetében az ügy tárgya szerinti szakbizottságot meghallgatni köteles*.

Minthogy a törvény életbeléptetése óta az út- és csatornaépítési ügyosztály hatáskörében is kiadásra kerültek ötvenezer pengőnél nagyobb összegű közmunkák, anélkül, hogy a polgármester arról a szakbizottság véleményét megkérdezte volna, *Müller* Antal felkérte a polgármestert, hogy *a jövőben minden olyan jogügyletet, illetőleg közmunkát, amely ezt az értékhatárt meghaladja, javaslattétel végett terjessze a szakbizottság elé, mert a bizottság törvényben biztosított jogával élni kíván*.

Az elnöklő *Szendy* alpolgármester megállapította, hogy *Müller* indítványa azonos szellemű a közigazgatási bizottságban elhangzott felszólalásokkal. Kijelentette az alpolgármester, hogy ez a probléma *a felettes hatóságokkal egyetértésben kerül megoldásra*.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleníti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

ILKOVITS J. központifütés- és vizvezetéki vállalata
I., ATTILA-UTCA 29.
Telefon 53-0-69.

A FŐVÁROS MÉG EBBEN AZ ÉVBEN DÖNT A CIRKUSZ SORSÁRÓL. A Vígszinház Bérlő Rt. befejezvén a *Cirkusz csillaga* előadásait, a cirkuszi épületet szabályszerűen visszabocsájtotta a főváros birtokába. *Hosszú idő óta* az idei év az első, amikor a cirkusz bérlője *úgy távozik az épületből, hogy minden kötelezettségének pontosan eleget tett.* A városgazdasági ügyosztály az új pályázat kiírásának feltételeit a szakbizottság legközelebbi ülése elé fogja terjeszteni; eszerint — mint megírtuk — hat esztendőre nemzetközi pályázat alapján kívánják az épületet hasznosítani. *Kovácsházy* tanácsnoknak, az ügyosztály vezetőjének az az elhatározása, hogy még ebben az esztendőben okvetlenül dűlőre viszi a cirkusz bérletét, hogy az *új bérlő még a tél folyamán* megkezdhesse előmunkálatait a jövő szezónra.

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
Telefon: 62—2—06.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Grói Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

Elsőrendű kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre.
Legjutányosabb **autókarosszériás gyermekkocsik** nagybani árban
A fentiekhez **alkatrészek.**
Javitómühely. Olcsó árak
VARRÓGÉPET LAKÁSÁN MEGJAVITJUK.

LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

Modern **szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, szinesaszfaltburkolatokat** és e szakmába vágó minnemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I, Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

vállalkozás

A marmac rejtélye

Drága próba-utakkal kisérletezik az utépitési ügyosztály — A próba-utak árából husz vállalkozón és ezer munkáson lehetne segiteni

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros út- és csatornaépítési szakbizottsága csütörtökön délután foglalkozott az illetékes ügyosztály azon előterjesztésével, hogy *a főváros öt útvonalán háromféle új burkolatot* próbáljanak ki. A *Budakeszi-út* meredek részén hatezer pengő költséggel acélrostély-próbaburkolatot fognak száz folyóméteren, hatszáz négyzetméteren a jelenlegi vizes makadám helyére alkalmazni. Az acélrostélyburkolat Ausztriában a hegyi utakon bevált, mert az autók gummikereke jól tapad a pár milliméter nagyságú acélnégyszögekhez, amelyek ezenfelül tömítő anyaggal vannak telítve.

A *Hungária-körútnak* a Kerepesi- és Tomcsányi-utca között levő szakaszán a kocsiút hat méter széles középső sávját óriás kaviccsal (szaknyelven: *derisó*-val) próbálják burkolni. A jelenleg kátrányos makadámmal burkolt ezer folyóméter hosszúságú és hatezer négyzetméter területű útfelület átépítése *hatvanezer pengőbe* kerül.

A *Haggenmacher-utcának* az Amerikai-út és Columbus-utca közötti, a *Pálma-utcának* a Hermina-út és Hungária-út között levő és a *Csantavér-utcának* a Thököly-út és Bácskai-utca között levő, jelenleg burkolatlan szakaszait összesen 41.600 pengő költséggel egy új találmánnyal, amelyet *marmac*-nek neveznek, fogja burkolni a főváros. Az új burkolat *bitumenes zuzalék*, amely betonalapra lesz hengerelve. Az új eljárás, amelyről a reklámközlemények azt állítják, hogy Németországban és Ausztriában bevált, szakkörökben *élénk szóbeszéd tárgya.*

Az útépítési érdekeltségek azt tartják sérelmesnek, hogy amikor a fővárosnak *Utügyi Intézete* van, amely intézmény évi pár százezer pengős költségvetéssel rendelkezik, akkor az efajta próbát *vállalkozói megbízás alapján adják ki* és olyan burkolatnemeket választanak, amelyek csak *egy cég által* építhetők, lévén az szabadalom. Áll ez különösen a marmac-rendszerre: minek drága marmac-utakat próbálni, amikor a jól bevált topeka-burkolat megvan, amely *senkinek sem szabadalma* és bármely vállalkozó által készíthető.

Az érdekeltségek keserűen állapítják meg, hogy *teljesen felesleges a gyakorlatban a kartotél-rendszer*, amikor hirtelen kreált próbaburkolat címén *egyes vállalkozók ez alól a szó teljes értelmében mentesek.* Ha meg a próbaburkolat, amelyet egyszerre három útvonalon építenek, *a főváros érdeke*, akkor legyen az úgy végrehajtva, mint évekkel ezelőtt, amikor a főváros hajlandó volt mindig próbaburkolat építését engedélyezni, de csak akkor fizetett a vállalkozónak, ha a *próbaburkolat évek multával is megfelelt a követelményeknek.*

— Ha évekkel ezelőtt, — kérdi az érdekeltség — amely efajta próbaburkolatok engedélyezésében nem részesül, — amikor a fővárosnak még volt pénze, *csak utólagos fizetéssel* készültek ilyen munkák, a legtöbb esetben *évek mulva történtek a fizetések: miért lesz most a marmac vállalkozója készpénzzel kifizetve*, amikor a fővárosnak kevés a pénze, amikor a több aszfalt- és útépítő cégek munka nélkül állanak?

Az út- és csatornaépítési ügyosztálynak *nincs pénze utak és csatornák építésére.* Rengeteg a munkanélküli munkás és iparos, de ugyanakkor *több, mint százezer pengő megy el próbautakra.* Ebből a nagy összegből legalább húsz vállalkozón és ezer munkáson lehetne segíteni, annál is inkább, mert — és ez a legfontosabb: — *a marmac-útra munkabér alig esik*, de annál több *anyagra és profitra.* A nagy útépítési érdekeltségek már hitelmunkát sem tudnak kierőszakolni a fővárostól, most jön az új ötlet: *a próbaút*, amely a főváros maradék pénzét a kisvállalkozók és munkások reménységeivel együtt viszi el a *nagyvállalkozók mögött álló nagybankok trezortjaiba.*

Kétségtelennek tartjuk, hogy *Szendy* alpolgármester, mielőtt e rendelést aláírja, alaposan mevizsgálja a *marmac rejtélyét.*

Több mint egymillió pengő az Autóbuszüzem felgyülemlett deficitje

Óvatossági jutalmak és más érdekes tételek a költségvetésben

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A fővárosi üzemek jövő esztendei költségelőirányzatai közül a legérdekesebb az Autobuszüzemé, amely a személyszállításból eredő bevételeiből 6,300.000 pengőt jósol magának a jövő esztendőben, *5 százalékal többet*, mint a folyó évi előirányzat volt. A személyi és dologi kiadások — különös tekintettel a racionalizálásra — 285.662 pengővel múlják felül a folyó évi előirányzatot. Viszont 478.700 pengővel csökken *az értékcsökkenési tartalékalap javadalmazása* és közel *nyolcvanezer pengővel kevesebbe* fog kerülni az alkalmazottak biztosítása betegség stb. esetére, továbbá a jóléti kiadások.

Különféle *tőketörlesztési részletek és kamattételek* tarkítják különben az Autobuszüzem költségvetését amelyben az előirányzott *hat és fél millió kocsikilométer teljesítmény alapján az egy kocsikilométerre eső személyi és dologi kiadás 72 fillér*, 46 fillérrel kevesebb, mint *a boldogult önállóság* idejében.

Jellemző adatokat találunk a költségelőirányzatban arra vonatkozólag, miképen *emelkedik az alkalmazottak létszáma*, 1930-ban még 890 alkalmazottja volt összesen az üzemnek, ez a szám 1931-ben 972-re, 1932-ben 1018-ra, 1933-ban 1023-ra nőtt. 1934-ben 1020 volt az alkalmazotti létszám, amely a jövő *évben 1068-ra fog felugrani.*

Nem érdektelen a jövő évre előirányzott *személyzeti illetmények megoszlása sem.* Kétmillióra rúg a személyzet alapilletménye, 326.600 pengő a túlórabér, 20.000 pengő az óvatossági jutalom. 65.000 pengő a remuneráci, 78.099 pengő a pótlék és 32.000 pengő a karácsonyi segély, arról azonban, hogy miért rendetlen az autobuszközlekedés, miért nem tudnak megállni a járda mellett a vezetők, — nem találunk említést a költségelőirányzatban!

Igy fest egy üzemi költségvetés, az Urnak 1935-ik és a szanálás első esztendejében!

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A Posner Károly Lajos és neje, Betti-féle kiházasítási alapítványnál két, egyenként 190 pengős kiházasítási adományra pályázatot hirdetek a következő feltételek mellett:

1. A kiházasítási adomány 1934. évi december hó 7-én oly Budapesten lakó, erkölcsös és vagyontalan leánynak fog kiadatni, ki Budapesten lakó, vagy itt megtelepülő, tisztességes férfihez megy férjhez.

2. Az adomány csak akkor kerül kifizetésre, ha az adományozott egy éven belül, tehát legkésőbb 1935. évi december hó 7-ig házassági anyakönyvi kivonattal igazolta férjhezmenetelét. Ha azonban eddig az ideig az adományozott a házasságot meg nem kötötte, az adományra vonatkozó minden jogcímét elveszíti.

3. A pályázathoz csatolandó *a menyasszony* részéről:
   a) erkölcsi bizonyítvány,
   b) szegénységi bizonyítvány;
   a vőlegény részéről:
   c) erkölcsi bizonyítvány,
   d) szegénységi bizonyítvány,
   e) helyhatósági bizonyítvány arról, hogy budapesti lakos.

Felhívom a pályázókat, hogy kérvényüket legkésőbb 1934. évi október hó 15. napjának déli 12 órájáig a polgármesteri központi iktatóhivatalba (IV., Központi városháza, I. em. 114.) nyujtsák be.

A fenti határidőn túl beérkezett, illetve a felsorolt okmányok nélkül beadott folyamodványokat nem veszem figyelembe.

Budapest, 1934 augusztus hó 30.

A polgármester helyett:
Liber s. k.
alpolgármester.

Uj kiirások

A IX. ker., Soroksári-úti csatornaszivattyútelep új szennyvíznyomócsövének **építési munkáira.** — Határidő: 1934. évi október hó 9-én d. e. 9 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Fóthi-út, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett **eladó**
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen **Fóthi-út 35.** Hétköznapokon **Rudolf-tér 6. IV. 22.** **Telefon: 24—1—15.**

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

XII. évfolyam 38. szám

Budapest, 1934 szeptember 29

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

A katholikus nagygyülés és a városháza

Az Uj Budapest számára irta: SZŐKE GYULA

A most lezajlott jubiláris országos katholikus nagygyülés és az eucharisztikus körmenet ékes tanusága annak az öntudatra ébredésnek és erőnek, amelyet az ország katholikus népe és közöttük a főváros katholikus lakossága képvisel. Amikor ezt a nagy eredményt tárgyilagosan megállapítjuk, önként vetődik fel előttünk az a gondolat, hogy ha a keresztény világnézet, amely a forradalom óta a városházán uralkodik, az összes keresztény vallásfelekezetek vezérelve, melyben a főváros egész keresztény polgársága egyesül, miért látszik ismételten veszélyeztetve ennek a fővárosban való érvényesülése és miért kelnek szárnyra újból és újból a hiób-hirek, amelyek a keresztény városháza bukását jósolják?

A közvélemény látja, mert megfigyelte azt a küzdelmet, amelyet a keresztény gondolatért folytatunk, amely kormányzati elvként uralkodik a fővárosban és kell hogy uralkodjék még azokban a polgártársainkban is, akik nem tartoznak a keresztény vallások egyikéhez sem, mert nekik is látniok kell, hogy a főváros rendje, békéje és boldogulása csak azon az erkölcsi alapon állhat fenn, amely az állam és a társadalom legelső sejtjében, a családi élet szentségében leli gyökerét, a tiszta ember-szívben találja lakhelyét. Ennek az erkölcsnek a kisugárzása képes a nehéz gazdasági viszonyok között a nyugalmat biztosítani, amely a szorgalmas munka mellett a keresztény szeretet gyakorlásával fenntartani tudja a lakosság türelmét az idő javulásáig.

Akik a zavarosban szeretnek halászni, akik embertársaik verejtékéből és véréből kívánnak aranyyat gyüjteni, észrevették, hogy az erkölcsök romlásával, a családi szent hagyományok elpusztulásával, a szülői és felsőbbségi tekintély lerontásával tudják azt a közállapotot előidézni, amelyben ők könnyű megélhetéshez és meggazdagodáshoz juthatnak. A léha előadások és mozik, az erkölcstelen könyvek és ujságok, a túlhajtott szórakozások, táncok és éjszakázások, az arra rá nem szorultak és érdemtelenek munkanélküli segítése, a ki nem érdemelt jövedelmek juttatása és elnyerése mindmind csak a hit és erkölcs pusztitására irányulnak; mert ha ezt ki tudják ölni a nép lelkéből, akkor jött el az ő órájuk! Ez ellen harcolunk a sajtóban és beszédekben, a törvényhatóságok és törvényhozás termeiben, a gyakorlati élet minden munkájában, a vallás parancsainak a teljesítésével, a családi élet tisztaságának ápolásával és a gyermeknevelés magasztos munkájával. És amint a szülői tiszteletnek és megbecsülésnek a gyermekek szívében élő valósággá kell lennie és a szülői szeretetnek a gyermekekkel szemben a legszentebb érzelemmé kell magasztosulnia, éppen úgy kívánjuk, hogy a vezetők jó példaadása, a törvényhozás és kormányzás minden tényezőjének az élete élő példa legyen a család szentsége, a szentségi házasság, a keresztény szeretet és az önzetlen közéleti munka megvalósítására!

Amidőn tehát a törvényhatóságban az összes keresztény vallások hívei együttes munkával, nagy összetartással és elhatározó akarattal a keresztény világnézet érvényesülését sürgetjük, nemcsak a közömbösöket kívánjuk a főváros jó közigazgatása, gazdasági és szociális élete javára megnyerni, de az eltévelyedetteket is meggyőzni arról, hogy a társadalom és állam boldogulásának nincs más alapja, mint a krisztusi tanok követése.

Ez a gondolat hassa át a főváros egész keresztény polgárságát! Erre akarjuk megnyerni a főváros egész lakóságát. És meg vagyok arról győződve, hogy amint együttes munkánkban minden ellentörekvés dacára évek hosszú során át érvényesült a keresztény szeretet és nemzeti irányzat a városházán, ezzel a nagy nyilvános katholikus vallomással ez az érvényesülés csak erősödni fog.

Városházi Hamletek

Friedrich István feltűnő nyilatkozata a várospolitika aktuális kérdéseiről

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Általános fetünést keltett *Petrovácz* Gyulának az *Uj Budapest* legutóbbi számában megjelent nyilatkozata, a mely szerint a *főváros közönsége és a Keresztény Községi Párt elvárja a polgármestertől, hogy megvédje a maga jogait. Petrovácz* nyilatkozatának az a része, amelyben az *alkotmányvédő blokk feltámasztását* tartja szükségesnek maradék autonómiánk megvédelmezésére és a fővárosi polgárság alkotmányos jogaiért folyó küzdelemre, *élénk visszhangot keltett* nemcsak várospolitikai, hanem országos politikai körökben is. Azok a megnyilatkozások, amelyek *Petrovácz* Gyula elgondolását vonták maguk után, mind arra konkludáltak, hogy a városháza rövidesen *erős politikai viharok szintere lesz*, ahol hatalmas küzdelmet fognak vivni *az autonómia és a szanáló kormányhatalom erői.*

Ebben a küzdelemben, amely az autonómia valamennyi pártjának csatasorba-állásával fog elkezdődni már a jövő héten, *jelentős szerep vár Friedrich István harcos egyéniségére.* A Keresztény Ellenzék a nyári szünetet a fővárosi kerületi és a vidéki szervezkedés csendes és szívós munkájával töltötte el. *Az uj csaták és uj harcok küszöbén* az *Uj Budapest* szerkesztősége szükségesnek tartotta, hogy *az aktuális várospolitikai problémákról kérdéseket intézzen Friedrich Istvánhoz.* Első kérdésünkre, hogy mi *a véleménye az Uj Budapest legutóbbi számában Petrovácz Gyula által felvetett azon ideáról, amely szerint szükséges az alkotmányvédő blokk feltámasztása,*

Friedrich István

a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak.

— *Alkotmányvédő Blokk?* Jó, csak hivjuk ujból össze. Talán most több lesz belőle, mint akkor, amikor a legutolsó fővárosi törvény parlamenti tárgyalásakor megalakult. Akkor ugyanis *egy-két ülésen üzengette a háborút a kormánynak,* de nemsokára *teljes begyulladás* lőn az egyik frontszakaszon és az egész alkotmányvédelmi felbuzdulás lelohadt. Régi hazai szokás szerint,

illusztris honfiaink inkább megmaradtak a magas kormány gyümölcsfájának a terebélye alatt, semhogy átlendültek volna az ellenzéki kültelkekre.

A jó magyar politikus-testvér inkább *békét kötött mameluk* bent az egységben, mint *frontharcos az ellenzéken.*

— Igen, ezek az édes honatyák ugy akarták a veszélyben volt alkotmányt, az azt veszélyeztető kormány ellen megvédeni, hogy *közben azért bentmaradnak a kormánytámogatók között.* És miután ez nem ment, hát kitaláltak valami jó hangulatos formulát, amelynek lobogója alatt azután mesterien lebonyolították a Rückwärtskonzentrierungot. Mialatt *Sipöcz* Jenőt az alkotmányvédelmi barrikádokra küldték. Valahogy ugy gondolták a csatát legracionálisaban végigküzdeni, hogy

a polgármestert kicsalogatják a barikádokra, ők meg közben megkötik a békét saját szempontjaik érvényesülése alapján.

— *Sipőcz nem ment a barrikádokra!* Nagyon helyesen tette. Azt mondotta: én is szívesen részt veszek a rohamban, kedves barátaim, ha kell, *hősi halált is halok, de csak utánatok, elhivatott vezérek!* Amint egy is megpörkölődik közületek az ütközetben, ott leszek oldalatokon. *De ameddig ti életbiztosítási kötvénnyel a zsebetekben fújjátok a harci riadót és a hátizsákotokból kikukucskál a már előre elkészített fehér lobogó, én is csak a lábhoz tett fegyver álláspontján állok.*

— Szóval

én nem valami nagy elragadtatással gondolok vissza az alkotmányvédő blokkra,

mert én a harc embere vagyok és nem bírom sehogyse elviselni azokat az *álharcosokat,* akik csak azért éneklik a véres csata dalait, csak azért hadonásznak fringiájukkal, hogy *az első invitáló szóra nyakukba boruljanak ellenfeleiknek.* De mindezek dacára, ha netalán az alkotmányvédő blokk mégis csak *összeverődne megint,* én *politikai barátaimmal együtt természetesen annak küzdelmeiben minden fenntartás nélkül résztveszek.*

— És ha nem is tud megint összeverődni az egész blokk úgy, ahogy azt akkoriban elképzeltük és *csak valami csonka formájában lenne redivivus,* akkor is

ott leszünk mindig azok mellett, akik régi alkotmányunk maradékait megvédeni készek.

De ezt nem is kell itt ezeken a hasábokban külön megüzenni *Petrovácz* Gyula barátomnak. Ő nagyon jól tudja enélkül is, hogy *nem vagyok én olyan halvérű pacifista,* akit nagyon hívni kellene oda, ahol a dolgozó társadalom jogaiért küzdeni kell vagy lehet. *Ha lesz harcoló blokk, benne leszünk.* Ha nem lesz, akkor azokkal megyünk, akik *harcra készek.*

Ha pedig megint általános nyilt és titkos lapulás fog bekövetkezni, mi egyedül is állni fogjuk a harcot.

Tizenöt év alatt *eléggé szoktuk már meg ezt is!*

Második kérdésünk arra vonatkozott: Mi Nagyméltóságod véleménye az általános politikai helyzetről, a szanálási előkészületekről és a főváros jövő esztendei költségvetéséről?

— Az általános politikai helyzet tekintetében — mondotta *Friedrich* István — nem osztom azok véleményét, akik az uralkodó csendet és mozdulatlanságot állandóan magasztalják, mert

én ezt a nyugalmat nem a megelégedettség és lelki kiegyensúlyozottság jeleinek látom, hanem a tanácstalanság, tehetetlenség és kunktátoroskodás következményeinek.

Van ugyanis egy olyan kormányunk, amely *rokonszenvez a most divatos parancsuralmi rendszerekkel, viszont*

retorikai produkcióiban az ezeréves alkotmányos hagyományokról és a klasszikus jog hazájáról zengedez. Továbbá a régen levitézlett egységespártból úgynevezett nemzeti egységet akar formálni. Szóval *a kört akarja négyszögesíteni.*

— Azután a városi politikában *Kozma* Jenő pártjára támaszkodik, de azért *szívesen látja, ha közben az egység kurucai ezt a pártot tűz alá veszik.* A fővárosra meg ráfogta egyszerűen, hogy szanálni kell. Erre kinevezték az egyik alpolgármestert *szanáló diktátor-főpolgármesterré.* Csakhogy rövidesen kitűnt, hogy tényleg nincs szanálnivaló. Erre hát *hozzá akarnak fogni a városháza politikai problémáinak a megoldásához.* Ekkor azonban megint arra jönnek rá, hogy *Borvendég* minden, *csak nem politikai stratéga.* Vége: *teljes kaosz, szánalmas fortvurstlizás.*

— Hegyek vajúdtak hónapokig és *egy nyomorúságos egérkét szültek.*

Egy tízmilliós deficit jelentéktelen kérdését, amelyet a háttérben bujkáló lesipuskások azért fujták fel elefánttá, hogy annak hátán belovagoljanak a kiüldözött autonómia helyére.

És mert *az elefánt itt áll a városháza kapuja előtt,* hátán már ott büszkélkednek a kiszemelt vezérkurucok, csak ki kellene nyitni a kaput, de erre nem vállalkozik senki se. *Micsoda felsülés! Micsoda komédia!*

— Most itt vagyunk a rendkívüli közgyűlés előtt! Kíváncsi vagyok, hogy

kik fogják a kormány OTBA-intézkedéseit megvédeni?

Melyek azok a *politikai erőtényezők,* amelyekre *Borvendég generalisszimusz a háborúban támaszkodni kíván?* Kik lesznek a kurucok? Csupa olyan kérdés, amelyekre *felelni senki se tud.* Olyan nagy a homály. És ezt mind együttvéve úgy hívják konszolidált honunkban, hogyű *újjáépítés!*

Végezetül az iránt intéztünk kérdést *Friedrich* Istvánhoz: *lehetségesnek tartja-e a közgyűlési teremben szorosabb együttműködés kifejlődését a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék között?*

— Úgy mint a multban — fejezte be nyilatkozatát *Friedrich* István — természetesen a jövőben is *készek vagyunk adandó alkalmakkor a Keresztény Községi Párttal együtt harcolni.* Ime, most is itt van mindjárt az OTBA-ügy, amelynek tárgyalásakor *egy fronton leszünk.* Valószínűnek tartom, hogy

a jövőben is fognak ilyen alkalmak adódni.

Annál is inkább, mert azt sejtem, hogy **a legközelebbi jövő nagyon mozgalmas életet fog hozni a közgyűlési terembe.**

El fog dőlni rövidesen, hogy *a diktátor-főpolgármester csakugyan fog-e olyan nagyon diktálni?* Mekkora a pouvoir-ja? Jobb lesz-e az ő parancsuralma, mint amilyen az önkormányzat volt? Azután arra is kíváncsi vagyok, hogy *az Eszterházy-uccára vagy pedig az Akadémia-uccára fog-e támaszkodni, vagy csak egyedül és kizárólag az Uri-ucca az, amire támaszkodik?*

— Mondhatom

fatálisan suta az egész helyzet.

Stílustalan és összevissza kuszált. Csupa *Janus-arc,* csupa *tépelődő Hamlet,* csupa *farizeus* mindenütt.

Igazán nem lehet azon csodálkozni, ha a dolgozó társadalom nagy része undorral fordul el mindattól, amit ebben az egységespártosított honban országos vagy városi politikának csúfolnak.

Babarczy tanácsnok az uj elemi iskolai tantervről

A tehénről vagy a főváros közlekedési rendjéről tanitsanak-e többet a budapesti iskolákban?

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Az a népvándorlás, amely szeptember első napjaiban indul meg minden esztendőben a közoktatási ügyosztály felé, *megszünt:* megkapták beosztásaikat *a kenyerükért aggódó ideiglenesek és helyettesek. Babarczy* István báró, az ügyosztály új vezető tanácsnoka, tanácsjegyző korában hosszú időt töltött a tanügyi osztályban is és így természetes, hogy *az ő szakértelme és mindenre kiterjedő figyelme* jelentékeny mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a tanügyi beosztás nagy munkája *az új éra alatt minden zökkenő nélkül folyt le.* Az ügyosztály legközelebbi célkitűzéseiről

Babarczy István báró

tanácsnok a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Most, hogy végetért a beosztás nagy munkája, a hetekig tartó megfeszített elfoglaltság után kezdhetünk hozzá tulajdonképen az *előttünk tornyosuló problémák megoldásához.* E tekintetben a legfontosabb, hogy *folytassuk és befejezzük a Szendy alpolgármester úr által kezdeményezett nagy munkát:* az elemi iskolai tanterv megfelelő módosítását.

— A helyzet e tekintetben az, hogy a kultuszminiszterium által készített *állami tanterv,* amely az egész országban egységes, *nem felel meg a budapesti tanulók életszempontjainak.* Mást kell tanulnia egy istenhátamögötti kis alföldi faluban a hatesztendős elemi iskolai tanulónak, mint a fővárosban. Az állami tanterv szerint például, *hat héten át kell foglalkozni* az elemi iskolában a *tehénnel,* ezzel szemben Budapesten sokkal fontosabb *a közlekedési rend megtanulása,* amire vonatkozóan az állami tanterv *nem tartalmaz intézkedést.* Számos ilyen ellentét van az állami tanterv és a fővárosi közoktatás szempontjai között, amelyeket *természetszerűen ki kell küszöbölni a budapesti elemi iskolák tantervéből.*

— A munka első fejezete, *az adatgyüjtés, már véget ért,* most kezdődik az anyag feldolgozása és annak kapcsán a készítendő új tantervnek az *állami felügyeleti hatósággal való megbeszélése.*

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE!

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

VÁROSHÁZI NOTESZ

Liber alpolgármester hatodik gimnazista korában, amikor tudvalevően budapesti árvaházi növendék volt. A képet abból az alkalomból közöljük, hogy a nemesszívű alpolgármester harmincezer pengős alapítványt tett az árvaházak részére, hogy megfizesse adósságát a maga jóságos érzülete szerint árva-testvéreivel szemben.

*

A JÖVŐ HÉT ELEJÉN kezdődik a városháza izgalmasnak igérkező nagyhete. Délelőtt tizenegy órakor maga *Sipőcz* polgármester fogja megnyitni az újonnan megalakult *pénzügyi szakbizottság első őszi ülését, hogy elmondja expozéját a jövő esztendei előirányzatot illetően. Ezen az őszön színesebbek és egyben forróbbbak is lesznek a költségvetési vita napjai, mint a boldogult törvényhatósági tanács idejében, amikor tudniillik szigorúan zárt ajtók mögött folyt az a vérszegény költségvetési vita, amelyről a sajtó munkatársai csak a sovány kommünikékből, illetőleg az egyes tanácstagok pártállás szerint megvilágított előadásából szerezhettek tudomást. A pénzügyi szakbizottságban a költségvetési vita mindvégig nyilvános lesz, érdemes lesz tehát a szónokoknak beszélni. Hogy azután érdemes lesz-e jegyezni és a lapokban közzétenni az elhangzott beszédeket, az más lapra tartozik . . .*

AZ ELMULT HÉTEN a következő névmagyarositási engedélyek érkeztek le a városházára:

Hügel Jenő dr. tanácsjegyző Hernády-ra, Vagner Leó dr. tanácsi fogalmazó Vásárhelyi-re, Frischfeld Ede műszaki főtanácsos Füstösy-re, Kirner Vilmos dr. árvaszéki jegyző Dóbrösy-re, Günther Tivadar dr. tanácsi főjegyző Buday-Günther-re változtatta nevét a belügyminiszter engedélyével.

*

CSANÁDY GUSZTÁV dr. tanácsjegyző, a polgármesteri hivatal érdemes és népszerű vezetője, aki tudvalevően augusztus utolsó napjaiban házasodott meg, szabadságáról hazaérkezett és átvette hivatala vezetését.

AZ ELNÖKI ÜGYOSZTÁLY MÁR ELKÉSZÜLT azzal az előterjesztéssel, amellyel a törvényhatósági bizottság közgyűlése nyugdíjazni fogja a ferencvárosi elöljáróság érdemes vezetőjét: Muzsikó István tanácsnokot. Az első őszi közgyűlésen már tárgyalja a törvényhatósági bizottság a nyugdíjazást, amely a közgyűlés után azonnal érvénybe is lép.

A nyugdíjazással kapcsolatban megemlítjük, hogy azok a hirek, amelyek a ferencvárosi elöljáróságról történt elhelyezést, illetőleg odahelyezést már az új elöljáró személyével hozzák összefüggésbe, alaptalanok. A polgármester még nem döntött a tekintetben, hogy ki kerül a IX. kerületi elöljáróság élére és így pletyka az a hír is, mintha egy másik kerületet ma is vezető tanácsnok kerülne a Ferencvárosba. Illetékes helyről szereztük azon értesülésünket, hogy a polgármester a ferencvárosi elöljáróság vezetői pozícióját nem tanácsnoki áthelyezéssel kívánja betölteni.

*

ABBÓL AZ ALKALOMBÓL, hogy immáron mindenki visszaérkezett szabadságáról, esően szó azokról, akik ezen a nyáron egyáltalában nem voltak szabadságon: Szendy Károlyról, Némethy Károlyról és Rosta Jánosról.

Szendy Károly alpolgármester szabadságát alaposan elrontotta az a panasz, amelyet megválasztása ellen nyujtott be egy nyugdíjas városi mérnökember a közigazgatási bírósághoz. Hogy ez a panasz alaptalan volt, az az első látásra kiderült, a polgármester azonban, akinek jogtisztelete a maga hűvös érinthetetlenségében a legmagasabb csúcsokon is felülemelkedő nívón mozog, arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszt nem utasítja vissza, amire pedig joga lett volna, hanem érdemi elbírálás céljából felterjeszti a közigazgatási bírósághoz. Ez a polgármesteri intézkedés kéthetes késedelmet jelentett Szendy Károly polgármester számára, aki ily körülmények között mindössze három napot tölthetett visegrádi nyaralójában. Közben elmentek szabadságra Sipőcz és Liber is és Szendynek az egész hosszú nyáron át el kellett új hivatalát látnia.

Nem volt szabadságon Némethy tanácsnok sem. Lázas betegség szegezte őt szabadságideje legnagyobb részében ágyba, amikor pedig meggyógyult, itt volt a Városi Színház ügye, melynek fontossága nem engedte Budapestről távozni a népszerű tanácsnokot, aki ily körülmények között pasaréti-úti villájából egyáltalán ki sem tudott mozdulni.

Ami Rosta János dr. főjegyző, a közélelmezési ügyosztály fiatal és máris népszerű vezetőjét illeti, őt a genius loci: a hely szelleme ihlette meg, amikor — egyáltalán nem ment szabadságra. Rosta főjegyző ugyanis Vajna őméltósága hivatali szobájának a lakója, az immár nyugalomban lévő Vajna Ede pedig arról volt nevezetes, hogy sohasem ment szabadságra, Rosta tehát a hagyo-

Uj akciókkal indul rohamra a főváros a téli inség ellen

Sipőcz polgármester nyilatkozik nagyszabásu terveiről, amelyek uj menhelyeket és szeretet-otthonokat hivnak életre

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A városháza közjótékonysági ügyosztályának büróiban, ahol a budapesti inséget és nyomoruságot tartják nyilván, *előreveti árnyát a közeledő tél:* megszaporodott a munka, hogy az elkövetkezendő nehéz napokban *a hatóság készen álljon a szegények felsegítésére.* Az elmult napokban ment el a *polgármester felterjesztése a kormányhoz,* amelyben arra való hivatkozással, hogy az idén is tízmillió pengőt kell elkölteni az inségakciók lebonyolítására, az inségadó ujabb kivetésének engedélyezésének kivetését kérte.

A közjótékonysági szakbizottság *Liber* alpolgármester elnöklésével a mult héten tartott ülésében foglalkozott a téli inség-előkészületekkel. A szakbizottsági ülésen *nem kerültek bejelentés alá a polgármester azon kezdeményezései,* amelyek *uj segitő eszközökkel és uj intézményekkel indulnak rohamra a szegénység ellen.* A téli inségakció programmjáról és a főváros vezetősége által kezdeményezett uj akciókról

Sipőcz Jenő

polgármester a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A költségvetési tervezetet bevezető jelentésemben rámutattam arra, hogy

a viszonyok az utóbbi időben nem rosszabbodtak sőt a javulás irányzatát lehet remélni.

De amig ez a javulás jelentkezni fog, addig a főváros lakósságának változatlanul *nagy tömegei szorulnak még most is a hatóság támogatására és segélyezésére.* A statisztika átmenetileg, a nyári hónapokban jelez ugyan némi csökkenést, de ez, hogy ugy mondjam csak *mennyiségi javulás,* mert az egyes inséges családok és egyének helyzete minőségileg egyre rosszabbodik és az önsegélyezés lehetősége (ingóságok elzálogosítása, vagy eladása, rokoni támogatás stb.) legnagyobb részüknél már teljesen megszűnt. Ez utóbbi tényt igazolja az a körülmény is, hogy

a segélyért rendesen csak végső esetben jelentkező középosztálybeli családok egyre nagyobb számban szerepelnek a kerületek népjóléti osztályainak nyilvántartásában.

— Ezek után természetes, hogy a székesfőváros vezetősége 1934-1935 telén is mindent el fog követni, hogy *az önhibájukon kivül nyomorbajutott családokat megmentse és számukra a legszükségesebbeket legalább részben* boztosítsa. Ezért inségenyhítő tevékenységét az elmult tél keretei között, a régi arányokban kivánja folytatni és az évek során kialakult közel harminc-féle segélyezési módot — csekély változtatásoktól eltekintve — továbbra is fenntartani.

Az ehhez szükséges fedezetet a nehéz pénzügyi helyzet dacára sikerült biztosítani. Változatlan az a törekvésem is, hogy az inségenyhítés ne legyen tömegsegélyezés, hanem egyéniesítő és az anyagin kivül erkölcsi támogatást is nyujtó családgondozás.

De az előbb említett körülmények és a főváros nehéz gazdasági helyzete még *más feladatok elé is állitja a segélyező hatóságokat.* Egyrészt már bevált segélyezési módokat kell tapasztalatok alapján és a szükségleteknek megfelelően tökéletesítenünk, tovább fejlesztenünk, másrészt *fel kell kutatnunk a gazdaságosabb és igazságosabb segélyezés uj lehetőségeit is.* A megvalósításnál, a gyakorlati kivitelnél pedig szem előtt kell tartanunk, hogy a főváros ujabb anyagi megterhelést nem bir el.

— A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály már egy évvel ezelőtt kidolgozott egy tervezetet

a munkakészség igazolása ellenében nyujtott segélyezés rendszerének bevezetése

tárgyában. A szóban forgó javaslatot *rövidesen az illetékes szakbizottság elé fogom terjeszteni.*

— Egy másik megvalósulás előtt álló tervünk:

uj hajléktalan menhely létesítése több száz főnyi hajléktalan magános egyén megfelelő elhelyezésére.

Az előreláthatólag gyárépületekből átalakított uj menhelyre igen nagy szükség van nemcsak azért, mert a menhely céljaira átengedett 274 hajléktalan elhelyezésére alkalmas *Albrecht laktanyához tartozó internátus épületet* 1934. október végén vissza kell adnunk a honvédelmi miniszteriumnak, hanem azért is, mert már most igen nagy és a téli idő beálltával előrelátható*an még sokkal nagyobb lesz a főváros utcáin hajléktalanul bolyongó munkanélküli magános egyének száma.* A munkaképes hajléktalanok ugy mint a főváros többi menhelyében,

az uj menhelyben is munkaszolgáltatás ellenében részesülnek majd teljes ellátásban.

— A létért folytatott sulyos küzdelmeknek talán legszánandóbb, legszerencsétlenebb hacosai azok *a munkaképtelen öreg férfiak és nők,* akik minden támasz nélkül a legsulyosabb nélkülözéseknek vannak kitéve, egyedül állanak a világban. A főváros az utóbbi években a szeretetotthonok férőhelyeinek szaporításával és az u. n. *kis szeretetotthonok* létesítésével igyekezett segítségükre sietni, de még mindig igen sokan vannak, akik szegényházi felvételüket kérik és igen nagy azoknak a száma is, akik már be vannak utalva, de férőhely hiányában még sem helyezhetők el a szeretetotthonokban. Hogy a helyzetet némikép enyhítsük,

a Lövőház u. 20. sz. alatt levő ingatlant szándékozunk bérbevenni és megfelelő átalakítás után száz öreget fogunk abban elhelyezni

— Tudjuk, hogy *ismét nehéz télnek nézünk elébe,* de reméljük, hogy a szociális lelkiismeretnek szavára hallgatva, megfeszített munkával és becsületes kötelességteljesítéssel enyhíteni fogjuk a türelmesen szenvedők és bizalommal reménykedők küzdelmes sorsát.

Szendy alpolgármester elkészült a végleges Tabán-tervvel

Immár csupán pénzügyi probléma, hogy megkezdhető-e még ebben az évben a földmunka

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — *Szendy* alpolgármester, amikor a nyári hónapokban, mint helyettes polgármester vezette a városházát, kiadta az utasítást abban az irányban, hogy a tabáni terveket olyképen készítsék el, hogy amennyiben arra lehetőség nyílik, *még az ősz folyamán megkezdhetők legyenek a tabáni közmunkák.* A városrendezési ügyosztály most elkészítette a végleges tabáni terveket, amelyeket a jövő hét folyamán a *polgármester szakemberei a Közmunkák Tanácsának vezetőségével is le fognak tárgyalni.* Minden reménység meg van tehát arra, hogy *a tabáni terv végre a megvalósulás stádiumába lépjen.* Erről a nagyfontosságú problémáról

Szendy Károly

alpolgármester a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Amikor a törvényhatósági bizottság közgyűlése a tavasszal elfogadta a polgármester előterjesztését a tabáni terv kialakulása tekintetében, felhatalmazást adott a polgármesternek arra, hogy

az idő kimélése céljából a későbbi tárgyalások során esetleg szükségesnek mutatkozó módosítást a terven hajtsa végre.

A közgyűlési határozat került azután már a nyár folyamán *a Közmunkák Tanácsának mérnöki és szépészeti bizottsága elé,* aminek határozataképen *Rakovszky* Iván, a közmunkák tanácsának elnöke, a tanács főbb kívánságait átiratban közölte a polgármesterrel. Természetszerűen

a városrendezési ügyosztály igyekezett ezeket a Közmunkák Tanácsa által kivánt módosításokat az ujonnan elkészített tervbe megfelelő módon beilleszteni.

— Az átrendezett terveken *teljesült a Közmunkák Tanácsának azon kívánsága,* hogy mindazokat az intézményeket, amelyek az esetleg létesítendő gyógyfürdő-telep övezetébe tartoznak, úgy mint fürdőépületek, kórházak, szanatóriumok, szállodák és ezek tartozékai, a Tabánnak *megfelelően elkülönített helyén építsük meg majd valamikor,* amikor arra pénz lesz, ahol is kellő elrendezés mellett *csend, nyugalom és portalan levegő biztosítható ez intézmények részére.*

Megfelelő nagyságú parkosítható telektömböket is kialakított a Közmunkák Tanácsának kívánságához képest a városrendezési ügyosztály által elkészített új terv.

— Az új tervezet a *Szent-Imre-gyógyfürdő megvásárlása folytán a szabályozási tervben szükségesnek mutatkozó módosításra is javaslatot tesz.* A legközelebbi jövőben a tervezetet letárgyalja *a városrendezési szakbizottság,* azután pedig a *Közmunkák Tanácsához terjeszti fel a polgármester úr a főváros végleges elgondolását.* Tudomásom szerint a Közmunkák Tanácsa *legközelebbi teljes ülésén* tárgyalja a tabáni tervet.

Elmondotta még munkatársunknak *Szendy* alpolgármester, hogy

a főváros részéről immáron semmi akadálya nincs annak, hogy a Közmunkák Tanácsa által véglegesen elfogadható tervek alapján azokon a területeken, amelyek nem esnek a fürdő-övezetbe, még az ősz folyamán megkezdődjék a planirozási munkálat és a közművek lefektetése.

Ez azonban már nem városrendezési, hanem *pénzügyi probléma,* amely még *bizonyos nagyjelentőségű tárgyalásokat tesz szükségessé.*

mányokhoz ragaszkodott, amikor a városházán töltötte a nyarat.

*

KIRÁLY KÁLMÁN TANÁCSNOKOT a kereskedelemügyi miniszter az Országos Közlekedési Bizottság tagjává nevezte ki.

*

HUNKÁR BÉLA DR.-nak a Fővárosi Vegyészeti Intézet tudós és érdemes igazgatójának a földmüvelésügyi miniszter a Mezőgazdasági Muzeum ujjászervezési munkálataiban kifejtett buzgó és eredményes működéséért elismerését nyilvánította. A miniszter elismerését és köszönetét a polgármester külön rendeletben közölte Hunkar igazgatóval.

*

VAN FŐVÁROSI TISZTVISELŐ, aki a tenniszért bolondul, van aki a futballnak vagy a bridzsnek a rabja: Gajáry György dr. fogalmazó csekélyke fizetéséből, azért kuporgat tizenegy hosszú hónapon át, hogy a tizenkettedikben utazási szenvedélyének hódolhasson. Az elmult napokban szállt Triesztben hajóra a Gajárygyerek, hogy bejárja Görögországot, Törökországot, a Fekete-tengert, a krimi félszigetet és onnan a szovjetállamot. Hogy Gajáry nemcsak utazik, hanem lát és tapasztal is, mi sem mutatja inkább, minthogy minden útjáról beszámol a rádióban, nem is szólva a különféle társaskörökben tartott előadásokról.

AZ ANGOL-PARK a legkellemesebb esti szórakozó hely
= A terrasz étteremben izletes ételek, = magyar-francia konyha
Polgári árak! Kitünő konyha!
A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez hetenként csütörtökön elsőrendü művészek felléptével, egész estéket betöltő opera- és operettelőadások

Szükség van-e a hetedik hidra?

Kevés a pénz a Boráros-téri híd építkezésének megfelelő tempóban való folytatására — Az óbudai híd vonalvezetése tekintetében kimélyült az ellentét a Közmunkák Tanácsa és kereskedelemügyi minisztérium között

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Esztendők óta foglalkozik a főváros vezetősége a híd-problémák megoldásának az előkészítésével. Ezeknek a problémáknak a megoldása most már nem késhet sokáig, mert úgy a főváros lakóságának szaporodása, mint a gazdasági élet általános fejlődése a hídak számának szaporítását teszi szükségessé. Ebből az elgondolásból indult ki a főváros vezetősége, amikor a kormánnyal, közelebbről a Kereskedelmi minisztériummal megállapodást kötött a Boráros téri híd megépítésére vonatkozóan és ugyanakkor az óbudai híd megépítését is tervbe vették. Közlekedési szempontból főként az a körülmény okoz nehézségeket, hogy a Margit hídon rendkívül nagyarányú a forgalom, amely sok esetben valósággal fennakad, aminek viszont az a magyarázata, hogy a *Margit híd nem eléggé széles.*

A híd-probléma megoldásáról legutóbb különböző hírek terjedtek el, sőt szóba került egy hetedik híd megépítésének a terve is. A Ferencváros és Lágymányos közönségét *idegesíti az a lassúság,* amely a Boráros téri híd megépítésénél mutatkozik. Városházi körökben általános az a vélemény, hogy *a lágymányosi és a kelenföldi kerületben az építkezések nagy száma,* valamint az itteni lakosság számának feltűnően nagyarányú szaporodása következtében erősen siettetni kell a Boráros-tári hídépítkezés sürgős és gyorsabb tempójú folytatását. *Ugy ebben az* ügyben, mint általában a hídépítési problémák megoldásának az előkészítését illetően a következő érdekes felvilágosításokat kapta az *Uj Budapest* munkatársa:

— A Boráros-téri híd építése tekintetében *bizonyos késedelem mutatkozik,* aminek az az oka, hogy nem áll rendelkezésre a szükséges fedezet. A Borárostéri-híd budai oldalán *az alépítmény majdnem teljesen elkészült, most a pesti oldalon kellene megkezdeni a hídfő és a mederpillér alapzatának az építését.* A vasszerkezeti munkálatok *teljesen befejeződtek.* A pesti hídfőépítési munkálatok megindításához szükséges fedezet *csak hónapok múlva fog rendelkezésre állani* és pedig azért, mert az ingatlan-átruházási illeték felemeléséből származó jövedelem — a gazdasági élet romlása következtében — *nem folyt be az előirányzott mértékben.* Ez év végéig a budai rész építésének a munkálatai teljesen befejeződnek, a *jövő esztendőben a pesti oldalon kell megkezdeni a hídfő építését és a mederpillér alapzatának a megépítését.*

— A főváros vezetősége intézkedett aziránt, hogy a *jövő évi költségvetésben megfelelő összeg szolgáljon az ingatlanátruházási illeték felemeléséből származó és nem eléggé nagy jövedelemnek a pótlására.* Igy tehát biztosítva van annak a fedezetnek az előteremtése, amelyre a jövő év folyamán a Boráros-téri hídépítés folytatása céljából szükség van. Ha a munkálatok e menetrend szerint folynak, akkor *1935. őszén már szerelni lehet a vasszerkezet és 1936-ban a Boráros-téri hidat már át lehet adni rendeltetésének.*

— Az *óbudai híd megépítésének* előkészítő munkálatai előrehaladott stádiumban vannak. A kereskedelmügyi minisztérium és a közmunkatanács között *bizonyos nézeteltérés támadt,* amit most igyekeznek áthidalni. A kereskedelmi minisztérium hídépítő osztálya *nem egyenes hidat akar,* hanem megtörtet és pedig olyan megoldást tervez, hogy az óbudai híd déli oldalának a közepéről *spirális levezető út készüljön a Margitszigetre.* Ennek a megoldásnak nagy hátránya, hogy a budai oldal eltemeti nemcsak az *óbudai plébánia templomot, hanem a műemlékszerű Zichy-kastélyt is.* A Margitsziget Rt., valamint a közmunkatanács ellenzi ezt a megoldási módot. Nem óhajtják ugyanis, hogy erről az oldalról is *be lehessen járni a Margitszigetre,* amely ilyen körülmények között *valósággal egy átjáróházzá változnék.* Viszont a Műemlékek Országos Bizottsága sem engedi meg, hogy a *Zichy-kastélyt és az óbudai plébániatemplomot az új híd ezzel a megoldással eltemesse.* A közmunkatanács ragaszkodik ahhoz, hogy az óbudai híd 150 méterrel följebb épüljön meg és ne megtört híd legyen. Az utóbbi és kétségkívül helyesebb megoldási módot *egyhangúlag fogadta el a közmunkatanács,* amely átírt ilyen értelemben a kereskedelemügyi minisztériumhoz. Amennyiben a kereskedelmi minisztérium a közmunkatanács álláspontját magáévá teszi, *megkezdődik az óbudai híd részleges tervezése. Kossalka* János műegyetemi tanár irodája *nyolcféle szerkezeti tervet* dolgozott ki. Az összes érdekeltek a *rácsos vasszerkezetű híd mellett* nyilatkoztak meg. Minden vasbeton-megoldást elutasítottak és így kizárólag *csak a rácsos ívelésű híd megépítéséről lehet szó.* Az óbudai híd megépítésének a költségeit ugyanúgy akarják előteremteni, mint a Boráros téri hídét, vagyis a *főváros továbbra is a hídépítési alapba fizeti be az ingatlanátruházási illeték felemeléséből származó jövedelmet, a kormány pedig vállalja a vasszerkezet előállításának a költségeit.*

— Illetékes körökben — folytatta informátorunk — tervbevették a *Margithíd kiszélesítését is.* Itt azt a megoldást szorgalmazzák, hogy a gyalogjárókat a *jelenlegi híd-területen kívül eső konzolokra szerelik fel* és a jelenlegi gyalogjárót is a Margithídhoz csatolják, amivel a közlekedési eszközök céljait szolgáló terület *négy méterrel kiszélesedik.*

Az utóbbi időben szóbakerült egy *hetedik híd megépítésének a terve is.* Hitelt érdemlően megállapítottuk, hogy ennek a hetedik hídnak a megépítését az *alagút-építési vállalkozók megmentésére vették tervbe.* Ezt a tervet azonban azóta már elejtették és pedig azért, mert kiderült, hogy egyetlen repülőbomba találat esetében *Budapest főváros közönségét ivóvíztelenné tennék és a fővárost a legnagyobb katasztrófa érhetné.* A főváros közönsége nem akar hetedik hidat, hanem örülne annak, ha *megépülne már a Boráros-téri híd, valamint az óbudai híd* és ezeken kívül sor kerülhetne a *Margithíd kiszélesítésére is.* Rendkívül hosszú időre szóló hídépítési programm ez, amelynek megvalósítása *sok tekintetben függ a gazdasági viszonyok alakulásától.*

Aláírták a centrale-szerződést

Tormay államtitkár nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros törvényhatósági bizottsága még a tél folyamán felhatalmazást adott a polgármesternek, hogy *a Dunántúli Villamossági R. T.vel* áramvételi szerződést kössön, rendezni óhajtván azt a *bizonytalanságot,* amely a bánhidai centrálétól való áramvétel ügyében már évek óta fennállott. A közgyűlési felhatalmazás birtokában is még *hosszú tárgyalások váltak szükségessé a részleteket illetően,* amelyek főleg *az áramár valorizációs problémái körül mozogtak,* kapcsolatban a centrálé felépítéséhez kölcsöntnyújtó *angol érdekeltség szerződésileg biztosított jogaival.*

Ezen előzmények után írták alá ünepélyes külsőségek közepette a centrale-szerződést kedden délelőtt a kereskedelemügyi miniszteriumban a főváros részéről *Sipőcz* polgármester, a Dunántúli Villamossági Rt. részéről *Tormay* államtitkár. Aláírta a szerződést az Államvasútak részéről *Senn* Ottó elnökigazgató is. A szerződésen, amely *vastag bekötött könyv,* tanúként *Morvay* Endre dr. fővárosi tanácsnok és *Markos* Olivér dr., a MÁV jogügyi igazgatója, szerepelnek.

Az aláírási aktus után a szerződés jelentőségeiről és kihatásairól

Tormay Géza dr.

államtitkár a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Megnyugvásomra szolgál,* hogy esztendőkig tartó tárgyalások után *végre sikerült tető alá hozni az annyi oldalról megvitatott centrale-problémát.* Meggyőződésem, hogy

a megállapodás a jövőre való kihatásait illetően a legmesszebbmenően üdvös lesz mind a két szerződő félre,

főképen azért, mert az *méltányos és igazságos.* Ebből az alkalomból rá kell mutanom arra is, hogy ez a megállapodás, amelyet most írtunk alá,

országos viszonylatban is nagyjelentőségű, mert az ország elektromos energia szolgáltatásának gazdaságosabbá tételéhez hatalmas lépéssel járul hozzá.

Ha Ön ideges vagy szívbeteg, fogyasszon
Mézmaltin tápszert
kávé helyett.
Kapható minden drogéria és fűszerüzletben.

Gőz, vízvezeték, csatornázási, fűtési szereléseket legjutányosabban vállal megkönnyített fizetési feltételekkel. Költségvetés, tervezés díjmentesen. Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó BUDAPEST, VII., BAROSS-TÉR 15

Kapuzárás a nyári Sas-körben

Nagy Ferenc ünneplése

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A *Sas-Kör* szerda este tartotta a tagok igen nagy száma mellett *utolsó összejövetelét nyári helyiségében.*

Nagy Ferenc bizottsági tag, a Kör agilis elnöke üdvözölte a megjelent tagokat, élükön *Goszleth* Ernő dr. kerületi elöljárót. *Altorjay* Sándor dr. ügyvéd a nyár folyamán együtt eltöltött szép napokról emlékezett meg és mondott szívből jövő köszönő szavakat a tagoknak, akik a legmelegebb napok alatt sem felejtették el, hogy mit jelent számukra a Sas-Kör. A köszönet elsősorban pedig *Nagy* Ferencet illeti, aki nemcsak ügyvezető elnöke ennek a patinás egyesületnek, hanem mindnyájunknak a legjobb barátja is, ki mindig értünk fáradozik és dolgozik. *Nagy* Ferencet tiszta érzéssel, törhetetlen ragaszkodással fogjuk mindig követni.

Szép virágcsokor átnyujtásával köszöntötte Nagy Ferencnét is, aki mindig férjével együtt jelent meg s aki lebilincselő kedvességgel és figyelmességével, a keresztény uriasszony emelkedettségével tudott a megjelent többi urinőkkel egyetemben annyi sok kellemes órát szerezni összejövetelünknek.

Utána *Mihályhegyi* Géza dr. főorvos, a katolikus nagygyülés tömegmozgató erejéről beszélt, kiemelve, hogy a keresztény és nemzeti eszmét — melynek ez a Kör is bátor harcosa — bármily viharok is érjék, megölni nem lehet, mert erős hitű tömegek állanak mögötte. Azonban, hogy ezt a tömeget mindig magunk mellett érezzük, nekünk is dolgoznunk kell, ne csak egyesektől várjunk nagy eredményeket. Mi is azzal tudjuk megköszönni *Nagy* Ferenc páratlan agilitását, hogy munkakészségünkkel sietünk segítségére.

Katscher Árpád gyógyszerész a harcok szükségességéről beszélt, mert ebből csak tisztultabb érzések és eszmék fakadnak.

Általános figyelem közepette emelkedett szólásra *Goszleth* Ernő dr. főjegyző, aki megköszönve *Nagy* Ferencnek hozzá intézett szavait, kijelentette, hogy az itt megtanult emberbaráti szeretet alapján igyekszik a polgárság szolgálatára lenni nemcsak abban, hogy őket hivatalos útjukban támogassa, hanem abban is, hogy anyagiak nyujtásával tegyen eleget szociális kötelességének. Sajnos, a szűkreszabott költségvetés alapján nem áll módjában az elmult év kereteinek megfelelően a szegényügyet támogatni, de tea- és egyéb jótékonysági estélyek rendezésével, amelyre a Kör minden egyes tagját meghívja — mert érzi, hogy mindenki eljön — tudja majd pótolni ezt a hiányt.

Végül a keresztény nőiszabó iparosok képviselője köszönte meg elsősorban *Sipőcz* Jenő dr. polgármester látogatását testületükben, majd *Nagy* Ferenc támogatóját, aki mindig a kisiparosság segítségére siet.

Vacsora után irredenta- és új magyar dalok éneklésével a késő éjszakai órákig maradt még együtt az illusztris társaság, felejthetetlenné téve a szép estét.

Egy házvétel epilógusa

A Hunnia r. t., az elöljáróság céljaira megvett Csengery-utcai ház szerencsés tulajdonosa, már megkapta a teljes vételárat, de az épület tatarozására már egyetlen fillérje sem maradt a fővárosnak

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Részletesen beszámolt ez év júniusában az *Uj Budapest* arról az akcióról, amelynek során a főváros megvásárolta a *Csengery ucca 11.* számú házat, amely egy *igen jóhangzású névvel bíró* részvénytársaság: a Hunnia Rt. tulajdona. Mondanunk sem kell, hogy a részvénytársasági forma mögött egy *jólszituált tőkepénzes* rejtőzik, aki a főváros központi pénztárából az elmúlt napokban *hiánytalanul felvette* az ingatlanért járó súlyos százezreket. Arra vonatkozóan, *mi történik az átadás után az épülettel*, ép úgy nem volt kíváncsi a jónevű részvénytársaság, amint azzal sem törődött senki, mi fog történni a *Dob ucca és Csengery ucca sarkán levő több mint ezer négyszögöles telekkel*, amelyet több, mint tizenötesztendő óta az új erzsébetvárosi elöljárósági épület céljaira rezerváltak és az erre való hivatkozással visszautasítottak több olyan ajánlatot, amely a konjuktura napjaiban bérház, illetőleg színház-építkezés céljaira akarta a fővárostól megszerezni a szépfekvésű ingatlant.

A Hunnia Rt. tehát *megkapta pénzét* és mint halljuk, az óvatos kapitalista már is új bérházat vásárolt Budán, mert hiszen *drágán eladni és olcsón vásárolni* a legjobb tőkebefektetés. A részvénytársaság itthagyta azon ígéretét, mely szerint *átadás előtt renováltatni fogja a bérházat.* Ez az ígéret a tárgyalások legelején tétetett, de később *elmerült a feledés tengerében*, melynek *jótékony homálya immár fátyollal takarja* a Hunnia Rt. *különlegesen pompásan* sikerült üzletét.

A vétel kapcsán mindenki meg volt győződve arról, hogy ha már a vevő elmulasztotta, a *főváros renováltatni fogja az elöljárósági épületet*, erre vonatkozóan mintegy *negyvenezer pengős költségelőirányzattal* az előterjesztés is ment a központhoz. Sajnos, azonban *fedezet hiányában nem fog történni semmiféle renoválás*, arról nem is beszélve, hogy az épület renoválására vonatkozó *messzebbmenő tervek*, így pl. *az udvar tervbevett beboltozása* teljesen illuzoriusakká váltak.

A vétel kapcsán arra vonatkozóan is előterjesztést tett az elöljáróságot vezető tanácsnok az illetékes városházi ügyosztálynak, hogy *a főváros mondjon fel az épület boltbérlőinek*, mert ezekre az üzlethelyiségekre az elöljáróságnak van szüksége. *A kerületi orvosok rendelőhelyiségét és a népjóléti intézményeket* akarja az üzlethelyiségekbe telepíteni *Hamvasy* tanácsnok. A felmondás azonban *augusztusban nem történt meg és így ezen a télen is a régi szűk odúkban*, szobáknak nem is mondható *szörnyű mellékhelyiségekben* lesznek kénytelenek rendelni a kerületi orvosok.

Külön lapra tartozik a *Hunia Rt. által annyi szerencsével eladott bérházban a lift ügye.* Tizenöt esztendeje van lift az épületben, — ez a lift tízenöt esztendeje nem működik. Kiderült, hogy ez a lift nem is a Hunnia, hanem annak tulajdonos-elődje a régi *Betegsegélyző* tulajdona volt, de nem volt annak soha *se fogaskereke, se kötele.* A főváros a legutóbbi napokban felszólította az Országos Társadalombiztosító Intézetet, a régi Betegsegélyző jogutódját, hogy *szállítassa el onnan az ócska liftszekrényt*, mert az *teljességgel használhatatlan és a fővárosnak semmi szüksége nincs reá.* Az elöljáróságon azt beszélik, hogy *az OTI ócskavasként adta el az egész liftberendezést: kerek száz pengőért.* Ami természetszerűen a legkevésbé sem jelenti azt, hogy *rövidesen új liftje lesz* az elöljáróságnak, amelynek negyedik emeletére naponta *százával szuszognak fel lift hiányában az emberek.*

Ez az epilogusa a Csengery ucca 11. számú ház megvásárlásának. Gyors kifizetése a vételárnak, be nem hajtása a felelőtlenül tett eladói ígéreteknek, fel nem mondott üzlethelyiségek, ócskavasként eladott liftberendezés, szemben az üresen ásítozó ezernégyszögöles telek: *ez a külső képe a szomorú vételnek*, melynek hátterében a szerencsés eladó dörzsöli vígan a markát . . .

Megrendszabályozzák a hetivásárokat

A főváros felirt a kereskedelemügyi miniszterhez az egységes rendezés céljából

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A kereskedelemügyi miniszter még 1931-ben a főváros kérelmére megengedte, hogy Budapesten az addig a különböző vásártereken és különböző hétköznapokon tartott *kirakóvásárok* egységesen, minden hetivásártéren *kedden és pénteken* tartassanak meg. Ugyanekkor a főváros utasítást kapott arra is, hogy azoknak az élelmiszerárusoknak, akik eddig a különböző kerületekben különböző napokon tartott hetivásárokon árusítottak és a napi piacokon helyfoglalási engedélyük nem volt, amennyiben a két hetivásári napon való árusítás megélhetésükre nem elegendő, adjanak ki *napi árusításra* jogosító engedélyt is, de ez csak *egy piactérre szólhasson.*

Ilymódon tehát Budapesten kétféle élelmiszerárusok vannak a piacokon: olyanok, akik *csak hetivásárokon árusíthatnak* és olyanok, akiknek *napi árusításra van jogosítványuk.* A polgármester rendelete szerint *a vidéki élelmiszerkereskedők az első csoportba tartoznak*, tehát csakis a hetivásárokat látogathatják, míg a termelők a hetivásárokon is, a napi vásárokon is árusíthatnak. A budapesti élelmiszerárusokra az az előírás, hogy ha engedélyt kaptak a napi árusításra, úgy rendszerint csak *egy piacteret látogathatnak és lehetőleg csak azt, ahol a hetivásárokon is árusítanak.*

A főváros most a *kereskedelemügyi miniszterhez fordult* és azt kérte, hogy a heti- és napivásárokon való árusítást a miniszter egységesen rendezze. Minthogy pedig a miniszter kívánatosnak tartja, hogy *ez a kérdés végleg nyugvópontra jusson*, felhívta a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy *az érdekelt szakmák bevonásával tartson értekezletet és tegyen a miniszternek ebben az ügyben javaslatot*, amely az összes érdekeltek kívánságait a lehető legmesszebbmenő módon kielégítheti és ne jusson a miniszter ismét abba a helyzetbe, hogy elhatározását újból meg kelljen változtatni.

Az élelmiszerárusítás tekintetében a miniszter *a következő szempontokat* kívánja figyelembevenni:

Az egységes keddi és pénteki hetivásárok látogatása iparcikk-árusítás tekintetében az összes helybeli iparosoknak és kereskedőknek, élelmicikk-árusítás tekintetében pedig úgy a helybeli, mint a vidéki élelmiszerkereskedőknek *biztosítandó.*

Azoknak a *helybeli élelmiszerkereskedőknek*, akik a heti két kirakóvásári napon történő árusításból a jelenlegi viszonyok között *megélni nem tudnak* és akik mindennap vándorolva a különböző piactereken, különböző napokon tartott hetivásárokon árusítottak, lehetővé kell tenni, hogy *a napi-piacokra is kaphassanak* helyfoglalási engedélyt, amint ez a multban is történt.

A miniszter hajlandó a napi-piacokon az iparcikk kivételes árusítását is engedélyezni, *de nem általánosságban, hanem névszerint* és csak azoknak az iparosoknak és kereskedőknek részére, akik meg-

Szeptember hó 29-én és 30-án délután ½4 órakor

ügetőversenyek

élhetésüket a két hetivásári árusításból biztosítani nem tudják. Erre a kedvezményre igényt tartók között a miniszter *nem kíván különbséget tenni abban a tekintetben*, vajjon a napi-piacokon eddig is árusítottak, vagy sem, hanem egyedül abból a szempontból indul ki, hogy a kérelmező rá van-e szorulva erre a keresetre, vagy sem. A változó gazdasági viszonyokra és kereseti lehetőségekre való tekintettel azonban *ezt a kivételes engedélyt minden egyes esetben csak egy esztendei időtartamra fogja megadni*, amely engedélyt indokolt esetben hajlandó évenként meghosszabbítani. Irányelvül kívánja még kitűzni azt is, hogy úgy a helybeli élelmiszerkereskedők, valamint a napipiaci árusításra engedélyt nyerendő iparcikk-kereskedők a napipiaci árusítást csak *egy — és pedig rendszerint ugyanazon a vásártéren folytathassák*, ahol a hetivásárok alkalmával is árusítanak.

A termelők hetivásár látogatására és a napipiaci árusítására nézve a fővárosnak a jelenleg érvényben lévő rendelkezésén a miniszter *nem kíván* változtatni. Végül a miniszter célszerűnek tartaná, ha a kamara javaslatának megtétele alkalmával, a fővárossal egyetértőleg felterjesztetnék azoknak *az iparosoknak és kereskedőknek a névsora is, akik a napipiaci iparcikk-árusítás tekintetében számításba jöhetnek.*

A jövőben is az ilyen irányú kérelmek mindenkor a fővárossal egyetértésben volnának a miniszterhez előterjesztendők. Ebben az ügyben, értesülésünk szerint, *a kamara máris gyüjti az adatokat, hogy a kereskedelemügyi minisztert az érdekeltség kívánságairól mihamarább tájékoztathassa.*

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleníti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

HIREK

MÜLLER ANTAL HETENKÉNT TÁJÉKOZTATJA A KERESZTÉNY JÓZSEFVÁROST. A Józsefvárosi Keresztény Községi Párt *Baján* Ferenc dr. pártelnök elnöklésével szerdán este tartotta meg első őszi ülését, amelyen a pártvezetőség részletes és beható vita után megállapította az őszi hónapokra szóló programmját. A programm szerint *október 3.-án* este 8 órakor kezdi meg a párt rendes heti szerdai összejöveteleit a *Gyulai Pál ucca 13.* szám alatti párthelyiségben. A szerda estéken *Müller* Antal, a kerület országgyűlési képviselője, tájékoztatja az összegyülő párttagokat a heti eseményekről. *Müller* Antalon kívül a *Kereszténypárt legkiválóbb vezéregyéniségei* fognak előadásokat tartani a keresztény Józsefváros számára.

Tartozott-e Bokor?

Lakásügyi csendélet a józsefvárosi elöljáróságon

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Bokor Manó kárpitosmester a józsefvárosi elöljáróság épületében műhely céljaira uccai helyiséget bérelt 80 pengőért havonta. A dekonjunktura idején fizetési nehézségekbe került, majd pedig oly értelmű egyességet kötött a fővárossal, hogy a felgyülemlett 380 pengő hátralékot, a folyó bér fizetése mellett három havi részletben egyenlíti ki. Ellenkező esetben ez a megegyezés hatályát veszti és a fővárosnak jogában áll őt végrhajtani. Ez az egyesség 1933 január 30-án kelt és hosszabb idő eltelte után 1933 novemberében *a főváros minden további értesítés nélkül, azon a címen, hogy Bokor az egyességnek elegett nem tett, a bérleményből őt kilakoltatta.*

Keresetében *Bokor* Manó előadta, hogy az ő kilakoltatása körül a fővárost *gondatlanság terheli,* miután ő olyan megegyezést létesített a fővárossal, amely szerint *ő a házbérhátralékot munkával törleszti.* Az illetékes hatóságok, ki is adták neki a megbízást, azonban a bürokrácia *az általa teljesített, már bevégzett és számlázott munkákat* csak két hónappal később írták javára, úgy hogy őt hátralék címén kilakoltatták, akkor, amikor *valójában semmivel sem tartozott.* Egyebekben is harminc évi pontos bérfizetés után történt ez a méltatlan eljárás, amely dokumentálja, hogy a fővárosi bürokrácia annak ellenére, hogy a főváros erkölcsi testület, nem tekint az egyénre és nem mérlegeli a speciális körülményeket.

A főváros jogi képviselője válasziratában utalt arra, hogy *Bokorral semmiféle jogtalanság nem történt,* miután az egyesség értelmében a felmondási per felesleges volt és a kilakoltatás jogszerűen folyt le. Egyéb iránt is *Bokor* fizetési kötelezettsége május 15-én lejárt, mégis a kilakoltatáskor *328 pengő hátralékban volt.* Azt is megjegyezte a fővárosi jogi képviselője, hogy bár a főváros erkölcsi testület, a *Bokor* által sérelmezett egyéni elbírálást *teljességgel lehetetlenné teszi az, hogy a fővárosnak több mint 4000 bérhátralékosa van.*

Az alsó bíróságok ezután *Bokor* Manót kártérítési követelésével elutasították. Fellebbezés folytán most került az ügy a tábla elé, amely a bonyolult ügyben nem hozott azonnal ítéletet, hanem elnapolta a tárgyalást.

GAZDASÁGI ÉLET

A kényszernyugdijazások ügye

Nagyfontosságu előkészületek az elnöki ügyosztályban

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Több alkalommal foglalkozott az *Uj Budapest* a belügyminiszter ismeretes rendeletével, amely a főváros kötelességévé teszi, hogy az új nyugdíjtörvény megfelelő végrehajtása céljából a fővárosnál is *alakítsák meg a nyugdíjbizottságokat,* amelyek a polgármester, illetőleg az autonómia más fórumai által elrendelt nyugdíjazások ellen a *fellebbező testületek lesznek.* A fővárosnál a közigazgatási személyzetet illetően a nyugdíjazási bizottság elnöke a *főpolgármester,* két tagját a közigazgatási bizottság választja saját kebeléből. A szóbanforgó két tagot a közigazgatási bizottság *október havi ülése* fogja megválasztani.

Az elnöki ügyosztályban különben a legszigorúbb *titoktartás mellett folynak az előkészületek a kényszernyugdíjazási lista összeállítása tárgyában.* E tekintetben *nagyfontosságú tárgyalások is folyamatban vannak, Liber* alpolgármester irányítása mellett. A nyugdíjtörvénynek a városházán való végrehajtása *szervesen összekapcsolódik a szanálási művelet személyi részével.* A kényszernyugdíjazási lista végleges összeállítására és ez alapon a nyugdíjtörvény városházi végrehajtására *október havában fog sor kerülni.*

AZ ELSŐ ŐSZI KÖZGYÜLÉS TÁRGYALJA A VÁROSI SZINHÁZ ÜGYÉT. A tiszti ügyészség a közművelődési ügyosztállyal egyetértésben elkészítette a *Föld Aurél-féle szerződéstervezeten* azokat a módosításokat, amelyeket a közművelődésügyi szakbizottság legutóbb tartott ülésén a szerződéstervezetben végrehajtani javasolt. A módosítások közül a legfontosabb, hogy a mai gazdasági viszonyoknak megfelelően a főváros *engedélyt ad arra Föld Aurélnak, hogy bizonyos esetekben albérletbe adja a színházat.* Megállapítja azonban a szerződés, hogy ez az albérletbeadás, — amely alatt belföldi vagy külföldi színtársulatok *teljes létszámú szerepeltetése értendő, — hosszabb időtartamú nem lehet és semmiképpen sem lehet azonos majd a szerződés burkolt átruházásával.* A főváros hatósága természetszerűen a *legmesszebbmenően fenntartja magának a jogot* arra vonatkozóan, hogy e tekintetben állandóan ellenőrizze a *Föld* Aurél által kötött szerződéseket. A városházán különben *kellemes feltűnést* keltett az a nagyszabású művészi és zenei programm, amelyet *Föld* Aurél a színházban végre akar hajtani. Azok a hangversenyek, amelyekre *Föld* Aurél színháza most bérleti szerződést is hirdet, *valóban eseményei lesznek Budapest kultúrális életének.* A *Föld* Aurállal megkötendő szerződés tervezete a polgármester intézkedése értelmében *az első őszi közgyűlés* napirendjére kerül. Mivel *Föld* Aurél eddigi működése és programmja is a *legteljesebb mértékben megnyerte az összes városházi pártok tetszését,* kétségtelennek tetszik, hogy a szerződés-tervezetet *egyhangúlag fogja elfogadni a közgyűlés* és így a legközelebbi hat esztendőn át *Föld* Aurél lesz a sokat hányatott Tisza Kálmán-téri színházépület bérlője.

NINCS SZÓ A TAXI-VITELDIJAK LESZÁLLITÁSÁRÓL. Olyan hírek kerültek forgalomba, mint az egyik taxi-érdekeltség beadványt intézett volna a polgármesterhez az autótaxi viteldíjainak *leszállítása tárgyában.* Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, semmi ilyen beadvány a fővároshoz nem érkezett és így a taxi-viteldíjak leszállításáról szóló kombinációk természetszerűen *koraiak.* Magától értetődik, hogy amennyiben valamelyik taxi-érdekeltség a viteldíjak leszállítása irányában fog kérést intézni a polgármesterhez, a polgármester azt *teljesíteni fogja,* aminthogy legutóbb is taxi-érdekeltségek azon kívánságának, hogy a podgyászviteli pótdíjat töröljék el, a főváros azonnal *eleget tett.*

A VÁROSHÁZA FÖLDSZINTJÉRE KERÜLT A TUDAKOZÓDÓ IRODA. Még néhai *Gallina* Frigyes dr. tanácsnoknak ötletéből kel életre a városházi tudakozódó iroda, amelynek az a feladata, hogy a városházán nem ismerős ügyfeleket ügyesbajos dolgaikban eligazítsa és a megfelelő útbaigazítást azonnal megadja számukra. Több mint két esztendeje e-tekintetben jelentékeny érdemeket szerzett az iroda, működése ellen csupán abban a tekintetben *merült fel kifogás,* hogy a hivatal helyiségei az első emeleten a központi iktató tőszomszédságában lévén elhelyezve, magának a hivatalnak a megkeresése is az avatatlanok előtt nehézkes volt. Ezen a panaszon segített most *Kovácsházy* tanácsnok, aki az árvaszéki számvevőséget, amely eddig a Városház-uccai fronton a földszinten volt elhelyezve, feltelepítette az első emeletre és az ilyképen megürült helyiségekben helyezték el a tudakozódó irodát. Az iroda új helyiségének bejárata *közvetlenül a kapualjban lesz,* vagyis rögtön szemébe ötlik a városházára bejövőknek. Itt említjük meg, hogy azok a hírek, mintha a városházán *új bejáratot* készítenének, csak elgondolások, amelyeknek megvalósítása a mai gazdasági helyzetben egyáltalában nem aktuális.

Bornemissza és Haidegger nem összeférhetetlenek

A tiszti főügyész érdekes indokolása

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Megírta az *Uj Budapest,* hogy az Elektromosművek választmányába bekerült tagnál összeférhetetlenség híre kelt szárnyra. *Bornemissza* Géza törvényhatósági bizottsági tag, a Hungária villamosági r. t. igazgatója, állítólag azért összeférhetetlen, mert a Hungária villamosági összes részvényei a Salgótarjáni Kőszénbánya tulajdonában vannak, márpedig a Salgótarjáni kontingens szerint *második legnagyobb szállítója* az Elektromosműveknek. A másik választmányi tag *Haidegger* Ernő dr., a Magyar Villamosművek Országos Szövetségének igazgatója, azért lenne összeférhetetlen, mert ennek a szövetségnek a fentartási költségeihez az Elektromosművek *évente mintegy húszezer pengővel járul hozzá.* A két összeférhetetlenségi ügy *élénk feltünést* keltett a városházán, erre vonatkozóan

illetékes helyen

a következő felvilágosítást kapta az *Uj Budapest* munkatársa:

— A főváros világítási és üzemi ügyosztálya, amelynek hatáskörébe az Elektromosművek tartozik, *tudomással bír* az Elektromosművek választmányának két tagjával: *Bornemissza* Gézával és *Haidegger* Ernővel szemben felmerült összeférhetetlenségi hírekről. Az ügyosztály ezekre a hírekre való tekintettel *hivatalosan kérdést intézett a főváros tiszti ügyészségéhez,* amely a legutóbbi napokban beérkezett véleménye szerint *nem tartja összeférhetetlennek* a két választmányi tagot.

— A tiszti főügyész — folytatta informátorunk — arra az álláspontra helyezkedik, hogy az üzemigazgatósági tagsággal, illetőleg a legújabb fővárosi törvény szerint az üzemi választmányi tagsággal *csak az összeférhetetlen és ki nem küldhető,* aki a székesfőváros üzemeivel versenyző üzemnél, vállalatnál, vagy üzletnél *érdekelve van.* Egyetlen pillanatig sem kétséges, hogy *sem a Hungária villamossági,* sem a *Salgótarjáni,* sem a *Magyar Villamosművek Országos Szövetsége nem konkurens vállalata* az Elektromosműveknek. A tiszti főügyész szerint tehát az összeférhetetlenség sem *Bornemissza,* sem *Haidegger* esetében *nem állapítható meg.*

Fóthi-út, Kiapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen Fóthi-út 35. Hétköznapokon Rudolf-tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15.

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

Rekord-rollfilm
26 Sch. 6×9.8 felvételes P1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD FOTO SZAKÜZLET,
VII, Nyár-utca 10. Tel. 40-4-03

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

Egy temetkezési vállalkozó részben pernyertes lett a fővárossal szemben

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Petrovszky Imre már hosszú évek óta pereskedik a fővárossal, mert annakidején még a proletárdiktatura alatt elkonfiskálták édesanyjának Baross ucca 78. szám alatti temetkezési vállalatának minden tartozékát. Mikor a kommunizmus véget ért, a főváros ezekre az ingókra kiterjesztette a tulajdonjogát és most már ő vette tulajdonba Petrovszkyék koporsóit, gyertyatartóit. Nemsokára ezután a harminckét érdekelt temetkezési vállalkozókhoz egy leirat érkezett, amely szerint a temetési kegyszerek annyira összekeveredtek, hogy lehetetlen azokat szétosztani. A vállalkozók a kormányhoz fordultak jogaik védelméért, a kormány által alakított bizottság azután egy rendeletet hozott, amelynek értelmében *a háború és az utána következő zűrzavar következtében a közegészségügyi szempontok figyelembevételével a fővárosnak kivételes jogot biztosítanak, hogy a kegyszereket köztulajdonba vegyék.* A rendelet szerint a fővárosnak joga van egy bizottságot alakítani, amely azután arányosan szétosztja a temetkezési vállalkozók között a fennmaradt készletet, azonban ha valaki nem elégszik meg a reá eső résszel, akkor nem a fővárost perelheti ezért, hanem *azt a vállalkozót*, aki többet kapott.

A bizottságot azonban nem alakították meg, hanem ehelyett fölállították *a Fővárosi Temetkezési Intézetet*, a temetkezési vállalkozókat pedig egyességre hívták fel és a főváros 508.000 koronának megfelelő 14 millió koronát osztott szét a vállalkozók között. *Petrovszky* is egyezkedni kezdett, de a tárgyalások nem jártak eredménnyel. Később ugyan, mert felhívták, ha nem egyezkedik, még a reá eső részt sem kapja meg és mert az üzlet folytatása lehetetlenné vált, *mégis megkötötte* az egyességet a fővárossal.

Utóbb mégis meggondolta magát és egy évvel ezelőtt kártérítési pert indított a főváros ellen. Keresetében 100.000 pengőt követelt azért, mert annak idején csak 125.000 koronát kapott nagyértékű elkonfiskált berendezéseiért és szorult kényszerhelyzetét a főváros kizsákmányoló módon kihasználta, nem volt tekintettel arra, hogy a kifizetett összeg teljesen elértéktelenedett. *Petrovszky* atyja azért kötötte meg az egyességet, mert a tárgyalásoknál *állást is ígértek neki.*

A főváros *a kereset elutasítását kérte*, hivatkozott az idevonatkozó kormányrendeletre és arra, hogy a kommunizmus után a nagy spanyol-járvány idején *szükség volt a temetkezési készletekre*, a koporsó-készlet kielégítése abban az időben jóformán lehetetlen volt. De szükség volt a Temetkezési Intézet felállítására is, mert a temetkezési vállalkozók árdrágítással és sztrájkkal fenyegetőztek. A törvényszék a tanukihallgatások után *elutasította a keresetet*, a Tábla azonban *2000 pengőt ítélt meg Petrovszkynak* azért, mert az egyesség megkötése és a kifizetés között hat hónap telt el és ez az összeg felelt meg az időközbeni valorizációs differenciának. A Kúria *Hutás-tanácsa* elé került most az ügy, ahol az iratok ismertetése után október végére tűzték ki az ítélethirdetés idejét.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Uj és szenvedélyes lakbérleti vita készül a főváros közgyülésén

A háztulajdonosok meg vannak elégedve a lakbérleti szabályzaton a belügyminiszter által végrehajtott módosításokkal

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A belügyminiszter azon rendelete, amelyben az autonómia fórumai által letárgyalt lakbérleti szabályzaton *több mint négyszáz módosítást követel*, élénk feltünést keltett a városházán. A főváros szociálpolitikai ügyosztálya *Liber* alpolgármester intézkedésére a házinyomdában *kinyomatta a legújabb szabályrendelet-tervezetet*, amely már a miniszter által kívánt módosításokat is magában foglalja.

A szociálpolitikai szakbizottság és a főváros közgyűlése *még az ősz folyamán fog azokkal a módosításokkal foglalkozni*, amelyeket a belügyminiszter az új lakbérleti szabályzaton végre kíván hajtani. A háztulajdonosok szaksajtója különben *élénk örömmel üdvözli a belügyminiszter leiratát*, így a Háztulajdonosok Országos Szövetségének elnöke, *Németh* Béla dr., a törvényhatósági bizottság örökös tagja, *elégtétellel állapítja meg*, hogy nem hiába vonultak ki a közgyűlési teremből, a belügyminiszter *igazat adott nekik*, szemben a fővárossal, amikor felebbezésüknek helytadva, *a szabályrendelet-tervezet megváltoztatására utasította az autonómiát.*

Természetes, hogy a közgyűlésen ismét *hetekig tartó vitát fog provokálni a belügyminiszteri leirat kapcsán a főváros lakbérrendeleti szabályrendelete.* Azok a pártok, elsősorban a Keresztény Községi Párt és a szociáldemokrata párt, amelyek a *lakó-érdekeltségek tömegeit tudják maguk mögött*, mindent el fognak megint követni a tekintetben, hogy amint az a belügyminiszterhez legutóbb felterjesztett szabályrendelet-tervezettel történt, *megfelelően érvényesítve legyenek a szabályrendelet-tervezetben a szociális szempontok.*

Első lépés a szanálás felé: egyesítik a nagyüzemek adminisztrációját

Megkönnyitik a háztartások elektrifikálását, erőteljes prapagandával uj fogyasztási területeket szereznek a gáz számára

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros jövő esztendei költségelőirányzatában, amelyet a jövő hét keddjén kezd tárgyalni a főváros pénzügyi szakbizottsága, különös figyelmet érdemel *a három monopolisztikus nagyüzem:* az Elektromosművek, a Gázművek és a Vízművek költségvetési előirányzata. Az *Elektromosművek* árameladásából 888.000 pengővel többet akar bevenni 1935-ben, mint a folyó esztendei előirányzat, ezzel szemben a tisztviselők és egyéb igazgatási alkalmazottak fizetése 32.384 pengővel lesz mindössze kevesebb, mint a folyó esztendőben, amikorra erre a célra 1,426.624 pengőt irányoztak elő. A *Gázműveknél* a gáz eladásából 278.175 pengővel kevesebb bevételt remél a vezetőség, mint a folyó esztendei tényleges előirányzat volt. Az általános igazgatási költség a Gázműveknél 2,323.295 pengő a jövő esztendőben, 146.507 pengővel több, mint az ezévi előirányzat. A *Vízműveknél kétszázezer pengős bevételi kieséssel* számolnak, itt az általános igazgatási költség a jövő esztendőben 710.473 pengő, mindössze 36.204 pengővel kevesebb, mint amennyi a folyó esztendőre irányoztatott elő.

Azt látjuk a fenti számadatokból, hogy

a konkurencia nélkül működő, monopolisztikus helyzetű nagyüzemek helyzete egyáltalában nem rózsás.

Kivéve az Elektromosműveket, ahol ez a tétel igen-igen optimisztikus, a forgalom jelentékeny csökkenésével számol maga az üzem is. Különösen a *Gázgyár az*, ahol ez a csökkenés különösen szembetűnő és szinte előrelátható, hogy az előirányzatot nagyon is rózsaszínű szemüvegen át állították össze az illetékes tényezők. Hogy csak egy példát említsünk,

amikor a kereskedelmi szerződések a külföldi koksz nagyobb arányú behoztali lehetőségét biztosítják, amikor a pécsi kokszgyár üzembehelyezése erős konkurencia elé állítja a budapesti Gázgyárat, akkor valóban túlzott optimizmus kell ahoz, hogy kerek ötszázalékos bevételi többletet irányozzon elő a jövő esztendőre a Gázgyár a koksz frontján.

Kétségtelen, hogy a szanálási művelet során már abból az okból is *nagyméretű racionalizálást* hajtanak végre elsősorban a monopolisztikus nagyüzemek igazgatásában, mert

a közgazdasági adottság a monopolisztikus árucikkeknek eddigi korlátlan értékesítési lehetőségét megszünteti.

Ebben az irányban *annál is inkább folynak az egész vonalon a megbeszélések*, mert a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága, amely az új fővárosi törvény munkálatira való tekintettel mindeddig nem mutatott nagyobb érdeklődést a fővárosi üzemek iránt, *most újból akcióba kíván lépni*, ismételten megsürgetvén azokai az adatgyűjtéseket, amelyeket a miniszterium *még az új fővárosi törvény megszüntetése előtt elrendelt a fővárosnál.*

Az illetékes fővárosi és kormánytényezők között

hetek óta hosszú és beható tárgyalások folynak a fővárosi nagyüzemek sorsának jövendő alakulásáról.

Ezek a tárgyalások abban kulminálnak, hogy a *három monopolisztikus nagyüzem igazgatását egyesíteni kell*, ami által az adminisztrációban nagyjelentőségű megtakarítások érhetők el. Még egy szempontból fontos ez az egységesítés:

lehetővé teszi a gáz és villany egészséges versenyét,

amelyet jelenleg az *egymásra féltékeny üzemek minden erővel megakadályoznak.* Kétségtelen ugyanis, hogy *egyes vonatkozásokban a háztartások elektrifikálása*, viszont más kapcsolatban *a gáz részére, főleg az olcsóbbítás által új fogyasztó területek felkutatása az a munkaprogramm, amely főképen a Gázművek vegetálását egészséges módon képes megszüntetni.*

Fel kell ujitani az Autóbusz-üzem kocsiparkját

Előkészületek a BART-vonalak átvételére

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az Autóbuszüzem jövő esztendei költségelőirányzata egyáltalában nem emlékezik meg arról, hogy az üzem, amint azt több, mint egy esztendeje ígéri, a jövő esztendőben *szaporítani fogja kocsiparkját.* Erről a kérdésről

Bódy László dr.

tanácsnok, a közlekedési ügyosztály vezetője a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak:

— Az új autóbuszok beszerzésének problémája *még mindig megoldatlan.* Arról már nincs is szó, hogy száz új autóbuszt vásároljon a főváros, megelégednénk, ha egyelőre ötven *új autóbuszt tudnánk rendelni* az Állami Gépgyártól, amely a Beszkárt üzemkezelésében levő Autóbuszüzemnek a szállítója. Szó van arról is, hogy *hitelműveleti alapon* történjen a szállítás, e tekintetben az a baj, hogy a rendelés részletfizetési alapon való teljesítésére az Állami Gépgyár nem igen rendelkezik a megfelelő financiális lehetőséggel.

— Pedig kétségtelen — folytatta nyilatkozatát Bódy tanácsnok —, hogy *az új autóbuszokra mulhatatlanul szükség van*, nem is annyira a vonalak szaporítása, mint a kocsipark felújítása céljából. Állandóan *selejtezni kell a kocsiparkot* és bizony e tekintetben *rövidesen mulhatatlanul szükségessé válik az új kocsik megrendelése.* Hozzá veszem még, hogy *két év mulva lejár a Budapesti Autóbuszközlekedési Rt.* szerződése is, amelyet a környékbeli autóbuszközlekedés feljavítására a kellő számú autóbusz hiánya miatt kötöttünk. A BART által forgalomban tartott vonalakon is szükség van kocsikra, vagyis az a helyzet, hogy az új autóbuszok megrendelése valamilyen lehetséges formában már sokáig el nem odázható.

M. Kir. Állami Vas-, Acél-, és Gépgyárak Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ KERTÖNTÖZÉSHEZ

kézi és géphajtásu

Szivattyuk

Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalomba hozza:

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vimos császár-út 28.
Telefon: 27-3-20

TÉLIRE A GŐZFÜRDŐVEL KAPCSOLJÁK ÖSSZE A PEZSGŐFÜRDÓT. Az őszi idény bekövetkeztével a Szent Gellért Gyógyfürdő és Szálló igazgatósága *megtette az előkészületeket* arra vonatkozóan, hogy a télre a pezsgőfürdőt úgy a vizet, mint a levegőt illetően *megfelelően temperálva* lehessen használni. Már elkészültek a pezsgőfürdő *nagy üvegajtói és ablakai*, amelyek behelyezésével a külső időjárástól függetlenül lehet a fürdőhelyiségek levegőjének hőfokát megállapítani. Melegebb lesz a fürdő vize is, ezt olyképen érik el, hogy a természetes forró forrásvizet kisebb mértékben hűtik le, mint a nyári szezon folyamán. Tekintettel a pezsgőfürdő nehéz megközelíthetősége miatt elhangzott panaszokra, *Bánlaky* igazgató úgy intézkedett, hogy *hatvan filléres pótdíj lefizetése ellenében* a férfi-gőzfürdő helyiségei is, amelyek közvetlen összeköttetésben vannak a pezsgőfürdővel a férfiközönség számára igénybevehetők legyenek. A hölgyek számára pedig meg fogják engedni a *főkapun való bejárást*, úgyhogy ilyképen a *fürdővendég nem lesz kénytelen emeletre fel és emeletről le mászkálni az épületben, amíg öltözőkabinjába juthat.*

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

König, Román és Stein
mérnökök, építési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi utca 21. sz. 1 emelet 7.
(Irányi-utca és Veres Pálné-utca sarok).

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51
Telefon: 62—2—06.

vállalkozás

A marmac

Mit mondanak illetékes helyen a legujabb próbaburkolatról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Legutóbbi számában szóvá tette az *Uj Budapest*, hogy a főváros öt útvonalán *háromféle új burkolatot* próbálnak ki, enek során egy új találmánnyal, amelyet *marmac*-nak neveznek és ami nem egyéb, mint bitumenes zúzalék beton-alapra hengerelve, tesznek kísérletet egyszerre mindjárt három útszakaszon. Megemlítettük a cikkben, hogy amikor a próbaburkolatokat csak utólagosan fizetk, a marmac vállalkozója *készpénzt kap*, amikor az ügyosztálynak nincs pénze útak és csatornák építésére, ugyanakkor *több mint százezer pengő megy el próbautakra*. Azt is szóvá tettük, hogy a marmac-útra *munkabér alig esik*, de annál több megy el *anyagra és profitra*.

A cikk tényállításaira vonatkozóan *illetékes helyen* a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A szóbanforgó próbautak járandóságai *csak utólagosan nyernek kifizetést*. A marmac vállalkozója sem lesz készpénzzel kifizetve, a próbaburkolatoknál szokásos feltételek szerint a munka értékét *öt esztendő alatt kapja meg*. Tény, hogy az ügyosztálynak *igen korlátozott és lecsökkentett mértékben* áll rendelkezésre hitel útak és csatornák építésére, azonban épen *a nagy munkanélküliségen* kívánt úgy segíteni az ügyosztály, amidőn — egyébként az úttechnika fejlődése érdekében is sikerrel kecsegtető — *próbaburkolatokra* vonatkozó ajánlatokat figyelembe vette a főváros. Ily módon a munkálatokat tulajdonképen *hitelezési alapon hajtja végre a főváros*, ezáltal a mai pangó életbe mégis bizonyos munka-lehetőséget visz.

— A munkabér aránya a szilárdburkolatú útépítési munkáyatoknál általában *egyenlő szinten mozog* és nem mutat semmiféle aránytalanságot, vagy eltolódást, ami indokolná a szóbanforgó állítást. A próbaburkolatokkal kapcsolatos alap-, föld- és kövező munkálatok *nagyszámú munkás alkalmazását is szükségessé teszik*.

A marmac-burkolattal kapcsolatosan a főváros vezetősége részéről azzal a felvilágosítással szolgáltak, hogy a próbaburkolatnak egyszerre *három úton való felrakását* az a körülmény tette szükségessé, hogy kis mennyiségekben a vállalkozó cég számára nem fizetődik ki a gyártás, de különben is a szóbanforgó burkolatnemnek *több különböző tipusú úton való kipróbálása* látszott célirányosnak. Azt is megállapították a főváros vezetősége részéről az *Uj Budapest* számára, hogy a *marmac-burkolat olcsóbb a topekánál* és ez okból is engedélyezni kellett a próbaburkolást.

*

Az illetékes tényezők fenti ténybeli felvilágosításait *természetszerűen készséggel közli az Uj Budapest*. A jövőt illetően azonban szükségesnek tartjuk, hogy próbaburkolatok kezdeményezésénél a jövőben *a ténybeli körülményekről előre informálják a nyilvánosságot*, mert kétségtelen, hogy a kritikai megjegyzések, amelyeket az új fajta burkolatnemekhez fűznek, *alaposabbak és helytállóbbak*, ha azok *az összes adottságok részletes ismeretén* alapulnak.

A XI. kerület fejlődése

Helyszini szemle az ez évben végzett munkálatok felett

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Szendy Károly alpolgármester, akinek hatáskörébe az út- és csatornaépítési ügyosztály tartozik, *Király* Kálmán tanácsnok és helyettesei: *Viola* Dezső dr. és *Zaitz* László műszaki főtanácsosok társaságában mutatta be csütörtökön délután az út- és csatornaépítési bizottság tagjainak és a sajtó meghívott képviselőinek azokat a munkálatokat, amelyeket a főváros a folyó esztendőben az újonnan alakított XI. kerületben végzett.

A meghívottak elsőnek *az Andor-uccai szennyvíz átemelő-telep építését* tekintették meg. A szenny- és csapadékvíz a közelmultban megépített Budafoki-úti főgyüjtő csatornában folyik le az átemelőtelepre, ahonnan a szennyvizet és a háromszoros higitású csapadékvizet a szivattyúk a százharminc folyóméter hosszú és hatvan centiméter átmérőjű vascsövön keresztül a Duna sodrába nyomják. A munkálatokat a mult év november elsején kezdte meg a főváros. A telep üzembehelyezése *a jövő hónapban* várható.

A bizottság ezután végigment *a Budaörsi-úton, a Fehérvári-útnak* a főváros határa és a *Dombovári-út* közötti szakaszán, a *Sasadi-úton*, a *Németvölgyi-úton*, a *Zólyomi-úton*, a *Sashegyi-úton* és a *Hegyalja-úton* — mindenütt megtekintve az út-építkezéseket — tért vissza a városba. A megjelentek nagy elismeréssel nyilatkoztak arról a *koncepciózus gondosságról*, amellyel *Király* tanácsnok hűséges munkatársaival intézi az út- és csatornaépítés ügyeit.

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Tel.: 81-5-66, 31-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Modern **szigeteléseket, asztaltutépítéseket, szinesasztaltburkolatokat** és e szakmába vágó minnemü munkálatokat a legelőnyösebbenvégzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I., Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

ILKOVITS J. központifütés- és vízvezetéki vállalata
I., ATTILA-UTCA 29.
Telefon 53-0-69.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

Elsőrendü kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre.
Legujabb autókarosszériás gyermekkocsik nagybani árban
A fentiekhez alkatrészek.
Javitomühely. Olcsó árak.
VARRÓGÉPET LAKÁSÁN MEGJAVITJUK.

LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

Uj kiirások

4000 tonna különféle átmérőjü **öntöttvas tokos és karimás nyomócső** 1937. évi december hó 31.-ig lehívásra történő szállítására a Budapest Székesfőváros Gázművei részére. Határidő: 1934. október hó 1-én d. e. 11 ó.

Papiráruk szállítására a Székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi október hó 3.-án d. e. 11½ ó.

Csatornaépítési munkákra a IX. ker., Zólyom-lépcső, Zólyomi-út és Németvölgyi-árok közötti szakasz részére. Határidő: 1934. évi október hó 9.-én (kedden) d. e. 9 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

XII. évfolyam 39. szám

Budapest, 1934 október 6

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30919.

Nyilvános Könyvtár, I., Reviczky-u. 1.

A hatvanéves Wolff

Az Uj Budapest részére irta: ILOVSZKY JÁNOS

A viharvert erdőben minden fa rég lehullatta már leveleit, amikor a királyi tölgy még mindig teljes lombkoronájával emelkedik ki a többiek közül. Sem könnyű szél, sem száguldó orkán nem tépi le azokat az erős leveleket. Ilyen erős fájú, hajthatatlan kimagasló egyéniség az embererdőben Wolff Károly. A kimagasló tölgy törzsén most képződik a hatvanadik évet jelző gyűrű. És a kimagasló egyéniség köré tömegekben gyűrűznek a keresztény polgárok, akik a magyar főváros községi politikai életében keresik a meghajolni nem tudó, szilárd és következetes vezéregyéniséget.

Amikor e lapnak vezető helyén a Keresztény Községi Párt vezéréről írok, úgy érzem, hogy azt a kapcsolatot kell kidomborítanom, amelyet ő a főváros lakóival mindenkor meg is talált: Budapest népe hisz Wolff Károly vezéri elhivatottságában és az általa képviselt gondolatok nemzetfentartó erejében!

Tizenöt évvel ezelőtt látnoki szemmel megfigyelte, hogy a nemzetek nagy harcában elpusztul az a nemzet, amely nem a krisztusi gondolat emelkedettségében keresi a jövendő útjait. Az ő hatalmas irányítása szabja meg a keresztény magyar társadalom célkitüzéseit. Wolff Károly sohasem mondott olyasmit, amit szívével át nem érzett volna, meggyőződésével sziklaszilárdan alá nem támasztott volna. Az érvényesülésnek útját nem kereste. Emlékezetemben él sok nagy csatának a képe, amelyeket a törvényhatósági bizottság gyüléstermében a százkarú csillár fényében kipirultan vívott. Ha beszél, mély csend támad a teremben: a légy zümmögését is meg lehet hallani. Ha ellenféllel vitatkozik és lelkének erejével áttüzesített szavakból elvi álláspontját ragyogó ékesszólással kifejti, még az ellenfél is a nagy egyéniséget megtisztelő figyelemmel hallgatja.

Az igazság fogalma nagyon tág keretü. És mégis, amikor Wolff Károly a maga igazáról beszél, akkor ez a keret nem tág, hanem olyan, mint az egyenes és egyetlen járható út, amelyen a közélet harcosának feltétlenül keresztül kell haladnia. Az ő gondolatai a becsületesség egyenességével és tisztaságával kerülnek erre az útra és nyílegyenesen haladnak a cél felé!

Bölcsesség, nyugodtság, a saját harcában való hit erőteljes kidomborodása jellemzik minden beszédét. Mi, a Keresztény Községi Párt tagjai, akik hűséggel, szeretettel és igaz megbecsüléssel köszöntjük őt hatvanadik születésnapján, e sorokon át is lelkünk mélyéig begyökeredett szeretetünkkel kérjük a Gondviselést, hogy adja meg nekünk még sokáig azt a szerencsét és diadalt, hogy ő lehessen ép egészségben, lelki frisseségben és rendíthetetlen erőben a mi tisztelt és kimagasló vezérünk, a várospolitika nehéz és rögös útjain!

Wolff Károly arcképéhez

Egy ujságiró feljegyzéseiből

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A szeretet és lelkesedés, amellyel a keresztény társadalom köszöntötte a hatvan éves *Wolff* Károlyt: a híressé vált sashegyi vörös villában érte el tetőpontját, ahol a keresztény országos és városi politika legillusztrisabb egyéniségei gyűltek össze hétfőn délelőtt, hogy ünnepeljék a keresztény Budapest vezérét.

— Ezen a gyönyörűszép őszi reggelen, — mondotta az ünneplőknek meghatottan *Wolff* Károly, — amikor az októberi idő ellenére is Budapest olyan csodálatosan tárul előttünk a napfényben, *az én lelkem nem lát semmi mást maga előtt, csak felemelkedést . . .*

. . . *Wolff* Károly hatvanadik születésnapján az újságíró, aki tizenöt esztendő óta közvetlen tanuja az ő hatalmas egyénisége kibontakozásának, szemlélője és részben harcostársa is küzdelmeinek, visszalapoz feljegyzéseiben. Apróságokat írunk meg róla, a méltatást elvégzik a politikusok, jellemző mozaikrészleteket rakunk össze, amelyek egységes egészbe forrva képet nyujtanak az ő, a magyar glóbuszon valóban szokatlan méretü egyéniségéről.

*

Van bizonyos végzetszerűség, mondhatnók: elhivatottság abban, ahogyan *Wolff* Károly élete a fórumra sodródott. Ha nézzük nyugalmas polgáréletét a békeévek alatt, egy nagyobb események nélküli jogász-karrier képe bontakozik ki előttünk, amely, ha közbe nem jönnek a világháború és a forradalmak, minden valószínűség szerint minden magyar bíró ambiciójának csúcsán: *a kúriai elnökségben* kötött volna ki. A fiatal bíró a millenáris években már az igazságügyminisztériumban működik, ahol az akkori ifjú jogászi generáció legkiválóbbjaival dolgozik a polgári törvénykönyv életbe azóta sem lépett revizióján. Rövidesen azonban a közös külügyminisztériumba kerül, majd alig harminchat éves korában udvari tanácsos, az akkor felállított magyar főudvarnagyi bíróság elnöke, kúriai másodelnöki rangban.

. . . A háborús esztendők végén, 1917 őszén, tizenhét esztendővel ezelőtt találkozik először e sorok írója *Wolff* Károllyal. *Idő:* egy esős októbervégi nap, *színtér:* a régi képviselőház rosszul világított ülésterme, amely különös, a magyar közéletben eladdig szokatlan, de később annál nagyobb szerepet játszó emberekkel: *a keresztény középosztály tömegeivel* van tele. *A keresztény sajtóvállalat alakuló közgyülésén vagyunk,* amelyen egyetlen aktív újságíró volt jelen: e sorok írója.

Az emelvényen *Bangha* Béla Savonarola-szerű alakja, a tudásnak és a fanatikus meggyőződésnek annyira pregnáns vegyüléke. Még egy nagytudású szerzetes a pódiumon: *Baranyai* Jusztin, a ciszterci professzor. Közöttük ül egy negyvenegynéhány esztendős, komoly, hallgatag, szemmelláthatóan hivatalnok-ember. *Wolff* Károly. Ki gondolta volna, hogy ez az egyszerű, nemes arcélű férfiú alig néhány esztendő multával vezére lesz a kereszténnyé újhodott budapesti városházának, akinek nevétől egy ország visszhangzik?

Szinte senki sem ismeri őt a bírákkal, ügyvédekkel, orvosokkal, iparosokkal, kereskedőkkel túlzsúfolt teremben. A ferences *Tomcsányi* páter döbbenetes erejű beszéde után az újságíró unottan teszi le ceruzáját, amelyyel feljegyzéseket csinál, nem is a lapja, hanem a saját maga számára. (Spontán lelkesedésből ír, mint mindannyian a teremben, hol van még a később annyira hatalmassá és politikai tényezővé kiugró keresztény sajtó?) Ámde az ismeretlen és zárkózott férfiú megszólal; beszél, zengőbben, lenyügözőbben, érdekesebben, meggyőzőbben, mint a többi szónokok, szavai nyomán lángragyúl a terem, és az újságíró, aki annyi ezer és ezer szónoklatot hallott és jegyzett már, akinél kritikusabb hozzáértőt ezen a téren nem lehet elképzelni, *csudálkozva és érdeklődve tekint fel a szokatlan lelkesedésre, Wolff* Károly első beszédére, amely a nyilvánosság előtt elhangzott . . .

*

Sok száz beszédét figyelte azóta az újságíró *Wolff* Károlynak. Hallotta őt sokezer főnyi néptömegnek beszélni, jegyezte szavait a közgyülési teremben, a városházi élet minden fórumán, vacsorákon és pártértekezleteken, kis és nagy hallgatóság előtt: és még ma is annak a tizenhét év előtti beszédnek a hatása alatt áll, amely a régi, Sándor-utcai épületben kristályos tisztasággal, a lelkesedésnek és őszinteségnek valami addig soha nem tapasztalt erejével fejtegette a keresztény sajtó szükségességét a magyar hazában.

Az újságíró sokszor, nagyon sokszor gondolkozott azóta: *mi a szónok Wolff hatásának a titka?* Mi az oka annak, hogy beszéde során kipirulnak az arcok, a szemekben felcsillan a könny, kiváltódik a szónok szavaira az együttérzésnek az a gátakat zúzó, mindent magával ragadó ereje, amelyet csak a legnagyobbak tudnak kiváltani? És főleg, hogyan történhetik az, hogy ez a szónoki varázs, ahogyan az szokásos, nemcsak a kevésbbé müvelt tömegeket kapcsolja magához, hanem fanatikus erővel hat az intelligens koponyákra is, amelyek természetszerűen a maguk hideg tudásán és nem könnyen hevülő tanultságán átszűrik agyvelejükbe a hallott beszédeket? Mi az oka annak, hogy a lefolyt tizenöt esztendő, a régi képviselőházi sajtónagygyűléstől a tegnapelőtti rendkívüli közgyülésen elmondott beszédig, mit sem koptatott *Wolff* Károly szónoki nagyságából, amelynek szuggesztivitása ma is tökéletes és változatlan?

A felelet, amennyire komplikáltnak látszik, annyira egyszerű és rövid. *Wolff* Károly dinamikus erejü szónoki sikerének a titka *a meggyózni tudó meggyőződésnek az ereje,* amely az ő minden szavából a hallgató felé árad. Ez a meggyőződés részben a hitvallók égi eredetűnek tetsző langolása, amely a maga transzcendentális motívumaival hat, részben — hogy *Wolff* Károly egy kedvenc szavajárását használjuk — *egy konzekvencia,* amelynek *premisszái az ő sugárzó intellektusa,* — meggyőződéses őszintesége, rajongó ideálizmusa, vaskövetkezetességü logikája, puritán lelkiségének köztudata, köz- és magánéletének makulátlan tisztasága, — és a hallgatóknak az a tudata, hogy az elmondottakhoz *Wolff* Károly a maga változhatatlan és örökérvényü világszemléletén keresztül jutott. Amennyire konzervatív elveiben és nézeteivel *Wolff* Károly, annyira frappánsul modern szónoki képességeiben és kifejezésmódjában: ez a modernség az, amely azután a ma embereire a legnagyobb hatással van. Egyetlen szónok van ma Európában, aki azonos adottságainál fogva hozzá hasonlatos: *Mussolini!*

*

Egy másik kép suhan elő emlékezetünk lapjain. 1920-at írunk, hátunk mögött a vesztett háború és a forradalmak, előttünk a jövő vígasztalansága, melynek sötét káoszában egyetlen mécses fénylik: a magyar élniakarás!

Az akkor még az Irányi-utcában székelő Sas-kör nagytermében *alakuló ülését tartja a Keresztény Községi Párt.* Az elnöki emelvényen *Szmrecsányi* György szálas alakja, mellette *Usetty* Ferenc és — ha jól emlékezünk — *Mahunka* Imre. (Ma mindhárman halottak.) Megkezdődik a ta-

nácskozás, majd félbeszakad, még mindig eldöntetlen: *ki legyen a Keresztény Községi Párt elnöke, a keresztény Budapest vezére?*

Szmrecsányi lenne a hivatott vezér, egyik vezető alakja ő volt az alig lezajlott községi választásoknak, amely szinte ellenfél nélkül juttatta az urnák előtt a keresztény eszmét diadalra Budapesten. Hozta a sok egymást nem is ismerő embert a közgyűlési terembe. Ki fogja rendszerbe szedni a politikailag iskolázatlan tömegeket, ki teszi őket kormányképessé, hogy a bűnös Budapestből kialakuljon a keresztény Budapest? *Szmrecsányi* azonban nem vállalkozik a feladatra, nem mondja meg, mégis mindenki tudja: Svájcban már készül végzetes útjára *Károly király* és ha visszajön, *nem hiányozhat mellőle Szmrecsányi* . . .

Egyik drágaemlékű bírótársa, az azóta megboldogult *Fertsek* Gyula hozta ekkor szóba a szerény és visszavonult *Wolff* Károly nevét. A budaiak: élükön *Rassay* Károllyal (aki kereszténypárti mandátumot kapott 1920-ban Budapest parlamentjében) és *Ereky* Károllyal buzgón álltak *Fertsek Gyula indítványa mellé.* Így lett az eladdig ismeretlen és sem az országos, sem a városi politikában szerepet nem játszott *Wolff Károlyból a keresztény Budapest vezére!*

. . . Ekkor találkozott vele *másodízben az újságíró,* aki, midőn meghallgatta a frenetikus tapsokkal fogadott *elnöki megnyitóbeszédet,* benső megelégedéssel nyugtázta a három év előtti megállapítását, szónokot hallott, mint évtizedek során át keveset, s egy történelmi karrier elindulásának volt a tanuja . . .

*

Ime, néhány mozaik-kavics egy arcképhez, amely egy darab történelem sorsunk forgásában. Tizenhét esztendő távlatából, a változatlan nagyrabecsülés és a bajtársi együttérzés melegségével üdvözöljük a hatvan esztendős *Wolff* Károlyt, *elfogulatlanul és önzetlenül,* mert soha nem kértünk és nem kaptunk tőle az égvilágon semmit. Az ő deresedő feje volt és marad a legnagyobb érték a keresztény Budapest politikájában. Azokat a szavakat idézzük végezetül, amelyeket *Wolff* Károly *Ernszt* Sándor hatvan esztendős születésnapján mondott:

— A hatvanadik év nem jelenti még egyszersmind azt is, hogy az ember munkaképesség és erőkifejtés szempontjából *energiáiból veszített volna!*

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Száz-százötven négyszögöl nagyságuak lesznek a főváros vitézi telkei

Elkészült a polgármesteri előterjesztés, amely száz házhelyet bocsájt a világháboru vitéz katonái birtokába

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Még a folyó esztendei költségvetés tárgyalása alkalmával vitéz *Barczy Barczen* Gábor törvényhatósági bizottsági tag javaslatára elhatározta a közgyűlés, hogy *száz vitézi telket* bocsát a Vitézi Szék rendelkezésére és egyben utasította a polgármestert, hogy *erre vonatkozó konkrét javaslatát terjessze az autonómia fórumai elé.* A pénzügyi bizottságban tartott expozéja során ezen a héten azután *Sipőcz* polgármester bejelentette, hogy a vitézi telkek adományozása ügyében a polgármesteri előterjesztés *készülőben van,* és az most már a legrövidebb időn belül a szakbizottságok elé jut.

— Meglehetősen nehéz munka volt — mondották illetékes helyen az *Uj Budapest* munkatársának — *azoknak a területeknek a kijelölése, ahol a főváros a száz vitézi telket kiosztja.* Az érdekeltek részéről *különféle kívánságok merültek fel,* voltak, akik Budán, voltak, akik Pesten akartak telekhez jutni. Azt hisszük, hogy *az összes kívánságokat sikerült közös nevezőre hozni* és úgy Budán, mint Pesten ki *vannak már jelölve azok a területek, amelyeket a Vitézi Szék rendelkezésére fog bocsájtani a főváros.*

— A főváros által a vitézeknek juttatandó területek *kizárólagosan házhelyek lesznek, amelyeknek területe* átlagosan *100—150 négyszögöl nagyságú.* Arra vonatkozóan, hogy kik fogják kapni ezeket a telkeket, természetszerűen egyelőre *nem történt semmiféle diszponálás,* ez végeredményben *nem is autonómia, hanem a Vitézi Szék feladata.* Még csak annyit jegyzünk meg, hogy a *száz vitézi telket a főváros tulajdonában és birtokában levő ingatlanokon jelöljük* ki, vagyis a vitézi telkek adományozása nem *jelent készpénzkiadást a főváros számára.*

Értesülésünk szerint a vitézi telkek ügyét a városrendezési szakbizottság *legközelebbi ülése fogja tárgyalni.*

Nincs egyezség Ágotayval

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy a felszámoló bizottság jogi képviselője az Ágotay Béla által a Pedagógiai Filmgyár Rt. felszámolói ellen indított perben ötvenháromezer pengős ellenkövetelést támasztott *Ágotay* volt filmgyári vezérigazgatóval szemben. Kimutatták a törvényszék elé terjesztett előkészítő iratban a Pedagógiai Filmgyár Rt. felszámolói, hogy *Ágotay soha sem volt jogérvényesen megválasztott vezetője* a részvénytársaságnak, soha nagyobb fizetése havi 440 pengőnél nem volt, *jogalap nélkül vett igénybe lakást,* vett fel közlekedési és karácsonyi segélyt nemkülönben remunerációt. Azt is megírtuk, hogy még október havában *meglesz a törvényszéki tárgyalás Ágotay* volt vezérigazgató 53.669 pengő erejéig indított perében.

A pertől függetlenül *kísérletek történtek* abban az irányban, hogy a sok port felvert ügyben *egyezség létesüljön Ágotay Béla és a felszámolók, illetve a főváros között.* A mult héten tartotta a felszámoló bizottság *rendes közgyülését,* amelyen jelentést tettek a likvidáció állásáról, és egyben szóbakerült *az a lehetőség is,* hogy *Ágotayval egyezséget kössenek* a felmondási perben. A felszámoló bizottság azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy *Ágotayval nem egyezkedik,* és utasította jogi képviselőjét, hogy a *bíróság előtt tovább folytassa a pert.*

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

VÁROSHÁZI NOTESZ

A VÁROSHÁZA NAGYHETE MEGKEZDŐDTT, kedden tartotta első ülésén, immáron a nyilvánosság előtt, a pénzügyi szakbizottság, Liber elnöklésével, Sipőcz pénzügyi expozéjával. Borvendég is megjelent az ülésen, ahol különben a beteg Kozma Jenő kivételével, valamennyien ott voltak a szakbizottság igen tisztelt tagjai.

A szokottnál is ünnepélyesebb csend követi a megnyitást jelző csengőt, általános figyelem fogadja a polgármester higgadt és optimista beszédét, és érdeklődés feszül az egész vonalon, amikor a községi kormánypárt részéről Ugron Gábort illeti elsőnek a szó.

A vita általában magas nívójú, mindvégig nyugodt és emelkedett szellemű. Ha egy-két szónok magasabbra is stimmeli a hangját, azt korántsem a szenvedély fűti, hanem a szónoki hatás megkövetelte hangmoduláció. A szociáldemokrata Révész Mihálynak csak úgy helyeslően bólogatnak, mint a kereszténypárti vezérszónoknak: Ernszt prelátusnak, aki a maga kemény és határozott stílusában éles ellenzéki beszédet mond. Szóval: teljes a harmónia, szebb már nem is lehet az egyetértés!

A keddi nap jobboldali vezérszónoka, Ilovszky János, akiről a pénzügyi bizottság ülésén derült ki, hogy mindenki szereti. Nem egy érdekes és fontos kijelentése van, amit az ellenzék: demokraták és szociáldemokraták egyaránt lelkesen megtapsolnak. Ilovszky meg is érdemli azt a szeretetet és figyelmet, amely feléje árad. Nem érinti a napi politika kérdéseit, gazdasági problémákat taglal, egyszerűen és mégis hatásosan a józan és megfontolt kereskedőember szemüvekén keresztül. Komoly és megérdemelt sikere van minden párton!

*

DRÁMAI MOMENTUMOKKAL VOLT TERHES az a rendkivüli közgyülés, amelyet Wolff Károly és társai kérelmére hívott össze a főpolgármester szerda délután. Éles penge-harc volt az a párviadal, amelyet egyrészről Wolff Károly és Sipőcz Jenő, másrészről Friedrich István és Borvendég Ferenc vívtak egymással. Az első a cizellált jogi okfejtések, törvényhelyidézések, logikus okfejtések párviadala volt, a másik inkább a szenvedélyek harca, melynek viharában csaptak össze az egymással szembenálló felek.

Hogy a szerdai közgyülés drámai momentumai egyáltalában nem megnyugtatóak a költségvetési vita alakulására a főváros közgyülési termében, az a fentiek után egyetlen pillanatig sem vitás.

*

MÉG AZOK ELŐTT IS, akik tudatában vannak annak, hogy Szendy alpolgármester a közgyülés minden pártján közszeretetnek örvend, feltűnő volt az a viharos taps, amely minden oldalról fogadta Borvendég főpolgármester bejelentését Szendy alpolgármesteri megválasztásának kormányzói megerősítéséről. Ha feltűnő volt ez a lelkesedés, nemkevésbbé tűnt ki Szendy alpolgármester beköszöntő beszéde a szokványos installációs beszédek közül.

A Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék Szendy azon kijelentésének tapsolt a legviharosabban, amely szerint az új alpolgármester alázatos hívője a keresztnek, amely kilencszáz esztendő óta Magyarország vezérlő eszméje. Percekig zúgott a taps már a beszéd kezdeténél is, amikor az új alpolgármester félre nem érthető határozottsággal jelentette ki, hogy ő az autonómia embere. Programmot ismert szerénységével természetszerűen nem adott, nem is adhatott Szendy Károly. E tekintetben csupán annak megállapítására szorítkozott, hogy hűséges, becsületes és ha ő is úgy akarja, erélyes munkatársa kíván lenni a polgármesternek . . .

*

EGYÉBKÉNT AZ URAK A KÉSŐI kánikulának megfelelően túlnyomórészben világosszürke nyári ruhában jelentek meg, világos öltözet volt a hölgytagokon is, sőt a karzat is nyári toalettekben pompázott. A közgyülési padsorokban elsőizben jelent meg törvényhatósági bizottsági tagi minőségében Huszár Aladár, mint az Országos Társadalombiztosító Intézet elnöke. Huszár Aladár előbb Wolff Károllyal tárgyalt, majd a kormánypárti padsorokban telepedett le, és láthatóan nagy érdeklődéssel figyelte az előtte lejátszódó kemény harcokat.

Feltűnést keltett, hogy Friedrich és néhány párthive nem a balközép, hanem a jobbközép felső soraiban foglalt helyet. Az öreg közgyülési augurok ebből az átköltözésből azt a jóslatot vonták le, hogy Friedrich közeledik a baloldalról a jobbközép, sőt a szélső jobb felé . . .

*

EGYÉBKÉNT NEM IS ANNYIRA POLITIKAI, mint inkább kúriai tárgyalási képe volt a szerdai rendkivüli közgyülésnek. Wolff Károly ez alkalommal nem mint politikus, hanem mint jogász akart szemmelláthatóan excellálni: beszéde a jogászi tudásnak, a magasrangú bíró kongnicziójának, a lehiggadt jogbölcseletnek olyan mestermunkája volt, amely mintha nem is egy politikai párt vezéri pozíciójából, hanem egy koronaügyészi székből hangzott volna el. Dacára a szenvedelmes témának, mindvégig hűvös és tárgyilagos akart és tudott maradni Wolff Károly, aki azt hangoztatta, hogy nem személyi csatát akar megvívni, az ország ősi alkotmányát védi, amidőn annak sérelme ellen felszólal.

Klasszikus állambölcseleti előadás volt Wolff Károly beszédének a vége. Prófétai magaslatokba emelkedett ennek során Wolff Károly, midőn kitárt karokkal, a szónoki páthosz nemes révületében figyelmeztette a törvényhatósági bizottságot:

— Az autonómia a nemzet életének letéteményese!

*

HA WOLFF KÁROLY BESZÉDE elsőrendű jogászi munka volt, nemkevésbbé brilliáns jogászi teljesítménynek tetszik előttünk az a replika, amellyel Sipőcz Jenő válaszolt az elhangzott felszólalásokra. Ujból bebizonyította: ha Sipőcz Jenő nem lenne a székesfőváros polgármestere, az ország legelső ügyvédei sorába tartozna! Annyi elméleti tudás, józan bölcseség, az alkotmánynak és a törvényeknek olyan tisztelete csillogott ebben a beszédben, amelyet e sorok írója, aki évtizedek során át hallgatta a polgármester majd valamennyi megszólalását a nyilvánosság előtt, még sohasem hallott tőle!

Sipőcz Jenő: Budapestet, mint világvárost kell fenntartanunk!

Mély hatást keltett a polgármesteri expozé a pénzügyi szakbizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Valóban *impozáns külsőségek közepette* mondotta el *Sipőcz* polgármester költségvetési expozéját a pénzügyi bizottság keddi ülésén: a beteg *Kozma* Jenő kivételével *ott volt a bizottság minden tagja,* megjelent *Borvendég* főpolgármester is és teljes számmal *eljött a sajtó,* amelynek nyilvánosságát az új fővárosi törvény beengedte a szakbizottság ülésére. Ezek a külsőségek *méltó keretet adtak a polgármesteri beszédnek,* amely *tak a polgármesteri beszédnek,* amely, mint minden évben, ezidén is *komoly, konciliáns, optimista volt* és a főváros jövőjébe vetett *rendületlen hitet tükrözte vissza.*

Sipőcz Jenő

polgármester beszédét az alábbiakban ismertetjük lapunk olvasóközönségével:

— Az 1935. évi költségvetés tervezetét mutatom be és ezzel kapcsolatban *vázolni fogom a főváros pénzügyi helyzetét és azt az egyévi munkaprogramot, amelyet megvalósításra ajánlok.* Elöljáróban ennek a költségvetési tervezetnek, illetve annak tárgyalási módjának akarom néhány jellemző vonását adni. Jellemző erre a költségvetésre, hogy azt *egy pár évi szünet után ismét a pénzügyi bizottság tárgyalja.* Meggyőződésem, hogy az abban helyet foglaló sok kiváló szakférfiúnak a hozzászólása a költségvetésre *jótékony hatást fog gyakorolni.* A másik jellemző vonás az, hogy *a tárgyalás nyilvánosság mellett történik.*

Az eddigi zárt ajtók mellett való tárgyalásnak az a gyakorlati hátránya volt, hogy a főváros lakossága, amely nagyon behatóan érdeklődik a költségvetés iránt, nem tudott megfelelő tájékozást kapni, mert a hivatalos közlések természetszerűen szűkszavúak voltak és viszont a bizottsági tagok egy-egy elejtett megjegyzéséből felépített híradás rendszerint nem fedhette a tárgyalások hív szellemét.

De a nyilvánosság jelenlétét nagyon fontosnak tartom *alkotmányjogi szempontból* is. Helyes az, ha a napsugár, fény és világosság besugározza egy közélet egész területét.

Tiszta közélet másképp el sem képzelhető!

Szanálás és költségvetés

— A harmadik jellemzője ennek a költségvetésnek az, hogy

felette lebeg az úgynevezett szanálás.

Az, hogy felette lebeg, azt jelenti, hogy *a szanálási tervek a költségvetésbe bedolgozva nincsenek.* Nincsenek pedig azért, mert én kötve voltam a törvény által kötelezően előírt határidőkhöz és viszont nagyon természetes, hogy *a főpolgármester úr a szanálás hatalmas tervezetével még nem készülhetett el.* Kétségtelen, hogy a költségvetés és a szanálás között *van valami eszmei kapcsolat.* Mert hiszen a főpolgármester a bevételi és kiadási tételeket változtathatja, felemelheti, vagy csökkentheti és így az egész munkatervet is alapjaiban megváltoztathatja. Fel is merült az a gondolat a sajtóban, vajjon ilyen körülmények között *nem hiábavaló-e a költségvetés részletes letárgyalása.* Én azt hiszem, hogy

nem hibavaló munka, mert egyebektől eltekintve, érdekes adatokat és hasznos szempontokat nyujthat a főpolgármester részére, aki a szanálás munkájában bizonyára készségesen fogja felhasználni azokat.

A főpolgármesternek nemrégiben tett nyilatkozata arra enged ugyanis következtetni, hogy *számít a törvényhatósággal való együttes és eredményes munkára.*

A válság fordulóponton?

— főváros pénzügyi helyzetének ismertetésénél abból a kedvező gazdasági jelenségből indulhatok ki, hogy

úgy látszik, mintha a válság fordulóponthoz ért volna és ha nem is állt be feltűnő javulás, legalább is rosszabbodásra nincs kilátás.

Bizonyos gazdasági tünetek: így az ipar erősebb foglalkoztatottsága és a munkanélküliek számának némi csökkenése engedi ezt a kedvező következtetést és ez kihat természetszerűen a főváros pénzügyi helyzetére is. Örömmel állapíthatom meg, hogy *a főváros idei bevételei körülbelül azonosak a tavalyi ugyanilyen időszak eredményeivel.* Nevezetesen az *adóbevételek körülbelül ugyanazonosak.* Igaz ugyan, hogy a forgalmi-adó részesedés a fázisrendszer kiterjesztése folytán némileg esett, de ezt *ellensúlyozza a fogyasztási adó nagyobb bevétele.* A főváros vagyonának bevétele az idén is körülbelül annyi volt, mint tavaly.

Négy év alatt 56.8 millióval kevesebb bevétel!

— *A főváros üzemeinek bevételei a tavalyihoz képest* részben még emelkedtek is; hogy az üzemek mégis kevesebb hozzájárulást adnak a főváros központi pénztárába, ez nem a bevételek rovására írandó, hanem arra, hogy

egy-két nagyüzemünk a néhány évvel ezelőtt felvett beruházó kölcsön törlesztését most kezdi el, illetve nagyobb mértékben folytatja.

Az idei bevételek ilyen alakulása folytán a jövő évi költségvetés bevételi oldalát úgyszólván *teljesen az idei mintájára lehetett megszerkeszteni.* Ami a kiadásokat illeti, *vezérelv a kiadásoknak további lefaragása volt.* Ami azonban több oknál fogva *meglehetős nehézségekbe ütközött.* Már az idén is a tízszázalékos zárolást több esetben *át kellett törni,* mert

---

...De nem hallattuk tőle a sértett önérzetnek és a méltatlanul való megbántás tudatának azokat a tragikus és pathetikus hangjait sem, mint a szerdai közgyülésen. Sápadtan és remegő hangon hivatkozott a polgármester az őt ért támadással szemben arra a tizennégy esztendőre, amelyet mostani poziciójában nem érdemtelenül töltött el a főváros szolgálatában. Arra is hivatkoznia kellett a polgármesternek, hogy miféle esküt tett illusztris poziciója elfoglalásakor. Mély hatást tettek valamennyi párton ezek a szavak, amelyek mindennél határozottabb színekkel jellemzik Sipőcz nemesveretű egyéniségét...

*

RIPKA FERENC NYUGALMAZOTT főpolgármestert hatvanharmadik születésnapján felkeresték Fonyódon Usetty Béla, Scheuer Róbert és Petracsek Lajos országgyülési képviselők, a községi kormánypárt oszlopos tagjai. A fonyódiak részéről Szegedy Péter főszolgabíró vezetésével jelent meg a község tisztikara, a bélatelepi nyaralóegyesület pedig Gerlóczy Zsigmond egyetemi tanár vezetésével köszöntötte a friss és fiatal Ripka Ferencet.

*

GREGOROVICS ERNŐ SZÁZADOS, a kitűnő céllövőbajnok, Bertalanffy Blankának, Sipőcz polgármester kedves és népszerű titkárnőjének ura, első lett a Kaposvárott tartott agyaggalamb céllövő-versenyen és a dunántúli bajnok büszke címét hozta diadalmasan az értékes trofeával együtt haza.

SZEMETHY KÁROLY DR. tisztifőügyész, aki külföldön töltötte szabadságát, hétfőn átveszi hivatala vezetését.

*

SZENTMIKLÓSI JÓZSEF DR. tanácsjegyző, néhai való jó római jogi professzorunknak, Szentmiklósi Mártonnak a fia, nemcsak kitűnő tisztviselő, hanem, amit gyors karrierje és előkelő hivatali beosztása jutalmaz, hanem — szorgalmas és tudós férfiú is. Az az összeállítás ugyanis, amelyet a derék Szentmiklósi a megboldogult törvényhatósági tanács működéséről készített, ebből a szempontból is kiválóan érdekes.

— Érdekes megfigyelni — írja Szentmiklósi, aki tudvalevően elejétől végig jegyzője volt a tanácsnak — miképen tükröződik a törvényhatósági tanács működése a rideg számok adataiban, miképen látja a tanács működését az, aki egyetlen kivétellel a közel másfélszáz ülés mindegyikén elejétől végig jelen volt, de soha fel nem szólalt, csak figyelt és jegyzett: a törvényhatósági tanács jegyzője...

*

MINT MÁR MEGIRTUK EGY ALKALOMMAL, ugyancsak Szentmiklósi adatai alapján, összesen 148 ülést tartott a törvényhatósági tanács, 3.946 volt a jegyzőkönyvi tárgyak száma, amit összesen 493 órán keresztül tárgyaltak meg a tanácstag urak. 3.835 oldalra terjed az összegyűjtött jegyzőkönyv, a 3.835 oldal jegyzőkönyvnek egy-egy oldalán 33 sor van, összesen tehát 126.555 sor, soronként pedig átlag 52 betű, összesen tehát 6,580.860-szor, illetve a jegyzőkönyv-másolatok elkészítésével együtt több, mint tizenhárommilliószor kellett az írógép billentyűjét leütni a jegyzőkönyvek írásához...

*

A LEGSZORGALMASABB FELSZÓLALÓ Sipőcz polgármester: 359 felszólalásával. Borvendég alpolgármester 162, Liber alpolgármester pedig 118 esetben szólalt fel. A tanácstagok sorában 278 felszólalással Csilléry András dr. vezet, legközelebb áll hozzá Révész Mihály, utánuk következik Büchler József, majd Harrer Ferenc. Egyetlen törvényhatósági tanácstag volt, aki egyetlenegyszer sem szólalt fel, — hogy ez azonban ki volt, arról lojálisan hallgat — a mi kitűnő Szentmiklósi barátunk...

*

NEM IGEN TARTJÁK SZÁMON, hogy Budapest földesúr: többezer holdnak boldog birtokosa a főváros közönsége, ezen a címen vezető tagja a fővárosi mezőgazdasági bizottságnak, amelyben minden törvényhatóság területén tudvalevően a mezőgazdasági érdekeltségek tömörülnek. A fővárost, mint földbirtokost ebben a mezőgazdasági bizottságban, a közgazdasági ügyosztály mindenkori vezetője képviseli. A polgármester a legutóbbi napokban rendeletet bocsájtott ki, amelyben közölte az arra illetékesekkel, hogy a mezőgazdasági bizottságban a fővárost, mint földbirtokost a közgazdasági ügyosztály új vezetője: Felkay Ferenc dr. tanácsnok képviseli.

*

NÉHA KIÜTKÖZIK AZ IRODÁKBAN körmölő tanácsjegyző és fogalmazó urakból az oroszlánköröm: egyebet is tudnak fogalmazni, mint a hivatalos aktákat, tősgyökeres magyarsággal, frissebben és színesebben, mint a kuriális stílus megszokott nyelvezete. Egy vidéki újság került a kezünkbe, a Nyirvidék, melynek nemes irredentizmusára jellemző, hogy nemcsak a folyó évszámot jelzi, hanem azt is közli naponta a lap homlokán, hogy Trianon tizenötödik esztendejében sínylődünk...

Ebben az ízes magyar újságban írt Benedek Szabolcs székesfővárosi főjegyző úr egy poétikus cikkecskét az őshazáról, ahova visszasír az ő pesti lelke. Megemlékezik édesapjáról, Benedek Sándorról, a közigazgatási bíróság nagyhírű nyugalmazott másodelnökéről, aki az elmúlt napokban töltötte be nyolcvanadik életévét. Megénekli a cikk Nagykállót, a nyíri homokot, amely furcsán formálja ki a maga embertípusait. A Nyírség ősi gyermekmeséi csillannak vissza a gyermekkor ködös homályából, már csak a mesék emléke maradt meg: a sarkonforgó vár, a félig nyúzott kecske, a kis kakas...

Hiába akarnak éket verni a magyar vidék és a magyar főváros közé! Egyek ők az édes anyaföld szeretetében, amint azt a Pestre származott nyíri fi: Benedek Szabolcs főjegyző úr édes-bús visszaemlékezése is bizonyítja!

*

ERHARDT SÁNDOR PÉNZTÁRI ALIGAZGATÓ, néhai Gallina tanácsnok unokaöccse, a belügyminiszter engedélyével Kosztolányi-ra magyarosította nevét.

az élet ezt az áttörést megkövetelte és különben is, ha tekintetbe vesszük azt, hogy négy év alatt 56.8 millió pengő leszállítás történt, akkor kétségtelen, hogy további lefaragás mind nagyobb nehézségekbe ütközik.

Vannak azután a fővárosnak *olyan kiadásai*, amelyeket *törvények, vagy közgyűlési határozatok összegszerűleg olyan pontosan állapítanak meg, hogy azokból csonkítás nem történhetik.*

— Felmerültek azonkívül *új kiadások* is. Itt csak példaképpen emelem ki a községi háztartás 1930. évi hiányát: *1.8 millió pengőt;* az előző évi hiány az idei költségvetésben nem volt beállítva, mert azt *zárszámadásilag rendeztük.* Ujabb tételek még *a szivattyútelepek kibővítésével kapcsolatos beruházó munkák,* valamint *az 1930. évben felvett függőkölcsönök törlesztése is,* amire egymillió van előirányozva.

A főváros megkezdi a függő kölcsönök törlesztését

— A főváros 1930-ban beruházási célokra *függőkölcsönt vett fel* abban a feltevésben, hogy azokat rövid idő alatt *hosszúlejáratú kölcsönökké alakíthatja át.* A pénzpiac helyzete azonban annyira megromlott, hogy *ez az átalakítás nem volt keresztülvihető.* Ezért ezeket a kölcsönöket kamatfizetés mellett a hitelező pénzintézetek előzékeny beleegyezésével *mindig prolongáltuk.* Most azonban úgy találtuk már, hogy

elérkezett a kölcsönök törlesztésének az ideje is és erre a célra az említett összeget vettük fel a költségvetésbe.

Mindezek az új kiadási tételek okozták azt, hogy *a kiadásoknak egyébkénti erőltetett leszállítása ellenére a költségvetési tervezet mégis deficitet tüntet fel.* A deficit oka kettős: először is az, hogy a bevételek a válság kitörése óta *csökkentek*

a visszaesés 1930 óta 66 millió pengőt tesz ki.

A másik ok az, hogy *a kormányhatóságok az adóztatás terén éveken keresztül olyan újításokat léptettek életbe, amelyek a városok háztartását erősen érintik.* Nevezetesen erős elvonásokat tartalmaztak, viszont azonban a közigazgatási feladatok ellátásán nem könnyítettek, sőt még *új terheket is raktak a városokra.* Mindezt a Városok Országos Kongresszusa elnöki minőségéből ismerem. Megfelelő felterjesztésekkel is fordultunk a kormányhoz orvoslás végett, azonban sikertelenül. A vidéki városok a hiányokat úgy pótolják, hogy a *községi pótadót emelik* úgy, hogy alig van vidéki város, amely az ötvenszázalékos pótadót meg ne haladta volna. A főváros azonban nem akar erre az útra térni és mindig azon az állásponton volt, amelyet az úgynevezett *Glückstahl-féle indítvány* képvisel, hogy

a kormánynak és a fővárosnak a közszolgáltatásokra vonatkozólag méltányos megegyezést kell létesítenie.

Eddig azonban *ilyen tárgyalások nem voltak.*

A létminimumos Budapest

— A deficit fedezése elvileg *két úton történhetnék.* Az egyik volna a bevételek megfelelő fokozása, új adók behozatala, vagy a régiek emelése által. Nem kell sokat hangsúlyoznom, hogy ezt *teljesen céltalannak* tartanám és semmiféle ilyen javaslattal nem jövök. A másik mód volna *a kiadások további lefaragása.* A kiadásokat a válság kitörése óta 56.8 millióval mérsékeltük úgy, hogy nézetem szerint

a normális úton továbbmenni nem lehet, mert ez a létminimumot jelenti.

A törvényhatóság *sohasem tekintette tisztán a pénzügyi szempontokat,* hanem mindig figyelemmel volt a gazdasági, közegészségi, szociális és kulturális szempontokra.

Presztizs és gyakorlati érdek

— A gazdasági élet erőit *éppen a válság idején kell erősítenie* a közületnek.

A közegészségügyet éppen az elesettség idején nem szabad elhanyagolni. Szociális akciónk folytatására nemcsak emberiességi szempontból van szükség, hanem államérdekből is, mert ez a rend legbiztosabb fenntartója.

Ezeréves kultúránkat is védeni, óvni kell, És abból nem engedhetünk! De van még egy igen fontos szempont és ez az, hogy *nekünk fővárosunkat, mint világvárost kell fenntartanunk,* nemcsak üres *presztizsből, hanem gyakorlati érdekből is,* mert a főváros nagy anyagi hasznot hozó idegenforgalmának leghatalmasabb eszköze.

A pénzügyminiszter új leirata

— Az idei költségvetésben a mutatkozott hiány kiküszöbölésére azt javasoltam, hogy a kormányhoz forduljunk megfelelő kárpótlásért, a miniszter azonban *éppen a napokban értesített egy leiratban* arról, hogy

az államháztartás helyzete ezt nem engedi meg és hogy ennek a deficitnek az eltüntetése is a rendkívüli hatalommal felruházott főpolgármester feladata lehet.

Ezért errevonatkozóan *nem is terjesztek elő javaslatot* és mivel a deficit eltüntetésének kérdése *a szanálás miként jétől függ,* ezért a hitelművelettel való kiegyenlítés kérdésében is csak egy későbbi időpontban lesz célszerű határozni. Költségvetésünknek ilyen megszorítottsága mellett természetesen *az évi munkaterv is igen korlátozott* és főleg olyan munkálatokra szoritkozik, amelyek kiadással úgyszólván nem járnak, mint a különböző szervezési kérdések elintézése, vagy pedig tisztán intézményeink fentartása.

Uj munka, vagy valamely intézménynek nagyobb bővítése, vagy modernizálása csak igen kis mértékben foglaltatik a tervezetben.

Erre mindenesetre nagy szükség volna, ezt azonban csak *költségvetésen kívül hitelművelettel* lehet elintézni, amire vonatkozóan *bizonyos tárgyalások* is folyamatban vannak.

Budapest vitézi telkei

— *A városrendezési és városépítési munkálatok* közül kiemelem a város geológiai és felmérési munkálatait, amelyek ebben az évben is programszerűen folytatódnak. A városrendezési tervek közül a *Tabán-terv* áll előtérben. A főváros által javasolt szabályozási tervet a Közmunkák Tanácsa némi változtatás végett visszaküldötte. Ezek a változtatások a terven már megtörténtek úgy, hogy *rövidesen bizottsági tárgyalás alá kerülhetnek.* A *vitézi telkek ügyét* egyik legközelebbi közgyűlésre kívánom bevinni.

— *Az út- és csatornaépítés terén sem lehetséges nagy program,* csak a legszükségesebb igényeket lehet kielégíteni. Az utaknál nevezetesen az állag megóvására kell törekedni, *a leromlott burkolatok átépítése és a nagy fentartási költséggel járó makadám-burkolatok kicserélése útján.* De ezeket is csak ott, ahol a nagy forgalom, vagy a hegyvidék könnyebb megközelítése szükségessé teszi. A csatornázási munkálatok köréből *a Soroksári-úti szivattyútelep kiömlőjének meghosszabbítását* és az angyalföldi szivattyútelep megépítését emelem ki. A csatornázási szabályrendelet a méltányosság szempontjjai szerint *elkészült és letárgyalásra vár.*

Olcsóbb lett a HÉV

— A közlekedési kérdésekre áttérve, bejelentem, hogy

a Beszkárt és Autobuszüzem közti üzemviteli szerződés elkészült és közgyűlési tárgyalásra vár.

A tarifareform és egységes viteldíj bevezetésére vonatkozó javaslatok szintén elkészültek és szakbizottsági tárgyalásra várnak. Ezek a javaslatok a közönség érdekeinek messzemenő szem előtt tartásával készültek. *Az újítással a HÉV a főváros határain belül lényegesen olcsóbb lesz.* A közlekedés javítására vonatkozó javaslatok is elkészültek. Az autobuszpark kiegészítése is szükséges. Az idén tízzel szaporodott. Tervbe van véve még *ötven új autobusz beszerzése,* amit különösen a BART vonalainak 1936-ban történő átvétele tenne szükségessé. *A pénzügyi megoldásra nézve vannak bizonyos tervek.*

— Az önálló vagyonkezelésü nagyüzemeink: Víz-, Gáz- és Elektromosművek munkaprogramját illetően elsőrendü feladat

az üzemi szabályzatnak, a szolgálati, valamint illetményszabályzatnak az átdolgozása,

amit az új fővárosi novella és szanálás tesz szükségessé. Folyik továbbá *az üzemek belső üzemvitelének* az átszervezése és az anyaggazdálkodás modernizálása. A *Vízművekre nézve* az adatgyüjtés már megtörtént. Ugyanezt rendeltem el a *világítási üzemre* is.

Küzdelem a munkanélküliség ellen

— Végül nagyon fontosnak tartom, hogy

korunk legnagyobb betegsége: a munkanélküliség elleni küzdelmet folytassuk.

A főváros két irányban küzd a munkanélküliség ellen. Egyrészt *közmunkákkal és közszállításokkal,* másrészt *inségakcióival.* Közmunkákra a községi háztartásban negyvenmillió, az üzemeknél hatvankét millió, összesen 102 millió pengő tekintélyes összeg áll rendelkezésre. Bár a gazdasági helyzet nem mutat rosszabbodást, mégis a nyomor olyan nagy, hogy inségenyhítő tevékenységünket fenn kell tartanunk. Itt csak annyi változás történik, hogy *megkíséreljük a munkakészség igazolása ellenében nyujtott segélyezés bevezetését.*

A minősitési rendelet

— Szóvá kell még tennem

az új minősítési rendelet is

annak a hozzátételével, hogy minden biztosíték megtörténik az igazságos minősítésre és *annak a tisztviselőnek vagy alkalmazottnak, aki becsületesen és szorgalommal teljesíti munkáját, nincsen oka aggodalomra.* A főváros tisztviselői általában nagy szorgalommal és igyekezettel látják el munkájukat. Innen is *felhívom azonban őket újból és újból a közönséggel való szives és figyelmes bánásmódra.*

Budapest nem beteg!

— A kormányzás általában megköveteli az előrelátást, hiszen

kormányozni annyi, mint előre látni.

De semmi sem követeli meg annyira, mint éppen a költségvetés elkészítése. Persze a mai nyugtalan időkben *előrelátni igen nehéz és inkább csak sejtésekre vagyunk utalva.* Amint láttuk, vannak biztató jelek, amelyekből a helyzet javulására lehet következteni.

A főváros nem beteg és ha a gazdasági helyzet csak némileg javul, egészen más színben fogjuk látni a szanálás kérdését is.

Adja Isten, hogy *ez a javulás bekövetkezzék* és akor ezt nemcsak a főváros egyes polgárai fogják megérezni, hanem meg fogja érezni *az azok összességét alkotó közjogi, illetve magánjogi személy is, maga a törvényhatóság is* és éreztetni fogja a maga jótékony hatását a főváros háztartása vitelében is.

*

A polgármestert beszéde végén lelkesen megéljenezték és melegen ünnepelték.

Az ANGOL-PARK a legkellemesebb esti szórakozó hely
= A terrasz étteremben izletes ételek, = magyar-francia konyha
Polgári árak! Kitünő konyha!
A parkban naponként szimfónikus zenekar hangversenyez hetenként csütörtökön elsőrendü müvészek felléptével, egész estéket betöltő opera- és operettelőadások

Hunyadi János természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

A reménytelenség jegyében

Petrovácz Gyula szomoru jóslatai

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Sipőcz polgármester a jövő évi költségvetés indokolásában megállapítja, hogy *a gazdasági élet némi javulást mutat.* Ez a javulás csak akkor lehet tartós, ha úgy az állam, mint a különböző közületek *új munkaalkalmak teremtésével sietnek az ipar és a kereskedelem segítségére.* A főváros — mai súlyos pénzügyi viszonyai között is — teljesíti a maga kötelezettségét ezen a téren, mert — mint *Sipőcz* polgármester pénzügyi expozéjában hangoztatta — az 1935. évi költségvetés keretében is *102 millió pengőt fordít közmunkákra és közszállításokra.* Nem kétséges azonban, hogy a költségvetésben szereplő közmunkák és közszállítások *kevés új kenyérkereseti lehetőséget* jelentenek, mert ennek a 102 millió pengőnek legnagyobb része dologi kiadásokra és anyagbeszerzésre vonatkozik. Ilyen körülmények között érthető, hogy a pénzügyi bizottságban folyó költségvetési vitának a szónokai *szinte kivétel nélkül követelték költségvetésen kívüli közmunkának a megindítását* és erre a célra esetleg *nagyobb beruházási kölcsönnek a felvételét.*

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, aki a törvényhatósági bizottság legkitűnőbb közgazdasági szakértői közé tartozik, ebben az ügyben a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros mindig eleget tett annak a kötelezettségének, amely az ipar és a kereskedelem támogatása tekintetében reá hárult. Sajnálattal kell azonban megállapítani, hogy

a jövő évi költségvetésben egyetlen egy komolyabb természetű beruházás vagy közmunka sem szerepel.

Az a 102 millió pengő, ami a jövő évi költségvetésben ilyen címen jelentkezik, *nem jelent új munkaalkalmakat, legfeljebb az eddigi munkaalkalmak prolongálását.* Tudni kell, hogy ennek a 102 millió pengős végösszegnek

igen jelentős része nem egyéb, mint az üzemek által felhasznált szénnek és egyéb nyersanyagoknak az ára, ez pedig valóban nem számít munkaalkalomnak.

Inkább a költségvetés keretein kívül jelentkező beruházásoknak és közmunkáknak a számát kellene szaporítani. Sajnos, ezen a téren *sem várok különösebb javulást.* Egyetlenegy komoly közmunkának a megindításáról lehet szó a jövő évben és ez

a tabáni közművek lefektetésének a megkezdése.

A Tabán újjáépítése ügyében értekezlet volt, amelyen a tabáni problémák megoldásának az előkészítésével foglalkoztunk. Kiderült, hogy *az előkészítés munkálatai igen hosszú időt vesznek igénybe.* Az ősz folyamán már jelentősebb számú kenyérkereseti lehetőséget *nem nyujthat* a Tabán, de *legkorábban tavasszal indulhat meg a közművek lefektetésének a munkája.*

— Ugyancsak kevés kilátással kecsegtet a Fővárosi Közmunkák Tanácsának az az akciója is, amely

az Erzsébet-sugárút megépítésére, illetve a belső Erzsébetváros rendezésére vonatkozik.

A közmunkatanács tudvalevően törvényjavaslatot dolgozott ki, kizártnak tartom azonban, hogy *a pénzügyi kormányzat a törvénytervezetben foglalt előfeltételeket elfogadná.* Az Erzsébet-sugárút megépítése főként két tényezőtől függ.

— Az egyik a kormány, amelynek *rendkívüli adómentességet kell engedélyeznie, a másik a közgazdasági helyzet alakulása.* Amennyiben *Imrédy* pénzügyminiszter megváltoztatná a már többízben legerélyesebben kifejezésre juttatott álláspontját, amely szerint financiális okokból nem hajlandó adómentességet engedélyezni, még akkor is

kétséges, hogy az Erzsébet-sugárút megépítését célzó akció sikerrel jár-e.

Nem elegendő ugyanis a sikerhez az *útépítés és a tér-kiképzés,* az útvonalba eső ingatlanokon új építkezéseknek is meg kell indulniok, különben az *egész akció holt vágányra fut.*

— Uj építkezések megindulását pedig két ok hátráltatja. Az egyik

a lakbéreknél mutatkozó esési tendencia,

ami már valósággal állandósult. Emellett van egy másik gátló körülmény is és ez

a bankok elzárkózása építkezési hitel nyujtása elől.

Az Erzsébet-sugárút megépítését tehát *csak formailag lehet előkészíteni, gyakorlati sikert — legalább is egyelőre — remélni nem lehet.* Nem lehet kívánni a magánvállalkozástól, hogy *új házakat építsen,* amikor az általános elszegényedési folyamat következtében *egyre szaporodik az üres lakásoknak a száma és közben a lakbérek folytonosan csökkennek.* Ez a magyarázata az

általános lakáskrízisnek

is, ami ma Budapesten mutatkozik. *Nemcsak a megépítendő Erzsébet-sugárút mentén ütközik akadályokba a magánépítési tevékenység fellendítése, hanem általában mindenütt.*

Arra a kérdésre, hogy *nem látja-e lehetségesnek új beruházásoknak hitelműveleti alapon való* megindítását, *Petrovácz* Gyula így felelt:

— Az eddigi hitelműveleti alapon végzett építkezések, mint például a bankok által végzett kislakásépítkezés, továbbá az út- és csatornaépítések

rendkívül szomorú tapasztalatokkal

jártak. Egyik ilyen akció sem járt olyan sikerrel, hogy kívánatos volna azok folytatása. Nemcsak a főváros járt rosszul, hanem *a vállalkozó iparosok is,* akik valamennyien azzal az elhatározással fejezték be a hitelműveleti alapon végzett munkát, hogy *soha többet hasonló feltételek mellett nem kötnek szerződést a fővárossal.*

Minden vállalati hasznot felemésztett ugyanis a felvett kölcsön kamattétele és amellett a hozzájuk beosztott ínségmunkások elenyésző-en csekély értékű produkciója is súlyos károkat okozott.

Hitelezési alapon *gondolni sem lehet többet fővárosi közmunkák lebonyolítására.* Arról pedig, hogy a főváros maga vegyen föl kölcsönt beruházási célokra, — egyelőre szintén nem lehet szó, *nemcsak a szanálás miatt,* amely ezt úgyszólván lehetetlenné teszi, hanem általában a hitelviszonyok súlyossága miatt sem.

Szóbahoztuk a főváros vezetőségének azt a tervét, amely szerint *a jövőben ínségesek csak munka ellenében kaphatnának segélyt. Petrovácz* Gyula a következőkben fejtette ki a maga véleményét:

— *Rendkívül nehéz kérdés ez.* Általában súlyos aggodalmakkal nézek ennek a rendszernek a bevezetése elé és

kizárólag abból a szempontból járulok hozzá a magam részéről ennek a munka ellenében való segélyezésnek a bevezetéséhez, hogy az első kísérlet tapasztalatai alapján végleges elhatározásra juthassunk.

Talán *a munka ellenében való segélyezés nem lesz annyira megalázó.* Esetleg akadnak ínségmunkások, akiknek az önérzetét fokozni fogja az a tudat, hogy *nem ingyen, hanem munka ellenében kapnak ebédet vagy készpénzsegélyt.* A kísérlet talán arra is jó lesz, hogy *kettéválasztja a munkakerülő és a munkanélküli ínségesek táborát.* Annyi bizonyos, hogy a notórius munkakerülők semmiesetre sem fognak vállalkozni arra a munkára, amit a főváros vezetősége számukra a segélyezés ellenében kijelöl. Ilyen körülmények között tisztulni fog a helyzet. Ismétlem, én a magam részéről *csak kísérletezésnek tekintem* ennek az ínségmunkának a bevezetését, végleges elhatározásra csak akkor jutnánk, ha megfelelő tapasztalatokat szereztünk.

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata *kedvezőtlen színben tünteti fel a jövő évi beruházási és általában a jövő évi építkezési helyzetnek az alakulását.* Annyi biztos, hogy az államnak és a közületeknek *valamit tenniök kell,* mert különben a vállalkozások, az iparosok és a kereskedők *olyan szomorú helyzetbe kerülnek, amely az állami és a fővárosi bevételek kedvezőtlen alakulásában fogja érezteini hatását.*

A főváros bakterológiai intézete az aszfalt-tehenészet ellen

Ströszner igazgató nagyszabásu jelentése az intézmény elmult évi müködéséről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Ströszner Ödön dr. egészségügyi főtanácsos, egyetemi rendkivüli tanár, a székesfővárosi közegészségügyi és bakteriológiai intézet európai hírű igazgatója, az elmult napokban tette közzé jelentését az intézet elmult esztendei működéséről. Ez a jelentés *ujabb bizonyságtétel* amellett, hogy a fővárosnak ez a hivatása magaslatán álló nagyfontosságú intézete valóban azon a magas nívón áll, amelyet kiváló igazgatója és annak munkatársai megszabtak számára.

A jelentés szürke számoszlopai között *nagyfontosságú megállapítások* húzódnak meg, azzal a tudóshoz méltó szerénységgel, amellyel *Ströszner* igazgató teljes csendben dolgozik mindnyájunk egészsége érdekében. Jellemző az intézet működésének nagyvonalúságára, hogy az elmult esztendőkben a bacillusvizsgálatokhoz *kétezer hektóliter huslevest, tizezer hektoliter táptalajt, 88 métermázsa zselatint, négy métermázsa konyhasót és 1600 hektoliter desztilált vizet használtak fel.* Nem csoda, hogy az év folyamán az Angliából, Norvégiából, Auszriából, Jugoszláviából, Hollandiából, Bulgáriából látogattak el Budapestre vezető higiénikusok, akik valamennyien a legnagyobb elismerés hangján adóztak az intézet munkájának és *Van der Walle* holland-indiai professzor a *hygiéne egyik legmodernebb intézetének* mondotta a fővárosnak ezt a valóban kiváló intézetét.

Az egyes vizsgálati terrénumok kapcsán megállapítja *Ströszner* igazgató jelentése, hogy személyzethiány következtében ahelyett, hogy növekedne a tejellenőrzés, folytonosan csökken, a tejfront gazdasági viszonyainak rendezetlen volta következtében egyre jobban szaporodik a *betörő-tej és az ugynevezett aszfalt-tehenészet, amely drága áron frissen fejt tejet hoz forgalomba, lesoványodott, rosszul táplált tehenektől, nagy baktérium-tartalommal.*

Érdekesek és nagyjelentőségűek azok a vizsgálatok is, amelyeket az intézet a *fagylalt-vizsgálat terén végzett.* A lefolytatott vizsgálatok alapján azt javasolja *Stöszner* igazgató, hogy a cukrász-ipartestülettel való együttműködés alapján a gombamódra elszaporodó kis fagylaltüzemek nem kielégítő hygiénikus voltára való tekintettel megfontolás tárgyává kellene tenni a *cukrászüzemek osztályozását,* amerikai minta szerint, helyiségeik és termékeik tisztasági foka alapján, ami az Egyesült Államokban a nemes verseny elvének érvényre juttatásával a közegészségi viszonyok javulásához vezet.

Az intézet *levegő-vizsgálatai során* megállapította, hogy a nagy téli hidegnek megfelelően a legmagasabb szénoxid-értéket a mult esztendő decemberében kapták, a legnagyobb értékeket e tekintetben a *Petőfi Sándor-utcában,* ahol egész Budapesten, főképpen a szük helyen összezsúfolódó autóforgalom miatt, a *legtöbb szénoxid-terméket tartalmazza Budapest levegője.* Ugyanez a helyzet a *Nyugati pályaudvar* környékén is. Szomorúan állapítja meg a jelentés, hogy a tökéletlen égéstermékek mennyisége a levegőben az előző évi értékekhez képest *nem csökkent és jóval magasabbak, mint a berlini számok.*

Az intézet tisztviselői karának tudományos működését külön fejezetben állitotta össze *Ströszner* igazgató. Ez az összeállitás azt bizonyítja, hogy nemcsak a felszerelést, de az orvosi kart illetően is a *főváros közegészségügyi és bakterológiai intézete a legelsők közé tartozik az egész világon!*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Tel.: 81-5-66, 31-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

HIREK

A költségvetés a Keresztény Községi Pártban

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A *Keresztény Községi Párt* keddesti értekezletén *Csilléry* András dr. elnökölt. *Szőke* Gyula dr. szembeszéllt azzal a rengeteg pletykával, amelyet a Vízművekről terjesztenek. Részletes felvilágosításokat adott a pártnak a Vízművek csőrendeléseiről, területszerzéseiről, kútfúrásairól és alagútfúrásairól.

Csilléry érdekes álláspontot foglalt el a főváros deficites költségvetésével szemben. Azt mondotta: *adják vissza a költségvetést a polgármesternek, azzal a felhívással, hogy állítson össze deficitmentes költségvetést.* Aztán beszélt a három nagyüzem összevonásáról és *óvatosságot ajánlott,* mert adminisztratíve összevonni ezt a három nagyüzemet azt jelentené, hogy esetleg elbocsátások következnének be. *Müller* Antal a munkaalkalmak megteremtését követelte és feltárta a párt előtt, hogy a közmunkáknál, sajnos, *hitbizományi cégek alakultak, amelyek elorozzák a munkát a kisemeberek elől. Nagy* László dr. pártigazgató kifejtette, hogy *hatszáz állást* lehetne betölteni a fővárosnál, de ezt a kérdést nem kezelik komolyan. Aztán rátért a *sajtókiadásokra,* követelte, hogy ezeket is *vegyék fel a költségvetésbe,* a főváros közönsége *támogassa a legális sajtót,* de törvényes alapon, ne dugsegély formájában s adják meg ennek a kiadásnak a költségvetési legalizálását. Ne kezeljék *kegyként ezt a támogatást,* mert *az igazi sajtó megfelelő ellenértéket ad érte.* Egyes szociálpolitikai kiadásokkal kapcsolatban is kifogásai voltak, szerinte a szociálpolitika terén sok a vállalkozó és azok nyerészkednek. Erre semmi szükség sincs. Az alapítványi pénzek felhasználását is helytelenítette.

Cselényi Pál dr. szintén azon a véleményen volt, hogy *adják vissza a költségvetést a polgármesternek,* de a főváros ragadja meg ezt az alkalmat arra, hogy erélyesen lépjen fel az állammal szemben, követelje az állami tartozások kiegyenlítését, mert akkor rögtön eltűnik a deficit.

Szabó József felszólalásában előadta, hogy *veszélyes dolog visszaadni a költségvetést,* mert a város majd hozzányúl az alkalmazottak fizetéséhez és aztán jön a szanálóbiztos, aki megint csökkenti majd a fizetéseket. Igy volt ez a multban is. A kényszermunka bevezetését is aggodalommal látja, de *Csilléry* megnyugtatta, hogy *nem szakmunkáról* van itt szó, hanem olyanról, amelyet különben senki nem végezne el.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Grót Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

A tisztviselő keresztje

Az Uj Budapest részére irta: CSORNA KÁLMÁN dr.

Immár a második alkalom ez arra, hogy a nemzeti társadalom nagy összefoglaló szerve, a TESZ. kezdeményezése folytán a Nemzeti Munkahét keretében *a magyar tisztviselő kar manifesztálhatja azt a már köztudatban is élő meggyőződését,* hogy a tisztviselő a nemzeti munkának hasznos és nélkülözhetetlen tényezője, hogy továbbá a nagy nyilvánosság előtt kérheti bajainak orvoslását.

Hirdetem azt, hogy a megalázott és keresztre feszített magyar nemzet tisztviselő gárdájának lelkébe tüzes betűkkel kell belevésni azt a jelmondatot, hogy a magyar tisztviselő rendeltetése és munkája sokkalta fontosabb, életbevágóbb és szentebb, mint a környező utódállamok hivatalnok szervezetének hivatása és tevékenysége. És hirdetem azt, hogy *bele kell oltani ezt a meggyőződést a többi társadalmi rétegek és a nemzet irányítására hivatott faktorok tudatába is!* Mert a magyar köztisztviselő *a nemzeti élet egyik legfontosabb szerve,* amelynek tevékenysége által a nagy nemzeti és társadalmi életjelenségek testet öltenek.

A magyar tisztviselő testület egyrészt az államgépezet eszköze, amely ha zavartalanul és lendülettel működik, az állami célokat és intézkedéseket kifejezésre juttatja, megvalósítja.

És nem szenved kétséget az, hogy a magyar tisztviselő ereje megfeszítésével, aszkéta lemondással, de mégis munkájának eredményességébe vetett hittel látja el nemzetfenntartó hivatását és helyt áll a legszomorúbb viszonyok közepette is. Kielégíti a legkülönbözőbb társadalmi rétegek közszükségleteit, védi az elesettet, enyhíti a társadalmi és vagyonelosztási ellentétekből fakadó harcok kíméletlenségét. Ez azonban elhivatásának *csak egyik lényege!* Más oldalról

a magyar tisztviselői kar vette át és látja el annak a régi birtokos középosztálynak nemzetfenntartó szerepét, amely a nagy gazdasági átalakulások folyamán szinte teljesen felőrlődött.

Ez a szerep elsősorban abban áll, hogy a megszervezett tisztviselői társadalom a maga nagy számánál és morális erejénél fogva

a konzervatív haladás őre és biztosítéka.

További szerepe pedig az, hogy a köztisztviselő egyrészt a gazdasági életben

a legideálisabb fogyasztó,

aki — tőkegyűjtésre képtelen — egész jövedelmét a gazdasági élet vérkeringésébe bocsátja vissza; másrészt a kultúrális és szociális ideálok és célok legfőbb ápolója és előmozdítója, mivel letagadhatatlan tény az, hogy a magyar tisztviselő kar a kultúrális, emberbaráti, sport és egyéb társadalmi egyesületek és intézmények legfőbb fenntartója és támogatója. És nem utolsó sorban szólni kell arról a fontos befolyásról is, amelyet a magyar tisztviselő a társadalom minden rétegére példaadó és tanító szerepénél fogva gyakorol.

Ebből a kettős jellegű, állam- és nemzetfenntartó munkából

teljes mértékben kiveszi részét a székesfőváros tisztviselőkara is, amellyel szemben különösen a termelő és szociális munka elvégzése, valamint a kultúrális és karitatív társadalmi feladatok ellátása fokozottabb követelményeke. támaszt.

Hogy azonban a magyar tisztviselő társadalom érintett hivatását és szerepét zavartalanul elláthassa és betölthesse, szüksége van arra, hogy

erkölcsi és anyagi függetlensége biztosíttassék.

Mert nem élhet hivatásának odaadóan az a tisztviselő, akinek

erkölcsi függetlenségét a mindenkori kormányrendszer és a legkülönbözőbb politikai irányzatok és áramlatok befolyásolják és akinek automatikus előlépését jogszabályok nem biztosítják és nem teljesítheti kötelességét a legteljesebb mértékben az a tisztviselő, aki odahaza anyagi gondokkal küzd és akinek testi és lelki energiáit az adósságok férgei kezdik ki.

Ezért volna sürgős szükség egyrészt *a szolgálati pragmatika* megalkotására, amely biztosítja a kar minden irányban való függetlenségét és akciószabadságát, másrészt arra, hogy

megszűnjenek a tisztviselői fizetések leszállítására irányuló kísérletezések,

mivel minden ilyirányú takarékossági intézkedés csak a tisztviselő-társadalom újabb eladósodására és ezzel ellenálló erejének gyengítésére, a belső vásárlóerő csökkentésére és a kultúrnívó újabbi süllyedésére vezet. Itt az idő már hogy ne a tisztviselői fizetések további leszállításáról, hanem a közvélemény nyomása alatt azok *felemeléséről beszéljünk!* Mert hová lesz különben a magyar köztisztviselői kar magas erkölcsi és szellemi piedesztálja, amely annyira megkülönbözteti őt a környező utódállamok közhivatalnoki karától és amely biztos talpköve a magyar állami élet maradandó berendezkedésének?

Egy híres német nemzetgazdász mondotta azt, hogy

a biztos és feltartózhatatlan romlásba rohan az a nép, amely a maga munkáját szakadatlanul önköltségi áron alul engedi át.

Ugylehet, ennek a bekövetkezhető romlásnak árnya lebegett a jelenlegi pénzügyminiszter úr szeme előtt, amidőn 1934. évi június 19-én a felsőházban ezt a rendkívül fontos kijelentést tette: „Ha a tisztviselői társadalmat meg akarjuk őrizni a maga nemzeti és erkölcsi intaktságában, bizonyos áldozatokat kell érte hoznunk."

A magyar tisztviselői kar bízvabízik abban, hogy a nemzet törvényhozása és a magyar kormány — amely a nemzeti erők megszervezésének szükségét felismerte és állandóan kihangsúlyozza, — a magyar nemzet egyik fenntartó és életető elemének — a köztisztviselői karnak — hivatását és munkáját helyesen értékelni tudja, annak érdekeit, a hivatásnak élni tudását és boldogulását előmozdítani és megvalósítani törekszik, nemkülönben bízik abban is, hogy az erre vezető *eszközöket az illetékes tényezők megtalálni és alkalmazni iparkodnak.*

Addig is, míg ez bekövetkezik, a magyar tisztviselő társadalom

büszkén hordja sorsa keresztjét

és verejtékezve de lelkes bizakodással és önfeláldozással dolgozik *az integer, nagy Magyarországért és forrón szeretett fővárosunkért!*

UJ SORSJÁTÉK — UJ REMÉNYSÉG! Máról holnapra gazdag ember lehet, ha kihúzzák a sorsjegyét egy főnyereménnyel. Október 20-án kezdődik az új m. kir. osztálysorsjáték, melyben 300.000, 200.000, 100.000 pengő is nyerhető. Összesen 42.000 nyereményt sorsolnak ki, közel 8 millió pengő készpénzben. A sorsjegyek ára egy-egy osztályra: egész 24, fél 12, negyed 6, nyolcad 3 pengő az összes főárusítóknál. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye!

BUDÁRA KERÜLT AZ ILKOVITS I. CÉG KÖZPONTI IRODÁJA. Az építkezések túlnyomó része Budán folyik. Ez késztette az évtizedes multú *Ilkovits I.* központi fűtés és vízvezetéki berendező vállalatot, amelynek a neve is fogalom, hogy központi irodáját Budára, I., Attila-utca 29. alá helyezze. A vállalat igen sok nagyszabású munkát végzett eddig is Budán, Pesten és az egész országban, többek között a Gellért-fürdőben, a Széchenyi-strandfürdőben, az OTI felhőkarcolójában és összes szanatóriumaiban és kórházaiban, a debreceni és szegedi egyetemi klinikákon és számos előkelő személyiség budai villájában.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51
Telefon: 62—2—06.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — **Szolid árak,** pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi-utca 21. sz. 1 lemelet 7.
(Irányi-utca és Veres Pálné-utca sarok).

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás Petneházy-utca 73/b.
Gyár VI, Jász-utca 74. sz.
TELEFON 91-9-12.

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleníti
Budapest, II., Török-u. 19. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállít.
Gallér, frakkingek, ruhák tisztításában vezet

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK és márványipari gyártelepe
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

Október 9-én
délután 1/2 3 órakor
ügetőversenyek

Gőz, vizvezeték, csatornázási, fűtési szereléseket legjutányosabban vállal
megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés díjmentesen.
Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó
BUDAPEST, VII., BAROSS-TÉR 15

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 86-1-84.

ANKÉTOT TART A FŐVÁROS A CUKORKAÜZLETEK ZÁRÓRÁJA ÜGYÉBEN. Esztendők óta dúl a harc *a cukorkaüzletek zárórája körül.* Még egy háborús rendelet a világítási anyagokkal való takarékoskodásra való hivatkozással olyképpen intézkedett, hogy a cukorkaüzletek az élelmiszerüzletekkel egyidejűen, *este nyolc órakor kötelesek bezárni.* Viszont ez a rendelkezés *ma is érvényben van* és azt olyképpen játszották ki az este nyolc óra után is nyitva tartani akaró cukorkások, hogy cukrászdai iparigazolványt kértek, mert a cukrászdáknak, mint étkező-üzemeknek, *este nyolc után is nyitva szabad tartaniok.* Eleinte a cukrászok tiltakoztak legjobban a cukorkakereskedők zárórájának meghosszabbítása ellen, most azonban, amikor a cukrászok látják, hogy tulajdonképpen *konkurrenciát teremtettek önmaguknak,* a legelsők, akik azon az állásponton vannak, hogy a cukorkakereskedők üzleti záróráját este nyolc utánra kell kitolni. *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, a közgazdasági ügyosztály vezetője, most *ankétot hívott egybe,* amelyen meg fognak jelenni a cukorkások, cukrászok, fűszeresek és az élelmiszerkereskedők érdekképviseletei. Az ankét eredményeképpen azután a főváros a kereskedelmi minisztériummal fog tárgyalásokat kezdeni a cukorkakereskedők üzleti zárórájának újabb megállapítása ügyében.

ILKOVITS J. központifütés- és vízvezetéki vállalata
I., ATTILA-UTCA 29.
Telefon 53-0-69.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Szendyt és Babarczyt köszöntötte a Keresztény Tanügyi Bizottság

Bednárz Róbert az iskola szociális feladatairól adott nagyszabású programmot — A szociális tudás fegyverével kell felvértezni a tanitót!

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Községi Párt tanügyi bizottságának központi tanácsa rendkívül nagy érdeklődés mellett tartotta tanévnyitó ülését. *Bednárz* Róbert prelátus elnöki megnyitójában vázolta azt a nagyarányú munkásságot, amit a tanügyi bizottság a keresztény nemzeti gondolat megerősítéséért, terjesztéséért kifejt.

Meleg szavakkal emlékezett meg *Wolff* Károly 60-ik születésnapjáról, ki mindig hallatta szavát parlamentben, városházán, *ha a tisztviselői kar jogos anyagi és erkölcsi érdekeit védelmezni kellett.* Vezérünk eredményesen harcolt, mert megingathatatlan erkölcsi bázison áll és hűséges tábor áll mögötte. A Mindenható áldása kísérje további munkásságát!

A vezér lelkes ünneplése után *Bednárz* Róbert örömének adott kifejezést, hogy az alpolgármesteri székbe *Szendy* Károly került, aki mindig megértéssel viseltetett előterjesztéseinkkel szemben, a tanügyi tisztikar érdekeit mindig szeretettel istápolta. Az oktatásügy kérdéseit, a nehéz gazdasági vszonyok dacára, közmegelégedésre törekedett megoldani. Uj felügyeleti munkakörében a régi szeretettel köszöntjük.

— A közoktatásügy élére — folytatta *Bednárz* — a polgármester báró *Babarczy* István h. tanácsnokot állította. Jogos reményekkel fordulhatunk a tanácsnok felé, aki másfél évtizedet töltött a tanügyi osztályban, hol a tanügyi tisztikar jogos érdekeinek fáradhatatlan harcosa volt, amit legjobban igazol a státusrendezés körül kifejtett munkássága. Símasága, lekötelezően kedves modora biztosíték arra, hogy minden igazságos és jogos kérést szívesen fog meghallgatni és őszinte jó barátja lesz a főváros közoktatásügyének. Isten áldását kívánjuk működéséhez, hogy a főváros közoktatását keresztény nemzeti szellemben felvirágoztathassa.

Lenkei Lehel reálgimnáziumi igazgató a főváros tanügyi tisztikara nevében hálás elismerését és köszönetét fejezi ki *Bednárz* Róbert prelátus-elnöknek, önzetlen fáradozásáért, melyet a főváros közoktatásáért és a tanügyi tisztikar erkölcsi és anyagi érdekeiért kifejt. Az elmult esztendő nagyszabású ankétjeire, melyeket *a családi nevelés válságáról* tartottunk, az egész ország közvéleménye felfigyelt. Az iskolán keresztül a családi nevelést is vissza kell vezetni a régi keresztény nemzeti alapra. Dupla munkát végez ma a pedagógus, mert a nehéz gazdasági viszonyok miatt a család nem tud olyan nevelői munkát kifejteni, mint a multban. Ebben a nehéz és felelősségteljes munkánkban vezérünk *Bednárz* Róbert, kit kérünk, vezessen bennünket továbbra is atyai szeretetével.

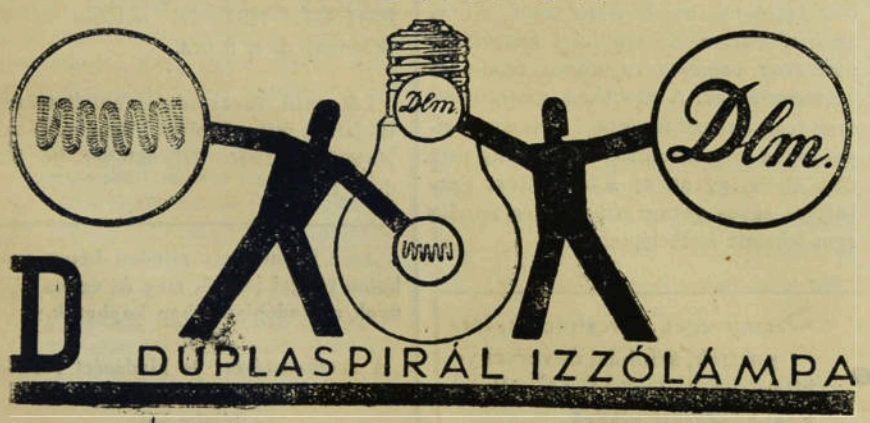
Bednárz Róbert terjesztette azután elő jövő évi munkaprogramját *meg-megújuló tetszésnyilvánítások között.* Rámutat- arra, hogy a családi nevelés kérdése a nemzet fundamentális érdeke. Azért ezt a kérdést továbbra is napirenden tartjuk, hogy hasznos munkát végeztünk, azt az eredmények igazolták. Ankétünkön megszólaltattuk a legkiválóbb nevelőket, kriminálpedagógusokat, akik megállapították, statisztikai adatokkal alátámasztva, hogy *a családi nevelés válsága a család válsága.* A folyó tanévben kiegészítjük a családi nevelés után pedagógiai tudásunkat, amennyiben a szociális neveléssel fogunk foglalkozni, amikor nemcsak pedagógusok, hanem a legkiválóbb szociológusok fognak előadást tartani a szociális kérdésről. *A mai élet annyira össze van kapcsolva a szociális kérdéssel, hogy kötelességünk kinevelni e tekintetben a jövő generációt.* Ezen szociális kurzussal pótolni akarjuk azon hézagokat, amik a gazdasági viszonyok aláhanyatlása folytán előállottak a társadalom szociális nevelése körül. A tanítást fel kell vértezni a *szociális tudás fegyverével,* hogy az iskola eleget tehessen a reáváró feladatoknak. Minél többen vesznek részt ezen szociálpedagógiai kurzusainkon, annál nagyobb területen fog mozogni a keresztény nemzeti gondolat eszméje. A magyar társadalmat *eszmei téren akarjuk megnyerni és vezetni az ősi tradíciókon keresztül* azon az úton, hogy kitartással és önmegtagadással *kiépíthessük a szebb magyar jövőt* és kitermeljük az új tehetségeket az evangéliumi szeretet alapján. *A Keresztény Tanügyi Bizottság ideális eszmékért harcol.* Mikor ezen küzdelembe beállítjuk az *oktatói kart,* akkor ezzel az intenzív szociális munkásságunkkal előmozdítjuk a kar megbecsültetését is. Ideális harcunkban nem tévesztjük szem elől, hogy nem csupán igékből él az ember. És itt domborodik ki a Keresztény Tanügyi Bizottság jelentősége. A szolidaritás hatalmas erőtényező. Ha jól szervezetten tömörül az oktatók tábora, akkor anyagi és erkölcsi javainak védelméért is sikeresebben tud harcolni. Becsülettel dolgoztunk mindig a kar érdekében, de a keresztény nemzeti gondolat sáfárainak jogos kívánságait is támogattuk. *Legfőbb célunk azonban: lelkünket töltsük meg olyan lángoló tűzzel, hogy izzó hazafiságot tudjunk gyujtani a jövendő nemzedék lelkébe.* Keresztény nemzeti alapon a magyar fajiság lobogó szeretetére akarjuk nevelni az ifjúságot. Az európai helyzet szemléltető képet nyujt arról, milyen elszánt nemzeti és faji fanatizmus uralkodik mindenfelé, de különösen a körülöttünk lévő kisantant államokban. A magyar ifjúságot önmagában bízónak kell nevelni, ehhez kiegészítésül kell szolgálni szociális intézményeinknek. A főváros a multban *tiszteletreméltó áldozatkészséget* tanusított az iskolaorvosi, iskolanővéri intézmény, az étkeztetési, felruházási és nyaraltatási akciók fenntartásával, ezt azzal méltányolhatjuk legjobban, ha rámutatunk arra: hol, mire lenne nagyobb szükség, minél kevesebb bürokratizmus igénybevételével. Legfőbb gondunk az ifjúság elhelyezkedésének kérdése, de ez szoros összefüggésben áll a revizió-kérdéssel is. A Keresztény Tanügyi Bizottság minden erejével arra fog törekedni, hogy *a keresztény nemzeti nevelés minél tökéletesebb fokra emelje és a tanügyi tisztikar minden méltányos törekvését és jogos kívánságát segítse valóra váltani.*

Vitéz *Temesy* Győző kijelenti, hogy az elnöki nagyszabású megnyitó irányvonalat jelent az egész évre, plasztikusan fejtette ki kulturális és szociálpedagógiai teendőinket. Egyben rámutatott arra is, hogy *új tartalmat kell adni a politikának.* Tanügyi Bizottságunk erkölcsi alapokon dolgozik a nemzeti célok érdekében, így részt kérünk a munkából a nemzet szebb jövőjének kiépítésénél. A magunk részéről igyekszünk kitermelni azt a kulturpolitikát, mely önzetlen odaadással a jobb jövő felé vezet.

A jövő évi program tervéhez hozzászóltak: *Urbányi* C. József, *Jablonkay* Géza dr., *Fallenbüchl* Tivadar, *Prágai* Mária, *Karácsonyi* Pál, *Vándory* Rezső, *Fayer* Péter, *Ruttner* Gyula, lidestejedi *Kiss* Gyula, *Hurják* Lilly, *Rencsey* Győző, *Castiglione* László, *Fekete* Géza, *Puskás* Sándor, *Józsa* Rezső, *Ujlaki* Gyula, *Reisch-Rew* Sándor stb.

Az uj 33. M. Kir. Osztálysorsjáték
már október 20-án kezdődik
játékterve, a sorsjegyek ára, nyerési esélye változatlan.
A hivatalos főárusítók az eddig játszott sorsjegyeket üzletfeleiknek a következő első osztályra felajánlják a folytonosság biztosítása végett. Nagyon ajánlatos, hogy az eddigi résztvevők sorsjegyszámaikat tartsák meg, nehogy utólag megbánás, esetleg keserűségük legyen. Akik azonban nem akarják megtartani, szíveskedjenek azonnal visszaküldeni a sorsjegyeket.
UJ VEVŐK minél előbb rendeljenek sorsjegyet, mert sorsjegy nélkül nincs nyerési lehetőségük, sőt még reménységük se lehet, hogy gyorsan, váratlanul gazdagok lehessenek. Megfizetni van idő, legkésőbb a zoktóber 20-án kezdődő húzás előtt.
Az I. osztályú sorsjegyek hivatalos ára:
1/8 P 3.–, 1/4 P 6.–, 1/2 P 12.–, 1/1 P 24.–
Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye!

TUNGSRAM
UJDONSÁGA

DUPLASPIRÁL IZZÓLÁMPA
Dekalumen sorozatban.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Megnyilt a
NEW-YORK
ÉTTEREM
(Bejárat a dohányutcai oldalon)
Sörözői árak! Buffet!
Borravaló -------12 %

A BÁRBAN:
KALMÁR TIBOR
muzsikál
GEORG ILONA énekesnő
BEREND TESTVÉREK
izgalmas táncszámai
1. A morfium 2. A gép...
LENKEY MAGDA
táncok és hangulatdalok
Tánc reggel 5 óráig!

Magyar Királyi Osztálysorsjáték
1334 AUGUSZTUS 24-ÉN A
200.000 P-ÖS FŐNYEREMÉNYT ISMÉT
TÖRÖK
SZERENCSÉS VEVŐI NYERTÉK. KISÉRELJE MEG A SZERENCSÉJÉT
TÖRÖKNÉL
ELÉRHETŐ LEGNAGYOBB NYEREMÉNY
500.000 PENGŐ
NYEREMÉNYHUZÁS
október 20-án és 23-án.
HIVATALOS I. OSZTÁLYU SORSJEGY ÁRAK:
EGÉSZ SORSJEGY P 24.- FÉL SORSJEGY P 12.- NEGYED SORSJEGY P 6.—
TÖRÖK A. ÉS TÁRSA BANKHÁZ R. T.
BUDAPEST, IV., SZERVITA TÉR 3

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

Elsőrendű kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre.
Legújabb autókarosszériás gyermekkocsik nagybani árban.
A fentiekhez alkatrészek.
Javítóműhely. Olcsó árak.
VARRÓGÉPET LAKÁSÁN MEGJAVITJUK.

LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 38. Telefon: 16-0-19.

Fóthi-út, Kiapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvező feltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen Fóthi-út 35. Hétköznapokon Rudolf-tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15.

GAZDASÁGI ÉLET

Vállalkozói hitbizományok

Müller Antal éles támadása a Magyar Aszfalt ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Általános feltűnést keltett a Keresztény Községi Párt keddesti értekezletén *Müller* Antal országgyűlési képviselőnek, a párt illusztris tagjának azon megállapítása, hogy

a városházán egyes vonatkozásokban vállalkozói hitbizományok uralkodnak, amelyek a kisiparosság elől elorozzák a közmunkákat.

A pártértekezleten *Müller* Antal csak általánosságban tette meg kijelentését, miért is az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy megkérdezze öt, *kikre célzott akkor, amikor vállalkozói hitbizományokat emlegettek.* Kérdésünkre

Müller Antal

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Távol áll tőlem a személyeskedés, egyes cégek kipellengérezése, mégis ugy érzem, hogy

nem hallgathatok tovább.

Általánosságban azt tapasztalom, hogy a városházán a szó szoros értelmében

a nagyvállalatok kijátszák a kisiparosokat, akik újabb időben semmi körülmények között nem tudnak munkához jutni.

Vagy az történik, hogy olyan munkákat ir ki a város, amelyek *csak hitelművelettel vagy nagyobb tőke igénybevételével* oldhatók meg, tehát a kisiparosság számára tárgytalanok, vagy pedig azzal az esettel találkozunk, hogy

a nagyvállalat le-dumping-eli a szegény kisembert, aki megriadtan látja, hogy jóval az önköltségi áron alul támadja meg az ő reális pályázatát valamelyik nagyvállalkozó.

— A főváros közgazdasági ügyosztályában most készül az a rendelet, amely *életbe fogja léptetni az új Közszállítási Szabályzatot.* A legszigorúbban *meg kell akadályozni a lehetőségét is annak,* hogy a kezemunkájából élő kisiparosságot kijátsza a nagytőke, a nagyvállalkozó. A főváros mint munkaadó, mint az ország legnagyobb vállalatba adója,

kötelességet teljesit akkor, amikor a nagyvállalkozók elszánt játékaival szemben nem veszi le a maga gondoskodó kezét arról a kisiparos-osztályról, amely a nemzet egyik legfontosabb társadalmi osztálya.

— Hogy a konkrétumokra térjek — folytatta feltünéstkeltő nyilatkozatát *Müller* Antal — rá kell mutatnom azokra a jelenségekre amelyek az ut- és csatornaépítési ügyosztály keretében fordulnak elő. Különösen

a Magyar Aszfalt Rt. az, amelyre ráillik a vállalkozói hitbizomány kifejezés.

Hogy csak a legutóbbi eseményeket említsem, *felhozom a Magyar Aszfalt betörését és különös favorizálását a legutóbbi próbaburkolatoknál.* Amikor a kisiparosok és kisvállalkozók számára nem volt munkaalkalma a fővárosnak, ugyanakkor *egyszerre három próbautat, hatvanezer pengő költség erejéig, juttattak a Magyar Aszfaltnak.* Naivitás azt állítani, hogy azért kellett a Magyar Aszfaltnak ezt a próbautat adni, mert ez tulajdonképen hitelmunka, hiszen a próbautat csak évek során át fizeti ki a főváros.

A Magyar Aszfalt mögött tudvalevően egy külföldi illetőségü bankvállalat áll, amelynek egyáltalában nem probléma a főváros garanciáját, az öt évre beosztott vagy öt esztendő mulva járó követelést, megfelelő leszámitolási müvelet segitségével készpénzzé átalakitani.

Hogy ennek az elszámolási műveletnek végeredményben a *kamatait az adózó polgárok pénzéből fizetjük meg,* azt szükségtelenek tartom ujból leszögezni.

— Előttem fekszik azonban egy kimutatás, amely

a Magyar Aszfalt egy furcsa játékáról rántja le a leplet.

Az Elektromosművek vezetősége zártkörü pályázat alapján tiz céget szólított fel különböző útnemek, topeka, bitumen, aszfalt stb. készítésére. Általában 2.60 és 4 pengő között mozognak négyzetméterenként a pályázók. Ugyanakkor azonban a Magyar Aszfalt *1 pengő 60 filléres négyzetméterenkénti ajánlatot tesz,* amivel a szó szors értelmében lehengereli természetesen az összes többi vállalkozókat.

— Idáig rendben lenne a dolog. A probléma azonban akkor bonyolódik, ha tudomásulvesszük, hogy

ugyanazért a munkáért, amelyet egy pengő hatvanért vállal el a részvénytársaság az Elektromosmüveknél, a hivatalos főváros négy pengő harminc fillért fizet.

Felmerül a kérdés: a *főváros fizeti-e túldrágán a Magyar Aszfalt által végzett munkát, négyzetméterenként négy pengő harmincért,* vagy pedig az Elektromosmüveknél az egy pengő hatvanas Magyar Aszfalt-féle ajánlat nem egyébb, mint *dumping ár, azzal a céllal, hogy a maga monopolisztikus helyzetét biztositsa a többi vállalkozó elijesztésével a kitünő részvénytársaság.*

— A leghatározottabban követelem, ebben az ominózus ügyben az azonnali legszigorúbb vizsgálat megindítását.

Milyen árai vannak a Magyar Aszfaltnak? Dumping-árai vagy irreális árai? Mindkét esetben tudnunk *kell a valóságot, hogy ahhoz szabjuk azután további tevékenységünket!*

*

Elmondotta még munkatársunknak *Müller* Antal országgyűlési képviselő, hogy a *költségvetés közgyülési vitájában fel fog szólalni és megfelelő módon teszi szóvá a fővárosi közszállitások körül tapasztalat anomáliákat.*

Hogyan szerezze be az Elektromosmüvek a kábelcsöveket?

Az energia-törvény és a Közszállitási Szabályzat összeütközése

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, a közgazdasági ügyosztály vezetője, az érdekelt fővárosi ügyosztályok és az üzemek képviselőiből *ankétot hivott egybe,* hogy megbeszélje velük azt a rendeletet, amellyel a polgármester az új Közszállítási Szabályzatot életbe fogja léptetni. Heteken át folytak azok a megbeszélések, amelyek főleg arra vannak hivatva, hogy az új Közszállítási Szabályzat rendelkezéseit *összhangba hozzák a főváros egyes intézményeire és üzemeire kötelező egyéb törvényes rendelkezésekkel.*

A legsúlyosabb összeütközés az új Közszállítási Szabályzat és a meglévő egyéb törvényes rendelkezések között az *Elektromosművek kábelcső-megrendeléseinél volt.* Az energia-törvény ugyanis, amely az Elektromosművekre természetesen kötelező erejű rendelkezéseket tartalmaz, a kábelcsövek beszerzése tekintetében szabad kezet ad az Elektromosműveknek, amit viszont a Közszállítási Szabályzat *nyilvános versenytárgyaláson* rendel el beszerzendőnek. A probléma, amely nemcsak jogi, hanem *gazdasági vonatkozásainál fogva is* igen fontos,, még ezideig nem dőlt el és igy az új Közszállítási Szabályzat egyes paragrafusait még mindig nem lehetett életbeléptetni.

A Közszállítási Szabályzat rendelkezései általánosságban *a fővárost illetően október elsején életbeléptek.* A polgármester végrehajtási utasítása, amely az egész vonalon megfelelő módon magyarázza a Közszállítási Szabályzat rendelkezéseit, a közeli napokban fog napvilágot látni.

A MAGYAR KIR. FOLYAM és TENGERHAJÓZÁSI RT. közhirré teszi, hogy az utolsó turista hajó Budapestről Esztergomba és vissza október hó 14.-én indul. A hátralevő két turistajáratban a hajó Budapest-Eötvös-térről az *eddigiektől eltérően* 7 óra 30 perckor indul, mig az Esztergomból való indulási idő válto-

UJ KIIRÁSOK:

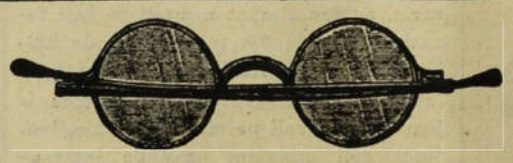
Csatornaépitési munkára a IX. ker., Zólyom-lépcső, Zólyomi-út és Németvölgyi-árok közötti szakasz részére. Határidő: 1934. évi október hó 9-én (kedden) d. e. 9 óra.

Lófogatú fuvarozási munkálatokra a Budapest székesfőváros Vízművei részére. Határidő: 1934. évi október hó 22-én d. e. 11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
TELEFON: 81—1—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi és verseny-látcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

XII. évfolyam 40. szám

Budapest, 1934 október 13

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Reviczky-u. 1.

Egy ravatalnál

A koporsót, amelyet pénteken délután a farkasréti temető halottasházából harangok zúgása közepette vittek a nyitott sírhoz, hogy ami az elhunytból földi, ismét porrá legyen, százezrek és százezrek részvéte kísérte utolsó útjára. A nagy embereknek nem egyéni tulajdonuk a legsajátabb magánéletük sem, íme egy sokszázezer főnyi család áll néma megilletődöttséggel, a maga szeretetteljes együttérzésével a keresztény Budapest vezére körül, amidőn szűkebb családjának őrző angyalát: imádott feleségét elvesztette. A sírra az ősz legszebb virágaiból fonunk koszorút, utolsó üdvözletünk a nagyasszonynak, akit fájdalmas könyörtelenséggel ragadott el tőlünk a halál!

Nem véletlen, hogy Wolff Károly, aki a családi élet minden vonatkozásában a keresztényi tisztaság apostola (csak az ezévi katholikus nagygyűlésen elmondott hatalmas beszédére kell utalnunk), a saját életében rajongó szeretettel csüngött a feleségén, akivel ideálisan szép házaséletet, a Philemonok és Baucisok példás életét élte. A fájdalmat, amelyet az elköltözött itt hagyott, csak enyhíteni képes, de soha meg nem szünteti az idő, az özveggyé vált férj immár társtalanul fog járni az embererdőben, magába zárva érzéseit, a maga tiszteletet érdemlő egyedülvalóságában. Számunkra Wolff Károlynéból egy igazi magyar uriasszony, nemeslelkű feleség és hősies anya szellemképe marad meg, akinek elmosódó alakja mindenkoron eszményé marad minden magyar asszonynak!

Az élet azonban kegyetlen és Wolff Károlyt elárvult magányából a közéletbe hívja vissza a kötelesség. Az ő élete nem csak a családjáé, hanem mindannyiunké, várnak reá a feladatok és tennivalók: az immár magánossá vált férfiú nehéz és verejtékes útja. Kétségei és fájdalmai örvényéből a feltámadásba vetett hit bizonyosságán felül az a tudat vezeti ki Wolff Károlyt, hogy ő, a költővel szólva: milliókra költi dús élte kincsét, oszlopa ő a keresztény Budapestnek, amely nem nélkülözheti az ő alkotó tevékenységét.

Az októberi borús hangulatban, a gyász végtelennek tetsző óráiban maga körül kell hogy érezze Wolff Károly a részvétnek és együttérzésnek ezer és ezer megnyilvánulását. Adja Isten, hogy hittel és a Gondviselésbe vetett bizalommal álljon fel a frissen hantolt sír mellől és térjen vissza a zászlóhoz, amelynek ő hordozója, vezére és mindene!

Társtalan útján mi marad a jövőben Wolff Károly számára? Az apostolok golgotás útja, amely mindennél erősebb kategorikus imperativus-szal kényszeríti őt, hogy menjen csak menjen, egyenesen és mindig előre, a maga földi dolgoktól egyre jobban eltávolódó ösvényén, vezetve népét, mint új Mózes, a szebb jövő hajnaltájai felé, ahol deresedő feje már a csillagokat veri!

A kényszernyugdijazás küszöbén

A Keresztény Községi Párt a fővárosi tisztviselők védelmében

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A pénzügyi bizottság szerdai ülésén az elnöki ügyosztály költségvetésének tárgyalása során, az elhangzott felszólalásokra *Liber* alpolgármester kijelentette, hogy *folyamatban van a tisztviselők minősítése és rövidesen megkezdődik a fővárosnál is az 1934: I. tc., a nyugdíjtörvény végrehajtása.* A törvény értelmében a közigazgatási bizottság e havi ülése *már meg is választotta* a közigazgatási és a tanügyi nyugdíjbizottság tagjait. A főváros tisztviselő-társadalma természetszerűen *élénk figyelemmel és nem is titkolt izgalommal* figyeli a nyugdíjtörvény végrehajtását a városházán. A küszöbön álló kényszernyugdíjazási eljárás kapcsán

Szőke Gyula dr.

felsőházi tag, a Keresztény Községi Párt vezető tagja, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Jóllehet a kényszernyugdíjazás, szanálás és költségvetés egymástól teljesen különálló dolgok, azoknak egymásra való hatása annyira kézenfekvő, hogy *teljesen függetlenül egyik a másiktól el nem intézhető.* A költségvetés deficites volta *látszólag indokolja* a szanálást, holott a főváros pénzügyi helyzete késztette a kormányt arra, hogy *a főváros gazdálkodásával foglalkozzon.* A kényszernyugdíjazás úgy a fővárosban, mint az országban a költségvetések csökkentésével kapcsolatos elgondolás, amelyet a kormány pénzügyi terhek leszállítása céljából kíván keresztülvinni. Tehát nyilvánvaló: *mind a három intézkedés együttesen vizsgálandó.*

— Ha pedig így nézzük a dolgokat, tényleg

egyik sem vihető úgy keresztül, hogy a Keresztény Községi Párt által már évek óta sürgetett közigazgatási létszámmegállapítás és üzemi személyzeti státus-, valamint fizetésrendezés és szabályzat előbb meg ne alkottassék.

Mert ha a kényszernyugdíjazással adott esetben csökkentjük is a rendes közigazgatási személyzeti kiadásokat, *de emeljük a nyugdíjakat* és esetleg az alkalmazottak számában hiány mutatkozik. Ha ezzel csökkentjük is a kiadásokat: a költségvetésben

talán elérünk deficitmentes költségvetést, de a közigazgatás és üzemgazdálkodás ezzel még rendezve nincs.

Ha az úgynevezett szanálást a főpolgármester keresztülviszi is, ami megint a kiadások csökkentésében nyilvánul, mert adóemelésre komoly kormányzati ember nem gondolhat: *azzal még a pénzügyi gazdálkodás reviziója és annak a közigazgatás jóságára való hatása keresztül nem vitetett.*

— Már most, ha mindezt figyelembe vesszük,

nagyon meggondolandó a kényszernyugdíjazásnak az általános közigazgatás rendezésétől független való keresztülvitele.

Amikor a kormány megalkotta az 1934. évi I. törvénycikket, amely a kényszernyugdíjazás lehetőségét kimondotta, *nem gondolt Budapest székesfőváros szanálására,* vagy legalább is *nemcsak arra gondolt,* ami kitűnik a törvény szövegéből, mert

a kényszernyugdíjazás az állami és velük egyenlőknek tekintendő alkalmazottakra, valamint az állammal az eltartás szempontjából viszonosságban álló intézmények stb. alkalmazottaira terjed ki.

De nem is volt kizárólag a pénzügyi tekintet az uralkodó, mert azt mondja a törvény, hogy *a hatályban lévő jogszabályokban meghatározott eseteken felül kell szabályozás alá vonni az állás átszervezése, vagy megszüntetése következtében* el nem helyezhető, a fegyelmi úton más állásra áthelyezve, de el nem helyezhető, az országgyűlési képviselővé választott, valamint azokat az alkalmazottakat, akik betegségük miatt, vagy szakképzettség, szorgalom, vagy egyéb fontos kellékek hiánya miatt teendőiket ellátni nem képesek. Ezzel egyúttal *megadtam a kényszernyugdíjazás körét* is. A főváros egy pár üzem megszüntetését határozta el, de az ott alkalmazott nyugdíjjogosult tisztviselőket máshol foglalkoztatja. A mi szempontunkból figyelembe jön tehát kizárólag a törvény 2. paragrafusának 2. bekezdése, *a betegség miatt, vagy szakképzettség, szorgalom, vagy egyéb fontos kellékek hiánya miatt való kényszernyugdíjazás lehetősége.*

— Sokat foglalkozom a székesfőváros ügyeivel, főleg a pénzügyi és gazdasági természetű dolgokkal és ebben a munkában alkalmam volt megismerni úgy a közigazgatási, mint az üzemi alkalmazottak tekintélyes részét. Nem mondom, hogy semmi kifogást nem találtam, de azt

nyugodt lélekkel állíthatom, hogy szakképzettség, vagy szorgalom hiányát nem észleltem, úgy, hogy ennek következtében a tisztviselőknek attól kelljen félniök, hogy formális nyaktiló fog működni a kényszernyugdíjazás terén.

Viszont legyünk őszinték, ha akár bete ség, akár tényleg egyeseknél tudás, vag szorgalom hiánya miatt a kellő hivata kötelességteljesítési mérték fenn nem á úgy helyesebb, ha *az az egy-két tisz viselő félreáll,* mintha azoknak a hatás képen a köztudatban tovább élhetne az balhit, hogy a főváros közigazgatási és üzemi személyzete nem áll hivatása magaslatán. Mindig súlyt helyeztem arra, hogy *a személyzeti kart ért támadásokat saját személyemben is, de a Keresztény Községi Párt is a legerélyesebben visszautasítsuk és nyugodt lélekkel várhatjuk az akció lefolytatását, mert ez a mi állásfoglalásunkat fogja fényesen igazolni.*

— Meg vagyok arról győződve, hogy

ezt a kényszernyugdíjazási törvényt nem fogják szanálásra felhasználni.

De nem is lehet, *ha a tisztviselőket nyugdíjazzák, a munka ellátására újakat kell felvenni.* Ez a fővárosnak kétszeres kiadást okozna.

A főpolgármester, aki a tisztviselői karból jött és főleg a főváros gazdasági ügyeit intézte eddig is, nyilván tisztában van azzal, hogy a terheket nem kell szaporítani és jól tudja azt is, hogy mely teendő ellátására mennyi személyre van szükség.

Nem fogja tehát azt megtenni, hogy *feleslegesen nyugdíjazzon munkabíró, rátermett embereket.* Meg vagyok győződve arról is, hogy a polgármester, aki ismeri a tisztviselői kart, olyan előterjesztést és információt ad, amely *minden tekintetben a főváros érdekét fogja szolgálni.* Tehát az alkalmazottakat itt sem érheti veszély. A kiküldött bizottság működése elé pedig azért is nyugodt lélekkel nézhetünk várakozással, mert szintén *a főváros életét gyakorlatilag ismerő férfiakból áll, akik a főváros ügyeit szeretettel intézik.*

— Hogy mégis látok összefüggést a szanálással, azért van, mert nyilvánvaló, hogy

ha valahol felesleges személyzet volna, úgy a törvény szerint elsősorban kényszernyugdíjazásra érett tisztviselők fognak nyugdíjaztatni és ezzel is elő lesz mozdítva az, hogy munkabíró, szorgalmas, képzett emberek a kenyerüktől meg ne fosztassanak.

De ez a főváros költségvetésében is fog mutatkozni, igaz, hogy *nagyon kis mértékben még akkor is,* ha egyidejűleg a főváros státusát megalkotják. Mert ha végül megállapítást nyer, hogy *a különböző közigazgatási és üzemi munkákra*

hány és milyen képzettségű személy szükséges és annál több találtatnék ma alkalmazásban, feltétlenül nem a száműzés gondolatával, hanem a köz- és egyéni érdekek helyes összeegyeztetésével a természetes úton történő megüresedés bevárásával fogják a létszámot csökkenteni.

— Ebben a tekintetben

a Keresztény Községi Párt az elnökletem alatt működött üzemi bizottság javaslatára már állást is foglalt annakidején és ezt az egész törvényhatóság magáévá is tette, amikor kimondotta, hogy senkit sem lehet az uccára tenni és a megélhetési lehetőségektől megfosztani.

Tehát ha valahol, akár üzembeszüntetés címén is *felesleges személyzet maradna*, úgy az máshol foglalkoztatandó. Ezért nyugodtan várhatjuk a kényszernyugdíjazás eredményét és meg vagyok arról győződve, hogy

nemcsak a Keresztény Községi Párt, de az egész törvényhatóság a szociális gondolkodástól áthatva fogja végezni a munkáját.

— A költségvetés deficites. Szinte kézenfekvő, hogy akik felületesen nézik a dolgot,

a fizetések lineáris leszállítására gondolnak. Ez ellen mi élesen állást foglalnánk.

Alaposan átnéztem a költségvetést. Először is *az évtizedekre szóló beruházásokat ki kell abból emelni és beruházási kölcsönnel keresztülvinni.* Azután *a felesleges dologi kiadásokat törölni*, vagy a helyes mértékre lecsökkenteni. Végül bizonyos *többszörös javadalmakat megszüntetni, vagy az oktalan mellékjövedelmeket törölni.* Ha mindezt helyesen visszük keresztül, úgy *nem lehet szükség az alkalmazottak fizetésének leszállítására.* De ez nem is lenne igazságos. Mert

ha vannak is egyes esetek, ahol a jövedelem nem áll arányban a végzett munkával és a meglévő képesítéssel, viszont másoknál a jövedelem már a létminimumra csökkent le így is és egyes hibák kiküszöbölése kedvéért az egész tisztviselői és munkás kart súlytani nem szabad.

Ezért van meg a joga a szanálásra kiküldött főpolgármesternek, hogy *esetenként vizsgálja a helyzetet* és amint a kirívó igazságtalanságokat meg kell szüntetni, éppen úgy nem szabad még kirívóbb igazságtalanságokat elkövetni. Szentül hiszem, hogy *ezt a főpolgármester nem is akarja és ezért nyugodtan ajánlhatom, hogy a most folyó nehéz munkában a főváros egész személyzete támogassa teljes odaadással úgy a törvényhatóságot, mint annak a vezetőségét.*

Az OTI és a MABI hallgatással mellőzik Wolff Károly inditványát

Mennyit fizet a főváros alkalmazottai után évenként a két biztositó intézetnek? — Miért késik az önálló fővárosi betegsegélyző felállitása?

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A pénzügyi bizottságban vetette fel *Wolff* Károly azt az okos és életrevaló ideát, hogy a jövő évi költségvetési deficit eltüntetésére *a főváros vegyen fel kölcsönt az Országos Társadalombiztosító Intézettől. Wolff* felszólalása *élénk visszhangot* vetett abban az irányban, hogy ugyancsak a pénzügyi bizottság költségvetési vitájában több felszólaló kijelentette, hogy sem az OTI, sem a MABI *nem adhat pénzt a fővárosnak. Feltűnő egyértelműséggel* foglalták el ezt az álláspontot a pénzügyi bizottságban a szociáldemokrata bizottsági tagok és a nagytőke képviselői.

A két nagy biztosító intézet: az Országos Társadalombiztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete *egyáltalában nem tartották szükségesnek, hogy reflektáljanak Wolff Károly felszólalására.* Az OTI-nál és a MABI-nál vagy *nem olvassák* a főváros költségvetési vitájáról szóló tudósításokat, vagy *nem helyeznek súlyt a főváros legelőkelőbb bizottságában elhangzott felszólalásokra.* Holott a helyzet az, hogy *a főváros a legnagyobb munkáltató az országban és úgy az OTI-nak, mint a MABI-nak a legnagyobb és legbiztosabb járulékfizetője,* ennek dacára a két intézet autonóm testületében *megfelelő képviselete nincsen.*

Módunkban állott megállapítani, *mekkora összegekkel adózik a főváros a két intézménynek.* Adataink az 1932-es állapotot tüntetik fel, hivatalos helyről származnak és azt bizonyítják, hogy a két intézmény egyáltalában nem fizet rá a fővárossal való kapcsolatra. A MABI-nak a főváros részéről 3296 tagja van,akik egy évben 161.113 pengő díjat fizetnek. 1560 altiszt után évente 96.741 pengőt kap a fővárostól az OTI, 25.910 munkás után pedig ugyancsak az OTI 1,485.557 pengőt. *Végeredményben 3766 alkalmazott után a főváros a két biztosító intézetnek évente 1,716.411 pengőt térít.* Ez azonban csak *az érem egyik oldala,* mert ugyanakkor a főváros az alkalmazottak járandóságaiból 1,679.231 pengőt von le, úgyhogy *a két intézet végeredményben évente 3,400.000 pengőben részesül a fővárosi alkalmazottak illetőleg az üzemi munkások után.*

Ily körülmények között az OTI-nak és a MABI-nak minden körülmények között érdeke, hogy a lehetőség szerint *rendelkezésére álljon a fővárosnak és bérházbevételek helyett a főváros deficitjét igyekezzen kölcsön formájában eltüntetni,* annál is inkább, mert a fővárosnak nyujtott kölcsön az *OTI,* illetőleg a *MABI* részéről van *legalább is annyira fundált befektetés,* mint a perifériákon való házvásárlások. Jöhet idő, amikor a főváros illetékes tényezőinek *újból eszébe juthat az üzemi tisztviselőknek a Segítőalap kötelékébe való utalása,* az üzemeknél pedig, amire meg van a jogi lehetőség, *az önálló betegsegélyző felállítása.* Mindkét elgondolás eddig azért nem valósult meg, mert az OTI és MABI kijelentették, hogy a fővárosi alkalmazottak szeparálása őket *végveszélybe sodorná.* Nem kétséges, hogy az önálló fővárosi betegsegélyző *egyetlen pillanatig sem habozna,* ha *bőven csorgó üzleti hasznaiból* kérne tőle kölcsön a közület.

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

VÁROSHÁZI NOTESZ

IME A GYÁSZJELENTÉS, amely Wolff Károlyné elhalálozását hírül adja:

Wolff Károly és elárvult fia, Wolff Károly dr. úgy a maguk, mint az egész rokonság nevében fájdalomtól lesujtott lélekkel tudatják, hogy a leghűbb feleség, a legönfeláldozóbb anya, testvér és rokon, németprónai Wolff Károlyné, született tomcsányi Tomcsányi Ida, folyó évi október hó 9-én délután ¾5 órakor boldogságteljes életének 55. évében, hosszú, kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elköltözött az élők sorából és halhatatlan lelke forrón szeretett kisleánya után elszállt az Egek Urához.

Drága halottunk kihűlt tetemét 1934 október 12-én, pénteken délután ½4 órakor fogjuk a farkasréti temető halottasházából, a római katholikus anyaszentegyház szertartása szerint történt beszentelés után az ugyanazon temetőben levő csonkamagyarországi családi sírbolta örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmise-áldozatot október hó 13-án, szombaton délelőtt 10 órakor fogják felejthetetlen halottunk lelki üdvéért a Kapucinus rendi atyák alsóvízivárosi templomában bemutatni.

*

A KÖLTSÉGVETÉS JEGYÉBEN zajlott le a fővárosnak elmúlt hete. A tanácsteremben a három, egyenként tizenkét-tizenkét lángú csillár szinte nappali fényében keddtől péntekig ott ültek az urak, hogy előbb általánosságban, azután részleteiben is pártállásuk szerint elfogadják, vagy ne fogadják el a polgármester költségvetési előirányzatát a jövő esztendőre.

Megállapíthatjuk, hogy a kereszténypárti szónokok különlegesen kitüntették magukat az ezévi költségvetési vitában. Az első kereszténypárti szónokot: Ernst Sándort, az a kitüntető figyelem fogadta, amely ezt a nagytudású és nagytekintélyű vezérpolitikust méltán megilleti. Ilovszky János a maga közvetlen előadási módján nem egyszer megnevettette hallgatóságát, hogy azután az ilyképen felengedett szünetben annál termékenyebben vethesse el a maga bölcs igéit. Az általános vita harmadik vezérszónoka: Wolff Károly, annak hangoztatása mellett, hogy csak néhány részletkérdést kíván felvetni, annyira pregnáns, átfogó képet adott az egész költségvetésről, hogy aki meghallgatta az ő beszédét, rövid félóra alatt tökéletesen tisztában volt az összes tennivalókkal.

Komoly érdeklődés fogadta vitéz Mátyásfailvy Erich szűzbeszédét. Egy nagyintelligenciájú és képzett várospolitikust ismertünk meg ez alkalommal, aki szemmelláthatóan elmélyedt tanulmányaiban és beható búvárkodás után állt ki a pénzügyi bizottság nyilvánossága elé. Minden párton megtapsolták Csillery Andrást is, kétségtelen, hogy az általa felvetett okos és praktikus ötletek meg is fognak valósulni a főváros életében. Tetszett Miklós Ferenc is, aki sok fontos és érdekes problémára világított rá közel egyórás beszédében.

Az általános vita utolsó szónoka a népszerű Szőke Gyula volt, aki a tőle megszokott elokvenciával és metsző logikával: frappáns ellenzéki beszédet mondott. Azt is megállapíthatjuk, hogy az ő felszólalásában volt a legtöbb konkrétum, amit az is bizonyít, hogy az ő beszéde alatt váltotta legtöbbször a szemüvegét és nyúlt az előtte levő ceruzához Sipőcz Jenő, hogy polgármesteri rezüméjében majd választ adjon a Szőke Gyula által felvetett konkrét kérdésekre.

*

ZSUFOLT HÁZ HALLGATTA végig egyébként a valóban magasröptű költségvetési vitát, melynek hallgatása alkalmával Friedrich Istvánnak a legutóbbi közgyűlésen tett az a fulmináns megjegyzése ötlött az eszünkbe, hogy a legújabb fővárosi törvény a szó szoros értelmében eltüntette a városházán a pártok különállását. Valóban: ebben a költségvetési vitában elmosódtak a pártkeretek, a jobboldali szónokok felszólalását bármelyik baloldali vezér szájába is adhatta volna feltűnés nélkül a városházi riporter.

Egymás megbecsülése, konciliáns hang és ami a legfontosabb: egyéni, sőt pártszempontokon felül a város érdekeinek mindenek fölé való helyezése voltak a külső velejárói ennek a pompásan sikerült, magas színvonalú budget-vitának. Szélsőjobbtól a szélsőbalig ment volt minden személyeskedéstől a tárgyalás, még az annyira túlfűtött, temperamentumos szónokok is, mint Láng Lajos, tárgyilagos és szonórus tudott maradni. (Hiába: nem maradt őreá sem hatás nélkül az a méltóságos felsőházi levegő...)

Jegyezzük ide, hogy nagy és osztatlan sikere volt a régi városházi embernek, egyben a legújabb felsőházi tagnak: Harrer kegyelmes úrnak is, mély benyomást keltett a másik egységespárti kegyelmes: Ugron Gábor szenvtelen hangon elmondott, de bölcs és igazságos beszéde is, sok tapsot kapott az okos szabadelvű ügyvéd: Párkány Frigyes, sőt a két szocialista szónok: Bánóczi László és Révész Mihály nem egy kijelentését lelkesen helyeselték a jobboldalon is. Ide jegyezhetjük, hogy végeredményben egy nagy testvéri összeölelkezés jegyében folyt le a költségvetési vita. Kossuth Lajos híres megajánlási beszédét travesztálhatjuk:

— Lehetnek különbözők a vélemények, de egyben, a főváros szeretetében a bizottsági tag urak mindannyian közösek...

*

SZERDÁN DÉLBEN TIZENKÉT ÓRAKOR, amikor is Sipőcz polgármester észrevételeivel végetért az általános vita, majdnem az történt, hogy — nem lehetett hozzákezdeni a részletes tárgyaláshoz. Amikor ugyanis az elnöklő Liber alpolgármester feltette a kérdés az iránt, hogy a részletes tárgyalás alapjául elfogadja-e a költségvetést a pénzügyi bizottság, kilenc kormánypárti és nyolc ellenzéki városatya volt

A süttői rejtély

Joga van-e a polgármesternek kikötnie a versenytárgyalásokon a budapesti mühelytelepet?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Egy versenytárgyalás furcsa és szokatlan körülményei tartják izgalomban a városházát napok óta. Ugy a városházán, mint szakmai körökben feltűnést keltett *Keresztes-Fischer* belügyminiszter leirata, amelyben utasítja a polgármestert, hogy a Mátyástemplom restaurálása kapcsán szükségessé váló kőfaragó munkálatokat *Müller* Ernő *süttői telepü kőfaragómesternél rendelje meg.* A polgármester ugyanis még a tavasz folyamán kiírt versenytárgyalási hirdetményében kikötötte, hogy *csakis budapesti műhelytelepen* szabad ez a munkát elvégeztetni. Erre a munkára pályázott *Müller* Ernő kormányfőtanácsos is, aki ezt a kikötést *nem vette figyelembe.* A polgármester az árlejtési eljárást megsemmisítette, így került a beadott fellebezések folytán az ügy a belügyminiszterhez, aki a polgármester intézkedését megváltoztató határozatának indokolásában azt mondja, hogy *a fővárosnak nem állt jogában kikötnie a csak budapesti vállalkozók alkalmazását.*

A belügyminiszter döntése visszatetszést szült vállalkozói körökben is. A fővárosi közmunkáknál érdekelt vállalkozók a belügyminiszter *precedensnek tekinthető* döntését azért tartják főleg sérelmesnek, mert ily körülmények között

alig lesz versenytárgyalás, amelyen vidéki vállalkozók ne vegyenek részt és a vidék alacsonyabb munkabérei következtében ne legyenek abban a helyzetben, hogy olcsóbb ajánlatot tegyenek a fővárosnak, mint budapesti kollégáik.

De politikai téren is jelentős a belügyminiszter döntése, amelyben illetékes körök *a főváros autonómiája és a Közszállítási Szabályzat pregnáns megsértését látják. A süttői rejtélyről*

Petrovácz Gyula,

aki mint építészmérnök is, *különleges szakértője a problémának,* a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Végeredményben

a közigazgatási bíróság fogja eldönteni törvényen alapuló volt-e a belügyminiszter döntése a Mátyástemplom toronysisakjának ügyében.

A Budapesti Kőfaragók Ipartestülete élt panasszal a belügyminiszteri leirat ellen a közigazgatási bírósághoz, amely az utolsó szót fogja kimondani ebben az ügyben. Túlmenően azonban a konkrét eseten, felmerül a kérdés: *joga van-e kikötnie a polgármesternek a fővárosi közmunkáknál a csak budapesti vállalkozók alkalmazását?* A kérdés az:

van-e törvényes joga a belügyminiszter úrnak ráoktrojálni a fővárosra, hogy a főváros adófizető polgárainak a pénzével vidéki iparosokat támogassunk azon idő alatt, amig a budapesti iparosok nyomorban tengődnek?

Nem mondom, hogy a vidéki iparosok *a legrózsásabb helyzetben vannak,* de

a legelemibb önvédelmi joga és kötelessége a fővárosnak, hogy elsősorban a budapesti iparosok munkaalkalmaira legyen figyelemmel

és csak azután törődjön, ha erre van pénze, a vidékiekkel, akik végeredményben elsősorban *a saját törvényhatóságaik közmunka-alkalmaira vannak utalva,* amely közmunka-alkalmakat viszont a helyi szabályok és a Közszállítási Szabályzat szerint egyetlen esetben kaparinthatja el előlük fővárosi vállalkozó: *ha megfelelő helyi vállalkozó nem jelentkezik.*

— Külön kérdés: *miért nem semmisítette meg a belügyminiszter* a főváros által kiírt versenytárgyalást és miért nem kötelezte a polgármestert az *általa sérelmezett feltétel nélkül való kiirásra,* miért mondotta a belügyminiszter, hogy miután *a főváros kikötése ab ovo nem volt érvényes,* a polgármesternek a vidéki vállalkozó számára kell kiadni a munkát? Súlyosbítja a helyzetet, hogy

Müller Ernő ajánlata nem volt a legolcsóbb ajánlat, mert abban a fázisadó nincs benne, holott a többi ajánlatban a fázisadó is benne volt.

Ha a Müller-féle ajánlathoz *a tíz százalékos fázisadót hozzáadjuk,* akkor az ajánlat drágább, mint a budapestiek ajánlata. Az a körülmény pedig, amelyre a belügyminiszter hivatkozik, hogy a szóbanforgó vidéki kőfaragómester *a Csaba-utcában kőfaragótelepet létesitett és ott budapestiekkel fogja ezt a munkát elvégeztetni,* ismét szabályellenes, mert

ezt minden körülmények között utóajánlatnak kell minősíteni, tehát mint utóajánlatot sem lehet a belügyminiszter úrnak ezt a körülményt tudomásul venni.

Azzal, hogy a vállalkozó utólag kijelenti: *ő mégis Pesten* végezteti a munkát, az egész okoskodás, *a megsemmisítés egész alapja önmagában dől meg.*

— A közigazgatási bizottságban azt a tanácsot adtam a polgármesternek, hogy

a jövőben csak zártkörű árlejtést tartson a főváros és a zártkörű árlejtésre csak budapestieket hívjon fel.

Ismétlem: ezekben az ínséges időkben a még *kivitelre kerülő munkáknál elsősorban budapestieket kell alkalmazni,* ez olyan tétel, amelynek alkalmazásában, meggyőződésem szerint, *pártkülönbség nélkül egyetért velem a törvényhatósági bizottság minden egyes tagja.* Hangsúlyozom, hogy a Mátyás-templom toronysisakjának restaurálása kapcsán felmerült közszállítási szabályzati ügy szorosan összefügg az *Uj Budapest*-ben többízben tárgyalt és általam is megvilágított problémával, azzal tudniillik, hogy

a polgármesternek az új fővárosi törvény értelmében kötelessége meghallgatni az ötvenezer pengőnél nagyobb értékű közmunkáknál az illetékes szakbizottságot.

Amikor fontos közszállítási ügyekben *ilyen erőszakos intézkedéseket látunk a belügyminiszter úrtól,* akkor kétszeresen fontos, hogy az önkormányzat jogai el ne homályosíttassanak, mert minden olyan vállatbaadási intézkedés, amely az önkormányzati fórumok megkerülésével történik, mint a Mátyás-templom toronysisakjának szomorú esete is mutatja, *ártalmára van a közérdeknek!*

---

a teremben. Egyetlen szótöbbséggel fogadták tehát el a költségvetést az urak. Majdnem az történt, hogy — nem fogadják el a költségvetést (amire különben már volt példa, éppen az idén, amikor a közgyülési teremben a szavazás alkalmával véletlenül nagyobb számban voltak jelen a baloldaliak, mint a jobboldaliak). Egy szavazat kapcsán azonban ez a nem várt komplikáció elmaradt és az izgalom, amely egy percre lázbahozta a kedélyeget, a másik percben már nyomtalanul el is tünt...

*

HAGYOMÁNYOS SZOKÁS SZERINT nyárutói utolsó ülését Balatonkenesén tartotta vasárnap a segitőalapi intéző-bizottság. Liber alpolgármester kíséretében az elnöki ügyosztály vezető tisztviselői is lementek a napfényes kettős ünnepen Kenesére, ahol is megtárgyalták mindazokat a teendőket, amelyek a kenesei telep jövőjét illetően szükségeseknek látszanak. Nagy megelégedéssel konstatálták az intéző-bizottság tagjai a telep most lezárult nagyszerű szezónját, majd vidám társasági élet következett, tarokk és bridge, amelyben a fővárosi urakon kívül résztvettek az akarattyai tisztviselőtelep villatulajdonosai is, élükön Karafiáth Jenő dr. nyug. igazságügyminiszterrel és Csillér y Béla pénzügyigazgatóval, a fővárosi törvényhatóság közszimpátiának örvendő hivatalából való tagjával.

*

ÚJ NÉVTÁBLÁKAT LÁT MINDENÜTT a városházán az ujságíró. Természetesen nincs arról szó, hogy új tisztviselők lepték volna el a hivatali szobákat. A tisztviselők a régiek maradtak, csak a nevük új: megmagyarosodott.

Bizony igen gyakran előfordul, hogy az új nevet nehéz megtanulni, nem ugyan az új név különleges hangzása miatt, inkább azért, mert ha megszokta az ember, hogy valakit húsz éven át egy néven szólítson, akkor bizony nehezen apercipiálja, hogy új neve van a barátunknak.

Egy ilyen kedves és mosolygós névcsere történt a pénzügyi bizottságban, ahol a közjogi és illetőségi ügyosztály részletes költségvetéséhez történt felszólalások után az elnöklő Liber alpolgármester ennunciálta:

— Az elhangzott felszólalásokra Szlovák tanácsnok úr fogja megadni a szükséges felvilágositásokat...

Kitört a derültség a teremben, Ilovszky János odakiáltotta az elnök felé:

— Nem Szlovák már a Pali, alpolgármester úr!

Liber Endre mosolyogva javította ki magát:

— Azaz nem Szlovák, hanem Szepesy tanácsnok úr!

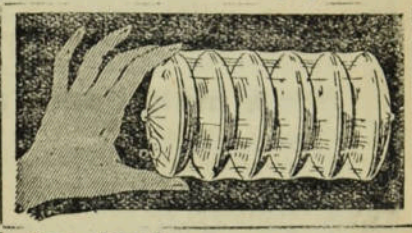
Most már azután harsogott a derültség a teremben. Egyszerre hárman-négyen is kireparálták Liber alpolgármester tévedését:

— Szepesváry! Szepesváry!

Most már azután Liber alpolgármester is végérvényesen javította ki nyelvbotlását:

— Azaz Szepesváry tanácsnok fogja megadni a felvilágositásokat...

„Antónia“ kókuszszappan

6 darab kókuszolajból készült cca 4 dekás hófehér és dusan habzó kézmosó szappan hártyapapirba csomagolva összesen 25 fill.

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon (Lotz-terem)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-64.

Modern szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, szinesaszfaltburkolatokat és e szakmába vágó minemü munkálatokat a legelőnyösebbenvégzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I., Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt“ hidegaszfalt törv. védve!

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négysögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1, SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

König, Román és Stein
mérnökök, építési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi utca 21. sz. félemelet 7.
(Irányi utca és Veres Pálné-utca sarok).

Feltünően megszaporodott az árvaszék ellen inditott kártéritési perek száma

A méltatlanul meghurcolt főtisztviselőket meg kell védeni az alaptalan perlekedőktől!

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A budapesti bíróságokon *feltünően megszaporodott* azoknak a pereknek a száma, amelyeket a főváros árvaszéke és annak főtisztviselői ellen indítottak. Olyanok, akiknek kiskorúsága idején vagyonát kezelte az árvaszék, és azután a rossz konjunktura, illetőleg a gyámjuk, vagy a saját maguk rossz spekulációja következtében tönkrementek, az árvaszéket és az árvaszék ügyükben eljárt funkcionáriusait akarják elkeseredésükben balsorsuk miatt felelősségre vonni. Jelenleg is *több százezer pengő értékű per van folyamatban*, elsősorban a budapesti királyi törvényszék előtt, ezeknek a pereknek felperesei mind azt vitatják, hogy *az árvaszék téves intézkedése, vagy nem kellő fokú gondossága volt az oka vagyonuk elvesztésének.*

Természetes, hogy a *bíróságok egyáltalában nem osztják a pereskedők azon nézetét*, amely szerint az árvaszék felelős a többnyire szegényjogon perlekedők anyagi pusztulásáért. Néhány nappal ezelőtt helyezkedett épen a budapesti törvényszék egy konkrét ügyben azon álláspontra, hogy az *árvaszék az összes érdekeltek egyöntetű előadása alapján hozta meg sérelmes döntését* és hogy *a gyámolt mindazon kára megtérítését*, amelyet neki gyámja az általa ezen minőségében végzett ténykedéseivel okozott, *elsősorban a volt gyám ellen tartozik érvényesíteni* és csakis a gyám ellen lefolytatott *peres eljárás befejezése után fordulhat a gyámhatóság tagjai, a gyámhatóság és az önkormányzat ellen.* Vizsgálni kell azt is — mondja a törvényszék — vajjon *a kár bekövetkezte okozati összefüggésbe hozható-e a gyámhatóság azon intézkedésével, hogy a sérelmezett osztályos egyezséget jóváhagyta.* Az árvaszék, illetőleg az eljáró árvaszéki tisztviselők *csak akkor vonhatók felelősségre* a törvényszék álláspontja szerint, ha az árvaszék ismeretében volt a jóváhagyandó osztályos egyezség káros voltának, illetőleg tudta, hogy az nem felel meg a kiskorú érdekének, vagy ezt kellő gondosság alkalmazása mellett fel kellett volna ismernie. Arra is rámutat a bíróság, hogy *a gyám ellen indított per jogerős befejezése előtt* az árvaszék ellen indított per *időelőtti* és így azt már a sortartási kifogás következtében is el kellett utasítani.

Az árvaszék, illetőleg az egyes árvaszéki főtisztviselők ellen indított perekről különben

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Megdöbbenéssel tapasztaljuk* újabb időben, hogy a gyámhatóságok tagjai és a gyámhatóságot fentartó törvényhatóságok ellen indított kártérítési perek száma állandóan növekszik. Ennek a sajnálatos jelenségnek az okát elsősorban a *gazdasági viszonyok nagyfokú leromlásában* kell keresni, amely körülmény igen sok esetben *egymaga idézte elő a gyámoltak és gondnokoltak anyagi tönkremenetelét* anélkül, hogy abban a *gyámhatósági tagok cselekvése vagy mulasztása szerepet játszott volna.* Gazdasági okokra vezethető vissza, hogy *egyre többen hajlandók teljesen alaptalan pereket megkockáztatni* abban a reményben, hogy a közhatóságon meg lehet venni valamit, esetleg *egyezségi úton lehet* tőle valamit kicsikarni.

— Az ilyen alaptalan perek ellen való védekezés módja az lenne — főleg amennyiben a gyámhatóságok államosítása bekövetkezik — ha a magánjogi törvénykönyv javaslatának a *bíró felelősségéről szóló azt a rendelkezését, hogy ellene kártérítési felelősséget csak abban az esetben lehet érvényesíteni, ha a kárt okozó cselekmény miatt őt a büntetőbíróság elitélte,* vagy ha a fegyelmi bíróság jogerős határozattal vele szemben a hivatali kötelesség vétkes megszegését megállapította: *kiterjesszék a családjogi jurisdikciót ellátó gyámhatósági tisztviselőkre is.*

Offenbach Hoffmannja mesél, Hoffmann képkerete beszél

Drága-e a budapesti taxi?

A taxisok brutto bevételük 36 százalékát fordítják közteherre és azt mondják, hogy a viteldij-leszállitás tönkretenné őket

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Az autonómia különböző fórumain állandóan vita tárgya az *autótaxik ügye.* Legutóbb a közigazgatási bizottság ehavi ülésén tette szóvá *Petrovácz* Gyula a polgármesteri jelentés azon megállapítását, hogy *a mai taxi-tarifák leszállításától el kell tekinteni*, még pedig figyelemmel a *gazdasági és pénzügyi adottságokra* és legfőképen a *taxi-vállalkozókat és kisiparosokat sujtó közterhekre. Petrovácz* szerint helyesen tennék a taxi-vállalatok, ha bevezetnék a 40 filléres kezdőtarifát, mert ebben az esetben nem állnának olyan rettentő hosszú ideig a standokon a taxik és nem volna olyan kevés a fuvarjuk. Azt is közölte *Petrovácz*, hogy Bécsben az 50 garasos tarifának 30 garasra való leszállítását tervezik és az a kezdeményezés nem is a közönség, hanem a taxivállalatok köréből indult ki.

— A probléma nem olyan egyszerű — mondották a taxi-érdekeltségek részéről az *Uj Budapest* munkatársának — *Bécs nem szállította le az autótaxi-tarifát, nem is gondolnak a tarifa leszállítására.* Bécsben ezidőszerint 75 groschen az első díjszabás szerint az első ötszáz méter viteldíja. Az „50 groschnis tarifa" elnevezés nem az alapdíj magassága után van megállapítva, hanem az *első díjszabásnak további kilométereihez mérten* 50 groschnis tarifa az elnevezés. Az első kilométer Budapesten *65 fillérbe*, Bécsben *1 schillingbe kerül*, vagyis a helyzet az, hogy *Budapesten olcsóbb a taxi ma is, mint Bécsben. Berlinben* az a helyzet, hogy egy évvel ezelőtt, *az olcsóság jelszavából kiindulva*, az 50 pfenniges alapdíjat 25 pfennigre mérsékelték, abból az elgondolásból kiindulva, hogy ezzel a forgalmat meg tudják növelni. Ez a kísérlet *csunya kudarccal végződött* és ma már megint 50 pfenniges alapdíjjal járnak a taxik, már a taxaméter-órát is átalakítva erre a tarifára.

— A berlini példából is látjuk — folytatta informátorunk —, de egyébként egy meggondolás alapján is könnyen belátható, hogy *az autótaxi-tarifa leszállítás-az autótaxik forgalmát emelni nem lehet.* Az autótaxik forgalmának emeléséhez a *gazdasági élet javulása szükséges*, mert hiába történik egy 5—10, vagy akár 20 filléres csökkentés is a viteldíjban, ha *nincsen szükséglet*, ami az autótaxi használatát indokolttá teszi. A szabadpályán lévőknek nemcsak a keresete csökkent, de *munkájuk is egészen minimális*, úgyhogy az autótaxikra — mint gyors közlekedési eszközre — szükségük *nemigen van*, a tisztviselőknek pedig a fizetésük csökkent oly mértékben, hogy az az összeg, amit régebben többek között autótaxira is fordítottak, *nem áll rendelkezésükre.* Akik a mai viszonyok között autótaxit igénybevesznek, azoknál *az a pár filléres engedmény nem számit*, viszont az autótaxi-vállalatok *ezzel tönkremehetne*, ami senkinek érdekét nem képezi, különösen pedig akkor nem, amikor az *autótaxi-vállalatok a közterhek viseléséből nagy részt vesznek*, olyannyira, hogy ezidőszerint az autótaxi bruttó bevételének mintegy *36 százaléka fordíttatik közteherre.*

A modern városi útépités alapelvei

Viola főtanácsos nagyfontosságu tanulmánya

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos, a főváros ut és csatornaépítési ügyosztályának vezető-helyettese, a *modern városi utépités alapelveiről* nagyérdekességű cikket irt a *Lamotte* Károly dr. tanácsnok és *Illyefalvy* I. Lajos dr. statisztikai hivatali igazgató szerkesztésében és a főváros statisztikai hivatalának hivatalos kiadásában megjelenő *Városi Szemle* legutolsó számába. Az értékes cikkből kitűnik, hogy *Viola* főtanácsos nemcsak szorgalmas és erélyes főtisztviselő, hanem egyben *nagytudású és koncepciózus szakember is*, akinek minden jussa megvan ahhoz, hogy mennél hamarább a *tanácsnoki kart díszitse a maga különleges értékű egyéniségével.*

Megállapítja cikkében *Viola* főtanácsos, hogy a mai modern városok helyes kialakítása és felépítése a célirányos és kielégítő *ut és közlekedő rendszereken* nyugszik, annál is inkább mert a városi utak építése *alapvető alkotó részét képezi a városépítésnek.*

A városi utakat alapvetően, mint *forgalmi utvonalakat és lakó-uccákat* különböztethetjük meg. E jellegzetes elkülönítés különösen az *utóbbi évtized óta nyert fontosságot* oly mértékben, hogy az *ujabb városszabályozási tervekben ezek szerint állapitják meg az utvonal rendszer hálózatot, illetve az utak szélességeit.*

Cikke további során rámutat *Viola* főtanácsos az utak *vonalvezetésének, emelkedési viszonyainak és szélességi méreteinek fontosságára*, majd rátér arra, hogy az *altalaj ülepedése, mozgása*, nagy feltöltési és viztelenítési munkálatok gyakran szükségessé teszik *az ut ideiglenes burkolását*, mielőtt végleges jellegű szilárd burkolatot nyerhetne. Az ideiglenes burkolásokat ugy kell alkalmazni, hogy a *végleges kiépítésnél a gyaloguti szegély magassága ne változzon.* Az ut kellő állékonyságának egyik főfeltétele a jó alépítmény. A modern burkolatok *különösen teherbiró* altalajokat igényelnek.

Részletesen közli *Viola* főtanácsos a kocsiut-burkolatok egyes fajtáit: a *makadám-utakat*, a *kötött makadámokat*, az aszfalt utakat, a kő, keramit és faburkolatokat, hogy a *városi gyalogutak felülete, egyenletes, sik és annyira érdes* legyen, hogy *csúszást ne idézzen elő*, legyen továbbá *por és sármentes* és *könnyen tisztitható.* Miután nagyrészben a városi gyalogutak alatt helyezik el a közmű vezetéket, szükséges, hogy oly *burkolási módozatokat alkalmazzanak, amelyek könnyen felbonthatók és beépithetők.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Tel.: 81-5-66, 34-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51
Telefon: 62—2—06.

Menczer Gusztáv tisztitó
ruháit egy évi jótállással fényteleniti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

Önbiztositás, nem-biztositás, vagy új megegyezés a biztositókkal?

Nagyfontosságu tárgyalások a fővárosnak a jövő év utolsó napján lejáró biztositásai ügyében — Biztositási szempontból felértékelik a főváros összes ingatlanait — A Községi Takarék biztositási osztálya megvizsgálja a biztositó Intézetek bonitását

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A pénzügyi bizottság költségvetési vitájában *több felszólaló érintette a fővárosi biztosítások kényes problémáját.* Ez a téma különben állandóan napirenden van és mint szakkérdéseknél szokásos, a hozzászólóknak csak *igen kis hányada rendelkezik azzal a tájékozottsággal, amit ez a szakszerű gazdasági probléma megkíván.* A fővárosi biztosításairól

illetékes helyen

a következő *minden tekintetben objektív és részletes felvilágosítást* adták az *Uj Budapest* munkatársának:

— A fővárosi és üzemi biztosítások általában *1935. december 31-én járnak le* és tekintettel a biztosítások szétágazó és nagy komplexumára,

a főváros már jóval előzőleg tisztázni kívánja azokat a szempontokat, amelyek a biztosítás újból való elhelyezését, esetleg változásait befolyásolhatják.

— A fővárosnál folyó racionalizálási munkálatok kapcsán a főpolgármesteri hivatal mellett működő számszék többek között a fővárosi biztosításokat és azoknak díjterheit is vizsgálat tárgyává tette és a rendelkezésükre álló, de nem egészen teljes áttekintést nyujtó adatok alapján

megtakarítást célzó kritikai megjegyzésekkel élt.

Ezek a megjegyzések, valamint a számszék által elgondolt követendő eljárás (önbiztosítás mérlegelése, premiere-risque biztosítás alkalmazása)

egy vizsgálati jelentésben került a főpolgármester és ezen az úton a polgármester birtokába

— A fővárosi és üzemi biztosítások kezelését minden vonatkozásban — kivéve a biztosítandó értékek megállapítását a polgármester 221692/1933. számú határozatával

a Községi Takarékpénztárra, illetőleg annak biztosítási osztályára ruházta át.

Ez az átruházás természetesen nemcsak a *biztostiások kezelésére,* hanem a *lejáró biztosításoknál és az uj biztosítási szükségleteknél az uj szerződések megkötésére is vonatkozik.* Ez alapon a megfelelő biztosítási ajánlatok beszerzését a Községi Takarék eszközli, a főváros kommerciális érdekeinek *fokozottabb szem előtt tartásával.* Ennél a tevékenységnél a takarék fokozottabban figyelembe veszi a biztosító társaságokkal kapcsolatban a *bonitás kérdését,* vagyis ügyel arra, hogy

a hatalmas kockázatok szétosztásánál az egyes intézetekre eső hányad arányban áll-e az illető biztosító társaság teljesítőképességével

és ugyancsak gondoskodik a takarékpénztár arról is, hogy a biztosítások szétosztásánál azok az intézetek, melyek a súlyosabb kockázatú biztosításokat viselik, *részesüljenek a kisebb kockázatokat jelentő biztosításokból is és így kiegyenlítő tétel birtokában a főváros javára egy kedvező díjszámítási politikát alkalmazhassanak.*

— Mielőtt a fővárosi és üzemi biztosításoknak jövő év decemberi lejárata előtt az új biztosítások feladásának előmunkálatai megkezdődnének, fontosnak látszik, hogy

az a nagyszámú ingatlan, amely biztosításra vár, hosszú idők után egyszer ismét biztosítási szempontból, helyszíni eljárással megbecsültessék.

Egy ilyen biztosítási szempontból való becslés tulajdonképen a fővárosnál *mindezideig nem történt,* így tehát az eddig alkalmazott biztosítási összegek a szakszerű kívánalmakhoz képest fölfel és lefelé *olyan eltérést mutathattak,* amely egyrészt egy nagyobb kár esetén talán veszélyeztette is a főváros érdekeit, másrészt a nem megfelelő biztosított összegek a díjterhek megítélését annyiban befolyásolják, hogy *a kárarány, vagyis a fizetett díjnak és a kapott kár-ellenszolgáltatásnak az aránya egy irreális számadatot mutat, tekintve, hogy nem a helyes biztosított összegek nyertek alkalmazást.* Mindenesetre az önbiztosításra való áttérésnek, vagy a premiere-risque alkalmazásának mérlegelése előtt igen fontos, hogy

a fővárosnak pontos adatok legyenek arra nézve birtokában, hogy melyek a biztosítandó vagyontételek helyes értékei

és csak ez után — figyelembe véve a biztosítók által alkalmazott díjtételeket — *lehet alapos kritikát gyakorolni az eddigi biztosítási rendszerről,* illetőleg mérlegelni valamely fent említett más rendszerre való áttérést.

— Mint már említettük, a fővárosi biztosítások lebonyolításánál a Községi Takarék, mint *végrehajtó szerv* szerepel, azonban a biztosítandó anyag összeállítása, értékelése a fővárosnál több ügyosztály hatáskörébe tagozódik széjjel. Ezeknek az érdekelt ügyosztályoknak az állásfoglalása egyáltalában nem közömbös, főleg *az önbiztosításra való áttérés mérlegelésénél.* Elsősorban ez a fogalom tisztázandó, mert igen gyakran tapasztalható, hogy

önbiztosítás alatt sokan a nem-biztosítást értik, mely teljesen más kockázat a közületre, mint az igazi önbiztosítás, amely tartalékok képzésével kívánja ellensúlyozni a felmerülő károsodásokat.

— *Nem valószínű,* hogy a főváros a nem-biztosítás igen kockázatos megoldását választaná. Az önbiztosításra való áttérés pedig *egyszerű számítási kérdése* annak, hogy a biztosításért fizetendő díjakhoz viszonyítva, milyen időn keresztül és milyen összegű terheket jelent egy megfelelő önbiztosítási alap létrehozása. Ha pedig *ez az alap megvan,* annak gyümölcsöző és pupilláris elhelyezése. Az önbiztosítás gondolatával egyébként az illetékes ügyosztályok évekkel ezelőtt már foglalkoztak és akkor *erre a rendszerre vonatkozólag az egyes nagyüzemek véleményét kikérték.* Tudomásunk szerint

a nagyüzemek kivétel nélkül elutasították az önbiztosítás gondolatát és épen emiatt annak idején a főváros napirendre tért a kérdés felett.

Valószínű, hogy egy újabb körkérdés esetén a nagyüzemek *ugyanezt a választ adnák,* úgyhogy tulajdonképen az önbiztosítás csak a szűkebb értelembe vett fővárosi — közigazgatási — vagyontárgyakra korlátozódnék.

— Mindezzel azonban — ismételjük — nézetünk szerint csak akkor lehet szakszerűen foglalkozni, ha a *főváros elkészítteti az amúgyis szükséges ingatlanvagyon-leltárt, amely a biztosításhoz szükséges adatokat is felöleli.*

*

Az önbiztosítás ötletének időközönként felbukkanó felelőtlen hirdetői szívesen hivatkoznak a MÁV. önbiztosítására, mint példára. Ha azonban párhuzamot vonunk egyrészt a főváros, másrészt a MÁV. biztosítási komplexuma között, azonnal minden kétséget kizárólag szembeötlik az az elvitázhatatlan tény, hogy míg a *MÁV-nak biztosítási veszélyterülete ideálisan elosztott,* addig a fővárosnak a legideálisabban tömörített veszélyterülete van. A következő példa mindent megmagyaráz: Ha Jászkarajenőn egy bakterház padlása kigyullad, attól még a soproni állomáson semmi baj nem történik. Viszont, ha az Elektromos Művek kazánháza áll lángokban s az egyik másfélmilliós kazán felrobban, a mellette álló másik és harmadik kazán sorsa is meg van pecsételve, s a fővárost órákon belül 15—20 millió pengős kár érheti.

Ezért nem lehet és nem szabad a MÁV. példájára hivatkozni és ezért tiltakoztak felelősségük tudatában az üzemek igazgatóságai minden alkalommal az önbiztosítás talán tetszetős, de felelőtlen ötlete ellen.

Az új 33-ik magy. kir.
Osztálysorsjáték
Vasárnap 14 | Hétfő 15 | Kedd 16 | Szerda 17 | Csütörtök 18 | Péntek 19 | Szombat 20
húzása szombaton kezdődik
Saját jól felfogott érdeke, hogy a kapott sorsjegy árát mindenki e napokban fizesse meg, különben nincs nyereményjogosultsága!
Ha még nincs sorsjegye, siessen venni bármelyik főárusítónál, mert mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye! Nyerni azonban csak az nyerhet, akinek sorsjegye van!
Hivatalos ára az I. osztályu sorsjegyeknek az összes főárusítóknál:
1/8=3, 1/4=6, 1/2=12, 1/1=24 pengő.
Állandó és kitartó játék által
érhető el eredmény!
A szerencse útja mindenkinek nyitva áll!

Biztosítva van a négy behelyettesített központi tanácsnok megválasztása

Szállongó hirek két tanácsnok kényszer-nyugdijazásáról — Miért nem töltik be az alpolgármesterré választott Szendy Károly tanácsnoki állását?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A pénzügyi bizottság költségvetési vitájában többen is szóvátették, hogy hónapok óta behelyettesítés útján vannak csak betöltve *igen fontosvezetői állások.* Igy többek között *öt tanácsnoki állás is* üresedésben van, amelynek *végleges betöltését most már tovább halasztani nem lehet.* Az üresedésben lévő tanácsnoki állásokkal kapcsolatban *fantasztikusabbnál fantasztikusabb hirek keringenek a városházán* és már ezért is szükséges, hogy az állásoknak választás útján való betöltésével *ezek a pletykák megszűnjenek.*

A pénzügyi bizottságban az elnöklő *Liber* alpolgármester a felszólalások kapcsán bejelentette, hogy az üresedésben levő tanácsnoki állásokat *a legközelebbi rendes közgyülésen be fogják tölteni.* Ezután természetszerűen sor kerül majd fokozatosan a főjegyzői, tanácsjegyzői, fogalmazói stb. állások betöltésére is. Mint az *Uj Budapest* munkatársa értesül, az illetékes tényezők állásfoglalása szerint ezen a legközelebbi rendes közgyülésen, amely október 24-én lesz, *az öt tanácsnoki állás közül egyelőre csupán négy kerül betöltésre.*

A politikai faktorok megállapodtak abban, hogy ezt a négy állást a négy behelyettesített központi tanácsnokkal töltik be. Az ötödik üresedésben lévő állást, amely *Szendy* alpolgármesterré való választása kapcsán ürült meg, továbbá a *Gömöry* Albert dr. és *Muzsikó* István tanácsnokok nyugalombavonulása kapcsán megüresedő még két további állás betöltésére is hamarosan sor fog kerülni.

Hirek vannak arról, hogy a nyugdíjtörvény városházi végrehajtását megelőzően *két tanácsnok önként fogja nyugdíjazását kérni,* hogy ilyképen a nyugdíjszerű végelbánás hivatalból való megindítását elkerüljék. Ezzel a hírrel kapcsolatban, jól informált helyen, azt mondották az *Uj Budapest* munkatársának, hogy csakugyan szó van arról, hogy *az egyik kerületi tanácsnok,* akinek törvényes szolgálati ideje *hamarosan lejár,* nem várja be ezt a határidőt, hanem megrongált egészségi állapotára való tekintettel *még ebben az esztendőben nyugdíjazását fogja kérni.* Ez a nyugdíjbavonulás azonban a nyugdíjtörvénnyel *semminemű kapcsolatba nem hozható.*

HIREK

Wolff Károly állitotta a krisztusi igazságokat a nemzeti reálpolitika tengelyébe

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A *Keresztény Községi Párt Józsefvárosi Szervezete* e hó 3-án tartotta a nyári szünet után évadnyitó pártülését, amelyen a párttagok a központi párthelyiség nagytermét teljesen megtöltötték. *Baján* Ferenc pártelnök napirend előtt emelkedett szavakban emlékezett meg arról, hogy az egész ország pártkülönbség nélkül ünnepli annak a történelmi nevezetességű napnak évfordulóját, amelyen nagybányai vitéz *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója, a nemzeti hadsereg élén — mint annak fővezére — 15 évvel ezelőtt bevonult a fővárosba és lelkes szavakkal ecsetelte azokat a hervadhatatlan érdemeket, amelyeket az ország kormányzója a nemzeti hadsereg megszervezése és az ország rendjének és biztonságának érdekében szerzett.

A megjelentek az elnök szavait állva hallgatták végig és hosszantartó lelkes éljenzéssel adtak kifejezést a kormányzó iránti hódolatuknak. Ezután a pártelnök az összes párttagok élénk helyeslése mellett megemlékezett *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt elnöke hatvanadik születésnapjáról és azokról az elévülhetetlen eredményekről, amelyeket a párt nagynevű vezére közel két évtizedes politikai munkássága keretében a keresztény nemzeti gondolat kormányzati érvényesítése érdekében kemény harcok után kivívott és viharos helyeslés mellett mutatott rá arra, hogy *Wolff Károly volt az, aki a krisztusi igazságokat a nemzeti reálpolitika tengelyébe állította.* Egyben bejelentette a pártelnök, hogy a párt nevében meleghangú üdvözlő feliratot küldött az ünnepelthez, amit a párt összes tagjai hosszantartó tapssal helyeslőleg vettek tudomásul. Ezután *Baján* Ferenc pártelnök vázolta a pártszervezet jövő feladatait és különösen a szervezkedés nagyjelentőségű munkájára hívta fel a megjelentek figyelmét.

Ezt követőleg *Müller* Antal országgyűlési képviselő szólalt fel és meleghangú szavakkal üdvözölte névnapja alkalmából a kerületi pártelnököt, aki meghatva mondott köszönetet az üdvözlésért és ígéretet tett arra nézve, hogy pártelnöki kötelességeit a jövőben is igyekezni fog teljes odaadással teljesíteni. *Müller* Antal ezután a főváros költségvetését ismertette tartalmas beszédben és kifejtette azt az álláspontot, amelyet a párt a költségvetéssel szemben elfoglalt rámutatván azokra a hiányokra, amelyek a főváros keresztény polgársága érdekében kiküszöbölendők lesznek. Az összes párttagok lelkes éljenzéssel honorálták az értékes előadást.

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

A polgármester a Sas-Körben

Szokola árvaszéki ülnök nagyszabású ünnepi beszéde október hatodikáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Sas-kör az elmúlt nyár kedélyes budai összejövetelei után első ülését tartotta szombat este belvárosi helyiségében. Ünneppé avatta ezt az összejövetelt az október 6-i gyásznap, melyet a köri hagyományokhoz híven ünnepeltek meg. Emelte az ünnepély fényét *Sipőcz* polgármester megjelenése, aki a Hiszekegy imádkozása után üdvözölte elnöki minőségében a szokottnál is nagyobb számban megjelent tagokat, akik jelenlétükkel is bizonyítják, — mondotta, — hogy hívek a Kör nemes tradicióihoz és kegyelettel emlékeznek meg a nemzet nagy ünnepeiről.

A polgármester üdvözlő szavai után *Pálmay* Kálmán igazgató elszavalta *Sajó* Sándor: „Magyar ének 1919-ben" című gyönyörű költeményét.

Ezután *Szokola* Leó dr. árvaszéki ülnök tartotta meg az ünnepi beszédet, többek közt a következőket mondotta:

— A Sas-kör nemes hagyományait követi, midőn megemlékezik szabadságharcunk e szomorú napjáról. Aggódva keresem és igyekszem megtalálni azt az *időszerű szempontot*, melyen keresztül a mi vértanuink emlékezetét felidézzük. Itt két nemzedék ül, *idősebbek és fiatalok.* Az idősebbek atyjuk vagy nagyatyjuk révén kapcsolatot találnak a ma és a 85 év előtti nap között s ez megrázó élménnyé teszi számukra ezt az ünnepet. Ők érezték a leheletét a monarchia elnyomó tendenciájának, melynek esztelen fellángolása idején az aradi tizenhárom áldozatul esett. A háború utáni ifjúság számára az október 6-a mást jelent, nem élményt, csak *egy darab megszentelt, multak ködébe vesző történelmet.* Hol van ma már az abszolutizmus durva kegyetlensége, az elnyomó osztrák uralom! És mégsem lehet azt állítani, hogy ez a nap elvesztette aktualitását.

— Mi, öregebb nemzedék, — folytatta általános figyelem közepette *Szokola* — ma a fiatalokkal együtt *a trianoni Magyarország közös szemléletében látjuk október 6-át*, olyan történelmi fátylon keresztül, amelyet az 1849-nél borzalmasabb események festettek pirosra, melyet Világos éjszakájánál egy siralmasabb jelen fest szürkére. De merengjünk vissza ezen a fátylon keresztül október 6-ára és úgy érzem, hogy mindnyájunknak szeme előtt ugyanaz a képsorozat fog lerajzolódni. Az 1848-as, tavaszias, bizakodó örömmámor után egy kemény szabadságharc következett. *Máthé evangéliuma szerint* a jónak is el kell viselni a szerencsétlenséget, hogy még jobbak legyenek. Az a hitem, hogy a nemzeti szerencsétlenséget is ilyennek kell felfogni. Nekünk magyaroknak a tatárjárástól, mohácsi vésztől minden nemzeti gyászünnepet meg kellene tartanunk, azért, hogy kutassuk ki a szerencsétlenségek okait és tanítsuk rá fiainkat. *Az élet útjai és viszontagságai ismétlődnek és az a bölcs nemzet, amelyik gyakran visszatekint az útjára,* hogy annál biztosabban járhassa a jövő útját. De csak az a nemzet tud tanulni a multból, amelyik szeretettel kapcsolódik hozzá. — A Sas-kör ifjúsága az idősebb nemzedékkel együtt áldoz a nemzeti tradicionak. Ez a tény *beszédes bizonyítéka* egy nemes, hazafias erénynek. Azonban úgy érzem, még egy tanulságot le kell vonni az egész magyar nemzedék számára. Ha mi a nemzeti fejlődést biztosítani akarjuk, akkor necsak a hősi halottainkat becsüljük meg, hanem a polgári élet névtelen hőseit is. Ne várjuk meg, amíg elhullanak az élet harcában, hanem kölcsönös segítéssel törekedjünk arra, hogy a trianoni határon innen és túl kevesebb legyen a vértanu, hanem legyen *élő, kemény karú, erős karú magyar hős, aki a nemzet feltámadásáért dolgozik.*

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a Himnusz éneklésével ért véget a szép, gondolatokban gazdag ünnepély.

TURISTA-ELŐADÁSOK A FANSZBAN. Az 1934/35. évi előadássorozat megnyitó előadása októbar 17-én, este fél 7 órakor lesz a „Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége" kaszinóhelyiségében (VIII., Mária-ucca 10., I. em.). Ez alkalommal *Kimmel* Árpád: „A Matterhorn megmászása" címen tart vetített-képes előadást. A tagokat és vendégeket szívesen várja az Elnökség. Belépődíj nincs. Előadás után szakosztályi üléssel egybekötött társasvacsora következik, melyre előzetesen kell jelentkezni *Romhányi* szakosztályi titkárnál (VIII. ker. Elöljáróság, telefon: 35-2-79, vagy a vasárnapi kirándulásokon). Menü ára 1.30 pengő.

Ön már tudja
mi a Lumen — a fényteljesitmény egysége.
Jegyezze meg:
10 Lumen = 1 Dekalumen (Dlm).
Dekalumennel
jelöljük az uj TUNGSRAM D lámpákat, hogy a duplaspirál (kétszer tekercselt izzószál) megnövekedett fényteljesitményét kis számokban is kifejezhessük.
TUNGSRAM D
DUPLASPIRÁLLÁMPA DEKALUMEN SOROZATBAN

A KERESZTÉNY MAGYAR ASZSZONYOK PÁRTSZÖVETSÉGE ezidei első központi taggyülését október 15-én, hétfőn délután, pontosan fél 6 órakor tartja a Keresztény Községi Párt IV., Városház-ucca 10. szám alatti párthelyiségében, melyre tagjait ezúton is meghívja.

A TANÜGYI BIZOTTSÁG KÖZPONTI TANÁCSÜLÉSEI. A Keresztény Községi Párt Tanügyi Bizottsága nevében *Bednárz* Róbert pápai prelátus, a Keresztény Tanügyi Bizottság elnöke, körlevelet intézett a főváros azon tanügyi alkalmazottaihoz, akik a párt tanügyi bzottságának tagjai, hogy az egyesületi helyiségben minden hónap második hétfőjén délután öt órakor pedig *tagösszejövetel* lesz. Ez alkalommal a tagok kívánságait és közérdekű javaslatait meghallgatja az elnökség. Ez évi taggyülésein az *iskola szociális feladatait* fogja tárgyalni a Tanügyi Bizottság. A legközelebbi taggyülés *október 22-én lesz*, a Keresztény Községi Párt Városház-ucca 10. szám alatti helyiségeiben. Az elnökség közli még, hogy a taggyüléseken a tanügyi tisztikar *minden tagját szívesen látja.*

MÉG EBBEN AZ ÉVBEN MEGKEZDIK A KÁROLYI-PALOTA KAPLONY-UCCAI TÜZFALÁNAK OROMZATI KIÉPITÉSÉT. A főváros tudvalevően *Bierbauer* Virgil, *Walder* Gyula és *Lechner* Jenő müépítészeket zártkörü pályázaton szólította fel a Károlyi-palota Kaplony-uccai tüzfalának az épület stílusában való oromzati kiképzésére. A három kiváló müépítész pályaműve már beérkezett a fővároshoz és a közművelődési ügyosztály *Némethy* tanácsnok elnökletével *Wellisch* Andor müépítész, törvényhatósági bizottsági tag és *Gerlóczy* Gedeon müépítész, mint a Magyar Mérnök és Építész Egylet kiküldötte részvételével *megkezdte a zsürizési munkálatokat.* A zsüri munkájával, amelynek során *Lux* Kálmán régi tervét is fel fogja használni, rövidesen elkészül és mivel a folyó évi költségvetésben még 16 ezer pengő van tartalékolva erre a célra, az oromzati kiképzés munkálatait *még ebben az esztendőben meg is fogják kezdeni.*

ÉRTHETŐ, hogy oly számosan vesznek részt a m. kir. osztálysorsjátékon, mert a kisorlsolásra kerülő nyeremények nagy számánál fogva valószínű, hogy a várva-várt eredmény nem marad el. Az összes sorsjegyeknek a felét kisorsolják okvetlen, tehát minden második sorsjegy nyer és egyetlenegy sorsjeggyel szerencsés esetben fél millió aranypengő is nyerhető. A jutalom 300 ezer pengő, a főnyeremények: 200 ezer, 100 ezer, 50 ezer, 40ezer, 30 ezer 25 ezer pengő, stb. stb. Összesen közel 8 millió pengő készpénz. A húzások már október 20-án kezdődnek. A sorsjegyek ára: egész 24, fél 12, negyed 6, nyolcad 3 pengő az összes főárusítóknál.

Elsőrendü kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre.
Legujabb **autókarosszérias gyermekkocsik** nagybani árban
A fentiekhez **alkatrészek.**
Javitómühely. Olcsó árak
VARRÓGÉPET LAKÁSÁN MEGJAVITJUK.

LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

Fel akarják tárni Budapest terrasz-vizeit

Életre való terv a Vizművek kibővitésére

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Majer István dr. hidrogeologus és *Hofbauer* Gyula építőmester érdekes beadvánnyal fordultak a polgármesterhez, amelyben a *Vizművek kibővítésére vonatkozóan vetnek fel egy egészen uj ideát.*

A beadvány megállapítja, hogy a Vizművek általános felfogása az volt, hogy a viztermelést *feltétlenül fokozni kell* azért is, mert nagy szárazság idején és a Duna huzamosabb kis vizállása mellett *a helyzet kataszrófális lehet.* A beadvány szerint a Vizművek vezetősége azonban nem gondol azokra a lehetőségekre, amelyekkel viz-megtakarítások érhetők el. Nagyfontosságúnak és a viz-megtakarítás szempontjából előnyösnek tarthatók azok az elgondolások, amelyek már nagyobb külföldi városokban meg is vannak valósítva: hogy a *derített és klórozott higienikus ivóvizet utak és parkok öntözésére nem kell felhasználni.*

— Tudományos kutatások és tapasztalati meggyőződésünk alapján álllitjuk — mondja tovább a beadvány — hogy majdnem az egész főváros területe alatt *átlagos tiz-husz méter közötti mélységben kimeríthetetlen mennyiségű víz,* úgynevezett *terrasz-víz áll rendelkezésünkre,* amely nemcsak utcák és parkok öntözésére, hanem helyes kitermelés mellett még ivásra is alkalmas lehet. Tekintettel arra, hogy háború esetén a fővárost légi támadás is érheti és az ilyen támadások köztudomás szerint legelőször is a *közüzemek ellen irányulnak,* ebben az esetben egy *esetleges vizhiány pótlására az említett terrasz-vizek alkalmasak lehetnek.*

A terrasz-vizek felszinrehozatalát olyképen képzelik el a beadvány aláírói, hogy *Budapest területének különféle helyein* a szükséglet és kivánalmak szerint elosztva az úttesten, illetőleg a parkokban, mintegy *ötven kutat készíttetne a főváros.* Ezek a fúrott szűrős kutak negyvencentiméteres átmérőtben kettős csővel készülnének és a vizet erre a csőre alkalmazott *buvárszivattyuk alkalmazásával hoznák a felszínre.* Ezeknek a fúrott kutaknak könnyű hozzáférhetősége mellett az öntözőtankok ép ugy tölthetők meg, mint eddig, sőt *még gyorsabban,* amennyiben ezekből a kutakból tömlőkön keresztül egy perc alatt akár ezer liter vizet is ki lehet venni. Ennél a vizszerzésnél csőhálózatra egyáltalán nincs szükség.

A beadvány szerint a kutak építésének költsége a jelenleg felhasznált vízmennyiség tizenhat filléres egységárát véve alapul *másfél esztendő alatt megtérülne.* Hangsúlyozzák a beadvány aláírói, hogy ha a locsolásra használt viz nem a Vizművek által termelt mennyiségből vonatnék el, akkor a Vizmű által termelt és igy felmaradt többletvizzel a főváros csőhálózatának kibővítése által a *még ivóvízzel el nem látott területeket lehetne kielégíteni,* esetleg a *környékbeli községeknek eladni,* ahol, tekintve a környékbeli városok magasabb viztarifáját a fővárosi Vízművek által szállított vizet magasabb áron lehetne értékesíteni, ami a *Vizműveknek tekintélyes nyereséget biztosítana.*

ILKOVITS J. központifütés- és vizvezetéki vállalata
I., ATTILA-UTCA 29.
Telefon 53-0-69.

GAZDASÁGI ÉLET

Kölcsönnel folytatják a Boráros-téri hid épitését

A Beszkárt a Nagy-körúti villamos vonalat rávezeti a hidra — Uj alternativa a hidfeljáró elrendezésére

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A kereskedelemügyi minisztériumban kedden déleőtt értekezlet volt, amelyen előbb *Szikszay* Gerő miniszteri tanácsos, majd *Barna* Szögyén miniszteri tanácsos elnökölt. Arról volt szó, *miképen oldják meg a Boráros-téri hídépítéssel kapcsolatban a szükséges közművek elhelyezését.* A kereskedelemügyi minisztérium képviselői mindenekelőtt közölték, hogy a Boráros-téri *Horthy Miklós-híd előreláthatólag 1937 szeptemberében lesz átadható a forgalomnak.* Már most meg kell azonban kezdeni a hídfeljárók kialakítását és a környék rendezését.

Ezzel kapcsolatban *a közmunkatanácsnak és a fővárosnak közreműködésére van szükség.* A hídfők rendezését tudvalevően a közmunkatanácsnak kell végeznie, ellenben a közművek elhelyezésének feladata a fővárosé. El kell távolítani a híd mellől *a főkémlőcsatornát, gondoskodni kell a hídon átvezetendő villanykábelek, gáz- és vízcsővezetékek megépítéséről és a megfelelő bekötésekről.*

A legfontosabb megoldásra váró probléma *a hídra való közlekedés biztosítása.* Itt is elsősorban a Beszkártra hárul nagy feladat. A Beszkárt már el is készítette a terveket, amelyek szerint *a nagykörúti villamosvonalat rávezeti az új hídra és a budai oldalon szintén megteremteni a kapcsolatot a kocsik továbbvezetésére.* Az elgondolás szerint azonban a Nagykörúton járó villamosoknak csak egy része haladna át a hídon, másik részük azután is megfordulna a Boráros-téren, még pedig a híd pesti parti pillére alatt létesítendő hurokvágányon.

Az értekezleten mindezeket a problémákat megemlítették, a közmunkatanács képviseletében jelenlevő *Holl* miniszteri osztálytanácsos azonban kijelentette, hogy a közmunkatanács *újabb alternatívát dolgozott ki* a hídfeljáró elrendezésére vonatkozóan és ez az alternatíva az eddigi tervektől eltér. Ilyenformán az értekezleten konkrét határozatot nem hozhattak, hanem a megbeszélés azzal ért véget, hogy a közmunkatanács a jövő héten *szintén értekezletre fogja meghívni az érdekelteket és ott terjeszti elő új elgondolásait.*

Értesülésünk szerint a kereskedelemügyi minisztérium azzal a tervvel foglelkozik, hogy *a hídépítési alap számára nagyobbösszegű kölcsönt vesz fel,* hogy ezzel a Boráros-téri híd építésének tempóját meggyorsítsa. A hídépítési alap dotálása ugyanis az utóbbi időben nagyon lassan történik. A megcsappant ingatlanforgalom miatt *a fölemelt vagyonátruházási illeték hozadéka nem elegendő* a munkálatok zavartalan folytatására, s ezért foglaltak állást amellett, hogy *átmenetileg kölcsön felvételével teremtsék elő a gyorsabb építkezéshez szükséges anyagi fedezetet.*

A főváros uj ajánlati feltételei életbe léptek

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy *Felkay* tanácsnok irányítása mellett már készül az a polgármesteri rendelet, amelynek kapcsán a főváros összes hivatalai, intézményei és üzemei *egységesen fogják az új* Közszállítási szabályzatot kezelni. Az új Közszállítási Szabályzat életbelépésével kapcsolatosan most a polgármester rendeletet tett közzé, amely korszerűen módosítja az ajánlati feltételeket is.

A főváros új versenytárgyalási ajánlati feltételek szerint szállításra vagy munkára az tehet ajánlatot, akinek *arra jogosító iparigazolványa vagy iparengedélye van.* Iparjogosítvány nélkül is ajánlatot tehet a saját üzemében vagy tagjai által termelt árura a háziiparos, háziiparosok egyesülete, mezőgazda, erdőbirtokos, bánya- és kohóvállalat, kisipari alkalmi egyesülései, ideértve az ipartestületek szállító csoportjait is, ha az egyesülés vagy a csoport valamennyi tagjának a szóbanlevő iparra szóló iparjogosítványa van, amely körülmény az ipartestület bizonyítványával igazolandó. *Amennyiben a versenytárgyalási hirdetmény külön eltérő rendelkezést nem foglal magában, az ott hirdetett munkálatra vagy szállításra csak az tehet ajánlatot, aki Budapest székesfőváros területén termelő vagy ott telephellyel bíró vállalkozó s mint ilyen Budapest székesfőváros közigazgatási területére érvényes iparjogosítvánnyal bír.*

Fővállalkozók kötelesek az ajánlatukban megnevezni azokat az *önálló iparosokat,* akik mint alvállalkozók a munkálatok elvégzését elvállalják és csatolniok kell az alvállalkozók ilyértelmű nyilatkozatait, valamint ipari jogosultságukat igazoló okirataikat. *Bánatpénz gyanánt a 20.000 pengő értéket meg nem haladó munka vagy szállítás után az ajánlati végösszeg, annál nagyobb munka vagy szállítás esetén 20.000 pengőig a két százalékát, azonfelül pedig egy százalékát kell letenni.* Kisiparosok, iparosszövetkezetek, háziiparos egyesületek, mezőgazdák és erdőbirtokosok 15.000 pengőna luli ajánlati összegnél *nem kötelesek bánatpénzt letenni.* Azok az ajánlattevők, akiknek ajánlatát a székesfőváros az odaítéléskor nem fogadta el, bánatpénzeiket rövid úton visszakapják. A bánatpénzt az ajánlattevő még az odaítélés előtt is visszakaphatja, ha ezt ajánlatában kifejezetten kéri arra az esetre, ha ajánlata nem a három, elsősorban figyelembejövő ajánlat között van. *A bánatpénz visszautalása esetén azonban az ajánlattevő a közszállítás odaítélésére nem tarthat számot.*

Az ajánlattevő köteles ajánlatában megjelölni a legkisebb munkabéreket, melyeket a válalalti összeg húsz százalékáig terjedhető kötbér terhe mellett munkásainak fizetni fog. *A főváros a munkára, szállításra előleget nem nyújt.* A vállalkozó az elfogadott ajánlatban feltüntetett egységárak utólagos felemelését sem időközi munkabér- vagy anyagáremelkedés címén, sem egyéb címen nem kérheti.

A vállalkozó járandóságok kifizetése a Közszállítási Szabályzat szerint történik. *A vállalkozó ajánlatában köteles nyilatkozni, hogy esedékes járandóságainak a lejárattól nyolc napon belül való lefizetése esetén hány százalék engedményt ad.* A fővárostól elnyert közmunkáknál elsősorban olyan munkásokat kell alkalmazni, akik vagy *rendőrségi bejelentőlapjukkal,* vagy a kerületi elöljáróságok *inségigazolványaikkal* igazolják, hogy az alkalmazást közvetlenül megelőzően legalább egy év óta állandóan Budapesten laknak. Ha ily munkásokat a budapesti munkaközvetítők *közvetíteni nem tudnak,* csak akkor lehet sorrend szerint rövidebb idő óta Budapesten lakó, azután budapestkörnyéki, végül, ha ilyenek sem találhatók, vidéki munkásokat alkalmazni.

GERLEI LAJOS ALELNÖKE LETT A TEJCSARNOKNAK. A *Budapesti Központi Általános Tejcsarnok Rt.* közgyűlése a zárszámadások elfogadása után, őszinte sajnálattal volt kénytelen elfogadni vezérigazgatójának, *Gerlei* Lajosnak, nyugdíjaztatása iránti kérelmét. Ahogy a közgyűlés, az egész magyar gazdasági élet is őszinte megbecsüléssel búcsúzik el a tejcsarnok vezérigazgatójától, aki évtizedek óta *jelentős és értékes szerepet töltött be a magyar tejgazdaságnak a korszerű igényekhez idomított megszervezése és a tejterméklpar fejlesztése körül.* Uttörő és alapvető munkássága messze felülemelte a szokványos vezérigazgató tevékenység fölé *Gerlei* eredményeit, amelyek nemcsak a külföldi szakkörök, de a magyar gazdaközönség bizalmát is megszerezték számára. Az osztatlan megbecsülés, amelyet így meghódítania sikerült, a vezérigazgatói székből távozó Gerleinek új munkaterületet biztosít a tejforgalom kúszált ügyeinek rendezése terén, amire, mint a Tejgazdasági Szövetség elnökének, *nyilván alkalma és módja lesz.* A távozása felett érzett sajnálkozásunkat így enyhíti az a remény, hogy *kitűnő szakismereteit a magyar gazdasági élet,* ha más formák közt is, de nem fogja nélkülözni.

Október 16-án
délután 1/2 3 órakor
ügetőversenyek

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

Ilovszky előadása a Fővárosi Kereskedők Egyesületében

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Ilovszky János, a Baross-Szövetség országos elnöke, szerdán este a Fővárosi Kereskedők Egyesületében előadást tartott *a karteljog időszerű és sürgős reformjáról*, az árházi adó bevezetéséről és közvalamint a magánalkalmazottaknak nyujtandó egyszeri segélyről. Fejtegetéseit a nagyszámban megjelent hallgatóság tetszéssel fogadta. Az előadást *Vértes* Emil elnök köszönte meg, akinek felhívására *Ilovszky* János ígéretet tett, hogy a gyárak detailárusításának leküzdésében közös harcra indul az érdekképviseletekkel.

A GÁZMÜVEK KOKSZKAZÁNPÁLYÁZATA. A Gázművek igazgatósága központi fűtésre alkalmas kokszfűtő berendezésre hirdet november 30.-i határidővel pályázatot. A pályázaton *mindazon ujrendszerű és már a gyakorlati fűtésre alkalmazhatóan elkészített* kokszkazánokkal, illetve ilyenek terveivel lehet résztvenni, amelyek az 1934. évi augusztus 1.-ig elterjedt kokszkazánoktól eltérnek, vagy a fenti kelet előtt forgalomban volt kazánok lényeges módosítása révén szerkesztettek. A kész a már megépített kazánnal pályázók közül a legjobb pályázatok díjazására első díjul 4.000.— második díjul 2.500.— harmadik díjul 1.500 pengőt tüztek ki. A csak rajzzal és leírással résztvevő legjobb pályázatok díjazása 1.000.—, 600.— illetve 400 pengő.

A KÖZSZÁLLITÁSI SZABÁLYZAT MAGYARÁZATOS KÉZIKÖNYVE A HONI IPAR kiadásában megjelent. A mű a hatóságok és közszállítók nélkülözheettlen segédeszköze. Közli az október 1-én életbelépett új Szabályzat pontos szövegét. A gyakorlati életből merített bőséges útbaigazításokat fűz az egyes intézkedésekhez. Megadja a homályosabb rendelkezések helyes értelmezését. Rámutat a régi Szabályzattal szemben fennálló eltérésekre. Ismerteti a Szabályzattal összefüggő régi és újabb törvényeket, rendeleteket és határozatokat. Közzéteszi a közszállításoknál figyelembe jövő táblázatokat. A 400 oldalas könyvet *Gyárfás Oszkár*, a Honi Ipar közszállítási rovatvezetője szerkesztette. Ára fűzve 5.—, kötve 6.— pengő. Megrendelhető a HONI IPAR kiadóhivatalánál. (Budapest, V., Sas-u. 29., félemelet; telefon: 26—1—55.)

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Grót Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX, Közraktár.u. 24. Telefon 87-7-26

vállalkozás

Illetékes hely nyilatkozik a Magyar Aszfalt ellen elhangzott vádakról

Miért kerül a városházán négy pengő harmincba, ami az Elektromos Müveknél egy pengő hatvan?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában *Müller* Antal országgyülési képviselő szóvátette, hogy a városházán egyes vonatkozásokban *vállalkozói hitbizományok* uralkodnak, amelyek a kisiparosság elől *a szó szoros értelmében elorozzák a közmunkákat. Müller* Antal rámutatott arra, hogy különösen a *Magyar Aszfalt Rt.* az, amelyre *ráillik a hitbizomány kifejezés.* Azt is közölte még *Müller* Antal, hogy amíg a városházán négyzetméterenként négy pengő harminc fillérért végzik a *Magyar Aszfalt* a burkolási munkát, ugyanazért a munkáért az Elektromos Müveknél négyzetméterenként mindössze *egy pengő hatvan fillért* kérnek. *Müller* Antal vádjait illetően

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros az aszfaltjavítási és fektetési munkálatokat *minden esetben a Közszállítási Szabályzat előírásainak megfelelően adja ki* s a munkálatokat nyilvános versenyfárgyalásnál feltüntetett bánatpénznek megfelelő arányban és *az előirányzattal megegyezően végezteti.*

— Próbaburkolat fektetésére a multban ismételten tettek különböző cégek ajánlatot; folyó évben a *Magyar Aszfalt Rt.* tett az ujságcikkben jelzett munkákra ajánlatot. Az ajánlatot az autonómia részéről az *útépítési szakbizottság behatóan tárgyalta és egyhangúan elfogadta.* Megbízás alapján a Magyar Aszfalt Rt. *több uccában próbaburkolatot fektetet;* a munkálat költsége a szükséges előmunkával együtt *a cikkben említett 60.000 pengővel szemben csupán 41.600 P.* A hitelezési alapon végzendő munkálat egységárai *oly olcsók*, amilyen egységárat a főváros még nem kapott; a *költségek öt év alatt törlesztendők.*

— Ezen uccák *(Csantavér-, Pálma-* és *Névtelen-ucca)* erős beépítése megkívánta, hogy *burkolattal látassanak el;* a kisebb értékű telekár mellett ezen *olcsóbb burkolatnem alkalmazása indokolt.* A költségek *részben burkolási járulék, részben az ingatlanokra telekkönyvileg feljegyzett kötelezettségek alapján legnagyobbrészt megtérülnek.*

— Megjegyzendő, hogy a szóbanforgó burkolással *nemcsak a kocsiközlekedést, hanem egyúttal a gyalogos forgalom igényeit is kívánja a főváros szolgálni.* Ugyanis ily elenyésző kis kocsiforgalommal bíró mellékuccában ezentúl *nem kívánunk aszfalt gyalogútat* létesíteni, hanem ahogy azt külföldön (pl. *Münchenben is)* újabban szokásos, a *gyalogos forgalmat az áthatlan kocsiútburkolaton bonyolítják le.*

— Az Elektromos Müvek burkolatjavítási munkálatait a *fővárosi útfenntartási feltételektől eltérően irták ki.* Ugyanis a fenntartási munkáknál adott 30%-os anyagérték visszatérítés az Elektromos Müvek munkáinál *elmarad.* A főváros rendesen ott javíttat, hol az aszfalt már *majdnem a betonig lekopott*, itt tehát a vállalkozó újból használható anyagot *elenyészően keveset nyer vissza.* Ezzel szemben kábelfektetésekor felbontott burkolat *általában ép* s így a burkolat helyreállításakor *már csak kevés anyag pótlására van szükség.* Ez mindenesetre *lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy a két egységár nem lehet ugyanaz.* A székesfővárosi aszfaltjavítási munkákra vonatkozó *egységár reális.*

alkalom produkálni, miért hallani iparosgondokról, miért látni csak a nagytőkét és a kartelleket erösödni ott, a kis- és középipar olyan területén, hol erre *még ma nincs szükség?*

A főváros *szanálás előtt áll*, takarékoskodni kell, miért nem takarékoskodnak ott, hol legjobban lehet, oly kiadásoknál, melyeket *csökkenteni kellene úgy, hogy abból még haszon is legyen.* Sajnos, ezek oly kérdések, melyekre *feleletet évek óta nem kapunk.* Ösmerjük jól az útépítő iparosok mai helyzetét, ez az ipar *végvonaglásait éli*, ha elpusztul, úgy annak legnagyobb kárát a főváros fogja vallani. *Szendy* alpolgármester még nem ösmerheti ezt az ipart, az idő még rövid volt a megösmeréséhez, de ösmernie kell, legszorosabb hatáskörébe tartozik, *a főváros érdeke, hogy mielőbb és alaposan megösmerje*, segítsen ott, hol legjobban kell, *az útépítés purián, a főváros szolgálatában megőszült, kis- és középiparosain!*

Az ideális inségmunka tipusa

Gondolatok egy utépités körül

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros útépítési ügyosztálya *a közelmultban mutatta be a legutóbb elkészült fontosabb kivezető utakat.* Ezek közül a legszebb, a legjobb, a legörvendetesebb, a *Nemzeti Munkahét igazi produktuma*, a fehérvári új útszakasz budapesti része, a balatoni vikendezők és autósok öröme. Modern utak világában élünk, autóknak építünk utat, topekázunk, betonozunk, de igen ritkán építünk olyan utat, mint a mostani Fehérvári-út!

Nem ma találták fel az alkalmazott burkolat-nemet, csak modernebb formába öntötték, de egy bizonyos, *nem fogunk vele úgy járni, mint a balatoni utak egy részével, mert ez el fog tartani évtizedekig, a mai tükörsima felülettel.* Az építői ellen sem lehet kifogást találni, a főváros a kivitelezésre legrégibb és legjobb vállalkozói közül választott *Helfenstein* Antal és *Schaffer* Antal személyében és csak örvendetes, hogy végre *iparosemberek is be tudtak az inségmunkába kapcsolódni.*

A főváros *igen jól járt ezzel a munkával.* Amerikai gyorsaság, magyar szívósság jellemezte a munka haladását, párosulva a régi magyar iparos szolídságával, szakemberek elösmerésével. *Az elkészült út reklámja az igazi útépítésnek*, típusa *az ideális inségmunkának*, ahol a nagytőke zakatoló, hatáskeltő gépei helyett *a szorgalmas munkások százait lehetett látni dolgozni!*

Ez inségmunka! Kenyér a nyomorgó munkanélkülieknek, fuvarosnak és iparosnak egyaránt, pénz az adóhivatalnak. Ugy tudjuk, a főváros illetékesei is teljesen meg voltak a munkával elégedve, éppen ezért csodálkozva kell kérdeznünk: miért készül *ilyen munka annyira kevés?* Mikor az iparos munkája, mint jelen esetben is, méltán arat elösmerést, miért van az, hogy még sem adatik elegendő

M. Kir. Állami
Vas-, Acél-, és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ
KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalomba hozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vimos császár-út 28.
Telefon: 27-3-20

Uj kiirások:

Uj lábbeliek (altiszti férficipők és munkásbakancsok) elkészítésére és szállítására a Köztisztasági Hivatal alkalmazottai részére. Határidő: 1934. évi október hó 19-én (pénteken) d. e. 11 óra.

Friss déligyümölcs (narancs és citrom) árverések útján való értékesítésére vonatkozó kizárólagos jog bérbeadására. Határidő: 1934. évi október hó 22-én (hétfőn) déli 12 óra.

Lófogatú fuvarozási munkálatokra a Budapest székesfőváros Vízművei részére. Határidő: 1934. évi október hó 22-én (hétfőn) d. e. 11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

XII. évfolyam 41. szám

Budapest, 1934 október 20

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, IV. KAAS IVOR-UTCA
Telefon: 82-8-23
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VII., Rezitzky-u. 1.

A Beszkár-vita

Örömünk telt abban a vitában, amely a főváros pénzügyi bizottságában a Beszkár költségvetése felett folyt le. Állapitsuk meg elöljárójában: ez a vita a maga nagyvonalúságát és épen nem alacsony nívóját elsősorban annak köszönheti, hogy az ujságírók fürge ceruzái kísérik figyelemmel az elröppenő szavakat. Ami a felszólalókat illeti: Homonnay valóban szakszerű, a legminiciózusabb részleteket sem elhanyagoló kétórás beszéde, Ilovszky János gyakorlati tudásban és okos megfigyelésekben dúslakodó felszólalása, Szőke Gyula éles, de mindig helytálló észrevételei csakúgy hasznára voltak az ügynek, mint Láng Lajos ellenzéki, de mindig objektiv és igazságos támadása és a szociáldemokrata bizottsági tagok replikái. A Beszkár-ügy a háromnapos vitában többet haladt előre, mint a legutóbbi három esztendőben és ma már világosan látja az autonomia és a közvélemény egyaránt, melyek a legsürgősebb teendők az Akácfa-uccai márványos palotában.

Alfája a Beszkár-ügynek mindenesetre a vezető pozició végleges betöltése. A mai interregnum nincs hasznára sem a Beszkárnak, sem a főváros közönségének. Természetszerüen óvakodunk attól, hogy személyi kérdésekben ezeken a hasábokon állástfoglaljunk, de megállapithatjuk, hogy a Beszkár mai, tagadhatatlanul erős leromlásának egyik főoka az erős kéz hiánya. Az öreg Folkusházytól, a maga örökös diplomáciai mesterkedéseivel, nem várhatta senki ezt az erős kezet, Márkus Jenő pedig, bármennyire kiváló ember is ő különben, mégis csak helyettes vezérigazgató volt és az ma is, akinek pozíciója mindig sokkal kényesebb, semhogy energikusan kezébe vehette volna a hatalom gyeplőjét. Az erős kéz, az egy kéz politikájának kell a Beszkárnál érvényesülnie, olyan vezérigazgatót kell a Beszkár élére, akinek nemcsak címet és fizetést, hanem jogkört is ad az önkormányzat, felfelé és lefelé egyaránt.

Az új vezérigazgatónak feladata azután okosan és erélyesen hozzálátnia a gordiusi csomó megoldásához, ha kell: karddal való szétvágásához is. A problémák és feladatok felgyülemlett áradata várja az eljövendő vezérigazgatót. A HÉV és ezzel kapcsolatban a Parkvárosfélé telkek ügyei, az Autobuszüzem kuszált deficitjének eltüntetése, a végleges döntés a kisszakasz-rendszer további sorsa felett, a nyugdijalap súlyos zavarai, az el nem kerülhető alkalmazotti- és illetmény-redukció és ami legfontosabb: a közlekedés egységesítésének gyakorlati keresztülvitele azok a Scyllák és Charybdisok, amelyek között csak erős kéz tudja átvezetni a kormányosi hajót. Európa legnagyobb közúti vasútvállalata nem hánykolódhatik tovább a napi politika és az általános népszerűtlenség örvénylő vizein!

Enyhült atmoszférában . .

Petrovácz Gyula a főpolgármester és az autonómia közötti viszony javulásáról és annak kihatásairól

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros pénzügyi bizottsága befejezte a jövő évi költségvetés tárgyalását. Az új költségvetés most már rövidesen a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé kerül, ahol *ismét felvonulnak azok a problémák*, amelyeknek a megoldását az egyes pártok képviselői a pénzügyi bizottságban követelték. Addig is, amíg a törvényhatósági bizottság megkezdené az új költségvetés tárgyalását, még egy közgyűlés lesz, amelynek szintén *igen fontos* — a jövő évi költségvetéstől független — *kérdések szerepelnek* a napirendjén. Ezek között a kérdések között szerepel az *öt megüresedett tanácsnoki* állásnak szavazás útján való betöltése is, ami körül az utóbbi időben igen sok tárgyalás zajlott a kulisszák mögött. *Borvendég* főpolgármester már a nyári szünet előtt napirendre tűzte egyízben a megüresedett tanácsnoki állásoknak a betöltését, akkoriban azonban *váratlanul* a tanácsnok-választást *levették a napirendről*, nyilvánvalóan azért, mert a behelyettesítetteknek *a megválasztása nem volt biztosítva*. Magából abból a körülményből, hogy *Borvendég* főpolgármester a főváros vezetőségének a tanácsra napirendre tűzte a tanácsnok-választást, — *következtetni lehet a székesfőváros autonómiája és a főpolgármester közötti feszültségnek lényeges enyhülésére*. A Keresztény Községi Pártnak az álláspontját ebben az ügyben

Petrovácz Gyula

a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Őszintén meg kell állapítani, hogy a főpolgármester és a főváros autonómiája közötti viszony *kezdetben kedvezőtlenül alakult. Fagyos hangulat* fejlődött ki, amely különböző intézkedéseknek volt a következménye. Amikor ezt őszintén megállapítom, kötelességemnek tartom ugyanilyen tárgyilagossággal azt is kiemelni, hogy

ez a fagyos hangulat engedett erősségéből és ma már az atmoszférának feltétlenül javulásáról lehet beszámolni.

Borvendég főpolgármesternek az a kijelentése, hogy *szanálási terveit az autonómiával karöltve* akarja végrehajtani, valamint az a cselekedete, hogy *Wolff Károllyal, a Keresztény Községi Párt vezérével, mint a tizenhetes bizottság elnökével, megismertette* a maga szanálási elgondolásait, — igen jó hatást tett. Mindehhez hozzájárul most az a döntése, hogy a *behelyettesítés útján betöltött tanácsnoki állásokra kitűzte a választást.* Ezek együttvéve az *atmoszféra lényeges javulását idézték elő*, ami természetes is, mert

a főpolgármesternek ezekből a legújabb cselekedeteiből arra következtetünk, hogy az autonómiának a jogait tiszteletben tartja és általában egész eljárásában reánk, a székesfőváros közönségét képviselő pártokra óhajt támaszkodni.

Ha továbbra is *ebben a szellemben fog dolgozni*, akkor nem lesz semmiféle akadálya annak, hogy szanálási terveit megvalósítsa.

— Ami a behelyettesítés útján betöltött tanácsnoki állások problémáinak végleges megoldását illeti, ebben a tekintetben

személyi vonatkozásban nem tehetek nyilatkozatot, mert kedden este külön pártértekezleten foglalkozunk azzal a kérdéssel, hogy kikre adjuk le szavazatunkat.

A tanácsnoki választások kiírását mindenesetre *az alkotmányos élethez való visszatérésnek minősítjük*, amiből viszont az következik, hogy *a jövőben is feltétlenül ragaszkodni fogunk a megüresedő állások végleges és sohasem behelyettesítés útján való betöltéséhez.* Behelyettesítésnek csak akkor van jogosultsága, ha a végleges betöltésnek *valamilyen törvényes akadálya van.* Amikor azonban a törvényhatósági bizottság közgyűlését választás céljából össze lehet hívni, vagy amikor a polgármester a maga kinevezési jogával akadálytalanul élhet, nem szabad a behelyettesítés eszközéhez nyúlni.

Megemlítettük *Petrovácz* Gyula előtt *Borvendég* Ferenc főpolgármester különböző szanálási terveit és ezek között elsősorban azt a tervet, amely a *Gázművek és az Elektromosművek központi igazgatásának egyesítésére vonatkozik.* A pénzügyi bizottságban *többen élesen ellenezték ezt az egyesítést* és így igen nagy súlyt és jelentőséget lehet tulajdonítani a közgyűlési többségi párt, a Keresztény Községi Párt állásfoglalásának. Ezt az álláspontot *Petrovácz* Gyula a következőkben jelölte meg:

— A Gázművek és az Elektromosművek központi igazgatásának egyesítését feltétlenül helyes, okos és épen azért sürgősen megvalósítandó tervnek tartom.

Főként *racionalizálási szempontból* helyeslem az egyesítés tervét és csak örömömnek adhatok kifejezést, hogy az egyesítés régi gondolata v valóban testet ölt. Nem kétséges, — ha már egyáltalán a főváros ügyi helyzetének a szanálása sze napirenden — akkor *nem szabad dályokat emelni a szanáló főpo mester ilyen irányú terveinek a valósítása elé.* Egészen bizonyos, az egyesítés révén *kellő erélly hozzáértéssel óriási megtakarítá lehet elérni.* Ilyen körülmények k egyedül a célt tekintve,

nem lehet figyelemre méltatni kü böző érdekelt igazgatóknak v főtisztviselőknek egyéni érdeken alapuló véleményét.

Azt is csak helyeslésse[illegible] másul, hogy *a szanáló főpolgármester az egyesített Elektromos- és Gázművek élére műszaki embert: mérnököt akar állítani.* Végre szakítanak azzal

a begyepesedett felfogással, hogy adminisztrálni csak jogász tud.

Nagyüzemek élére műszaki embert és nem jogászt kell vezérigazgatónak állítani. Hosszú esztendőkön keresztül *küzdöttünk ennek a célnak az eléréséért és a Keresztény Községi Párt mindig ilyen irányban állított fel követeléseket.* Ellentmondásba keveredénk, ha akár az egyesítést magát, akár pedig azt a felfogást helyteleníténénk, amely nem jogászt, hanem végre szakembert akar ennek az új nagy intézménynek élére helyezni.

Felvetettük *Petrovácz* Gyula előtt azt a kérdést is, hogy az *Egységes Községi Polgári Párt és az országos kormányzópárt között támadt ellentét nem rontja e meg azt a jóviszonyt, amely a két többségi párt között éveken keresztül* fennállott. *Petrovácz* Gyula a következőket mondotta:

— Bennünket egyáltalán

nem érdekelnek azok a személyi természetű ellentétek, amelyek a kormány városházi pártjában felmerültek — a Nemzeti Egység Pártjának központi vezetősége által inaugurált szervezkedési mozgalommal kapcsolatosan.

Ez az érdekelt községi polgári párti bizottsági tagoknak egyéni ügye, a melyet *ők majd el fognak intézni.* Mi továbbra is tartjuk azt *az elvi jelentőségű megegyezést*, amelyet az egész ciklusra nézve az Egységes Központi Polgári Párttal kötöttünk. Ez a mi megegyezésünk úgy szól, hogy

a városházi kormányzás politikai vonatkozású kérdéseit illetően paritásos alapon és teljes egyetértésben fogunk eljárni.

Mi ezt a megállapodást *eddig mindenkor megtartottuk és a jövőben is meg akarjuk tartani.* Nincs semmiféle okunk kételkedni abban, hogy az Egységes Községi Polgári Párt a maga részéről is állja ezt a megállapodást. Nem is tudom elképzelni, *miként lehetne bármilyen természetű változást előidézni az Egységes Községi Polgári Párt városházi szereplését illetően.*

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata *kimerítő és világos képet ad a mai városházi politikai helyzetről.*

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és beton-építési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

Református sérelmek

Szabó esperes: A főváros vezetősége mélységes felekezeti elégedetlenségnek vetette el magvait

— Az Uj Budapest tudósítójától. — *Mészáros* János érseki helynök legutóbb a budapesti egyházközségek központi tanácsának az ülésén szóvátette azokat a problémákat, amelyek *a főváros katholikus vallású lakosságát közelről érintik* és e problémák megoldására nézve konkrét javaslatokat tett. Igy például megállapította, hogy *Budapest székesfőváros még mindig nem tett eleget annak a kötelezettségének, amellyel a katholikus híveknek tartozik.*

— Sok minden történt a legutóbbi évek alatt, — mondotta az érseki helynök — *de még mindig sok tennivaló akad* és pedig főként *új templomok építésének a szükségessége tekintetében.* Beszéde végén *Mészáros* János érseki helynök azt javasolta, hogy *az illetékes katholikus körök szorgalmazzák a főváros vezetőségénél új templomoknak az építését.*

Nincs a városházi pártok tagjai között *senki,* aki sokallaná azt, amit a főváros vezetősége *a katholikus egyházi célok megvalósítása érdekében tett.* Annyi azonban bizonyos, hogy a református egyház támogatása tekintetében *sok jogos kifogás emelhető a főváros vezetőségével szemben.* Ezt a felfogást tükrözi vissza az a nyilatkozat, amelyet

Szabó Imre

fasori református lelkész, a budapesti egyházmegye esperese, törvényhatósági bizottsági tag tett az *Uj Budapest* mun-

— *Nagy érdeklődéssel* olvastam az érseki helytartó úrnak az új katholikus templomok építése érdekében történt felszólalását. Annál is inkább érdekel ez a kérdés, mert

uj református templomok építését szorgalmazó kéréseinkre megnyugtatásul mindig azt felelték illetékes városházi helyeken, hogy a mi jogos kéréseink teljesítésére akkor kerülhet sor, ha a katholikus templomépítések programmja már lezárult.

Állandóan *a fedezet hiányát emlegették előttünk* és azt hangoztatták, hogy a katholikus templomépítési programm megvalósítása után *felszabaduló összegeket* protestáns egyházi célok szolgálatára juttatják.

—Ugy tudom, hogy a katholikus templomépítési programm első része befejezést nyert.

Tiz év alatt 17-ről 40-re ugrott fel a kegyuri plébániák száma és közel hétmillió pengőt tesz ki az az összeg, amit a székesfőváros a legutolsó tíz esztendőben római katholikus templomok építésére fordított.

Nem veheti senki sem rossznéven tőlünk, ha ebből az alkalomból *felpanaszoljuk sérelmeinket és iparkodunk a főváros vezetőinek figyelmét felhívni* azokra az ígéretekre, amelyeket előttünk tettek.

— Most is arra kérem a főváros vezetőit, hogy

mielőtt a katholikus templomépítések második turnusába belekezdenek, ne feledkezzenek el a protestáns egyházak jogos kívánságáról sem és azokról az ígéretekről sem, amelyeket előttünk tettek s amelyekben bizva, éveken keresztül szerény, várakozó álláspontra helyezkedtünk.

— Szívesen látjuk, ha *új templomok épülnek* Budapest területén. Örömmel vesszük tudomásul, valahányszor *egy-egy új katholikus templomot* szentelnek fel, de még szívesebben látnánk, ha

ugyanakkor mellőznék az összes illetékes városházi tényezők a protestáns egyházakat.

És itt nem hallgathatom el, bármenynyire fáj is a nyilvánosságnak ilyen irányú informálása, — hogy

a mostani segélyezési rendszerrel a főváros vezetősége mélységes felekezeti elégedetlenségnek hintette el magvait.

Az érseki helytartó úr beszédében egyébként *igen kellemes hang* lepte meg a szívemet, amikor azt mondotta, hogy a templomépítések terén még mindig nem tett eleget a főváros annak a kötelezettségének, amellyel a katholikus híveknek tartozik. Azért örültem ennek a kijelentésnek, mert abban az esetben, ha a katholikus egyház vezetői szerint a főváros vezetőségét velük szemben még kötelezettség terheli, *mennyivel óriásibb mértékben áll fent a fővárosnak ez a kötelezettsége a többi felekezettel szemben, akik eddig még mindig csak kértek és sohasem követeltek!* Hinni akarom, hogy

a székesfőváros vezetősége végre az igazságosság és a méltányosság utjára lépve végrehajtja a budapesti református egyházmegyének azt a programmját, amelyet Budapest székesfőváros közgyülése már el fogadott.

Ebben a reményben *nagy várakozással tekintek a főváros költségvetésének most kezdődő közgyülési vitája elé.*

VÁROSHÁZI NOTESZ

WOLFF KÁROLY CSENDES GYÁSZBAN, távol a közügyektől tölti napjait. Ugy volt, hogy néhány heti tartózkodásra fia kíséretében Olaszországba utazik, Wolff azonban úgy döntött, hogy nem megy el: Halottak napját Budapesten kívánja eltölteni. A közeljövőben azonban a Keresztény Községi Párt vezére a tőle megszokott hévvel és energiával fogja újra elfoglalni helyét az országos és a városi politikában.

*

A KOMOLY ÉS NIVÓS VITA, másrészről — az unalom jegyében folyt le a főváros szerdai közgyülése. A vitában — az egy Hatolkay Kázmér leszámítva — csak a törzspártok: a szocialdemokraták és a Keresztény Községi Párt vettek részt. A két szélső párton általános figyelem fogadta a szónokokat, jellemző, hogy a szélsőbal rendzavarás nélkül hallgatta végig a szélsőjobb felszólalóit, viszont a szélsőjobbon sem csendült fel egyetlen zavaró hang sem, amikor a szocialista bizottsági tagok emelkedtek szólásra. Megállapithatjuk, hogy ez a kölcsönös méltánylása az egymás szónokainak, nemcsak udvariassági tény, ezen túlmenően a tömegpártok tudatalatti érzése: a nagy szociális kérdések tárgyalásánál össze kell fogniok, erre utasitja őket parancsolóan választóik érdeke!

Feltűnő volt, hogy a községi kormánypárt távollétével tüntetett, alig néhány tagja hallgatta végig a beszédeket. Még feltűnőbb volt, hogy a keresztény ellenzék és a szabadelvű párt Friedrich, illetőleg Rassay vezényletével teljes számban vonult fel és hallgatta végig a szónoklatokat. Végeredményben mégis az volt a közérzet, hogy egy olyan nagyfontosságú probléma van szőnyegen, amelynek árnyéka ott borong nemcsak a közgyülési terem, hanem egész Budapest felett . . .

*

DICSÉRET A SZÓNOKOKNAK: a Wolff-párti Cselényi Pálnak és Miklós Ferencnek csak úgy, mint a szocialistáknak: a statisztikus Gál Benőnek és Stern Szerénának egyaránt. Ritka alaposság, számokkal és adatokkal való felkészültség, a teoretikus részben való jártasság és értékes szociológiai ismeret jellemezték a vita valamennyi szónokát.

A közgyülési terem a maga általános figyelem közepette hallgatoti felszólalóival és népes karzatával különben a nagy ülések képét mutatta. Zsufoltak voltak a társalgó termei is, amelyekben a szőnyegen fekvő problémánál jobban érdekelte városunk atyjait a jövő szerdai tanácsnokválasztás. Általános megnyugvási keltett azután az a hir, hogy biztositva van a behelyettesített tanácsnokok egyhangú megválasztása, aminek jeleképen a megválasztandókon kivül a pályázó főjegyzők vissza is fogják vonni pályázatukat.

*

KISS MENYHÉRT, a kiváló költő, aki tragikus körülmények között, hathónapos kisgyermekével az ölében, hunyt el vasárnap délután, 1925-től 1930-ig tagja volt a főváros törvényhatósági bizottságának is. Még nem-zetgyülési képviselő korában választották a Keresztény Községi Párt programmjával a fővárosi törvényhatóság tagjává Kiss Menyhértet, aki több alkalommal felszólalt és interpellált a közgyülésen és élénk tevékenységet fejtett ki a színügyi és a képzőmüvészeti bizottságokban is.

*

EGYRE LANYHULÓBB ÉRDEKLŐDÉS MELLETT folyt-folydogált a hét első napjaiban a pénzügyi bizottság költségvetési vitája. Minden párton csak őrszemek ültek, illetőleg azok, akik a gyors egymásutánban következő költségvetési fejezeteknél fel akartak szólalni.

A kereszténypárton a legszorgalmasabb a résztvevő bizottsági tagok közül a novicius Mátyásfalvy Erich volt, aki valóban vitézül ülte végig a napi három-négy órán át terjengő unalmat. Mindvégig résztveltek a részletes vitában a szocialdemokraták is, akik a maguk négy tagjával elejétől végig ott voltak a részletes vitában is.

Liber alpolgármester nem fáradt bele a hosszantartó elnöklésbe, csak kedden délelőtt átadta már az elnöklést Lamotte tanácsnoknak, de csupán azért, mert ő a főpolgármesterhez volt hivatalos a jövő szerdai rendes közgyülés tárgysorozatának megállapitása ügyében.

MINDEN CÁFOLAT ELLENÉRE változatlanul arról szólnak a hirek, hogy a szerdai tanácsnokválasztás után jelentősen átcsoportosítja a polgármester a városházi vezetői garnitúrát. Ismét arról van szó, hogy nem is egy, hanem mingyárt két tanácsnok megy kerületbe, a főváros központi ügyosztályok közül kettő fog ezzel kapcsolatban főjegyzők vezetése alá kerülni. Bizonyosat természetesen nem lehet tudni, kétségtelen azonban, hogy az illetékes tényezők cáfolata ellenére is az egész vonalon általános az ijedelem.

*

AZ ITT KÖVETKEZŐ ÉDES KIS TÖRTÉNET annyira jellemzően ad bepillantást a városházi kulisszák mögé, hogy teljes részletességgel tartjuk érdemesnek közölni.

A közigazgatási bizottság október havi ülésén történt, hogy Petrovácz Gyula, aki állandóan a gyakorlati élet ütőerén tartja a kezét és mindig a legaktuálisabb problémákat hozza a bizottság elé, nagyobb beszédet tartott, amelynek során kitért az ismeretes alagútproblémára is. Beszéde kapcsán Petrovácz azt a kijelentést tette, hogy a főpolgármester cavate-rendelete lényegesen enyhitette az alagút-ügy körül támadt feszültséget.

Petrovácznak ez a kijelentése enyhe mosolyt fakasztott a bizottság tagjaiban.

— Ime a mérnök! — gondolták magukban a jogász urak. (Tudni kell ugyanis, hogy a közigazgatási bizottság tagjainak, úgy a választottakat, mint a hivatalbóliakat illetően legnagyobb része jogász.) — Látszik, hogy reáliskolába járt ez a Petrovácz! Azt se tudja, hogy az nem cavate, hanem cavete!

A dolog ennyiben maradt. Az ujságirók, akik természetszerűen

Októberi iparosgondok

A közmunka-probléma uj oldala városházi vonatkozásban

Az Uj Budapest részére irta: MÜLLER ANTAL

Az az általános érdeklődés, amely a szerdai rendkívüli közgyűlés témáját nemcsak várospolitikai körökben, hanem ipari és gazdasági téren is fogadta, mutatja, mennyire fontos probléma az, amely a közmunkák különféle vonatkozásokban foglalkoztatja az autonómia fórumait. A szerdai rendkívüli közgyűlés konzekvenciáit ez alkalommal nem kívánom levonni, csupán az aktualitás szempontjából mutatok rá arra, hogy a közmunkák elvégeztetésénél a közület részéről nemcsak az a fontos szempont, melyek a közület javára elvégeztetendő, legsürgősebb és a köz javát szolgáló munkaalkalmak, fontos szempont az is: kik végzik el ezeket a közmunkákat, akár komoly vállalati összeg, akár pedig — mint a legújabb-fajta inségmunka keretében látjuk — ingyen ebéd jut a hatóság részéről ellenértékül.

Az én véleményem szerint a *közmunka mai rendszere alapjában van elhibázva.* A mai gazdasági rend — és e tekintetben az új Közszállítási Szabályzat is alig hoz változást — arra helyez csupán súlyt, hogy *az adózók pénztárából kiszedett pénzért megfelelő ellenértéket kapjon a közület.* Legújabb időkben — és ez főleg a fővárosra vonatkozik — találunk ugyan bizonyos utalásokat a vállalkozókkal kötött szerződésekben arra, hogy mi az a minimális órabér, amit a vállalkozó a munkásnak fizetni köteles. Ez azonban csak a kezdet kezdete! Végeredményben a fővárost is csak az a körülmény érdekli, jól van-e elvégezve a kiadott munka és vajmi keveset törődik azzal a kötelezettséggel, amely mint az ország legnagyobb munkáltatójának szociális téren jut ki neki.

Tagja vagyok az egyik fővárosi kerületi adófelszólamlási bizottságának, közéleti elfoglaltságomhoz képest igen sűrűn veszek részt az üléseken, hogy iparostársaim érdekében szót emeljek. A legnagyobb megdöbbenéssel látom ezeken az adófelszólamlási üléseken, ahol mindenki elkeseredetten, de szégyentelenül vetkőzik le legintimusabb vagyoni ügyeit illetően is, mekkora az iparosnyomor Budapesten; az úgynevezett önálló iparosztály, amelyet írigykedve néznek a nála alsóbbrendű társadalmi osztályok, mennyire alatta van kereset és életstandard tekintetében például annak a szakmunkás-társadalomnak, amelyből magát önállóvá felküzdeni a multban mindig eszménye volt minden törekvő embernek.

Segítsünk a munkanélküli munkásokon, de ne mellőzzük a munkanélküli iparosok hatósági megsegítését sem! Etekintetben rövidesen konkrét indítványokkal fogok a képviselőház, nem különben az autonómia fórumai elé lépni. Nem munkanélküli segélyre gondolok, különleges munkaalkalmakat követelek az iparosság számára, olyan munkaalkalmakat, amelyeket a kartelek és a nagyipar köréből vonnak el a kézmű-iparosok számára! Ez a szükségesség nincs összefüggésben sem a költségvetési redukciókkal, sem a szanálási akcióval, most nem az adottságokat keressük, hanem a meglevő helyzetben akarjuk a munka-elosztást megváltoztatni.

Szükség törvényt bont: ahol a kisiparosság megsegítéséről van szó, ott az én véleményem szerint még a Közszállítási Szabályzat rendelkezései sem irányadóak, itt egyetlen elv az irányadó: mennél *több kisiparost részesíteni, mennél több hatósági munkában!* Hogy ez mennyire lehetséges, mutatja a következő példa:

A főváros szociális és könyörületes érzéstől vezéreltetve már az elmult évben olyképen határozott, hogy a szegény gyermekek cipőjét megtalpaltatja. A fővárosi iskolák révén történik ez a talpalási akció, melynek gyakorlati keresztülvitele olyképen hajtatik végre, hogy a főváros által meghatározott egységárakon külön versenytárgyalás kiirása nélkül végzik arra valóban rászorult kisiparosok ezt a javítási munkálatot. Mennyi utánjárásba került a városházán és miniszteriumokban egyaránt, amig lehetősége nyílott annak, hogy a Közszállítási Szabályzat mellőztessék ezeknél a bagatell munkálatoknál! Milyen áldásos azonban a főváros ezen tevékenysége, noha az teljes negligálása a közszállitások nál követendő eljárásnak!

Ilyen és ehhez hasonló akciókat szeretnék a fővárosi közmunkák minden terén látni, szemben azzal a szinte intézményessé váló tendenciával, hogy a kartelek és a nagyipar élvez minden vonatkozásban a kisiparosok által behozhatatlan előnyt majd valamennyi fővárosi ügyosztályban!

Még néhány szót az ugynevezett kartoték-rendszerről, amely a polgármester ur bölcs intézkedése alapján évek óta érvényben van. Ez *a kartoték rendszer csak arra jó, hogy be ne tartsák!* Mindig akad kibuvó, hogy az egyes foglalkozási ágakban pályázó iparosok munkával való ellátásánál ki lehessen a kartoték-rendszert játszani. Igy például tiltakozom az ellen, hogy az országos vonatkozásban elért munkaalkalmakat a fővárosi munkák szétosztásánál *ne vegye tekintetbe a polgármester úr!* Kell hogy érdekelje és kötelessége tudni az egyes tanácsnok uraknak, melyek azok a nagyobb közmunkák, amelyek az országban kiadásra kerülnek. Erre vonatkozóan meg lehet szervezni azt a központi nyilvántartót amelynek felállitása után — és ez még pénzbe sem kerül! — nem történhetik meg az, hogy olyan vállalkozó jut a városházán munkaalkalomhoz,fővárosi munkát évek óta nem kapott vele majdnem azonos versenytárgyalási összeggel pályázó kollégája előtt, akinek vidéken ugyanakkor három-négy nagy közmunkája van folyamatban. Azokon is kell segíteni, akik kevésbbé élelmesek, mint az ilyenfajta ügyes vállalkozók!

A fenti problémákról egyelőre ennyit bocsájtok az *Uj Budapest* széleskörű nyilvánossága elé. Jelen alkalommal a főváros ezévi költségvetéséről ipari vonatkozásban nem nyilatkozom, annál kevésbbé, mert a főváros közgyűlésének költségvetési vitájában kívánom e tekintetben konkrét mondanivalóimat előadni.

lázasan jegyezték az érdekes beszédet, a maguk gyors kritikai érzésével rögtön ki is javították Petrovácz megjegyzését és a napilapokban már nem cavate, hanem cavete-rendeletről volt szó a vízművekkel kapcsolatosan. Ezzel a méla akorddal az első felvonás be is fejeződött.

*

A GYORSÍRÓK, AKIK A FÜLÜK UTÁN jegyeznek és azt írják le, amit hallanak, cavate-t írtak. Sőt, amikor átdiktálták a gyorsírást a gépíró hölgyeknek, akkor is cavate-t diktáltak.

Ekkor lép azonban a színre Baján Gyula, a Fővárosi Közlöny nagytudású szerkesztője. Gyula arról nevezetes, hogy a legnagyobb precizitással nézi át az üléseken gyorsírással felvett jegyzeteket és azután átjavitja őket. Ez ősi joga a mindenkori gyorsirodai főnöknek, városházán és parlamentben egyaránt. Még a legnagyobb szónokok előadásába is belecsúszik egy-egy nyelvhiba, ismétlés, egy-egy: kérem szépen, kérem tisztelettel — amiket a nyomdába kerülő gyorsírói jegyzetekből azután a vezető úrnak, jelen esetben Baján főszerkesztőnek kell kigyomlálnia.

Baján, amikor eléje került a cavate rendeletről szóló mondat, egyetlen szigorú mozdulattal kijavította a cavate-t caveté-re. Ezzel az erélyesen és piros ceruzával kijavított a betűvel végződik a második felvonás.

*

A HARMADIK FELVONÁS SZINHELYE Petrovácz Gyula villája, künn a Gyarmat uccában. Petrovácz Gyulának százezer elfoglaltsága mellett arra is van gondja, (mennyi mindenre van ideje ennek a nagyszerű embernek) hogy átnézze a beszédeiről felvett gyorsírói jegyzeteket, mielőtt azok a Fővárosi Közlönyben megjelennének. Természetes, hogy Petrovácz sasszemét nem kerülte el a caveté-re javított cavate.

Petrovácz azonban nem az az ember, aki egy egyszerű visszajavítással elintéz egy ilyen fontos problémát. Rögtön megragadta az alkalmat és a telefonkagylót és felhíván Baján Gyulát, a következő fejmosdatást intézte drusszájához:

— Megnyugtatlak és nyugtass meg mindenkit, hogy nem tévedtem. Azért, mert mérnök vagyok, nem bizonyos, hogy nem tudok latinul, mégkevésbbé, hogy reáliskolába jártam. Papi gimnáziumban végeztem, tudok annyit latinul, mint akár a legkiválóbb jogászok!

— Ami most már a caveté-t illeti, vegyétek tudomásul, hogy az nem cavete, hanem cavate. Cavete, ami most közkeletű szó az OTBA-ügyben, a caveo igének egyik alakja és azt jelenti, óvakodjatok. A cavate viszont a cavo igéből származik, amely magyarul fúrást, ásást jelent. Amikor én Borvendég cavate rendeletéről beszéltem, nem azt akartam mondani, hogy a főpolgármester egy óvakodásra intő rendeletet adott ki, hanem egy fúrásra, ásásra ösztökélő rendeletet, aminthogy Borvendég főpolgármester cavate rendelete a fúrás, az alagút-ásás folytatását határozta el.

... Ezzel a megnyugtató információval a cavate-ügy elérte a nyugvópontot.

Intézményes növédelmet!

Toperczer Ákosné nagy beszéde

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A *Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége* október 15-én tartotta első őszi pártgyűlését a Városház-uccai párthelyiségben *Topenczer* Ákosné központi elnöknő elnöklete alatt. Indítványára percekig tartó felállással és néma kegyelettel emlékeztek meg *Wolff* Károly családi gyászáról.

Toperczer Ákosné elnöki megnyitójában arról a nagyarányú növédelmi mozgalomról beszélt, melyet júliusban a nagy nyilvánosság előtt is megindított. Örömmel állapítja meg, hogy maga a kormányzóné őfőméltósága *egész tekintélyével támogatja a megindított nőmozgalmat,* valamint az összes valláserkölcsi alapon álló nőegyesületek és intézmények. Eredmény csak akkor várható, ha *a növédelem minden területre kiterjed s nemcsak a családban élő nőt, hanem a kenyérkereső nő érdekét is megvédi.* Fontos, hogy minden olyan ügykörben, hol a nő érdekeit kell képviselni, maguk a nők végezhessék. Csakis *az intézményes növédelemtől* lehet teljes megújulást várni s csakis abban az esetben, ha a növédelem a nemzetközi viszonylatban is összetart. Az elnök felszólítja a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségét, hogy *komolyan dolgozzanak a nőtársadalom érdekeiért.*

A gyűlés másik előadója *Kasics* Margit főv. bizottsági tag volt, aki a *Pártszövetség újjászervezéséről beszélt,* hangsúlyozva, hogy a nő védelmére olyan erős várat kell kiépíteni, amely nehéz időkben is védőbástyája marad.

A keresztény Kőbánya új vezére

Szabó József beiktatása

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Ünnepélyes keretek között iktatták be vasárnap délelőtt *Szabó* József törvényhatósági bizottsági tagot a keresztény községi párt X. kerületi elnöki tisztségébe. Az ünnepélyes közgyűlésen résztvettek: *Petrovácz* Gyula, *Müller* Antal, *Pillis* Károly országgyűlési képviselők és sokan a párt bizottsági tagjai közül.

Szémann Mihály bizottsági tag elnöki megnyitójában visszapillantást vetett a párt 15 éves munkálkodására. *Wolff* Károly megbízásából *Petrovácz* Gyula országgyűlési képviselő közölte a nagyszámú hallgatósággal, hogy a párt a X. kerületi szervezet élére *Szabó* Józsefet állította s amikor őt a vezér megbízásából és nevében az új tisztségbe beiktatja, munkájához sok sikert kíván és egyben elismeréssel adózik *Szémann* Mihálynak, a párt eddigi elnökének.

Ezután *Szabó* József átvette a pártelnöki tisztet és részletesen *feltárta azokat a célkitűzéseket,* amelyeket elnöki minőségében megvalósítani akar. A lelkesedéssel fogadott beszéde után a különböző egyesületek és szervezetek képviselői üdvözölték az új elnököt.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

ILKOVITS J. központifütés- és vízvezetéki vállalata
I., ATTILA-UTCA 29.
Telefon 53-0-69.

Nők a városházán

Laky professzor nagyfontosságu adatai az asszony-tisztviselőkről, akiknek az ura is keres, továbbá a közalkalmazottak vallási viszonyairól, életkoráról és mellékfoglalkozásairól

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A fővárosi statisztikai hivatal kiadásában, a Statisztikai Közlemények legújabb füzeteként, érdekes közlések jelentek meg *Laky* Dezső dr. műegyetemi professzor tollából. *A közületi alkalmazottak szociális és gazdasági viszonyai* címen jelent meg a füzet, amely *különlegesen aktuális a városháza szempontjából* most, amikor a szanálás következtében minden valószínűsége megvan annak, hogy *ismét jelentékenyen csökkeni fog a tisztviselők életstandardja.* Ebből a szempontból *sajnálatos,* hogy *Laky* Dezső könyve általánosságban tárgyalja a fővárosban lakó összes közalkalmazottak adatait és *nem emeli ki speciálisan a fővárosi szolgálatban állók életviszonyait.* Másik hibája a könyvnek, hogy *az 1928 felvétel alapján dolgozik,* igaz ugyan, hogy az azóta eltelt öt esztendő alatt *nem sok változás esett* a tisztviselők létszámában, viszont *több fizetéscsökkenés* történt azóta és *a gazdasági körülmények is lényeges változáson mentek keresztül. Mindez* azonban keveset von le a könyv adatainak érdekességéből, nemkülönben fontosságából és — amint azt fentebb megemlítettük — *speciális aktualitásából.*

A fővárosi tisztviselők *a Budapesten dolgozó közalkalmazottak 16.8 százalékát teszik.* A tanszemélyzetnél a megoszlás sokkal inkább a főváros javára üt ki: a Budapesten munkálkodó tanügyi személyzet *17.7 százalékát a főváros fizeti.* A közszolgálatban álló altisztek és szolgák *24.6 százaléka van fővárosi alkalmazásban.*

A továbbiakban *Laky* professzor könyve *nem nyujt útbaigazítást abban az irányban,* hogy *az egyes vizsgálódási szempontok szerint történő osztályozások során a köztisztviselők közül mennyi az állam, a rendőrség, a MÁV, a posta, a vármegye és menynyi a főváros szolgálatában álló.* Tekintettel azonban arra, hogy *nem abszolút számokat, hanem túlnyomó részben százalékokat közöl,* megállapíthatjuk, hogy *általánosságban nagy eltérés nincs a speciális vizsgálódások során* a közalkalmazottak egyes kategóriái között abból a szempontból, hogy az állam-e vagy a főváros-e a kenyéradó gazdájuk.

A közalkalmazottak korát vizsgálva, azt látjuk, hogy *legtöbb közöttük a 30—40 éves,* (31.5 százalék) vagyis *az összes közalkalmazottak egyharmad része.* Legkevesebb *a 20 éven aluli* (nem egész 0.9 százalék), azután természetszerűen *a 60 éven felüli* (3.8 százalék). Feltűnően eltolódik ez az összes tisztviselőkre vonatkozó százalék, *ha csupán a nőtisztviselők életkorát nézzük.* A nőtisztviselőknek *30.1 százaléka van innen a harmincadik évén, a férfitisztviselőknek azonban csak 18.6 százaléka.* Megállapítja *Laky* — igen helyesen — hogy a többnyire magasabb értelmi színvonalra törekedő *fiatalabb férfigeneráció* elhelyezkedésének minden bizonnyal nagy akadálya az a verseny, amely a *nők munka-kínálata részéről* nyílik meg.

A nőtisztviselők sorai között szinte *kiáltóan kiemelkedik azoknak a rétegeknek az arányszáma,* amelyek legfeljebb a világháború óta jutottak szóhoz a közhivatalokban, vagy közintézményeknél. *67.7 százalékuk ilyen, a férfitisztviselőknek csak 45.1 százaléka.* A háborús években a hadbavonult férfiak pótlására *szinte áradatszerűen jelentkeztek közhivatali szolgálatra nők,* akik helyüket akkor is megtartották, amikor a férfiak ugyancsak rászorultak volna arra, hogy *megélhetést találjanak. Azon az áron történt ez, hogy a fiatalabb férfinemzedék maradt le olyan állásról, melyeket —utólag — maga is szívesen vállalt volna!*

Igen érdekes számokat kapunk, ha családi állapot szerint nézzük a közszolgálati alkalmazottak adatait, különösen a nőknél. *A nőtisztviselők 62.3 százaléka hajadon, 24.3 százaléka férjezett, 7.4 százaléka özvegy és 5.8 százaléka törvényesen elvált.* Ezzel szemben a férfiak közül mindössze *26.9 százalék a nőtlen, 69.5 százalék a nős.* A nőtisztviselők 92.2 százaléka egyáltalában nem kap családi pótlékot, vagyis — és ez áll különösen a városházára — egy *meglehetősen sivár helyzettel állunk szemben,* mert azt látjuk, hogy a *közalkalmazott-nők nem túlzottan veszik ki a maguk köteles részét a nemzetfentartás gondjaiból, szemben a férfi közalkalmazottakkal.*

A közalkalmazottak *vallási viszonyait* vizsgálva, azt látjuk, hogy a *római katholikusoknál* 10.7 százalékkal, *az ágostai evangélikusoknál* 2.3 százalékkal, a *reformátusoknál* 4.6 százalékkal *múlja felül a közalkalmazottak száma a főváros összes lakosainak vallási elosztódását.* A három keresztény felekezet ezen előnye *az izraeliták hátrányára jelentkezik,* akik 17.7 százalékkal szorulnak hátra a közszolgálati pályákon, szemben az összes lakósok vallási arányszámával. Az altisztek és szolgák között izraelita vallású egyén hírmondónak is alig maradt: állapítja meg *Laky Dezső.* Viszont a tisztviselők egyes rétegei között határozottan *a tanszemélyzet az,* amelynek körében még 1928-ban is *a legtöbben voltak izraeliták.* Nem szenved kétséget az, hogy *népességi arányszámukhoz képest legkedvezőbben az ágostai evangélikusok helyezkedtek el.* A reformátusok ugyan látszólag alig valamivel vannak mögöttük, de csak akkor, *ha a végső arányszámot nézzük.* A részletekből kitűnik, hogy a reformátusok jó helyzete inkább azon múlik, hogy az *altisztek és szolgák között különösen sok ilyen vallású egyén van a fővárosban.* A tisztviselőknél a reformátusok előnye csaknem *arra a keskeny sávra* olvad le, amilyenen a római katolikusokat látjuk. A református tanerők *azt a százalékos arányszámot sem érik el,* amelyet a vallás hívei a lakósságban képviselnek.

Még egy néhány érdekes adat Budapest köztisztviselőiről: a közületi alkalmazottak *kétharmad része* (67.5 százalék) *katonai szolgálatot teljesitett,* az alkalmazottak 44.6 százaléka pedig a *világháborúban is részt vett.* A fővárosi közalkalmazottak 58 százaléka *semmiféle egyesületnek nem tagja,* 85.4 százaléka *semmiféle irodalmi tevékenységet* nem folytat, 42.8 százaléka *semmiféle lapot nem járat,* a tisztviselők 35.8 százaléka *külföldön egyáltalában nem járt,* 93.9 százalékának *mellékfoglalkozása egyáltalában nincsen.*

Végezetül ismét visszatérünk — főleg a városháza szempontjából — a *tisztviselőnőkre* és közöljük a füzet azon fejtegetését, amely a közületi alkalmazottak *házastársainak foglalkozásaira vonatkozik.* A fővárosnál a nőtisztviselők *két-ötöd részének az ura is keres,* mégpedig épen a fővárosnál. Ha az egyéb foglalkozásokat is vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a *férjes közületi alkalmazottak csaknem mindegyike olyan házassági kötelékben él, ahol a férj elsősorban a közülettől nyert fizetéssel járul hozzá a háztartás kiadásaihoz.* Félreismerhetetlenül jelentkezik itt a tendencia, — mondja *Laky* — hogy a közületek szolgálatában álló férfiak és nők *abban a tudatban lépnek házasságra,* hogy kettőjük jövedelméből biztosabban tudnak megélni, mint külön-külön ki-ki a saját keresetére utalva.

Nem kétséges, hogy az ezekből a statisztikai adatokból levont tanúságok *messze kiható erővel fognak bírni úgy a szanálási, mint a kényszernyugdíjazási akció során.*

Biztosítva van a behelyettesített tanácsnokok megválasztása

Létrejött a pártközi megállapodás

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros törvényhatósági tanácsa a jövő hét szerdáján, e hó 24.-én tartja a nyári szünet után első rendes közgyülését, amelynek során be fogja tölteni a törvényhatósági bizottság az üresedésben levő öt tanácsnoki állást. Azok a tanácskozások amelyek ebben az ügyben a legutóbbi napokban leolytak, biztosítják azt a *pártközi megegyezést,* hogy *az öt uj tanácsnokot egyhangulag fogja megválasztani a közgyülés azok személyében, akik ezekre az állásokra most is be vannak helyettesítve.*

Az öt uj tanácsnok közül *Thordai* Lajos dr. a rangban a legidősebb: 1905.-ben lépett a főváros szolgálatába. Jelenleg a vizivárosi elöljáróság vezetője, hosszú ideig dolgozott a kőbányai elöljáróságon, azelőtt pedig a közlekedési ügyosztályba volt beosztva, ahol *Rényi* Dezső jobkeze volt. Élénk társadalmi életet élő, nagyműveltségü uriember, akivel diszt nyer a főváros tanácsnoki testülete.

A rangsorban *Thordai* után *Felkay* Ferenc dr. következik, aki 1910. óta van a fővárosnál. Ezt az időt teljes egészében az elnöki ügyosztályban szolgálta le *Felkay,* aki ma is a legnagyobb tudósa a személyzeti közigazgatás bonyolult ügyeinek. Mint helyettes tanácsnok, a közgazdasági ügyosztály élére nyert beosztást, az a néhány hónap, amelyet ebben az ügyosztályban eltöltött, azt bizonyítja, hogy komoly érzéke van a közgazdasági problémák iránt is. Speciális munkakörét, a közigazgatás racionalizására vonatkozó kitüntető polgármesteri megbizatást helyettes tanácsnoki minőségben is megtartotta.

Morvay Endre dr. lesz a rangsorban a harmadik az uj tanácsnokok között. Morvay azon ritka köztisztviselők közé tartozik, akiknek *két diplomájuk is van:* tanári és jogi. Morvay tanácsnok egyideig történelem és földrajzszakos középiskolai tanár volt, majd a közoktatásügyi ügyosztályban dolgozott, már itt kitünt hihetetlen munkabírásával és szorgalmával. Közel tiz esztendeje az üzemi ügyosztályban működik, a fiatalabb generáció tagjai közül *ő a legalaposabb és legképzettebb ismerője* az üzemi problémáknak. Jelenleg is ennek az ügyosztálynak vezetője.

Babarczy István báró széleskörű tudásáról és páratlan szigorúságáról közismert. Évtizedek óta dolgozik a közoktatási ügyosztályban, ezt a munkakört csak rövid időre cserélte fel a közgazdasági ügyosztály vezetői pozíciójával, ahol a nagyszorgalmú és nagytudású, az ipar és kereskedelem jogos érdekeivel szemben mindig megértést tanusító *Babarczy* rövidesen *nagy népszerűségre tett szert* az ipari és kereskedelmi érdekeltségek körében.

Az uj tanácsnokok között rangra és korra is a legfiatalabb doroghi *Farkas* Ákos dr., az elnöki ügyosztály vezetője. Ő ahoz *az uj magyar generációhoz tartozik,* amely a tanultság és tudás minden fegyverzetével felszerelten akar harcba indulni az uj Magyarországért. Különleges nyelvtudása, nagy műveltsége, ugy közgazdasági, mint főleg telepítési kérdésekben való nagy jártassága országos viszonylatban is elsőrendű nevet szereztek *az alig negyvenesztendős Farkas Ákosnak.*

Az uj tanácsnokok a jövő szerdai közgyülésen *le is teszik a hivatali esküt.*

Fóthi-út, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvezőfeltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen Fóthi-út 35. Hétköznapokon Rudolf-tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u 51
Telefon: 62—2—06.

Elsőrendü kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre
Legujabb autókarosszériás gyermekkocsik nagybani árban
A fentiekhez alkatrészek.
Javitómühely. Olcsó árak
VARRÓGÉPET LAKÁSÁN MEGJAVITJUK.
LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

A megszanált idegenforgalom

Ilovszky János a láthatatlan import fontosságáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A pénzügyi bizottság költségvetési vitájában jelentékeny rész jutott *a főváros idegenforgalmának.* A városgazdasági ügyosztály költségvetése kapcsán valamennyi pártból hozzászóltak az idegenforgalom nagy és fontos problémájához és valamennyi szónok *kárhoztatta a költségvetés szűkmarkúságát,* amelynek során *kerek 200 ezer pengővel csökkentették a főváros idegenforgalmi kiadásait a jövő esztendőben.* Valamennyi felszólaló *teljes elismeréssel adózott* a városgazdasági ügyosztály tanácsnokának, *Kovácsházy* Vilmosnak és a fővárosi Idegenforgalmi Hivatal igazgatójának, *Zilahy* Dezsőnek, akik mindketten *valóban tehetségesen és szívós energiával vetik fel és valósítják meg az újabb és újabb ötleteket a főváros idegenforgalmának fejlesztése céljából.*

Az idegenforgalom fejlesztésének problémájához elsőnek *Ilovszky* János szólalt fel, aki mint a Baross Szövetség elnöke, azt a bejelentést tette a pénzügyi bizottságban, hogy *a szövetséghez tartozó négyezer kereskedelemmel és iparral foglalkozó kereskedő* hajlandó arra, hogy ha a főváros olyan idegenforgalmi levélpapirost bocsájt rendelkezésükre, melynek egyharmadrésze a fővárost propagálja képekkel és jelmondatokkal, német, olasz, francia és angol nyelven, akkor a Baross Szövetség tagjai *üzleti levelezéseiket ezeken a papirokon fogják lebonyolítani. Ilovszky* indítványa annyit jelent, hogy *ezek az üzleti papirok dossziéba kerülnek, nem jutnak a szemétkosárba,* vagyis az a külföldi kereskedő azon a cégpapiroson, amelyet a budapesti cég ír a külföldi cégeknek, *rögtön megkapja Budapest propagandáját is.* Erről az érdekes ötletről és az idegenforgalom aktuális kérdéseiről

Ilovszky János

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az az ötlet, amelyet a pénzügyi bizottság ülésén előadtam, *olyan propaganda, amelyet magánúton megszerezni nem lehet,* és megvalósítása esetén méltóan kapcsolódnék ahhoz a valóban ötletes és értékes propagandához, amelyet körlevelek, naptárak, számolócédulák stb, a világ minden tája felé való szétküldésével a főváros idegenforgalmi hivatala kifejt. Én, mint kereskedő ember, *kétszeresen érzem és hirdetem a reklám fontosságát* és e tekintetben

nem győzök eléggé utalni az idegenforgalmi propaganda fontosságára, amely a leghatékonyabb eszköz a láthatatlan import: a külföldről a vendégek zsebében bejövő valuta szempontjából.

— *Nyitott szemmel járom a világot,* gyakran járok a külföldön és mindenütt megfigyelem az idegenforgalmi propagandát.

Minden erőnket meg kell feszítenünk, hogy az idegenforgalom megfelelő propagandája révén idegenforgalom tekintetében megszerezzük azt a helyet, amelyet Budapest szépsége megérdemel.

Nálunk egyrészről *Budapest szépsége,* másrészről *fürdőink* jelentenek nagy vonzást. *Olaszország* reklámjában hivatkozhatik többezer esztendős kultúrájára, *Ausztria* a maga 900 idegenforgalom szempontjából figyelembe ötlő helyével, nagyszerű vendéglátó iparára, *Svájc* a nyári és téli üdülés lehetőségeire. Mi, sajnos, nem vagyunk abban a helyzetben, hogy minderre hivatkozhassunk, mi *csak fővárosunk szépségével és balneologiai értékű fürdőivel vehetjük fel a küzdelmet.* De büszkén állapítom meg: ebben a tekintetben *egyetlen városa vagy országa a világnak sem veheti fel velünk a versenyt!*

— Én a magam részéről

a legmesszebbmenő formában elítélem az idegenforgalmi propaganda csökkentését a főváros jövő esztendei költségvetésében és ezen az úton is kérem az illetékes tényezőket, hogy a költségvetés egyeztetése kapcsán találjanak módot ennek a redukciónak a megszüntetésére.

Az én szerény nézetem szerint nem kétszázezer pengővel csökkenteni, hanem *százezer pengővel az ez évi költségvetés felé kell emelni a főváros idegenforgalmi büdzséjét!* Ennek a százezer pengős plusznak a felhasználására, még pedig a valóban okos, céltudatos és hasznos felhasználására *száz és száz eshetőség mutatkozik.* Azokat a diapozitivokat, amelyek a bécsi iroda bejáratát oly nagyszerűen díszítik, sokszorosítani kell, kópiákat kell róluk készíteni, meg kell szervezni az előadási anyagot és ezt Francia, Német, Olaszországban, Svájcban és máshol mindenütt *alkalmas megállapodásokkal le kell vetíteni, megfelelő előadások keretébe beállítani.*

— Bizton hiszem, hogy

az a százezer pengő plusz, amelynek felvételét kértem a törlés helyett a főváros jövő esztendei idegenforgalmi költségvetésébe, sokszorosan visszafog térülni, a főváros kereskedelmének és iparának forgalma növekedik ezzel a többlettel,

és így a keletkező többforgalom következtében a százezer pengő bőségesen visszatérül a főváros jövedelmeihez.

— Ehelyütt is *elismerésemet nyilvánítom a főváros idegenforgalmi hivatalával szemben.* Az a tény, hogy Magyarországra *több idegen jön a statisztika adatai szerint,* mint bármely más országba, a főváros idegenforgalmi hivatalának *több mint egy évtized óta kifejtett nagyszerű munkájának az eredménye.* Utalok arra, hogy amikor Németország sok milliót állít be az idegenforgalmi propagandára, amikor Ausztria kétségbe van esve, hogy az idegenforgalom megcsökkent, amikor azt látjuk, hogy ezzel a csökkenéssel szemben az idegenforgalom szempontjából *mi állandóan haladunk,* akkor

rossz helyen alkalmazott takarékosság a kétszázezer pengő törlése, akkor az nem egyéb, mint annak a kereskedőnek az eljárása, aki a legjobban menő árucikkét dobja ki az ablakon.

*

Elmondotta még munkatársunknak *Ilovszky* János, hogy

a főváros kenesei üdülőtelepét is bele kellene kapcsolni az idegenforgalmi propagandába.

A nyári Balatont ismeri már egész Európa, a téli Balatont még nem. A kenesei üdülőtelep télen *deficittel dolgozik,* azonban muszáj az üzemet fenntartani, holott téli kihasználhatóság szempontjából alig jön számításba. Az Idegenforgalmi Hivatalnak kellene *a téli balatonkenesei üdülőtelepet is erősebben propagálnia és tárgyalásokat kellene folytatnia* abban az irányban, hogy amint Svájcba téli sportokra mennek az emberek, ugyanúgy jöjjenek *a Balaton végtelen nagy sík jégmezőjére jégvitorlázni, fakutyázni, amire nincsen alkalom sehol a világon.* Ezáltal elérhetnők azt, hogy hosszabb időre jönnének az idegenek, ami azért fontos, mert *azt a pénzt, amit az idegenek itt elköltenek, száz százalékban ebben az országban marad.*

nyugodt lélekkel mehetünk, mert hiszen ma is a kötelesség szólította abba az egyesületbe, amelynek *huszonöt évvel ezelőtt megalapítója volt.* Ő tehát már huszonöt évvel ezelőtt is lelkes harcosa volt *annak a keresztény és nemzeti irányzatnak,* melyet a mi körünk is képvisel. *Ha értékelni tudjuk ezt az időt,* ezzel azt a becsületes munkát értékeljük, amelyet *Nagy* Ferenc *végzett és végez ma is, a mi legnagyobb örömünkre.*

A nagy tetszéssel fogadott felszólalás után *igen hosszú és értékes vita* fejlődött ki arról, hogy a fővárosi ínségsegélyezés milyen formában történjék. A felszólalók: *Várhidy* Lajos, a Városok Kongreszusának igazgatója, *Mihályhegyi* Géza dr. főorvos és *Bencze* István főparancsnok példákkal illusztrált hozzászólásai általános véleményként hangzottak el, hogy *a segélyezés csak munkaszolgáltatás ellenében történhet, anélkül azonban, hogy közmunka elvonását eredményezné.*

Ötéves moratóriumot kér a Sas-Kör a kereskedelem és ipar régi tartozásaira

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Sas Kör szombatesti összejövetelén *Nagy* Ferenc távollétében, aki a Barosstelepi keresztény kaszinó jubileumi ünnepségén vett részt, *Konta* József alelnök köszöntötte a nagy számban megjelent tagokat, majd *Miklós* Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tag tájékoztatta a tagokat *az aktuális bel- és külpolitikai kérdésekről.*

— Jóllehet, — mondotta — hogy a főpolgármester még nem nyilatkozott szanálási terveiről, *reméli, hogy a szanálás nem a tisztviselők és alkalmazottak fizetésének leszállításában merül ki.* Nem merülhet ki, mert éppen az eddigi tapasztalat mutatta, hogy a köztisztviselők fizetésének leszállítása csak az iparnak és kereskedelemnek volt kárára. Ezzel kapcsolatban ad hangot annak az általános óhajnak, hogy *a kormány azzal az elánnal fog sietni a kereskedelem és ipar segítségére is,amint azt tette a mezőgazdaság felsegítésével is.*

Szerinte a kereskedelem és ipar régi tartozásaira *ötéves moratóriumot kellene engedélyezni,* mert a remélhető gazdasági javulás következtében ezeket a tartozásokat *ez idő alatt könnyen rendezni lehet.* A hitelellátás tekintetében is *sok panasz merül fel.*

Azok a bankok, melyeknek elsősorban kellene teljesíteni kötelességüket, *nem sietnek a közgazdaság segítségére.* A régi kölcsöntőke részletei hozzájuk befolynak és ennek ellenére *sem folyósítanak újabb hiteleket.* Nem csoda tehát, ha a kamat oly magas. Példaképül *Belgiumot említi meg,* hol hasonló nehéz helyzetben maga az állam gondoskodott a közgazdaság védelméről, amikor az ipari hitelkamatot 4—5 százalékra szállította le, a tartozásokat pedig kötvényesítette. Amerika pedig a takarékbetétek garantálásával indította meg az egészséges folyamatot, amit nálunk az ipar és kereskedelem oly régóta vár.

Altorjay Sándor dr. a távollevő *Nagy* Ferencről emlékezett meg meleg szóval. Örvendetes, — mondotta többek között — hogy rajongásig szeretett ügyvezető elnökünk *az az elhivatott ember,* aki után

Offenbach Hoffmannja mesél Hoffmann képkeretes beszél

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi utca 21. sz. félemelet 7.
(Irányi-utca és Veres Pálné-utca sarok).

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 73/b.
Gyár VI, Jász-utca 74. sz.
TELEFON 91-9-12.

HIREK

A szabadjegy alkonya

A főpolgármester szigoru intézkedése

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Borvendég főpolgármester fontos rendeletet intézett a polgármester útján a Beszkár vezetőségéhez. A rendelet utasítja a Beszkárt, hogy az összes villamoson, illetőleg az autobusz, a fogaskerekű és sikló vonalain érvényes menetdíjkedvezményekről, kedvezményes bérletjegyekről, szabadjegyekről *záros határidőn belül tegyenek jelentést a főpolgármesterhez.* Hangsúlyozza a rendelet, hogy a főpolgármester számára *listaszerűen kell összeállítani az összes szabadjegyesek névsorát* és azt is meg kell világítani, hogy az egyes alkalmazotti kategóriák *miféle szabadjegy-kedvezményben* részesülnek.

A főpolgármesteri rendelet *élénk feltűnést keltett* a Beszkár köreiben, ahol kétségtelennek tartják, hogy úgy az alkalmazotti, mint az egyéni jegykedvezményeket illetően január elsejétől igen *nagyfokú megszorításokra* van kilátás. A redukció *erősen fogja érinteni a fővárosi tisztviselőket is*, akiknek a Beszkártól élvezett jegykedvezménye is *január elsejétől kezdődően előreláthatóan megszorításra fog kerülni.*

Mikor sérelmes az aszfalt-reklám?

A kamarai zsüri érdekes döntése

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Ujabban igen elterjedt a fővárosban a reklámnak az a módja, hogy egyes *cikkek hirdetését az utcák aszfaltjára festi a főváros Hirdető Vállalata.* Egy fővárosi kereskedő úgy vélte, hogy érdekeit sérti az ilyen reklám, mert éppen azt a márkás cikket, amelynek reklámját az üzlete előtti aszfaltjárdára helyeztek el, *nem tartja, hanem ugyanazon célra szolgáló más márkát.*

Ezért a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara zsürijéhez fordult, amely foglalkozott ezzel a kérdéssel és megállapította, hogy *a versenytárs üzletének közvetlen közelségében elhelyezett üzleti reklámközlések, amennyiben eleddig reklámcélt nem szolgáló helyen nyernek alkalmazást, sérelmesek lehetnek,* mert a kereskedő üzlete előtti térségen minden vevőnek át kell haladnia és így a reklámközlések *oly támadás erejével* bírhatnak, amelyek lényegileg a már meglevő vevőkör elhódítását, erőszakos elvonását eredményezhetik.

E közelharc eldöntését erőszakosan befolyásoló, megtévesztő grafikai eszközök alkalmazása tehát *sérelmes lehet*, illetve *a sérelem fokozására alkalmas.* Az a kereskedő, aki üzletbért fizet, kirakatot tart fenn, írott jogszabály hiányában is méltán tarthat igényt arra, hogy a közvetlen előtte, vagy közvetlen közelében, közvetlenül mellett fekvő térség ne használtassék fel *a versenytárs hirdetési propagandájára* olymódon, hogy azok alkalmazása a vevőközönséget szabad elhatározásában erőszakosan befolyásolhassa. E szempontok azonban a konkrét esetek szerint *külön-külön mérlegelendők.*

Sipőcz polgármester a Nemzeti Casinóban

Berzeviczy Albert inditványára egyhangu választással sorozta a Casinó tagjai sorába Sipőcz Jenőt

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A több mint százesztendős Nemzeti Casinó, az ország legelső társasköre, egyik legutóbbi választmányi ülésén feltünést keltett *Berzeviczy* Albert, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének felszólalása. *Berzeviczy* megállapította, hogy *Széchényi* István grófnak, a legnagyobb magyarnak, a Casinó alapítójának annakidején az volt az elgondolása, hogy a Casinóban ne csak *hazánk arisztokratái* választassanak be, hanem a *közéleti nagyságok közül* is az arra érdemesek meghivassanak. Kijelentette beszéde további során *Berzeviczy*, hogy *Sipőcz* Jenőre Budapest székesfőváros köztiszteletben álló polgármesterére gondol, akit a *Casinó tagjainak sorába beválasztandónak tart.*

A választmányi ülés *általános helyesléssel és tapssal* fogadta az agg államférfiu megnyilatkozását. Mivel időközben a választmány ujjáalakult, és a kiesési rendszer következtében *Berzeviczy* az uj választmányban nem foglalt helyet, a választmánynak két másik előkelő tagja: *Zichy János* és *Széchenyi* Károly grófok írták alá azt a bejelentést, amelyben a polgármestert a Nemzeti Casinó tagjai sorába ajánlják.

A Klub alapszabályai szerint az ajánlott tagokra a szavazás *titkosan, fehér és fekete golyókkal* történik. A legnagyobb ritkaság, hogy a szavazás alkalmával a fehér golyók között, amelyek a felvétel mellett szólnak, *ne adassék le egy-két fekete golyó is.* Ez *a feltünő eset* következett be a Casinónak egy héttel ezelőtt tartott választmányi ülésén, amikor is *a választmány jelen volt nagyszámú tagjai egyhangúan választották a Casinó tagjai sorába Sipőcz Jenőt.*

A főváros egyesítése óta Sipőcz Jenő az *első a székesfőváros polgármesterei között*, akit a Nemzeti Casinó tagjai sorába választott. A hét egyik estéjén *Sipőcz* polgármestert aki *Berzeviczy* Albert kiséretében először jelent meg a Casinóban, a Casinó tagjai nagy szeretettel és lelkesedéssel ünnepelték.

A vágtató deficit

2013 január 1-ig a Beszkár gondnokságát meghosszabbitották az Autóbuszüzem felett

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az Autobuszüzem tudvalevőleg ezelőtt két esztendővel, pontosan 1932 július 1-én a Beszkár üzemkezelésébe került. A közlekedési szakbizottság jövő heti ülése elé kerül az a polgármesteri előterjesztés, amely *véglegesíti ezt a helyzetet a Beszkár és az Autobuszüzem között.* Az egyesítésnek ez a módja, — mint a polgármesteri előterjesztés megjegyzi — a törvényhatósági bizottság közgyűlésének *is* már akkor az akaratnyilvánítása volt, amikor a Beszkár életrehívta és vele a neki átadott közúti vasúti vagyon kezelésére vonatkozóan *jogviszonyt létesített.*

Az üzemviteli szerződés *nyolcvan esztendeig*, pontosan 2013 január 1-én reggel 5 óráig tart. A feltételek igen súlyosak. A főváros a beruházási tőke *még törlesztetlen részét* köteles megtéríteni a Beszkárnak, amely átveszi az üzemi személyzetet is. A főváros csak olyképen lát kiutat az Autobuszüzem mai súlyos anyagi helyzetéből való szabadulásra, hogy az üzem létesítésére és fejlesztésére fordított beruházást oly vagyonnak tekinti, amelynek *kamatozásától eltekint és a befektetett tőke amortizálásáról is lemond.* A főváros különben *tulajdonjogainak fenntartásával csupán kezelésre adja oda* a vagyontárgyakat a Beszkár-nak és kötelezettségévé teszi az átadott vagyon állandó megóvását, a gyümölcsöztetés helyett pedig — a fejlesztés révén — annak gyarapítását is.

A Beszkár természetszerűen *kötelezettséget vállal* arra, hogy az Autobuszüzem kocsiparkját *állandóan üzemképes és jó állapotban tartja*, azt a szükséghez képest felújítja és szaporítja. A Beszkárnak — beleszámítva a BART-szerződés lejáratát is 1936 december 31-én — az elkövetkező nyolc-tíz év leforgása alatt a mai vonalhálózat és menetsűrűség feltételezése mellett összesen mintegy *175 új autobusz beszerzésével kell számolnia.*

A szerződéstervezet szerint 1950 december hó 31-ig az Autobuszüzem *esetleges tiszta nyeresége* kizárólag az Autobuszüzem fejlesztésére fordítandó. 1951. évi január hó 1-től kezdve *a főváros a tiszta nyereségből részesedést követelhet.* A Beszkár kötelezi magát arra, hogy *szabadjegyeket senki részére és semmiféle jogcímen nem ad ki* és hogy hivatalos eljárások céljaira 100 darab és ezen felül *a törvényhatósági bizottság taglétszámának megfelelő számú utazási igazolványt* a székesfőváros polgármesterének *díjtalanul rendelkezésére bocsájt.*

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleniti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában v. ret

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZA ÜZLETE

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Tel: 81-5-66, 31-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Csorna árvaszéki elnök előadása. A Társadalmi Erkölcs Nemzetközi Kongresszusának a budai Vigadóban szerdán tartott ülésén *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök francia nyelven tartott előadást az apai hatalom korlátozásáról a kiskoruak erkölcsi védelme érdekében. Rámutatott arra, hogy a régi jogok álláspontja a szülők vétkességén nyugodott, ami célszerütlen volt; az ujabbi jogok (svájci, francia, német) a szülői hatalomban foglalt gondozási és nevelési jogot egyedül korlátozzák a kiskorú érdekveszélyeztetése esetén és a kiskoruak közjogi igényét állapítják meg a **nevelésre**, a szülők vétkessége nélkül is, ha a családban a nevelés ki nem elégítő, vagy a gyermek az erkölcsi romlás veszélyének van kitéve. Ez a nevelés hatósági uton történik a szülői hatalom egyébként való érintetlenül hagyása mellett. Az ujabbi magyar jog, sőt magánjogi törvénykönyvünk javaslata szintén simul ehhez a nyugati mintához, amint előadó azt kimutatta. Az előadást nagy tetszéssel fogadták.

Gróf Széchényi György szociális előadása a Keresztény Tanügyi Bizottságban. A *Bednárz* Róbert prelátus elnöklete alatt álló Keresztény Tanügyi Bizottság okt 22.-én d. u. 5 órakor IV. ker. Városház u. 10 sz. alatti helyiségében taggyülést tart, melyen *Urbányi* C. József igazgató jelentése után, gróf *Széchenyi* György a kiváló szociológus előadást tart. „A rendi állam szelleme és kultúrális feladatai" címen. Előadást tart még a szociális kérdés megoldásáról dr. báró *Brandenstein* Béla, dr. *Mihelics* Vid egyetemi tanárok, *Mócsy* László ny. el. isk. főigazgató, *Koppányi* István középiskolai tanárok.

Az ujlaki Dunapart és a Császárfürdő környékének rendezése. A Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete értekezletet tartott, amelyen *Bárdos* György dr. elnök a Császárfürdő környékének sürgős rendezését kívánta úgy a külföldi gyógyulást kereső betegek, mint a hegyvidék lakossága érdekében. A legfontosabb a HÉV-állomások kihelyezése Óbuda határára. A Pálffy-tér és a Császárfürdő környéke addig nem fejlődhet, míg vasúti gócpontok zavarják a lakosság nyugalmát. Báró *LukachichGéza* ny. altábornagy a Margithíd melletti Dunapart szégyenletes állapotát vázolta. A közlerakodó helynek nem szabadna a vidéket elcsúfítani. A Zsigmond-tér fejlődését a leállított malmok akadályozzák, amelyek lebontása után gyönyörű vidék fejlődésére nyílik lehetőség. *Nátly* Ignác ny. ezredes a szük Zsigmond-ucca érdekében tartja szükségesnek az Ujlaki Dunapart és a Kavics-ucca rendezését, *Haász* Emil, *Tárnok* Béla dr. ügyvéd felszólalása után *Kaszás* József bizottsági tag a városfejlődés érdekében látja fontosnak a Margithíd és az építendő óbudai híd közötti Dunapart rendezését. *Bárdos* György elnök bejelentette ,hogy a közeljövőben meg kell történnie a vágányok eltávolításának a Dunapartról, ahol azután a Margitrakpartnak megfelelő szép útvonalat lehet építeni. A Zsigmond-tér környékének rendezésével most foglalkozik a Közmunkatanács és remény van arra, hogy az itteni szép vidéket is be lehet kapcsolni a Buda-fürdőváros problémába.

Gőz, vizvezeték, csatornázási, fütési szereléseket legjutányosabban vállal
megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés dijmentesen
Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó
BUDAPEST, VII., BAROSS-TÉR 15

A törvényszék elrendelte a bizonyítást az Ágotay-perben

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Háromnapos erős és megfeszített tárgyalás után *valóban impozáns győzelmet aratott* a főváros tiszti ügyészsége az *Ágotay-perben.* A budapesti királyi törvényszék *Bándy-tanácsa* a felszámolás alatt lévő Pedagógiai Filmgyár Rt. jogi képviselőjének kérelmére *Ágotay* volt filmgyári vezérigazgató ügyében *az egész vonalon elrendelte a bizonyítást,* kötelezte *Ágotayt,* hogy harminc napon belül válaszoljon a főváros, illetőleg a felszámolók jogi képviselőjének előkészítő iratára, aki viszont további harminc napon belül köteles erre a válaszra észrevételeit megtenni.

A királyi törvényszék ezen *valóban feltűnő és szenzációs határozatával kapcsolatosan,* amelynek során *a nyilvános előadásról a bizonyítás felvételére tért át a bíróság,* megállapítható már most, hogy a járásbíróság azon döntése, amely szerint a fővárossal, illetőleg a felszámolókkal szemben a szigorú jog legmerevebb alkalmazásával kellett megállapítani a kártérítés kötelezettségét, nem fog megállani a felsőbb bírói fórumoknál. *Ágotaynak* a felszámolók azon vádjaira kell most felelnie, hogy sohasem volt jogérvényesen megválasztott vezetője a részvénytársaságnak, soha nagyobb fizetése havi 440 pengőnél nem volt, jogalap nélkül vett igénybe lakást, vett fel közlekedési és karácsonyi segélyt, nemkülönben remunerációt.

A törvényszék ezen határozata *politikai szempontból is nagyjelentőségű.* A törvényszék előtt lefolytatandó bizonyítás során *világosság fog derülni a Pedagógiai Filmgyár egész üzletvitelére,* megállapítást fog nyerni, mégpedig, ami a legfontosabb: *bírói úton, hogyan vezetnek egy fővárosi üzemet* a gazdasági leromlás idején, mekkora hatalmat adnak egyetlen ember kezébe, hogyan lehet utalványozni, drága felszerelést vásárolni és miképen lehet azután efajta üzletvitelt *az autonómia kiküldötteiből álló közgyűléssel jóváhagyatni.*

Az Ericcson-gyár készíti az Uj Szent János-kórház telefonberendezését. A főváros vezetősége már a mult évben elhatározta, hogy a hatalmas kiterjedésű Szent János-közkórházban modern telefonhálózatot létesít. Eddig az Uj Szent János-kórháznak csak néhány telefonvonalja volt, az egyes pavillonokat pedig *kezdetleges házitelefonok kötötték össze,* ami a külvilággal való érintkezést nagyon megnehezítette és ez úgy a gazdasági vezetés, mint az orvosi ellátás szempontjából nehézségeket okozott. A néhány hónappal ezelőtt meghirdetett versenytárgyalás a közelmultban járt le és a meglehetősen nagyszámú ajánlatok között szerepelt a m. kir. postáé is. A posta ajánlata látszott a legelőnyösebbnek, de a magánipar részéről élénken tiltakoztak az ellen, hogy ezt a jelentős munkaalkalmat közüzem kapja. A polgármester méltányolta ezt az álláspontot, új versenytárgyalást hirdetett, amelyen az *Ericcson-gyár 37.200 pengős ajánlata volt a legelőnyösebb* és így ez a gyár kapta meg a telefonberendezés elkészítésére a megbízást. A Szent János-kórház telefonhálózatának és háziközpontjának *felszerelését rövidesen megkezdik.*

Ha Ön ideges vagy szivbeteg, fogyasszon
Mézmaltin tápszert
kávé helyett.
Kapható minden drogéria és fűszerüzletben.

GAZDASÁGI ÉLET

A szénkartell és a főváros

Mátyásfalvy Erich leleplezései a bányák haszonkulcsáról — Az árak leszállítására kell kényszeriteni a szénbárókat!

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Általános feltűnést keltett a pénzügyi bizottság vitájában az az indítvány, amelyet vitéz *Mátyásfalvy* Erich dr. tett. *Mátyásfalvy* arra kérte fel a polgármestert, tegye megfontolás tárgyává, *miképpen lehetne a székesfőváros szénbeszerzését a szénkartel önkényétől függetleníteni* és lehetségessé tenni azt, hogy a székesfőváros intézményeinek és üzemeinek szükségleteit olyan módon fedezze, amint az a székesfőváros érdekeinek *a legjobban megfelel.* Azok az indokok és számadatok, amelyeket *Mátyásfalvy* beszéde során felsorakoztatott, szükségessé teszik, hogy az alábbiakban *részletesen foglalkozzunk a fővárosi nagyüzemek szénbeszerzésével.*

Az önálló vagyonkezelésü intézmények közül az Elektromos és a Gázművek *maguk fedezik szükségletüket,* emellett azonban a Gázművek *még a fővárosi intézetek és intézmények szénszükségletét is fedezi.* Az Elektromos Müveknél az a helyzet, hogy *három nagy bányától szerzi be a szénszükségletét,* még pedig olyan arányban, hogy egyiktől szükségletének körülbelül a felét, a másik kettőtől pedig egynegyed-egynegyed részét szerzi be. Ha figyelembe vesszük, hogy a három bánya által szállított szénnek mekkora a kalóriatartalma, azt látjuk, hogy annak a bányának a szene, amelyik az Elektromos Művek szénszükségletének a felét nyujtja, nem nagyobb kalóriájú, mint a másik kettőé, amellett talán drágább is. Önként felvetődik tehát a kérdés: *miért fedezi az Elektromos Művek ennél a bányánál szénszükségletének nagyobb részét?* Erre a válasz nagyon egyszerű: *a bányák kartelben állanak* és az a megállapodásuk, hogy ebben az említett arányban szállítják a szenet az Elektromos Müveknek, mégpedig úgy, hogy *akár akarja a főváros, akár nem, ebben az arányban kapják a szenet és ettől a három bányától kell azt átvenniök.*

A legdrágább szén még ezelőtt négy évvel *2 pengőbe került métermázsánként.* Az Elektromos Művek vezetőinek szukcesszíve sikerült ezt az árat lenyomnia *két pengőről 1.70 pengőre,* ami igen lényeges megtakarítás, mert hiszen *21 ezer vagónnál vagónonként 30 pengőt számítve, kereken több, mint 600 ezer pengőt tesz ki.* Az a szén, amely négy évvel ezelőtt két pengőbe, most pedig egy pengő hetven fillérbe kerül, *békében egy korona 17 fillérbe került,* szóval átszámítva *egy pengő 35 fillérbe kerül,* úgyhogy *még mindig 36 fillérrel drágább, mint amilyen volt a békében.*

A Gázmüveknél és a Gázművek által ellátott intézményeknél *a szükséglet kereken nem egészen 12 ezer vagón.* Az Elektromos Müvekkel szemben *a Gázműveknek magas kalóriatartalmú szénre van szüksége.* Nyolc bányától fedezi szükségletét a Gázművek és a fővárosi intézmények: a legalacsonyabb ár *métermázsánként 94 fillér,* még pedig bizonyos szénfajta ára, az 5—20 milliméteres daraszén ára, míg ugyanez a fajtájú szén más vállalatoknál *két pengőbe, sőt két pengőnél többe is kerül.* Ezeknél a kalóriatartalom is magasabb. Mindennek figyelembevétele mellett is *csak körülbelül 30—35 százalékos áremelkedés volna indokolt.* Hogy mindamellett ennyivel magasabb árat követelhetnek ezek a bányák a fővárostól, annak *nagyon egyszerű magyarázata a vasúti tarifa különbsége.* A messze fekvő bányák lényegesen magasabb fuvardíjjal vannak megterhelve és így a közelebb fekvő bányák *lényegesen magasabb árat követelhetnek, mint a távolabbi viszonylatban fekvő, a fővárosnak eladó bányák.*

Fontos megállapítás a szénárak alakulását illetően, hogy *a termelési költség a békebelivel szemben nem változott.* Egy vájár munkabére békében négy korona húsz fillér volt, ez ma négy pengő 87 fillér, ezzel szemben a legtöbb ilyen bányánál a vájár napi bére hat korona húsz fillér volt a jobb időkben, beleértve a szociális és jóléti intézmények fenntartásával kapcsolatos megterhelését a vállalatnak. Ezzel szemben áll az a körülmény, hogy *a bányák műszaki felszerelése sokkal tökéletesebb,* mint amilyen a békében volt, ennek következtében igen lényeges megtakarítást érnek el ezen a címen. *A préselőgépek alkalmazása* a szénbányákban lényegesen emelte a vájár teljesítményét és ezzel *lehetségessé tette a vájárok létszámának csökkentését.* A termelési költségek végeredményben a békebeli termelési költségekhez képest *nem emelkedtek* és így indokolatlan, hogy a bányák mindamellett 30—40 százalékkal magasabb árakat követelnek a békebeli áraknál.

Mátyásfalvy előadása során igen érdekesen mutatott rá a legnagyobb magyar szénbányának, a *Magyar Általános Kőszénbányának belső ügyeire.* Ennek a vállalatnak 1910-ben négymillió korona volt a kimutatott tiszta jövedelme, 1925-ben 6,670.000 korona, 1926-ban 9,985.000, 1927-ben 12,179.000, 1928-ban 13,171.000, 1929-ben pedig 14,566.000 pengő, amely a következő években azután *fokozatosan ismét csökkent.*

Kétségtelen, hogy abban a nehéz időben, ami most nyomorgatja az egész ország közgazdaságát és lakosságát, *nem lehetnek olyan vállalatok, amelyek békebeli jövedelmük háromszorosát érik el* és jövedelmüket még ezidőszerint is *állandóan fokozni tudják.* Ami a fővárost illeti, a mai viszonyok közepette *nem lehet ezt a főváros közönségének és vezetőségének szó nélkül eltürnie* és meg kell tenni az intézkedést aziránt, hogy *a legközelebbi versenytárgyalások kiírása kapcsán megfelelő tárgyalásokkal érjék el a szénárak csökkentését.*

Ki az igazi matyó-menyecske?

Megrendszabályozzák a bankettek rettegett, tolakodó fényképészeit is

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Felkay Ferenc dr. tanácsnok, a közgazdasági ügyosztály új vezetője, okosan és energikusan igyekszik megoldani az ügyosztálya keretébe tartozó iparos és kereskedői problémákat. A tanácsnok akciója most *a matyó-kézimunka-piac* és abanketteken nyüzsgő *fényképészek* megrendszabályozását célozza.

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának terveiről:

— A közgazdasági bizottság legközelebbi ülésén, amely a jövő héten lesz, két érdeklődésre számottartó ügyet tárgyal: a matyó-asszonyok és a banketteken alkalmatlankodó fényképészek dolgát.

— A matyó-árusítást illetően az a helyzet, hogy hova-tovább már nemcsak a Blaha Lujza-téren, hanem az egész Rákóczi-úton árusítani fognak matyó-asszonyok, akiknek legnagyobb része azt sem tudja, *merre van Mezőkövesd.* A legtöbb ilyen ál-matyó-asszony *budapesti gyárak selejtes produktumait árusítja,* természetesen *alaposan becsapva a közönséget,* úgy művészeti, mint anyagi szempontból. A közgazdasági bizottság elé a polgármester úr azon javaslata kerül, hogy *a Blaha Lujza-téri matyópiacot a vásárfelügyelőség hatáskörébe utalja a főváros.* A józsefvárosi vásárfelügyelőnek lesz a dolga azután, hogy *rendet teremtsen az ál-matyók között* és csak azokat engedje árusítani, akik *úgy saját személyükben, mint árujukat illetően valódi mezőkövesdiek.*

— A másik érdekes probléma a közgazdasági szakbizottság jövő heti ülésén *a banketti fényképészek ellen elhangzott panaszok orvoslása lesz.* Ma nincs érettségi találkozó, bankett, vagy bármiféle összejövetel, amelyet *meg ne rohanna és magnéziumos petárdáival el ne büdösítene a fényképészek egész serege,* akik azután *tolakodóan kínálják képeiket a résztvevőknek.* A jövőben csak *szakképzett, iparigazolvánnyal bíró fényképészek készíthetnek banketten vagy estélyeken felvételeket,* kizárólagosan *a rendezőség előzetes irásbeli engedélye aalpján.* A temetőkben pedig *csak a temetőigazgatóság előzetes engedélye alapján szabad fényképezni.* A fényképészek megrendszabályozása természetszerűen *nem érinti a turistákat és az amatőröket,* akik saját kedvtelésükre készítenek felvételeket, csupán azokat kívánja a főváros ráncbaszedni, akik *iparszerűen üzik a mesterséget.*

Modern **szigeteléseket, asztaltutépítéseket, szinesasztalt-burkolatokat** és e szakmába vágó minemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I., Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON 43—1—44.

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK és MÁRVÁNYTÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

Füstmentes tüzelésre kötelezték a pékeket

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* a péküzemeket kötelezte, hogy a pékkemencéket füstemésztő rendszerre alakítsák át.

A sütők ipartestülete ezt a határozatot a belügyminiszterhez megfellebbezte, aki a Közmunkák Tanácsa határozatát feloldotta és kimondotta, hogy a fatüzelésű pékkemencéket füstmentes tüzelés kötelezettség alá vonni nem lehet, minthogy az Építésügyi Szabályzat értelmében azokat a tűzhelyeket kell füstmentes tüzeléssel ellátni, amelyeknek gyárkéményük van. A fatüzelésű pékkemencéknek azonban rostélyuk egyáltalán nincsen és így az azokhoz tartozó kémények *nem tekinthetők gyárkéményeknek.*

Megállapítja azonban a belügyminiszter, hogy az ú. n. *gőzsütő kemencék* füstmentes tüzelésének kérdése műszaki szempontból már régebben meg van oldva és ennek ellenére a kemencetulajdonosok egyrésze a füstmentes tüzelésre vonatkozó rendelkezéseknek nem tett eleget. Ezekre vonatkozólag helytálló a Közmunkák Tanácsának az a rendelkezése, amellyel ezeket a tüzelőhelyeket a Közszállítási Szabályzatnak a gyárakra vonatkozó rendelkezése alá vonja. Éppen ezért ezen tűzhelyekben a tüzelést füstmentesen kell végezni.

Mindaddig, amíg az Építésügyi Szabályzat módosítása, illetve kiegészítése útján fatüzelésű pékkemencéknek a füstmentes tüzelés kötelezettsége alá vonása be nem következik, az ilyen kemenék által okozott füstbántalom esetében annak megszüntetése végett *az iparjogi hatóságok jogosultak eljárni, az ipartörvény rendelkezései alapján.*

Ellenben a széntüzelésű, ú. n. gőzsütő kemencék füstmentes tüzelésére vonatkozó rendelkezések elhalasztására irányuló kérelmet a *belügyminiszter elutasította.*

Vállalkozás

Engedélyezték a Hegyalja-út módosított magasságait

Kora tavasszal megkezdik az Erzsébet hidat a Szent Imre herceg-úttal közvetlenül összekötő nagyszabású útvonal építését

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Amikor két esztendővel ezelőtt a *tranverzális utat* megépítette a főváros, az volt a városrendezési elgondolás, hogy a *Csend-utcánál kétfelé ágazzon az út.* Az egyik útvonal a Csend-utcán át a régi tabáni temető mellett, az újonnan megépített *Zólyomi-úton át halad a farkasréti temetőig.* Az útépítésnek ez a része már be is fejeztetett, *ezen közlekedik a nyolcas autobusz.* Az útvonal másik része a *Csend-utcától a régi Hegyalja-úton a Szent Imre herceg-útig, a vasúti aluljáróig terjed.* Ezt az útrészletet *mindezideig nem tudta kiépíttetni a főváros,* mert fontos elvi szempontok miatt *harc tört ki az útvonal körül* a főváros, a Közmunkák Tanácsa és a kereskedelemügyi minisztérium között.

Az útépítés engedélyezése kapcsán azt kellett eldönteni, *mekkora hajlással épülhet a Hegyalja-útnak ez a része.* A régi rendszer, amikor még *a lófogatú közlekedés volt túlsúlyban,* olyan alacsony emelkedést követelt a városrendezési terv kapcsán a Hegyalja-út ezen részének, amelyet az adott viszonyok között alkalmazni *lehetetlen volt.*

Közben nagyot fordult a világ sorsa. Mindenütt a világon *módosították a magassági szabályokat,* azt autóközlekedés lehetőségeihez viszonyítva. A Hegyalja-út szóbanforgó részénél a főváros út- és csatornaépítési ügyosztálya szintén a *módosított magasságok* mellett foglalt állást, vagyis laikus nyelven szólva: nem emelt kifogást az ellen, ha *az előirányzottnál meredekebb lesz a Hegyalja-útnak ez a része.*

A Közmunkák Tanácsa ebben a kérdésben mindaddig nem akart dönteni, *amíg az új tabáni terv el nem készül.* A főváros illetékes tényezőinek eljárása kapcsán *a legutóbbi napokban érkezett le* a városházára a kereskedelmi miniszter azon döntése, amely a főváros által proponált módosított magasságokat engedélyezi.

A főváros a kereskedelemügyi miniszter intézkedése kapcsán *a kora tavaszi hónapokban hozzákezd* az új útvonal megépítéséhez, ami által *az Erzsébet-híd budai fejétől pár perc alatt elérhető lesz a Gellért-hegy déli oldalán elterülő városrész.* Ez a városrész most csak *nagy kerülővel,* a Horthy Miklós-úton és a Szent Imre herceg-úton át közelíthető meg. Az *Uj Budapest* munkatársának illetékes helyen kijelentették, hogy *az új* útvonalat olyképen építi meg a főváros, hogy az *az autobuszközlekedésre is alkalmas legyen.*

Enyhített feltételekkel írják ki a pályázatot a cirkuszra. A városgazdasági bizottság első őszi ülésén, amely a jövő héten lesz, Szendy alpolgármester elnöklésével döntenek a Fővárosi Cirkuszra kiírandó pályázat ügyében. Az ügyosztály jelentékenyen enyhítette az eddigi pályázatok szigorú feltételeit, amik a szó szoros értelmében elriasztották a tőkeerős vállalkozókat a bérleti ajánlattól. Az ügyosztálynak az a javaslata, hogy úgy mint eddig, a bruttó bevétel bizonyos százalékát kelljen a pályázóknak megajánlniok, a hétezer pengős alapbéren felül. Törölték azonban a minimumot, vagyis a pályázóknak nem kell garantálniok a főváros részére bizonyos minimális bérleti díjat. A pályázati feltételek olyképen lesznek megállapítva, hogy nemcsak cirkuszi, hanem színházi és egyéb művészi előadásokat is szabad lesz tartani az épületben. Még egy jelentős újítása lesz a feltételeknek: nem kell hat esztendőre pályázni, lehet rövidebb időre, sőt egy esztendőre is. A cirkusz bérlete iránt színházi és varieté-körökben élénk az érdeklődés.

Megnagyobbítják a tabáni kéményseprőtestületet. A Tabán lebontásával kapcsolatosan *igen rosszul járt az a kéményseprő mester,* akinek kerületéhez a tabáni vityillók tartoztak. Mivel kétségtelenül méltánytalanság érte a szóbanforgó kerület kéményseprő mesterét, a polgármester a közgazdasági bizottság meghallgatásával azt az előterjesztést teszi a közgyűlésnek, hogy a tabáni kéményseprő-kerület a szomszédos kerületek terhére olyképen nagyobbíttassék meg, hogy a tabáni kéményseprő mester is *elérje a szokásos kéményseprő-kerületi jövedelmet.*

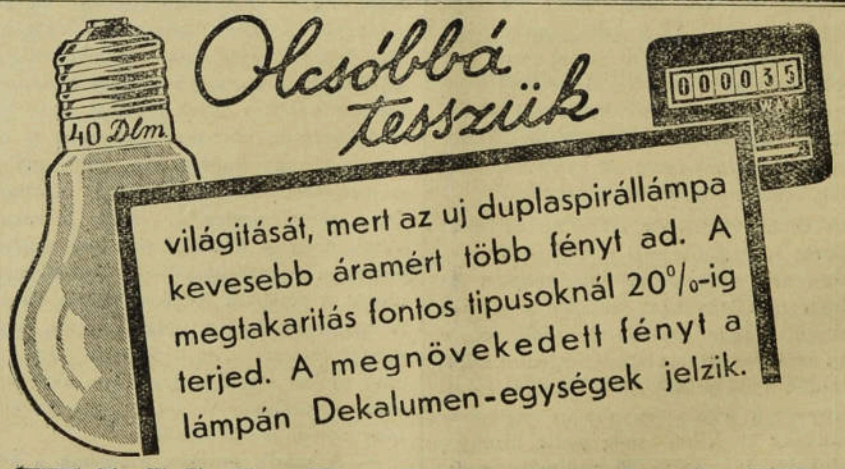
Harminc rendszámot kap a taxisok ipartársulata

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Legközelebb tárgyalja a törvényhatósági bizottság a taxi-szabályrendelet módosítását. Ezen alkalommal engedélyt kap a féltaxisok ipartársulata arra, hogy mivel a forgalomban tartható géperejű bérkocsik létszámát szabályrendeleti úton az 1450-ről 1480-ra emeli fel a főváros, ez újabb harminc géperejű bérkocsi üzembehelyezésére és forgalombantartására *az ipartársulat, mint jogi személy kap engedélyt.*

Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya-Részvénytársaság igazgatósága a f. é. október 31-ikére összehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1932. üzletévről áthozott 575.530.87 pengő nyereségelővitel, valamint az 1933. üzletévben elért 599.852.11 pengő nyereség alapján rendelkezésére álló összesen 1,175.382.98 pengőből részvényenként 2.50 pengő osztalék kifizetését határozza el (a mult évben két üzletévre megállapított 5 pengővel szemben).

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarban tartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

M. Kir. Állami Vas-, Acél-, és Gépgyárak Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalomba hozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vimos császár-út 28.
Telefon: 27-3-20

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

Rekord-rollfilm
26 Sch 6×9.8 felvételes Pf. 1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD FOTO SZAKÜZLET, VII, Nyár-utca 10. Tel. 40-4-03

Uj kiirások:

Friss déligyümölcs (narancs és citrom) árverések útján való értékesítésére vonatkozó kizárólagos jog bérbeadására. Határidő: 1934. évi október hó 22-én (hétfő) déli 12 óra.

Lófogatú fuvarozási munkálatokra a Budapest székesfőváros Vízművei részére. Határidő: 1934. évi október hó 22-én (hétfőn) d. e. 11 óra.

Ruha- és cipőszükséglet szállítására a székesfővárosi szeretetotthonok, árvaházak és gyermekotthonok részére. Határidő: 1934. évi október hó 23-án d. e. 9—10 óra.

Csomagolópapir szállítására a Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusító Üzeme részére. Határidő: 1934. évi november hó 3-án déli 12 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

XII. évfolyam 42. szám

Budapest, 1934 október 27

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV. KAAS IVOR-UTCA
Telefon: 82-8-23
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII., Reviczky-u. 1.

108 és 71

Tyler népszövetségi szakértő legutolsó jelentése, amely az év harmadik negyedéről tartalmazza a fontosabb gazdasági megállapításokat, nem tartozik a rózsásabbak közé. A gazdasági alaphelyzet nem mutat javulást, külkereskedelmünk expanziója hanyatlik, az egész vonalon gyöngülés fog mutatkozni az állami bevételekben, az adottságok gátat vetnek a mult esztendőben jelentkezett javulás elé és azt a bizonyosságot foglalják magukban, hogy a gazdasági helyzet élénkülése nélkül pénzügyi vonatkozásban sem lesz tapasztalható további javulás.

A hét szerdáján nyilvánosságra került Tyler-memorandumnak van egy megállapítása, amely a maga, szinte naivnak tetsző egyszerűségében jobban felhívja a figyelmet, mint a komplikált állampénzügyi megbeszélések. Közli Tyler, hogy a magyar ipari cikkek árai igen magas színvonalon vannak, amennyiben az általános ipari index még mindig 108-on áll (1913=100). mig a legtöbb más országban jóval a háború előtti szinvonal aiá süllyedt. A gabonaárak emelkedése után a mezőgazdasági index 71-en áll, az egy év előtti 53-el szemben. A kettő közötti diszparitás ennél fogva még mindig igen nagy.

Tyler ez alkalommal nem beszél a kartelirozott nagyiparról, amelyről több alkalommal használt negyedévenként visszatérő jelentéseiben éles szavakat. A népszövetségi megbizott megunta a borsó hányását a falra, rezignált kijelentéseket tesz csupán, immáron feleslegesnek látja a tényállításokból a konzekvenciákat levonni. Minek is tegye? A Népszövetség, ahova a Tyler-jelentések elérkeznek, valóban mit sem törődik a magyar ipari kartelekkel, idehaza pedig az összes illetékes tényezőknek sokkal, de sokkal fontosabb dolgaik vannak, mint a fogyasztók tömegeit a több százra rugó különféle kartel szörnyű pióca-csípéseitől megvédelmezni!

A magyar közállapotokat pártatlanul szemlélő Tyler egy csapáson halad a főváros autonómiájával, melynek polgármestere és különböző bizottságai számtalan izben kérték fel a kormányzatot nem a kartelek megszüntetésére — ekkora energiát senki sem tételezhet fel a kormányzatról — hanem legalább a legkirívóbb kinövések megszüntetésére. A főváros feliratai oda kerültek, ahova a legújabb Tyler-jelentésnek ez a része is vándorolni fog: egy miniszteri papirkosárba. Az ország és annak fővárosa tovább fog nyögni a kartelek uralma alatt, reménytelenül és megváltoztathatatlanul, rabszolgaságra és elkárhozásra itélten, csökkenő jövedelemmel, de az ipari árak folytonos emelkedésével, hogy hizlalja azt az uj arisztokráciát, amely a magyar iparvédelem jelszava alatt Trianon után a nyakunkba zúdult.

Huszár Aladár: az OTI örömmel ál kölcsönnel a főváros rendelkezésére

Hogyan valósitható meg Wolff Károly inditványa?

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Ugy a pénzügyi bizottság költségvetési vitájának, mint a költségvetési deficit eltüntetését célzó törekvéseknek is az a javaslat volt a gerince, amelyet *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére terjesztett elő az 1935. évi fővárosi költségvetés általános tárgyalása során. Ez a javaslat, — bár nem volt konkretizálva — úgy szólt, hogy *a főváros vegyen fel az OTI-tól 20 millió pengős kölcsönt, amely fedezetet nyujtana a költségvetésben szereplő beruházásokra.*

Wolff Károly abból az elgondolásból indult ki, hogy a beruházási tételeknek a költségvetésből való kiemelésével *teljesen el lehet tüntetni a deficitet.* Ennek a javaslatnak a sorsa véglegesen még nem dőlt el, mert hiszen a közgyűlés csak *a jövő héten kezdi meg a költségvetés tárgyalását.* Ezekután felmerül a kérdés: *milyen álláspontra helyezkedik Wolff Károly javaslatával szemben az OTI vezetősége,* amelynek már a legközelebbi időben nyilatkoznia kell afelől, hogy a főváros részéről felvenni szándékozott kölcsönt *folyósítja-e vagy sem?*

Huszár Aladár

volt főpolgármester, az OTI elnöke, akihez ebben az ügyben kérdést intéztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Mindenekelőtt meg kell állapítanom, hogy az OTI-nak *20 millió pengője nincsen.* Ilyen hatalmas összeg ezidőszerint *nem áll rendelkezésre.* Természetesen arról

szó lehet, hogy az OTI a fővárosnak beruházási célokra kölcsönt adjon. A főváros bonitása ugyanis vitán felül áll, az OTI tehát csak örülhet, ha a fővárosnál helyezheti el gyümölcsözőleg a maga pénzét.

Nem szabad azonban elfelejteni, hogy ilyen kölcsönnek a folyósítása *alapos tárgyalásokat igényel,* amelyeknek alakulására a kormányzat gyakorol végeredményben döntő befolyást. Az OTI-nak tulajdonképen *csak közegészségügyi célokat* kell szolgálnia ezekkel a rendelkezésre álló összegekkel, az OTI vezetősége azonban a kormányzat jóváhagyásával más célra is adhat kölcsönt. Nekem egyébként az az érzésem, hogy

ez az egész kérdés tulajdonképen a 33-as bizottság kompetenciája alá tartozik.

Mindez azonban csak *egyéni véleményem,* határozatot csak *az OTI vezetősége hozhat,* amely viszont c akkor foglalkozhatik

a Wolff Károly beszédében foglal javaslattal, ha a főváros vezető sége konkrét megkeresést intéz hoz zánk.

Mindaddig, amíg a főváros *konk formában nem jelentkezik,* az OTI zetősége hivatalos választ nem adhat. Én a magam részéről mindenesetre

megfontolásra érdemesnek ítélem Wolff Károly javaslatát, amelynek elfogadása és végrehajtása egyrészt a székesfőváros és az OTI autonómiájától, másrészt a kormányzat kétirányú jóváhagyásától függ.

Huszár Aladár volt főpolgármester nyilatkozata részletesen megjelöli azt az utat, amelyen a főváros vezetőségének el kell indulnia. A kétirányú jóváhagyást nyilván úgy kell érteni, hogy *a kormánynak előbb a 20 millió pengős kölcsön felvételére vonatkozó közgyűlési határozatot kell jóváhagynia, azután pedig újabb jóváhagyást igényel majd az OTI vezetőségének az a döntése is, amely a kért kölcsön folyósítását Wolff indítványa értelmében engedélyezi.*

Pártközi junktim készül az üzemvezéri poziciók betöltése ügyében

Egyenlőre Bornemisza és Papp folyamőrkapitány megbizatása bizonyos, a Beszkár ügyében még nincs döntés — A polgármester a jövő héten betölti a üresedésben levő állásokat és kiirják a pályázatot a két uj tanácsnoki állásra

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Miután a törvényhatósági bizottság betöltötte az üresedésben levő tanácsnoki állásokat, semmi akadálya sincs annak, hogy a polgármester kinevezése révén betöltésre kerüljenek azok a főjegyzői, tanácsjegyzői stb. állások is, amelyek most behelyettesítés útján vannak betöltve. Ezen állások betöltését illetően, *Farkas* tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője, *a közeli napokban fog előterjesztést tenni a polgármesternek.* Ez alkalommal döntenek afölött is, hogy a szóbanforgó állások betöltésénél *bevárják-e azt a tizenöt napot,* amely ideig a közgyűlési határozatok tudvalevően megfellebbezhetők. Mivel egyáltalában *nem valószínű,* hogy az öt tanácsnok megválasztása ellen ezen határidő alatt érdemleges fellebbezés adassék be, már a jövő hét folyamán sor kerül az öt tanácsnoki állás folytán megüresedett állások *fokozatos betöltésére a polgármester által.* Nincs kétség az iránt, hogy ezeket az álásokra *a már behelyettesített tisztviselőket fogja kinevezni a polgármester.* Ugyanezen alkalommal kerül sor azokra a mérnöki, adóhivatali, számvevőségi stb. állások végleges betöltésére is, amelyek *jelenleg szintén csak behelyettesítés útján vannak betöltve.*

Jelenleg *két tanácsnoki állás van üresedésben:* ezekre a közeljövőben szintén meghirdetik a pályázatot. Az új két tanácsnoki állást azután *még november hónap folyamán be is tölti a törvényhatósági bizottság.* Azután kerül majd sor a két újabb állás betöltése folytán megüresedő többi állás betöltésére is. Mint *Farkas* Ákos dr. tanácsnok az *Uj Budapest* munkatársának kijelentette, az a cél, hogy az *összes üresedésben levő állások a lehető leggyorsabban be legyenek tölthetők.*

Ugyancsak rövidesen megoldódik *az üzemi vezérigazgatói poziciók problémája is.* Most már véglegesnek tekinthető, hogy *Bornemisza* Géza gépészmérnök, a Hungária villamossági r. t. vezérigazgatója lesz a két nagy világítási közüzem vezérigazgatója. Illetékes helyen hangsúlyozták, hogy *Bornemisza* megbízatása egyáltalában *nem kívánja kisebbíteni a két nagyüzem jelenlegi vezetőinek* érdemeit, a két nagyüzem vezetésének egyesítésére *Bornemisza* kezében *racionalizá-*

lási és szanálási okokból van szükség. *Bornemisza* megbízatása illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint, *két héten belül megtörténik.* Ugyanez alkalommal fogják *Papp* Viktor folyamőr-kapitányt a Vízművek vezérigazgatói pozíciójára meghívni.

A Beszkár vezérigazgatói székének betöltését illetően kialakult az a vélemény, hogy az csak a többi üzemi vezetői állás betöltésével egyidejűen és junktimbe hozva lehetséges, de *a személyi kérdést* illetően *döntés még nincsen.* Ebben az értelemben *megszakítás nélkül folynak a tárgyalások* a polgármesterek és a pártvezérek között. Az új üzemi vezetők még november első felében el fogják foglalni pozicióikat.

Budapesti figurák

Irja: Ilovszky János

Az adófelszólamlási bizottság előtt

Többheti tárgyalás után már egyes adókerületekben a felszólamlási bizottságok munkája befejezéshez közeledik. A tárgyalások serényen folynak. Volt olyan nap, amikor harminc-negyven fél fellebbezését tárgyalta egy-egy bizottság. Mindegyik fél szorongva lépett a bizottság tárgyaló asztalához; de akik bizonyítani tudták, hogy a reájuk kivetett adó sok, azoknak adóalapját a bizottság leszállította.

A mai élet keresztmetszete tárul egyegy tárgyaláson a bizottság tagjai elé. Szegénység, gazdagság, nyomor, vagy jólét tűnt ki az adatokból. A tárgyalásokat érdekes esetek is tarkították, abból írok meg egynéhányat.

*

Nyugdíjas vasúti kistisztviselő özvegye fellebbezett. Elhúnyt ura után kap havi százegynéhány pengő nyugdíjat. Jövedelmének fokozása céljából az elmult ősszel a külső Józsefvárosban szatócsüzletet nyitott, az évek során nehezen összekuporgatott 500 pengőnyi megtakarított pénzéből. Persze nem értvén [illegible] tett tőke elúszott és így, bár egy esztendős szerződést kötött az üzlet bérletére, már a harmadik hónap után könyörögnie kellett a háziúrnak és a házmesternek, hogy eresszék ki a bérletből.

— Itt hagyom a berendezésemet, mindent itt hagyok, csak szabaduljak azonnal a bérletből.

A felszólamlási bizottság előtt kétségbeesetten könyörög:

— Uraim, csak most az egyszer! Amikor már fillérem sincs, lakásom is ráment az üzletre, albérletben lakom, tessék mentesíteni az adófizetés alól...

— Gyermekei vannak?

— Egy leányom van: 15 éves. Mielőtt férjhez mentem tánctanárnő voltam, s most is azzal próbálkoztam egy vidéki városban, de . . .

— De?

— Leégtem. Ez azonban nem baj. A leányom? . . . az egy táncfenomén. Ha majd sok pénzt keres, becsületszavamra mondom, tízszer annyit adok a szegényeknek, mint amennyinek elengedését kérem!

... Amikor elmegy, derült az arca, de előzőleg szabályszerű derékhajlításos, a spanyol etikett szerint előírt, mély pukedlit csinál, szoknyája szélét megfogja, szétvonja és szertartásos főhajtással köszön, s közben mosolygó szeméből kicsordul két csepp könny.

*

Ujból hölgy jön, — Brunhilda. Egy jól megtermett Wagner-énekesnő kismiska hozzá képest. De óriási alakjához mérten is arányos formájú. Már amikor az ajtón belép, gyorsan beszél:

— Jóindulatát kérem az uraknak . . .

— Tessék várni, még azt sem tudjuk, mirő van szó, — szól az elnök. — Először a kincstári előadó úr ismerteti az adatokat, azután mondja el a mondókáját!

A hölgy öszeharapja a szájaszélét, előretett jobblábával nagyot dobbant, és pihenj állásba helyezkedik. Az előadó elmondja, hogy találmánya van a hölgynek, azt gyártja is, és azért van megadóztatva.

— Na, most tessék. Hát mit gyártmányoz, nagyságos aszszon?

Hosszú és furcsa nevű szert mond be a hölgy.

— Mire való az?

— Korong bádogdobozban... Korong, ha szél van, forog és illatot terjeszt, dezinficiálva a levegőt, ajtónyílás szelére már forog... Hogyan, — mondja indignálódva — az urak nem ismerik?

— Sajnos, nem.

— Ejnye! Ha tudtam volna, hoztam volna, hisz egész családi örökségemet beleöltem a találmányba! Uraim, nem azzal a szándékkal jöttem, hogy üzletet csináljak, de higyjék meg, úgy lesz illatos (???) ez a helyiség, ha forog a korong!

... A tárgyalás folyamán kisült, hogy a családi örökség a hosszú nevű fertőtlenítő szer keszitesere tenyleg elment, mert a melléknelyiségek illatosítását szolgáló készüléket nem igen vették. Nem sok helyen forog a korong.

... A végén úgy ment el, amint jött... mint Brunhilda, szertartásosan, magasan előrenyujtott nyakkal.

*

Vidéki színész a következő fél. Szerződése nincs, albérletből él, szobáit adja ki. Keservében humorizál. Felesége összecsukható ágyon, ő meg deszkákon, a fürdőkádon alszik.

— Hát az egyszerűség kedvéért — miért nem alszik a fürdőkádban?

— Uraim, oly kicsiny a kád, hogy, bár összezsugorított az élet, de már annyira nem tudom összehúzni magamat. De egyébként ez az én tragédiám: a családom lecsúszott a hanglétrán. —

— ???

— Az apám még tenorista volt, én már csak baritonista, a fiamnak meg olyan mély hangja van, mintha a pincéből énekelne. Remélem, hogy új Venczel lesz belőle!

*

Olasz cukrász. Nyári üzlete volt. Ugy védekezik, mint aki egy krajcárt sem vett be.

— Hogyan? Hiszen mindenkinek a szájában nyáron egy tölcsér fagylalt lógott!

— De nekem nem!

— Miért?

— Hát csak nem eszem a saját fagylaltomat?! Tetszik tudni a suszter-elméletet: a a suszternek nincs jó cipője, a . . .

De az elnök kíméletlenül közbevág:

— Elég!

*

Ên is úgy gondolom: ennyi eset megírása úntig elég.

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

VÁROSHÁZI NOTESZ

WOLFF KÁROLYNÉ, a Keresztény Községi Párt vezére elhúnyt feleségének emlékezetére kedden délelőtt a budavári koronázó templomban ünnepélyes szentmise volt, amelyet Nemes Antal dr. c. püspök mutatott be az elhúnyt tisztelőinek hatalmas serege jelenlétében. Az orgonán Sugár Viktor kormányfőtanácsos, egyházi karnagy játszott.

*

AMINT AZ MÁR TÖRTÉNNI SZOKÁS, az első őszi rendes közgyűlés napirendjére felvett tanácsnokválasztás még azokat a mezei vadakat is behozta a közgyűlési terembe, akik egyébként hónapokon át sem néznek feléje a városházának. Zsúfolt volt a terem, de a karzatok is: eljöttek a feleségek és jóbarátok, hogy tanui legyenek, amikor az új tanácsnok új zsakettjében szivre tett kézzel leteszi az esküt.

Maga a tárgysorozat nem keltett nagyobb emóciókat, a főpolgármester az első őszi rendes közgyűlésen még nem akarta a kedélyeket nagyobb vihart keltő problémákkal izgatni. Kis csetepaté volt a Szent-Imre-herceg város elnevezése körül, a szocialisták a régi Kelenföld mellett kardoskodtak, mire azután felállt az öreg Sümegi [illegible]-beszédet vágott ki, [illegible]z esztendővel hoszszabbra [illegible]ték volna.

— Ha szolgalelkű eleink városrészeket neveztek el Pesten — harsogta az agg székely — olyan császárokról, akik magyar királyok sem voltak, mert nem koronázták meg őket és nem tették le az alkotmányra az esküt, akkor csak dícsérni való az igyekezet, hogy a nagy világégésben a legdrágább kincsét: önállóságát visszanyert ország visszanéz a multba és a nemzeti királyokról nevezi el uj városrészeit! Én mindig örvendek, ha magyarosodni látom a várost és a Szt. Imre hercegről való városrész-elnevezést külön megköszönöm a polgármester urnak!

A jobboldalon és a középen viharos taps köszöntötte Sümegi szárnyaló szavait, akihez beszéde után tömegesen mentek oda a Wolff-párti bizottsági tagok is, hogy kezet szorítva vele gratuláljanak neki.

*

NÉMI IZGALOM IS TERJENGETT azért a levegőben. Mindenki tudta, hogy a tanácsnok-választás sorsa elintéződött az előző napokon tartott pártértekezleteken, de senki sem volt biztos afelől, hogy nem következik-e be valamiféle meglepetés. Amig a közgyűlési teremben afelett folyt a vita, megnagyobbodjon-e a Viziváros Óbuda terhére (Csillér y András agitált a leghevesebben ellene, mint óbudai születés, természetszerűen védte szűkebb pátriáját), itt is, ott is a büffékben összeverődött egy-egy csoport, amelyekről látszott, hogy nagyobb gondja van, mint a teremben folyó vicinális jelentőségű csetepaté, amely véget is ért a polgármester azon kijelentésével, hogy a tárgyat levette a napirendről.

Feltünést keltett Ernst Sándor másfél órás tanácskozása Toperczer Ákosnéval. Ernst azután visszament a terembe, és az egyik hátsó padsorban Rassay Károllyal folytatott beható eszmecserét. Az egyik büffé asztalnál Friedrich István mélyült el buzogányos-keresztes hiveivel hosszabb beszélgetésbe, egy másik sarokban pedig Kozma Jenő tartott beható szemináriumot a Községi Polgári Párt jövőjéről. A termek felett pedig a szivarok és cigaretták kékes füstjében ott lebegett valami nagy-nagy bizonytalanság...

*

IMMÁR VÉGE A NAPIRENDNEK: a Városi Szinház bérletének a dolga váltott ki csupán nagyobb emóciót. Közben lelkes tapsot kap Szendy alpolgármester abból az alkalomból, hogy először elnököl, és meghatott éljen köszönti Schuler tanácsnok bejelentését a Liber-alapítványról, az után a közgyülés megválasztotta a kijelölő választmányba a három Károlyt: Wolffot, Rassayt és Peyert, (családi gyásza óta Wolff ez alkalommal jelent meg először a városházán) már folyik is a szavazás a tanácsnokokra, a főpolgármesteri nagy tanácskozó teremben, már jönnek is a hirek a megegyezések felborulásáról és egyre izgatottabb és türelmetlenebb a karzati hölgykoszorú.

Szemben az elnöki emelvénnyel Farkas Ákosné izgul, (bár erre semmi oka sincs) a maga fiatalos szépségében, két előkelő uridáma: Csorna Kálmánné és Édes Endréné társaságában. Mellettük foglal helyet az elegánc báró Babarczy Istvánné is, két szép fiával. A baloldali karzaton frissen de ijedősen Felkay Ferencné ül, sógornője Kovács főorvosné bizonygatja állandóan, hogy semmiféle aggodalomra nincs oka. A jobboldali karzaton viszont nagy társaság közepette a negyedik tanácsnokné-szépasszony: Thordai Lajosné várja alulról a boldogító jelet, amit a pihegő hirnök hoz, hogy az ő ura is ott van az ujonnan megválasztottak között.

*

ESTE TIZ ÓRA, MÁR RÉGEN vége a napirendnek, interpellációkat és indítványaikat zengik el a városatya urak. Wolf István egységespárti bizottsági tag beszél, a ferencvárosiak nyugdíjas és méltóságos állomásfőnöke, akinek a délelőtt folyamán a közlekedési bizottság ülésén már volt némineműafférja a szocialistákkal, ahol is kissé vérmesen azt a kijelentést tette az ujdonsült városatya, hogy a szociáldemokratákkal más hangon kell tárgyalni.

A szociáldemokraták természetszerűen már a délelőtti ülésen sem maradtak adósak Wolf Istvánnak, aki

A szanálás és a tisztviselői front

Minősítési táblázatok, munkaidő-meghosszabbítás és fizetés-nivellálás: a szanálási menetrend legközelebbi állomásai — A nő-tisztviselők létszámának tultengése a szanálási akció tükrében — A tisztviselő-társadalom meg van győződve a főpolgármester méltányosságáról és kollegiális érzületéről a szanálás végrehajtásánál

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Abban a tíz napban, amely a költségvetés pénzügyi bizottsági tárgyalását a közgyűlési napirendre való tűzésig elválasztja, a szanálás fellegei sötétítik egyre borúsabbá a városházi horizontot. Bár a szanálás részleteit illetően úgy a belügyminiszter, mint a főpolgármester a legmerevebben elzárkóznak a nyilatkozat-tétel előtt, bizonyos előzetes intézkedésekből, amelyek főképen adatgyűjtésre vonatkoznak és az egyre pozitivabbá váló városházi híresztelésekből *kialakul a szanálás prognosztikonja*. A legélesebb a szanálás konturja a *közigazgatási és tanügyi személyzet létszám- és fizetéscsökkenését illetően*, továbbá azon tervbevett intézkedések következtében, amelyek a *megmaradó fővárosi személyzet munkaerejének erőteljesebb kihasználását* célozzák.

A hivatalvezetők elkészültek a minősítéssel

Részben a szanálással, részben a nyugdíjtörvény városházi végrehajtásával van kapcsolatban az a főpolgármester által iniciált, de a polgármester illetőleg az elnöki és a közoktatásügyi ügyosztályok által végrehajtott intézkedés, amely a közigazgatási tisztviselők, illetőleg a tanügyi személyzet *minősítésére vonatkozik*. Az erre vonatkozó, *szigorúan titkos és bizalmas rendelet* már hetekkel ezelőtt kiment a hivatalvezetőkhöz, a megfelelő formulákkal együtt. A polgármesteri rendelet értelmében a hivatalvezetők *tabelláris kimutatásban voltak kötelesek e hét csütörtökjéig*, október 25-ig a minősítési táblázatokat visszaterjeszteni. A tisztviselői minősítésre *négy számjegy szolgál: a legjobb az egyes*, amely minden tekintetben kitünő, szorgalmas, kipróbált munkaerejű tisztviselők jelzésére szolgál, a legroszszabb osztályzat *a négyes*, amely a hivatali szolgálatnak meg nem felelő, tehát a nyugdíjtörvény rendelkezései alapján *kényszernyugdíjazásra ítélendő tisztviselőket jelzi*. A főváros összes közigazgatási és tanügyi alkalmazottairól összeállítandó általános minősítési táblázat lesz azután a *statusrendezéssel kapcsolatosan alapja egyrészről a nyugdíjtörvény városházi végrehajtásának*, másrészről azoknak *a szanálási intézkedéseknek*, amelyeket a tisztviselői létszámcsökkentés alkalmával a főpolgármester irányadóul fog elfogadni.

Milyen lesz a státusrendezés?

Kétségtelen, hogy a szanálással kapcsolatosan végre fog hajtatni az a *státusrendezés is*, amelynek előmunkálatai az egész nyáron keresztül tartottak *Felkay* tanácsnok, racionalizálási biztos, irányítása mellett. A státusrendezési előmunkálat kapcsán felszínre kerültek azok a *visszásságok*, amelyek a béke-esztendők óta *a fővárosi alkalmazások túltengése* terén tagadhatatlanul előfordultak. Szó kerül ennek kapcsán annak az anomáliának a megjavítására is, hogy *egyes kategóriákban aránytalanul növekedett* a fővárosi alkalmazottak fizetése a béke-esztendők óta, más kategóriákban pedig *ijesztő mértékben és igazságtalan aránytalansággal lecsökkent*. Ezzel a két ténnyel kapcsolatban áll a főpolgármester azon terve, hogy a státusrendezés kapcsán *egész sereg alsóbbfizetésű kategóriát szűkít össze*, sőt szüntet meg teljesen, viszont *létszámszaporitással, sőt fizetési revizióval is* igyekszik bizonyos *felsőbb kategóriákban* a békebeli állapotokat, amelyek a maiaknál sokkal igazságosabbak és a természetes fejlődésnek megfelelőbbek voltak, helyreállítani.

Husz év alatt megháromszorozódott az ideiglenes tisztviselők száma

A szanálási előkészületek során megállapítást nyert, hogy míg a fővárosnak 1912-ben *160 fogalmazási szakbeli tiszviselője volt*, ez a szám 1932-ben *240-re ugrott. Az árvaszéki fogalmazási szaknál 22-ről 42-re, a mérnöki és műszaki szaknál 139-ről 206-ra*, a *vegyészeti szaknál 17-ről 22-re*, az *állategészségügyi szaknál 16-ról 42-re*, *a számvevőségi szaknál 145-ről 203-ra*, a *gazdasági szaknál 4-ről 22-re*, a *nyomdai szaknál 4 ről 25-re*, a *kezelői szaknál 258-ról 419-re*, a *kórház-orvosi szaknál 140-ről 258-ra*, a *gépészeti szaknál 24-ről 52-re* ugrott a létszám. Meglepően nagy az *ideiglenes hivatalnokok száma* a békéhez arányítottan: 1912-ben 399, 1932-ben 1242!

Látjuk tehát az egész vonalon *az alkalmazottak számának állandó és feltartóztathatatlan szaporodását*. 1912-ben 1507 *rendszeresített és szerződéses* közigazgatási tisztviselője volt Budapestnek, 1932-ben pedig 2218. Kétségtelen, hogy ez az egészségtelen felduzzadás jelentékeny összefüggésben van *Trianonnal és az értelmiség Európaszerte tapasztalható válságával*. Az sem vitás, hogy *a fővárosi tisztviselők tennivalói a békéhez képest jelentékenyen megszaporodtak*, de nem kétséges, hogy túlzottan nagy a tisztviselők mai száma és bizonyos, hogy *jelentékeny létszámcsökkentés esetén a jóval kisebbszámú tisztviselői személyzet annál is inkább tudja változatlan eredménnyel végezni az adminisztrációt, mert a közigazgatási teendők mennyisége a gazdasági válság kimélyülése következtében amúgy is állandóan csökken.*

Nivellálni kell a fizetéseket!

Meg kell azonban azt is állapítanunk, hogy ez a feltünően nagy létszám-megduzzadás a jövedelmi viszo-

---

különben egy okos és komoly gondolatot vetett fel interpellációjában, azt kérte: állitsanak emlékművet a lengyel legionárusoknak. Percekig tartott a fülsüketítő lárma, amely a közgyülés legviharosabb esztendeire emlékeztetett, amikor szólásra jelentkezett Wolf.

— Kár volt annak meghalnia, akinek a helyére maga jött be a közgyülési terembe! — kiáltották feléje a baloldalról.

Wolf István azonban nem hagyta magát, és igyekezett enyhén szólva: kissé túlmagas tenorján túlkiabálni a szociáldemokratákat, ami persze nem tulzottan sikerült neki. Tény az, hogy egyre nagyobb lett a vihar, de a derültség is, mert a vihart az egész teremben talán egyetlen ember vette komolyan: maga Wolff István. Nevetett az egész tisztelt közgyülés; a polgármester, a karzatok, még a gyorsírók is. Mikor megfelelő rendreutasításokkal fűszerezetten befejezte beszédét, ujabb viharos derültséget keltve elhangzott a legharsányabb kacagást kiváltó baloldali közbeszólás:

Budapest egyesítése óta nem volt ilyen széphangú szónokunk!

*

ÁLTALÁNOS TAPS FOGADJA A DIPLOMATA MEGJELENÉSÜ HORONY-PÁLFFY főjegyző ur felolvasását a szavazatszedő küldöttség jelentéséről, amely szerint a behelyettesítetteket a tanácsnoki állásokra meg is választotta a közgyülés. Homonnay Tivadar vezeti értük a küldöttséget, Veronács főgondnok a tőle megszokott szigorúsággal lépked a menet élén. A különlegesen meleghangú polgármesteri üdvözlő beszédre (Sipőcz polgármester egy évtizeden át volt hűséges és kedves titkárát, Farkas Ákost is köszönti az ujonnan megválasztottak között) Thordai tanácsnok, mint rangidős válaszol, komolyan, megfontoltan, a közgyülés lelkes tapsaitól kisérten. Ezzel véget is ért a főváros első őszi rendes közgyülése, este tizenegy óra, mire elsötétülnek a fényes csillárok.

*

KLASSZIKUS SZAVAKKAL vette át Liber alpolgármester a székesfőváros közönsége nevében Liszt Ferenc emléktábláját, amelyet az Országos Liszt Ferenc Társaság állitott azon a házon, ahol egykor Lisztnek és egyben a Zeneakadémiának otthona volt.

— Egy új emléktábla, — mondotta Liber — egy új hagyomány közkinccsé válását jelenti, valami szellemi erőközpontot, melyből a múltban felgyült energiák áradnak át a jelenbe és indítanak visszaemlékezésre, követésre, cselekvésre. Liszt Ferenc nevét idézi ez a tábla, a magyar föld nagy szülöttét, akinek a nagyvilág száz nagyvárosa volt diadalmas pihenője, sok ország volt megbecsülést nyujtó otthona és mégis élete végéig szerette ezt a kicsiny, szegény, a nyugati müveltség lépcsőjén csak késedelemmel felemelkedő nemzetet, szerette szülőföldjét, hazáját. Itt működött Liszt Ferenc, zajos ünneplések, hangos hódolások helyett csendes eredmények, maradandó alkotások jelzik működését. A magyar lélek magyar hivatást talált magának és magyar odaadással állott annak szolgálatába!

*

ÉLÉNK MEGBESZÉLÉS TÁRGYA VOLT a közgyülésen a kijelölő választmány jelölése a tanácsnoki állásokat illetően a második és harmadik helyekre. Második helyen Goszleth Ernő dr., Schmaderer Oszkár dr., Haidekker János dr., Rosta János dr. és Vigyázó Géza dr., harmadik helyen Beliczay Imre dr., Antalfy Géza, Battlay Imre, Gallner Ferenc dr. és Zielinski Tibor főjegyzőket jelölte a héttagú aeropag. Különöse feltünést keltett Rosta, Vigyázó, Beliczay, Gallner és Zielinski soronkívüli jelölése, akiket a ranglista mellőzésével vettek fel a második, illetőleg harmadik helyre. Ez a kitüntetés azt jelenti, hogy rövidesen előkerül az ő számukra a marsall-bot, amelyet minden főjegyző a tarisznyájában visel.

*

REKTIFIKÁCIÓVAL TARTOZUNK Baján Gyula kollégánknak a lése kapcsán, hogy amikor eléje, mint mult heti Városházi Notesz azon közza Fővárosi Közlöny szerkesztője elé került a közigazgatási bizottság október havi üléséről szóló gyorsírói jegyzet, ő javitotta volna ki Petrovácz Gyula felszólalásában a cavate-t (ássatok) cavete-re (óvakodjatok). A pontos és szigorú vizsgálat megállapította, hogy a gyorsírók jól jegyeztek, a gépiró-kisasszonyok voltak azok, akik cavate helyett cavete-t irtak és éppen Baján Gyula volt az, aki a maga különleges klasszikus müveltségével felismerte és percipiálva Petrovácz szójátékát, helyesen cavate-re, ahogy a gyorsírók is jegyezték, javította vissza a kisasszonyok által leirt cavete-t.

Nincs kétség az iránt, hogy a kitünő Baján Gyula valóban hivatása magaslatán állva a maga precíz gondosságával működött közre azon, hogy az időközben a Fővárosi Közlönyben is megjelent szöveg hajszálnyi pontossággal fedje azt, amit Petrovácz elmondott.

Közölnünk kell a cavate-esettel kapcsolatban azt is, hogy a bizottsági ülést jegyző újságírók közül is többen voltak, akik rögtön észrevették, hogy itt cavate-ről és nem cavete-ről van szó. Elsősorban Rátkai Károly dr., az Esti Kurir fővárosi rovatvezetője, aki különleges latin tudós. Éppen Rátkai kollégánk volt az, aki felhivta a többi újságírók figyelmét arra, hogy nem cavete-ről, azaz óvakodásról, hanem cavate-ről van szó, vagyis a főpolgármester azon rendeletéről, amelyben az alagút további fúrását határozta el.

Igy tehát semmi akadálya nincs annak, hogy a cavate, vagy ha jobban tetszik, cavete-ügy aktáit a lovagiasság szabályai szerint lezárjuk.

nyok terén *súlyos igazságtalanságokkal lett kapcsolatos.* Amíg *Bárczy* polgármestersége idejében, 1912-ben a fővároshoz kerülő ideiglenes hivatalnok a XII. ideiglenes fizetési osztályban kezdte pályáját, 113 pengő (az aranykorona át van számítva) törzsilletménnyel lakbér nélkül, ma a megszünt XII. ideiglenes fizetési osztály helyett az ideiglenes X.-ben kezdi a fővároshoz kerülő négy polgárit végzett díjnok fővárosi szolgálatát, 1494 pengő évi törzsfizetéssel és 527 pengő lakbérrel. Az emelkedés tehát a legalsó fizetési kategóriánál *kerek 100 %!* Ugyanez a helyzet *az altisztteknél.* 1912-ben a XIV. és XIII. fizetési osztályban kezdte a fővároshoz kerülő altiszt pályáját, 1043 pengő törzsfizetéssel és 233 pengő lakbérrel. Ma a fővároshoz belépő altiszti kategória kezdő fizetése 1272 pengő, lakbére 364 pengő. Az emelkedés tehát itt is *több mint 50 %-os,* noha az élelmezési index a *békebeli 100%-ról időközben 87%-ra szállt le.*

Kirivó igazságtalanságok a felsőbb kategóriák fizetéseinél

De nézzük *a magasabb fizetési osztályok jövedelmeit!* A XI. fizetési osztály 3. fokozatában, ahova *8—10 évi szolgálat után* jut el a fővárosi tisztviselő, 2086 pengő volt a törzsfizetés 1912-ben, a lakbér 1043 pengő. Ma ugyanebben a kategóriában 2010 pengő a törzsfizetés és 709 pengő a lakásbér, tehát az összjövedelmet illetően 334 pengő a csökkenés. A IX. fizetési osztálynál, ahol *a tisztviselők zöme van,* a fizetéscsökkenés a lakbért is beleértve 1400 pengő, a VI. fizetési osztálynál 2832 pengő a fizetésnél, 595 pengő a lakbérnél a csökkenés, a III. fizetési osztály 3. fokozatában a fizetésnél 6200, a lakbérnél 1045 pengő a csökkenés!

Azt látjuk tehát, hogy *az egész vonalon dúl az igazságtalanság és a méltánytalanság!*

A nők inváziója a közszolgálatban

Ha már most a *segítés módjait találgatjuk* és ebből a szempontból forgatjuk a statisztikai évkönyveknek a fővárosi tisztviselőkre vonatkozó adatait, rá kell jönnünk, hogy *a fővárosi tisztviselők létszámának megduzzasztását elsősorban a nők inváziója okozta.* A fővárosi tisztviselők létszámának (nem számítva ide a tanügyi alkalmazottakat, ahol ez az arány jelentősen nagyobb) 30 %-ban nő. 1922-ben a főváros 5317 tisztviselőjéből 661 volt a nő, ez a szám a legutolsó statisztikai adatgyűjtés dátumán, 1933 március 1-én 1475-re nőtt fel, az időközben 7581 főre szaporodott fővárosi közigazgatási alkalmazott közül. A nők túlnyomó nagy része mindössze négy középiskolát (polgárit) végzett. Vagyis a legutolsó tíz esztendőben a *fővárosi női közigazgatási alkalmazottak száma megkétszerezödött!*

Uj statisztikai adatok a nőtisztviselőkről

Fentebb kimutattuk, mekkora fizetéssel lép a főváros szolgálatába a négy polgárit végzett ideiglenes hivatalnok. Ez vonatkozik elsősorban *a nőkre,* akik a fővárosnál *sokkal jobb fizetésekben részesülnek, mint a magángazdaság bármelyik ágában.* Arra vonatkozóan, hogy nemzetgazdasági és nemzetfentartási szempontból *mit jelent és mennyit ér a városházán dolgozó női tisztviselőtábor,* mutatják a következő adatok. (A mult esztendő március 1-én történt adatgyűjtő felvétel.)

Az 1475 női közigazgatási alkalmazottból hajadon 478, házasságban él 693, özvegy 249, elvált 55. Egyetlen gyermeke sincs 982-nek, egy gyermeke van 163-nak, kettő 150-nek, három 92-nek, négy 59-nek, öt 14-nek, hat 9-nek és hét 6-nak. Nem érdektelenek a *tanügyi női alkalmazottak statisztikai adatai* sem. A főváros 3995 tanügyi alkalmazottjából 2470 a nő és 1525 a férfi. A tanítónők és tanárnők közül 1080 a hajadon, 1083 házasságban él, 182 özvegy és 125 elvált. 1923-nak egyáltalában nincs gyermeke, egy gyermeke van 309-nek, kettő 174-nek, három 47-nek, négy 14-nek, öt 2-nek, hat 1-nek.

Ahol a férjhezmenő nőtisztviselőknek le kel állásukról mondaniok!

Azt is meg kell állapítanunk, hogy *a nők inváziója a közpályákra* szintén nem speciálisan magyar, hanem világjelenség, amely ellen egyre hathatósabb formában védekeznek az államok. *Svájcban* már 15 esztendő óta hivataláról automatikusan lemondottnak tekintik azt a női közalkalmazottat, aki férjhez megy. A közeli napokban lép életbe ugyanezen törvény *Hollandiában* is. Hasonló intézkedésre készült több más északi állam, köztük *Svédország* és *Norvégia* is.

A női emancipáció túlzásaival szemben erre az eljárásra az a meggondolás késztette a diplomás ifjúsággal túlterhelt államokat, hogy *ugyanaz a kenyér,* amelyet a nőknek nyújt a közület, *egy-egy diplomás, családalapításra és nemzetfentartásra predesztinált fiatalembertől veszi el a munkahelyet. De pszihotechnikai mérések alapján* az a tapasztalat is hozzájárul ezen elv kíméletlen keresztülviteléhez, hogy a nő a maga lelki és fizikai adottságainál fogva *sokkal gyengébb munkaerő* a férfinél, miért is szükséges, hogy a gazdasági élet rideg törvényei szerint a második vonalba vettessék vissza a kenyért folyó harcban.

Félkilenctől — félháromig

Nem kétséges, hogy a szanálási akció és a státusrendezés kapcsán — természetszerűen az állásban most is meglevők lehető kímélésével — *a nőtisztviselők lesznek azok, akik elsősorban áldozatául fognak esni a szanálásnak.* Arra vonatkozóan, hogy a tisztviselői létszám lecsökkentésével kapcsolatosan a főpolgármester véleménye szerint *a munkaidő felemelésére* van szükség, az alábbiakban közli megbízható híradását az *Uj Budapest:*

A munkaidó felemelésére *két kombináció* van előtérben. Az egyik a *munkaidő megosztása,* a másik a jelenlegi osztatlan munkaidő felemelése. Szó van arról, hogy amint 1890-ig az összes miniszteriális hivatalokban volt, 8—12-ig és délután 2—6 tartson a munkaidő és van olyan elgondolás, hogy fél 8-tól egyfolytában fél 3-ig dolgozzanak a fővárosi bürókban. *Döntés* egyelőre semmiféle irányban *még nem történt,* a tárgyalások e tekintetben még folyamatban vannak.

A tisztviselőtársadalom *élénk aggodalommal* figyeli a hivatalos idő megtoztatásáról szóló híreket. A munkaidő megosztásának terve — mint ezt a legteljesebb objektivitással megállapíthatjuk — *rémületet és félelmet kelt* a tisztviselők minden frontján.

Ágyrajáró családapák

Száz és egy indok van, amely a *munkaidő megosztás ellen szól.* Az első az, hogy az állami hivatalokban *12 és 2 óra között* fogadják a feleket minisztertanácsi rendelet értelmében, tehát a felek elől nem zárulhatnak be a városháza kapui délben *12 vagy 1 órakor.* A második érv az, hogy a munkaidő megosztása *felfordítaná Budapest egész életmódját.* A tisztviselőcsaládok ma úgy vannak berendezkedve, hogy egy órakor jön haza az iskolából a gyerek, kettőkor a hivatalból a férj és akkor ebédelnek. Ha az apa 12-kor jön haza a hivatalból és kettőkor már újra ott kell lennie, *nem ebédelhet együtt* a családjával, veszélyeztetvén ezzel *a család belső lelki harmoniáját.* A harmadik érv: *mikor vásároljon a tisztviselő,* ha két órai ebédmegszakítással, amikor haza kell mennie ebédelni: este hatig van hivatalban, *amikor már az üzletek zárnak.* A negyedik érv: a fővárosi tisztviselők és altisztek közül a a polgármester engedélyével *1700-an laknak vidéken,* Budapest környékén. Hogyan jöjjenek ezek délután vissza a hivatalukba, a lecsökkentett fizetés mellett hogyan élelmezzék magukat az egész nap folyamán a fővárosban. Ötödik érv: számos tisztviselő polgármesterileg engedélyezett *mellékfoglalkozása,* amely természetszerűn igénybe veszi a délutánt. Mind olyan szempont, amely *a legnagyobb mértékben latba esik,* mert együttvéve azt eredményezik, hogy a szó szoros értelmében *ágyrajáró lesz odahaza a megosztott munkaidőben dolgozó fővárosi tisztviselő.*

Ezek előtt az érvek előtt, értesülésünk szerint *a főpolgármester is meghajlik* és jelen pillanatban nem látszik valószínűnek az osztott munkaidő életbeléptetése. Minden valószinüség a munkaidőnek *egy órával való kiterjesztése mellett szól, amelyre már a közeli hónapokban el lehet készülve a főváros tisztviselőtársadalma.* A tisztviselőtársadalom bízik abban, hogy a főpolgármester, aki tisztviselői sorból került magas poziciójába, megértéssel és kollegiálisan fogja a legszükségesebbnek mutatkozó akciókat a tisztviselői fronton végrehajtani.

Görög-katholikus kívánságok

A görög-katholikus egyházközség megfelelő befogadóképességü parochiális templomot kér

Az Uj Budapest számára irta: KRAJNYÁK GÁBOR dr. tb. kanonok, gör. kath. plébános

Ilovszky János bizottsági tag úr a fővárosi pénzügyi bizottságban az önálló budai gör. kath. plébánia felállítása ügyében interpellált. Interpellációját évi 10.000 pengős tétel megszavazásának sikere koronázta. Minket, görög katholikusokat, nagyon meghatott a bizottsági tag úrnak irántunk való figyelme, mert éreztük, hogy ő tőle, az ág. ev. egyház hű fiától, ez az interpelláció nagy szívesség volt.

Legyen szabad ezzel kapcsolatban a főváros vezetőségének figyelmét *egy régi, minket létérdekünkben érintő kérésünkre felhívni!*

Amidőn Budapest székesfőváros 1905-ben egyházközségünket kegyuraságába fogadta, átmenetileg a Rózsák-téri, 300 embert befogadóképességű kápolnát adta nekünk templomul. Az akkori lélekszámnak és átmeneti jellegünek *megfelelt ez a megoldás.* A háború után a Budán lakó mintegy 2000 hívünk részére a Főutca 90. szám alatt levő Szt. Flóriánról elnevezett s 200 embert befogadóképességű kis templomot kaptuk a fővárostól. Ezekhez hasonló perifériális hitéleti központokra még Kőbányán, a Külső-Váci-út környékén és a Lágymányoson élő híveink lelki igényeinek kielégítésére is szükségünk volna, mert ezen kerületek mind messze esnek egymástól.

Központi fekvésű és megfelelő befogadóképességű plébánia-templomunk azonban mindezideig nincsen, holott még *Bárczy* István polgármestersége alatt kaptunk erre nézve ígéretet.

Híveink lélekszáma pedig azóta *megkétszerezödött!* Ez a lehetetlen helyzet nagy kárára van hitéletünk további fejlődésére, mert sem tanulóifjúságunkat, sem híveinket nagyobb tömegben, pl. lelkigyakorlatok, sátoros ünnepek alkalmából — férőhely híján — *nem bírjuk összehívni jelenlegi templomunkba.* Erre a helyzetre igen jellemző, hogy nagyobb esküvők megtartására templomot *latin szertartású hittestvéreinktől kell kölcsönbe kérnünk.*

A budapesti görög katholikus plébánia felállításával a gör. kath. magyarság évszázados vágya vált valóra, mert az ország szívében lakó görög katolikusság magyar nemzeti miszsziót is akart e hitélet szervezkedésével betölteni. A főváros ezeket a katolikus és magyar szempontokat honorálta akkor, amikor a plébániákat kegyurasága alá vette.

Megfelelő befogadóképességü plébánia-templom nélkül azonban sem lelkileg nem tudjuk híveinket kielégíteni, sem azoknak a feladatoknak úgy, ahogy akarnánk, megfelelni, amelyeket a trianoni Magyarország elvár tőlünk. A trianoni határokon túl lakó gör. kath. magyarság pedig *minket néz és tőlünk várja kitartásához az erkölcsi támogatást,* mert erőt itteni hitéletünkből merít.

S mert a fővárosi törvényhatóságnál egyházunknak nincs kellő képviselete, *ezúton kérjük a fővárosi vezetőséget, hogy céljaink elérésében támogasson és segítsen minket.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-ÚT 88
Tel.: 81-5-66, 31-3-06
Déli menü, a polgári étteremben P 1.20
Minden szombaton disznótoros vacsora, pénteken este halászlé.

Mi történjen a Vásárpénztárral?

Szőke Gyula okos és komoly véleménye a Községi Takarék felszámolói szerepéről és a vásári jog hasznositási lehetőségéről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Immár sorozatossá válnak azok a büntetőbirósági tárgyalások, amelyeken a felszámolás alatt álló Vásárpénztár volt elnöke és alelnöke szokatlanul szenvedélyes hangon szállnak szembe a Vásárpénztár ügyeinek felülvizsgálatára annakidején kiküldött bizottság egyik tagjával. Ezek a bírósági tárgyalások, amelyek a Vásárpénztár *multjára* vonatkoznak, aktualitást adnak annak a kérdésnek: mi lesz Vásárpénztárral *a jövőt illetően?* Ezzel a kérdéssel fordultunk *Szőke* Gyula felsőházi taghoz, a Keresztény Községi Párt oszlopos tagjához, aki úgy is, mint kiváló jogász és mint saját személyében is földbirtokos, különlegesen hivatott a problémához való hozzászólásra. A nagyfontosságú kérdésben

Szőke Gyula dr.

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Vásárpénztár ügyeivel kapcsolatos büntetőperek legfeljebb csak annyiban érdekesek, amennyiben rávilágítanak arra a gondolkodásra, amely végeredményében ennek a *nagyra hivatott intézménynek halálát okozta.*

Az egyik oldalon a bürokratikus kezelési móddal vezetett intézmény nem tudott ellentállni a gazdasági élet válságának, a másik oldalon a pénzügyi vagy árufuvarozási téren működő kiküldötteknek az egészen más irányú vállalat ügyébe való túlerős beavatkozása okozta a felszámolás kimondását.

Egyik oldal sem vette észre, hogy *rossz uton jár*, mert egyik oldal sem értette meg, hogy a Vásárpénztár *sem nem hivatal*, amelyet formailag kell csak vezetni, sem nem olyan üzlet, amilyennek ők látták, hanem olyan *közintézmény*, amelyet a város nagyszámú fogyasztóközönségének a javára egyrészt, másrészt a termelők munkája értékesítésére *komoly ügybuzgósággal, szeretettel és hozzáértéssel, nagy körültekintéssel és sokoldalú munkával lehet csak vezetni és felvirágoztatni.*

— A Vásárpénztárnak szinte *botrányköve volt az adonyi bérlet* és

azok követelték leghangosabban a Vásárpénztár felszámolását és az adonyi bérlet megszüntetését, akik nem értettek sem a bérlethez, sem a gazdálkodáshoz és azok termelvényének az értékesítéséhez.

A vége olyan *ráfizetés lett*, amelyet okos előrelátással — amint annakidején javasoltam is — el lehetett volna kerülni.

— A felszámolás kimondása és lebonyolítása szintén

nem szolgálta a közérdeket. Szinte két balkézzel nyúltak hozzá a Vásárpénztár dolgához azok, akik a legrosszabb időben elrendeltették a felszámolást és lebonyolítást.

Lehetetlen *a forgalom teljes stagnálása mellett* a gazdasági élet mélypontján *soron kivül értékesiteni, nagy küntlévőségeket behajtani,, kötelezettségeket megváltani.* De éppen ugy felszámolni, hogy a jövőre nincs elgondolásuk, és nem látják, hogy

itt csak formai megszüntetése lehet az intézménynek, de nem lehet magát a jogot megszüntetni, vagy csak a gyakorlását is szüneteltetni.

A Községi Takarékpénztár átvette a felszámolás vezetését, amikor *még nem foglalt, de nem is foglalhatott állást* a jog jövőbeni kihasználása tekintetében, de *talán nem is kiván vele foglalkozni.*

— A baj ott kezdődött és ott folytatódik, hogy

a Vásárpénztár - részvénytársaságot összetévesztették magával a vásári jogositvánnyal.

És az egészben alig láttak mást, mint a vásár révén való kölcsönadási ügyletek lebonyolítására irányuló *kizárólagos jogosultságot.* Mások az egészben csak a vásárra való *állatfelfuvarozást* nézték és az egész jogositványt szállitási műveletnek tekintették. És ezek döntöttek. Pedig ez

voltaképen a főváros közélelmezési problémájának és egyúttal az állattartás sikerességének a sarkpontja.

A vágóhidi kölcsönt *bármely pénzintézet is adhatja,* ahoz *sem Községi Takarékpénztár szervezete, sem a főváros kizárólagos joga nem szükséges.* Az állatoknak a vágóhidra való fuvarozását és ezen szállitás alatti meghitelezését részben addig sem a Vásárpénztár látta el, részben a jövőben sem láthatná el kizárólag, mert erre meg vannak a fuvarozási vállalatok és igy ilyen szakértőknek a feltétlen diktatórikus fellépése és a hatósági szervek gyengeségéből eredő túlzott befolyása tovább is épen ugy árthat az ügynek, amint *az egészet a multban zsákuccába vitte.*

— Arról nem is beszélek, hogy

a két szélsőséges elgondolás összefogása egy csomó embert fosztott meg a kenyerétől és tett ki a legnehezebb időkben a bizonytalanság veszélyének.

Ezt a bizonytalanságot csak *növeli az a huzavona* amellyel egyrészt a Községi Takarékpénztár vonakodik a jogosítvány közérdekű felhasználásanak keresztülvitelétől, másrészt

ugyanazon szélsőséges elemek a jogosítványnak bérbeadás útján való hasznosítását kívánják.

Pedig ha tényleg látjuk a vásári jog gyakorlásának a terjedelmét és annak a hatását a főváros életére, valamint az ország állattenyésztésének fejlődésére, ugy nyilvánvaló, hogy ezt a jogosítványt nem tekinthetjük egy olyan *„regálenak"* amelyet jövedelembiztosítás céljából bérbeadnak és nyerészkedés céljából bérbevesznek.

— A főváros vezetőségének gondoskodnia kell arról, hogy a lakósság *megfelelően olcsó áron legyen élelmiszerekkel és ezek között hussal és zsírral ellátva.* Figyelemmel kell lenni arra, hogy a vidéki eladási árak a fővárosban valóban érvényesüljenek és ne történhessék meg, hogy *amint régebben az eladási ár kétszereséért lehetett Budapesten kicsinyben hust kapni,* addig ma a legritkább eset az, ha *csak a háromszorost* kell megfizetni, hanem rendesen legalább a négyszeres az, amelyért hus beszerezhető.

Az összhang megteremtése jórészben a főváros vezetőségének a joga és kötelessége, mert az olcsó fővárosi ár mellett kellő irányitással kifejtheti azt a hatást, hogy a termelő a befektetésének és kockázatának megfelelő árat érhessen el.

Elsősorban tehát a *felhozatal megfelelő irányitása, elosztása és biztosítása a teendő.*

— De irányítani kell megfelelően a *fogyasztást is.* A hirtelen felhozott nagy mennyiség lehetetlenné teszi az értékesítést, ami a kereskedők és vágók kockázatát túlságosan növeli. Ez viszont a fogyasztókkal szemben való árfelhajtást eredményezi ugyanakkor, amikor a termeléssel szemben árleszállitás történik. *A hitelek tehát ugy adhatók és adandók, hogy az árúszükséglet helyes kielégítését és ezzel az árpolitikát szolgálják,*

— Ezzel a jogosítvánnyal azonban és az ilyen munka keresztülvitelével egyuttal a *kivitelt is szolgáljuk.* Voltaképen ennek az intézménynek *ismernie kell az országos készletet,* tudnia kell, *mennyi a mindenkori fővárosi, valamint a főbb vidéki gócpontokban felmerülő szükséglet* és mennyi tehát az a felesleg, amely *észszerűen mindenkor külföldre irányítható.* Az ilyen beosztással azt is elkerüljük, hogy

külföldön egymásra licitálunk és az egyszerre való nagymértékű kiajánlással kint az árakat letörjük.

— A főváros fenntartja a *Községi Élelmiszerüzemet, amelynek jó munkáját állandóan tapasztaljuk.* De

a főváros megszerezte akaratunk ellenére a nagytétényi sertéshízlaló telepet is, amelynek a mai működése nem válik dicsőségére.

De megvan! Kézenfekvő ennek a két *üzemnek valamelyes kapcsolatba hozása a vásárpénztári jog gyakorlásával.* Nem beolvasztásra gondolok, hanem csupán arra a kapcsolatra, hogy

a Községi Élelmiszerüzem mindig lehet az a fővárosi értékesítő szerv, amely a szükséglethez képest a húsfeldolgozással nivellálhatja az élőállatok és a húsfélék árát.

A nagytétényi sertéshizlaló pedig szükség esetére *irányithatja a sertéshizlalás mennyiségét és biztosithatja a fővárosi szükséglet melelt a kivitelre mindenkor kellő állatok hizlalását. Nyilvánvaló tehát,* hogy

a vásári jog gyakorlásának a mai bizonytalan állapotból való kiemelése és állandó jellegű intézmény útján való értékesítése a fővárosnak és az országnak egyaránt érdeke.

Ezt sem *a sertésvásár és vágóhid, sem a marhavágóhid és vásár fenntartása nem pótolja,* mert ezek megint csak részei annak az egész tömbnek, amelyet a vásárjog-fogalom magába rejt. A szerv kiépítése pedig *a régi Vásárpénztár felszámolásától teljesen független és egészen rábizható a Községi Takarékpénztárra, amelynek elsősorban a főváros szolgálata és a közérdek kielégítése a feladata.*

— Hogy most már

a Községi Takarékpénztár ezt a saját szervezetén belül oldja meg, vagy egy külön önálló szervet fog a saját vezetése alatt felállítani és pedig milyen formában, az ügy lényegére nem fontos.

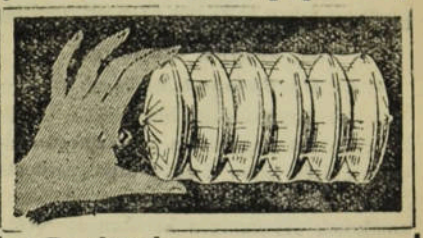
Csak a *kezelés könnyebbsége és sikeresebb volta lehet az irányadó.* Mindenesetre kell a Községi Takarékpénztár vezető munkája, amely nemcsak a bankári teendőkben, de *egyuttal a jog közgazdasági jelentőségének a kimüvelésében is meg fog nyilvánulni.* És hiszem, hogy a Községi Takarékpénztár ennek feladatnak meg is fog felelni, főleg, ha meg van benne az az *állandóság és függetlenség,* amellyel az ilyen közületi intézménynek az autonómiával való kapcsolata dacára rendelkeznie kell. *A Községi Takarékpénztár még nem hozott nagy eredményeket.* Az idő nem is volt alkalmas. Azonban már jóval túl van az első szervezés munkáján és elérte azt a fokot, amelyen állania kell, ha ilyen jogosítványok kiművelésére sikerrel kiván vállalkozni.

— Erre itt van ma a legalkalmasabb idő.

A kormány tevékenysége és az érdekeltségek munkája nemcsak a kivitelt kívánja fokozni, de a belső fogyasztást is emelni és a termelők megélhetését biztosítani, hogy ezáltal a gazdasági élet megújhodása megtörténhessék.

A vásári jog gyakorlására hivatot szervnek ujból való felállítása, — amely természetesen a réginél szélesebb hatáskörrel és nagyobb területen működnék —, *ennek az együttes munkának az irányitását és keresztülvitelét szolgálná és biztosítaná.* Az uj szerv nem volna terhelve a régivel és nem is terhelhető még a régi személyi és dologi ügyeivel sem. Csupán az *okosság és a jövő helyes célkitüzése mondaná meg* az uj szervnek, mit és mennyiben, kit és milyen minőségben vegyen át a régi felszámolt üzemből és főleg pedig azokból a személyekből, akik amott *levizsgáztak és megmutatták,* hogy mit tudnak és mire képesek. A Községi Takarékpénztár vezetősége intézi a felszámolást. Feltétlenül megvan az a tisztánlátása, amely a régi felett a tárgyilagos kritikát gyakorolhatja. De feltétlenül meg van az a képe is, amely az uj szerv megalakítása céljából a multból kell, hogy előtte legyen. *Szeretném, ha ez a kép mielőbb valósággá válnék!*

„Antónia"
kókuszszappan

6 darab kókuszolajból készült cca 4 dekás hófehér és dusan habzó kézmosó szappan hártyapapirba csomagolva Összesen 25 fill.

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon
(Lotz-terem)
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

HIREK

A Liber-alapitvány

Egyhanguan fogadta el a közgyülés az alapitó oklevelet

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A törvényhatósági bizottság szerdai közgyülésén tárgyalta a polgármester előterjesztését *Liber* Endre alpolgármester József-fiúárvaház alapítványa ügyében, amelynek *évi kamata kereken ezerötszáz pengő.* A polgármester ezen előterjesztéséhez *Nagy* László dr. szólt hozzá.

— *Liber* Endre alapítványát — mondotta többek között *Nagy* László dr. — nemcsak azért üdvözlöm örömmel, mert e nemes cselekedetében a *hála megnyilvánulását látom,* hanem azért is, mert példát mutatott arra, hogy *nem szabad a jó sorsban elfeledkezni azokról a jótéteményekről, amelyekben valaha részesültünk.* Ez olyan *szép emberi erény,* amelyet feltétlenül a legnagyobb tisztelettel és örömmel kell üdvözülnünk, mert *példát ad,* amelynek kell, hogy minél több követője legyen. *Nagy örömel fogadom el* a javaslatot és *nagyon hálás vagyok Liber* Endrének, hogy ilyen ékes, szép, férfiúi erénnyel adott példát a társadalom minden egyes tagja számára.

Beszéde további során arra vonatkozóan is tett indítványt *Nagy* László, hogy a fővárosi árvaházak mellett szövetség alakuljon, hogy a kikerülő növendékek sorsára továbbra is vigyázzon és bennük felkeltse a hála érzését. A törvényhatósági bizottság a Liber-féle alapítványra vonatkozó polgármesteri előterjesztést, illetőleg az alapító oklevelet egyhangúan elfogadta.

Csökken a Fővárosi Könyvtár kölcsönzési forgalma

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Most jelent meg a Fővárosi Könyvtár legújabb évkönyve, amely a könyvtár 1933. évi munkásságáról és forgalmáról ad képet. *Enyvvári* Jenő könyvtárigazgató beszámolójában rámutat arra a veszedelemre, amely *a főváros könyvtárait a nagy könyvbeszerzési redukciók következtében fenyegeti.* A csökent könyvellátás szinte már is érezteti hatását. Az 1933. év könyvkölcsönzési forgalma közel *35.000 kötettel kevesebb volt,* mint az előző évben. Ez mindenesetre intő jel arra nézve, hogy *a további apasztások milyen veszedelmet jelentenek.*

A könyvtárigazgató kéri a főváros vezetőségét, hogy a könyvtárat — a főváros kultúrája érdekében — *a további redukciótól kímélje meg.* A könyvállomány az 1933. évben 17.405 kötetel gyarapodott. Ebből 10.146 kötet *a tizennégy fiókkönyvtárra esett.* A kölcsönzőkben összesen 1,115.438 kötetet kölcsönöztek ki. A napi átlagforgalom 1933-ban 3.793 kötet volt.

Beszédes adatokat tartalmaz *az olvasók foglalkozási statisztikája.* Bérmunkástól egyetemi tanárig a társadalom minden rétege megtalálható a Fővárosi Könyvtár olvasói között. Közérdeklődésre tarthat számot az Évkönyv *érdekes bibliográfiája a nemzeti államok testületi képviseletéről* s *Kelényi* B. Ottó könyvtáros, *Budai impressumos nyomtatványok, 1688—1708.* című cikke. A munka értékét és használhatóságát nagyban emeli a válogatott szerzeményjegyzék az 1933. évi gyarapodásról.

Még karácsony előtt új szeretet-otthont és a hajléktalanok részére új menhelyet avat a főváros

Liber alpolgármester a főváros szociálpolitikai célkitüzéseiről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az *Uj Budapest* egyik szemptemberi mában *Sipőcz* polgármester bejelentette, hogy a *főváros uj akciókkal indul rohamra a téli inség ellen.* Azt is közölte a polgármesteri nyilatkozat, hogy *uj menhelyeket és szeretetotthonokat hiv életre a főváros,* mert a létért folytatott súlyos küzdelmeknek legszánandóbb és legszerencsétlenebb harcosai azok a *munkaképtelen, öreg férfiak és nők,* akik minden támasz nélkül a legsulyosabb nélkülözéseknek vannak kitéve és egyedül állanak a világban. A polgármester nemes szívre való elgondolásait *Liber* alpolgármester van hivatva megvalósítani,akinek legfőbb felügyeleti hatásköre alá tartozik a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztály. A főváros legközelebb megvalósítandó szociálpolitikai terveiből

Liber Endre

alpolgármester a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A szociálpolitikai bizottságon már átment és a legközelebi jövőben az autonómia többi fóruma elé kerül az az előterjesztésünk, amelyet a *fővárosi szeretetotthoni beteggondozás zavartalan biztosítása és a szeretet-otthoni férőhelyek szaporítása tárgyában készített Schuler tanácsnok.*

Ezidőszerint *több, mint 800* szeretetotthoni gondozásra jogosult van a fővárosban, akik hely hiánya miatt *sem az egyesületek által fenntartott kis otthonokban,* sem a fővárosi szeretetotthonokban *elhelyezést nem nyerhetnek. Különösebben nagy azoknak az inségeseknek a száma, akik kórházi ápolást is igényelnek,* és akiknek elhelyezése a közkórházak tehermentesítése érdekében fontos.

— *Az átlagos emberi élettartam emelkedését,* ezzel kapcsolatban *a koruknál fogva munkaképtelen, ellátatlan szeretetotthoni gondozást igénylők számának növekedését* mutatja a főváros Statisztikai Hivatala azon adata, mely szerint Budapesten 1910-ben száz fővárosi polgárra 5.4 hatvan éven felüli egyén jutott, 1920-ban ez arányszám 6.8-re emelkedett, mig 1930-ban száz emberre 9.0 hatvan éven felüli jutott! Időközben természetesen *növekedett a munkanélküliség,* egyre sulyosabb lett a gazdasági helyzet, ami *természetszerüen növelte az ellátásra szoruló munkaképtelenek számát is,* mert azok a magukkal tehetlen öregek, akik ezelőtt rokonaik vagy ismerőseik körében oltalmat találtak, *eltartóik elszegényedése folytán ma már a hatóság támogatására, iletőleg eltartására szorulnak.*

— A szeretet-otthoni férőhelyek szaporítására *egész sereg nagyfontosságú intézkedést* fog a közeljövőben megvalósítani a főváros. A Lövőház-utcában a Kollegium Marianum tulajdonát képező száz személy befogadására alkalmas épületet vesszük bérbe, amelyet a *Főméltóságú Asszonyról kivánunk elnevezni.* A Lövőház-utcai szeretet-otthonban elhelyezett szeretet-otthoni ápoltak gondozására a *Szent Ferencrendi irgalmas nővérekkel* köt megegyezést a főváros. A jobbparti szeretet-otthon Attila-utcai épületcsoportjában levő betegszobák egy részét a szeretet-otthon *Széna-téri épületébe helyezzük át,* ezzel kapcsolatban a Duanjobbparti szeretet-otthonnak, a volt *régi Szent János kórház* melléképületében lévő részében a főváros szegény betegei, valmint a szeretet-otthonba felvett, de hely hiányában az intézetben még el nem helyezett járó betegek részére *ingyenes hatósági orvosi rendelőt* létsítünk. A betegosztály betegápolási tennivalóinak ellátása ügyében az *Assisi-i Szent Ferenc leányai* renddel kötünk szerződést.

Elmondotta még munkatársunknak *Liber* alpolgármester, hogy a szociálpolitikai bizottság *már hozzájárult a Kerepesiut 29.a* szám alatti mintegy 4600 négyszögöl kiterjedésü fővárosi telken levő *a Magyar-Amerikai Faipar rt. tulajdonát képező felépitménynek megvásárlásához.* A telken hat különböző nagyságú és rendeltetésü épület van, amelyeken aránylag kevés átalakítással munkaképes hajléktalanok számára lehet menhelyet létesíteni.

Közölte még *Liber* alpolgármester munkatársunkkal, hogy ugy a szeretet-otthonok kibővítésére, mint a Kerepesi-uti uj hajléktalan menhely megszerzésére és berendezésére *pár heti idő elegendő,* ugy hogy *még a téli hidegek beállta előtt a főváros ezen a téren a legmesszebbmenően teljesiteni tudja szociális kötelességét a társadalom kitaszítottjaival szemben.*

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51
Telefon: 62—2—06.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Modern szigeteléseket, asztaltutepiteseket, szinesasztaltburkolatokat és e szakmába vágó minnemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, , Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

König, Román és Stein
mérnökök. épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi utca 21. sz. félemelet 7.
(Irányi utca és Veres Pálné-utca sarok).

ILKOVITS J. központifütés- és ujvezetéki vállalata
I., ATTILA-UTCA 29.
Telefon 53-0-69.

Rekord-rollfilm
26 Sch. 6×9.8 felvételes P1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD FOTO SZAKÜZLET,
VII, Nyár-utca 10. Tel. 40-4-03

Eddig 40-wattos lámpát használt.
Ezentul 40-Dekalumenest vegyen.
Miért?
Mert az uj duplaspirállámpa csak 35 watt áramot fogyaszt és mégis 40 Dekalumen fényt ad.
Legyen takarékos!
Az uj TUNGSRAM D lámpa lényegesen csökkenti az áramköltséget.
TUNGSRAM D
DUPLASPIRÁLLÁMPA DEKALUMEN SOROZATBAN

Autó vagy lovaskocsi?

Az Ásványvízüzem sulyos problémája

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A fővárosi fürdők jövő esztendei költségvetési deficitjével kapcsolatosan, mivel az Ásványvíz-üzem a fürdőkhöz tartozik, újból *fellángoltak a kísérletezések* abban az irányban, hogy a főváros a Harmatvíz-üzemet adja bérbe. A sörkartel, amely most *már szinte monopóliumszerűen szervezte meg a maga számára a szénsavval telített forrásvíz piacát*, egyetlen konkurensét a Harmatvízben látja, amely a maga olcsó áraival arra kényszeríti a kartelt, hogy *önköltségi áron alúl árúsítsa* a különféle elnevezésű, szénsavval telített forrásvizeket.

A főváros természetszerűen változatlanul azon az elvi álláspónton van, hogy *az Ásványvíz-üzem nem eladó és nem bérbeadó, legkevésbé a sörkartel számára.* Most újabb próbálkozások indultak meg abban az irányban, hogy ha már az egész üzem nem kapható, legalább az *üzletvitel egyes ágai* legyenek bérbevehetők. Legújabban a *Méray tehertaxi*, hivatalosan *Méray Motorkerékpár-gyár r. t.* tett ajánlatot összeköttetéseiben bízva, arra vonatkozólag a fürdők egyesített vezetőségének, hogy *állítsák le a tizennyolc teherautót*, amellyel a Harmatvizet fuvarozzák és bízzák a fuvarozást erre a részvénytársaságra. Az ajánlat átkalkulásánál azután kiderült, hogy *vajmi keveset takarítana meg a főváros, ha Méray-ékra bízná a fuvarozást.*

Mivel a tizennyolc teherautomobilnak ceakugyan nagy a fentartási költsége, szó van arról, hogy *visszatérjenek a lófogatú-szállításra*, amint hogy a többi ásványvíz-telep is lófogatú kocsin hordja szét a portékáját. Kétségtelen, hogy a lófogatú szállítás *jóval olcsóbb a géperejűnél*, de az is bizonyos, hogy az épen most parkozott Rudas-fürdő mellett *nem a legesztétikusabb látványt* nyújtaná a húsz vagy még több lófogatú kocsi.

Egyelőre tehát minden valószínőség szerint *minden marad a régiben* és *Bánlaky* vezérigazgató az autófuvarozás racionalizásával iparkodik majd eredményeket elérni.

Tizezer pengővel felemelték a főváros hozzájárulását a Kisipari hitelakcióhoz

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főpolgármester intézkedésére a szerdai közgyűlés, mint utólag felvett tárgyat tárgyalta le a polgármester előterjesztését *a kisiparié s kiskereskedelmi hitelakció céljait szolgáló székesfővárosi hozzájárulás összegének* további felemelésére vonatkozóan. A közgyülés arra vonatkozóan is engedélyt adott a polgármesternek, hogy a székesfőváros hozzájárulásaként már folyósított ötvenezer pengőn felül is további *tízezer pengőt a Budapesti Kisipari hitelintézet r. t.-hoz*, amely a fővárosban az akció pénzügyi lebonyolítását végzi, a határozat miniszteriális jóváhagyásának bevárása nélkül átutalhassa.

A polgármester előterjesztést a *közgyülés egyhangúan és vita nélkül* fogadta el.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás Petneházy-utca 73/b.
Gyár VI, Jász-utca 74. sz.
TELEFON 91-9-12.

A tanszemélyzetnek nem kell félnie a kényszernyugdijazásoktól!

Értekezlet a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Községi Párt tanügyi bizotsága rendkívül nagy érdeklődés mellett tartott gyűlést *Bednár* Róbert pápai prelátus elnökletével. Ott voltak: *Slachta* Margit törvényhatósági bizottsági tag, *Urbányi* C. József igazgató, *Jablonkay* Géza dr. c. főigazgató, a Kereskedelmi Iskolai Tanárok Szövetségének elnöke, *Párkonyi* Róbert, a Középiskolai Tanárok Budapesti Körének elnöke, *Masson* Izabela, a Kath. Tanárnők Egyesülete alelnöke, *Hegedüs* Emilia, a hivatalos budapesti tanítótestület alelnöke, *Fallenbüeld* Tivadar, *Ujlaki* Gyula, *Sille* József, *Néder* István, *Kiss* Gyula, *Rózsa* Géza, *Fekete* Géza, *Józsa* Rezső, *Castiglione* László, *Havas* Mihály, *Tamás* Antal, *Karácsonyi* Pál, *Nyers* Elek, *Gerencsér* Istvánné dr.-né, *Walter* István, *Sárossy* Jánosné, *Haán* Győző, *Barhosek* Katalin, *Takács* Bogdán, *Vándory* Dezső, *Varga* János, *Remsey* Győző igazgatók és sokan mások.

Bednárz Róbert nagyszabású elnöki megnyitójában vázolta az elmúlt munkaesztendő sikeres pedagógiai és kulturális tevékenységét. A tanügyi bizottság *féltő gonddal őrködött a tanügyi tisztikar erkölcsi és anyagi érdekei felett*, azonban mindig a legfőbb cél lebegett szemeink előtt: a keresztény nemzeti nevelés emelése. A családi nevelésről tartott magas színvonalú ankétünkre *felfigyelt az egész magyar közvélemény.* Bízunk, hogya törvényhozáson keresztül a társadalom érezni fogja ennek áldásos hatását. A központi tanács határozata folytán a családi nevelés kérdésébe belekapcsolódik majd a szociális nevelés problémája. Meg fogjuk szólaltatni a legkiválóbb szocialógusokat, de az iskola szociális feladatait is meg fogják vitatni a gyakorlati pedagógusok. Meg fogjuk vizsgálni, hogy mennyiben felelnek meg rendeltetésüknek az iskola szociális intézményei és hol lehetne jóakarattal valamit javítani a köz érdekében. Ami a kinevezéseket illeti, azon lesz, hogy azokat minél előbb hajtsák végre. A szanálással kapcsolatos nyugdíjazásokra vonatkozólag megnyugtathatja a tanügyi tisztikart, hogy aki munkáját *becsületesen végzi, annak nincs mit félnie.* A főpolgármesternek is az a célja, hogy a fővárosnak nyugodtan dolgozó tisztviselői kara legyen. *Örömének ad kifejezést*, hogy a főváros tanügyi tisztikara oly lelkesedéssel támogatja a Keresztény Községi Párt kebelében működő tanügyi bizottságot s szociális ankétünk első ülésére ily nagy számmal jöttek el. *Minél többen leszünk, annál nagyobb erőt fogunk képviselni!* Minden keresztény nemzeti alapon álló pedagógust elvárunk szociális vitaestélyeinkre, aki hazáját, a jövő nemzedéket szereti és saját tudását akarja gyarapítani.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *gróf Széchenyi* György a rendi állam szelleméről és kultúrális feladatairól tartott nagyszabású előadást. Először kifejtette, hogy mit kell rendiség, illetve rendi állam alatt értenünk és mi mindent nem szabad érteni alatta. Hogy jobban megvilágítsa a tételt, az ellentétes osztálytársadalom kultúrgátló hatását is kifejtette, mely a liberális államban fejlődött ki. Majd a nacionalista államot szembesítette a rendi állammal. Kimutatta, hogy a német-római birodalom, majd a római birodalom nagyszerű kultúrhivatása nem gyökerezett nacionalista talajban. A supernacionalizmus az ő kultúrtevékenységük forrása. A túlzott nacionalizmus bomlasztó erő. Az ú. n. totális állam, *a liberális állam ellentétes véglete*, mivel egészséges társadalmi szervezettség nem képzelhető benne, *gátló hatással van a kultúrtevékenységre.* Már a rendi állam keresztény elgondolása üli diadalát, amikor államhatalom és gazdaság évszázados szétválasztása után a fejlődés ismét oly rendszer felé evez, mely az állam supernaciáját elösmeri a gazdaság felett. Végül a rendi államfejlődés előrelátható belső hatásairól, *a kiegészítő tevékenység elvéről*, állam és társadalom elvi különválasztásának szükségéről beszélt és annak hangsúlyozásával fejezte be előadását, hogy egészséges rendi fejlődés csak állam, társadalom, család és egyén észszerű együttműködésén, helyes munkamegosztásán fejlődhet ki, ha időközben kialakul az a szellem is, amely az ellentétek kiegyenlítését lehetővé teszi és amelynek lényege, hogy az emberiség és az egyes nemzetek egy nagy családnak érezzék magukat Krisztusban.

Széll Jenő dr. a Hites Könyvvizsgálók Egyesületében.

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Magyar Hites Könyvvizsgálók Egyesülete multheti értekezletén *Konkoly-Thege* Pál nagyszámú közönség előtt ismertette *Széll* Jenő dr.-nak, a Budapesti Kisipari Hitelintézet kitünő vezérigazgatójának *„Számvitel, organizációs és racionalizálási problémák megoldása"* című most megjelent könyvét, amelyet az *Uj Budapest* már részletesen ismertetett. Az előadó kiemelte, hogy ez a mű, amely huszonöt év eredményekben gazdag szervezői és revizori gyakorlat legérdekesebb eseteinek ismertetését foglalja magában, a szakirodalomban ritka, speciális jellegű munka, amely az elméleti és gyakorlati embernek egyaránt sokat jelent.

Lautenburg István felszólalása után *Széll* Jenő dr. kifejtette, hogy a munkamenetek mechanizálása, helyesen végezve *nem teszi az emberi munkát feleslegessé.* A racionálással felszabaduló energiát más olyan feladatok ellátására kell felhasználni, amelyekre valóban szükség van de amelyeket csak *gazdaságos eszközökkel* lehetne megvalósítani. A pénzintézetek számára ilyen feladatként jelölte meg *kisösszegű kölcsönök nyújtását*, amelyekkel a nagyintézetek ma nem foglalkozhatnak, mivel mai eszközeikel ily kis tételek kezelése nem rentábilis.

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négysögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő.
Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

A lakbér-szabályrendelet odisszeája

A belügyminiszteri négyszáz módosítást sorozatos rendkivüli közgyüléseken tárgyalják

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a belügyminiszter még szeptember havában leküldte a fővároshoz a főváros törvényhatósági bizottsága által letárgyalt és elfogadott *új lakbér-szabályrendeletet.* A főváros szociálpolitikai ügyosztálya a belügyminiszteri leirat értelmében átdolgozta a szabályrendeletet és a házinyomda *már elkészült az új szabályrendelet kinyomatásával*, amely magában foglalja a belügyminiszter által elrendelt összes módosításokat.

A belügyminiszteri leirat kapcsán az új szabályrendelet-tervezetre *a fővárosi tiszti ügyészség most teszi meg észrevételeit.* Az akták azonban rövidesen visszakerülnek a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztályba, amely azután intézkedik aziránt, hogy a polgármester a szabályrendelet-tervezetet a belügyminiszteri módosításokkal együtt *az autonómia fórumai elé terjessze.*

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, a polgármesternek az az intenciója, hogy a törvényhatósági bizottság közgyülése *most már a legrövidebb időn belül foglalkozzon a belügyminiszter által elrendelt módosítások kapcsán a szabályrendelet újra való tárgyalásával*, hogy a szabályrendelet a több esztendőn át tartó huza-vona után végre érvénybe léphessen. Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül közvetlenül a költségvetési vita közgyűlési tárgyalása után *sorozatos rendkívüli közgyüléseken fogja tárgyalni a törvényhatóság a lakbérszabályrendeleten a belügyminiszter által javasolt módosításokat.*

Nem látszik kizártnak, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága egyes vonatkozásokban *ragaszkodni fog a belügyminiszteri leirattal szemben is régebben elfoglalt álláspontjához.* Ebben az esetben újabb, esetleg szintén *évekig tartó, lurce-hurcára van kilátás*, amely mindaddig fog tartani, amíg a belügyminiszter hatalmi szóval *nem fogja a szabályrendeleten az általa kontemplált módosításokat végrehajtani.*

Lukács Ferenc meghalt. A Keresztény Községi Párt Juranics-telepi tagozatának egyik lelkes vezetője másfél évtized óta *Lukács* Ferenc nyug. pénzügyi főtanácsos, 73 éves korában váratlanul elhúnyt. A sírnál *Urbányi* C. József a Juranics telepi tagozat vezetője mondott búcsúbeszédet az elhúnytról, ki minden hazafias társadalmi megmozdulásnak áldozatkész munkása volt.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Ha Ön ideges vagy szivbeteg, fogyasszon
Mézmaltin tápszert
kávé helyett.
Kapható minden drogéria és fűszerüzletben.

Október hó 27-én és 30-án délután 1/2 3 órakor
ügetőversenyek

GAZDASÁGI ÉLET

Miért nem kaphatja vissza a főváros a transzfer-alapba befizetett milliókat?

A külföldi kölcsönök kamatszelvényeinek hetven százalékát Budapesten váltják be

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A költségvetés pénzügyi bizottsági vitájában az egyeztetés során tette *Petracsek* Lajos dr. egységespárti bizottsági tag azt a figyelemreméltó indítványt, hogy a főváros kérje kölcsön a Nemzeti Bank által kezelt transzfer-alapba befizetett milliókat a külföldi hitelezőktől, az ilyképen kölcsönvett pénzen létesítsenek azután nagyobb beruházásokat. A pénzügyi bizottságban *Lamotte tanácsnok zárt ülésen nyilatkozott* a főváros kölcsönügyeinek állásáról, a bizottság a pénzügyi tanácsnok nyilatkozatát tudomásulvéve, elhatározta, hogy *a főváros felír a pénzügyminiszterhez és a főváros által a transzfer-alapba befizetett és a kölcsönszelvények beváltására fel nem használt összegek visszautalását kéri.*

A *Petracsek-féle indítvány* tárgyában a pénzügyi bizottság ülése óta *bizonyos tanulmányozások és megbeszélések folytak,* amelyek során nyilvánvalóvá lett, hogy a főváros által a transzfer--alapba befizetett összegek kölcsönképen való visszakérése *meg nem valósítható.* Erről a nagyfontosságú problémáról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Bármennyire is tetszetősnek látszott első pillanatban a Petracsek-féle indítvány, kiderült hamarosan, hogy az, *sajnos, meg nem valósítható. Miért nem?*

— A főváros

évente a külföldi kölcsönök kamatszolgálata fejében mintegy tizenkét tizennégymillió pengőt fizet be a transzfer-alapba.

Pontosan azért nem állapítható meg a főváros által egy esztendő leforgása alatt pengőben a fizetendő összeg, mert *annak nagysága az egyes külföldi valuták mindenkori árfolyamával van összefüggésben.* A kölcsönszerződések értelmében az esedékes kötvényszelvények Budapesten is beválthatók, vagyis a főváros által a Nemzeti Bankba befizetett kamatoknak *igen jelentékeny része Budapesten kifizetésre is kerül.*

— Nem érdektelen annak megállapítása, hogy a fővárosi kölcsönök kamatszelvényei közül *mennyit váltanak be Budapesten.*

1932-ben még mindössze az esedékes kamatszelvények 25 százaléka került Budapesten beváltásra. A budapesti beváltás ezen időponttól kezdve állandóan emelkedik, 1934 októberében már kerek 70 százalékra rúg.

Vagyis látnivaló, hogy a kamatszelvények *állandóan Budapestre szivárognak,* egyre kisebb összegekben tezaurálódnak a transzfer-alapban a tényleges külföldi hitelezők számára, a kamatszelvényekkel *Budapesten jelentkeznek az ügyfelek a Nemzeti Bankban.*

— Jelenleg mintegy tíz-tizenegy millió pengőre rúg *az a folyton fluktuáló és egyre kevesebb kamatszolgáltatás,* amely a Budapesten be nem mutatott és be nem váltott szelvények ellenértékeképen a transzfer-alapban a külföldi kölcsönök után rendelkezésre áll. Mivel pedig számolni kell azzal, hogy egyre nagyobb mennyiségben viszik ki a Budapesten bemutatott szelvények révén a transzfer-alapból a fővárosi kölcsönök kamatszolgáltatásait,

mindössze öt-hat millió az az összeg, mely a főváros által esetleg kölcsönképen visszakapható lenne,

mert hiszen nem kétséges, hogy legalább *ugyanekkora összegnek kellene a transzfer-alapban ott maradnia,* hogy az esetleg jelentkező igények kielégítést nyerjenek.

— A következő kérdés: *megéri-e ez az öt-hat millió pengő* azokat a komplikációkat, amelyekkel kölcsönképen való visszavételük járna? Előtérben vannak *a jogi komplikációk,* kétségtelen ugyanis, hogy a kamatok fölött rendelkezni jogosult külföldi hitelezők *engedélye nélkül ezek az összegek vissza nem vehetők.* Megadják-e a külföldi hitelezők ezt az engedélyt? És ha megadják, *érdemes-e vele élni?* Mibe kerül ez az újabb kölcsönkibocsájtás? Külföldön, főleg Svájcban, a kötvénykibocsájtások hazájában, immáron *jelentékeny adók sujtják az új kötvénykibocsájtásokat.* Mire használja a főváros ezt a pénzt? Beruházásokra? Ez csak úgy lehetséges, ha a kamatban megkapott pénzét új kölcsönképen rendelkezésre bocsájtó hitelező *legalább tíz esztendőre leköti ezt az új kölcsönt.* Ezt pedig a mai viszonyok között *még elképzelni is bajos!*

— Ily körülmények között, — folytatta informátorunk — annál kevésbbé lehet *Petracsek* indítványát megvalósítani, mert *a maximálisan öt-hat millió pengő,* amit ilyképen a főváros kölcsönkapna, *valóban meg sem éri ezt a sok utánjárást és izgalmat.* Valami más módot kell keresnünk, hogy *a főváros költségvetési deficitje* eltüntethető legyen, és rendelkezésre álljon az *a tőke* is, amelynek révén a költségvetésen kívüli beruházások *megvalósíthatók lesznek!*

Körbe-körbe...

Delta-formában rendezik át a Kálvin-tér környékét Az átrendezéssel kapcsolatosan építik meg Budapesten az első gyalogjáró-alagutat — Kora tavasszal megkezdődik a több mint háromszázezer pengőt reprezentáló nagy közmunka

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A Fővárosi Közmunkák Tanácsának mérnöki bizottsága kedden tartott ülésén foglalkozott a főváros felterjesztésével a *Kálvin-tér rendezését illetően.* A polgármester a megtartott tervpályázat eredményeképen még a folyó év május havában küldte fel a Kálvin-tér rendezésére vonatkozó aktákat a Közmunkák Tanácsához, amelynek mérnöki bizottsága csak *öt hónap multán foglalkozott ezzel a fontos problémával.* Hogy emnyire elkésetten, mutatja az a körülmény, hogy időközben a *Beszkár javaslatai alapján* uj tervet készített a főváros utépítési ügyosztálya és a Közmunkák Tanácsa a legközelebbi napokban abban a helyzetben lesz, hogy ezzel az uj a jelenlegi viszonyok között *tökéletesnek mondható megoldási módról mondjon véleményt.* A Kálvin-tér rendezésének legujabb elgondolásairól

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Közmunkák Tanácsa által elkésetten csak most elfogadott májusi terv és az általunk készített legujabb terv között az a lényeges különbség, hogy a lefolyt hónapok alatt megérkezett hozzánk a Beszkár azon nyilatkozata, amely közli, hogy a *maga részéről szükségesnek tartja a Kálvin-tér végleges rendezését és erre a célra kerek negyedmillió pengőt irányoz elő.* A Beszkár ezen nyilatkozatának birtokában szürtük le a meghirdetett tervpályázat tanulságait és a Beszkár-ral egyetértésben állapítottuk meg azután azt a *véglegesnek mondható tervet,* amely a világvárosi forgalomhoz méltó rendet teremti meg a Kálvin-téren.

— A legujabb és immár véglegesnek tekinthető terv szerint, amely a közeli napokban kerül át a Közmunkák Tanácsához, a *Beszkár a sinpárokat a Kálvin-téren közvetlenül egymás mellett delta-formában rendezi el.* A Muzeum-körutról az Üllői-utra, az Üllői-utról a Vámház-körutra és a Vámház-körutról a Muzeum-körutra beforduló kocsik alkotják ezt a delta-vonalat. A háromszög közepén megmarad a szökőkut, amely köré *gyönyörü zöld gyep fog üde szint varázsolni,* ugy mint a Baross-téren is van, a körengetegben. Azért csak gyep és nem bokrok, mert közlekedési-rendőri szempontból fontos a tér áttekinthetősége. Az egyes utvonalak torkolatainál fognak a vágányok a térre összefutni. Természetszerűen a megfelelő helyeken *járdaszigeteket fognak* ezt a delta-rendszert tarkítani, amely tökéletesen oldja meg körbe-körbe rendszerrel a Kálvin-tér komplikált közlekedését ugy a villamosok, mint a kocsik és gyalogközlekedés számára is.

— A főváros által most elhatározott megoldás figyelmen kivül hagyja a *Baross-utca-Kecskeméti utcai villamos közlekedést,* itt minden marad a régiben. Erre vonatkozóan a helyzet ugyanis az, hogy az előzetes tárgyalások során a kereskedelemügyi miniszter több alkalommal a leghatározottabban fejezte ki azon véleményét, hogy a belvárosi villamosközlekedésnek a Kecskeméti-Prohászka Ottokár-Veres Pálné-Irányi utcákon át *meg kell szünnie,* illetőleg *autóbusszal felcserélnie.* Mivel a Kálvin-tér tervbevett rendezése természetszerűen hosszabb időre hivatott rendet teremteni, már a *tér a jövőbeli képét tartotta a főváros szem előtt,* amikor már a Baross-utca Kálvin-téri torkolatánál megszünik a vilamos-közlekedés és ugy a Baross utcából a Kecskeméti utcába nem kell *az átmenő közlekedést biztosítani.*

A közel jövőben megindulnak a tárgyalások az illemhely vállalkozókkal a *Kálvin-téri illemhelyek a föld alá való süllyesztése tárgyában.* Szó van arról is, hogy kisérletképen a Kálvin-tér rendezésével kapcsolatosan próbálják ki a gyalogjáró közlekedésnek az utkereszteződéseknél *földalatti alagut formájában való megoldását,* amint az *Londonban mindennapos.* Az erre vonatkozó tervek *már készülnek a főváros utépítési ügyosztályában.*

*

A főváros a Beszkár negyedmilliójában felül *további százezer pengőt fog előirányozni a Kálvin-tér átrendezésére.* Minden remény megvan arra, hogy ez az építési szempontból is *nagyjelentőségü átrendezés a kora tavasszal megindulhat.*

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleníti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállít.
Gallér, frakkinges, ruhák tisztításában vezet

Elsőrendü kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre.
Legolcsóbb **autókarosszérlás gyermekkocsik** nagybani árban
A fentiekhez **alkatrészek.**
Javitómühely. Olcsó árak
VARRÓGÉPJÉT LAKÁSÁN
MEGJAVITJUK.

LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
◆
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

Uj kiirások

Csomagolópapír szállítására a Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusító Üzeme részére. Határidő: 1934. évi november hó 3-án déli 12 óra.

Papíráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi november hó 6-án délelőtt fél 12 óra.

Vasbeton munkákra a X. ker. népligeti iskolai sporttelep részére. Határidő: 1934. évi november hó 6-án (kedd) délelőtt fél 11 óra.

Futópálya salakozási munkákra a X. kerületi népligeti iskolai sporttelep részére. Határidő: 1934. évi november hó 6-án (kedd) délelőtt fél 11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

XII. évfolyam 43. szám

Budapest, 1934 november 3

Tek. Főváros Nyilvános Könyvtára Budapest, VIII., Reök

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

A főváros hallgat

A Magyar Mérnök és Építészegyletnek a pénzügyminiszterhez a rendkívüli házadómentesség kiterjesztése ügyében intézett felterjesztése kétségbeesett kiáltása az építkezéssel foglalkozó érdekeltségeknek. Bebizonyította ez a felterjesztés, hogy a tavasszal szűkmarkúan kimért házadómentességi rendelet nemhogy előbbre lendítette volna az építkezési tempót, hanem annak megtorpanását idézte elő. Mindjárt tervezetet is kidolgoztak az építészmérnökök, amely részletesen megvilágítja, miféle városrendezési és közgazdasági szempontok figyelembevételével kell tágítani azokat az építkezési könnyítéseket, amelyeket annyira keserves takarékossággal szabott meg az év tavaszán a pénzügyminiszter.

Szenvedélyes szavakkal mutat rá ez a felterjesztés arra, hogy a pénzügyminiszter rendeletéből nem a városfejlesztési szándék érződött ki elsősorban, hanem az építéstől való félelem. Hogy a pénzügyminisztert mégsem igen fog sikerülni más belátásra bírni a mérnökök emlékiratával, az valószínűnek tetszik. Hiszen az Ipartestületek Országos Központja azon kérelmére, hogy változtassa meg a főváros ideiglenes házadómentessége ügyében hozott rendelkezéseket, a maga ékes stílusában azt a választ adta nemrégiben Imrédy Béla, hogy „alapos mérlegelés után úgy a közgazdasági szempontok, mint az állami és önkormányzati háztartások egyensúlyban tartásának rendkívül fontos érdekére való tekintettel bocsájtották ki a rendeletet és az emlékiratban foglaltak nem alkalmasak arra, hogy ezeket a megfontolásokat megdöntsék."

***Miközben a Botondok okos és céltudatos** memorandumok buzogányaival verik a pénzügyminiszteriumi érckapukat, a háttérben ott áll bölcsen, megfontoltan, ölbetett kézzel a főváros autonómiája. Az önkormányzat és az adminisztráció jó fiúk akarnak lenni, úgy az építkezéstől páni félelemmel irtózó háztulajdonos-érdekeltségek és azok fő-patronusa: a pénzügyminiszter irányában, mint az építkezési munkaalkalomért esdeklő vállalkozói és iparos érdekeltségek felé. Ha megszólal a főváros, megharagítja a szembenálló felek valamelyikét. Már pedig a főváros senkit sem akar megharagítani . . .*

Ha megért egy rendkívüli közgyűlést az OTBA-ügy, ha szavát hallatja ismét rendkívüli közgyűlésen az autonómia az élelmiszer-kartelek ügyében, akkor az építkezéssel foglalkozó ötven iparág végveszélye az építkezés megindulásával kapcsolatos általános fellendülés és ami a legfontosabb: Budapestnek csak építkezés útján megvalósítható fejlődése kötelezik a főváros autonómiáját az állásfoglalásra, ha egyébért nem, hát azért, hogy ne lehessen rá, mint hallgatólagos beleegyezőre hivatkozni. Mert ma az a helyzet, hogy az autonómia mindeddig nem hallatta szavát ebben a kérdésben, holott mégis csak és legelsősorban a főváros jövőjéről van szó!

Pánik a városházán

A szanáló főpolgármester a tisztviselő-társadalom minden frontján vérző egziztenciák csonkjaiba ütközik

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A főváros tisztviselő-társadalmát nemszűnő élénkséggel nyugtalanítják azok a hirek, amelyek a szanálással kapcsolatban terjedtek el a városházán. Noha bizonyosat senki sem tud, mert a főpolgármester *semmiféle konkrét nyilatkozatot* arra vonatkozóan nem tett, mekkora mértékben kíván a tisztviselők jövedelmeihez nyulni, mégis bizonyosra veszik a tisztviselők, mégpedig épen a főpolgármester által elrendelt különféle statisztikák és összeírások alapján, hogy *a külön munkadíjak fokozatos leépítése, a gáz- és villany-kedvezmény megszüntetése, a közlekedési segély és ezzel kapcsolatban a kedvezményes villamosjegyek lefaragása* lesznek elsősorban a tisztviselőkkel szemben *a főpolgármester első szanálási ténykedései.*

Miért hallgat a FANSz?

Ezekkel a szanálási törekvésekkel szemben a tisztviselő-társadalom természetszerűen *nem tud védekezni*, részben azért, mert jól tudja, hogy a főpolgármester szanálási törekvései mögött ott áll *Imrédy* pénzügyminiszter, aki *elsősorban követeli*, hogy a fővárosi tisztviselők és az állami alkalmazottak fizetése *nivelláltassék*, vagyis hogy *az állami fizetési kategóriákba sorakoztassanak be a fővárosi tisztviselők.* Az is kétségtelen, hogy a fővárosi alkalmazottak erkölcsi testülete: a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége *nem léphet ki abból a passzív magatartásból*, amelyet a különféle fizetésleszállítások alkalmával is a felsőbbséggel szemben mindenkor tanusítani volt kényetlen. A tisztviselők jól tudják, hogy a FANSz erélyes megmozdulása *csak elmérgesítené* — amennyiben erről egyáltalában szó lehet — *még jobban a helyzetet* és ezért hallgatólagosan veszik tudomásul a tisztviselők, hogy *érdekképviseletük a főpolgármester szanálási törekvéseivel szemben mindezideig semmiféle véleményt nem nyilvánított és minden valószínűség szerint a jövőben sem fog nyilvánítani.*

A nemzet gerincére mért halálos csapás . . .

Az *Uj Budapest* multheti számának azon cikke, amely részletesen foglalkozott a fővárosi tisztviselők helyzetével a szanálási törekvésekkel kapcsolatban, *a városházán élénk feltűnést és egyben örömet keltett.* Számos helyről kapjuk *a gratulációt és köszönetet erélyes állásfoglalásunkért* a tisztviselő-társadalom *legégetőbb problémáival* kapcsolatosan. A tisztviselők igazsága és *függetlenségünk tudatában* továbbra is vállaljuk és álljuk a harcot a tisztviselő-társadalom érdekében indított küzdelmeink során. Teszszük ezt *a köetlességteljesítés tudatában* és abban a reményben, hogy az autonomia, amely *mindeddig nem nyilvánította véleményét* a fővárosi tisztviselők legújabban tervbevett illetményleszállítása ügyében, *fel fog eszmélni ezekre a cikkekre* és rá fog jönni arra, hogy a tisztviselő-társadalom további gyengítése az illetmények csökkentésével és elvonásával *a nemzet gerincére mért halálos csapás,* arra *a keresztény középosztályra,* amely Trianon után *a maga sértetlen ideológiájával, szerény, de tisztességes egziszteciájával, öntudatos magyarságával záloga volt a jobb jövendőnek!*

Jóval a békeilletmények alatt . . .

Legutóbbi számában rámutatott az *Uj Budapest* a szervezett állásban lévő közigazgatási tisztviselők, az ideiglenes hivatalnokok és a végleges altisztek *illetményeire* és bebizonyítottuk, hogy — leszámítva az ideiglenes hivatalnokok bizonyos kategóriáit — *a tisztviselő-társadalom ma az egész vonalon jóval kevesebb fizetést és lakbért élvez, mint az utolsó béke-esztendőben.* Jelen alkalommal a rendelkezésünkre álló statisztikai adatok alapján a főváros tisztviselőinek *szolgálati idő, életkor és fizetési osztály szerint való megoszlását* akarjuk tárgyalni, hogy ezzel az eszközzel is *rámutathassunk arra a fontos nemzeti és gazdasági pozicióra,* amelyet a fővárosi tisztviselők Budapest társadalmában elfoglalnak.

Szolgálati idő és fizetés

Ha a székesfőváros tisztviselőinek megoszlását vizsgáljuk, *szolgálati idő és fizetési osztály szerint* az elmult esztendőben, azt látjuk, hogy a 2146 tisztviselő közül *egyetlenegy érte el az első fizetési osztályt: Sipőcz polgármester.* A második fizetési osztályban *harminc éven felüli* szolgálati idővel csak *a két alpolgármester szerepel.* A harmadik fizetési osztályban 30, a negyedikben 76 tisztviselő van. Számszerint a legtöbb tisztviselő: 187 van *tíz éven aluli* szolgálati idővel a XI. fizetési osztályban, további 196 tíztől húsz esztendeig terjedő szolgálati évvel a IX. fizetési osztályban.

Százalék szerint tíz éven aluli szolgálati idővel a legtöbb tisztviselő a XI. fizetési osztályban van (59.2 százalék). A tíztől húszig terjedő szolgálati évvel a legtöbb tisztviselő a *X. fizetési osztályban van* (52.0 százalék). Húsztól harmincig terjedő szolgálati évvel *a legtöbb tisztviselő a VIII. fizetési osztályban van* (53.1 százalék). Látható tehát, hogy *a fővárosi tisztviselők előmenetelében nagy ugrások nincsenek: a legtöbb tisztviselő csak húsz szolgálati év után jut el a VIII. fizetési osztályba,* amelynek első fizetési tagozatában a különbség az 1912. évi fizetéshez — 2.043 pengő, vagyis a VIII. fizetési osztályban húsz esztendei szolgála után eljutott tisztviselő *ezidén 2.043 pengővel kap évenként fizetésben és 392 pengővel lakbérben kevesebbet, mint 1912-ben kapott.*

Fizetés és életkor

De nézzük a fővárosi tisztviselők megoszlását *életkor és fizetési osztály szerint!* Az adatok az *1933. évből származnak.* A legnagyobb számot a IX. fizetési osztályban találjuk, ahol *266 a harminc—negyven év között lévő tisztviselők száma.* A X. fizetési osztályban *244*, a XI.-ben *194* tisztviselő van *30—40 év között.* A XI. fizetési osztályban *62.0 százalék van 30—40 év között*, 20.4 százalék 30 év alatt, 12.6 százalék 40—50 év között, 4.4 százalék 50—60 között és 0.6 százalék 60 éven túl. A IV. fizetési osztályig bezárólag *egyetlen tisztviselő sincs a 40. életéven alul*, számuk az V. fizetési osztályban az ezen fizetési osztályban lévők 11.4 százaléka, a VI. fizetési osztályban 6.0 százaléka, a VII.-ben 14.1 százaléka, a VIII.-ban 27.2 százaléka, a IX.-ben 60.0 százaléka, a X.-ben 60.30 százaléka! Vagyis az úgynevezett *legszebb férfikorban* a fővárosi tisztviselők *39.7 százaléka van*, tehát a fővárosi tisztviselők *kétötöde a három legalsóbb fizetési osztályban sínylődik.* Hogy ezeken a fizetéseken *mit lehet szanálni, az könnyen elképzelhető a fentiek után!*

Hol a hiba?

Kétségtelen, hogy végeredményben *nem a tisztviselők fizetésében és jövedelmeiben, hanem a főváros szolgálatában álló személyzet nagy számában* van a hiba. A rendelkezésünkre álló hivatalos statisztikai adatok szerint 1874-ben 1.682, 1890-ben 3.201, 1910-ben 10.027, 1923-ban 25.823, 1931-ben *24.740 ember állott a főváros szolgálatában* (beleértve természetszerűen *az üzemeket is).* Hogy csak az 1910-es és 1931-es adatokat vessük össze, a közigazgatási hivatalnokok száma ezen idő alatt 1.861-ről 3.006-ra, a tanszemélyzeté 3.271-ről 5.301-re, a közegészségügyi alkalmazottaké 1.252-ről 2.903-ra, a közélelmezési alkalmazottaké 500-ról 4.015-re, a közüzemi alkalmazottaké 385-ről 5.143-ra, a tűzoltósági személyzeté 440-ről 595 főre emelkedett! Kétségtelen, hogy ezek a horribilis számok *jelentékeny részben Trianon következményei és a kétségbeejtő gazdasági helyzet okozatai.*

És lehet-e segíteni?

El lehet-e azonban képzelni, akár szanálás címén, akár bármilyen címen, *egy nagyobbarányú elbocsájtást a főváros hivatalaiból vagy üzemeiből?* Amikor minden oldalon dörömbölnek az állásért esdők a városháza kapuin, akkor kizártnak tekinthető, hogy *a munkanélküliség növeléséhez a szociális célok kitűzésére is kötelezett főváros hozzájárulhasson* azzal, hogy kenyértelenné tesz akár egyetlen családapát is. Elegen fognak amúgy is *elkallani a kényszernyugdíjazás pallosa alatt!*

Ezek a tisztviselő-társadalom *legnagyobb problémái a szanálással összefüggésben.* Mit hoz a jövő? Ki tudhatja! Egy bizonyos, minden politikától mentesen az a megállapítás, hogy *bárhová nyúl szanálás címén a főpolgármester, mindenütt vérző egzisztenciák csonkjaiba ütközik a tisztviselő-társadalom minden ágazatában!*

Fordulat az Erzsébet-Sugárut és a Tabán ügyében

A pénzügyminiszter feladta merev álláspontját és ankétot hivott egybe a Közmunkák Tanácsa által készitett törvénytervezet letárgyalására - A belügyminiszter jóváhagyta a Ráczfürdő megvásárlását, elkészülhet a Tabán végleges rendezési terve

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa még a nyár folyamán törvényjavaslat-tervezetet dolgozott ki „a Budapest VII. kerületében a Károly király-ut és Erzsébetkörut között nyitandó főutvonalról és az Erzsébetváros belső részének rendezéséről". A törvényjeveslet 18 szakaszból áll és lényegesebb rendelkezése az, hogy *35 évi adómentességet* kapnak azok a területek, amelyek az *Erzsébet-sugárut főútvonalában* feküsznek, 25 évi adómentességet pedig az *összes olyan épitkezések,* melyek az útvonal környékén és általában az ujjáépitendő Erzsébetváros területén fekvő telkeken indulnak meg. Intézkedik a törvényjavaslat a *telekértékemelési adó bevezetéséről is,* amelynek várható jövedelméből kell előteremteni azokat a költségeket, amelyeket az útépítéssel és az ujonnan alakuló terek kiképzésével kapcsolatosan a Fővárosi Közmunkák Tanácsának kell viselnie.

A várospolitikai pártok és a városháza illetékes ügyosztályai *teljes megelégedésüket fejezték ki már a nyár folyamán* a tekintetben, hogy törvényjavaslat elkészítésével az Erzsébet-sugárut megnyitásának, illetve az Erzsébetváros rendezésének az ügye *helyes mederbe kerül.* Kissé lelohasztotta a reménységeket *Imrédy* pénzügyminiszternek azon több alkalommal hangoztatott felfogása, hogy *állampénzügyi és adózási szempontokból nem helyesli az Erzsébet-sugárut megépitését,* amelyet az ország és a főváros mai helyzetében felesleges luxusnak tart. Már ugy látszott, hogy győz *Imrédy* felfogása és az Erzsébet-sugárut megépítése, nemkülönben a Belső-Erzsébetváros rendezése azon városrendezési tervek közé fog kerülni, amelyek gyüjtőcíme: *a jövő század regénye.* Ily körülmények között *kellemes meglepetést keltett* a városházán a pénzügyminiszter azon értesítése, hogy az Erzsébet-sugárut megépítése és a Belső-Erzsébetváros rendezése tárgyában a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa által hozzájuttatott törvénytervezet ügyében ankétot óhajt tartani és erre a főváros vezetőségét is meghivja.* Ez az ankét, amelynek egybehívása már azt bizonyítja, hogy *Imrédy engedett merev elhatározásából, hétfőn lesz a pénzügyminiszteriumban, és azon a fővárost Szendy* Károly alpolgármester fogja képviselni.

Jelentős lépéssel haladt előre az elmult napokban a *Tabán ügye* is. *Szendy* alpolgármester tudvalevően még a nyár folyamán ugy intézkedett, hogy a Tabán rendezésére vonatkozó összes tervezetek és akták legyenek előkészítve, hogy amint erre lehetőség nyílik, az autonómia fórumai megállapíthassák a rendezésnek most már végleges tervét. Utjában állt *Szendy* alpolgármester elhatározása megvalósításának az a késedelem, amellyel a belügyminiszterium a Ráczfürdő megvásárlásának dolgát intézte. A belügyminiszter ugyanis a beterjesztett panaszok kapcsán utasította a főváros polgármesterét, hogy *mindazokat az adatokat szerezze be és vizsgálja át, amelyekre a fellebezők hivatkoztak.* A főváros tiszti ügyészségének be kellett szereznie ily körülmények között *évtizedekre visszamenően az összes adókönyveket, telekkönyvi kivonatokat, stb.* Mindezek birtokában a belügyminiszter most már aláirta a Ráczfürdő megvásárlására vonatkozó fővárosi közgyülési határozatot, és igy a tabáni tervek végleges megállapitásánál a főváros most már számolhat azzal a ténnyel, hogy a Ráczfürdő a főváros közönségének a tulajdona.

Mint az *Uj Budapest* munkatársa illetékes helyen értesül, a *belügyminiszteri leirat birtokában Szendy alpolgármester* már a jövő hétre összehivja a *városrendezési szakbizottságot,* amely elé kerül a Tabán rendezésére vonatkozóan a Közmunkák Tanácsa által előirt módosításokat is magába foglaló *legujabb fővárosi tervezet.* A városrendezési szakbizottság javaslata azután a polgármesterhez, majd ujból a főváros törvényhatósági bizottsága elé kerül. Ilyen körülmények között valószínűnek látszik, *hogy a koratavaszi hónapokban ugy a Tabán rendezésével kapcsolatos földmunkák, valamint az Erzsébet-sugárut létesítése kapcsán a Belső-Erzsébetvárosban meginduló épitkezés jelentékeny közmunka alkalmat fog biztosítani.*

Fóthi-út, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvezőfeltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen Fóthi-út 35. Hétköznapokon Rudolf-tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Földu 51
Telefon: 62—2—06.

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

Menczer Gusztáv tisztitó
ruháit egy évi jótállással fényteleniti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállit. Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

VÁROSHÁZI NOTESZ

A HÉTVÉGI ÜNNEPNAPOKRA kiürült a városháza, szerdán volt az utolsó weekend-nap, amikor a polgármester bölcs és méltányos rendelkezése szerint a mindszenti ünnep révén még tizenkettőkor mentek haza a tisztviselők. Ez volt az utolsó ünnepelőtti tizenkét órás hazamenés az idén, november 1.-én már életbelépett a városháza téli menetrendje, amikor is szombaton és ünnepelőtti napon is kettőig tart a hivatalos óra.

A szerdai weekend különben csak kisebbrangú tisztviselőkre vonatkozott, délután két órakor még zsúfolt volt a polgármester titkári hivatala: tanácsnokokkal és idegenekkel. Feltünően sok hivataltkereső fekete kabát, tanácsjegyzők és fogalmazók jelentkeztek hagyományos szokás szerint a polgármesternél, hogy kinevezések kapcsán jóindulatot kérjenek a podesztától. Régen elmult két óra, amikor a polgármester is hazamehetett hivatalából, nem vévén igénybe a saját személyében a weekend-szabadságot, amelyet pedig épen ő határozott el a tisztviselők számára.

*

PETROVÁCZ GYULÁT, Zugló népszerű képviselőjét, könnyen végzetessé válható baleset érte az elmult napokban. Villamosról szállt le Petrovácz, miközben erős bokarándulást szenvedett, úgyhogy több mint egy hétig volt kénytelen az ágyat őrizni. Most már azonban jobban van és a jövő héten elfoglalja helyét a politikai életben.

*

AZ UJ TANÁCSNOKOK, AKIK MOST már wirtiglich-ek, megfelelő ünneplésben részesültek hivatalaik részéről abból az alkalomból, hogy a tisztelt közgyűlés behelyettesitésüre rámondta az ámen-t. A fekete ruha azonban egyelőre nem került le róluk, hátra vannak még a köszönő-látogatások, tisztelegni kell a polgármesternél és a vezető városatyáknál, megköszönve, úgy amint az illik ilyenkor, a nagyérdemű támogatást.

A fővárosi házinyomda, amely bravurosan oldota meg a kijelölő választmány határozatának kinyomását a szerdai közgyűlésen azon negyedóra alatt, amely a kijelölő választmány határozatának megszületésétől a szavazás tényleges megkezdéséig eltelt, azzal kedveskedett az új tanácsnokoknak, hogy mire csütörtökön a hivatalukba értek, már kicserélték a címtábláikat, helyettük új táblákat szereltek fel, amelyen már nem szomorkodott az ominozus h. betű... Ezt a gyorsaságot különben a bürokrácia összes lovagjainak jóindulatú figyelmébe ajánljuk!

Az új tanácsnokok előszobájában kitett íveket szorgalmasan irták alá a látogatók, akik ha nem is tudtak valamennyien bejutni az ujdonsült tanácsnokokhoz, legalább ezen a módon akarták egy kézszorítás helyett gratulációjukat az új főtisztviselővel szemben. Küldöttségileg a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége üdvözölte elsőnek az új tanácsnokokat Duday és Budó vezetésével, elsőnek természetesen Farkas Ákost, nem lévén kétséges ugyanis, hogy az ő személye, még pedig tegyük hozzá: tiszteletre és szeretetreméltó személye, a legfontosabb a tisztviselők egyesülése szempontjából...

*

MUZSIKÓ ISTVÁN, a Ferencváros érdemes előljárója, szerdán még egyszer körülnézett hivatali szobájában, ahol harmincöt esztendő alatt annyi szép és munkás napot töltött, vette a kabátját és kalapját és elbúcsúzott kenyéradó gazdájától, a fővárostól. Halkan, csendben, kissé öregurasan, amint hogy Muzsikó sohasem volt a lárma és a nagy szavak embere. Kezetfogott mindazokkal, akikkel kezet kellett fognia, kérvén őket, hogy tartsák meg jó emlékezetükben, azután kifordult az öreg kapun. Talán a zsebkendőjéhez is nyult, hogy egy-két oda settenkedő könnyet letörüljön a szeme sarkából, de ez már nem bizonyos, különben is: magánügy! Még egy-két búcsúvizit a podesztánál és néhány városi vezető úrnál, azután pedig tétlen és unalmas délelőttök után sok vidám délután, kártyapartival, egy pohár jó borral és évenként egyszer leutazás Kenesére, résztvenni a nyugdíjas főtisztviselők baráti összejövetelén...

A jövő Battlay Imre személyében köszöntött be a ferencvárosi elöljáróságra, ahonnan szerdán délben a mult távozott el a Muzsikó István mindannyiunk által nagyrabecsült személyével. Zökkenőt ez a változás nem jelent a Bakáts-téren, ha Muzsikó erélyes, okos, mégis jószivű hivatalfőnök volt. Battlay Imre is legény a talpán, sok évtizedes hivatali munka deresiti a fejét, bizony nem tartozik ő sem a legfiatalabb városházi generációhoz! Egy bizonyos: Battlay Imre szigorú, mégis megnyerő egyénisége biztositék arra vonatkozóan, hogy a Ferencvárosban minden marad a régiben, a Ferencváros, mint eddig, ezután is minta-kerülete marad Budapestnek!

*

KISSÉ LETÜNT A VÁROSHÁZI SZEREPLÉS színpadáról Pesthy-Müller József Leó, az ismert gyáriparos, aki a Keresztény Községi Párt tagjai sorában hosszú éveken át előkelő helyet foglalt el a főváros törvényhatósági bizottságában. Később lemondott bizottsági tagságáról: nemkevésbé fontos pozicióba került, a Községi Takarék igazgatóságába. Rejtély, mi az oka annak, hogy a legutóbbi igazgatósági tag-létszámapasztás során Pesthy-Müller kimaradt a Községi Takarék igazgatósági tagjainak sorából. (Olyan hiba ez, amelyet a legelső lehetséges alkalommal reparálni kell!)

Pesthy-Müller, vitézi mivoltához képest valóban vitézül viseli el ezt az érdemtelen mellőzést és mint tetterős és energikus férfiúhoz illik, a közélet más mezején küzd ideáljaiért.

Harcot hirdet a kereszténypárt az élelmiszer-kartelek ellen

Müller Antal a kisipari hitelakció töke-szükségletéről, a kényszermunka iparos vonatkozásairól és az iparostársadalom aktuális problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Hétfőn este ünnepelte a főváros keresztény iparos-társadalma *Müller* Antal országgyűlési képviselőt, törvényhatósági bizottsági tagot abból az alkalomból, hogy a tizenöt esztendeje fenálló Keresztény Iparosok Országos Szövetsége ötödször választotta őt ügyvezető elnökévé. A szónokok: *Czettler* Jenő dr., a képviselőház alelnöke, *Haverland* Antal, *Markó* Elek és mások hangoztatták azokat az eredményeket, amelyeket iparostársai érdekében háromesztendős országgyűlési képviselői működése alatt *Müller* Antal elért és arra is rámutattak, hogy az ő városházi közéleti szereplése az iparostársadalomért folytatott munkásság eredményes és szakadatlan láncolata. Az ünneplés alkalmából, amelyhez a maga jókívánságaival az *Uj Budapest* is természetszerűen hozzájárul, a városházának az iparos-problémákkal összefüggő vonatkozásairól intéztünk kérdést *Müller* Antalhoz. A felvetett aktuális kérdésekre

Müller Antal

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Hálás köszönettel nyugtázom* azt a szeretetet és méltánylást, amely iparostársaim köréből felémárad abból az alkalomból, hogy *tizenöt esztendős jubileumát ünnepelte a Keresztény Iparosok Országos Szövetsége.* Amint a közgyűlésen is megmondottam, itt is ismétlem:

ahogy eddig minden csepp véremmel az elnyomott, kiuzsorázott magyar iparos-osztály érdekeiért küzdöttem, úgy a jövőben is egyetlen gondom, egyetlen célkitűzésem; hogyan segíthetek iparos-testvéreim nyomorúságán.

— Ami már most az aktuális városházi problémákat illeti, — filytatta *Müller* Antal — *teljes mértékben helyeslem* a polgármester úr azon intézkedését, amelynek során az étkeztetési akció ellenében végzett inségmunka részvevői közül azoknak, akik becsülettel megállották helyüket a munka mezején, *fejenként nyolc pengőket utalványozott ki.*

A polgármester ezen nobilis gesztusa elveszi az inségmunka keserű ízét és jelentékenyen enyhíti azt a feszültséget, amely a kényszermunka rendszeresítése kapcsán keletkezett.

Én a magam részéről *nem tudom teljesen helyteleníteni* a kényszermunkának ezt a rendszerét, mert *bizonyos igazságot látok abban,* hogy csak az a munkaképes ember jusson az adózók pénzéből segélyhez, aki *ellenszolgáltatást tud és akar nyújtani,* amennyiben erőbeli és egészségi állapota ezt megengedi. Hangsúlyozom azonban, hogy

ennek a kényszermunkának csak olyannak szabad lennie, amely semminemű konkurrenciát nem támaszt az adókkal és közterhekkel sújtott iparostársadalom számára, amely a vállalkozói lehetőségeket nem pusztítja el, amely nem bántja az iparosságot.

— A főváros költségvetési vitájában a közgyűlésen nagyobb felszólalásra készülök — folytatta *Müller* országgyűlési képviselő. — Elsősorban a *Miklós* Ferenc dr. bizottsági tagtársam által a pénzügyi bizottság költségvetési vitájában előterjesztett azon javaslatot fogom közgyűlési beszédemben pártfogolni, amely azt kéri a kormánytól, hogy *újabb ötvenezer pengővel emelje fel az állam a kisipari személyi kölcsön-akció összegét,* amely esetben a főváros — természetesen kizárólag a budapesti kisiparosok igényei számára — ugyanilyen összeggel járul az akcióhoz. *Az a százezer pengő,* amellyel a kormányzat legutóbb felemelte a kisipari személyi kölcsönakció alapösszegét, *még mindig kevés* és kevés az a tízezer pengős hozzájárulás is, amelyet a főváros legutóbbi közgyűlésén szavaztunk meg erre a célra.

— Ha nézzük az eddigi akció eredményeit, azt látjuk, hogy

a 400 ezer pengős akció keretében a minden különösebb kezes és garancia nélkül kiadott 50—200 pengőig terjedő kölcsönök szinte hiánytalanul visszafolytak

az akció lebonyolításával megbízott intézetek tárcájába. A kisiparos tehát *hűséges, megbízható,* tudja, hogy *a becsületéről van szó,* amikor ezt az egyébként garancianélküli kölcsönt igénybeveszi. Most, amikor a kisiparos előtt fokozott mértékben sötétlik a közeledő tél nyomora, amikor a tőkeszegénység egyre nagyobb méreteket ölt,

szükség van az akció kiterjesztésére és a fővárosnak e tekintetben meg kell tennie kötelességét,

annál is inkább, mert egy olyan társadalmi osztályról van szó, amely, amíg erre módja volt, a közterhek vállalásával az adófizetés példás teljesítésével *mindenkor kivette a maga részét.*

— A legnagyobb mértékben helyeslem és *a Keresztény Községi Párt ugyanezen az álláspontón van,* azt az akciót, amelyet *a szociáldemokraták indítottak, rendkívüli közgyűlés egybehívása iránt,* az élelmiszerek drágasága és az élelmiszerkartellek tárgyában. Nem kétlem, hogy

a kereszténypárt a szociáldemokrata határozati javaslatra ki fogja mondani a sürgősséget és a főváros törvényhatósági bizottsága abban a helyzetben lesz, hogy demonstratív határozatot hozzon az élelmiszerek drágasága és az élelmiszerkartelek működése ügyében annál is inkább, mert a Keresztény Községi Párt több alkalommal és állandóan küzdött az élelmiszer-kartelek ellen.

Más lapra tartozik, hogy ennek az akciónak *a kormányzatnál meglesz-e az a hatása,* aminek meg kellene lennie. Ha nézzük *a kartelek irtózatos frontjait,* a mezőgazdasági termelvények drágulását, kapcsolatban *a közvetítő lánckereskedelem* fokozódó hasznaival, akkor nem kétséges, hogy

egységesen kell állástfoglalnia Budapest parlamentjének a burgonya-, a tej-, a pék- és a többi élelmezési kartel ellen.

Az sem vitás egyetlen pillinatig sem, hogy itt *nem kisemberekről, apró egzisztenciák elpusztításáról* van szó, mert a drágítások és a közvetítői haszon túltengése mögött mindenütt ott lappang *kenyérgyárak, hentesárugyárak, tejközpontok képében az a nagytőke,* amely a maga mohó csápjait mindenüvé kinyujtja, ahol profitot lehet találni.

Vitéz Pesthy-Müller József Leó diplomáciai téren is működik: mint budapesti litván főkonzul az év nyarán tanulmányi szakbizottságot vezetett a kereskedelmi miniszter és a külügyminiszter kezdeményezésére Litvániába, hogy a helyszínén vizsgálja meg beható módon a Magyarország és Litvánia közötti gazdasági és kulturális összeköttetések lehetőségeit. Pesthy-Müller most hosszú és részletes jelentésben számol be a Litvániába kiküldött tanulmányi bizottság munkájáról, arról a nyolc napról, amelyet a Pesthy-Müller vezetése alatt elindult magyar delegáció Kaunas-ban, a litván fővárosban töltött.

Nem hivatásunk ehelyütt beszámolni azokról a gazdaságilag is nagyjelentőségű tárgyalásokról, amelyeket a delegáció Litvániában lefolytatott. Bizonyos azonban, hogy Pesthy-Müller ragyogó nyelvtudása, szeretetreméltó úri egyénisége és koncepciózus közgazdasági szakvatottsága jelentékeny mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy — amint vitéz Pesthy-Müller jelentése mondja — a magyar delegáció litván látogatásának és kiküldetésének külsőségei nemcsak a vendégszeretetben, a sűrűn tapasztalt rokonszenvben csúcsosodtak, hanem abban a komoly igyekezetben, amit a litvánok részéről tapasztaltunk, hogy Magyarországgal állandó gazdasági és kulturális összeköttetést akarnak fenntartani, amely nemcsak üzleti érdekeken, hanem bensőségteljes és hazafias érzelmi közösségen is alapul . . .

LIBER ALPOLGÁRMESTER néhány napi üdülésre Balatonkenesére, a fővárosi üdülőtelepre utazott. Az alpolgármester hétfőn veszi át újra hivatala vezetését.

*

VIOLA REZSŐ DR. műszaki főtanácsos anyósa: nagyilosvai Iosvay Lajos nyug. kultuszállamtitkár, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli és igazgatósági tagja felesége, szül. Trotter Julia elhúnyt. Temetése vasárnap délután volt a Kerepesi út melletti temetőben.

*

VETTÜK A KÖVETKEZŐ családi gyászjelentést:

— Dr Lamotte Károly és neje sz. ghymesi és gácsi Forgách Eszter grófnő mélységes szomorúsággal jelentik, hogy szeretett edesanyja, a legjobb anyós és rokon. özv. Lamotte Józsefné, sz. Axmann Etelka, folyó évi október hó 26-án délután 5 órakor, hosszas szenvedés után, megerősítve a szentségekkel, életének 82-ik évében az Urban csendesen elhúnyt.

A temetés a Kerepesi út melletti temető halottasházából a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint a családi sírboltba vasárnap délután folyt le és azon Sipőcz polgármester vezetésével megjelent a főváros egész vezetősége.

*

GAJÁRY GYÖRGY dr. tanácsi fogalmazó e hó hetedikén a Fehér Ház Bajtársi Egyesület bajtársi összejövetele keretében előadást tart szovjetoroszországi utazásáról.

M. Kir. Állami
Vas-, Acél-, és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ
KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalomba hozza:
Magyar Királyi Állami
Vasgyárak Kereskedelmi
Képviselete Rt.
Budapest, V., Vimos császár-út
28.
Telefon: 27-3-20

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés,
fedéllemez - tetőfedés,
motorbenzol, paraffin.

Elsőrendü kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre.
Legujabb autókarosszériás gyermekkocsik nagybani árban
A fentiekhez alkatrészek.
Javitómühely. Olcsó árak
VARRÓGÉPJÉT LAKÁSÁN
MEGJAVITJUK.
LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

November hó 3-án és 6-án
délután 1/2 3 órakor
ügetőversenyek

Racionalizálják a gyermekvédelmet

Gyermekvédelmi Központot állit fel a főváros, melynek felügyelete alatt a Stefánia Szövetség, a Gyermekvédő Liga és a Vöröskereszt intézik a gyermekek szociális védelmét — A főméltóságu asszony vállalta az akció vezetését, amely halálra itéli a bevételük tulnyomó nagyrészét adminisztrációra költő apró-cseprő egyesületeket

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Egyre több a jogos és minden vonatkozásban alapos panasz *a különféle közjótékonysági egyesületek működése ellen.* A fővárosban jelenleg mintegy száz jótékonysági egyesület működik, amelyek közül az egyik a hajléktalan gyermekek, a másik a tüdőbeteg csecsemők, a harmadik a süketnéma középiskolások megsegítését tűzte zászlajára. Mivel *törvény ma sem szabályozza* az egyesületek működését, csak *több évtizedes rendeletek és a jogszokás,* a hatóság: elsősorban a kerületi előljáróságok és a fővárosi közjogi ügyosztálya *nincs abban a helyzetben, hogy megfelelő állandó felügyeletet gyakoroljon az egyesületek működését illetően.* Minden oka megvan tehát annak, hogy

ezeknek az igen nagy számban a vezetőség önsegélyezésére alakult egyesületeknek működése ne elégítse ki a közjótékonysághoz fűződő kívánalmakat és valóban eljött az ideje annak, hogy rendet teremtsenek a közjótékonysági egyesületi dzsungelben.

Súlyosbítja a helyzetet, hogy ezek a különféle közjótékonysági és szociális célokat hangoztató egyesületek, amelyek rendszerint *kiváló neveket találnak maguknak elnöki vagy védnöki fedezékül,* a szó szoros értelmében *szipolyozzák a társadalmat, a maguk különféle gyűjtőnapjaival, jelvénykuldéseivel, könyörgő leveleivel, piócaként tapadnak a társadalom testére.*

A főváros nemrégiben *bizalmas statisztikát készített* az előljáróságok által megejtett vizsgálatok alapján a különféle gyermekmentéssel és közjótékonysággal foglalkozó egyesületek működéséről. Kiderült, hogy

van olyan egyesület, ahol a bevételek 80—90 százaléka adminisztrációra megy el és alig 10—20 százalék marad azon célok előmozdítására, amelyek lobogója alatt az egyesület működését folytatja.

Az is kétségtelen, hogy vannak bizonyos — elsősorban gyermekvédelmi — momentumok, amelyek *sürgetően teszik parancsolóvá,* hogy *a mai dzsungelben rendet csináljanak* és ha az általános közjótékonysággal foglalkozó egyesületeket nem is sikerül teljesen megszüntetni, legalább *azok a komoly erők fogjanak össze,* amelyek mentesen minden egyéni érdektől, a *gyermekvédelemmel foglalkozó egyesületek kebelében igyekeznek céljaikat megvalósítani.* A gyermekvédelem racionalizálásáról és a gyermekvédelemmel foglalkozó hatósági szervek összevonásáról, nemkülönben a hivatásukat be nem töltő gyermekvédelmi egyesületek megszüntetéséről *hetek óta folynak a bizalmas tanácskozások* a belügyminisztérium és a főváros illetékes szervei között.

Az elgondolás az, hogy elsősorban felállítsák *azt a gyermekvédelmi központot,* amely a főváros hatósága kebelében belül működő *különféle gyermekvédelmi intézményeket és célkitűzéseket egyesíti.* E tekintetben elsőnek a főváros szociálpolitikai ügyosztálya, az árvaszéken működő hivatásos gyámság, továbbá a különféle ügyosztályok keretében működő *gyermekvédelmi akciók* jönnek szóba.

Egyetlen nagy gyermekvédelmi központ működne a városházán, amelynek keretében helyet találnának az egészséges és beteg gyermekek mindenirányú védelme, szociális célkitűzései, kezdve a csecsemőkortól egészen a 16 esztendős korig.

A gyermekvédelmi központ megalakításával kapcsolatosan a belügyminisztérium *a legszigorúbban rendet teremtene az összes gyermekvédelemmel foglalkozó egyesületek között,* amelyek vagy kötelesek lennének megszűnni és felszámolni, vagy pedig azokba a jelenleg is félhivatalos szervként működő egyesületekben tömörülni, amelyek a jövőben is fennmaradnak.

Ez a három intézmény: a Gyermekvédő Liga, a Stefánia Szövetség és a Vöröskereszt.

Az elgondolás az, hogy a gyermekvédelmi központ ezzel a három intézménnyel karöltve *intézményesítené a gyermekvédelmet* olyképen, hogy a Stefánia Szövetség a születéstől és még az azt megelőző időtől kezdve is hat esztendős korig, a Gyermekvédő Liga a hat esztendőtől a 12 esztendős korig, a Vöröskereszt pedig a 12 esztendős kortól a 16 esztendős korig intézné a gyermekvédelmet. A gyermekvédelmi központ természetesen *megszüntetné* a jelenleg is működő *gyermekvédelmi bizottság működését.*

A nagyarányú és valóban nagyszabású akció élén a kormányzó felesége áll. A főméltóságú asszony a tőle megszokott szeretettel és buzgalommal törekszik azon, hogy a valóban korszakos jelentőségü kezdeményezés eredményeket érjen el.

Csorba államtitkár tizenkét éves elkeseredett harca a főváros ellen

Nagyfontosságu elbirtoklási pert nyert meg a főváros tiszti ügyészsége

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Csorba Ferenc dr., nyug. államtitkár még 1896-ban megvett egy, a budai I. kerületi Farkasvölgyben lévő ingatlantömböt. Az ingatlan telekkönyvének alapos áttanulmányozása után az államtitkár arra a meggyőződésre jutott, hogy *téves és helytelen kataszteri felmérés és téves betétszerkesztés folytán* a tulajdonát képező és az államtitkár tényleges birtokában lévő területeknek egy része a telekkönyvben *a főváros közönségének tulajdonául* kebeleztetett be, más része pedig *telekkönyvezetlenül hagyatott.*

Kerek 27 évvel a vétel után, 1923-ban, az államtitkár *pert indított a székesfőváros közönsége ellen,* a budapesti kir. törvényszék előtt, arra kérvén kötelezni a székesfőváros közönségét, hogy két katasztrális hold és 1474 négyszögöl területet, amelynek értékét 3 millió koronában jelölte meg *Csorba* Ferenc dr., a főváros *az ő tulajdonába bocsássa át,* azon a címen, hogy az mindig *Csorba,* illetőleg jogelődjének ingatlanához tartozott, illetőleg, mivel arra a főváros évtizedek hosszú során át nem támasztott igényt, ezt az 5000 négyszögölet *Csorba és tulajdonos-jogelődei a fővárostól elbirtokolták.*

A különböző bíróságok előtt lefolyt per 12 esztendőn keresztül *váltakozó szerencsével folyt.* A törvényszék, majd az itélőtábla *a tanuk egész légióját hallgatta ki,* akik amellett vallottak, hogy a szóbanforgó terület, amely tulajdonképpen egy *meredek árokpart,* nem volt sohasem a főváros tulajdona. A főváros arra gondot nem viselt. Ezen az alapon kihallgatott a bíróság egész sereg szakértőt is, akik szintén arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a speciális helyi viszonyok szerint a szóbanforgó területek *mindig a Csorba-féle ingatlanhoz tartozandóknak voltak gondolhatók.* Ezen az alapon azután úgy a törvényszék, mint az itélőtábla *Csorba Ferencnek adtak igazat,* kötelezték a fővárost *a terület telekkönyvi átadására és a perköltségek fizetésére.*

A főváros tiszti ügyészsége azonban nem hagyta abba a két egybehangzó ítélet után szinte kilátástalannak tetsző küzdelmet. *Szálka* Béla dr. tiszti ügyész, aki az ügyet a 12 esztendeje húzódó per során átvette, *részletes és alaposan megindokolt* felülvizsgálati kérelmet nyujtott be a táblai ítélet ellen a Kúriához. *Szálka* tiszti ügyész, aki a fiatal jogászgeneráció egyik legkitünőbb tagja és elsőrendü magánjogász, *szívós és nem fáradó küzdelmével* elérte azt, hogy *a Kúria feloldotta a táblai ítéletet, új eljárásra és új ítélethozatalra utasítván egyben a budapesti itélőtáblát.*

Az elmult napokban foglalkozott a kir. itélőtábla újból a 12 esztendős perrel és *szenzációs ítéletében megváltoztatva előbbi álláspontját,* az elvi jelentőségü perben *a fővárosnak adott igazat,* egyben *Csorba államtitkárt kötelezte a perköltségek viselésére.* A táblai ítélet *a maga különleges érdekességü indokolásában* magáévá teszi azt a jogi okfejtést, amelyet *Szálka* tiszti ügyész a legfelsőbb bíróság, majd az itélőtábla előtt is kifejtett.

Szálka ügyésznek ugyanis sikerült bebizonyítani a kihallgatott tanukkal, hogy a perben vitás területeket a főváros *1885 táján befásította,* azokat újította, gondozta, őrizetben tartotta, azok használatától másokat eltiltott és így azok a per indításáig *32 évet meghaladó időn át a főváros zavartalan és békés birtokában voltak.* Azt is sikerült a főváros tiszti ügyészségének bebizonyítania, hogy *sem Csorba, sem az ő jogelődei* ezeken a területeken semmiféle *birtoklási cselekményeket nem végeztek* és azokat tulajdonokul nem tekintették. Nincs adat arra sem, hogy ezeket a vitás területeket a főváros birtoklása mellett a Csorba-féle ingatlan mindenkori tulajdonosai használták volna, annál kevésbbé, mert ezek a területek nagyrészt közterületek, amelyek az összlakósság tulajdonát képezik és amelyeket a főváros közérdekből a közönség számára köztulajdonban is akar tartani.

A bíróságok előtti 12 éves harc egyes fázisaiban *bővelkedett izgalmas momentumokban. Csorba* államtitkár — állapítja meg a főváros egyik perirata, — fáradtságot nem ismerve, télviz idején keresett tanukat és mint *nagytekintélyü államtitkár,* erdőszolgákat, napszámosokat *tüntetett ki nagybecsü látogatásával,* hogy magának tanukat szerezzen. Igy látogatta meg *Glück* Jakabot, *Madarász* Györgyöt, *Szablár* Istvánt.

A főváros illetékes kerületi mérnöke az egyik helyszin eljárás alkalmából megállapította, hogy *Csorba államtitkár bérlője* által épített kerítés *nem áll a telek telekkönyvi határán,* hanem a perben vitás területeket is bekerítette. A főváros igy a *kerítés lebontását rendelte el,* amiért a per során az államtitkár jogi képviselője *súlyos szavakkal támadta meg a főváros tiszti ügyészségét,* azt is állitván, hogy a *főváros nyomást gyakorolt* a tanukra és a tanuk ezen nyomás hatása alatt a való tényeknek nem megfelelő vallomást tettek.

A főváros tiszti ügyészsége természetesen *megfelelő élességgel* utasította visszza ezeket a támadásokat, amelyeket *Csorba államtitkár részéről vakmerőségnek bélyegzett meg.* Micsoda nyomás érvényesülhetett — mondja a főváros — *Korein* Ödön 75 éves nyugalmazott főerdőmérnöknél, *Madarász* György *59 éves* és *Metzger* Ágoston *61 éves* mezőőröknél, akik a székesfővárossal *már nem állanak szolgálati viszonyban,* amennyiben *teljes szolgálati idejüket kitöltötték*? Ezekről a közszolgálatban megöregedett becsületes közalkalmazottakról tételezi fel *Csorba államtitkár azt,* hogy hamis vallomást tettek? A tanuk egész soránál, akik a fővárossal szemben *soha semmiféle viszonyban* nem voltak, elképzelhetetlen, hogy lehetett volna valami kényszerítő vagy megfélemlítő eszközt alkalmazni az irányban, hogy *ne a valót mondják meg, hanem a fővárosra kedvező valótlan vallomást tegyenek.*

A táblai itélet *jogászi körökben is élénk feltünést keltett,* mert az az elbirtoklás lehetőségére vonatkozóan tartalmaz fontos megállapításokat. Kétségtelennek látszik, hogy a tiszti *ügyészség által bravurosan megnyert elvi jelentőségü Csorba-féle per el fogja riasztani azokat a perlekedőket, akik hasonló igényeket támasztanak a fővárossal szemben.*

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

HIREK

Előtérben Homonnay?

Miért késik a megüresedett állások betöltése? - Ki lesz a két új tanácsnok?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A városházán az elmult napokban az a hír terjedt el, hogy a polgármester *még ezen a héten betölti* a megüresedett állásokat, természetszerűen azokkal a tisztviselőkkel, akik jelenleg is be vannak helyettesítve a szóbanforgó állásokra. Mint az *Uj Budapest* munkatársa értesül, a behelyettesített tisztviselőknek *még néhány hétig várniok kell*, a polgármester a megüresedett állások betöltését arra az időre halasztotta, amikor már a főváros jövő esztendei költségvetése le lesz tárgyalva. A késedelem oka az, hogy a polgármesternek az állások betöltésére vonatkozó intézkedését előbb *le kell tárgyalnia a főpolgármesterrel*, aki azonban tudvalevően a költségvetési kampány megkezdéséig szabadságon van, azután pedig annyira le fogja őt foglalni a költségvetési vita, hogy *erre az adminisztracionális tényke-désre csak a budget-vita után lesz ideje.*

Ugyancsak a költségvetési kampány befejezési utáni időre maradt a *nagyüzemek egyesítésére vonatkozó főpolgármesteri elhatározás megvalósítása is*, amelyet előbb a 17-es szanáló bizottságnak fog bemutatni a főpolgármester. A főpolgármester a két nagyüzem egyesített vezérigazgatói pozíciójára változatlanul *Bornemisza* Géza frontharcos törvényhatósági bizottsági tagot, a Hungária Villamossági Rt. vezérigazgatóját kívánja kinevezni. Ezzel a kinevezéssel kapcsolatosan fog sor kerülni *Véssey* Ede dr. kormányfőtanácsosnak, a Gázművek vezérigazgató-helyettesi pozícióra való kinevezése is. Ugyanekkor fogják *Papp* Géza folyamőrkapitányt a Vízművek vezérigazgatójává kinevezni. *Bornemisza* kinevezésével kapcsolatosan az Elektromosművek vezetőségében is olyan előléptetések lesznek, amelyek enyhíteni fogják az idegen vezérigazgató odahozatala folytán előállott természetszerű izgalmat is.

Ezen a héten *nagyjelentőségű bizalmas tárgyalások* folytak a Beszkárt vezérigazgatói pozíciójának betöltése tárgyában is. A főváros vezetősége és a törvényhatósági pártok változatlanul *Homonnay* Tivadar dr. országgyűlési képviselő kinevezése mellett foglalnak állást, *aki elsőrendű vasuti szakember* és legutóbb a főváros pénzügyi bizottságában tartott beszédével is beigazolta, hogy nagyszerűen ért a Beszkárt ügyeihez is. Komolyan számbajönnek még a vezérigazgatói pozícióra *Márkus* Jenő dr., a Beszkárt jelenlegi vezérigazgató-helyettes és *Perczel* György dr. kormányfőtanácsos, Beszkárt-igazgató is. Változatlanul tartja magát az a hír, hogy a *főpolgármester és a törvényhatósági pártok junktimot fognak kötni Bornemisza és Homonnay kinevezése között.*

Itt említjük meg, hogy még november folyamán sor kerül az üresedésben lévő *két tanácsnoki állás betöltésére* is. Erre vonatkozóan a pályázatot minden valószínűség szerint *már a jövő héten kiírja a főpolgármester.* Kétségtelennek tetszik, hogy *igen erős küzdelem* fog kialakulni a két új tanácsnok megválasztása körül, amint-hogy a legutóbbi tanácsnok-választást is csak hosszú és nehéz tárgyalások után sikerült olyképpen lebonyolítani, hogy a *behelyettesített tanácsnokokat válassza meg a törvényhatósági bizottság.* A soron levő főjegyzőkön kívül szó van *két*, úgy korra, mint szolgálati időre *igen fiatal központi főjegyző* megválasztásáról is, akik közül az egyik a főváros egyik legfontosabb ügyosztályának *a vezetője*, a másik pedig egy nemkevésbbé fontos ügyosztály vezetőjének *másodhelyettese.*

Wolff Károly lesz a költségvetési vita első szónoka

Ernst Sándor éles megjegyzései a főváros egyes adminisztratív tényezőiről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Községi párt keddi értekezletén, amelyen *Csilléry* András dr. elnökölt, elhatározták, hogy *a hétfői rendkívüli közgyűlésen a párt számos tagja felszólal a kartelek ellen.* Az értekezleten *Csilléry* András ismertette a rendkívüli közgyűlés programját: a tej, burgonya, fa, élelmiszerek drágítása ellen fognak határozatot hozni, *ezekkel a fontos problémákkal a párt állandóan foglalkozott* és különösen mezőgazdasági vonatkozásban, a környék megszervezése tekintetében juttatott már el számos javaslatot az illetékes tényezőkhöz.

Az értekezleten *Miklós* Ferenc dr. rámutatott arra, hogy mióta kartelek vannak, *minden megdrágult.* Már hónapokkal ezelőtt ő indítványozta, hogy *hívjanak össze a kartelek ellen rendkívüli közgyűlést.* Összhangba kell hozni a főváros érdekeit a környék érdekeivel, *le kell ülni a vármegyékkel megtárgyalni azt a kérdést:* hogyan lehetne az árdrágító közvetítő kereskedelmet kikapcsolni. *Nemes Nagy* Mihály dr. szintén követelte a kartel-törvény szigorú végrehajtását.

Ernst Sándor rámutatott arra, hogy *a főváros tehetetlen a kartelekkel* szemben, felháborító, hogy a termelők hatnyolc fillért kapnak a tejért, amelyet aztán harminckét fillérért árúsítanak a kartelek Budapesten. A gazdákat nem érdekli — mondotta *Ernst* Sándor —, a sok üres és komplikált magyarázat. Itt sürgősen és erélyesen tenni kell valamit a pártnak. *A fakartel is két bankból alakult meg* és senki más nem kap engedélyt, csak az, aki a két bankkal jóban van.

Hibáztatta *Ernst* Sándor a *főváros adminisztrációját is, mert elhanyagolják a környék érdekeit.* Egyes adminisztratív tényezők *még ma is kiskirályoknak képzelik magukat.* Energikusan kell fellépnünk és kötelességünk olcsóbbá tenni a főváros élelmezését.

Szőke Gyula dr. nagyon érdekes momentumokra hivatkozott: *Mióta megszüntették a községi zöldségüzemet*, azóta tudnak garázdálkodni a kartelek. Egy *Düsing* nevű kartelalapítót már 1920-ban feljelentettek a közélelmezési miniszternél, akkor *lehetetlenné is tették működését*, de akadtak később miniszterek, akik visszahozták ezt az embert és ma ő csinálta meg a tejkartelt. Nem igaz, hogy a hűtés pénzbe kerül a tejkartelnek, mert a termelő hűti a tejet.

— Drága a 32 filléres kenyér is, drága a fa is, — mondotta *Szőke* Gyula. — És amíg azok a közéleti tényezők, akik hatalmat tartanak a kezükben, helyükön ülnek, addig hiábavaló minden kartelellenes küzdelem, mert hiszen éppen ők hívták életre a karteleket. Még *a háború alatt sem volt ilyen nagy árdrágítás, mint most!* Csak meg kell nézni, hogy milyen ártatlan karteleket szüntettek meg: mosolyogni kell az intézkedéseken.

Kimondta a párt, hogy a kartelek ellen hozott határozatra megadja a sürgősséget a hétfői közgyűlésen. *Csilléry* András dr. elnöki javaslatára elhatározták, hogy a 7-én kezdődő költségvetési vita alatt *Bednárz* Róbert és *Nagy* László fogják irányítani a vitát. Bejelentette az elnök azt is, hogy az első ülésen *Wolff* Károly is felszólal.

Pártélet a Ferencvárosban

Verebély Jenő nagy beszéde

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Ferencvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt csütörtök este megtartott pártösszejövetelén *Verebély* Jenő dr. felsőházi tag, pártelnök nagyszabású beszédben számolt be a kül- és belpolitikai állapotokról. A Népszövetség politikáját teljesen elhibázottnak tartja, mert ott nem az igazság érvényesül, hanem *Franciaország nagyhatalmi törekvései.* Akkor, mikor Oroszországban halomra gyilkolják az embereket, akkor éppen Franciaország ajánlására felveszik a Népszövetségbe Szovjetoroszországot.

Ezt az igazság arculcsapásnak tekinti. *A forradalmak korát éljük*, de láthatjuk, hogy a forradalmak legtöbbször rombolnak és nem építenek.

A legutóbbi spanyol forradalmat is a Szovjet és a francia kommunisták készítették elő. A *belpolitikában* egyedül a *keresztény és nemzeti alapon álló pártoknak* van létjogosultságuk. A kereszténypárt ma, ezekben a legnehezebb időkben is ugyanazt vallja, amit 1919-ben, a kis emberek felsegítését, keresztény emberek érvényesülését a gazdasági életben is, és erőteljes, reviziót követelő külpolitikát.

Verebély Jenő dr. nagyhatású beszédét a termeket zsufolásig megtöltő hallgatóság lelkes tapssal és éjenzéssel köszönte meg.

Állatorvos-sérelmek

— Levél a Szerkesztőhöz —

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapjának f. évi október hó 27-iki számában a „Szanálás és a tisztviselői front" cím alatt megjelent cikkében az állategészségügyi szakra vonatkozólag — nyilván tévedésből — *helytelen adatok foglaltatnak.*

A hivatkozott cikk ugyanis azt tartalmazza, hogy az állategészségügyi szak létszáma 1912 óta 16-ról 42-re szaporodott volna. Ezzel szemben tisztelettel értesítjük, hogy szakunk létszáma *az 1911. évi státusrendezés alkalmával már 42-ben* — köztük 16 kerületi állatorvos — állapíttatott meg és ezen felül még *9 ideiglenes minőségű állatorvosi állás volt rendszeresítve.* Eltekintünk az 1923. és 1926. évi státusrendezések, a karunkat érintő számadatainak közlésétől és csak annak a megemlítésére szorítkozunk, hogy karunk létszáma ez idő szerint — az állategészségügyi telep igazgatóját is beleszámítva — 43 végleges, 5 ideiglenes minőségű és 5 gyakornok állatorvosból áll.

Kitűnik tehát, hogy az állategészségügyi szak létszáma, a békeidők létszámához viszonyítva, *egyáltalában nem jelent szaporulatot* és ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy időközben *új munkaterületek*, így például *a piaci- és üzletvizsgálatok* is bekapcsoltattak tevékenységünk körébe, a kar jelenlegi létszáma távolról sem kielégítő.

Nagyon kérjük a mélyen tisztelt Szerkesztő Urat, nehogy a közönség, de főként az intéző körök részéről az állatorvosi státust illetőleg ilyen *téves vélemény* alakuljon ki, hogy a megjelent cikket e való adatoknak megfelelően helyesbíteni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel:

(Aláírások)

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi utca 21. sz. félemelet 7.
(Irányi-utca és Veres Pálné-utca sarok).

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépítési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkeretje beszél

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

ILKOVITS J. központifűtés- és vízvezetéki vállalata
I., ATTILA-UTCA 29.
Telefon 53-0-69.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

Rendeletben szabályozta a polgármester a közszállításoknál és közmunkáknál követendő eljárást

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Október elsején tudvalevően életbelépett az *új Közszállítási Szabályzat* és *Felkay* tanácsnok, a közgazdasági ügyosztály vezetője irányításával, még a szabályzat életbeléptetése előtt *tanácskozások indultak meg a fővárosi üzemek és intézmények vezetői között* abból a célból, hogy a Közszállítási Szabályzat végrehajtása a fővárosnál *egységes irányelvek szerint* történjen. Hetekig elhúzódó tárgyalások eredményeképpen a polgármester most *rendeletet ad ki*, amely intézkedik abban az irányban, hogy *a Közszállítási Szabályzat egyöntetű végrehajtása és egyes intézkedéseinek azonos értelmezése a fővárosi intézményeknél és üzemeknél biztosítva legyen.* A nagyfontosságú intézkedésekről

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok a következő nyilatkozatot tette az*Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester úr a szabályzat végrehajtása során felmerülő elvi jelentőségű állásfoglalások előkészítésével, úgyszintén az esetleg szükséges kormányhatósági döntések kieszközlésével a vezetésem alatt álló ügyosztályt bízta meg. A jövőben tehát *úgy a polgármesteri ügyosztályok és a központi igazgatásban működő egyéb hivatalok, valamint a kerületi elöljáróságok és egyéb külső hivatalok, továbbá intézmények, üzemek, vállalatok, amelyek közszállítások lebonyolításával foglalkoznak, a végrehajtás során szükségessé váló elvi jelentőségű, vagy egyes vitás konkrét ügyekre vonatkozó döntések kieszközlésére az előterjesztéseket a közgazdasági ügyosztályhoz kötelesek eljuttatni.*

— A gyakorlati alkalmazás során az összes fővárosi intézményeknek *különös gondot kell fordítaniok* arra, hogy a közszállítások lebonyolítása akként történjen, hogy *az általános közgazdasági szempontok, amelyeket a szabályzat érvényesíteni kíván, mindenkor összhangban legyenek a fővárosnak az érdekeivel.*

— A megtartott értekezletek során az egyes kisebb jelentőségű szakaszok értelmezését illetően a következő *egységes eljárási módokat illetően* történt elhatározás:

Az ötszáz pengőn felüli szabadkézből történő megrendeléseknél *legalább három iparostól*, illetve szállítótól vagy vállalkozótól kell tájékoztató árakat kérni.

Abban az esetben, ha kétségessé válik, vajjon a kérelmező a szabályzat meghatározása szerint *kisiparosnak tekintendő-e* vagy sem, ebbeli minőségét az illetékes ipartestület által kiállított igazolvánnyal, vagy a kerületi elöljáróság helyhatósági bizonyítványával kell igazolni.

A *rezsiben végezhető munkálatokhoz* mindenkor külön kell a kiírás előtt a polgármester engedélyét megszerezni.

Károsodás elkerülése céljából csak oly kisiparosoknak lehet biztosíték nélkül feldolgozásra anyagot átadni, akiknek *megbízhatóságáról a kiíró hivatal helyszíni eljárása alapján*, vagy más módon meggyőződést szerzett.

A beadás határidejét mindenkor *10 órára*, a felbontás idejét pedig *11 órára kell* a versenytárgyalási hirdetményben megállapítani.

Amikor a kerületi elöljárók, vagy más hivatalok, intézmények, üzemek és vállalatok vezetői hoznak az odaítélés ügyében véghatározatot, azok ellen *15 napon belül a polgármesterhez intézendő fellebbezésnek* van helye. A másodfokon hozott határozatok ellen viszont *a belügyminiszterhez intézendő felülvizsgálati kérelmet* lehet benyujtani. Azokban az esetekben, amikor a polgármester hoz elsőfokon döntést, a véghatározat kézbesítésétől számított 15 napon belül *ugyancsak a belügyminiszterhez lehet felülvizsgálati kérelmet benyujtani.*

— A polgármesteri rendelet — fejezte be nyilatkozatát *Felkay* tanácsnok — intézkedéseket tartalmaz ezen felül *az engedményezési eljárás akadálytalan és lehetőleg gyors lebonyolítására, a biztosítékok visszautalására, a közszállításnál kiszabható kötbér nagyságára, a közszállításokból való kizárási eljárásra*, stb. Meggyőződésem, hogy az új Közszállítási Szabályzat és ezzel kapcsolatban a polgármester úr által kiadásra kerülő végrehajtási eljárás *rendet fog teremteni a fővárosnál és a fővárosi üzemeknél a közszállításokat illetően.*

Harc a drága telefon ellen

Ilovszky János telefon-kisszakaszt javasol

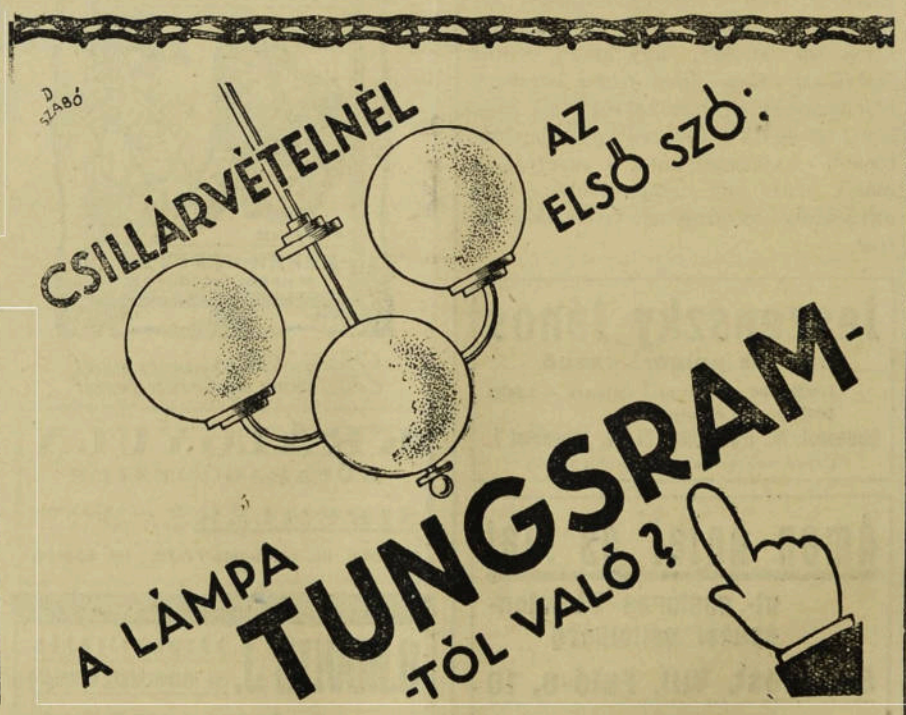
— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi teljes ülésén foglalkozott *a posta-díjszabás és a telefontarifa reformjával.* A vezetőség azon javaslatával, hogy a beszélgetések díjtételét 14 fillérről 12 fillérre szállítsák le, *Ilovszky* János mondott nagy beszédet.

Ilovszky rámutatott arra, hogy amint az eredeti belépődíjat a telefont illetően több mint 90 százalékkal csökkentették, ami a telefon-állomások számának nagy emelkedésével járt, hasonlóképen csak a *beszélgetési díj végleges* leszállítása az egyetlen komoly orvosság. Ismertette a külföldi rendszereket, főleg Amerikát, ahol *bevezették a telefon-kisszakaszrendszert.* Ez annyit jelent, hogy *rövidebb tartamú* beszélgetések után *alacsonyabb díjat* számítanak. Ez a rendszer a beszélgetések számát *hihetetlen módon felszöktette* és végeredményben a telefon-társulatok jártak a legjobban, amellett, hogy a közönség teljes mértékben meg volt elégedve.

Ilovszky végezetül azt indítványozta, hogy a Kamara kérje a minisztertől az *időtartam-tarifa bevezetését*, amely állapítsa meg a következő díjtételeket: félperces beszélgetés 5 fillér, egyperces 8 fillér, kétperces 10 fillér és minden ennél hosszabb beszélgetés 14 fillér. Kívánja még *Ilovszky*, hogy a *távolsági forgalomban* a huszonöt kilométeres övezetben az 1 pengős díjat az ötven kilométeres övezetben az 1.60 pengős díjat megfelelően szállítsák le.

Ilovszky beszédének hatása alatt a Kamara vezetősége *indítványát visszavonta azzal*, hogy azt egészen újra át fogja dolgozni. *Ilovszky* különben — mint értesülünk — *nagyszabású propaganda-akciót indít a telefondíjak mérséklésére.*

Önnálló görög katholikus plébániát kap Buda

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Legutóbbi számában *Krajnyák* Gábor dr. tb. kanonok, görög katholikus plébános tollából cikket közölt az *Uj Budapest.* A cikk hivatkozván *Ilovszky* János bizottsági tagnak az önálló budai görög katholikus plébánia felállítása ügyében a pénzügyi bizottságban elhangzott felszólalására, *hangot ad a görög katholikus kívánságoknak*, megfelelő befogadó képességű parochiális *plébánia-templom* építését kérve, arra való hivatkozással, hogy a görög katholikus hívek létszáma a legutóbbi húsz esztendő alatt megkétszereződött.

Farkas Ákos dr. tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője, akinek hatáskörébe a kegyúri ügyek is tartoznak, a tőle megszokott frisseséggel és energiával tette meg a szükséges intézkedéseket *Krajnyák* plébános kívánságai ügyében. Az elmult napokban e tárgyban *fontos értekezlet volt a városházán*, amelyen elhatározták, hogy *Ilovszky* indítványa értelmében *sürgősen felállítják az önálló budai görög katholikus plébániát.* A költségekre a főváros kegyúri kötelezettségei révén természetszerűen sikerülni fog fedezetet kijelölni. Az egyházi főhatóságokkal hamarosan lefolytatandó tárgyalások után minden valószínűsége meg lesz annak, hogy *az önálló budai görög katholikus plébánia a jövő esztendő elején megkezdheti működését.*

Uj kiirások:

Csomagolópapir szállítására a Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusító Üzeme részére. Határidő: 1934. évi november hó 3-án déli 12 óra.

Papiráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1934. évi november hó 6-án délelőtt fél 12 óra.

Vasbeton munkára a X. ker. népligeti iskolai sporttelep részére. Határidő: 1934. évi november hó 6-án (kedd) délelőtt fél 11 óra.

Futópálya salakozási munkákra a X. kerületi népligeti iskolai sporttelep részére. Határidő: 1934. évi november hó 6-án (kedd) délelőtt fél 11 óra.

A közkórházakban az 1935. és 1936. évek folyamán összegyülendő **moslék értékesítésére.** Határidő: 1934. évi november hó 15-én délelőtt 10 óra.

Pamutvászon (4100 méter kékesszürke fél-len 70 cm. széles); **pamutvászon** (20.200 méter kékesszürke cérnázott 70 cm. széles); **pamutfusztián** (15.300 méter sötétszürke 70 cm. széles) és **molinó** (2700 méter nyers 80 cm. széles) szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi november hó 15-én délelőtt 9 óra.

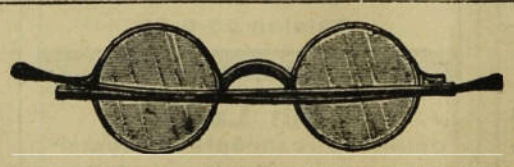
VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 73/b.
Gyár: VI. Jász-utca 74. sz.
TELEFON 91-9-12.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
TELEFON: 81—1—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segítőalap szállítója.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár Bpest, VIII., Reviczky-u. 1.

II. évfolyam 44. szám

Budapest, 1934 november 10

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
z évre . . . . . 30 pengő
vre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

y férfi vallomásai

A történelem-filozófiának és a ne..es, férfias lírának szerencsés vegyüléke volt a polgármester ezévi költségvetési közgyülési expozéja. Ha coctail-hez akarjuk hasonlítani ezt a beszédet, azt kell mondanunk, volt benne kesernyés angol pezsgő, kevés szirupos vermuth, színesítőül pedig valami piros-árnyalatú folyadék, már amilyet a bármixerek alkalmazni szoktak. Párizsban, ahol a parfőmöknek és az italoknak nevet adnak, úgy hívnák ezt az italt: Egy férfi vallomásai!

Egy férfi vallomásai! Valóban! Amint egy gyüszűnyi tokajiban a Hegyalja minden napsugarát, a Kárpátok zúgó szelének erejét és a lankás domboldal áldott humuszát érezzük, ebben a beszédben benne volt a polgármester nemesveretű egyéniségének minden komponense. Benne volt az ő úri magyarsága, optimista, inkább a derűre hajló, de mindig komoly életszemlélete, frappáns, a legnagyobb jogászokat a többitől annyira megkülönböztető, éles és határozott ítélő-képessége, táblabirós egyszerűsége, becsületes és tiszta jóérzése. Olyan volt ez a beszéd, mint egy nemestörzsű rózsa a vadvirágos mezőn, amely már messziről felhívja magára a figyelmet a maga kiváló tulajdonságaival. Esemény volt ez a beszéd, nemcsak mint megindítója a főváros első, a szanálással kapcsolatos költségvetésének, de mint történelmi dokumentum is, amely a háborgó világválságok közepette is nyugodt és biztos kézzel tudott rámutatni arra, hogy a magyar főváros a maga bölcs előrelátásával, gazdasági megalapozottságával és virulens erejével záloga annak a szebb magyar jövendőnek, amelynek eljöveteléért valamennyien imádkozunk.

Üde oázis volt ez a beszéd, reménytelenségünk sivatagában. Aminthogy a költségvetés ez évi tárgyalása is, (mindenkor pontos karakterisztikonja a várospolitikai helyzetnek) újból azt a megnyugtató bizonyosságot szolgáltatta, hogy változó korok és áramlatok imbolygó fényei közepette is céltudatos és erős kezekben van a városházi kormányzat. Nem volt véletlen Sipőcz beszédének az a kiemelkedő passzusa, amely új szavakkal, de a régi értelemmel hangoztatta a változathatatlan elvet, hogy a polgármester az önkormányzatért van, az autonómia az, amely bölcs és tartós pillére a jelennek, de egyetlen alapja Budapest jövendőjének is.

Megnyugvást és bizalmat merítettünk a polgármesteri beszédből. Külpolitikai viharok, gazdasági összeroppanások és bizalmi válságok idején de jó tudni, hogy Sipőcz Jenő a maga nem csüggedő optimizmusával, kipróbált korrektségével, halk, de elszánt energiájával, bölcs megfontoltságával, vigyázza és ója álmát Budapest népének, amelynek — mint az annyira szép és költői páthosszal mondotta szerdán délután Sipőcz Jenő — minden bánata és fájdalma az övé! Ezt a megnyugvást és bizalmat leszögezték Wolff és Friedrich beszédei is, akik valóban egész Budapest nevében dícsérték meg a polgármester közhivatalnoki működését.

Szanálás nélkül is képes az önkormányzat a háztartási egyensuly teljes helyreállitására

Petrovácz Gyula kritikája Sipőcz és Wolff költségvetési beszédeiről — A kereszténypárt változatlanul a várakozás álláspontján a szanálás kérdésében

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A főváros törvényhatósági bizottsága élénk tempóban tárgyalja a jövő évi költségvetést. Az általános vita már befejeződött ugyan, de a közgyülés tagjai még mindig *Sipőcz* Jenő polgármester *nagyszabású pénzügyi expozéjának a hatása alatt állanak.* Ugy a polgármester pénzügyi expozéjának az elhangzása alatt, mint a vita egész eddigi menetében *egységes képet mutatott* a törvényhatósági bizottság közgyülése. A vita az autonómia jogainak megvédelmezése jegyében indult meg és *folyik tovább zavartalanul* abban az elgondolásban, hogy *a főváros megbolygatott háztartási egyensúlyának a helyreállítására maga az autonómia is képes minden idegen, úgynevezett szanálási beavatkozás nélkül is.* Ezt a felfogást juttatja kifejezésre *Petrovácz* Gyulának, a Keresztény Községi Párt vezető tagjának alábbi nyilatkozata is, amely egyrészről *Sipőcz* polgármester pénzügyi expozéjához fűz reflexiókat, másrészről *Wolff* Károly határozati javaslatának elfogadásától várja a kibontakozást.

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Tizenötödször hallom Sipőcz Jenő polgármester pénzügyi expozéját* a törvényhatósági bizottság közgyülésén. Mindig *optimista világnézeten alapuló, nyugodt expozét* mondott, amelyben kiterjeszkedett a főváros összes aktuális kérdéseire. Ezúttal is ilyen természetű beszéddel vezette be a költségvetés tárgyalását. Ezévi pénzügyi expozéja mégis bizonyos mértékben különbözött az eddigiektől, amennyiben volt a mostani pénzügyi expozéban *néhány szarkasztikus megjegyzés is, amelyekkel találóan jellemezte az állam és a főváros közötti viszonyt.* Mindenekelőtt helytállónak kell minősíteni azt a megjegyzését, amely szerint

a kormány az államháztartás pénzügyi helyzetének egyensúlyba hozására nemcsak a kiadások csökkentésének az eszközéhez nyúlt, hanem ezenkívül az adóemelés fegyveréhez is, — ezzel szemben a főváros a maga háztartási helyzetének megjavítására kizárólag takarékossági intézkedéseket léptetett életbe.

Ezenkívül *igen helyesen hangsúlyozta,* hogy ezeket a takarékossági intézkedéseket is a főváros *korábban tette meg,* mint a kormány az állami költségvetés keretében. Talán *túlzott lojalitásból* nem terjeszkedett ki *Sipőcz* polgármester annak a kétségtelen ténynek a hangsúlyozására, hogy a főváros bevételi forrásai *éppen kormányintézkedések következtében csappantak meg,* ami figyelemreméltó körülmény akkor, amikor a főváros a maga hatáskörében az adózóra egyetlen egy új terhet nem rakott.

— Elég ebből a szempontból *a forgalmiadó-részesedés terén* elvont bevételekre hivatkozni. Megkülönböztetett hangsúllyal kell kiemelni ezt a tényt, mert attól lehet tartani, hogy abban az esetben,

ha a fázisadó az egész vonalon bekövetkezik, akkor a fővárosi bevételeknél olyan nagyarányú kiesés fog jelentkezni, amely a deficitet ismét hibánkon kívül fogja megduzzasztani.

Éppen ezért

nem tudom helyeselni azokat az elismerő szavakat, amelyeket Sipőcz polgármester fővárosi vonatkozásban a pénzügyminiszterre pazarolt, még kevésbbé azokat, amelyekkel a a földmívelésügyi minisztert dicsérte.

Azok a cselekedetek, amelyeknek a földmívelésügyi miniszter részéről *legutóbb tanui voltunk,* egyáltalán nem igazolják azt, hogy *a főváros közönsége iránt valami különös szeretettel viseltetnék.*

— *Wolff* Károly költségvetési beszédét is tizenötödször hallottam a törvényhatósági bizottság közgyülésén. Konstatálnom kell, hogy

nemcsak tartalomban, hanem formában és erőben is a régi beszédek közül való volt, tapasztalatokban pedig mindenesetre gazdagabb volt minden eddiginél.

A közgyülés összes pártjai nagy figyelemmel hallgatták felszólalását. *Wolff* beszédének különösen azt a részét kísérte nagy érdeklődés, amelyben *reális indítványt terjesztett elő a deficit eltüntetésére nézve.* Az indítvány lényege az, hogy

a deficit eltüntethető, ha a költségvetésből kivesszük az összes produktív beruházásokat és ezeknek a fedezésére a főváros kölcsönt vesz fel.

Annál indokoltabb ez az indítvány, mert hiszen *a régi békeévekben is ez volt a gyakorlat.* A polgármester mindenképen hitelművelettel akarja pótolni a költségvetési deficitet, ebben az esetben pedig *sokkal racionálisabb eljárás az,* ha a költségvetésben szereplő és produktív természetű beruházásokra vesz fel kölcsönt a főváros és nem terheli ezekkel a tételekkel a kiadási oldalt. A polgármesternek most az lesz a feladata, hogy *a költségvetésből kiemelje ezeket a beruházási tételeket és ezekre nézve új javaslatot terjesszen a pénzügyi bizottság elé.* Az előterjesztésnek természetesen ki kell terjeszkednie megfelelő kölcsönnek a felvételére is. Ez az egyetlen járható út és egyben útmutatás a jövő évi költségvetés előkészítésére vonatkozóan is.

— A határozati javaslatnak másik része *az autonómia akaratának a költségvetéssel kapcsolatos respektálását kívánja biztosítani.* Még az új fővárosi törvény is meghagyta a közgyülésnek a költségvetési jogot, amibe a *szanáló főpolgármesternek sem lehet beleszólása,* — kizárólag olyan értelemben tehet ellenintézkedéseket, hogy a szanálás érdekében megtilthatja bizonyos elhatározott munkálatoknak a végrehajtását. Az autonómia jogainak hatékonyabb érvényesítését célozza *Wolff* Károly javaslatának az a része, amely szerint a költségvetési tételek közötti *hitelátruházás összes eseteit ötvenezer pengőn felül az autonóm szervek engedélyezésétől kell a jövőben függővé tenni.* Ezzel meg akarjuk akadályozni, hogy

bizonyos, a főváros speciális érdekeitől távolálló célok szolgálására lehessen fordítani olyan összegeket, amelyek a szociálpolitikai, kereskedelem. és ipartámogatási vagy művészeti címeken szerepeltek a költségvetésben.

Az új törvény is megállapítja a közgyülésnek ilyen irányú hatáskörét százezer pengőn felüli összegnél, *Wolff* Károly javaslata most *ezt a százezer pengős értékhatárt ötvenezer pengőre kívánja leszállítani,* mivel azt a

célt akarja szolgálni, hogy az autonómia védekezhessék a centrális hatalam esetleges túlkapásai ellen.

— Normális időkben, amikor az autonómia jogai *minden irányban tökéletesen érvényesülhetnek*, nem volna szükség erre a megszorításra, most azonban

bizonyos veszedelmek fenyegetik az autonómiát, amiből viszont az következik, hogy a Keresztény Községi Párt az egész közgyűlésnek a támogatására számít Wolff Károly indítványának az elfogadása tekintetében.

Ha az adminisztráció a költségvetési tételeket *a közgyűlési vitában kialakuló szellemnek megfelelően* használja fel, akkor feleslegessé válik minden további közgyűlési intézkedés. Ellenkező esetben azonban *a közgyűlésnek nemcsak joga, hanem kötelessége is minden ilyen hitelátruházási esetet megvizsgálni és a végrehajtást a maga hozzájárulásától tenni függővé*. Nagy fegyver lesz ez az autonómia kezében.

Petrovácz Gyula elmondotta még az *Uj Budapest* munkatársának, hogy a szanálást illetően

a Keresztény Községi Párt vezetősége még mindig a várakozás álláspontjára helyezkedik éspedig azért, mert egyelőre — bár már több, mint hat hónap telt el az új törvény életbelépése óta — nem történt egyetlen egy olyan komoly intézkedés sem, amelyből a szanálás irányára és lényegére nézve következtetéseket lehetne levonni.

ILKOVITS J. központifűtés- és vízvezetéki vállalata
I., ATTILA-UTCA 29.
Telefon 53-0-69.

Budapesti figurák
Ifja! Ilovszky János

A snovlirozó

Idegen szó. Valahonnan a Rombach-utca és Király-utca tájékáról, a belső Erzsébetváros kereskedő-világából kelt útra évtizedekkel ezelőtt e kifejezés, amely egy vásárló-típus szabatos megjelölésére szolgált. Abban az időben e szónak más jelentősége nem is volt. Pusztán annyit jelentett, hogy mielőtt vásárlását megejtette, sorra járta a snovlírozó az általa kiszemelt üzleteket, kiszimatolta, megnézte az áruk minőségét, megtudakolta a neki tetsző cikkeknek árait, azokat felírta, vagy gondolatban elraktározta és „majd az urammal megbeszélem, melyiket vegyem", vagy „a sógornőmmel visszajövök" kijelentéssel az üzletekből távozott.

Egy-egy snovlírozó tömérdek üzletet végigjárt: kiszedte az elárusítók pájslijját, kibeszéltette az árukat bemutató kisasszony tüdejét. De végeredményben mégis valahol, mint vásárló horogra akadt. Rendesen ott, ahol a legjobban becsapták. Ma is van még olyan üzlet, ahol 38 pengőt kérnek egy rongy szőttesért és 8 pengőért odaadják.

A snovlírozót, — de magát a szót is — amikor a pénz bőviben volt, amikor az elmult évtized derekán az üzletekben a vásárlók tömegesen jártak, — elfelejtették, mintha a gazdasági forgalom az életből kisodorta volna.

*

Most a kereskedők panasza szerint ismét mind gyakoribb jelenség a boltokban. Melegedni jár, vagy, mert a mozi még nem kezdődött, hát az üres félórát arra használja fel, hogy ami iránt vágyakozik, azokat nemcsak a kirakatokban szemléli meg, hanem külön-külön is megmutogattatja magának és megintmegint „a sógornőmmel visszajövök", stb. kiáltással hagyja el a boltokat.

*

A jelen időkben a snovlírozó típust nemcsak az üzletekben találjuk, hanem a politikai életben is. Azelőtt úgy volt, hogy, mondjuk, a keresztény választó vagy a kormánypárthoz, vagy az ellenzékhez tartozott. Ma? ... Sok embernek nincs meggyőződése: ma elmegy szimatolni a kormánypártba, a kereszténypártba, de azért más jobboldali párt berkeiben is kering.

Sok zsidó választó a szabadelvű pártban fizet tagdíjat, a demokratapártba jár, de a kormánypártban is sokszor mutatkozik, lelkesen dícsér ott minden kormányzati ténykedést, snovlírozik és a végén, — nem fog leszavazni a nemzeti szocialista pátra, de a kormánypátra sem.

*

De akad kedves snovlírozó is, — Farkas Ákos tanácsnok személyében. Hétfőn a nyomor-közgyűlésen (de találó meghatározás!) mint újonnan választott tanácsnok, a közgyűlési terem melletti társalgó ajtón át úgy este fél 10 tájban többször bepillantott a teremben, mikor nyitja meg újra Liber alpolgármester az indítványok összeegyeztetése miatt felfüggesztett ülést.

— Mit nézel, Ákos?

— Ma vagyok először abban a helyzetben, hogy szavazhassak! Izgat már a szavazás ténye, szimatolom, mint tanácsnok, mikor szavazhatok — először!

Tehát Farkas Ákos is snovlírozott, de végül mégsem szavazhatott, mert a polgármester egyesített indítványát — egyhangúlag elfogadták!

Kenese deficitmentes
Véglegesen megbukott a téli becsukás terve

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A nyári szezón végeztével most állította össze a Segítőalap vezetősége az ezévi kenesei szezón mérlegét. Kiderült, hogy a nagy nyári látogatottság következtében Kenese ezidén deficitmentes, úgyannyira, hogy a kenesei intézőbizottság azon gondolkozik, hogy a fővárosi tisztviselők számára *a tavasszal leszállítja a penzió-árakat*. A deficit örvendetes eltűnése az okosan keresztülvitt takarékossági politikának a következménye, amelynek révén *a folyó évben kerek 55 ezer pengővel csökkentek a telepi kiadások*.

Noha még mindig van egy irányzat, hogy a téli hónapokra csukják be Kenesét, minden valószínűség amellett szól, hogy *erre nem fog sor kerülni*. Nem pedig részben azért, mert ha be is csukják a telepet, azt gondozni kell, nem lehet elbocsájtani a személyzetet sem és így még mindig nagyobb a ráfizetés, mintha nyitva van és rendelkezésre áll a telep a vendégeknek. De nem lehet idegenforgalmi szempontból sem becsukni Kenesét, mert ma — különösen Balatonfüred pangása idején — *Balatonkenese az egyetlen hely a magyar tenger mellett, ahová télen is le lehet vinni külföldieket*.

Mindenesetre *helytelen és a Segítőalap bürokratikus vaskalaposságára vall*, hogy a főváros nem csinál megfelelő propagandát a téli Balatonkenesének. Kétségtelen, hogy *megfelelő propaganda esetén* nemcsak a karácsonyi hétre lenne zsúfolt Balatonkenese, hanem a tél azon többi hónapjában is, amikor szánkózni, síelni, fakutyázni lehet a gyönyörű telepen.

VÁROSHÁZI NOTESZ

NEGYEDÖTKOR, amikor Sipőcz polgármester felsietett hétfőn délután az elnöki emelvényre, hogy megnyissa az Ilovszky János által találóan nyomor-közgyűlésnek elnevezett rendkívüli közgyűlést, alig néhányan lézengtek a bizottsági tagok közül a teremben. Hiába, a nyomor nem személyi kérdés, itt nem kell szavazni, ez nem érdekli városunk kisebb és nagyobbrendű atyjait! Pedig a beszédek valóban érdemesek voltak arra, hogy többen is hallgassák a komoly adatokkal felfegyverkezett szónokokat, mint amennyien tényleg kíváncsiak voltak rájuk. A jól fegyelmezett szociáldemokratáknál természetesen az egész párt végigülte a vezérszónok több, mint egyórás beszédét, a jobboldalon azonban már kevesebb figyelem jutott Müller Antal valóban értékes és nagytudású felszólalásának.

Hiába, no! A Váci-utcai színházban is csak az izgalmas előadásoknak van közönségük. Az efajta szürke téma, mint például a mindennapi tejjünk, vagy a krumpli-tragédia nem csábítja a t. c. publikumot. Hétfőn is inkább a kulisszák mögötti játék volt az érdekesebb, az a pártközi tanácskozás, amely Sipőcz vezetésével folyt le. Valljuk meg különben: örök gyarlósága a közéleti embereknek, hogy közönyösen nézik azokat a dolgokat, amelyek általánosságban mozognak, bármennyire fontosak is legyenek egyébként, viszont rögtön felcsillan az érdeklődés, ha személyi kombináció, pletykálási és intrikálási lehetőségek, és ami a legfontosabb: szavazás reménye csillan föl a napok ködös szürkeségében!

*

A SZERDAI RENDES KÖZGYŰLÉSEN viszont, amely már a költségvetés jegyében indult, zsúfolt ház hallgatta végig a szónoklatokat. Legalább is az első kettőt: Sipőcz Jenőt és Wolff Károlyét. Később fokozatosan csökkent a hallgató közönség száma, a szerdai nap utolsó szónokára már alig négyen vagy öten voltak kíváncsiak — beleértve az elnökséget, az előadót, sőt a karzatot is!

Sipőcz polgármester költségvetési expozéját az a minden oldalról megnyilvánuló figyelem és érdeklődés fogadta, amely az efajta kivételes eseményeknek hivatalból kijár. A városháza krónikásának érdemes feljegyeznie, hogy a polgármester kijelentései minden oldalon tetszést váltotak ki, volt olyan mondata, amelyhez Csillery András együtt tapsolt Friedrich Istvánnal, Rassay Károlylyal és Büchler Józseffel. Úgy tetszett: egyetlen óriási zenekar volt a tisztelt közgyűlés, melynek karmestere: a polgármester, tetszéséhez képest csalja ki a fortéket, vagy a fortissimokat a zenekar, az az pardon: közgyűlés egyik vagy másik oldaláról. Lelkes tapsvihar és ahogy a gyorsírók jegyezni szokták: hosszantartó éljenzés fogadta a közgyűlés minden oldalán a polgármesteri expozét. Ilovszky János odakiáltott az elnöki emelvény felé:

— Gratulálunk a tizenötödik jubiláris költségvetési beszédhez!

*

A MÁSIK NAGY SZÓNOKLAT a szerdai napon Wolff Károlyé volt. Talpig gyászban, de töretlen energiával és harci kedvvel mondotta el szintén jubiláris költségvetési beszédét a Keresztény Községi Párt elnöke. A beszéd első része egy hazáját féltő államférfiú történelmi értékű megnyilatkozása volt, másik része egy állambölcseleti magaslatokon mozgó nagyszabású kritikája a közületi életnek.

Költői szépségekben bővelkedett a beszéd, amikor például szegény Magyarország golgotás kenyeréről beszél, de nem nélkülözte az éles megfigyelésre való megjegyzéseket sem. Igy például azt a megjegyzést tette Wolff, hogy Sipőcz polgármester a Hoffmann meséi szemüvegén át nézi a világot. De mindjárt kifejezte azon véleményét is, hogy a polgármester optimizmusát ő helyesnek tartja, mert mindig az optimizmus vitte előre a világot és kétségbe kellene esnünk sorsunk felett, ha nem vigasztalna a jobb jövőbe vetett hit. Wolff beszédének ezen részét a következő alcím alá lehetne foglalni:

A szanálás kritikája ...

*

A CSÜTÖRTÖKI NAP VISZONT a jó szónokok napja volt. Elsőnek egy fiatal fronharcos beszélt: Martsekényi Imre, aki mindenesetre a közgyűlés legfiatalabb és legjobb torkú szónokai közé tartozik. Polatschek professzor, az ismert gégegyógyász, aki három padsorral ült Martsekényi előtt, sóhajtva meg is jegyezte:

— Na, ez sem lesz soha az én paciensem!

A pártvezéreket megillető feszült figyelem és érdeklődés kísérte a következő felszólaló, Friedrich István beszédét. A Keresztény Ellenzék vezére kivette a gomblyukából azt a négy buzogányt, amely pártját szimbolizálja és ezekkel a buzogányokkal osztott súlyos csapásokat jobbra és balra. Friedrich plasztikus és színes szónoklatát gyakran megszakította a derültség vihara, majd meg az általános helyeslés a törvényhatósági bizottság minden frontján.

Azzal kezdte beszédét Friedrich, hogy a főpolgármester beteg, minden jókívánsága felgyógyulást illetően az övé, de mindenkié, aki ebben a közgyűlési teremben helyet foglal. Általános helyeslés fogadta Friedrich ezen loyális megnyilatkozását, amelyet azután a maró és szarkasztikus megjegy-

A pesszimizmus: egyenlő a halállal!

Sipőcz polgármester hatalmas expozéja

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Mint minden esztendőben, ezidén is *Sipőcz* Jenő dr. polgármester expozéja volt a megnyitó és egyben a legnagyobb eseménye e költségvetés felett megindult közgyűlési vitának. Az expozé méltatásával lapunk vezető helyén foglalkozunk: ehelyütt megfelelő terjedelemben közöljük a polgármesteri beszédet, mely egybevetve a polgármesternek a pénzügyi bizottságban elmondott költségvetési beszédével, *teljes képét adja* a városháza gazdasági és politikai helyzetének. Természetes, hogy az egész közgyűlés pártkülönbség nélkül meg-megújuló ovációkkal fogadta a polgármester beszédét, melynek befejezése után a közgyűlés minden oldalán percekig zúgott a taps.

— A mai világban — mondotta a polgármester — szokásos az, hogy az államkormányzatban és a közületek kormányzásában erősen hangsúlyozzák *a tervszerűséget és a céltudatosságot*. Divatos az is, hogy a terveket naptárszerinti időszakokra határolják, így például van *ötéves terv:* az orosz terv, van *négyéves* hitleri és van *hároméves:* Roosevelt elnöknek a terve. De van más felosztás is, így például az, amely a tervet *kettéosztja: közelebbi vagy azonnali tervre és távolabbi tervre*. Ilyen például a mai magyar kormánynak a terve és ilyen *Bécs városának programja* is.

— Van azután egy másik felosztási módszer, amely *a politikai és gazdasági eseményekhez és a megoldandó feladatokhoz* köti a beosztást. Egy bizonyos, hogy mindenféle tervszerűséget és céltudatosságot látunk. De ennek is megvan az oka. A világháború *rendkívül sok fizikai értéket* tett tönkre, amit helyre kell állítani és ehhez a helyreállító munkához tervszerűségre van szükség. A világháború *új eszméket, új közszellemet* hozott, különösen a szociális eszmék hatoltak be erősen a társadalmi és gazdasági életbe, úgyhogy *a leomlott társadalmi és gazdasági épületet nem is lehet egészen a régi minta szerint felépíteni, hanem új stílusra van szükség.* Ehhez pedig tervszerűség, céltudatosság szükséges. A mi hazánkban még egy igen nagyon súlyos ok szól emellett, mert nálunk nemcsak a legtöbb fizikai érték ment tönkre, hanem összeomlott az ország, méreteiben és arányaiban megváltozott az országtest és *kegyetlenül szétszaggatott országcsonk részére* kellett és kell az új életlehetőségeket megállapítani. Természetesen *csak átmeneti időre*, mert hiszen mi a *történelmi Nagymagyarországról* sohasem fogunk lemondani!

Három időszak

— Ha visszatekintünk az összeomlás óta elmult 15 évre, megállapíthatjuk azt, hogy *az újjáépítés munkája tényleg tervszerű és céltudatos volt.* Az elmult 15 évi korszakot *három nagyobb időszakra* oszthatjuk fel. Az első az összeomlástól, helyesebben a jogfolytonosság helyreállításától tart, egészen a népszövetségi kölcsön felvételéig, a második korszak innen a világgazdasági válság kitöréséig és a harmadik a gazdasági válság korszaka, amelyben még mindig benne vagyunk.

— Az első korszakot jellemzi *úgy az állami kormányzatban, mint a fővárosi kormányzatban a megzavart rendnek a helyreállítása* és a gazdasági életben *a legszükségesebb helyreállításoknak a létesítése*. Jellemző még erre a korszakra a tőkehiány és általában az anyagi eszközöknek szűk volta.

— A második korszak úgy az állami életben, mint a főváros közéletében *a beruházások és alkotások korszaka*. Egy egészen sajátságos nagy fellendülés indult meg a gazdasági életben, a nemzetközi bizalom kedvező atmoszférát teremtett és nagy alkotási vágy és kedv szállotta meg a közületeket.

Az aranykor

— A főváros életéből csak egy-kettőt akarok kiemelni. Erre az időre esik *meglévő intézményeink teljes helyreállítása* és hatalmas fejlesztése, út- és csatornarendszerünk kiépítése, nagyüzemeink teljes modernizálása, közélelmezési intézményeink hatalmas fejlesztése, fedett vásárok és a nagyélelmiszertelep útján szociális intézményeink kiépítése, új szegényházak, árvaházak, népfürdők létesítése, nagyarányú szociális lakásépítés, új templomok építése. Emellett *egészen új intézmények is létesülnek*, mint a tüdőbeteg diszpenzérek, behozza a főváros az iskolaegészségügyet, gyermeknyaraltatást, valamint a hatalmas arányú inségakciót, amelyek hatvan-egynéhányezer ingyenebédben érik el tetőpontjukat.

1934: Az első deficit

— A harmadik korszakot, *a gazdasági válság korszakát* természetszerűleg ismét a szükségletek nagyarányú összevonása jellemzi.

— Amíg a két első korszakban *az államkormányzat és a főváros* azonos vágányokon haladt, addig a harmadik korszakban már *bizonyos különbségeket állapíthatunk meg*. Igy elsősorban azt, hogy az államkormányzat *a törvényhozástól rendkívüli hatalmat kapott* a gazdasági válsággal szemben való küzdelemre, míg a fővárosban ezt a rendkívüli hatalmat *a törvényhozás csak évek mulva adta meg, az új fővárosi novellával* és akkor sem a törvényhatóságnak, hanem *egy központi kormányzati szervnek*. A második különbség az, hogy a főváros az összes közületek közül *a legkorábban ismerte fel a gazdasági válság közeledtét*, megérezte a világválság számumát és ehhez képest korábban és fokozatosan tette meg a bajtcsökkentő intézkedéseket, ami bizonyítja azt, hogy míg a világválság 1931-ben már a mélypontját érte el, nálunk mégis a fővárós költségvetése csak három év mulva, *1934-ben mutatja fel az első deficitet!* A harmadik különbség az, hogy az államkormányzat a pénzügyi válság leküzdésére az igénybevehető eszközök közül *mind a kettőt igénybevette*, nevezetesen a bevételeket igen tetemesen emelte, viszont *a kiadásokat is erőteljesen visszaszorította*, míg ezzel szemben a főváros az előbbi eszközhöz nem nyúlt, semmiféle bevételt nem emelt, hanem *kizárólag a szükségletek megszorításával igyekezett a pénzügyi válság erejét kisebbíteni.*

A rendkívüli intézkedések indoka

— Egy bizonyos, hogy *egyes korszakokban kétségtelen tervszerűség mutatkozik a programoknak a megállapításánál*, más kérdés azonban az, hogy a program végrehajtása is mindenkor helyes volt-e. Igy fel lehet vetni azt a kérdést, vajjon a második korszakban mutatkozó gazdasági fellendülést nem tartottuk-e állandónak, holott az sajnálatosan csak átmenetinek bizonyult és a harmadik korszakban levontuk-e teljesen a gazdasági válság következményeit. Éppen *ez a vitapont* az államkormányzat és a törvényhatóság között, mert az államkormányzat a következmények még szigorúbb levonását, az életigények még szükebbre vonását követeli és ez az indoka az életbeléptetett rendkívüli intézkedéseknek is.

A felelősség kérdése

— De *a felelősség kérdése felett ítéljen a történelem!* Egy bizonyos, egyet megállapíthatunk, hogy *tervszerű, céltudatos, komoly munka folyt, sokszor álltunk szemben egészen szokatlan, mégsoha elő nem fordult feladatokkal és bizonyos eredményességet a főváros törvényhatóságától még a legszigorúbb bíráló sem fog megtagadhatni.*

Tervszerűség és céltudatosság

— Amikor a költségvetés tervezetét a törvényhatóságnak bemutatom, fontos az én eszmemenetem szempontjából annak a hangsúlyozása, hogy *amiként a multban tervszerűségre és céltudatosságra szükség volt*, úgy erre ma, amikor a gazdasági mélypontban veszteglünk, szintén még nagyobb szükség van. Van is nekünk tervünk. Itt van elsősorban *az egyéves terv*, ami maga a költségvetés. Van továbbá *kétéves tervünk*, ez a szanálási terv, de az én álláspontom éppen az, hogy *ez a két terv nem elegendő, hanem nekünk egy távolabbi, messzebbmenő tervre is van szükségünk*. A főváros élete két éven túl is fog terjedni és a pénzügyi és gazdasági rendezés megalapozása mellett *szembe kell nézni a főváros életének jövőben mutatkozó fontos feladataival*, így, hogy csak példaképen említsek egy-kettőt: a Tabán felépítése mellett út- és csatornahálózatunk kiegészítése, az autobuszpark nélkülözhetetlen fejlesztése, az új szemétlerakodótelep létesítése, új repülőtér megépítése, vasúti sorompók eltávolítása megoldandó lesz. Csak egészen nagyjában ezek azok a kérdések, melyek *előbb-utóbb feltétlenül megoldandók lesznek.*

Tágabb horizontok

— Ha azt mondom, hogy *egy távolabbi időre szóló nagy tervet kell megalkotnunk*, akkor csak hű maradok a törvényhatóság hagyományaihoz. A törvényhatóság a költségvetés tárgyalását mindenkor olyképpen fogta fel, hogy egyéves tervet, a költségvetést, a pénzügyi bizottságban a legalaposabban letárgyalta és azután a költségvetés közgyűlési tárgyalása alkalmával a polgármester és a pártvezérek megnyilatkozásaiban rendszerint *tágabb horizontot nyitott meg*, amelynek az egyéves terv *csak egy sectoraként szerepel.*

Az alap: A szigorú realitás!

— Az a körülmény, hogy az egyéves terv és a további terv közé az idén *a kétéves terv ékelődik be*, nem változtat ennek a szükségén. Egyidőben felmerült *a törvényhatóság passzivitásának* a gondo-

---

zések egész sora követett. A finánc Leókról beszélt hosszasan Friedrich, travesztálván a Matuska-féle tárgyalás hirhedté vált Leóját, majd emelt hangon jelentette ki:

— A tékozló fiú ne tanítsa rendre a takarékos szülőt, a pénzügyi kormányzat, amely már egész Pestkörnyéket felvásároltatja velünk, ne oktassa a háztartási ügyeivel teljesen rendben levő fővárost.

— Ősszel jön az ősz — folytatta Friedrich — ezt valamennyien tudjuk. A kormány azonban csak negatívumokkal lapdázik és senkisem tudja, miért van szükség a szanálásra. Ezt én nem hittem el Kozma Jenőnek, nem hittem el Wolff Károlynak, de most nyilatkozik Tabódy és azt mondja, hogy nincs szükség a szanálásra. Tabódy pedig csak tudja! Neki elhiszem, hogy itt valóban fölösleges szanálási akció.

*

EGY NAGYSZERŰ ASSZONY NAGYSZERŰ BESZÉDE következett ezután: Toperczer Ákosnéé. Egy hazájáért és fővárosáért aggódó pompás elme komoly és értékes megnyilatkozása volt ez a beszéd, amely a maga célkitűzéseivel mély filozófiára, tanultságra való megállapításaival messze kiemelkedett a költségvetési vita szürke szótengeréből. Az az általános figyelem, megilletődött csend, amellyel ezt a beszédet fogadta, az előrehaladott idő dacára is az ő tiszteletére hirtelen megtelt közgyűlési terem, újabb bizonyságát szolgáltatja annak, hogy a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének elnöke nemcsak a főváros, de az ország legnagyobb értékei közül való. Valósággal ünnepelte a közgyűlés a maga egyetlen örökös női tagját, aki, ha — sajnos — ritkán is szólal fel a közgyűlésen, de a beszéde mindig esemény, indítványai és elgondolásai olyanok, mint az élesztő kovász, amely megindítja a nagy szociális akciókat. Toperczerné indítványait egy ügyosztályközi szociális bizottság megalakítására, szociális tanfolyam létesítésére, a szociális tevékenység terén egységes központi irányításra vonatkozóan, egyhangúan fogadta el a törvényhatósági bizottság.

*

ÚJBÓL SZÁLLONGÓ HIREK nyugtalanítják a városházi közvéleményt. Arról beszélnek ezek a híresztelések, hogy nagyobb átcsoportosítás készül a városházi ügyosztályok és a kerületi előljáróságok vezetésében.

Újólag és a leghatározottabban leszögezzük: egyetlen szó sem igaz ezekből a híresztelésekből. Minden marad a régiben, mindenki marad ott, ahol van — még akkor is, ha ez az állapot nem is tetszik egyeseknek. Mert, ami a legfontosabb: mindenki a mostani helyén bírja tökéletesen a polgármester bizalmát!

lata, de én nagy megnyugvással tapasztaltam, hogy ez a gondolat gyökeret nem vert és már a pénzügyi bizottság a maga rendkívüli magasszínvonalú tárgyalása alkalmával szerepét úgy fogta fel, hogy ne csak a közeljövő feladatait lássa meg, hanem *a messzebbi jövő körvonalait is keresse*. Meg vagyok róla győződve, hogy *ez az aktivitás fogja betölteni a közgyűlés szellemét* és tanusítván azt a hivatottságot, amelyet a főváros törvényes képviselete érez, ha a főváros jövő nagy kérdéseinek megoldásáról van szó. De bármilyen tervről van is szó, akár egyéves, akár kétéves, vagy messzebbmenő tervről, *mindegyiknek alapja csak a szigorú realitás lehet*. Ezért éppen úgy, mint már tavaly is tettem, egy egészen futópillantást akarok vetni a gazdasági helyzetre és vizsgálni akarom, *vajjon a gazdasági válság melyik pontján vagyunk*. Még mindig lefelémenő irányzat mutatkozik-e, vagy pedig stagnálás, vagy pedig elérkezett-e már *a felfelémenő irányvonal útja*. A világgazdasági helyzetre a közgazdászok megállapítása az, hogyha nem is javult nagyobb mértékben, de *általánosságban visszaesés sem tapasztalható*.

Biztató jelek!

— Hazánkban pedig *némi tekintetben biztató jelek tapasztalhatók*. Az országban az ipar foglalkoztatottsága 1933 tavasza óta *állandóan javult*. Különösen világosan mutatkozik ez a javulás az ország fővárosában, mint az ipari élet központjában. Budapest ipari munkáslétszáma 1934 júliusban 20.000-el, azaz *nyolc százalékkal* volt nagyobb, mint a mult évben és 28.000-el, azaz *tizenkét százalékkal* nagyobb, mint 1932-ben. A munkásoknak kifizetett bérek összege 1933-hoz viszonyítva *hat százalékkal emelkedett!* A foglalkoztatott magántisztviselők száma is *tizenegy százalékkal nőtt*. Az ipari termelés növekedésére utal a budapesti motorikus áramfogyasztás alakulása. A folyó év első hét hónapjában a motoráramfogyasztás *36 százalékkal volt nagyobb, mint 1933 megfelelő időszakában*.

Túl a mélyponton

— Ezekből az adatokból azt a következtetést vonom le, hogy *a gazdasági válság mélypontján túl vagyunk* és a felfelé haladás irányzata következett el és így ebben a feltevésben építhetjük fel terveinket.

— Ha a főváros *messzebbmenő programját* fel akarjuk állítani, mindenesetre megkülönböztetést kell tenni azon terv között, aminek megvalósítása önálló hatalmunkban áll és aközött, aminek megvalósítására *az ország segítségét kell kérnünk*.

Van-e lehetőség további kiadás-csökkentésre?

— Önálló programunknak jelszava és alapja a jövőben sem lehet az *expanció gondolata*, adóbevételeinknek, tarifáinknak emelésére gondolnunk sem lehet, aminek vezéreszmének kell lenni, az *változatlanul a szükségletek megszorítása, a takarékosság*. A helyes elvi alap az volna, hogy úgy az állami, mint a fővárosi költségvetésnél a nemzeti jövedelem vétessék alapul és a költségvetések oly mértékben csökkentessenek, mint ahogy a békebeli nemzeti jövedelem (négymilliárd) lecsökkent a mai 2.5 milliárdra. Ennek gyakorlati keresztülvitele azonban lehetetlen. Mr. *Tyler* az állami költségvetésre vonatkozólag *nem látja a további kiadáscsökkentés lehetőségét* anélkül, hogy az súlyos nemzeti érdekeket ne érintene. A fővárosban is 1930 óta a csökkenés 56.8 millió, tehát 31 százalék. *Ez az aszketizmus a főváros életében már öt év óta tart* és a következő két év alatt bizonyára még tartani fog, úgyhogy *nekünk a távolabbi programnál a szükségletek szigorú megszorításán kívül olyan programpontokra is van szükségünk*, amelyek a közönség megterhelése nélkül a főváros pénzügyi és gazdasági életét jobb helyzetbe hozhatják.

A kisszakasz-front fejlesztése

— Én is azt vallom, hogy *a szervezés helyes megállapításával* a vezetők részére a megfelelő szabadság biztosításával a kereskedelmi szellem nagyobb térhódításával az üzemek, különösen a *nagyüzemek*, a főváros pénzügyi helyzete javításához igen nagy mértékben járulhatnak hozzá. A tarifák kérdésében a főváros egy igen nagyjelentőségű kezdeményezést tett a villamosközlekedésben a *kisszakasz* életbeléptetésével, komoly tanulmányok szükségesek arra, *vajjon nem lehetne-e ezt a kezdeményezést más területeken is a közönség érdekében, de a főváros javára hasznosítani*.

Készül a beruházó program!

— Nem fog elzárkózni a főváros *bizonyos okszerű beruházásoktól sem*. Az elmult év alatt háromszázmillió pengőt fordítottunk beruházásokra, mégpedig felében a folyó jövedelmekből, felében beruházó kölcsönből. Ezek a beruházások nagyrészt már befejezést nyertek, úgyhogy a főváros gazdasági élete is megkívánja, hogy újabb beruházások vétessenek programba. *Wolff* Károly a pénzügyi bizottságban azt javasolta, hogy már a jövő költségvetésből emeltessenek ki a beruházási tételek és vitessenek át egy kb. húszmillió pengő értékű beruházó kölcsön terhére. Ha ezt a jövő évi költségvetéssel kapcsolatban már nem is lehet keresztülvinni, mindenesetre *egy távolabbi programban kitűnő ez a gondolat*. A napokban volt alkalmam a pénzügyminiszter úrral személyesen értekezni és örömmel tapasztaltam, hogy *a legnagyobb megértéssel van e kérdés iránt* és hajlandó segítséget is adni abban az irányban, hogy a főváros kb. húszmillió pengő értékben megfelelő feltételű beruházó kölcsönt vehessen fel. A főpolgármester hozzájárulásával ki is adtam az utasítást, hogy *egy, a legszükségesebb feladatokat magábanfoglaló beruházó program elkészíttessék*.

Az egerszegi beszéd

— Hogy milyen nagy jelentősége van Budapestnek, mint az agrártermékek piacának, az világosan kitűnik a földmívelésügyi miniszter úr zalaegerszegi beszédéből, ahol a következők olvashatók: „*Budapest egymaga kétszer annyit fogyaszt, mint amennyi a külföldi exportunk, éppen ezért a belső piacra kell a súlyt fektetni.*" A fővárosnak ez a nagy jelentősége *megfelelő elismerést is indokolttá tenne* az illetékes körök részéről. De nem szabad egyoldalúnak lenni. Demagógia volna azt mondani, hogy az elmult tizenöt év alatt *a kormány csupán mezőgazdasági érdekeket istápolt*. Csak röviden mutatok rá az ipari munkaszervező intézet létesítésére, a rendkívüli házadómentesség megadására, az iparilag levelek létesítésére, az Iparosok Központi Szövetkezetének és a fővárosi Kisipari Hitelintézet eredményes működésére. A kereskedelem meglehetősen mostoha gyermek volt és nem valami nagy támogatásban részesült. Ma ipar és kereskedelem egyképen igen nehéz helyzetben vannak. Az ipar nélkülözi a nagyobb munkalehetőségeket, a kereskedelmet pedig a kül- és belforgalomban mutatkozó megkötöttségek hozzák igen nehéz helyzetbe. *Nagy nemzeti érdek* az, hogy a két foglalkozási ág, amely a városi lakosságot legélénkebben érinti, minden tényező részéről megfelelő támogatásban részesüljön.

És mégis: világváros!

— Az elmondottak alkothatnák meg annak a programnak az alapjait, amelyeken a főváros jövő életét a legnehezebb körülmények között is *fel lehetne építeni*. Egyet eddig megnyugvással állapíthatok meg, nevezetesen azt, hogy *a gazdasági válság rettentő pusztítása dacára, Budapest még mindig erős ellenállást tud mutatni* és nagy értékeiből eddig még semmit sem voltunk kénytelenek feláldozni. Budapest még mindig az *ország dísze, gyönyörű világváros*, ezt a jelleget ezt a díszt a jövőben is meg kell őriznünk.

Fény mellett az árnyék...

— De *a fény mellett ott van az árnyék is*. Egy ilyen nagy városban mindig a legnagyobb a lelki- és testi nyomorúság is. Ezek ellen változhatatlan erővel kell küzdenünk a valláserkölcsi élet elmélyítésével és kiterjesztésével, a magyar nemzeti kultúra felvilágosító erejével és az emberszeretet fenséges szolidaritásával. Magnyugvással állapíthatom meg, hogy *az emberszeretet müveiben a főváros elől halad és amit itthon a főváros törvényhatósága szociális akciókban tett, az a legnagyobb alkotások hatásával ér fel*.

Hódolat a nemzet jótékony Nagyasszonyának

— De változatlanul hivatkoznom kell arra, hogy a főváros működése *önmagában nem elég*, hanem azt támogatniok kell az egyházaknak, amint ezt teszik is ők ezt a támogatást valamennyi egyháznak hálásan köszönöm meg és támogatnia kell a társadalomnak, amely talán még nem tett meg mindent, amit ezen a téren megtehet. A *nemzet jótékony Nagyasszonyának*, a Kormányzó Ur Főméltóságú hitvesének nemes akciója alkalmat ad arra a társadalomnak, hogy legmesszebbmenő áldozatkészségét e téren kimutathassa.

— *Ha emberi szolidatásról beszélek*, ez alatt nemcsak az inségesekkel szemtalában az embertársak közti szolidariben való szolidaritást értem, hanem áltásnak szükségességét. Ilyen nehéz viszonyok között, amikor sorsdöntő időket élünk és könyörtelen ellenségektől vagyunk övezve, belső békekötésre van szükség. Túlságos sok időt töltöttünk el *hatalmi kérdésekkel és igazgatási formák keresésével*. Arra van szükség, hogy minden közületi tényező, állami kormányzat és fővárosi kormányzat ezen belül törvényhatóság és administráció, nemes eszmékben egybeforrva, megtalálja az együttmüködés útját. Bármilyen nehezek az idők, nem csügge dünk, nem tesszük le a dolgozó szerszámot kezünkből, nem adjuk fel egy jobb jövőbe vetett hitünket, mert *az ilyen lemondás a vereség beismerése volna, egyértelmű a halállal*. Mi dolgozni akarunk hittel, kitartással, kristálytiszta önzetlenséggel *egy boldogabb jövendőért*.

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleníti
Budapest, II., Török-u. 10. Tel.: 50-4-93.
Irgalmasokkal szemben. Vidékre is szállít.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztításában vezet

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás Petneházy-utca 73/b.
Gyár VI, Jász-utca 74. sz.
TELEFON 91-9-12.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYTÁRY GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-86.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51
Telefon: 62—2—06.

Az autonomia fokozottabb védelmében...

Wolff Károly költségvetési beszédében nagy dicsérettel emlékezett meg a polgármester személyéről, fontos indítványokat vetett fel a háztartási egyensuly helyreállitását illetően és ujólag hitvallást tett a keresztény és nemzeti alap mellett

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A költségvetési vita első szónoka a polgármester szokásos expozéja után *Wolff* Károly volt, aki a tőle megszokott *magasröptű okfejtéssel, kristálytiszta logikával és energikus meggyőződéssel* fejtette ki ezidén is, mint minden esztendőben *a keresztény várospolitika irántadó célkitűzéseit a fővárosi háztartás-vitellel kapcsolatosan.* Messze kiható jelentőségű volt *Wolff* Károly beszédének *bevezetése,* amely rámutatván arra *a túlfűtött, ideges légkörre,* amelyben élünk, *lelke egész erejével tiltakozott a rágalomhadjárat ellen, amely a nemzetet ezekben a súlyos napokban a minket környező államok sajtója részéről állandóan éri.*

Wolff Károly *helyesléssel vette tudomásul Sipőcz* expozéjának optimizmusát a jövő viszonyaival szemben, mert — mint mondotta *Wolff* — *nagy közületeket, de magát a nemzetet is vezetni optimista felfogás,* a jobb jövőbe vetett remény nélkül *amúgysem lehet.* Majd így folytatta *Wolff* Károly:

— Magának a székesfővárosnak jövőjét is *azok az erők fogják irányítani,* amelyek felett önmaga rendelkezik. *Az önmaga által irányítható erők* lesznek azok az eszközök, amelyek ennek a székesfővárosnak *jövőjét biztosítani fogják!*

A költségvetés bírálatával kapcsolatosan annak a nézetének adott kifejezést *Wolff* Károly, hogy

ma olyan időket élünk, amikor nagyon nehéz helyzetben van a székesfőváros maga a bírálatok tekintetében. Az objektív kritikát elhomályosítja a politikai mellékcél, vagy a kívülálló gazdasági erőknek bizonyos rejtett ambiciói.

Ez talán sokszor *kérlelhetetlen kritikát tár a nagyközönség elé,* amely alkalmas arra, hogy magában a nagyközönségben is téves felfogás nyerjen tért a székesfőváros gazdálkodását illetően. Nagyon helyesen mutatott rá a polgármester, hogy a székesfőváros multbeli gazdálkodása is *mutat bizonyos benső erőket.*

Wolff Károly ezután *dícsérettel emlékezett meg a fővárosról,* arról, hogy *a székesfőváros polgársága a legnagyobb elismerésre méltóan teljesítette mindig kötelességét,* majd annak a nézetének adott kifejezést, hogy a székesfőváros *teljesítette mindig a maga szociális feladatait is.* A világgazdaság magában véve természetesen nagy súllyal nyomul be a székesfőváros életébe, *de élesen el kell választani az általános világgazdasági helyzet kihatását a székesfőváros ügykezelésétől.* Ezután a székesfőváros adminisztrációjának bírálatára tért rá *Wolff* Károly, többek között a következőket mondván:

— Mindenekelőtt el kell ismerni a székesfőváros adminisztrációjának a tisztakezűségét. Ezt nem tudom elválasztani *a polgármester úr személyétől.* Teljesen osztom *Bethlen* István grófnak azt a megállapítását, hogy a *személyi kultusz túltengően jelentkezik a mi közéletünkben,* de végeredményben, ha egy egyén valórt, értéket jelent, akkor mégis csak meg kell állapítanunk, hogy

mindenek felett álló érték a székesfőváros adminisztrációjára nézve a a legfőbb irányítónak feltétlenül megközelíthetetlen és tiszta keze.

Nálunk nem lehetnek *sem nyilt, sem rejtett panamák!* Ha voltak is visszaélések, *kérlelhetetlenül rájuk sújtott a kéz és megszüntette a visszaéléseket.*

A polgárság ezekben a súlyos időkben ezt is nagy öntudattal és elégtétellel kell, hogy elkönyvelje a székesfőváros adminisztrációja javára.

Wolff Károly ezután *vitába szállt Imrédy* pénzügyminiszternek azzal az elgondolásával, hogy a *fogyasztás kérdését másodrendűvé degradálja.* Általános taps közepette jelentette ki *Wolff,* hogy

a fogyasztás mindenek felett áll a termelés szempontjából.

Lehetővé kell tenni a fogyasztás emelését! Kapcsolatban *Sipőcz* polgármester azon kijelentésével, hogy a földmívelésügyi miniszter Zalaegerszegen azt mondotta, hogy *Budapest székesfőváros a fogyasztás tekintetében kétszer akkora piac, mint a külföld, Wolff* ismételte a parlamentben tett azon kijelentését, hogy

a legnagyobb export-terület Budapest székesfőváros.

Wolff ezután a *vámpolitika sürgős revizióját* sürgette, majd a *költségvetés konkrét taglálására tért* át. Az idegenforgalomról, a Tabán rendezéséről beszélvén, azt mondotta, hogy az adófizető polgárok adófilléreit *csakis olyan befektetésekre és kiadásokra szabad fordítani,* amelyek *az összközönség, a nemzet érdekét szolgálják.* Az állami tartozásokat illetően az volt *Wolff* megállapítása, hogy

amikor a szegény polgártól rögtön elvonják a villanyvilágítást, ha nem fizeti ki havi számláját, az állam a maga intézményeiben évekre visszamenően nem teljesíti fizetési kötelezettségét.

Tekintélyre csak akkor lehet hivatkozni — állapította meg zúgó tapsok közepette *Wolff* Károly — ha *joggal és erkölccsel párosult,* ha azonban azt a jog és erkölcs nem támogatja, akkor a fegyverek hatalma sem lesz elegendő célja elérésére.

Ezután terjesztte be *Wolff* Károly legfontosabb költségvetési indítványát, amely a költségvetés kereteinek kapcsán arra hívja fel a polgármestert, hogy az *így elfogadott keretmérleg szerint mutatkozó hiány megszüntetésére vonatkozó konkrét javaslatát a pénzügyi bizottság útján mielőbb terjessze a közgyűlés elé.* Hangoztatta *Wolff* Károly, hogy mivel a közgyűlés az 1934 évi XII. t. c. alapján eszközlendő intézkedéseket és így azt, hogy ezek mennyiben érintik a költségvetési kereteket, nem ismeri, a tízezer pengőt meghaladó összegekre nézve a virement, nemkülönben az egy tételben ötvenezer pengőt meghaladó összegekre vonatkozó felhasználás tárgyában — kivéve a közgyűlés által már jóváhagyott jogügyletekből folyó teljesítéseket — *a felhatalmazást esetről-esetre kívánja megadni.*

— Indítványom — mondotta *Wolff* — *nem irányul az adminisztráció ellen!* A főváros közgyűlése *nem csinál egyebet, mint jogával él,* ez nem jelent veszélyt, mert hiszen a konkrét indok alapján a közgyűlés egyszerűen el fogja fogadni az előterjesztést. Igaz, hogy a közgyűlés számára ez *több munkát jelent,* de ez magának a legújabb fővárosi törvénynek *eredendő hibája.* Több, mint egyórás beszédét *Wolff* Károly a *következő szavakkal fejezte be:*

— **Az evolució szelleme környékez bennünket egész Európában és az evolucionak ez a szelleme a határon fel nem tartható.**

Sokszor mondottam, hogy *az a keresztény nemzeti gyakorlati alap,* amelyet én szolgálok, *alkalmas arra,* hogy ezen az alapon az egész polgárság, a munkásság, mindenki *harmónikus munkában egyesülve dolgozzon a jövő érdekében!* Az én lelkemet

a tiszta lelkiismeret és az abszolút keresztény felebaráti szeretet irányítja.

Nem is akarok elhamarkodást, nem is akarok túlzásokat, hanem *megértést* és azt, hogy *ezt a várost hagyják nyugodtan dolgozni,* mert a *nyugodt munka alapszükségesség és csak akkor lehetséges,* ha

ezen a keresztény nemzeti alapon nyugodtan tud dolgozni a város vezetősége.

Tudott dolgozni a *Szentistváni alapon a multban is,* fog tudni dolgozni a jövőben is és ez a munka fogja biztosítani a székesfőváros jövőbeni fejlődését!

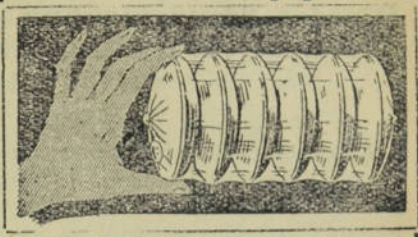
— Ne kísérletezzenek,

ne helyezzenek átmenő, mulandó, ideig-óriág tartó politikai célokat a város érdekei fölé!

Ezek a politikai célok *relatív jelentőségüek.* Ki tudja, meddig állanak fenn? Ki tudja, hogy erejük mikor szűnik meg? Amit én mondottam, az a nemzet jövendőjét biztosító alap, a *gyakorlati keresztény nemzeti munka,* amelynél mindannyian egyesülhetünk, mert megvagyunk róla győződve, hogy a mi szeretett székesfővárosunk *csakis ezen az alapon biztosíthatja a jövendőjét és akkor nyugodtan nézhetjük Európa evolucios szellemét, mert kilengések nem fognak odajönni, ahol a gyakorlati nemzeti politikának nem áll sem gazdasági, sem erkölcsi erő az útjában!*

Ezekkel a magasröptű szavakkal fejezte be *Wolff* Károly beszédét, amely után *hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps* következett a kögyűlés minden oldalán.

„Antónia“ kókuszszappan

6 darab kókuszolajból készült cca 4 dekás hófehér és dusan habzó kézmosó szappan hártyapapirba csomagolva összesen 25 fill.

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon (Lotz-terem)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 38-1-84.

Miért nem módositják a csatornázási szabályrendelet?

Wolff Károly éles támadása a behajtás mai rendszere ellen, amely tönkreteszi a családi házak tulajdonosait

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Élénk feltűnést keltett a főváros költségvetési vitájában *Wolff* Károly éles támadása az út- és csatorna-kérdésben. Szóvátette a Keresztény Községi Párt vezére, hogy *az apró egzisztenciák százai mennek tönkre,* mert a kis családiházak tulajdonosaira olyan összegeket vetnek ki hozzájárulás címén, mint az *ötemeletes bérpaloták gazdag tulajdonosaira.* Ugyanebben az értelemben szólalt vel *K. Császár* Ferenc,, a Keresztény Községi Párt keddesti értekezletén is, sürgetvén a csatornázási szabályrendelet megfelelő módosítását.

Az út- és csatornaépítési ügyosztály, amelynek hatáskörébe tartoznak a csatornázási és útépítési járulékok, már az év legelején *előterjesztést készített a polgármester felszólítására, a szabályrendelet megfelelő módosítása érdekében.* Az ügyosztályi előterjesztés azt az álláspontot foglalja el, hogy *a kisemberek érdekében maximálni kell az egyes ingatlanokra kivethető csatornázási járulékot,* megfelelő módon biztosítani kell a részletfizetési kedvezmények megadását és mindent el kell követni a tekintetben, hogy — amint azt *Wolff* Károly is mondotta — *ne kelljen eladniok a kisegzisztenciáknak ingatlanaikat, mert nem bírják a magas járulékokat megfizetni.*

A polgármester előterjesztése megvitatás céljából *jelenleg a főváros tiszti ügyészsége és a pénzügyi ügyosztály előtt fekszik.* Az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetősége *most megsürgette* a társügyosztálynál és a tiszti ügyészségnél a szabályrendelet-módosítás tervezetének elintézését és minden remény megvan abban az irányban, hogy *a tervezet még ebben a hónapban az illetékes szakbizottság és a főváros közgyűlése elé kerül.*

A Köztisztasági Hivatal kulisszái mögül

Félmillió pengős fedezetlen kiadás a Köztisztasági Hivatal háztartásában — Tojástánc a költségvetési egyensuly, a munkáslétszám és a fizetéscsökkentés sulyos adottságai között

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Általános feltünést keltett a városházán az elmult napokban *Sipőcz* polgármester azon rendelete, amely a három esztendőn keresztül az út- és csatornaépítési ügyosztály hatáskörébe tartozott Köztisztasági Hivatalt visszahelyezte, még pedig *azonnali hatállyal,* a közegészségi ügyosztály hatáskörébe. A polgármesteri rendelet mögött egyesek *politikai momentumok* meghúzódását vélték, holott a helyzet az, hogy a polgármestert rendelete meghozatalánál az a szempont vezette, hogy a Köztisztasági Hivatal *közelebb fekszik a közegészségügyi célkitüzésekhez, mint az út- és csatornaépítésiekhez.* A polgármester rendelete értelmében az út- és csatornaépítési ügyosztály mindazokat az iratokat és könyveket, amelyek a Köztisztasági Hivatal kapcsán most már a közegészségi ügyosztály ügykörébe tartoznak, át is adta *Salamon* tanácsnoknak, aki a Köztisztasági Hivatal városházi referenséül *Garancsy* László dr. tanácsjegyzőt jelölte ki.

A Köztisztasági Hivatalnak a közegészségi ügyosztály hatáskörébe való átutalása *aktuálissá teszi a hivatal súlyos és szinte megoldhatatlan problémáit.* A Köztisztasági Hivatal a költségvetési előirányzathoz képest most november első napjaiban *mintegy 450 ezer pengő fedezetlen hiányt tüntet fel,* ez a hiány az év végére még akkor is, ha időközben *nagyobb havazás* nem fogja súlyosbítani a Köztisztasági Hivatal budgetjét, 500 ezer pengőre fog emelkedni. Meg kell állapítanunk, hogy ezért a fedezetlen hiányért *nem lehet felelőssé tenni sem a Köztisztasági Hivatal vezetőségét, sem az út- és csatornaépítési ügyosztályt, amelynek hatáskörébe eddig a hivatal tartozott.* Az 500 ezer pengős nyilt költségvetési hiány mögött *sulyos politikai és szociális momentumok húzódnak meg.*

A Köztisztasági Hivatal költségelőirányzatának mintegy *75 százaléka mukabér, a többi folyó dologi kiadás.* Beruházásokra a hivatal *semmit sem költ,* a dologi kiadás nem egyéb, mint az üzemben tartáshoz *szükséges nyersanyagok* (benzin, olaj, stb.) *beszerzési ára.* Kétségtelen, hogy a Köztisztasági Hivatal személyzeti létszáma a békeállapothoz képest *megsokszorozódott,* a Statisztikai Hivatal kimutatása szerint 1910-ben 1687 főből állt a köztisztasági személyzet, 1923-ban 2205 személyből, viszont 1931-ben 217 személyből, amely számban azonban *nincsenek benn az utcaseprők, akik időközben altisztekké minősítettek át.* Nem kétséges, hogy a köztisztasági altisztek száma jelenleg is *jóval felül van az 1500 főn,* arról nem is beszélve, hogy az egyéb állandó és alkalmi munkások száma is igen nagy.

Már most mi a helyzet? Papíron a Köztisztasági Hivatal, mint a főváros valamennyi intézménye és üzeme, *kénytelen volt* a polgármester azon rendelkezésének, hogy a költségvetést esztendőről-esztendőre tíz százalékkal zárolni kell, *eleget tenni.* De hol takarítson meg a Köztisztasági Hivatal az elmult esztendei költségvetési előirányzathoz képest *tíz százalékot?* Leszállítsa a *munkabéreket?* Olyan felzúdulás támadna a közgyülésen, amilyenre még nem volt példa. *Elbocsásson munkásokat?* El lehet képzelni a mai viszonyok között, hogy a Köztisztasági Hivatal többszáz munkást elbocsásson csak azért, hogy költségvetési megtakarítást sikerüljön elérnie?

A Scyllák és Charibydesek között *igy hánytorog a Köztisztasági Hivatal hajója.* Hogy *Salamon* tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály erőskezű vezetője, hogyan fog ezen a paradoxon segíteni, miképen fogja tudni elérni, hogy sem a munkások létszámát nem csökkenti, sem a fizetéseket nem faragja le, nem nyúl a dologi kiadásokhoz, mert azokon megtakarítást elérni amúgysem lehet, és mégis a költségvetési előirányzat keretei közt tartja fent a Köztisztasági Hivatalt mai terjedelmében: *a jövő titka.* Mindenesetre ideiktatjuk azon értesülésünket, hogy a Köztisztasági Hivatal *már régebben* azzal a kérelemmel fordult a polgármesterhez, hogy *a hivatalt mentsék fel a fentebb vázolt indokok alapján azon kötelezettség alól, hogy költségvetését 10%-kal zárolja.* A Köztisztasági Hivatal ezen kérelme felett illetékes helyen *még nem döntöttek.* Kétségtelen, hogy a Köztisztasági Hivatal ügye, amely *keresztmetszetében magában foglalja a városháza mai zürzavaros politikai helyzetét,* egyike lesz a közeljövő legnehezebben megoldható problémáinak.

20.20 vagy 24.68?

Kihasználta-e Weindl Mária szorult helyzetét a Községi Takarék?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Érdekes elszámolási perben mondotta ki az elmult napokban a végső szót a Kúria *Ternovszky*-tanácsa. Még 1929-ben történt, hogy a *Házközösségi R. T.,* melynek *Weindl* Mária volt az egyedüli részvénytulajdonosa, előbb 8280.—, majd 2880.— angol font sterlinges záloglevélkölcsönt vett fel a Községi Takaréktól ingatlanbekebelezéssel kapcsolatban. 1932 augusztus 2-án *Weindl* Mária összes részvényeit eladta 600.000.— pengőért *Csécsy* Józsefnek és kötelezte magát az ingatlanok teljes tehermentesítésére. A vételárat *Csécsy* lefizette a Községi Takarékhoz és ebből az eladó a jelzálogkölcsön hátralékos részleteire és kamatainak teljes kiegyenlítésére 310.000.— pengőt kiutalt a Községi Takarék javára, amely azután meg is adta a törlési engedélyt.

Weindl Mária nemsokára *részletes elszámolást kért* a 310.000.— pengőre vonatkozólag, de azt a Községi Takarék megtagadta. Erre indította meg perét a Takarék ellen, kérte *elszámolásra és 48.649.— pengő visszafizetésére kötelezni.* Mert szerinte a Községi Takaréknak *nem volt joga* az angol fontot a 2.20.— pengős hivatalos árfolyam helyett *jóval magasabb árfolyamon felszámítani.* Az aszszony keresetét arra alapította, hogy a 45.931. számú miniszterelnöki rendelet szerint *a külföldi jelzálogos követelést valuta helyett a Nemzeti Bank hivatalos árfolyama szerinti pengőösszegben kell megfizetni.*

A 6.990. számú miniszteri rendelet értelmében pedig külföldi jelzálogkölcsönre való fizetés *a Nemzeti Bank középárfolyamán, pengőben történik.* Viszont ugyanez a rendelet egyenesen *megtiltja,* hogy a külföldi jelzálogkölcsönt az adós fizesse, vagy arra a hitelező fizetést elfogadjon.

Azzal is érvelt *Weindl* Mária ügyvédje, hogy ez esetben *kizsákmányoló jogügyletről van szó,* mert neki nem volt készpénze, és ingatlanait el akarták árverezni, következéskép a Községi Takarékot *az ő szorult helyzetét használta ki* arra, hogy magának tetemes nyereséget biztosítson. Már azon is *igen sokat nyert a Községi Takarék,* hogy a záloglevelek árfolyama abban az időben *60—70%-a volt az eredetinek.*

Ennek ellenére még 48.000.— pengő hasznot vágott zsebre azon a címen, hogy *nem a hivatalos font-árfolyamot számították,* hanem 24.68 pengős árfolyamot.

A Községi Takarék először felperességi kifogást emelt, majd azzal védekezett, hogy az egész ügylet *egyesség alapján jött létre* és nem is volt szó font-árfolyamról. *Weindl* Máriának összesen 361.000 pengő tartozása mutatkozott és ehelyett a Takarék elfogadott 310.000.— pengőt. Különben is tiltva van külföldi hitelezővel szemben visszafizetést elfogadni, s igy a Takarék *nagy rizikót vállalt,* mert nem tudhatta, milyen lesz jövőben az angol font árfolyama.

Weindl Mária viszont kétségbevonta, hogy *egyesség történt volna.* A kihallgatott tanuk: *Sarudy* István dr. és *Radócza* Jánosné előadták, hogy a Községi Takarék 2—3 héttel a fizetés előtt *még megelégedett 260.000 pengővel,* később már 360.000—370.000 pengőt követelt, majd lement 310.000 pengőre. Eleinte 27.— pengős font-árfolyamból indultak ki. A Takarék szerint viszont *egyesség jött létre* és a tárgyalások során csak arról érdeklődtek, hogy *milyen font-árfolyamnak felel meg az egyesség szerinti összeg.* Kétségtelen volt a tanuk szerint, hogy *Weindl* Mária az egyesség idején *igen rossz anyagi viszonyok között volt* és ha az eladás nem történt volna meg, *elárverezték volna.*

A törvényszék *marasztalta a Községi Takarékot* a 48.000.— pengő árfolyamdifferencia megfizetésében. Az érdekes indokolás szerint a Községi Takaréknak *csak a Nemzeti Bank árfolyamát lett volna szabad felszámítania,* ehelyett 24.68 pengős font-árfolyamot számított, amely megfelel a magán-, úgynevezett *zug-árfolyamnak.* Már pedig törvénybe ütköző jogügyletből ilyen jogok nem származhatnak, ezért a 48.000.— pengős *tiltott különbözetet köteles a Községi Takarék megfizetni.*

A fellebbezési bíróság *megváltoztatta ezt az ítéletet és Weindl Máriát elutasította furcsa keresetével.* Az elutasító ítéletet most *a Kúria is helybenhagyta,* azzal az indokolással, hogy *az egész ügylet egyesség alapján jött létre és akkor pontosan precizírozták azt, hogy kinek mennyit kell fizetnie.* Következéskép a Községi Takarékpénztár *nem járt el helytelenül a fontok átszámításánál.*

A keresztény-szocialista közüzemi munkások sérelmei

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény-Szocialista Községi Közüzemi Alkalmazottak Országos Szövetsége, mint a főváros kötelékében foglalkoztatott munkásság érdekképviseleti szerve, a munkásság időszerű kérdéseit *Szabó* József bizottsági tag felszólalása kapcsán a közgyülés elé terjeszti.

A kereszténységszocialista közüzemi alkalmazottak kérik a főváros kertészeténél alkalmazott kertészek fizetésének emelését, a csatornaüzemeknél fertőző munkát végző munkások fertőző pótlékban való részesítését, az Utügyi Intézet munkásainak közlekedési pótlékban való részesítését, a fővárosi iskolai takarítónők újbóli rendszeres kinevezését, a Községi Élelmiszerüzemnél az ingyenmunka megszüntetését, a vágóhidakon a munkaidőnek 48 órára való felemelését, a vásárcsarnoki fegyelmezési rendszer enyhítését, a Temetkezési Intézet tisztviselőinek és altisztjeinek státusba való sorozását, a főváros bérfizetéses munkásai részére készített nyugdíjszabályrendelet életbeléptetését, a karácsonyi segély folyósítását, a Gázművek tüzelőszertelepén az órabéres rendszer bevezetését, az 56 órát meghaladó heti munkaidejű üzemi alkalmazottak rendkívüli munkadíjban való részesítését.

A kereszténységszociálista munkások arra is kérik a közgyülést, hogy *Sipőcz* polgármesternek és *Morvay* tanácsnoknak, akiknek megértése és fáradozása lehetővé tette a megszüntetésre és összevonásra ítélt 148 műhely 567 munkásának a főváros kötelékében való további megmaradását, *köszönetet szavazzanak.*

A Rózsadomb nagy problémái

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A *Rózsadomb és Vidéke Egyesület évadnyitó tanácsülése* most folyt le *Harrer* Ferenc dr. felsőházi tag elnökletével, a tagok nagy érdeklődése mellett. — Az elnöki megnyitó után *Nádas* Béla dr. ügyész-főtitkár terjesztette elő beszámolóját a Rózsadombot és környékét érintő közérdekü, aktuális problémákról. *Vály* Ernő dr., almási *Balogh* Loránt, *Lengyel* Endre dr. alelnökök, *Tholt* József dr., *Hoffmann* Károly, *Heinrich* Antal, *Sásdy* János és *Sarkady* Károly tanácstagok hozzászólása után a választmány ugy határozott, hogy kérelmezi a polgármesternél *a rózsadombi 11-es autóbusz vonalába a Zárda-utca és Szerpentin-ut bekapcsolását* még a téli időszak beállta előtt a kétirányú forgalom egyidejü bevezetésével s a jól bevált *kisszakasz-rendszer megtartásával,* továbbá a *Kavics-utca és környékének rendezését,* — a pénzügyminiszternél a *rendkivüli, teljes házadómentességről szóló rendeletnek a Rózsadombra, Vérhalomra és körzetükre való sürgős kiterjesztését,* — a közmunkatanácsnál a rózsadombi építkezések alkalmával a szép kilátás megvédését, a meglepő panorámájú *Törökvész utnak a tervezett bécsi autóutba való beiktatását* és a rózsadombi uj 13 öles utnak, amelyen az autobuszjárat megy fel a Rózsadombra, egy elnevezéssel való megjelölését, — a főparancsnokságnál több uj rózsadombi rendőrörszem felállitását, — végül megelégedéssel vette tudomásul a választmány *a rózsadombi parkok és utak kiépitése körül folyamatba tett inségmunkálatokat.*

HIREK

A Szent-Imre-város problémái

Tavasszal kiépül a Hegyalja-út és kiszélesitik a Szent Imre herceg-uti vasuti aluljárót

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros törvényhatósági bizottsága tudvalevően legutóbbi rendes közgyülésén a XI. közigazgatási kerületet *Szent Imréről keresztelte el.* Ezzel a névváltoztatással kapcsolatosan aktuálisak azok a problémák, amelyek a főváros legifjabb kerületének rendezésével szükségesek. Annál aktuálisabbak ezek a kérdések, mert *hamarosan elkészül a Boráros-téri híd,* amikorra is — elsősorban a budai oldalon, a Szent Imre város területén — végre kell hajtani azokat a városrendezési munkálatokat, amelyek az uj hidnak a közforgalomba való bekapcsolását készitik elő.

A Szent Imre városnak két igen fontos rendezési problémája van. Az egyik a *Hegyalja-ut kiépitése,* hogy az Erzsébethidon és az elmult esztendőben készült tranzverzális uton keresztül rövid és gyors összeköttetése legyen a Belvárossal a Gellérthegy déli oldalán levő és folyton épülő városrésznek. E tekintetben a legutóbbi napokban *döntött a kereskedelemügyi miniszter* olyképpen, hogy a Hegyalja-utnak a Csend-utcától a Szent-Imre herceg-utig terjedő szakasza már a tavasz folyamán megépithető lesz.

A Szent-Imre-város másik fontos problémája a *Szent-Imre-herceg-uti MÁV aluljáró kiszélesitése.* Alig hat-hét méter az aluljáró szélessége, amely *meggátolja a vasuti töltés két oldalán lévő városrészek egyesületét.* A kereskedelemügyi miniszteriumban hónapok óta folynak az aluljárónak negyven méterre való kiszélesitése ügyében a tanácskozások. A MÁV állitólag hajlandó a kiszélesitési költségek *egyharmadát* fedezni, *másik egyharmadát a Beszkárt, a harmadik egyharmadát pedig a főváros fedezné.* Noha elvileg ugy a Beszkárt, mint a főváros, nemkülönben a MÁV hajlandó a költségek arányos viselésére, a kereskedelemügyi miniszter még mindig nem döntött ebben a városrészt annyira érdeklő ügyben.

A főváros legutóbbi napokban *ujból sürgető felterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez,* rámutatva arra, hogy a Boráros-téri híd megépitése kapcsán ez a probléma legaktuálisabbak közé tartozik.

Ugy tudjuk, hogy a *költségvetési vitában is szóba fog kerülni a Szent Imre herceg-uti MÁV aluljáró kiszélesitése* és igy megvan a remény arra, hogy *rövidesen eltünik a közlekedést most annyira gátló szük aluljáró.*

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

Pereinek háromnegyed részét megnyeri a tiszti ügyészség

Huszonnégy millió pengő a tiszti ügyészség által vitt perek értéke - A főszámvevő jelentést tett a polgármesternek a tiszti ügyészségen tartott felülvizsgálatáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Kapcsolatban azokkal a felszólalásokkal, amelyek *Wolff* Károly részéről hangzottak el a főváros közigazgatási bizotságának június havi ülésén, a polgármester felhívta *Sebő* Béla főszámvevőt, hogy *a tiszti főügyésznek a főváros közigazgatási bizottságához intézett jelentését vizsgálja felül.* A főszámvevő most készitette el jelentését a polgármesterhez, a jelentés a közigazgatási bizottság *e havi ülése elé fog kerülni.*

Megállapitja jelentésében a főszámvevő, hogy a tiszti ügyészség a bírósági eljárás alá tartozó, vagy azzal kapcsolatos ügyeket *megfelelő könyvekben* tartja nyilván. A főügyész szóbanforgó jelentése *az ügyészi kartoték-nyilvántartás alapján készült,* a főszámvevő *jegyzéket készitett* a folyamatban lévő, szünetelő és befejezett perekről, az egyes perszámok és perértékek feltüntetésével. Jegyzékbe foglalta a főszámvevő *a főváros által és a főváros terhére kisajátitott ingatlanok kártalanitási árának bírói megállapitása tárgyában folytatott eljárásokat is.*

Megállapitja a főszámvevő, hogy a fővárosnak az 1930 január elsejétől 1934 május hó elsejéig terjedő időben összesen *4465 közigazgatási és a székesfővárost érdeklő vegyes pere, 179 gyámi pere és 2841 kislakásos pere* volt. A főváros *által indított* pereknek 6.8 százaléka folyamatban van, ugyanennyi százaléka szünetel, 8.4 százaléka egyezséggel, 0.4 százaléka kedvezőtlen és 77.6 százaléka *kedvező itélettel végződött.* A főváros *ellen indított* pereknek 18.7 százaléka van folyamatban, 12.4 százaléka szünetel, 13.2 százaléka elállás vagy egyéb okokból megszünt, 8.2 százaléka egyezséggel, 19.1 százaléka kedvezőtlen és 28.4 százaléka pedig *kedvező itélettel végződött.* Végeredményben *az összes aktiv és passziv pereknek 72.9 százaléka végződött kedvező itélettel,* vagyis általánosságban a tiszti ügyszség a perek háromnegyed részét megnyeri.

A fővárosnál folyamatban lévő perek összes perértéke *24,060.472 pengő és 29 fillér.* Ebből *legtöbb természetesen a közigazgatási és a fővárost érdeklő vegyes per:* 21,150.164 pengő és 64 fillér értékben. A főváros ellen indított perek perértéke 18,443.486 pengő és 98 fillér. A főszámvevő jelentése részletesen ismerteti ezután a tiszti ügyészeknek az egyes fővárosi üzemeknél élvezett *különmunkadijait.* Kétségtelen, hogy a fenti és a tiszti ügyészségi ügyvitel minden részletére kiterjedő főszámvevői jelentést azzal fogja tudomásul venni a közigazgatási bizottság, hogy a *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész vezetése alatt működő tiszti ügyészségi személyzet *valóban hivatása magaslatán áll és maradéktalanul teljesiti nagyfontosságú és óriási felelősséggel járó kötelességét.*

Egy városatya furcsa pere a főváros ellen

Amikor az épitési övezet módositása elértéktelenitl és eladhatatlanná teszi az ingatlant

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Feltünő beadvány érkezett egy peres ügyben az elmult napokban a budapesti királyi törvényszékhez. A szóbanforgó alappert *egy városatya ellen indították,* aki néhány esztendővel ezelőtt értékes családiházat vásárolt, a vételár egy részével azonban *adós maradt.* A városatya a szerződésben kikötött határidő alatt nem tudta a hátralékot megfizetni és amikor az előző tulajdonos őt beperelte, a városatya azzal védekezett, hogy azért nem tud fizetni, mert *időközben a főváros olyan határozatot hozott,* amely szerint az általa vásárolt telken csak *legfeljebb egyemeletes családiház és nem többemeletes bérház épithető.* — Már pedig — mondta az ellene indított perben védekezésül a városatya — én azzal az elhatározással vettem az ingatlant, hogy *a kertjét kettéosztom,* az egyik részét eladom bérházépitkezés céljaira. *Nem tehetek róla,* hogy időközben a főváros rendelkezése révén ezen az általam eladni szándékolt telekrészen csak családiház épithető, bérház nem, mivel pedig ma családiház épitkezése nem fizetődik ki, az én nagyértékü telkem *a mai viszonyok között eladhatatlan.*

Több, mint egy esztendeje folyik ez a per, amely magánvonatkozásaival a nyilvánosságot természetszerüen *nem érdekli.* Az elmult napokban azonban a szóbanforgó városatya *perbehivta a fővárost,* szavatosként idézvén a polgármestert, mert — ezt mondja a városatya perirata — *a főváros újonnan hozott határozata* tette lehetetlenné az ő megosztott telekrésze eladását és ilyképpen a vételhátralék kifizetését. Perbehívó keresetében előadja a városatya, hogy a főváros *nem közölte vele, mint telektulajdonossal,* hogy a fővárosnak azon részén, amelyen az ő ingatlana fekszik, *megváltoztatta az épitési övezetet,* elrendelvén, hogy azon a vidéken, ahol a városatya ingatlana van, legfeljebb *egyemeletes családiház, de nem ötemeletes bérpalota* épithető.

A mult hét szombatján megtartott tárgyaláson a törvényszék a főváros megidézett jogi képviselőjétől arról értesült, hogy a főváros közönsége, illetőleg a főváros közönségét képviselő polgármester *nem óhajt szavatosként a perbe belépni.* A városatya számára ilyképpen nem marad más hátra, minthogy *közvetlen pert indítson a főváros közönsége ellen.* Ebben a perben fog azután eldőlni, *köteles-e* a főváros minden egyes ingatlantulajdonosnak *külön tudomására hozni,* hogy ingatlanát illetően az épitési övezet, illetőlag az Épitésügyi Szabályzat változást szenved-e. Az az Épitésügyi Szabályzat, illetőleg épitési övezeti beosztás, amely végeredményben a módosításokat illetően *nem is a főváros, hanem a Fővárosi Közmunkák Tanácsa hatáskörébe tartozik.*

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

A Keresztény Tanügyi Bizottság központi tanácsülést tart. A Keresztény Tanügyi Bizottság központi tanácsa november 12-én, hétfőn d. u. 5 órakor ülést tart Városház-u. 10. sz. alatti helyiségében *Bednárz* Róbert elnöklete mellett, melyen a kerületi vezetők beszámolót tartanak működésükről.

A „Szeretet Egyesület" Lukács Ferenc alapitó elnöke emlékének hódolt. A „Szeretet Egyesület" *Urbányi* C. József elnöklete mellett tartott gyülést, aki kegyelettel emlékezett meg az egyesület néhai áldozatkész, önzetlenül buzgolkodó alapitó elnöke, *Lukács* Ferenc p. ü. főtanácsos elhunytáról. Dr. *Landri* Károly Máv. főtiszt titkári jelentése után *György* Dénes postamérnök jelentette, hogy az egyesület rövid fennállása óta több, mint 20.000 pengő segélyt utalt ki, a folyó évben pedig 3000 pengő segélyt utaltak ki. *György* Dénes állomásfőnök, *Sándor* Endre ügyv. főtitkár, *Radimeczky* Géza Máv. felügyelő, *Mayer* János, *Medveczky* István ny. mozdonyfelvigyázó, *Biczó* János ny. iskolaigazgató felszólalása után az ülés véget ért.

Horváth tanácsjegyző cikke egy francia lapban. A „Gazette de Hongrie" francia lap október 27-i és november 3-i számában terjedelmes francia nyelvű tanulmányi cikksorozatot közöl „La vie scientifique hongroise après la guerre" cím alatt a magyar tudományos élet fejlődéséről a világháború után. A tanulmány bő ismertetése a négy magyar tudományegyetemnek s a vidéki egyetemi városoknak. Nagyon fontos, hogy a külföldiek saját nyelvükön ismerjék meg a magyar szellemi élet központjait. A tanulmány szerzője vitéz *Horváth* Béla dr. tanácsjegyző.

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négysögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelithetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő.
Bővebbet a helyszinen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

Elsőrendü kerékpárok, Central-Bobbin
varrógépek és gramofonok
havi részletre
Legujabb **autókarosszériás gyermekkocsik** nagybani árban
A fentiekhez **alkatrészek.**
Javitómühely. Olcsó árak.
VARRÓGÉPJÉT LAKÁSÁN
MEGJAVITJUK.

LÁNG IMRE MÉRNÖK
VI., Teréz-körut 3 B. Telefon: 16-0-19.

November hó 10-én és 16-án délután 1/2 3 órakor
ügetőversenyek

GAZDASÁGI ÉLET

Venni vagy nem venni?

Felujult a szenvedélyes harc a Segitőalap intézőbizottságában, de dönteni egyik irányban sem tudnak

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjának van egy úgynevezett intézőbizottsága, amely a legfelsőbb fokon intézi a tisztviselők betegpénztárának ügyeit. Átlag havonként egyszer tart ülést ez az intézőbizottság, amelyben az autonómia képviselőin kívül résztvesznek a különféle alkalmazotti alakulatok képviselői is. Az intézőbizottság üléseinek állandó visszatérő tárgysorozati pontja: *mit csináljon az alap a rendelkezésére álló mintegy félmillió pengő készpénzzel,* székházat vásároljon-e, vagy inkább építsen-e, kapcsolatban a polgármester azon rendeletével, hogy a fővárosi hivatalok lehetőleg igyekezzenek a magánházakban bérelt helyiségeket felmondani és amennyiben pénzük van, vagy építkezni, vagy kész házakat vásárolni.

Legutóbb *ezen a héten volt viharos összecsapás* a Segítőalap ülésén az állandóan visszatérő téma fölött. Természetes, hogy *rengeteg ingatlant felajánlanak megvételre* a Segítőalapnak, amely a felajánlott ingatlanokat szakértő által megnézeti és azután tárgyal afölött, hogy *megvásárolható-e az ingatlan, igen vagy nem.* Eddig még nem vásárolt ingatlant a Segítőalap, részben azért, mert a felajánlott ingatlanokat *nem tartották a székház céljaira alkalmasoknak,* részben azért, mert az alap intézőbizottságában *egyre erősödik az az irányzat,* hogy elég volt a fővárosi ingatlanvásárlásokból, helytelenül cselekedett a főváros, amikor építkezés helyett kész épületet vásárolt a VII. és XI. kerületi előljáróságok számára. Ennek az irányzatnak a vezető emberei azt az álláspontot foglalják el, hogy a mai szanálásos világban *kétszeresen kötelessége az alapnak,* hogy munkaalkalmat teremtsen, építkezzen, még abban az esetben is, ha a székháznak építkezés útján való megteremtése *költségesebb is, mintha egy meglevő épületet vásárolnak meg.*

Az a vélemény is kialakult a segítőalap intézőbizottságában, hogy *fővárosi telken kell építkezni.* A baj azonban az, hogy azok a telkek, amelyeket erre a célra a főváros rendelkezésre bocsájt, *eldugott mellékutcákban vannak,* ha pedig már székházat emel magának a tisztviselők ezen nagyfontosságú intézménye, ne dugja azt el a világ szemei elől, mint az legutóbbi nagy székházépítkezésnél, a Beszkárt-palotánál történt, ahol egy *szük erzsébetvárosi mellékutcába telepitették* Európa legnagyobb közúti közlekedési vállalatának székházát.

A főváros által rendelkezésre bocsájtható telkek egyálatlában *nem megfelelőek az építkezés céljaira.* A vásárcsarnok mögött, továbbá a Dohány-utcában van két olyan telek, amelyet a városrendezési ügyosztály hajlandó — természetesen jó áron — eladni a Segítőalapnak. Azok a telkek, amelyek *reprezentábilis mivoltuknál fogva* a Segítőalap céljainak is jobban megfelelnének, a Kálvintéri telek, a Kisrókus-telek a Rákóczi-úton és még egy-két belvárosi telek egyéb célokra vannak a városháza illetékes ügyosztálya szerint fenntartva. Vagyis a helyzet az, hogy ha most kezdenének építkezni a tisztviselők, *rossz mellékkutcában építhetnék fel azt a székházat,* amelynek építési költsége az ő nehezen leadott két százalékiaból tevődött össze.

Másik nehéz probléma, hogy a rendelkezésre álló *500.000 pengő készpénzből nehéz építkezni, mert az bizony kevés.* Van további egymillió pengője a segítőalapnak, ez az összeg azonban kölcsönképen van kiosztva az arra rászoruló tisztviselők körében. Már most *igen nehéz lenne* ezeket a kölcsönöket felmondani és ilyképen emelni az építkezési alapot. Még nehezebb lenne, ha *drága bankkölcsönt* venne fel a segítőalap, hogy megfelelő székházat tudjon építeni. A sok egymásnak homlokegyenest ellentmondó érvelés végeredménye tehát nem egyéb, mint a segítőalapi intézőbizottság ülésén lejátszódó viták, amelyek eredményeképen *döntés mindeddig egyik irányban sem történt.*

Reményi-Schneller távozik a Községi Takarék éléről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az alakulóban levő Altruista Bank vezérigazgatói állását *Reményi-Schneller* Lajos dr.-nak, a Községi Takarékpénztár vezérigazgatójának ajánlotta fel *Imrédy* Béla. Az e tárgyban megindult megbeszélések azzal a konkrét eredménnyel jártak, hogy minden valószínűség szerint Reményi-Schneller *elfogadja a megtisztelő megbizatást* és megválik a Községi Takaréktól, melynek megalapítása és a mai nívóra való emelése az ő tudásának és energiájának a gyümölcse.

Várospolitikai körökben már mint *befejezett ténnyel* számolnak *Reményi-Schneller* új megbízásával és arról tanakodnak, hogy *ki lesz a távozó vezérigazgató utódja.* E tekintetben természetesen a politikai pártok és a főváros adminisztrációja fognak együttesen dönteni, minden valószínűség szerint azzal a vezérigazgatói komplexummal kapcsolatosan, amelybe beletartozik a nagyüzemek egyesítése és a Beszkárt vezérigazgatói pozíciójának betöltése is. Minden valószínűség amellett szól, hogy az új vezérigazgató *Liptay* Lajos dr., a Takarék jelenlegi ügyvezető igazgatója lesz, de vannak olyan törekvések is, hogy *külső ember kerüljön* a nagyfontosságú intézmény vezetői pozíciójába.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkeretet beszél

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Modern **szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, színesaszfalt-burkolatokat** és e szakmába vágó minemü munkálatokat a legelőnyösebbenvégzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I, Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

Rekord-rollfilm
26 Sch. 6×9.8 felvételes P1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD FOTO SZAKÜZLET,
VII, Nyár-utca 10. Tel. 40-4-03

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

Uj kiirások:

A közkórházakban az 1935. és 1936. évek folyamán összegyülendő **moslék értékesítésére.** Határidő: 1934. évi november hó 15-én délelőtt 10 óra.

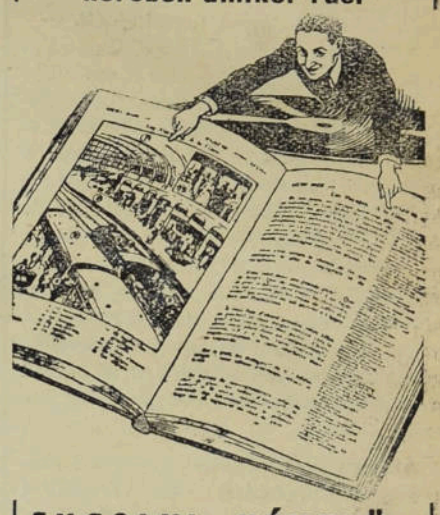
Pamutvászon (4100 méter kékesszürke fél-len 70 cm. széles); **pamutvászon** (20.200 méter kékesszürke cérnázott 70 cm. széles); **pamutfusztián** (15.300 méter sötétszürke 70 cm. széles) és **molinó** (2700 méter nyers 80 cm. széles) szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi november hó 15-én délelőtt 9 óra.

Belső burkoló, gummipadozati, asbestpadozati, szobafestő, vízvezeték és csatornázási, központi fütési, külső kő- és aszfaltburkolati, villámhárító és kertrendezési munkákra a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei, X., Simor- és Villám-utcák sarkán épülő transzformátor-állomása részére. Határidő: 1934. évi november hó 19-én délelőtt 9 óra.

Futókocsitörzsek szállítására a sertés- és szarvasmarha közvágóhidak számára beszerzendő magaspálya részére. Határidő: 1934. évi november hó 20-án délelőtt 11 óra.

Gépkenőolaj (500 métermázsa raffinált, fagyálló, ásványi gépkenőolaj) szállítására a Budapest Székesfőváros Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi november hó 20-án déli 12 óra.

7860 ÓRA VAN EGY ÉVBEN
Ha Ön ebből csak 100—120 órát használ föl helyesen, ugy
megtanulhat játszva, szórakozva, ugyszólván hangosfilmszerüen, otthon, egyedül vagy családja körében amikor ráér

ANGOLUL, NÉMETÜL, FRANCIÁUL vagy OLASZUL
a világhirü
LINGUAPHONE
nyelvtanitó rendszerrel, gramofonlemezek, képszövegek és kisérő magyarázókönyvek utján.

Teszünk Önnek egy ajánlatot: Minden komoly érdeklődőnek **megküldjük saját költségünkre a kivánt nyelvü teljes gramofonlemezes kurzust,** minden vételkötelezettség nélkül, hogy meggyőződjék a

7 napos díjmentes próbára

LINGUAPHONE
rendszer világszerte értékelt előnyeiről, amelyek a nyelvtanulás munkáját játékká egyszerüsitették.

(Dijmentes bemutatás a magyarországi központunknál VIII., József-körut 2.)

VÁGJA KI! TEGYE MA POSTÁRA!

T. 4. sz. postahivatal
Budapest, **321** postafiók.
Az angol* német* francia* olasz* kurzus 7 napos díjmentes próba-
2 fil. bélyeg (nyomtatvány)
időre, minden vételkötelezettség nélkül érdekel. Kérem tehát a 16 oldalas **linguaphone** ismertetőt dijmentesen és bérmentve, póstafordultával megküldeni. Gramofonom van — gramofonom nincs.
Név: _____
Foglalkozás: _____
Lakás: _____
Kérjük olvasóinkat a levelezőlapra vagy boritékra csupán csak a fenti póstahivatali cimet irni!
*(Nem kivánt törlendő.) 2

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

XII. évfolyam 45. szám

Budapest, 1934 november 17

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Vitalitás

Nagybetegek ágyánál szokták mondani az orvostanárok, hogy az élet és halál mesgyéjén már nem is az a fontos, hogy ugrik-e egy-két tizeddel a lázmérő, rendetlenebbül lök-e az ütőér, sípolóbban zihál-e a tüdő. Külső tünetek mutatják meg ilyenkor a szakértő szemnek a krízis momentán állapotát: az a kérdés, nem húnyt-e ki az életösztöne a haldoklónak, mekkora benne az élni-akarás, vagy elfáradt-e annyira a senyvedő test, hogy a lélek lázongó akarata ellenére is a sír hűvös ölébe kívánkozik?

Ha a tudós professzorok szemüvegén át vizsgáljuk a nagybeteg autonómiát, a vitalitásnak egyre több és több jelét észleljük, amelyek mind azt mutatják, hogy a székesfőváros önkormányzata nem akar lebukni az önmaga által ásott sírba, élni, fejlődni, virulni kíván! A közgyűlési költségvetési vita a maga sokszínűségével, eleven tempójával, bölcs, az egymás közötti harcot kerülő egycélú energiájával, amellett bizonyság, hogy kár volt elparentálni az önkormányzatot, amely az évszázados fejlődés során nem aggott el, de önmagából merítvén erőt az új életre, a betegágyban is azt harsogja, hogy élni, dolgozni, terebélyesedni akar, mert léte nem érkezett még el a végállomáshoz, tagjai friss erőt lehelnek, mint ama modern Anteuszé, amelynek ereiben új életfluidum lüktet az anyaföldtől, jelen esetben a népakarattal való érintkezéstől.

Az önkormányzat vitalitását helyesen érzékelte és szárnyaló szavakkal ecsetelte a költségvetési vita során Ernszt Sándor, annak a mélységes állambölcseleti gondolatnak adva kifejezést, hogy a városok falai közt a történelmi fejlődés során elért önkormányzati öntudatot nem lehet kiirtani, mert ez a gondolat örök, mint maga a nemzet. A nagy kijelentéseket megillető tisztelet és együttérzés fogadta ezt a megállapítást, amelyet, ha még falak körítenék Budapestet, a város kapui fölé kellene vésnünk, okulásul önmagunknak, tanulságul az idegeneknek!

Ott lüktet az az életerő a költségvetési részletes vita szónokai által kitermelt ötletekben, a város vezetőinek friss célkitűzéseiben, a városházi bürókban, a pártvezéri nyilatkozatokban, amelyek azt mondják, hogy a szanálást, ha arra egyáltalában szükség van, elvégzi maga az autonómia! Az egészséges élniakarás ezer és ezer szimptomáját az a szándék váltotta ki, amely szanálás címén igyekezett elvágni az önkormányzati képviseletnek a tömegekkel való összefüggését, hogy azután könnyű szerrel végezzen magával az önkormányzati gondolattal. De nem számoltak az önkormányzat vitalitásával, amely, miként a kovács-üllő kiváltja az ütések súlya alatt az acél szikrázó keménységét, ellenállásra és öntudatra ébresztette az önkormányzat szunnyadó és már elparentált erőit, újból és újból kifejezést adva annak a dübörgő akaratnak, hogy a szanálást el akarja és tudja végezni maga az autonómia!

A nemzeti Budapest

*

Az Uj Budapest részére irta: SIPŐCZ JENŐ dr.

Az egész ország nagy lelkesedéssel ünnepli a tizenötödik évfordulóját annak a napnak, hogy nagybányai *Horthy* Miklós fővezér a nemzeti hadsereg élén bevonult a fővárosba. A magyar történelemben mindenkor nevezetes nap marad 1919 november 16-ika, mert *attól a naptól kell számítani az új magyar korszakot.* A viharos, vészes századok folyamán nagy válságokat, sok katasztrófát ért meg a magyar, de olyan elesett, olyan eltépett még sohasem volt, mint a világháború után, a kommunizmus sötét, véres napjaiban. A mohácsi gyásznap örök időkre *a nemzeti szerencsétlenség emlékeztetője* marad, Mátyás király birodalma hullott a mohácsi sírba, a nemzet színevirágjával, de akkor sem volt olyan sötét a helyzet, mint 1919-ben, mert Mohács után még állt Buda, még élt és lélegzett a nemzet a megmaradt országrészeken. 1919-ben az ország testét feldarabolták, elrabolták a külső ellenségek és a belső ellenség megölte a nemzet lelkét is.

Nagybányai *Horthy* Miklós fővezér bevonulása *a legnagyobb nemzeti katasztrófa után történt*, amikor a nemzeti létet halottaiból kellett föltámasztani. Az ellenségtől megszállott ország földjét vette ismét a nemzet birtokába és ugyanakkor *életet öntött a nemzet elalélt lelkébe is.* A mi számunkra a bevonulás napja bibliai csoda volt, a nemzeti gondolat művelte a feltámadás csodáját, amelyre most is, tizenöt év távolából, megrezdült lélekkel, könnyes szemekkel gondolunk.

Az egész ország ünnepli az évfordulót, de *egyetlen városnak sincs annyi oka* az ünneplésre, mint Budapestnek; a magyar fővárost azon a napon szabadították fel a külső és belső ellenség jármából és visszaadták nemzeti rendeltetésének. Valamikor Budavár visszavétele lehetett olyan hatással a nemzet életére, mint amilyen hatással 1919-ben *a nemzeti Budapest feltámadása volt.* A fővárosok mindig döntő szerepet játszottak a népek történelmében; a magyar főváros sorsa is mindig egy volt és egy marad a nemzet sorsával. Talán azt mondhatjuk, hogy a főváros szerepén fordul meg a nemzet sorsa.

A *bűnös Budapest* gyászos emléket jelent az ország emlékezetében, de a mai Budapest *a nemzeti létet és reménységet képviseli*, Nagymagyarország feltámadásának gondolatát hordozza világvárosi szerepében és jelentőségében. Azt merem mondani, hogy a magyar főváros a *bűnös Budapest* idején is igaz valóságában ez a magyar város volt. A *bűnös Budapest* csak lerakódott réteg, lecsapolt salak volt azon a tüzön, mely a nemzet lelkében mindenkor égett. A lakosság elenyésző töredéke követte el azt a gyalázatot, amit a kommunizmus nevével jelzünk.

Mikor eljött a felszabadítás napja, az igazi Budapest ujjongó lelkesedéssel tört ki és azonnal a nemzeti célok szolgálatába állott. Az eltelt tizenöt év alatt szívós munkával, nagy hittel építette ki a saját életében a nemzeti lét alapjait, minden életmegnyilvánulásában az a történelmi szempont vezette, hogy bevehetetlen „Budavára" legyen a jövőben a nemzeti eszményeknek. Azt a szellemet, amit a kormányzó úr hozott a fővárosba a nemzeti hadsereg élén, lelkébe fogadta, a saját életébe olvasztotta, hogy *a saját életével és erejével a nemzeti feltámadást munkálja.* Ezzel a tudattal hódol a *nemzeti Budapest* az évfordulón a nagy Felszabadító előtt.

Hatalmas visszhangot keltett Toperczerné közgyülési beszéde

A kormányzóné áll élére a szociális tevékenység racionalizálását célzó nagyarányú mozgalomnak

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A közgyűlési költségvetési vitának kimagasló eseménye volt az a beszéd, amelyet *Toperczer* Ákosné, a törvényhatósági bizottság egyetlen örökös női tagja mondott el. Valamennyi párton szokatlanul *élénk figyelemmel* fogadták ezt a beszédet, amely a maga bölcs megállapításaival, bensőséges melegségével és mélységes szociális meglátásaival nemcsak *Toperczer* Ákosné értékes egyéniségét veszi körül fokozott nagyrabecsüléssel, hanem dicsőségére válik annak a pártnak és világszemléletnek is, amelyhez *Toperczer* Ákosné tartozik. *A nagy beszédek és a nagy szónokok minden külső attributumaival* volt ékes ez a felszólalás, melynek során *Toperczerné* azt a megállapítást tette, hogy *az ő keresztény világnézetében nincsen proletár*, hanem csak *testvér van, elhanyagolt testvér*, akiért az egész társadalomnak harcba kell szállania és meg kell tennie mindent, hogy ez a testvér megint ott legyen azon a helyen, amely őt emberi méltóságánál fogva jogosan megilleti. És hogy *ez a gyönyörű beszéd nem hangzott el nyom nélkül, mutatják azok az eredmények, amelyek máris jelentkeznek Toperczer Ákosné nagyértékű felszólalása nyomán.* Közgyűlési beszédéről és annak kihatásairól

Toperczer Ákosné

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Engem is meghatott az a figyelem*, amellyel a törvényhatósági bizottság, pártkülönbség nélkül, felszólalásomat fogadta, bár kétségtelennek tartom, hogy ez az érdeklődés elsősorban *nem az én szerény személyemnek*, hanem az általam felvetett nagyfontosságú problémáknak szól. És ha a *kölni dóm*, amelyet egyszer megtervezett valaki, majd egyszer el kezdték építeni kevesebb pénzzel, azután pedig százszor és százszor kifogyott a pénzük, *nyolcszáz esztendeig épült*, a főváros szociális tevékenysége, amely már eddig is igazán nagyszerű eredményeket produkált *ilyen szociális védelmi épület lesz*, klasszikus, nagyvonalú épület, csak az a fontos, hogy nekünk is legyen egy *Albertus Magnus-unk* vagy *Mihály mesterünk*, aki a tervet megcsinálja!

— Beszédemben kifejtettem, hogy a szociális védelem épületének a ter-

vét olyképpen kell elkezdeni, hogy elsőnek ügyosztályok közötti értekezleten *revizió alá vesszük a szociális védelem egész komplexumát.* A vonal adva van: *a születés előtti időtől a koporsóig* utána kell nézni, *melyek azok az intézmények,* amelyeket a főváros máris létesített és ennek a *kontinuitásnak a vonalára kell odarajzolni* azokat a pontokat, mint védelmi szigeteket: *a védekezés módozatait.* Örömjelenthetem, hogy *elgondolásom megnyerte a főváros illetékes tényezőinek tetszését* és rövidesen össze fog ülni *az az ügyosztályközi értekezlet,* amely *megrendszabályozza a főváros által szubvencionált jótékonysági egyesületeket,* közös nevezőre hozza az ugyanazon célkitűzéssel működő, egymásról nem is tudó jótékonysági intézményeket, *gátat vet annak,* hogy a társadalomnak jótékonyságra szánt fillérjei széthulljanak, egyszóval: *racionalizálja a szociális tevékenységet!*

— Ki kell építeni *a tervszerű szociális védelmet,* amelynek egyik első és legfontosabb állomása *a tömeglakások megszüntetése,* mert a tömeglakás *neveli a bűnt,* ott *megszűnik a női erkölcs* és *megszűnik minden!* Az ügyosztályközi értekezlet, amely a főváros illetékes tényezőinek igérete szerint azonnal, a költségvetés közgyűlési letárgyalása után össze fog ülni, le fogja tárgyalni azt a közgyűlés által elfogadott javaslatomat, hogy mivel a fővárosi igazgatás szociálpolitikai ügykörét *egy ügyosztály keretébe* beilleszteni nem lehet, egy olyan *ügyosztályközi állandó bizottságot* kell megszervezni, amely az érdekelt összes ügyosztályok és önálló központi hivatalok, valamint ezek felügyelete alá tartozó külső hivatalok és intézmények tisztviselőinek bevonásával képes lesz *a főváros szociálpolitikai ügykörének egész egyetemére kiterjedő tervszerű és eredményes tevékenységet kifejteni.* Ennek az ügyosztályközi bizottságnak lesz módjában megszerkesztenie azt a *szakszerű szabályzatot,* amely a főváros egész szociális védelmét szabályozza. Úgy tervezem, hogy ez az ügyosztályközi állandó bizottság egyszersmind *tanácsadó és irányító szerv lehetne* a főváros egész szociális működése számára. Kiegészülve a hézagpótló társadalmi intézményekkel, *olyképpen racionalizálná ez a bizottság* a fővárosnak és a főváros társadalmának szociális tevékenységét, hogy *a mai rendszertelenségben gyakran felmerülő anomáliák rövidesen eltüntethetők lennének.*

Elmondotta még munkatársunknak *Toperczerné,* hogy *az egész nagy szociális új berendezkedés élére a kormányzóné fog állani.* Magyarország Nagyasszonya *az ő fenkölt lelkével, páratlan szorgalmával és kipróbált jószívével* fogja irányítani tehát azt a munkát, amelyet *ez a nagyszerű magyar asszony: Toperczer Ákosné kezdeményezett százezrek felsegítésére!*

Fabinyi Tihamér dr. az egyesített fővárosi nagyüzemek élén?

Miért késik Homonnay Tivadar vezérigazgatói megbízatása a Beszkárt-hoz? — Hir a Bornemisza-kombináció teljes és végleges elejtéséről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A hét elején az volt az általános meggyőződés a városházán, hogy *Homonnay* Tivadar dr.-nak, a kitűnő vasúti szakértőnek, a kereszténypárt oszlopos tagjának, a Beszkárt vezérigazgatói székébe való meghívása *befejezett dolog.* A Beszkárt keddi igazgatósági ülésén azonban ez a szerződtetés nem került szóba és *Sipőcz* polgármester mindezideig *nem adott utasítást Usetty* Béla dr.-nak, a Beszkárt elnökének, hogy *Homonnay* meghívása tárgyában *rendkívüli ülésre hívja össze a Beszkárt igazgatóságát.*

A Beszkárt azon igazgatósági ülése, amelyen *Homonnayt* a vállalat vezérigazgatói poziciójába fogják meghívni, nem azért késik, mintha *akadályok merültek volna fel* a megbízatás körül, noha állítólag még mindig vannak olyan illetékes tényezők, amelyek ebben *az előkelő pozicióban nem Homonnayt, hanem a vállalat egyik igazgatóját kívánják látni. Homonnay* megbízatásának késedelme részben *Borvendég* főpolgármester betegségével van összefüggésben, részben azzal a körülménnyel, hogy a kormány a Beszkárt vezérigazgatói pozicióját és a főpolgármester elgondolása szerint egyesítendő *világítási nagyüzemek vezérigazgatói széket egyszerre kívánja betöltetni.*

Késnek azok a tárgyalások is, amelyek *Bornemissza* Gézának, a frontharcos városatyának, a Hungária Villamossági r. t. vezérigazgatójának, az egyesítendő Elektromos- és Gázművek vezérigazgatói székébe való szerződtetését célozzák. Noha mindenütt már *befejezett ténynek* tekintették *Bornemissza* szerződtetését, most mégis felmerültek olyan momentumok, amelyek *Bornemissza* megbízatását a látszat szerint nemcsak elodázzák, hanem *esetleg teljesen meg is hiúsítják.*

Illetékes helyeken szó van arról, hogy *Fabinyi* Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszter vállalná *széleskörű hatáskörrel az Elektromosművek és a Gázművek vezetői tisztségét.* Arról is szó van ezzel kapcsolatson, hogy *a bánhidai centrále is* kivétetne az adminisztráció szempontjából a kereskedelemügyi minisztérium hatásköre alól és *Fabinyi* Tihamér fennhatósága alá kerülne, aki ezek szerint a szó szoros értelmében Budapest energia-diktátora lenne.

Fabinyi ezen megbízatásáról *igen sokat beszéltek a hét folyamán a városházán, továbbá a parlament folyosóin.* Konkrét tárgyalások azonban ebben az ügyben a város vezetősége és a kereskedelemügyi miniszter között *még nem indultak meg,* és így könnyen lehetséges, hogy csupán *egy kombinációról van szó,* amelyről az illetékes tényezők *tudják a legkevesebbet.*

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négysögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő.
Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

Fóthi-út, Kiapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvezőfeltételek mellett **eladó**
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen Fóthi-út 35. Hétköznapokon Rudolf-tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15.

VÁROSHÁZI NOTESZ

BÉKÉSNEK, SŐT BARÁTSÁGOSNAK MONDHATÓ a hangulat a költségvetési közgyűléseken. Figyelem a szónokok és amennyiben van, a szónokok mondanivalói iránt, jóviális érintkezés a büffé termeiben még a legkülönbözőbb pártárnyalatokhoz tartozó városatyák között is: íme egységes és harmónikus kép a Tisztelt Közgyűlésről! Bent a teremben nincsenek ellenségek, csak méltányos ellenfelek, majd hogy egymás nyakába nem borulnak a nagy egyetértésben a bizottsági tag urak. Abban a közgyűlési teremben, ahol még néhány esztendővel ezelőtt is szenvedélyesen villongott a gyűlölet, hogy ne is említsük a tíz évvel ezelőtti eseményeket, amikor az is előfordult bizony, hogy az egyik ellenzéki városatya meggondolatlan kijelentései miatt nem a lábaival ment le a lépcsőn . . .

Hogy mi az oka ennek a valóban feltünő hangulatváltozásnak, amely még a tavaszi közgyűlésekhez képest is előnyös haladást jelent a békesség irányában (pedig már akkor sem voltak egymás irányában túlságosan offenzív hajlammal városunk tagjai), nem lehessen tudni. Talán a gyönyörü őszutó teszi, talán a közelgő Karácsony, lehet, hogy egyéb oka van. Ha egyéb nem, a szanálási vihar elől közös karámba húzódó üldözöttek közös balsorsa: amikor is a fenyegető vihar miatt egyik percről a másikra bizony eltünnek az apró ellentétek.

A TÁRSALGÓBAN ARRÓL BESZÉL mindenki, hogy ilyen magas színvonalú költségvetési vita nem volt évtizedek óta. Mindenki a legjobbat nyújtja, ami szerény tehetségétől telik, hogy közös akarattal és nekilendüléssel sikerüljön elkerülni a felsőbb beavatkozások mindenkori okát, a háztartási deficitet.

Ebben a közóhajban azután még azok az apró súrlódási felületek is eloszlanak, amelyek egyébként kellemesen temperálják a közgyülési hangulatot. A bizottsági tag urak, sőt az úrnők is tisztelettel és megbecsüléssel emlékeznek meg pártállásra való különbség nélkül az előttük felszólalókról, megdícsérik ötleteiket (ha ugyan vannak) abban a tudatban, hogy viszont az ő indítványaikat is át fogják venni kellő elismerés átnyújtása ellenében az utánuk következők. Nem csalódunk, ha azon véleményünknek adunk kifejezést, hogy mire végetér a költségvetési vita, az összes benyujtott indítványokat egyhangúlag és pártkülönbség nélkül fogja megzavazni a Tisztelt Közgyülés . . .

*

KIJUT AZONBAN A DICSÉRET az egyes ügyosztályi részlet-költségvetések tárgyalása során az ügyosztályvezetőknek és a szakhivatalok vezetőinek is. Az elismerések terén hors concours vezet a fővárosi kertészet, melynek kitűnő vezérét: M o r b i t z e r Dezsőt a szó szoros értelmében elhalmozták beszédeikben, pártállásra való tekintet nélkül, a legnagyobb dícsérettel a városatya urak. Úgyannyira, hogy, ami a legnagyobb tetszés jele: nyiltszini tapsot is kapott Morbitzer. Nem szükölködött azonban az elismerésben az út- és csatornaépítési ügyosztály érdemes vezetője sem, részben azért, mert az ő hatáskörébe tartozik a kertészet, de meg azért is, mert kétségtelen, hogy szükreszabott költségvetési keretei között valóban impozáns módon tud alkotni K i r á l y Kálmán.

Amikor költségvetési beszéde során K. C s á s z á r Ferenc az okos és komoly kereszténypárti városatya tolmácsolta Buda köszönetét és elismerését Király Kálmánnak, P e t r o v á c z Gyula élénk derültséget keltve kiállott közbe:

H ó d o l a C s á s z á r a K i r á l y n a k!

*

CSAK MOST, MIUTÁN NYUGALOMBA VONULT, derült ki, menynyire szerette mindenki M u z s i k ó Istvánt, a Ferencvárosnak az elmult hetekben nyugalomba vonult érdemes elöljáró-tanácsnokát. A mult hét szombatján az elöljáróság tisztikara tartott búcsúvacsorát Muzsikó István tiszteletére, ez alkalommal a kartársak nevében U n g e r Ferenc főjegyző köszöntette az ünnepeltet.

A jövő hét szerdáján viszont e l ö l j á r ó t á r s a i fognak búcsúzni Muzsikó Istvántól. Ez a vacsora is a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetlesz és ezen megjelenik a város vezeségének Mária-utcai kaszinójában tősége is.

A FŐVÁROSI ALKALMAZOTTAK NEMZETI SZÖVETSÉGE a jövő héten vacsorát rendez az újonnan megválasztott tanácsnokok tiszteletére.

*

NAGY FERENC BIZOTTSÁGI TAGOT, a Baross Gábor-telepi polgári kör alapító elnökét, ünnepelték az elmult héten a Baross-telepiek, abból az alkalomból, hogy a főváros környékének ez az előkelő egyesülete huszonötéves jubileumát ülte.

Vitéz P u s z t a y János, a kör agilis elnöke, méltatta az elmult negyedszázad munkáját és hangoztatta, hogy a körnek sikerült felekezeti és társadalmi különbség nélkül összetömöríteni a polgárságot. Az úttörés nehéz munkáját Nagy Ferenc alapító elnök egyes-egyedül végezte, aki az ezer feltornyosuló akadály dacára életrehívta Baross Gábor-telep első társadalmi egyesületét.

A többi felszólaló: B e s s e n y e y Sándor, V u c s e n i k István, O b e r h u b e r Alfréd és M a r a s t o n i László, Nagytétény község főjegyzője, valamennyien tisztelettel és szeretettel emlékeztek meg Nagy Ferenc érdemeiről, aki hosszabb beszédben fejtette ki, hogy amikor az egész vonalon hálátlanságot lát az ember, jólesik a szeretet, ami oly nagy bőséggel feléje sugárzik a Baross-telep részéről. Szívéből örül, hogy már templom is van a telepen, hogy a Baross-telepiek lelkeikben is keresik a szépet és a jót. Az egyesület díszes emléklapot is átnyujtott Nagy Ferencnek.

Kháosz a városházán

Petrovácz a főpolgármester betegsége folytán előállott uj helyzetről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A törvényhatósági bizottság közgyűlése részleteiben tárgyalja a jövő évi költségvetést, amely legkorábban csak november végén kerülhet jóváhagyás céljából *Keresztes-Fischer* belügyminiszter elé. A költségvetésnek ez a késedelmesletárgyalása nem okoz komplikációkat, mert *Sipőcz* polgármester legutóbb *Keresztes-Fischer* belügyminiszternek jelentést tett arról, hogy *a közgyűlés általánosságban már megszavazta a költségvetést.* Sokkal súlyosabb nehézségeket okoz *Borvendég* főpolgármester betegsége, ami miatt *a szanálási művelet tényleges megindítása* hetekig, sőt hónapokig is késhet. A változott városházi helyzetről

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt álláspontját a következőkben fejtette ki az *Új Budapest* munkatársa előtt:

— Borvendég főpolgármester súlyos betegsége *a kereszténypártban általános és osztatlan részvétet keltett.* Az idegölő munka és a pihenéstől való tartózkodás bosszulta meg magát a főpolgármester szervezetének és idegeinek a kimerülésében. A párt minden egyes tagja *őszintén kívánja,* hogy *Borvendég* főpolgármesteer ebből a súlyos krizisből *minél előbb egészségesen kerüljön ki,* hogy hivatalába visszatérve, *a főváros krizisének megoldását készíthesse elő régi tetterejével.* Távolál a Keresztény Községi Párt minden egyes tagjától az a gondolat, hogy a főpolgármester betegsége következtében *bármiféle személyi változást óhajtanánk.* Ellenkezőleg, egyenesen *aggódunk valamennyien* egészségi állapota miatt, mert azt szeretnők, hogy

ő hajtaná végre maradék nélkül a szanálás munkáját, ha már a kormány minden körülmények között szükségesnek tartja a főváros pénzügyi helyzetének ilyen irányú megjavítását.

A főváros törvényhatósági bizottságának valamennyi pártja egyértelműen azt hangoztatja, hogy *kívülről irányított szanálásra egyáltalán nincsen szükség.* Már csak ebből a szempontból sem vállalkozhatik *Sipőcz* Jenő polgármester a „szanálásra".

— Érthetőnek tartjuk ellenben, hogy a főpolgármester betegsége alatt *a főváros polgármesterét feloldják azok alól a kötelező korlátozások alól, amelyeket a polgármesteri hatáskör ellátása tekintetében az új fővárosi törvény előír.* Feltétlenül biztosítani kell ugyanis *az adminisztráció zavartalan továbbvitelének a folytonosságát,* a feloldás azonban semmiesetere sem érintheti magát a szanálási műveletet, vagyis azokat az intézkedéseket, amelyeket az új fővárosi törvény értelmében a *főpolgármesternek kell megtennie.* Az új fővárosi törvény szerint a polgármester nem lehet helyettese a szanáló főpolgármesternek. Annyi azonban bizonyos, hogy

kell valamilyen expedienst találni, mert különben addig, amíg Borvendég főpolgármester felépül, olyan zavarok következhetnek be a közigazgatás vitelében és az üzemek gazdálkodásában, amelyek veszedelmekkel járhatnak.

Sipőcz polgármesternek éppen ezért *rendelkeznie kell azzal a hatáskörrel,* amely a szanálás keretébe nem tartozó intézkedések foganatosításához szükségesek.

— *Sipőcz* polgármester alkalmas személyiség arra, hogy *Borvendég* főpolgármester betegsége alatt élhessen azzal a felhatalmazással, amely a fővárosi ügyek *említett keretek között való viteléhez* szükséges.

Sipőcz polgármester — mint a költségvetési vita eddigi folyamán is bebizonyosodott — bírja a közgyülés osztatlan bizalmát és éppen ezért megvan a szükséges támasztéka ahhoz, hogy ezekben a kivételes időkben az áthidalás szerepére vállalkozhassék, — feltéve, hogy a kormány oldaláról is találkozik hasonló bizalommal.

Sipőccz polgármester úgy fölfelé, mint lefelé *megnyugtató módon tudja képviselni a közérdeket* és működése általános megelégedéssel találkozik minden oldalon. Szerencsés gondolatnak tartom tehát, hogy a belügyminiszter *Sipőcz* polgármestert az ismeretes obligók alól *feloldotta* és szabad kezet adott neki a főváros közigazgatásának további viteléhez. Az elmult időkben

sajnálattal nélkülöztük ezt a szabad kezet, amelyet sok irányban megkötöttek.

Ez a megkötöttség okozta, hogy a *városházi adminisztráció nehézkesen mozgott,* reméljük ezek a tapasztalatok arra indítják az illetékeseket, hogy a *jövőben lehetővé teszik ezt a szabadabb mozgást és az adminisztráció egyszerűsítését és meggyorsítását elősegítik.*

— Ami a költségvetési vitát illeti, a legtárgyilagosabban meg lehet állapítani, hogy *ez magas színvonalon mozog. Egy-két hazabeszéléstől* eltekintve, ami politikai testületben nem kifogásolható, az egész költségvetési vita elvi alapokon folyik. Elég ebből a szempontból

a templomépítési probléma

megoldására hivatkozi. Mindenki *megoldhatatlan kérdésnek tekintette ezt* és ime a költségvetési vita bebizonyította, hogy *még ezt a nehéz problémát is könnyen meg lehet oldani.* Kiderült, hogy

a protestáns és a katholikus érdekeket össze lehet egyeztetni, mert hiszen 300 ezer pengő nem olyan nagy összeg, hogy azt ne lehetne a költségvetésbe beállítani. Ez az új tétel nem fogja növelni a deficitet, mert szerintem az adóbevételek túlságosan pesszimisztikus előirányzásának némi korrekciójával könnyen elő lehet teremteni a fedezetet.

Ezen a helyen szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy *nem helyeslem a pénzügyi bizottságnak* azt az elhatározását, amely deficites alakban fogadta el a költségvetést.

— Éppen az *Új Budapestben* hangoztattam hetekkel ezelőtt, hogy a pénzügyi bizottságnaak kötelessége a deficitet eltüntetni. Mivel a pénzügyi bizottság ezt elmulasztotta,

a deficit eltüntetésének a feladata most a közgyülésre vár.

Ha a közgyülés nem tünteti el a deficitet, akkor *ez az eljárás a felügyeleti hatóságban azt a meggyőződést keltené, amit egyébként már régóta indokolatlanul táplálnak kormánykörökben, — hogy Budapest törvényhatósága nem képes a főváros háztartásának és gazdasági életének takarékos vezetésére.* A törvényhatósági bizottság közgyülésének feltétlenül el kell tüntetnie a deficitet, ami szerintem lehetséges.

A költségvetési vita további folyamán, de a pénzügyi fejezet tárgyalásánál feltétlenül módunk nyílik a háztartási helyzet megjavítására és az egyensúly helyreállítására.

Mindenekelőtt *Wolff* Károly indítványának az elfogadása nyújt erre komoly lehetőséget. *Ha a produktív természetű beruházásokat kiemeljük a kiadások közül és ezekre kölcsönt vesz fel a főváros, azonnal eltűnik a deficit.* Szükség van erre a megoldásra azért is, hogy ezzel meggyőzően szolgáltassunk érveket a felügyeleti hatóság számára, olyan értelemben, hogy a szanálásra szükség nincsen. Teljes mértékben osztom ebben a tekintetben *Ugron* Gábornak azt a kijelentését, amely szerint

a törvényhatósági bizottság minden pártjában él a vágy, bizonyítékot nyujtani arra, hogy az autonómia maga is képes sorsának irányítására, a pénzügyi bajok kiküszöbölésére és a háztartási egyensúly helyreállítására.

Neem kétséges, hogy a felügyeleti hatóság *nem fog jóváhagyni deficites költségvetést.* Ha deficites költségvetést terjesztenek jóváhagyás céljából a belügyminiszter elé, akkor *ez utólag leiratban kötelezné a fővárost a deficit eltüntetésére.* Sokkal egyszerübb tehát, már most, a költségvetési vita folyamán dönteni a deficit eltüntetésének a módjáról, *mint megvárni,* amíg erre felülről kapunk utasítást. A székesfőváros autonómiájának szerintem nincs ma fontosabb érdeke, mint a *költségvetési deficitnek az eltüntetése.* Ez

valósággal presztizs-kérdés. Már maga az a körülmény, hogy a szanáló főpolgármester beteg, fokozottabb mértékben teszi kötelességünkké a deficit eltüntetését.

Petrovácz Gyulának ez a meggyőző érvelése remélhetően hatást gyakorol a főváros vezetőire ,akiknek elhatározásától függ úgy *Wolff* Károly, mint más törvényhatósági bizottsági tagok deficit-eltüntető indítványainak az elfogadása, vagy elutasítása.

Erősen szervezkedik a kerületekben a Keresztény Tanügyi Bizottság

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság központi tanácsa nagy érdeklődés mellett tartott gyülést. *Bednárz* Róbert prelátus elnöki megnyitójában rámutatott arra, hogy a Keresztény Tanügyi Bizottság nem elégszik meg azzal, hogy hadállásait megtartja, hanem *erősíteni akarjuk bástyáinkat.* A keresztény pedagógusok öntudatos tábora nem akar ismeretlen vezetők járszalagjába kapaszkodni, akik a tanférfiakat politikai célokra akarják csak kihasználni. De viszont életerős szervezetünket, hogy *kellőkép megismerjék a vezetők a kerületekben,* azért a kerületi elnökökkel meg fogjuk ismertetni pedagógiai szervezetünk célkitűzéseit és munkásságunk eddigi eredményeit. Igy *vállvetett munkával akarunk dolgozni a főváros közoktatásügyének előbrevitelén.* A kerületi tanügyi bizottságok tökéletes kiépítésével tesszük mejd lehetővé, hogy *a konjunktúra-keresztények alkalomszerüleg ne ugorhassanak elő,* mikor érvényesülési lehetőségek kínálkoznak a becsületes munkát végzők számára. Beszervezett embereinkről a kartotékok tesznek majd tanubizonyságot a jövőben.

— A Keresztény Tanügyi Bizottság — folytatta *Bednárz* — csak szorgalmas, arravaló embereket fog támogatni s ezzel lehetetlenné tesszük az indokolatlan protekciót. *A tanügyi bizottság elsősorban a rátermett, érdemes fővárosi alkalmazottak gyermekeinek óhajt szeretetteljes támogatást nyujtani.*

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Urbányi* C. József jelentette, hogy az I. kerületi és zuglói tanügyi bizottságokon kívül a többi szervezet *igen eredményes munkásságot* fejt ki. A felszólalók sajnálattal konstatálták, hogy *az I. kerületben már alig van Keresztény Községi Párti* igazgató, a II. kerületben pedig már csak egy van, az újabb kiküldetések után. Az I. kerület újjászervezésével az elnök megbízta *Till* Gézát, *Ujlaki* Gyulát és *Varga* Károlyt,, az új XI. kerület vezetését *Remsey* Győző gimn. tanárra bízta; a zuglói kerületet *Rózsa* Géza és *Kárpáti* Ottó fogják újjászervezni. A II. kerület tanügyi bizottságának munkájáról *Ruthner* Gyula számolt be. A III. kerületi bizottság tevékenységét *Kocsán* József ismertette. A IV. kerületi szervezetet *Fallenbüchl* Tivadar ismertette. Az V. kerületről *Jáger* Péter tartott beszámolót. A VI. kerületrol *Kirchner* Béláné törvh. biz. tag és *Párkányi* Norbert leánylíceumi igazgató nyilatkozott elismerően. A VII. kerületi tanügyi bizottság mintaszerü munkájáról *Karácsonyi* Pál kereskedelmi iskolai tanár számolt be. *Fekete* Géza elemi iskolai igazgató a VIII. kerület munkáját ismertette. *Józsa* Rezső a IX. kerület újjászervezésének tervezetét ismertette. *Urbányi* C. József a X. kerületi tanügyi bizottságban működő pedagógusok munkájáért mondott elismerést. Felszólaltak még: *Jablonkay* Géza dr. főigazgató, *Prágai* Mária, *Vándory* Dezső, *Barthounek* Katalin, *Seress* Ágost, *Vidor* Árpád, *Kiss* Gyula, *Rózsa* Géza, *Mátay* Gábor, *Pirovszky* Sándor, *Havas* Mihály, *Puskás* Sándor, *Saskeöy* Béla, *Kováts* István, *Lajkó* Klára és *Takács* Bogdán.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

GŐZ, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁSI, FŰTÉSI SZERELÉSEKET legjutányosabban vállal
megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés dijmentesen.
Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó
BUDAPEST, VII., BAROSS-TÉR 15

December elsején megkezdi működését a budapesti kurkomisszió

Szviezsényi Zoltán lett a gyógyhelyi bizottság ügyvezetője — Ilovszky János a kurkomisszió feladatairól

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Közel öt esztendei vajudás után megjelent az 1929:XVI. törvénycikknek, a fürdőtörvénynek végrehjtási utasítása. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet a főváros területén is *elrendeli a kúrmisszió felállítását*, azt is közölvén, hogy a gyógyhelyi bizottság költségeinek fedezésére egy, az elmult esztendőben hozott törvény értelmében *a fürdőjegyek és az ásványvíz megadóztatásából befolyó összegek* szolgálnak. Kétségtelen, hogy a gyógyhelyi bizottság felállítása *fordulópontot jelent* a főváros Budapest fürdővárossá való fejlesztése történetében. Erről a nagyfontosságú problémáról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A fürdőtörvény végrehajtási utasítása értelmében *a folyó esztendőben december az a határidő*, amikor a budapesti kúrkomisszió megkezdi működését. A kúrkomisszió *elnöke a főpolgármester, másodelnökét pedig a belügyminiszter nevezi ki.* A kúrkomisszióban a fürdő- és ásányvíz-érdekeltségeken kívül képviselve van a főváros vezetősége, külön törvényhatósági bizottsága, hivatalból tagjai a Közmunkák Tanácsának kiküldöttei, a főváros központi fürdőigazgatósága, tisztifőorvosa, továbbá a belügyminisztérium, kereskedelemügyi minisztérium és a pénzügyminisztérium képviselői.

— A kúrkomissziót, melynek szükségessége fölött évek óta tartanak a szenvedélyes viták, azért kellett létesíteni, mert *társadalmi szervnek nincs átütő ereje* és ezért kellett alkotni egy olyan *testületet*, amely a mindenkori kormányoktól és a fővárostól is függetlenül *a maga célkitűzéseit meg tudja valósítani.* Ezek a célkitűzések: *a külföldi propaganda, az orvosi propaganda és a tudományos kutatás.*

— A gyógyhelyi bizottság *négy osztályra fog oszlani:* műszaki, gazdasági, propaganda- és orvosi szakosztályokra. Előreláthatólag *mintegy négyszázezer pengő lesz* évenként a gyógyhelyi bizottság bevétele az ásványvízadóból és a fürdőhelyek megadóztatásából, ezt a jelentékeny összeget fogja tudni céljaira felhasználni, amelyek a fővárosban természetesen *nem azonosak a vidéki kúrkomissziók sétányügyi, padállítás- stb. feladataival.*

Az illetékes tényezők megegyeztek abban, hogy *Szviezsényi* Zoltán dr. miniszteri tanácsos, a Budapesti Fürdőváros Egyesület igazgatója lesz a gyógyhelyi bizottság ügyvezető igazgatója. *Szviezsényi* Zoltán egy emberöltőt töltött el Budapest fürdőváros szolgálatában, a legteljesebb önzetlenséggel, szakértelemmel, lelkesedéssel és kitartással. *Kitüntető megbízatása* az összes érdekelt tényezők megelégedésével találkozik.

Ilovszky János

akihez a kurkomisszió feladatait illetően kérdést intéztünk, a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak:

— **A magyar királyi belügyminiszter az 1929. XV. t. c. 46. §-a 2. bekezdésében kapott felhatalmazás alapján kibocsátotta azt a rendeletet, amelynek alapján Budapest székesfőváros egyes területrészei gyógy és üdülőhelyekké válnak. A gyógy- és üdülőhelyek határait a m. kir. belügyminiszter úr fogja területileg megállapitani.**

— **E rendelet kibocsátásával befejeződött az a sok esztendei előkészitésű küzdelem, amelyet Budapest székesfőváros autonómiája, valamint az idegenforgalom fellendítésére törekvő érdekeltségek vívtak Budapest fürdővárossá tételéért.**

— **Egész őszintén meg kell mondanom, hogy úgy ez a rendelet, mint a budget fedezésére szolgáló a székesfőváros területén fogyasztásra kerülő gyógy- és ásványvíz, valamint szikvíz, úgy szintén az eladott fürdőjegyek után fizetendő gyógyhelyi és üdülőhelyi díjakra vonatkozó szintén a belügyminiszter által kibocsátott M. E. rendelet kitünően van megkonstuálva a célból, hogy a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhely Bizottság összetételében és költségvetési kereteiben alkotó képes lehessen.**

— **A Központi Gyógy- és Üdülőhely Bizottság igazgatói teendőinek ellátására a belügyminiszter Szviezsényi Zoltán dr. nyug. miniszteri tanácsost, aki két igen fontos a fürdők és idegenforgalmi célokért küzdő egyesületben fejt ki már immár hosszú esztendők óta rendkívül szívós és igen eredményes vezetői munkát, — nevezte ki. Szviezsényi Zoltán ezt a fontos ügykört, merjük remélni, az eddigi működése alapján, úgy fogja ellátni, hogy működési ügykörében sok hasznos eredményt fog a főváros polgársága számára biztosítani.**

— **Megfelelő embert — megfelelő helyre! Ez az angol közmondás talán sohasem volt alkalmazhatóbb, mint jelen esetben.**

— **Fürdőink szempontjából az utcán fekszik a pénz, csak le kell hajolni érte! — mondták többször is, amikor balneológiai értékeinknek a nagy világ elé való tárásáról esett szó. Reméljük, hogy most, amikor gyors tempóban megalakul a Központi Bizottság, megkezdődik a lehajlás a pénzért, hogy azt felvéve, mint már régen esedékes forgalomnövelő dotációt gyorsan be fogják dobni a budapesti közgazdasági élet forgatagába.**

— **Wolff Károly, aki nem közgazdasági szakember, de mint kiváló judiciumú férfi, nem egyszer mutatott rá, miként lehetne úgy a Tabán, mint az egész főváros területén helyes fürdővárosi életet kifejleszteni. Ugy szintén Sipőcz polgármester és a törvényhatósági bizottsági tagok, nemkülönben külső emberek, akik az idegenforgalom fellendítési munkájában jó irányú fantáziát látunk, nagy örömmel fogjuk segiteni a Központi Bizottság munkáját, hogy minél nagyobb eredményeket és sikert érhessen el.**

— **A belügyminisztériumban Pöltzl Jenő miniszteri osztálytanácsos az ügynek előkészitője és megteremtője, megérdemli, hogy a részünkről mindenkor megnyilvánuló objektivitás alapján lerögzitsük, hogy ha nem adta volna bele tudásának javát és nem dolgozott volna az előkészitésen vasakarattal, akkor még ma post festa nem beszélhetnénk, a Központi Bizottság megalakulásáról és annak várható munkásságáról.**

tásának megakadályozását illeti, erre vonatkozóan többféle *terv van előtérben.* A közigazgatási bizottság ülésén felmerült azt a tervet, hogy a kereskedők *zárt kocsikban legyenek kötelesek* a szenet szállítani, nehéz megvalósítani, mert hiszen nem mindenki van abban az anyagi helyzetben, hogy egyszerre *teljes fuvar szenet* rendeljen, amelynek zárt kocsiban, megcsonkítás nélkül való elérkezése a kereskedőtől a pincéig biztosítva lenne. Hiszen a közönség legnagyobb része *öt- és tízmázsás tételektől öt- és tízkilós tételekig* vásárolja a szenet és a fát.

— Egy másik terv a súlycsonkítás megakadályozására *a város különböző részein hatósági mérlegek felállítása.* Esetleg arról is szó lehet, hogy *mérleget legyenek kötelesek magukkal vinni* a szénszállító-kocsik, amelyek segítségével ellenőrizhető lenne azután a megrendelt mennyiség tényleges leszállítása. Én mindenesetre meghallgatom az érdekeltségeket és az értekezleten elhangzott javaslatok alapján fogunk azután intézkedést tenni. Mindenesetre olyan intézkedést, amely egyrészről *megakadályozza* a súlycsonkítások egyre gyakrabban való megismétlődését, viszont az érdekeltségeket sem kötelezi olyan szabályok betartására, amelyek *többe kerülnének, mint maga a megrendelt tüzelőanyag.*

Kell-e a közönségnek a brikett?

A szénkiskereskedők feltünő beadványa a polgármesterhez - Felkay tanácsnok ankétot hiv össze a fa- és szénszállitások fokozottabb ellenőrzésének megtárgyalása céljából

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A közigazgatási bizottság hétfői ülésén *Petrovácz* Gyula éles szavakkal ostorozta a szénszállítások körüli viszszaéléseket. Elmondotta *Petrovácz*, hogy *vízzel locsolják a szenet és fát*, hogy ezáltal a súlyt emeljék, állandóan *megcsonkítják a szállítmányokat*, nemcsak egyes kiskereskedők, hanem igen gyakran nagyobb cégek is. Kérdést intézett *Petrovácz* Gyula a főváros vezetőségéhez abban az irányban, *micsoda rendszabályokat akar életbeléptetni* a főváros közönségének érdekében a szén- és fa-szállítások fokozottabb ellenőrzésére.

Mivel a fa- és szénkereskedők ellenőrzése általánossságban a *közgazdasági ügyosztály hatáskörébe tartozik* kérdést intéztünk

Felkay Ferenc dr.

tanácsnokhoz, az ügyosztály vezetőjéhez, *mik a legközelebbi célkitűzései Petrovácz indítványának megvalósítását illetően. Felkay* tanácsnok a következőket mondotta munkatársunknak:

— *Nagyon fontos és a gyakorlati élet szempontjából* sok vitára alkalmat adó problémát vetett fel *Petrovácz* Gyula. A magam részéről *mindent megteszek aziránt*, hogy a fa- és szénszállítások ellenőrzését illetően a valóban halaszthatatlanul szükséges rendszabályokat megtehesse a polgármester úr. Ezért már a jövő héten *ankétot hívok egybe*, amelyen a kis- és nagykereskedők érdekképviseletein kívül meghívom a bányavállalatok képviselőit is.

— Előttem fekszik a *kiskereskedők egyik beadványa*, amely azt panaszolja, hogy *a bányáktól, illetve a nagykereskedőktől csak abban az esetben tudnak elegendő mennyiségű szenet kapni, ha egyben brikettet is rendelnek.* A brikett pedig *nem fogy annyira*, nem kedvelt olyan mértékben a közönség körében, *ahogy azt a bányavállalatok szeretnék.* A kiskereskedők arra kérik a fővárost, *lépjen érintkezésbe a bányavállalatokkal*, hogy azok ne kötelezzék őket a szénnel együtt *brikett átvételére is.* Erre vonatkozóan a multból *már van egy igérete a fővárosnak* a bányáktól, amelyben amikor is azt mondották, hogy *csak propagálni fogják a brikettet, de nem rákényszeriteni a kiskereskedőkre.* Ez az igéret csak igéret maradt és a fővárosnak e tekintetben is sürgősen intézkednie kell.

— Ami most már *az alapvető problémát*, a szénszállítások megcsonkí-

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51
Telefon: 62—2—06.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkeretje beszél

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

November hó 18-án, 20-án és 22-én délután 1/2 3 órakor
ügetőversenyek

Harc az életért!

Az Uj Budapest részére irta: SZŐKE GYULA dr.

A főváros törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésen tárgyalta a megélhetést lehetetlenné tevő drágaságot és annaak letörésére felirattal fordul a kormányhoz. A szónokok egész serege itt is, ott is és mindenütt elsírja a tönkremenő polgárság halotti énekét és a megértést hangoztató illetékes körök mindenkor elmondják a vigasztaló szavakat. Történni azonban csak az történik, hogy az iparengedélyeket visszaadják, az üzleteket bezárják, a lakásokat kisebbítik, a ruhákat, — ha még van —, kifordítják, az élelmiszerek mennyiségét és minőségét csökkentik, a fűtést, — ha egyáltalán fűtenek — legfeljebb egy szobára korlátozzák, a segélyekért sorban állanak és

az éhségtől legyöngült szervezet átadja magát a különböző betegségeknek, hogy ezzel segítsen a főváros szociális és karitatív kiadásainak a csökkentésén.

De történik más is. A kormány, mint a társadalom védője, hirdeti, hogy *meg fogja akadályozni* a lakosság kizsákmányolását, megszervezi a kartelbizottságot, az árelemző bizottságot, az iparfelügyelő bizottságot, a kereskedelem felügyeletét, a ki -és bevándorlás ellenőrzését, a valuta és deviza irányítását, a külkereskedelem összes fórumait és

a kereskedelemügyi miniszterrel ellenőrizteti a mezőgazdaság érdekeit, viszont a földmívelésügyi miniszterrel kötteti meg az összes kereskedelmi szerződéseket.

És emellett történik tovább még az is, hogy munkát kíván juttatni és keresetet adni a szűkölködőknek, ezért elrendeli az útaknak és elsősorban a nemzetközi luxusútaknak a megépítését, hogy itt megdönthessék az autógyorsaság világrekordját és *a betonkartel* a hitelezett útépítéssel ismét felülmúlja önmagát a drága, de közhasználatra rosszul sikerült úton. Letöri a drágaságot a mezőgazdaság javára és ezért megszünteti az állami szérumtermelő intézetet, amely az ármérséklés céljából hasznosan működött, kartelnak adja át az egész szérumtermelést és mindjárt *elrendeli a kutyák kötelező beoltását*. Megszünteti a szabad tejforgalmat, hogy megvédje a termelőket és fogyasztókat egyaránt, leszállítván a tej termelői árát az alig képzelt alacsonyra, ugyanakkor *fenntartván a fogyasztói árat teljes magasságában*. A tüzelés körül is rendet csinált, *a leggyengébb szénfajtákat is szinte patika-áron árusítani engedvén a kartelbe tömörült bányáknak*, az egész faeladást ugyanekkor monopolszerűleg juttatván egy társaság kezébe, nehogy a fogyasztóval szemben hihetetlenül felemelt faár jövedelmét a termelők kaphassák meg. De a fabehozatalt is átadja ugyanekkor ugyanennek a monopolszerű társaságnak, amely mellett a régi hivatásos fakereskedők nem jutván behozatali engedélyhez, tönkremennek.

A búza ára a termelőknél kezdett emelkedni.

Nehogy magas legyen, siettek a kivitelt 15 pengőért lekötni. Ugyanakkor a budapesti fogyasztónak toronymagas áron kell a kenyérféléket megfizetni.

és még érezze magát lekötelezve, hogy miután a pénzéből már kifogyott, az árakra felügyelő hatóság ajánlja a pékeknek, hogy fél fillérrel szállítsák le az árakat, úgy sem tudják már a fogyasztók megfizetni. Beszéljünk a *cukorról?* Amelynek ára olyan magas, hogy már csak

milliomosok tudják megfizetni és ugyanakkor külföldre fillérekért szállítják ki, hogy ott busás áron eladják és még szállítási kedvezményeket is kapnak hozzá.

Vagy a *húsról* beszéljünk?, amelyért a termelő alig kap pénzt, a fogyasztó már nem tudja megvenni, olyan nagy árat kérnek érte, de a kormány bölcsessége *árnivellálás címén* éppen úgy kivetette rá az új illetéket, mint ahogy a mindeddig el nem számolt tejilletékből keletkezett tejalap gyűjtése címén összeszedett százezreket, amelyekből ugyan bent sem fogyasztó, sem termelő egy fillért sem látott,

a szegény tudatlan ember tej helyett pálinkás kenyeret ad a gyerekének, mert a tej drága, de ugyanakkor a vajat állami kedvezménnyel fillérekért exportálják.

hogy ott mások keressenek rajta. Vagy nézzük a *textil* dolgait?, ahol a *mezőgazdasági termények devizáit pamutbehozatalra fordítják*, ezzel tönkretévén itt bent a len- és kendertermelést. De ha akad valami szerencsétlen gazda, aki veszteség dacára is termeli, attól ugyan nagy könyörgésre veszik át a gyárak és előre szerződést nem kötnek. Ugyanazok a gyárak *kenderbehozatali engedélyt* is kapnak. Vagy nem feltünő-e

a gyapjú-kartel, amely nyomott áron szedi össze és viszi ki a magyar gyapjútermést, hogy egy félév múlva felfokozott áron hozza azt vissza.

Nézzük a *szeszgyártást*, amely mezőgazdasági iparüzem volna, de átment a szeszkartel kezébe, hogy duplán keresse azt meg, amit a mezőgazdaság a nyersterményr ráfizet.

Nem folytatom! Valami rendkívül elszomorító van abban, hogy

mindig a külfölddel védekezik a kormány,

holott egyszer csak szét kellene nézni magakörül és mindjárt látná, hogy itt bent is rossz úton jár és azok által irányíttatja magát, akik, — megengedem tudatlanságból és nem rosszakaratból, — de mégis a *köz érdeke ellenére érvényesülő befolyásokat támogatnak*. Állandóan azt hangoztatják, hogy fognak segíteni a helyzeten.

Bizalmat, összetartást, egységet és alamizsnát kérnek, ahelyett, hogy egyszer komolyan vennék a segítés igéretét.

A külföldi hitelezők *nem engedik*, — mondják a benfentesek. Hát ez már egy elintézett dolog, mert két éve már, hogy *a parlamentben beigazoltam, hogy a külföldi hitelezők nem azt akarják, amit itt bizonyos bankhatalmasságok olyannak feltüntetnek*. Senki sem kívánta a komoly tényezők közül, hogy elherdálják a mezőgazdasági termelvényeinket a drága kamatokból és túmagas árak idején nagy levonásokkal kölcsönvett tőkék törlesztéséből összegyűlt zárolt pengőkért. Folyton halljuk, hogy *csak türelem és ezen is fognak változtatni*. Tárgyalnak Genftől egész New-Yorkig mindenütt az összes városokban és világvárosi üdülőhelyeken és az eredmény, hogy *ennek a költségei is csak a szegény ember megélhetésének a lehetőségét csökkentik*.

És a főváros?

Néha fölcsillámlik valamely erő és az összetartás és erős akarat képe tükröződik, amikor a mostanihoz hasonló állásfoglalással a *tények sötétségét egyhangúlag megállapítják* és azon változtatni akarnak. Nem vonom kétségbe a jóakaratot és az igyekezetet sem. De

valami láthatatlan kéz éppen úgy ránehezedik a főváros hatalmára, mint a kormány akaratára és a legjobb szándékú elgondolást is tévútra vezetik a keresztülvitelkor.

A *Vásárpénztár* hibái következtében évek óta nem érvényesül a vásári jog. A *sertés és marha közvágóhíd* lehetetlen költség — és illetékfelszámítása nagymértékben megdrágítja az állatértékesítést. Az *új lóvásár-telepen* megdrágítottuk a lókereskedelmet. A *csepeli kikötő* illetékrendszerével sikerül azt üresen hagynunk, amint a csepeli nagy vásárcsarnok milliós építkezése és az ott divó hatósági rendszer hihetetlenül megdrágítja az élelmiszereket. *A kerületi vásárcsarnokok* költségei a drága üzletbérekkel vetekednek, úgyhogy azokban már szinte csak a tönkremenni akarók vásárolnak és az egyiket már sportcélokra akarják átalakítani, mert mint ilyen a rendszer hibája következtében kihasználatlanul áll. *Az üzemek* bizonyos egyéni érdekekből hangsúlyozott megszüntetése megszüntette a zöldségüzemet, konyhakerti gazdaságot és határok közé zárta az élelmiszer üzemet. És ime,

ma, amikor nincsen árnivelláló befolyás, nemcsak ismét klinikai élelmezési hibákról és visszaélésekről beszélnek, de az élelmiszerárak túlságos emelkedésére hivatkozva, egy árvaházi gyermek, vagy egy szegényház agg eltartása annyiban számoltatik el, hogy azért rendes körülmények között kettő is eltartható volna.

A főváros deficites költségvetése miatt szanálni kívánja a főváros gazdálkodását, de *évek óta még az a szabályrendelet is valamely hatalmasság asztalfiókjába hever, amely az üzemek működését, az átdolgozott illetékek szedését, a fogyasztási adók rendszerét, a javadalmi őrség munkáját irányítani hivatva volna.*

Ezt sem folytatom! Amikor ezt a tükörképet a nyilvánosság elé vetítem,

azoknaak a százezreknek a hangos sóhaját kívánom a kormány és a főváros vezetősége fülébe kiáltani, akik az összejöveteleinken, gyüléseinken, megbeszéléseinken a kényszer kényszerével hangoztatják: nem bírjuk tovább!

És újból azt ajánlom az illetékesek és legilletékesebbek figyelmébe, hogy

ez nem politika és ezzel sem pártpolitikát, sem egységes politikát ne csináljanak.

Ez *gazdasági kérdés, megélhetési kérdés, a jelenünk és jövőnk kérdése.* Hagyják már ki a gazdasági és pénzügyi életből a politikát. Legyen annak vége, hogy a politikai ügyes szolgálatokért bankdirektorság, kartelszerződés, monopólium, kiviteli vagy behozatali engedély, deviza, vagy pénz felmentés, refactia vagy más árdrágítási lehetőség jár. Mentesítsék ezek alól *az illegális befolyások alól* a hatalom vezetői önmagukat és meg vagyok győződve, hogy nemcsak ezeknek a százezreknek a hálája és támogatása fogja őket kísérni, de a főváros és az egész ország gazdasági életének a javulása is, amelyért — hittel hiszem, — *minden igaz ember egyformán önzetlenül dolgozik!*

A fővárosi alkalmazottak öregségi és rokkantsági biztosítása

Megjelent a polgármester rendelete

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A polgármester rendeletet bocsátott ki, amely magában foglalja a székesfőváros önálló vagyonkezelésü intézményeinél, továbbá a községi háztartáshoz tartozó hivataloknál, intézeteknél és intézményeknél szolgálatban álló alkalmazottaknak *öregség és rokantság*, valamint a hozzátartozóknak *özvegység és árvaság* esetére való kötelező biztosítására szóló, még 1931-ben hozott közgyülési szabályrendelet *végrehajtási utasítását*. A nagyfontosságú rendeletet *Mártonffy* tanácsjegyző és *Reminiczky* tanácsi fogalmazó értékes munkálkodása alapján *Morvay* Endre dr. tanácsnok, a világítási és közüzemi ügyosztály érdemes vezetője dolgozta ki.

A vonatkozó közgyülési határozat az 1928. évi XL. törvénycikkben, illetve az ezt követő kormányrendelet alapján áll. A községi háztartáshoz tartozó hivataloknál, intézeteknél és intézményeknél a polgármester hatáskörébe tartozik az intézkedés a szabályrendeletben meghatározott *ellátási igények, a járadékok megállapítása, valamint az ellátási igények alapján támasztott követelések kérdésében*. A polgármester ezen hatáskörét a központi számvevőség a községi háztartáshoz tartozó és a szabályrendelet hatálya alatt levő hivatalok, intézetek és intézmények, végezetül pedig a tisztifőorvosi hivatal bevonásával gyakorolja.

A központi számvevőség végzi az öregségi és rokkantsági biztosítással kapcsolatban szükséges adatok központi nyilvántartását, kezeli a biztosításra kötelezett alkalmazottaktól levont járulékokat, intézi a járadékok folyósításával, megszüntetésével és változásával kapcsolatos ügyeket, végezetül nyilvántartja a kötelezett alkalmazottakat és a szabályrendelet alapján ellátásban részesülőket.

Az önálló vagyonkezelésü intézmények a polgármester rendelete értelmében *öregségi és rokkantsági alapot* kötelesek létesíteni, ennek az alapnak bevételei az öregségi és rokkantsági biztosításra kötelezett alkalmazottaktól levont járulékok, továbbá az önálló vagyonkezelésü intézmény által fizetendő járulék (munkaadói hozzájárulás). A polgármesteri rendelet *részletesen szabályozza az alap szervezetét, tennivalóit*, főleg a biztosításra kötelezettek nyilvántartása, a járadékok folyósítása, megszüntetése és változása tekintetében.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

HIREK

A városházi ujságirók uj vezetősége

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A *Fővárosi Rovatvezetők Testülete Kelemen* Géza elnöklésével tisztújító közgyülést tartott. A testület *Schwét* Henriket (Pester Lloyd) örökös díszelnökévé, *György* Endrét (Ujság), *Kelemen* Gézát (Uj Nemzedék) és *Rátkai* Károly dr.-t (Esti Kurir) elnökeivé választotta. A választás egyhangú volt.

A tisztújítás után a közgyülés rendes tagjai sorába felvette *Papp* Jenőt (Uj Magyarság) és *Szirmay* Ödön dr.-t (Magyarság). A megnyilvánult bizalomért *Rátkai* Károly dr. mondott köszönetet és kijelentette, hogy a vezetőség legfőbb feladatának tekinti a testület egységének megóvását és valamennyi tag közös érdekeinek képviseletét.

A reumás skandinávokat hozzuk Budapestre!

József Ferenc királyi herceg előadása a Baross Szövetségben

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A *Baross Szövetség* országos idegenforgalmi- és fürdőügyi főcsoportja *Ilovszky* János kezdeményezésére előadássorozatot rendez az idegenforgalmi kérdésekről. Az előadássorozat ünnepélyes megnyitása szerdán este volt a szövetség székházában, ahol megjelent *Senn* Ottó, a MÁV elnöke, *Tormay* Géza államtitkár, *Liber* Endre alpolgármester, *Kovácsházy* Vilmos, *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokok, *Ripka* Ferenc nyug. főpolgármester, *Szalay* Gábor báró, a posta vezérigazgatója, *Szviezsényi* Zoltán, *Széll* Jenő dr., a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója, *Anker* György kamarai titkár, *Szablya* János, az Iparművészeti Társulat elnöke, *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója és sok más előkelőség.

József Ferenc királyi herceg nyitotta meg az előadássorozatot, amelytől — mint mondotta — *sok ígéretet és eredményt vár.* Tíz éve folyik lankadatlanul a küzdelem az idegenforgalom növekedése érdekében és ma már a fürdőváros és idegenforgalom gondolatában élünk, küzdünk s dolgozunk. Magyarországnak legfontosabb, hogy *a skandináv félsziget reumás betegei* ideözönöljenek Budapestre. Ide kell irányítani *a kelet országainak népét is*, amelyek értékesebb dolgokat találnak nálunk, mint saját hazájukban. A lelkesen fogadott megnyitó szavai után *Csármann* Ferenc nyug. fővárosi tanácsnok a házhelyparcellázásokról tartott előadást.

Új igazgatót kapott a Pedagógiai Szeminárium és a Szemere-utcai leányliceum. A polgármester elrendelte *Ozoray* Frigyes dr.-nak a Pedagógiai Szeminárium igazgatójának nyugdíjaztatását. *Ozoray* már hosszabb idő óta betegeskedik, ami akadályozta működése zavartalan ellátásában. A polgármester egyidejüleg intézkedett a Pedagógiai Szeminárium megüresedett igazgatói állásának betöltése iránt is. *Haltenberger* Mihály dr., a Szemere-utcai leányliceum eddigi igazgatója veszi át a pedagógiai szeminárium vezetését, a Szemere utcai leánygimnázium igazgatójává pedig *Párkányi* Norbert dr.-t nevezte ki a polgármester.

Stirn és Davidovics adóhitelt kap

Ádáz pereskedés egy garancia-levél körül a főváros és a Magyar-Olasz bank között

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Egy vidéki borkereskedő cég: *Stirn és Davidovics* 1931 januárjától decemberéig feltételesen *a borfogyasztási adó hitelezését kérte a fővárostól.* Kérelméhez csatolt egy 5000 pengőről szóló kezességi okiratot is, melyet a *Magyar-Olasz Bank* állított ki. A vállalat meg is kapta a kért kedvezményt a főváros pénzügyi ügyosztályától és mikor decemberben a kedvezményt lejárt, a cég vezetői *újból megjelentek* a főváros illetékes ügyosztályánál és kérték, hogy a főváros hosszabbítsa meg a már egyszer megadott feltételes borfogyasztásiadómentesítést.

Mivel a főváros arról értesült, hogy a Magyar-Olasz Bank idevonatkozó kezességi okirata még hatályban van, *prolongálták a Stirn és Davidovics cégnek adott adóhitelt.* Utóbb azonban kiderült, hogy a Magyar-Olasz Bank a későbbi, mintegy 12.500 pengőig felnövekedett adóhitelre már nem vállalt kezességet és *nem volt hajlandó megfizetni* a fővárosnak a kezességi levele értelmében eredetileg garanciaként adott 5000 pengőt sem. Ilyen előzmények után *a főváros pert indított a Magyar-Olasz Bank ellen* és keresetében 12.500 pengő megfizetését követelte a banktól.

A per során a bank 8000 pengőt meg is fizetett a fővárosnak, azonban az eredeti 5000 pengőről szóló eredeti garancialevél ellenértékét nem voltak hajlandók kifizetni. Az első bíróság azzal utasította el a főváros keresetét, hogy az *alaptalan*, mert a Magyar-Olasz Bank már megfizette a garancialevele értelmében vállalt kötelezettségeinek ellenértékét.

Az ítélet ellen a főváros fellebbezésére most került az ügy tárgyalásra a tábla *Gönczy*-tanácsa elé, ahol a főváros jogi képviselője azzal érvelt, hogy *az üzleti tisztességgel nem egyeztethető össze* a bank eljárása, mert a főváros csak úgy hitelezett a *Stirn és Davidovics* cégnek, ha a hitelezésért a bank, amint azt az elfekvő garancialevele is bizonyítja, *kezességet vállal.* A Magyar-Olasz Bank a kezességi levél összegét *rögtön bekebelezte a vállalat két ingatlanára* és a *Stirn és Davidovits* cég azóta is minmáig kamatot és jutalékot fizet az 5000 pengőről szóló garnacialevélért. Ha tehát ez a garancialevél nincsen érvényben, *akkor miért fizet érte még ma is a vállalat?*

A bank jogtanácsosa ezzel szemben azt igyekezett bizonyítani, hogy a vállalat tartozása *igen tekintélyes a banknál*, ezért volt szükség a bekebelezésre. Egyébként is nekik sohsem volt módjukban betekinteni a főváros könyveibe és *így nem tudhattak* arról, hogy a főváros illetékes osztályán a garancialevél további prolongációját válelmezik. A legkellemetlenebb helyzetbe került a bank igazgatója, — mondotta a Magyar-Olasz Bank jogtanácsosa — *mikor a főváros illetékes osztályán érdeklődni merészkedett, a tanácsnok ugyanis csaknem kidobta.* A fővárost terheli gondatlan eljárásáért a mulasztás és nem lehet azt most *a Magyar-Olasz Bankra hárítani.*

A fellebbezési bíróság hosszas tanácskozás után *megváltoztatta a törvényszék elutasító ítéletét* és kötelezte a Magyar-Olasz Bankot a garancialevél értelmében *a még hátralékos 5000 pengő megfizetésére.* Az indokolás szerint a bank a garancialevél kitöltésekor elmulasztotta *pontosan precizírozni* azt, hogy a kezességi okirat *csak záros határidőre érvényes.*

Weisz Richárd kimegy a Néparénából

Milyen feltételek mellett adják bérbe a Fővárosi Cirkuszt? — Tíz százalékkal mérsékelik a városházi boltbéreket és az IBUSZ házbérét a pesti Vigadóban

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A városgazdasági szakbizottság a jövő hét szerdáján tartja *Szendy* alpolgármester elnöklése mellett az első őszi ülését, melynek napirendjén *egész sereg fontos tárgy szerepel.*

A polgármester előterjesztése alapján a szakbizottság meg fogja határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett a polgármester *nyilvános pályázatot hirdet a Fővárosi Cirkusz bérletére.* Az ügyosztály által elkészített tervezet szerint, amennyiben megfelelő jelentkező akad, *egy esztendőre is bérbeadják a cirkuszt*, amelynek bérét különben a változott gazdasági helyzethez képest *jelentékenyen mérsékelni kívánja a főváros.*

Tudomásul fogja venni a szakbizottság *Weisz* Richárdnak, a városligeti Néparéna bérlőjének azon bejelentését, hogy megválik *a kiscirkusz bérletétől. Weisz* Richárdnak bértartozása van és mielőtt a főváros szerződéses jogával élt volna *Weisz* Richárddal szemben, jobbnak látta a bérlő, ha *önként távozik a bérletből.*

A szakbizottság végezetül *le fogja szállítani a városházi boltok béreit.* A városházán levő üzlethelyiségek bére most tudvalevően *négyszögméter-alapon van megállapítva.* Ezeket, a legutóbb az elmult esztendőben megállapított béreket szállítja le *tíz százalékkal a főváros.* Ugyancsak ezen az ülésen kerül sor az *Ibusz* azon kérelmének tárgyalására, hogy *a pesti Vigadóban levő helyiségei bérösszegének mérséklését kéri a fővárostól.* A polgármester azt javasolja, hogy az Ibusz bérét is *tíz százalékkal mérsékeljék.*

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhann cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi utca 21. sz. 1 emelet 7.
(Irányi-utca és Veres Pálné-utca sarok).

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

A Sas-kör lüktető élete

Nagy Ferenc és Miklós Ferenc beszédei

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Sas-kör szombat esti összejövetele ismét *a keresztény nemzeti eszme melletti kitartás bizonyságtétele volt.* A tagok hatalmas száma és a tartalmasabbnál tartalmasabb felszólalások *a kör lüktető életéről* tettek tanuságot.

Nagy Ferenc bizottsági tag, a kör ügyvezető elnöke köszönte meg a tagok, elsősorban pedig *Miklós* Ferenc dr. bizottsági tagnak és *Altorjay* Sándor dr. ügyvédnek, hogy betegsége alatt is oly szép számmal jelentek meg a rendes heti összejöveteleken, illetve vezették ezeket a fontos megbeszéléseket. Bejelentette, hogy a kör a keresztény és nemzeti eszme ápolására és könnyítésére időközönként *teaestélyeket rendez*, amely a tagok női hozzátartozóinak áldozatkészségét dícséri. *Miklós* Ferenc dr.-t illeti a köszönet, hogy hölgyeinket ennek a szép eszmének megnyerte és közreműködésüket biztosította.

Majd visszapillantást vetve a Sas-kör eddigi multjára és azt három részre osztotta: arra az időre, amikor a kör az országos politikában is fontos tényező volt, élén *Polónyi Gézával*, a háború utáni időkre, amikor a kör ezt a befolyását elvesztette, végül a fejlődés korát, amikor a politika hullámai csapdosták ennek az erős épületnek falait.

— De bármiképp is ütögessék ezt a sziklafalat — mondotta nagy lelkesedés közepette —, *csak a vakolatot* bonthatják le, de az ütések erről a gránitkeménységű sziklafalról hatástalanul lepattannak és a kör fejlődését *nem akadályozzák meg.* Ehhez a fejlődéshez szükség van továbbra is a tagok lelkesedésére és arra, amit mindannyian magunk elé tűztünk: *egy mindnyájunkért, mindnyájan egyért!* Én mindig ezt a jelmondatot tartom szemem előtt s mindig is igyekszem gyakorlatilag is megvalósítani.

Altorjay Sándor dr. köszönte meg meleg szavakkal *Nagy* Ferencnek áldozatkész munkásságát, ki mindig értünk dolgozik és fáradozik. Örömének ad kifejezést, hogy betegségéből felgyógyulva, ismét megjelent közöttünk, kéri Isten áldását további munkásságára.

Miklós Ferenc dr. az összejövetelek fontosságáról beszélt, bejelentette, hogy a tagok széleskörű érdeklődésének biztosítására *folytatni fogják a tavaly megkezdett munkát* s előadás-sorozatokat fognak rendezni.

Az összejövetel után, amelyen még *Kovácsevics* Milenkó, *Bíróczky* Károly és mások szólaltak fel, még sokáig együtt maradtak a tagok.

Hangverseny a Pálosok budai kolostora javára. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége a hazatért ősi magyar Pálosrend budai kolostora javára 1934 november 18-án, vasárnap délután 6 órai kezdettel, VIII., Gyulay Pál-utca 13. szám alatt *Toperczer* Ákosné központi elnöknő védnöksége mellett hangversenyt rendez, melyen a Pálosrend alperjele: P. *Besnyő* Gyula fog ünnepi beszédet mondani.

A budapest-esztergomi személyhajójáratok megszüntetése. A M. kir. Folyam- és Tengerhajózási Rt. budapest-esztergomi személyhajójáratokat a folyó évben akként szüntette meg, hogy az utolsó menet Budapestről Esztergomba november 15-én, Esztergomból Budapestre pedig november 16-án volt.

Az ifjuság panaszai
Szervezkedés a Józsefvárosban

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Kereszténypárt Józsefvárosi Fiatal Választóinak Szervezete szombaton este Kálvária-téri helyiségében népes taggyülést rendezett, amelyen megjelentek a Józsefváros ifjúságán kívül a budapesti választókerületek ifjúsági szervezeteinek kiküldöttei.

Az első felszólaló *Petrovits* Sándor dr., a szervezet elnöke volt, aki rámutatott arra, hogy az ifjúság küzdelmében *Müller* Antal képviselő kipróbált rokonszenvére támaszkodik. *Sommer* János részletesen ismertette az ifjúsági szervezkedés történetét. *Ács* Sándor azt fejtegette, hogy *független közéleti emberekre* ven szükségünk, akiknek nincsenek igazgatósági tagságaik és nincsenek elhelyezésre váró sógoraik és komáik. *Ma még harcos tagok* vagyunk a pártban, de holnap joggal vezetők leszünk! Ezután *Müller* Antal képviselő levelét olvasták fel, melyben kimentette magát a vacsoráról s egyben *köszöntötte és további lelkes munkára buzdította az ifjúságot.*

Schlehoffer Ferenc a munkássággal való testvéri közösséget hangoztatta, majd *Bokor* Gyula arról beszélt, hogy *a területi revizió előtt belső revizióra van szükség.* — A mi kereszténységünk, — mondotta — nem politikai szólam, hanem *mély vallásos meggyőződés*, akárcsak a katakombák kereszténysége. *Nógrády* Tibor a tisztalelkű keresztény ifjú képét rajzolta meg és a keresztény tanításoknak a gyakorlati életbe való átvitelét sürgette.

Végh Károly előadta, hogy Magyarországon tizennégy millió állás van és csak nyolc és fél millió ember, tehát *súlyos hibának* kell lenni, ha mégis munkanélküliség van. Nem fasizmusra, vagy hitlerizmusra van szükség, hanem *Krisztus korbácsára*, amivel kiverjük a kufárokat a nemzet templomából. Mi igenis *politikai akarnokok vagyunk*, de nem a mai vezetők helyét akarjuk elfoglalni, hiszen szégyen az, hogy csak huszonkét kereszténypárti képviselő van. *Noel* György a budai szervezetek nevében szólalt fel és a hatalom elvének új értelmezéséről beszélt, majd azt mondotta, hogy *a fiatalság mindig kisdobos* a párt zenekarában, amely megadja a ritmust. *Képes* Ferenc dr. felszólalása után *Pálfy* Géza dr., a szervezetek alapító-elnöke emelkedett szólásra, aki áthárította magáról az ünneplést. A kereszténypárt programmja százszázalékig a mi programmunk, de nemcsak hirdetjük, de dolgozunk is érte!

A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság igazgatósága Klein Pál dr.-t, a vállalat vezérigazgatójává, Ehrmann Kornélt vezérigazgatóhelyettessé nevezte ki.

A Keresztény Magyar Asszonyok pártgyülése. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége november 19-én, délután 6 órakor a IV., Városház-ucca 10. szám alatti párthelyiségben tartja legközelebbi rendes havi taggyülését.

A kényszernyugdijazás független a szanálási müvelettől
Beérkeztek az elnöki és a közoktatási ügyosztályokba a fővárosi tisztviselők minősitési táblázatai

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy az elnöki ügyosztály intézkedésére a főváros összes hivatalai, intézetei és intéményei *elkészítették az alkalmazottak minősítési táblázatait.* Ezekre a minősítési táblázatokra azért van szükség, hogy a nyugdíjtörvény városházi végrehajtásánál a hivatalvezetőknek *támpont nyujtassék* arra vonatkozóan, kik azok a hanyag, hivatalukat ellátni nem képes, a nyugdíjba küldésre megérett alkalmazottak, akiket elsősorban kell a kényszernyugdíjazásnál tekintetbe venni.

Az ügyosztályt vezető tanácsnokok, az előljárók, nemkülönben a szakhivatalok vezetői ezen a héten már valamennyien beküldötték — természetesen *szigorúan bizalmas* jelzéssel — a minősítési táblázatokat az elnöki ügyosztályba. Beérkeztek a közoktatási ügyosztály vezetőjéhez, *Babarczy* István báró tanácsnokhoz, a fővárosi iskoláknál dolgozó *tanügyi személyzet* minősítési táblázatai is. A két ügyosztályban a minősítési táblázatok feldolgozása *már folyamatban van.* Megállapítható, hogy *általában a hivatalvezetők igen jóindulatúan végezték a minősítést.* A legjobb jelzés a minősítési táblázatokon *egyes*, amely a minden tekintetben használható, nem nélkülözhető, fiatal és energikus munkaerőt jelöli. A legrosszabb jelzés a minősítési táblázatokon a *négyes*, amely a hasznavehetetlen, nyugdíjra megérett, hanyag tisztviselők jelzésére szolgál.

Noha az elnöki és közoktatási ügyosztályokba érkezett minősítési táblázatokat természetszerűen *a legmesszebbmenő titoktartással* kezelik, mégis megállapítható, hogy *négyes jelzés alig szerepel a táblázatokban.* A hivatalvezetők a mai súlyos gazdasági helyzetben természetszerűen *vigyáznak arra, hogy ne ők legyenek okai* hivatalnoktársaik kényszernyugdíjazásának, még abban az esetben sem, ha bizonyos körülmények csakugyan indokolnák is a rossz véleményezést.

A városházán hírek terjedtek el arra vonatkozóan, hogy mivel a szanálás munkálata *Borvendég* főpolgármester betegsége folytán szünetel, egyelőre *nem kerül sor a kényszernyugdíjazásokra sem.* Mint munkatársunk *illetékes helyen* értesül, ez a hiresztelés *téves*, mert a fővárosnál a *nyugdíjtörvényt, tekintet nélkül a szanálási műveletre, végre fogják hajtani*, mert a főváros vezetőségének az a véleménye, hogy *a nyugdíjtörvény és a szanálási törvény végrehajtása között kapcsolat nincsen.*

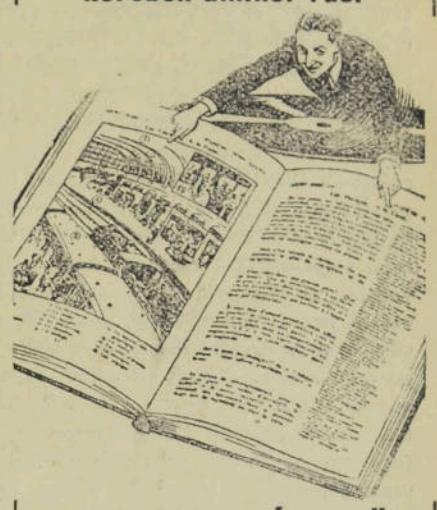
Hangosfilmszerűen is lehet már idegen nyelveket tanulni. Eddig nagyrészt könyvekből voltunk kénytelenek száraz grammatikai szabályokkal kiverekedni a nyelvtudást. Ma már azonban a nyelvtanítás igénybeveszi a technika vívmányait és játékká tették azt, ami eddig fárasztó szellemi bányászmunka volt. *Világhirü professzorok* működtek közre abban, hogy a szem és a fül segítségével minél hozzáférhetőbbé tegyék a ma már valóban nélkülözhetetlen nyelvtudást. Képes szövegkönyvek, nagy élettartamú shellacklemezek, tökéletes kísérő magyarázókönyvek útján, *úgyszólván hangosfilmszerűen*, egyszerre látjuk és halljuk a fokozatosan fölépített gyakorlati tananyagot, akkor, amikor ráérünk és kedvünk van. Igy valóban *a legelfoglaltabb ember is könnyűszerrel tanulhat meg* idegen nyelveket, még akkor is, ha nem kimondott nyelvtehetség, mert tetszés szerint ismételten hallgathatja, lassítva is, az egyes leckéket, mindaddig, amíg szükséges. Nincs időhöz, személyhez kötve és akár egyedül, barátaival vagy családja körében szórakozva sajátíthatja el a nyelvet. Nemcsak helyes kiejtést, ha nem hamisítatlan intonációt, a nyelv szépségét adó hanglejtést is szinte akaratunk ellenére elsajátíthatjuk, mert mindig egyformán tökéletes tisztasággal halljuk. *A világ leghatalmasabb gramofonlemezes nyelvtanító szervezetének*, a londoni Linguaphone Institute-nak az érdeme, hogy ez a nagyjelentőségű nyelvtanítási reform — melyet eddig már 23 különböző nyelven dolgoztak föl — az egész világon elterjedt. Örvendetes, hogy hazánkban is úgy az iskolák, mint magánosok százai a legnagyobb rokonszenvvel fogadták a Lingaphone-rendszert.

7860 ÓRA VAN EGY ÉVBEN

Ha Ön ebből csak 100 – 120 órát használ föl helyesen, ugy

megtanulhat játszva, szórakozva, ugyszólván hangosfilmszerüen,

otthon, egyedül vagy családja körében amikor ráér

ANGOLUL, NÉMETÜL, FRANCIÁUL vagy OLASZUL

a világhirü

LINGUAPHONE

nyelvtanitó rendszerrel, gramofonlemezek, képszövegek és kisérő magyarázókönyvek utján.

Teszünk Önnek egy ajánlatot: Minden komoly érdeklődőnek **megküldjük saját költségünkre a kivánt nyelvü teljes gramofonlemezes kurzust,** minden vételkötelezettség nélkül, hogy meggyőződjék a

7 napos díjmentes próbára

LINGUAPHONE

rendszer világszerte értékelt előnyeiről, amelyek a nyelvtanulás munkáját játékká egyszerüsitették.

(Dijmentes bemutatás a magyarországi központunknál VIII., József-körut 2.)

VÁGJA KI! TEGYE MA POSTÁRA!

T. 4. sz. postahivatal
Budapest, **321** postafiók.

2 fii. bélyeg (nyomtatvány)

Az angol* német* francia* olasz* kurzus 7 napos díjmentes próba-

időre, minden vételkötelezettség nélkül érdekel. Kérem tehát a 16 oldalas **linguaphone** ismertetőt dijmentesen és bérmentve, póstafordultával megküldeni. Gramofonom van — gramofonom nincs.

Név: .....

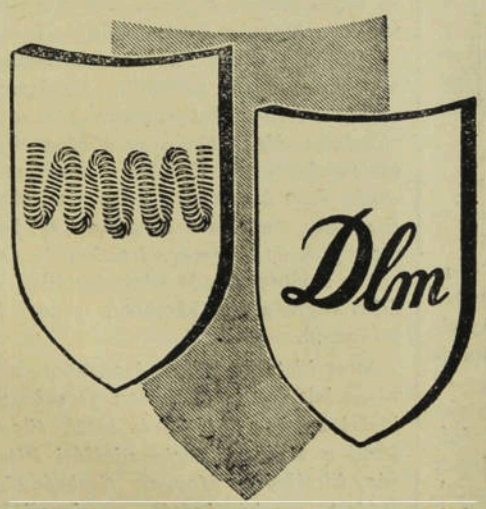
Foglalkozás: .....

Lakás: .....

Kérjük olvasóinkat a levelezőlapra vagy boritékra csupán csak a fenti póstahivatali cimet irni!

*(Nem kivánt törlendő.) 2

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

DUPLASPIRÁL ÓVJA SZEMÉT,
DEKALUMEN ŐRZI ZSEBÉT,
JÓL JÁR, AKI EZT HASZNÁLJA,
FÉNYBEN USZIK HÁZA-TÁJA.

TUNGSRAM D
DUPLASPIRÁLLÁMPA DEKALUMEN SOROZATBAN

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleniti
Budapest, II., Török-u. 3. Tel.: 50-4-93.
Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

Sütő sokat ivott
Hiába perelte mégis a polgármestert

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Nem mindennapi érdekességű városházi vonatkozású kártérítési per került a minap tárgyalásra a Kúria *Térffy*-tanácsa elé. A pert *Sütő* István javadalmi őr indította a főváros ellen, keresetében 12.910 P-t és annak kamatait követelve kártérítés címén. Néhány évvel ezelőtt ugyanis a javadalmi őrt különböző szebálytalanságok miatt elbocsátották állásából. *Sütő István most azt panaszolja, hogy szabályellenesen bocsátották el állásából.* A per során azután megállapítást nyert az, hogy a javadalmi őr fegyelmi úton való elbocsátására azért volt szükség, *mert italos volt, amikor őrségre ment és elaludt a poszton, amikor a tiszt ellenőrző útján megtalálta. A tiszt ugyan felköltötte Sütőt, amikor azonban később visszatért, a javadalmi őrt ismét alva találta.* Sütő azzal érvelt, hogy *nem volt részeg*, hanem súlyos aranyérbántalmai voltak, aminek következtében nem tudta megfelelően ellátni szolgálatát. A fegyelmi vizsgálat során — mondja *Sütő* perirata — felettes hatóságának meg kellett volna idéznie és kihallgatnia a javadalmi őrt, azonban szabályrendelet-ellenesen *Sütő* István személyes kihallgatásától eltekintettek és ügyét legfelsőbb döntésre *Sipőcz* Jenő polgármester elé az ő személyes meghallgatása nélkül terjesztették fel.

Az elsőbíróság azonban elutasította a különös keresetet és utalt arra, hogy a javadalmi őrt nem lehetett megidézni, mert nem volt meg a címe. Az ítélet ellen *Sütő* István fellebbezéssel élt, s hivatkozott arra, hogy betegségének tartama alatt az OTI-ba járt kezelésre, ahol pontosan be volt jelentve a lakása, *a főváros illetékes tényezői tehát nem jártak el megfelelő gondossággal akkor, amikor nem nyomozták ki azt, hogy hol tartózkodik.* A javadalmi őrt azonban úgy a fellebbezési bíróság, mint most a Kúria elutasította keresetével. A Kúria szerint az a szabályrendelet, amelyre *Sütő* István hivatkozik és amelynek értelmében a javadalmi őrnek fellebbezésre lett volna joga az eljáró fegyelmi bizottság határozata ellen, *ma már nem áll fenn* és *Sütő* István ügyében jogosan döntött *Sipőcz* Jenő polgármester, az ő döntése ellen pedig *nincsen apelláta*, de az eljárások során az is megállapítást nyert, hogy a javadalmi őrnek sűrűn voltak olyan esetei, amelyek kimerítették a fegyelmi vétség tényálladékát.

Hunyadi János
természetes keserűvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan.
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

ILKOVITS J.
központifűtés- és vízvezetéki vállalata
V., JÓZSEF-TÉR 11
Telefon 81-1-54.

GAZDASÁGI ÉLET

A költségvetés elfogadása után tárgyalnak a beruházó kölcsön felvételéről
A városházán jó benyomást keltett Huszár Aladárnak az Uj Budapestben megjelent nyilatkozata az OTI előzékenységéről a fővárossal szemben

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A költségvetés részletes tárgyalásánál a törvényhatósági bizottságban mellőzték a pénzügyi ügyosztály költségvetését. A pénzügyi ügyosztályi költségvetés kihagyásának a költségvetés részletes vitájában az az oka, hogy az ügyosztály költségvetésének tárgyalására csak akkor kerülhet sor, ha már az egyeztetésnél tartanak, az egyes ügyosztályok költségvetéseinél felmerült javaslatoknak és kívánságoknak egy nevezőre való hozatalánál. A pénzügyi ügyosztály költségvetését ily körülmények között csak a *jövő hét végén* akkor fogja letárgyalni a közgyülés, ha már az *összesegyébb költségelőirányzotokkal végeztek.*

Ekkor fog tehát eldőlni az a kérdés is, elfogadja-e a törvényhatósági bizottság azt a több szónok által felvetett indítványt, elsősorban *Wolff* Károly indítványát, hogy *a beruházási tételeket vegyék ki a költségvetésből*, amely ily körülmények között deficitmentes lesz és a legszükségesebb beruházásokra kölcsönt vegyenek fel. Arról lenne szó, hogy mintegy *huszmilló pengőnyi belföldi kölcsönt venne fel a főváros*, amely fedezetül szolgálna a kontenplált beruházásokhoz.

Városházi körökben már arról beszélnek, hogy *Lamotte* Károly dr. tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője, közvetlen tárgyalásokat is indított a fővárosi nagybankokal, illetőleg az Országos Társadalombiztosító Intézettel a huszmillió pengős kölcsön felvételét illetően. Ezekről a kombinációkról

illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— *Egyenlőre nincsen szó arról*, hogy a szóbanforgó kölcsön felvétele iránt bárminemű tárgyalásokat folytassunk. Egyenlőre ugyanis nincsen semmiféle közgyülési határozat arra vonatkozóan, hogy a főváros kölcsönt akar felvenni. Ha a költségvetés egyeztetésénél, illetőleg a pénzügyi ügyosztály költségvetésének közgyülési tárgyalásánál a törvényhatósági bizottság elfogadja *Wolff* Károlynak és a többi errevonatkozó bizottsági tagnak az indítványát, fog kerülni sor arra, hogy *akár az OTI-val megindítsuk a közvetlen tárgyalásokat.*

— Arra vonatkozóan, hogy kitől veszi fel esetleg ezt a kölcsönt a főváros, ma még csak találgatni lehet. E tekintetben minden esetre *igen kellemes hatást* váltott ki a városházán *Huszár* Aladárnak, az Országos Társadalombiztosító Intézet elnökének az *Uj Budapest* hasábjain megjelent azon nyilatkozata, amely közli, hogy az intézet a *legnagyobb készséggel áll a főváros rendelkezésére*, ha kölcsön felvételének tervével fordul hozzá.

Mint illetékes helyről értesülünk, a pénzügyi ügyosztály iniciativájára az *egyes ügyosztályok összeállitották azokat a beruházási szükségleteket*, amelyek az ügyosztályok keretén belül felmerültek és amelyekre a kölcsön hasznothajtó módon befektethető lesz. Mindenesetre addig amig a közgyülés eben az irányban konkrét határozatot nem hoz, *ezek a munkálatok is csak belső jellegűek*, és a főváros vezetősége felhatalmazás nélkül semilyen irányban nem kezd el tárgyalásokat.

Racionálisan egységesitik az épitési feltételeket
A Magyar Racionalizálási Bizottság és a Magyar Szabványügyi Intézet tavaszra készül el nagy munkájával

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Felkay tanácsnok nyilatkozata kapcsán pár héttel ezelőtt részletesen ismertette az *Uj Budapest* az új Közszállítási Szabályzat életbeléptetésével egyidejűen a polgármester által kiadott azon rendeletet, amely azt célozza, hogy *a Közszállítási Szabályzat végrehajtása a fővárosnál egységes irányelvek szerint történjen.* Az új Közszállítási Szabályzat életbeléptetését a fővárosnál egyöntetűen biztosító polgármesteri rendelet aktuálissá teszi *az építkezési feltételek megfelelő módosítását is*, hogy a vállalkozókkal kötendő szerződések és az ajánlati felhívások kapcsán *ugyanaz az eljárási gyakorlat alakuljon ki a főváros összes hivatalainál, intézményeinél és üzemeinél.* Az építési feltételek racionalizálásáról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Amikor a kereskedelemügyi miniszter az új Közszállítási Szabályzat életbeléptetése iránt intézkedett, a belügyminiszterrel egyetértően rendeletet bocsájtott ki abban az irányban is, hogy *át kell dolgozni az összes építési feltételeket:* a magasépítési, mélyépítési, útépítési stb. feltételeket is. A két miniszter ezzel a racionalizálási munkálattal, amelynek főcélja, hogy nemcsak a főváros, de az ország valamennyi hatósága is egységesen kezelje ezeket a fontos problémákat, *a Magyar Racionalizálási Bizottságot bízta meg*, amelynek kebelében helyet foglalnak a főváros illetékes tényezőin kívül az összes érdekeltségek, az egyes kamarák, továbbá az összes érdekelt hatóságok képviselői is.

A racionalizálási munkálat *a bizottság kebelében erősen folyamatban van.* Átdolgozták az összes magasépítési, mélyépítési és útépítési vállalatbaadási feltételeket, amelyek ma mások az egyes minisztériumokban, mint a fővárosnál, nem is beszélve a vidéki hatóságokról. Ennek kapcsán *a bizottság meghatározza az egyes építési anyagok szabványosítását* és a *Magyar Szabványügyi Intézet* keretében, amely a kereskedelemügyi minisztériumban működik, átdolgozzák azokat *a feltételeket is*, amelyek az egyes vállalatbaadásoknál *a szabványosítást illetően kötelezők.* Ezekkel a nagyfontosságú munkálatokkal a Racionalizálási Bizottság, illetőleg a Szabványügyi Intézet *a jövő év tavaszára lesz készen*, amikor is a kibocsátandó miniszteriális rendelet végre a mai káoszban rendet fog teremteni.

Mint *illetékes helyen* értesülünk, a főváros jelenleg *is állandóan figyelemmel kíséri a maga hatáskörén belül, függetlenül a Magyar Racianalizálási Bizottság, illetőleg a Magyar Szabványügyi Intézet munkásságától, a racionalizálás egységesítésének feltételeit, és az egyes építési anyagok szabványosítását.*

Elfogultak-e a Kuria Hutás- és Térffy-tanácsai a fővárossal szemben?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Kúria folyosóin érdekes hirdetmény hívja fel a figyelmet arra a hosszú évek óta húzódó peres ügyre, amelyet özv. *Jaros* Jánosné indított a főváros, mint a Községi Temetkezési Intézet tulajdonosa ellen. *Jarosné* több százezer pengőt követel a fővárostól a Temetkezési Intézet felállítása előtt az ő tulajdonában volt temetkezési kegyszerekért. A tábla meg is ítélt *Jarosnak* mintegy 30.000 pengőt, de az özvegy képviseletében eljáró fia már akkor *elfogultsági kifogást* emelt a fellebbezési bíróság ellen. *Jaros* most ezt a kifogást oda módosította, hogy az ügyében most *eljáró Hutás és Térffy kúriai polgári tanácsainak az eljárásból való kizárása iránt terjesztett be kérelmet. A Kúria elnöke közeljövőben nyilvános ülésben dönt a furcsa kérvény ügyében.*

Uj kiirások:

Belső burkoló, gummipadozati, asbestpadozati, szobafestő, vízvezeték és csatornázási, központi fűtési, külső kő- és aszfaltburkolati, villámhárító és kertrendezési munkákra a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei, X., Simor- és Villám-utcák sarkán épülő transzformátor-állomása részére. Határidő: 1934. évi november hó 19-én délelőtt 9 óra.

Futókocsitörzsek szállítására a sertés- és szarvasmarha közvágóhidak számára beszerzendő magaspálya részére. Határidő: 1934. évi november hó 20-án délelőtt 11 óra.

Gépkenőolaj (500 métermázsa raffinált, fagyálló, ásványi gépkenőolaj) szállítására a Budapest Székesfőváros Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi november hó 20-án déli 12 óra.

A Budapest székesfőváros közkórházai valamint népjóléti intézményei részére 1934 december 1-től 1935 szeptember 30-ig szkséges **élelmiszereknek** a Községi Élelmiszerárusító Szem telepére való szállítására. Határidő: 1934. évi november hó 24-én déli 12 óra.

Padló- és faburkoló munkákra a XI. ker. Horthy Miklós-út 141. szám alatt épülő elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi november hó 27-én (kedden) délelőtt fél 11 óra.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 73/b.
Gyár VI, Jász-utca 74. sz.
TELEFON 91-9-12.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX, Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

352

Tek. Főv. Városi Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

XII. évfolyam 46. szám

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

A 158-ik szobor

Liber Endre alpolgármester könyve, amely Budapest szobrai és emléktáblái címmel néhány nappal ezelőtt hagyta el a sajtót, százötvenhét szoborról emlékezik meg, ennyi ércbeöntött, márványból vagy kőből faragott szobormű dísziti Budapest közterületeit. A szerző, amikor a maga lebilincselő előadási módján regényszerű érdekességgel mondja el Budapest szobrainak történetét, közismert szerénységével nem emlékszik meg a százötvennyolcadik szoborról, amely csakugyan még nem is került felállításra Budapest egyik terén vagy utcájában sem. Arról a szoborról beszélünk, amelyet Liber Endre aere perennius állított magának egy milliós város szívében, egy egyszerű, nemes érzésű, talpig becsületes és mindig jóindulatú főtisztviselőjéről ennek a városnak: Liber Endréről. Erről a Liber-szoborról természetszerűen hallgat Liber Endre könyve, de mi e lap belső hasábjain az ujságíró kritikusi és krónikási kötelességével emlékezve meg Liber könyvéről, ehelyütt megállapitjuk, hogy szobor és emléktábla ez a könyv Liber Endre számára, mert azt példázza a jelenkor és majd az utódok előtt is, hogy íme a fővárosnak harmincnyolc esztendeje a munkában éjt és napot együvé tevő főhivatalnoka arra is tud időt, energiát és munkát fordítani, hogy míg a folyton súlyosbodó válság közepette tényleges épitéssel, sajnos, alig járulhat hozzá városa fejlesztéséhez, alkotó tehetsége a tudomány mezejére menekül, ott szedi rendszerbe szorgos és bölcs munkával az elődök és részben a saját, jobb időkből származó alkotásait.

Műve előszavában, elmondván, hogy néhány évi szorgos munkálkodás előzte meg a könyv kiadását, könyvét a főváros egyesítésének hatvanadik évfordulóján emlékül ajánlja fel a szerző: „hadd lássa a jövő nemzedék azt, hogy ha a sorscsapások súlya alatt szenved is a mi szegény hazánk és annak fővárosa, ha külsőleg nem is ünnepel, a legszebb ünnepeltetést a munkában és az elvégzett munkáról való lelkiismeretes beszámolásban keresi". Ez az ércből vert mondat frappáns jellemzése nemcsak a könyvnek, hanem Liber Endre egyéniségének is. A polgári munka dicsőségét, a polgári öntudat hősies magasztosságát hirdeti ez a klasszikus gondolat, egyike a legszebbeknek, amelyek a városházán valaha elhangzottak, eszme, amely, miként Liber Endre könyve, nemcsak a multé, hanem a jövendőé is.

Lelkünkben avatjuk a százötvennyolcadik szobrot, Liber Endre szobrát és örvendünk, hogy ilyen vezetői vannak a fővárosnak, hogy van egy Liber Endrénk: hűséges, gondos és jóságos alpolgármesterünk, aki a maga bölcs komolyságával virrasztja álmainkat és azt az időt, amit ezer hivatalos gondja közepette el tud venni a magánéletéből, íme, ismét csak szülővárosának szenteli! Ha van ideál, amely a fáradó, dolgozó és szenvedő budapesti polgárt a maga különleges jótulajdonságaival és erényeivel inkarnálja, akkor Liber Endre valóban eszmény és ideál mindannyiunk számára!

Szemben egy sirhanttal

*

Borvendég Ferenc tragédiája

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A hant, amely péntek óta koszorúktól és virágoktól terhesen a Kerepesi út melletti temetőben egy fővárosi díszsírhelyen domborul, *Borvendég* Ferenc szomorú elmúlásán kívül *egy görög sorstragédia* beteljesedését jelenti számunkra. Ime egy férfiú, aki egy falusi iparosházból elindulva, keserű diákkora, majd a kishivatalnoki nélkülözések után *mindent megkapott* az élettől, annak a hatalomnak teljességét a budapesti városháza felett, amely korlátlanságra egy életen át nemszűnő akarattal, elszánt és eltántoríthatatlan makacssággal törekedett. És amikor, ime, álmai csúcsán, szinte csak a saját lelkiismeretének felelősen, ura volt a székesfőváros adminisztrációjának és minden üzemének, amikor azon a ponton volt már, hogy megvalósíthatja, maradék nélkül, a maga talán téves, de tiszteletreméltó meggyőződésen alapuló célkitűzéseit és becsületes elhatározásait, amelyektől azt remélte, hogy Budapestet a pusztulástól menti meg, akkor összeroppan a gyenge, a munka évtizedes hajszájában enervált test és egy vérrögöcske, amely megakad a finom hajszálerekben, tragikus hirtelenséggel tesz pontot minden földi akarat és vágy mögé.

Borvendég Ferenc tudva-tudta, tudnia kellett a maga fogyatékos testi erőit, hiszen élete folytonos és kíméletlen hadakozása volt az erős léleknek a gyenge testtel. Már több mint tíz esztendővel ezelőtt kínzó torokbajára előbb a tengerparton, majd a havasok tetején kellett gyógyulást keresnie, gyakran és hamar ugrott magasra nála a lázmérő, évtizedeken át kínozta a köhögés, egy kis meghűlés nála komoly komplikációkat okozott. És mégis: amikor száz testi baja mellé még egy különleges százegyedik támadta meg ezévi ausztriai néhány napos üdülésén, alighogy hazajött, orvosai tanácsai ellenére, lázas révületben töltött éjszakákat hivatalában, hogy ott a magányos csendben, gyakran reggel négy óráig dolgozzon iróasztala fiókja számára, néhány órai pihenés után pedig újból kezdje a minisztériumokkal és a felekkel napi hivatalos robotját. Ha nem lett volna régen beteg, ez a néhány szeptemberi hét végzetessé kellett, hogy váljon még erősebb szervezet számára is, mint amilyet az ő törékeny, szinte gyermeki porhüvelye magában foglalt . .

*

Ime néhány sornyi *önvallomás Borvendég* életéből:

— Túlzás volna azt mondani, hogy az ember életének sorsa a párkák kezében van, vagyis *tőlünk független tényezők* eredőjeként alakul ki, de helytelen volna, ha azt állítanánk, hogy *mindenki a maga sorsának a kovácsa*, s azt maga irányíthatja a kitűzött célok felé, a módok és az eszközök helyes megválasztásával. Vannak *tőlünk független alakulások*, melyek akadályoznak terveink megvalósításában, keresztülhúzzák, tönkreteszik összes számításainkat. *Figyelnünk kell tehát az élet realitásait*, hogy önámításokban, káros, keserű kiábrándulást okozó illuziókban ne éljünk, s céljainkat mindig a való élettel hozzuk összhangzásba . . .

. . . Mik voltak azok *a tőle független alakulások*, amelyek akadályozták *Borvendég* Ferenc terveinek megvalósítását?

Legszebb fiatal korában — alig harminchét esztendős volt ekkor az elhúnyt főpolgármester — 1913-ban a középitési ügyosztályból, ahol tevékeny részt vett az utolsó békeesztendők nagy építési programmjának megvalósításában, az akkor felállított vízvezetéki és világítási ügyosztályba kerül, mint az ügyosztályt vezető tanácsnok helyettese: *Borvendég* Ferenc. Ebben az időben vetődnek el benne *a pesszimizmus csirái*. A háborús évekről teszi ezt az annyira jellemző megállapitást *Borvendég* Ferenc:

— Még a pesszimisták is azt remélték, hogyha a háborúnak vége szakad, jobb viszonyok várnak reánk. Az élet beigazolta, ahogy *a helyzet megitélésénél még a pesszimistákban is sok volt az optimizmus*. A feladatok néha szinte *gigantikus méretekre* fokozódtak, *a felelősség terhe* egyre nyomasztóbb, néha már szinte elviselhetetlen lett . . .

. . . Ezekben az években *Borvendég* a maga bölcs komolyságával, egyre szélesedő üzemi szaktudásával *a jövő egyik nagy ígérete*. Vége a háborúnak és a forradalmaknak, következik *Borvendégre az első nagy csapás*. A városháza keresztény érájának kezdetén, mint *komoly alpolgármester-jelöltet* emlegetik *Borvendég* Ferencet, akinek tudása, energiája és ambiciója a legalkalmasabb volt a háborús nélkülözések esztendőiben annyira lezüllött nagy közüzemek felelős pozicióban való helyreállítására. *Borvendég* azonban, nemhogy alpolgármester, *de még tanácsnok sem lesz:* esztendőkön át várnia kell, egészen 1922-ig, amikor *Sallay* Árpád örökében élére kerül tanácsnokként annak az ügyosztálynak, melynek legkisebb, de a főváros közönsége szempontjából annyira fontos aktáját is jól ismeri.

Ez az idő, 1922-től egészen 1931-ig, *Borvendég Ferenc életének legtevékenyebb és legeredményesebb időszaka.* A mindig erősen gyakorlati érzékű tanácsnok bravúros sikerrel menti meg az inflációból, ami a főváros javára megmenthető. Ő az egyetlen, szemben a főváros hivatalos deflációs politikájával, aki csendben, szinte függetlenítve a nagy közüzemeket a város politikai tényezőitől, *a papirból építeni tud, mer és akar!* A közönség a konjunktúra ezen éveiben, amúgy is elvesztve érzékét a pénz állandósága iránt, nem is sejti, hogy azok a hasznok, amelyek a világítási üzemeknél a korona romlása folytán összegszerűleg folyton emelkedő díjbevételekből megmaradnak, az Elekromosművek és a Gázművek reneszánszának vetik meg alapját. *Borvendég hallgatott és alkotott! Elévülhetetlen érdeme,* hogy szinte semmiből a főváros vagyoni megterhelése nélkül regenerálta a maga három nagyüzemét.

*

Személyes tekintélye folyton növekszik. *Sipőcz* bizalmas munkatársa: a tanácsban az ő szava dönt, még *Folkusházyval is szembe mer szállni,* sok esetben eredményesen. Ezek az esztendők azonban közelebb vannak, ismertebbek, semhogy sokat kellene róluk beszélni. Ettől az időtől kezdve *Borvendég* egyre növekszik a hatalomban is, de azzal soha nem él vissza. Mint egyszerű tanácsnok, éveken át meg tudja akadályozni a centrále megvásárlását. Ezekben az időkben mondja:

— Egy-egy problémának a megoldása, gondos számotvetés az üzemeknek és a székesfővárosnak a teherbirásával, *sok-sok hosszú töprengést és tépelődő éjszakákat* jelent. A hivatásnak, munkakörnek betöltése mind több időt követel magának, *mindinkább úrrá lesz felettünk!* A hivatalos munka gondja, a főváros vagyonával való felelősségteljes sáfárkodás majdnem abszorbeálja az egész embert, *a család részére bizony kevés marad . . .*

*

Ez az aggodalmas szemlélet irányító eszménye *Borvendég Ferencnek főpolgármestersége pár hónapja alatt is.* A kötelességteljesítés fanatikus akarása, a felelősségek vállalása, amely alatt összetört a gyenge váll. Mert egy bizonyos; lehettek téves elgondolásai, lehetséges, hogy nem volt igaza a maga sötét pesszimizmusában, de kétségtelen: amit tett és amit akart tenni, az az ő elgondolása szerint mindig a

főváros legtisztább, legönzetlenebb, legpuritánabb közérdekét szolgálta. Hitt a terveiben, bízott a tudásában, kategorikus imperativusnak vette a szó legszorosabb értelmében a maga felelősségét százezrek sorsa felett! És mialatt betegségek között bukdácsolt, ez a hit és ez az akarat adott neki szinte *földöntúli erőt, hogy küzdjön és dolgozzon,* amíg az a vérrögöcske meg nem akadt a túlmeszesedett hajszálérben. És ebben a vonatkozásban *eltűnő árnya heroikus magasságokba* emelkedik, oda ahol a tragédiák hősei élnek, tisztán és ragyogó fénnyel az eszmék távlatában.

Bronzemberek az utcán

Liber Endre könyve

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

183 szobrot és egyéb emlékművet tartanak most számon a városházán és az az érdekes, hogy ebből a 183 szoborból 81 az utolsó tizenöt esztendőben létesült. Különösen a háború után vett nagyobb lendületet a szobor-kultusz, mintha a nagy idők mulasztásait egyszerre akarná pótolni a társadalom, mintha régi adósságokat egyszerre akarna letöröleszteni: *az uccán és a parkokban egymásután jelennek meg a bronzemberek.* Vannak közöttük népszerűek és vannak, akik mellett idegenül, közömbösen mennek el az emberek. Vannak szobrok, melyeknek látása a história elmult korszakait ébresztik fel; hazafiasságra buzdítanak, lelkesítenek, példát mutatnak. Más szoborművek viszont legfeljebb csak a nevét juttatják eszébe annak, akit egykor körültáncolt a dicsőség és elismerés. És vannak szobrok, elmult korszakok elfelejtett nagyságainak a szobrai, akiknek emlékét *még a szobor sem tudta megmenteni* a halhatatlanságnak.

Ezeknek a bronzembereknek érdekes életéről írt érdekes könyvet Budapest népszerű alpolgármestere, *Liber* Endre, a maga sokezer dolga és tennivalója közepette is tudott magának időt szakítani erre a sok elmélyedést, komoly tanulmányt igénylő munkára. A tudós alaposságával és a műtörténetíró tájékozottságával ismertet meg bennünket hősök, költők, tudósok és politikusok karrierjével; elmúlt korszakok eszméivel és politikai hullámaival, hogy ebből magyarázza meg, miként és miért kapott szobrot ez, vagy amaz. Pompás tanulmányában megírta a szobor-kultusz történetét, de egyidejűleg megfesti Buda és Pest 20 esztendős fejlődésének a történetét is. Elmondja, hogy miképen jut hozzá Pest városa az első szoborhoz, *Katona* Józseféhez, a rossz szobrok között is a legrosszabbhoz, és miért kell várakoznia, amíg szobrot kap, *József* nádornak huszonkét évig, *Széchenyi* Istvánnak húsz évig, *Petőfi* Sándornak harminchárom évig és *Vörösmarty* Mihálynak több, mint negyven esztendeig?!

Érdekesen mutatja meg a szerző, hogy egy évszázad folyamán miképen változnak a *művészeti és politikai divatok.* A XIX. század elején *Kazinczy* még aggodalmaskodott, amikor azt hallja, hogy *Csokonay* szobrát bajusszal akarja ábrázolni a művész, mert szerinte a statuákon csak a rabszolgáknak van bajusza. Amikor *Széchenyi* szobrára pályázatot írnak ki, az akkori idők szoborbizottsága *Széchenyit* csak díszmagyarban tudja elképzelni és *Deák* Ferenc az, akit 1887-ben felállított szobrán polgári ruhában ábrázol a szobrász. Azután megint hosszú időnek kell elmúlnia, amíg megjelenik *a gót stílusú* országháza frontján idősebb *Andrássy* Gyulának szép *barokk* lovasszobra. Feltétlenül szép ez a szobor és talán a romanticizmussal kokettáló művészeti iránnyal lehet megmagyarázni, hogy miért adott a művész lovat *Andrássy* alá, aki nem annyira katona volt, mint diplomata -és politikus és *széken ülve* szolgálta hazáját és a monarchiát.

Egyébként összesen négy lovasszobrunk van és azt lehet mondani, hogy ezek a szobrok Budapest legjobb szobrai. *Savoyai* Eugén szobra, amely a királyi palota frontján áll, szintén barokk-szobor és érdekes, hogy ez a szobor, melyet *Róna* József szerencsés kézzel alkotott meg,véletlenül lett a mienk. Ezt a szobrot ugyanis Zenta városa rendelte meg, de éppen szűkiben lévén a pénznek, nem tudta az árát kifizetni és Ferenc József megvétette a királyi palota számára.

Gyönyörű szobor *Szent István szobra* is, *Stróbl* és *Schulek* remek alkotása, mely lovon ábrázolja az első magyar királyt és nagyszerűen hozzáillik a Halászbástya kőcsipkéihez. Végül sikerült szobor az ezredéves emlékművön *Árpád fejedelem* lovasszobra.

Ezekről ír érdekes dolgokat és mond el kulisszatitkokat *Liber* Endre nagy művészettörténeti munkája. Könyve bevezetésében hálásan emlékszik meg két kitűnő munkatársáról, *Pacher* Béla dr. tanácsjegyzőről és művészettörténet-íróról, valamint *Cserhalmi* Jenő szobrászművészről, kik munkája nagy anyagának összehordásában értékes segítői voltak. A szépkiállítású könyv különben *egyik legbecsesebb kötete* az *Illyefalvi* I. Lajos dr. kitűnő szerkesztésében megjelenő Statisztikai Közlemények című tanulmánysorozatnak.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi-utca 21. sz. félemelet 7.
(Irányi-utca és Veres Pálné-utca sarok).

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négyszögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás Petneházy-utca 73/b.
Gyár VI, Jász-utca 74. sz.
TELEFON 91-9-12.

Gőz, vizvezeték, csatornázási, fűtési szereléseket legjutányosabban vállal
megkönnyitett fizetési feltételekkel.
Költségvetés, tervezés díjmentesen.
Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó
BUDAPES, VII., BAROSS-TÉR 15

VÁROSHÁZI NOTESZ

A CSALÁD ÉS A FŐVÁROS GYÁSZJELENTÉSÉT közöljük Borvendég főpolgármester elhalálozása alkalmából. A család gyászjelentése így hangzik:

Özv. Borvendég Ferencné úgy a maga, mint Piroska és Ferenc gyermekei, valamint a megboldogult testvérei, anyósa, sógornői, sógorai és az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy hőn szeretett férje, a legjobb apa, testvér és rokon: Borvendég Ferenc, Budapest székesfőváros főpolgármestere, 1934. évi november hó 20-án, életének 59-ik, boldog házasságának 26-ik évében hosszú szenvedés és a haldoklók szentségének felvétele után az Úrban csendesen elhunyt.

A főváros gyászjelentése:

Budapest székesfőváros törvényhatósága mélységes fájdalommal jelenti, hogy Borvendég Ferenc, Budapest székesfőváros főpolgármestere, munkás életének 59-ik, értékes közszolgálatának 38-ik évében folyó hó 20-án váratlanul elhunyt. Fáradhatatlan munkabírással, éleslátással és önfeláldozó erőllyel szolgálta szívből szeretett fővárosának érdekeit. Áldozatos, önzetlen munkában eltöltött életével Budapest székesfőváros közönségének őszinte megbecsülését érdemelte ki.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

*

A TRAGIKUS VÁRATLANSÁGGAL FÉLBESZAKADT keddi közgyűlés úgy kezdődött, ahogyan az unalmas közgyűlések kezdődni szoktak: üres padsorokkal, még üresebb karzatokkal, egyetlen alpolgármesterrel az elnöki emelvényen: Szendy Károllyal. (Sipőcz és Liber a főpolgármesteri hivatalban tanácskoztak órákon át a kereszténypárti vezérekkel: Wolff Károllyal, Csilléry Andrással és Petrovácz Gyulával.) Hat órakor már olyan képe volt a közgyűlési teremnek, mintha éjfélre járt volna az idő, alig néhányan lézengtek a teremben, hogy a közélelmezési költségvetés többé-kevésbé szakértő szónokait meghallgassák. Nem csoda ily körülmények között, hogy például negyedhétkor a balközép padsoraiban egyetlen ember ült: az árvaszéki elnök. Ő is a legelső, a főtisztviselői sorban. Mögötte végesvégig üres volt az egész mezőny.

A szónokok általában udvariasak voltak egymáshoz és a pártok még azokat a felszólalókat is megtapsolták, akiket egyébként nem szoktak túlságosan barátságosan kezelni. Wolf István, a volt teherpályaudvari állomásfőnök (aki különben azzal tüntette ki magát, hogy félórás szónoklata alatt mindenmondatát azzal kezdte, hogy: Mélyentisztelt Uraim) élénk tapsot kapott a helyiérdekű kötöttről szóló okos és tartalmas felszólalása révén ugyanazoktól a szociáldemokratáktól, akik legutóbb szívesen belefojtották volna egy kanál vízbe, sőt — csudák csudája — Éber Antal is tapsot kapott, bár meg kell vallani, hogy ez a különben annyira lucidus elme ez alkalommal nem volt annyira agresszív, mint amilyen egyébkor szokott lenni. (Tegyük hozzá, hogy a tárgyilagosság sokkal jobban áll neki, mintha folyton haragszik.)

*

AMI MÉG NAGYOBB RITKASÁG: Éber Antal beszédjével kapcsolatban a gyorsírók azt is följegyezhették, hogy: élénk derültség! A példázat, amellyel Éber Antal megnevettette a Tisztelt Közgyűlést, a következő:

— Egy angol lapban olvastam — mondotta Éber —, hogy Lloyd George a világ gazdasági helyzetével kapcsolatban azt mondotta, hogy úgy tetszik, mintha egy őrültek házából kormányoznák a világgazdaságot. Erre a nyilatkozatra azután az egyik londoni elmegyógyintézet igazgatója levelet írt Lloyd George-nak, amelyben kikérte magának, hogy a világgazdasági helyzettel kapcsolatosan az őrültek házáról beszéljen. Az én elmegyógyintézetemben — írta az igazgató — vannak, akik Napoleonnak, vagy Mohamednek képzelik magukat. Azonban itt mindenki elhiszi amit mond, nem törődik azzal, mit beszélnek a többiek és nem haragusznak egymásra!

*

NÉMI VIHARFELHŐCSKE VOLT A DERŰS ÉGBOLTON Miklós Ferenc beszédje. Miklós nagy hévvel taglalta az üzemi munkások kérdéseit, beszédét a szocialisták egyre növekvő idegességgel és türelmetlenséggel fogadták. Nem tetszett a szociknak, hogy a munkások érdekeit képviselő Miklós — eleszi az ő kenyerüket.

Az egyik erősebb kijelentésnél azután a szociáldemokraták közbekiáltottak:

— Ez demagógia!

Harsány kacagás volt a válasz a jobboldalon a szociálista kifakadásra.

— Példátlan! Maguk mernek valakit demagógiával vádolni? Hát maguk mit csinálnak állandóan?

*

BORVENDÉG FŐPOLGÁRMESTER HALÁLÁNAK HIRE kedden este terjedt el futótűzként a közgyűlési teremben. A lesujtó hírre a közgyűlés tárgyalása tudvalevően félbeszakadt.

Szerdán délután negyed hat órakor, amikor szokás szerint elkezdődött a közgyűlés, zsúfolva voltak a padsorok. A Keresztény Községi Párt Wolff Károllyal az élén teljes számban vonult fel, hogy megadja a közgyűlési teremben is a végtisztességet az elhunyt főpolgármesternek. De zsúfolva voltak a középmezőny és a szélsőbal padsorai is.

A polgármester gyászbeszédét állva hallgatta végig a törvényhatósági bizottság és egyhangú helyeslés fogadta Sipőcz Jenő dr. azon javaslatát, hogy a főváros halottjaként temessék el Borvendég Ferencet és emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvében örökítsék meg.

*

EGYÉBKÉNT LASSAN ÉS SZENVEDÉLYTELENÜL, de a felszólalók részéről nagy felkészültséggel és szakértelemmel folyik a költségvetési vita Szerdán is a kereszténypárti szónokok vetették fel a legtöbb megszívlelésre méltó ötletet és terjesztették be a megvalósításra érdemes javaslatokat.

Hufnágel Imre a Népszálló be-

A deficit és a beruházó kölcsön

A szanálás legközelebbi célkitűzéseiről nyilatkozik a főváros pénzügyminisztere

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A közgyűlés költségvetési vitájának a szónokai természetszerűen legtöbbet a főváros pénzügyi helyzetével foglalkoznak. Minden oldalon az a kívánság merül fel, hogy a székesfőváros *autonómiája maga igyekezzék kézbevenni a szanálás munkáját.* Ilyen irányban *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére, konkrét indítványt is tett, amidőn azt javasolta, hogy a főváros vezetősége emelje ki a költségvetésből a beruházási tételeket és ezeket kölcsönből fedezze. Az ellenzéki oldalon is megértéssel fogadták *Wolff* Károlynak ezt az indítványát, amely kétségkívül *az egyedül járható útnak tekinthető,* mert nemcsak a háztartási egyensúly helyreállítására nyujt módot, hanem egyben új munkaalkalmak teremtését is lehetővé teszi. Beszéltünk ezekről a kérdésekről *Lamotte* Károly dr. tanácsnokkal, a főváros pénzügyi ügyosztályának a vezetőjével, aki legközelebbről és legalaposabban ismeri Budapest székesfőváros mai háztartási helyzetét. Mindenekelőtt aziránt érdeklődtünk, hogy *helyesli-e a városházi pártok vezetőinek azt a felfogását, amely szerint az autonómiának kell kézbevennie a szanálás munkáját.*

Lamotte Károly dr.

pénzügyi tanácsnok, akinek személye a legutóbbi napokban *messzemenő kombinációk központjába* került, a következő érdekes nyilatkozatban fejtette ki a maga véleményét az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Az autonómia embere vagyok és épen ezért

a legtermészetesebb törekvésnek tekintem, ha a főváros autonómiáját képviselő pártoknak a vezetői maguk akarják irányítani a székesfőváros sorsát.

Mindenesetre *nagy érdeklődéssel várjuk* az autonómia részéről azokat az indítványokat, amelyeknek megvalósításával *a főváros pénzügyi helyzetét szanálhatjuk.* Én

a szanálási művelet legközelebbi és legfontosabb céljának a költségvetési egyensúly helyreállítását tekintem. Ha a költségvetés deficitjének az eltüntetése nem volna lehetséges, akkor minden egyéb erőfeszítés céltalanná válik.

— A költségvetés általános vitájában több oldalról is elhangzott az a felfogás, hogy a *szanálásnak az útját az üzemek területein kell keresni.* Sokan hangoztatták, hogy az *üzemek gazdálkodásának gazdaságosabbá tételével, az üzemek jövedelmezőségének fokozásával és általában az üzemek üzletvitelének a keretein belül eszközlendő megtakarításokkal* meg lehet javítani a főváros pénzügyi és háztartási helyzetét. *Elvileg* kétségkívül megáll ez az elgondolás, mert hiszen az üzemek minden jövedelmüket átadják a községi háztartásnak, amelynek mérlege *aszerint alakul,* hogy az üzemek mekkora összegekkel járulnak hozzá évről-évre a főváros általános igazgatásának a költségeihez. Ezekután az elvi megállapodások után várjuk a *konkrét javaslatokat* az autonómia részéről!

— Nyilatkozatot ma még erre vonatkozólag tenni nem lehet, az eredmény kialakulása ugyanis attól függ, hogy *az előterjesztendő indítványok elfogadhatók-e és végrehajthatók-e.* Annyi bizonyos, hogy

az autonómiának van legnagyobb jogosultsága a követendő út megjelölésére, mert hiszen az autonómiát képviselő pártok tagjai ismerik legközelebbről a főváros közönségének kívánságait, igényeit, céljait, egyszóval ők ismerik legjobban a közfelfogást.

Ebből a szempontból a *legnagyobb érdeklődéssel tekintek az üzemek költségvetésének a vitája elé,* mert úgy gondolom, hogy az üzemi vitában sok életrevaló ötlettel fogunk találkozni. A közigazgatási költségvetés vitájának lezárása *még nem jelenti a mérleg fixirozását,* mert a közigazgatási költségvetés mérlegének a kialakulására befolyást gyakorolhat minden olyan változtatás, amit a közgyűlés az egyes üzemek költségvetésében esetleg eszközölni fog.

Érdeklődtünk *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnoknál a főváros új *beruházási programja iránt* is. *Sipőcz* polgármester ugyanis pénzügyi expozéjában kijelentette, hogy 20 millió pengős kölcsön felvételét tervezi, amiből jut majd a költségvetési deficit eltüntetésére és új beruházások megindítására is. *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnok erdeklődésünkre így felelt:

— Azok a tételek, amelyek a költségvetésben beruházási címeken szerepelnek, *nem olyan nagyok,* hogy kiemelésük eltüntethetné a deficitet. Legnagyobbrészt

tatarozásokról, épületek karbantartásáról, kisebb útburkolásokról és olyan nem nagyarányú építkezésekről van szó, amelyeket sohasem volt szokás kölcsönből fedezni.

Ha ugyanis az *ilyen tatarozási és helyreigazítási jellegű kiadásokat* beruházásoknak minősítjük és kölcsönből fedezzük, ezzel tulajdonképen *csak egy esztendőre tüntetjük el a deficitet.* Ilyen alapon nem lehet a deficites gazdálkodást végérvényesen megszüntetni. Márpedig *igazi gyógyulást tüneti kezeléssel* elérni nem lehet. De végeredményben *mind a két út a közös célhoz vezet.*

Akár azt határozzuk el, hogy ezeke a beruházási tételeket a költségvetésből kiemeljük és fedezésükre kölcsönt veszünk föl, akár bennhagyjuk ezeket a tételeket a költségvetésben és az így jelentkező deficit fedezésére veszünk fel kölcsönt: az eredmény ugyanaz.

— Ami a polgármester úr által bejelentett *beruházási programot* illeti, ez nagyrészben már elkészült. Az egyes ügyosztályok felszólítást kaptak, hogy legsürgősebb beruházási terveiket írják össze. Ez *megtörtént.*

A felveendő kölcsön legnagyobb részét a tabáni közművek befektetésére, különböző út- és csatornaépítésekre fogják fordítani.

Esetleg szó lehet az *autóbusz-park kibővítéséről is.* Természetesen csak *később történik* döntés a beruházási program egyes részleteinek kiválogatása és a végrehajtás sorrendjének megállapítása felől.

A tíz-százalékos zárolás feloldásának jelentőségét *Lamotte* tanácsnok ezekben fejtette ki:

— A zárolás feloldására *feltétlenül szükség* volt, mert különben zavarok állottak volna be.

A feloldásban nincs semmiféle veszély, mert az ellenőrzés továbbra is szigorú lesz, mint eddig volt.

Feloldásról ezután is csak a *legszükségesebb esetekben lehet szó.*

Lamotte Károly dr. pénzügyi tanácsnok nyilatkozata kimerítő képet ad a főváros háztartási helyzetéről és egyben *megjelöli azt az utat,* amelyen a főváros autonómiájának járnia kell.

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

szüntetését javasolta azzal, hogy az épületet használják fel iskola vagy kórház céljaira. Nagy László dr. pontos elszámolást kér az inségadóról és azt javasolta, hogy a szellemi szükségmunkát már december elsején indítsák meg ezer emberrel. Szabó József átfogó szociálpolitikai programot sürgetett.

A csütörtöki közgyűlésen Miklós Ferenc dr. a Rókus-kórház kitelepítését, Szabó József a Temetkezési Intézet alkalmazottainak véglegesítését sürgette, nemes Nagy Mihály pedig az idegenforgalmi propaganda fontosságára mutatott rá.

*

SIPŐCZ POLGÁRMESTERNEK az volt az idén a kívánsága, hogy minden nagyobb ünnepség nélkül múljon el a súlyos helyzetre való tekintettel a nevenapja. A fáklyás felvonulást és a lampionokat szigorú elhatározása révén el tudta kerülni a polgármester, azt azonban nem akadályozhatta meg, hogy hivatalnoktársai, barátai és tisztelői egy-egy szívélyes kézszorítással ne kívánják neki a legjobbakat az évforduló alkalmából.

Elsőnek természetesen szűkebb hivatali személyzete üdvözölte a polgármestert a mult hét szombatján, a Jenőnap alkalmából. Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző, a polgármester régi hűséges munkatársa és bizalmasa mondott néhány keresetlen üdvözlő szót, amire a polgármester meghatottan válaszolt.

Az alpolgármester, majd az elnöki ügyosztály vezető tisztviselői és a tanácsnokok következtek ezután. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének küldöttségét Liber alpolgármester, Duday tanácsnok és Budó levéltáros vezették a polgármester elé. Liber alpolgármester beszéde során rámutatott azokra a szívből jövő kapcsolatokra, amelyek a főváros első tisztviselőjét a tisztviselői kar minden egyes tagjával összekötik. Budó levéltáros, a FANSz főtitkára, viszont arra kért engedelmet, hogy egy régi ígéretre való hivatkozással — latinul köszönthesse a polgármestert. Tudni kell ugyanis, hogy Budó levéltáros kiváló tudósa a klasszikus nyelveknek.

— Opto, Illustrissime, — fordította latinra a beszédet Budó dr. — ut hunc onomasticum et plurimos alios quam felicissimos agas aeternaque laude florentem virtutis Tuae gloriam incolumis et fortis aliis super alia operibus augeas.

— Ezekhez a szavakhoz — folytatta magyarul Budó — legyen szabad hozzátennem Tacitusnak Agricoláról mondott szavait is:

— ... multos veterum velut inglorios et ignobiles oblivio obruit: Eugenius posteritati narratus et traditus superstes erit!

*

GUTTAY FERENC székesfővárosi segédhivatali igazgatót hétfőn tisztviselő társai meleg ünnepeltetésben részesítették huszonötéves szolgálati jubileuma alkalmából. Az ünnepély társasebéd keretében folyt le, amelyen az ünnepeltnek ötvenhat tisztviselő társa vett részt, a fővárosi tisztviselők kaszinójában. Az ünnepelt érdemeit és a megjelentek jókívánságait Fent Nándor segédhivatali főigazgató méltatta.

Mellékutcába akarják eldugni a Segítőalap székházát

Rossz és félreeső telkeket ajánl a városrendezési ügyosztály a Segítőalap vezetőségének

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Jelentette az *Uj Budapest,* hogy a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítő alapja *külön bizottságot* küldött ki annak eldöntésére, *építkezzen-e a Segítő alap, vagy készen vegyen-e magának székházat.* Megállapíthatjuk, hogy az évek óta folyó küzdelemben jelenleg *az építési irányzat kerekedett felül,* mert az építkezés révén *mód nyílik a munkanélküliség enyhítésére.* Az alap vezetőségének az a makacs elhatározása, hogy *valamely fővárosi telken építsen magának palotát* a Segítőalap. Az alap vezetősége és a kiküldött bizottság most *a városrendezési ügyosztály által megjelölt fővárosi telkeket tekinti meg,* hogy azok közül a legalkalmasabbon épüljön fel a székház. Sajnos, hogy a városrendezési ügyosztály *csak a kevésbbé értékes telkeket jelöli meg* építkezés céljaira a Segítőalap vezetősége számára és *így könnyen megtörténhetik, hogy eldugott, a városházától távoleső helyen fog felépülni a székház.*

A sok rossz telek közül *még a legkevésbbé rossznak látszik az a fővárosi telek,* amely a központi vásárcsarnok háta mögött, a Ferenc József-híd és az épülő Boráros-téri híd között akarja felépíteni az alap székházát. Azzal, hogy ez a mellékutcai telek nagyon kiesik a közforgalomból és a *legkevésbbé sem alkalmas a nagyarányú építkezésre,* úgylátszik, *nem sokat törődik az alap vezetősége.*

Azt is el tudjuk képzelni, hogy *nem fővárosi* telken, hanem valahol a Belváros belső részén az *alap által vásárolt telken* épülne fel az új székház. A Belvárosban *rengeteg ócska ház van,* amely a mai leromlott ingatlan-árak mellett telekértékben szinte fillérekért kapható, és akkor a székház *a városháza környékén megfelelő helyre kerülhetne.*

Egy el nem mondott beszéd...

Borvendég Ferenc megemlékezése Bárczy Istvánról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Október 21-én tartotta az V. kerületi jótékonysági egyesület ünnepi közgyűlését, amelyen a lipótvárosi népkonyha életrehívójának: *Bárczy* István volt polgármesternek arcképét leplezték le. Az egyesület vezetősége *Borvendég* Ferenc főpolgármestert kérte fel az ünnepi beszéd megtartására. A főpolgármester örömmel vállalta a feladatot és sajátkezűleg írta meg beszéde szövegét, amellyel az arcképet leleplezni szándékozott. A beszéd elmondására azonban már nem került sor, mert a leleplező ünnepség napjára virradó éjszakát *Borvendég* már lázasan töltötte el és így sem mehetett a díszközgyűlésre és *beszéde csupán kéziratban maradt meg.*

Ezt az el nem mondott beszédet közli az alábbiakban az *Uj Budapest.* Közli nemcsak mint az elhúnyt főpolgármester utolsó közéleti szereplésének emlékét, de mint *mélységes és megrázó emberi dokumentumot is,* mert hiszen ebből az el nem hangzott szónoklatból ez kerül napvilágra, miként vélekedett az utód az elődről, a szanáló főpolgármester az építő polgármesterről, akiről azt írta: „Aki alkotni tud, csak az teremti meg a jövőt!" — Ime, az el nem mondott beszéd:

*

Ember ünneplése akkor felemelő, ha benne egy eszmét ünnepelünk. Az ember a benne élő eszmét alkotásaival fejezi ki. Meghatóan szép dolog alkotásaiban látni az embert, mert lelkének tartalmát látjuk ilyenkor. *Az igazi értéket,* a lélek színaranyát.

Budapestnek egyik teremtő szellemét ünnepeljük ma. Mert, hogy Budapest világvárossá lett, az nem a véletlen műve, nem is valamely *öntudatlan természeti erők hatása alatt keletkezett.* Céltudatos emberi alkotás ez. Budapestért élő emberekben kellett öntudatra ébredni annak, hogy *ezt a várost világvárossá kell tenni.* Ez az öntudat *Bárczy* Istvánban jelent meg teljes erővel.

Aki alkotni tud, *csak az teremti meg a jövőt.* Hitet állandóvá tenni az emberekben csak befejezett alkotásokkal lehet. *Bárczyban öntudatra ébredt Budapest,* a világváros és alkotásaival hitet és jövendőt tudott teremteni.

Ez az épület, amelyben őt ma ünnepeljük, *alkotó munkájának egy darabja.* Egy a sok közül, de magán viseli *Bárczy* szellemének jellemző vonásait.

Az V. kerületi Jótékonysági Egyesület és az V. kerületi Népkonyha Egyesület nehéz viszonyokkal küzdve végezte emberszerető munkáját. A népkonyha az V. kerület egy pajtaszerű épületében működött. Ilyen körülmények között *a legnemesebb szándék se érhette el azt az eredményt,* melyet a ráfordított munka és akarat megérdmelt volna.

A két emberbaráti intézmény akkor Általános Közjótékonysági Egyesület név alatt egyesítette munkásságát. Az V. kerület elöljárósága pedig felhívta *Bárczy* István figyelmét arra, hogy *itt segíteni kell!*

Ha pedig *Bárczyt* arra hívták föl, hogy tenni kell a köz érdekében, akkor *ő nem késlekedett!* Tudta, hogy ennek a fejlődő városrésznek lakossága nagyrészt olyan életviszonyok között keresi kenyerét, amelyekben a segítségre sokszor szükség van. Budapest a magyar nemzet erőit egy csoportba gyűjtötte össze és ezt az összegyűjtött erőt az ország felemelésére kellett fordítani, de ezt a szerepét csak úgy tölthette be, ha szociális intézményekkel biztosítja az egyes településeken az átmenetet a gazdasági megszilárdulásig.

1909-ben kezdték építeni ezt a házat és 1911-ben befejezték. *Bárczy* István akkor, mint polgármester, *boldogan és büszkén* láthatta ismét egy befejezett művét. Nagy alkotó programmjának egy pontja volt csak ez az épület, de visszatükröződik benne *az egész értékes vezető egyénisége.*

Látjuk benne *a nagy hívőt, a nagy rajongót,* aki hisz Budapest jövőjében és együttérez a főváros lakosságának legszegényebb, szenvedő rétegeivel. *Várat akart nekik emelni a nyomorúság támadásai ellen,* hogy e falak mögé menekülve, ottkint maradjon a nyomor, a hideg és a szenvedés.

Mert *egyformán kötelességünk a munka és a segítés.* Aki dolgozni tud, annak azért is kötelessége a munka, hogy segíteni tudjon azon, aki nem tud magán segíteni. Budapest jótékony intézményei hirdetik, hogy a főváros sohasem feledkezett meg erről a kötelességéről. A főváros szellemében emelte *Bárczy* is ezt az épületet, mert *ő megértette a főváros szívének parancsát.*

Bárczy, az alkotó, pompás, értékes épületek egész sorát emelte. Mint a reneszánsz teremtő szellemei, ő is *maradandó kereteket akart létesíteni* az emberi szellem működése számára. Ma már az ő alkotó szellemének teremtményei sok helyen beleolvadnak a körülöttük épült paloták sorába, de nem szabad elfelejtenünk, hogy ő hirdette tetteivel, hogy Budapestre palotákat kell építeni. Az ő épületei *a jövő előőrsei voltak, jelszavak voltak és buzdítások,* melyek megértésre találtak és a pompás épületek óriási tömegét sorakoztatták maguk köré.

Ma itt leleplezzük *Bárczy* István arcképét. Van ember, akinek emlékét *egy-egy arckép* örökíti meg. *Bárczynak* nincs erre szüksége. Emelt ő magának emlékeket, melyek felejthetetlenné teszik nevét. Ez az arckép *a kegyeletes szeretet alkotása.* Azt akarják vele kifejezni, hogy akinek a szelleme itt él, *annak arcvonásait is láthassák azok,* akik tisztelettel és szeretettel gondolnak rá.

Azért *ne csak arckép legyen ez itt, hanem példakép is.* A Budapest fejlődéséért küzdő *derék ember példaképe.* Hirdesse azt a törhetetlen hitet, hogy a magyar fővárosnak nagy jövője van és nem szabad elcsüggednünk, ha ideiglenes bajok sujtanak is bennünket.

Budapestben *óriási erőforrások* vannak. Ezeket a forrásokat tisztítanunk, mélyítenünk kell. Ma már egy hatalmas világváros áll itt, mely fel tudta ébreszteni az egész művelt világ figyelmét Magyarország iránt, azért semmi oka a csüggedésnek. Azok az *úttörők és építők,* akik közül egyik legnagyobbnak arcképét avatjuk itt, nem támaszkodtak még ilyen hatalmas világvárosra és mégis meg tudták teremteni ezt a Budapestet.

A Gondviselés nem engedte volna meg, hogy milliók munkája és a *Bárczyak teremtő lelke* ilyen gyönyörű várost építsen ide, a Duna két partjára, ha nem volna Budapestnek *rendeltetése Magyarország, sőt az egész Dunavölgye számára.*

De ha megemlékeztem Bárczyról, az alkotóról, a jövőbe látó nagy emberről, meg kell emlékeznem *az ő szeretetreméltó, meleg egyéniségéről,* mellyel együtt tudott érezni mindenkivel, aki be tudta tölteni azt a kört, melybe ki volt rendelve.

A művészek őbenne *jótékony támogatójukat tisztelték,* mert *Bárczy* tudta, hogy Budapest kultúréletét magának a fővárosnak is hathatósan támogatni kell, hiszen a művészet, mint az élet díszítője, sokszor nem tudja a megélhetést biztosítani a művész számára és ilyenkor *annak, akinek az életét díszíti, segíteni kell.*

A budapesti közéletnek is *rendkívül értékes tényezője volt.* Kimagasló szelleme olyan hatással volt környezetére és a tömegekre, hogy örömmel ismerték el benne a vezért. Ragyogóan derült lelkülete kifejezője volt annak a kornak, mely nagyszerűen tudott dolgozni céljaiért.

De azt sem szabad elfelejteni, hogy — mint a városházi közigazgatás vezetője — *milyen figyelemmel kísérte a tiszviselők munkáját* és ahol az arra alkalmas embert megtalálta, azt vitte előre pályáján, hogy fokozottabb munkakörben tudjon megfelelni kötelességének. Ezért *a pártatlan jóindulatáért is* sokan gondolnak hálával az ő működésére.

Szeretettel és hálával hajolok meg én is *Bárczy István képe előtt* és midőn üdvözlöm benne az embert, az alkotót, Budapest egyik megteremtőjét, *az Isten áldását kérem reá és alkotásaira!*

Megkondult-e a Gázművek felett a lélekharang?

Ha magán-részvénytársaság lenne a gázgyár, tizenöt százalékos osztalékot fizethetne az elmult esztendőre

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Mint legutóbbi számában az *Uj Budapest* jelentette, egyidőre *elodázottnak tekinthető* az időközben elhúnyt főpolgármester azon elgondolása, hogy *egyesítsék a világítási nagyüzemeket és közös vezérigazgatót nevezzenek ki az Elektromos Művek és a Gázgyár élére.* Nem kétséges, hogy az üzemi költségvetés vitájában alaposan meg fogja tárgyalni a közgyűlés, szükség van-e egyáltalában erre az egyesítésre, vagy továbbra is *külön működjön a két heterogén nagyüzem,* amelyeknek célkitűzései és üzleti politikája *egymással homlokegyenest ellenkezőek.*

Az egyesítés főindoka az lett volna, hogy *az anyagbeszerzésnél* a közös beszerzés révén sikerül majd előnyöket elérni, ki lehet küszöbölni majd a két üzem *egymással versenyző üzleti politikáját* és kevesebb személyzettel *racionalizálni lehet a nagyüzemek igazgatását.* Ezekről a problémákról

Véssey Ede dr.

kormányfőtanácsos, a Gázművek vezetésével megbízott kereskedelmi igazgató, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Kezdjük a legfontosabbon: *súlyos tévedés* az a beállítás, hogy a gázszolgáltatás a racionális energia-gazdálkodás szempontjából *anakronizmus volna.* Nem lehet ilyent állítani addig, amíg az elektromos úton történő hőelőállításnál a felhasznált szén melegtartalmának *alig 6.8 százaléka, addig a gáznál annak 45—48 százaléka hasznosítható,* nem is beszélve arról, hogy a gáz előállítása *értékes melléktermékeket* ment meg a közgazdaságnak, amelyeket egyébként külföldről kellene nekünk importálni.

— Ha a Gázművek zárszámadásait vizsgáljuk, *nem lehet megérteni* azt a némely oldalról hangoztatott felfogást, hogy a Gázműveknek nincsen jövőjük és *azok felett már megkondult a lélekharang.* Ha a gáz *idejétmúlt energiaforrás volna,* hogyan magyarázható meg az, hogy *Svájcban,* ahol az olcsó vizierők révén termelt áram *még exportcikk* is, és a gázszenet teljes mennyiségben a külföldről kell behozni, 395 ezer fogyasztó, 220 millió köbméter gázt fogyaszt évente és 1921—1931-ig a gázfogyasztás 131 millió köbméterről 250 millió köbméterre emelkedett évenként, *teljes 90 százalékkal?* Ugyanez áll fenn még fokozottabb mértékben *Svédországra nézve is,* pedig ott az elektromos energia ára *alacsonyabb,* mint a gázalakban szolgáltatott energiáé. Az Egyesült Államokban a *gázfogyasztás szinte hihetetlenül nagy emelkedést* mutat. *Mi ennek az oka?* A gáz a háztartásban és az iparban *olyan előnyökkel bír,* amit, mint ezek a számok mutatják, *világszerte elismernek.*

— Nem tartom ez alkalommal szükségesnek, hogy a *budapesti gáztermelés főbb adatait ismertessem.* Csupán arra mutatok rá, hogy *a gáz önköltségi ára évről-évre csökenést mutat.* A gáz tiszta önköltsége 1924-ben 6.25 pengő, 1928-ban 4.20 pengő, 1930-ban 3.91 pengő, 1932-ben 2.56 pengő, 1934 október hónapig bezárólag 2.33 pengő.

— Külön probléma: *hogyan sikerült a szénbeszerzést olcsóbbá tenni?* 1924-től 1932-ig bezárólag több, mint 35 százalékos árcsökkenést sikerült a külföldi szén beszerzésénél elérni, ami pénzben *évi 2—2.5 millió pengő megtakarítást jelent.* A folyó évi június 15-től kezdve szenünk árát még olcsóbban sikerült biztosítani, sőt megoldottuk azt is, hogy *a szenet a mai devízapolitikai viszonyok ellenére felármentesen kapjuk Németországból,* ami a termelés és értékesítés kalkulációját szilárd alapokra helyezi.

— Feltételezve, hogy a budapesti Gázmű *részvénytársaság volna* és a szolgáltatások összege az osztalék összegével volna azonos, részvénytőkének pedig a még le nem törlesztett tőketartozást tekintenénk, a kifizetésre kerülő osztalék 1925-ben a részvénytőke 9.56 százalékának, 1932-ben 18.53 százalékának, 1933-ban 14.91 százaléknak felelne meg. Mindezekből elfogulatlanul és tárgyilagos kritikával más konzekvenciát levonni nem lehet, mint azt, hogy a Budapest Székesfőváros Gázművei a fővárosra nézve *tetemes jövedelmet hajtó és úgy műszakilag, mint kereskedelmileg is, nemcsak helyesen, hanem jól vezetett és a jövőben még nagyon is fejlődőképes vállalat.*

Modern **szigeteléseket, asztaltutépítéseket, színesasztaltburkolatokat** és e szakmába vágó minnemü munkálatokat a legelőnyösebbenvégzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I, Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

König, Román és Stein
mérnökök, építési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

Hogyan lehet leszállitani a viz árát?

A Vizművek választmányának elnöke az üzem költségvetéséről és aktuális problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A költségvetési vita jövő hete *az üzemeknek jut.* Az új fővárosi törvény 10. §-ának azon intézkedése, amely szerint a részletes vita idejéből *négy napot az üzemek költségvetésének megvitatására kell fordítani,* lehetővé teszi, hogy, amire a költségvetési vita elhúzódása miatt a legutóbbi esztendőkben nem kerülhetett sor, a törvényhatósági bizottság *részletesen és szakszerűen megvitassa az üzemek dolgait.*

Kétségtelennek tetszik, hogy a közgyűlés üzemi költségvetési vitájában a *hangsúly* a monopolisztikus nagyüzemeken lesz. Különösen a *Vízművek költségvetésének tárgyalása fog ebből a vitaanyagból kiemelkedni,* mert hiszen a Vízművek különféle problémái voltak azok, amelyek az utóbbi hónapokban *különösen erősen izgatták a közvéleményt.* A Vízművek várható nagyarányú költségvetési vitájáról és általában az üzem aktuális problémáiról

Szőke Gyula dr.

felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag, a Vízművek választmányának elnöke, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ámbár a jövő évi költségvetés tárgyalása során a jövő héten felszólalok a törvényhatósági közgyűlésen ebben a tárgyban, készséggel szólok ezúton is *a Vízművek dolgairól.* Voltaképen nem is a legfontosabb része a vízmű-beruházásoknak az alagút kérdése és mégis *leginkább ezzel foglalkozik a közvélemény.* Ez nyilván azért van, mert az alagútak építése során ismételten szerződésmódosításról és a munkálatok időleges beszüntetéséről volt szó és ezt a nyilvánosság előtt tárgyalták. Szóljunk tehát *először erről.* Az alagútépítés tényleg szükséges lehet akkor, ha *a szentendrei szigeti vízmű-bővítés megtörténik abban a terjedelemben,* amelyet a főváros még 1930-ban elgondolt. Ha azonban ez a teljes kibővítés meg nem történik, több szakértő véleménye szerint *legalábbis ekkora terjedelmű alagútépítésre szükség nem igen van.* Figyelemmel azonban arra, hogy

a Vízművek kibővítése nemcsak a napi vízhasználat és a közegészségügy és köztisztaság szempontjából fontos, de nélkülözhetetlen Budapest környékének vízellátása szempontjából is, a fővárosi vízműveknek legalább az 1930-as tervek szerinti kibővítése feltétlenül keresztülviendő.

Ily körülmények között *csak arról lehet szó,* hogy az alagút talán előbb épül meg, mint a kibővítés megtörténik.

— A munkálatok vállalatba adása és az ott történtek *közismertek,* azt nem ismétlem. A Vízművek vezetősége külföldi tanulmányút és szakértői vélemények alapján járt el, amikor *az olcsóbb és szociális szempontból is kedvezőbb pneumatikus rendszer felhasználása nélküli tervet kívánta alkalmazni az alagút fúrására.* Hogy a terepviszonyok következtében a gyakorlatban ez nem sikerült, *nem írható a vízművek rovására.* Az a fúrógép ugyanis, amellyel ezt megkísérelték, *külföldön már dolgozott sikerrel.* A vállalkozók összes előkészületeiket erre a rendszerre alapították és az alagúthoz szükséges falazati betonköveket is erre készítették el. Mindenesetre

hiba volt, hogy mindakét alagút összes kőszükségletét előre legyártották, de maga az elgondolás, hogy az anyagnak kéznél kell lennie kellő időben, feltétlenül helyes volt, amit mutat az is, hogy most a munkálatok azért nem haladnak gyorsabb tempóban, mert sikerült ugyan megtalálni azt a betonkővel, amely az új rendszerrel beépíthető és megfelelő, de a gyártása olyan módon történik és olyan sok időt vesz igénybe, hogy ennek következtében az alagútfúrás kellő gyorsasággal nem haladhat.

— Amikor én a Vízművek akkori igazgatóságának tagja lettem, ezekre már a Vízművek vezetősége az előleget folyósította és már az is megállapítást nyert, hogy *azzal a rendszerrel az alagút megépítése nem fog sikerülni.* A polgármester a Vízművek vezetőségének a javaslatára és a mi véleményezésünk alapján *áttért az új pneumatikus rendszerre* és elfogadta a vállalkozók mellé betársult társvállalkozókat, akik a régi vállalkozóknak a kövekre vonatkozó kötelezettségeit is átvették. Természetesen ismét *nem írhattuk elő,* hogy milyen gépeket használjanak az újonnan megkezdett munkánál, mert ha mi megkötjük a vállalkozók kezét a munka kivitelének a módozataira nézve, úgy

voltaképen a főváros a siker kockázatát magára veszi anélkül, hogy abból bárminő előnye származnék.

Az új munka azon az alapon indult, hogy a *legyártott köveket a társvállalkozók felhasználják.* Az ő feladatuk volt tehát olyan munkagépek beállítása, *amely mellett ez keresztülvihető.* A gyakorlat azt mutatta, hogy az általuk alkalmazott munkagéppel ezek a kövek fel nem használhatók és a vállalkozók kőborítás helyett vaslemez alkalmazását kívánták.

— A szakértők véleménye alapján a választmány nem javasolta és a polgármester nem is járult hozzá a közel két és félmillió pengő túkiadást kívánó *vaslemezborításhoz,* amire a vállalkozók *hosszú kísérletezés után egy újfajta kő gyártásával és alkalmazásával most már sikerrel dolgoznak az alagút építésén.* Természetesen ez a változott falazás több kérdést vetett fel, amelyet a polgármester *bizonyára beható szakértői vizsgálat és a választmány komoly eszmecserék után fog döntésre vinni.* Feltétlenül figyelembe kell venni ennél *a Vízművek jövő erőkifejtésének és a vízszolgáltatási szükségnek egész mennyiségét.* Mert ha az akkori elgondolások változnak, ehez kell idomítani a további építkezéseket is, amint erről már az első alagútszerződés is rendelkezik, amikor a tervváltoztatás jogát fenn is tartotta. Kétségtelenül nem alaptalan a kérdés,

miért utaltatott ki olyan nagy összeg eddig, ami tényleg kifizettetett.

Az sem kétséges, hogy a kiutalásokat *mindenkor összhangban kell tartani a szerződéssel és a végzett munkával.* Azonban a régi kiutalások fölött ma már annál kevésbbé kell vitázni, mert

a társvállalkozók bevonása következtében az addig esetleg nem elég biztonságos kifizetés teljes biztonságúvá vált és ha vis major közbe nem jön, az alagútnak a szerződés keretében való megépülése most már befejezetnek tekinthető.

Ma már az új kövekkel való kísérletezés nemcsak befejeztetett, de az *első 30 méter hossz meg is épült,* a szakértők a szilárdságot megfelelőnek találták és mi *várjuk azt az időt,* amikor a sűrített levegővel való munkálat *túlhalad az alagút kezdő méretein* és a sűrített levegő nyomása nélkül megállapítható az *alagút ilyetén való építésének állékonysága és az alagút falazatának vízhatlansága.*

— Voltaképen sokkal fontosabb kérdés ennél *most már a vízjogi engedély megadása után a Vízművek kibővítésének módja és mértéke.* Ismételten fölvetettem azokat a kérdéseket, amelyek *itt előtérbe tolulnak.*

A trianoni gát következtében a régi megyeri kutak egy részének az elpusztulása befejezett tény, de viszont e helyett a megyeri szigeten újabb kutaknak az építése lehetővé vált.

Azonban úgy itt, mint a szentendrei sziget mindkét oldalán *nemcsak az altalaj minősége szab határt,* de határt szab a Duna mai folyása és a Dunameder jövőbeni rendezése is. *Amíg ezzel tisztában nem vagyunk* és nem vagyunk biztosítva arról, hogy *milyen mederrendezés történik,* addig *az új kutak építése nem célszerű.* Ugyanis a hajózás érdekében

a nemzetközi Dunabizottság megváltoztathatja a Duna folyását a mederben, azaz eltolhatja az egyik parttól a másikhoz, vagy élesen ki a középre, amely esetben ismét elisza-posodásnak lehetnek a kutak kitéve.

Ettől függ tehát, vagy legalább ettől is, hogy *mekkora területen és mennyi kutat építhetünk a Duna balpartján,* vagy a szigeteken és ettől függ az is, hogy a vízátemelésre szükséges alagút, vagy *legalábbis a II. számú alagút milyen méretű legyen.*

— Miután a kibővítés tekintélyes részben a budai részek vízellátását is szolgálja,

a szentendrei szigetről Budára tervezett alagútnak a megépítése feltétlenül szükséges

Ebben a tekintetben ma már nem láthatunk veszélyt, mert az alagútépítés tapasztalatai előttünk állanak és meglepetéseknek aligha lehetünk kitéve. Éppen így szükséges a budai második fő vezetőcső-hálózat lefektetése, ha nem is mindjárt, de feltétlenül *még a Vízmű teljes kiépítésével kapcsolatban,* mert egy vezetékre az egész budai vízellátást feltenni nem szabad.

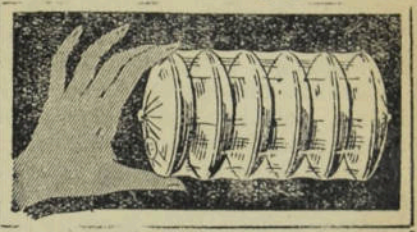
— Az eddigi tapasztalatok alapján azonban fel kell vetni a kérdést, vajjon

helyes, szükséges és gazdaságos-e az a zelgondolás, hogy a Vízművek összes gépeit elektrifikáljuk. Waggonszámra adjuk el az ócskavasat, amely a kitünő és kitünően beépített gőzgépek lebontásából keletkezik.

Annakidején 1926-ban a miniszteri vizsgálóbizottság úgy találta, hogy gazdaságosabb ezek helyett villanymotorok beépítése, amint nagyon sokan a természetes szűrés helyett a mesterséges vízszűrés mellett nyilatkoznak, nemcsak a víz jósága, de olcsóbbsága tekintetében is. A gyorsan változó viszonyok *az én kételyeimet látszanak megerősíteni.* És ha mi az olcsó hazai barnaszenet használjuk, főleg ha a kartelen kívüli szénbányákat is igénybevesszük és ha a helyesen szabályozott Duna-meder és Dunafolyás alapján olyan területeken építik a kutakat, amelyek *természetes szűréssel adják a vizet, tehát* mangán- és vasmentesen, úgy bizonyára *olcsóbb vizet is kapunk* és eleget tehetünk annak a jogos kívánságnak, hogy a *víz egységárát leszállítsuk.*

— A nagy munka előestéjén tehát — fejezte be általános érdeklődésre számottartó nyilatkozatát *Szőke Gyula* — ezek a kérdések beható vizsgálat alá veendők!

„Antónia“ kókuszszappan

6 darab kókuszolajból készült cca 4 dekás hófehér és dusan habzó kézmosó szappan hártyapapirba csomagolva összesen 25 fill.

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon (Lotz-terem)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Miért késik a burkolási szabályrendelet régóta elhatározott módositása?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A költségvetési vitában többen szóvá tették *az útburkolási és csatornázási járulékok mai kivetési rendszerének tarthatatlanságát.* Az elhangzott felszólalásokkal szemben *illetékes helyen* néhány héttel ezelőtt azt közölték az *Uj Budapest* munkatársával, hogy készül a szabályrendelet-módosítás, az jelenleg a tisztiügyészségen van és rövidesen az autonómia fórumai elé kerül.

Az volt a terv, hogy a két szabályrendelet megfelelő reformját *Borvendég* főpolgármester a szanálási törvényben kapott felhatalmazása alapján *rövid úton fogja életbeléptetni,* hogy a folyamatban levő járulék-kivetések *már az új rendszer szerint történjenek.*

A főpolgármester betegsége és halála azonban *a két szabályrendelet-módosítás késedelmét is maga után vonta.* Ennek a késedelemnek az a következménye, hogy ha rövidesen nem léptetik életbe a módosítást, akkor *a jövő évi út- és csatornaépítések kivetéseit még a régi szabályrendeletek rendelkezései szerint kell elvégezni.* Viszont, ha a módosítás hamarosan megtörténne, a jövő évi kivetések *már az új szabályrendelet alapján történhetnének* és ebben az esetben minden valószínűség szerint elmaradna *az a sok felebbezés és reklamáció,* ami a jelenleg érvényben levő szabályrendeletek intézkedéseinek a következménye.

HIREK

Díszjelvény és díszoklevél Sipőcz Jenőnének. *Sipőcz* Jenőné, a polgármester felesége *díszelnöknője* a Honszeretet egyesületnek, amelynek munkásságát mindenkor lelkes fáradozással támogattą. Az egyesület hálája jeléül most *díszjelvényét* adományozta *Sipőcz* Jenőnének. A jelvényt és az erről szóló oklevelet szép beszédek kíséretében *Sárkány* Ferenc, *Schara* Béla kerületi elöljáró és *Bayer* Antal fővárosi bizottsági tag adta át.

Ilovszky János nagy sikere Hódmezővásárhelyen

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Ilovszky Jánosnak, a Baross Szövetség országos elnökének *népszerűségét élénken illusztrálja* az az ünnepség, amelynek során az elmúlt vasárnap *Hódmezővásárhely társadalma csatlakozott a Baross-gondolathoz*, meleg ünneplésben részesítvén *József Ferencz* királyi herceget és *Ilovszky* Jánost.

Az alakuló nagygyűlésen *Ilovszky* nagyobb beszédet mondott, melynek során hangsúlyozta, hogy *a Baross Szövetség a kereskedelmi és ipari életben érvényesíetni* akarja azt *azt etikát*, amely Angliát is naggyá tette, ahol *nincsenek hamis bukások, ahol nem csapja be a kereskedő az iparost, az iparos a gazdálkodót és így tovább.*

József Ferenc királyi herceg azt mondotta, hogy *nincs szükségünk ünnepségek sorrendjére*, ellenben szükségünk van *cselekvések sorrendjére!* Az egész ország *tele van díszbeszédekkel*, amiket, ha lemezre felvennének, azokat egymás után lejátszani nem lehetne, mert *már egyik a másikat lekoptatta.* A Baross Szövetség *a cselekvések sorrendjének az intézménye!*

A nagygyűlés során *Soós* István dr. polgármester mondott nagyobb beszédet. — *A vesszőparipáról*, — mondotta — *le kell szállnunk a gyorsvonatra*, vagy repülőgépre, mert ha a régi úton haladunk, lemaradunk a nemzetek versenyében.

Felkay Ferenc dr. tanácsnok a székesfőváros üdvözletét tolmácsolta, *Szablya* János az Országos Magyar Iparművészeti Társulat nevében mondotta el üdvözlő szavait, majd a *helyi kereskedelem és ipar képviselői szólaltak fel.*

Mindkét cirkuszra kiírják a pályázatot

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A városgazdasági szakbizottság *Kovácsházy* tanácsnok elnöklésével kedden ülést tartott, amelyen a szakbizottság hozzájárult a Fővárosi Cirkusz bérletének nemzetközi pályázaton való értékesítéséhez az *Uj Budapest*-ben már közölt feltételek szerint. A szakbizottság véleményének meghallgatása után a pályázat már napvilágot is látott, január 3-iki határidővel.

Ugyanezen alkalommal *tudomásul vette* a szakbizottság, hogy *Weisz* Richárd, a városligeti Néparéna bérlője, kiválik a bérletből. *A népszerű kiscirkuszra is* rövidesen kiírják a pályázatot.

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

A kereszténypárt a munkásokért

Miklós Ferenc különbizottság kiküldését javasolta a közgyülésen

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A törvényhatósági bizottság költségvetési vitájában *Miklós* Ferenc dr., a Keresztény Községi Párt egyik legtevékenyebb tagja, fejtette ki teljes részletességgel a párt kívánságait a fővárosnál, illetőleg az üzemeknél dolgozó munkások különböző ügyebien. *Általános érdeklődés és figyelem* fogadta a törvényhatóság minden pártján *Miklós* Ferenc fejtegetéseit, amelyek azt bizonyítják, hogy a *kereszténypárt változatlan energiával képviseli* azon célkitűzéseit, hogy a munkásság érdekeinek hivatott védelmezője. Közgyűlési indítványairól és azok eredményéről

Miklós Ferenc dr.

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Közgyűlési indítványomnak legfontosabb része az volt, hogy *a törvényhatóság tizenöt tagból álló különbizottságot* küldjön ki a főváros intézményeinél és üzemeinél alkalmazott munkások alkalmaztatásának feltételei ügyében. Egységesen kell szabályozni *a munkabért, a munkaidőt, az előléptetést, a szabadságolást, a túlórák megtérítését, a ruhát és az egyéb, természetben való szolgáltatásokat, a véglegesítést, az elbocsájtásokat, a nyugbért és a kegydíj-juttatásokat.*

— A párt kívánsága, hogy az alkalmazásokra nézve a munkások felvétele, esetleges elbocsájtása, előléptetése, kedvezmények adása *egységes alapelvek szerint történjen.* A budapesti születésüeket és állandó budapesti lakosokat, rokkantakat, családfenntartókat, *előnyben kell részesíteni!*

— Igen fontos probléma *a munkabérek szabályozása*, a bérminimum, mint a létminimum biztosításának alapján. Rendezni kell *a munkaidőt is olyképpen*, hogy a munkaidőt mindenütt legfeljebb *napi 8 órában állapittassék meg.* Fontos, hogy a megállapított munkaidőt heti és órabéres munkásoknál csökkenteni, úgynevezett *kényszerszabadságolással ne lehessen.*

— A fővárosi üzemeknél dolgozó munkások legnagyobb problémája a *véglegesítés.* A jelenlegi 10—15 évi ideiglenes minőség megszüntetésével, egy évi ideiglenesség után *állandósítani kell a munkásokat* és legalább két évi szolgálat után véglegesíteni. A munkájukat becsületesen végző munkások ne legyenek kitéve annak, hogy *10—15 évi munkájuk után esetleg egy erősebb protekciójú munkás helyett egyszerűen elbocsájtassanak.*

— Követelte még *Miklós* Ferenc dr. a közgyűlésen a szolgálati ruházat biztosítását minden közüzemi munkás részére, kérte továbbá *a túlórázásoknak 25—100 százalékos* többlettel való díjazását, ezenkívül fizetett szabadság biztosítását minden közüzemi munkás részére minden kétévi szolgálattól kezdődően *a kényszerszabadságolás teljes beszüntetésével.*

A főváros, a jégkartel és egy nyomorult hadirokkant

Kik és mennyiért jegelik a tejszállitó vaggonokat?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Nem mindennapi kártérítési per, amelynek városházi és kartel-vonatkozásai igen jellemzőek és tanulságosak, került tárgyalásra az elmúlt napokban a tábla *Ury*-tanácsa előtt. A pert *Fodor* Béla Imre indította a főváros ellen, keresetében 60.000 pengő kártérítést követelve. Előadta keresetében, hogy értesülést szerzett arról, hogy a főváros a kereskedelmi miniszter leiratára az 1934. évi jegelési időszakra a tejszállító vasúti kocsik megfelelő hűtésére pályázatot hirdet. *Fodor* Béla Imre hadirokkant egy korlátolt felelősségű társaságot alapított és ennek a társaságnak *az ajánlata volt a legolcsóbb a pályázaton.* Ezekután érdeklődni kezdtek a hadirokkantnál a társaság iránt, majd a főváros illetékes ügyosztálya felhívta *Fodort*, hogy *három napi határidőn belül 50.000 pengős biztosítékkal támassza alá ajánlatát* és jelölje meg azt a gyárat, amely *legalább napi 600 métermázsa műjég szállítását garantálni tudja.*

A hadirokant magára nézve *sérelmesnek találta* a háromnapos határidőt és ezért panasszal fordult a kereskedelmi miniszterhez, hivatkozva *a közszállításoknál előírt feltételekre.* A minisztérium alaposnak találta a panaszt és további nyolc napot engedélyezett *Fodor* Béla Imrének az ajánlatában lefektetett feltételek teljesítésére. A hadirokkant azonban *hiába próbálkozott* tárgyalásokat kezdeni *a kartelban álló és a pályázaton ugyancsak résztvevő műjéggyárosokkal, azok nem voltak hajlandók rendelkezésre bocsájtani a pályázaton előírt műjégmennyiséget.*

Ilyen előzmények után indította meg *a kártérítési pört a hadirokkant és hivatkozott arra, hogy a főváros előírásellenes vétkes eljárása miatt esett el a szállítástól.* A sor során azzal is érvelt, hogy ő a kartel *56 filléres árajánlatával szemben 29 filléres ajánlatot tett*, mégis a főváros utimátumszerűen határidőzte az ő ajánlatát. Az eredetileg *mű- és száraz jégre* kiírt pályázatot tisztán műjég szállítására korlátozták és ezzel *elmellőzték az általa később tett természetes jég ajánlatot.* Neki rendelkezésre állott a megfelelő jégmennyiség, mert hiszen előzőleg a *Polgári Serfőzde igéretet tett arra*, hogy ha megkapja a vállalkozást, *segíteni fogja jéggel.*

Mikor azonban a főváros három napra adott terminust, a Serfőzde, talán a konkurrencia figyelmeztetésére, elállott a jégszállítástól. Az 50.000 pengős garancia levelet is megkapta volna a *Mezőgazdasági Ipari R. T.-tól* abban az esetben, ha be tudta volna mutatni a főváros végleges döntését, hogy *ő nyerte el a szállításokat.*

A fővárost a tárgyaláson képviselő tiszti ügyészség ezzel szemben hivatkozott arra, hogy *a hadirokkant szegényjogon perlekedik*, csak azért, mert annakidején a főváros vezetői, elsősorban *Vajna* tanácsnok, különös figyelemmel voltak arra, hogy *Fodor* Béla Imre *hadirokkant.* A korlátolt felelősségű társasága *soha meg nem alakult*, ennek ellenére a főros különös előzékenységének minősíthető az, hogy a hadirokkantnak három nap mégis *rendelkezésre állott, hogy a szállítást eszközölhesse és ezt az időt a miniszter leirata következtében még nyolc nappal prolongálták. Fodor* nem tudott volna műjeget szállítani, sőt végül természetes jégre vonatkozó ajánlatának sem tudott eleget tenni, mert *a pestkörnyéki svábok nem mutattak hajlandóságot a neki tett igéretük betartására.*

Az első bíróság ezekután elutasította a keresetet és megállapította azt, hogy *a fővárost ebben az ügyben mulasztés nem terheli.* A hadirokkant az ítélet ellen fellebbezéssel élt és hivatkozott arra, hogy a főváros *tudatosan járt el az ő megkárosítására, mikor a pályázatot a kartelirozott jégiroda részére engedte át.* A Közszállítási Szabályzatot egyáltalán nem tartották be és csak így volt lehetséges az, hogy *őt elüssék a pályázattól.* Ezzel szemben arra is hivatkozott a főváros jogi képviselője, hogy a jégszállítási pályázat terminusát már *a kereskedelmi miniszter is rövidre szabta* és komoly pályázókkal csak abban az esetben tudnak tárgyalni, ha azok megfelelő időn belül a garanciális feltételeknek eleget tesznek. Igen nagymennyiségű jég leszállításáról volt itt szó, következésképp közérdek volt, hogy ebben az ügyben *óvatosság mellett döntsenek.*

A fellebbezési bíróság *helybenhagyta a törvényszék elutasító ítéletét*, az ítélet indokolása szerint a hadirokkant *nem igazolta*, hogy honnan fogja leszállítani a pályázatban kiírt jégmennyiséget, a korlátolt felelősségű társaság pedig még nem volt bejegyezve és *annak nevében így a hadirokkant nem indíthat pert.*

Budapest XI — Szent Imre-város. A polgármester hirdetményben közli a fővárosi közgyűlés azon elhatározását, hogy a XI. közigazgatási kerületet — az érdekelt lakosságnak vallás- és pártkülönbség nélkül előterjesztett óhajához híven készített javaslat alapján — *Szent Imre városnak nevezi el.* A polgármester ezen rendelete *Imre napján:* november 5-én lépett életbe.

Tízezer pengőt enged el a főváros a Vigadó vendéglősének. A pesti Vigadó terítési jogát évek óta *Mucsnyák Károly* bérli, a bruttó bevétel hat százalékáért, de *minimálisan évi ötezer pengőért.* Amíg 1928-ban még huszonnyolc bált rendeztek a Vigadóban, az idén már csak hét bál volt és a bruttó bevétel nyolcvanhatezer pengőről huszonhatezer pengőre csökkent. Mivel a fővárosnak százalékos részesedés címén mindössze *ezerszáz—ezernégyszáz pengő* járt évenként, *Mucsnyákra* túlnagy teherrel nehezedett volna az ötezer pengős bérminimumok fizetése. *Mucsnyák* tehát azt kérte a fővárostól, hogy a főváros a multra visszamenőleg is tekintsen el attól, hogy százalékos részesedésen felül évente ötezer pengőre egészítse ki a fővárosnak járó százalékos részesedést. A polgármester *Mucsnyák* kérelmét elutasító javaslattal terjesztette a városgazdasági bizottság elé, amely azonban legutóbbi ülésén akképen határozott, hogy *nem kívánja Mucsnyáktól* a bérminimumot és *megelégszik a szerződés szerint járó forgalmi százalékkal.* Már csak azért is, mert a bérlet a jövő év tavaszán *amúgy is lejár.*

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleníti
Budapest, II., Török-u. 3. Tel.: 50-4-93.
Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

Toperczer Ákosnét lelkesen ünnepelték

Modern sebeket csak modern orvossággal lehet gyógyítani

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Magyar Asszonyok Párt. szövetsége hétfőn tartotta rendes havi pártértekezletét. A gyűlést *Toperczer* Ákosné elnöknő nyitotta meg, kit *Spur* Istvánné h. elnöknő napirend előtt meleg szavakkal üdvözölt *a főváros közgyűlésén tartott nagy beszéde alkalmából.* A megjelent nőtábor lelkesen ünnepelte kiváló vezérét.

Majd *Toperczer* Ákosné mondta el beszámoló beszédét, melyben ismertette a közgyűlésen benyujtott javaslatait. Hangsúlyozta, hogy minden törekvése arra irányul, hogy *a főváros szociális tevékenységét egységesíteni és teljesen kifejleszteni lehessen,* mely csak úgy érhető el, ha felállítják az ügyosztályközi állandó szociálpolitikai bizottságot s megalkotják az egyetemes és egységes szociálpolitikai tervezetet. Beszédében megvilágította, hogy *a társadalom legnagyobb sebe a tömeglakások rombolása és nyomora.* Modern sebek ezek, melyeket csak *modern orvosságokkal* lehet meggyógyítani. Ez pedig az egységes szociálpolitikai szabályzatnak megalkotása s a szociális védelem kiépítése. Az elnöknő örömmel jelentette, hogy nemcsak a főváros vezetősége, hanem *maga a kormányzóné őfőméltósága állt melléje* s az egész szociális mozgalom az ő védelme alatt indult meg, így *minden remény megvan a sikerre.*

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Kasics* Margit pártigazgató ismertette a közeljövő teendőit. Felszólalt még *Schaller* Sándorné és *Cholnoky* Jenőné kerületi elnöknő.

Megszünt a közélelmezési ügyosztály műszaki alosztályának önállósága. A polgármester elrendelte, hogy a közélelmezési üzemek és intézmények, valamint az állategészségügyi telep és a ferencvárosi helyi kikötő *összes műszaki ügyeinek elintézése a közélelmezési ügyosztály ügyköréből a magasépítési ügyosztály ügykörébe kerüljön át.* A magasépítési ügyosztály vezetője, az ügyosztály kebelébe tartozó *H. alosztályt* állit fel, amelynek műszaki személyzetével a közélelmezési ügyosztály vezetője a magasépítési ügyosztály vezetőjének, vagy helyettesének akadályoztatása esetén *közvetlenül érintkezhet.* Ezzel kapcsolatban a polgármester a *volt közélelmezési műszaki alosztály egész hivatali személyzetét hivatalosan is áthelyezte a magasépítési ügyosztályba.*

Mire van és mire nincs joga Wossala tanácsnoknak?

Sipőcz polgármester érdekes tanukihallgatása egy polgári perben a törvényszéken

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Néhány évvel ezelőtt az *Árvay és Mikle* vállalkozói cég a fővárosnál iskolaépítési munkálatokra nyert megbízást. A vállalkozók alvállalkozókkal álltak összeköttetésben és a többszázezer pengős munkálat bevételeit *esetenként az alvállalkozókra engedményezték.* Az épit. kezési vállalkozók azonban *anyagi nehézségekkel küzdöttek* és az alvállalkozók és anyagszállítók fölkeresték a főváros vezetőit egy ajánlattal, amely szerint vállalja magára a székesfőváros az anyagok és a heti munkabérek kifizetését, előlegezze a kifizetésre kerülő összegeket és azokat az ő esetleges vállalkozói hasznukból vonja le.

A főváros bele is ment ebbe az ajánlatba, csak azért, hogy *az iskola építése mielőbb befejeződjék.* Az alvállalkozók között szerepelt a *Vaskályha Kereskedelmi R. T.* is, amelynek nagyobb összegű követelése volt a fizetési nehézségekkel küzdő építkezési vállalkozóktól.

Utóbb azután a részvénytársaság pert indított 10.000 pengő erejéig a főváros eleln és hivatkoztak arra, hogy az építkezéshez *különleges minőségű téglát szállítottak,* sőt *Wossala* tanácsnok rendelkezésére a *téglák felhasználására és beépítésére 30—50 munkást alkalmaztak.* A tanácsnok pedig megigérte azt, hogy a részvénytársaságnak megtéríti *az építkezési többletmunkát.* Mégis utóbb a főváros részükre a régi engedményezések következtében fizetéseket nem teljesített, hanem az O. H. E., a vagyonfelügyelő és mások beiktatásával olyan többletkiadással terheli az építkezést, aminek a beszámítása, — miután az építési vállalkozók nem tudnak fizetéseiknek eleget tenni — *az engedményezéssel terhelt alvállalkozókra esik.*

A per során kihallgatták *Sipőcz* polgármestert is, *volt-e joga Wossalának igéretet tenni a túlmunkák honorálása ügyében.* Megállapítást nyert, hogy a tanácsnok az egyik építési ügyosztály vezetője és mint ilyennek 10.000 pengő erejéig *önálló rendelkezési joga van.*

Ezek alapján az első bíróság megitélte a Vaskályha R. T. 10.000 pengős követelését a fővárossal szemben. Fellebbezésre az ügy a tábla *Ury*-tanácsa elé került, ahol már a főváros mellett *a társvállalkozók is beavatkoztak szavatosként a perben.* Hivatkoztak arra, hogy ők is elszámolási viszonyban vannak a fővárossal és ha már fizet valakinek a főváros, akkor *előbb őket illeti meg a kifizetésre kerülő összeg.* A főváros viszont azzal védekezett, hogy *ő már kifizette a követelt összegeket.* A fellebbezési bíróság azután *elnapolta a tárgyalást és bizonyítást rendelt el arra vonatkozóan,* hogy vajjon az új beavatkozóként jelentkező társascég *tényleg pert indított-e követelésének érvényesítésére.*

Idegenforgalom és köztisztaság

Az utca-gépek szaporitását kéri Salamon tanácsnok

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette már az *Uj Budapest,* hogy a polgármester a köztisztasági hivatalt az út- és csatornaépítési ügyosztályból *a közegészségügyi ügyosztályba* helyezte át. A polgármestert intézkedése megtételénél annak a felismerése vezette, hogy *a köztisztaság közelebb áll a közegészségügyhöz, mint az útépítéshez,* különben erre vonatkozóan konkrét indítvány is elhangzott a költségvetés pénzügyi bizottsági vitájában *Csilléry* András dr. részéről. *Salamon* Géza dr., a közegészségi ügyosztály vezetője, napokat töltött a köztisztasági hivatal telepén, hogy *az intézmény minden vonatkozását megismerje.* Tapasztalatairól és célkitűzéseiről

Salamon Géza dr.

tanácsnok a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A köztisztasági probléma elsősorban *pénzügyi probléma.* Természetszerüen első teendőnk a folyó kiadások fedezése, amire vonatkozóan *már elfogyott a költségvetésileg kijelölt fedezet.* A polgármester úr intézkedése kapcsán a köztisztasági hivatalt *mentesítik a kötelező tizszázalékos zárolás alól,* mert a helyzet az, hogy a hivatal kiadásainak *háromnegyed része személyzeti kiadás,* negyedrésze pedig olyan kiadás, amelyet *a gépek üzembentartása miatt nem lehet lecsökkenteni,* vagyis végeredményben az a helyzet, hogy *a köztisztasági hivatalnál anélkül, hogy személyzetet ne bocsájtanának el, takarékoskodni nem lehet.*

— Ami most a közeljövőt illeti, rá kell mutatnom arra, hogy *idegenforgalom nincsen köztisztaság nélkül* és hiába beszélünk fürdővárosról, ha az idejövő külföldiek egy *kétes tisztaságú várost látnak a hirdetett világváros helyett.* Arról tehát semmi körülmények között nem lehet szó, hogy *Budapest mai, a külföldön is mindenütt elismert köztisztasági állapotában rosszabbodás álljon be,* hogy *Budapest a balkáni nagyvárosok tisztasági nivójára csússzon le.*

— De nem lehet takarékoskodni a főváros köztisztaságán azért sem, mert a főváros *útterülete a legutóbbi esztendőkben több, mint 300 ezer négyszögméterrel szaporodott,* ami a nagy útépítkezések természetszerű következménye. *Egész városrészek nőttek ki a földből,* természetes, hogy *ezeket is tisztán kell tartanunk.* Végeredményben: a köztisztaságnak a mai nívón való tartása egyike a *főváros legsúlyosabb problémáinak és el nem mellőzhető teendőinek.*

— Sajnos, az a helyzet, hogy *vannak bizonyos beruházások,* amelyek a köztisztasági hivatal keretén belül tovább nem mellőzhetők. Igy elsősorban az *utcagépek: hóekék, aszfaltmosó gépek, stb. szaporítása* és a meglevő, *bizony már erősen leromlott park felfrissítése.* Ha a főváros megkapja a közgyülési költségvetési vitában annyit emlegetett nagy beruházási kölcsönt, *akkor ezek a beszerzések semmi körülmények között nem maradhatnak el.*

Az új háztatarozási rendelet hibái. *A Ház- és Telektulajdonosok Országos Egyesülete* gróf *Somssich* Tihamér elnöklésével megtartott igazgatósági ülésén *Szende* Péter Pál ügyvezető elnök beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyeket az elnökség a házbérfillér tárgyában a pénzügyi kormánnyal folytatott. Az ülés főtárgya a vasárnap kiadott új átalakítási és tatarozási adórendeletek voltak, amelyek a házbirtokosok és az építőipar körében megdöbbenést váltottak ki. A rendelet oly kis mértékben honorálta azokat az adóügyi, jogi és műszaki természetű kívánságokat, melyeket a HÁTOE és az építőipar terjesztett elő, s általában véve a rendelet oly retrográd intézkedéseket tartalmaz, hogy ezáltal a *modernizálási és tatarozási kedv jelentős mértékben csökkenni fog,* vagy teljesen meg fog szünni. A kérdéshez *Halom* Dezső, *Hódy* Béla, *Krivoss* Árpád, *Szivessy* Tibor és *Várady* Miklós szóltak és rámutattak arra, hogy ha a rendeleteket a pénzügyi kormány meg nem változtatja, úgy a jövőévben tatarozás és modernizálás *oly szük körre fog szorítkozni,* hogy a kormány által is kitűzött cél, az építőipar foglalkoztatása elérhető nem lesz.

Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51
Telefon: 62—2—06.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Rekord-rollfilm
26 Sch.-6×9.8 felvételes Pf. 40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD FOTO SZAKÜZLET,
VII, Nyár-utca 10. Tel. 40-4-03

Gömbös tanácskozása Reményi-Schnellerrel

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Általános feltűnést keltett, hogy *Gömbös* miniszterelnök a csütörtöki nap folyamán magához kérette *Reményi-Schneller* Lajos dr.-t, a Községi Takarék vezérigazgatóját és vele közel egy órán keresztül *behatóan tanácskozott.* Nem titok, hogy a tanácskozás tárgya a kormány azon terve, hogy a létesítendő *nagy altruista bank vezérigazgatói székébe* a főváros pénzintézetének agilis és energikus vezérigazgatóját kívánják meghívni. A miniszterelnöknél lefolyt tanácskozásról és *Reményi-Schneller* Lajos dr. esetleges távozásáról a Községi Takarék vezérigazgatói pozíciójából

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Arra vonatkozóan, hogy *elvállalja-e Reményi-Schneller* az új alakulat vezérigazgatói pozícióját, vagy megmarad-e továbbra is a Községi Takarék élén, *még nem történt döntés. Reményi-Schneller* természetszerűen *nem távozhat el* úgy a fővárostól, hogy az udvariasság kötelező szabályai szerint az összes illetékes tényezők *ne vegyenek tudomást elmeneteléről* és ne döntsenek abban az irányban, hogy *ki lesz az utóda.*

— Ebben az irányban már *hetek óta folyamatban vannak a bizalmas megbeszélések,* de döntés *Borvendég* főpolgármester halála következtében mindezideig *természetszerűen nem történhetett.* Mivel azonban *a kormány is sürgeti már az elhatározást,* a végleges döntés most már csak *rövid idő kérdése.*

Felebbezési lavina indult meg a szemétfuvarozási illeték körül

Kell-e szemétfuvarozási illetéket fizetniök azoknak a háziuraknak, akiknek háziszemetét nem fuvarozza el a Köztisztasági Hivatal?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A fővárosi háztartás elmult évi zárszámadásában 3,983.978 pengővel szerepel mint tényleges lerovással a szemétfuvarozási illeték. Noha az előirányzattal szemben ezen a címen kerek 2 millió pengővel kevesebb volt a főváros bevétele, mégis meg kell állapítani, hogy ez a tétel a főváros *legbiztosabb bevételei* közé tartozik, mert a *háztulajdonosok* fizetik, akiktől nemfizetés esetén a házbérek letiltásával aránylag *könnyen és biztonságosan* be lehet inkasszálni a szemétfuvarozási illetéket.

Szemben az 1932-es éntyleges bevétellel, a házbérjövedelem csökkenése folytán az elmult esztendőben 346.632 pengővel volt kevesebb a főváros bevétele a szemétfuvarozási illetékből. Ha viszont a *köztisztasági szolgálat mult évi zárószámadását* vizsgáljuk, azt látjuk, hogy 7 és fél millióba került a fővárosnak a Köztisztasági Hivatal, vagyis a szemétfuvarozási lleteknek most már nem a ténylegesen befolyt összegeit, hanem kirovásra került tételeit vizsgálva, azt látjuk, hogy az egész *köztisztasági hivatalt kétharmadrészben a szemétfuvarozási illeték fizetése révén a háztulajdonosok tartják el,* noha a tényleges helyzet az, hogy a szemétfuvarozás a köztisztasági hivatalnak *egy aránylag kevés pénzbe kerülő teljesítménye.*

A legutóbbi időkben *különféle problémák merültek fel a szemétfuvarozással, illetőleg a szemétfuvarozási illetékekkel kapcsolatban.* A háztulajdonosok különféle érdekképviseletei azt vitatják, hogy a fővárosnak *nem áll jogában* az illeték több izben történt felemelésével *a háziszemét elfuvarozásán nyerészkedni.* A háztulajdonosok annak eldöntését kérték különféle beadványaikban a belügyminisztertől: *ellenszolgáltatásért járó illeték, vagy adó-e a szemétfuvarozásért az általuk fizetett díj?*

A kerületi adóhivatalok a multban *elég liberálisan* kezelték a szemétfuvarozási illetéket és így nem követelték be az illetéket azoktól az ingatlantulajdonosoktól, akik *annyira megközelíthetetlen helyen* laknak, hogy tőlük a *szemét ténylegesen el sem fuvarozható.* De az új bérházak tulajdonosai közül is *számosan megtagadták* a szemétfuvarozási illeték fizetését, azon a címen, hogy ők a központi tüzelés céljaira felállított *kazánjaikban égetik el a háziszemetet,* már pedig, ahol nincs fuvarozás — mondották ezek a háztulajdonosok — ott illetéket sem lehet követelni.

Nem régiben azonban *szigorú utasítás* ment az adóhivatalokhoz, hogy tekintet nélkül arra, teljesít-e fuvarozást a szemétszállító kocsi, vagy nem, *az összes háztulajdonosokra ki kell vetni a szemétfuvarozási illetéket.* A most folyó házadó kivetéseknél az adóhatóságok ezen rendelet következtében az egész vonalon szigorúan kivetették a *bruttó lakbéreknek 1.5 százalékát kitevő szemétfuvarozási illetéket* és azt kíméletlenül be is hajtják.

Azok a háztulajdonosok, akik valamely oknál fogva *nem veszik igénybe* a köztisztasági hivatal szemétfuvarozási szolgálatait, természetszerűen *nem hajlandók* egy *nemteljesített szolgálatért* fizetni, mert szerintök erre sem a köztisztasági szabályrendelet, sem semmiféle hatóság *nem kötelezheti őket.* Az adókivetéseket tehát sorba megfelebbezik az érdekelt ingatlantulajdonosok azon a címen, hogy a szemétfuvarozási illeték *ellenszolgáltatás és nem közadó,* tehát az *ő esetükben ki sem vethető.* A felebbezések egész légiója fogja ezekben az ügyekben a *főváros közgyűlését, a belügyminisztériumot és a közigazgatási bíróságot* foglalkoztatni.

Uj kiirások

A Budapest székesfőváros közkórházai valamint népjóléti intézményei részére 1934 december 1-től 1935 szeptember 30-ig szkséges **élelmiszereknek** a Községi Élelmiszerárusító Üzem telepére való szállítására. Határidő: 1934. évi november hó 24-én déli 12 óra.

Padló- és faburkoló munkákra a XI. ker. Horthy Miklós-út 141. **szám alatt** épülő elemi iskola részére. Határidő: 1934. évi november hó 27-én (kedden) délelőtt fél 11 óra.

„Budapest áramellátásának története" címen kiadandó mű **nyomdai munkálatainak** elkészítésére a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei részére. Határidő: 1934. évi november hó 28-án délelőtt 9 óra.

Budapest székesfőváros inségenyhítő tevékenység részére 1935. év folyamán szükséges.

a) **edény és konyhafelszerelési tárgyakra,**

b) **konyha- és ebédlőbútorokra,**

c) **viaszosvászon** szállítására és annak felszerelésére. Határidő: 1934. évi december hó 4-én (kedd) délelőtt 10 óra.

24.000 kg. színes **tisztítórongy** szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi december 3-án déli 12 és fél óra.

20.000 kg. színes **tisztítógyapot** szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi december hó 5-én déli 12 óra.

Az I—XI. ker. „Hatósági Étkezés" főzőhelyein 1935. január hó 1-től 1936. december hó 31-ig szükségessé váló **főzőüst ónozási** munkákra. Határidő: 1934. évi december hó 10-én (hétfőn) délelőtt 10 óra.

A fatüzelésű pékkemencék nem kötelesek füstmentesen tüzelni. *Elvi jelentőségű döntést hozott* egy konkrét fellebbezés kapcsán a belügyminiszter abban az irányban, hogy *a péküzemek mikor kötelesek füstmentes tüzelést biztostió berendezéseket alkalmazni.* A belügyminiszter azon az álláspónton van, hogy *csak azokat a tüzhelyeket kell füstmentes tüzeléssel ellátni,* amelyeknek az Építési Szabályzat által meghatározott nagyságú gyári kéményük van. A miniszter szerint *a fatüzelésű pékkemencéket a füstmentes tüzelés kötelezettsége alá vonni nem lehet,* miután azok kisebb kemencékkel dolgoznak. *A gőzsütő kemencék füstjével* kapcsolatban a belügyminiszter ugy intézkedett, hogy ha a kemence tüzelése *füstbántalomal jár,* az üzem tulajdonosa tartozik a műhely szerkezetét az építésügyi hatóság által megállapítandó módon *átalakítani,* abban az esetben is, ha a kemence füstmentes tüzelést elősegítő berendezéssel *fel is van már szerelve.*

Megjelent a Kallós-Kompasz második kötete. A *Pesti Tőzsde* kiadásában és *Kallós* János szerkesztésében most jelent meg tizedik évfolyamában a Kallós-féle „Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz" második része, mely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztosító intézetek, stb. legújabb és legpontosabb személyi és mérlegadatait tartalmazza. 1935-ben tehát a második évtizedbe lép át a népszerű kék-kompasz. A mű közel 1000 oldalas, hatalmas terjedelemben jelent meg, ez a körülmény biztosítéka annak, hogy valóban valamennyi működő magyar részvénytársaság legújabb adatait, az eddig változatlanul nagy terjedelemben közölte le. Ezen cél érdekében a kompasz szerkesztését *november 15-én zárta le,* úgy, hogy módjában volt az év végén megjelenő vállalatok legfrisebb adatait és mérlegeit is leközölni.

A főváros versenytárgyalása élelmiszerekre. A polgármester nyilvános versenytárgyalást hirdet a főváros közkórházainak 1934 december -étől 1935 szeptember 30-ig bezárólag szükséges élelmiszereknek a Községi Élelmiszerüzem telepére való szállítására. Az ajánlatok beadási határideje november 24-nek déli 12 órája.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

ILKOVITS J.
központifütés- és vízvezetéki vállalata
V, JÓZSEF-TÉR 11
Telefon 81-1-54.

November hó 25-én, 27-én és 29-én délután 1/2 3 órakor ügetőversenyek

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

352

F[illegible]i Nyilvános [illegible]
III., Revitzky-

XII. évfolyam 47. szám

Budapest, 1934 december 1

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Szanál az autonómia!

Az Uj Budapest részére irta:
SZÖKE GYULA Dr.

A székesfőváros közgyülése egyhangúlag fogadta el a Keresztény Községi Párt elnökének, Wolff Károlynak az indítványát a főváros 1935. évi deficites költségvetésének egyensúlyba hozása érdekében. Ugyancsak egyhangúlag elfogadta Wolff Károlynak azt a másik indítványát is, hogy a szanálás érdekében úgy a pénzügyi bizottságban, mint a közgyülésen benyujtott indítványaink tárgyalás és sürgős javaslattétel végett a polgármesternek kiadassanak.

A közgyülés ezzel a határozattal a talpára állott s megmutatta, hogy önállóan tud élni és önállóan akar is élni!

Amikor a kormány a főváros pénzügyeinek a rendezésére az új törvénnyel diktátori hatalommal ruházta fel a főpolgármestert, csak azt a letargikus állapotot nézte, amelyben a hirtelen feltörő gazdasági és pénzügyi nehézségek következtében a törvényhatóság szenvedett. Csak az előző két év háztartási nianya állott a szeme előtt ás a költségvetések azon helytelen szokása, hogy azokba az évenként keresztülviendő beruházásokat is beillesztvén, azok meglehetősen felduzzadtak és igy a mostani költségvetést a sok beruházási kiadás deficitessé tette. Mi azonban látjuk, hogy ezek a hibák könnyen kiküszöbölhetők és csak formális kérdések. Az adóhátralékok egy bizonyos mértékben később is befolyhatnak, amint be is folytak, tehát a számadási hiány fedezve van. A beruházások, amelyek évtizedekre szólnak, nem fedezhetők egy év bevételeiből, hanem azt több évre elosztva kell ennek a nemzedéknek viselni, amely nemzedék sokkal hosszabb ideig azokat élvezi is. Ezeknek a tételeknek a költségvetésből való kiemelése pedig egyensúlyba hozta a költségvetést és mutatja, hogy egyébként a pénzügyi gazdálkodás igenis a való élethez igazodik. Ha figyelembe vesszük, hogy a gazdasági helyzet elnehezedése következtében a főváros az ő költségvetését kétszázmillió pengőről százötvenmillió pengőre szállította le és úgy vitte keresztül a megtakarításokat, hogy a szükséges beruházásokra mégis jutott pénz, a szegényekről, betegekről, öregekről és gyermekekről mégis gondoskodott, sőt ezt a gondosságát még fokozta is, úgy bizonyosra vehetjük, hogy a közgyülés egyhangú állásfoglalása annak az igazolása, amit a Keresztény Községi Párt minden viszonyok között alaptételként hangoztat állandóan, hogy: az önkormányzat nem egy közigazgatási forma, amelyet egyesek tetszése szerint kell minél rövidebb idő alatt változtatni, hanem az önkormányzat a nemzet ezeréves életének egy része, az az életmegnyilvánulás, amely a polgárokat a saját érdekeik istápolása, a törvényhatóságban élő közérdek képviselete és az egész ország érdekének az érvényesítése céljából minden nehézségek közepette is önzetlenül összetartja és közös munkára serkenti.

A főváros önkormányzati életet él és bizonyságát szolgáltatja, hogy a diktatúra nálunk felesleges!

A FÉRFI ÉS A SORS

*

Emlékek és emlékezések

— Az Uj Budapest tudósítójától. — Furcsa találkozása a véletleneknek, vagy inkább: *játéka a sorsnak*, hogy az a *Sipőcz* Jenő, akit a főváros törvényhatósága 1920 szeptember elsején egy ragyogó őszi napon a belvárosi plébánia-templom harangjainak kongása közepette főpolgármesterből polgármesterré választott, mint *önmagába visszatérő kör*, tizennégy esztendei polgármesterség után, 1934 november 28-án ugyanabba a főpolgármesteri székbe intalláltatott a főváros törvényhatósági bizottság által. Az a *bánatos szordinó*, amely az új főpolgármester beköszöntő beszédén szerdán délután tagadhatatlanul végigvonult, azt bizonyítja, hogy Budapest új főpolgármestere *nem szivesen hagyta ott* a ti[illegible] annyira megszokott polgármesteri széket. Az új főpolgármester ennek az érzésének hangot is adott installációs beszédében, amikor azt mondotta, hogy ha ő a polgármesteri állást, amely a politikai változásoktól független, nyugodt munkalehetőséget biztosított számára, engedve a magas helyről jött bizalomnyilvánításnak, *egyéni érdekei háttérbe tolásával, lelki küzködések után vállalta:* erre csak nagy hazafiúi közérdek tudta rábírni. Az az érzése volt *Sipőcz* Jenőnek, hogy *hazájának és fővárosának most akkor tesz szolgálatot*, akkor teljesíti kötelességét, ha ezt a nehéz, felelősségteljes állást elvállalja.

*

— Sipőcz Jenő polgármesterré választásával, — állapította meg e sorok írója 1920 szeptember 2-án egy napilap hasábjain — *második nagy diadalát ünnepli a kereszténypárt a városházán.* Az első diadal az volt, midőn a választásokon *óriási többségben kaptak megbízást* a keresztény és nemzeti eszme harcosai, a második diadal pedig a mai, amikor *egyhangúlag tudta diadalra vinni jelöltjét a polgármesterválasztás alkalmával a párt.*

— Sipőcz Jenővel, a komoly és kötelességtudó városi kistisztviselő került a polgármesteri székbe, — mondottuk akkor. — Elődei: a klikkek és törzsfőnökök jelöltjei, kisebb vagy nagyobb kaliberű politikusok voltak, *Sipőcz Jenő a legjobbak közül való*, akit két eszme hevít: *a keresztény és nemzeti eszme és a hivatali kötelességtudás.*

E sorok írója volt az első, aki 1919 őszén nála nevesebb jelölteket mellőzve, *őt kivánta a kormánybiztosi állásra,* ugyancsak mi voltunk az elsők, akik *a keresztény kurzusnak a városházán való biztosítását az ő polgármesterségéhez láttuk kötve.*

Sipőcz Jenő, mint a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának fővárosi előadója, 1920 március 30-án lett a főváros kormánybiztosa. *Simonyi-Semadam* Sándor miniszterelnök néhai *Usetty* Ferenc felszólalására a következő szavakkal jelentette be *Sipőcz* kinevezését a nemzetgyülés március 29-iki ülésén:

— Közölhetem a tisztelt Nemzetgyűléssel, hogy *éppen most irtam alá Sipőcz Jenő kormánybiztosi kinevezését* és igy ő már holnap hivatalba lép. *Minden reményem megvan arra,* hogy a községi képviselőválasztásokról szóló törvényjavaslatot husvét után benyujthatom és igy a választásokat május első napjaiban meg lehet tartani.

*

1920 március 28-án *A főváros a választúton* címen *Sipőcz* Jenő dr. fővárosi tisztiügyész többek között egy cikkében a következőket irja:

— Budapest népe *harc után van és harc előtt áll!* Az elmult harc fényes diadala volt a keresztény nemzeti eszmének. Ami még előtte áll, *az próbaköve lesz kitartásának, állhatatosságának.* A harc *óriási érdekekért és a becsületért folyik!* Az elmult idők községi választásai nem mérhetők ehhez. Akkor kerületi klikkérdekek mérték össze fegyvereiket. *Ma egy fenséges eszme lép a küzdőtér porondjára.* A régi választások mellett közönyösen, értetetlenül ment el a budapesti keresztény polgár. *Most majd százezrek fognak benne résztvenni* az egész ország lázas érdeklődése mellett!

*

A beiktató közgyülés! 1920 szeptember elsején. Lapozzunk vissza erre a tizennégy évvel ezelőtti időre.

— Már *jóval négy óra előtt zsúfolva volt* a közgyülési terem, — irtuk a közgyülésről akkoriban. — Teljes számmal vonult fel az ellenzék és *a jobboldalt komoly, öntudatos, imponáló tömegben foglalta el a Keresztény Községi Párt.* Az első sor bal sarkán ül *Wolff* Károly, a pártvezér, mellett *Csilléry* és *Usetty*, a párt alelnökei foglalnak helyet. A hivataluknál fogva bizottsági tagok, a demokrata oldalra szorultak, ot ülnek *Nádosy* főkapitány, *Szentgály* Antal, a Közmunkák Tanácsának elnöke és *Pintér* Jenő tankerületi főigazgató.

Néhány szó *Sipőcz Jenő első polgármesteri programmbeszédéből:*

— *Egész Budapest polgármesterének tekintem magam* és a főváros *összes lakosságának érdekét viselem szivemen.* Működésemben *a keresztény nemzeti szellem fog irányitani.* Ez az eszme kapcsolja össze a multat a jelennel és a jövővel. Ez az eszme *mélyen bent gyökerezik ezeréves történelmünkben és legszentebb hagyományainkban,* viszont egyedül alkalmas arra, hogy lelket emelő erejével és gazdag erkölcsi tartalmával a jelen speciális kérdéseit megnyugtatóan megoldja, *e szellemben kívánok működni e helyen,* de csakis addig, amíg ez irányban *az általam vallott szellemben* működhetem, mert *más szellemben működni sem tudnék, sem nem akarnék...*

... Ezeket mondotta ezelőtt tizennégy esztendővel *Sipőcz* Jenő. Ha végigtekintünk a tizennégy esztendőn, most, midőn *Sipőcz* Jenő polgármestersége lezárult, megkérdezhetjük: *betartotta-e igéretét Sipőcz Jenő?* Változott-e az ő elmult tizennégy esztendő alatt? Nem ugyanaz, *az elveihez hűséges, kitartásában változ*[illegible] polgármesteri programmbeszédében mutatkozott?

*

Még egy idézet 1921-ből, az *Uj Budapest első évfolyamának első számából,* ahova *Sipőcz* polgármester *Budapest jövője* címmel irt vezető helyen cikket:

— Eljutottunk ahoz a ponthoz, hogy *jövő cselekvésünket nem tudjuk valamely sablonra alapitani,* nem tudjuk adott mennyiségekhez mérni, hanem *szinte a képzelemre vagyunk* utalva, az adott viszonyok realitásának helyére *az inspiráció lép.* Eljutottunk ahhoz a ponthoz, ahol *már semmi más nem segit, mint a fanatikus hit és az elszánt akarat.* Nem szabad meginogni, hinni kell és erős akarattal kell dolgozni, még akkor is, ha *az eredmény a minden oldalról támasztott nehézségek és akadályok miatt nem is áll arányban a ráfordított munkával.* Ez a nagy munka ma úgyszólván kizárólag *azok vállán nyugszik,* akik az ezeréves alapon, a keresztény nemzeti eszme segítségével kívánják a jövőt megalapítani. A munka súlyos, szinte emberfeletti, de magas a pályabér is: *a keresztény nemzeti alapon álló Nagymagyarországnak és dicső fővárosának újjáépítése.*

*

Az önmagába visszatérő kör lezárul, *Sipőcz* főpolgármester visszatért abba a pozícióba, amelyet 1920 nehéz és sötét augusztusában elhagyott. A tizennégy évvel ezelőtti horizont — közvetlenül a trianoni békediktátum után, a halálos sebektől végző nemzet első talpraállásának heroikus erőfeszítései idején — nem volt sokkal felhősebb, mint a mai, amikor az országot fenyegető veszélyek közepette *sokszorosan szükséges, hogy hű és megbizható kezek* biztosítsák a kormányzat szempontjából a békét és a nyugalmat a budapesti városházán.

Történelmi elhivatottság ültette az ismeretlen tiszti ügyészt 1920-ban a kormánybiztosi, majd a főpolgármesteri és a polgármesteri székbe, *történelmi missziót teljesít Sipőcz Jenő,* amikor most — mint annyira meghatóan fejezte ki magát installációs beszédében — egyéni érdekei háttérbe tolásával vállalta újra a főpolgármesteri tisztséget, mert az volt az érzése, hogy *hazájának és fővárosának most akkor tesz szolgálatot, ha új és felelősségteljes állását elfoglalja.*

Senki sem tudja, *mit rejt az idők méhe!* Nem tudhatjuk, micsoda új megpróbáltatások várnak sokat szenvedett hazánkra, a romokból alig felépült fővárosunkra. Bizonyos azonban, hogy *nincsen ma lakója Budapestnek,* aki hálatelt szívvel ne gondolna arra, hogy ezekben a súlyos időkben *új pozícióban, de a régi hűséggel és kötelességtudással áll a vártán Sipőcz Jenő.*

A jó emberben

írta: Tlovszky János

Budapest székesfőváros történetében példa nélkül álló az a határtalan bizalom és a szeretet legmagasabb fokának megnyilvánulása, amellyel dr. Sipőcz Jenő főpolgármestert a közgyülés összes pártjai, nemkülönben az egész magyar közvélemény körülövezi.

A főpolgármester először, mint kormánybiztos, majd mint három cikluson át megválasztott polgármester, a székesfővárost keresztény és nemzeti alapon vezette.

Világnézeti alapunkon áll és mégis miért e nagy népszerűség, a más elvi alapokon álló pártoknál és felfogású polgároknál?

Azért, mert benne a harcos katona álhatatossága, a legszebb közéleti erény, a becsületesség, valamint a legnagyobb emberi érték, a jó szív maradéktalanul meg van.

*

Sipőcz Jenő: kimondottan jó ember, a jóságát a szegényemberek iránt sokszor láttam, tapasztaltam.

És láttam nála sokszor azt a gyermekiesen gyengéd — meglett férfikorban ritkán mutatkozó vonást — ahogy édesanyjának a kezét, vagy arcát megcsókolta.

*

Sopron visszacsatolásának országos ünnepén Sipőcz Jenő polgármester, Wolff Károly, Csilléry András, Sagmüller József és Zilahy Kiss Jenő tanácsnok, későbbi alpolgármester és jó magam alkottuk azt a küldöttséget, amely Sopronba utazott, hogy a „Civitas fidelissima" lélekemelő ünnepségén Budapest székesfővárost képviselje.

Sopronyi-Thurner Mihály polgármester fogadott bennünket. — Megállapított programmunk volt, de közvetlenül ebéd után akadt egy lyukas óra, amikor is csoportosan, ünnepi fekete ruhánkban, cilinderben, a „Várkerület" [illegible], nyomunkban a városi huszár: Juhász János István.

A díszebéd, amelyen résztvettünk, nagyarányú volt, de az ételeket bizonyára szerelmes szakácsné készíthette, mert jó sós volt.

Én bizony szomjas lettem ... de Zilahy Kiss Jenő is.

Nem akartunk a csoporttól lemaradni és így megkezdődött kettőnk között a diplomáciai tárgyalás, hogy mi módon csaljuk be egy jó pohár borra a társaságot szomjúságunk csillapítására. Akadályként csak a kedves, jó papunkat, Sagmüller bácsit sejtettük, a lila cingulusával, mert egész úton a vasúton a breviáriumot forgatta. Gondoltuk, ha neki teszünk propoziciót és ő benne lesz a pakliban, akkor rendben lesz a dolog.

— Apát úr — mondom tapogatózva — szomjúhozom!

— Teis? — mondja örömtelt arccal. — A szám összetapad, Jánoskám, én tudok egy jó kocsmát, ahol jó bort is mérnek... várjál, majd én proponálok, — mondja és előre megy, oda csatlakozván Sipőczhöz.

*

Egy félemeleten lévő vendéglőbe tértünk be. Cilinderesen. Persze, hogy nagy feltünést keltettünk. A vendéglő tele volt, csak egy igen hosszú „Stammtisch" törzsasztalnak egyik vége volt üres, míg a másik végén jóképű, idős polgárok „snapszliztak". Ott telepedtünk le, illendően köszöntve a polgárokat. Persze, hogy öt perc mulva a söntésben, a huszártól megtudták, hogy Sipőcz és a budapesti küldöttség ül az asztaluknál.

Az egyik német polgár hangosan jegyezte meg:

— Der Bürgermeister aus Budapest, der muss ein guter Mensch sein!

*

Azóta is jó embernek hívom Sipőczot. És mint az események mutatják — nemok nélkül!

December hó 2-án, 5-én és 8-án délután 1/2 3 órakor
ügetőversenyek

Gőz, vízvezeték, csatornázási, fűtési szereléseket legjutányosabban vállal megkönnyített fizetési feltételekkel. Költségvetés, tervezés díjmentesen. Tóth Zoltán csatornázási vállalkozó BUDAPEST, VII., BAROSS-TÉR 15

MEGJELENT A
Kallós János-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"
1934–35. évi évfolyamának második része két kötetben
TARTALMAZZA: az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztosító, stb. vállalatok legujabb adatait. A már előzőleg megjelent két kötettel együtt — amely a budapesti és vidéki pénzintézetek adatait közölte — most már négy kötetből áll a nagymérvben kibővitett komplett kompasz.
Mind a négy kötet ára együtt 60 pengő
Megrendelhető: a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában Budapest, VI., Ankerköz 2. I 4. Tel: 22-0-96 és 21-3 86

VÁROSHÁZI NOTESZ

A CSILLÁROK VAKÍTÓ FÉNYÉBEN a tragikus sorsú Borvendég Ferenc alig néhány hónappal ezelőtt történt installációja után ismét főpolgármestert iktatott a törvényhatósági bizottság közgyülése szerdán délután Sipőcz Jenő személyében.

Néhány ecsetvonás az installációs közgyülésről: zsufolt terem, még zsufoltabb karzatok, zászlók és díszruhás hajdúk az elnöki emelvény mellett, fényképezőgépek kattogása, a magnéziumlámpák kellemetlenül fellobbanó fényében. Az elnöki emelvénnyel szemben, a karzat díszhelyén az új főpolgármester felesége és édesanyja, Bárczy István nyugalmazott főpolgármester társaságában.

Veronács mester a rendezés tekintetében kitett magáért: újítása volt, hogy az elnöki emelvénnyel szemközt levő karzat két nagy címerét, az ország és a főváros címerpajzsait villanylámpa-girland övezte, a nemzeti színekkel, illetőleg a főváros színeivel.

A fővárosi főtisztviselők részére fenntartott padsorokban egy előkelő megjelenésű idős úr foglal helyet: Tatits Árkád miniszteri osztályfőnök, a belügyminiszteri városi főosztályának vezetője.

*

FÉL ÖT ÓRA MULT NÉHÁNY PERCCEL, amikor Liber alpolgármester az elnöki emelvényre siet és megnyitja a rendkívüli közgyűlést. Farkas Ákos tanácsnok már olvassa is a belügyminiszteri leiratot, amely magában foglalja a kormányzói kéziratot az új főpolgármester kinevezéséről. Az elnöklő alpolgármester kijelöli a küldöttség tagjait, akik az új főpolgármestert a terembe hozzák.

A küldöttség vezetője Csilléry András dr. Az utolsó tizenöt esztendőben Csilléry volt a vezetője azoknak a küldöttségeknek, amelyek Sipőcz Jenőt 1920-ban főpolgármesterré történt választása idején, majd három alkalommal polgármesterré történt választásakor a terembe hozták.

A terembe lépő főpolgármestert minden pártról percekig tartó taps köszönti. A főpolgármesteren fekete díszmagyar van, egyetlen érdemrendet visel; nyakában zöld szalagon a másodosztályú érdemkeresztet, a fekete attila jobboldalán pedig a hozzátartozó csillagot.

Az új főpolgármester elfogódottan, de csengő hangon ismétli az eskü szövegét, amelyet ismét Farkas tanácsnok olvas fel. Azután Liber alpolgármester üdvözlő beszéde következik, amelyben ott dobog elmondójának jó és nemes szive. A közgyűlés minden oldalán megtapsolják Liber Endrét.

*

KÜLÖN TANULMÁNY Sipőcz Jenő beszéde. Mindennek mondható, csak nem a szokásos főpolgármesteri installációs beszédnek. A búcsú szavaival kezdi az új főpolgármester: nem a törvényhatóságtól búcsúzik, mert annak életében tovább is résztvehet, de búcsúzik a polgármesteri széktől.

— A polgármesteri állás az én szememben — mondja Sipőcz Jenő — igen-igen nagy valami! A polgármester a törvény szerint első tisztviselője a törvényhatóságnak, de valójában ennél sokkal több, a főváros törvényhatóságának és ezen keresztül a főváros népe bizalmának letéteményese, az önkormányzat kikristályosodása. Ezt a gyönyörű állást kaptam én ajándékba a főváros népétől és pedig kaptam három cikluson keresztül. Olyan kitüntetés ez, amely csak keveseknek jut osztályrészül!

*

MINTHA A KÖZELMULT ERŐS KRITIKÁJA csendült volna ki az új főpolgármester következő szavaiból:

— A törvény egyéni hatalmat ad, de ezt nem fogom egyéni kisérletezésekre felhasználni. Nagy meggondolásra van szükség! A főpolgármester hatalma rendkivüli, de nem kizárólagos, vagyis nem zárja el a törvényhatóságot, hogy maga is ne keresse a kibontakozás útját és módját.

*

PERCEKIG ZÚG AZ ÉLJEN ÉS A TAPS: vége a beszédnek, vége a rendkívüli közgyűlésnek is. Rövid szünet: majd kezdődik a költségvetés folytatólagos tárgyalása ...

*

EGYÉBKÉNT A KÖLTSÉGVETÉS szürkén folydogáló vitájából a hétfői nap folyamán Miklós Ferenc felszólalása érdemel említést. A népszerű belvárosi bizottsági tag rövid, de nemes egyszerűséggel a közművelődési ügyosztály teljes feloszlatását kivánta azon a címen, hogy ennek az ügyosztálynak az ügykörébe tartozó tárgyak könnyen szétoszthatók más ügyosztályok között. Némethy tanácsnok a közgyülési teremnek a főtisztviselők részére fenntartott első padsorából sápadtan hallgatta Miklós Ferenc indítványát.

A keddi napon már meglehetősen ellaposodott a költségvetési vita. Az üzemek kerültek sorra és mig az ügyosztályok költségvetésének részletes tárgyalása nívós és érdekes volt, az üzemekhez alig akadt nagyobbstilű felszólalás. A délután öttől éjjel tizenkettőig tartó szófecsérlésből messze kiemelkedett Spur Kálmán beszéde, aki hatalmas felkészültséggel és tudományos megalapozottsággal vetette fel a nemzeti munkaalkotmány eszméjét. A fiatal budai városatya kétségtelenül a jövendő várospolitikájának egyik reménysége. Beszéde élénk érdeklődést váltott ki és sok vitára adott alkalmat még a büffékben is.

Szerdán, csütörtökön és pénteken a törvényhatósági bizottság folytatta és befejezte a költségvetési vitát. A szerdai közgyülésen nem akadt érdemleges felszólalás, a csütörtöki ülésen viszont Láng Lajosnak a fővárosi törvényhatóság egyetlen ellenzéki felsőházi tagjának közel egyórás beszéde vonzott nagy hallgatóságot. Láng Lajos ellenzéki, de tegyük hozzá: jóindulatúan ellenzéki beszédet mondott. Feltünést keltett Láng Lajos következő megjegyzése:

— A főváros üzemi politikáját csak az találja rendbenlevőnek, aki azt nem ismeri és csak az dicsérheti, aki ezzel önmagát akarja dicsérni...

*

SZIVHEZSZÓLÓ SZAVAKAT TALÁLT az uj főpolgármestert köszöntő beszédében Csorna Kálmán dr. aki az árvaszék vezetőségének élán üdvözölte Sipőcz Jenőt.

Bízom Sipőcz Jenőben!

Az Uj Budapest részére irta: MÜLLER ANTAL

Az a meggyőződésem, hogy *Sipőcz* Jenő főpolgármestersége és az önkormányzat elhatározása a nagy beruházási kölcsön felvételét illetően *helyes mederbe terelték* a főváros ügyeit. Nem kétséges, hogy noha új pozíciójában *Sipőcz* Jenő a kormányhatalom megbízottja, máról holnapra *nem pereg le róla* annak az autonómiának szeretete, melynek szolgálatában egy életet töltött el, miután ennek a fontos alkotmány-biztosítéknak tiszteletét édesapjának, a néhai nagynevű árvaszéki elnöknek házában megtanulta. Nem frázis, amikor azt mondom, hogy *az autonómia alkotmányos életének fellendülését várom* az új főpolgármester népszerű személyétől. Bizalommal tekintek a jövő elé, bízva a kormányzat jóhiszeműségében, amelynek végeredményben nem célja és nem is lehet célja, hogy a szanálás jogcímén temetővé változtassa ezt a fővárost.

Lendületet, önbizalmat és friss energiát várok az általam nagyrabecsült *Sipőcz* Jenő főpolgármesteri működésétől! Hiszem, hogy az ő főpolgármestersége nem a túlhajtott takarékoskodás, hanem azon józan építőmunka jegyében fog elkezdődni és folytatódni, amelynek *Sipőcz* Jenő polgármester korában annyira lelkes bajnoka volt. Utalok e tekintetben *Sipőcz* Jenőnek ez évi költségvetési expozéjára, amelyet az *Uj Budapest* pár héttel ezelőtt a beszédből kiragadott, ezzel az annyira jellemző címmel közölt: *A pesszimizmus egyenlő a halállal!* Azt mondotta ebben a beszédben *Sipőcz* Jenő, hogy a gazdasági válság mélypontján túl vagyunk, az országban az ipar foglalkoztatottsága 1933. tavasza óta állandóan javul, a gazdasági válság rettentő pusztítása dacára *Budapest még mindig erős ellenállást* tud mutatni.

— *Túlságos sok időt töltöttünk el hatalmi kérdésekkel és igazgatási formák keresésével* — mondotta ugyanebben a költségvetési expozéban *Sipőcz* Jenő. Ha a most lezárult költségvetési vita kezdetén elhangzott *polgármesteri* kijelentéseket egybevetem *a főpolgármesteri beköszöntővel*, akkor meg kell állapítanom, hogy *jó csillagzat jegyébe* léptünk, minden remény meg van arra hogy a főváros munkaalkalmak teremtésével az egész ország gazdasági vérkeringésébe pezsgő iramot fog hozni, a beruházó kölcsön kapcsán megindul a gépek zakatolása, szűnik a munkanélküliség, keresethez jut a vállalkozó és az iparos! Természetesen egyetlen pillanatig sincs arról szó, hogy most, hajrá! *pusztítsuk el maradék értékeinket és éljük fel készleteinket*, mert ez oktalan pazarlás, megbocsáthatatlan tékozlás lenne. Nem eshetünk *a most lezárult deflációs végletből* az inflációs másikba, de megvan az a *középút*, amely úgy a főváros jól fundált erőtartalékait, mint az egyre dübörgőbb erővel jelentkező *munkaalkalom iránti igényeket is szem előtt tartja*

A legfontosabb — hogy most egy annyira divatos politikai szólamot használjak — *a sofort-programm a közmunkák terén*. Adj, Uram, esőt, de mindjárt! Hiszen végeredményben csak *a körforgás megindítása* a fontos, a többi megy magától, hiába mosolygják le ezt az egyszerű elméletet a nagyképű nemzetgazdászok! Ha több a munka, nagyobb a gáz- és áramfogyasztás, több az adó, nem kétséges, hogy a köz által munkálatokra kiadott összegek jelentékeny része *visszaárad a közpénztárakba*.

Az új főpolgármester hivatalba lépésével kapcsolatosan ehelyütt csak *néhány legaktuálisabb problémára mutatok rá*. Elsőnek a gáznál és a villanynál *kisszakasz-rendszer behozatalának szükségességét említem*, annak hangsúlyozása mellett, hogy erre vonatkozóan az ötletet ezévi költségvetési közexpozéjában éppen *Sipőcz Jenő vetette fel*. Utalok arra, hogy ha például a főváros bizonyos kedvezményeket léptetne életbe az áramfogyasztás terén a sötét pinceodukban dolgozó iparosok helyiségeinek jobb megvilágítása céljából, jelentékenyen *növelné az áramfogyasztást, aminthogy a kisszakaszfront kiépítését illetően* a monopolisztikus nagyüzemek minden ágazatában *jelentős bevételi többleteket várok*.

Fontosnak tartom — és ezt ehelyütt vagyok bátor az új főpolgármester úr figyelmébe ajánlani — *a tatarozási rendelet ügyében a főváros sürgős állásfoglalását*. Nem mondom, lehettek hibák és visszaélések a tatarozási adókedvezmények bejelentése körül, a kincstárt azonban ezen a módon ért károsodás nem vonhatja maga után azt *azt drákói szigort*, amely az új rendeletben szinte *zaklatásszerűen nyilvánul meg*. Ebben az ügyben a képviselőházban is fel fogok szólalni és ki fogom mutatni, hogy *az a harmincötmillió pengő*, amely ebben az esztendőben le nem tagadhatóan a fővárosi házak tatarozására fordíttatott, végeredményben *egyetlen létalapja volt* a szerencsétlen házadómentességi törvény folytán új épületek emelésével egyáltalán nem foglalkoztatott építési iparágaknak.

Még egy problémát említek meg, bár annak megoldása nem a főpolgármester, hanem inkább a polgármester hatáskörébe esik. Az új Közszállítási Szabályzat végrehajtásáról van szó. Bár a *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok által kiadott polgármesteri végrehajtási utasítás minden vonatkozásban *helyes és részletes*, mégis az a helyzet, hogy a közszállítások és közmunkák lebonyolításával foglalkozó tisztviselők és üzemi alkalmazottak *legnagyobb része helytelenül alkalmazza a szabályzatot*. Ez nemcsak a fővárosnál van így, hanem *egyéb hatóságoknál is*, úgyannyira, hogy a kereskedelemügyi minisztériumnak illetékes ügyosztálya alig győzi a panaszok elintézését, a kért felvilágosítások megadását. Helyenek tartanám, ha *külön tanfolyam keretében* kitanítanák a közmunkákkal és közszállításokkal foglalkozó hivatalnokokat az új Közszállítási Szabályzat végrehajtási utasításának alkalmazására, mert most rengeteg a panasz, főleg a kisiparosi ötezer pengős, illetőleg az építőiparosi húszezer pengős értékhatár be nem tartását illetően.

Ezek azok a problémák, amelyek az autonómia békéssé vált vizein sürgős elintézésre várnak. *Bízom Sipőcz Jenőben* és hiszem, hogy az jól bevált tevékenysége *új alkotó szellem nyilvánulását fogja jelenteni* a városházán, aminthogy *1920-ban is az ő köztiszteletben álló személyiségéhez fűződik a rombadőlt Budapest helyreállítása*.

Ne várjon sokáig

Még ma, de legkésőbb holnap kísérelje meg a jó Kathreiner malátakávét és a Franck kávépótlékot. Rögtön megérti, hogy miért is kedvelik annyian már évtizedek óta.

— A főpolgármester urat — mondotta Csorna — hatóságunkhoz több évtizedes hagyomány és a mult elszakíthatatlan szálai füzik nemcsak nagynevű és boldogemlékű édesatyjának, az árvaszéknél kifejtett és korszakalkotó működése révén, de azáltal is, hogy főpolgármester ur a mi hatóságunknál tényleg is dolgozott, megismerte és szivébe zárta az ott folyó munkásság nagy horderejű fontosságát és emelkedettségét.

*

MÜLLER ANTAL, A JÓZSEFVÁROS népszerű országgyülési képviselője az elmult héten néhány napig sulyos influenzában, magas lázzal feküdt lakásán. Jellemző Müller Antal nélkülözhetetlenségére, nemkülönben az ő kiváló kötelességtudására, hogy dacára lázas állapotának, reggeltől estig az ágyban is szegényügyekkel foglalkozott, és fogadta a tanácsára és pártfogására rászorult iparostársait.

*

ELSŐNEK A VÁROSHÁZI SAJTÓ köszöntötte az új főpolgármestert kinevezése alkalmából, R á t k a i Károly dr. mondotta a testület élén a következő beszédet:

— Mi, a Fővárosi Rovatvezetők Testületének a tagjai, azért jelentünk meg most itt Méltóságod előtt, hogy főpolgármesterré történt kinevezése alkalmából tisztelettel és szeretettel üdvözöljük. ....„Nagy a mi szivünknek az öröme, mert a tiszta lélek, a jóság és a szeretet győzedelmét ünnepeljük." Ma Budapest székesfőváros főpolgármesterének lenni, annyit jelent, mint korlátlan hatalommal, valóságos királyként dönteni egy milliós világvárosnak sorsa felől. Annak, aki e széleskörű hatalmat gyakorolja, nemcsak erős támasztékokkal kell rendelkeznie, hanem ugyanakkor biztos talapzaton is kell állania. Ez a biztos talapzat Méltóságod közismert puritánizmusa.

— A puritánizmus értéktelen negativum azok számára, akik ezt a fenkölt eszményt az elproletárizálódás kétes értékű fogalmával tévesztik összse. Méltóságod puritánizmusa, amelyet tizenöt éven keresztül volt szerencsénk igen közelről megismerni, egészen másfajta puritánizmus. Legtalálóbban talán ragyogóan tiszta, világos ablakhoz hasonlíthatnám, amelyen keresztül, — mint az olyan ember, akit Cicero vir bonusnak nevezett s akinek nincs titkolnivalója —, betekintést engedett nekünk legbelső dolgozószobájába, terveibe, reményeibe, gondjaiba, munkájába, egész gondolkodásmódjába, egyszóval valósággal a szívébe .... A szívéhez pedig csak azokat engedi közel az ember, akiket szeret. Méltóságodnak ez az irányunkban megnyilatkozó szeretete, a mi pályánk egyik legnagyobb büszkesége. Ezért a szeretetért hoztuk most ide cserébe Méltóságodnak a mi szeretetünket és azt felkínáljuk, mondjuk, legyen ez a szeretet Méltóságod legerősebb támasztéka, legyen ez egy bővizű forrás, amelyből annyit meríthet, amennyire mindenkor szüksége van ...

— A mi szeretetünkön kívül még k é t e r ő s t á m a s z t é k a lesz Méltóságodnak. Az egyik támaszték az a bizalom, amely Méltóságod személyiségét magasra ivelő pályáján kiséri, a másik támaszték a főváros egész közönségének osztatlan nagyrabecsülése. A főváros közönségének — ezt szerénytelenség nélkül mondhatjuk — mi vagyunk leghivebb reprezentánsai. Azok, akik ebből az alkalomból most mellettem állanak, a főváros közönségének minden rétegét képviselik. A legszélesebb rétegek a legnagyobb bizalommal tekintenek Méltóságod főpolgármesteri működése elé, mert nincs kétségük afelől, hogy Méltóságod most szerzett kivételes hatáskörében is híven fogja szolgálni azt az autonómiát, amelynek zúgó tapsok között oly sokszor adta klasszikus meghatározását és amelynek védelmére úgy a főváros közgyülésén, mint más fórumokon is annyi lelkes, harcos hangot talált.

— Méltóságod bennünket nagyra értékelt, amikor legutóbb munkatársainak nevezett. Ez a kitüntető értékelés a multra nézve hálásan fogadott elismerést, a jövőre nézve súlyos elkötelezést, terhes feladatot jelent. Mi ezt a feladatot örömmel és lelkesedéssel vállaljuk és csak azt kérjük Méltóságodtól, hogy ne vonja meg tőlünk a jövőben sem azt a bizalmat és azt a szeretetet, amellyel olyan bőkezűen halmozott el mindig bennünket.

Az általános tetszéssel fogadott beszédre S i p ő c z főpolgármester meghatottan válaszolt. Rámutatott arra, hogy ő a városházi sajtó képviselőit munkatársainak tekinti, majd az ujságírói munka nehéz voltát fejtegetve, azon véleményének adott kifejezést, hogy rengeteg tudás, gyakorlat, készség és tapintat szükséges ahhoz, hogy a városházi ujságíró maradéktalanul teljesíthesse kötelességét lapjával és a főváros közönségével szemben.

M. Kir. Állami Vas-, Acél-, és Gépgyárak Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ KERTÖNTÖZÉSHEZ

kézi és géphajtásu

szivattyuk

Kitünő tartós kivitel

Olcsó árak

Nagy készlet

Forgalomba hozza:

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.

Budapest, V., Vimos császár-út 28.

Telefon: 27-3-20

Rend a csatorna-dsungelben

A szabályrendelet-módositás honorálja az összes felmerült javaslatokat

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az autonómia különböző fórumai hosszú idő óta állandóan követelik *a burkolási és a csatornépítési szabályrendeletnek módosítását.* A költségvetés általános vitájában legutóbb *Wolf* Károly mutatott rá arra, hogy *a behajtás mai rendszere tönkreteszi a kisingatlanok tulajdonosait, K. Császár* Ferenc pedig, a Keresztény Községi Párt nevében az út- és csatornaépítési ügyosztály költségvetése tárgyalása során követelte, hogy *addig is, amíg úgy az ingatlantulajdonosokat, mint a fővárost teljesen kielégítő megoldásra nyílik lehetőség,* ideiglenes intézkedéseket léptessenek életbe azon ingatlantulajdonosok javára, akiknek ingatlanára a nagyösszegű járulékok be vannak kebelezve.

Az út- és csatornaépítési ügyosztály érdemes vezetője, *Király* Kálmán tanácsnok, a pénzügyi ügyosztállyal és a tiszti ügyészséggel folytatott előzetes tanácskozások után most végre *elkészítette a polgármesteri előterjesztést a csatornázási szabályrendelet módosítása tárgyában.* A szabályrendelet-módosítás *december első felében* már az illetékes szakbizottság elé kerül és minden valószínűsége megvan annak, hogy azt a főváros közgyűlése is még ebben az esztendőben letárgyalhatja. A szabályrendeletmódosítás ügyében

illetékes helyen

a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester úr még az év márciusában arra utasított, hogy a csatornákról alkotott és jelenleg érvényben levő szabályrendelet módosítása ügyében *tegyünk előterjesztést.* A tervezet most már elkészült és megvan a reményem abban az irányban, hogy az az összes kívánalmakat *teljes mértékben kielégíti.*

— A szabályrendelet módosítást illetően az egyes bizottsági tagok részéről a következő kívánságok és megállapítások merültek fel:

Az azóta megszünt törvényhatósági tanácsban *Scheuer* Róbert indítványozta a csatornajárulékok fizetésére az ötévi részletfizetés megadását, az ingatlanra négyszögölenként kivethető legnagyobb járulékösszeg megállapítását, a keserűvíz ellen való védekezés esetén a többletköltség egyrészének a fővárosra való hárítását, saroktelkeknél a kivetésnek a méltányosság szerint való rendezését.

Dorner Gyula nézete szerint a magas csatornaépítési költségek helyes eloszlása érdekében új csatornázási szabályrendeletet kell alkotni, amely alkalommal egyéb fontos elvek érvényre juttatása is megoldható lesz.

Csilléry András dr., a súlyos kivetések felfüggesztését kérte, továbbá azt, hogy a csatornázott területnek csak egyik oldalán fekvő ingatlanok esetében, valamint a több homlokzattal bíró ingatlanokra méltányos legyen a járulékkivetés.

Petrovácz Gyula szükségesnek tartotta, hogy a kis telkek tulajdonosai a csatornázási járulék kivetésénél a nagy bérházak tulajdonosaitól megkülönböztessenek, hogy az ingatlantulajdonosok csak egy normál csatorna építésének költségeivel terheltessenek meg, a különleges talajviszonyok következtében előálló többletköltségeket pedig a főváros viselje, kérte végül, hogy az új szabályrendeletnek bizonyos időre visszamenő hatálya legyen, nehogy egyesek még a régi szabályrendelet szerinti drágább járulékokat fizessék.

Becsey Antal kifogásolta, hogy a főváros túlnagy méretű és ezzel túldrága csatornákat épít. Nem kell a csatornák építésénél százéves élettartamot szem előtt tartani, elég, ha a csatorna harminc évig tart. *Becsey* kérte még az arányos járulékkivetési rendszert.

Harrer Ferenc arra az álláspontra helyezkedett, hogy helyes telepítési politikával sok út- és csatorna építése elkerülhető.

— Az ügyosztályom által elkészített tervezet a lehetőség szerint *kielégíti az összes, ebben az ügyben állástfoglalt bizottsági tagok kívánságát.* A tervezetben javasolt fontosabb módosítások közül a legelső az, hogy a főváros *maximálisan kivethető járulék-egységet állapít meg.* Tehát, ha különleges viszonyok a csatornaépítést rendellenesen megdrágítanák, akkor a költségek egyrészét a főváros viseli.

— Tervezetünk szerint *sarokingatlanoknál a járulékokat részben a főváros viseli.* Kisértékű, kültelki ingatlanoknál, valamint *igen hegyesszögű* sarokingatlanoknál sem lehet nagyobb a járulék, mint az ingatlan forgalmi értékének a fele. *A Dunaparton, tereken* és ahol a csatornának *csak egyik oldalán* vannak telekkönyvezett ingatlanok, ott a kivethető járulék-összeg *egynegyedét a főváros viseli,* vagyis az ilyen értékesebb telkek után legfeljebb hatvan pengőt, különleges anyag esetén *75 pengőt kellene egy folyóméter homlokzathosszúság után fizetni.*

— Fontos része a tervezetnek, hogy a polgármester kellő fedezet esetén *három évnél hosszabb részlefizetési kedvezményre adhat engedélyt.* Megjegyzem, hogy a csatornajárulék kivetés javasolt rendszere mellett *mintegy húsz százalékkal kevesebb* járulék-betelre lehetne számítani. Ezzel szemben áll azonban az az előny, hogy a méltányosan csökkentett járulékok *hamarabb fognak befolyni.* Átmenetileg tehát a főváros nagyobb bevételhez jut, mert eddig főleg a különleges anyagból épített csatornák esetében *a nagy járulékok ellen az ingatlantulajdonosok igen sokszor felszólaltak és ezzel a fizetés elodáztatott.*

Kétségtelen, hogy *Király* Kálmán tanácsnok *nagyszabású koncepciója hosszú időre biztosítja a csatornázási szabályrendelet módosítása révén, ennek a nagyfontosságú problémának minden lehető kívánság figyelembevételével való megoldását.*

Keresztény Budapest nem volt, hanem lesz!

Petrovácz Gyula nagy beszéde a Keresztény Tanügyi Bizottság novemberi ülésén

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Kerületi Tanügyi Bizottság havi tagértekezletét rendkívül nagy érdeklődés mellett tartotta a Városház-uccai helyiség nagytermében, melyet zsúfolásig megtöltöttek a magyar pedagógiai élet reprezentánsai. Ott voltak: *Petrovácz* Gyula országgyűlési képviselő, *Temesi* Győző törvényhatósági bizottsági tag, *Urbányi* C. József, *Sztankovics* Anna, *Havas* Mihály, *Fallenbüchl* Tivadar, *Gerencsér* Istvánné, *Sille* József, *Rencsey* Győző, *Néder* István, *Ujlaki* Gyula, *Varga* János, *Castiglione* László, *Fekete* Géza, *Józsa* Rezső, bidestejedi *Kiss* Gyula, *Sárossy* Jánosné, *Karácsonyi* Pál, dr. *Schaller* Sándorné, *Rózsa* Géza, *Sternichky* István, *Mester* Izabella, *Fetter* József, *Unghváry* Elemér, *Reischl* Rezső Sándor,dr. *Göndör* Sándor, *Barthounek* Katalin, *Mócsy* László, *Jáger* Péter igazgatók, *Balla* Béla, dr. *Horváth* Endre, *Karácsonyi* Geyza, *Balázs* Jenőné, *Bodnár* Antónia, *Hurják* Erzsébet, *Fejérvári* Etel, *Mihalka* Ernőné, dr. *Papp* Rezsőné, *Zudor* Elekné, *Horváth* Ilona, *Fehér* Ilona, *Sipőcz* Marien, *Urbányi* Gizella, *Zitta* Nándor, *Farkasházi* Imre, dr. *Kisbán* Emil, vitéz *Morvay* Gyula, *Hegedüs* Emilia, *Gerencsér* Jolán, *Wéber* József, *Pakots* Miklós, *Czinnerer* Béla, *Papp* András, *Pirovszky* Lajos, *Gömöry* Frigyesné, *Kalix* Piroska, *Krén* Márton, *Szentpéteri Kun* Dezső, *Sereg* Ákos, *Szabó* Nándor, *Kácsor* Lajos, *Kováts* István, *Szelényi* Imre, *Kárpáti* Ottó, dr. *Sármándy* Sándor, *Urbányi* Margit, *Karácsonyi* Olga, *Dajassászy* I. Józsefné, dr. *Jávay* Gábor, *Loykó* Klára, dr. *Ozanich* Eszter, *Czeglédi* Györgyné, *Mártely* Rózsi, *Farkasfalvy* Imre, *Mátay* Gábor, *Nagy* István, *Görög* Istvánné, vitéz *Ory* Gyuláné, *Párkányi* Aranka, özv. *Páldy* Dezsőné, dr. szentpéteri *Kun* Mária, stb. A megjelentek meleg ünneplésben részesítették *Párkányi* Norbertet, a budapesti középiskolai tanári kör elnökét, akit leányliceum igazgatóvá neveztek ki.

Petrovácz Gyula sajnálattal közli, hogy *Bednárz* Róbert prelátus az értekezleten nem vehet részt. Részvéttel emlékezik meg *Borvendég* Ferenc főpolgármester haláláról, aki példaadóan kötelességtudó és szorgalmas tisztviselője volt a fővárosnak három évtizeden át. A Tanügyi Bizottság nagy tetszése mellett adott örömének kifejezést, hogy vezérünk: *Wolff* Károly javaslatára *Sipőcz* Jenő lett a főpolgármester. Az új főpolgármester ezen tisztség elfoglalásával *nagy áldozatot hozott a közért. Sipőcz* Jenő személye biztosíték arra, hogy a szanálás, melyet fölöslegesnek tartunk, visszakerül az autonómia kezébe. A keresztény nemzeti gondolat felfelé ívelően halad előre és hiszszük, hogy a kitartó munka és az elvekhez való hűséges ragaszkodás bizonyságot fog tenni arról, hogy *a keresztény Budapest nem volt, hanem lesz!* A hamisság, a fondorlat efemer sikereket érhet el, de állandó eredményeket csak az igazság és becsület útján lehet elérni. Tizenöt éve keresztény nemzeti alapon kezdtük hazafias működésünket és ezen az alapon akarunk tovább haladni a közélet egész vonalán! Ezen eszméknek kell vezérelnie a közigazgatást, a közoktatást, hogy a polgárság részére alapot adhassunk a boldogság és boldoguláshoz.

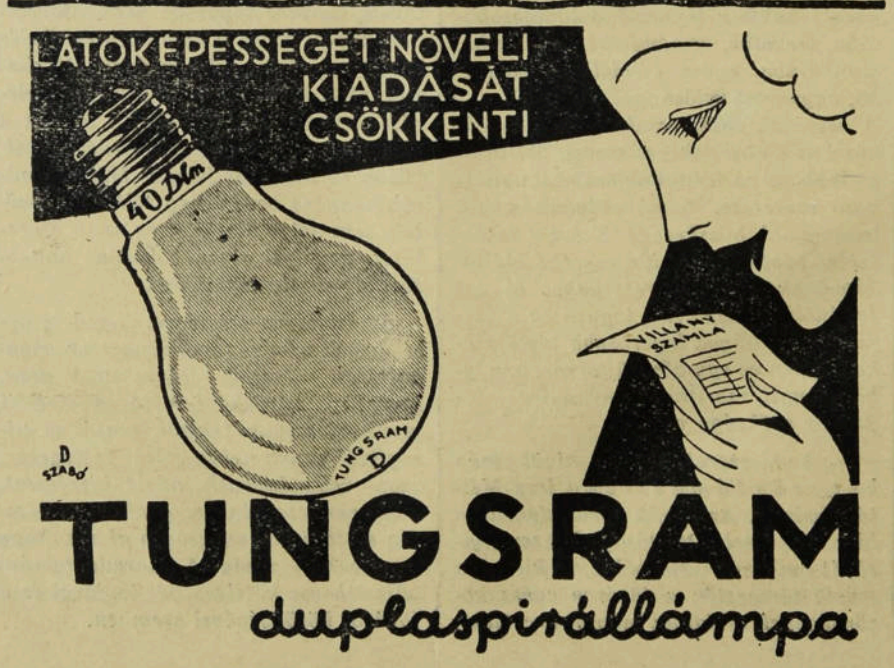
Masson Izabella polgári iskolai igazgatónő *a munkaiskola szociális jelentőségét ismertette.* Beszédében a munkaiskola lényegével foglalkozott, melynek legfőbb célja az, hogy a tanuló saját tapasztalata és tevékenysége által önerejéből jusson el szükséges ismereteihez. A munkaiskola pedagógiája kifejleszti az egyéniséget, az önálló gondolkozást. A munkaiskola munkaközössége szociális együttérzéshez és együttműködéshez vezet, mely alapját képezi az állami élet állampolgári közösségének. Végül hangsúlyozta, hogy mindez csak pedagógiai keret, melybe a tartalmat az a világnézet adja meg, amit a pedagógus belevisz. Ne engedjük át a jövő iskoláját a nemzetietlen és vallástalan irányzatnak, hanem állítsuk azt be idejekorán a keresztény nemzeti világszemlélet szolgálatába.

Mócsy László elemi iskolai igazgató szellemes előadásban ismertette *az iskola gyermekjóléti intézményeit:* a napközi otthont, az iskolanővéri intézményt, az iskolaorvosi rendelők működését, a gyermek-étkeztetést, a tanulók felruházási akcióját. Egyben az ezekkel szemben támasztott racionális kívánalmakat is ismertette.

Az előadáshoz hozzászóltak: *Fallenbüchl* Tivadar, *Schaller* Sándorné polgári isk. igazgatók, *Kárpáti* Ottó, dr. *Sármándi* Sándor, vitéz *Morvay* Gyula középiskolai tanárok, *Wéber* József gyógypedagógiai tanár, *Fáyer* Péter elemi iskolai és *Sztankovits* Anna kereskedelmi iskolai tanárok.

Végül a vita anyagát vitéz *Temesi* Győző törvényhatósági bizottsági tag foglalta össze.

Urbányi C. József felhívta a kerületi körök vezetőit, hogy 10-én nyujtsák be a szervezetükről szóló kimutatást és a kartotékokat.

A kereszténypárt sorozatos és döntő győzelmei a városházán

Wolff Károly és a Keresztény Községi Párt vezetőségének érdeme a városházi helyzet gyors és tökéletes tisztázódása

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A főváros közgyűlése *szerdán beiktatta új hivatalába Sipőcz* Jenő főpolgármestert, aki már meg is kezdte az uj pozicióval járó teendőit. Egyelőre *még kialakulatlan ugyan a helyzet* a városházi adminisztráció további irányítása tekintetében, amennyiben *csak karácsony hetében kerülhet sor a* polgármesteri állás betöltésére, annyi azonban bizonyos, hogy legkésőbb január közepéig *minden vezető állást véglegesen betöltenek* és az egész vonalon megindulhat az alkotó munka. A beiktatás után most már minden érdeklődés *Sipőcz* polgármester *szanálási intézkedései felé irányul.* Azok után a kijelentések után, amelyeket *Sipőcz* főpolgármester tett, nem kétséges, hogy a szanálás munkájánál *feltétlenül az autonómiára fog támaszkodni* és magának a szanálásnak a ténye a főpolgármester és az autonómia *együttműködésének lesz közös eredménye. Sipőcz* Jenő szanálási munkálatainál döntő szerepe lesz a *Keresztény Községi Párt felfogásának,* amelyet

Petrovácz Gyula

a következőkben fejtett ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Mindenek előtt le kell szögeznem, hogy

az új városházi helyzet kialakulása az autonómiának száz százalékos győzelmét jelenti.

Ennek a győzelemnek a kivívásában *az oroszlánrész a Keresztény Községi Párt vezetőségét és elsősorban annak vezérét: Wolff Károlyt illeti meg.* Arra a viszonyra, amely a főváros autonómiája és *Sipőcz* főpolgármester között kialakulóban van, a beiktatási programmbeszédnek az a kijelentése vet legélénkebb fényt, amely szerint *Sipőcz* Jenő főpolgármesteri működésében a felügyeleti hatóság kívánságait, vagyis *a kormányzat és az autonómia érdekeit fogja összeegyeztetni.* Ez *teljesen korrekt álláspont,* amelyet nemcsak a Keresztény Községi Párt, hanem a *törvényhatósági bizottságnak minden más pártja is helyesel és támogat.*

— Mi a magunk részéről ezek után örömmel és megelégedéssel állapítjuk meg, hogy

a szanálás munkáját Sipőcz Jenő főpolgármester személyén keresztül maga az autonómia vette a kezébe, vagyis a szanálásnak az irányítása odakerült, ahova való.

A szanálás felé vezető első út a *jövő évi költségvetés deficitjének az eltüntetése,* ami úgy történt meg, ahogy azt *Wolff* Károly már a pénzügyi bizottságban megjelölte. *Budapest törvényhatósági bizottságának közgyülése egyhangúlag fogadta el Wolff* Károlynak a költségvetési deficit eltüntetésére vonatkozó indítványát és

ez az egyhangú határozathozatal bizonyítja legjobban, hogy a városházán most már megindult a békés alkotó munka.

Általában azt lehet megállapítani, hogy *Sipőcz* Jenő főpolgármesteri kinevezése után

elsimultak a legkiáltóbb ellentétek, kedvezőbbé vált az atmoszféra a kormányzat és az autonómia között, a főváros tisztviselőinek a körében pedig helyreállt az a kívánatos nyugalom, amelyet igen hosszú ideig nélkülözni kellett.

Budapest székesfőváros autonómiája a *még hátralévő másfél esztendő alatt meg fogja mutatni munkaképességét* és az 1936 végén esedékes törvényhatósági választások után *teljesen rendbehozott egészséges városházát, kiegyensúlyozott háztartási mérleget fog átadni utódjának.*

— Ami az új főpolgármester legfontosabb feladatait illeti, ezek között első helyen kell megemlítenem *annak a nagyobb kölcsönnek a felvételét,* amelyből nemcsak a költségvetési beruházások céljaira jut fedezet, hanem egy továbbmenő beruházási programnak a végrehajtására is. Ugy tudom, hogy *15 millió pengős kölcsönnek a felvételéről van szó.*

E kölcsön felvételére már a legrövidebb időn belül sor kerül, mert ahoz Imrédy Béla pénzügyminiszter is hozzájárult, sőt a kormányzat nevében egyenesen kívánatosnak mondotta, hogy a főváros vezetősége új beruházások megindítása révén enyhítse a munkanélküliséget.

Megemlítettük, hogy bizonyos körökben *nagyobb kölcsön felvételével a fővárosi háztartási helyzet szanálásának a problémáját is elintézetnek* vélik. *Petrovácz* Gyula a következőket mondotta:

— Tévedés volna azt hinni, hogy egy 15 millió pengős kölcsönnek a felvételével a *főváros háztartási helyzetét akarnánk szanálni. Olyan szanálásra,* amit az új fővárosi törvény megteremtői képzeltek el, egyáltalán nincsen szükség.

Ha végre is kell hajtanunk bizonyos takarékossági intézkedéseket, ezeket az autonómia a maga hatáskörében fogja elrendelni.

A 15 millió pengős kölcsönnek a felvétele *kizárólag beruházási célokat szolgál.* A kölcsön tehát nincs összefüggésben a szanálással.

A szanálástól teljesen függetlenül határozza el a főváros vezetősége ennek az előreláthatóan 15 millió pengős kölcsönnek a felvételét, amiből hatmillió pengőt a költségvetésből kiemelt beruházási tételek fedezésére kell fordítani, a többi kilencmillió pengőt pedig a Tabán újjáépítésével kapcsolatos földmunkálatok, útépítési és csatornázási munkálatok költségeire, valamint az üzemek legsürgősebb beruházási terveinek a megvalósítására kell fordítani.

Az üzemi beruházások között legfontosabbnak tartom az *autóbuszparknak a felfrissítését.* A főváros közönségének közlekedési igényeit csak úgy lehet közmegelégedésre kielégíteni, ha *az autóbuszközlekedésnek tágabb teret nyit a főváros vezetősége.* Feltétlenül szükség van *régi autóbuszkocsik generális megjavítására,* valamint *új autóbuszkocsiknak a beszerzésére.* De szükség van bizonyos égetően sürgős építkezéseknek a megindítására is, aminek a fedezetét szintén ez a kölcsön fogja szolgáltatni. Egész sereg olyan *tatarozási és kisebb építkezési terv* szerepelt a legutóbbi költségvetésekben, amely terveknek a megvalósítását takarékossági okokból el kellett halasztani. A sok halasztásnak most azután az a következménye, hogy

abban az esetben, ha a főváros vezetősége sürgősen nem intézkedik, egész sereg intézménynél komoly zavarok állhatnak elő.

Ezeket az építkezéseket *sem lehet most már vég nélkül halasztgatni.*

— A 15 millió pengős kölcsönnek a felvétele után természetesen az lesz *Sipőcz* főpolgármesternek a legfontosabb feladata, — fejezte be nagyérdekű nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — hogy az említett beruházási tervek megvalósítását megindítsa. Napirendre kerül azután a személyi természetű problémáknak a megoldása is. Igy pl. mindenekelőtt a *Sipőcz* Jenő főpolgármesterré történt kinevezésével megüresedett *polgármesteri* állásnak, valamint az azután megüresedő alpolgármesteri, tanácsnoki, főjegyzői és egyéb állásokna a betöltése. Mivel a pályázatok kiírása határidőhöz van kötve és azonkívül meg kell várni a felebbezési határidőt és az államfői megerősítést is, *január végéig is eltarthat, ameddig minden személyi kérdés elintézést nyer.* Most azonban, miután a legfőbb kérdésekben végleges megegyezés jött létre, ez az abnormis állapot nem fog fennakadást okozni, mert

a törvényhatóság munkaképességét már maga az a tény is biztosítja, hogy az autonómia és a kormányzat között, mint a városházi adminisztráció kebelén belül is örvendetes békés atmoszféra teremtődött és teljes nyugalmi állapot jött létre.

Ankét lesz Éber vádjai ügyében

Mi a baj a kereskedelmi iskoláknál?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Feltűnést keltett a költségvetési vitában *Éber* Antal felszólalása, aki a kereskedelmi iskolák legutóbb lefolyt tehetségversenyével kapcsolatban *súlyos kritikát gyakorolt* a fővárosi kereskedelmi szakoktatás hibái felett. Azt mondotta *Éber,* hogy a kereskedelmi szakoktatás és a gyakorlati közgazdasági tudás között *mély szakadék van* és megdöbbentő, hogy a tehetségversenyen feladott *villámkérdésekre adott villámválaszok* mennyire *silányak és tudatlanságra vallanak.* Igy például a tehetségkutató versenyen nem tudták a legtöbben, kicsoda *Senn* Ottó, mi a különbség a kereskedelmi és fizetési mérleg között, mit jelent az, hogy egy bank immobil? *Éber* Antal rámutatott arra, hogy *az a fiatalság,* amely ezeket az iskolákat végzi, *ártatlan ezekben az eredményekben,* mert hiszen, hogy ők relatíve megfeleltek, annak teljes bizonyságát adták akkor, amikor a saját tantestületük jelesen éretteknek minősítette őket.

Éber Antalnak a közgyűlésen tett megállapításai szerint *hibás a rendszer, hibásak a tankönyvek, hibásak a tanárok. Éber* Antal *szakértekezlet* sürgős egybehívását javasolta, amelyik céljául tűzze ki annak megállapítását, *mi okozza a fővárosi kereskedelmi iskolák kedvezőtlen tanítási eredményeit és mik a teendők a bajok sürgős orvoslására. Éber* Antal felszólalását és az általa megindított akciót illetően

báró Babarczy István dr.

tanácsnok, a közoktatási ügyosztály vezetője a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester úr és a közgyűlés is *elfogadta Éber Antal indítványát ankét összehívását* illetően annak megállapítására, *vannak-e bajok és ha igen, hogyan eliminálhatók azok* a kereskedelmi iskola szakoktatásánál. A főváros jelenleg tudvalevően *tíz kereskedelmi iskolát tart fenn,* hatot fiúk, hatot leányok számára. Ezekben az iskolákban évente mintegy *nyolcszáz ifjú érettségizik.* Mind ezideig azonban a kereskedelmi iskolák *tanulmányi főhatóságai,* a kereskedelmi iskoláknak a kultuszminisztériumban működő külön főigazgatósága, sem maga a minisztérium *soha nem emeltek kifogást kereskedelmi szakoktatásunk ellen.* Annál kevésbbé emelhettek kifogást, mert nemcsak a *felügyelet,* hanem a *tanterv* is *állami,* a főváros csupán a fenntartó szerv. Az pedig, hogy *a kereskedelmi iskolai tanári kar hivatása magaslatán áll, senki részéről egyetlen pillanatig nem lehet vitás.*

— Mindenesetre annak a *szakértekezletnek,* amely közvetlenül a költségvetési vita lezárása után össze fog ülni, kell megállapítania és tisztáznia, hogy *hol a hiba?* Mik lehetnek a hibák? Talán a *versenyen tettek fel* olyan kérdéseket, amelyek olyan *magas közgazdasági tudást,* illetőleg *gyakorlati ismereteket* tételeznek fel, amilyenekkel *egy tizennyolcéves ifjú* a középiskola padjaiban nem rendelkezhetik? Esetleg *a tanterv esik messze az élettől,* vagy pedig *a meglevő kereteken belül a tanítás módja ellen* emelhetők kifogások? A megadott kérdésekre kapandó válaszokból fogja az után- a főváros *leszűrni a leszűrendőket* és csak azután fog kiderülni, levonható-e *Éber* Antal felszólalásából *meszszebb kiható jelentőségű tanulság a kereskedelmi iskolák tanítási rendszerét illetően?*

Modern **szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, szinesaszfalt-burkolatokat** és e szakmába vágó minnemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, , Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

Adj, hogy a Karitász is adhasson!

HIREK

A Powers-Security különös ajánlata

Hol veszi fel a főváros a nagy beruházókölcsönt?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A most lezárult költségvetési vita tengelyében *Wolff* Károly ismeretes indítványa kapcsán a főváros által felveendő beruházó kölcsön áll. Még a költségvetési közgyülés tartamaa alatt *Sipőcz* főpolgármester, továbbá a főváros vezetősége részéről *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnok *konkrét tárgyalásokat* indítottak abban az irányban, kitől és milyen formában vegye fel a főváros a 15—20 millió pengőre rugó beruházási kölcsönt.

A kölcsön felvételét illetően *három megoldási lehetőség* mutatkozik. Az első az, hogy a két nagy betegségbiztosító intézet: az OTI és a MABI nyujtsák öregségi tartalékaiból ezeket az összegeket. *Huszár* Aladár, az OTi elnöke éppen az *Uj Budapest* hasábjain jelentette ki, hogy a maga részéről *lehetségesnek tartja*, hogy az OTI kölcsönt adjon a fővárosnak, természetesen *a kormányhatóság jóváhagyása alapján*. Konkrét tárgyalások a két intézet és a főváros vezetőségei között azonban még nem indultak meg.

A második megoldási módozat az, hogy a *fővárosi nagybankok nyujtsák* ezt a kölcsönt. Szó van egy hosszabb lejáratú kölcsön kapcsán *uj fővárosi kötvények kibocsájtásáról*, amelyet a nagyintézetek részben azonnal igyekeznének a belföldön elhelyezni, részben pedig tárcájukban tartanák ezeket az új fővárosi kölcsönkötvényeket, mindaddig, amíg azok felvételére a piac megfelelőnek mutatkozik.

Egyenlőre kezdetleges stádiumban tárgyalások vannak arra vonatkozóan is, hogy a bánhidai centrále építését annakidején finanszírozó angol *Holding-társaság:* a *Powers Security* adná a kölcsönt, olyképpen, hogy a centrále annuitásából, amelyeket a Dunántuli Villamossági r. t. fizet, és amelyek jelenleg a Nemzeti Bank transzfer-alapjában feküsznek, *nyujtanának kölcsönt*. A kölcsön nyujtása azonban az előzetes tárgyalások szerint ahoz a súlyos feltételhez volna kötve, hogy az angol elektrifikálási társaság *tulajdoni részt kapna* a fővárosi nagyüzemekből, olyképpen, hogy egy nagy részvénytársaság alakulna, amelybe apportképpen a főváros a maga nagyüzemeit hozná, az angolok pedig a kölcsönpénzt. Nem kétséges, hogy ez az angol részről erősen lanszírozott terv *nem fog sikerülni*, mert bizonyosra vehető, hogy a főváros önkormányzata semmi körülmények között nem járul hozzá ahhoz, hogy *monopolisztikus nagyüzemeiből akár egyetlen szög is bármilyen formában elidegeníttessék.*

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

December 12-én választják meg Budapest új polgármesterét

Január végére hat tanácsnoki állás lesz üresedésben

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Sipőcz Jenő dr. első főpolgármesteri ténykedése installációja után *a polgármesteri állás meghirdetése volt.* A polgármesteri állásra való jelentkezések határideje december 12.-ének déli 12 órája. Minden valószinűség amellett szól, hogy *kijelölő választmány* még ugyanazon a napon ülést fog tartani és *ugyancsak még december 12.-én meg is fog történni a közgyülésen a polgármesteri szék betöltése.*

Pályázatot hirdetett a főpolgármester a polgármesteri állás betöltése során megüresedő *egy alpolgármesteri állásra is.* Erre az állásra is *természetszerűen elegendő az egyszerű jelentkezés.* Kiirták azonkivül a pályázatot két *jogi minősítésű tanácsnoki állásra*, valamint *az időközben megüresedő tanácsnoki állásokra is.* Azok a pályázók, akik a tanácsnoki állás elnyeréséért folyamodnak, irásban kötelesek pályázatukat benyujtani. Valamennyi pályázat lejárati határideje december 12.-én, szerdán déli 12 órában van megállapítva.

Mivel az uj fővárosi törvény értelmében a közgyülés által megválasztott polgármestert *az államfőnek kell tisztségében megerősítenie*, még abban az esetben is, ha december 12.-én megválasztják Budapest uj polgármesterét, a 15 napos törvényes fellebbezési határidő bevárva, *legkorábban az esztendő utolsó napjaiban* érkezhetik le az uj polgármesternek állásában való megerősítése. Az a közgyülés tehát, amelyen az uj polgármester leteszi az esküt, *január első napjai előtt nem tartható meg.*

Ilyenképpen a többi választás sem ejthető meg január közepe előtt. Szó van arról, hogy nemcsak *Muzsikó* és *Gömöry* tanácsnokok nyugdíjba vonulása, nemkülönben a polgármester választása következtében fokozatosan megüresedő egy tanácsnoki állást töltik be januárban a közgyülésen, hanem eddig az időpontig *részben önként*, részben *kényszernyugdíjazás következtében* még további *három tanácsnok nyugdíjba vonulásával számolnak.* Végeredményben tehát január végén *hat uj tanácsnokot választ* egyszerre a főváros törvényhatósági bizottsága.

A kerületi elöljárók közül kétségtelen *Battlay* Imrének tanácsnokká való választása. A kerületet vezető tanácsi főjegyzők közül még *Goszleth* Ernő dr. *Schmaderer* Oszkár dr. és *Haidekker* János dr. megválasztásával kell számolni. A kerületben szolgálatot teljesítő főjegyzők közül szóbajönnek még *Michál* Jenő, *Farkas* Lajos dr., *Wirnhardt* Ágoston, *Vezér* Károly dr., *Keresztes* Miklós., *Benedek* Szabolcs dr.

A központban szolgálatot teljesítő főjegyzők közül bizonyosra vehető *Rosta* János dr. főjegyző tanácsnokká való választása. *Rosta* János dr. a közélelmezési ügyosztály élén ritka rátermettségéről, szorgalmáról és koncepció zus tudásáról tett tanuságot. A központi főjegyzők közül *Bärtl* Tivadar, *Horony-Pálffy* Aurél dr., *Vigyázó* Géza dr., *Pertik* Béla dr., *Czebe* Pál dr., *Beliczay* Imre dr. és *Boros* Pál dr. szerepelnek még azok között, akik *rövidesen tanácsnokok lehetnek.*

Összeegyeztetem az ország egyetemes érdekét a főváros érdekeivel

Sipőcz beszéde a Sas-Kör küldöttsége előtt

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A budapesti Sas-Kör küldöttsége *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök vezetésével *elsőnek üdvözölte Sipőcz Jenőt*, Budapest új főpolgármesterét, aki tudvalevően a Sas-Kör elnöke. A küldöttség nevében *Miklós* Ferenc dr. alelnök mondotta az üdvözlő beszédet. Kifejtette, hogy nem azért jöttek, hogy tiszteletüknek, szeretetüknek és ragaszkodásuknak újabb kifejezést adjanak, hiszen *arra nincs szükség.* Nincs szükség arra sem, hogy *szeretetük fokozásáról* biztosítsák az új főpolgármestert. A Sas-Kör polgárai szívében teljes és egész az új főpolgármester iránti tisztelet, szeretet és hűség, amihez nemcsak, hogy nem kell, de nem is lehet már semmit hozzátenni. Azért jöttek, hogy *résztvegyenek örömében és fokozottabb felelősségében.* A legtisztább kezű és erkölcsi meggyőződésű, hazáját és városát áldozatos lélekkel szerető főpolgármesterük sem tud semmit sem alkotni, ha nincs mögötte *az ugyanilyen meggyőződésű, erkölcsű és életű polgárok élő, eleven, aktív tömege.*

Azért jöttek, hogy kifejezésre juttassák, hogy *célban és programmban* a régi, patinás, de ifjú erőtől duzzadó Sas-Kör polgárainak tömege az új főpolgármester mögött áll s hogy **azt akarja, hogy** *Budapest szép, nagy, virágzó, elevenségtől és forgalomtól lüktető, de tiszta keresztény erkölcsi levegőjű, lángoló nemzeti érzésű fővárosa legyen a boldog Magyarországnak.*

Sipőcz Jenő főpolgármester válaszában *örömének adott kifejezést*, hogy nehéz és felelősségteljes állásában *a Sas-Kör polgársága köszöntötte először.* A Sas-Kört *mindig legközelebb állónak érezte szívéhez*, mert életének válságos és nehéz idejében hűséggel kitartott mellette. Kijelentette, hogy *új állásában is az marad, aki volt*, elveiből semmit sem adott fel s tiszta keresztény erkölcsi alapon fog dolgozni a fővárosért és polgárságáért, *összeegyeztetve az ország egyetemes érdekeit a főváros érdekeivel.* Számít a főváros polgárainak s köztük főleg a Sas-Kör tagjaninak támogatására és együttműködésére.

Ezután külön is elbeszélgetett és *kezet szorított a főpolgármester a küldöttség minden egyes tagjával.*

*

A Sas-Kör szombatesti igazgatósági és választmányi ülésén kegyelettel adózott a tragikusan elhúnyt főpolgármester, *Borvendég* Ferenc emlékének, aki a kör tiszteletbeli tagja volt. Az igazgatóság és választmány tagjai megilletődötten hallgatták *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök szívhez szóló szavait.

A kegyeletes szavak után bejelentette, hogy a kör rajongásig szeretett elnökét, *Sipőcz* Jenő dr.-t, a kör tagjaiból alakult bizottság fogja köszönteni abból az alkalomból, hogy őt a kormányzó úr Őfőméltósága Budapest főpolgármesterévé nevezte ki. Majd fölolvasta *Sipőcz* Jenő hozzá intézett köszönő levelét, melyben többek közt a következőket írta:

— A Sas-Kör *régi, meghitt viszony köt össze*, amely kötelék még eszmei közösségen és lelki rokonszenven nyugszik, azért nem ingott meg soha. Az üdvözlet azért töltött el nagy örömmel, mert ebben is bizonyságát látom annak, hogy a közös eszmények szeretete, felbonthatatlan kapcsolatot teremt a közélet önzetlen, becsületes harcasai között. A jövőben is azon leszek, hogy *meleg érzéssel ápoljam* a Sasokkal kötött régi barátságot.

Az igazgatósági és választmányi ülés után *Altorjay* Sándor dr. köszöntötte *Filscheker* Zsigmondot, a Kör háznagyát, abból az alkalomból, hogy őt negyedízben a szűcsök ipartestülete elnökévé választották. Öröm ez számunkra elsősorban azért, — mondotta többek között — mert ismét egyik tagunkat érte a kitüntetés, ismét egyik tagunk bizonyította be, hogy hasznos polgára a hazának.

Mihályhegyi Géza dr. üdvözlő szavai után *Filszeker* Zsigmond meghatva mondott köszönetet az üdvözlésekért, majd *Muskovits* Zoltán dr. arról a galád támadásról emlékezett meg, amely a magyar nemzetet a marseillesi eseményekből kifolyóan érte. Ezt a galád támadást azonban a nemzeti öntudat fensőségének erejével verte és fogja is mindig visszaverni, vaalhányszor a becsületes magyar nevet akarják bemocskolni.

*

Nemrégiben adtunk hírt arról, hogy a Sas-Kör tea-estélyek rendezésével igyekszik a tagok női hozzátartozóit is bevonni abba a munkába, amelyet a kör magának célul tűzött ki, máris arról a példátlan sikerről kell beszámolnunk, amelyet az első teaestély aratott a mult hét szerdáján. A kör összes termeit zsúfolásig megtöltötték az előkelő vendégek, akiknek soraiban ott találtuk *Toperczer* Margitot, a belvárosi női pártszervezet elnökét és *Bakó* Gézánét, a Szociális Miszszió Társulat IV. kerületi elnökét is. Ez a teaestély is bebizonyította, hogy a belvárosi keresztény úriasszonyok többsége magáévá tette a kör nemes intencióját s juttatták kifejezésre a kör agilis elnökével, *Nagy* Ferenccel szemben érzett tiszteletüket és elismerésüket.

Az áldozatkész háziasszonyok, kiknek az estély fényes sikere köszönhető, a következők: *Nagy* Ferencné, *Miklós* Ferencné, *Altorjay* Sándorné, *Klausz* Gyuláné, *Novák* Andorné, *Navcinecz* Dezsőné, vitéz *Horváth* Béláné, *Bencze* Istvánné, *Foglyos* Dezsőné, *Roisz* Benedekné, *Tereczky* Tivadarné, *Katscher* Árpádné, *Untener* Gézáné, *Csuláh* Jánosné, *Baksa* Jánosné, *Harcsa* Béláné és *Grónay* Istvánné.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás **Petneházy-utca 73/b.**
Gyár **VI, Jász-utca 74. sz.**
TELEFON 91-9-12.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Meghosszabbították Márkus Jenő szerződését

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Márkus Jenő dr. miniszteri tanácsosnak, a Beszkárt vezérigazgató-helyettesének szerződése november 15.-én lejárt. A Beszkárt végrehajtó bizottsága legutóbbi ülésében olyképpen intézkedett, hogy a vezérigazgató-helyettes szerződését egyenlőre egy fél esztendővel, a jövő év május 15.-ig hosszabbítsák meg.

Márkus Jenő érdemei a Beszkárt üzletvitele körül *közismertek*. Szerződését *csupán fél esztendőre* azért hosszabbította meg a végrehajtó bizottság, mert *hosszabb időre szóló szerződést* az uj vezérigazgató kinevezése előtt a végrehajtó bizottság nem tartotta ildomosnak.

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége december 3-án d. u. 6 órai kezdettel, a Városház ucca 10. szám alatti párthelyiségben Toperczer Ákosné elnöklete alatt rendes évi közgyűlését tartja.

Erdély vérző kulturája... Másfél évtizedes szomor úmagyar telünk dermesztő csendjében csak a megszállt területeken szenvedő rab honfitársaink sikolya reszket át az éjszakákon. Várunk. Várjuk a hajnalhasadást. Hontalanná lett testvéreink várják a felszabadulásukat. Az oláhok, a rácok, a csehek nemcsak földjeit, erdeit, bányáit lopták el a magyaroknak, hanem elrabolták templomait, iskoláit, sőt gyilkos Herodesekként a gyermeklelket is. Urbányi C. József megírta mit látott a vérrel, könnyel áztatott, mészgödrös Székelyföldön. E könyv nem akadémiai tudósok, kritikusok számára iratott, hanem feltámadást váró magyarok szívében akar mécsest gyujtani. A könyv folyó évi december 8-ig megrendelhető 1 P 20 fillérért. Budapest, X, Százados ucca 6. sz. Iskola. Bolti ára 1 P 80 fillér.

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négysögöles üres
villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

Fóthi-út, Klapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvezőfeltételek mellett **eladó**
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen Fóthi-út 35. Hétköznapokon Rudolf-tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

Jaj a színigazgatóknak!

Szigoru szabályrendelet készül a városházán

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A színházi bukások, amelyek során egymás után csukják be a kapukat, a párezer pengős, nagyobrészt a ruhatári és buffet kiadásából szerzett előleggel gründoló igazgatók újra felvetik a problémát: *miért nincs még mindig megfelelő színházi szabályrendelete Budapestnek*, amely alkalmas lenne az efajta *visszaélések megszüntetésére?* Annál aktuálisabb ez a kérdés, mert a nyár folyamán a főváros tudvalevően *már foglalkozott a szabályrendelet-tervezet elkészítésével.*

— Valóban: sohasem volt aktuálisabb a színházi szabályrendelet elkészítése, mint ma, — mondották illetékes helyen az *Uj Budapest* munkatársának. — A napokban érkezett le a polgármesterhez a vallás- és közoktatásügyi miniszter felszólítása, hogy *sürgősen csináljuk meg a szabályrendelet-tervezet* szövegét és *azt terjesszük fel hozzá*. A minisztérium felszólítása kapcsán a közművelődési ügyosztály kebelében egyelőre *intern megbeszélések formájában* van folyamatban a szabályrendelet-tervezetre vonatkozó előmunkálat.

— A feladat nagyon nehéz, mert egyfelől a főváros *valóban sürgősen véget akar vetni az egyes színigazgatói irodákban folyó kalózkodásnak*, másrészről *nem akar magánjogilag mélyen belenyúlni* a színigazgató és a szinészek egymásközötti jogi helyzetébe. El akarjuk ugyanis kerülni, hogy ha *egy színész vagy zenész* nem kapja meg a gázsiját, akkor rögtön *jogcíme legyen a polgármesterhez* szaladni segítséget kérni, viszont azonban bizonyos *általános érvényü jogszabályokra* mégis szükség van.

— Kétségtelen, hogy *erősen meg kívánjuk szüküteni a színháznyitási engedélyt*. Az az elgondolás, hogy ha a színigazgató jogerős bírói, vagy választott bírósági ítéletnek nem tett eleget a gázsi vagy szerzői díj fizetését illetően, akkor a polgármester által *azonnal megvonható legyen a működési engedély*. Kaució letételére nem kívánjuk a színigazgatókat kötelezni, mert ebben az esetben, ha nem fizet az igazgató, *rögtön a városházán jelentkeznének a hitelezők*, már pedig arra *valóban nem érünk rá*, hogy mi tegyünk igazságot. Azt sem állíthatjuk fel posztulátumként, hogy *kollektív szerződést kössenek a színigazgatók a szinész- és zenészérdekeltségekel*. Hogy kötnek-e vagy nem, ez végeredményben *az egymással szembenálló érdekeltségek dolga*.

— Mindenesetre arra vonatkozóan lesz egy erősen *szociális ízü intézkedés a tervezetben*, hogy ha a polgármester azt látja, hogy a színigazgató *rosszhiszeműen nem fizet a kisembereknek*, fizeti a primadonnát, de elmarad a kisgázsisták bérével, a nyugdíjjárulékkal, a szerzői jogdíjjal: *a maga hatáskörében a színigazgató nyitási engedélyét azonnali hatállyal megvonhassa*. A tervezetet annak elkészülte után felterjesztjük a minisztériumba, ahol majd elhatározzák, hogy *az egész országra kiterjedően kívánják-e életbeléptetni*, vagy pedig *a törvényhatóságot fogják utasítani a helyi szabályrendelet elkészítésére*.

Nyolcezer pengőt fizet a főváros egy kiapadt kútért

Sárándi János virágainak szomoru története

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Furcsa kártérítési pert tárgyalt a minap a tábla *Werner*-tanácsa. A per előzményei arra az időre nyúlnak vissza, amikor a főváros illetékes osztályának vezetői elhatározták, hogy nem messzire a Rákos pataktól mellék-gyűjtőcsatornákat építenek. Az építkezési munkálatokhoz 1932-ben kezdett hozzá *Hajnal* Imre vállalkozó. A munkálatok lassan és rendben haladtak előre és bonyodalmak csak akkor keletkeztek, amikor az egyik nap a közelben levő *Sárándi-féle virágkertészet* tulajdonosa azt nem jelentette, hogy *teljesen kiapadt a virágkertészetében igénybevett öntöző kút*.

Az építkezéseket azonban folytatni kellett és hiába tiltakozott ez ellen a virágkertész, virágainak öntözéséhez egyáltalán *nem tudott vizet kapni*. A közelben levő szomszéd pedig, akinek érdekében a csatornázás történt, *nem volt hajlandó megengedni*, hogy vizért a kertész az ő kútjához menjen. A rekkenő nyárban a vízhiány csakhamar éreztette hatását és *a szebbnél szebb krizantémumok és szegfűk teljesen tönkrementek*.

Ezekután *Sárándi* Károly kártérítési pert indított a főváros ellen és keresetében tönkrement virágaiért több, mint 8000 pengőt követelt.

Az első bíróság előtt szakértőket hallgattak ki a csatorna-építkezéssel kapcsolatban, a Meteorológiai Intézetet is megkeresték arra vonatkozóan, *milyen volt az időjárás* 1932 augusztusában.

A szakértők azután megállapították, hogy a virágkertész kútjának kiapadását valóban a főváros csatorna-építkezése okozta, a geológus jelentése szerint pedig ebben az időben *számbavehető eső nem esett*, úgyhogy tényleg ez a csatornaépítkezés okozta azt, hogy *a műkertész virágai elsenyvedtek*.

Az első bíróság ezekután *megállapította a főváros kártérítési kötelezettségét* és 8.168 pengő tőke, valamint a kamatok és a perköltség mefizetésére kötelezte. *Sárándi* időközben felemelte keresetét 12.000 pengőre, mert később, hogy virágkertészetét üzemben tudja tartani, kútjánál *megfelelő átalakítási munkálatokra* volt szükség.

Az iratok ismertetése után a táblai tanácselnök felhívta a szembenálló feleket, nem volna-e meg a lehetősége annak, hogy *az ügyet egyességgel intézzék el*, amire *Sárándi* jogtanácsosa, *Faragó* József kijelentette, hogy ő tett indítványozóan ajánlatot, azt tudomása szerint *fel is terjesztették a polgármesterhez*, de válasz *nem érkezett*. A fellebbezési bíróság ezután elnapolta a tárgyalást és *december hó első napjaiban* hirdet ítéletet az érdekes kártérítési perben.

A tábla érvénytelenitette a HÉV multévi közgyülését

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Nem mindennapi érdekességü peres ügy került tárgyalásra nemrégiben a tábla *Löw*-tanácsa elé. A pert *Hubay* Sándor indította és keresetében kérte, hogy a bíróság semmisítse meg a *Budapesti Helyiérdekü Vasutak* 1933. évi közgyülésének határozatait. Keresetében hivatkozott arra, hogy annakidején *a közgyülés nem volt előírásszerüen lefolytatva*, mert nem tartották be az alapszabály 34. §-át és azt megváltoztatva új, *külön megállapodást* létesítettek a vállalat igazgatósági tagjaival, az egyik igazgatónak nyugdíját, amely még *régi koronában* volt megállapítva, ezen a közgyülésen önhatalmúlag évi *24.000 pengőben* állapították meg *anélkül, hogy azt a közgyülés jóváhagyta volna*.

Az első bíróság *helyt adott* a keresetnek, azonban csupán a 34. §-ra vonatkozó keresetj kérelem alapján nyilvánította semmisnek az 1933. évi közgyülés határozatait. A fellebbezési bíróság azonban *teljes egészében megsemmisítette a közgyülést és annak határozatait*, megállapítva azt, hogy a közgyülés *határozatai érvénytelenek*, mert törvényellenes formában jöttek létre. Az igazgatói nyugdíjra vonatkozó megállapításokat is semmisnek kell tekinteni, mert *a megállapodást nem jelentették be a közgyülésnek*.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-u. 19
Telefon: 30—3—85.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhann cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi utca 21. sz. félemelet 7.
(Irányi utca és Veres Pálné-utca sarok).

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

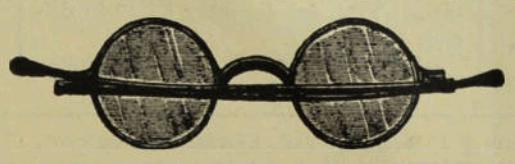
Állandó butorkiállitás.
Köztisztviselőknek árengedmény!
FÜHRER
Budapest, VII. Rákóczi-út 6. II. 9.

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleniti
Budapest, II., Török-u. 3. Tel.: 50-4-93.
Vidékre is szállit.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-64.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
TELEFON: 81—1—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Központi nyilvántartó a vállalkozók számára

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az új Közszállítási Szabályzat végrehajtási utasítása kapcsán a középítési ügyosztály a polgármester utasításához képest elkészíti a fővárosi vállalkozók központi nyilvántartóját.

Már néhány évvel ezelőtt, még *Orczy* tanácsnok idejében, a középítési ügyosztály életbeléptette a közmunkát végző vállalkozók nyilvántartását. Ez az akkor életbeléptetett és azóta is használatban lévő *kartoték-rendszer* azonban egyáltalában nem volt tökéletesnek nevezhető. Mivel eddig is a középítési ügyosztály vezette a nyilvántartást, bízta meg a polgármester *Wossala* tanácsnokot az *egységes központi szállítási kataszter* megszervezésével. Ehhez a munkálathoz rövidesen hozzáfognak, de előzőleg az ügyosztály megállapít egy szabályzatot, amely irányadó lesz a nyilvántartás számára.

A központi nyilvántartóban természetesen a legnagyobb súlyt arra fektetik, hogy *az új egységes nyilvántartóban* kizárólag megbízható, minden tekintetben kifogástalan cégek kerüljenek. A jövőben csupán a központi kataszterben szereplő cégek közül szólítanak majd fel a szűkkörű versenytárgyaláson való részvételre pályázókat.

Természetesen a kataszter *állandó ellenőrzés alatt* fog állani és amint valamelyik a legkisebb szabálytalanságot is elköveti, ezt azonnal feljegyzik a nyilvántartóban és az illető céggel szemben a *megtorlás sem marad el. Uj cégek* is kérhetik a nyilvántartóba való felvételüket, ami megfelelő ellenőrzés és kielégítő információk után meg is történhetik.

Évi zárlat az út- és csatornaépítési ügyosztályban

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Közeledik az év vége, amikor is a műszaki ügyosztályok lezárják a költségelőirányzat kapcsán számadásaikat, elkészítik a végszámlákat és az évi mérlegeket. Az út- és csatornaépítési ügyosztályban *Király* Kálmán tanácsnok irányítása mellett most folynak a végszálák és az évi mérleg összeállítása. Az ügyosztály ezzel a nagyfontosságú munkálattal *még karácsony* előtt készen lesz.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u 51
Telefon: 62—2—06.

Miért nem kap Akácz Lajosné kártérítést a fővárostól?

Egy kocsma pusztulása a bíróság előtt

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Akácz Lajosnénak a Visegrádi-ucca és a Dagály-utca keresztezésénél volt korcsmája. A korcsmáros viszonylag egészen meg volt elégedve a forgalommal mindaddig, míg egy szép napon a főváros vezetői el nem határozták azt, hogy a *korcsma közelében az úttestet négy méterrel felemelik.* Megindultak az építkezési munkálatok és a vendéglős azt tapasztalta, hogy *vendégei lassan kimaradoznak,* de meg azután a felemelt úttest miatt a korcsma valósággal a pincébe került, ahova az úttest mellett felgyülemlett víz, hólé beszivárgott, úgyhogy a helyiség ettől az időtől kezdve *nyirkos volt.*

Ezekután a korcsmáros özvegye 6400 pengős kártérítési pert indított Budapest székesfőváros ellen és hivatkozott arra, hogy amikor az útszabályozási építkezéseket megkezdték, *az úttestet és a gyalogjárót homokkal, salakkal és tömítő szeméttel torlaszolták el,* úgyhogy *jóformán megközelíthetetlen volt a vendéglő.* De *az úttestnek felemelése következtében,* mert az üzlethelyiség állandóan nyirkos volt, a vendéglő — mert a látogatók elmaradtak — *tönkrement,* már pedig *a közületnek magánvagyonban ejtett káráért a közület felelős.* A főváros közegei *követtek el mulasztást* akkor, amikor őt az útépítésről kellő időben nem értesítették, mert ha ő az építkezésről tud, akkor *időben felmondotta volna* a korcsma bérletét és más helyen nyitotta volna meg a vendéglőt. Most azonban, hogy tönkrement, nem tud új helyiséget bérelni.

A főváros a perben azzal védekezett, hogy *a közmunkatanácsnak rendeletére történt az úttest felemelése.* Az építkezéseknél 80 cm-es széles gyalogutat hagytak, úgyhogy *a korcsma megközelíthető volt.* Különben is a külvárosi vendéglők legtöbbje *pincehelyiség,* mégis egészen jól prosperál. Ezt a vendéglőt nem a főváros, hanem a *konkurrencia,* a nem messzire megnyílt *termelői kimérés* tette tönkre. Az, hogy a hófúvásban nem lehetett a korcsmaajtót kinyitni, az igazán nem tartozik a fővárosra, mert *a havat a háztulajdonosnak lett volna kötelessége ellapátoltatni.* Az sem áll, hogy ők nem értesítették a korcsmárost az építkezés megkezdéséről, sőt az építkezési megbeszéléseknek egy részét is a bizottság tagjai *éppen ebben a korcsmában tartották.*

Az első bíróság ezek alapján elutasította *a korcsmáros kártérítési keresetét.* Az ítélet indokolása szerint ugyanis a korcsmárosnak *tudnia kellett volna az úttest felemeléséről,* következésképen időben megtehette volna a szükséges óvintézkedéseket. Az ügy fellebbezése most került a tábla *Ury*-tanácsa elé, ahol a korcsmáros jogtanácsosa utalt arra is, hogy a főváros illetékes közegeit *vétkes gondatlanság terheli* azért, mert őt nem megfelelő időben értesítették és nem vele, hanem *a háztulajdonossal tárgyaltak az útépítkezéssel kapcsolatban.* Ezzel szemben viszont a főváros képviselője azzal érvelt, hogyha esetleg a közegek mulasztást is követtek volna el, akkor sem a főváros tartozik kártérítéssel, hanem először *a mulasztást elkövető tisztviselőt kellett volna felelősségre vonni.* A fellebbezési bíróság azonban másodfokon is elutasította *Akácz* Lajosné keresetét azzal az indokolással, hogy a Közmunkák Tanácsa rendelte el, hogy az úttestet megfelelően felemeljék, tehát a főváros *a közérdekek szem előtt tartásával járt el akkor,* amikor ezt a rendeletet végrehajtotta.

Tavaszra elkészül a Szent Imre herceg-úti aluljáró régóta tervezett kiszélesítése

Megegyeztek a MÁV, a BESZKÁRT és a főváros

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Több alkalommal megemlékeztünk arról az akcióról, amely a Szent Imre herceg-úti vasúti aluljáró kiszélesítését célozza. Az aluljáró kiszélesítésére nemcsak azért van szükség, mert a mostani szűk aluljáró következtében a volt Délivasút töltése a szó szoros értelmében *elválaszt egymástól két szépen fejlődő városrészt,* hanem azért is szükséges a kiszélesítés, mert az épülő Boráros-téri híd megnyitása után *a Szent Imre herceg-útja a fejlődő budai hegyvidék egyik legfontosabb útvonala lesz.*

A Szent Imre herceg-úti aluljáró kiszélesítése ügyében az elmult héten *döntő jelentőségű lépések történtek.* Az államvasutak igazgatóságának hídügyi osztálya elkészítetet a kiszélesbített aluljáró-tervezet változatait és azt bemutatta felettes hatóságának: a kereskedelemügyi minisztériumnak. A minisztérium tetszését az a megoldási módozat nyerte meg, amely az *út középpontjában egyetlen pillérrel* olyképen oldja meg a kiszélesítést, hogy ez az egy páros pillér is *a lehető legkisebb közlekedési akadály* lesz a Szent Imre herceg-útja várható nagy forgalmában.

Az aluljáró kiszélesítése ügyében különben az elmult napokban *újabb szakértekezlet volt,* amelyen résztvettek az államvasutak, a kereskedelmi minisztérium, a Beszkárt kiküldöttei és a fővárosi útépítési ügyosztályának résztvevői is. Az értekezleten elhatározták, hogy az aluljáró kiszélesítés közigazgatási bejárását *január első hetében okvetlenül megtartják.* Eddig az időpontig tisztázódni fog a költségek viselésének kérdése is. E tekintetben az a megoldás áll előtérben, hogy *a kiszélesítéssel járó költségek egyharmadát a főváros, egyharmadát az államvasutak, egyharmadát pedig a Beszkárt viseljék.* Nem kétséges ily körülmények között, hogy a kora tavaszi hónapokban az aluljáró kiszélesítése ténylegesen meg is fog történni.

Uj kiirások:

Irószerek és irodaszükségletek (írógépszalag, fűzőgépkapocs, tolltörlőbetét) szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézményei és üzemei részére. Határidő: 1934. évi december hó 10-én délelőtt 10 óra.

Iskolai füzetek és rajztömbbetétek szállítására a székesfőváros iskolái részére. Határidő: 1934. évi december hó 12-én délelőtt 10 óra.

Tornaterem berendezési munkákra a XI., Horthy Miklós út 141. sz. alatt épülő elemi leányiskola részére. Határidő: 1934. évi december hó 18-án (kedden) délelőtt 10 óra.

Butorberendezési munkákra a XI., Horthy Miklós út 141. sz. alatt épülő elemi leányiskola részére. (Egyes csoportokra külön is adható ajánlat.) Határidő: 1934. évi december hó 18-án (kedden) délelőtt 10 óra.

24.000 kg. színes **tisztítórongy** szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi december 3-án déli 12 és fél óra.

Budapest székesfőváros inségenyhítő tevékenység részére 1935. év folyamán szükséges.

a) **edény és konyhafelszerelési tárgyakra,**

b) **konyha- és ebédlőbútorokra,**

c) **viaszosvászon** szállítására és annak felszerelésére. Határidő: 1934. évi december hó 4-én (kedd) délelőtt 10 óra.

20.000 kg. színes **tisztítógyapot** szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi december hó 5-én déli 12 óra.

Az I—XI. ker. „Hatósági Étkeztetés" főzőhelyein 1935. január hó 1-től 1936. december hó 31-ig szükségessé váló **főzőüst önozási** munkákra. Határidő: 1934. évi december hó 10-én (hétfőn) délelőtt 10 óra.

4000 q. **Anyaszéna** szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934 évi december hó 14-én (pénteken) délelőtt 10 óra.

410 drb. **piassava seprőgéphenger** szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934 évi december hó 14-én (pénteken) délelőtt 10 óra.

6500 q. **zab** szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934 december hó 14-én (pénteken) délelőtt 10 óra.

7000 q. **rozsszalma** szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő 1934 december hó 14-én (pénteken) délelőtt 10 óra.

Textil-anyagokra, úgymint: a) 12.000 méter len lepedővászon 150 cm. széles, b) 1000 méter len lepedővászon 116 cm. széles, c) 13.000 méter lenvászon 76 cm. széles, d) 4000 méter kékcsíkos kórházi csinvat 78 cm. széles, e) 2000 méter nyers lenzsávoly 110 cm. széles, f) 1000 méter nyers lenzsávoly 78 cm. széles, g) 4000 méter törülközővászon 46 cm. széles. A Székesfővárosi Kórházi Központi Műszer és Anyagraktár részére. Határidő: 1934 december hó 17-én délelőtt 10 óra.

ILKOVITS J.
központifűtés- és vízvezetéki vállalata
V, JÓZSEF-TÉR 11
Telefon 81-1-54.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő: RASKÓ OSZKÁR.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

XII. évfolyam 48. szám — Budapest, 1934 december 8

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Budapest élősdijei

A polgármesteri jelentés, amely hétfőn kerül a közigazgatási bizottság elé, súlyos vádirat a miniszteriális bürokrácia ellen. Azt jelenti a polgármester, hogy a tüzelőanyag-szállítás megrendszabályozása céljából a főváros már évekkel ezelőtt szabályrendelet-tervezetet készített és elő akarta írni, hogy tüzelőanyag-lehordók csakis büntetlen előéletű, rendőrségi rendszámmal és fényképes igazolvánnyal ellátott munkások lehessenek. A kereskedelmi érdekeltségek közbelépésére a belügyminiszter ehez az elgondoláshoz nem járult hozzá és a tervezetet átdolgozás céljából visszaadta. Időközben az a felfogás alakult ki, hogy a fővárosnak nincs joga a tüzelőanyag-kereskedést szabályrendelettel szabályoznia.

Vagyis: marad minden a régiben! A tüzelőanyag-lehordók — magyarul: szeneslegények — multjára senki sem kíváncsi és azt sem szabad a fővárosnak ellenőriznie, hogy a tüzelőanyag kereskedőknek — népszerűen: pincéseknek — miért ötakkora az óra tanúsága szerint a vízfogyasztása télen, mint nyáron. És ami a legfontosabb: hogy lehet az, hogy éppen a legszegényebb emberek, a tüzelőanyagot félmázsánként és tízkilónként vásárlók bőrén ezer egzisztencia tud Budapesten megélni olyképpen, hogy négy- vagy öt hónapon keresztül árulja a portékáját, az esztendő többi részében ellenben nem dolgozik, él, élni, megélni tud a készből?

Őszintén szólva: nem sokat várunk attól az ankéttól, amelyet a polgármester beigért a visszaélések megrendszabályozásának megbeszélésére. Meg fognak jelenni az érdekeltségek, akik előadják, hogy nem lehet leszállítani a szén és faárakat, könyörtelenek a szénbányák és a fatermelők, drága a víz, amellyel súlytöbblet elérése céljából a tüzelőanyagot gyakran és bőven locsolják, sokba kerülnek a szeneslegények, tekintet nélkül arra, hogy voltak-e, vagy nem a Markó-ucca, esetleg a váci fegyház lakói. Akad majd bizottsági tag, sőt országgyülési képviselő is, aki segítségére siet a rosszul értelmezett kereskedelem és iparpártolás ürügyén a szegény és elhagyatott pincés-báránykáknak, mert hiszen ők, ugye, tisztelt közgyülés és még tiszteltebb képviselőház, mégis csak választók, márpedig ezekben a szélsőségekre hajló időkben minden voksocskára vigyázni kell!

Van azonban egy tisztultabb közérdek is, amely, reméljük, a sokesztendős huza-vona után végre rendet teremt a tüzelőanyag-dzsungelben, megrendszabályozza Budapest legundokabb élősdijeit, akik öthónapi tüzelőanyag-elárúsításból egy éven át jól és gondtalanul tudnak élni. El kell tiporni ezt a kartellírozott csalást, a szemérmetlen hadjáratot a legszegényebb emberek horpadt pénztárcája ellen! Félre tehát a hazug ürügyekkel, a kereskedelem és ipar szabadságának lobogója alatt kalózkodó pincésekkel és szeneslegényekkel, az egész szervezett bandával, amely piócaként tapad a proletár Budapestre!

Budapest és környéke

Az Uj Budapest részére irta: PRESZLY ELEMÉR, Pestvármegye főispánja

Őszintén örülünk, hogy a főváros személyi válsága a kormány bölcs döntésével elintéződött és *Sipőcz* Jenő személyében olyan férfiú ült a díszes főpolgármesteri székbe, aki bírja *úgy a kormány, mint az autonómia bizalmát*, szívesen fogadják a főváros összes pártjai és ennek az egyhangú bizalomnak birtokában személyi ellentétek, pártharcok kiküszöbölésével *minden energiáját, teljes munkaerejét szeretett, szép fővárosunk és népünk javára* szentelheti.

Pestvármegye is csatlakozik az ünneplők táborához és *Sipőcz* Jenő főpolgármestersége alatt a főváros és Pestkörnyék között még fennforgó ellentétek elintézését és a vitás kérdések megoldását várja.

Igen sokan vannak, akik a főváros környékén lakó és a fővárost köralakban átölelő — körülbelül ötszázezer főnyi népességet nem ismerik, róla a lehető legtévesebben vélekednek, *kultúrátlan, lerongyolódott, gyülevész népségnek gondolják.* Szörnyűséges tévedés ez, ami ellen a leghatározottabban fel kell emelnünk tiltakozó kezünket! A valóság, a leplezetlen igazság az, hogy *a főváros környékén szorgalmas, munkás, derék nép lakik,* kiknek legnagyobb része mint tisztviselő és munkás a fővárosban keresi a kenyerét.

A vidékre kizárólag a kis családi ház vágya, tehát a legnemesebb, a legmegbecsülendőbb érzés szólította ki. És ez a sok-sok tisztviselő és munkás annyival többet dolgozik, fárad, mint a fővárosi társai, mert kénytelen *legalább egy órával előbb felkelni és hazulról elindulni,* hogy kellő időben hivatalában, munkahelyén legyen. Haza is legalább egy órával később kerül és csak az esti órákat tölti kicsiny házában, családja körében.

Minden rokonszenvet megérdemelnek azok a kis földmívesek, termelők is, kik már a hajnal óráiban hozzák termékeiket a fővárosba, hogy a dolgok természetes rendje szerint a főváros lakosságának élelmezéséről gondoskodjanak, mert mindenütt a világon a nagyvárosok lakosságának élelmezéséről a közvetlen környék gondoskodik.

Ha valaki veszi magának a fáradtságot és körüljárja a pestkörnyéki városokat és községeket, örömmel állapíthatja meg, hogy *a nemzeti megújhodás tizenöt éve alatt* igen szépen fejlődtek ezek a városok és községek.

Örvendetesen *átalakult lelki életük:* templomok épültek, egyházközségek alakultak s a templomok állandóan tele vannak ájtatos hívekkel. *Iskolák egész sora emelkedett,* s ezek mind megteltek tanulókkal. Nemcsak az elemi iskolák, hanem a különböző új középiskolák is. *Vízvezetékek, utak, csatornák létesültek.* Igazán csak a nagy válság állította meg a rohamos fejlődést.

Mit kérünk mi ennek a szorgalmas, munkás pestkörnyéki lakosságnak a fővárostól? *Nem kívánunk összeolvadást,* mert ezek a városok és községek is *szívósan ragaszkodnak autonómiájukhoz.* Ezek a pestkörnyéki autonómiák szépen dolgoznak és a világnézeti ellentétek dacára *mindenütt munkaképesek.* Nem kívánunk szerves, nagy közigazgatási reformokat, jól tudjuk, hogy a mai izgatott légkörben nem lehet lényeges közigazgatási reformokat megvalósítani. *Még csak számbavehető anyagi áldozatot sem kérünk a fővárostól,* hiszen tudjuk, hogy a főváros érzékenyen őrködik pénzügyeinek egyensúlybantartásán.

Bár hangsúlyozom, hogy ezeknek a kérdéseknek elbírálásánál *rideg financiális szempontok nem játszhatnak kizárólagos szerepet* és a fővárosra igen nagy fontossága van annak, hogy a közvetlen környéken rend és nyugalom legyen. Mi a megegyezést *nem vállalatok érdekében, hanem a kisegzisztenciák százezreinek javára kérjük és sürgetjük.*

Mit kérünk? Méltányos tarifát a vidék javára a közúti közlekedésben. Lehetővé tételét annak, hogy *a fogyasztóhoz a termelő minél könnyebben eljuthasson.*

Hogy *mesterséges akadályok nélkül* elérhesse a főváros piacait és értékesíthesse a terményeit. *A fogyasztási adó és kövezetvám méltányos rendezését* a legkisebb tételeknél, a kisemberek javára kedvezményt. Eltávolítását *a gessler-kalapoknak,* melyek bosszantják a tömegek érzékenységét anélkül, hogy emelnék a főváros jövedelmét.

Budapest főváros új főpolgármestere meg fogja találni a megegyezés útját és módját és ezzel nemcsak a pestkörnyéki lakosság háláját érdemli ki, hanem *meggyőződésem szerint Budapest főváros érdekében is jelentős munkát végez!*

Előrehaladott tárgyalások az OTI és a főváros között a tizenötmilliós kölcsön ügyében

Sipőcz és Huszár megállapodása: az OTI amortizációs kötvénykölcsönt ad a fővárosnak — A pénzügyi ügyosztály december végére készül el a költségvetésnek Wolff Károly inditványa értelmében való átdolgozásával

— Az Uj Budapest tudósitójától. — A főváros közgyűlésének közel három héten át tartó költségvetési vitája tudvalevően *Wolff* Károly azon indítványának elfogadásával végződött, amely szerint a költségvetés deficitmentessé való tétele érdekében *tíz százalékkal zárolják a kiadásokat. Wolff* Károly indítványát a közgyűlés magáévá tette és a pénzügyi ügyosztály *most dolgozik a költségvetési tervezet megfelelő átdolgozásán.* Ez a munka *szokatlanul nagy terhet ró* a pénzügyi ügyosztályra. Ugyanis nemcsak *a végösszegeket kell tíz százalékkal zárolni,* hanem végig az egész költségvetésen a legkisebb tételeket illetően is végre kell hajtani a tíz százalékos csökkentést. A pénzügyi ügyosztály költségvetési osztálya most *a szó szoros értelmében éjt-napot együvé téve* dolgozik azon, hogy a fővárosi házinyomdával együtt olyképpen korrigálhassa ki *Wolff* Károly elfogadott indítványa értelmében a költségvetést, hogy a kijavított példányok az év végéig, amikor is az új költségvetés érvénye életbe fog lépni, *már mindenütt az ügyosztályok, intézmények és hivatalok íróasztalain legyenek.*

Ily körülmények között természetesen *késik a főváros közgyűlése által elfogadott költségvetésnek a belügyminiszteriumba való felküldése is.* Tekintettel arra, hogy a törvény értelmében megszabott határidők alatt köteles a főváros polgármestere a költségvetést a felügyeleti hatóságnak felterjeszteni, a pénzügyi ügyosztály egyelőre *csupán a tervezetet és a közgyűlési határozatokat terjesztette fel*

a miniszteriumhoz, jelezvén azonban, hogy a *Wolff-féle indítvány* szerinti zárolások folyamatban vannak és amint arra mód nyílik, a közgyűlés által elfogadott végleges költségelőirányzatot is fel fogják megfelelő példányszámban az illetékes miniszteriumokba küldeni.

A költségvetésnek a kormányzathoz való felterjesztésével *a fővárosi önkormányzat a költségvetést illetően teljesítette törvényszerű kötelességét.* Arra vonatkozóan, hogy tekintettel a szanálásra, a fővárosi költségvetés jövő sorsa *hogyan fog alakulni*, egyelőre semmit sem tudnak a városházán. Minden valószínűség amellett szól, hogy a belügyminiszter az autonómia által felterjesztett költségvetést *véleményezés céljából ki fogja adni a főpolgármesternek*, a végleges döntés azután a belügyminiszteriumban a főpolgármester bevonásával fog a szanálási tervezet figyelembevételével megtörténni.

A főváros közgyűlése tudvalevően utasította a polgármestert, hogy a *beruházó kölcsön felvétele tárgyában kezdjen tárgyalásokat* és tegyen javaslatot a törvényhatósági bizottságnak. A közgyűlés ezen határozatát a főpolgármester jóváhagyás céljából felterjeszti szintén a belügyminiszterhez, mert nem kétséges, hogy a belügyminiszter *előzetes írásbeli jóváhagyása szükséges* a konkrét költségtárgyalások tető alá hozásához. Ez a felterjesztés a főpolgármesteri hivatalból már felment a belügyminiszteriumba, de addig is *Sipőcz* főpolgármester és *Lamotte* tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője, megkezdték a szükségesnek mutatkozó előtanácskozásokat a kölcsön felvétele ügyében.

— A kölcsön, mint az az *Uj Budapest* legutóbbi számában már közölte — *15 millió pengő lesz.* E pillanatban legvalószínűbb, hogy az *Országos Társadalombiztosító Intézet* fogja a 15 millió pengős kölcsönt nyújtani. Ebben az irányban már folynak is a megbeszélések: az elmúlt napokban *Sipőcz* főpolgármester *Lamotte* tanácsnok kíséretében felkereste *Huszár* Aladár dr.-t, az Országos Társadalombiztosító elnökét. Beható tanácskozás kezdődött az OTI-nál, amelybe belevonták *Weiss* István dr.-t, az OTI vezérigazgatóját is. Ezek a tárgyalások *teljesen megnyugtatták* a főváros vezetőségét abban az irányban, hogy az OTI szívesen áll rendelkezésére a fővárosnak. Ily körülmények között az egyéb helyről való felvételre vonatkozó tervek — itt elsősorban a *centrálé londoni tőkeérdekeltségét* kell megemlíteni, — meghiusultak.

— Ami a kölcsönt illetően a legfontosabb: *elvi megállapodás jött létre Sipőcz főpolgármester és Huszár Aladár dr.*, az OTI elnöke között. Az OTI által nyújtandó kölcsön amortizációs kötvénykölcsön lesz. Végeredményben azonban az OTI által nyújtandó kölcsön ügye nem a városházán és nem az OTI-nál fog eldőlni, hanem a belügyminiszteriumban, amely az OTI autonómiájának éppen úgy felügyeleti hatósága, mint a főváros önkormányzatának. Döntés tehát a belügyminiszteriumban csak a *fővárosi költségvetés jóváhagyása kapcsán*, de semmiesetre sem január közepe előtt várható.

Meghosszabbítják a fővárosi tisztviselők szabadságidejét

Az elő és utószezonban nyaraló tisztviselők hosszabb vakációt és nyaralási kedvezményeket kapnak

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Nagyfontosságú tárgyalások folynak a belügyminiszteriumban a köztisztviselők nyaralása ügyében, ezekbe a tárgyalásokba *rövidesen belevonják a főváros vezetőségét is.* Arról van szó, hogy az előszezonban, tehát májusban—júniusban és az utószezonban: szeptemberben—októberben szabadságra menő tisztviselők szabadságát *meghosszabbítsák*, kárpótlást adva nekik, hogy *szabadságuk idején kevesebb szép időben van részük*, mint a főszezonban nyaraló kartársaknak.

A belügyminiszterium illetékes ügyosztályait ezen elgondolásban az a megállapítás vezeti, hogy a hazai fürdők jövedelmezőségét *érzékenyen gyöngíti az*, hogy az elő- és utószezont nem használja ki a magyar fürdőközönség. A közönség túlnyomó többsége *júliusban és augusztusban veszi ki nyári szabadságát* és erre a két hónapra zsúfolódik össze a nyaraló publikum. A szállodás és penziós érdekeltségek, valamint az idegenforgalom kérdéseivel foglalkozó tényezők is régóta foglalkoznak azzal a kérdéssel, miképpen lehetne a közönség egy részét *az elő- és utószezonban mozgósítani*, főleg a balatoni fürdőhelyekre és más fürdőinkre.

A belügyminiszterium fürdőügyi osztálya reméli, hogy *a nagyobb szabadság* a nyaraló köztisztviselők tekintélyes részét arra fogja bírni, hogy szabadságát az elő- vagy utószezonban vegye ki. Egészen valószínű is, hogy *ha egy tisztviselő négy hét helyett öt heti szabadságot kap*, inkább indul el nyaralni az előszezonban. A tervnek a sikere attól függ, *mennyire lesznek e nyaraló- és penziótulajdonosok, illetve szállodások a tavaszi és koraőszi hónapokban szerények a nyaraló közönséggel szemben.* A köztisztviselőknek ugyanis *csak abban az esetben érdemes* szabadságidejüket júniusban, illetőleg szeptemberben kivenni, ha ez nemcsak időben, hanem a nyaralás olcsóságában is előnyt jelent számukra.

A főváros elnöki ügyosztályában nagy szimpatiával fogadják a belügyminiszteriumi tervet és abba a főváros is bele fog kapcsolódni, annál is inkább, mert a városházán különösen erősen torlódik a nyári szabadságidő, a két fő hónapban.

Modern **szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, színesaszfalt-burkolatokat** és e szakmába vágó minnemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I, Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

ILKOVITS J.
központifűtés- és vízvezetéki vállalata
V, JÓZSEF-TÉR 11
Telefon 81-1-54.

VÁROSHÁZI NOTESZ

AZ ÁDVENTI VÁRAKOZÁS IZGALMA üli meg a lelkeket a városházán a karácsonyi ünnepet megelőző időkben. Közgyülés nem volt ezen a héten, a hosszú költségvetési vitában kifáradt bizottsági tagok nemigen néztek be a városházára. A folyosókon azért a déli órákban mégis alakultak apróbb városatya-csoportok, amelyeket természetszerűen a városháza legnagyobb problémája: a polgármesterválasztás érdekelt a legjobban.

A választási előkészületeket illetően kaleidoszkopszerűen változnak a helyzetjelentések. Kortézia nincsen, ezt tiltja az az etika, amely szerint a polgármesteri állásért nem lehet kilincselni, azt tálcán kell hozniok az illetékeseknek. Jósolni mindenesetre nagyon nehéz és legkevésbé sem való e rovat keretei közé. Egy bizonyos: mához egy hétre többet fogunk tudni . . .

*

AZOKAT A TANÁCSNOKOKAT, akik egyben kerületi előljárók is, mérhetetlenül izgatja az a polgármesteri rendelet, amely szerint a közigazgatási kerületek vezetésével megbízott tisztviselők csupán a kerületi előljáró címét viselhetik, tekintet nélkül arra, hogy egyébként a hivatali ranglétrának tanácsnoki vagy főjegyzői fokán állanak-e. A polgármestert ezen rendelete kiadásában a jól felfogott ökonómia érdeke vezette, ahány kerület van Budapesten, annyiféleképen címezték magukat a vezető urak. Ebben a rendszertelenségben iparkodott harmóniát teremteni a polgármester ismeretes intézkedése révén.

A kerületi előljárók közül jelenleg hat van tanácsnoki, öt pedig főjegyzői rangban. Legközelebbi előljárói értekezletükön fogják tárgyalni a kerületek vezetői, nyílik-e mód és lehetőség arra, hogy megváltozzék a mai rend és a polgármester mégis csak disztinkciót tegyen a tanácsnoki és a főjegyzői rangban levő kerületi előljárók között.

*

HÉT LAKAT ALATT ŐRZIK az elnöki ügyosztályban a tanácsnokoktól és a többi hivatalvezetőktől beérkezett minősítési táblázatokat. A minősítések feldolgozása már megkezdődött, de mint hírlik, január vége — február eleje előtt nem végeznek ezzel az aprólékos és kényes munkával. Csak a minősítési táblázatok teljes és pontos felfektetése után kerül sor majd a nyugdíjtörvény végrehajtása kapcsán a kényszernyugdíjazások megkezdésére.

Ezeknél a nyugdíjazásoknál kényszert természetszerűen csak ott fognak alkalmazni, ahol a nyugdíjba menesztendő tisztviselő nem tesz eleget hivatalvezetője azon barátságos felszólításának, hogy a kényszernyugdíjazási eljárás elkerülése céljából önként kérje nyugdíjazását az, akinek sorsa beteljesedett.

Olyan hírek vannak forgalomban, hogy nemcsak azokat fogják felsőbb hivatali hatóságaik a nyugdíjazási kérvény beadására felszólítani, akik hanyagul, vagy meg nem felelően látják el hivatali ténykedéseiket, hanem azokat is, akik vagy szolgálati időt, vagy az életkort illetően a határmesgyén állanak. Főleg a kerületi előljáróságokat vezető tanácsnokok jönnek itt elsősorban számításba és könnyen meglehet, hogy félesztendőn túl alatt alig marad a mai, előljáróságot vezető tanácsnokok közül a fele, vagy még kevesebb szolgálatban.

*

KURFÜRST ISTVÁN, a fővárosi házinyomda érdemes és népszerű igazgatóját a polgármester vezérigazgatóvá nevezte ki. A főváros rossz anyagi helyzetére való tekintettel egyelőre csak titulust jelent a kinevezés Kurfürstnek, a megfelelő vitulus nélkül, de viszont ami késik, nem múlik!

Alig negyvenegynéhány éves a kitűnő Kurfürst István, mindössze huszonnégy esztendeje áll a főváros szolgálatában és máris ő lett a székesfőváros legfiatalabb üzemi vezérigazgatója. Ezt a kitüntetést meg is érdemli Kurfürst. Mesterségének nemcsak elsőrendű szakértője, de valósággal művésze és szerelmese ő. Az ő kiváló ízlésének, elsőrendű nyomdai szaktudásának, nagyszerű fényképészeti tudományának köszönhető, hogy a fővárosi házinyomdának éppen azok a termékei, amelyek külföldre mennek, szerte a világon hirdetik a magyar nyomdaipar európai viszonylatban is helytálló kiválóságát és a fővárosi házinyomda kiváló vezetését. Utalunk a legutóbbi esztendőkben szétküldésre került idegenforgalmi naptárakra, amelyek finom és művészi kiállításukkal Kurfürst vezérigazgató legragyogóbb alkotásai. Legnagyobb érdeme: az ő vezetése alatt házinyomda bürokratikus hivatalból életteljes intézmény lett!

*

AZ ELHUNYT BORVENDÉG FŐPOLGÁRMESTER elárvult személyzete most helyezkedik el a különböző ügyosztályokban, mert természetes, hogy Sipőcz főpolgármester továbbra is a maga régi bevált személyzetét kívánja látni maga körül. Szentmiklósi József dr. tanácsjegyzőt, a főpolgármesteri hivatal volt vezetőjét több tanácsnok is hívja ügyosztályába. Minden valószínűség szerint az egyik nagyfontosságú központi ügyosztályban fog másodhelyettesi megbízatással elhelyezkedést találni Szentmiklósi, aki a fiatal tanácsjegyzők legtehetségesebbjei és legszorgalmasabbjai közül való.

A szimpatikus és népszerű Orbay Dénes dr. tanácsjegyző, aki másfél évtizedet töltött Borvendég mellett és a legutóbb is bizalmas személyi titkára volt az elhúnyt főpolgármesternek, az elnöki ügyosztályban fog beosztást kapni.

Kosztolányi József tanácsjegyző, aki a főpolgármesteri hivatal adminisztrációs ügyeit intézte egyelőre továbbra is a főpolgármesteri hivatal kötelékében marad.

*

HALABUK KÁLMÁN TANÁCSJEGYZŐT a közoktatási ügyosztályból a szociálpolitikai ügyosztályba helyezte át a polgármester. Uj ügyosztályában Halabuk tanácsjegyző a tanácsnok második helyettese lesz.

Halabuk tanácsjegyző neve több, mint egy évtizede már valóságos fogalom volt a tanügyi osztályban. Az elemi iskolák személyi ügyeit intézte Halabuk tanácsjegyző okosan, szerényen, tapintatosan. Kiváló képességei új beosztási helyén is rövidesen kétségtelenül érvényesülni fognak.

*

MÉLYEN TISZTELT SZERKESZTŐ ÚR — írja egy előfizetőnk — engedje meg, hogy ebben a közkedvelt

A Keresztény Községi Párt szanálási irányelvei és üzemi célkitüzései

Mire használják fel a beruházó kölcsönt? — Generációk javát szolgáló létesitményekkel nem szabad megterhelni egy nemzedéket!

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — *Sipőcz* főpolgármester első érdemleges nyilatkozatában erősen hangsúlyozza, hogy *a pártvezérekből álló tizenhetes bizottságot sürün fogja foglalkoztatni* és valamennyi szanálási tervét be fogja mutatni hozzászólás és véleménynyilvánítás céljából. *Sipőcz* főpolgármesternek ez a nyilatkozata *általános helyesléssel találkozik*, mert szakitást jelent az eddigi rendszerrel. A városházán egyelőre *átmeneti állapot* uralkodik, amennyiben a megüresedett polgármesteri, alpolgármesteri és tanácsnoki állásoknak a betöltése *még hetekig eltart.* — *Sipőcz* főpolgármester azonban már kiadta a szükséges utasításokat a legsürgősebb szanálási intézkedéseknek az előkészítésére. Ezeknek a szanálási intézkedéseknek elsősorban *a Keresztény Községi Párt felfogása fog irányt szabni.*

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, akivel ezekről a kérdésekről beszélgetést folytattunk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Amint átestünk a polgármesterválasztáson és az alpolgármester, valamint a tanácsnokok megválasztásának az eseményein is, amelyek — a kapott *képviselői* mandátumra való tekintettel na

gyobb izgalmat okozni nem fognak, — a főpolgármester úr szükségét fogja látni a tizenhetes bizottság rendszeres és állandó foglalkoztatásának. Azt a nyilatkozatot, amit ilyen irányban tett, *megelégedéssel könyvelhetjük el*, annál is inkább, mert a tizenhetes bizottságban a pártok vezető emberei foglalnak helyett, *akikkel teljes egyetértésben lehet megkezdeni és lefolytatni* a szanálás munkáját.

Ha nem is lehet egyszerre az egész háztartási és üzemi koncepcióra kiterjeszkedően végrehajtani a szanálás munkáját, az egyes részletekre nézve már most meg lehet kérdezni a városházi pártok vezetőiből álló tizenhetes bizottságot, amelyet az 1934 évi XII. t. c. éppen a szanálási művelet ellenőrzése céljából hívott életre.

Én úgy gondolom, hogy a tizenhetes bizottságban egyáltalán nem fog nehézségekbe ütközni még *kényesebb természetű, személyeket is erősen érintő* esetleg egész intézményeket feláldozó szanálási rendelkezéseknek a megvitatása és keresztülvitele sem, ha a főpolgármester bebizonyítja, hogy

ezek az intézkedések a közérdek sérelme nélkül hajthatók végre és a végrehajtás a főváros háztartási egyensúlyának a helyreállítását eredményezi.

— Ami általában *a szanálási műveletnek az irányelveit illeti*, ezekre vonatkozóan nekem az a meggyőződésem, hogy nem annyira a közigazgatás területein kell szanálási intézkedéseket tenni, mint inkább *az üzemi gazdálkodásban*, aminhogy

a főváros vezetőségével szemben a nagyközönség részéről hangoztatott panaszok és kifogások igen ritkán vonatkoznak a közigazgatás területein folyó munkára, ellenkezőleg, e panaszoknak leggyakrabban az üzemek az okai.

Az üzemeknél főként az *anyagbeszerzés és a kereskedelmi szolgálat terén új egységes alapelveken nyugvó rendszert* kell teremteni, *bizonyos nivellálási munkát* kell végrehajtani, mert a különböző üzemek gazdálkodása, üzletvitele, műszaki igazgatása, általában a különböző üzemek gesztiója rendkívül különböző módokon történik, amelyek *egymástól élesen elütnek.* Egészen különböző, sok esetben ellentétes alapelveken nyugszik például *az üzemi fizetések, az üzemi munkabérek rendezése is*, sőt az üzemi szolgáltatások áránál is mutatkoznak tarthatatlan eltérések. Szerintem elsősorban itt,

az üzemeknél kell valamilyen egységes üzletviteli és gazdálkodási rendszernek a lefektetésével megkeresni azokat az eszközöket, amelyek a fővárosi háztartás egyensúlyát helyreállítják és a háztartási mérlegnek ezt az elengedhetetlenül szükséges egyensúlyát hossz úidőre biztosítják.

— A szanálás legközelebbi útját *Wolff* Károly jelölte meg a költségvetés vitájában, amikor arra tett javaslatot, hogy *a közgyűlés emelje ki a jövő évi költségvetésből az összes beruházási tételeket és ezek fedezésére vegyen fel a főváros hossú lejáratú kölcsönt.* Ezt az inditványt a főváros törvényhatósági bizottságának a közgyűlése *egyhangúlag fogadta el*, ami bizonyítékot nyújt afelől, hogy az autonómia maga is képes szanálni a főváros háztartását. Amikor a közgyűlés erről a képességéről tett tanúságot, egyben azt is megmutatta, hogy *a fővárosi közönség érdekeinek a szolgálásánál erős egységet tud mutatni.*

Arra a kérdésre, hogy a Keresztény Községi Párt szerint ezt a beruházó kölcsönt, amelynek felvételére *Wolff* Károly indítványának elfogadása esetében rövidesen sor kerülhet, — *mire kell fordítani, Petrovácz* Gyula a következőket felelte:

— A kölcsönnek a végösszegét még nem állapitották meg, de úgy tudom, hogy *15 millió pengő lesz.* Ebből az összegből *hat és félmillió pengőt* a költségvetésből kiemelt beruházási tételeknek a fedezésére kell fordítani. A fennmaradó összegből kell fedezni a *Tabán újjáépitésének* a megindításánál szükséges tereprendezési, csatornázási, vízvezetéki és az útburkolat alatti üzemvezetéki munkálatoknak jelentős részét. *A tabáni útépítés csak csekély részben kap itt fedezetet*, mert

a Tabán végleges rendezése az ott megindúló geológiai kutatások és melegvízforrás-feltárási munkálatok befejezése előtt semmi esetre sem indulhat meg.

Ebből az összegből kell fedezni az *autóbuszpark felfrissitésére* és megerősítésére vonatkozó költségeket is. Az Autóbuszüzem *kezd hasznothajtó üzemmé válni* és igy sok igénynek a kielégítése válik szükségessé, különösen a közeljövőben, amikor lejár a *BART-tal kötött szerződésnek a határideje.*

A BART-nak adott koncesszió megújításáról szó sem lehet, mert az általa kezelt vonalakat, amelyek prosperitás tekintetében teljesen kifogástalanok, az Autóbuszüzem maga veszi a kezébe.

— *Ha marad még valamelyes összeg* a beruházási kölcsönből, akkor azt építésekre kell fordítani, amelyek közül iskolaépítések, üzemi épületek emelése jelentkezik halaszthatatlanul sürgősnek és szükségesnek. Miután a beruházási kölcsön végeredményben magasabb szárnyalású elgondolások megvalósítására egyáltalán nem fog alkalmat nyújtani, feltétlenül gondolni kell azokra a feladatokra is, amelyek *ezen a kereten kivül jelentkeznek a legközelebbi jövőben.* Nekem és az egész Keresztény Községi Pártnak is az a felfogásunk, hogy

a mai amúgyis erősen sanyargatott nemzedéknek a vállaira nem lehet hosszabb időre szóló beruházásoknak a terheit rakni.

Elég sok újabb beruházásnak a terhét viseli a *mai nemzedék, amely valósággal összeroskad.* Ha a főpolgármester az autonómiával karöltve elvégzi a szanálás munkáját és az intézményes redukciók, valamint az üzemek üzletvitelének gazdaságosabbá tételével elért megtakarítások révén végérvényesen rendbehozza a főváros pénzügyi helyzetét és háztartását, akkor a *jövőben nem szabad többé a tényleges beruházási jellegű tételeket a normálköltségvetésbe felvenni, hanem ezeket mindenkor beruházó kölcsönből kell fedezni.* A főváros legutóbbi költségvetéseiben *hatalmas tételekkel szerepelt* az útépítés és a csatornázás, amelyeknek eddigi produktumai *több generációra szólanak*, a terheket azonban a mai nemzedéknek kell viselnie.

Petrovácz Gyula nyilatkozata nemcsak kimerítő képet nyújt a főváros mai háztartási és üzemviteli helyzetéről, *hanem egyben irányt is szab azok számára, akik Sipőcz főpolgármester szanálási intézkedéseinek az ellenőrzésére hivatottak.*

---

rovatban a téli Kenese néhány vissságát tegyem szóvá. Nyáron ezek a kisebb és nagyobb kellemetlenségek nem jelentkeznek annyira, különös tekintettel arra, hogy az emberek nagy része egész napon át a szabadban van, de főleg azért sem, mert ősi szokás szerint Szilveszter éjszakája nem nyáron van, hanem télen.

Első számú panaszom, mélyen tisztelt szerkesztő úr, a kártyaszoba elhelyezése. Amikor az új szállót Lamotte tanácsnok megépitette, az első emeleten külön nagyszerű kártyaszobát építettek. Felsőbb cézári akaratok azonban ezt a kártyaszobát már az elmúlt télen is lezárták a közönség elől és a kártyázó embereket a földszintre, az úgynevezett különszobába terelték, amely eladdig a túlzsúfolt ebédlőnek volt a kiegészítő része. Állitólag az volt a panasz, hogy a kártyázók zavarják az emeleti kártyaszoba melletti szobákban lakók nyugalmát. Igy tehát most előállt az a helyzet, hogy teljesen kihasználatlanul ott áll az első emeleti kártyaszoba, amelyet egy-két vacak pálmával szegényes társalgónak rendeztek be, ahol senkisem társalog, viszont ezen a télen, ha megtelik a szálló, a közönség egyrészének már nem is az ebédlőben, hanem a folyosókon lesznek kénytelenek teríteni, mert a kártyaszobának használt különszobából természetszerűen nem lehet este félnyolckor kizavarni az ott békés társasjátékokkal szórakozó vendégeket.

A másik panaszom, mélyen tisztelt szerkecztő úr, a szilveszteri tombola. Minden szállónak és üdülőhelynek a szilveszteri vagy más alkalommal rendezett tombolajáték pénzébe kerül. A kenesei üdülő háztartásában a szilveszteri tombola nem az üdülőhely reprezentációját előmozdító tétel, hanem bevételi forrás. Összegyűl a tombolajegyek eladásából, amelyeknek kisorsolása különben a szegény és ötlettelen szilveszteri programm főattrakcióját képezi, szilveszterenként százszázhúsz pengő. A kisorsolásra kerülő papircsákók, fütyülők, naiv jukszárgyak értéke pedig harminc-negyven pengőre rúg. Állitólag egy kész kollekciót vesznek ugyanattól az Emmerling cégtől, amely esztendőről-esztendőre a Gellérthegyi tüzijáték monopóliumának boldog tulajdonosa. Ugy látszik, Emmerlingéknek nemcsak Szent István napján van monopóliumuk a tűzijáték rendezésének húszezer pengőjére, hanem Kenesén is ők az egyetlenek, akiktől a tombola-tárgyakat a telep vezetősége megvásárolni hajlandó.

Hogy ily körülmények között a szilveszteri tombola minden esztendőben botrányba fullad Kenesén, az természetes, az alap vezetőségét azonban ezek az apróságok nem érdeklik, annál kevésbbé, mert a nagyhatalmú vezető urak egyike sem tartja érdemesnek, hogy a szilvesztert a kenesei üdülőtelepen töltse. Legfeljebb megjelennek ott Szilveszter délelőttjén az évi zárlat eszközlése okából, azután a jól végzett munka gyönyörével visszarobognak Budapestre, hogy itt vegyenek részt esetleges tombolajátékokon, amelyeken mindenesetre tetszetősebb és értékesebb tárgyak nyerhetők, mint amilyeneket az ő takarékos fantáziájuk Balatonkenese számára ledirigál.

Soraim közlését azon reményben kérve, hogy azok elérkeznek a Kálvin téri párnázott igazgatósági szobákba és már ezen a Szilveszteren megjavítják a helyzetet, vagyok kiváló tisztelettel (aláírás.)

63. M. Kir. Államsorsjáték

17.000 nyeremény,
250.000 ar. pengő értékben

Főnyeremény:

pengő **40.000** pengő

Nyeremények:

	20.000	ar. pengő
	10.000	ar. pengő
2-szer	**5.000**	ar. pengő
4-szer	**2.500**	ar. pengő
6-szor	**2.000**	ar. pengő
10-szer	**1.000**	ar pengő

és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyek mind készpénzben fizettetnek ki.

Húzás: december 14-én.

Sorsjegy árak:
Egész P **3.**—, Fél P **1.50**

Kapható mindenbanksorsjegy és főárusitónál valamint az összes dohánytőzsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a Székesfővárosi M. kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-u 10

Lesz-e kúrszalon a Vigadóból?

Szviezsényi Zoltánnak, a kurkomisszió igazgatójának grandiózus álma: napi ezer fürdővendég Budapesten!

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — Megírta az *Uj Budapest*, hogy a belügyminiszter által kiadott végrehajtási utasítás értelmében december elsejével megkezdte működését a *Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság.* A gyógyhelyi bizottság — népszerűen: *kúrkomisszió* — Budapest-fürdőváros fellendítése és kiépítése érdekében harcol. Az új és fontos fürdőpolitikai és idegenforgalmi szerv a mult héten már meg is tartotta első ülését *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester elnöklete mellett.

Ez az alakuló ülés *csak formai volt*, nem is történt tulajdonképen egyéb, mint hogy a főpolgármester bejelentette a bizottság megalakulását és közölte, hogy a belügyminiszter a bizottság ügyvezetői igazgatói teendőit *Szviezsényi* Zoltán dr. nyug. miniszteri tanácsosra, a budapesti fürdőügy és idegenforgalom lelkes és bevált harcosra bízta. A bizottság feladatairól és célkitűzéseiről

Szviezsényi Zoltán dr.

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A belügyminiszter úr által kiadott rendelet, illetőleg a törvény szerint a bizottság összeállítása olyan, hogy az maradék nélkül valósíthassa meg kitűzött célját: *Budapest-fürdővárost.* A bizottságnak *Sipőcz* főpolgármester az elnöke, az ő tizenöt esztendős polgármestersége alatt a fürdőügy és az idegenforgalom iránt tanusított állandó érdeklődése és hozzáértése *garancia arra*, hogy a bizottság elnöki székében mindenkor a legnagyobb szakszerűség fog érvényesülni.

— A bizottság elnökhelyettese: *Kolozsváry* László miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium általános közegészségügyi osztályának vezető-helyettese. Tagjai még a bizottságnak a főváros részéről a polgármester által kiküldött alpolgármester, jelenleg *Szendy* Károly, továbbá *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Bánlaky* Géza központi fürdőigazgató, *Csordás* Elemér dr. tiszti főorvos. A belügyminisztériumot *Pöltzl* Jenő osztálytanácsos, a fürdőügyi főosztály vezetője, a pénzügyminisztériumot *Kölbig* Ferenc dr. h. államtitkár, a kereskedelemügyi minisztériumot *Tormay* Géza dr. államtitkár képviseli. A bizottságban az Idegenforgalmi Országos Tanácsnak leveldi *Kozma* Miklós, a Magyar Távirati Iroda elnöke, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának *Czabalay* Kálmán dr. államtitkár, az Országos Forrás- és Fürdőügyi Bizottságnak *Homonnay* Tivadar dr. országgyűlési képviselő, az Országos Közegészségügyi Tanácsnak *Vámosy* Zoltán dr. egyetemi tanár, a Magyar Orvosszövetségnek *Sarbó* Artur dr. egyetemi tanár, a Balneológiai Egyesületnek *Frankl* Miklós dr. főtitkár, a Budapest-Fürdőváros Egyesületnek csekélységem, az Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetségének *Némethy* Károly dr. v. b. t. t., nyug. államtitkár a képviselői.

— A bizottságnak a fentieken kívül *hat szakértő tagja* van: *Porzsolt* Béla kormányfőtanácsos, a Szent Lukács-fürdő alelnök-vezérigazgatója, *Saxlehner* Kálmán kormányfőtanácsos, az ismert forrástulajdonos, *Bársony* Oszkár, az IBUSz vezérigazgatója, *Marencsich* Ottó, a szállodások ipartestületének elnöke, *Bogsch* Aladár dr. kormányfőtanácsos, MÁV helyettes igazgató és *Aczél* Elemér dr. miniszteri osztálytanácsos, mint jogi szakértő.

— A bizottság működésének megkezdésére *még karácsony előtt okvetlenül sor kerül.* Jelenleg természetszerűen *az alakulás formaságait* intézzük el, elsőnek helyiséget keresünk, természetesen a Belvárosban, a nagy-szállodák közelében. De még december havában *megindul a komoly, nagyszabású munka*, a főváros, mint fürdőtulajdonos és a magánfürdő-tulajdonosok és forrásérdekeltségek *közös együttműködésének jegyében.* Erre vonatkozóan *kész programmal* rendelkezem, amelyet a bizottság egyik legközelebbi ülésén fogom részletesen ismertetni.

— A főváros illetékes tényezőivel már folyamatban vannak a tárgyalások *központi gyógyterem*, népszerűen: *kúrszalón* létesítése iránt. Erre a célra én a legalkalmasabbnak a *Vigadó épületét* tartom, amely *a pesti hotelek centrumában* fekszik és igen alkalmas arra, hogy a Budapestet meglátogató idegenek *valamennyien felkeressék.* Ebben a kúrszalónban *az idegen külföldi mintára megtalálná mindazt*, ami őt Budapestből érdekli, megfelelő propaganda-nyomtatványok, előadások, stb. alakjában. A Vigadó kistermét és egyéb, bőségesen rendelkezésre álló helyiségeit tartanám legalkalmasabbnak erre a célra, — természetszerűen nem zavarnók a Vigadó hangverseny, bál, stb. programját, sőt *a kúrkomisszió hangversenyek tartásával maga is hozzájárulna* a Vigadó ma tagadhatatlanul kissé hanyatló látogatottságának emeléséhez. A Vigadóban létesítendő kúrszalónnal kapcsolatosan felmerülő többletkiadásokat természetszerűen *megtérítenők a fővárosnak*, de ragaszkodnánk ahhoz, hogy *a főbejárat állandóan nyitva legyen* és a nyári hónapokban, amire vonatkozóan a városrendezési bizottság már évekkel ezelőtt határozatot hozott, *a gyönyörű árkádsorból kivétessenek az üvegablakok.*

— A célkitűzésekről már beszéltem, — fejezte be nyilatkozatát *Szviezsényi* Zoltán dr. — most még egy szerény szót *az álmaimról és a vágyaimról.* Azt szeretném elérni — és ez nem is elérhetetlen álom, de csak a fürdőváros jegyében, — hogy *télen-nyáron állandóan naponta ezer fürdővendég tartózkodjon Budapesten.* A napi ezer fürdővendég *megadja Budapest-fürdőváros jellegét*, életet lehel a Belváros halódó boltjaiba, lendületet, színt és ami a legfontosabb: *bevételt és bevételt* jelent Budapestnek!

Toperczer Ákosnét örökös elnökévé választotta a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége

Wolff, Ernszt és Csilléry nagy beszédei

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A *Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége* hétfőn délután a Keresztény Községi Párt központi helyiségeiben tartotta évi közgyűlését, melyen olyan lelkes volt a hangulat, amilyet csak *a kommün bukása utáni nagy keresztény megmozduláskor lehetett látni.*

A gyűlést *Toperczer* Ákosné nyitotta meg. Az első felszólaló dr. *Cholnoky* Jenőné volt, ki napirend előtti beszédében azt indítványozta, hogy a keresztény magyar asszonyok lelkes vezérét, *Toperczer* Ákosnét *örökös elnökké* válasszák meg. A jelenlévők szűnni nem akaró tapssal ünnepelték szeretett vezérüket, kit egyhangú lelkesedéssel örökös elnökké választottak.

Toperczer Ákosné megilletődve mondott köszönetet a nagy bizalomért és megbecsülésért. Elnöki megnyitó beszédében történelmi visszapillantást nyujtott a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének megindulásáról és megerősödéséről. Visszatekintett azokra a nehéz időkre, mikor a román megszállás után Budapesten megindul a keresztény szervezkedés és tömörülés, mikor a lelkes keresztény asszony a férfi mellé áll a politikai életben. Később *ellanyhulások mutatkoznak*, melyekből ismét és ismét a magyar asszony hívő és bízó lelke tud csak újabb lendületre indulni. 1925 óta azonban *a szociális női problémák mindjobban az előtérbe nyomulnak.* A politikai téren dolgozó nőnek elsősorban *nőtestvéreinek érdekeiért kell küzdenie.* Az igazi keresztény nő nem akar a férfivel versenyezni, hanem *a szociális élet terén keres új munkaterületet!*

— A polgármester megigérte, — folytatta *Toperczerné* — hogy a szociális munkaterület kiépíti s ott elsősorban a *nőknek biztosít megélhetést.* A belügyminiszter is a nők érdekét fogja nézni, s mikor a *kettős kenyérkereső családok ügyét revizió alá vezik*, azt az egyéni elbírálás alapján fogják intézni. A legfontosabb azonban a nőtársadalomra nézve az, hogy *a szent ügy védelmére sikerült megnyerni Magyarország első asszonyát, a kormányzóné őfőméltóságát.* Ő az, akinek védelme alatt remélik elindítani a nőtársadalom legfőbb védőszervezetét, az *Országos Nővédő Tanácsot.*

Toperczer Ákosné beszédét azzal fejezte be, hogy a keresztény asszonyok soha el nem fogják hagyni a zászlót, mert a *meggyőződés nem ruha, amit egyik napról a másikra váltani lehet, hanem a lélek legszentebb érzése.*

Hatalmas tapsvihar követte e szavakat s minden ott lévő arcán kiült az őszinte lelkesedés. Majd *Wolff* Károly szólalt fel. Őszinte örömét fejezte ki a fölött a lelkesedés fölött, mellyel a keresztény magyar nők vezetőjüket, *Toperczer* Ákosnét követik. *Toperczer* Ákosné gazdag lelkisége teliti meg a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének lelkét, kik *vezérük egyéniségéből nyerik az erőt a kitartó munkára.* Ez a mély lelkiség tartotta meg a keresztény Budapestet, amit a jövőben is meg kell tartani.

Ezután *Ernszt* Sándor méltatta a nők érdemét a politikai életben. Fontos, hogy hogy elsősorban a fővárosban fejlesszék tovább a nők szervezését, de azután ki kell vinni az egész ország területére. A keresztény politikusok *önként küzdenek a női lélek politikai sikeréért.* A nők ne mondjanak le soha a jogról és a szabadságról, mert szabadság nélkül nincs jövendő és nincs erkölcsiség.

Csilléry András hangsúlyozta, hogy *nem szabad eltürni, hogy a nőket kinullázzák a választójogból*, mert ez a szociális érdekek bukását jelentené. Budapest után a vidéki asszonyokat is bele kell vonni a keresztény politika szolgálatába.

Ezután *Kasics* Margit ismertette az új ügyrendet, amit egyhangúlag elfogadtak, majd megejtették a tisztújítást.

Örökös elnök lett: *Toperczer* Ákosné, központi igazgató: *Kasics* Margit, főtitkárok: *Schleicher* Ferencné, *Masson* Izabella, titkárok: *Reischl-Réw* Sándorné, *Gyarmati* Ilona, *Laurentzy* Margit, dr. *Cholnoky* Béláné.

Választás után a kerületi szervezetek elnöknői tették meg jelentésüket a kerületi munkáról. Jelentést tett: *Spur* Istvánné, *Tarpataki* Ferencné, *Patócs* Istvánné, *Somogyi* Lajosné, *Hollós* Istvánné, *Telkessy* Ivánné, *Toperczer* Margit, *Papp* Jánosné, *Halmy* Gyuláné, *Hahn* Frigyesné, *Kiss* Elemérné, *Cholnoky* Jenőné, *Schaller* Sándorné, *Loksay* Jenőné, *Kelecsényi* Mihályné és *Kasics* Margit.

A Tanügyi Bizottság központi tanácsa ülést tart. A Keresztény Községi Párt Tanügyi Bizottsága december hó 10-én, hétfőn délután 5 órakor, a Városház-utca 10. szám alatti helyiségben *Bednárz* Róbert prelátus elnökletével központi tanácsülést tart, melyre a kerületi pártelnökök is hivatalosak.

A Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság kéri az i. t. Közönséget, hogy a címükre küldött államsorsjegyet, ha meg óhajtják tartani, a mellékelt postatakarékpénztári befizetési lapnak a felhasználásával a sorsjegyek árát mielőbb fizessék be. Akik a részükre küldött sorsjegyet nem kívánják megtartani, szíveskedjenek a beküldött visszborítéka felhasználásával visszaküldeni ahhoz, akitől kapták. Az állami sorsjáték jótékony célt szolgál s akik a megtartani nem kívánt, birtokukban lévő sorsjegyet vissza nem küldik, a jótékonycélt károsítják meg. A sorsjegyek visszaküldése díjtalan.

König, Román és Stein
mérnökök, építési vállalkozók
BUDAPEST, VIII.,
NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK

EGY SZÉP KÉP SZÉP KERETTEL
HOFFMANNTÓL
V. KÁROLY-KÖRÚT 28.
VÁROSHÁZA
Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkeretet beszél

HIREK

Az élet tanácsnoka

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A szokványos hivatali jubileumok közül messze kiemelkedik az a bensőséges házi ünnepség, amelynek során ügyosztálya, de az egész városháza is meleg szeretettel jubilálta *Kovácsházy* Vilmos harminceszten dős közszolgálatát. A népszerű tanácsnokhoz *Sipőcz* főpolgármester intézett elsőnek meleghangú gratuláló levelet, ezenfelül a bizottsági tagok és hivatalnoktársai halmozták el üdvözlő levelekkel és táviratokkal a jubiláló tanácsnokot.

A harminceszten dős közszolgálat nyomtalanul mult el *Kovácsházy* Vilmos hatalmas fizikuma felett. Az olyan izig-vérig sportember, mint *Kovácsházy* is, testileg nem öregszik, de *Kovácsházy* lelkében is fiatal maradt, aki szinte diákos lelkesedéssel rajong a maga álmaiért és célkitűzéseiért.

Ha a székesfőváros idegenforgalmáról beszélünk, akkor gondolat-társítás révén okvetlenül eszünkbe kell jutnia *Kovácsházy* nevének. Az a munka, amelyet *Kovácsházy* lobogó lelkesedéssel, nem szűnő jókedvvel, csüggedetlen kitartással végez az idegenforgalom terén közel tíz esztendeje, a legjobbak, a leghasznosabbak és a legnagyobbak közül való. Amit ő ezen a téren produkál, az előtt mindenkinek le kell emelnie a kalapot!

A legfontosabb megállapításunk a jubileum kapcsán *Kovácsházy* Vilmost illetően, hogy ő nem az íróasztal, hanem a praktikus élet embere. Ez a legnagyobb dícséret, amit köztisztviselőre mondhatunk! Gyors elhatározás, azonnal való intézkedés és mindig a józan logika törvényei szerint: ezek *Kovácsházy* Vilmos kiváló köztisztviselő-tulajdonságai. A jubileum alkalmából baráti szeretettel üdvözöljük őt.

Január elsején veszi át a főváros a Rácfürdőt

Amig a fürdő sorsáról nem döntenek, csak a legsürgősebb tatarozásokat végzik el

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Hétfőn délelőtt érkezett le a városházára a belügyminiszter 131.407/1934—V. számú leirata, amely magában foglalja a Rác-fürdő megvételéről szóló közgyűlési határozat kormányhatósági jóváhagyását. A belügyminiszteri leirat megállapítja, hogy bár a főváros jelenlegi pénzügyi helyzete ily nagyértékű objektumok megszerzésére *nem alkalmas* és hogy a vétel ezidőszerint, mint jövedelmező beruházás, *számba nem jön*, mégis a fürdő megszerzése mellőzhetetlen a székesfővárosnak, amennyiben a Rác-fürdő megvétele nélkül *jelenlegi fürdőinek kifejlesztése, fürdőváros-programjának megvalósítása és a Tabán rendezése szabadon meg nem oldható.* A főváros a belügyminiszteri leirat értelmében az eredetileg kialkudott egymillió nyolcvanezer pengős vételárnál *százezer pengővel olcsóbban vette meg a fürdőt*, miután a főváros polgármestere bemutatta a tulajdonosok azon nyilatkozatát, hogy a vételár összegét százezer pengővel mérsékli. A Rácfürdő megvásárlása kapcsán felmerült aktuális kérdésekről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A városgazdasági ügyosztály, illetőleg a főváros fürdőinek központi igazgatósága még a nyáron, közvetlenül a közgyűlési határozat létrejötte után, az eladókkal egyetértésben *előzetes leltárt készített*, úgyannyira, hogy a leltári átvétel már csak *formalitás lesz.* A főváros a fürdőüzemet *egyelőre a régi keretek között zavartalanul fogja folytatni.* A fürdő végleges átvétele az eladóktól *csak a jövő esztendő első napján fog megtörténni*, ekkor fektet fel új könyveket a főváros és kerül a fürdő *a fővárosi fürdők központi igazgatóságának felügyelete alá.* Január 1-ig tehát csak *egy átmeneti kezelés lesz*, de ez is már természetesen a főváros terhére.

— Nem kétséges, hogy a fővárosi kezelésbe kerülő Rác-fürdő üzemvitele *deficites lesz abban a pillanatban, ha a fürdőt a vételári kamatokkal megterhelik.* Ebben az esetben a Rác-fürdő csak növelni fogja a fürdőüzemi deficitet, arra vonatkozóan azonban, hogy *megtörténik-e ez a kamatokkal való megterhelés*, még nem történt döntés és az a mi szempontunkból *remélhetően kedvező is lesz.* Nem kétséges ugyanis, hogy a főváros nem azért vásárolta meg a fürdőt, hogy fürdőinek számát szaporítsa, hanem a vétellel *különleges városrendezési és városfejlesztési célkitűzései* voltak.

— A Rác-fürdő tényleges átvételével kapcsolatosan aktuálissá válik azoknak *a kisebb jelentőségű beruházásoknak és tatarozási munkálatoknak a keresztülvitele*, amire vonatkozólag a polgármester *a nyár folyamán már előterjesztést is tett.* Hangsúlyozzuk természetesen, hogy *csak az üzem zavartalan továbbviteléhez okvetlenül szükséges javítási munkálatokról van szó*, mert amíg a fürdő jövendőbeli sorsa véglegesen el nem dől, nagyobb beruházás *szóba sem kerülhet!* Erre a tatarozási munkálatra is azonban a tavaszi hónapok előtt *nem fog sor kerülni.*

Az Állami Gépgyár 1936 végéig köteles leszállitani az ötven uj autóbuszt

Uj kocsikkal felfrissitik az autóbuszparkot és uj vonalakat állitanak be

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az önkormányzat különböző fórumain másfél esztendeje állandóan visszatérő indítvány, hogy a Beszkárt, amely az Autobuszüzem kezelője, az autobuszforcsit galom javítása céljából *ötven új kocsit rendeljen az Állami Gépgyárból.* Ebben az irányban meg is indultak a tárgyalások, amelyek előrehaladott stádiumban vannak. Az új autobuszok beszerzéséről

Bódy László dr.

tanácsnok, a közlekedési ügyosztály kitünő vezetője, a következő nyilatkozatot ettte az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Minden reményem megvan arra*, hogy azok a tárgyalások, amelyek igen előrehaladott stádiumban folynak, az új kocsik beszerzését illetően, *rövidesen tető alá fognak jutni.* A szerződés perfektuálása után az Állami Gépgyár *rögtön megkezni az alvázak gyártását.* A főváros ki fogja kötni a szerződésben, hogy *az autobuszokat fokozatosan, de legkésőbb 1936. év végéig lesz köteles a vállalkozó gyár leszállitani.*

— Az új kocsikra elsősorban *az autobusz-park felfrissítése céljából van szükség*, de arra is gondolunk, hogy az időközben jelentkező *új igényeket is ki tudjuk majd az ötven új kocsival elégíteni.* De szükség van az új kocsikra a BART-szerződés lejárta után, ezen vonalak átvétele céljából is.

Kátyuban a segitőalap épitkezési terve

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a segítőalap intézőbizottságában az a nézet kerekedett felül, hogy meglévő tőkéjéből ne kész épületet vegyen az alap székháza számára, hanem a munkanélküliségre való tekintettel *építkezzen.* Megemlítettük, hogy a főváros által rendelkezésre bocsájtható telkek *egyáltalában nem megfelelőek az építkezés céljaira*, mert azok a reprezentábilis telkek, amelyek a segítőalap céljainak jobban megfelelnének, *más célokra vannak* a városháza illetékes ügyosztálya szerint *fenntartva.* Ezen közlésünkkel kapcsolatosan

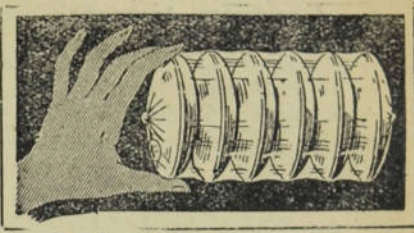
Kempelen Ágoston

műszaki főtanácsos, a városrendezési ügyosztály vezetője, a következőket mondotta:

— A segítőalap megkeresésére a vezetésem alatt álló ügyosztály *az összes beépíthető fővárosi telkek, illetőleg rozoga felépítménnyel bíró ingatlanok* jegyzékét rendelkezésre bocsájtotta a segítőalap vezetőségének. *Távol áll tőlünk a gondolat*, hogy amennyiben az átengedéshez, illetőleg az eladáshoz az autonómia fórumai hozzájárulnak, a főváros bármelyik értékes vagy kevésbbé értékes telkét *örömmel ne bocsájtanók a segítőalap rendelkezésére.*

Elmondotta még munkatársunknak *Kempelen* főtanácsos, hogy a városháza közelében, ahol a legalkalmasabb lenne a segítőalap székházát felépíteni, *valóban nincs telke a fővárosnak.* Ily körülmények között tehát nem marad egyéb hátra, mint hogy építkezés céljaira *a városháza közelében telket vásároljon a segítőalap.* Ez a mai nyomott árak mellett *nem nagy probléma*, annál kevésbbé, mert végeredményben a főváros sem engedné át *teljesen ingyen egyetlen telkét sem* a segítőalapnak, hanem, ha méltányosan is, de megfelelő árat kérne eladásra kerülő ingatlanáért. Ugy látszik, az alap vezetősége *csak húzza az ügyet*, ahelyett, hogy már réges-régen megtalálta volna a mindenkit kielégítő megoldást.

„Antónia" kókuszszappan

6 darab kókuszolajból készült cca 4 dekás hófehér és dusan habzó kézmosó szappan hártyapapirba csomagolva összesen 25 fill.

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon (Lotz-terem)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

TÖRLEY RÉSERVÉ AMÉRICAIN

Menczer Gusztáv tisztitó ruháit egy évi jótállással fényteleniti Budapest, II., Török-u. 3. Tel.: 50-4-93. Vidékre is szállit. Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztitásában vezet

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK SCHUBAUER FERENC magánmérnök Budapest, III., Föld-u 51 Telefon: 62—2—06.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE Budapest környékén nagy választékban FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B Telefon: 35-1-54.

Biehn János IX., Ferenc-körut 46. TELEFON: 87-8-03. Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Adj, hogy a Karitász is adhasson!

KOHN GYULA kefe és ecsetgyáros Aranykoszorus mester GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20. Telefon: 30—2—45.

December hó 8-án, 9-én és 12-án délután 1/2 3 órakor ügetőversenyek

Sipőcz mindig támasza volt a tanügyi tisztikar jogos kívánságainak

A revizióról tárgyaltak a pedagógusok

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság X. kerületi szervezete nagy érdeklődés mellett tartott ülést, melyen részt vettek: *Adamkovics* Bertalan, *Strázsa* Andor, *Sattinger* Viktor, dr. *Langhoffer* Pál, *Schmidt* Ilona, *Márkly* Rózsi, *Urbányi* Gizella, *Puskás* Sándor, *Fekete* Izabella, *Kárpáti* Ottó, *Komlósi* Lajosné, *Decker* József, *Bodnár* Antónia, *Fazekas* Kálmánné, *Samay* Ödön, *Szitár* Istvánné, *Bánó* Aranka, *Tóth* János, *Zsom* Gyula, *Novák* Andrásné, *Kelemen* Ilona, *Kun* László, *Pálvölgyi* Richárd, *Mészáros* Zoltán, *Urbányi* Margit, *Csergő* Mária, *Csergő* Irma, *Novák* András, *Balázs* Jenőné, *Valkony* Rezső, stb.

Urbányi C. József meleg szavakkal emlékezett meg *Sipőcz* Jenő főpolgármesterré való kinevezéséről, aki mindig támasza volt a fővárosi tanügyi tisztikar minden jogos kívánságának, majd üdvözölte *Szabó* József törvényhatósági bizottsági tagot, akit vezérünk, *Wolff* Károly kerületi elnökké nevezett ki. A tanügyi tisztikar nagy reménységgel tekint működése elé, mert agilitásának bizonyára nagy hasznát fogja látni a kzoktatás is.

Kárpáti Ottó polgári iskolai tanár magas színvonalú előadásban ismertette a munkaiskola nevelési elveit az egyes tantárgyak keretében. Gyakorlati példákkal tette szemléletessé a cselekvő iskola jelentőségét. *Pálvölgyi* Richárd polgári iskolai tanár a magyar munkaiskola reformtörekvéseinek történetét ismertette. *Samay* Ödön gyógypedagógiai tanár a külföldi munkaiskolai mozgalmakról tartott előadást.

A revizió kérdéseinek iskolai tanulmányi és nevelői vonatkozásairól *Urbányi* C. József tartott nagyszabású előadást, melyben a tanügyi tisztikar feladatait vázolta. Magyarország geopolitikai adottságánál fogva is kerek egységet képez. Ilyen tökéletes mesterművet csak a Mindenható tudott alkotni. Hegy- és vízrendszere teljes összhangban szolgálják az itt lakó népesség gazdasági érdekeit és stratégiai védelmét. Egész Magyarország oly észszerűen van megalkotva, hogy ebből csak egy darabot is elvenni vétek Isten és ember ellen. Mégis, mi történt? Szentségtörő kézzel feldarabolták és alacsonyabb kultúrájú népek prédájává dobták Szent István ezeréves birodalmának nagy részét. Minden jogunk meg van, hogy igazságot követeljünk. Már az 1919. évi január 25-én tartott békekonferencián Wilson is azt mondta: „Tisztában vagyunk azzal mindnyájan, hogy a békepontok előbb, utóbb revizió alá fognak kerülni". A tetszéssel fogadott előadáshoz többen szólottak hozzá. *Samay* Ödön tanár ajánlotta, hogy a tanügyi tisztikar — mint nélkülözhetetlen segédkönyvet — szerezze be „Erdély vérző kultúrája" című munkát. Kívánatos lenne, ha a főváros az iskolai könyvtárak számára is beszerezné ezt az értékes könyvet.

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

GAZDASÁGI ÉLET

Beruházó kölcsönből átépítik a nagy összekötő körforgalmi makadámutakat

A tabáni közművek megépítésére is a beruházási kölcsönből remél fedezetet találni az út- és csatornaépítési ügyosztály

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A polgármester — a nagy beruházó kölcsön kapcsán — tudvalevőleg felszólítást intézett az egyes ügyosztályokhoz, jelölják meg azokat *a lehetőség szerint jövedelmező beruházásokat*, amelyek az ügyosztályt vezető tanácsnokok véleménye szerint megvalósíthatók. A beruházó kölcsön felhasználását illetően a legnagyobb rész kétségtelenül *az út- és csatornaépítési ügyosztálynak* fog jutni, főképen azért, mert az út- és csatornaépítés az, ahol a vállalati összeg legnagyobb része *munkabérekből áll.* Már pedig a nagy beruházó kölcsönnek nemcsak az a célja, hogy a fővárosnak *a rendes költségvetés keretén belül nem teljesíthető* kiadásaira nyujtson fedezetet, hanem az is, hogy a mai szörnyű gazdasági válság idején *a munkanélküliséget a lehetőség szerint csökkentse.*

Az út- és csatornaépítési ügyosztály tekintettel arra, hogy az előrehaladott őszi időjárás következtében *a szabadban való munka lehetősége egyre inkább megszűnik*, de különben is kimerültek a munkák kiadására szükséges költségvetési fedezetek, most minden energiáját arra összpontosítja, hogy a téli hónapokban a beruházási kölcsön kapcsán *megfelelő munkaprogramot* terjesszen a polgármester elé. Erről a munkaprogramról

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A mi munkaprogramunk összeállítása természetszerűen attól függ, *mekkora összeg fog a beruházási kölcsönből az út- és csatornaépítésekre jutni.* Fakultatív, illetőleg progresszív munkaprogramokat dolgozunk ki, kidolgozunk *egy egyéves, egy kétéves és egy hároméves munkaprogramot*, amelyek sürgősségi szempontból is megfelelőképen vannak összeállítva.

— Munkaprogramunk *két részből áll.* Elsősorban azokat *a kisebb jelentőségű út- és csatornaépítéseket* óhajtjuk a beruházási kölcsön felvétele kapcsán megépíteni, amelyek a rendes évi költségvetésekből pénzhiány miatt kimaradtak. Programunk másik része a nagy összekötő körforgalmi *makadámutak állandó jellegű burkolattal való kicserélése.*

— Ebben a tekintetben esztendők sora óta *meggondoltan és a kitűzött célt szem elől nem tévesztve* dolgozik az ügyosztály. Első programpontunk volt e tekintetben a fővárosból kivezető *nagy nemzetközi relációk megfelelő átépítése.* Igy építettük át a Bécsi-utat, a Szentendrei-utat, a Soroksári-utat, a ceglédi útvonalat, most készül a kivezető utak közül a legutolsó: *a balatoni út kiépítése.* A nagy makadámutak átcserélésénél most az utak második etapp-ja, *az összekötő körforgalmi útvonalak* átépítése van tervbevéve.

— Ezen felül természetesen *honorálnunk kell* azokat az igényeket is, amelyek *az újabban keletkezett lakótelepekhez vezető útvonalak* kiépítése, illetőleg átépítése tekintetében jelentkeznek. Természetes, hogy a döntés nem a mi kezünkben van, mi *csak az előzetes programot készítjük el*, a beruházó kölcsön felhasználása kapcsán az autonómia fórumai fogják elhatározni, hogy programunk melyik részére és milyen időközökben fog a megvalósítást illetően sor kerülni.

— Az út- és csatornaépítési közmunkaprogram megvalósítása tekintetében *külön helyet foglal el a tabáni probléma.* Minden valószínűség amellett szól, hogy a tabáni közművek megépítésére fog elsősorban *a beruházó kölcsönből nagyobb összeget kihasítani az önkormányzat.* E tekintetben utalunk arra, hogy a közművek megépítését illetően *a Tabánban kész programunk van*, amelyet már az év tavaszán a polgármester úr elé terjesztettünk.

Uj kiirások:

Föld-, kőműves és beton-, vas-, elhelyező-, vasbeton- és szigetelőmunkálatokra a Budapest székesfőváros Gázművei Révész uccai műszaki telepén létesítendő csőkipróbáló állomás részére. Határidő: 1934 évi december hó 17-én délelőtt 10 óra.

Szesszel kevert 0.736/40 fajsúlyú **benzin** szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1934 évi december hó 20-án délelőtt 10 óra.

Vágányépítési, útépítési és anyagfuvarozási munkákra a Budapesti Helyiérdekű Vasutak Rt. részére. Határidő: 1934 évi december hó 20-án déli 12 óra.

Meghatározott méretezésű **keményfa** (321 m³) és **puhafa** (308 m³) **szállítására** a Budapest Székesfőváros Közlekedési Rt. részére. Határidő: 1934 évi december hó 21-én délelőtt fél 10 óra.

Az I—XI. ker. „Hatósági Étkeztetés" főzőhelyein 1935. január hó 1-től 1936. december hó 31-ig szükségessé váló **főzőüst ónozási** munkákra. Határidő: 1934. évi december hó 10-én (hétfőn) délelőtt 10 óra.

Irószerek és irodaszükségletek (írógépszalag, fűzőgépkapocs, tolltörlőbetét) szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézményei és üzemei részére. Határidő: 1934. évi december hó 10-én délelőtt 10 óra.

Iskolai füzetek és **rajztömbbetétek** szállítására a székesfőváros iskolái részére. Határidő: 1934. évi december hó 12-én délelőtt 10 óra.

4000 q. **Anyaszéna** szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934 évi december hó 14-én (pénteken) délelőtt 10 óra.

410 drb. **piassava seprőgéphenger** szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934 évi december hó 14-én (pénteken) délelőtt 10 óra.

6500 q. **zab** szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1934 december hó 14-én (pénteken) délelőtt 10 óra.

7000 q. **rozsszalma** szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő 1934 december hó 14-én (pénteken) délelőtt 10 óra.

Textil-anyagokra, úgymint: a) 12.000 méter len lepedővászon 150 cm. széles, b) 1000 méter len lepedővászon 116 cm. széles, c) 13.000 méter lenvászon 76 cm. széles, d) 4000 méter kékcsíkos kórházi csinvat 78 cm. széles, e) 2000 méter nyers lenzsávoly 110 cm. széles, f) 1000 méter nyers lenzsávoly 78 cm. széles, g) 4000 méter törülközővázson 46 cm. széles. A Székesfővárosi Kórházi Központi Műszer és Anyagraktár részére. Határidő: 1934 december hó 17-én délelőtt 10 óra.

Tornaterem berendezési munkákra a XI., Horthy Miklós út 141. sz. alatt épülő elemi leányiskola részére. Határidő: 1934. évi december hó 18-án (kedden) délelőtt 10 óra.

Butorberendezési munkákra a XI., Horthy Miklós út 141. sz. alatt épülő elemi leányiskola részére. (Egyes csoportokra külön is adható ajánlat.) Határidő: 1934. évi december hó 18-án (kedden) délelőtt 10 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.

XII. évfolyam 49-50. szám

Budapest, 1934 december 20

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

Felelős szerkesztő:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KAAS IVOR-UTCA 9
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30913.

Budapest karácsonya

Az Uj Budapest részére irta:
SIPŐCZ JENŐ Dr.
Budapest székesfőváros főpolgármestere

Évtizedek óta nem volt boldog, nyugodt karácsony ünnepe a magyar népnek. Az angyali éneket hallotta a lelke mélyén, visszhangot adott arra nemes érzelmektől áthatott szive, de évek óta bánat és gond borong a homlokán. A nemzeti lét kérdését vetették fel állandóan előtte az idők, nehéz küzdelmek és súlyos válságok tették próbára életerőit. Ma is kálváriás úton járunk, a megpróbáltatások nem értek véget, sőt éppen az idei karácsony idejére zúdult az országra az ellenséges gyülölet új támadása.

A nemzeti Budapest mindenkor együttérzett az egész nemzet szívverésével; most is ott áll egész lelkével és erejével a nemzet életügye mellett, hittel, cselekedettel vallja a magyar sorsközösséget. A nemzeti gondok átjárják mindenkinek a lelkét, de érezzük a nagy reménységet, hogy a nemzeti hűségnek és kitartásnak meglesz a jutalma, ezután is [illegible] kárd összefogással leküzdjük a válságokat és megpróbáltatásokat.

A fővárosok helyzetüknél és nemzeti jelentőségüknél fogva mindenkor mindenütt döntő szerepet játszottak az egyes népek életében. A fővárosok történetéből ki lehet olvasni a nemzetek történelmét, vagy legalább is azok sorsát fővárosuk szerepének méltatása nélkül nem lehet megérteni és megmagyarázni.

Budapest méltó képviselője a nemzet kulturális emelkedésének és gazdasági fejlődésének a világ nyilvánossága előtt; ugyanezt a jelentőséget hordozza a nemzet belső életében is. A nemzeti szellem, a nemzeti hivatás bástyáját képviseli, mely tartó oszlopot jelent abban az épületben, melyet a jobb jövő számára építünk a nemzeti élet megszervezésével, a most folyó országépítő munkával. Budapest karácsonya nem lehet boldog és megelégedett az idén sem, mert súlyos gondok és megpróbáltatások boronganak most is az ország fölött. Mégis azt a szent hitet és meggyőződést melengetjük az ünnepi érzésben, hogy a karácsonyi fényességben megszületett örök Eszme fölemeli, megváltja a mi életünket is.

A főváros azt a nagy reménységet táplálja a maga erejével a nemzet szívében, hogy visszatér egyszer az az idő, amelyben boldog és megelégedett volt a nemzet karácsonya. A keresztény nemzeti gondolat homlokán a bethlehemi csillag fénye ragyog es azt az isteni igazságot tartja maga előtt világítófáklyául, amely valamikor átalakította az egész világot. A főváros jövőjét olyan eszmények jegyében építjük, amelyek halhatatlan ideálokat jelentenek. A karácsony ünnepi fényében és áhitatában megújítjuk lelkünket, hogy soha el ne tántorodjunk a karácsonyi hittől, mely a végén kálváriás úton, nagypénteki megpróbáltatáson át a magyar hit, a magyar igazság husvéti fényességébe vezet.

Keveset beszélni, sokat cselekedni!

Szendy Károly első polgármesteri nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főpolgármesterek egymásutánjában szerencsés szám: *a hetedik; Szendy* Károly, a székesfővárosnak a törvényhatósági bizottság multheti rendkívüli közgyülésén megválasztott polgármestere. A három-egy városnak: Budapestnek *Kammermayer* Károly volt az első polgármestere, utána *Márkus* József, majd *Halmos* János, *Bárczy* István és *Bódy* Tivadar következtek. A sorban hatodik polgármester: *Sipőcz* Jenő örökébe került most *Szendy* Károly, közszolgálatának huszonkilencedik, életének negyvenkilencedik évében.

Az Uj Budapest galériája: Szendy Károly polgármester

Szinte hagyomány, hogy a székesfőváros *fiatal polgármestereket választ.* Ebben a szokásban, ha öntudatlanul is, benne él az a tudat, hogy a város vezetésében a lehetőség szerint meg kell őrizni azt az állandóságot, amelyet a késői életkorban megválasztott polgármesterek nyugdíjazása, elhalálozása, stb. gyakoribb időközökben szakítana meg. 1872 óta még nem volt olyan polgármestere Budapestnek, aki *elmúlt volna ötven esztendős,* amikor a város első polgárává történő választása örömére megkondultak a belvárosi főplébánia-templom harangjai. Legidősebb korban *Bódy* Tivadar és *Halmos* János kerültek a polgármesteri székbe: mindketten az ötvenedik életév küszöbén. A legfiatalabb korban *Bárczy* István került a polgármesteri székbe: negyven esztendős volt, amikor *Sipőcz* Lászlóval szemben polgármesterré választották. Utána *Sipőcz* Jenő következik: ő negyvenöt esztendős korában, és *Kammermayer* Károly, aki negyvenhárom éves korában lett polgármester.

*

A negyvenkilenc esztendős *Szendy* Károlynak, aki nem kapott semmit könnyen az élettől, hosszú, munkában és érdemekben eltöltött közszolgálatát koronázza a polgármesteri állás. Negyvenkilenc esztendős: de, aki nem nézi meg születési anyakönyvi adatait, negyvennél többnek, annyira kisportolt, fiatalember-számba menő atlétatermet Budapest új polgármestere. Az elmúlt hetekben láttuk egy fényképét, amely a negyvenkilenc esztendős alpolgármestert futball-dresszben ábrázolja, amint, mint szenior játékos, a gyepen került a fényképezőgép lencséje elé régi sportbarátaival.

Furcsa találkozása a véletleneknek, hogy ennek a sportdressznek, annak a rajongásnak, amelyet a főváros új polgármestere a testgyakorlás minden ága iránt érez, *jelentős szerepe van Szendy Károly polgármesterré választásában.* Mert ahoz, hogy valaki polgármester legyen, köztudomás szerint nem elegendő a tehetség, ahoz *szerencse is kell.* Sokan kérdezik a városházán: mi az oka annak, hogy a kormányzó úr őfőméltósága *annyira elismeréssel van Szendy* Károly képességei iránt, hogy történhetett az, hogy *Szendy* Károlyt már tanügyi tanácsnok korában mint a kormányzó kedvelt emberét emlegették várospolitikai körökben?

Annak a szerény és szívós munkának, amelyet *Szendy* Károly tanácsnoki minőségben végzett a közoktatási ügyosztály élén, van egy talán kevésbbé ismert, de fontos és értékes fejezete. *A sportember Szendy* a tanügyi ügyosztály vezetői poziciójában teljes sikerrel tudta érvényesíteni még a főváros leromlott anyagi lehetőségei közepette is azon álláspontját, hogy a főváros rosszul táplált, egészségtelen odukban lakó proletárifjúságával meg kell kedveltetni a testedzést: a napfényt, levegőt, a szabadtéri szórakozásokat. Azokat az imponáló eredményeket, amelyeket ezen a téren kifejtett munkásságával elért (csak az épülő népligeti ifjúsági stadionra utalunk), értékelte, még pedig igen gyakran és nagy elismeréssel az államfő, aki nem egyizben jelent meg azokon a sport-

ünnepségeken, amelyeket egy-egy iskolai idény befejezéseül rendezett az ifjúság ezer és ezer főnyi részvételével *Szendy* tanácsnok. Igy találkozott *Szendy* Károly sportszeretete a kormányzó azon bölcs és közismert nézetével, amely az ifjúság nevelésére vonatkozik és így lett *Horthy Miklós kedvelt városházi embere Szendy Károly:* a székesfőváros új polgármestere.

*

A polgármester eddigi közpályája: *nyitott könyv!* A szokásos hivatali karriéreken fővárosi szolgálatának első tizenöt esztendejében nem emelkedik túl *Szendy* Károly városházi pályafutása, amely csak az utolsó öt évben lendül merész ívvel és hirtelenül felfelé. Hogy az a marsallbot, amelyet minden fogalmazó a tarsolyában hordott, még egyszer *a kezébe is kerülhet* és az valóban *értékes fémből és nem pakfonból való,* akkor derül ki, amikor az alig harminchárom éves tanácsjegyzőt a szigorúságáról és pontosságáról hírneves *Csupor* tanácsnok 1918-ban helyetteséül jelöli ki. *Csupor* később a pénzügyi ügyosztályba megy át, *Édes* Endre kerül a közegészségügyi ügyosztályba, ahol kerek tíz esztendőn át mint a tanácsnok helyettese, olyan verzátusságot szerez a közegészségügyi kérdésekben *Szendy* Károly, hogy amint tréfálkozva mondotta annakidején: *már akár operálni is tudna.*

A komoly munka, de egyben az alkotóképesség és az organizálni-tudás nyilatkozik meg *Szendy* Károlyban, amikor azután 1929-ben mint főjegyző kerül át *Berczel* Jenő utódaképpen a közjogi ügyosztály élére. Ha azt hogy a legminuciózusabb részletekben megismerte közegészségügyi tanácsnokhelyettesi működése alatt ügyosztálya dolgait, akkor azt is jegyezzük ide, hogy a komplikált és még ügyvédek számára is jórészt ismeretlen honosítási és illetőségi ügyekben ez alatt az egy esztendő alatt, amit ebben az ügyosztályban eltöltött, *olyan szakértővé nőtte ki magát,* hogy ebbeli minőségében nem volt versenytársa a városházán, de a belügyminisztériumban sem!

*

1930-ban választották tanácsnokká *Szendyt.* Ő lett ezzel a választással *az utolsó régi jogkörü tanácsnok,* kinek a főváros Tekintetes Tanácsában ülési és választási joga volt.

Tanügyi tanácsnoki mivoltában egy nagy és fájdalmas feladat várt *Szendy* Károlyra: leépíteni a közoktatási ügyosztály kissé túlméretezett költségvetését, felduzzadt személyzetét, amely a konjunktúrák boldog éveiben a városházán feldagadt. Ezt a feladatát *Szendy* Károly ritka *erélyel* és még ritkább *tapintattal* oldotta meg. Úgy operált le negyvenmilliót a közoktatási ügyosztály költségvetéséből, hogy az senkinek sem fájt komolyan, hogy amiatt nem kellett nagyobb elbocsájtásokat végrehajtani, a szükössé vált időkben senkitől sem kellett elvenni a falat száraz kenyeret.

Szendy Károly *tanügyi költségvetései híresek voltak* arról, hogy azokat változatlanul hagyja a pénzügyi tanácsnok kék ceruzája, érintetlenül mennek át az autonómia fórumain, és nem talál belőlük kivetnivalót a belügyminiszter sem. A szanálási tervek során *sem merült fel egyetlen pillanatig sem* a tanügyi ügyosztály költségvetésének megszorítása: ami ezekben a költségvetésekben szanálható volt, azt elvégezte a fiatal és tetterős *Szendy* Károly.

*

Az új fővárosi törvény értelmében a polgármesteri installáció csak a kormányzói megerősítés után következik. Ildomtalannak tartottuk tehát, hogy *polgármesteri programmot kérjünk Szendy Károlytól az Uj Budapest olvasóközönsége számára,* mert hiszen ez a programm a beiktatási ünnepségre van fenntartva. Megkérdeztük ellenben tőle: *mi az a mottó,* amely polgármesteri működését fogja irányítani.

— Budapest *első polgára* akarok lenni — válaszolta *Szendy* Károly. — Budapest első polgára akarok lenni: *a szó legszentebb értelmében, példaadásban, munkában, a magyar sors által ránkparancsolt szerénységben.*

— Hogy mi lesz a jelszavam polgármesteri működésemet illetően? — folytatta elgondolkozva az új polgármester. — *Keveset beszélni, sokat cselekedni!* Ez az, amit én a legfontosabb célkitűzésnek tartok a székesfőváros polgármestere számára . . .

*

Nem kétséges: *Szendy* Károly polgármestersége fordulópontot jelent Budapest történetében. Új ember, új hang, új szokások, — bár új célkitűzésekről a mai viszonyok közepette *egyelőre bizony alig lehet beszélni.* A fájdalmas ürt, amelyet *Sipőcz* Jenő főpolgármesterré történt kinevezése a városházán hagyott, pótolni fogja *Szendy* Károly bátor fiatalsága, makacs energiája, tántoríthatatlan puritanizmusa!

Elismerés Liber alpolgármesternek

Magas kitüntetést kap Liber Endre, akinek fizetését is felemeli érdemei elismeréséül a törvényhatósági bizottság

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Liber Endre alpolgármestert a multheti kijelölő választmányi ülésen tudvalevően a polgármesteri szék betöltése kapcsán első helyen jelölték. *Liber* alpolgármester azonban a szavazás megkezdése után a választási küzdelemtől visszalépett, harc nélkül engedvén át a helyet *Szendy* Károlynak, akit ily körülmények között *egyhangúlag választottak Budapest polgármesterévé.*

Liber alpolgármesterről a polgármesterválasztással kapcsolatban olyan hírek kerültek forgalomba, hogy rövidesen *nyugdíjba készül.* Örömmel jelenthetjük, hogy azok a tárgyalások, *amelyeket a pártvezetők folytattak Liber* Endrével, teljes sikerrel jártak és *Liber* alpolgármester továbbra is nagy tudását, szociális érzékét, hosszú közpályáján szerzett tapasztalatait maradéktalanul fogja a főváros rendelkezésére bocsájtani.

Elhatározott dolog, hogy a közeljövőben *Liber* alpolgármester magas *kitüntetést fog kapni,* olyan kitüntetést, amelyet *még budapesti alpolgármester nem kapott.* Hogy pedig a törvényhatóság is megfelelő módon fejezze ki elismerését és háláját *Liber* Endrével szemben, a polgármester a pénzügyi bizottság első januári ülése elé olyan értelmű javaslatot fog terjeszteni, mely *anyagi szempontból is jelentékeny Liber alpolgármester számára.* A pénzügyi bizottság és a törvényhatósági bizottság közgyűlése, amint azt a többségi pártok vezetői már megbeszélték, *ünnepélyes formában fogják elfogadni a polgármesteri javaslatot.*

VÁROSHÁZI NOTESZ

HÁT HOGY TÚLZOTTAN NEM VOLT ünnepélyes a pénteki polgármester-választó rendkívüli közgyűlés, az egyetlen pillanatig sem kétséges. Szürke és fakó volt ott minden, kezdve a portás egyenruháján és végezve a tisztelt közgyűlés borongós decemberi hangulatán. Annak azonban, hogy az ünnepségből és a zászlókból csak az éljenek és hagyományos harangszó maradtak meg, korántsem az új polgármester, még kevésbbé a törvényhatósági bizottság voltak az okai, hanem az új fővárosi törvénynek az az intézkedése, amely a választás utáni kormányzói megerősítéshez köti az installációt.

Igy történt, hogy csak a zsúfolt karzat emlékeztetett arra, hogy ez a közgyűlés különbözik a többi közgyűléstől. Viszont a karzatról is hazaszállingóztak hamarosan a látogatók, amikor megtudták, hogy nem lesz eskütétel, hanem egyszerű eredmény-kihirdetés, az installációs ünnepség pedig csak majd valamikor januárban következik be.

*

KEREK NÉGY ÓRÁRA VOLT SZÜKSÉG, amíg a törvényhatósági bizottság átrágta magát a szükséges formaságokon: megválasztotta a kijelölő választmányt, a maga részéről a hivatalos három Károly: Wolff, [illegible]ay és Peyer személyében. A kijelölő választmány azután összefőpolgármester az előbb felfüggesztett közgyűlést újból megnyitván, most már az urnák elé bocsájtotta a hívekeť. Este kilenckor hirdették ki azután a végleges eredményt, amikor is Sipőcz Jenő törvényesen megválasztott utódjául jelenthette ki a tisztelt közgyűlés osztatlan bizalma következtében Szendy Károlyt.

A hosszú, négy órából alig félórát vettek igénybe a formaságok, de a városatyák legnagyobb része végig jelen akart lenni, hogy majd odahaza bemondhassa a családnak, megfelelő hangsúlyozással:

— Megválasztottuk az új polgármestert!

A büffékbe tolódott át ily körülmények között az események súlypontja. Vacsorázó társaság is akadt bőven, illetőleg voltak, akik sonka-csülköt uzsonáztak, viszont mások, akik kávét vacsoráztak. Közben pedig kicserélték gondolataikat és főleg azt találgatták:

— Miért maradt ki a kijelölő választmányból Kozma Jenő és ha már a politika örök változandósága miatt ki is maradt, miért nem jött el mégis a közgyűlésre, hogy Szendy Károlyra leszavazzon?

*

A LEGSZOMORUBB EMBER az egyébként vídám polgármester-választáson Veronács Gyula volt, a városháza népszerű gondnoka, a közgyűlési terem nem kevésbbé népszerű háznagya. Veronácsot az búsította el, hogy szürke hivatali aktussá süllyedt a fényes polgármester-választó közgyűlés, nem volt szükség a díszruhás hajdúkra, fényes selyemzászlókra, lámpagirlandos országcímerekre. A szegény Veronács egész tevékenysége arra zsugorodott össze, hogy új és fényes mutatókat csináltatott a közgyűlési teremben lévő két hatalmas órára. A városházi haruspexek az új mutatókból mindenesetre azt a következtetést vonták le, hogy az új polgármester uralkodása alatt nagy fontossága lesz az óramutatóknak és a pontosságnak a városháza életében. (Aminthogy a választás harmadnapján, hétfőn reggel pontban nyolc órakor az összes tanácsnokok ott álmoskodtak a polgármester kerek asztala körül, hogy barátságos eszmecsere keretében megvitassák a városháza legaktuálisabb dolgait.)

Még egy fontos tevékenységi köre volt Veronácsnak a pénteki rendkívüli közgyűlésen: neki kellett vigyáznia arra, hogy idejében szólaljanak meg a belvárosi főplébánia-templom harangjai. Ezt a feladatát is a tőle megszokott precizitással teljesítette Veronács, aki különben azt tervezi, hogy januári beiktatási közgyűlésre a rádió révén a közgyűlési terembe vezeti be a belvárosi plébánia-templom harangszavát, hogy az arra legilletékesebbek: a törvényhatósági bizottság tisztelt tagjai fültanúi lehessenek ennek a nem mindennapi harangszónak.

*

MÉG EZEN A HÉTEN ÁT IS KÖLTÖZIK a Városház-uccából a Váci-uccába az új főpolgármester, a maga teljes régi személyzetével. Átmennek Csanády tanácsjegyző, aki nemcsak titkára, de barátja is Sipőcz főpolgármesternek, Anka János, a kitűnő sajtórefferens, Grcgorovitsné nagyságos asszony, Tomcsányi fogalmazó úr, nemkülönben Széll Rózsa. A Borvendégféle főpolgármesteri személyzetből Kosztolányi tanácsjegyző fog régi helyén maradni.

Nemes gesztus az új polgármester részéről, hogy titkári személyzetéül a Borvendég-féle főpolgármesteri hivatal két oszlopos tagját, Szentmiklósi és Orbay tanácsjegyzőket veszi maga mellé. Változatlanul megtartja titkári pozicióját Kenessey Gizi, aki a feleket fogja fogadni a titkári szobákban. A főpolgármesteri hivatalból ezzel kapcsolatban az új polgármester mellé kerül Dezső Éva.

*

A MULT HÉT EGYIK ESŐS DÉLELŐTTJÉN csöndes, de fontos aktus zajlott le az új városháza főpolgármesteri termeiben: Borvendég főpolgármester városházi hagyatékát likvidálták az arra illetékesek. Amikor Borvendég elhúnyt, tudvalevően bizottságilag lepecsételték íróasztalát: ezeket a pecséteket tették föl most egy bizottság jelenlétében, amelynek tagjai voltak az elhúnyt főpolgármester fia, az új főpolgármester hivatalának vezetője, az elnöki ügyosztály tanácsnoka és a főváros főszámvevője.

Mit találtak az urak a lepecsételt fiókokban? Néhány doboz cigarettát, egy skatulya kekszet, rengeteg orvosságot, sok szanálási aktát, kevés magánlevelet. A fiókok tartalmát gondosan kiürítette a bizottság, a szanálási aktákat átvette Csanády tanácsjegyző, a többi holmit kiadták a családnak. Egy jegyzőkönyv-felvétel és a szomorú likvidálási aktus már véget is ért. Sic transit gloria mundi . . .

A nyomoruság vámszedői

Jegyzetek egy fővárosi felirat margójára

Az Uj Budapest részre irta: SZŐKE GYULA Dr.

A törvényhatósági bizottság november 5-én rendkívüli közgyűlésen foglalkozott a tej, burgonya és tűzifa drágaságával és a hozott határozatnak megfelelően a polgármester a kormányhoz fordult javaslattal a drágaság megszüntetése ügyében. A földmüvelésügyi miniszter az Országos Magyar Gazdasági Egyesület e hó 8-án tartott közgyülésén a gazdák helyzetéről beszélve azt mondotta, hogy mindenhez hozzányúl a mezőgazdaság helyzetének a javítása érdekében, amiért róla azt mondják, hogy ő *az árdrágítás minisztere.* Neki, mint földmüvelésügyi miniszternek, szerinte az a kötelessége, hogy *a mezőgazdasági termények árát emelje.*

Úgy gondolom, hogy *nem ez a válasz* a főváros felterjesztésére és a földmüvelésügyi miniszternek ez a nyilatkozata *nem a főváros felterjesztése következtében megjelent kormánynyilatkozat akar lenni.* A földmüvelésügyi miniszter minden OMGE-ülésen szokott nyilatkozni a füldmüvelésügyi minisztérium programmjáról és mindig reá szokott mutatni a földmüvelésügyi kormányzatnak azon kötelezettségére, hogy a mezőgazdaság érdekeit képviselje. Nem is akarjuk tudomásul venni a rossz nyelveknek azt a hírszolgálatát, amely

a főváros felirata és a földmüvelésügyi miniszter nyilatkozata között mindenáron összefüggést keres és az ellentétet hangsúlyozza, mert szerintem a kettő között sem ellentét, sem összefüggés nincs.

A kormány *nagyon jól látja* a túlzott drágaságot, amely a főváros lakosságát sújtja és a földmüvelésügyi miniszter — akivel szemben pedig igazán nem szoktam a védő szerepét játszani — ismételten nyilatkozott, hogy a tej fogyasztói árának a csökkentéséről *újabb rendelettel kíván gondoskodni.*

Ez tehát *nem válasz a mi feliratunkra,* hanem még mindig várjuk azt, de reméljük, hogy *nem kell túlságosan soká várni reá.* Hogy nincs a mi álláspontunk és a kormány elgondolása között a fővárosi fogyasztói árak túlzott magassága tekintetében különbség, talán egyik jele az is, hogy

a kormány azt a polgármestert tette meg főpolgármesterré, aki a közgyülés és a saját álláspontját ebben a fölterjesztésben leszögezte és aki a beiktatásakor kijelentette, hogy ő a főpolgármesteri székben is Sipőcz Jenő marad, tehát ott sem gondol, mond és tesz mást, mint amint mint polgármester jónak látott.

Ebben a feliratban pedig a polgármester meg is mondotta, hogy *hol látja a drágaság kérdése tekintetében a megoldási lehetőséget.*

Mi nem a tej, burgonya és fa termelői árát tartjuk magasnak, nem azért hadakozunk, hogy a termelő *még kevesebbet kapjon,* mert jól tudjuk azt, — magam is gazdálkodó is vagyok, — hogy a *mai árak mellett is mennyit fizetünk rá a mezőgazdasági termelvényekre és a tejtermelésre.* Ellenkezőleg, egyetértünk abban a földmüvelésügyi miniszterrel, hogy

a termelői árakat emelni kell, hogy azok legalább az önköltség színvonalát elérjék, ha csak nem akarjuk pontosan megállapítani, hogy a mezőgazdaság mikor megy teljesen tönkre.

Ebben a tekintetben a törvényhatósági bizottság *egyhangú megértéssel állott a termelők mellé,* amikor nemcsak hogy a termelői árakkal szemben az emelés szükségessége mellett nyilatkozott, de amikor azt javasolta a kormánynak, hogy a *termelői és fogyasztói ár közötti nagy különbözet méltányos leszállítása iránt szigorúan rendelkezzék és az így keletkező értékmennyiség igazságosan osztassék meg a termelők és fogyasztók között.* Amikor a termelő a tejért átlag 8.5 fillért kap literenként ab feladó-állomás, lehetetlen, hogy az a tej a fogyasztóhoz 32 fillérért kerüljön. Régebben a 18 filléres tej legfeljebb 26 fillérért adatott el és a tejkereskedelmi vállalatok mégis igen jó eredménnyel működtek, pedig a tejszállítási és hűtési költségeket is ők viselték. Az is igaz azonban, hogy régebben az *igazgatóságok és kedvencek igényei kissebbek voltak és például a tej palackozásáért nem is számított a tejvállalat 8 fillért, mint ma teszi, hanem csak két fillért.*

Ezeket a kérdéseket a kormány bizonyára rövid idő alatt beható vizsgálat tárgyává fogja tenni, mert

Sipőcz Jenő, mint a kormány bizalmi embere, súlyt helyez arra, hogy necsak szónoklatok és feliratok legyenek, de annak legyen eredménye is.

A kormányelnök pedig bizonyára még inkább gondol arra, hogy az ő munkája ne legyen eredménytelen, hanem valóságos gyakorlati, érezhető és a köz javát szolgáló eredménnyel járjon. Ha most már *van elég erejük ahoz,* hogy olyan munkatársakkal dolgozzanak, akik a lázas tevékenységet nem csak mutatják és nemcsak a számok özönével akarják az élet szomorúságát vígságnak magyarázni, úgy talán *végül megkapjuk azt a karácsonyi ajándékot, hogy a látszólag kormánytámogatás mellett eszközölt árdrágításnak végeszakad.*

Ugyanis, amikor a földmüvelésügyi miniszter a tej, burgonya stb. ügyében rendelkezett és ezzel a kartelellenes kormány tagjaként újabb nemkívánatos karteleket hívott életre és

Mercedes-Benz Service

JAVITÁSOK

gyári ellenőrzés mellett, eredeti alkatrészekkel

LEGOLCSÓBBAN

A GYÁR BUDAPESTI FIÓKJÁNÁL

MERCEDES-BENZ AUTOMOBIL

R.-T.-nál. V., CSATA-UTCA 29 Telefon: 90-8-90

Halló! Figyelem!

Szerezze be borszükségletét idejében az ünnepekre a torlódás elkerülése érdekében!

Kóstolja meg nagydíjjal és nagy aranyéremmel kitüntetett világhírű

szekszárdi saját termésű borainkat

Már 5 litert is házhoz szállítunk. Tegyen próbarendelést!

Szekszárd-borvidéki bortermelők állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése, poharazással.

Budapest, VIII., József-utca 19.

TELEFON: 32-0-63.

Ügyeljen a címre!

Kadarka, fanyarkás v. édeskés, könnyü literje	P	—.60
Asztali fehér, zamatos ízü, könnyü fajta	„	—.70
Ó-rizling, nehéz zamatos ébor	„	—.80
Vörös „Bikavér". igen nehéz, fanyarkás	„	—.90
Nemes kadarka, édes, nehéz v.	„	1.—
Vörös ürmös, édes, füszeres, „Vermouth"	„	1.40
Csemege, édes, nehéz	„	1.50

RITKA ÉS ÉRTÉKES JUBILEUMOT ÜLT az elmúlt napokban Viasz Gyula. A polgármesteri hivatal közszeretetnek örvendő teremőre huszonöt esztendeje áll a főváros szolgálatában, előbb főtitkára, majd tíz esztendeje elnöke a Fővárosi Altisztek Közművelődési és Nyugdíjpótló Egyesületének, tizennégy esztendő óta alapító elnöke a Fővárosi Altisztek Dalkarának. Huszonötéves szolgálatának évfordulója alkalmával az ötödik osztályú érdemkereszttel tüntette ki a kormányzó Viasz Gyulát. Ez a kitüntetés nemcsak a szolgálati éveket jutalmazta, hanem az ő becsületes és derék közéleti tevékenységét is.

Kitüntetése alkalmából igen sokan keresték fel jókívánságaikkal az ünnepeltet, aki legnagyobb örömét abban a levélben lelte, amelyet gazdája: Sipőcz főpolgármester intézett hozzá e kitüntetés alkalmából. Kartársai vasárnap délelőtt ünnepi közgyülés keretében ünnepelték igaz bensőséggel, ahol a hivatalos fejebbvalói jókívánságokat Horony-Pálffy Aurél dr., főjegyző az elnöki ügyosztály helyettes vezetője tolmácsolta.

Mi sem jellemzőbb Viasz Gyula kedves és szimpatikus egyéniségére, mint az a levél, amelyet arra a hírre, hogy jubileumával foglalkozni akarunk, írt az Uj Budapest szerkesztőségéhez, mondván a következőket:

— Mély alázattal kérem, hogy a szerény személyemmel foglalkozó szíves és reámnézve nagyon megtisztelő közlemény az én igénytelen személyemhez méltó legyen, mert én teljes életemben mindég az igazi szerénységnek voltam a híve . . .

*

A MEGVÁLASZTÁST KÖVETŐ napon járult Szendy polgármester elé a városházi újságírók testülete, mégpedig teljes számban. Az újságírók élén Kelemen Géza, az Uj Nemzedék városházi szerkesztője üdvözölte az új polgármestert, rámutatva arra, hogy a városházi újságírók mindig szeretettel és figyelemmel kísérték működését és benne valóban a fővárosnak hivatott első polgárát látták.

A polgármester válaszában megköszönte az üdvözlést, majd közölte, hogy amint a múltban, a jövőben is nagy súlyt helyez a tisztességes sajtó munkálkodására.

*

A FANSZ MINDHÁROM OSZTÁLYA hétfőn üdvözölte Szendy Károly polgármestert megválasztása alkalmából. A Fansz népes küldöttsége előtt az új polgármester alaposan próbára tette Budó latin tudását. Budó levéltárnok nem gondolt arra, hogy az új polgármester is annyira ragaszkodik a nemes tradiciókhoz. Sipőcz polgármesterről tudta, hogy nevezetesebb alkalmakkor klasszikus latin üdvözlést vár tőle. Az új polgármesterről ezt nem tudta. Szendy polgármester azonban Budó tudta nélkül is ragaszkodott a tisztes hagyományhoz és bizony Budó archivariusnak prompt le kellett vizsgáznia.

Latinul ezt mondotta:

— Illustrissime! Summa in Te observantia tum nobis, qui munere fungimur publico, tum metropolitanae huius civitatis incolis et civibus carissima est, cum eam officio, non timori neque spei tribui videamus. In re publica ita es versatus, ut semper optimarum partium et esse et existimareris. Idcirco precamur nos, ut opitulante Deo prospera omnia Tibi contingant. Fortem Te et hilarem, Consul Optime, et publice et privatim optamus.

— Sis felix diuque laetus!

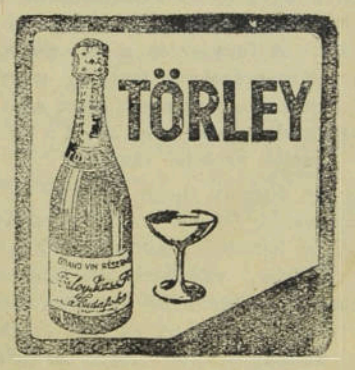
(Magyarul: Méltóságos Uram! Az irányában megnyilvánuló nagyfokú tisztelet úgy nekünk köztisztviselőknek, valamint ezen székesfőváros polgárainak és lakosainak felette kedves, mert úgy látjuk, hogy azt önként, belső érzésből adják és nem félelemből vagy reménykedésből. A közszolgálatban annyira avatott, hogy a legjobbak mindig melléje állottak, értékelésükkel és a valóságban egyaránt. Ezért azt kívánjuk, hogy Isten segítségével minden szerencsésen sikerüljön Méltóságodnak. Jóságos polgármesterünk, köz- és magánügyeiben egyaránt bátornak és vidámnak óhajtjuk.

Legyen boldog és sokáig jókedvű.)

Szendy polgármester meleg készszorítás közben e szavakkal köszönte meg Budó dr. klasszikus latin szerencsekívánatát:

— Bonus eras, sed non brevis!

(Jó voltál, de nem rövid.)

azokat nemkívánatos irányban árdrágítóként működteti, *két nagy tévedésbe esett*, amelyet végülis bevallani és jóvátenni mindenkinek hazafias kötelessége.

Soha nem volt olyan állapot nálunk, hogy az ország egész tej- és burgonyatermelését a székesfővárosba hozzák. A tej legfeljebb 150 km-es körzetből jött a fővárosba, a burgonyatermés pedig a termés mennyiségéhez képest és a szükséglet arányában elsősorban a közelebbfekvő vidékekről került fel hozzánk.

Az sem volt eddig szokás, hogy az *ország minden részében ugyanazt az árat fizessék*, akár a tejért, vagy burgonyáért, akár fáért, mert nem is egyforma mindenütt a termelési költség. Végül az sem volt eddig szokás, hogy

a vajat és cukrot az önköltségi ár egynegyedrészéért, sőt azon alul kivigyék külföldre csak azért, hogy a mezőgazdaságból ilykép táplált kivitel valuta-ellenértékét olyan nyersanyagok és iparcikkek behozására bocsássák az ipari hatalmasságok rendelkezésére, amellyel a mezőgazdaság ipari nyersanyagtermelését egyenest tönkreteszik.

Ha megállapíttatik az, hogy *például olcsóbb Szombathelyen feldolgozni a tejet vajjá*, mint onnan és az egész környékről Budapestre felszállítani és innen visszaszállítani a vajat, azonkívül az elért savóval pedig a kereskedelmi hizlalások útján *konkurenciát csinálnak a mezőgazdasági állathizlalásnak* és ha megállapíttatik, hogy olcsóbb a tejtermelése annak, aki kora tavasztól késő őszig legelőn tartja az állatját a fővárostól messze lévő nagy legelőterületeken, mint azoknak a belterjesen gazdálkodó mezőgazdáknak, akik sokkal zsírosabb tejet szállítanak a télen-nyáron istállón tartott teheneik révén és ezek figyelembevételével fogják a tej árát megállapítani, úgy a kérdés *az aszfalt-tehenészet megszüntetésével és a millimárik újabb megváltásának az elmaradásával már megoldást is nyert.*

Ugyanígy van ez a burgonya-kérdésnél is, ahol a közvetítő kereskedelem méltánytalan hasznának a leszállítása és a termelői árak helyes megállapítása a méltányos fogyasztási árhoz vezet. A *fakérdésről* igazán keveset kell beszélni, mert csak a fakartel hasznát kell leszállítani és az e címen feleslegesen eltartottakat és az őket megillető munkához és jövedelemhez visszaküldeni. *A kenyér árának a megállapítása* körüli vitákra a pékkartel tagjainak egymásközötti veszekedése adja meg a kellő választ. *A hús* fogyasztói árának a mennyiségét a vásárjog rendezése szinte önkénytelenül hozná magával, ami egyúttal a termelői ár tisztességes emelkedését is biztosítani tudná. Az egyéb drágaságok letörésére a törvényhatósági bizottság a kartelek megrendszabályozását kívánja.

Vidéken azt mondják, hogy

a főváros a mezőgazdaság ellensége, mert a fogyasztókat összetévesztik a méltánytalan hasznot húzó közvetítőkkel. A fogyasztók a termelőket viszont uzsorásoknak tartják, mert azt hiszik, hogy az a sok pénz, amit igazságtalanul elvesznek, mind a termelők zsebébe vándorol.

Pedig ha tudnák, hogy amikor itt a *legdivatosabb fehérneműkért*, amelyek a régi jó békebeli vásznakhoz képest csak rongyok, *uzsoraárakat fizetnek*, ugyanakkor a termelők nemcsak hogy nem tudják a *kendert és lent értékesíteni*, de már nem is tudnak termelni, mert nincs ahova elhelyezzék és látnák, hogy ha

az olcsón kivitt mezőgazdasági termények áráért hozzák be a gyapotot, amellyel a mi len- és kender-termelésünket tönkreteszik és a lenvászongyártást lehetetlenné teszik, akkor éppen úgy mellénk állanának a főváros fogyasztó tömegei, mint amint a mi ügyünk mellett szólottak akkor, amikor rájöttek, hogy az 1.36 pengős belföldi cukorár mellett a nyers cukrot 8 fillérért, a tisztított cukrot 16 fillérért vitték ki, ugyanakkor pedig a cukorrépáért métermázsánként 2.15 fillért fizetnek a termelőnek, de még így sem szabad a termelés.

Viszont a cukorgyárak az állami segítségből meggazdagodnak, a gazda pedig kénytelen állami védelmet kérni, mert annyi sem jön be neki, amibe a termelés kerül.

A további teendő tehát

a kartelek és gyárak méltányos jövedelmének a megállapítása mellett az uzsoraárak letörésével a mindenáron erőszakolt külföldi kivitel megszüntetése, a belföldi fogyasztás emelése érdekében a belföldi árak csökkentése és a nagyiparnak és kivitelnek adott túlzott állami támogatás és szállítási kedvezmény megszüntetése.

Le kell egyszerűsíteni az életet, le kell egyszerűsíteni a kereskedelmet, le kell egyszerűsíteni a kivitelt és behozatalt és a külföldi pénzzel való gazdálkodást, mert ezzel megépítjük a tisztánlátás lehetőségét. Ez esetben nem kell a kormánynak a kalkulációs hizottságok hónapokig tartó szemnek való munkájával és a túlmagas árak pár fillérrel való lecsökkentésével szégyenkeznie a fogyasztók *nagy tömegei előtt*, mert önként fog adódni az az ár, amelyet szabad és illik kérni a termelőnek és kereskedőnek, illik és kell megfizetni a fogyasztónak. Ekkor önként eléri a földművelésügyi miniszter, hogy *kialakul az a termelői ár*, amelyért ő jogosan és helyesen szól, de kialakul az a fogyasztói ár is, amelyet *neki éppen a mezőgazdaság védelme érdekében ki kell verekednie a kartelvisszaélések és az ingyenélő bürök minden akadékoskodása dacára is.*

A törvényhatóság közgyűlése megállapította, hogy *így nem mehet tovább*. A polgármester ezt fényesen megindokolta. A kormányon a sor, hogy ezt megértse és elővegye a régi jó uzsoratörvényt és az árdrágító visszaélésekre vonatkozó egyéb hasznos rendelkezéseket és *észretérítse azokat, akik még mindig hajlandók a mai nyomorúság vámszedőiként szerepelni.*

A szanálás sem a kisembereket, sem a kulturális intézményeket nem károsithatja

Pártunk Vezére irányitja a városháza politikáját — mondotta Bednárcz Róbert a Tanügyi Bizottság ülésén

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Keresztény Községi Párt tanügyi bizottságának központi tanácsa, a kerületi pártelnökök bevonásával, *Bednárz* Róbert prelátus elnökletével tartott ülést nagy érdeklődés mellett. Ott voltak: *Szőke* Gyula, *Lázár* Ferenc főrendiházi tagok, *Hufnagel* Imre kormányfőtanácsos, dr. *Bocsáry* Spur Kálmán törvh. biz. tag, *Bitó* József, *Drégely* Dezső pártelnökök, *Urbányi* C. József, *Havas* Mihály, *Fallenbüchl* Tivadar, *Párkányi* Norbert, *Masson* Izabella, *Vándory* Dezső, *Lenkei* Lehel, *Néder* István, *Sille* József, *Rózsa* Géza, *Castiglione* László, *Sternichky* István, *Bárdy* Lajos, *Barthonek* Katalin, *Semptey* Károly igazgatók, *Karácsonyi* Pál, *Remsey* Győző, *Serey* Ágost, *Párovszky* Lajos, *Farkasfalvy* Imre, *Marczinka* Gézáné, *Ruthner* Gyula, *Laykó* Klára, *Kárpáti* Ottó, dr. *Sármándi* Sándor, *Balla* Béla, *Párkányi* Aranka, *Matay* Gábor, *Hurják* Erzsébet, dr. *Jósvay* Gábor, *Szotyory* Lajosné, *Puskás* Sándor, *Szabó* Károly, stb.

Bednárz Róbert prelátus elnöki megnyitóbeszédében megilletődve emlékezett meg azon fájdalmas eseményről, hogy a szerbek otthonukból ezerszámra üldözik ki az embereket, kik között sok tanító, tanár is átszenvedi a hontalanság minden keserűségét, ép most, karácsony előtt. Felháborító dolog az, hogy a mai kultúrvilágban történhetnek ilyen események, *ép a béke és a szeretet ünnepe előtt!* Fájdalmas dolog, hogy a nagyhatalmak tűrik a Magyarország ellen folyó rágalomhadjáratot és üldöztetést, mikor a magyar nemzet történelme igazolja, hogy *itt soha királygyilkosságok nem fordultak elő.* Kérjük a Mindenhatót, hogy távolítsa el azt a keserű poharat Magyarországtól és szabadítsa meg a nemzetet mindennemű csapástól.

Elismeréssel emlékszik meg ezután az elnöki megnyitóbeszéd *Blaskó* Mária ifjúsági regényírói jubileumáról, majd kérte a kerületi elnököket, hogy a tanügyi bizottságot támogassák, miután az közérdeket szolgál. A tanügyi tisztikar nagy értéket képvisel s a beszervezett tagok segíteni akarnak a kerületeknek a munkában. A Keresztény Községi Párt erősödik, izmosodik s így szükséges, hogy *megfelelő új erők álljanak* rendelkezésre. A *keresztény gondolat ível felfelé:* azt igazolja azon tény, hogy *Wolff* Károly irányítja a Városháza politikáját. (Lelkes éljenzés.) A jelen helyzetben a kormány is érezte, hogy szüksége van a keresztény párt támogatására, mely *hivatva van konszolidálni az állapotokat.* Az autonómia maga fogja elvégezni a szanálást, anélkül, hogy *ezzel akár a kisemberek, akár a kulturális intézmények kárt szenvednének.* A kereszténypárt a jövőben is a jogos igények kielégítésére törekszik, mert azt óhajtjuk, hogy a keresztény nemzeti gondolat hűséges exponensei kerüljenek a megfelelő vezető helyekre. A gondolatot meg akarjuk erősíteni, mert nem a napi politikai efemer sikereit akarjuk biztosítani, hanem az örökérvényű evangéliumi alapot akarunk megszilárdítani.

A tetszéssel fogadott beszédhez, dr. *Bocsáry Spur* Kálmán tövényhatósági bizottsági tag kijelentette, hogy örömmel fogadja *a kölcsönös segítés módját.* Nézete szerint a kerületek ma már is nélkülözhetetlen és értékes munkatársaiknak tekintik a tanügyi bizottság tagjait.

Szőke Gyula dr. főrendiházi tag szerint meg volt a közvetlen kapcsolat *a tanügyi tisztikarral az iskolaszékek révén.* Igy a polgárság és a közoktatásügy munkásai összhangzatos működést tudtak kifejteni a kultúra érdekében. Az iskolaszék helyett új alakulatot kell kiépíteni, hogy az együttműködéshez legyen közös területünk, hol az örökérvényű keresztény igazságokat a társadalom részére közkinccsé tehessük.

Lázár Ferenc dr. főrendiházi tag örömmel állapítja meg, hogy kerületében a tanügyi bizottság élénk, aktív munkát fejt ki és a vezetőség az elnökségben helyet foglal.

A kerületi tanügyi bizottságok működéséről számoltak be ezután: *Ruthner* Gyula, *Fallenbüchl* Tivadar, *Párkányi* Norbert, *Karácsonyi* Geyza, *Rózsa* Géza, *Kárpáti* Ottó, *Lenkei* Lehel, *Bárdy* Lajos, *Urbányi* C. József, *Remsey* Győző. *Drégely* Dezső a szervezkedéssel kapcsolatosan azt kívánja, hogy minden iskolatípusból egy-egy tag társelnökké választassék és a párt méltányolja és értékelje kellően a tanügyi tisztikar munkásságát.

Vándory Dezső azt kívánja, hogy azon tanerők, akik becsületes munkákat töltenek be, ideiglenesítessenek.

Pirovszky Lajos a különböző munkakörök betöltésére központi pedagógiai, gazdasági, szervező, sajtó és társadalmi bizottságok felállítását kívánta. A javaslathoz a bizottság hozzájárult és elhatározta, hogy február 9-én a Központi Katholikus Kör fehér-termében művészestélyt rendez; a bizottság elnökéül *Pirovszky* Lajos polgári iskolai tanárt választották.

Fallenbüchl Tivadar polgári iskolai igazgató javasolta, hogy minden iskolában rendezzenek karácsonyfa-ünnepélyt, a keresztény szellem mélyítése céljából. Megjegyzi, hogy Ausztriában február 12-én összecomlott a vörös front és február 18-án már minden bécsi iskolában *ott függött a kereszt az osztályokban.* Minden alkalmat meg kell ragadni, hogy külsőleg is kifejezést adjunk kereszténységünknek.

Bednárz Róbert prelátus összefoglalta az ülésen elhangzott kívánságokat és ismételten kérte a kerületi pártelnököket, hogy a tanügyi bizottságot vegyék hathatós pártfogásukba, az elnökségben pedig, ahol ez még nem történt volna meg. Adjanak helyet a tanügyi bizottság képviseletének. Kölcsönös támogatással így fogjuk legjobban és legeredményesebben szolgálni a keresztény nemzeti gondolat diadalmas felfelé ívelését, Vezérünk intenciói szerint.

Fóthi-út, Kiapka, Tüzér, Csángó uccák által határolt telektömb
felparcellázva
kedvezőfeltételek mellett eladó
Bővebbet: vasárnap délelőtt a helyszinen Fóthi-út 35. Hétköznapokon Rudolf-tér 6. IV. 22. Telefon: 24—1—15.

December hó 23-án, 26-án és 30-án délután 1/2 3 órakor
ügetőversenyek

Fotocikkek
SZAKÁLL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Tizenegy elöljáró harmincharom kívánsága

Az Uj Budapest ankétja a kerületek legégetőbb problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A legutóbbi esztendők során hozott két fővárosi törvénynek legsúlyosabb hiánya, hogy a kerületek belső életének organizációjáról megfeledkezett, abban a tekintetben, hogy a kerületi választmányok működésének megkezdését pontos határidőhöz nem kötötte. Sajnos, még mindig nem jogerős a kerületi választmányok működéséről szóló szabályrendelet és így a főváros közigazgatási kerületei nem élhetik a maguk önálló életét, nem adhatnak kifejezést speciális kívánságaiknak, nem lehetnek az autonómiának azok a fórumai, amelyek a maguk különleges kívánságainak illetékes helyen hangot adva, tevékeny részt kérhetnek a közigazgatás irányításából.

A kerületek kívánságait illetően *meglehetősen sivár a helyzet a közgyűlési teremben is.* Akadnak ugyan témakörök, amelyeknél úgy a törvényhatósági bizottságban, mint az egyes szakbizottságokban az egyes kerületek problémáit illetően is hozzászólhatnak a bizottsági tagok. Ezek a hozzászólások azonban *rendszertelenek*, úgyannyira, hogy a törvényhatóságnak, de a a város vezetőségének sincs tiszta képe arról: *mit kívánnak a kerületek?* Az *Uj Budapest* szerkesztősége az alábbiakban a kerületek kívánságainak kíván helyet adni, amikor megszólaltatja az arra leghivatottabbakat, a közigazgatási kerületek előljáróit: mondják el, ami a szívükön fekszik, mik a kívánságaik, terveik, célkitűzéseik? *Mi lenne az a bizonyos három kívánság*, amelyet elmondanának, ha jönne a jótékony angyal és megigérné, hogy a kívánságok teljesülnének. Ime, az *Uj Budapest* ankétjén beérkezett válaszok az egyes kerületeket vezető előljárók tollából:

Mit kiván Buda?

Schmaderer Oszkár dr.:

— A I. kerület jövőbeni fejlődését; illetve ennek lehetőségét mindenekelőtt arra lenne fordítandó gond, — és talán az eddiginél fokozottabban, — hogy a *szorosan vett Várnak a történelmi multat visszatükröző városképe lehetőleg konzerváltassék* és a mai idők igényeit kielégítő berendezésekkel és felszerelésekkel továbbra is csak oly mérvben és oly módon volna ellátandó, hogy a mult építészeti emlékei fentartassanak.

— E célból nem csak az épületek homlokzatára, de az összes, főleg külső, jellegzetes részletekre, tetőkre, régies kéményekre, ajtó-, ablak-vasalásokra, faragott famunkájú kapuszárnyakra, az épületek belsejében levő boltozatokra, fagerendákra támasztott boltozatú régies konyhákra stb. is ki *kellene terjedni a megőrzés gondosságának*, viszont az uj létesítmények életre hívásánál mellőzendők lennének a meglevő épületek tagozatainak, egyes részleteinek után-képzése, mázolása, ami által *a valódiság kétessé válik.*

— A közelmult években nemcsak a szakemberek, hanem a közönség részéről is reá terelődött a figyelem a Vár sziklapincéire, sziklabarlangjaira, amelyeknek a Szentháromság-utca és az elöljáróság alatt levő része ma már fel van tárva és a további feltárások az ezek előfeltételeit képező szakvéleményektől függnek.

— Ezek a sziklabarlangok az idegenforgalom célkitűzéseit leginkább úgy szolgálnák, ha a ma már kitisztított barlangok Budára, illetve elsősorban a Várra és közvetlen környékére vonatkozó történelmi becsű, *múzeális* anyag idehelyezésével a nagyközönség részéről is látogatható múzeummá rendeztetnének be.

— A Vár alatt a jórészt lebontott Tabán az itt levő gyógyforrásaival az *igazán nagy értékeknek ma még csak igérete*, remélhetőleg beváltja a hozzáfűzött várakozásokat úgy az itt kialakítandó városképet, mint a gyógyulást kereső idegeneknek nagy számban való ide özönlését illetőleg, ami azonban maga után fogja vonni a *szomszédos Krisztinaváros fokozottabb fejlődését is*, minek során megoldásra vár az u. n. Déli pályaudvar ma rendezettnek nem mondható kérdése is.

— A hegyvidék — eltekintve attól, hogy a még be nem épített része is *egészséges lakóhelyül kínálja magát* — a fővárosi lakósság üdülést kereső nagyobb rétegeinek igényeit kielégíteni hivatott.

— Ezt a célt azonban csak úgy szolgálhatja, ha *a meglevő városi erdőterületeket úgy a magánkézben levő erdők és vízforrások megszerzésével*, mint a ma már erdősített területek között elterülő fásítatlan területek megszerzésével, illetve befásításával kellően meglesznek nagyobitva.

— Fontos ez különben nem csak az itt megforduló idegenek, hanem az *üdülést kereső budapestiek szempontjából is.*

— Természetes, hogy ez csak úgy lehet célravezető, *ha a városnak ezek a zöld területei a minden irányban idevezetett megfelelő jó utakkal és jó villamosvasuti, illetve autóbusz közlekedéssel könnyűszerrel megközeltíthetők lesznek.*

Thordai Lajos dr.:

— A II. kerület legsürgősebb problémái: a kerület területének kiterjesztése egyrészt a III. kerület felé, a Rózsadomb és környéke egységének biztosítása érdekében, másrészt a Margitszigetnek a II. kerület területéhez való csatolása, továbbá az I. illetve XII. kerület felé a kerület határának a Budakeszi-ut illetve Hidegkuti-útra való áthelyezése, minthogy az eddigi határvonal az Ördögárok volt s annak fokozatos beboltozása folytán *nincs természetes határ.* Ezen kérdéssel már a közgyülés is foglalkozott, azonban az ügyet a polgármester úr a napirendről levette újabb előkészítés végett.

— *A Szénatér végleges rendezése*, mikor is az ott levő s részben a főváros által létesített elárusító épületek eltávolítandók volnának; *a Batthyányi-utca, Főutca, Görgey Artur-utca, illetve Margitkörut és Királyhegy-utca közötti városrésznek rendezése*, ezen területre uj szabályozási terv készítése, mert ennek hiánya ezen területrész fejlődését teljesen megakadályozza.

— Fontos feladat volna még a *Pasarét és környékén, a Rózsadombon és a Törökvész vidékén az utaknak további kiépítése*, mert ezen területeken az utóbbi időkben történt villaépítkezése a forgalom biztosítását szükségessé teszik.

Haidekker János dr.:

— A III. kerület legfontosabb kívánsága az *óbudai Duna-hid megépítése*, amelynek szükségességét már az 1908. évi XLVIII: t. c. felismerte.

— A híd megépítését azért tartom szükségesnek, mert a Margit-hídon a helyzet tarthatatlan, de sürgősen megépítendőnek tartom azért is, mert *a III. kerület belső részében mindaddig nem indul meg a fejlődés, amíg a híd helye véglegesen el nem határoztatik.*

— A Margit-hídon a forgalmat már alig lehet lebonyolítani és még, ha nagy összeggel és sok költséggel ki is szélesítik ezt a hidat — s ezzel ismét elódázzák az óbudai hid megépítését — *a forgalmi kérdés mégsem lesz megoldva.* Ha Óbudáról vagy Solymárról, Üröm̈ről, vagy Szentendre város környékéről el akar jutni valaki az V. és VI. kerület külső részeibe, akkor az Óbuda és Hungária uti híd helyett, amely egyenesen odavezetne, — előbb nagy kerülővel és időveszteséggel el kell mennie a Margit-hídhoz és csak onnan visszafelé haladva juthat el a rendelési helyére.

— Az óbudai híd megvalósítása tehát *tehermentesítené a forgalomtól a Margit-hidat és lebonyolítaná Óbuda és Ujpest forgalmát.* A Margit-híd kibővítése tehát csak fél megoldás lenne és amint a Horthy Miklós-hid építését csak kölcsönnel tudják folytatni épp úgy az Óbudai-hid építésére is *elő kellene és elő lehetne teremteni a szükséges pénzt.* Igazán másodrangú kérdés, hogy hova tervezik ezen hídnak a tengelyét, 100 méterrel lejebb vagy feljebb, lesz-e aluljárója a Margitszigetre, vagy sem, *csak már valahogy véglegesen határoztassék el a megépítendő híd helye*, hogy ezáltal a III. kerület belterületének szabályozási terve véglegesen és megváltoztathatatlanul meg legyen állapítva. Mindaddig, amig a végleges városszabályozási terv el nem készül, a III. kerület belső részében fejlődés nem lesz és ez a városrész addig halálra van itélve.

— A kerület második kívánsága: *az Ujlaki-rakpart rendezése és az ott lévő gyárak és malmok kitelepítése.* Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy Budának ez a része a Margitszigettel szemben van, ahol legnagyobb az idegenforgalom. Az idegeneknek szeme elé olyan kép tárul, amely *semmiesetre sem hathat kellemesen.* Mindaddig nem lehet beszélni fürdővárosról, amíg egy helyen pazar berendezésű luxus-szállók és fürdők vannak, *a szemben lévő parton pedig düledező, ócska épületek, homokhegyek, malmok és gyárak meredeznek a külföldiek és fürdőzők szemei elé.*

— A kerület harmadik kívánságául *a villamosközlekedésnek a római partra való kivezetését jelölöm meg.* A weekendezők legnagyobb része a Római-fürdő, csillaghegyi Dunapartot keresi fel, tekintve, hogy a Dunának a pesti oldalán a vízművek elzárják a közönséget a Dunától.

— Véleményem szerint ez a kérdés úgy volna megoldandó, hogy *ha a Helyiérdekü Vasutat csak a Római-fürdőig engednék be, onnan pedig a Beszkárt kocsijai közlekednének.* Természetesen ugyanolyan és nem drágább tarifával, mint *Budapesten bárhol másutt, a villamosokon.* Ehhez volna azután megépítendő *a Nánási-úti szárnyvonal, amely elvinné a nagyközönséget a Római-partra.*

Duday Alajos dr.:

— A XI. kerületnek egyik, már csak a székesfőváros idegenforgalma szempontjából is legfontosabb és legsürgősebben végrehajtandó kívánsága az, hogy *a HÉV Gellért-téri végállomása erről a helyről a székesfőváros határára helyeztessék ki. Idegenforgalmi szemponton* kívül városépítési, városfejlődési szempontból is fontos ez a kívánság, mely igen könnyen megvalósítható volna és megvalósítása által a Horthy Miklós-útnak — az egész városra kiható — villamos- és kocsiforgalma megjavulna. (A Horthy Miklós-utat keresztező HÉV vonatok által beálló kocsi- és villamostorlódás megszüntével.)

— Másik, igen fontos kívánsága a XI. kerületnek *a Horthy Miklós-körtértől kifelé eső területek rendezése.* Ezen a területen a bérpaloták és bérvillák egész sora épül, az építkezés állandó és folyamatos, fontos azért, hogy az új uccák közművekkel (csatorna, világítás), legalább egy keresztben átvágó gyalogjáróval és kiépített kocsiúttal legyenek ellátva, hogy *a főútvonalakat* — Horthy Miklós-út, Fehérvári-út, Budafoki-út — *megfelelő, kiépített oldalutak kössék össze egymással.*

— Sürgősen szükséges *a Lenke-úti állami lakótelep megszüntetése* és az ottani lakóknak rendes lakásokba való költöztetése. Fontos ez közegészségügyi, köztisztasági, építésrendészeti, esztétikai, stb. stb. szempontból és időszerű volna a telepet, mely a háború idején felmerült szükséglet áthidalására szolgált, véglegesen leépíteni, annál is inkább, mert a telep a körülötte azóta felépült új városrész további fejlődését akadályozza.

— Köztisztasági és közegészségi szempontból szükséges a kerületben megfelelő számú *illemhelyek felállítása*, mert a Gellért-téren elhelyezett illemhelyen kívül több a kerületben nem található.

— Közvetve, de a XI. kerület további fejlődésére nagy kihatással volna még a kerülettel határos *Tabán rendezése*, a kerületbe részben átnyúló *fürdővárosi problémák megoldása.* A végleges megoldás ebben a kérdésben tehát ugyancsak fontos volna.

— Közlekedésügyi kívánságaink: A 61-es viszonylatú közúti járat *kétszeresére való sürítése.* Az 1. és 4. viszonylatú autobuszjáratoknak *a Szent Imre herceg-útja* felhasználásával történő összeköttetése, vagy vonalmeghosszabbítás, vagy ingajárat beiktatásával. A *Lánchid és Ferenc József-hid közötti autobusz-összeköttetés létesítése*, a Pesten keresztül történő utazás elkerülésére.

Mit kiván Pest?

Goszleth Ernő dr.:

— *A Belváros problémái*, amelyek tulajdonképen a kerület érdekein túlmenő fontosságúak, három csoportba oszthatók és pedig városrendezési, közlekedési és idegenforgalmi feladatokra.

— A Belváros rendezése és ezzel kapcsolatban fejlődésének új irányba való terelése lenne *a Reáltanoda- és Kaplony-uccáknak a Múzeum-körút felé történő meghosszabbítása.* A Belvárosnak a Kossuth Lajos-ucca és Kálvin-tér közötti része *ma úgyszólván zárt és fejlődésében korlátozott terület*, amelynek áttörésével a Kossuth Lajos-uccának ma amúgy is túlterhelt forgalma lényegesen tehermentesülne. Ezzel kapcsolatban a kerületben aránylag sok régi ház lebontása és újra való felépítése is eszközölhető lenne, megfelelő adómentesség és építkezési kölcsönök nyujtása révén.

— Közlekedési szempontból első és legfontosabb teendő *a Veress Pálné-ucca — Irányi-ucca és Prohászka Ottokár-ucca közötti szakasza — közlekedésének megfelelő szabályozása.* Tarthatatlan és életveszélyes állapot ugyanis az, hogy az egyméteres gyalogjáró mellett, a 6.85 méteres úttesten, *kétirányú villamos- és kocsiközlekedés*, továbbá egyirányú autobuszforgalom bonyolíttasék le. Ugyancsak kívánatos lenne, hogy *az autobuszforgalom a Váciucca, Vörösmarty-tér és a Piaristák épülete közti szakaszáról* — különösen az ottani kereskedők érdekeinek figyelembevételével — *más irányba tereltessék.*

— Idegenforgalmi szempontból is végül igen fontos *a dunaparti korzó rendezése.* Ezen kérdéssel kapcsolatos a dunaparti villamos Lánchid és Erzsébethid közti részének megfelelő szigetelés által az alsó rakpartra, a jelenlegi pályatest alá süllyesztése, ami által a korzó gyalogjárójának megfelelő kiszélesítése érhető el. El kellene távolítani a Dunapartról az összes dísztelen bódékat, raktár-épületeket, továbbá a nélkülözhetetlen és minimumra csökkentett *hajóállomások* művészien kiképezendők úgy, hogy a kiszélesített korzóról a budai hegyvidék festői panorámája teljes szépségében élvezhető legyen. Rendezendő lenne a Dunapart *Erzsébethid és Ferenc József-hid közti része, megfelelő parkírozás és aszfalt-járda létesítése által.*

Ujlaky Holtzspach Ödön dr.:

— Az V. kerület érdekében fölötte kívánatos volna *a gazdasági helyzetnek és az adóügyi politikának olyan kedvező alakulása*, amely lehetővé tenné, hogy *az új Lipótváros fejlődése* folytatódjék és kiterjedjen azokra a még puszta területekre is, amelyek *a Rakovszky-park tulsó, Ujpest felé eső részén* éktelenkednek. Kívánatos volna a Dunapart teljes kiépülése, általános városrendészeti és városesztétikai okokból, de kívánatos volna a kerület érdekében is, mert az építkezések folytatása *új munkaalkalmakat és az új városrészben új egzisztenciákat jelentene.*

— Kívánatos volna *a 15-ös autobuszjáratnak a Zápolya-uccáig*, illetőleg a Zápolya-uccán át *a Ferdinánd-tér tulsó oldaláig* leendő elvezetése, egyfelől azért, mert a már létező új Lipótváros közlekedésén javítana, másfelől elősegítené azt az építkezési politikát is, amely az új Lipótváros kiteljesedéséhez vezetne.

— Kívánatos volna *az óbudai híd pesti földmunkálatainak mielőbbi megindítása*, mert eltekintve attól, hogy ez ismét új munkaalkalmakat jelentene, *az új Lipótváros fejlődését nagymértékben vinné előre az építkezési kedv várható felfokozásával.*

Schara Béla:

— A Terézváros három legfontosabb kívánsága a következő:

— A VI. kerület területén (különösen a nagykiterjedésű Angyalföldön) olyan óriási a nyomor, hogy a 7000 szegénysorsú családot, vagyis kb. 35.000 lelket a költségvetésben biztosított hitelösszegből *kielégítően támogatni lehetetlen*, miért is elsősorban nagyon égető szükség *a rendelkezésre álló hitelösszegnek a felemelése.*

— A szegény, nyomorgó lakosság számára nagyobb mértékben volna biztosítandó *a természetbeni járandóságokra vonatkozó utalványok száma.*

— A VI. kerület lakosságának az utóbbi években történt szaporodásával egyenes arányban *a kerületi elöljáróság személyzetének létszáma volna megfelelő mértékben emelendő*, hogy ezáltal elsősorban a szegénysorsúak által különböző célokra kért nagyszámú bizonyítvány kiszolgáltatása történhetnék az eddiginél rövidebb idő alatt és rövidebb idejű sorbanállás után.

— Ezek azok a kívánságok, amelyeknek teljesedése esetén *a kerület közigazgatása, úgy hiszem, minden ügyfelet kielégíthetne.*

Hamvasy István dr.:

— A kerületi közigazgatásnak, szorosabb kapcsolatban lévén a polgárság mindennapi életével, alkalmazkodnia kell a megváltozott gazdasági helyzethez igazodó szükségletekhez és segítségére kell lenni, amikor a hatóság támogatását kénytelen igénybe venni.

— A VII. kerület területe a Károly-körúttól a körvasútig terjed, ezen 5 km. hosszú területen elhelyezkedett 180.000 embert meghaladó lakosságnak ügyesbajos dolgait a jelenlegi helyen lévő elöljárósági épületben zavartalanul lebonyolítani nem lehet, részint a polgárok nagy száma miatt, részint, mert elérése a nagy távolságban lakók számára hosszú időbe és tetemes költségbe kerül. Ezért *a kerület egész polgárságának egyhangú óhaja, hogy a VII. és XIV. kerület a törvény rendelkezése szerint most már haladéktalanul közigazgatásilag szétválasztassék s a Zuglóban az új kerületi elöljáróság felállíttassék.* Ennek a legszerényebb igények figyelembe vételével való keresztülvitele mintegy 130.000 pengőbe kerülne, amely összeget nem tartom oly horribilis nagynak, hogy erre *az 1935. évi költségvetésben fedezetet találni ne lehetne.*

— Közlekedési, közegészségi és városrendezési szempontból elkerülhetetlennek tartom *az Erzsébet-sugárútnak a Károly-körúttól kiinduló, legalább egy kis szakaszának azonnali megépítését*, amelyet most már az ottani érdekelt háztulajdonosok is, kereskedők is annyira óhajtanak, hogy saját erejükből akarják a szükséges tőkét megszerezni s a lebontandó házakból kiszoruló s azon helyhez kötött kereskedőket az építkezés tartamára ideiglenesen emelendő épületben elhelyezni. Mindenki tapasztalhatta, hogy *a Belvárosból kifelé irányuló óriási forgalmat* a Rákóczi-úton, a keskeny Dob-, Wesselényi- és Király-uccákban már egy kis kocsi, vagy egy lovas teherkocsi lassú haladása teljesen megbénítja, az Erzsébet-sugárút egyik szakaszának megnyitásával ezeken a közlekedési zavarokon némiképen enyhíteni lehetne.

— Az önálló XIV. kerületi elöljáróság felállításával annak hatásköre kiterjedne az Aréna-út, a Vágány-ucca, Körvasút és Kerepesi-út közt fekvő óriási területre.

— Ennek az egész területnek *egyetlen közlekedési eszköze van*, a Thököly-úton végighaladó és a Thököly-útról a Mexikói-úton át a Erzsébet királyné-út felé haladó villamos vasút. Transzverzális irányban csak az Aréna-út egy részén és a Hermina-úton közlekedik a villamos vasút, más ily irányú közuti villamos, vagy autobusz-közlekedés nincsen.

— Az új kerületben jobb- és balszélen lakók a kerület központjában tervezett elöljárósági épületet sem villamossal, sem autobusszal megközelíteni nem tudják. A külső területek már csaknem teljesen be vannak építve családi-házakkal, az ezekben lakók és gyermekek 10—15 percet kénytelenek gyalogolni, míg villamos vonalat elérhetnek. Ezért *mulhatatlanul szükséges volna a Stefánia-út, Egressy-út, Telep-ucca, Hajtsár-út vonalán autobusz-közlekedés bevezetése és a Bosnyák-tér—Mogyoródi-úti vasútvonal meghosszabbítása a Vezér-uccáig.* Ha a főváros által megrendelt 50 új autobusz kocsi elkészül, a polgárságnak ez a kívánsága is teljesíthető lesz.

Unger Béla dr.:

— A VIII. kerület három, legfontosabb kívánsága:

1. *Városrendezési* szempontból:

a) a *zsákuccáknak* (mint aminők: a Beniczky-, Szeszgyár- és a Csobánc-ucca) megnyítása,

b) a Teleki-téri zsibárustelep kitelepítése. A kitelepítés után annak parkírozása, mint ahogy a papházak előtti tér parkírozása (beültetése) is a kerület kívánságai közé tartozik.

2. *Fürdőpolitikai* szempontból:

Népfürdő létesítése a VIII. kerületben, az e célra már a Nagyfuvaros-uccában kisajátított két házhelyen is kívánatos volna.

3. *A kerület adminisztrációját* illetőleg:

Az elöljáróság személyzetének szaporítása. Ugyanis a mai nehéz gazdasági viszonyok mind több és több feladatot rónak az elsőfokú hatóságra, úgyhogy nemcsak a meglévő ügykörök bővülnek, hanem új resszortok is keletkeznek. Minthogy személyzet szaporításáról ezidőszerint nem lehet szó, a tényleges személyzet teljes munkaerejére van szükség; így nemcsak a délelőtti, hanem a délutáni hivatalos órán túl is rendszeres munka folyik.

Battlay Imre:

— A Ferencváros három kívánsága:

— Olyan *telekpolitika* kezdeményezése, mely a városrendezési elgondolások és az épülő Boráros-téri híd miatt előálló új követelményekhez igazodva, a magánépítkezési kívánságokat is kielégítené.

— Az 1933. XVIII. 3. §. 2.) tc. rendelkezésének végrehajtása, mely a *Csepelsziget felső csúcsán lévő területeket közigazgatásilag átcsatolná a fővároshoz.* Sok visszás helyzettől szabadulna így meg, a kikötőkből a város, illetve Nagyvásártelep között lebonyolódó kereskedelmi forgalom. Szükséges lenne *a Nagyvásártelep és Soroksári-út közt a Beöthy-uccai átjáró megépítése* is.

— Az úgynevezett *kiserdei nyomortanya megszüntetése*, az ott lakók megfelelő elhelyezésével. E terület és az ezzel kapcsolatos külső részek fásítása: Haller-tér, Vágóhid-ucca, Hungária-körút, Külső Mester-ucca, Külső Soroksári-út, Ecseri-út, Epres-erdő, melyeknek zöld foltjai megbecsülhetetlenek a külső, gyárváros nagyon poros, fertőzött levegőjében.

Bucsánszky Bertalan dr.:

— Kőbánya a székesfőváros egyik legelőnyösebb fekvésű kerülete, magasan fekszik, jó levegője van és fejlődésre képes, még hosszú ideig óriási beépítetlen területei következtében, a fejlődését azonban a két főútvonalán: *a Kőbányai- és Kerepesi-úton lévő MÁV sorompók teszik lassúvá*, mert a főváros közönsége nem kíván olyan helyen lakni, ahol a sorompók a napnak épen a legforgalmasabb időpontjában (24 óránként 80—84-szer) le vannak zárva, sokszor 8—10 percig, néha még hosszabb ideig is várniok kell, míg átjuthatnak azokon.

— Ezért Kőbánya polgárságának egyik legfontosabb kívánsága az, hogy *az említett két sorompó mielőbb megszűnjön*, ha másként nem lehet, az illetékes polgármesteri ügyosztályban már régen készen álló vasuti aluljáró terv megvalósítása útján.

— Kőbánya néhány évtizeddel ezelőtt *a sertéshízlalás és sertéskereskedelem eldorádója volt* Magyarországnak, sőt világviszonylatban is nagy közgazdasági jelentőségű volt, 40—50 szállásában 500——600.000 sertés forgott állandóan. A kerület lakossága kevés volt s azok is nagyobbrészt a sertéshízlalásból, ügynökösködésből és a sertéskereskedelemből éltek s amellett mezőgazdasággal és az akkor híres szőllőműveléssel foglalkoztak.

— *Ma csupán négy sertéshízlalója van Kőbányának*, a sertések száma 15—18.000 között váltakozik, a hízlalás közgazdasági jelentősége a fővárosra is és a kerületre is megszűnt, ellenben a szállások bűze megmaradt, rontja a kerület egybként egészséges levegőjét és a legyek milliárdjaival kellemetlenkednek a polgárság otthonában és emellett fertőzést is okoznak.

— A sertésszállások további fenntartása tehát *anakronizmus*, ezért a kerület polgárságának *második legfontosabb kívánsága* a sertésszállások mielőbbi gyors megszüntetése.

— A X. kerület *területileg ma a legnagyobb kerülete* a fővárosnak, *közúti közlekedési lehetősége pedig a legmostohább* s részben ez a körülmény is megmagyarázza a kerület lassú fejlődését és a főváros többi részével való szorosabb összeépülését.

— Hogy csak egy példát említsek, Pestszentlőrincre vagy Ujpestre a város belső részéből, még átszállással is, 24 fillérért lehet eljutni, ellenben *Kőbányára, a Gyömrői-útra már csak 44 fillérért juthat ki az ember a város belső részéből*, mivel a Liget-téren át kell szállani autobuszra s azért külön 20 fillért kell fizetni *a már megváltott 24 filléres villamos átszálló jegyen kívül.*

— Egyszeri oda- és visszautazás *tehát 88 fillérbe kerül*, ami a mai kereseti viszonyokhoz mérten *nagy megterhelést jelent* az utazó közönségnek.

— Ezért Kőbánya polgárságának *harmadik kívánsága* a közgyülés által már az 1913. évben elhatározott Gyömrői-úti villamos vonalnak sürgős megépítése.

Tóth Lajos
pala- és cserépfedő-mester
Vállal: Eternit-, cserép-, facement- és bőrlemezfedést, tetők jókarbantartását és tatarozást
Budapest, IX. Közraktár u. 24. Telefon 87-7-26

Zuglói problémák

Az Uj Budapest részére irta: PETROVÁCZ GYULA

A főváros XIV. kerületét általában Zugló név alatt ismeri a nagyközönség, pedig *a tulajdonképpeni Zuglón kívül a Herminamezőt, a Törökőrt, Rákosfalvát, sőt a rákosi réteket is magában foglalja.* Zugló évtizedek óta két célért küzd. Az egyik *a kerületi önállóság,* a másik *a halálsorompók eltüntetése,* vagyis a kerületet derékban átmetsző forgalmi akadálynak, a ceglédi vasútvonalnak a főváros határába való kitelepítése.

Én magam tizenöt esztendővel ezelőtt *legelső felszólalásomat* e két problémának a felvetésével *kezdtem Budapest törvényhatósági bizottságának a közgyűlésén.* Azóta is évről-évre ezzel a témával szoktam kezdeni költségvetési felszólalásomat, mert tudom, hogy e két problémának a megoldását nemcsak Zugló nagyközönségének speciális érdekei, hanem *általános fővárosi érdekek is egyaránt követelik.*

Tizenöt esztendei küzdelem után annyit sikerült elérni — és ez is legszemélyesebb tényekedéseimnek az eredménye — hogy az 1930. évi XVIII. törvénycikk *elrendeli a XIV. kerület felállítását és ezzel kapcsolatosan hivatalosan is megállapítja Zugló közigazgatási területét.* Az 1930. évi fővárosi törvény életbeléptetése óta *külön kerületi választmánya is van Zuglónak,* — sajnos — anélkül, hogy egyetlenegyszer is összehívták volna.

Négy évvel ezelőtt ennek a kerületnek 16.588 választója volt és 56.063 lakosa. Tehát már 1930-ban is *jelentős városrész volt,* amely a vidéki városok méreteit jóval meghaladta. Az elmúlt négy év alatt *példátlanul nagyarányú szaporodás következett be Zugló területén,* amit legjobban bizonyít az a tény, hogy *a választók száma megközelíti a húszezret, a lakosok száma pedig meghaladja a nyolcvanezret, vagyis Zugló ma már Debrecen városának a nagyságával vetekszik.*

Ennek az óriási fejlődésnek ellenére Zugló közönsége *még mindig nem tudta elérni azt,* hogy önálló elöljáróságot kapjon és külön közigazgatási kerületként szerepelhessen. Kevesen ismerik a zuglói kerületnek kiterjedési viszonyait. Nem tudják például, hogy *Zuglóban 159 utca és 13 tér van,* amit, ha szembeállítok *a VI. kerületnek 61 utcájával és 8 terével,* vagy *a VII. kerületnek 58 utcájával és 8 terével,* világossá válik, hogy *kiterjedés dolgában is ez a legnagyobb kerületek egyike.* Itt vannak *a leghosszabb utcák és a legnagyobb terek a fővárosban.* Csak a *Hajtsár-út 4920* méter, tehát csaknem öt kilométer. A *Thököly-útnak* a kerületen átmenő szakasza 4120 méter, a *Francia-út* 3200 méter, az *Egressy-út* 3100 méter, a *Zugló-utca* 3060 méter, ezeken kívül is sok olyan utcája van Zuglónak, amelyek egyenként hosszabbak egy-egy kilométernél. Az *Ilosvay-tér* területe 38.000 négyszögméter, az *Egressy-téré* 20.650 négyszögméter, a *Bosnyák-téré* 17.369 négyszögméter. Mind a három tér Budapest legnagyobb kiterjedésű terei közé tartozik.

Már a területi kiterjedés nagysága is indokolja, hogy *Zuglót végre önálló kerületté minősítsék át,* nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is. Tarthatatlan az a helyzet, hogy ezt a hatalmas területet *a Csengery-utcai elöljárósági épületből függelékként adminisztrálják.* Teljes mértékben jogos tehát az a követelésük, hogy *az új kerületi elöljáróságot 1935-ben feltétlenül felállítsa a polgármester.* Igéretekben minden polgármestertől és minden főpolgármestertől minden évben megkaptuk a legteljesebb biztatást a következő esztendőre. Hinni akarom, hogy *az új polgármester már nem a következő évre, vagyis 1936-ra, hanem állása elfoglalásának esztendejében, vagyis még 1934-ben programmjába veszi ennek a közigazgatási szempontból vitán felül álló módon szükséges és sürgős problémának a megoldását, ami anyagi nehézségek nélkül* történhetik meg, mert hiszen a kerület központjában *a fővárosnak nagy és sok olyan bérházépülete van,* amelyeknek átalakításával az elöljárósági épület létesítésének pénzügyi feltételei éppúgy, mint a XI. kerületben is történt, önmaguktól adva vannak, vagyis a külön elöljárósági épület üzembehelyezése kevés költséggel oldható meg.

Másik nagy problémánk, amit mai mozdulatlanságából elindítani a lehetetlenséggel határos, — *a ceglédi vasút kihelyezésének évtizedes problémája.* Az a körülmény, hogy ez a vasút pályaszintben keresztezi a kerület összes kivezető fő útvonalait, hogy villamos- és autobuszvonalak azért *képtelenek menetrendszerű közlekedést lebonyolítani, mert menet is, jövet is sorompó zárja el útjukat.* Hogy a tűzoltóság és a mentők sokszor nem tudják időhöz kötött hivatásukat céljuknak megfelelő gyorsasággal teljesíteni, mert *a sorompónál percekig kell vesztegelniök,* végül az a körülmény, hogy *a sorompó évente három-négy halálos áldozatot, de ezenkívül boszszúságot, időpocsékolást, forgalmi torlódást követel,* — elég indok arra, hogy a szakbizottság, a közgyűlés és a fővárosi adminisztráció vezetői meggyőződjenek a helyzet tarthatatlanságáról, de kevés volt arra, hogy az elénk meredő problémának a megoldását gyakorlati útra terelje.

Volt egy pillanat, éppen a legutóbbi választások előtt, amikor ez a probléma az Államvasutakkal folytatott tárgyalások során a megoldás stádiumába jutott. Akkor azonban *az Egységes Községi Polgári Párt taktikai okokból levette napirendről azt az előterjesztést,* amelynek elfogadásával a halálsorompókat végre el lehetett volna tüntetni. Azóta *romlott a gazdasági helyzet* és az Államvasutak ma már *nem tudják prezentálni azt a 12 millió pengős kölcsönt,* amely az említett alkalommal már rendelkezésre állott.

Nekünk *az a természetes törekvésünk,* hogy azon a vonalon, amelyet most ez az akadályt okozó vasúti hálózat foglal le, széles sétány létesüljön, amely *összeköti a Városligetet a Népligettel.* Ha tehát az Államvasutat az ott átadandó területért valahol másutt kárpótolják, *sétányokban amúgyis szűkölködő fővárosunknak egészségügyi viszonyait javítjuk meg azzal, hogy vonatfüst helyett árnyas liget jó levegőjét varázsoljuk elő.* Ezt a kérdést tehát újból *a legerőteljesebben napirendre kell tűznünk* és abban az esetben, ha a kerület végre megkapja külön elöljáróságát, tehát Zugló közönségének egyik programmpontja beteljesül, akkor a másik probléma az új zuglói közigazgatási szervek segítségével *talán könnyebben fog* a gyakorlati megoldás stádiumába jutni.

E két nagy problémán kívül *vannak Zuglónak speciális iskolai problémái is.* Zugló ugrásszerűen szaporodó lakossága nem rendelkezik elegendő számú elemi iskolával és polgári iskolával. Ilyen körülmények között *egyáltalán nem tud lépést tartani a többi kerületekkel* és miután a Bencés-rendet az egyik legutóbbi közgyűlés mentesítette az alól a kötelezettség alól, amely szerint Zuglóban középiskolát kellett vona felállítania, most *égetően szükséges, hogy maga az állam gondoskodjék a létesítéséről,* mert hiszen a főváros középiskolák fenntartására nem kötelezhető.

Ezekben foglalom össze Zugló legégetőbb problémáit. Remélem, hogy az *új esztendő és az új polgármester* meghozza a zuglói közönség itt ismertetett vágyainak beteljesülését.

Sipőcz Jenő: Bennem egy izig-vérig budapesti polgár került a főpolgármester székébe!

A Baross-Szövetség üdvözlő küldöttsége az uj főpolgármester előtt

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Baross-Szövetség *Ilovszky* János országos elnök vezetésével százhatvan főnyi küldöttséggel jelent meg *Sipőcz* főpolgármester előtt, hogy előtte nemcsak a Baross-Szövetség őszinte üdvözletét tolmácsolja, hanem kifejezést adjon *a főváros polgársága minden rétegéből jövő ragaszkodásának is.*

Üdvözlő beszédében *Ilovszky* fontos és aktuális gazdasági problémákat vetett fel. Elsőnek azt kérte *Ilovszky,* hogy az *áruházi adó* kérdésében a főpolgármester legyen segítségére az iparnak és a kereskedelemnek. Második kérése az volt a Baross-Szövetség elnökének, hogy *az általános vasárnapi munkaszünet,* amit az egyházi hatóságok és azok kérnek, akik kora reggeltől késő estig a csarnokokban, a boltokban, a műhelyekben dolgoznak — megvalósíttassék. A továbbiakban *Ilovszky* az új főpolgármester jóindulatát kérte arra vonatkozóan, hogy *a tisztviselői fizetésekhez többé csökkentés formájában ne nyúljanak.* Beszéde végén pedig a beruházási programot illetően azt a kérést terjesztette elő a küldöttség tagjainak lelkes éljenzése közepette *Ilovszky,* hogy *legyen a főváros szeretettel a vállalkozók és kereskedők iránt,* akik hosszú évtizedek óta munkálói ennek a városnak, ezt építették, vele nőttek, vele élnek, akik most nagyon érzik a súlyos viszonyokat és még sok esztendeig akarnak Budapest székesfőváros polgárai lenni.

A küldöttségnek adott válaszában *Sipőcz főpolgármester örömét fejezte ki* azon, hogy az elhangzott kedves szavakat *Ilovszky* Jánostól hallja, akihez őt *régi barátság, sok közös harcnak az emléke fűzi* és akit általános szeretet és tisztelet vesz méltán körül. Majd így folytatta a főpolgármester:

— Bennem *egy izig-vérig budapesti polgár* került a főpolgármester székébe. Én a népből való vagyok, a budapesti polgárság népéből és mindig átéreztem a budapesti polgárnak nemcsak *örömét, hanem bűját, bánatát és keservét is* és azt hiszem, ennek köszönhetem a szeretetét is. A budapesti polgár *megérzi, ki szereti* és én hitet teszek itt, kedves polgártársaim előtt, hogy *én szeretem ezt a polgárságot,* ragaszkodom hozzá és ennek a polgárságnak minden vágya, minden kívánsága az én vágyam és az én kívánságom.

A főpolgármester ezután a Szövetség vezetősége által felvetett *konkrét problémákra tért át* és bejelentette, hogy *a beruházó program,* sajnos, nem lesz olyan nagy, ahogy azt szerették volna. — Nem az a nagy program ez — mondotta *Sipőcz,* — ami hatalmas lendületet tudna vinni az országba, de mégis valami, mert a fő az, hogy *a munka ne álljon meg, ne legyen itt tespedés,* hanem mindig érezzék a polgárok, hogy a vezetők igyekeznek róluk is gondoskodni és nehéz időkben is igyekeznek részükre munkát és kenyeret juttatni.

A küldöttség *lelkes éljenzéssel vette tudomásul* a főpolgármester szavait. A főpolgármester azután *hosszan és barátságosan elbeszélgetett a megjelentekkel.*

Ünnepi ajándék
az egész életre
a Singer
varrógép
Legmesszebbmenő fizetési könnyítések
Csekély havi részletek
Singer varrógép részv. társ.
II, Corvin tér 1 — VII, Rákóczi út 18
IV, Semmelweis u. 14 BUDAPEST VII, Rákóczi út 68
VI, Andrássy út 33 — VIII, Baross u. 86/88
Fiókok minden nagyobb városban

LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK

EGY SZÉP KÉP SZÉP KERETTEL
HOFFMANNTÓL
IV. KÁROLY-KÖRÚT 28. VÁROSHÁZA
Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Menczer Gusztáv tisztító
ruháit egy évi jótállással fényteleníti
Budapest, II., Török-u. 3. Tel.: 50-4-93.
Vidékre is szállít.
Gallér, frakk-ingek, ruhák tisztításában vezet

Iskolaépitési villám-programunk

Az Uj Budapest részére irta: báró BABARCZY ISTVÁN Dr. közoktásügyi tanácsnok

A székesfőváros közoktatásügyének igen fontos és amellett sürgős problémája a megfelelő iskolaépületekről való gondoskodás. Helyszűke miatt nincs módomban a főváros iskolaépítésének nagyszabású programját az *Uj Budapest* hasábjain részletesen ismertetni. Az alábbiakban ezért csak azokat a fontosabb mozzanatokat emelem ki, amelyek meggyőzően igazolják, hogy az iskolaépítkezések kérdésével a mostani nehéz idők ellenére is komolyan foglalkozni kell, ha azt akarjuk, hogy községi közoktatásunk színtje fennmaradjon.

A mai nagy iskolahiány okainak kellő megvilágítása érdekében mindenekelőtt a világháborút megelőző idők iskolaépítési programmjának mikénti végrehajtására kell rámutatnom. A törvényhatósági bizottság közgyülése az 1909. évi augusztus hó 7-én elfogadott iskolaépítési programm alapján 90 iskolaépületnek, több évi elosztásban, összesen 32 millió korona költséggel való felépítését határozta el. Ezt a programmot azonban a világháború kitörése miatt nem lehetett végrehajtani. A tervezett 90 iskolaépületből csupán 44 kőépület épült meg és ezenkívül ideiglenes jelleggel 20 barakiskolát állítottak fel. Megállapítható tehát egyrészt, hogy

a háború előtti iskolaépítési programm végrehajtása során még 50 százalékban sem lehetett kielégíteni az akkor fennforgó szükségletet, másrészt, hogy a háború előtti időszakból a háború utáni korszakra 46 iskola felépítésének a szükségessége maradt fenn.

A háború utáni időkre hárult tehát a nagy iskolaépítési programm befejezése, vagyis a hiányzó közoktatási épületek felépítése és az ideiglenes jelleggel emelt baraképületeknek kőépületekkel való fokozatos kicserélése. Azonban a főváros lakosságánál még ma is erősen észlelhető periferiális építkezési mozgalom, amely a belső területek elnéptelenedését és egyes külső városrészek sűrű és gyors benépesedését idézte elő, — a régi programmot teljesen hasznavehetetlenné tette, olyan iskolaépítési szükségleteket teremtvén, amelyekre a békeévek programmja nem gondolt és nem is gondolhatott. A székesfőváros volt tanácsa éppen ezért a háború előtti iskolaépítési programm befejezésének gondolatát elvetette és új iskolaépítési programmot készített, amelyet — a mindenkori pénzügyi lehetőséggel számolva — részletekben próbált megvalósítani.

E programm alapján az 1927. évben: az I., Diana-úti, a III., Kiskorona-uccai, az V., Szemere-uccai, az V., Sziget-uccai, a VII., Hernád-uccai és a VII., Őrnagy-uccai iskola-épületek emeletráépítési munkái készültek el, ezt követőleg az 1928—1930. években pedig megépült az I., Lenke-úti elemi iskola és kisdedóvó, a III., Keve-u. (Rómaifürdő-telepi) elemi iskola, a X., Üllői-úti elemi iskola, az I., Érdi-úti (Farkasréti) elemi iskola, az I., Németvölgyi-úti elemi iskola és kisdedóvó, a VII., Miskolci-úti elemi iskola és kisdedóvó, valamint a X., Ihász-u. elemi iskola. Két emeletet húztak a X., Maglódi-úti elemi iskolára, teljesen tatarozták a menekültek által hosszú ideig elfoglalt III., Lajos-u. és VII., Hernád-uccai elemi iskolák épületeit. Ezeken felül a VI., Tatai-úti elemi iskolához egy tornatermet és egy barakot is építettek, amely utóbbi a gyermek-étkeztetőhelyiséget, valamint az orvosi rendelőt foglalja magában.

Az 1931—1933. években megépült a III., Külső Bécsi-úti elemi iskola, az V., Lőcsei-úti (barak) elemi iskola és kisdedóvó, a VII., Külső Egressy-úti elemi iskola és a VIII., Csobánc-u. gyermekotthonnal kapcsolatos kisdedóvó épülete. Ugyanezen időben toldaléképülettel kibővült a X., Maglódi-úti kisdedóvó épülete, továbbá emeletráépítéssel a VI., Szent László-úti elemi iskola épülete. Az 1934. évben elkészült a X., Üllői-úti elemi iskolának és a Ceglédi-úti kisdedóvónak kibővítése.

Jelenleg folyamatban van, illetve közvetlen befejezés előtt áll a Pasarét környékének kiépülése folytán szükségessé vált

II., Fenyves-úti elemi iskola építkezése, a XI., Horthy Miklós-út 167. szám alatti iskola építkezése, amely a most még a kelenföldi vasútállomáson levő, részben bérelt épületben, részben pedig barakokban tanító elemi iskola elhelyezésére szolgál, továbbá a XI., Sopron—Bánát-u. elemi iskola és kisdedóvó építkezése, amely viszont a XI., Hengermalom-úti barakokat hivatott pótolni.

Ha az emeletráépítési, toldaléképítkezési s tatarozási munkákat, mint a főváros fejlődésével együtt járó természetszerű szükségletet elhanyagoljuk, megállapíthatjuk, hogy — a programmon kívül létesített és fentebb nem említett Lederer-telepi erdei iskolával együtt — a háború óta mindössze csak 11 közoktatási épület létesült. Ezt a számot a régi iskolaépítési programm végre nem hajtott részével egybevetve, még mindig 35 iskolaépület hiányát mutathatjuk ki abban az esetben is, ha a főváros fentebb említett külterületi fejlődését és a lakosság 20 év alatti szaporodását el is hanyagoljuk.

Úgy hiszem, az elmondottak mindenkit meggyőznek arról, hogy a székesfőváros közoktatásügye az iskolák elégtelen száma miatt súlyos helyzetben van s hogy meg kell tenni minden lehetőt a célból, hogy a szükségletek pótlásáról idejében gondoskodás történjék, mert

ellenkező esetben a tanteremhiány, valamint az ideiglenes jelleggel épült barakok használhatatlanná válása az iskoláztatás ellátása körül zavarokkal járhat.

Ez a veszély csak úgy kerülhető ki, ha a halaszthatatlanul és feltétlen szükséges iskolák felépítésére a közeljövőben lehetőség nyílik.

A legsürgősebb iskolaépítkezések a következők volnának:

a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium,

amelynek az I., Koronaőr- és Mészáros-ucca sarkán történő felépítéséhez a törvényhatósági bizottság közgyülése a közelmultban már hozzájárult,

a X., Maglódi-úti elemi iskola váltakozó osztályainak elhelyezésére,

valamint a Kada-uccai teljesen tönkrement és kiürített baraképület pótlására a X., Harmat-u. és Óhegyi-út sarkán 20 tantermes elemi iskola építése;

a XI., Horthy Miklós-út 27. szám alatti elemi és felső kereskedelmi iskoláknál

mutatkozó tanteremhiány kiküszöbölése érdekében az épületre egy emelet ráépítése;

a X., Rákosfalvai polgári fiú- és leányiskola

megfelelőbb elhelyezése érdekében a jelenlegi épülethez szárnyépület emelése;

a zsúfoltan, váltakozó osztályokkal tanító X., Százados-úti elemi iskola

részére szükséges helyiségek felszabadítása érdekében a polgári leányiskolának az épületből való kihelyezése és a részére 12 tantermes épület emelése;

a váltakozó rendszerrel tanító VI., Váci-út 57. sz. és VI., Szent László-úti elemi iskolák tehermentesítése

érdekében a VI., Béke-tér környékén 20 tantermes elemi iskolaépület emelése;

a IX., Viola-u. 12—16. sz. ingatlanokon építendő elemi iskola és kisdedóvó,

amely a IX., Tüzoltó-uccai elemi iskola váltakozó osztályainak, a bérelt épületben tanító IX., Mester-u. elemi iskolának, továbbá az irányító polgári iskola továbbfejlesztését megakasztó IX., Ipar-u. kisdedóvónak és a bérelt épületben levő IX., Páva-u. kisdedóvónak elhelyezése szolgálna;

a széttagolt baraképületekben és előadótermek nélkül tanító X., Liget-uccai polgári fiúiskola elhelyezésére

az u. n. Rottenbiller-kertben 12 tantermes iskolaépület emelése.

Ennek a nyolc iskolaépületnek a felépítése, amint az előadottakból kitűnik, korántsem jelentené az iskolaépítési szükséglet teljes kielégítését. A rohamosan fejlődő többi kerületeknek (Zugló, Herminamező, Hegyvidék, stb.) ellátása, a baraképületek teljes kiküszöbölése, az önálló iparostanonciskolák részére megfelelő, tanműhelyekkel felszerelt épületek emelése a jövőnek ugyancsak hosszú időre már el nem odázható feladatai. Mindamellett úgy vélem, hogy a nyolc pontban ismertetett

villámprogram

sürgős megvalósítása a községi közoktatás zavartalanságát és következésképen annak korszerű szintjét a közeljövőre biztosítaná. A törvényhatósági bizottság fejlett kultúrális érzéke és a már annyiszor tanusított áldozatkészsége bizonyára meg fogja találni a módokat, amelyek az iskolaépítési villámterv mielőbbi végrehajtásának pénzügyi előfeltételeit biztosítják.

M. Kir. Állami Vas-, Acél-, és Gépgyárak Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ KERTÖNTÖZÉSHEZ kézi és géphajtásu szivattyuk

Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalomba hozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vimos császár-út 28.
Telefon: 27-3-20

Remetehegy platóján
Doberdó-út 10—16. sz. alatt, József főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, szépfekvésű, befásított 300 négysögöles üres villatelkek és villaépületek eladók
A percellák a 72-es villamostól néhány percnyire, főútvonalon terülnek el, könnyen megközelíthetők. — Remek kilátás, elsőrangú hegyi levegő. Bővebbet a helyszínen, vagy Telefon: 83-2-89. alatt.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 25-5-54 25-5-55 és 25-5-56

König, Román és Stein
mérnökök, építési vállalkozók
BUDAPEST, VIII., NÉPSZINHÁZ-UTCA 13.
TELEFON: 43—1—44.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépítési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-u. 10
Telefon: 30—3—85.

Jegyzetek Toperczer Ákosné költségvetési beszédéhez

Az Uj Budapest részére irta: CSORNA KÁLMÁN Dr.

Egy meleg női szív költői megnyilatkozása volt az a beszéd, amellyel *Toperczer* Ákosné a költségvetés rendszerint száraz, színtelen vitájának egy félórára fényt, melegséget kölcsönzött.

Kedvenc témájával, a székesfőváros szociális működésével foglalkozván, indítványozta, hogy szervezzen meg a polgármester egy olyan *ügyosztályközi állandó bizottságot*, amely az összes érdekelt ügyosztályok, hivatalok és intézmények, továbbá az érdekelt egyesületek képviseletének bevonásával, valamint a szociálpilitika téren elismert szaktekintélyek részvételével alkalmas legyen a székesfővárosi szociálpolitika ügykörének egész egyetemére kiterjedő tervszerű és eredményes tevékenység kifejtésére. Indítványozta továbbá egy, a szociálpolitikai igazgatást egységes rendszerbe foglaló *szabályzat* megalkotását is.

Hallgatva a színes és megkapó beszédet, *kettős érzés tartott hatalmában.* Egyrészt az öröm érzése, másrészt a megnyugvás érzése, hogy az a gondolat, amelyet hosszú évek óta írásban és szóban hirdetek — a szétforgácsolt hatósági és társadalmi szociális munka szerveinek és tevékenységének összefogása és összeműködtetése — immár utat tört magának a fórumon is és mint mellőzhetetlen követelmény jelentkezik.

Sietek hozzátenni, a gondolat nem az enyém, mert azt már közel két évtizede érzékelték és feltárták német, osztrák stb. szociálpolitikusok, különösen a gyermekvédelmi tevékenység területein. Az én szerény szerepem csupán arra szorítkozott, hogy a külföldi példák útmutatása alapján felismerve, nálunk ugyanazon bajok kútforrásait, *könyveimben és székesfőváros hivatalos szerveihez tett jelentéseimben és javaslataimban* már 6—7 évvel ezelőtt reámutattam a rendszer- és módszerbeli hibákra és azok orvoslási módjára. Mély megnyugvással — de a hiúság paránya nélkül vettem tudomásul már a IX. ügyosztály tanácsnokának 1934. május 5-én a gyermekvédelmi bizottság munkaprogrammja tárgyában készített előterjesztésében foglalt azt a megállapítását, hogy *osztja felfogásomat* gyermekvédelmünk hibáit illetően és elfogadja a bizottság munkaprogrammjául azt a nézetemet, illetve munkatervemet, amelyet a „Szociális gyermekvédelem" című munkámban kifejtettem. *Toperczer* Ákosné megragadó beszéde pedig *újabbi megerősödését és megtermékenyülését jelenti a gondolatnak,* amelynek most már nem is szabad a köztudatból eltűnni. És hogy ez így lesz, arra biztosíték a gondolat felkarolóinak lelkes buzgalma, szívóssága és tettereje, amely mármekvédelmi ügy ügyosztályközi és mekvédelmi ügy ügyosztályköri és szakértőkkel is kiegészített átfogó jellegű szakbizottsága már működik, ennek az egész szociálpolitikai tevékenységre kiterjedő hatályú továbbfejlesztése pedig csak idő kérdése.

Nagy lépés lesz viszont a megvalósulás felé az a népjóléti igazgatást rendező szabályrendelettervezet jogszabállyá válása, amely jogszabálynak majdnem éppen a szociális munkaszervek összefogása, célszerű és harmónikus összeműködése fogja alapvető gondolatát képezni.

Talán nem lesz szerénytelenség, ha megemlítem azt, hogy ennek a szabályrendelettervezetnek alapot lerakó munkálatainál *Liber* alpolgármester úr felkérésére jelen sorok írója és *Szokola* Leó ülnök-kollégám hónapokon át tevékenyen közreműködtünk és hogy munkánk során a tervezetbe nem egy ideánk is belekerült.

Az a szabályzat — helyesen szabályrendelet — tehát, amelynek elkészítését *Toperczer* Ákosné mély szántású és lendületes beszédében szintén sürgette, a megvalósulás útján van. Igaz ugyan, hogy az új fővárosi törvények és a megbillent gazdasági viszonyok folytán beállott változások a szabályrendelettervezet *újabbi átdolgozását teszik szükségessé és a gazdasági viszonyok stagnálása még egy ideig elodázhatja a szabályrendelet végleges kialakulását,* de meggyőződésem az, hagy ha *Toperczer* Ákosné az ő lelkes buzgalmával, energiájával és ékesszólásával ébren tartja e fontos kérdést, úgy az nem fog lekerülni a napirendről, hanem *belátható időn belül megvalósul.*

LINGEL Rózsa-u. 4.
KARÁCSONYI VÁSÁR
meglepően olcsó árak
Gör Piccoló, Jour-kocsi és servir asztal különlegességek.
Recamiék, összerakható könyvszekrények — antique és modern — alkalmi butordarabok nagy választékban.

Jeszenszky János
papi és polgári szabó
Trunkhahn cég volt papi szabásza. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.
Budapest, IV., Irányi-utca 21. sz. félemelet 7.
(Irányi-utca és Veres Pálné-utca sarok).

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5.
Telefon: 82—4—29.

KRÁLGYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, III., Lajos-utca 77-79. Tel. 624-88.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐBERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51
Telefon: 62—2—06.

Szendy Károlyéknál

Látogatás egy budai uriházban

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Harangvirág ucca. Az ucca nevéből derű, békesség, verőfény sugárzik. Csöndes kis budai ucca, az elején egyemeletes ház. A babonások szerencsés hetes száma a kapu felett.

Itt lakik Szendy Károly polgármester feleségével és két felnőtt fiával. Ebből a meghitt családi otthonból meríti erőt felelősségteljes munkájának elvégzéséhez, ide tér vissza szerettei közé a napi munka után. Egy finom asszonyi kéz nyoma látszik a polgármester lakásán; nemcsak feleség, de élettárs is Szendy Károly hitvese.

A polgármester élettársához jött interjút kérni az újságíró. Az élettárshoz, aki Szendy Károly mellett volt közel huszonöt éve jóban, rosszban, küzdelmekben, sikerekben és néha talán csalódásokban. Azt szokták mondani, hogy a házastársak sok együtttöltött év után hasonlítani kezdenek külsőleg is egymáshoz. Valóban, Szendy Károlyné arcán is ott dereng az a komoly, nyugodt mosoly, amelyet úgy ismerünk a polgármesternél. Mosolyogva válaszol kérdéseinkre is, a közéleti ember feleségének biztonságával.

— Hogy fogadta, méltóságos asszonyom, a hírt, — tesszkk fel az első kérdést — hogy férjét a törvényhatóság egyhangú bizalma Budapest polgármesterévé választott?

Csillog a méltóságos asszony szeme:

— Természetesen nagyon örültem...

Azután kissé elfátyolosodik a vidám hang, ahogy folytatja:

— ...csak attól félek, hogy ezentúl még kevesebb ideig tartózkodhat otthon. Pedig, hogy szeret itt lenni! Az uram szereti a csöndet, szeret itthon dolgozni, közöttünk. Sokszor hazahozza a munkáját, aktákat, előterjesztéseket és késő éjszakáig tanulja, tanulmányozza azokat...

— Sajnos, mióta alpolgármesterré választották, alig van itthon.

— Mi a napi beosztása a polgármester úrnak? — hangzik a következő kérdésünk.

— Reggel félnyolckor reggelizik az uram. Azután negyednégyig nem látjuk, akkor jön csak haza ebédelni.

— Megvárják az ebéddel? A fiai is?

— Természetesen. Együtt étkezik az egész család. Rövid ideig tart az ebéd és félötkor az uram már elsiet hazulról. Néha ülésre megy, ha nincs ülés, akkor is bemegy a hivatalába. Este 10 óra is van, mire hazakerül.

— És akkor elmennek valahová szórakozni?...

— Ritkán. Vacsorázunk — hideget. Vacsora után sokszor, mint már említettem, késő éjszakáig dolgozik... Igy él a polgármester...

— Színház?

— Egyszerű életet élünk, inkább egymásnak, családunknak. Hetekint egyszer elmegyünk az Operába, ahol bérlők vagyunk. Társaságba az utóbbi időben keveset járunk, sok a dolga az uramnak.

— Méltóságos asszonyom, az előbb említette, hogy esténkint hideg felvágottat vacsoráznak. Egy indiszkrét kérdés ezzel kapcsolatban: mint háziasszony, hogy van megelégedve férjével?

Szendy Károlyné jókedvűen felnevet:

— Nincs ellene semmi panaszom. De nem is lehet. Uramnak nincsenek passziói, szerény, minden étel ízlik neki. Igazán könnyű dolga van mellette a háziasszonynak. Egyébként ilyen tekintetben én is hasonló vagyok uramhoz. Ő mindig elégedett, jókedvű, panasza soha sincs.

Egy kis asztalon nyitott könyv hever. A méltóságos asszony felfogja kérdő pillantásomat és már válaszol is a ki nem mondott kérdésre:

— Most olvasom. Makkai Sándor könyve, a „Sárga vihar". Sokat olvasunk mindketten. Mindenfélét: klasszikusokat és modern könyveket is. Én természetesen többet érek rá olvasni és épp ezért sokszor úgy oldjuk meg a problémát, hogy fel szoktam hívni az uram figyelmét egy-egy jelentősebb irodalmi becsű munkára: olvassa el. Néha azután ő ajánl nekem könyveket. Most olvasta az uram Bánffy Miklós „Megszámláltattál" című művét, különösen tetszett neki.

— Olvasáson kívül egyéb szórakozás?

— Tenniszezünk, evezünk. Nyáron Visegrádon szoktunk lenni, van egy csónakunk, sok időt töltünk a Dunán.

A polgármesterné derűs szemei elméláznak. A múltba tekint vissza, a negyedszázad előtti időbe és csöndesen, halk hangon folytatja:

— A sport hozott össze minket, a tennisz. Ismeretségünk a Magyar Atlétikai Club tenniszversenyein kezdődött... Tenniszeztünk... 1909-ben volt ez... Mikor férjhezmentem, az uram segédfogalmazó volt...

— A gyerekeiről valamit, méltóságos asszonyom! — kérleljük.

Az anyai büszkeség csendül ki a polgármester hitvesének hangjából:

— A nagyobbik fiam két és fél éve mérnök. Kitüntetéssel végezte a Műegyetemet. A kisebbik jogász. A kicsi a férjemre, a nagyobbik rám hasonlít.

— Ki nevelte a gyerekeket, méltóságos asszonyom, vagy a polgármester úr?

— Én. A gyereknevelés az asszony hivatása! — hangzik a határozott válasz.

...Budapest polgármestere, Szendy Károly, nyugodt, határozott, megelégedett ember. Ezt a nyugalmat, megelégedettséget az otthonából, a családi környezetből hozza magával, ahol egy derűs, figyelmes asszony ügyel arra, hogy a gond, a mindennapi élet baja ne felhőzzék be a polgármester homlokát.

Ez az asszony a polgármester felesége, élettársa...

Az első pesti polgármester

Az Uj Budapest részére irta: BUDÓ JUSZTIN dr.

A most lezajlott polgármesterválasztás felette aktuálissá tett egy kérdést: ki volt Pest város első polgármestere és mikor választották meg? Pest szabad királyi városi kiváltságleveléből ugyanis, amelyet egyidejüleg kapott Buda városával 1703 október 23-án I. Lipót királytól, azt lehetne következtetni, hogy a privilégium elnyerése után Pest élén is polgármester állott, éppúgy, mint a többi szabad királyi városokban. Pedig a valóság az, hogy Pest városa *csak hetven évvel* később jutott abba a helyzetbe, hogy polgármestert válasszon és így polgármester álljon az élén.

Ez is amellett bizonyít, hogy Pest a visszafoglalás után még sokáig jelentéktelen város volt és inkább *Buda külvárosának tekintették*. Sem a lakosa és ennek folytán a bevétele sem volt annyi, hogy polgármesteri állásra is tellett volna. Ilymódon Pesten mint communalis tisztviselő a város élén a bíró (Stadtrichter, judex) állott. Egy személyben ő volt *a törvénykezési és közigazgatási* ügyek (negotia judiciaria és negotia oeconomica et publica) legfőbb intézője.

1725 április 13-án történt először, hogy a pesti választott polgárság a kettőnek a különválasztását kérte a pesti tanácstól; mégpedig úgy, hogy a törvénykezést bízza a legidősebb tanácsnokra, vagy — szervezze meg a polgármesteri állást! A közjövedelmek elégtelensége miatt a dologból nem lett semmi. 1740 december 20-án a polgárság köréből újból kérelmezték a polgármesteri állás megszervezését (neben dem Stadtrichter noch ein Bürgermeister). A tanács ez alkalommal azért nem foglalkozott érdemileg a dologgal, mert nem az illetékes *választott polgárság* részéről érkezett a kérelem s mert csupán *conventiculumokban* hányták-vetették azt meg.

Az első sikeres lépés ebben a tekintetben 1767 július 4-én történt. A lökés kívülről jött. *Szlávy* Pál királyi jogügyi igazgató jelentést tett a helytartótanácshoz, hogy a törvénykezés nem a kívánatos módon folyik, a peres ügyeket késedelemmel intézik el, mert ugyanazokon az üléseken tárgyalják, amikor a közigazgatási ügyeket (processum revisio iisdem sessionibus, quibus publica pertractantur assumi solita multum retardetur). Véleménye szerint ezen úgy lehetne legjobban segíteni, ha a peres ügyek letárgyalására helyettes bírói állás szerveztetnék. A helyettes bírót pedig arra kellene kötelezni, hogy négy mellérendelt tanácsnokkal hetenként két ülésben tárgyalja le a peres ügyeket. Ugylátszik, hogy *Szlávy* Pál királyi biztos még mielőtt ebben az ügyben írásbeli jelentést tett volna a helytartótanácshoz, szóbelileg ilyértelmű utasítást adott a pesti tanácsnak. Itt ugyanis már egy hónappal előbb, 1767 június 5-én tartották meg az elő ülést teljesen a kapott utasítás szerint, *Josephy* György bíróhelyettes (substitutus judex) elnöklete alatt. Az ülés előtt Veni Sancte-t tartottak a templomban, az elnök latin beszéddel nyitotta meg az ülést, mire az előadó szintén latinul válaszolt. Eszerint 1767 derekán a közigazgatást elválasztották a törvénykezéstől; az elsőt intézte a bíró (judex), az utóbbit a *helyettes bíró* (judex substitutus).

Három év mulva a pesti tanács *a legmagasabb fórumok döntését is* provokálja eben az ügyben. 1770 július 30-án ugyanis a királyi kamarához intézett előterjesztésében elmondja, hogy az ügyek könnyebb és gyorsabb elintézése céljából a közigazgatási üléseken a bíró, a törvénykezéseken pedig a *bíróhelyettes* elnököl (pro facilitatione et acceleratione causarum, in magistratualibus et politico — oeconomicis *ordinarius judex*, in judiciariis vero sessionibhs *substitutus judex* officio praesidis defungatur). És mégis Pesten a helyettes bíró csak tanácsnoki fizetést kap. Ezért arra kéri a kamarát, hogy a bíró és helyettes bíró fizetését tegye egyenlővé. Minthogy a kamara a királyi kancelláriával egyetértve, a kérelem teljesítését javasolta az uralkodónál oly módosítással, hogy *a helyettes bírói állás polgármesteri állásra szerveztessék át*, Mária Terézia királynő 1771 november 5-én döntött: in Pest ein Bürgermeister und ein Stadtrichter mit dergleichen Besoldung per 600 fl. angestellt werden möge.

Erre a kamara 1771 december 17-én értesítette a pesti tanácsot, hogy a királynő a helyettes bírói állást Pesten megszüntette és helyébe úgy, mint a nagyobb szabad királyi városokban; névszerint: Pozsonyban, Sopronban, Kassán és Budán, — *polgármesteri állás szervezését* engedélyezte, mégpedig a bíróéval egyenlő, évi 600 forint fizetéssel (in hac quoque civitate loco substituti judicis *consul* aequali cum judice 600 flor, salario constituatur). Az újonnan szervezett polgármesteri állást a város a legközelebbi tisztújítás alkalmával betöltheti. Eszerint Pesten a polgármesteri állás közvetlen elődje a helyettes bírói állás volt, amelyet viszont a közigazgatás és törvénykezés különválasztásával egyidejüleg azért kreáltak, hogy a bíró (ordinarius judex) jobban és gyorsabban tudja elintézni a közigazgatási és gazdasági, a helyettes bíró pedig (substitutus judex) ugyanúgy a törvénykezési ügyeket.

Két évvel később már azt is kérte a pesti tanács, hogy az újonnan szervezett polgármesteri állás *a bírói állás fölé helyeztessék*. A kamara 1773 február 20-án ehez is hozzájárult (officium consulatus in hac quoque civitate Pestiensi judicatui anteponatur). Hozzájárulását két okkal magyarázza. Az egyik az, hogy Pest Budának közvetlen szomszédja, a másik pedig az, hogy a régi, Lipót-féle kiváltságlevélben is a polgármester a bíró fölé van helyezve (in antiquo etiam Leopoldino privilegio *consul judici praepositus fuisse* cernatur). Végül a kamara azt is megengedte, hogy Pest városa *már a legközelebbi tisztújítás alkalmával*, Buda városához hasonlóan, a polgármesteri állást a bírói állás elé helyezhesse (occasione proxime peragendae magistratualis restaurationis consulatus officium judicatui, ad normam civitatis Budensis, anteponere possint).

A fenti rendelkezések után az első tisztújítás 1773 április 23-án vette kezdetét. A választott polgárság a tanáccsal az élén a városházáról a plébániatemplomba vonult, ahol Veni Sancte után szentmisét hallgatott; innen újból a városházára tért vissza és elkezdték a tisztújítást. A polgármester választására másnap, április 24-én került a sor. Előbb felolvasták a királyi elhatározást közlő királyi helytatótanácsi és királyi kamarai leiratokat, amelyek szerint ebben a városban is *a helyettes bírói állás helyett polgármesteri állás szerveztetik*, a bíróéval egyenlő évi 600 forint fizetéssel. Továbbá a polgármesteri állást a budai mintájára kell megszervezni s a megválasztandó polgármester a város részére adományozott kiváltságlevél értelmében is, nemkülönben az 1773 **február 20-án kelt kamarai végzés alapján** a bírót rangban megelőzi. A polgármesteri állásra jelölték: *Mosel* József bírót, *Josephy* György és *Crines* Mihály tanácsnokokat. Pest első polgármestere lett: *Mosel* József eddigi bíró. A tisztújítás befejezése után a tanács a választott polgársággal együtt a plébániatemplomba vonult, ahol a polgármesterré megválasztott *Mosel* József és a bíróvá megválasztott *Josephy* György az oltárnál letette a szokásos hivatali esküt.

Egy stand regénye

Sugár-Schnaur pere a főváros ellen

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Furcsa kártérítési pert tárgyalt a minap a tábla *Vályi*-tanácsa. A pert *Sugár-Schnaur* Gyula indította a főváros ellen, keresetében 7.748 pengőt követelt azért, mert szerinte *jogtalanul mondották fel neki a központi vásárcsarnokban árusítóhelyét*. A vásárcsarnok ellenőrzői ugyanis megállapították azt, hogy *Sugár engedélyellenesen mással társult* és úgy árulja standján a burgonyát. Ezekután úgy a vásárcsarnok vezetői, mint későbbi felebbezésre a polgármester úgy döntöttek, hogy *Sugár-Schnaur* az 1895/96-os csarnoki szabályrendelet 42. és 43. §-ába ütköző cselekményt követett el, következésképp *azonnali hatállyal felmondották Sugár-Schnaur bérleményét*.

A perben a kereskedő azzal védekezett, hogy az ellene lefolytatott eljárás során *csak azokat a tanukat hallgatták ki*, akik tulajdonképpen neki ellenségei, konkurrensei és akiknek az volt a céljuk, hogy a város rendelkezése értelmében ő elveszítse keresetét, standját. Márpedig köztudomású az, hogy *ő nagy áldozatokat hozott* az árusítóhely megszerzéséért, átvállalta az előző tulajdonos adósságait, épp ezért *egzisztenciájában érinti őt a főváros azonnali hatályú felmondása*.

Az első bíróság azonban *elutasította a keresetet*, mert elfogadta a fővárosnak azt az érvelését, hogy a polgármesternek *saját hatáskörében joga van dönteni arra vonatkozólag*, hogy mulasztást követett-e el a kereskedő, vagy sem, a tanuk vallomásából pedig megállapítható, hogy *Sugár-Schnaur* engedély nélkül társult.

A felebbezési bíróság *Sugár-Schnaur* ügyében további bizonyítást rendelt el és azoknak az iratoknak a beszerzését kívánja, amelyek révén megállapítható, hogy vajjon *milyen formában kötött megállapodást az elárusítóhelyre a fővárossal Sugár-Schnaur Gyula*, és csak azután fog dönteni arra vonatkozóan, hogy *jár-e a kereskedőnek kártérítés és hogy jogosan mondották-e fel azonnali hatállyal az elárusítóhelyet, vagy sem?*

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 73/b.
Gyár VI, Jász-utca 74. sz.
TELEFON 91-9-12.

LISKA JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., Baross-u. 77.

CSALÁDI HÁZAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Budapest környékén nagy választékban
FŐVÁROSI TISZTVISELŐKNEK
Engel László VII, Rottenbiller-u. 6/B
Telefon: 35-1-54.

Modern szigeteléseket, aszfaltutépítéseket, színesaszfalt-burkolatokat és e szakmába vágó minemü munkálatokat a legelőnyösebben végzi:
CSATÓ PÁL
Budapest, I, Budaörsi-út 18 - Tel.: 58-6-81
„Csatfalt" hidegaszfalt törv. védve!

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46.
TELEFON: 87-8-03.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

KOHN GYULA
kefe és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-UTCA 20.
Telefon: 30—2—45.

HIREK

Az Uj Budapest legközelebbi száma — tekintettel a karácsonyi ünnepekre — 1935 január 5-én, szombaton, a rendes időben fog megjelenni.

Előfizetési felhivás!

Január elsejével tizenharmadik évfolyamába lép az

Uj Budapest.

Ebből az alkalomból azt a tiszteletteljes kérést intézzük előfizetőihez: küldjék be idejében az előfizetési díjakat, hogy a lap elküldésében semmiféle fennakadás ne álljon be.

Szinte feleslegesnek tartjuk, hogy felhivjuk a figyelmet az évforduló alkalmából arra a kivételes pozicióra, amelyet a városházi hirszolgálatban az

Uj Budapest

betölt. Kétségtelen, hogy fennállása óta az

Uj Budapest

a legtartalmasabb, a legkomolyabb, a legjobban informált városházi újság, amelynek minden számában a város vezetőségének tagjai mondják el nézeteiket az aktuális városházi problémákról, a keresztény várospolitika illusztris vezető egyéniségei fejtik ki véleményüket a szőnyegen fekvő kérdésekről.

Büszkén állapítjuk meg, hogy amiképpen az

Uj Budapest

címrajza ugyanaz, mint ami tizenhárom évvel ezelőtt, megindulása idején volt, azonképpen világnézetünk, elveink és célkitűzéseink sem változtak egyetlen jottanyit sem. Ugyanazok vagyunk, akik voltunk és ugyanazok fogunk maradni! Világnézetünk: a keresztény világszemlélet, elvünk: a tisztességes újságírás, kitűzött célunk: a nemzeti és keresztény Budapest. Ennek a hármas gondolatnak leszünk fáklyavivői a jövőben is, zászlónk alá tömörítve mindazokat, akiknek vágyuk és célkitűzésük ugyanez!

Az élet rohanó tempójában megállunk egy percre, hogy magunkról beszéljünk. Bocsánatot kérünk a szerénytelenségért és megyünk tovább haladék nélkül a megkezdett úton, amelyen az

Uj Budapest

minden betűje, minden sora önmagáért beszél!

Kicsi az érdeklődés a cirkuszbérlet iránt

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a polgármester január 3-iki határidővel pályázatot irt ki a Fővárosi Cirkusz és a *Weiss* Richárd visszavonulása következtében üresen maradt Néparéna bérletére. Mint a városkazdasági ügyosztályban értesülünk, mindkét bérlet iránt *feltűnően lanyha az érdeklődés.* Külföldről egyáltalában nem érdeklődnek, a budapestiek közül pedig azok jelentkeznek csupán, akik egyik vagy másik cirkusz vezetésénél már kompromittálták magukat.

Szó van arról, hogy a Fővárosi Cirkuszt *az egyik színházi vállalat bérelné ki*, mégpedig csupán egy szezónra, hogy ott a folyó esztendei színházi produkcióhoz hasonló előadás-sorozatot rendezzen. A főváros ezt az ajánlatot *csak végső kényszerüségben fogja elfogadni*, mert nem célja a fővárosnak, hogy esztendőről-esztendőre új és rövidlejáratú bérletek tárgya legyen a két épület.

A nemzet fővárosa

Az Uj Budapest részére irta: dorogi FARKAS ÁKOS dr.

A középiskolában annakidején a történelem tanulmányozása közben mindig bámultam azt, hogy egyes városok nagy szerepet játszottak, sőt hatalmat jelentettek a világon. Csodálattal töltött el Róma városának nagysága; egyetlen város a világ ura lehetett, valamikor 24 király és 3 fejedelem fizette neki a tributumot. Karthagó és Velence történelme is megragadta a figyelmemet, azok is fölértek önmagukban egy-egy országgal.

Amikor annakidején ifjú szívvel és lelkesedéssel álltam a magyar székesfőváros szolgálatába, nagyon sokszor gondoltam arra, hogy *a történelmi Magyarország fővárosának, Budapestnek is sokszor jutott történelmi szerep.*

Ez a főváros, így, ahogy ma látjuk, nem ezeresztendős, mint Magyarország. Addig, amíg az ország átélte évezredes históriáját, *Budapest kétszer is teljesen megsemmisült:* először a tatárjárás idején, másodszor pedig a török hódoltság, de különösen Budavár ostroma és bevétele után, 1686-ban, amikor a zsoldos katonaságnak szabad prédájául engedték át . . .

És hiába volt a tatárjárás: Pest és Buda újjáéledt. És hiába volt a török hódoltság, az ostrom és a zsákmányolás, amikor kő kövön nem maradt, — Buda is, Pest is újra feltámadtak az üszkös romokból, egészen újonnan épitve az új és jobbára idegenajkú telepesekből, akik ma már annyira magyarok lettek, hogy a magyar nemzetnek igazán magyar fővárosává tudták tenni.

A *poraiból megelevenedett Phönix* nagyon is hiik Budapestre. Ennek a városnak ősi éne ugyan *Pest*, — sőt még régebbi települése: *Óbuda*, — de évszázadokon keresztül a budai Vár adott irányitást az egész városnak és az egész országnak. *Zsigmond király alatt* a budai egyetem tanárai résztvettek a konstanzi zsinaton, utána Mátyás király idejében Budát *regia*-nak, királyinak nevezték és egy túlságosan is szolgalelkü renaissance tudós még a délkört is Budáról számította. Olyan fényes és domináló szerepe csak a török hódoltság idejében volt még Budának, mert a budai pasa a szultáni birodalomban egészen Délszerbiáig uralkodott és egyenrangú volt a kairói pasával.

A romokból csak nehezen újjáéledő Budát sokáig csupán a királyi kegy juttatta jelentőséghez, de testvérvárosa és anyavárosa: Pest sokkal hamarább magához tudta ragadni a vezetést, úgyhogy Buda csakhamar kénytelen volt átengedni 1873-ban még a tudományegyetemet is Pestnek. A két város soká vetélkedett.

A kor hivó szava azonban nem engedte ezt a vetélkedést elfajulni. Ennek az országnak, ennek a nemzetnek, amely szeretettel fogadta a magyar nemzeti testvéreket, a szláv, román és germán fajú nemzeti kisebbségeket, szüksége volt ipari, vezető városra, — nyugodt értelemben vett fővárosra, — hogy tekintélyével, gazdagságával diktálhassa az ország számára a fejlődés, a haladás ütemét.

Mivel pedig már Mátyás ideje óta belátták az uralkodók és a gondolkozó hazafiak, hogy vetélkedés helyett a két város egyesítésére volna inkább szükség, — nem volt új gondolat, amikor Széchenyi István gróf, „a legnagyobb magyar" egyesíteni akarta egységes fővárossá Pestet és Budát.

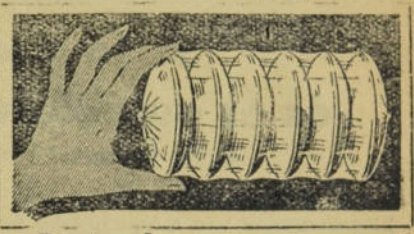
A *magyar szabadságharc kormánya*, amely kimondta az Erdéllyel való uniót is, többek között Pest, Buda és Óbuda egyesítését is elrendelte, sőt a Bach-korszakban is erre törekedtek. Az alkotmányos kormányzás helyreállítása után már nem volt idegen az egyesítés gondolata sem a nemzet, sem az alkotó városok polgársága előtt.

És valóban: *azoknak volt igazuk*, akik belátták, hogy az egységben van az erő, a hatalom és a szebb jövő igérete, nem pedig a széthúzásban, a viszályoskodásban, a vetélkedésben, hogy melyik különb. Az egységesítés sem ment könnyen. A megrögzött lokálpatrióták Pesten a gazdag város anyagi javait féltették, Budán a főváros patinás jogait, — sőt még Óbudán is féltették a régi kiváltságokat az egységesítéstől.

A kor szelleme azonban *elsöpörte az akadékoskodókat.* Jóindulattal, kölcsönös engedékenységgel minden ellentétet ki lehet küszöbölni, ha a tárgyaló felekben megvan a kölcsönös jószándék és valamilyen magasabb erkölcsi eszmének a tisztelete. A magasabb erkölcsi eszmény még a személyi torzsalkodásokat is háttérbe tudja szorítani.

Ezt kell ma is *megtalálnunk Budapest igazgatásában, ezt az erőt, ezt a szellemet.* Budapest millió polgára ma a megcsonkított, de független Magyarország igazi fővárosának a polgárai. Ahogy 60 év előtt egyesültek a testvérvárosok, úgy kell most is megmutatni a magasabb eszmények felé való törekvést: virágzó, boldog Budapestet kell teremtenünk az összefogás erejével, hogy méltó fővárosa legyen ismét annak a magyar nemzetnek, amely testvérekként keblére öleli majdan a nemzeti kisebbségeket is *egy szebb, boldogabb magyar jövő pirkadó hajnalán!*

„Antónia" kókuszszappan

6 darab kókuszolajból készült cca 4 dekás hófehér és dusan habzó kézmosó szappan hártyapapirba csomagolva összesen 25 fill.

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon (Lotz-terem)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Felhívás a Nyugdíjas Fővárosi Tisztviselők Egyesületének tagjaihoz. A Fansz tisztviselő és oktató osztályainak elségei a trianoni magyar területről kiüldözöttek segélyezésére a fővárosi tisztviselők, oktatószemélyzet, valamint az altisztek nevében fizetésük *1—3% át ajánlották fel és hozzájárulás végett a Nyufte elnökségét hasonló akcióra hívták fel.* A Nyufte elnöksége megfontolás tárgyává tette az akciót és tekintettel arra, hogy az elnökségnek nincsen joga a tagok meghallgatása nélkül tagjait anyagi áldozattal megterhelni, felkéri a fővárosi nyugdíjasokat, hogy amennyire lecsökkentése dacára segélyt nyujthatnak, ezt a nemes célra való tekintettel *kényszerítés nélkül tegyék meg, illetőleg adományukat illetékes helyre juttatni szíveskedjenek. — A Nyugdíjas Fővárosi Tisztviselők Egyesületének elnöksége.*

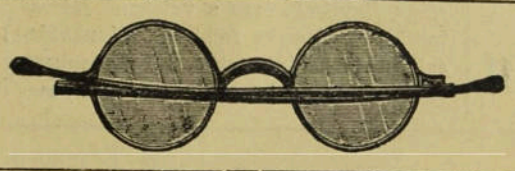
A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége december 17-én tartotta rendes havi taggyülését. *Toperczer* Ákosné örökös elnöknő megnyitó beszédében örömmel állapította meg, hogy a Pártszövetség napról-napra erősödik és nagyobbodik, annyira, hogy újabban mind többen és többen csatlakoznak a keresztény magyar asszonyok táborához. Beszámolt azokról a tervszerű munkálatokról, melyeket a kenyérkereső nő érdekében tesz s vázolta a megalakításra kerülő Országos Növédő Tanács rendkívüli jelentőségét. A továbbiakban ismertette azokat a bel- és külpolitikai kérdéseket, melyek leginkább foglalkoztatják a közvéleményt. Felszólítására a kerületi elnöknők a kerületekben folyó munkáról jelentést tettek. Majd *Kasics* Margit központi igazgató ismertette a központi ügyrendnek egyes pontjait. A gyülésen felszólaltak még dr. *Schaller* Sándorné, özv. *Schleicher* Ferencné, *Kecskeméthy* Anna, *Kiss* Elemérné, *Balázs* Béláné. A legközelebbi rendes havi taggyülést január 21-én fogják megtartani.

Adj, hogy a Karitász is adhasson!

Ha Ön ideges vagy szivbeteg, fogyasszon
Mézmaltin tápszert
kávé helyett.
Kapható minden drogéria és füszerüzletben.

Rekord-rollfilm
26 Sch. 6×9.8 felvételes P1.40
Amatőr felvételek kidolgozása elsőrendü kivitelben
REKORD FOTO SZAKÜZLET,
VII, Nyár-utca 10. Tel. 40-4-03

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
TELEFON: 81—1—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

GAZDASÁGI ÉLET

A fővárosi uthálózat és az autóközlekedés biztonsága

Az Uj Budapest részére irta: KIRÁLY KÁLMÁN

Az utak építésére ma a motoros közlekedésnek van a legnagyobb befolyása. Vonatkozik ez az országutak építésére is, de még nagyobb mértékben a városi utakra. Érthető tehát, hogy a motoros közlekedésnek az utakkal szemben támasztott egyre növekvő igényei az utak építésekor mindenre kiterjedő alapos tanulmányt tesznek szükségessé.

A fővárosban az elmúlt évtized alatt végrehajtott útrekonstrukciós és útmodernizálási műveletkor a fenti elvet mindig szem előtt tartottuk. Céltudatos útépítési politikával elértük azt, hogy a háború alatt leromlott főutak a modern közlekedési eszköznek megfelelően új burkolatot nyertek. Emellett a háború után (a főváros külső területeinek nagymérvű beépítése folytán) keletkezett új városrészek forgalmi igényeiről is sikerült gondoskodnunk.

Ma már elmondhatjuk, hogy a fővárosban az útépítési téren mutatkozó elsőrendű szükségletek kielégítést nyertek. Makadám stb. burkolataink oly állapotban vannak, hogy a mai forgalom mellett fenntartásuk abnormisan nagy költséggel nem jár.

Ennek ellenére még mindig sok a tennivaló. Az autóközlekedés egyre emelkedő sebessége oly intézkedéseket tesz szükségessé, amelyek a lehető legnagyobb *közlekedési biztonságot*, még kedvezőtlen időjárás mellett is lehetővé teszik.

Evégből felette fontos az útvonalak helyes *vonalvezetése*, célszerű *hossz* és *keresztirányú kiképzése* és a *fordulók* helyes megtervezése.

Sajnos, e tekintetben sokszor nehéz a helyzetünk. Uthálózatunk túlnyomólag régi városszabályozási terveken alapszik. Ennek következtében sok forgalmi főút vonalvezetése (különösen Budán) hibás, sok útvonal meg sincs nyitva, ami sok panaszra ad kot. A város beépítettsége miatt az utak vonalvezetése és magassági kiképzése tekintetében kötve vagyunk, vagy legalább is ma mélyreható változásokat elérni nem lehet. Azonban legalább tudásban állandóan készenlétben kell lenni, hogy városépítészeti kérdések megoldásakor az említett szempontok figyelembe vétessenek.

További feladat, az autóközlekedés biztonsága érdekében, az *útburkolatok sikosságát* csökkenteni. E kérdést már évek óta tanulmányozzuk. Forgalmas autobusz-útvonalainak (a Dorottya-uccának stb.) aszfalt felületének mesterséges érdessé tétele révén figyelemre méltó eredményeket sikerült elérni. A sikosságot előidéző okok felderítése, továbbá ugyanazon útburkolatnak különböző összetétel mellett való viselkedése, nagy elméleti és gyakorlati felkészültséggel rendelkező, Utügyi Intézetünk megoldandó problémáit képezik.

Ide tartozik a modern autóutakon különben jól bevált a hengerelt aszfaltburkolatok egyik nagy hibájának: *a hullámképződésnek megakadályozása*. Itt is állandóan folynak kisérletek és remélhető, hogy a technikai kivitel tökéletesebbé tételével sikerül e hibát is a minimumra csökkenteni.

A nagy sebességű autó-közlekedésnek biztonságán kívül figyelemmel kell lennünk a *szállítás gazdaságosságára* is. E tekintetben tény az, hogy ez főként a járművek üzemi kiadásaitól és kevésbé az útburkolás költségeitől függ. Ezért kell oly nagy súlyt helyezni a burkolatok jókarbantartására. Ezen axioma fővárosunk útügyi politikájának sarkalatos pontja. Ha új utak építésére a szükséges anyagi eszközök valamely időben nem is állanak rendelkezésre — a meglévő úthálózat jókarban tartására a szükséges összeget mindig megkapjuk. Igy azután utainkat nemcsak karban tarthatjuk, hanem ott ahol az gazdaságosnak mutatkozik, a minőséget (kátrányozással stb.) javítjuk is.

Budapesten súlyosan esik számításba az a tény, hogy gummi-abroncsozású motoros járművek mellett még ma is igen sok a vasabroncsozású *lófogatú* jármű. A forgalom eme kettős minősége természetesen a leggyöngébb minőségű burkolatokon: a makadámutakon bosszulja meg magát legjobban.

Ezzel okolható meg, hogy gyakran erősebb burkolatot alkalmazunk, mint amilyet a forgalom nagysága követel.

Ma a gazdasági életben mindenütt előtérbe lép az a felfogás, hogy a fellendülés egyik tényezője: a jó úthálózat. Azonban *e téren sem szabad túlzásba esni*. Ezért helyes, hogy a főváros a főforgalmi utak kiépítésével a forgalom irányításáról gondoskodik. Emellett a lakóuccákat olcsó, de a mellékuccák forgalmi igényeinek megfelelő, útburkolatokkal látja el.

A főváros vezetősége a multban mindig megmutatta, hogy a helyzet magaslatán áll és ha kell, tetemes áldozatoktól sem riad vissza. Biztos, hogy a jövőben is így lesz ez. Beruházó kölcsönből, vagy más pénzforrásból mindig megkapjuk majd azt az összeget, amely a fölsorolt szempontok kielégítését célzó munkánkat ezután is lehetővé teszi.

1935-ben legalább egy idegen nyelvet kell Önnek okvetlenül megtanulni!

Egy életre szóló karácsonyi ajándék

Az Uj Budapest kedvezményes akciója a legmodernebb, játszvatanító hangosfilmszerü rendszerrel

Amilyen igaz az, hogy nyelvében él a nemzet, olyan igaz az is, hogy ma minden nemzet rá van utalva idegen nyelvek megtanulására. Még az angolok is újabban különösen energiával szorítják az ifjúságot arra, hogy idegen nyelveket sajátítsanak el. A mi gyönyörű, zengzetes nyelvünkkel, sajnos, nem mehetünk messze, pedig sohasem volt annyira szükségünk arra, hogy megértessük magunkat a világgal, mint ma. Ha külföldre utazunk, süket fülekre találunk; ha állást keresünk, azt kérdezik, hány nyelven beszélünk és így lépten-nyomon meg kell győződnünk arról, hogy a nyelvtudás ma már nélkülözhetetlen.

Hogy lehet mégis az, hogy aránylag kevesen tudnak idegen nyelveket és akik tudnak is, nem azzal a kiejtéssel beszélik, hogy azt bárhol a külföldön meg is értsék. Nem is beszélve arról, hogy általában képtelenek a külföldieket megérteni. Nekünk régi célunk volt már, hogy olvasóinknak a nyelvismeretek megszerzését hozzáférhetőbbé tegyük, azonban az általában használt könyvmetódusokat nem tartottuk alkalmasnak arra, hogy olvasóink érdeklődését az idegen nyelvek tanulása iránt fönntartsuk.

Olvasóink nagy része ugyanis elfoglalt ember, akinek bizony az időt és kitartást jelentő nyelvtanulás komoly munkát jelentett eddig. Most azonban, hogy a londoni Linguaphone Institute gramofonlemezes nyelvtanító rendszerét megismertük, úgy véljük, kötelességünk olvasóink figyelmét erre a valóban játszatanító rendszerre fölhívni. Munkatársaink látogatást tettek a Linguaphone Institute József-körút 2. szám alatti magyarországi központjánál, hogy magunk is meggyőződjünk azokról az előnyökről, amelyeket minden oldalról hallottunk. Ez a látogatás meggyőzött bennünket arról, hogy valóban mindaz az előny, amelyeket a Linguaphone-ismertető részletez, megfelel a tényeknek és semmi sem tudja ezt annyira beigazolni, mint maga a tapasztalat, a kipróbálás.

A képek a szem, a finom shellakból készült, nagy, élettartamú, duplaoldalas lemezek pedig a fül segítségét veszik igénybe és néhány lehallgatás után valósággal hangosfilmszerűen élvezhetjük az előadást. Az előadók a világ legkitűnőbb profeszorai, akik éjjel-nappal rendelkezésünkre állnak, tetszés szerint ismételve az anyagot. Természetes hangon beszélő élő emberektől gyakorlati témákat hallunk, mintha csak külföldön volnánk. Ennek a valóban tökéletes rendszernek a segítségével, amely 3000 különböző szó ismeretét nyujtja, úgy tanuljuk meg a kívánt idegen nyelvet, mint a gyermek tanulja anyanyelvét.

Örömünkre szolgál ennek bejelentése, hogy munkatársaink tapasztalatai alapján megállapodást kötöttünk a Linguaphone Institute-al, mely szerint olvasóink nemcsak, hogy díjmentesen megkaphatják egyheti díjmentes próbára az angol, francia, német vagy olasz kurzust, minden vételkötelezettség nélkül, még az odaküldés és csomagolás költségeitől is mentesítjük az érdeklődőket. Ezt a kivételes karácsonyi kedvezményt csak azok élvezhetik, akik az alanti szelvényt legkésőbb 1934 december 31-ig postára teszik.

További külön karácsonyi kedvezményképen minden érdeklődő — vétel esetén — még két darab 6 pengő értéknek megfelelő pót képes szövegkönyvet kap teljesen díjmentesen ajándékba, amely képes szövegkönyvek az összes lemezek szövegét tartalmazzák, úgyhogy egyidejüleg többen is tanulhatnak.

Kérjük tehát olvasóinkat, küldjék be mielőbb az alanti szelvényt, hogy az igényléseket a rendelkezésünkre álló aránylag kisszámú kurzusokból kielégíthessük.

A kurzusokat egyébként minden vételkötelezettség nélkül bemutatjuk minden érdeklődőnek a József-körút 2. sz. alatti Linguaphone-központban (szemben a Nemzeti Színházzal).

KARÁCSONYI KEDVEZMÉNY-UTALVÁNY.

T. UJ BUDAPEST kiadóhivatala

BUDAPEST, IV., Kaas Ivor-ucca 9.

A Linguaphone karácsonyi akciója és könyvkedvezménye érdekel. Kérem a 16 oldalas **Linguaphone**-ismertető megküldését.

Név: .....

Foglalkozás: .....

Lakás: .....

Nem kívánt törlendő: angol, francia*, német*, olasz*. Gramofonom van*. — Gramofonom nincs*.

Uj kiirások:

Tűzifa szállításra (105.000 q kemény hasáb és dorong a Budapest Székesfőváros Gázművei részére. Határidő: 1934. évi december hó 27-ének délelőtt fél 11 órája.

1.) **Pamutvászon** (4100 m kékesszürke féllen 70 cm. széles),

2.) **Pamutvászon** (20.200 m kékesszürke cérnázott 70 cm. széles),

3.) **Pamutfusztián** (15.300 m sötétszürke 70 cm. széles) és

4.) **Molinó** (2700 m nyers 80 cm. széles) munkálatra a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. Határidő: 1934. évi december hó 27-én délelőtt 9 óra.

A Fővárosi Cirkusz bérletére. Határidő: 1935. évi január hó 3-án (csütörtökön) délelőtt 9—11 óra.

Papíráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1935. évi január hó 3-án délelőtt 10 óra.

Motalkó (0.736/45-ös benzinnel kevert) szállítására a Községi Kenyérgyár, a Községi Élelmiszerárusítóüzem és az Állategészségügyi Telep 1935. évi szükségletének fedezésére. Határidő: 1934. évi december hó 27-én (csütörtök) délelőtt 10 óra.

Ne várjon sokáig.

Még ma, de legkésőbb holnap kisérelje meg a jó Kathreiner malátakávét és a Franck kávépótlékot. Rögtön megérti, hogy miért is kedvelik annyian már évtizedek óta.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ILKOVITS J.

központifütés- és vízvezetéki vállalata

V., JÓZSEF-TÉR 11

Telefon 81-1-54.

Wesselényi-könyvnyomda (Friedmann Á.), Budapest, VII., Kertész-ucca 20.